http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

ဟံသာဝတီဒီစတြိတ်၊ သပြေကန်-မဟာခမ်းကာရာမတိုက်သစ်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
မူလဆရာတော်ဘုရားကြီး
ရေးသား စီရင်တော်မူအပ်သော
အဓိပ္ပာယ် ရှင်းတွက်ပုံနှင့် တက္ခ

သပြေကန်

သဒ္ဒါကြီးနိသယသစ်

ဒုတိယတွဲ

ပါဠိဆရာကြီး-ဆရာညွှန့် ပြင်ဆင်သည့်မူကို
သပြေကန် (အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ-အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) တည်းဖြတ်၍
ပါဠိပါရဂူ-ခမ္မာစရိယဆရာကြီး-ဦးသွင်
ကြီးကြပ်-ပုံနှိပ်သည်၊

P.G. MUNDYNE RITAKA PRESS

၁၃၁၅-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်မှုပိုင် ၁၉၉၄-ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ

A ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ၃သမမအကြိမ်

http://www.dhammadownload.com

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူခွင့်ပြုချက် အမှတ် (၂၄/၉၄) (၁)
မျက်နှာဖုံး ခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၃၉/၉၄) (၁)

ထုတ်ဝေသူ ဦးအေး (၀၂၄၂-မြ)၊
ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ဗိဒ္ဓကတ်ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် စာပေတိုက်၊
အမှတ် ၅၂၊ ၂၅-လမ်း၊ (စာဆိုတန်း)၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ ဦးအေး (၀၁၆၉-မြ)၊
ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ဗိဒ္ဓကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊
အမှတ်-၅၂၊ ၂၅-လမ်း၊ (စာဆိုတန်း)၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း-၀၅၁၀၄၀။

အသမ - အကြိမ်

အုပ်ရေ ၁၀၀၀ အဖိုး ၈၀၀-ကျပ်

၁၃၅၅-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလ ၁၉၉၄-ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ။

http://www.dhammadownload.com

ဓာ ထား ချက်

တိပိဋကေ သာသနေ မူလ် **သုတသာ သဒ္ဓ လက္ခဏံ**–ဟူသည်အဘိုး။ **သုံးရပ်**သော သာသနာတော်၏ အကြောင်းရင်း မူလကား ပရိယတ် သာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပရိယတ်၏ အကြောင်းငေါ်လည်း သဒ္ဓ-လက္ခဏာပင်တည်း။ ထိုသဒ္ဓ**လက္ခဏာ**ကို ကောင်းမွန်စွာ သိရှိနိုင်ဖို့ရာမှာလည်း ဗျာကရဏ-နိရုတ္တိ မည်သော သဒ္ဒါကျမ်းဂန်များကို သင်ယူခြင်းရှိမှုဖြစ်ပေသည်။ ထိုဗျာကရဏ-နိရုတ္တိ ဟူသော သဒ္ဒါကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတတ်မြောက်ခြင်းမရှိပါက အက္ခရာတိုင်းဘို့၌ **လိမ္မာ**ပါးနပ်ခြင်းဟူသော 'အက္ခရကောသလ္လဘာဏ်'-ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်းဘို့၌ **လိမ္မာ**ပါးနပ်ခြင်းဟူသော 'ပဒကောသလ္လဘာဏ်' ထိုနှစ်တန် ရင်ခံနှင်ခြင်းမရှိရကား ပရိယတ္တိခမ္မာ၏ အခွန်ရှည်စွာ တည်တံ့ခိုင်မြဲနိုင်စေခြင်းကို မရှုမစွမ်းနိုင်သည့်ပြင်၊ နိဗ္ဗာနပရိယောသာန-ဟူသော ဒေသနာခမ္ဘာ၏ အကျိုးဆက်များကိုလည်း နေရာတကျ ခံယူသုံးဆောင်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ရှိမှုမက၊ ဒုဿီကဿီ ဟု ပဒဗျဉ္ဇနများသာ ဖြစ်၍၊ သာသနာတော်ကြီး ပျက်စီးပျောက်ကွယ်ဖို့ရာသာ ဖြစ်ပေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် အက္ခရာ ပုဒ်ပါဋိဋ္ဌင့် ရုပ်ဓာတ်ပစ္စည်း အနည်းနည်းတို့ကို ခွဲခြားဖေဖန်၍ အခြေမှန်ကန်စွာ မသိနိုင်ပါက ဟေမာ၊ မြို့ဝ၊ ဂန်ဒီတောလမ်းဝယ် ဆင်ကန်းကြီးသဖွယ် ပုဒ်တိုင်းပုဒ်တိုင်းကို၌ ဆုတ်ဆိုင်းတွေဝေခြင်းဖြစ်ရမည်ကို–

"ဟေ နိရုတ္တိ နု ဇာနန္တိ၊ ဇာနမ္ပိ ပိဋ္ဌကဘ္ဘယံ။
ပဒေပဒေ ဝိကခ်ေယ္ယ၊ ဂနေ အန္ဓော ဂဇောဝိယ"။

ဟု-ရှေးဆရာကြီးများ မှာကြားခဲ့ကြားတော်မူခဲ့လေပြီ။ ယင်းသို့ မိန့်ကြားတော်မူသည်နှင့်အညီ၊ အက္ခရာပုဒ်ပ ဋ္ဌနှင့် ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းတို့၌ လိမ္မာပါးနပ်၍ အက္ခရာကောသလ္လဘာဏ်' 'ပဒကောသလ္လဘာဏ်' နှစ်တန်ပွားစီး ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကြီး စည်ပင်ပြန့်ပွားစေရန် သောဘုရားနှင့် အပေါင်းဘုရားအကျိုး မျှော်ကိုးရည်သန်တော်မူသော စိတ်ဆားပေါ်ဖြင့် ကျေးဇူးရင် သခင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကျေမည်သော **သပြေကန်-သဒ္ဓ**ကြီး **ဃဏသစ်** ကို သက်ဆိုင်ရာ သဒ္ဒါကျမ်းများစွာနှင့် အဋ္ဌကထာ, ဋီကာမလ -သက္ကတကျမ်းများမှ အဆီအသားများကိုပ ကြားညှပ်ညှပ်ယူ၍ အသစ်တစ်မူ ရေးသား ပြုစုတော်မူခဲ့ပါသတည်း။

http://www.dhammadownload.com

မှာ ထား ချက်

အထူး။ ။ကျေးဇူးရှင် သပြေကန် ဆရာတော်ဘုရား၏ **သပြေကန် သဒ္ဒါကြီး နိဿယသစ်** ကို ရိုက်နှိပ်ရာတွင် အက္ခရာပုဒ်ပါဌ် အနေအသား အမှတ်လက္ခဏာ များမှမကျန် တိကျမှန်ကန်စေရန် ကြိုးမတ်၍ ရိုက်နှိပ်ပါသည်။

နိဒါန်းအကျယ်နှင့် ကျေးဇူးရှင် မူလဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ထေရပ္ပတ္တိကိုလည်း မိမိတို့က ထာဝစဉ် ကြည်သို့ ကန်တော့လျက် ရှိသည့်အားလျှင်း အများသူတို့လည်း သိရှိကြည်ညိုနိုင်စေရန် သပြေကန် သဒ္ဒါကြီးနိဿယသစ် စတုတ္ထအကြိမ်ရိုက် ပထမတဲ့တွင် အပြည့်အစုံ ပါရှိပြီးဖြစ်၍ ဤစာတွင် ထည့်စုက် ရိုက်နှိပ်ခြင်းကို မပြတော့ဘဲ ချန်လှပ် ခဲ့ခြင်းကို စာရှုပရိသတ် အပေါင်းဘို့ ခွင့်လွှတ် စေလို ပါကြောင်း။

ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋ္ဌကတ်ပုံနှိပ်တိုက်။

ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၂၁-ခုနှစ်တွင် သဒ္ဒါရှစ်ခဏ်း ပြုစုပြီးခြင်းသို့ ရောက်၏။

မူလဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင်ကြီးကပ် ဩဝါဒအာဒိန် ရှိစေသျှင် ပါဠိဆရာကြီး ဦးညွှန်နှင့်အဖွဲ့သားများ ပြင်ဆင်၍....

၁၉၃၀-ခုနှစ်မှစ၍ ပထမဆုံးအကြိမ် ပုံနှိပ်သည်။

				အုပ်ရေ-၂၀၀၀
၁၉၅၂-ခုနှစ်	ဒုတိယအကြိမ်		။	၁၀၀၀
၁၉၅၆-ခုနှစ်	တတိယ	။	။	၂၀၀၀
၁၉၆၀-ခုနှစ်	စတုတ္ထ	။	။	၁၇၀၀
၁၉၆၄-ခုနှစ်	ပဉ္စမ	။	။	၁၅၀၀
၁၉၆၅-ခုနှစ်	ဆဋ္ဌမ	။	။	၁၀၀၀
၁၉၇၂-ခုနှစ်	သတ္တမ	။	။	၁၀၀၀
၁၉၇၆-ခုနှစ်	အဋ္ဌမ	။	။	၁၅၀၀
၁၉၀၀-ခုနှစ်	နဝမ	။	။	၁၅၀၀
၁၉၉၄-ခုနှစ်	ဒသမ	။	။	၁၀၀၀

http://www.dhammadownload.com

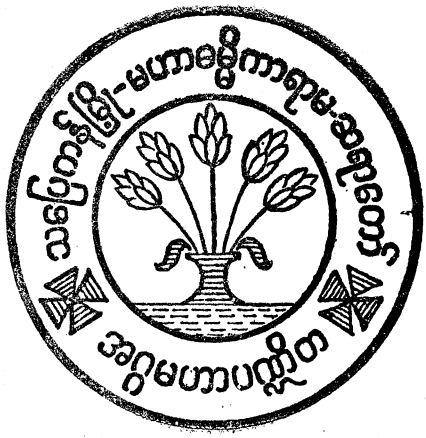

၁၉၃၆-ခုနှစ်၊
ဆဋ္ဌမမြောက် ဂျော့ဘုရင်မင်းမြတ်
ကပ်လှူသော
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၁၂-ရက်နေ့တွင် နတ်ပြည်နတ်ရွာသို့ သာသနာပြုကြွတော်မူသော 'ရွှေကျင်နီကာယမဟာနာယက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ' ကျေးဇူးရှင် မူလသပြေကန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား....
ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ပိဋ္ဌကတ်တိုက်မိသားစုတို့ကအမြဲပင်သတိရကန်တော့လျက်ရှိပါ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဣတိ ဝိသုတသာ မဟာပါဠိဗျာဒေရသာ ဆာရာရှုပ်

ဆရာညွှန့်

ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊
မါဠိဆရာကြီး (ပုံ)၊

http://www.dhammadownload.com

သင်္ကေတ-ပညာပနံ

မှာထားချက်။ ။ဤ-နိဿယသစ်ကျမ်း၌ သုတ်နက်များကို ရူပသိဒ္ဓိသို့လိုက်၍ အနက်ပေးသည်သာများသဖြင့် ဝုတ္တိနှင့်မတူသော အရာအသီးရှိ၏။ စ, ပိ, ဝါ-သဒ္ဒါများသုတ်သာပါ၍ ဝုတ္တိ၌မပါသည်လည်းများ၏။ ဝုတ္တိ၌ စ,ပိသဒ္ဒါထိုင်၍ အနက်ပေးသောအရာ နည်းပါးလှ၏။ဝိကပ္ပနုတ္တ ဝါသဒ္ဒါကိုသာ အရေးယူသည်များ၏။ သမုစ္စယ, အနုကမ္ပနေသော စ, ပိ သဒ္ဒါတို့၏ အနက်ကို သူငယ်များ အားထားစေရန် ရသင့်သောအယ်တုံ့ငင်းယှဉ်၍ သုတ်အနက်ပေးသည်။ သို့အတူက် ဝုတ္တိနှင့်မညီ-ဟု အပြုံးတင်ခြင်းမှ ခွင့်လွှတ်တော်မူကြရန်၊ ထို့ပြင် ကျမ်းကျဉ်းနေရန် သင်္ကေတ-နည်းမျိုးဖြင့် ချုံးထားသော အောက်ပါအမည်များကိုလည်း သတိပြုတော်မူကြရန် ဖော်ပြပ သည်။

ရာသ-ဥသ်ကျမ်း	....ကို....	ဥ....
သုတ္တနိဒ္ဒေသ	။	နိ....
ကစ္စာယနဝဏ္ဏနာ	။	နာ....
ရူပသိဒ္ဓိ	။	ရူ....
၎င်း-ဋီကာ	။	ရူ-ဋီ....
သဒ္ဒနီတိ	။	နီတိ....
ဗာလာဝတာရ	။	ဗာ....
၎င်း-ဋီကာသစ်	။	ဗာ.ဋီ.သစ်....
၎င်း-ဋီကာမောင်း	။	ဗာ.ဋီ.ဟောင်း....
သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ	။	စိန္တာ....
မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ဘုရား	။	ရာ....
တုံတေး-ဆရာတော်ဘုရား	။	တုံ....
ဋီကာ-ကျမ်းများ	။	ဋီ....
ပုစ္ဆာဖြတ်,ပုစ္ဆာခွဲ,အမြောက်	။	×....
ပုစ္ဆာပပ်စု-သမ္ဘန္ဓ	။	∽....

http://www.dhammadownload.com

သပြေကန်

သဒ္ဒါကြီးနိသယသစ်

ဒုတိယအုပ်

၄–သမာသ်

နမတ္ထု သဒ္ဒမ္မဝရ-စက္ကဝတ္တိနော ဓမ္မ ရာဇဿ၊

"သမာသ-ဘူသိတ.ပ္ပဒါ.လိ-ဗြဟ္မ-စက္ကဝတ္တိ, ယံ၊
သ.မာသ-နာ.ဒိကာလ - ဝါသိတ.ဂ်ဏ.ပ္ပဟာနကံ။
သမာသ.ဆက္က မဏ္ဍိတ.သိရော မဏ္ဍိ.ဘ္ဘုတ.တ္ထဇံ၊
သမာသ.အတ္ထ-ဒီပကဿ ဒေသယိ ဒဒါတု သံ။" ပဏ္ဍ-စာမရ ဂါထာ။

သမာသ-ဘူသိတ.ပ္ပဒါ.လိ-ဗြဟ္မ စက္က ဝတ္တိ၊ ကျမ်းဂန်-ဓမ္မတို့၏ အနှစ်သြဇာ များပြားစွာသော သမာသ်ပုဒ် အစဉ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော မန္ဒိုင်းယှဉ် အပ်, ဈူးမြတ်သော တရားတည်းဟူသော စကြရတနာကို လည်စေတော်မူနိုင်သော။ ယော ဇိနော၊ ဂါးမာရ်အောင်တတ်, အကြင် ဘုရားမြတ်သည်။ သ.မာ သ.နာဒိကာ.လ ဝါသိတ.ဂ်ဏ.ပ္ပဟာနကံ၊ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌, ပြင်းထန်စွာ ငြိကပ်သည်ဖြစ်၍ အစမထင် သံသရာကာလပတ်လုံး အစဉ်မပြတ်, ကိန်းဝပ်ပျော်မြူးလျက်, အထူးထူးသော ဘေးဒုက္ခအပေါင်းတို့ကို ပြုတတ်သဖြင့်, အလွန် ထိတ်လန့်ဖွယ်ခကာင်းသော ကိလေသာရန်သူအပေါင်းကို, ထောင်းထောင်းကြေစုတ်, အမြစ်ပြုတ်အောင်, ပယ်ဖြုတ်တော်မူနိုင်ပေထသော။ သမာသ-ဆက္ကမဏ္ဍိတ-သိရော မဏိ-ဘ္ဘုတံ၊ သမာသ်ခြောက်မျိုးတည်းဟူသော အနှစ်သြဇာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည်ဖြစ်၍ လူမင်း, နတ်မင်း, ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ ဦးထိပ်ထက်၌ တင်ထားအပ်သော ပတ္တမြားမကိုင်ရသဖွယ်လည်း ဖြစ်ပေထသော။ အတ္ထ-ဇံ၊ ကိုယ်တော်မှ ဖြစ်သော။ ယံ ဓမ္မ-ဝရံ၊ အကြင်တရားတော်မြတ်ကို။ အဒေသယိ၊ ဗြဟ္မာ-ကရဝိက်, သံသာငြိမ့်သို့, ဟောမိန့်တော်မူလေပြီ။ တဿ ဇိနဿ၊ ဂါးမာရ်အောင်တတ်, ထိုဘုရားမြတ်၏။ သော ဓမ္မ-ဝရော ထိုဘုရားတော်မြတ်ကြီးသည်။ သမာ.သ အတ္ထ-ဒီပကဿ၊ သမာ.သ်ကျင်း၏ အတ္ထ.နိသယကို,ရေးသား.ဖွင့်ပြလတ္တံ့သော။ မေ မမ၊ အကျွန်ုပ်အား။ သံ သုခံ၊ ဤကျမ်းကို ရေးသားသည်မှစ၍, ကျဉ်းကြပ်-ကြင်နာ,

http://www.dhammadownload.com

၃၁၆-နာမာနံ သမာသေ ယုတ္တ.တ္ထော။ ။နာမာနံ၊ နာမ်တို့၏။ ဝါ၊ နာမ်တို့တွင်။ ၃ါ၊ နာမ်တို့နှင့်။ ယုတ္တ.တ္ထော၊ သင့်လျော်ပူးကပ်, စပ်ဟပ်သော အနက်သည်။ ဝါ၊ အနက်ရှိသော သဒ္ဒါသည်။ သမာသေ၊ သမာသ်မည်၏။ ပယုဇ္ဇမာနပဒ.တ္ထာနံ၊ ယှဉ်အပ်,စပ်အပ်သောပုဒ်အနက်ရှိကုန်သော။ တေသံ နာမာနံ၊ ထိုနာမ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့တွင်။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ယေယုတ္တ.တ္ထော၊ အကြင် သင့်လျော် ပူးကပ်, စပ်ဟပ်သောအနက်သည်။ ဝါ၊အနက်ရှိသောသဒ္ဒါသည်။ အတ္ထိ၊ရှိ၏။ သောယုတ္တ.တ္ထော။ ထိုသင့်လျော်ပူးကပ်, စပ်ဟပ်သောအနက်သည်။ ဝါ၊ အနက်ရှိသော သဒ္ဒါသည်။ သမာသသညော။ သမာသ်မည်သည်။ ဟောတိ၊၏။ ကဲထိန ဒုသံ၊ ကထိန်ခင်းဖို့ရာ-ဆောင်ယူခဲ့အပ်သော-ပုဆိုး၊ အာဂန္တုက- ဘတ္တံ၊ ဧည့်သည်ဖို့ရာ-ဆောင်ယူခဲ့အပ်သော – ထမင်း။ ဇီဝိတိ-ဣန္ဒြိယံ၊ ဇီဝိတိ.ဣန္ဒြ။ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ၊

မခံသာအောင် ပြုတတ်သည့် ညောင်းညာခြင်းစသော ဘေးဒုက္ခအရပ်ရပ်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဖက်, လေးနက်ခိုင်ဖြိုး မပြိုနိုင်-မပျက်နိုင်သည့် **ရောမ**, သုခဓာတ်ကြီးကို။ **ဒ**ဒါတု၊ တစ်နေ့တခြား,မြင်ကြီးထွားအောင်, သနားချီးမြှောက်တော်မူပါဘုရား။

အနုသန္ဓေ သိ-စသော ဝိဘတ်တို့သက်အပ်သည့်တစ်ဆယ့်နှစ်ရပ်သောကာရက, အကာရကတို့၏ အတ္ထ ဝိဘာဂကို ဖော်ပြရာဖြစ်သော ကာရက,ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းဏီထွင်, စီရင်တော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ သမ္မန်နှင့်တကွ, ကာရကတို့ကို ဟောပြတတ်သော သမာသ်ကျမ်းကို ဉာဏ်စွမ်း**အ**လျောက်, ကောက်နုတ်တီထွင်, စီရင်တော်မူလိုရကား 'နာမာနံ သမာသော ယုတ္တ.တ္ထော'ဟူသော သုတ်ကိုမိန့်။

၃၁၆–တီ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'နာမာနံ သမာသော ယုတ္တ.တ္ထော' ကာတန္တ၊ ၂-၅-၁။ ။'နာမာနံ-ပုဒ်ဖြင့် အာချာတ်ပုဒ်နှင့် သမာသ်မဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။ ။'တ္ထေ စ-နာမာန.န္တိ ဝစနေန ဒေဝ ဒတ္တော ပစတီ.တိ အာဒီသု အာချာတေန သမာသော နဟောတီ.တိဒဿေတိ'။ ။'နာမာန.န္တိ ဥပ ပဒေန အာချာတ-နိရာကရဏံ' တကွ ဒီပိကာ။ ။'နာမာနံ' အရကိုလည်း 'အ.ဝိဘတ္ထိကံ နာမံ'ဟု အဆိုရှိသော်လည်း တေသံ ဝိဘတ္တိယော သုတ်ကို ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့် ဤ၌ ဝိဘတ္တန္တ,ပုဒ်ကိုသာယူ။ ။'ယဒိပိ အ ဝိဘတ္တိ နာ မေ'-တိ သကော်တိတံ၊ တထာပိ အ၊တု နာမာန.မီ.တိ ဝိဘတ္တန္တ-ပဒ.မေဝ ဂဟဏံ သမာသ.ပ္ပစ္စယာနံ အ-လောပေါ ကတ္ထစိ ဣတ္ထာ.ဒိ ဥပကတော' သုဗောဓိနီ။ ။ယင်း ဝိဘတ္တိ,နှင့် နာမ်ပုဒ်-ဟူသည်လည်း 'နာမနာမံ, သဗ္ဗနာမံ၊ သမာသံတဒ္ဓိတံတထာ။ ကိတ နာမ.န္တိ နာမည္ဟု၊ နာမံ ပဗ္ဗ ဝိနိဒ္ဒိသေ'။အရ ဥပသာရ,နိပါတ်နှင့်တကွ နာမ်ငါးမျိုးလုံးကိုပင်ယူ။ ။'အနည တညသာမိ.တ်ဣန္ဒြိယံ' စသည်၌ 'အနညာတံ ဥ ဩသာမီ.တိ ပဋိပန္နသ ဣန္ဒြိယံအနညာတ.ညသာမိ **တ်ဣန္ဒြိယံ**'ဟု ဥ **ဩ**သာမိ,ဟူ**သော** **အာ**ချာတ်**နှင့်, ဣန္ဒြိယံ-ဟူ**သော **နာ**မ်ပုဒ်တို့ **သ**မာသ်ဖြစ်ကြလည် **မ**ဟုတ်လော-ဟူမူ။

http://www.dhammadownload.com

ရဟန်း-ပုံဏ္ဍားတို့။ သာရိပုတ္တ-မောဂ္ဂလ္လာနာ၊ သာရိပုတ္တရာ, မောဂ္ဂလ္လာန်တို့။ ဗြာဟ္မဏ-ဂဟပတိကာ၊ ပုဏ္ဏား,သူကြွယ်တို့။ နမာန.မီတိ-ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဒေဝ ဒတ္တော၊ ဒေဝဒတ်သည်။ ပစတိ၊ ချက်၏။ ယညဒတ္တော၊ ယညဒတ်သည်။ ပစတိ၊ချက်၏။ ဤတိ အာဒီသု၊ ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့ဟု။ ပတိသေနတ္ထံ၊ မြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ယုတ္တတ္ထော.တိ ပဒံ၊သည်။ ကိ-မတ္ထံ နည်း။ ရညော၊ မင်း၏။ ဘဒ္ဒေ၊ သူခစား။ ဒေဝ ဒတ္တသ၊ ၏။ ပုတ္တော၊ သား။ ' ဤတိ အာဒီသု၊ တို့ဟု။ ပတိသေနတ္ထံ၊ ၏။ သမာသ.မိစ္ဆနေန၊ သမာသ် မှည့်ရသဖြင့်။ ကွ.တ္ထော= ကောx အတ္ထော၊ နည်း။ ကွစိသမာသန္တဂတာ နမကာရန္တော=နမကာရန္တော, စသေခသုတ်တို့ဟု သမာသ်ဟု ခေါ်ဆိုရကျိုးရှိ၏။

အာချာတ်နှင့်ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဩာမိ,ဟူသော အာချာတ်သည် ဤတို့, နိပါတ်နှင့် တွဲစပ်၍ နိပါတ်အဖို့သို့ ဝင်ရောက်ရကား၊ သမာသ်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ရသည်-ဟူလို။ 'ကြက်သွန်ချည်းနေ, အကောင်းသား၊ ဝရုတ်သီးနှင့် ပေါင်းမိ၍ အထောင်းခံရသည်'ဆိုသလိုမှတ်။ ။'ဤတိ သဒ္ဒေန သမ္မန္ဓတ္တာ တိ ပဒံ နိပါတ ပက္ခိကံ ဟုတ္တာ သမာသပဒတ္တ.မုပ.ဂစ္ဆတိ'နီတိ။ ။အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့ အလိုကား၊ အလယ်၌ နိပါတ်ခြားသော်လည်း သမာသ် ဖြစ်သည်ဟုဆို၏။ 'နဝံ ပန ဘိက္ခုနာ စီဝရ လာဘေန' ပုံစံ။ ။ဤ၌ အလယ်က 'ပန' နိပါတ်ခြားလျက် 'နဝံ-စီဝရလာဘေန' သမာသ် ဖြစ်၏။

ဆောင်ပုဒ်-''**ဧဝဤတိ၊ စသည့်နိပါတ်၊ ကြားကျေထတ်က၊**
အာချာတ် ပုဒ်နှင့်၊ သမာသ်ဖြစ်သတည်း။

'သမာ သီယတီ.တို့–သမာသော'-လုပ်။ သမာသီယတီ၊ တွဲယှဉ်, ပူးကပ်, ချုံ:စပ်အပ်၏-ပေး။ ။တနည်း၊'သံ-ကေတ္ထံ အာသယန္တိ ဒီပယန္တိ အသ္မိं သမုဒါယေ.တိ-သမာသော'။ သံ-ပုဗ္ဗxအာသ ဓာတ်-ဒိတ္တိ,အနက်ဟော။ အသ္မိं သမုဒါယေ၊ ဤအပေါင်း၌။ **သံ** ကေတ္ထံ၊ တစ်ခုတည်းသော အနက်ကို။ အာသယန္တိ ဒီပယန္တိ၊ ပြတတ်ကုန်၏-ပေး။ ။တနည်း၊ 'သံ-သိလိဋ္ဌာနိ ဧကီဘူတာနိ ပဒါနိ အာသီယန္တေ ဥစ္စာရီယန္တေ အသ္မိန္တိ သမာသော'၊ သံxအာသ ဥစ္စာရဏေ၊ အသ္မိं၊ ဤကျမ်း၌။ သံသိလိဋ္ဌာနိ-ဧကီဘူတာနိ၊ တပေါင်းတည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ပုဒ်တို့ကို၊ အာသီယန္တေ၊ ဥစ္စာရီယန္တေ ရွတ်ဆိုအပ်ကုန်၏-ပေး။ ။တနည်း 'သံသိလိဋ္ဌာနံ ပဒါနံ **အသနံ**ဥစ္စာယဏံ သမာသော'၊ သံxအသxဥစ္စာရဏေ၊ ဘာဝေ ဏ။ ။တစ်နည်း၊ 'သံ-ကေတ္ထ.မာပန္နာနံ ပဒါနံ အသနံ, ဥစ္စာရဏံ-သမာဘော'လုပ်။ယုတ္တောစသော အတ္ထော စာ.တိ ယုတ္ထ.တ္ထော' ကမ္မဓာရဲလုပ်။ ယုတ္တော **စ**၊ သင့်လျော်ပူးကပ် စပ်အပ်သည်လည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထိုစပ်အပ်၏ ဟူဘည်။ အတ္ထော **စ**၊ အနက်လည်း ဟုတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ယုတ္တတ္ထော၊ မည်၏-ပေး။ **သမာသော,** မှာစပ်။ ဤအလို–ကမ္မဓာရဲ သမာသ်ဖြစ်၍ နောက်

http://www.dhammadownload.com

အတ္ထပုဒ်အရသာ ပဓာန ဖြစ်သော်လည်း ယင်းအနက်ကိုကား ချေဖျက်စပ်ဟပ်ခြင်း သမာသ် ကာရိယ မလုပ်နိုင်။ ထိုအနက်ကို ဘာသော သဒ္ဓါသာ သမာသ်လုပ်ခြင်း အကျိုးရှိရကား၊ သဒ္ဓါအနက်တို့၏ အချင်းချင်းငဲ့စပ်ကြသည့် ဝါစွဝါစကသမ္ဗန္ဓကို သမာသ်ဆိုသည်။ ။'နာမာနံ ယုတ္တ.တ္ထော သမာသော ဘဝတိ၊ သဒ္ဒ.တ္ထာနံ ဝါစွ ဝါစက သမ္ဗန္ဓလက္ခဏာ သမာသော သဒ္ဓါ ဧ၀ သမာသ သညာဖလံ လဘ္ဘတေ' ကာတန္တ-ဋီ။ ။'နာမာနံ ယုတ္တ.တ္ထော သမာသော ဘဝတိ။ ယဒိပိ ကမ္မဓာရယေ အတ္ထော ပဓာနံ၊ ဏထာပိ, တတြ ကာရိယာ.သမ္ဘ၀တော တ.ဗ္ဗ.စကာ သဒ္ဓါ ဧ၀ သမာသ-သညာဖလံ ပပ္ပေါန္တိ၊ သဒ္ဒတ္ထာနံ ဝါ-ဝါစက-သမ္ဗန္ဓ-လက္ခဏ.ဿ ဝိဇ္ဇာမာနတ္ထာ ဣတိ'ဎင်း-ပဋ္ဌိတာ။ ။ တစ်နည်း၊ 'ယုတ္တော အတ္ထော ယသ္မိံ ပဒ-သမုဒါယေ.တိ-ယုတ္တ.တ္ထော' ဗဟုဗ္ဗီဟိ လုပ်။ ယသ္မိံ ပဒ.သမုဒါယေ၊ အကြင် ပုဒ်အပေါင်းဌ်။ ယုတ္တော၊ သော။ အတ္ထော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေး။ သင့်လျော်ပူးကပ်, စပ်အပ်သော အနက်ရှိသော နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို သမာသ်ဆိုသည်။

အချုပ်မှာ—ပုဒ်ချင်းချင်း စပ်ထားသည်ကို သမာသ်ဆိုသည်။ ပုဒ်ချင်းချင်း ဟူသည်လည်း နာမ်ပုဒ်-နှစ်ခု, သုံးခု, စသည်ကို အကြားဌ် ဝိဘတ်ကိုဖျောက်၍ ဝိဘတ်သံကိုမထင်စေဘဲ တချက်တည်းရွတ်ဆို ခေါ်ဝေါ်ရသောပုဒ်မျိုး၊ စကားမျိုးတည်း။ ဥပမာ-မဟန္တော, ပုရိသော, ဟူသော နာမ်ပုဒ်နှစ်ခုကို၊ မဟန္တောက သိ-ကိုချေ။ မဟန္တ,ကို-မဟာပြု၍ မာဂ၀,လို 'မဟာပုရိသ' မြန်မာလို ယောကျ်ားမြတ်,သို့လို စကားမရှေ, စာနေမများရအောင်, နာမ်ပုဒ်အများကို ချုံးထား၍ ရေးသားပြောဆိုရသော အသုံးအနှုန်းကို-ဟူလို။ *ပုဒ်ချင်း ချဉ်းမူ သမာသ်။ ပုဒ်နှင့် ပစ္စည်းချဉ်းမူ-တဒ္ဓိတ်။ ဓာတ်နှင့် ပစ္စည်းချဉ်းမူ-ကိတ်ဟု အထူးကိုမှတ်။

"သမာသေ၀ပဒ-သခ်ေပါ, ပဒ-ပစ္စယ သံဟိတံ၊
တဒ္ဓိတံနာမ, ကိတကံ ဓာတု.ပ္ပစ္စယ.သံဟိတံ။"

ပဒ-သခ်ေပါ၊ ပုဒ်အများကို, ချုံးထားသော သဒ္ဓါသည်။ သမာသော၊ သမာသ်မည်၏။ ပဒ-ပစ္စယ သံဟိတံ ပုဒ်,ပစ္စည်းနှစ်ပါးကို, စပ်ထားသော သဒ္ဓါ သည်။ တဒ္ဓိတံနာမ၊ မည်၏။ ဓာတု.ပ္ပစ္စယ-သံဟိတံ၊ ဓာတ်, ပစ္စည်းနှစ်ပါးကို, ထပ်ထားသော သဒ္ဓါသည်။ ကိတကံနာမ၊ မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**ပုဒ်ချင်းချဉ်းကပ် ယင်းအစပ်၊ သမာသ် သူတို့ဆို။**
ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်း၊ ပုဒ်.မစ္စည်း၊ ချဉ်းနည်း-ကိတ်နှင့် တဒ္ဓိတ်ကို။
အစပ်သုံးပါး၊ သဘောသွား၊ ခြားနားမှတ်စေလို။"

ဝိဘာဝျန္တပုဒ်ဖြင့်သာ မသုံးစွဲဘဲ သမာသ်ပြုလုပ်ရခြင်း အဘယ်အကျိုးရှိသနည်းဟူမူ။ ။နှစ်ပါးသော ပုဒ်ဝိဘတ်, များစွာသော ပုဒ်, ဝိဘဲတ်တို့ကို အထပ်ထပ်မရွတ်ဆို,မရေးသားဘဲ၊ တစ်ချက်တည်း ရွတ်ဆို,ရေးသားရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ။

http://www.dhammadownload.com

'ဒွေ ဟိ သမာသသ္မာ ပယောဇနာနိ ဧကေ-ပဒတ္တမေတ ဝိဘတ္တိတ္တဿတိ'-ရှု။ သက္ကတ-၌, တပုဒ်တည်း, သရတခုတည်း, ဝိဘတ်တစ်ခုတည်း, ရှေ့ဆိုရခြင်းအကျိုး ရှိသည်-ဟူ၏။ ။'ဧက-ပဒတ္တမေက-သရတ္တ, မေက-ဝိဘတ္တိကတ္တံ စ သမာသ, ပ္ပယောဇနံ'သာရသ္ဒတ။ ။'အနေကေသံ ပဒါန မေက ပဒ, မိတိ, ဏသ္ဏ ဘာဝေါ ဧက-ပဒတ္တံ။ ဗဟူနိ, ပဒါနိ, ဒွေ ဝါ ပဒေ ဥစ္စာရိသမာနာနိ ဝိဘတ္တိ လောပံ ကတ္ဝာ သမာသတ္တာ ယာဝိဘတ္တိ ကရိယတေ။ တသ္မိ ကတဝယိ ဧကပဒ-ဘာ ဝေါ ဘဝတိ၊ တံ ဧက-ပဒတ္တံ။ ယံ ဝါ ဧကသေသော ဒွေ တီဏိ ဝါ ပဒါနိ ဥစ္စာရိယမာနာနိ ဧကံ-ပဒံ အဝ သိသတေ။ တံ ဧက-ပဒတ္တံ၊ 'ဒေဝေါစ ဒေဝေါ စ ဒေဝေါ'။ တထာ အနေ,ကေသံ သရာန,မေက-သရန္တသ္ဝ ဘာဝေါ ဧက-သရတ္တံ၊ ယထာ 'ဣတ္ထိသု အဓိကိစ္စ ဘဝတိ,တိ ဝိဘာဂု,စ္စာရဏ-ပယတန-ဂရုဘာ ဝေါ သိယာ၊ သမာသေ တု ကတေ ဥစ္စာရဏ,ပ္ပယတနံ လဟု,ဘာဝေါ သိယာ၊ ဣဒ-မေကံ ပယောဇနံ ဧက ပဒတ္တံ၊ အနေ,ကေသံ ဝိဘတ္တီနံ ဧက-ဝိဘတ္တိကသ္ဝ ဘာဝေါ ဧက-ဝိဘတ္တိကတ္တံ သမာသသ္ဝ ပယောဇန,မိတိ၊ ယထာ 'သသာ စ, ကုသာ စ ပလာသာ စ' ဣတ္ဝု,တြ သမာသ ကရဏေ ပဒ,တ္ထယိ, ဝိဘတ္တိလေ၁ပါ နန္တရံ တိဏ္ဏမ္ပိ ပဒါနံ ဧကံ-ပဒံ၊ တထာ သမာသေ ကိ၌ ပဒံ ဥဒတ္တ-သရေန၊ ဥစ္စာရိယတေ, ကိ၌ အနုဒတ္တ သရေန, ကိ၌ သရိတ-သရေန ဥစ္စာရီယတေ၊ တတော သမာသေ ကတေ ဧက သရေန ဥစ္စာရဏံ၊ တထာ ဝိဘတ္တိ-တ္တ ယသ္ဝပိ ဧက-ပဒတ္တေ ဧကေ,ဝ ဝိဘတ္တိ, ဣတ္ဝေ,က-ဝိဘတ္တိကတ္တ,မိတိ သမာသေန တ,တ္တဟံ သာရ္ယတေ ဣတ္ဝ,တ္တော' ၎င်း—ဋီ။

သမာသ်လက္ခဏာ-ဤ၌,ယုတ္တ, သဒ္ဒါဖြင့် ''သမာသ်လက္ခဏာကို ပြသည်။ 'တေန သင်္ကတ္တေန ယုတ္တ,တ္ထ၀စနေန ဘိန္နဲ,တ္ထာနံ ဧက,တ္ထီ - ဘာဝေါ သမာသ လက္ခဏ,န္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ'ရှု။ ။ပြားသော အနက်ရှိသောပုဒ်တို့၏ တစ်ခုတည်းသော အနက်၌ဖြစ်ခြင်းသည် သမာသ်၏ လက္ခဏာတည်း။ ။နီတိ၌-အထူးထူးသောပုဒ်တို့၏ တစ်ခုတည်းသောအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းပင် သမာသ်၏ လက္ခဏာ-ဟုဆိုရ၏၊ ရှု, ဝါဒမျိုးကို ကေစိ ဆို၏။ ။နာနာပဒါန မေကတ္တ။ ပဂမနံ,သမာသ-လက္ခဏံ၊ ကေစိ ပန ဘိန္ဒ,တ္ထာနာ,မေကတ္ထီဘာ၀ေါ သမာသ လက္ခဏ,န္တိ စ ဒဒန္တိ' နီတိ။ ။အချို့ သက္ကတ, ကျမ်းမျာ,၌လည်း နီတိ, အတူ ဆိုကြသည်ပြင်၊ သတ္တ သဒ္ဒါကိုပင် ဝစနာ လက်ာရ, သုခုစ္စာရဏ ကြံကုန်၏။ ။ 'သမာသော အနေ,ကပဒယောက ပဒ၀တ္တာ' ကမဒီသ္ဒရ ဝုတ္တိ။ ။'အနေက-ပဒသ္ဝ ဧက ပဒီဘ၀န မိတ္ယ,ဝတ္တာ'-သုဗောဓိနီ။

ရှုအလို—'ကေတ္ထီဘာ၀ေါ သမာသ-လက္ခဏံ'ဟု သမာသ် လက္ခဏာ,ကို ဆို အပ်၏-'အနေ,ကေ အတ္ထေပိ ဧက,တ္ထော ဝိယ ဘ၀တိ,တိ ကေတ္ထီ-ဘာ၀ေါ'လုပ်။ 'နီလုပ္ပလံ'၌ 'နီလ, အရ-အည္ဝိ ဂုဏ်သကတ်။ ဥပ္ပလ, အရ-ကြာဇာတ် သကတ်။

http://www.dhammadownload.com

ယင်းသို့ သကတ်ပြားသော်လည်း။ ကြာဒြပ်အနက် တစ်ခုတည်းဖြစ်၍-ဧကေ.တ္ထီ ဘာဝဖြစ်သည်။ ကြွင်းသမာသ်များမူလည်း၊ ဝါကျအခိုက်၌ သကတ် စသည် ပြားသော်လည်း၊ နိပ္ပန္နမှာ ဒြပ်အနက် တစ်ခုတည်းကိုသာ ယူ၍-ဧကတ္ထီဘာဝ ဖြစ်သည်-ဟူလို။

နီတိ, အလို–'ဧကတ္ထီဘာဝေါ သမာသ-လက္ခဏံ'ဟု ဆိုအပ်၏။ 'အနေ.ကေ သ.မ္မိ ပဒါနံ ဧကံ ပဒတ္ထံ ဝိယ ဘဝတိ.**တိ**-ဧကတ္ထီ ဘာဝေါ'လုပ်။ နီလ×ဥပ္ပလ၊ သလ္ဂ×ဝိဒ္ဓ၊ တိ×နုယန၊ သမဏ×ဗြာဟ္မဏ။ ဟတ္ထိ×အဿ×ရထ×ပတ္တိက, စသည် ဝါကျခိုက်၌ နှစ်ပုဒ်, သုံးပုဒ်, စသည် ကဲ့ပြားခြားနား၍ နေသော်လည်း၊ **နိပ္ပန္န**မှာ 'နီလုပ္ပလ,စသည် တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်သွားသည်ကို ဧကတ္ထီ ဘာဝ,ဆိုသည်။ ။ ယင်းဝါဒနှစ်ရပ်တွင်၊ နီတိ,အလို သမာသ်ခြောက်မျိုးလုံးနှုံ့၍၊ ရှ,အလိုမှာ ဒွန်မှ တစ်ပါး၊ သမာသ်ငါးမျိုး**သာ** ဧကတ္ထီ ဘာဝဖြစ်၍၊ ဒြပ်နှစ်ခု ပြားနေသော ဒွန်မှာ, တိုက်ရိုက် ဧကတ္ထီ ဘာဝ,မရနိုင်– 'သမဏော **စ**, ဗြာဟ္မဏော **စ** သမဏ-ဗြာဟ္မဏာ,ဒွန္ဒ၌၊ သမဏ, သဒ္ဒါ ရဟန်းဒြပ်ကို ပဓာနအားဖြင့် ဟော၍၊ **စ**-သဒ္ဒါ ဆည်းအပ်သော ပုဏ္ဏားဒြပ်ကို အ.ပ္ပဓာနအားဖြင့်ဟော၏။ ဗြာဟ္မဏ, သဒ္ဒါလည်း ပုဏ္ဏားဒြပ်ကို ပဓာနအားဖြင့် ဟော၍၊ **စ**-သဒ္ဒါ ဆည်းအပ်သော ရဟန်းဒြပ်ကို အပ္ပဓာနအားဖြင့် ဟော၏။ သို့အတူက် သမဏ, သဒ္ဒါသည် ရဟန်း, ပုဏ္ဏား, နှစ်မျိုးဟောနိုင်၍၊ ဗြာဟ္မဏ, သဒ္ဒါလည်း ပုဏ္ဏား, ရဟန်း ဒြပ်နှစ်မျိုးကိုပင် ဟောနိုင်ရကား ဧကတ္ထီ ဘာဝ, ဖြစ်၏။

သက္ကတ၌ ဆိုပုံ–'ပုထ.ဂတ္ထာနေ.မေကတ္ထီ-ဘာဝေါ သမာသော ဘဝတိ'ဟူရကား ဝါကျ၌ **အ**သီးသီးအနက်ရှိသော်လည်း သမာသ်ဖြစ်သောအခါ တစ်ခုတည်းအနက်ရှိသည့် (ဧကတ္ထီဘာဝ)ကို သမာသ်ဆိုသည်။ သို့မဟုတ်၊ သမာသ်၏ လက္ခဏာတည်း။ ရညော×ပုရိသော ဝါကျ၌ ရာဇ သဒ္ဒါ မင်းဒြပ်အနက်၊ ပုရိသ-သဒ္ဒါ ယောကျ်ားဒြပ်အနက်၊ ဤသို့ အသီးသီး အနက်ရှိကြသော်လည်း ရာဇ ပုရိသော-ဟု သမာသ်ပြီးသောအခါ ရာဇ-သဒ္ဒါသည် **ယော**ကျ်း ဒြပ်အနက်ကို ပင် ဟောသောကြောင့် ရာဇ, ပုရိသ, သဒ္ဒါနှစ်ခုတို့၏ ယောကျ်းဒြပ်-ဟူသော အနက်ရှိသည်ကို ဧကတ္ထီဘာဝ-ဆိုသည်။ ရညော,ကား ဝိသေသန၊ ပုရိသော, ကား ဝိသေသျ၊ **ဝိ**သေသနသည် အပ္ပဓာနမျိုးဖြစ်၍၊ ပဓာဇ **ဝိ**သေသျ နောက်သို့ လိုက်ရသည်၊ ဝိသေသျ၌ဖြစ်ရသည်၊ **ဝိ**သေသျအနက် ဟောရသည်။ သို့အတူက် သမာသ်ပြီးကာ ရာဇ-**သ**ဒ္ဒါသည် ယောကျ်းဒြပ်အနက်ကို ဟောသည်-ဟူလို။

ဤ ဧကတ္ထီဘာဝ,**ဝ**ယ် ဇဟသကတ္ထဝုတ္တိ ပက္ခိယာ ဝါဒ-၌- ဝိသေသနသည် မိမိ အနက်ကိုစွန့်၍ ဝိသေသျ၌ဖြစ်သည်ဟုဆိုအ်။ **ယ**င်းသို့ဖြစ်လျှင် 'ရာဇ ပုရိသ.**မာနယ**' မင်းချင်းယောကျ်းကို ခေါ်ဆိုခဲ့လျှင်၊ ယောကျ်းသာမန်ကိုသာ ခေါ်ဆိုရာ၏။ မင်းဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ယောကျ်းကိုခေါ်ခြင်း မဖြစ်နိုင်ရာ - ဟူပြားအုံ့။

http://www.dhammadownload.com

ထိုသို့ကား မဆိုအပ်။ ရာဇ-သဒ္ဒါသည် မင်းခြေပ်-ဟူသော မိမိအနက်ကို စွန့်သည် ဆိုသော်လည်း အကုန်စွန့်ပစ်လိုက်သည်မဟုတ်။ ပရိစ္စာဂပတ္တမျှကိုသာ ရည်၍ ဇဟာမာန သကတ္ထ-ဟုဆိုသည်၊ ဥပမာ-မင်း၏အလုပ်**ကို** လုပ်ရသော လက်သမား သည် မင်းအလုပ်နှင့် ဆန့်ကျင်သော မိမိလက်သမား အလုပ်ကိုသာ စွန့်၍ မဆန့်ကျင်သော ရထ်ရှင်ခြင်း၊ ပြောဆို**ခြင်**း၊ အယားဖျောက်ခြင်း၊ စသော အလုပ်ကိုသာ-မစွန့်သကဲ့သို့တည်း။

တစ်နည်း—ဝါကျအခိုက် တွေ့မြင်ရသော ရာဇ-သဒ္ဒါသည် ဤသဒ္ဒါပင်ဟု နောက်တဖန် သိသာရန် ပိုင်းခြားမှတ်သားပြီး သူတို့၏ တစ်ခုတည်း အဖြစ်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ရာဇ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ပင် မရှိသော်လည်း ပုရိသ-၏ ဝိသေသနဖြစ်နိုင်သည်သာတည်း။ ဥပမာ စကားပန်းထည့်သောခြင်း၊ စပယ်ပန်း ထည့်သော ခြင်းမျှားသည် ပန်းမျှားကို သွန်ထား၍ ပန်းပင် မရှိသော်လည်း ဤကား စကားပန်းခြင်း၊ ဤကား စပယ်ပန်းခြင်းဟု သိနိုင်-ခေ ဆိုနိုင်သကဲ့ သို့တည်း။ သို့အတူက် ရာဇ-ပုရိသ-မာ နယဒ္ဓ သက္ကတ္ထ ပရိစ္စာဂပင်ဖြစ်သော်လည်း မင်းဖြင့် အတူးပြုအပ်သော ပုရိသ-ဝိသေသကို ခေါ်ယူနိုင်ပါသည်-ဟူလို။

'တတ္ထ ပရာ.တ္ထာ.ဘိဓာနေ ကပ္ပနာ မတ္ထ-ကတာနံ ဥပသဇ္ဇန-ပဒါနံ (ဝိသေ သန ပဒါနံ) သကတ္ထ-စာဂေန ဇဟ သကတ္ထ-ဝုတ္တိ ဘဝတိ ပကြိယာ-ဝါဒေ၊ ယထာ တက္ခာ (ဝမုကီ) ရာဇ-ကမ္မနိ ပဝတ္တမာနော ဘယံ တက္ခ-ကမ္မံ **ရာဇ**ကမ္မ ဝိရောဓိ ဇဟာတိ နာ-**ဝိ**ရုဒ္ဓံ ဟသန-ကဏ္ဏယနာ.ဒံ၊ တထာ ရာဇ-သဒ္ဒေါ.ပိ **ဝိ**သေသျာ.နဝုတ္တိ-ဝိရောဓိနမတ္ထံ ဇဟာတိ၊ နှ တု ဝိသေသနံ၊ အထဝါ အနုယဝေါ **ရာ**ဇ-ဝိသိဋ္ဌသ ဂဟဏံ၊ ယထာ စုမ္မက ပူဇော မလ္လိကာ ပူဇောတိ နိဋ္ဌုဘေသုပိ (ဆဋ္ဌီတေသုပိ) ပုပ္ပေသု အနုယဝေါ ဝိသေသနံ ဘဝတိ.တိ၊ တေန ရာဇ-ဝိသိဋ္ဌသ အာနာယနံ၊ နှ တု ပုရိသမတ္ထသ' ကာတန္တ-ဋီ။

ဧကေဆရာတ္ထကား—'အ-ဇဟ-သကတ္ထ ဝုတ္တိ' မစွန့်အပ်သော မိမိအနက်၌ ရှိသော အရာကို သမာသ်ဆို၏။ ဆက်အုံ့၊—မိမိအနက်ကို မစွန့်သော **ဝိ**သေသန သည် ပဓာန ဝိသေသျ အနက်ကိုဟော၏။ ဥပမာ—ဆွမ်းခံသော ရဟန်းသည် ဒုတိယအိမ် စသည်မှ ဆွမ်း**ကို**ရသော်လည်း ပထမအိမ်**,**စသည်မှရသော ဆွမ်းကို မစွန့်ပစ်ဘဲ ဆက်လက်ခံယူ စုဆောင်းသကဲ့သို့တည်း။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် **အ**ပ္ပဓာန အနက်သည် ပဓာနအနက်၌ အတွင်း**ဝ**င်သောကြောင့် ဆဋ္ဌိမတက်ဘဲ 'ရာဇပုရိသာ' ဟု ဗဟုဝုစ် ဝိဘတ်သာ သက်ပါတော့လေးဟု မစောဒနာအပ်ပေ။ ထို့ကြောင့် မဟုတ်လော-'ပဓာန, အပ္ပဓာနတို့သည် ပဓာန အနက်တစ်ခုကိုသာ ဟောကြ ကုန်သည်'ဟု ဆရာတို့ ဆိုကုန်သည်-ဟူလို။ အဇဟ-သကတ္ထ ဝုတိ.တိ **ဧ**ကေ **အ**ဇဟန္တ.**မေ**ဝ သကတ္ထ-မုပသဇ္ဇနံ ပဓာနတ္ထ.မာဟော.တိ ဘာ**ဝေ**ါ (အတ္ထော)။ **ယ**ထာ ဘိက္ခုကော **အ**ပရံ ဘိက္ခ.မာသဇ္ဇ (ဘိက္ခုံ လဘိတ္ဝာ) ပုဗ္ဗံ နှ ဇဟာတိ

http://www.dhammadownload.com

သမ္ဘာယာယ ၉၀ ယတကေတိ နစောဒေတဗ္ဗံ 'ပဓာနတ္ထေ ခလု ဥပသဒ္ဒနတ္ထော အန္ဓောဘူတော ဣတိ ဆဋ္ဌီ နာမ နိ၀တ္ထတိ၊ ဗဟု၀စန.န္တု ဘ၀တု ရာဇပုရိသော'တိ တထာဟိ.၀ုတ္တံ– 'ပဓာနေ.ပသဒ္ဒနာ ပဓာနတ္ထံ သဟ ဗြူ၀ဝန္တိ.တိ'ကာတန္တ-ဋီ။

ဤသုတ်ကား–သမာသ်ခြောက်မျိုးလုံးကို မှည့်သော-သာမည သညာသုတ် တည်း။ 'ဗျယီဘာ၀ေါ ကမ္မဓာရော၊ ဒိဂု, တ.ပုရိသော ပိစ၊ ဗဟု.ဗ္ဗီဟိ စ ဒ္ဒန္ဒော တိ၊ ဆ-ဗ္ဗိဓော ဟောတိ သမာသော'.ဟူရကား အဗျယီဘောသမာသ်၊ ကမ္မ ဓာရဲသမာသ်၊ ဒိဂုသမာသ်၊ တပ္ပုရိသ်သမာသ်၊ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၊ ဒ္ဒန်သမာသ် အားဖြင့် ခြောက်မျိုးတည်း။ ယင်းတို့၏လက္ခဏာကို ဆိုလတ္တံ့သော သုတ်တို့ဖြင့် သိရလတ္တံ့။

အာသုဗေဒ၀, ဗျာကရဏ်းဌ္ဌကား-ဒိဂု, ကမ္မဓာရဲ, သမာသ် နှစ်ပါးကို စာပ္ပုရိသ်ဌ် သွင်း၍ သမာသ်**လေး**မျိုး**ကို** ဆို၏။ ။'သမာသော စတု.ဗ္ဗိဓော အဗျယီဘာ၀ တပ္ပုရိသ် ဗဟုဗ္ဗီတိ ဒ္ဒန္ဒ-ဘေဒတော၊ ဒိဂု.ကမ္မဓာရယော တပ္ပုရိ သဿ ၉၀ အန္တရ-ဘေဒေါ' အာသုဗောဓ။ ။'မဇ္ဈေကောမုဒီ လဃု-ကောမုဒီ ဗျာကရဏ်း ကျမ်းမျာ၊ဌ်ကား ယင်း လေးပါးတွင်– ကေ၀လ (သာမည) သမာသ်**ကို** ထည့်၍ ၀ါးမျိုးဆို၏။ ။သမာသော ပဗ္ဗဓော။ တသြ သမသနံ သမာသော၊ သော စ ဝိသေသညာ၀ိနိမုတ္တော ကေ၀လသမာသော ပထမော၊ ပါယေန ပုဗ္ဗ.ပဒ.တ္ထပ္ပဓာနော **အ**ဗျယီဘာ၀ေါ ဒုတိယော၊ ပါယေန ဥတ္တရ ပဒ.တ္ထ.ပ္ပဓာနော တပ္ပုရိသ တတိယော၊ တပ္ပုရိသ ဘေဒေါ ကမ္မဓာရယော၊ ကမ္မဓာရယ ဘေဒေါ ဒိဂု၊ ပါယေန အညပဒ.တ္ထ-ပ္ပဓာနော ဗဟုဗ္ဗီဟိ စတုတ္ထော။ ပါယေန ဥဘယ ပဒတ္ထ.ပ္ပဓာနော ဒ္ဒန္ဒော ပဉ္စမော'။ ပဏ္ဍ-ကောမုဒီ။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဗျ, ကမ် ဒိ, ထပ်၊ ဗဟုန်ထပ်၊ ခြောက်ရမ်–သမာသ်ကို။**
ကျမ်း-သက္ကတ၊ လေးမျိုးမျ၊ သူကတစ်နည်းဆို။
ဒိ, ကမ်, နှစ်ကွင်း၊ ထပ်တွင်သွင်း၊ အကျဉ်းသိစေလို။"

'နာမာနံ ယုတ္တ.တ္ထော သမာသော'ဟု အတ္ထက္ကမ, အားဖြင့် ဆိုသင့်လျက် ဘယ်အတွက် 'နာမာနံ သမာသော'ဟု ဆိုရသနည်း-ဟူမူ။ ။'နာမာနံ သမာ သော'ဟူသော ယောဂ၀ိဘာ၀ဖြင့် 'အ-သဒ္ဒ-ဘောဇီ၊ အ:စန္ဒ.မုလ္လောကိကာနိ မ္ဘ၀ါနိ'စသော အယုတ္တသမာသ်တို့ကို 'သမာသော ယုတ္တ.တ္ထော'ဟူသော ယော၀ ဝိဘာ၀ဖြင့် 'ဒေ၀ါနံ ပိယ တိသော စသော အလုတ္တသမာသ်တို့ကို သမာသ် မှည့်ရ၏ဟု ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၍ ဆိုသည်။ ။'နသဒ္ဒ-အ-သဒ္ဒ' လုပ်။ အ-ယုတ္တ သမာသ်ဖြစ်၍ အနက်ပေးလို့မဖြစ်။ အသဒ္ဒံ ဘောဇီ၊ အသဒ္ဒဘောဇီတဲ့၍ **နိ**ပ္ပန္န သမာသ်ပြီးမှ အနက်ပေး၍ ဖြစ်သည်။ အသဒ္ဒဘောဇီ၊ ကုတ်ဟီးထမင်းကုန် **မစား**'ဟု ပေး။ **နှ**-ကို **စ**ပ်အပ်သော သဒ္ဒနှင့် **မ**စပ်၊ **မ**စပ်အပ်သော ဘောဇီ,**နှ**င့် **စ**ပ်အပ်**သော**ကြောင့် **အ**-ယုတ္တ **သ**မာ**သ်**ဆိုသည်။ ။ဤအလို **စ**ပ်အပ်**သော**

http://www.dhammadownload.com

ပုဒ်နှင့်စပ်သော ယုတ္တသမာသ်၊ မစပ်အပ်သော ပုဒ်နှင့်စပ်ဟော အယုတ္တသမာသ်, နှစ်မျိုး၊ 'ကထိန ဒုဿံ'စသည်ကား ယုတ္တသမာသ်။ အ သဒ္ဒ-ဘောဇီ'စသည်ကား အယုတ္တသမာသ်။ ။တစ်နည်း၊ ဝိဘတ်ကျေသော လုတ္တသမာသ်၊ ဝိဘတ်မကျေသော အလုတ္တသမာသ်-ဟု နှစ်မျိုး။ 'ကထိန-ဒုဿံ'စသည်ကား ဝိဘတ်ကျေ၍ လုတ္တ။'ဒေ၀ါနံ ပိယ တိဿော'။'ဒီပ.ဂ်ရော'၊ စသည်ကား ဝိဘတ်မကျေ၍အလုတ္တ။ ဤမှတစ်ပါး အပြားကိုသိရန် ပုဒ်စစ်ကို ဆောင်ကြလေ။

ဆောင်ပုဒ်-"နာမာနံ, သမာသော ယော၀ံ အ ယုတ္တံ, မှည့်ရန် သူ.သဘော။ သမာသော, ယုတ္တတ္ထော ယော၀ံ၊ အလုတ္တ, မှည့်ရ-စဉ်ဖော်ပြန်"။

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်-ကထိန.ဒုဿံ=ပြာဟ္မဏ.ဂဟပတိကာ, တို့ကား ဤသုတ်၏ အ**ရာ**ဖြစ်၍မူလပုံစံ။ 'ဒေ၀ဒတ္တော ပစတိ'စသည်တို့ကား မေး၍ ထုတ်ဆောင်အပ်သော ကိ'ပုံစံ။ ။ကိ:နှင့် ပုစ္ဆိတ္ဝာ ဥဒါဟုရိတဗ္ဗန္တိ ကိ.မုဒါ ဟရဏံ-လုပ်-ကိ.နှင့်၊ အဘယ်နည်းဟု။ ,ပုန္ဒိတ္ဝာ မေး၍။ ,ဥဒါဟရိတဗ္ဗံ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်၏။ ပေး။ ,*'သမတ္ထော ပဒဝိမိ' ဟူသော မဏီနှိ,ဌ်ကဲ့သို့ ပဒါနံ သမာသော ယုတ္တ.တ္ထော,ဟုဆိုက လိုအပ်သောအနက် ပြီးကောင်းပါလျက်၊ ဘယ်အကျိုးငှာ 'နာမာနံ'ဟု နာမ-သဒ္ဒါဖြင့် ဆိုရသနည်း-ဟူသော အမေးပုစ္ဆာ**ကို** ထုတ်ပြလိုရ၍ 'နာမာန.နှင့် ကိမတ္ထံ'ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။တစ်နည်း၊'သမာတော ပဒသခ်ေ ပေါ'ကဲ့သို့ 'ပဒါနံ သမာသော'ဟု ဆိုအပ်လျက် ဘယ်အကျိုးငှာ 'နာမာနံ' ဟု ဆို**ရ**အပ်သနည်းဟူသော အမေးပုစ္ဆာကို ထုတ်ပြလိုရ၍ နာမာနန်တို့ ကိ:မတ္ထံ' ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ပုစ္ဆာကိုပြပြီး၍၊ဝိဿဇ္ဇနာ**ကို** ပြလိုရကား 'ဒေ၀ ဒတ္တော ပစတိ' စသည်ကိုမိန့်။ ။'ဒေ၀ဒတ္တော' သည် 'ပစတိ' နှင့် ကာရကဲ, ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် **အ**ချင်းချင်း ငဲ့ကြစပ်ကြ၍၊ ယုတ္တ.တ္ထပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ ပစတိ-က, ကြိယာပါစက အာချာတ်ပုဒ်ဖြစ်နေ၍ နာ့မ်နှင့် အာချာတ်, သမာသ်မစပ်ရ။ ဒဗ္ဗ၀ါစက, နာမ် **အ**ချင်းချင်းသာ,သမာသ် စပ်ရသည်။ သို့အတူက် 'ဒေ၀ဒတ္ထော ပစတိ' **စ**သည်၌ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ် မမှည့်ရ-ဟု **အ**ာချာ**တ်**ကို မြစ်ဖို့**ရာ** 'ပဒါနံ ဟု မဆိုဘဲ 'နာမာနံ'ဟုဆိုရသည်ဟူလို။ ။'ယညဒတ္ထောပ**စ**တိ'၌လည်းနည်းတူသိ။ ။*ယုတ္တ.တ္ထ သဒ္ဒါကို **ဘယ်အ**ကျိုးငှာ ဆိုရသနည်း၊ 'နာမာနံ သမာသော' လောက်တင်ဆိုက လိုအပ်သော့အနက် ပြီးကောင်းသည် **မ**ဟုတ်ပါလော-ဟူသော **အ**မေးပုစ္ဆာကို ထုတ်ပြလိုရ၍ ယုတ္တတ္ထော.တိ **ကိ**မတ္ထံ'ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ပုစ္ဆာကိုပြပြီး၍၊ ဝိဿဇ္ဇနာကို ပြခြင်းငှာ 'ဘဒ္ဒော ရညော' **စ**သည်**ကို**မိန့်။ ။'ဘဒ္ဒော ရညော' ပုတ္ထော ဒေ၀ဒတ္တဿ,၌၊ ရညောသည် ပုတ္ထောနှင့် နီးကပ်၍နေသော်လည်း အချင်းချင်းမငဲ့ကြ၊ ရညော, သည် ဘဒ္ဒော,**ကို**သာငဲ့၍၊ ပုတ္ထော,သည် ဒေ၀ဒတ္ထဿ, ကို သာငဲ့၏။ နာ့မ်ပုဒ်**အ**ချင်းချင်းပင်ဖြစ်သော်လည်း အညော.ညာ,**ပေ**ကွ**ရ**ှ**ယုတ္ထ** တ္ထ,

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်မှသာ သမာသ်စပ်ရသည်။ သို့အတွက် ရညော-နှင့် ပုတ္တော-ကား နာမ်ပုဒ်ချင်းနီးကပ်၍ နေသော်လည်း အညော.ညာပေက္ခမရှိ၍ ယုတ္တတ္ထ မဖြစ်သောကြောင့် သမာသ် မစပ်ရ၊ ဤသုတ်ဖြင့်လည်း သမာသ် မမှည့်ရ ဟု မြစ်ဖို့ရာ ယုတ္တတ္ထ သဒ္ဒါကို ဆိုသည်-ဟူလို။

သုတ်အင်္ဂါကို ရှင်းလင်းချက်--နာမ်ပုဒ်အချင်းချင်းလည်းဖြစ်ပါမှ အချင်းချင်းငဲ့ကြ၍ ယုတ္တတ္ထလည်းဖြစ်ပါမှ, ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံမှ သမာသ်မှည့်ရမည်။ ကိ-ဟူသည်လည်း သုတ်အင်္ဂါချို့ရာကိုကြည့်၍ ထုတ်ရသည်။ အင်္ဂါနှစ်ပါးရှိလျှင် ကိ-နှစ်ချက်၊ သုံးပါးရှိလျှင် သုံးချက်ထုတ်ရိုးတည်း။ ဤသုတ်မှာ အင်္ဂါနှစ်ပါးရှိလျှင် ကိ-နှစ်ချက်ထွက်သည်။ ဒေဝဒတ္တော ပစတိ'ကား နာမ်ပုဒ်အင်္ဂါချို့သည်။ 'ဘဒ္ဒော ရညော ပုတ္တော ဒေဝဒတ္တဿ'ကား-ယုတ္တတ္ထ, အင်္ဂါချို့သည် သုတ်အင်္ဂါစုံရာမှာ ကွစ်,နဝါစသော သဒ္ဒါတို့မြစ်ရသည်။ သို့အတွက် နိ-ဌ'သတိပိ သုတ္တ.ဂေ်ကွစ် သဒ္ဒေန နိဝါရိတတ္တာ' စသည်ဖြင့် တခမ်းတနား, အရေးတကြီးလုပ်၍ ဖွင့်ချေသည်။ ။နိသ်ယသရာတော်ကြီးများလည်း နိဒ္ဒေသကို အလေးပြု၍ ကိ-စ္ဓဲတွေ့ကို ဝေနေအောင် အနက်ပေးကြသည်။ သို့ရာတွင် သုတ်အင်္ဂါကို သဘောကျ၍ ကိ-ထုတ်ပုံနည်းရက ပြီးတော့သည်သာ။ ကိ-စ္ဓဲနက်တွေ့ကို ကျက်ဖို့ရန် မလိုတော့၊ ပင်ပန်းရုံသာ-ဟု နှလုံးပိုက်၍ ဤနိသ်ယသစ်ဌ ကိ-စ္ဓဲများကို သီသာရုံသာ အနက်ပေးခဲ့သတည်း။

မှာထားချက်။-သက-ပဒေဟိ,အည-ပဒေဟိ ဝါဝိဝိစ္ဆ ကထနံ-ဝိဂ္ဂဟော။ ။ တစ်နည်း၊ ဝိသေသန ဂယ္ဗတေ ဥဟတော အတ္ထော အနေနာ.တိ-ဝိဂ္ဂဟော' ဟူသည်နှင့်အညီ,ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျသည် လောကိက ဝိဂ္ဂဟဝါကျ, အ-လောကိက ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျဟု နှစ်မျိုး။ ထိုတွင် ပြယုဂ် ပုံစံထိုက်သော ဂါရုပ် လုပ်ပြီး နိပ္ဖန္နသည် လောကိုက ဝါကျမည်၏။ ပုံကား-ရညော-ပုရိသောတည်း။ ပြယုဂ် ပုံစံ မထိုက်၊ ဝါကျရုပ် လုပ်ရန် ပြင်ဆင်၍ထားသော မပြီးသေးသော ကာရီ အ-နိပ္ဖန္နသည် အ-လောကိက ဝါကျမည်၏။ ပုံကား-'ရာ၊ဇ×ဿ×ပုရိသ×သိ,တည်း။ ယင်းကိုသာ သမ္ဘဝ-သညာ စသည်ကို ပြုရ၏။ ။'တံ ဝါကျဒ္ဓိဝေ လောကိတ.မလောကိက.ဠ။ အာဒိမ် ပယောဂါ.ရဟ်ပရိနိဋ္ဌသာခု၊ ယ့ထာ ရညော ပုရိသောတိ၊ ဒုတိယ် အ-ပရိနိဋ္ဌတံ, ပယောဂါ နာရဟ် သာခု၊ ယထာ ရာ၊ဇ×ဿ×ပုရိသ×သိ, ဣတိ၊ သမာသ သညာ.ဒိကံ စ တသ္မိ' ယေဝ ပဝတ္တတိ' လဃုဘာဿ။ ။ဤသို့အထူးကို မှတ်ထား။ ။ဤသမာသ် ရုပ်တွက်သောအခါ သဗ္ဗသာဓာရဏ ဖြစ်သော ယုတ္တတ္ထ သမာသ်သညာသုတ်၊ ပရိဘာသာသုတ်များကို အသုံးမပြုနှင့်တော့၊ ကြန့်ကြာရုံသာရှိမည်၊ 'နာမာနံသမာသော ယုတ္တတ္ထောဟုဆိုသောကြောင့် ပုံစံတိုင်းမှာ ပင် ယုတ္တတ္ထသမာသ်အမည်မှည့်ရသည်။ 'ဝုတ္တတ္ထာ နမ.မပ္ပယောဂေါ' အဆိုရှိသောကြောင့် ဝါကျအကျိုးငှာ ယှဉ်အပ်သက်အပ်သောပုဒ်,ဝိဘတ်တို့၏အနက်ကို ဝိသေသ သမာသ်, သာမညသမာသ်အမည်ကိုမှည့်၍ပြီးက၊ တစ်ပုဒ်တည်းသော သမ္ဘဝ်

http://www.dhammadownload.com

ပုဒ်ကဲ ဟောနိုင်သည်။ သို့အတူက် ထိုပုစ္ဆာ, ဝိဘတ်တို့သည် ဟောအပ်ပြီးသော အနက်ရှိရကား၊ ဝါကျ၌ မယှဉ်,မထားရ,ချေပစ်ရသည်-ဟု စိတ်ကသာ နှလုံးပြု။ ဆရာကလည်း စာသင်ယ်တို့ နားလည်အောင်ပြော၊ နီလ×စ×တ×ဥပ္ပလ×စ, တည်၍၊ နီလ×ဥ×တံ၊ဥပ္ပလ×ဥ, ဖြစ်အောင် ဝိဘတ်တော့သက်၍ ကာရိယ, အသီးသီး လုပ်ရသည်ကား လိုရင်းသမာသ် ရှုပ်,မဟုတ်၊ ဝါကျရှုပ်သာဖြစ်၏။ စာလုံးတွေ မျှားကျယ်လှသည်၊ နီလ×ဥ×တံ×ဥပ္ပလ×ဥ' ဟူသော ဝါကျကိုဖျက်၍၊ စကားမရှေ စာနေမမျှားရန် 'နီလုပ္ပလံ'ဖြစ်အောင် ခုံးထား စီရင်ခြင်းသာ သမာသ်ရှုပ်ဖြစ်သည်။ ယင်းဝါကျရှုပ်လည်း သန္ဓိ,နာမ်,အရာသာဖြစ်၍၊ သန္ဓိ,နာမ် ကျေပွန်သူ ဖြစ်က, ခရီးကြန့်ကြာရုံမျှသာ၊ မကျေပွန်သူကလည်း, ပင်ပန်းရုံသာရှိ၏။ အကျိုးမနပ်။သို့အတူက် စာသင်ယ်တို့ကိုင့်ကွက်၍ ဤနိဿယသစ်၌ ဝါကျရှင်ကိုမပြဘဲ လိုရင်းကျကျ, အကျဉ်းမျှသာ ရေးသားရပေမည်။ အရိုးအစဉ်လည်း မကျ-ဌီကာကိုနှင့်လည်း မညီကြ-ဟု အပြစ်တင်ခြင်းမှ, ခွင့်လွှတ်တော်မူသင့်ကြပေပြီ။ ဤကား အမှာစကားတည်း။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ကထိန-ဒုဿံကို ကထိနဿ×ဒုဿံ,တည်။ ကထိနဿ၊ ကထိန်ခင်းဖို့ရာ။ အာဘတံ၊ ဆောင်ယူခဲ့သော။ ဒုဿံ၊ ပုဆိုးတည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ဤ အနက်၌။ အမာဒယော ပရပဒေဘိ, သုတ်ဖြင့် ကထိနဿ×ဒုဿံကို, တပ္ပုရိသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပေါ စ,သုတ်ဖြင့် သမာသ်၏ သ,သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပေါ စ သုတ်၌ တေသံ, သဒ္ဒါဖြင့် သ-အာဂုံကိုချေ။ ပကတိ စဿ သရန္တဿ,သုတ်ဖြင့် သရအဆုံးရှိသော ကထိန+ ဒုဿ,ဟု ပကတိ-ပြု၊ တဒ္ဓိတ=နာမ်ခဲ့။ သိ-သက်၊ အံ-ပြု ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ သမာသ် ရှုပ်-ဆိုရှိုး။ နောက်နောက်ကိုလည်း ဤအတိုင်း ဆိုတွက်လေ။ ။ အာဂန္ဒုက-ဘတ္တံ=အာဂန္ဒုကဿ = ဘတ္တံ၊ အာဂန္ဒုကဿ၊ ဧည့်သည်ဖို့ရာ။ အာဘတံ၊ ဆောင်ယူအပ်သော။ ဘတ္တံ၊ ထမင်းတည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ ။ ရှေးနည်းတူတွက်။ ။ဇီဝိတ.ဒ္ဒြိယံ၊ ဇီဝိတ×ဣန္ဒြိယ,ဒ္ဒ၊ ဇီဝိတ,ဒ္ဒ၊ ဇီဝိတ လည်းဟုတ်၏။ ။တံ၊ ထိုဇီဝိတ-ဟူသည်။ ဣန္ဒြိယ,ဒ္ဒ၊ ဣန္ဒြေလည်း ဟုတ်၏။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ ဒိ ပဒေတုလျာဓိကဲရကော ကမ္မဓာရယော, သုတ်ဖြင့် ဇီဝိတ,ဒ္ဒ× တံ×ဣန္ဒြိယ,ဒ္ဒ,ကို ကမ္မဓာရဲ သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ,သဒ္ဒါဖြင့် စ-နိပါတ်ပုဒ်၊ တ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တ×ဣ သို့ကင်၊ ပကတိစဿ=သရအဆုံးရှိသောဇီဝိတ်ဒ္ဒြိယကို ဇီဝိတ.ဒ္ဒြိယ-ဟုပကတိ-ပြု။ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊အံ-ပြု၊ ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။သမဏော-ဗြာဟ္မဏော=သမဏော×စ× ဗြာဟ္မဏော-စ,တည်။ သမဏောစ၊ ရဟန်းလည်း။ ဗြဟ္မာဏောစ၊ ပုဏ္ဏားလည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ နာမာနံ သမုစ္စယော ဒ္ဒန္ဒော 'သုတ်ဖြင့် သမဏော စ၊ ဗြဟ္မဏော စ,ကို ဒ္ဒန်သမာသ် အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ်တို့ကို

http://www.dhammadownload.com

၃၁၇- တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပေါ စ။ ။တေသံ၊ထိုသင့်လျော်-ပူးကပ် စပ်ဟပ်သောအနက်ရှိသော သမာသ်တို့၏။ **ဝိ**ဘတ္တိယော၊ **ဝိ**ဘတ်တို့သည်။ လော ပေါ စ၊ကျေကုန်သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ယုတ္တ.တ္ထာနံ၊သင့်လျော်-ပူးကပ်, စပ်ဟပ်သောအနက်ရှိကုန်သော။ **တေသံ** သမာသာနံ၊ ထိုသမာသ်တို့၏။ ဝိ**ဘ**တ္တိ-ယော၊ဝိ**ဘ**တ်တို့သည်။ လောပေါ စ၊ကျေ**ကုန်**သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ကထိန-ဒုဿံ၊ ကထိန်ခင်းဖို့ရာ ဆောင်ယူအပ်သော ပုဆိုး။ အာဂန္တုက-ဘတ္တံ၊ ဧည့်သည် ဖို့ရာ ဆောင်ယူအပ်သော ထမင်း။ **တေသံ** ဂဟဏေန၊ **တေသံ-သ**ဒ္ဒါပိုဖြင့်။ သမာသ-တဒ္ဓိတာ ချာလ ကိတကာနံ။ သမာသ်, **တ**ဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ်တို့၏။

ချေ။ **တေ**သံ,**သ**ဒ္ဒါဖြင့် **စ-နိ**ပါတ်တို့ကိုချေ။ ပကတိစသ=သရ **အ**ဆုံးရှိသော သမဏ×ဗြာကိဏ-**ကို** သမဏ-ဗြာဟ္မဏ-ဟု ပကတိပြု။ နာမ်ခဲ့။ **ယော-**သက်။ အာ-ပြု။ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သာရိပုတ္တာ-မောဂ္ဂလာန-**သာ**ရိပုတ္တောx**စ**x မောဂ္ဂလ္လာနောx**စ**။ သာရိပုတ္တော **စ**၊ သာရိပုတ္ত**ရ**ုလည်း။ မောလ္လာနော **စ**၊ မောဂ္ဂလ္လာန်လည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ နည်းတူ။ ဗြာဟ္မဏ-ဂဟပတိကာ=ဗြာဟ္မ ဏောx**စ**xဂဟပတိကောx**စ**၊ ဗြာဟ္မဏော **စ**၊ ပုဏ္ဏားလည်း။ ဂဟပတိကော **စ**၊ သူကြွယ်လည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ နည်းတူ။ ။ကိ'ရှပ်၊ တ္ဓက်ဖို့မလိုတော့ပြီ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်အောင်ကြည့်က, သိလောက်ပြီ။

အနုသန္ဓေ–သဗ္ဗသာဓာရဏ, သာမည-သညာကို, ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ထို၏ **အ**ခြားမဲ့၌ ဝိသေသ သညာကို, ဆိုသင့်သော်လည်း သမာသ်**အာ**းလုံးကို, သိမ်း ကျုံးစီရင်ရန် သဗ္ဗသာဓာရဏ ဝိဓိသုတ်**ကို** **အာ**းထုတ်တော်မူခြင်းငှာ **တေ**သံ ဝိ**ဘ**တ္တိယော လောပေါ **စ**'ဟူသောသုတ်**ကို** မိန့်သတည်း။

၃၁၇-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'**တ**တ္ထလောပေါ **ဝိ**ဘတ္တိယော' ကာတန္တ၊ ၂-၅-၂။ ။'ဝိ**ဘ**တ္တိယော'ဟု ဆိုအပ်သော်လည်း 'ပကတိ စသ သရန္ဆသ'သုတ်ကို ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့် အံ-**စ**သော ဝိ**ဘ**တ္တာ ဒေသ,ကိုယူ။ ။ဝုတ္တိ၌ ယုတ္တ.တ္ထာနံ သမာသာနံ' နှစ်ပုဒ်တို့ကား **တေ**သံ၌ တ-သ**ဒ**္ဒါ၏ ပရာမသိတဗ္ဗကို ပြသည်။ ရှေသုတ်၌ ကေဝုစ်ဖြင့်ပင် ဆိုသော်လည်း 'အတ္ထ-ဝသာ ဝိ**ဘ**တ္တိ.**ဝ**ိပရိဏာမော' ပရိဘာသာရှိ၍ **တေ**သံနှင့် လျော်အောင် ဗဟုဝုစ် ပြန်လိုက်သည်။ ။ရှ-၌ကား-ပုဒ်ချင်းချင်းလည်းကောင်း၊ **တ**ဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ **အာ**ယ,**စ**သော ပစ္စည်းနှင့်လည်းကောင်း တဲ့**စ**ပ်ကြသည့် **သ**မာသ်,**တ**ဒ္ဓိတ်,**အာ.ယာ.ဒိ-ပ**စ္စယ္ယန္တ-ဓာတုရှေ့ **အ**ာချာတ်တို့ကား, ကေတ္ထိ-ဘာဝ မတ္ထ ဖြစ်၍၊ ယုတ္တတ္ထပင် မည်ရကား **တေ**သံ-**သ**ဒ္ဒါဖြင့် ယုတ္ত-ပုဒ်တဲ့သာ စ္ဆဲလေ-ဟူ၏။ ။'ဣဓ ပဒန္တရေန ဝါ, **တ**ဒ္ဓိ**တ**.ပစ္စ**ယေ**ဟိ ဝါ, **အာ**ယာ**ဒ**ိ.ပ**ပ** စ္စ**ယ**ေဟိ ဝါ,**ကေ**တ္ထိ-ဘူတာ ယုတ္ত.တ္ထာနာမ **တေ**နေ **တေ**သံ ယုတ္ত.တ္ထာနံ သမာသာနံ, **တ**ဒ္ဓိ**တ**ာ.ယာ,**ဒ**ိ**ပ**ပ**စ**္စ**ယ**.န္တာန.ဉ **ဝ**ိ**ဘ**တ္တိ ယော လောပနီယာ ဟောန္တိ'ရှ။ ကာတန္တ**ဝ**ုတ္တိ၌လည်း ရှ,**အ**ကူပင်ဆို၏။ ။**တ**တ္ထာ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘတ္တိ.ပ္ပစ္စယ-ပဒ.ဣက္ခရာ.ဂမာနဠ္ဆ၊ ဝိဘတ်, ပစ္စည်း, ပုဒ်, အက္ခရာ, အာဂုံတို့၏ လည်း။ ဧလာပေါကျေခြင်းတို့သည်။ဟောန္တိ.၏။ ဝါသိဋ္ဌော၊ ဝါသိဋ္ဌရသော့၏သား ဝေနေတေယျော၊ ဂဠုန်၏သား။ စ-သဒ္ဒါသည်။အဝေါရဏတ္ထံ၊နစ်စေခြင်းအနက် ရှိ၏။ ပဘက်ရော၊ အရောင်ကိုပြုတတ်သော-နေ။ အမတ.ဒဒေါ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ပေး တတ်သော.ဘုရား၊ မေခ.ကိ်ရော။ ပညာကိုပြုတတ်သော (မေခ.ကိ်ရာ) ဘုရား။ ဒီပ.ကိ်ရော။ပညာတည်းဟူသော ညမီးရောင်ကိုပြုတတ်သော (ဒီပ.ကိ်ရာ) ဘုရား။

လောပေါ ဝိဘတ္တိယော။တတ္ထော ယုတ္တ.တ္ထမတ္ထတ္ထာ ဝိဘတ္တိယော လောပါ ဘဝန္တိ နိလုပ္ပလံ.ရာဇပုရိသော၊ ရာဇတာ ပုတ္တိယတိ'။ ကာတန္တဝုတ္တိ။ 'တသ္မိံ' တိဋ္ဌန္တိ.တိ တတ္ထာ၊ တ.သဒ္ဒေါ၊ ယုတ္တ.တ္ထ မနုကဿသိ၊ နတု ပဓာန.မပိသမာသ-ဝစနံ။ အညထာ။ ပဓနတ္ထာ သမာသော ဧဝ အနုဝတ္တိဿတီ.တိ ဘာဝေါ။ တေန **တဒ္ဓိတ-နာမ-ဓာတုသုပိ ဝိဘတ္တိ-လောပ.တ္ထးမန္ဒာချာနံ** မနု ပ ပဇ္ဇတေ တျာ.ဟ- ယုတ္တတ္ထ-မတ္ထတ္ထာ ဣတိ'ဝုစ်း-ဌ်။ ။ယုတ္တ.တ္ထ-မတ္ထာ ဣတိ ကတ.မေတံ **ယာ**ဝထာ ပုဗ္ဗ-သုတ္တေ သမာသဿ ပဓေနတ္ထာ တဿေဝါ နုဝတ္ထန် မုစိတံ (ယုတ္တံ) သစ္ဆံ၊ **အ**.ပ္ပဓာနံသ. ပိ ယုတ္တ-တ္ထ**ဿ**အနုဝတ္ထနံတ.ဂ္ဃဟဏာ ဧဝ အဝသီယတေ၊ အညတာ **အ**နန္တရတော ပဓာနံ သမာ့သော ဧဝ **အ**နုဝတ္ထိဿတေ၊ ကိ'တ.ဂ္ဃဟဏေန၊ တဒ္ဓိတ-နာမ ဓာတုသုပိ လောပေါ ဘဝတိ။ တ.တြာပိ ယုတ္တ-တ္ထဿ သမ္ဘဝထော ဣတျာဟ....**ရာ**ဇတာ ပုတ္ထိယတိ.တိ' ဝုစ်း-ပဠ္ဠိကာ။ ။ဤ**အ**လို-'ယုတ္တ.တ္ထာနံ၊ ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုသမာသ်, တဒ္ဓိတ်, **အ**ာချာ**တ်**, ကိတ်တို့၏- ဝိဘတ္တိယော၊ တို့သည်။ လောပေါ စ၊**ကုန်**သ်သည်လည်း။ ဟောန္တိ.ကုန်၏'ဟု သုတ်ကိုအနက်ပေး။ ။ သုတ်ရင်းဖြင့်ပင် သမာသ်, **တ**ဒ္ဓိ**တ်**, **အ**ာချာတ်, ကိတ်တို့၏ ဝိ**ဘတ်**ကိုချေ၊ ။ သမာသ, သဒ္ဒါပါ **အ**လိုက်ခံမူ သုတ်ရင်းဖြင့် သမာသ် ဝိ**ဘတ်**ကိုသာချေ၍၊ **တေသ**ံ-သဒ္ဒါဖြင့် **တ**ဒ္ဓိတ်, **အ**ာချာတ်, **ကိ**တ်တို့၏ ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်—'ကထိနဿ **အ**ာဘတံ ဒုဿံ-ကထိ**နဿ**-ဒုဿံ၊ **အ**ာဂန္တ္ဝါ ကဿ **အ**ာဘကံ ဘတ္တံ-**အ**ာဂန္တ္ဝါ**ကဿ**-ဘတ္တံ' မူလပုံစံ။ ။'ဝသိဋ္ဌဿ **အ**ပစ္စံ= ဝါသိဋ္ဌော၊ **ဝ**ိနတာယ **အ**ပစ္စံ-ဝေနတေယ္ယော,**တ**ဒ္ဓိတ်။ ။**အ**ာချာတ်,ကိတ်ပုံစံ မျှား စာကိုယ်၌မပါ။ 'ပဗ္ဗတမိ**ဝ** **အ**တ္ထာန.**မာ** စရတိ-ပဗ္ဗ**ဘ**ာယ့တိ၊ **အ**ပုတ္တ.မ္ပိ ပုတ္တမိ**ဝ** **အ**ာစရတီ.တိ-ပုတ္တိယတိ' **အ**ာချာတ်။ ။ကုမ္ဘံ**ကာ**ရောတီ.တိ-ကုမ္ဘ-ကာ**ရော**။ ရထံ ကရောတီ.တိ-ရထ-ကာ**ရော** 'ကိတ်-ပုံစံမျှားထုတ်။ တေသံ-သဒ္ဒါ ပုံစံ။ ။'ပဘံ ကရောတီ.တိ.ပဘ.ကိ်ရော။ **အ**မထံ ဒဒါတီ.တိ-**အ**မတ**ဒ**ေ-ဒေါ၊ **မ**ေခံ ကရောတီ.တိ **မ**ေ.ခကိ်ရော' ကိတန္တ သမာသ်၊ စ-သဒ္ဒါပုံစံ။

*ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်မှယုတ္တတ္ထ, သမာသ-သဒ္ဒါတို့ကို**အ**လိုက်ခံရ၍ 'ဝိဘတ္တိယောလော ပါစ' လောက်တင်ဆိုက ပြီးသင့်လျက်' တေသံ,သဒ္ဒါကိုဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။ ထို

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါလွန်ဖြင့် ဘယ်သို့သောအနက်ကို သိအပ်ပါသနည်းဟူသော အမေးကြောင့် 'တေသံ ဂဟဏေန'စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။တစ်နည်းဆိုခဲ့ပြီးသုတ်၌ 'သမာသော ယုတ္တတ္ထော'ဟု ဧကဝုစ်နှင့်ဆိုသောကြောင့် ထိုနှင့်လျော်ညီစွာ 'တဿ ဝိဘတ္တိယော လောပေါ စ'ဟု ဧကဝုစ်နှင့်သာ ဆိုအပ်ပါလျက်၊ တေသံ,ဟု ဗဟုဝုစ်နှင့် ဆိုခြင်းကြောင့် တေသံ သဒ္ဒါလွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါလွန်ဖြင့် ဘယ်သို့သောအနက်ကို သိအပ်ပါသနည်း-ဟူသောအမေးကြောင့် 'တေသံ ဂဟဏေန'ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ သမာသ် ဝိဘတ်ကို သုတ်ရင်းဖြင့်ချေ၊ ကြွင်းပုဒ်,အက္ခရာ,အာဂုံတို့ကို 'တေသံ သဒ္ဒါဖြင့်ချေ၊ တဒ္ဓိတ်မှာ ဝိဘတ်,ပုဒ်,အက္ခရာ၊အာချာတ်မှာ-ဝိဘတ်, ပုဒ်အက္ခရာ အာဂုံ၊ ကိတ်မှာ–ဝိဘတ်,ပစ္စည်းကိုချေ။

*စ,သဒ္ဒါသည် 'အနုကမ္ပန၊ သမ္ပိဏ္ဏိနှင်၊ သမုစ္စယတဖြာ၊ အဝ၊ ဝါစာသိလိဋ္ဌ။ ။ကစ္စည်းကျမ်းထွက်၊ **စ**-အနက်၊ ငါးချက် သရုပ်ပြ'ဟူသော နိယံအရ၊ **သ**ဒ္ဒါကျမ်းထွက်၊ **စ**-အနက်တို့တွင် ဘယ်အနက် ရှိပါသနည်း' ဟူသော အမေးကြောင့် 'စ.ဂ္ဂဟဏ'စသော**ဝ**ါကျ**ကို**မိန့်။ **စ**-သဒ္ဒါ **အ**ဝ**ခ**ရဏ **အ**နက် ရှိသည်-ဟူလို။ ။မြစ်ဖို့ရာ **အ**နက်တစ်ပါးမရှိက သန္ဓိဌာနာ.ဝ **ခ**ရဏမြစ်ဖို့ရန် **အ**နက်တစ်ပါးရှိက **နိ**ဝတ္ထာပနာ-ဝ**ခ**ရဏ။ ဤ၌ ဝိဘတ်ကျေခြင်းကို မြစ်၍ **နိ**ဝတ္ထာ-ပနာ**ဝ**ခ**ရ**ဏတည်း။ (၅၂) သုတ်မှာ ပြန်ကြည့်။ ။ဤအလို 'စ' မကျေ သည်လည်း ရှိသေး၏'-ပေး။

"သန္ဓိဌာပန.ကာရဏံ.ဝိမိ နိဝတ္ထန.မ္ပိ **စ။**
ဒုဝိမံ အဝ**ခ**ရဏံ၊ **ကစ္စာ**ဂ**ကနေန ပ**ကာ**သိတံ"**၊ **နိ**

သန္ဓိဌာပန-ကာရဏံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုပြုခြင်းလည်းကောင်း။ **ဝိ**မိ-**နိ**ဝတ္ထန.မ္ပိ **စ**၊ အစီအရင်ကိုမြစ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊သို့။ **အ**ဝ**ခ**ရဏံ၊ ကို။ **ဒု**ဝိမံ၊ နှစ်ပါး အပြားရှိ၏-ဟူ၍။ **ကစ္စာ**ယ**နေ**န၊ ကစ္စည်းမ**ထေ**ရ်သည်။ ပ**ကာ**သိတံ၊ ပြအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်- **'သန္ဓိ**ဌ် **နိ**ဝတ် **နှ**စ်ပါ**း**ထပ်၊ **ပြ**ား**လ**တ်**အ**ဝ**ခ**ရ**ဏ**။
နှစ်ဖို့**ရှိ**က **နိ**ဝ**တ**္ တ၊ **မ**ရ, **သ**န္ဓိ**ဌ**"။

ဤကား–ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ သုံးနှုန်းထားသော **ဧ**ဝ.တ္ထ, စသဒ္ဒါ၏**အ**ဝ-**ခ**ရဏ,**အ**မျိုး**အ**စား**တ**ည်း။ ယင်း **ဧ**ဝ-သဒ္ဒါကို **အ**ဌကထာ, ဋီကာ, ဝါကျတို့၌ သုံးနှုန်းပုံကား၊ သမ္ဘာဝနာ,ဟူ၍, လည်းကောင်း၊ **အ**ဝ**ခ**ရဏဟူ၍လည်းကောင်း သုံးကုန်၏။ နစ်ဖို့ရန် မရှိလျှင် သမ္ဘာဝနာ၊ နစ်ဖို့ရန်ရှိလျှင် **အ**ဝ**ခ**ရဏ။ ။မြန်မာမှမှာ သမ္ဘာဝနာ,ကို'ပင်လျှင်'ဟု သုံး၍၊ **အ**ဝ**ခ**ရဏ**ကို** 'သာလျှင်' ဟု **အ**သုံးပြုကြသည့်ပြင်၊ ဝိသေသနပုဒ်နောင်ထိုင်မှ-သမ္ဘာဝနာ၊ သာမည ပုဒ်နောင်ထိုင်မှ-**အ**ဝ**ခ**ရဏ,ဟူကုန်၏။ 'သီလမေ၀၊ သီလသည်ပင်လျှင်။ **ခ**ဏ်,ဥစ္စာ' ဤ၌ သီလကို မြှောက်တင်ရုံသာဆို၍ သမ္ဘာဝနာ။ ။'သီလမေ၀၊ သီလသာလျှင်။ **ခ**ဏ်၊ ဥစ္စာ'

http://www.dhammadownload.com

၃၁၈-ပယတိ စ.ဿ သရ-နွယ်ဿ။ ။ဝိဘာတ္တီသု၊ ဝိဘတ်တို့သည်။ လုတ္တာသု၊ ကျေကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ သရ.နွယ်ဿ စ၊ သရ-အဆုံးရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ အဿ စ၊ ထို ယုတ္တ.တ္ထ သမာသ် လိုင်၏လည်း။ ပကတိ၊ ရှေးအတိုင်းပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝိဘတ္တီသု၊ တို့သည်။ လုတ္တာသု၊ ရှိသော်။ သရ.နွယ်ဿ **စ**၊ ဖြစ်သော။ အဿ လိုက်ဿ စ၊ ထိုယုတ္တ.တ္ထ သမာသ်လိုင်၏လည်း။ ပကတိ-ရူပါနိ၊ ရှေးအတိုင်း ပကတိရူပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ **စ**ကွ၊-သောတံ၊ မျက်စိ၊ နား၊ မုခ-နာသိကံ။ ခံတွင်း၊ နှာခေါင်း။ ရာဇ ပုတ္တော၊ မင်း၏သား။ ရာဇ ပုရိသော၊ **မင်း**ချင်း**ယော**ကျ်ား။

ဤ၌ ရှေ၊ ဒွေ စသည်ကို၊နစ်စေ၍ အဝခေါ်ရကား။ 'ဝိညာဏ မေဝ×ခန္ဓော' ဤ၌ ဝိညာဏ်ဟူသော **ဝိ**သေသပုဒ်နောင်ထိုင်၍ သမ္ဘာဝနာ။ ။'ပသာဒ မေဝ+စက္ခု' ဤ၌ ပသာဒ၊ဟူသော သာမန် ပုဒ်နောင်ထိုင်၍.အဝခေါ်ရကား။ ဤသို့ ဒေ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ဆရာကြီးတို့ အထူးကြံကြကုန်၏။ 'ရူ၊စသည်တို့ အလိုရှိမှ၊ ယင်းနှစ်မျိုး လုံးပင် **အ**ဝခေါ်ရ**ကာ**ချည်း-ဟူကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**သမ္ဘာဝနာ၊ စခေနှစ်ပြင်၊ အနက်စဉ်၊ ပင်လျှင်၊ သာလျှင်မေး။**
သာမန်,ဝိသေ၊ ရှေ့ပုံ့ဒ်နေ၊ ဗျည်ဝေ မရှုပ်ထွေး။"

ရှုပ်တွက်ပုံ – ကထိန.ဒုဿံ = ကထိနဿ×ဒုဿံ။ အာဂန္တုက-ဘတ္တံ=အာဂန္တုကဿ×ဘတ္တံ။ ရှေ့သုတ်က **အ**တိုင်းတွက်။ ။(တေသံ-သဒ္ဒါပို ရှုပ်ကား တဒ္ဓိတ် အရာဖြစ်၍ မရေးတော့ပြီ။ တဒ္ဓိတ်ပိုင်းသို့ကျက,သိရလတ္တံ့။ တွက်လိုလျှင် 'ဝါ ဏာ ပစ္စေ' သုတ်ကို ကြည့်၍တွက်)။ ။**စ**-ရှုပ် ပဘ.**ဂ်ရော**-ပဘံ×ကရော။ ပဘံ၊ **အ**ရောင်ကို။ ကရော၊ ပြုတတ်သည်တည်း။ ဣတိ **အ**တ္ထော၊ ၌။ **အ**-မာဒယော ပရ. ပဒေဘိသုတ်ဖြင့် ပဘံ×ကရော-ကို တပ္ပုရိသ်သမာသ်အမည်မှည့်။ **တေ**သံ ဝိဘတ္တိ-ယော လောပေါ စ၊ **သုတ်**ဖြင့် အံ-**ဝိ**ဘတ်ကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း **စ**-သဒ္ဒါဖြင့် မြစ်သောကြောင့် မချေရ၊ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဂဂ္ဂ-သုတ်ဖြင့် က-ဗျည်းကြောင့် သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို က-ဝဂ္ဂ.**ဒ**ွ င်-ပြု။ င်+က-ပ္ပတိ ကပ်ပြီး၏။ ။အမတ-ဒ္ဒဒေါ+**အ**မတံ×ဒဒေါ။**မေ**ခ-ဂ်ရော **မ**ေခ×ကရော။ **ဒ**ီပ-ဂ်ရော၊ ဒီပံ×ကရော။ ရှေးနည်းမှီတွက်။

၁၃ဂ-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ပကတိ စ ဿရန္တ**ဿ**'ကာ**တ**န္တ၊ ၂-၅-၃။ ။ဤ သုတ်ကား-မဟိရ္ဓ ဟန နည်းကို ပြခြင်းဌာ**ဆ**ိုသတည်း။ **နာ**,သဏ္ဌာ**န**တို့**အ**လို။ ။ တစ်နည်း။ သူရိယက.နွ,**စ**န္ဒ**ကနွ**,နည်းကို ပြခြင်းဌာ ဆိုသတည်း။ ရှု-ဗာ-**နီ**,**ဇာ**,တို့ **အ**လို။ ခ္ခဲအ့-'ကိ ်သမုဒယော'ပုံစံ**ဝ**ယ် ဝါကျလုပ်သောအခါ-ကိ ်×သမုဒယ×ယ့, တည်၍,ကိ ်×သမုဒယ-နောင် သိ-သက်၊ ယ-နောင် ဿ-သက်၍၊ ကိဿ ကဝေ စ၊ **သုတ်**ဌ်,**စ**-ဖြင့် ကိ ်-သဒ္ဒါတို့ ကဲ-ပြု၊ **သော**-**သုတ်**ဖြင့် သိ၊ နှစ်လုံး**ကို** ဩ-ပြု၊ချေ၊ကပ် 'သာဂမောသေ' သ-**ဝိ**ဘတ်ကြောင့် ဿ-လ,၊ ကပ်။ **ကော**×**သ**မုဒယော×ယဿ,

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျရှုပ်ဖြစ်၏။ ဗဟုဗ္ဗီ-သမာသ်မည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော-သုတ်ဖြင့် သံ-နှစ်လုံး သ-ဝိဘတ်။ တေသံ သဒ္ဒါဖြင့် ယ-ပုဒ်၊ သ-အာဂုံကို ချေပစ်လိုက် သံ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယ သြ-တို့သည် ကျေဒပျောက်ကြလေ၍၊ သမာသ်ဝါကျမလုပ်မီ ရှေးအတိုင်း ရှေ့ပုဒ် ဗျဥ္ဇန.နန္တ ကိ ×သမုဒယ,အတိုင်းပင် ဖြစ်ပေါ်၍နေလေ၏။ ရှေးအတိုင်း ကိုပင် ထင်၍ ဤသုတ်ဖြင့် ပကတိ ပြုရ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ဤသုတ်သည် ရှုပ် အထူးမရှိ၍ နိရတ္ထကသာ ဖြစ်ရာ၏။ ကျေခြင်းကာရိယ,မပျောက်ဘဲ၊ ကျေမြဲကျေ နေမှသာ ဆိုကျိုးနပ်ရာ၏ ဟူငြားအုံ့။ သတ္ထာ,စသောပုံစံ၌ သိ-ဝိဘတ် တည်းဟူ သော အကြောင်းနိမိတ်ကြောင့် သတ္ထုပိတာ.ဒိ=သုတ်ဖြင့် ဥ-ကို အာ-ပြု၊ သိ-ကို ချေပစ်ရ၏။ ထိုအကြောင်းဖြစ်သော သိ-ဝိဘတ်ကျေပျောက်သော်လည်း၊ အကျိုး ကာရိယ အာ-သည် မကျေ မပျောက်သကဲ့သို့၊ ဤ 'ကိ ×သမုဒယော' စသော သမာသ်တို့၌ အကျိုးဖြစ်သော ကျေခြင်း ကာရိယသည် မပျောက်ကွယ်ဘဲ၊ ကျေမြဲ ကျေနေသည်ဟု မှတ်ယူမည်ကြောင့် ရှေးအတိုင်း ပကတိရှိသည်ကို ရှိမှန်းသိဖို့ရာ ဤသုတ်ကို ဆိုပါသတည်း။ ဤကား-နာ သက္ကတတို့ အလိုတည်း။

'ကထိန-ဒု-သံ-တျာ.ဒယော ပယောဂါ မဟိ-ရှု ဟန-နယ.နိသိတာ'နာ။ ။ 'နိမိတ္တာ.ဘာဝေ နေမိတ္တကသ.ပျဘာဝေါ နာမ-သညာယံ သျာ-ဒိ-ဝိဘတ္တိ' သာရသ္ဝတ။ ။'တတော နိမိတ္တာ.ဘာဝေ နေမိတ္တကသာ ပျ.ဘာဝေါ.တိ ဝစနတော ဤမသ်ပိ နိသေခော၊ ဤတ္ထိ-သဒ္ဒေါ ပကတိ ဇေ တိဋ္ဌတိ၊အမိ.တ္ထိ.တိ ဇာတံ'-ဝင်းဠီ။ ။'ပကတိ-သဘာဝေါ သမာ့သေ သတိ ယာ ယသ လိင်္ဂသ ဘူတ-ပုဗ္ဗာ ပကတိ။ သာ တသ.ဝ၊ ကိ.နှ၊ ပစ္ဆယ-လောပ-လက္ခဏ.မိတိ ဝိကတိ ပတ္တာ, သာဗျာဝစ္ဆိဇ္ဇတေ' ကာတန္တ-ဋီ။ ။'ဤဟ ဝိဘတ္တိ လော့ပေ သတိ ယာ, ယသ လိင်္ဂသ ဘူတ-ပုဗ္ဗာ ပကတိ၊ သာ တသ ဝါ-တိ ကတေ ပုန ပစ္ဆယ-လောပ လက္ခဏ.မိတိ နျာယေန ပတ္တာ ဝိကတိ။ အတော ပကတိ.ရှစ္ဆတေ'ဝင်း-ပဏ္ဍိကာ။ ။ ကာတန္တမှ တစ်ပါးသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့၌ကား၊ ပကတိပြု သုတ်ကိုပင် မဆိုကြ။ မဟိ-ရှုဟန,နည်းဖြင့်ပင် ပြီးသည် ဟူလို။ ။မဟိရှ ဟန နည်းဟူသည် သစ်ပင်မရှိသော် သစ်ရိပ်ပျောက်သကဲ့သို့ အကြောင်း ဝိဘတ္တာ.ဒေသ, သရ ကျေပျောက်သော် အကျိုးကျေခြင်း လော့ပကွယ်ပျောက်သော့နည်းဟူ၏။

တစ်နည်း၊အကြောင်းဝိဘတ္တာ.ဒေသ သရတို့ကို ချေလိုက်က အကျိုးကျေခြင်း လောပသည် မပျောက်ကွယ်ဘဲ၊ ကျေမြဲ ကျေနေ၍ မှီရာ သရ မရှိ၊ သို့အတွက် ပျောက်ကွယ်သော သရတို့က တစ်ဖန် ဆောင်ဖို့ရာ, ဤသုတ်ကို ဆိုရသတည်း။ ဤကား-ရှ, ဗာ, နီတိ, အလိုတည်း။ ။'နိမိတ္တာ.ဘာဝေ နေမိတ္တကာ.ဘာဝသ ဤဝ အနိစ္ဆိတတ္တာ အယ.မတိ ဒေသော'ရှ။ ။'ဤဟ လုတ္တာ.ကာ့ရော ပုနာ နိယန္တေ'။ဗာ။ ။'ပကတိ စ.သ သရန္တသာ.တိ သုတ္တေန ဝိဘတ္တိ သိဒ္ဓိယံ လုတ္တ-သ္ဝရ္ဟနံအာ့နယ့ဲနေန သရန္တ-သဒ္ဒါနံ ပကတိ ဝိဟိတာ'ဝင်းဠီ။ ။'ဤမသ္မိ ဋ္ဌာနေ

http://www.dhammadownload.com

ပကတိ ရူပ်နာလုတ္တသ်ရသ် ပုနာ.နယ်နဝသေနပကတိ.မာဒေသ်သ် ဣမ-သဒ္ဒသ် ပုန အတ္ထနော ပကတိယံ ဌိတ.ဘာဝ၀ေန စ ဝေဒိတဗ္ဗံ'။နီတိ။ ။ဤအလို-သူရိယ ကန္ဓ,စန္ဒြကန္ဓနည်းတည်း။ သူရိယကန်ကျောက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောမီး, စန္ဒြကန်ကျောက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရေ,တို့သည် ထိုကျောက်များ မရှိသော်လည်း မပျောက်ကွယ်ဘဲ တည်ရှိသကဲ့သို့ အကြောင်း ဝိဘတ်အာဒေသ ကွယ်ပျောက်သော်လည်း၊ အကျိုးကျေခြင်း လောပ၊ မပျောက်ကွယ်ဘဲ ကျေမြဲ ကျေနေသောနည်းကို ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း၊ သရန္တ, ဗျဉ္ဇနန္တ, နှစ်ပါးလုံးပင် ပင်ကိုယ်ရင်း အနန္တကို ကျနသေချာအောင် မြဲရာမှာ, သံပတ်သည်, ဆိုသကဲ့သို့ ပဋ္ဌာန္ဓဂတိကနည်းအားဖြင့် ရှေးအဘိုင်း ပကတိပြုရသတည်း။ ဤကား ငါတို့၏ ကျေးဇူးရှင် တွံတေး ဆရာတော်ဘုရား၏ အဓိပ္ပာယ်တည်း။ ကာတန္တ-ဋီကာ တို့နှင့်လည်း ညီပေ၏။

ဆောင်ပုဒ်-''**မဟိရူဟန်၊ စန္ဒြကန်၊ မှတ်ရန် နည်းမြတ် နှစ်ပါးကို။**
ပကတိမူ၊ မဟိရူ၊ နည်းယူသိဖို့-ကလာပ်ဆို။
သစ်ပင်လဲမှာက်၊ သစ်ရိပ်ပျောက်၊ ပုံဆောက် နယ ယွင်းမပို့။
နိမိတ်ကင်းစ၊ မယွင်းဘဲ၊ ရှိမြဲ သရ သိရန်ကို။
စန္ဒြကန္ဓ၊ ယင်းနယ၊ ပြုဖို့ရှုက, တစ်နည်းဆို။
ကျောက်မမ်ဘဲ၊ ရေရှိနဲ့ ကြေမြဲသရ ကြေသကို။
ထို့ကြောင့် ကြေမြို့၊ သရတို့ ဓေါ်ဖို့ဆိုရ, ဤသုတ်ကို''။

စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယ်ထ္ထ,ဇောတက။ ရှေ-အတ္ထယောဇနာနည်းအလို 'ကိ-သမုဒယော၊ဣဒံ-ပစ္စယတာ'စသော ဗျဉ္ဇနန္တသဒ္ဒါတို့၏ ပကတိအပြုကို ဆည်းသည်။ စ-သဒ္ဒါဖြင့် သရန္တကိုသာ ပကတိပြုရသည်မဟုတ်၊ ဗျဉ္ဇနန္တကိုလည်း ပကတိပြုရ သေးသည်-ဟူလို။ ။'ကော+သမုဒယော+ယသ.တိကိ-သမုဒယော။ ဣမေ သံ ပစ္စယော-ဣဒံ-ပစ္စယော-ဣဒံ-ပယာ ဧ၀ ဣဒံ-ပစ္စယတာ'လုပ်။ ကိ, ဣဒံ, ပုဒ် တို့၌ နိဂ္ဂဟိတ် ဆုံးသည်ကို ဗျဉ္ဇနန္တ,ဆိုသည်။ နီတိ၌ကား 'ကွစိ ဗျဉ္ဇနန္တသ'ဟု သုတ်တည်လျက်၊ ကိ-သမုဒယော-ကိုထုတ်၍ 'ဣဒံ-ပစ္စယတာ'ကိုကား သရန္တ အရာ၌ ထုတ်၏။ ဤအလို-နိဂ္ဂဟိတန္တမဟုတ်။ ၁၂၉-သုတ်ဖြင့် ဣမ,ကို ဣဒံပြု ထားသော သရန္တပုဒ် ဟူ၏။ ။ရှေ-အလို-၁၂၉-သုတ် အပ္ပဝိသယ် ဖြစ်၍၊ ဗျဉ္ဇနန္တသာ ဟူ၏။ ။'ယ.ရွှေတံ ဣဒံ-သန္ဓသ ဣမံ ရူပံ နိပါတေတ္ဝာ တသ 'ဣမသ္မိ.ဒ.မံ သိသု နပုံသကေ'-တိ ဣဒံ ရူပ ဝိဟိတံ၊ တံ ဣဒံ ရူပသ်အပ္ပ-ဝိသယ တစ္ဆယ်ား:တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဣတရထာ ဣဒံ ပစ္စယတာ.တိ ပါဋ္ဌဝိရောဓော သိယာ''ရှေ-ဋီ။ ။'ဣဒံ ပစ္စယတာတိ'ဟူ၍သာ ပါဋ္ဌိရှိသည်။ ဣမ-ပစ္စယတာ'ဟု ပိဋကတ်တွင် ပါ၌ မထင်သောကြောင့်-ဟူလို။ ။နို့,၌ကား ဣဒံ-သဒ္ဒါကို နိဂ္ဂဟိတန္တပင်ဆိုဆို,

http://www.dhammadownload.com

၃၁၉ – ဥပသဂ္ဂ - နိပါသ - ပုဗ္ဗကော အ-ဗျယီ-ဘာဝေါ။ ။ဥပသဂ္ဂ-နိပါတ-ပုဗ္ဗကော၊ ဥပသာရ,နိပါတ်ပြဋ္ဌာန်း ရှေးရှိသော သမာသ်သည်။ အ-ဗျယီ ဘာဝေါ၊ အဗျယီဘော မည်၏။ ။ဥပသဂ္ဂ-နိပါတ.ပုဗ္ဗကော၊ ဥပ

သရန္တပင်ဆိုဆို၊ နိပါတ်ဟူ၍သာမှတ်-ဟူ၏။ ။*နောက်-အတ္တယောဇနာနည်း အလို၊ 'ဝါသိဋ္ဌော'စသော တဒ္ဓိတ်။ 'ပဗ္ဗတာယတိ'စသော အာချာတ်ပုဒ်တို့၏ ပကတိ အပြုကို ဆည်းသည့် အဝုတ္တသမုစ္စည်းတည်း။-ဗျာချန်။ ။ဝုတ္တိ,ဌ် စ-သဒ္ဒါကို ထိုင်၍ မပြောသော်လည်း စာသင်ငယ်တို့ စ-သဒ္ဒတ္ထ,ကို အဝါ:ဝစေရန် 'သရန္တသ,အသ'နှစ်ပုဒ် နောင်ထိုင်၍ အနက်ပေးသည်။

ဆောင်ပုဒ်-"**ပကတိ-သုတ်၊ စ-သရုပ်၊ မိန့်ထုတ် သမုစ္စည်း။**
ဗျဥ္ဇနန္တ ယင်းပဒ၊ ရှု က, သိမ်းယူဆည်း။
ပကတိ-ရုပ် ချာတ်,တဒ္ဓိတ်၊ ပြုလုပ်, ဗျာချာန်နည်း"။

ရှုပ်တွက်ပုံ -- စက္ခုသောတံ=**စ**က္ခု စ×သောတ္ထ စက္ခု စ၊ မျက်စိလည်းသောတ္ထ၊ နားလည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဌ်။ နာမာနံ သမုစ္စယော ဒ္ဒန္ဒေ,သုတ်ဖြင့် **စ**က္ခု စ×သောတ္ထကို ဒ္ဒန်သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော-သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ဟေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-နိပါတ်တို့ကိုချေ။ ပကတိ စ.ဿ သရန္တဿ, ဤသုတ်ဖြင့် သရ အဆုံးရှိသော 'စက္ခု+သောတ'ကို၊ စက္ခု+သောတ'ဟု ပကတိပြု။ တထာ ဒ္ဒန္ဒေ ပါဏိသူရိယ=သုတ်ဖြင့် စက္ခု-သောတ,ဟူသော ဒ္ဒန်သမာသ်ကို နပုံ,ဧကတ်ဝဲ့၊ နာမ်ဝဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်ပြီး၏။ ။ မုခ-နာသိကံ=မုခ္ထ×နာသိကာ **စ**။ မုခ္ထ၊ ခံတုံးလည်း။ နာသိကာ **စ**၊ နှာခေါင်းလည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဌ်။ ဒ္ဒန်မှည့်။ ဝိဘတ်, ပုဒ်တို့ကိုချေ။ **မုခ+**နာသိကာ-ဟု ပကတိပြု၊ နပုံ,ဧကတ်ဝဲ့။ သရော ရဿော နပုံသကေ,သုတ်ဖြင့် နပုလ္လိင် ဖြစ်သော သမာသ်ပုဒ်၏ အဆုံး အာ-ကို အ-ရဿပြု၊ နာမ်ဝဲ့။ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်ပြီး၏။ ။**ရာ**ဇ-ပုတ္တော=ရညော×ပုတ္တော။ ရညော၊ မင်း၏။ ပုတ္တော၊သား**တည်း**။ ဣတိ **အ**တ္ထော၊ ဌ်။ သမာဒယော ပရပဒေ**တ**=ရညော×ပုတ္တော,ကို တပ္ပုရိသ်**သ**မာသ် အမည်မှည့်။ **တေသံ ဝ**ိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ **သ,သ,ဝ**ိဘတ်ဟူ**ကို**ချေ။ ပကတိ **စ**ဿ=သရ အဆုံးရှိသော ရာ**ဇ**+ပုတ္တကို ရာ**ဇ**+ပုတ္တ,ဟု ပကတ**ိ**ပြု၊ **နာ**မ်**ဝ**ဲ့၊ **သ**ိ-သက်။ **သ**ြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ရာ**ဇ**-ပုရိသော-ရညော×ပုရိသော။ ရညော၊ မင်း၏။ ပုရိသော၊ အချင်းယောကျ်ား။ ဣ**တ**ိ **အ**တ္ထော၊ ဌ်။ ရှေးနည်းတူတွက်။

၃၁၉-ဒ္ဒိ-ပဒ,သညာသုတ်။ ။'ပုဗ္ဗံ**ဝ**ါစ္ဆံ ဘဝေ ယဿ, **သော**အဗျယီဘာ**ဝ**ေါ ဣ**ဿ**တေ'။ကာတန္တ။ ၂.၅-၁၄။ ။'လိင်-ဝိဘတ္တိ ဝစနေဟိ နဗျယ.န္ဓိ**တ**ိ၊ **အ-**ဗျယ**ာ**'**လုပ်**။ **လိင်ဝိဘတ္တိ-ဝစနေဟိ**၊ **လိင်သုံးပါ:, ဝ**ိဘတ် **ခုနစ်သွယ်, ဝုစ်နှစ်ပါ:**

http://www.dhammadownload.com

သာရ, နိပါတ်, ပြဋ္ဌာန်းရှေးရှိသော။ သမာသော၊ သမာသ်သည်။ အ.ဗျယီ ဘာဝ-သညော၊ သည်။ ဟောဟိ၊ ၏။ ယာ-ကထာ၊ အကြင်စကားသည်။ နဂရဿ၊ မြို့၏။ သမီပေ၊ အနီး၌။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤအကြောင်း ကြောင့်။သာကထာ၊ထိုစကားသည်။ ဥပ-နဂရံ၊ ဥပ၊နဂရမည်၏။ ဒရထာနံ၊ ပူပန် ခြင်းတို့၏။ အ-ဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းတည်း။ နိ-ဒ္ဒရတံ၊ ပူပန်ခြင်းတို့၏မရှိခြင်း။ မသ ကာနံ၊ခြင်တို့၏။အ-ဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းတည်း။နိ-မ္မသကံ**၊ ခြင်တို့၏မရှိခြင်း။ ဝုဗ္ဗာနံ၊ ကြီးသူတို့၏။ ပဋိပါတိ၊ အစဉ်တည်း။ ယထာ-ဝုဗ္ဗံ၊ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်။ ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ ဝုဗ္ဗာ၊ ကြီးကုန်သော။ **ယေ**ယေ၊ အကြင် အကြင်သူတို့။ ယထာ-ဝုဗ္ဗံ၊ ကြီး**ကုန်**သော။ အကြင် အကြင်သူတို့။ ဇီဝသ၊ **အသက်**၏။ ယတ္ထကော ပရိစ္ဆေဒေါ။ အပိုင်း-အခြားတည်း။ ယာဝ-ဇီဝံ။ **အသက်**၏အပိုင်းအခြား။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ **အ**ဓိကိစ္စ၊ **အ**ရိုအသေပြု၍။ **ဓ**မ္မာ၊ **တ**ရားတို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်တတ်

တို့ကြောင့်။ နဗျယန္တိ၊ မပျက်စီးကုန်-ပေး၊ **နဝ**-ပုဗ္ဗ×ဣ-ဓာတ်၊ လိင်, ဝိဘတ်, ဝုစ်တို့အတူက် ဖောက်ပြန်၍, ရုပ်အထူးမဖြစ်သောကြောင့် ဥပသာရ, နိပါတ်, ပုဒ်တို့သည် 'အဗျယ' မည်ကုန်၏။

"သဒ္ဒိသံ တီသု လိင်ေသု၊ သဗ္ဗာသု စ ဝိဘတ္တိသု။
ဝစနေသု စ သဗ္ဗသု၊ ယ-န္ဒဗျေတိ တ-ဒဗျယ"။ ကာသိကာ

ယံ ပဒံ၊ အကြင် ပုဒ်သည်။ တီသု လိင်ေသု စ၊ လိင်သုံးပါးတို့ကြောင့် လည်းကောင်း။ သဗ္ဗာသု၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဝိဘတ္တိသု စ၊ ဝိဘတ်တို့ကြောင့် လည်းကောင်း။ သဗ္ဗေသု၊ အလုံးစုံကုန်သော။ **ဝ**စနေသု စ၊ ဝုစ်တို့ကြောင့် လည်းကောင်း။ သဒ္ဒိသံ-သမာန ရူပံ၊ တူသော ရုပ်ရှိ၏။ န ဗျေတိ၊ **ရုပ်**အထူးသို့ မရောက်။ တံ-ပဒံ၊ ထိုပုဒ်သည်။ အ-ဗျယံ၊ **အ**ဗျယ, မည်၏။ ။'**အ**-ဗျယာနံ အတ္ထံဘဝေတီ.တိ-**အ**-ဗျယီ-ဘာဝေါ'လုပ်။ ။**အ**-ဗျယာနံ၊ ဥပသာရ, **နိ**ပါတ်, ပုဒ်တို့၏။ **အ**တ္ထံ၊ အနက်ကို၊ ဘာဝေတိ၊ ပြတတ်၏။-ပေး။ တစ်နည်း၊ **အ**နဗျယ-မ္မိ **အ**-ဗျယံ **ဝ**ိယ ဘာ၀တီ-တိ **အ**-ဗျယီ-ဘာ၀ေါ-လုပ်။ **အ**နဗျယ-မ္မိ၊ နောက်ပုဒ်က, **အ**ဗျယ မဟုတ်သော်လည်း။ **အ**-ဗျယံ **ဝ**ိယ ဘ၀တိ၊ (**အ**နဗျယ ပုဗ္ဗ-ပဓာန၏ **အ**စ္စမ်းဖြင့်) **အ**ဗျယကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏-ပေး။ ။'ဥပ-နဂရ' ၌ ရှေ့ပုဒ်ကား **အ**ဗျယ၊ နောက်ပုဒ်ကား **အ**ဗျယ မဟုတ် (**အ**နဗျယ)။ သို့သော် **အ**ဗျယီ ဘော သမာသ်၏ ပုဗ္ဗ-ပဒတ္ထ.ပ္ပဓာန, သမာသ်ဖြစ်၍ လိင်,**ဝိ**ဘတ်, ဝုစ်တို့ကြောင့် ပျက်စီးတတ်သော ဝိသေသန **အ**.ပ္ပဓာန, နောက်ပုဒ်သည်ပင်၊ မပျက်စီးတတ်သော **ရှေ**ဝိသေသ.ပ္ပဓာန-ပုဒ်၏**အ**စ္စမ်းဖြင့် မပျက်စီးသကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ **အ**-ဗျယီ-ဘော, သမာသ်မည်သည်-ဟူလို။ ။'**အ**နဗျယံ **အ**.ဗျယံ ဘ၀တီ.တိ စီ.ပစ္စယန္တ**ာ**.ဗျယ သဒ္ဒေါ၊ ပုဗ္ဗပဒံ **အ**-ဗျယံ၊ ပရ.ပဒံ **အ**နဗျယံ၊ တ.ဗ္ဗသေန ပဒု-သမုဒယော

http://www.dhammadownload.com

ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ အဓိ-စိတ္တံ၊ အဓိ-စိတ္တ မည်၏။ ပဗ္ဗတသ၊ တောင်၏။ တိရော၊ တဖက်တည်း။ တိရော-ပဗ္ဗတံ၊ တောင်၏တဖက် (ထည့်။ ယာနာဝါ၊ အကြင်လှေသည်)။ သောတသ၊ ရေအယာဉ်၏။ ပတိ၊ ရှေ့ရှု။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်သာနာဝါ၊ ထိုလှေသည်။ ပတိ-သောတံ၊ ပတိ-သောတ မည်၏။ ပါသာဒသ၊ ပြာသာဒ်၏။ အန္တော၊ အတွင်းတည်း။ အန္တော-ပါသာဒံ ပြာသာဒ်၏အတွင်း။ အ-ဗျယီ-ဘာဝ မိစ္ဆနေန၊ အဗျယီဘော အမည်မှည့်ရသဖြင့်။ ကွ-တ္ထော ကောx အတ္ထော၊ ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း အံ-ဝိဘတ္တိန-မကာရန္တာ အဗျယီ ဘာဝေါ=အဗျယီဘာဝါ, စသည်ဌ,အဗျယီဘော ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးတည်း။

အန-ဗျယော အဗျယော ဘာဝတီ.တိ အဗျယီဘာဝေါ' ကာတန္တ-ပဠိကာ။ ။ အဗျယ-ပုဗ္ဗx ဘူ,ဓာတ် ဏ-ပစ္စည်း။ 'အ.ဘူတ တတ္ထာဝေ ကရ-တ.တ္ထိသုဝိကာ-ရာစီ'ဟူသော ကာတန္တ-သုတ်ဖြင့် ဘူ, ဓာတ်၏ အယှဉ်၊ အဘ္ဘုတတတ္ထော, အနက်ဌ အဗျယ-သဒ္ဒါမှနောက်ဌ စ-အနုဗန်ရှိသော ဤပစ္စည်းသက်ရ၍ အ-ဗျယီ ဘာဝေါ ပြီးသည်။ ။တစ်နည်း၊ 'အန-ဗျယ.မ္ပိ ပဒံ ဧကဒေသေန အ-ဗျယီ ဘဝတိ ဇ္ဇော.တိ အဗျယီ-ဘာဝေါ'နိတိ။ ။ဇ္ဇော၊ဤသမာသ်ဌ။ အန-ဗျယ.မ္ပိ ပဒံ၊ ပျက်စီးတတ်သော နောက်ပုဒ်သည်လည်း။ ဧကဒေသေန၊ ရေ အဗျယ ပုဒ်, တစိတ်အားဖြင့်။ အ-ဗျယံ ဘဝတိ၊ မပျက်စီးသကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏-ပေး။ ။ဤ-နိတိ, ဝါဒကား၊ ကာတန္တ-ဋီကာ၊ ၎င်းပဠိကာတို့နှင့်ညီ၏။ ။ဧက ဒေသ-သဒ္ဒါ ဖြင့် 'ကော.ယံ မဇ္ဈေ သမုဒ္ဒသ္မိံ အ-ပသ္မိ တီရ.မာယုဟေ'ဟူသော ဇနကဇာတ် ပါဠိတော်ဝယ် 'မဇ္ဈေ' ဟူသော အဗျယဌ ဝိဘတ်သက်၍ ပျက်စီးသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်ကို ပြီးစေသည်-ဟူ၏။ ။"ဇ္ဇော စ ဧကဒေသ.ဂ္ဂဟဏ 'ကော.ယံ မဇ္ဈေ သမုဒ္ဒသ္မိ'.န္တိ ဣမိ' ပါဠိ' သမတ္ထေတိ၊ သမုဒ္ဒသ သဒ္ဒေ မဇ္ဈေ-သမုဒ္ဒသ္မိ'.န္တိ ဝိဂ္ဂဟော၊ အတ္ထော ပန သမုဒ္ဒသ သဒ္ဒေ ဣဒ္ဓေ ယောဇေတဗ္ဗော"နိတိ။

ဤသုတ်ဖြင့် အဗျယီဘော သမာသ်၏ လက္ခဏာကိုပြသည်။-ဥပသာရ, နိပါတ် ရှေလည်းကျပါမှ, ပြဌာန်းလည်း ပြဌာန်းပါမှ, ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်ညီမှ၊ အဗျယီ ဘော မှည့်ရသည်။ တစ်ပါးပါးနှင့်ညီကာမျှဖြင့် မမှည့်ရ။ သို့အတွက် န နိမိတ် ရှေကျသည့် 'န ဗြာဟ္မဏော' စသည်ကို အဗျယီဘော မဆိုရ။ ။အချုပ်မှာ— ဥပသာရ, နိမိတ်ပြဌာန်း, ရှေးကျသော သမာသ်သည်၊ အဗျယီဘော သမာသ် မည်၏-ဟူလို။ ။'တေန နိပါတော.ပသဂ္ဂ-ပုဗ္ဗ.ဂ်မာယေဝ စ ပုဗ္ဗကာ စာ.တိ. မေသံ-ဒ္ဌိန္ဒ် အင်္ဂါနံ သမ္ပတ္တိယော ဧဝ အ-ဗျယီ ဘာဝ-သမာသတာ ဟောတိ။ နှ.ဒ္ဌိသ္ဒေ.ကေ-ကသ သမ္ပတ္တိယာ.တိ ဒသ္ဓေတိ'။ နိရုတ္တိမဉ္ဇူသာ။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ပုဒ်-"**ရှေပုဒ် မထမခ၊ နောက်ပုဒ်မှာ၊ သတ္တာ ဝိလောပေါ၊**
ပြဋ္ဌာန်း ရှေကျ အဗျယ၊ ယင်းမှ–ဗျာယီဘော၁"။

'ပုဗ္ဗ-ပဒ.တ္ထ.ပွဓာနောဟိ အဗျယီ ဘာဝေါ'ဟူသော ရှေ-စကားကို 'ဝန.ပွတိ နဂရ ပွတိ-စသည်၌ ပတိ ဥပသာရ နောက်ကျပြဋ္ဌာန်းလျက် အဗျယီဘော သမာသ် ဖြစ်သောကြောင့် ယေဘုယျဟုသာမှတ်။ သို့အတွက် နာမ-ပဗ္ဗ-ပဒ, အဗျယ-ပုဗ္ဗ.ပဒ,ဟု အဗျယီဘောနှစ်မျိုး။ ဝန.ပွတိ, စသည်ကား-နာမ ပုဗ္ဗပဒ။ ဥပ-နာဂရ, စသည်ကား-အဗျယ ပုဗ္ဗ.ပဒ။ ။တစ်နည်း၊ ပုဗ္ဗ-ပဒ.တ္ထ.ပွဓာန၊ ဥတ္တရ ပဒ.တ္ထ.ပွဓာန၊ အည-ပဒ.တ္ထ.ပွဓာန,ဟု အဗျယီဘော သုံးမျိုး။ ဥပ-နဂရ-စသည်ကား-ပုဗ္ဗ-ပဒ.တ္ထ.ပွဓာန။ ဝန.ပွတိ-စသည်ကား ဥတ္တရ-ပဒ.တ္ထ.ပွဓာန,ဥမ္မတ္တ-ဂဂ်-စသည်ကား အည-ပဒ.တ္ထ.ပွဓာန, အဗျယီဘောတည်းဟု ငါတို့ ကစ္စာန သံခိပ် နိဿယကျမ်း၌ ပြဆိုခဲ့သော ဝါဒသည် နှီ, နှင့် အကွာရာ-သမူဟ, ကျမ်းဆရာတို့၏ အလိုမျှသာတည်း။

ယင်း၀ါဒကို-ဘေဒ ဋီကာသစ်ဆရာက အပရေ ဝါဒ,ဟု ဆို၍၊ ဥ,ဆရာကား 'ဂ၀ံ-ပတိ'ကို တပ္ပုရိသ် သမာသ်ဟုဆို၏။ သို့ရာတွင် ကျမ်းဆရာတို့၏ ပမာဏသာ-ဟု အပရေ ဝါဒကိုပင် အတည်ပြုခဲ့၏။ ။'အပရေ ပန အဗျယီဘာဝ-သမာသော 'ဥတ္တရ-ပဒ.တ္ထ-ပွဓာနောတိ' ဝဒန္တိ၊ တေနာ,ဟ။

"နာမ-ပုဗ္ဗပဒေါ၀ေ၀ အဗျယ-ပုဗ္ဗ-ပ၀ေ၀ါ ၀ပိ။
အဗျယီဘာ၀ေ၀ေါ ဒ္ဒိ၀ေ ဟောတိ၊ ဗျယီ နယန္တိ အ-ဗျယာ။
ဂ၀ံ-ပတျာ-ဒိ ပ၀ေ၀ံ၊ ဒုတိယံ ဥ၀ နဂရံ။
သမ္ဘ ဗ်ဘတ္တိလိင်ေသု။ ၀ စနေသု န စ ညထာတိ'။

'ဣသေ ပန သပ္ပုရိသ သမာသ-ဝသေန ပ၀ုစ္စန္တိ။ အယံ အာစရိယာန-မေ၀ ပမာဏံ' ဘေဒ-ဋီကာသစ်။ ။ယင်းဋီကာ အတည်ပြုခဲ့သော်လည်း၊ ဤအပရေ ဝါဒ, သင့်-မသင့်ကို စိစစ်ရန်ရှိ၏။

ဘဲ ဆရာတော်ဘုရား စီစစ်ပုံကား – 'သယံ ကတံ မဂ္ဂဋ္ဌကောဝ ဇာလံ' ဟူသော ဓမ္မပဒ-၌ 'သယံ-ကတံ'ကို၊ မိမိသည် ပြုအပ်သောဟု အနက်ကို ပုဒ်စဉ် အတိုင်းယူ၍၊ 'ဥပ-နဂရ'ကို၊ 'နဂရဿ×သမီပံ'ဟု ပုဗ္ဗပဒ.တ္ထ-ပွဓာနအဖြစ်ဖြင့် ယူရသလို၊ ကတေန×သယံ-ဟု ပုဗ္ဗ-ပဒ.တ္ထ.ပွဓာန အဖြစ်ဖြင့် မယူရသောကြောင့် လည်းကောင်း။ ဥပ သမီပေ-ဟု အဗျယအနက်ကို ထင်စွာပြသလို၊ 'သယံ'ဟူသော အဗျယအနက်ကို ထင်စွာမပြခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ 'အဗျယီဘာ၀ေါ နဟောတိ'ဟု နီတိ,ဆိုသောကြောင့်၊ ဂ၀ံပတိ-၌ နှားတို့၏ အရှင်-ဟု ပုဒ်စဉ် အတိုင်း အနက်ကို ယူရသည်ပြင်၊ ပတိ-ဟူသော အဗျယပုဒ်၏ အနက်ကိုလည်း မပြတ်တတ်သောကြောင့် အဗျယီဘောသမာသ် မဟုတ်။ သို့အတွက် ဥ,ဆရာ၏ ဝါဒကို ဘဝင်တိုင်မြှောက်တင်၍ အပရေ ဝါဒတိ အဝိစိ တိုင်အောင်

http://www.dhammadownload.com

နှိပ်လိုက်။ 'ဝေ-ဥ် ပုဗ္ဗ-ပဒ.တ္တ.ပ္ပဓာနော အဗျယီဘာဝေါ' ဟူ၍သာ ဧကန္တ မှတ်လေ။ ဤကား-ဘဲဆရာတော်ဘုရား စီစစ်ပုံတည်း။

ငါတို့အလိုကား – စီစစ်ရန်မလိုတော့ချေ၊ **ယင်း** အပရေဝါဒကိုသာ ပယ်ချလိုက်။ **အ**ကြောင်းကား၊ 'ဂဟ-ပတိ'၌ ပတိ သည် ဥပသာရ မဟုတ်-ပတိပုံ ပါ×တိ။ဘတ္တရိ,သာမိနိ စ'ဂေဟသ္မ ပတိ-ဂဟ-ပတိ'ဟု ပါ×ဓာတ်၊ **တိ-ပစ္စည်း**ဖြင့် ပြီးသော အရှင်လင်,အစိုးရ,အနက်ဟော ဒဗ္ဗ ဝါစက နာမ်ပုဒ်ဟု ဝါစ.ပ္ပတိ သက္ကတ-အဘိဓာန်ကြီးဆိုသည့်ပြင်။ ဂဟ,နှင့် ပတိ,ကိုလည်း ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်,ယင်းနှင့်အလားတူ 'ဂဝံ-ပတိ, ဝနပ္ပ.ပ္ပတိ နဂရ.ပ္ပတိ'စသော ပုဒ်များ၌ **ပတိ** လည်း ဥပသာရမဟုတ်၊ နာမ်ပုဒ်**သာ**ဖြစ်၍ စင်**စ**စ် အဗျယီဘော, **မဟုတ်**သောကြောင့်ထည်း။ ။'သယံ-အတံ မက္ကဠကောဝ ဇာလ.န္တိ ဇတ္ထ နု ပဒ-ပဒ္ဓိပါတိယာ အတ္ထသ္မ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ အဗျ.ယတ္ထ-ဝိဘာန နုတ္ထိတိ 'သယံ-ကတ.န္တိ' သမာသော အဗျယီ-ဘာဝေါ နဟောတိ'ဟု နိတ်,၌ စီစစ်ရ သည်မှာ၊ သယံ-ကတံ,၌ သယံ နိပါတ်ပုဒ်က, ရှေ့ကျနေ၍ အဗျယီဘော ဖြစ်သင့်,မဖြစ်သင့်ကို စီစစ်၍ ပြရသတည်။

'အဓိ-တ္ထိ၊ ဥပ-နဂရံ၊ သု-ဘိက္ခ' စသော ပုံစံများ၀ယ် ပါဏိနီ၌ 'အဗျယံ ဝိဘတ္တိ-သမီပ-သမိဒ္ဓိ-ဝုဒ္ဓ-တ္ထာ ဘာ၀ါ-စ္စယာ-သမ္ပတိ-သဒ္ဒ ပါတု ဘ၃ံ ပုစ္ဆာ-ယဏ-နုပုဗ္ဗယောဂ-ပစ္ဆ-သာဒိသ သမ္ပတ္တိ သာ,ကလ္ယ.န္တ ဝစနေသု'၊ ၂-၁-၆၊ စသည်ဖြင့် အသီးသီးသုတ်တည်၍ အဗျယီဘာ၀ သညာကို ကျယ်ဝန်းစွာ ဆိုကုန်သော်လည်း နိ.ပ္ပပ္ဓ ဖြစ်စေလျက်၊ ထိုအလုံးစုံ**ကို**မစွန့်မူ၍၊ ဇိန-ဝစနာ နုရူပ အရာ၊ ဥပသဂ္ဂ နိပါတ ပုဗ္ဗကလက္ခဏာ နှစ်ပါးဖြင့် သိမ်းယူခြင်းငှာ 'ဥပ-သဂ္ဂ-နိပါတ-ပုဗ္ဗကော အ-ဗျယီ ဘာ၀ေါ' တစ်သုတ်တည်းသာ ကစ္စည်းဆရာ မဟာ ထေရ်ကျော် မိန့်ဆိုတော်မူသတည်း။ ။'နိစ္စသမာသော.ယံ'ဟု သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ အဆိုရှိရကား၊ အဗျယီဘောသမာသ်ဟူသည် **နိစ္စ** သမာ**သ်**သာတည်း၊ သို့အတွက် ***"အဗျ-ဟီ-ဘာ၀ ဟူတုံက၊ **နိစ္စသမာသာ**။ ။**ခဲ့ရ်မရ၊ ပေါင်းယှဉ်ကြ၊ မြဲစွ သဘာ၀ါ**"ဟု စပ်ဆိုကုန်သတည်း။

အနုသန္ဓေ—*သုတ္တတ္ထ ယောဇနာကို, ဆရာဖွင့်ပြ၍ သောတုဇနအများ, မှတ်သားရပေပြီ၊ 'ပယောဂ-သိဒ္ဓိယာ သုတ္ထော ပဒေသော ဟူသော ပရိဘာသာအရ၊ ယင်းသုတ္တသည်, လက္ခ-ဥဒါဟရဏ်,ပုံစံနှင့်ကင်း၍မဖြစ်နိုင်ရာ၊ လက္ခ-ဥဒါဟရဏ်။ ပုံစံကား၊ အဘယ်နည်းဟူသောအမေးကြောင့်၊ 'နဂရသ္မ သမီပေ' စသည်ကိုမိန့်,

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်– သက္ကတပါဏိနီ.စန္ဒဝုတ္တိစသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ ဝိဘတ္တတ္ထ,သမီပတ္ထ,အဘာ၀တ္ထ,ပစ္ဆတ္ထ ယဏတ္ထ,ယုဂပဒတ္ထ,သမ္ပတ္တတ္ထ, သာကလ္ယတ္ထဖြစ်သော အဗျယပုဒ်ကို သ္ပာဒျန္တပုဒ်နှင့်တကွ အဗျယီဘောသမာသ်ဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သည်ဟု ဆို၏။ ။'အသခ္ခ' ဝိဘတ္တိ သမိပါ ဘာဝ ပစ္စာ ယဲထာယုဂပဒ သမ္ပတ္တိ သာဂလျတ္ထေ' စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၂-၂-၂-ပါ၊ ၂-၁-၆။ ။ထိုအနက်တို့ကို ထိုအစဉ် အတိုင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ကစ္စည်းပုံစံအစဉ်အတိုင်း၊ ထိုအနက်များအတွင်းသို့ သွင်းညှိ ပြုဆိုအံ့။ ကစ္စည်းဆရာကား ပုံစံအစဉ်ကို အရေးမထား လျော်သလိုသာ ထုတ်သွားလေ့ရှိ၏။ ရှေ့ဆရာကား သုတ်အစီအရင်နှင့် အစဉ်ကျအောင် ပုံစံ အစုံ ထုတ်ထားသဖြင့် အလွန် သိလွယ်ကောင်းမြတ်လှပေ၏။ ။ဤ အဗျယီဘော သမာသ်ကား အလွန်ခက်ခဲရှုပ်ထွေး၏။ သို့အတွက် ဗာလာဝတာရဆရာသည် အလွယ်ဆုံး ကမ္မဓာရဲက ရှေထား၍၊ အခက်ဆုံး အဗျယီဘော နောက်ထား၍ ဆိုသည်။ သို့သော်လည်း ဝေါပဒေဝဆရာကား-ဒွန္ဒသမာသ်ကို ရှေထား၏။

သမိပတ္ထ—'နဂရဿ သမိပေ ပဝတ္တတိ ကထာ ဣတိ-ဥပ-နဂရံ' ကား သမိပတ္ထ-အဗျယီဘောတည်း။ ဥပ-သဒ္ဒါ သမိပ အနက်ဟော။ သမိပတ္ထ ဥပ-ဥပသာရ နှင့် နဂရ နာမ်ပုဒ် ချည်းစပ်ထားသည့် အဗျယီဘောသမာသ်။ အ-သခ္ခ်ာသမာသ်လည်းဟူ၏။ ။'နဝိဇ္ဇတိ သခ္ခ်ာ ယဿ တံ-အ-သခ္ခ်ံ'လုပ်၊ သခ္ခ်ာ မရှိသော ဥပသာရ၊ နိပါတ်ပုဒ်များကို ကောက်၊ ယင်းသို့ ပြဋ္ဌာန်းသော သမာသ်ဖြစ်၍ အ-သခ္ခ်ာဆိုသည်။ ။'သမိပေ ဣတိ သမိပတ္ထေ၊ **အ**ဗျယ-မိတိ သမိပ-သမ္ဘန္ဓေ ဆဋ္ဌီ' 'ကုမ္ဘဿ သမိပံ ဥပ-ကုမ္ဘ-**မိတိ**' ကာတန္တ-ဋီ။ ။'ယထာ ကုမ္ဘဿ သမိပ.မိတျ.ဉ ပဒဝါကျေ သမိပ-သဒ္ဒေ-နုပ-သဒ္ဒ-ဝစနီယဿ ဝုတ္တတ္တာ ဥပ-သဒ္ဒေါ နပယုဇ္ဇတေ' ပဠိကာ။

တတ္ထဗောဓိနီ—ဤ-ဤ သမာသ်သည် အဗျယီဘာဝ-ဟူသော အနုတ္ထသညာကို မှီသောကြောင့် သမိပတ္ထ ဝါစီ ဥပ ဟူသော အဗျယ.အနက်ပြဋ္ဌာန်းရာဌာနသာ့လျှင် ဥပ-ကုမ္ဘံဟူသော သမာသ်သည်ဖြစ်၏။ **အနိ**ုဖြစ်သော သမိပီ ဝတ္ထု ဒြပ် ပြဋ္ဌာန်းရာဌာန်'ဥပ-ဒသာ' ဟူရာဌာနကဲ့သို့ ဗဟုဗ္ဗီ**ဟိ**သမာ**သ်**ဌ ဖြစ်သည်-ဟုဆို၏။ ။'အဗျယီ-ဘာဝ.မိ**တျ**.နှတ္ထ.သညာ နိသိတတ္တာ သမိပ:တ္ထ ဝါစီ ဥပါ.**ဗျ**ယတ္ထ-ပါဓာနျ-ဝါ.ယံ သမာသော သမိပဝတ္ထိ ပါဓာနျတု သခ္ခ်ာယာ ဗျာယာ**ဘ**ဿ' (၂-၂-၂၅)ဣတိ(သုတ္တေန)ဗဟုဗ္ဗီ**ဟိ**' ဝဏ္ဏတိ, 'ဥပ-ဒသာ'တိ ယဲထာ၊ 'ဥပ-သဒ္ဒေါ သမိပေ သာမိပိနိစ ဝတ္တတေ၊ အာဒိမေ အဗျယီဘာဝေါ ဒုတိ**ယေ** တု ဗဟုဗ္ဗီ**ဟိ**တိ ဝိဝေကော (ဝိသေသော) တတ္ထဗောဓိနီ။ ။ဤအလို ဥပသဒ္ဒါ သမိပ.တ္ထကို ဟောရ၍ 'ကုမ္ဘဿ သမိပံ ဥပ-ကုမ္ဘံ၊ နဂရဿ သမိပံ ဥပ-နဂရံ'လုပ်၍ သမိပမျှကို သာ ယူ။ **သမိပီ ဝ**တ္ထုဒြပ်ကိုယူလိုမူကား 'နဂရဿ သမိပေ ယာ ကထာ ပဝတ္ထ-တိ၊ သာ ဥပ-နဂရာ၊ ယော ဂါမော ပဝတ္ထတိ၊ သော-ဥပ-နဂရော၊ ယံ **ကုလं** ပဝတ္ထတိ၊ တံ ဥပ-နဂရံ'ဟု ဗဟုဗ္ဗီ**ဟိ**လုပ်၍ **သမိပီ** ဝတ္ထုဒြပ်ကို ကော့ကယူလေ-ဟူလို။

ယင်း ဝါဒကား—အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့နှင့်ညီ၏။ ။'ဥပဿုတိ.တိ သုတိ သမိပံ၊ ယတ္ထ ဌတ္ဝာ သက္ကာ ဟောတိ၊ **တေ**သံ ဝစနံ သော့တုံ၊ တတ္ထာ.တိ **အ**ဋ္ဌော

http://www.dhammadownload.com

ပါစိတ် အဋ္ဌကထာ သဟခမ္မိကဝဂ် အဖုင့်။ ။'သုတိ သမီပ-န္တိ သဒ္ဒ သမီပံ၊ သုယျတီ.တိ ဟိ သုတိ၊ သဒ္ဒသော.သံ အဓိဝုစနံ၊ တသ သမီပံ-ဥပသုတိ၊ သဒ္ဒ သမီ ပ.န္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဂဏ္ဌိပဒေသု စ 'သုယျတီ.တိ-သုတိ' သဒ္ဒါယော.ဝ ဝုတ္တော၊ ယတ္ထ ပန ဌိတေန သက္ကာ ဟောတိ သဒ္ဒံ သောတုံ၊ တတ္ထ တိဋ္ဌန္တော သဒ္ဒ သမီပေ ဌိတော နာမ ဟောဟိ.တိ အာဟ....'ယတ္ထ ဌတ္ဝာ.'တိ အာဒိ=ပ=အထဝါ-ဥပေစ္စ သုယျတိ ဇတ္ထာ.တိ-ဥပသုတိ-ဌာနံ၊ ယံ ဌာနံ ဥပဂတေန သက္ကာ ဟောတိ ကထေန္တာနံ သဒ္ဒံ သောတုံ၊ တတ္ထာ.တိ ဧဝ.မတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊ ထေရသ ကဏ်-ဋီ၊ ၂၁၆။ရှေးနည်းအလို' သုတိယာ သမီပံ-ဥပသုတိ'သမီပတ္ထ အဗျယီဘော လုပ်။ ရင်းနောက် သို့-ဝိဘတ်ကိုချေ-'ဥပသုတိ အသ်၏ အနီးဌ'-ပေး။ ။ နောက်နည်းအလို ဥပေစ္စ သုယျတိ ဇတ္ထာ.တိ-ဥပသုတိ အဓိကာရဏသာဓ် လုပ်၊ နာကြားကောင်းရာအရင်ကိုယူ။ ။ဤ၌ 'သုတိယာ သမီပံ-ဥပသုတိ' အဗျယီ ဘောဖြင့် သမီပဌာန ဒြပ်ကို တိုက်ရိုက်မရနိုင်၍၊ ထိုကို ရဖို့ရန် အဓိကရဏသာဓ် ကြံသော ဌီကာစကားကိုထောက်လျှင် သမီပတ္ထအဗျယီဘော သမာသ်ဌ သမီပ-ပဓာန,ဟူသော ဗျာကရဏ်း စကားကို စင်စစ် မှတ်သားထိုက်လှတော့၏။

ဝိဂြိုဟ်စစ်ပုံ—နဂရသ သမီပေ ပဝတ္တတိ ကထာလ္ဘတိ' ကား ဝိဂြိုဟ်တည်း။ 'နဂရသ **သ**မီပေ' ဖြင့် 'နဂရသ သမီပံ.ဥပ-နဂရ'သမီပတ္ထ အဗျယီဘောလုပ်၍၊ သမီပ မတ္ထကို ကောက်ယူလေ-ဟု ပြသည်။ ။'သမီပေ ပဝတ္တတိ ကထာ' ဖြင့် 'နဂရသ သမီပေ ယာ ကထာ ပဝတ္တတိ၊ သာ-ဥပ-နဂရာ' ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိလုပ်၍၊ မြို့**အနီး**ဌ ဖြစ်ပွားသော စကားဒြပ်, သမီပ ဝတ္ထုကို ကောက်ယူလေ-ဟု ပြသည်။ 'ပါယေန ဝိဂ္ဂဟော နိစ္စသမာ.သော၊ ပါယေန.သ ပဒ္ဒဝိဂ္ဂဟော.ဝ'။ ။'**အယံ** ဟိ နိစ္စသမာ.သတ္တာ အည ပဒတ္ထေန ဝိဂ္ဂဟော' အဆိုရှိ၍ အဗျယီဘောသမာသ် ဟူက နိစ္စ သမာသ်ဖြစ်ရကား ခဲ့၍မရ၊ အမြဲတဲ့စပ်ပေါင်းယှဉ်၍ နေကြသဖြင့် **ဝိ**ဂြိုဟ် ဝါကျမရ၊ အနက်မျှသာ.ရ၏။ စာသင်ငယ်တို့အား 'ဥပ 'နဂရ' သဒ္ဒါ၏အနက်ကို ကွက်ကွက်**ထင်**ရှား ခြားနားသိသာရန် **အ**တင်းခဲ့၍ ဝိဘတ်**သ**က်ရ၊ ဥပသာရ သည် ဟောအပ်သော အနက်နှင့်တူသော ပရိယာယ် ဝေဝုစ်တစ်ပါးကို အဌား ကိုယ်**စား**လှယ်ပြုလုပ်၍ အ-သပဒဝိဂြိုဟ် ဝါကျ ထား**ရ**သည်။ သို့အတူက် သမီ **ပ**တ္ထ ဥပသာရ၏ ကိုယ်စား သမီပပုဒ်**တ**စ်ပါးဖြင့် 'နဂ**ရ**သ သမီပ' ဟု ဝိဂြိုဟ် ဝါကျ ထား**ရ**သတည်း။

အဘာဝ**တ္ထ**—'ဒရထာနံ အဘာ.ဝေါ နိ.ဒ္ဒရထံ၊ မသကာနံ အ-ဘာ.ဝေါ နိ.မ္မ သကံ'တို့ကား အ-ဘာ.ဝတ္ထ, အဗျယီဘောတည်း။ **အ**ဘာ.ဝ**တ္ထ**, ဝါ**စ**က, နိ-ဥပသာရနှင့် ဒရထ, မသက နာ.မ်ပုဒ်**ကို** ချဉ်း**စ**ပ်ထား**ရ**သည်။ ။ဤ အဘာ.ဝတ္ထ ဟူသည် ရောယှက်ပေါင်းစပ်ခြင်းမရှိခြင်းပေတည်း။ ထိုသည်လည်း ယှဉ်ဖက်ကို တားမြစ်ခြင်းနှင့်စပ်သည်ဖြစ်၍၊ တားမြစ်**တ**တ်သော သဘောပင်စာည်း။ ထိုဖြင့် (၁) ဝတ္ထုဒြပ် မရှိခြင်း=**အ**တ္ထဘာ.ဝ။ (၂) ပြည့်စုံခြင်း**၏**မရှိခြင်း=ဣဒ္ဓါဘာ.ဝ။

http://www.dhammadownload.com

(၃)ပျက်စီးခြင်းဟူသောမရှိခြင်း=ပဓံသာဘာဝ၊ (၄) အသုံးအဆောင်မရှိခြင်း= ဥပဘောဂါဘာဝ, လေးမျိုးကိုယူရ၏။ ထိုတွင်-နောက်ပုဒ် အနက်မရှိခြင်းကို၊ အတ္ထာဘာဝ ဆိုသည်။ ပုံကား 'မဂ္ဂိကာယ အဘာဝေါနိမ္မဂ္ဂိကံ'တည်း။ ဤ နောက်ပုဒ်မဂ္ဂိက-အရ ခြင်ကောင် အထည်ခြုပ်မရှိ။ ။ဣဒ္ဓါ.ဘာဝ,၌ 'ဣဒ္ဓါ ဘာဝေါ ယဝနဿ ဒုဿုပနံ=ဒုဿ္ဘိက္ခံ' စသည်တည်း။-ယဝနဿ၊ ယောနတိုင်း ၏။ ဣဒ္ဓါ.ဘာဝေါ၊ ပြည့်စုံခြင်း၏မရှိခြင်းသည်။ ဒုဿုပနံ၊ မည်၏-ပေး။ ။ ဤ၌ နောက်ပုဒ် အနက်မရှိသည်မဟုတ်။ စင်စစ်မှာ ယောနတိုင်း စသည်တို့နှင့် စပ်ဆိုင်သော ပြည့်စုံဖွယ်တို့၏ မပြည့်စုံခြင်း, မရှိခြင်းကို အဘာဝဆိုလည်း ပဓံ သာဘာဝ,၌-'အစ္ဆယော သီတဿ=အတိ-သီတံ၊ အစ္ဆယော ဝသန္တဿ=အတိ-ဝသန္တံ' တည်း။-သီတဿ၊အအေး၏။အစ္ဆယော၊ ကုန်လွန်ခြင်းသည်။ အသီ-သီတံ၊ ၏။ ဝသန္တဿ၊ ဝသန္တဥတု၏။ အစ္ဆယော၊ သည်။ အတိ=ဝသန္တံ၊၏-ပေး။ ။ ဤ၌ အစ္ဆယ-ဟူသည် ကုန်လွန်ခြင်း အတိက္ကမပင်တည်း။ ပဓံသာဘာဝ,ဟူသည် ပျက်စီးခြင်း၏ မရှိခြင်းပင်တည်း။ ထိုသည်လည်း စင်စစ်မရှိသည်မဟုတ်။ အတ္ထာ ဘာဝ-၌, အချို့သောအရပ်ဝယ်၊ ဝတ္ထုခြုပ်၏ ရောစဂ်ခြင်း မရှိခြင်းသာတည်း။ ဖြစ်ပြီးသော ဝတ္ထုခြုပ်ကား ပျက်စီးသွားသည်မဟုတ်။ ဥပဘောဂါ.ဘာဝ,၌ 'ယော့ဗ္ဗနဿ နာ.ယ.မုပဘောဂ-ကာလော=အတိ-ယောဗ္ဗနံ၊ အတိ.ကမ္မလံ' စသည်တည်း။ အယံ၊ ဤကာလသည်။ ယော.ဗ္ဗနဿ ပျိုရွယ်သော အဖြစ်၏။ ဝါ၊ ပျိုရွယ်တုန်းကလို။ နဥပဘောဂ ကာလော၊ သုံးဆောင်ရာကာလမဟုတ်။ အတိ-ကမ္မလံ၊ကမ္မလာကို သုံးဆောင်ရာကာလမဟုတ်-ပေး။ ။ဤ၌ ဥပဘောဂ ကာလ,ဟူသည် ထင်ရှားရှိသော ပျိုရွယ်သော ကာလတည်း။ ဖြစ်ဆဲ ကာလ၌ သုံးဆောင်ခြင်း မရှိသည်ကို ဥပဘောဂါဘာဝ, ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် အတ္ထာ ဘာဝ,လည်းမဆိုရ၊ အစ္ဆယာဘာဝလည်း, မဆိုရ၊ ဥပဘောဂါဘာဝ,သာ-ဟူလို။

'အ-ဘာဝေါသံသဂ္ဂါ ဘာဝေါ၊ သော စ ပတိယော့ဂိ.နီရူပဏာ.ဓိန.နိရူ ပဏကော ဇေ၊ တေန အတ္ထာ.ဘာဝေါ ဣဒ္ဓါ.ဘာဝေါ, ပဓံသာ.ဘာဝေါ, ဥပဘောဂါ.ဘာ့ဝေါ.တိ စတုဏ္ဏံ ဂဟဏံ၊ အတြ အတ္ထာ.ဘာ့ဝေါ ဟိ ဥတ္တရ- ပဒတ္ထာ.ဘာဝေါ၊ယထာ-ပါပဿ အဘာဝေါ-အပါပံ, မဂ္ဂိကာယအဘာဝေါ= နိ.မ္မဂ္ဂိက.မိစ္ဆာ.ဒိ၊ဗြာဟ္မဏော နဘဇတိ.ဟျတြပသဇ္ဇ.ပ္ပတိသေခေန နေနဗြာဟ္မ ဏတ္တ-ဓမ္မော နိသေဓိယ့ဲတိ၊ဂေါအဿော နဘဝတိ တျတြ အညေားညဘာဝေန အတ္ထန္တရ၏ နိသေဓိယ့ဲတိ၊ အတော့ နဥဘယတြ အတ္ထာဘာဝေါ အတ္ထာ-သဒ္ဒသာ. တြ ဝတ္ထု ပရတ္ထာ။ဣဒ္ဓါ.ဘ့ဝေါ ယဝနဿ ဒုဿ္ဘိက္ခ.မိစ္ဆ.တြ နဥတ္တရ- ပဒတ္ထာ.ဘာဝေါ၊ကိ.န္တု ယဝနာ.ဒိ-သမ္ဗန္ဓနိယာ ဣဒ္ဓါယာတိ၊ အစ္ဆယ့ော သီတဿ အတိ-သီတံ, အစ္ဆယော ဝသန္တဿ အတိ-ဝသန္တ.မိစ္ဆာ-ဒိ၊ အစ္ဆယ့ော အတိက္ကမော

http://www.dhammadownload.com

ပဓံသာ.ဘာဝေါ၊ သော စ နအစ္ဆန္ဒာ.ဘာဝေါ၊ အတ္ထာဘာဝေါဟိ ကုစိပ္ပဒေသေ ဝတ္ထူနံ သံသဂ္ဂါဘာဝေါ၊ နဉ္ဉပ္ပန္နေ.ဝတ္ထူနံ ပဓံသော။ ယောဗ္ဗနဿ နာ-ယမုပ-ဘောဂ-ကာလော အတိ-ယောဗ္ဗနံ,အတိ-ကမ္မလ.မိစ္ဆာဒိ၊ ဥပဘောဂ-ကာလော တု ဝိဇ္ဇာမာနဿေ.ဝ ယောဗ္ဗနာ.ဒိနော ဝတ္ထမာနကာလေ စ ဥပ-ဘောဂါဘာ ဝေါ၊ အတော နအတ္ထာ.ဘာဝေါ,အစ္ဆယော စေ.တိ'မုဒ္ဓိဗောဓ-ရှမ-ဋီ-၆၇၇။

ဂ-ယထာတ္ထ-ယထာတ္ထသည် 'ယထာတ္ထော အနေက.ပ္ပဟာရောယောဂျတာ, ရိစ္ဆာ,ပဒတ္ထာနာတိဝတ္တိ,အာနုပုဗ္ဗိယသာဒိဿ,ဘေဒါ' ဟု ကာတန္တ-ဋီကာအဆိုရှိ၍ ယောဂျတာ,ဝိစ္ဆာ,ပဒတ္ထာ နာတိဝတ္တိ,အာနုပုဗ္ဗိယ,သာဒိဿ,ဟူသော မျိုးသော အပြားရှိ၏။ ထိုတွင် 'ဝုဒ္ဓါနံ ပဋိပါတိ=ယထာ-ဝုဒ္ဓံ'ကား အာနုပုဗ္ဗိယ။ သို့မဟုတ်၊ အနုက္ကမတ္ထ အဗျယီဘော သမာသ်တည်း။ အနုက္ကမ-အနက်ဟော ယထာ နိပါတ်နှင့် ဝုဒ္ဓ-နာမ်ပုဒ်ကို ချဉ်းစပ်ထားသည်။ သက္ကတ-၌ 'အနု.ဇေဋ္ဌं' ကိုထုတ်၏။ရှေ့၌လည်းအတူပင်။ဗာ,၌ကား 'ထေရာနံ အနုထေရं'ကို ထုတ်၏။ ။ 'အာနုပုဗ္ဗိယ.မနုက္ကမော။ အနုဇေဋ္ဌं ပဝိသန္တု ဘာဝန္တော။ ဇေဋ္ဌာ.နုပုဗ္ဗာယ ဘာဝန္တော ပဝိသန္တု.တိ အတ္ထော' ကာသိကာ။ ။'ဇေဋ္ဌာနံ အနု ပုဗ္ဗော=အနုဇေဋ္ဌ'လုပ်၊ ရှေ့။ ။'ဇေဋ္ဌဿ အနုပုဗ္ဗိယေနာတိ အနု-ဇေဋ္ဌ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။ 'ဇေဋ္ဌं အနု.ဂ္ဂမ္မ=အနုဇေဋ္ဌ' မုဒ္ဓဗောဓ။

ယေယေဝုဒ္ဓါ ယထာဝုဒ္ဓံ' ကား ဝိစ္ဆတ္ထ အဗျယီဘောတည်း။ ဝိစ္ဆာဝစကယထာနိပါတ်နှင့်-ဝုဒ္ဓ-နာမ်ကို ချဉ်းစပ်ထားသည်။ ။'ယေ ယေ ဝုဒ္ဓါ=ယထာ-ဝုဒ္ဓံ-ဝိစ္ဆာယံ' ဗာ။ ။ဗာဒီ,၌ကား 'ယေ ယေ ဝုဒ္ဓါ.တိ ဝုဒ္ဓ ပဋိပါတိ' ဟု-အာနုပုဗ္ဗိယ နိပါတ ပုဗ္ဗက အဗျယီဘောဆိုရှိ ဗာ,ကို ပယ်၏။ ။'အယံ သမာသော ဝိစ္ဆာယန္တိ ဣဟ ဝုတ္တော၊ မဟာရူပသိဒ္ဓိယံ ပန ဝိစ္ဆာယံ ပစ္စတ္တံ,အဒ္ဓမာသံ' ဣစ္စာဒယော နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ဝိစ္ဆာနာမ ဣမိနာ.စရိယေန-

"ဘိန္နဒနိ ယာနိ ဝတ္ထူနိ၊ ကြိယာယ တု ဂုဏေန ဝါ၊
ဒဗ္ဗေန ဝါပိ ဗျာပိတုံ၊ ဣစ္ဆာ ဝိစ္ဆာ-တီ ဝုစ္စတေ"တိ။

ဘိန္နာနိ ဝတ္ထူနိ ကြိယာယ ဝါ, ဂုဏေန ဝါ, ဒဗ္ဗေန ဝါ, ဗျာပိတုံ ဣစ္ဆာ-ဝိစ္ဆာတိ-ဝုတ္တာ။ ဇော ပန ယထာဝုဒ္ဓဿ ဝုတ္တော ဝုဒ္ဓးပဋိပါတိယာ.တိ အတ္ထော သုပါကဋ္ဌော၊ ယထာ-ဝုဒ္ဓံ အဘိဝါဒနံ, ပစ္ဆုဋ္ဌာနံ အဇ္ဇလိကမ္မံ' ဣစ္စာဒီသု ဝုဒ္ဓ.ပဋိပါတိယာ အဘိဝါဒနာ. ဒီနိ ကမ္မာနိ ကာတဗ္ဗာနိ။ နဝကေန ဝုဒ္ဓေါ အဘိဝါဒေတဗ္ဗော။ အထဝါ၊ ဝုဒ္ဓတရံ အဘိဝါဒေတ္ဝာ ဝုဒ္ဓေါ အဘိဝါဒေတဗ္ဗော ဣစ္စာဒိ-နယေန အတ္ထော.ဝ ဂမျတေ၊ နော ကြိယာ.ဒိ သမ္ဗန္ဓတ္ထော၊ တသ္မာ အယမ္မိ ဗျာယီဘာဝေါ အနုပုဗ္ဗိယံ နိပါတပုဗ္ဗ ကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

http://www.dhammadownload.com

ဝိစ္ဆာယံ-အဒ္ဓ-မာသံ အဒ္ဓမာသံ အနု 'အနုဒ္ဓမာသံ' ဣစ္စာ-ဒယော **ဧဒိတဗ္ဗာ**၊ ဗာ-ဒ္ဒီ-သစ်၊ ရှု, ကို **ကိုး**စား၍ ပယ်သော်လည်း 'ယေ ယေ.တိ **ဝိစ္ဆာယံ** ယ်ထာ သဒ္ဒသ အတ္ထဒဿနံ' ဟု ရှု, **ဆရာပင်** ယင်းဒ္ဒီ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ကိုးစား**ရာ**မရ။ ။သက္ကတ-၌လည်း ဝိစ္ဆာပင် ဆို၏။ ။'ယေ ယေ ဝုဒ္ဓါ ဣစ္စစ္ဆနေန ယ်ထာ-ဝုဒ္ဓ.မိစ္ဆတြ ယ်ထာ-သဒ္ဒေါ **ဝိစ္ဆာ**ယံ ဝတ္တဘေ ဣ**တ်**' ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိ**ရှာ**သ။ ။ သို**အ**ဘုက် ယ်ထာဝုဒ္ဓံ**ကို** ဝိစ္ဆတ္ထ, အာနုပုဗ္ဗိယ်, နှစ်မျိုးပင် ရကောင်းသည်-ဟု မှတ်။ ။'အတ္ထ.မတ္ထံ ပတိ-ပစ္စတ္ထံ'ကိုလည်း ထုတ်။ ။'အတ္ထံ အတ္ထံ ပတိ-ပစ္စတ္ထံ။ ပတိ-သဒ္ဒသ ဝိစ္ဆာယံ ကမ္မပ္ပ ဝစနီ**ယ**-သညာ-ဝိဓာန-သမတ္ထိယာ တံယောဂေ ဒုတိယာ ဂဗ္ဘဝါကျမ္ပိ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။'ဝုတ္တိယံ ဝိစ္ဆာ**ယ** ဝါ အန္တော ဘာဝါ နဒ္ဒိ-ဝစနံ' တထ္ထဗောဓိနီ-ဒ္ဒီ။ ။သမာသေ ဝိစ္ဆာယ **အ**န္တော ဘာဝါ နဒ္ဒိ-ဝစနံ။ ဝိစ္ဆ.တ္ထက-ပတိယောဂေ ဒုတိယာ-ဝိဓာနတော ဝါကျ.မ္ပိ' သုဗောဓိနီ။-သမာသ်၌ ဝိစ္ဆာအတွင်းဝင်သောကြောင့်။ သို့မဟုတ်၊ ဝိစ္ဆတ္ထကို သမာသ်က ဟောသင့်သောကြောင့် အတ္ထံ-အတ္ထံ ဟု ဒွေဘော်မဖြစ်-ဟူလို။

ဟောဂျတ-၌-"ရူပသ ယောဂ္ဂံ-အနု ရူပ'တည်း။ ယောဂျတာ ဝါစက **အ**နု-ဥပသာရနှင့်-ရူပ, နာမ်ပုဒ်ကိုချဉ်းစပ်သည့် ယထာတ္ထအဗျယီဘောသမာသ်တည်း။ ကစ္စည်းကျမ်း၌ ယင်းပုံစံမပါ၊ ယထာ-တ္ထ၌ **ဝိစ္ဆာ**, အနုပုဗ္ဗိယ် ပုံစံနှစ်ခုသာ ပါသည်။'ယောဂျတာ-ယံ အနု ရူပံ ရူပ-ယောဂျံ ဘဝတီ.တျတ္ထော'ကာသိကာ။ ။ 'အနု-ရူပ-မိစ္ဆတြ ယောဂျတာ.**ယ**.မနု-သဒ္ဒေါ။ ယောဂျံ ရူပံ ဝဟတီ.တျတ္ထော' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ**ရှာ**သ။ ။ပဒတ္ထာ နာတိဝတ္တ၌–'သတ္တိ'အနတိက္ကမ္မ=ယထာ.သတ္တိ'**ကို** ထု**တ်**။ သတ္တိ'၊သာမတ္ထိယလက္ခဏာရှိသောသတ္တိကို။ အနတိက္ကမ္မ မလွန်မူ၍-ပေး။-အတ္ထာ နာတိဝတ္တိ=ဝါစက ယ်ထာ နိပါတ်နှင့် သတ္တိ နာမ်ပုဒ်ကို ချဉ်းစပ်သည့် ယထာတ္ထ အဗျယီဘော သမာသ်တည်း။ ။'ပဒတ္ထဒ္ဓ နတိဝတ္ထိယံ ယထာ.သတ္တိ' ကာသိကာ။ ။'ယ်ထာ သတ္တိ.တိ ပဒတ္ထာ နာတိ ဝတ္တိယံ ယထာ-သဒ္ဒေါ၊ ပဒမတြ သတ္တိ-သဒ္ဒေါ၊တသ.တ္ထော သတ္တိ ဧဝ၊တသာ အနတိ ဝတ္တိ အနတိက္ကမော၊ယ်ထာ သတ္တိ ကရောတိ.တိ သတ္တိ အန**တိ**က္ကမေန ကရောတိ.ဟျတ္ထော'။ ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ**ရှာ**သ။

သ-ဒိသ-၌'ဟရိနော သဒိသော.တိ-သ-အရိ'ကိုထုတ်။ 'ဟရိနော၊ ဗိသ္ဏုကိုးနှင့်။ သဒိသော၊ တူသူတည်း-ပေး။ သဒိသတ္ထ ဝါစက သဟ နိပါတ်နှင့်-ဟရိ, နာမ်ပုဒ်ကိုချဉ်းစပ်သည့် ယထာ.တ္ထအဗျယီဘောတည်း။ ။'ဟရိနောသဒိသော.တိ-သ ဟရိ၊ ဂုရုအစ္စတြဂုဏ ဘူတေပိ သာဒိသေ အဗျယီဘာဝေ ၊သာဒိသောတျ.နေန ဂုဏာ-ဂုဏ ဘူတ-သာဒိသ.ဂ္ဂဟဏာ၊ ဧဝံ သဒိသော ကိဓိယာ-သကိဓိ,ဟရိ နော သဒိသံ-သ-ဟရိ' မုဒ္ဓဗောဓ-ရာမဒ္ဒီ။ 'ကိဓိယာ၊ မြေခွေးနှင့်။ ဝါ၊ မျောက်နှင့်။ သဒ္ဒိသော၊ တူသည်တည်း။ သ.ကိဓိ၊ မြေခွေးနှင့်, ဝါ၊ မျောက်နှင့်တူသော

http://www.dhammadownload.com

သတ္တဝါ-ပေး။ ။သ-ဟရိ ဂုရုနော, သ-ကိခိ ကုက္ကုရသ ဣစ္စာဒေါ ကိခိ ခေခီ ဟိ ချာတော သိဂါလဘေဒေါ၊ တထာ စ 'ကိခိ-သိဂါလဘေဒေ သိယာ'.တိ ဝိသော၊ ဝါနရီ တိ ကေစိ' ၎င်းရာမဋ္ဌိ။

အဝေါရဏတ္ထ-'ဇီဝသ ယတ္ထကော ပရိစ္ဆေဒေါ-ယာဝ-ဇီဝံ'ကား အဝေါရ ဏတ္ထအဗျယီဘောသမာသ်တည်း။ ကန့်ကွက်ပိုင်းခြားခြင်း အဝေါရဏတ္ထဝါစက, ယထာ,နိပါတ်နှင့် ဇီဝ, နာမ်ပုဒ်ကို ချည်းစပ်ထားသည်။ ။'ယာဝ ဣစ္စာ,ယံ' နိပါတော အဝေါရဏ.တ္ထေ.ဝတ္ထတေ၊ တ.ဒတ္ထ ဒဿနတ္ထံ ယတ္ထကော ပရိစ္ဆေ ဒေါ.တိ ဝုတ္တံ'ရှု-ဋ္ဌိ။ ။ပါဏိနီ-၌ 'ယာဝ အဝေါရဏေ'။ ၂-၁-၇၊ ဟု သုတ် တည်၏။ ။'ယာဝ ဣတိ ဧတေ-မဗျယံ အဝေါရဏေ ဝစ္ဆာမာနံ သျာဒျန္တေန သဟ သမဿတေ အဗျယီဘာဝေါစ သမာသော ဘဝတိ,အဝေါရဏံ တ္တေကော ပရိစ္ဆေဒေါ၊ယာဝါ မတ္တံ ဗြာဟ္မဏာနံ အာမန္တ္ရယဿု၊ ယာဝန္တိ အမတ္တာနိ သမ္ဘဝန္တိ ပဠ္ဆ ဝါ ဆ ဝါ၊ တာဝန္တံ အာမန္တ္ရယဿု' ကာသိကာ။

ဝိဘတ္တျ.တ္ထ–စိတ္တ.မဓိကိစ္စ ပဝတ္တန္တိ တေ မ္ဟောတိ အဓိ-စိတ္တံ' ဝိဘတ္တျတ္ထ, အဗျယီဘောတည်း။ ကာရကတ္ထ အဗျယီဘောလည်းဟူ၏။ ဝိဘတ်အနက်ဟော အဓိဥပသာရနှင့်-စိတ္တ,နာမ်ပုဒ်ကို ချည်းစပ်ထားသည်။ ။**ဝိဘတ်အ**ရ ဒုတိယာ, သတ္တမီ,ဝိဘတ်ကိုယူ။ **ဝိ**ဘတ္တျ-တ္ထ-ဟူသည် ကမ္မတ္ထ-**စ**သည်ပင်။ ဝိဘ**တ်အ**ရလည်း ကာရကသတ္တိကိုယူ-'ဝိဘဇီ**ယ**တိ အတ္ထော ဘောယာ.တိ-ဝိဘတ္တိ' ကာရကတ္တိ ဖြင့် ပါဠိပဒိကတ္ထ**ကို** ဝေဖန်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်-ဟူလို။ ။စိတ္တံ၊ ၌, အဓိ. သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော ကမ္မတ္ထကို ဒုတိ**ယာ ဝ**ိဘတ်က,ဟော၍ အဓိသဒ္ဒါ**ကို** မယှဉ်ရတော့ပြီ။ သို့အတူက်၊ စိတ္တံ-ဟု သဓိ-သဒ္ဒါ၏ကိုယ်စား ဒုတိ**ယာ ဝ**ိ**ဘတ်** ကမ္မတ္ထ ဟူသော အညပဒဖြင့် ဝိဂ္ဂဟကို ပြု၏-'စိတ္တ.နှင့်-**အ**ဓိ.စိတ္တံ လုပ်လေ ဟူလို။ ။'ကဏ္ဌံ အဓိ ကိစ္စံ ပဝတ္တာ ကထာ-အဓိ-ကဏ္ဌံ' မုဒ္ဓဗောဓ။ ။'ကဏ္ဌံ အဓိကိစ္စေ.တိ ယဒိပိ ကာရက ဣတိသာမညေန ဝုတ္တံ၊ တထာပိ ဒုတိယာ သတ္တမီယ.တ္ထော ဧဝ ဥ ယျော၊ အတြ ကဏ္ဌံ ဣတိကမ္မ.တ္ထေ အဓိ-သဒ္ဒေန' ၎င်း-ဒုဋ္ဌဒါဒါသ-ဋ္ဌိ။ ။'**ယ**ဒိ ပိ ကာရက ဣတိ **သ**ာမညေ ဝုတ္တံ၊ တထာ-ပျ-တိဓာနာ ဒုတိ**ယာ** သတ္တမီယ.တ္ထော ဧဝ ဥ ယျော' ၎င်းရာမဋ္ဌိ။ ။ ။ ဤဆရာတို့အလို ဝိဘတ်အရ ဒုတိယာ သတ္တမီ,နှစ်မျိုးယူ၏။—'ကဏ္ဌံ, ကဏ္ဌေသု ဝါ.တိ=အဓိ-ကဏ္ဌံ'လုပ်။

'အဓိ×ဣတိ-ဣတ္ထိ ဋ္ဌိတေ ဣတ္ထိသဒ္ဒါ ဒုတိယော-က.ဝစနံ၊ ဣတ္ထိ'အဓိကိစ္စ ဘဝ တီတိ ဝိဂ္ဂဟေ အနှယ ယော.ဂ္ဂတ္ထသမ.ပ္ပကောပဒ-သမုဒါယောဝါ**ကျ**.မီတိယာဝ (အဓိပ္ပါ.ယော)။သာရသ္ဝတ။ ။'အဓိ×ဣတ္ထိ ဣတိ ဘာဝ လိခ္ခတေ၊ **အ**ဗ္ဗော.ဓိ ဥပသဂ္ဂေါ အဓိကိစ္စေ.**ဘ**ျ-တ္ထသ ဝါစကော၊ 'သက-ပဒေဟိ, အညမဒေဟိ ဝါ ဝ**ိ**ဝ**ိ**စ္စ ကထနံ.ဝိဂ္ဂဟော၊ တေနာ.ဗျယီဘာ**ဝ**သ **အ**သပဒ.ဝိဂ္ဂဟတ္ထာ **အ**ဓိသဒ္ဒေ

http://www.dhammadownload.com

နဲ့ ဥစ္စာရီယ်တေ၊ကိန္တ့ုတ.ဒတ္တ ဝါစကော အဓိကိစ္စေ.တိ သဒ္ဒေါ အလိခိတော ဧဝ အဂ္ဂေ(အန္တေ)ဥစ္စာရီယတေ၊ အတော ကေဝလံ ဣတ္ထိ-သဒ္ဒသ အဂ္ဂေ ဒုတိယာယ ဧကေ-ဝစနံ,အံ ဒီယတေ။ တတော ဣတ္ထိ အဓိကိစ္စေ.တိ ဝိဂ္ဂဟော ဘဝတိ၊ အထ ဝိဂ္ဂဟ-ပဒသတ္ထ.မာဟ **အည**=မည=သာပေက္ခ-ပဒေ.ကတ္တီ-ဘာဝေါ အနုယောဂ၊ တဿ:နုယသ ယောဂ္ဂေါ ယောသော အတ္ထော၊ တသ သမ.ပ္ပကော ပါပကော။ သမ.ပ္ပကော ဝါဒဋ္ဌိကရော ယောပဒ-သမုဟော,ပဒ-သမ္ပုဟော၊ သော,ဝိဂ္ဂဟော၊ တဿ:ပရံ နာမံ ဝါကျမိစ္စတ္ထော၊ သမာသတ္ထဗောဓကံ ဝါကျံ ဝိဂ္ဂဟော ဣတိ ဝါ၊ တတော အဓိတ္ထိ-ဣတိပဒံ,ဣတ္ထိ အဓိကိစ္စ ဘဝတီတိ ဝိဂ္ဂဟေ ကတေ၊ အထ ဝါ၊ ဣတ္ထိ×အဓိ.တိ ဥစ္စာရိတ္ဝာ ကတေ ဝိဂ္ဂဟေ အဗျာယသ ပုဗ္ဗနိပါတော ကတ္တဗ္ဗော' ၎င်း=စန္ဒကိတ္တိ–ဋီ။ ။ဤကျမ်းဆရာတို့ အလို ဝိဘတ္တိအရ ဒုတိယာ **ဝိဘတ်** တစ်မျိုးသာ ထူး၏။

ဗာလာဝတာရ, သိဒ္ဓိန္တကောမုဒီ, ကာတန္တ,ဝုတ္တိ, ၎င်း–ဋီကာ,ပဠိကာတို့ကား၊ ဝိဘတ္တိအရ သတ္တမီ ဝိဘတ်တစ်မျိုးသာ ယူ၏။ 'အဓိ.သဒ္ဒါသ္မိं' တသ လော ပေါ၊ အဓိ-သဒ္ဒေန တုလျာ.ဓိ ကရဏတ္ထာ ဣတ္ထိ-သဒ္ဒါပိ သ္မိं' နိစ္စသမာသတ္ထာ 'အာခရဘူတာယ-မိတ္ထိယ'န္တိ ပဒန္တရေန ဝိဂ္ဂဟော 'အဓိ×တ္ထိယဲန္တိ ဌိတေ' ဥပ သဂ္ဂနိပါတ ပုဗ္ဗတော အဗျာယီဘာဝေါ ဥပသဂ္ဂါ.ဒိ ပုဗ္ဗကော သဒ္ဒေါ ဝိဘတ္တျ. တ္ထာဒီသု သမာသော ဟောတိ,အဗျာယီဘာဝ သညောစ=ပ=အ**ဓိ**တ္ထိ၊ဝိဘတ္တိန. မတ္ထော အာခ**ရာ**ဒိ၊ ဣခ.ဓိသဒ္ဒေါ အာခရေ ဝတ္တတေ၊အဓိတ္ထိ ဣစ္စေတံ ပဒံ, ဣတ္ထိယ.မိစ္စေတ မတ္ထံ ဝ ဒတိ'ဗာ။ ။'ဣဟ ပန အာခရ ဘူတာယ.မိတ္ထိယ.န္တိ ဝိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော၊တေနေ.ဝစ နိယာ,မေန ဣခ.ဓိသဒ္ဒေါ အာခရေ ဝတ္တတေ တိ အဓိ-သဒ္ဒသ အဓိကရဏ.မတ္ထော အတ္ထော ဝုတ္တော၊အဓိ.တ္ထိ ဣတိ ဧတံ ပဒံ-ဣတ္ထိယံ ဣတိ ဧတံ အတ္ထံ ဝဒတိ.တိ အဓိယော,ဂေန ဣတ္ထိ-သဒ္ဒသ အာရေတ္ထ-**ဝိ**သေသတာ ဧဝ ဒီပိတာ' ဗာ–ဋီ=သစ်။

'ဝိဘတ္တျ.တ္ထာဒီသု ဝတ္တမာနာမဗျယံ သ,ျာဒျ.န္တေန သဟ သမဿတေ၊ သော အဗျယီဘာဝေါ၊ဝိဘတ္တိယံ တာဝ။ ဟရိမ္ဒိတိ-အဓိဟရိ၊ သတ္တမိယ.တ္ထသော ဝါတြ ဗောတကော ဓိ၊ဟရိသ္မိ×အဓိ ဣတိ အလောကံ်ကံ ဝိဂ္ဂဟဝါကျံ'အတြ,နိပါတေန အဘိဟိတေပိ အဓိကရဏော ဝစနသာမတ္ထိယာ သတ္တမီ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။ 'ဝိဘတ္တိ ဣဟ ကာ,ရက သတ္တိ၊ ဝိဘဇ္ဇတေ ဧတောယ ပါတိ ပဒိက.တ္ထော.တိ ဗျုပ္ပတ္တိ ယာ၊အတော,ဧဝ ဝကၠတိဝိဘတျတ္ထာ.ဒီသု ဝတ္တမာနာ-မဗျယ-'မိတိ၊ တာဝသဒ္ဒေါ ကမတ္ထော၊ လောကိက ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျံ ပဒသော.တိ ဟရိမ္ဒိ.တိ။ ပါစီနေဟိ(ပေါရာ ဏာ.စရိယေဟိ)ဟု ဟရိမ္ဒိ အဓိကိစ္စေ.တိ ဝိဂ္ဂဟီတံ။ တိ နသုန္ဒရံ၊ အဓိဟရီ တျ-အဓိကိစ္စေ.တျ.တ္ထသ အပ္ပတိတိတော (အညာတော)။ ဣဟ, ဟရိမ္ဒိ×အဓိ'တိ ဌိတေတိ ပါစီနေဟိ ဝုတ္တံ ဥပေက္ခိတံ (အ-မနသိ ကတ္ထဗ္ဗံ)။ နိစ္စသမာသေသု

http://www.dhammadownload.com

အသိပဒဝိဂ္ဂဟသော ဥစိတတ္ထာ (ယုတ္တတ္တာ) အဘိဟိတေ ပီ.တိ ဇောတိတေ ပီတျတ္ထော။ ဝစန သာမတ္ထိယာ.တိ သျာဒိနာတိ အနုဝတ္တေတ္ဝာ သျာဒျ.န္တေန သမာသ-ဝိဓာန သာမတ္ထိယာ သတ္တမီ သိယာဒေါ်တိ ဘာဝေါ (အတ္ထော)။ နနု အဘိဟိတေ အဓိကရဏေ ပါတိပဒိကတ္တ-မတ္ထေ'တိ (သုတ္တေန) ပထမာ.ယေဝ သိယာ၊ နတု သတ္တမီ.တိစေ?အတြာ-ဟု အဓိဝုဿ သျာဒျန္တေန သမာသဿ အဝဿကတ္တေ(ဧကန္တိကတ္တေ သတိ) အဓိ-သဒ္ဒဇောတိတာ ဓိတရဏ.တ္ထ-ဝါစက. ဝိဘတ္တိယာ ဧဝ ဂ္ဂဟအဂ်ိကတ္ထုံ (ပဋိဇာနိတုံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ) ဥစိတတ္ထာ.တိ။ ဧဝံ စ ဝိဘတ္တိ-သဒ္ဒေါ သတ္တမိယံ ပရိယောသတိ (နိဋ္ဌာပေသိ)။ အဓတ္ဝာ ဧဝ ပရိသိဋ္ဌေ (တံ နာမဂေ သဒ္ဒ သတ္တေ) 'အဓိကရဏေ' ဂ္ဂစ္ဆေဝ သုတ္တိတံ (သုတ္တံ ထပိတံ) ပါဏိနီတု မတ္တာလာဃဝံ (မတ္တဿ ဝဏ္ဏဿဝါ လဟုဘာဝံ, အပ္ပဘာဝံ ဝါ) အဓိပ္ပေတျ (ဂ္ဂစ္ဆိယ) ဝိဘတ္တိ-သဒ္ဒံ ပယုဇ္ဇတီတိ' တတ္ဝဗောဓိနီ။

'ကာရကေ ဂ္ဂတ္ထီသု အဓိကိစ္စ ကထာ ပဝတ္တာ အဓိ-တ္ထိ' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။ ကာရက.တ္ထေ ယဒဗျယ.မီတိ ဂ္ဂတ္ထီသု ကထာ ပဝတ္တေ.တိ နိစ္စသမာ သတ္တာ အသပဒ=ဝိဂ္ဂဟာန အတ္ထယတိ။ အဓိသဒ္ဒေါ အဓိယ့ရဏော ဝတ္တတိ။ တံသမာနာဓိ ကရဏာ ဘာ ဝတော ဂ္ဂတ္ထိ.သဒ္ဒေန သတ္ထမျန္တေန သမာသော။ ကောစိ အာဟ.... ပထမန္တေနေ.ဝ သမာသော အဓိနေ.ဝါ ဓိကရဏတ္ထဿ ဝုတ္တတ္တာတိ၊ တ ဒေကေ: မုဘယ့.မပိ ပကြိယာယံ (တံနာမက သဒ္ဒသတ္ထေ ဝုတ္တံ)' ကာတန္တ-ဋီ။ 'ယဒိပိ အဓိ.တ္ထိ.တျ.တြ ဂ္ဂတ္ထိ-သဒ္ဒဿ ဝိသေသ္ယတ္ထေနပတိတိဘ ဝတိ၊ တထာပိ ဂ္ဂတ္ထိ ဝိသယေ ကထာ ပ ဝတ္တာ ဂ္ဂစ္ဆ.ဓိကရဏတ္ထ.ပ္ပဓာနတ္တာ ဝိသေသနတ္ထ.မီတိ' ဂင်းကဝိရာဇ၊

အဋ္ဌကထာ၊ ဒ္ဒိကခ-တိုဋ္ဌလည်း ဒုတိယာ သတ္တမီ နှစ်မျိုးပင် ထင်၏။ ။ 'ယထာ လောကေ ဂ္ဂတ္ထီသု ကထာ အဓိတ္ထိ.တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ အတ္ထနိ ပဝတ္တတ္တာ အဏ္ဏတ္ထံ' ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ။ ။'ယထာ ဂ္ဂတ္ထီသု ကထာ ပ ဝတ္ထာ.အဓိတ္ထိ. တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ အတ္ထာနံ အဓိကိစ္စ ပ ဝတ္တာ အဏ္ဏတ္ထံ၊ ဧဝံ ပ ဝတ္ထ မာနာ မယံ'အတ္ထာ တိ ဂဟဏ် ဂမိဿာ မာ.တိ ဂ္ဂမိနာ ဝိယ အဓိပ္ပါယေန အတ္ထာနံ အဓိကိစ္စ ဥဒ္ဒိဿ ပ ဝတ္တာ သသန္ဓတိ ပရိယာပန္နာ အဏ္ဏတ္ထံ၊ တသ္မိ' အဏ္ဏတ္ထ-ရူပေ'အဂ်ိတ္ထရဒ္ဒိယာ။

ဤ ကျမ်းဆရာတို့ အလို - ဂ္ဂတ္ထီသု-ဌ, အဓိသဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော အာ ဓာရတ္ထကို သတ္တမီ ဝိဘတ်ကဟောရ၍ အဓိ-သဒ္ဒါကို မယှဉ်ရတော့ပြီ။ ထိုကြောင့် ဂ္ဂတ္ထီသု ဟု အဓိ ၏ကိုယ်စား အာ ဓာရတ္ထ သတ္တမီ ဟူသော အညပဒဖြင့် ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျကို ပြရ၏။ သို့အတူက် 'ဂ္ဂတ္ထီသု.တိ-အဓိတ္ထိ။ကုမာရီသု.တိ-အဓိ ကုမာရိ၊ အတ္ထနီ.တိ-အဏ္ဏတ္ထံ'လုပ်၍-အဓိ-တ္ထိ၊ မိန်းမ။ အဓိကုမာရိ၊ မိန်းမပျို။ အဏ္ဏတ္ထံ၊ မိမိ ဌ, ဟူသော အနက်ဝစ်ခုကိုသာ ယူရမည်။ ။'ဂ္ဂဟ ပန အာ ဓာရ ဘူတာယ. မိတ္ထိယန္တိ ဝိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော၊ တေနေ.ဝ နိယာမေန ဂ္ဂဓာ ဓိ.သဒ္ဒေါ အာ ဓာရတ္ထေ

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထုတေ.တိ အဓိသဒ္ဒဿအဓိကရဏ မတ္ထော အတ္ထော စုတ္ထော။ အဓိတ္ထိဗျတိ ဇော် ပဒံဗျတ္ထိယံ ဗျတိ ဇော် အတ္ထံ ဝဒတီ.တိ အဓိယောဂေန ဗျတ္ထိ သဒ္ဒဿ အာဓာရ.တ္ထ ဝိသေသတာ ဇေ ဒီပိတာ' ဗာ-ဒ္ဒီသစ်။ ။ထို့ကြောင့် အဓိတ္ထိ 'ဂိဠ္ဍတိ' ဟု ဆိုလျှင် မိန်းမ အနီးဌ် တည်သည်-ဟူသော အနက်ကို မှတ်ရမည်-ဟူ၏။ ။ 'အ.ဓိတ္ထိ တိဋ္ဌတီ.တိ ဝုတ္တော ဗျတ္ထိ သမီပေ တိဋ္ဌတီ.တိ အတ္ထော'ဂင်းဒ္ဒီ။

သို့ဖြစ်လျှင် 'ဗျတ္ထီသု အဓိကိစ္စ ကထာ ပဝတ္တာ=အဓိတ္ထိ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။ 'ဗျတ္ထီသု အဓိကိစ္စကထာ ပဝတ္တတေ=အဓိတ္ထိ' ကာသိကာ,စန္ဒဝုတ္တိ။ ။'ဗျတ္ထီသု ကထာ ပဝတ္တတိ=အဓိတ္ထိ'ရူပသိဒ္ဓိ,ကျမ်းတို့ဌ် အဓိကိစ္စ ကထာပဝတ္တာ,ပုဒ်များကို ဘယ်အတ္ထက် ဆိုရသနည်း-ဟူမူ ဗျတ္ထီသု-ဟူသော အာဓာရ၏အာဓေယ္ယကို ပြလို၍ ဆိုသည်။ ။'ကထာ ပဝတ္တာ.တိ အာဓေယ္ယ ပဒဿနံ' ပဠိကာ။ ။တစ်နည်း၊ အဓိကိစ္စ ကြိယာနှင့်တကွ ဝါကျအနက်ပြည့်စုံစွာယှဉ်ပြလို၍ ဆိုသည်။ ဗာ-ဒ္ဒီကာသစ် ဆရာကား'ကုမာရိ အဓိကိစ္စ ကထာ ဘဝတိ'ဟု ကစ္စည်းဆရာကဲ့သို့ ဒုတိ-ယတ္ထ ယောဇနာကိုပိုလွန်နှစ်သက်၏။ သို့ရာတွင် ဝိဘတ္တိတ္ထ အဗျယီဘောမှာ ဆိုခဲ့ပြီးအတိုင်း'မိန်းမ၌'ဟု အနက်ဟစ်ခုကိုသာယူရသည်။ ။'တ္ထေ ပန အဓိကိစ္စ ဗျတ္ထိ ကြိယာသဒ္ဒေ.နသ ဝါကျယောဇေ ဗျတ္ထိ-မဓိကိစ္စေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တထာ သတိ'အဓိတ္ထိဂေဟကိစ္စံ' ဗျစ္စာ.ဒီသု ယုဇ္ဇတိ, အဓိပုဗ္ဗ ဏရ ဓာတု ယောဇတ္ထာ။ တထေ.ဝ ဝုတ္တံ သာ့ရသ္ဝတဗ္ဗာ ကရဏာ.ဒီသု၊ တသ္မာ ဗျတ္ထီသု အဓိကိစ္စ ဗျစ္စာ.ဒိ ဝါကျ-ယောဇနာ အနုစိတာ (အ-ယုတ္တာ) ဝိဘတ္တျ.တ္ထေ.အဗျယီတာဝေ ဗျတ္ထိယံ ဗျတိ ဝါ,အာဓာရ ဘူတာယံ ဗျတ္ထိယံ ဗျတိ ဝါ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ တထာ ဗလ္လာဝ တာရေ ယောဇနာ ဥစိတာ(ယုတ္တာ)။တထာမှိ အဓိတ္ထိ ဗျတိ ဗျတ္ထိယ.မိစ္ဆ.တ္ထော၊ အဓိ-ကုမာရိ ဗျတိ ကုမာရိယ.မိစ္ဆ.တ္ထော၊ တထာ အတ္ထန် အဗ္ဗတ္ထံ၊ မဟာသိဒ္ဓန္တ ကော မုဒ္ဒိယံ ဝိဘတ္တျ.တ္ထေ ဟရိ-သဒ္ဒဿ သတ္တမျေ.ကဝစနမတ္ထ ဝါကျ ဝသေန ဒဿေတုာ 'အဓိဟရိ' ဗျတိ သမာသ-ပဒံ ဒဿိတံ,သတ္တမိ-အတ္ထသော.ဝ ဇောတ-နာယ အဓိ-ဗျတိ ဝုတ္တံ။ကုမာရီသု အဓိကိစ္စ ကထာ ပဝတ္တတီ.တိ-အဓိကုမာရီ ဗျတိ ယောဇနာပိ အနုစိတာ၊ ကုမာရိ မဓိကိစ္စ ဘဝတီ.တိ ယောဇနာ ဥစိတာ။ စိတ္တ-မဓိကိစ္စ ဓမ္မာ ပဝတ္တန္တီ.တိ အဓိ-စိတ္တ-မိတိ ကစ္စာယန ဝုတ္တိ ပါဠေနာပိ အယ.မတ္ထော ဝေဒီတဗ္ဗော'ဗာ-ဒ္ဒီသစ်။ ။အဓိ×ဗျတ္ထီ, ဝါကျဌ်လည်း ရှေနောက်နှစ်ပုဒ်လုံး သတ္တမီ ဝိဘတ်ချည်း သက်ကုန်၏။ သို့ရာတွင်-ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ-ရှာသ ဆရာကား 'အဓိ-သဒ္ဒေါတု ပထမန္တော'ဟု အဓိ-ဥပသာရ နောင် ပထမာဝိဘတ်သက်၏။

သာရသ္ဝတ–ဌ် ဝိဘတ္တျတ္ထကို မဆို။ ယဏာတ္ထ,သဒ္ဒိသတ္ထ စသည်ကိုသာ ဆို၏။ အဓိတ္ထိကိုလည်း အဓိတ္ထိ ဂေဟ-ကိစ္စ'ဟု ဆိုသောကြောင့် အဓိ ကိစ္စတ္ထ အဗျယီဘော ယူလို၏။ ထို့ကြောင့် စန္ဒကိတ္ထိ ဒ္ဒီကာဌ် 'အတြာ.ဓိ ဥပသဂ္ဂေါ အဓိတိစ္ဆေ.တ္ထတ္ထသ ဝါစကော'မိန့်၏။ **အဓိတ္ထိကား အဓိကိစ္စတ္ထ ဝါစက,အဓိဥပသာရနှင့်**

http://www.dhammadownload.com

ဣတ္ထိ နာမ်ပုဒ်ကို ချဉ်းစပ်ထားသည် ဟူလို။ ။ဣဒံ ဧကာကိစ္စ ဣတ္ထီ သာမိကံ သာဓာရဏ.မိတျ.တ္ထော၊ ဣတ္ထိယာ အဓိကာရေ ဘဝတိ၊ သတ္တသု ဝိဘတ္ထီသု သဗ္ဗ.ဝစနေသု အဓိတ္ထိ ဤဒိသ.မေဝ ရူပ် ဘဝတိ၊ ဧဝံ ဟရိ' အဓိကိစ္စ ပဝတ္တာ ကထာ-အဓိ-ဟရိ'ဝုစ်း။ ။

သာသနိက—မာဂဓ ကျမ်းဂန်တို့ဌ်လည်း ဤဝိဘတျတ္ထ အဗျယီဘော အသုံး မထင်လျ၊ အဓိတ္ထိ,အဓိကုမာရိ, အဗ္ဗတ္ထံ, အဓိ-စိတ္ထံ, စသည်ကို အဓိကိစ္စတ္ထ အဗျယီဘောဟုသာ ဖွင့်ဆိုကြ၏။ ။'အဓိ-စိတ္ထန္တိ ဣတ္ထ အဓိ သဒ္ဒေါ အဓိကိစ္စတ္ထော' နာ။ ။'အဓိကိစ္စ ပဝတ္တိယံ အတ္ထာနံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တံ အဗ္ဗ.တ္ထံ စကွာဒိ။ စိတ္ထ. မဓိကိစ္စ ပဝတ္တံ ဓမ္မဇာတံ အဓိစိတ္ထံ၊ သာမည နိဒ္ဒေသောပိ သမာဓိယော.ဝ ဝုစ္စတိ,သကော်တ ဝသေန အတ္ထသ ဂဟေတဗ္ဗတ္ထာ၊ သာမည ဇောတနာပိ ဝိသေသေ အဝတိဋ္ဌတီ.တိ ဝစနတော'နိတိ။ ။'အတ္ထာနံ အဓိကာရံ ကတ္ဝာ ပဝတ္တာ.တိ အဗ္ဗ.တ္ထာ.အဋ္ဌသာလိနီ။ ။'အတ္ထာနံ အဓိ အဗ္ဗတ္ထာ၊ တိ အဓိ-သဒ္ဒေါ သမာသ-ဝိသယော အဓိကာရတ္ထံ, ပဝတ္တိ-အတ္ထ.ဠ္ဟ ဂဟေတ္ဝာ ပဝတ္တ.တီတိ အတ္ထာနံ အဓိကိစ္စ ဥဒ္ဒိသ ပဝတ္ထာ-အဗ္ဗတ္ထာ' မူလဋီကာ။ ။အတ္ထာနံ အဓိ-အဗ္ဗ.တ္ထံ၊ အတိသယေန အတ္ထာနံ အဓိကိစ္စ ဥဒ္ဒိသ ပဝတ္ထာ ဓမ္မာ အဗ္ဗ.တ္ထံ။ ကေဏ္ဌ ဂဟဏ ဝသေန ဘုမ္မ.တ္ထ စေ.တံ ပစ္စတ္ထ-ဝစနံ' သံယုတ်ဋီကာ။

အဓိဝိတ္ထံ,ကိုလည်း—'အဓိ စိတ္ထ.န္တိ သမထ ဝိပဿနာ စိတ္ထံ' အဂ်ုတ္ထရ အဋ္ဌကထာ။ ။'အ-စ်တ္ထေ.တိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိ-သခ်ါတေ.အဓိ-စိတ္ထေ' ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ။ ။အဓိ-စေတသော.တိ အဓိစိတ္ထ.ဝတော သဗ္ဗစိတ္ထာနံ အဓိကေန အရဟတ္ထဖလ စိတ္ထေန သမန္နာဂတသာ.တိ အတ္ထော' ထေရ အဋ္ဌကထာ။ ။ ဤ အဋ္ဌကထာတို့အလို 'အဓိကံစိတ္ထံ-အဓိစိတ္ထံ'ဟု ကမ္မဓာရဲ သမာသ်လုပ်၍၊ စိတ်ကို ခေါင်းတပ်သည့် စိတ္ထသီသ,သမာဓိကိုသာ ကောက်ယူစေလိုကုန်၏။ ။အဗျယီဘောကိုကား အရိပ်အရောင်မျှ မပြကြ၊ ရှေ့ဆရာလည်း အဓိစိတ္ထံကို မထုတ်ခဲ့ရကား အဗျယီဘော မဖြစ်သင့် ဟူပြောအံ့။ ။'စိတ္ထံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္ထံ-အဓိ စိတ္ထံ' ဟူသော အဗျယီဘော်သမာသ်၏ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သမာဓိကို ပင် ပြသော်ကြောင့်သင့်ပါ၏-ဟူလို။ ။'ဧတ္ထကိ' အညသ အတ္ထသ ဂဝေသနေန စိတ္ထ.မဓိကိစ္စပဝတ္ထံ အဓိ-စိတ္ထ.န္တိ နိဗ္ဗစနသော.ဝ အညေနာ.ကာရေန သမာဓိသ ဒီပနတော=ပ=ယော ယော ယုဇ္ဇတိ၊ သော သော အတ္ထော နသညူဟိ ဂဟေတဗ္ဗော၊ကစ္စာယနေ ပန စိတ္ထ.မဓိကိစ္စ ပဝတ္ထန္တိ ဓမ္မာ အဓိ စိတ္ထ.န္တိ ဗဟုဝစနသ ဂစနံ သ-သမ္ပယုတ္ထံ သမ္ဘဝိ' သဒ္ဒါယ ကတ္ထန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ'နိစ်။

ပဒ-ဝိစယတ္ထ—ဤဝိဘတျ.တ္ထ အဗျယီဘောကား အဋ္ဌကထာ ဋီကာများ၌ အသုံး မထင်လျ၊ အဓိကိစ္စတ္ထ အဗျယီဘောယူသော သာရသ္ဟတ,ဝါဒသာ သဠသ

http://www.dhammadownload.com

နိုက ကျမ်းဂန်တို့နှင့် လိုက်လျောတိုက်ဆိုင်သည်ဟု နှလုံးပိုက်၍၊ သက္ကတဋ္ဌ-တွင် ကျယ် ထင်ရှား အသုံးများလှသည့် မိမိမှီရာ ကာတန္တ ကျမ်းလာ ကာရကတ္ထ 'အဓိတ္ထိ, အဓိကုမာရိ' ပုံစံကိုမျှ မယူဘဲ၊ သာသနိက ကျမ်းဂန်နှင့်လျော်အောင် ပါဠိတောင်မှ ထုတ်နုတ်၍ အဓိစိတ္တံ,ဟူသော ပုံစံကို မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

*စိတ္တ.မဓိကိစ္စ ပဝတ္တန္တိ ဓမ္မာ.တိ,ကား ဝိဂြိဟ်တုတည်း၊-'အဓိကာရံ ကတ္ဝာ ပဝတ္တာ ဓမ္မာ အဓိကိစ္စိကာ။ စိတ္တံ အဓိကိစ္စိကာ အဓိစိတ္တံ'ဟု ဝိဂြိဟ်စစ်လုပ်။

ပစ္ဆာဘတ္ထ-ပစ္ဆာ=ပဒတ္ထ, ယုဂပဒတ္ထ, သမ္ပတ္ထ, သာကလျတ္ထ ပုံစံများ ကစ္စည်း ကျမ်း၌မပါ။ ။ပစ္ဆာပဒတ္ထ၌ 'ရထဿ ပစ္ဆာ=အနုရထံ'ကို ထုတ်၊ ရထဿ၊ ရထား၏။ ပစ္ဆာ၊ နောက်အဖို့တည်းပေး။ ပစ္ဆာပဒတ္ထဝါစက, အနု-ဥပသာရနှင့် ရထ,နာမ်ပုဒ်ကို ချဉ်းစပ်သည့် ပစ္ဆာပဒတ္ထ အဗျယီဘော သမာသ်ဘည်း။ ။ *ယုဂပဒတ္ထ,ဟူသည် ဧက ကာလတ္ထတည်း၊ တပြိုင်နက်ကာလ, တစ်ခုတည်းသော ကာလ-ဟူလို။ ပုံစံကား 'စက္ကေန ဧက ကာလံ နိဓေဟိ သ-စက္ကံတည်း။ သ.စက္ကံ၊ လက်နက်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်။ (ထည့်၊ ဂခံ၊ ချုန်းတောင်း လက်နက်ကို။ နိဓေဟိ၊ ထားလော-ပေး)။ ဧက ကာလတ္ထ ဝါစက သဟ,နိပါတ်နှင့် စက္ကနာမ်ပုဒ်ကိုချဉ်းစပ်သည့် ယုဂပဒတ္ထအဗျယီဘောသမာသ်တည်း။ ။'ဟေ ဟရိ,ဧကသ္မိံ ကာလေ စက္ကေန သဟ ဂခံ ဓာရယ ဣစ္စတ္ထော' မုဒ္ဓဗောဓ ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဋီ။

***သမ္ပတ္ထိသည်**-အတ္ထ ဘာဝသမ္ပတ္ထိ=ကိုယ်အတ္ထဘော၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ သမိဒ္ဓိ သမ္ပတ္ထိ=ထမင်းအဖျော် စသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်း, နှစ်မျိုး၊ ထိုတွင် အတ္ထဘာဝ သမ္ပတ္ထိ,၌ ပုံစံကား 'သမ္ပန္နံ ဗြဟ္မံ=သ-ဗြဟ္မံ'တည်း။ သမ္ပန္နံ၊ ပြည့်စုံသော။ ဗြဟ္မံ ကိုယ်တည်း-ပေး။ သမ္ပတ္ထိ ဝါစက,သဟ-နိပါတ်နှင့်-ဗြဟ္မ, နာမ်ပုဒ်ကို ချဉ်းစပ်သည့် သမ္ပဟျတ္ထ အဗျယီဘောတည်း။ ။သမ္ပတ္ထိ ဒွိဓာ အတ္ထ ဘာဝ သမ္ပတ္ထိ, သမိဒ္ဓိ စ၊ သမ္ပန္နံ ဗြဟ္မံ သံ-ဗြဟ္မံ, ဗာဟ္ဟဝါနံ' စန္ဒဝုတ္ထိ။ ။'သ-ဗြဟ္မံ ဗာဟ္ဟဝါန. မီတိ တေသံ(ဗာဟ္ဟဝ-ရာဇူနံ)အနုရူပ.မတ္ထဘာဝေ ါ ဣစ္စတ္ထော'ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ၍ သ။ ။'အတ္ထဘာဝ သမ္ပတ္ထိယံ သ-ဗြဟ္မံ၊ သမ္ပန္နံ ဗြဟ္မသရီရ.မိစ္စတ္ထော၊ သဟဿ သ-ဘာဝေ ါ ဧဝ'ကာတန္တ-ဋီ။ ။'အတ္ထဘာဝ သမ္ပတ္ထိ ဧ.တိ အတ္ထဘာဝေ ါ သ-ဘာဝေ ါ၊ အဿ ပဝတ္ထိနိမိတ္ထ.မီတိ သမ္ပတ္ထိ ဥဏ္ဏဌာ၊ ဧတ.ဒေဝ ါ.ဟ....သမ္ပန္နံ ဗြဟ္မ သရီရ.မီ.တိ၊ ဗြဟ္မ'သရီရံ ဗြဟ္မသရူပ.မီတိ ယာဝ'ကဝိရာဇ-ဋီ။ ။ဤဋီကာ တို့အလို.သမ္ပန္နံ၊သော။ ဗြဟ္မံ၊ ဗြဟ္မ-ကိုယ်တည်း-ပေး။ ။သမိဒ္ဓိ သမ္ပတ္ထိ, ပုံစံကား 'ဘိက္ခာနံ သမိဒ္ဓိ=သု-ဘိက္ခံ'တည်း။ ဘိက္ခာနံ၊ ထမင်းတို့၏။ သမိဒ္ဓိ၊ ပြည့်စုံခြင်း တည်း-ပေး။-သမ္ပတ္ထတ္ထ ဝါစက သု,ဥပသာရနှင့်-ဘိက္ခ, နာမ်ပုဒ်ကို ချဉ်းစပ်သည့် သမ္ပတ္ထတ္ထ အဗျယီဘောတည်း။

http://www.dhammadownload.com

သာကလျတ္ထဋ္ဌ–'သာကလျ သ-တိဏ-မဏ္ဍောဟရတိ၊ သာ.ဂ္ဂ.ဓိတေ'ကာ တန္တေ၀ုတ္တိ။ ။သ.တိဏံ၊ မြက်နှင့်တကွ အလုံးစုံ။ ၀ါ၊ မသုံးဆောင် သင့်သော မြက်ကိုသော်လည်း မစွန့်မူ၍။ အဏ္ဍောဟရတိ၊ သုံးဆောင်၏-ပေး။ လောကဋ္ဌ မြက်နှင့်တကွ သုံးဆောင်ဖွယ် အလုံးစုံကို သုံးဆောင်သည်-ဟူသော အနက်မဖြစ်သင့်-ဟူလို။ ။'တိဏာနံ သာကလျံ-တိဏံ'လုပ်။ သာကလျ,ဟူသည် အကြောင်း အကျန်မရှိ အလုံးစုံဟူသော အနက်ဟောတည်း။ သ-တိဏံ,ကား ထိုသာကလျတွေ ၀ါစက သဟ,နိ၀ါတ်နှင့် **တိဏ**, နာမ်ပုဒ်ကို ချဉ်းစပ်သည့် သာကလျတွေ အဗျယီဘောသမာသ်တည်း။ ။'သာ.ဂ္ဂိ၊ မီး-ကျမ်းနှင့်တကွ အလုံးစုံ၊ ၀ါ၊ မီးကျမ်းကို လည်း မစွန့်မူ၍။ (**အဂ္ဂိ**-သဒ္ဒါ အဂ္ဂိပဟိ၀ါဒက ဂန္ဌေ ၀တ္ထတေ' **သုဗောဓိနီ**)။ အမီဟေ၊ သင်ယူ၏။ ၀ါ ရွတ်အံ သရဇ္ဈာယ်၏-ပေး။ အကြောင်မျှလောက် ရွတ်**အံ** သရဇ္ဈာယ်အပ်သော ကျမ်းဂန်အပိုင်းအခြားကို ၀န်ခံ၏။ ထိုမျှလောက် သရဇ္ဈာယ် သည်-ဟူလို။ ('အဂ္ဂိပရိယန္တ.မဓိတေ ဣစ္စတ္ထော' ဋီကာ)။ အဂ္ဂိနော သာကလျံ သာ.ဂ္ဂိ,လုပ်။ သာကလျတွေ သဟ, နိ၀ါတ်နှင့်-အဂ္ဂိ, နာမ်ပုဒ်ကို ချဉ်းစပ်သည့် သာကလျတွေ အဗျယီဘောတည်း။ ။'သာကလ္လံ ပရိဂ္ဂဟာ ပေက္ခာယ အ-သေသ ဂ္ဂဟဏီ၊ သ-တိဏ.မဏ္ဍောဟရတိ.တိ ယာ၀ အဏ္ဍောဟာရိယံ ပရိဂ္ဂဟိတံ၊ တတော တိဏာ.ဒိက.မပိ နပရိစ္ဆဒတိ.တျတ္ထော၊ နပနံ 'ဇဂတိယံ ယာ၀ အဏ္ဍောဟာရိယံ ကိဉ္စိအတ္ထိ တံ သဗ္ဗံ တိဏာ.နွိတံ အဏ္ဍောဟရတီ'.တိ ပတီယတေ၊ ဧ၀ံပရိယန္တ.ပ္ပတိ ပါဒ နေ၀ိသာ.ဂ္ဂ.ဓိတေ-အဂ္ဂိဂန္ဌ ပရိယန္တမိစ္ဆတ္ထော'ကာတန္တ-ဋီ။ ။'သာကလ ဣတိ ပရိဂ္ဂဟာပေက္ခာယ အသေသ.ဂ္ဂဟဏံသာကလ္ပံ၊ သ-တိဏ.မဏ္ဍောဟာရတီ. တိ ယာ၀ အဏ္ဍောဟာရိယံ ပရိဂ္ဂဟိတံ။ **ဏ**ကြ တိဏာ**ဒ**ိက.မပိ နစ္ဆဒတိ.တျတ္ထော၊ သ.ဂ္ဂ.မဓိတေ-**တိ** ပရိယန္တ.ပ္ပတိ၀ါဒနေ.ပိ သမာသော, အဂ္ဂိ-ဂန္ဌပရိယန္တမဓိတေ ဣတျတ္ထော' ၎င်း ပဋ္ဌိကာ။ ။'သာကလ္ပေ **အာ**ဟ .. တိဏေန.**တိ**၊ ယဒတ္ထံ ယံ ဂဟိတံ၊ တတြတသ နိသ္သေသတ္တံသာကလ္ပံ၊ တိဏေ**နေ** သဟသကလ.မိတိသ-တိဏံ၊ ဂ်ဋ္ဌိ၀ိ အ**ဒနိယံ** နစ္ဆဒတိ.တျတ္ထော' မုဒ္ဓ၀ေ၀ ဒုဂ္ဂါ၀ါသ-ဋီ။ ။ဤကာ တန္ထ, ဒုဂ္ဂါ၀ါ'ဟ,ဆရာကား။ အဂ္ဂိ-ဂန္ဌ ပရိယန္တ.မဓိတေ' ဟူရာ၌ သာကလ္ပသည်လည်း အလုံးစုံမဟုတ်သော အဏ္ဍော ဟာရိယ၌ ပရိဂ္ဂဟကို ငဲ့ပြီး ပြီးဆုံးခြင်း ဖြစ်၏။ သို့အတူက် ပရိဂ္ဂဟ**ကို**ငဲ့၍ အန္တိမ သာကလျ, မပြားရကား အန္တသည် သာကလျ၌ ပင် အတွင်းဝင်သည်-ဟု နှလုံးပိုက်၍ အန္တ ၀ စနဖြစ်သော 'သာ.ဂ္ဂ.ဓိတေ'ပုံစံကို လည်း သာကလျ၌ ထုတ်အပ်သတည်း။ ။ကာသိ၀ုတ္တိ, သိန္ဓန္တ်ကောမုဒီ, မုဒ္ဓ ဗောဓတ္ထိ၌ကား,သာကလျ ရှိသော်လည်း အဂ္ဂိဂန္ဌ-ဆုံးရုံသာ သရဇ္ဈာယ်၍၊ ထိုမှ တပါးကို မသရဇ္ဈာယ်ဟု အနက်ထူးသောကြောင့် သာကလျမှ အန္တ ၀ စန-ကို အသီး ထုတ်ဆိုကြကုန်၏။ ။'အန္တ ၀ စနေ အန္တ ဣတိ ပရိဂ္ဂဟာ.ပေက္ခာယ သမတ္တိဥစ္ဆတေ၊ သာ.ဂ္ဂ.ဓိ.ဓတ' ကာသိကာ။ ။တိဏ.မပျ.ပရိစ္ဆဒ္ဒသ-**တိ**ဏံ **အ**ဒတိ သာကလ္ပေ **နေ**.တျတ္ထော၊ နတ္ထ.တြ.တိဏဘက္ခတေ တပ္ပရိယံ၊ **အ**ဏ္ဍေ **အ**ဂ္ဂိဂန္ဌပရိယန္တ.မဓိတေ

http://www.dhammadownload.com

သာဂ္ဂ'သိ၌ခ္ခန္ဓကောမုဒီ။ ။'နနု စ အန္တ သဒ္ဒေါ ပရိသမတ္တိယံဝတ္တတေ၊ တတြ စ သာကလျံအတ္ထေ ဝ တတော ကထံမန္တ ဝစနံသာကလျတော ပုထဂေ.ဝ ဥစ္စတေ.တိ၊ အတော အာဟ=အန္တ-သဒ္ဒေါ ဣတျာဒိ၊ ယာဝတော အဏ္ဍယနသ ပရိဂဟော(သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိတော)။ တာ.ဝ မယာအဏ္ဍေတဗ္ဗ-မိတိ, တ.ဒပေက္ခာယယာသမတ္တိ၊ သော အန္ဒေ.ာ သော စ အသာ.ကလျေ.ပိ အဏ္ဍယ.နသ ဘ.ဝတိ.တိ သာကလျတော ပုထဂေ-ဝ ဝုစ္စတေ၊ သား.ဂ္ဂ.ဓိတေ.တိ အဂ္ဂိ ပရိယန္တ.ပဓိတေ' ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိ.ာသ။ ။'ဣဒါနိ ဧတာ.ဝတာ ပဒေသော အဏ္ဍောတဗ္ဗော.တိ ယာ.ဝတော ဂန္ထ.ပ္ပဒေသသ ပရိဂ္ဂဟော ကတော၊ တ:ဒပေက္ခာ သမတ္တိ ဣဟ အန္တ-သဒ္ဒေန ဝိ.ဝစ္ဆိတာ၊ သာ စား.သာ ကလျေ.ပိ အဏ္ဍယနေ ဘ.ဝတိ.တိ သာကလ္လာ ပုထဂေ.ဝ ဝုစ္စတေ၊ သာ.ဂ္ဂိ.တိ အဂ္ဂိ-သဒ္ဒေါ တ.ပ္ပတိ ပါဒက ဂန္ထေ ဝတ္တတေ' တက္ခ ဗောဓိနီ။ ။'အဂ္ဂိ-ဂန္ထပရိယန္တ မဓိတေ.တိ ယဒိပိ အတြသာကလျံအတ္ထိ၊တထာပိ-အဂ္ဂိ.ဂန္ထ ပရိယန္တ.မဓိတေ၊ တတော အည့်နာ.ဓိတေ ဣဟျသ အ-သာကလျ.တ္ထံ ဝစနံ' မုဒ္ဓဗောဓ, ရာမ-ဋ္ဌီ။

ပါယေနာ.ဿပဒဝိဂ္ဂဟော–ဟူရကား ယေဘုယျ အားဖြင့်သာ အဿပဒ ဝိဂြိုဟ်ဆိုသည်၊ အပ္ပက အား်ဖြင့် နိပါတ ပုဗ္ဗတ,တိရော ပဗ္ဗတ,စသည်တို့၌ကား မိမိပုဒ်ရင်းဖြင့်ပင် သ.ပဒ ဝိဂြိုဟ်ဆိုရသေး၏-ဟု ပြခြင်းငှာ 'ပဗ္ဗတဿ တိရော= တိရော-ပဗ္ဗတံ'စသည်ကိုမိန့်။ ။'နိစ္စ သမာသသ ဟိ ရညော ပုတ္တော.ဘျာ.ဒီသု ဝိယ သက.ပဒေန ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျ သမ္ဘ ဝတေ ဣဓ စ တ.ဒသမ္ဘ ဝါ အဿပဒဝိဂ္ဂ ဟောတိ ဝုတ္တံ၊ သော စ ခေါ ယေဘုယျ ဝသေနေ.ဝ နိပါတ-ပုဗ္ဗကေသု အန္တော ပါသာဒါ.ဒီသု ပန သက-ပဒေန.ပိ ကတ္ထစိ ဝိဂ္ဂဟ.ဝါကျသမ္ဘ ဝတော' ရှ-ဋ္ဌီ။ ။

*'ဥပသာရ၊ ရှေ့ဝယ်ချ၍၊ နောက်မှ နာမ်ပုဒ်၊ ထုတ်ရ၍ရှိရာ၊ ဥပသာရ၊ တက္ခပုဒ်နှင့်၊ ရောထပ်ဆင့်။ မသင့်-ဝိဂြိုဟ်မှ'ဟု နိယံလည်းစပ်ဆိုကြကုန်၏။ သို့သော်၊ ဤ ရှ-ဋ္ဌ, နိယံတို့ ဆိုတိုင်းအမြဲမှတ်ရမည်မဟုတ်။ ဥပသာရ-ပုဒ်များနှင့်လည်း သပဒဝိဂြိုဟ် ဆိုရသေး၏။ထိုကြောင့် မူလဋ္ဌီကာ၌'အတ္ထနိ အဓိ.အဏ္ဍတ္ထံ အတ္ထာန် အဓိ.အဏ္ဍတ္ထံ' ဟု သပဒဝိဂြိုဟ် ဖွင့်ဆိုအပ်သတည်း။ 'သဒ္ဒါဟူက၊ ယေဘုယျ၊ မုချမယူရာ' ဟူလို။

တွက်ရာ၌ အမှာစကား – ဥပ-နဂရံ, ပုံစံ၌၊ ဥပxနဂရသ ဟု ဝါကျရှုပ်လုပ်စဉ်ကပင် ဥပ, နောင် သိ,ဝိဘတ်ကို၊ သဗ္ဗာသ.မာဝုသော, သုတ်ဖြင့် ခေ့ပြီးဖြစ်လျက်၊ တေသံ,သုတ်ဖြင့် သမာသ်အရာ၌ ထပ်၍ ချေပြန်ခြင်းသည်၊ ၎င်းနာမ်သုတ်ဖြင့် သမာသ်အရာ၌, သတ္တိ အရှိန် အစောက်ကုန်အောင် မချေနိုင်၊ သစ်ပင်ကို အရင်းက ခုတ်ဖြတ် သတ်လိုက်သော်လည်း၊ အမြစ် မကုန်သည့်အတွက်-သေသည်ဟု မဆိုရသကဲ့သို့တည်း။ သို့အတွက်၊ သတ္တိတုန် ကင်းပျက်အောင် တေသံ ဝိဘတ္တိယော'သမာသ်သုတ်ဖြင့် ထပ်၍ ချေရပြန်သည်မှ မှတ်။

http://www.dhammadownload.com

၃၂၀-သော နပုံသက လိင်္ဂ၊။ ။သော၊ ထို အဗျယီဘော သမာသ်ကို။ နပုံသက လိင်္ဂ၊ နပုလ္လိင်ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ရှုမှတ်အပ်၏။ ။သော၊ အဗျယီဘာဝ သမာသော၊ ထို။ နပုံသက လိင်္ဂ ၆ဝ၊ နပုလ္လိင်,ဟူ၍သာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

ရုပ်တွက်ပုံ-ဥပ နဂရံ=ဥပ+နဂရဿ,တည်။ နဂရံသ၊ ၏။ သာမီပါ၊ အနီး၌ ဖြစ်သော စကားတည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ ဥပသဂ္ဂ-နိပါတ-ပုဗ္ဗကော အဗျယီ ဘာဝေါ,သုတ်ဖြင့် ဥပ+နဂရဿကို အဗျယီဘော သမာသ် အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သို,သ ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ သဒ္ဒါဖြင့် သ,အာဂုံကို ချေ။ ပကတိ စဿ=သရအဆုံးရှိသော ဥပ+နဂရ,ကို။ ဥပ+နပရ-ဟု ပကတိပြု။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်။ အံ-ဝိဘတ္တိန.မကာရန္တာ အဗျယီ ဘာဝေါ=အကာရန္တ အဗျယီဘော သမာသ်မှ နောက်ဖြစ်သော သ-ဝိဘတ်ကို အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။နိ.ဒ္ဒရထံ=နိ+ဒရထာနံ။ ဒရထာနံ၊ ပူပန်ခြင်းတို့၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိ ခြင်းတည်း။ ဤ**တို အ**တ္ထော၊ ၌။ ဥပသဂ္ဂ နိပါတ ပုဗ္ဗကော=နိ+ဒရထာနံ,အဗျယီ ဘော သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သို ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ပကတိ **စ**ဿ=သရအဆုံးရှိသော နိ+ဒရထ,ကို၊ နိ×ဒရထ,ဟု ပကတိပြု။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ဝိဘတ္တိန မကာရန္တာ=အကာရန္တ အဗျယီဘော သမာသ်မှ နောက် ဖြစ်သော သို,ဝိဘ**တ်**ကို အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ ဌာနေ=နှ,၏ မှီရာ ဤ,သရမှ နောက်ဖြစ်သော ဒ,ကို သဒိသဒ္ဒေဘော် ဒ္ဒ,ပြု၊ ပြီး၏။ ။နိ.မ္မ သကံ=နိ×မသကာနံ၊ မသကာနံ တို့လို။ အဘာဝေါ၊ တည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ နည်းတူလုပ်။ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=မ,ကို သဒိသဒ္ဒေဘော် မ-ပြုသည်သာထူး၏။ ။ ဟထာ-ဝုဓုံ=ယထာ+ဝုဓုာနံ။ ဝုဓုာနံ၊ တို့၏။ ပဋိပါတိ၊ တည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ နည်းတူ။ ။နောက်နည်း။ ယထာ-ဝုဓုံ=ယထာ×ဝုဓုာ၊ ဝုဓုာ၊ ကုန်သော။ ယေယေ၊ အကြင် အကြင်သူတို့။ ဤတိအတ္ထော၊ ၌။နည်းတူ။ ။ယာဝ.ဇီဝံ=**ယာဝ×** ဇီဝဿ။ ဇီဝဿ၊ ၏။ ယတ္ထကော ပရိစ္ဆေဒေါတည်း။ ဤတိအတ္ထော၊ ၌။ နည်းတူ။ ။ အဓိစိတ္တံ=အဓိ×စိတ္တံ။ စိတ္တံ၊ ကို။ အဓိကိစ္စိကာ၊ အရှိအသေပြု၍ဖြစ်သော **တ**ရားကို တည်း၊ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။နည်းတူ။ ။တိရော ပဗ္ဗတံ၊ တိရော×ပဗ္ဗတဿ၊ ပဗ္ဗတဿ၊ တောင်၏၊ တိ**ရော**၊ တည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ ဥပ-နာရ၏ နှင့် အတူတွက်။ ။ ပတိ.သောတံ=ပတိ×သောတဿ။ သောတဿ၊ ၏။ ပတိဝတ္တာ၊ ရှေ့ရှုဖြစ်သော လှေတည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ နည်းတူ။ ။အန္တော-ပါသာဒံ=အန္တော×ပါသာ-ဒဿ။ ပါသာဒဿ၊ ၏။ အန္တော၊ တည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ နည်းတူ။

၃၂၀-ဒ္ဒိ.ပဒ-ပရိဘာသသုတ်။ ။ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်မှ အဗျယီ ဘာဝ သဒ္ဒါ အလိုက်ခံလျှင် ပြီးလောက်လျက်၊ သော, သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းသည် နောက်သုတ်သို့ လိုက်စေလို၍ ဆိုသတည်း။ ။'သော.ဂ္ဂဟဏေန အဗျယီ ဘာဝဂ္ဂဟဏံ

http://www.dhammadownload.com

ယာ ကထာ၊ အကြင်စကားသည်။ ကုမာရီသု၊ မိန်းမပျိုတို့၌။ အဓိကိစ္စ၊ အရှိ အသေပြု၍။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ သာကထာ၊ ထိုစကား သည်။ အဓိကုမာရိ၊ အဓိကုမာရိမည်၏။ ယာကထာ၊ အကြင်စကားသည်။ ဝဓု ယာ၊ (ချွေးမ-မိန်းမ)၏။ သမီပေ၊ အနီး၌။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယာ ကထာ၊ သည်။ ဥပ-ဝဓု၊ ဥပ-ဝဓုမည်၏။ ယာကထာ၊ သည်။ ဂဂ်ါယ၊ ဂဂ်ါမြစ်၏။ သမီပေ၊ ၌။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယာကထာ၊ သည်။ ဥပ-ဂဂ်ံ၊ ဥပဂဂ်ါ မည်၏။ *ယာ ကထာ၊ အကြင်စကားသည်။ မဏိကာယ၊ မဏိကာ၊ မည်သော မိန်းမ၏။ သမီပေ၊ ၌။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယာ ကထာ၊ သည်။ ဥပ-မဏိကံ၊ မည်၏။

ဥတ္တရ-နိဝတ္တန.တ္ထံ'နိ။ ။အတ္ထ ဗျာချာန်၌ကား၊ 'မုဒုံ ပစတိ' စသည်၌ ကြိယာ ဝိသေသနတို့၏ နပုံသက, အဖြစ်ကို သိစေလို၍ ဆိုသည်-ဟူလို။ ။'သိဒ္ဓေ သတျာရ.မ္ဟာ ဥပနာယ ဟောကိ, ကြိယာဝိသေသနာန.ဉ္စ နပုံသကတ္တံ' ဗျာ ချာန်။ ။တစ်နည်း၊ ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်မှ အဗျယီဘာဝသဒ္ဒါကို အလိုက်ခံက၊ ဤသုတ် ကား နပုလ္လိင်ကို အဗျယီဘော မှည့်သောသုတ်ဟု မှတ်မှားမည်ကိုစိုး၍ ထို မိစ္ဆာ ကို ပယ်ခွာဖို့ရာ၊ ဩ,သဒ္ဒါကို ဆိုရသတည်း။ တကွဒီ ပိကာ-ဋီကာနည်းတည်း။

ဤသုတ်ကို–ဥ, နိ, နာ တို့က၊ ကာရိယာ.တိဒေသ, သုတ်ဟု ဆိုကုန်၏။ ညောင်စောင်း၌တည်သောသူ ကြွေးကြော်သည်ကို၊ ညောင်စောင်း ကြွေးကြော် သည်ဆိုသလို၊ နပုလ္လိင်၌ မြီသော အစီအရင်ကို၊ နပုလ္လိင်ပေါ်သို့။ တင်ပေးလိုက် သော 'ဌာနူပစာ နည်းအားဖြင့် ကာရိယာ.တိ ဒေသ' သုံ့တ်တည်း။ သေသေ သုန္ဒ,ဝ, 'ကဲ့သို့မှတ်လေ, ဟူလို။ ။နပုံသက-လိင်ေ၀ါ.တိ ကာရိယာတိဒေသော ယထာ,မ္ဆာ.ဌာ မ္ဆာ.တိ ဝုစ္စတိ၊ တထာ နပုံသက-လိင်ဌ, ကာရိတံ နပုံသက လိင်.န္တိ ဝုစ္စတိ၊ တေရန်.ဝ ဝိညာယတိ 'သော နပုံသက လိင် ကာရိယဘာဝေါ ဟောတီ.တိ အတ္ထော၊ တံ ပန 'သရော ရသော နပုံသကေ'တျာ.ဒိနာ ဝုတ္တဝိဓာနံ၊ အညထာ လိင်ါ တိ ဒေသေ အဓိ.ပည.န္တိ အာဒီသု အဓိဘဏ.န္တိ အာဒိ ရူပ'ဘ။

ရူဆရာကား'သေသေသုန္ဒ,.စ'ကဲ့သို့၊ အတိဒေသ, လက္ခဏာပြု ဣဝ-သဒ္ဒါ မပါသောကြောင့် ကာရိယာ.တိဒေသ, သုတ်မဟုတ်။ တတော စ ဝိဘတ္တိယော, ကဲ့သို့၊ ဝိဓိလက္ခဏာရှိသော ဝိဓု.ဂ်-ပရိဘာသာသုတ်တည်း။ ကစ္စည်းဝုတ္တိ၌ 'နပုံသက-လိင်ေ၀ါ.ဝ'ကို၊ လိင်ေ၀ါ+ဝေ,ပုဒ်ဖြတ်၍ဟုဆိုအ်။ ။'နစာယံ ကာရိယာ. တိ ဒေသော၊ အဗျယီဘာဝသ ဟိ ပုဗ္ဗ.ပ္ပဓာနတ္တာ အ-လိင်တ္တေ သမ္ပတ္တေသော နပုံသက.လိင်ေ၀ါ.တိ နပုံသက.လိင်တ္တံ ဝိဓိယတေ။ 'သေသေသန္ဒ,ဝါ 'တိ အာဒီသု ဝိယ ဇတ္တေ ဣဝ-သဒ္ဒသ အ-ဒဿနတော.တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒ္ဒန္ဒ.တပ္ပ,ရိသာနံ ဝိယ ဟိ. လိင်တ္တေ သမ္ပတ္တေ နပုံသကတ္တ,မနေန ဝိဓိယတေ.တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ' ရှ-ဋီ။

http://www.dhammadownload.com

ကစ္စည်းကျမ်း၏ မှီရာ သက္ကတ=ကာတန္တ၊ ၎င်း-ဌီကာ၊ ပဏ္ဍိကာ, စသော ကျမ်းတို့ဌ်လည်း အတိုဒေသ, လက္ခဏာပြု ဣ၀, သဒ္ဒါ မပါမရှိသည့်ပြင်၊ ရှေ-ဌီ စကားနှင့်အတူပင် ဖွင့်ဆိုကြ၏။ ။'သ နပုံသက-လိုင်'ဘ၀တိ၊ ၂-၅-၁၅။ ။ သော အဗျယီဘာ၀-သမာသော နပုံသက လိုင်ံ ဘ၀တိ၊ အဗျယ ပုဗ္ဗ-ပဒတ္တာ အ လိုင်တ္ထော.၀,သမ္ပတ္ထော.တိ ၀စနံ'ကာတန္တ၀ုတ္တိ။ ။'နနု ကိမတ္ထ.မိဒံ ယာ၀တာ ဝိသေသ-လိုင်ါ.၀ဂတ္ပာ-ဘာ၀ေန သာမညတ္တာ နပုံသကတ္ထံ သိဒ္ဓ.မေ၀ေတိ. အဓိပ္ပါယေန သိဒ္ဓန္တမာဟ အဗျယ-ပုဗ္ဗ ပဒတ္တာ ဣတိ ၀ုတ္တိ' ကဝိရာဇ-ဌီ။ ။ 'ပုဗ္ဗ.ပဒ.တ္ထပ္ပ၀ာနော ဟိ အဗျယီ-ဘာ၀ေါ ပုဗ္ဗ-ပဒ.တ္ထသ ၀ အ-သတ္ဒ-ဘူ တတ္တာ လိုင်.သ၌ျာဟိ ယောဂေါ နဘ၀တိ၊ အတော ဣဒ.မုစ္စတေ ဣတ္ပတ္ထော' ပဏ္ဍိကာ။ ။ပုဗ္ဗ.ပဒ.တ္ထပ္ပ၀ာနသ အလိုင်တာ၀ ပတ္တာ။ အညပဒတ္ထ.ပ္ပ၀ာနသ အဘိဓေယ္ပ လိုင်တာ၊ အတော ဣဒ.မုစ္စတေ' ကာသိကာ။ ။'ပုဗ္ဗပဒ.တ္ထ.ပ္ပ ၀ာနသ အ-လိုင်တာ၀ ပတ္တာ.တိ အဓိတ္ထိတ္ပာဒေါ ပုဗ္ဗပဒသ အ-လိုင်တ္တာ၊ အည ပဒ.တ္ထ ပ္ပ၀ာနသ အဘိဓေယ္ပလိုင်တာ တိ ဥမ္မတ္ထဂင်မိတ္ပာဒေါ ဒေသော အဘိ ဓေယ္ပော၊ သေပတ္ထံ စ ပုလ္လင်ေါ ဣတိ ပုလ္လင်တ္ထံပတ္ထံ'ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိနျာသ။ ။သို့အတူက်၊ ဂုရု, တုံတေ:' ဆရာတော်ဘုရားမျှားသည် ရှု, ၀ါဒသာကောင်းသည်ဟု နှလုံးပိုက် တော်မူကြ၍ 'နပုံသက-လိုင်ေါ.၀။ နပုလ္လင်ဟူ၍သာလျှင်' ဟု အ၀ခေါရဏအနက် ပြန်ဆိုတော်မူကြသတည်း။ ၎င်ါတို့လည်း ယင်းဆရာတော်မြတ်တို့၏ ၀ါဒအတိုင်း ပင် အနက်ပြန်ဆိုသည့်ပြင်၊ ပရိဘာသာသုတ်လုပ်၍တည်း ရှုပ်စီရင်အံ့။

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်—အဓိကာ,ရီ ကတ္တာ ပ၀တ္တာ ကထာ=အဓိကိစ္စကာ။ ကုမာ ရီသု အဓိကိစ္စကာ=အဓိကုမာရီ။ ။'အယံ နော ပုတ္တသဒ္ဒ၏ယာ.တိ သသုသသု, ရေဟိ အဓိ-ဂန္ဌဗ္ဗာ ဇာနိတဗ္ဗာ.တိ ၀ဓူ၊ ချေးမ။ ။တနည်း၊ပဏ္ဍိတ ကာမဂုဏေဟိ အတ္ထနိ သတ္ထော ဗုဒ္ဓတီ.တိ ၀ဓူ။ ဗုဒ္ဓ+ဓာတ်၊ ဥ-ပစ္စည်း။ ဗုဒ္ဓ,ကို ၀ဓ-ပြု။ ။ တစ်နည်း၊ 'ကိလေသ ၀သေန သုနခ.မ္မိ ဥဒါဟိယ ဂမန သီလာ.တိ ၀ဓူ'-ဟန+ ဓာတ် ဥပ္ပစ္စည်း၊ဟန,ကို၊၀ဓ-ပြု။ ၀ဓူ။ ။မိန်းမပေး။ ။'၀ဓုယာ သမီပံ=ဥပ.၀ဓု။ ၀ဓုယာ သမီပေ ယာကထာ ပ၀တ္တိ သာ=ဥပ-၀ဓူ။ ။'ဂင်ါယ သမီပံ=ဥပ-ဂင်ံ' ။ ဂင်ါယ သမီပေ ယာကထာ ပ၀တ္တိ သာ=ဥပ-ဂင်ါ၊ 'မဏိကာယ သမီပံ=ဥပ-မဏိကံ၊ မဏိကာယ သမီပေ ယာ ယထာ ပ၀တ္တိ သာ=ဥပမဏိကာ'။ ။ရှေကား: သမီပတ္ထ အဗျယီဘောတည်း။ သမီပတ္ထကိုကောက်၊ နောက်ကား: ဗဟုဗ္ဗီဟိတည်း။ သမီပီ ၀တ္ထု စကား: ဒြပ်ကိုကော်ကာ် ၃ ၁ ၉-သုတ် ပြန်ကြည့်။

မှတ်ချက်-ဥပ မဏိကံ,ပုံစံ-၌ 'မဏိကာ.တိ ဥဒကစာဋ' ဟူသော ရှု-ဌီကာ ကို ထောက်၍ မဏိကာယ၊ ရေအိုး၏-ဟု အုဋ္ဌကျောင်းဆရာတော်ပေး၏။ ဒကွ်ဏ ၀န်ဆရာတော်ကား၊ အိုးစရည်း၏-ဟု ပေး၏။ ။နန်းကျောင်းဆရာတော်ကား: မဏိကာယ၊ မဏိကာ မည်သော မိန်းမ၏-ဟု ပေး၏။ အထောက်မပါ။ ။အဘိ

http://www.dhammadownload.com

၃၂၁--ဒိဂုဿေကတ္တံ။ ။ဒိဂုဿ၊ သမာဟာရ ဒိဂုသမာသ်၏။ ကေတ္တ.ဠ၊ ကေဝုစ် အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ နပုံသက-လိင်္ဂတ္တ၊ နပုလ္လိင်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒိဂုဿ သမာသဿ၊ ၏။ ကေတ္တ၊ သည်လည်းကောင်း။ နပုံသကလိင်္ဂတ္တ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ တယော၊ သုံးပါး

ဓာန်၌ အိုးစရည်းဟော မဏိက-သဒ္ဒါ နပုလ္လိင်-ဟု ဆို၏။ ။ထောမနီဓိ-သက္ကတ အဘိဓာန်၌လည်း 'မဏိ-ဏီ-ပုံ-ထီ၊ မန-ဠ၊ ထိ တု ပက္ခေ ဝါ၊ ဣ၊ မုတ္တာ.ဒိ ရတနေ မဏိမယ ပတ္တဘေဒေ အလိ၌ရေ (ဇာလာ) လိင်္ဂ ဂ္ဂ နာဂ.ဘေဒေ, မဏိ ဗန္ဓေစ၊ သ္ဒတ္ထေ.က အလိ၌ရေန'ဟု နပုလ္လိင်ပင် လာ၏။ သို့အတ္ထက် ရှု-ဠီနှင့်တကွ ရေအိုး, အိုးစရည်းအနက်များကို ဆင်ခြင်ရန်ရှိ၏။ ။နန်းကျောင်းနက် မှကား 'သ္ဒတ္ထေ.က၊ သညာယံ ကံ ဝါ'ဟု ဆိုသော ဝါ**စ.**ပ္ပတ္တိ,အဘိဓာန်၌ တစ်နည်းလာသော အမည်နာမ ပညတ်ဟော'မဏိကာ'ဟု ဠတ္ထိလိင်ကြုံလျှင် သင့်**စ**နိုးရှိ၍ မဏိကာယ၊မဏိကာမည်သောမိန်းမ၏' ဟု ဝါတို့လည်း အနက်ဟော ဇနာခဲ့ပေသည်။ ပစ္ဆိမာရုံ ဆရာတော်ကား မဏိကာ၊ ရှဲသေး'ဟု ဠတ္ထိလိင်နှင့်လာသော ဓာတ္ထတ္ထ သင်ဂ္ဂိဟ်ကို အားထားရ၍, **မ**ဏိကာ,ယ၊ ရှဲသေး၏-ဟု အနက်ပေး၏။ နှစ်သက်ရာကို ယူတော်မူကြကုန်။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ–အဓိ-ကုမာရီ=**အ**ဓိ+**ကု**မာရီသု။ ကုမာ**ရီ**သု၊ တို့၌။ **အာ**ကိစ္စိကာ၊ အရိ**အ**သေပြု၍ဖြစ်သော စကားတည်း။ ဠတိ အတ္ထေ၊ ၌။ ဥပသဂ္ဂ-နိပါတ-ပုဗ္ဗ ကော=အ×ဓိကုမာရီသု,ကို အဗျယီဘော သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ **ဝိ**ဘတ္တိ ယော=သမာသ်၏ သိ-သု, **ဝိ**ဘတ်တို့**ကို**ချေ။ ပကတိ **စ**ဿ=အရ အဆုံးရှိသော အဓိ+ကုမာရီ-ကို အဓိ+ကုမာရီ-ဟု ပကတိပြု၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သော နပုံသက-လိင်္ဂ=ဣသုတ်ဖြင့် အဗျယီဘော သမာသ်ကို နပုလ္လိင်ဟူ၍ မှတ်**ရာ**၏-ဟု ပရိဘာသာ လာသောကြောင့် သရောရသော နပုံသကေ-**သုတ်**ဖြင့် နပုလ္လိင်၌ဖြစ်သော ဣ-ကို ဠ-ရသပြု၊ အညမ္မာ လောပေါ စ=သိ-ကို ချေ၊ ပြီး၏။ ။ဥပ-ဝခု=ဥပ+ဝခုယာ၊ဝခုယံ၏။ သမီပါ၊တည်း။ ဠတိ အတ္ထေ၊ ၌။ **နည်**းတူ။ **သ**ရော ရသော နပုံသကေ=ဥ-**ကို** ရသ-ပြု၊ သိ-ကို ချေ။ ။ဥပ ဂင်=ဥပ-ဂင်ဃ။ **သ**ရော ရသော=အာကို **အ**-ရသပြု၊ အံ**ဝ**ဘတ္တိန.မကာရန္တ=သိ-ကို **အ**ံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ ။ဥပ-မဏိကံ=ဥပ+မဏိကာ,ယ၊ **သ**ရော ရသော=အာ-ကို **အ**-ရသ ပြု၊ **အ**ံ-ဝ**ဘ**တ္တိန.မကာရန္တ=သိ-**ကို**၊ **အ**ံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ သည်သာထူး၏။ **အ**ကြွင်းနည်းတူ။

၃၂၁-ဒ္ဒိ-ပ်ဒ, ဝိ**ဓိသုတ်။** ။'ကေတ္ထီ ဘာ**ဝ**ေါ သမာသလက္ခဏံ'ဟူသည်နှင့် အညီ ဣသုတ်ကို မဆိုသော်လည်း ကေတ္ထ အဖြစ်သည် စင်စစ် ပြီးနိုင်သည် ဖြစ်ပါလျက် ဘယ်အတ္ထက် ဆိုပြန်သနည်း-ဟူမူ။ ။ပုဒ် နှစ်ပါးတို့၏ တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိသည် အဖြစ်ဖြင့် ပြုခြင်းသည် ကေတ္ထီ**ဘာ**ဝ**သ**ာ**ဖြ**စ်၍ ကေတ္ထမဖြစ်၊

http://www.dhammadownload.com

ကုန်သော။ လောကော၊ လူတို့တည်း။ တိ-လောကံ၊ လူသုံးပါး။ တယော၊ သုံးချောင်းကုန်သော။ ဒဏ္ဍာ၊ တုတ်တို့တည်း။ တိ-ဒဏ္ဍံ၊ တုတ်သုံးချောင်း။ တီဏိ၊ သုံးလုံးကုန်သော။ နယနာနိ၊ မျက်စိတို့တည်း။ တိ-နယနံ၊ မျက်စိသုံးလုံး။ တယော၊ သုံးချောင်းကုန်သော။ သိင်္ဂါ၊ ချို (ဦးချို) တို့တည်း။ တိ-သိင်္ဂံ၊ ချိုသုံးချောင်း။ စတယော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဒိသာ၊ အရပ်မျက်နှာတို့တည်း။ စတုဒ္ဒိသံ၊ အရပ်လေးမျက်နှာ။ ပဓ္ဓ၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဥန္ဒြိယာနိ၊ ဥန္ဒြေတို့တည်း။ ပဓ္ဓိန္ဒြိယံ၊ ဥန္ဒြေငါးပါး။

ကေဝုစ် ဝိဘတ်၏ အဖြစ်ဖြင့် ပြုပြင်ခြင်းသည်သာ ကေတ္တ ဖြစ်သည်ဟု ပြခြင်းဌာ ဆိုသတည်း။ ။ထိုကေတ္တကို ဒိဂုသမာသ်ဟူသမျှ၌ တောင်သူ လှေနံဓားထစ် တစ်ခုခု မှတ်ယူရမည်မဟုတ်။ သမာဟာရဒိဂုသမာသ်၌သာမှတ်။ ။အ-သမာ ဟာရ ဒိဂုသမာသ်၌ကား ဗဟုဝုစ်လည်း သက်အပ်သတည်း။ ။'သမာဟာရ-ဒိဂုဿေတံ ဂဟဏံ၊ တတ္ထ သဗ္ဗတ္ထေ.က-ဝစန.မေဝ ဟောတိ၊ အညတြ ပန ဗဟု ဝစနမ္ပိ'ရှု။ ။အပေါင်းပြဋ္ဌာန်းမှ-သမာဟာရဒိဂု။ အစိတ် ပြဋ္ဌာန်းမှ-အ-သမာ ဟာရဒိဂု။ 'စတု-ဒ္ဒိသံ,ဒိ-ရတ္တံ' စသည်ကား သမာဟာရ ဒိဂု။ 'ကေ.ပုဂ္ဂလော၊ ပဓ္ဓိန္ဒြိယံ' စသည်ကား အ-သမာဟာရ ဒိဂု။ ။'တတ္ထ ဘာဝေ ဝါ သမာ ဟာရေ ဝတ္တတ္ဗော၊ ဥစ္စ.တြ သမုဒါယ.ပဘဝနဝိဝိစ္ဆာယ.မေက-ဝစနံ။ အဝ ယဝ.ပဘဝနဝိဝိစ္ဆာယံ ပဒေ ဗဟု-ဝစန.မ္ပိ ဘဝတိ' သာရသတ္ထ-ဋီ။

ပါဠိနိ-၌–'သ နပုံသကံ' ၂-၄-၁၇၊ သုတ်ဖြင့် ဒိဂု,ဒ္ဒန်,ကေတ္တတို့၏ နပုလ္လိင် အဖြစ်ကိုပြဆို၏။ သို့ရာတွင် ဒ္ဒန် ကေတ္တ၌ နပုလ္လိင်မြဲ၍ ဒိဂုကေတ္တ၌ကား 'ဒိဂုသ္မာ' ၄-၁-၂၁၊ သုတ်ဖြင့် ဥတ္ထိလိင်၌ ဝိပစ္စည်းသက်၍ ပဓ္ဓပူလီ,ဒသရထိ စသည် ရှုပ်ဖြစ်သောကြောင့် နပုံသကတ္တမမြဲ။ ထို့ကြောင့် 'အကာရန္တ-တ္တရ ပဒေဒိဂု-ထိယံ ဘာသီယတေ'ဟူသော အ.ပဝါဒသုတ်ကို ဝါတ္ထိကဆရာဆို၏။ 'အ-ကာရန္တ-တ္တ ရပဒေါ အ-ကာရန္တ နောက်ပုဒ်ရှိသော။ ဒ္ဒိဂု၊ ကို။ ထိယံ၊ ဥတ္ထိလိင်၌။ ဘာသီ ယတေ၊ဆိုအပ်၏-ပေး။ ။ထိုအ-ကာရန္တ နောက်ပုဒ်၌ရှိသော ဒ္ဒိဂုတွင်လည်း ပတ္တ စသော သဒ္ဒါ နောက်ပုဒ်ရှိသော ဒ္ဒိဂု၌ ဝိ-မစ္စည်းမသက်ရ။ ထို့ကြောင့် 'ပတ္တာ ဒီဟိ ပတိသေခေါ ဝတ္တတ္ဗော၊ ပဓ္ဓပတ္တံ, စတု-ယုဂံ,တိ ဘူဝနံ' ဟူသော သုတ်ကို ဆို၏။ 'ပတ္တာဒီဟိ၊ ပတ္တ-စသော သဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌။ ပတိသေခေါ၊ ဝိပစ္စည်း မသက်ရန် တားမြစ်ခြင်းကို။ ဝတ္တတ္ဗော၊ ဆိုအပ်၏။ 'ပဓ္ဓ ပတ္တံ၊ ခုက်ငါးခု။ စတု ယုဂံ၊ ယုဂ်လေးခု။ တိ ဘူဝနံ၊ လောကသုံးပါး-ပေး။ ။'သ-ဥစ္စေတေသ် အနု-ဝါဒေါ ဝတ္တတ္ဗော ဘဝိဿတိ၊ **အ**နုဝါဒေါ စ ပသိဒ္ဓသ.ဝ ဘဝတိ၊ **တ**ထာ စ ယထာ ဒဿနံ အယံ လိင်္ဂ**ဝ**ဝတ္ထာ အချာတာ.တိ၊ တေန ဒ္ဒန္ဒေ ကေတ္တဘာဝေ **နိ**စ္စ နပုံသကတ္တံ ဝိညာယတေ၊ ဒိဂုစ အနိယ်တာ၊ တေန 'တ-ကာရန္တ.တ္တရပဒေါ **ဒ**ိဂု ဥတ္ထိယ် ဘာသီယတေ' ဥစ္စေ**တေ**သ ဥပပန္နံ ဘဝတိ' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ**ရ**ျာသ။

http://www.dhammadownload.com

ဣသုတ်ကား–ကာရိယာ၁းတိ ဒေသသုတ်-ဟူ၏-နိ။ ။သက္ကာ၀, ဌ္ဌလည်း အတ်ဒေသပင်ဆို၏။ ။'ဒိဂု ဟော-၁စနံ'-ပါ၀ိုဒီ။ ၂-၄-၁။ ။ဒိဂု သမာသေ၁ ဟော-၀စနံ ဘ၀တိ၊ ကေသ ၀စနံ ကေ ၀စနံ၊ ကေသ အတ္ထသ ၀ါစကော ဘ၀တီ၁းတိ အတ္ထော။ တ၁းဒနေနေ ပကာ၁ရန ဒိဂ္ဂတ္ထသ ကေတ္ထ၁းဘာ၀ေါ ၀ိမိယ တေ, ဒ္ဒိဂ္ဂ၁းတ္ထော ကေတ္ထံ ဘ၀တီတိ'ကာသိကာ။ ။'တ၁းဒနန ပကာ၁ရေနေ၁းတိ အနုတ္ထ၁းသော၁းတ-၀စန-သဒ္ဒ၁းဂ္ဂဟဏာ၁းတ္ထဇဏန ဣတ္ဌာ၁ တ္ထော၁၊ နု စာ၁းနေကတ္ထာ၁ ဘိခ၁ယိနေ၁ သဒ္ဒသ ၀စန၁းသတေပိ ကေတ္ထာ၁းဘိခ၁ယိတ္ထံ သက္ကတေ ကတ္ထုံ, သဒ္ဒါနံ အတ္ထာ၁းဘိခ၁ယိတ္ထသ သ၁ဘာ၀ိကတ္ထာ ဥစ္စတေ စေ၁ဒံ ၀စနံ၊ တတော သာမတ္ထိယာ အတိ ဒေသော၁းယံ ၀ိညာယတေ ဣတိ, အတော အ၁ဟ.... ဒိဂ္ဂတ္ထသေကတ္ထ၁းဘာ၀ေါ ၀ိမိ၁ယတေ ဣတိ' ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိ၃ာ၁သ။ ။'ဒိဂ္ဂ၁းအတ္ထော သမာ၁ဟာ၁ရော ဟောတိ ၀ ဘ၀တိ၊ နပုံသကမီ.တိ နပုံသကတ္ထံ၊ ပဋ္ဌ၁ဝ'သိ ဒ္ဒန္ဒ်ကော၁ မုဒီ။ ။'နဟိ ၀ တ္ထုတော၁ အနေကာ.တ္ထ၁းသော.ကတ္ထံ သမ္ဘ၀တီ.တိ အတိ၁ဒ၁းသာယ မိတ္ဘာ၁းစရိယေနာ၁ဟ....ဟောတိ ဣတ' ၎င်းသရလာ-ဋီ။ ။'နု စ ၀ တ္ထုတော၁ အနေကာ.တ္ထ၁းသော.ကတ္ထံ ကထ္ထ.ဒံ ဥ၀ပဇ္ဇတေ ဣတိ သာမတ္ထ၁ အတိ၁ဒေသော၁ သမ္ဘ၀ဇ္ဇတေ ဣတ္ထာ၁ဟ....ဟောတိ ဘ၀တီ.တိ' ၎င်း-တတ္ထ၁ဟောဒိနီ။

ရုပ်တူက်ပုံ–တိ=လော၁ကံ=ဘယော၁×လော၁ကာ။ သမ၁ဟဒ္ဒာ၁ ပေါင်း၁အပ်ကုန်သော၁။ တ၁ဟော၁ သုံ၁ပါ၁းကုန်သော၁။ လော၁ကာ၁ တ္ဝိတည်း။ ဣတိအတ္ထော ဌ္ဌ။ ဒ္ဒိ၀ဒေ တုလျ၁ဓိ ကရဏော ကမ္မ၁ခ၁ရယော၁,သုတ်ဖြင့် တယော၁×လော၁ကာ၁ကို ကမ္မ ခ၁ရဲ့ သမာသ်အမည်မှည့်။ သ၁ဒ္ဓါ၁ပုဒ္ဓ၁ ဒိဂု,ဆုတ်ဖြင့် ဒိဂု, သမ.သ်အမည်မှည့်။ ဟောသံ ဘ၀တ္ထိ၁ယာ=သမာသ်၏ ယော-ဝိဘာတ်တ္ဝိုကိုချေ၊ ပကာ၁ဒီ-စသ=သရ အဆုံ၁ရှိသော၁ တီ×လော၁ကာ,ကို၊ တီ×လော၁က,ဟု ပကတိ-ပြု၊ ဒိဂုသေ၁ တ္ထံ=တီ လော၁က ဟူသော၁ ဒိဂု သမာ၁သ်ကို နပုံ ကေတ်ဝဲ့။ နာ၁မ်ဝဲ့၊ သိ-သ၁ီ၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ဟပ်၊ ပြီ၁း၏။ ။တိ-ဒ၁ဏ္ဍံ=တယော၁=ဒ၁ဏ္ဍာ၁။ သမ၁ဟဒ္ဒ၁၊ ပေါင်း၁အပ်ကုန်သော၁။ တယော၁ ကုန်သော၁။ ဒ၁ဏ္ဍာ၁ တ္ဝိတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ နည်းတူ။ ။တ-ဟတ္ထံ=တီ၁×ဟတ္ထာ၁။ သမ၁ဟဒ္ဒာ၁ကို ကုန်သော၁။ တီ၁ကို ကုန်သော၁။ ဟတ္ထာ၁ကို၊ တ္ဝိတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဌ္ဌ-နည်းဘူ။ ။တိ-သိဂ်ံ=တယော၁×သိဂ်ါ။ ။နည်းတူ။ စတုဒ္ဒိသံ=စတယော၁×ဒိသာ၁၊ နည်းတူ။ စတု×ဒိသာ, ပကတိရှပ်ဖြစ်၏။ ၀ရ၁ယ္ဓ ဘာ၁ဝေါ=ဒ-ကို သဒိ၁ယ္ဓ ဘော ဌ္ဌ-ပြု။ ဒိဂု၁ တ္ထ ကတ္ထံ=စတု×ဒိသာ,ဟူသော ဒ္ဒိဂုံ ဆမာသ်ကို နပုံ ကေတ်ဝဲ့။ သ၁ရေ၁ရ၁ဏ်ာ နပုံသကော=နပုလ္လိင်ဖြစ်သော အာ-ကို အ,ရ၁ယပြု၊ နာ၁မ်ဝဲ့၊ သိ-သက်၊ အုံ-ပြု၊ စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၃၂၂-တထာဒ္ဓန္ဓေ=နုဇ္ဇ။ ။တထာ၀ ထိုသမာ၀ ဟာ၀ရ ဒီဂုသမာသ် အတူ။ ဒ္ဓန္ဓေ၊ ဒ္ဓန်ယမာသ်ဌ်။ ပါဏိ-တူရိယ-ယောဂ္ဂ-သေနင်-ခုဒ္ဓိဇန္တု၊ဏ-ဝိဝိဓ ဝိရုဒ္ဓ-ဝိသဘာ၀ဂ-တ္ထ၀ဒီ-ဇ္ဇ၊ သတ္ထ၀ါ, တူရိယာ၀, ယ၀ဉ်, စစ်သည်တို့၏ အစိတ်, ငယ်သော သတ္တ၀ါ, အထူးထူးဆန့်ကျင်, အထူးထူးသဟဘော၀ရှိသော အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ, စသည်တို့၏လည်း။ ကောတ္ထ-ဇ္ဇ၊ ကောဝုစ်၏ အဖြစ်သည်လည်း-ကော၀င်း။ နပုံသက-လိဂ်ကွ-ဇ္ဇ၊ နပုံလိင်၏အဖြစ်သည်လည်း-ကောင်း။ ဟော၀တိ၊ ၏။ ။တထာ၀ တူ။ ဒ္ဓန္ဓေ သမာသေ၊ ဌ်။ ပါ-ဏိ-တူရိယ=ဂတ္ထ-ဣ-ကွ-ဇ္ဇ၊ တို့၏လည်း-ကောတ္ထ-ဇ္ဇ၊ သည်လည်း-ကော၀င်း။ နပုံသက-လိဂ်ကွ-ဇ္ဇ သည်လည်း-ကော၀င်း။ ဟော၀တိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုပုံစံသည်။ ဏထာ၀ ဘယ်မှာနည်း။ စက္ခု စ၊ မျက်စိလည်း။ သောတ-ဇ္ဇ၊ နှာ-လည်း။ စက္ခု-သော၀တံ၊ မျက်စိ,နှာ-။ မုခ-ဇ္ဇ၊ ခံတွင်းလည်း။ နာသိကာ စ၊ နှာခေါင်းလည်း။ မုခ-နာသိကံ၊ ခံတွင်း,နှာခေါင်း။ ဆ၀ိ စ၊ အရေလည်း။ မံသ-ဇ္ဇ၊ အသားလည်း။ လောဟိတ-ဇ္ဇ၊ သွေးလည်း။ ဆ၀ိ-မံသ-လောဟိတံ၊ အရေ,အသား,သွေး။ ဧ၀ံ၊ ဤအတူ။ ပါ-ဏိ-ကျင်ထွေ၊ သတ္တ၀ါ၏ အစိတ် အင်္ဂါ

၃၂၂-စတု-ပ္ပဒ,ဝိဒိသုတ်။ ။ဤသုတ်လည်း သက္ကတ-ဌ် အတိဒ္ဒေသ ပင်ဆိုး၏။ ။'ဒ္ဓန္ဓေ ကတ္တ' ၂-၅-၁၆။ ။ဒ္ဓန္ဓ, အရ သမာဟာ၀ရ ဒ္ဓန်ကိုယူ။ 'ယဒ္ဓိပီ ဣ-ဏရိတရဟော၀ဂေ သမ-ဟာ၀ရေ ပိစ ဒ္ဓန္ဓော ပတိပါဒိတော၀၊ တထာပိ ဏောတ္ထ-ဒ္ဓိ ဝစနတော ဣဟ သမ-ဟာ၀ရ ဒ္ဓန္ဓော ဝေ ဂယ္ဟတေ၊ သမာဟာ၀ရောဟိ သံဟိတော၀။ သစ စ ဒ္ဓန္ဓသ္ဓ အတ္ထိ-ဝေယျ၀ ဣတိ ဏတြေ-ကောတ္ထမတ္ထိ၊ နု ဣတရိတ ရဟော၀ဂေ, တသ္ဓ အ-ဝ-ဝ-ပ-ဝ-ဒ-နတ္ထ၀' ဣ၀ တဿ ပတ္ထိ-ဏာ။ ။'ဒ္ဓန္ဓေ ပါ-ဏိ-တူရိယ-သေန-ဂ်ိ' ပါ-ဏိ-နီ၊ ၂-၄-၂။ 'ပါ-ဏိ-နေ-ဝ,တူရိယာ-ဒ-ဒ, ယောဂ္ဂ-ဒ, သေန-ဝ=ပါ-ဏိ-တူရိယ-ယောဂ္ဂ-သေနာ' ဒ္ဓန်လုပ်။ ။ပါ-ဏိ-တူရိယ ယောဂ္ဂ-သေန-ဒ-ကံ ဂ်ိ-ပါ-ဏိ-တူရိယ-ယောဂ္ဂ-သေန-ဂ်ိ' တပ္ပုရိသ်တဲ့။ ။'ယံ ဒ္ဓန္ဓတော ပရံ သုယ္ယတေ 'တံ ပစ္ဆေ-ဂ-မတ္ထိ သမ္ဘ-ဒ္ဓတေ'။ ။'ဒ္ဓန်၏ နော၀ဏ်ဌ်၊ ရှိသောပိုဒ်၊ ယ္ဟဉ်လိုက် ပုဒ်တိုင်းမှာ' ဟူရကား ဒ္ဓန်-နော၀ဏ်ကျသော ဏ-ဂ်,သဒ္ဒါကို ရှေ့ပုဒ်နှင့် ယ္ဟဉ်ရှု-သတ္တ၀ါ၏အစိတ်, တူရိယာ၏အစိတ်, ယ၀ဉ်၏အစိတ်, စစ်သည်၏အစိတ်, ဟူ အနက်ကိုယူ။ ထိုဖြင့်-ဒ္ဓန်သမာသ်ကို စပ်လိုတိုင်း-စပ်ရမည်-မဟုတ်။ သတ္တ၀ါ၏ အစိတ် အင်္ဂါချင်းချင်း၊ တူရိယာ၏အစိတ် အင်္ဂါ-ချင်းချင်း၊ ယ၀ဉ်စစ်သည်တို့၏ အစိတ် အင်္ဂါ-ချင်းချင်းသာ စပ်ရ, လျှပ်ရမည်-ဟူ-ကော၀ ဥပဒေကိုပြသည်။

ဥပမာ-

သတ္တ၀ါ၏အစိတ် စက္ခုနှင့်-တူရိယ၀၏အစိတ် ပဏ၀,ကို 'စက္ခု-စ,ပဏ-ဝေ ဝ-စက္ခု ပဏ-ဝံ'ဟု ဒ္ဓန်မလုပ်ရ။ သို့သော် စည်တီးသူ, ရထ၀-စီးသူ, အပေါင်းပြုပ်ချင်း ဖြစ်မူ 'မုဒ္ဓ-ဝ-ဝ-ဝ-ကာ-ဝ စ, ရထိ-ဝ-ဝ-ဝ-ဝ-ကာ-ရထိ-ဝ-ဝ-ဝ-ကာ'ဟု ဒ္ဓန်လုပ်နိုင်၏ သမ-ဟာ၀ရ မဟုတ်ဌ် နပုံ၊, ကော်တ်မ-ဝ-ရ။ ။'ပါ-ဏိ-တူရိယ-သေန-ဂ်ိ' ဟု

http://www.dhammadownload.com

အနက်ဌ ပုံစံကို။ ဥာတတ္ပံ၊ သီအပ်၏။ ဆခ်ီ စ၊ ခရုသင်းလည်း။ ပဏာဝေါ စ၊ ထက်စည်လည်း။ သခ်ီပဏဝံ၊ ခရုသင်း ထက်စည်။ ဂိတဿ၊ သီဆိုခြင်းလည်း။ ဝါဒိတာ၊ တီးမှုတ်ခြင်းလည်း ဂိတ ဝါဒိတံ၊ သီဆိုခြင်း တီးမှုတ်ခြင်း။ ဒိဋ္ဌရိစ၊ စည်ပုတ်လည်း။ ဒိဋ္ဌိမဿ၊ ပတ်သာလည်း။ ဒိဋ္ဌရိဒိဋ္ဌိမံ၊ စည်ပုတ်ပတ်သစ၊ ဧဝံ ဤတူ။ တူရိယင်္ဂတ္တော၊ တူရိယာ၏ အစိတ်အင်္ဂါ အနက်ဌ ပုံစံကို။ ဥာတတ္ပံ၊ ၏။ ဖာလဿ၊ ထွန်သွား (ဖရင်း) လည်း။ ပါဇနဿ၊ နှင်တံလည်း (တပြီ,ကြိမ်)။ ဖာလ ပါဇနံ၊ ထွန်သွား, နှင်တံ (ထွန်သွားကို ဖရင်းဆိုအ)။ ပေါရာဏာ။ ''နွား၊ သာလိယ၊ ဥသဘာကို၊ စူးရှဖရင်း၊ ထိခိုက်လျှင်း၍ မင်းမြတ်စွာအား၊ အပြုံးထားပြီး၊' ဟူ၍ လည်းကောင်း။ ''ထွန် ဖရင်းဥ၊ ချင်းနှင်းစူး၍၊ မိန်းမူ-တုန်ခ်ဲ့၊ ကြုံသကဲ့သို့' ဟူ၍လည်းဟောင်း။ ''တိဏ္ဍု ကပ္ပ)။ ယုဂဿ၊ ထမ်းပိုးလည်း။ နင်္ဂလဿ၊ ထွန်တုံးလည်း။ ယုဂ နင်္ဂလံ၊ ထမ်းပိုး, ထွန်တုံး ဧဝံ၊ ဟု။ ဟောဂ္ဂ.ဂ်ဟော၊ ယခဉ်၏ အင်္ဂါ

ခစန.ခ္ဆန 'အင်-သဒ္ဒေန ဆဋ္ဌီ သမာသေစ၊ အင်-သဒ္ဒေါ စ ပစ္စေက.မနေ့တိ၊ တေန ပါဏျင်္ဂါနံ ပါဏျ,ဂေ.ယေစ၀, ဟူရိယင်္ဂါနံ ဟူရိယ.ဂေ.ယေ၀,သေန.ဂ်ါနံ သေန.ဂေ.ယေ၀ ဟော ဒ္ဒ.ခ္ခ.ဒါ၊ သေစ ကော်တ္ကံ ဘ၀တိ၊ နဟ ဟု ဗျတိရေကေန၊ တေန.ဟ နမုဒ်ဂ်ိ-ကာ-အသ်ရောဟာ, ဟတ္ထ.ဟေ.ခ်ီနီ။ ''သေ.ဣ ပါဏျ,ဂ်ါနံ ပါဏျ ဂေ်န, ဟူရိယ.ဂ်ါနံ စ ဟူရိယ.ဂေ်န ဣစ္ဆေ.ဝ နိယမော၊ တေန မုဒ်ဂ်ိ-ကာ.ရထိ ကာ, မုဒ်ဂ်ိ-ကာ=အသ်ရောဟာ'ဣစ္ဆာ.ဒိ ဘ၀ေ.ဝ သရလာ-ဌီ။

'ခုဒ္ဒါနိ ဇန္ဓ,ကာ.ခနိ-ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ,ကာ.ခနိ' ဟာမ္မခစရဲလုပ်။ ''ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ,ဝေါ' ပါဏိနီ။ ၂-၄-ဂ။ ''အ-ပရိစ်ာ.ပရိမာ.ဏော ခုဒ္ဒေါ' ဟာ.ခသီ.ဟာ-စုတ္တ် အဆို ရှိရကား သေးငယ်သော ပိုရ, ပရက် စသော ဆဏ္ဌ,ဝါကိုယူ။ ''သန်းကစ၍ မြေ့မါအထိ သတ္တ,ဝါကို ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ,ဟု ဆိုအ။ ''ယူကာ-လိက္ခံ, အာ-နကုလာ ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ,ဝေါ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ''အာ-နကုလံ ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ,-ဝါစိ.ခခ။ ''နကုလ-ပရိယန္တော ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ,-ဝါစိနံ ဥတ္တော ဘ၀တိ၊ ဥ,ယ-မသ်ကံ၊ ယူကာ-လိက္ခံ'အစသု ဟောခ။ 'ယူကာ၊ သန်းမွဲ၊ လိက္ခာ၊ သန်းပြ၊ တစ်နည်းယူကာ၊ သန်းသက်။ ဝါ၊ ခေါင်းသန်း။ လိက္ခာ၊ သန်းဖြူ။ ဝါ၊ အ၀တ်သန်း'။ ''ယူကာ 'ဗဟုပါဒါ ကဏ္ဍာ ကေသာ.သယာ၊ လိက္ခာ သေတာ ဝတ္ထာ.သယခ' ဘာ၀ပ္ပ ကာ.လ။ ''ဗယ.ခ.ဒိစ္ခ, ဆရုကာ.ခ ယင်း ၀ါ.ခကို ကေစိ ဆိုအ။ ''ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ, ဘာ၀ေ.နဋ္ဌ အထ ဝါ ခုဒ္ဒကာ.ခ-ဝ.ကော၊ သတံ ဝါ ပသတေ ဟော သံ ကေစိ အာ နကုလ.ခယော'ကာသိကာ။ ''အနဋ္ဌ၊ အရိုးမရှိသော သတ္တ,ဝါသည်။ ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ, မည်သည်။ ဘ၀ေ, ၏။ အထ ဝါ, ကခ။ ယော၊ အကြင်သတ္တ,ဝါသည်။ ခုဒ္ဒကာ.ဝ၊ သေးငယ်လှ၍ မထင်ရှားသည် သစတည်။ ('ခုဒ္ဒကာ.ဝယော,တိ ယာ.ခသော ဣစ္ခ.ဒတ္ထခ' မုဒ္ဓ ဟောခ-ရာမ-ဌီ။ ''အထူးအားစိုက်၍ကြည့်မှ တွေ့မြင်နိုင်သည့် 'ကမြက်'။ သို့မဟုတ်၊ 'ကမျှင်းနီ'လိုသတ္တ,ဝါမျိုး-ဟူလို)။ သော၊ သည်။ ခုဒ္ဒ-ဇန္ဓ, မည်၏။ ယော၊ အကြင်

http://www.dhammadownload.com

အစိတ်အနက်-ပုံစံကို။ ဥာတဗ္ဗံ၊ ၏။ အသိစ၊ သန်လျက်လည်း။ ဓမ္မဠ၊ ကစ (လှစ်) လည်း။ အသိစမ်ံ၊ သန်လျက်,ကစ်။ (ဝမ်ံ-တု အချို့ရှိ၏။ ချပ်လည်း-စာ ပေ။ စစ်ဂတ်တန်ဆာ-ချပ်တူလို)။ ခနုစ၊ လွှေ့လည်း။ ကလာပေါစ၊ တောင့်လည်း။ (မြှားကျည်တောက်)၊ ခနု-ကလာပ်၊ မြှားတောင့်။ ဟတ္ထိစ၊ ဆင်လည်း။ အဿောစ၊ မြင်းလည်း။ ဟတ္ထိ-အဿ၊ ဆင် မြင်း၊ ရထေစ၊ ရထားလည်း။ ပတ္တိကောစ၊ ခြေသည်လည်း။ ရထ-ပတ္တိကံ၊ ရထားခြေသည်။ ဧဝံ၊ တူ။ ဥံသေန,ဂ်တ္ထေ၊ စစ်သည်၏ အစိတ် အင်္ဂါအနက်၌ ပုံစံကို။ ဥာတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဥံသစ၊ မှက်လည်း။ မကာစသစ၊ ခြင် (ခြင်ကောင်) လည်း။ ဥံသ-မကသံ၊ မှက်ခြင်။ (သင်္ကတ၌ မသက။ ပိဋကတ်၌-မကသ,ဟု က-ဏ္ဍနှင့်ရှိ၏။ ။'မသကောတိ မကသော'ဟု နီတိ၌ စရိယာယ်ဖွင့်၏) ကန္ဓောစ၊ ပိုးရွှလည်း။ ကပ္ပိလိကောစ၊ ခြပုန်းလည်း။ ကိန္တ ကိပ္ပိလိကံ၊ ပိုးရွှခြပုန်း။ ကီဠောစ၊ ဘောက်ဖတ်လည်း (သူ့အမွေးနှင့် လူမျှားကိုထိလျှင် အလွန်နာကျင်

ခြင်ကောင်စသော သတ္တဝါသည်။ ခုဒ္ဒကော ဧဝ၊ ကိုယ်ပိုင်သွေးမရှိ၍ သေးငယ်လှ၏။ သော၊ သည်။ ခုဒ္ဒဏ္ဍန္တု၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ယောခံ၊ အကြင်ဆတ္တဝါတို့၏။ သတံ၊ ဆောင်ရောတရာသည်။ ဝသတေ၊ တလစ်ဘက်ပြည့်၏။ (ပသဆော အဠလိ-ဗဒ္ဓံ ယေသံ ပါဏိနံ သတံ ပသိတေ ဘဝတိ, သုတေနဝါ ပသတံ ပူရယတိ၊ တေ-ခုဒ္ဒဏ္ဍန္တဝေါ' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိနျာသ)။ တေ၊ တို့သည်။ ခုဒ္ဒဏ္ဍန္တု။ မည်ကုန်၏။ ကေစိ၊ အချို့ပညဝန်တို့သည်။ အာ.နကုလာ၊ ပြေ့ပါတိုင်အောင်သော သတ္တဝါတို့သည်။ ခုဒ္ဒဏ္ဍန္တဝေါ၊ မည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ဆိုကုန်၏။ ။'အသ-တ္ထေ=ယသ အဋ္ဌိနိ နဝိဇ္ဇန္တိ ကေဝလံ စမ္မ-သောတိ သမံသမတ္တံ အတ္ထိ သော ခုဒ္ဒဏ္ဍန္တု။ မတန္ဆရ-မာဟု၊ အထဝါ ခုဒ္ဒကာ ဧဝ ယောတိ ခါဒယိတုံ သက္ကော ခုဒ္ဒ-သဒ္ဒတ္ထဝသော သ-သော ဏိတ ရဟိတော မသက်ာဒီ ဧဝ၊ သတံဝါ ပသတေ ဟောသ,ဏ္ဍိ အညာ မတိ ယောသံ သတေန ပသတေ အဠလိဗဒ္ဓံ ပူရယတိ၊ တေ ခုဒ္ဒ ဏ္ဍန္တဝေါ။ ကေစိ အာ-နကုလာ ဒယော,တိ အပရာ မတိ ပမာဏ' ကာတန္တ-ပဏ္ဍိတာ။ ။ ထိုဖြင့် ငယ်သောသတ္တဝါ ဟော ပုဒ်ချင်းချင်းသာ ဒွန်စပ်လုင်ရမည်။ ဆန့်ကျင် ဏာမတ္ထ မယူရ-ဟူသော ဥပဒေကို ပြသည်။

'ဝိဝိဓနာ.ကာရေန စိရုဒ္ဓါ၊ ဝိဝိဓ-ဝိရုဒ္ဓါ'-သပ္ပုရိသ်လုပ်။ ။'ဏော သဠ ဝိရောဓော သဿတိ,ကာ' ပါဏိနီ၊ ၂-၄-၉။ ။အမြဲဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူ ချင်းချင်းသာ ဒွန်စပ်လုပ်ရမည်။ ။'ဝိရောဓော ဝေရံ၊ သဿတိကော နိစ္စော' ကစသိကာ။ ။ဝိရောဓော၊ ဝေရံ၊နတု သဟ အနဝဋ္ဌာနံ တေနေ,စာ နာ ဆာယော,တပါ၊ သဿတိကော.တိ ကိ? ဒေဝါ. သူရာ၊ တေသံ,ဘျမတော,ဒီ ပယုတ္တော ကဒါစိ ကောစိ ဝိရောဓော နာ နိ,စ္စော' တတ္ထခေ,ခိနီ။ ။'ပဋိ ပက္ခ ဘာ,ဝ မတ္ထံ လေ,ကေ ဝိရောဓ သဒ္ဒေန ဥစ္စတေ၊ တ,ဿ ဣဟ ဂတ,ဏော သတိ ဆာ,ယော,တပါ,

http://www.dhammadownload.com

သော။ သစ်ရွက်တွင်ကပ်နေတတ်သော ကြွက်မောက်ဆီးများလို အမှေးရှိစသော ပိုးစိမ်းကောင်တစ်မျိုး)။ 'သရီယ ပဏ္ဍ၊ ကင်းလည်း' (မြွေ,ကင်း, ကင်းမြီးကောက်, ကင်းပုစွန်, 'သရီ-သဗ+ပုံ,ထီ ဝတ္ထု-သပ္ပတိ=သပ္ပေ, ဝိစ္ဆိကာ,ဒိ'တေစမနီဓ)။ ကိဋ္ဌ-သရီသပံ၊ ဘောက်ဖတ်, ကင်း။ ဒေ၊ တူ။ ခုဒ္ဒ-ဇန္တုက,တွေ၊ ငယ်သေးသတ္တဝါ အနက်ဌ-ပုံစံကို, ဥတ္တ ဗ္ဗံ ၏။ အဟိ စ၊ မြွေလည်း။ နကုလော စ၊ မြွေပါလည်း။ အဟိ-နကုလံ၊ မြွေ,မြွေပါ။ ဗိဠာရော စ၊ ကြောင်လည်း။ မူသိကော စ၊ ကြွက်လည်း။ ဝိဠာရ-မူသိကံ၊ ကြောင်,ကြွက်။ ကာကော စ၊ ကျီးငှက်လည်း။ ဥလူကော စ၊ ခင်ပုတ်ငှက်လည်း။ ကာကောဿ-လူကံ၊ ကျီ ငှက် ခင်ပုတ်ငှက်။ ဒေ၊ တူ။ ဝိဝိဓ-ဝိရုဒ္ဓ,တွေ။ အထူးထူး ဆန့်ကျင်သော အနက်ဌ ပုံစံကို, ဥတ္တ ဗ္ဗံ ၏။ သီလ,ဗ္ဗ၊ သီလတည်း။ ပညာဿ,ဗ္ဗ၊ ပညာလည်း။ သီလ-ပညာ ဏံ၊ သီလ,ပညာ။ သမစထေစ,စ၊ သမထလည်း။ ဝိပဿနာ စ၊ ဝိပဿနာလည်း။ သမထ ဝိပဿနံ၊ သမထ ဝိပဿနာ။

အဂ္ဂိ-ဇလံ ဣတျ,တြပိ သီယာ,တိ မန္ဒာဝေရ,မိတ ဝိရောဓော အဘိ,တော ဏိ၊ ဒဿေန္တော အာဟ....ဝိရောဓော ဝေရမိ,တိ။ ဒေ၊ မည္ဟတေ, ခုဒ္ဒ-ဇန္တုဝေါ,တိ ဣတေ ဇန္တု-ဂ္ဂဟဏ,မနုဝတ္တတေ၊ တေန ဇန္တုနံ ယော ဝိရောဓော၊ တဿေဟ ဂဟဏံ ဝိညာယတေ၊ သေ စ ဝေရ-သဘာဝေါ ဒေ၊ ဝတိ, ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိ,ရ,ဿ။

'ဝိဝိဓာစ တေ သဘာဝါ စာ,တိ-ဝိသဘာဝါ'–ကမ္မခရရဲလုပ်။ အထူးထူး အထွေထွေ, အချင်းချင်းသဘောတူသော အနက်ရှိသော သဒ္ဒါအချင်းချင်း,သစ ဒွန်တွဲ ၃ပ်ရမည်။ ပါဏိနီ-ဌ 'ဂဝသ ပဘူတီနိ' သုတ်တည်း၌ 'ဂ၀,ဿ ကံ, ဂ၀ါ, ဝ်ကံ, ဂ၀ေ,ဌကံ အစော,ဝိကံ အ'ဇေ,ဌကံ' စသည်တို့ ဝ်သဘာဝယူ၏။ ဤ၌ ဆိုလတ္တံ့ သုတ်က ဗသု-သဒ္ဒါဖြင့် ရေတွက်၏။ ။'ပါဏိ-တူရိယ-ယောဂ,သေန-ဂ်ါနိ စ, ခုဒ္ဒ-ဇန္တုဏာနိ စ, ဝိဝိဓ ဝိရုဒ္ဓါနိ စ, ဝိ-သဘာ,ဂါ စ-ပါဏိ တူရိယ=ဝိ-သဘာ,ဂါ ဒွန်လုပ် ။'ပါဏိ-တူရိယ=ဝိသဘာ,ဂါ အတ္ထော ယေ သ-ဒ္ဓေ ပါဏိ တူရိယ=ဝိ' သဘာ,ဂ,တ္ထာ'။ ။'ပါဏိ-တူရိယ=ဝိ-သဘာ,ဂ,တ္ထာ အာ,ဒယော ယေ သ,ဒ္ဓေ-ပါဏိ-တူရိယ=ဝိ-သဘာ,ဂ,တ္ထာ,ဒယော ဗဟုဗ္ဗီဟိလုပ်။

စ–သဒ္ဒါရှင်းလင်းချက်=စ-သဒ္ဒါ အ-ဝုံတ္ထ သမုစ္စည်း။ နပုံသက, ဧကတ္ထ,ကို ဆည်းသည်။ ဥ,နိ၊ ။တစ်နည်း၊ သုတ်ဌ မဆိုအပ်သော အသ-မဟိသ စသည်ကို ဆည်းသည်။ 'စ-ကာ,ရော သမုစ္စယတ္ထော,၊ တေန ကိं သိဒ္ဓတိ,တိ ဝစ? အသ-မဟိသ ဣစ္စေ,ဝ,မာဒီနံ သင်ဟဏတ္ထံ' ဗျာချန်။ ။'အသ-မဟိသ'ကား နှီစ္ဆ ဝိရောဓိ, ဝိရုဒ္ဓဒွန်ဖြစ်၍ 'ဝိဝိဓ-ဝိရုဒ္ဓတ္ထ'တွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်ရကား ယင်းစကားကို စဉ်းစားရန်ရှိချေ၏။ ။'သသ-သိင်္ဂါလ၊ ဣသ-မဟိသ၊ ဂေါ-ဗျဂ္ဃ၊ ကာ,ကော-လူကံ၊ အဟိ-နကုလံ' စသည်တို့ကား နှီစ္ဆ-ဝေရီ သတ္တဝါ,မျာ,—စူ၏။ သဏ္ဌတ။ ။တနည်း၊ အညမည သမုစ္စည်းတည်း-ဂ,ရု။ ။တနည်း၊ သန္ဓိဌာန,ဝ,ဝ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဇ္ဇာစ၊ ဝိဇ္ဇာစလည်း။ စရဏ.ဠ၊ စရဏလည်း။ ဝိဇ္ဇာ စရဏ်၊ ဝိဇ္ဇာစစရဏ်။ ဧဝံ၊ တူ။ ဝိသဘာဂ.တ္ထော၊ အထူးထူး သဘောတူသော အနက်ပုံစံ ကို။ ဥတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။ အာဒီ.ဂ္ဂဟဏ်၊ အာဒိ-သဒ္ဒါသည်။ ကို.မတ္ထော်၊ နည်း၊ ဒါသီ စ၊ ကျန်မလည်း။ ဒါသော စ၊ ကျန်ထီးလည်း။ ဒါသီ-ဒါသံ၊ ကျန်မ,ကျန်ထီး။ ဣတ္ထီ စ၊ မိန်းမ လည်း။ ပုမာ စ၊ ယောကျ်ားလည်း။ ဣတ္ထိ-ပုမံ၊ မိန်းမ,ယောကျ်ား။ ပတ္တော စ၊ သပိတ်လည်း။ စီဝရဠ၊ သင်္ကန်းလည်း။ ဖတ္တ-စီဝရံ၊ သပိတ်,သင်္ကန်း။ ဆတ္တဠ၊ ထီးလည်း။ ဝပါဟနစ-စ၊ ဖိနပ်လည်း။ ဆတ္တ-ပါဟနံ ထီး, ဖိနပ်။ တိကဠ၊ သုံးခုပေါင်းလည်း။ စတုတ္ထဠ၊ လေးခုပေါင်းလည်း။ တိက-စတုက္ကံ၊ သုံးခုပေါင်း၊ လေးခုတေါင်း။ ဝေနေစ (ကောဂ) စ၊ နှီးသမားလည်း။ ရထာစာရော စ၊ ရထာ,

---

ရကဲတည်း။ ဤသုတ် အစီအရင်ကို မြဲစေသည်။ ။ကာကေစ-လူကံ ဣတျာ. ဒယော ပရတော 'ဝိဘာသာ ရကွ-မိဂေ.တိ ပတ္တော စကာရေန ဗဟိယတော' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ၊ ။ဤအလို 'စ၊ အမြဲ' ဧကတ္တ.ဠ၊ လည်းကော၊ ။ နမုံသဏ လိဂ်တ္တ.ဠ၊ လည်းကော၊။ ဟောစတီ. ၏'-ပေး။ စ-သဒ္ဒါဖြင့် နိစ္စဝိဓိကို ပြသည်— ဟူလို။ ။တစ်နည်း။ ဆိုလတ္တံ့သော သုတ်ကိုထောက်၍၊ ဤသုတ်ကား၊ နိစ္စဝိဓိ သုတ်တည်း။ သို့သော်လည်း 'အံ.မေ-နိဂ္ဂဟီတံ စျ-လ-ပေဟိ'သုတ်၌ 'အံ-မော ဆန္ဒ-ပါရိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိသန္ဓိ ဝတ္ထိယံ' ပုဒ်များကိုထောက်၍ နပုလ္လိင် မမြဲ၊ သမစ ဏာရဒွန်မှာ အချို့ ဣတ္ထိလိင်, ပုလ္လိင်, ရှိသော၏—ဟူလို။ ။အံ-မော နိဂ္ဂဟီတံ စျ-လ ပေဟီ'တိ ဧတ္ထ အံ-မော.တိ နိဒ္ဒေသ ဒဿရတောဂ ကတ္ထစိ နပုံသက-လိဂ်တ္ထံ နဟောစတီ.တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တေန 'ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ, ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္ထိယံ' တျာဒီ သိဒ္ဓတ်၊ ရှု။ ။ထို.ကြောင့် ဋီကာကျော်၌လည်း 'သမာဟာရဒ္ဒန္ဒေပိ ဟိ ကတ္ထစိ ပုလ္လိင် ဣစ္ဆန္တိ သဒ္ဓဝိဒူ'ဟု မိန့်၏။

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်— *'စက္ခု-သေစတံ၊ ဆဝိ-မံသ-လောဟိတံ' တို့ကား ဝါကျ.ဂ်တ္ထ ဒွန်တည်း။ ပါကျ.ဂ်-ဟူသည် ခြေ, လက်, မျက်စိ, နှာခေါင်းစသော သတ္တဝါ၏ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်တည်း။ ။'ပါကသ အင်္ဂ=ပါကျ.ဂ်'၊ ပါကျ.ဂ် မေဝ အတ္ထော=ပါ.ကျ.ဂ်တ္ထော'လုပ်၊ ပါကိ, ပါဒေါ စ=ပါကိ-ပါဒံ, ခြေ၊ လက်၊ 'ဟနု စ, ဂီဝါ စ=ဟနု-ဂီဝံ' မေ၊,လည်ပင်း၊ 'နာသမ.ဠ,ရူပ.ဠ=နာသမ-ရူပံ, ဇရာ စ, မရဏ.ဠ=ဇရာ-မရဏံ'ကိုလည်းထုတ်။ ။*'သခ်ေါ စ, ပဏ္ဍရော စ= သခ်-ပဏ္ဍရံ၊ ဒိဒ္ဓရိ-ဒိဒ္ဓိမံ' တို့ကား တူရိယင်.တ္ထ ဒွန်တည်း။ တရိယ.ဂ်-ဟူသည် တီးမှုတ်ရန် စည်, စောင်း, နှဲ, ပြေ, (ပလေ) စသည်ပင်တည်း။ 'တူရိယသ အင်္ဂ= တူရိယ.ဂ်'၊ တူရိယ.ဂ်ခမဝ အတ္ထော=တူရိယ.ဂ်တ္ထော' လုပ်။ ။'အစတာ. ဠော ဝိတ ဘ.ခမခတာဝိတတံ ဃနံ။ သုသိရ.ဂ်ဠတိ တူရိယံ ပဏ္ဍ.ဂ်ိက.မုဒီရိတံ' ဟူသည့်အကိုင်း တူရိယစ ငါးမျိုးမှာ။

http://www.dhammadownload.com

လုပ်သမား၊လည်း။ ဝေန-ရထကာရံ၊ နှီးသမား၊, ရထား၊လုပ်သမား။ သစ္ကု ကိုးကစ စ၊ ဌက်မှုဆိုး၊လည်း။ မစ္စဂ ဝိကောစ စ၊ သစ်းမှုဆိုး၊လည်း။ သစ္ကုကိုက-မစ္စဂ ဝိကုံ၊ ဌက်မှုဆိုး,သစ်းမှုဆိုး။ ဒီ=ဃာ စ၊ အရှည်လည်း။ မဇ္ဈိမေစ စ၊ အလတ်လည်း။ ဒီဃမဇ္ဈိမံ၊ အရှည်,အလတ်။ ဣစ္ဆေ=ဝမစ ဒီ၊ ဤသို့အစရှိသော ဒွန်တို့ကို။ သင်ဏ္ဍတ်ခြင်း၊အကျိုးရှိ၏။

ဖာလ,ဣ ပါဠိန,ဣ=ဖာလစ,ပါဠိနံ၊ ယုဂ-နင်္ဂလံ' ကား ဘောဂ္ဂင်္ဂ ဒွန်တည်း။ ယောဂ္ဂ,ဂ်-ဗူသည် ကသိ ဘဏ္ဍာတည်း။ လယ်ထွန်ဖို့ရာ ထွန် စသည်ကို။ ယုဂဃ ဟိတာ=ယောစ,ဂ္ဂေါ' ယုဂဃ၊ ယာဉ်၏။ ဟိတစ၊ အစီးအပွား၊တည်း။ ယာဉ်ဉ် တပ်၍ယာဉ် အသုံးပြုရသည့် နွားစသည်ကိုယူ။ ။'ဘောဂ္ဂါနံ ဣဒံ=ယောဂ္ဂံ' ဣဒံတဒ္ဓိတ်လုပ်၊ လယ်ထွန်မှုကို ဘောဂ်ယူ။ ။'ယောစ,ဂ္ဂဃ အဂ်ံ=ယေစ,ဂ-ဂ်'လုပ်။ ထွန်စသော ဟသိတဏ္ဍာစကို ယူ။ ။'ဖစ,ပါဠိန' ၌ 'အဇ=ခေပနေ၊ ဂတိမ္မိ စ၊ ဟရဏေ, ယု၊ ပါဠိနံ' ဟူသော အဘိဓစန် ဋီကာ 'ပါဠိန-နံ၊ ပ-အဇ+လျှင်၊ တေစဒနေ ပသ္ဌ,ဒိ စလ,နဒဏ္ဍေ' ထေစမနီဓိတို့ အလိုကာ၊ တစ,လုဇ,တတ်ဃ-ကွရာ ဇ-နှင့် လိုရ်။ ။'ပါဠေဇ္ဇ် တေနစ,တိ-ပါဠိနံ၊ တံ ဌာ ပါစန,ဣ် ဇုစ္စတ် (ဇကာစရယ စကာ,ရံ ဃာတ္ထာ) ပတောဒဃော တံ အ,ဓိ=ဝစနံ' သုတ္ထိနီပါတ် အဋ္ဌကထာ၊ သံယုတ္တ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့အလို ပထမကွရာ စနှင့် လိုရ်။

'အသိ စ, စမ္ဘ=အသိ,စ ဒ္ဓ၊ ရထ-ပတ္တိကံ,ကစ၊ သေနဂ်ိတ္ထ-ဒွန်း၊တည်း။ သေနဂ်-ဟူသည် ဆင်, မြင်း, ရထား, ခြေသည်, သို့မဟုတ် စစ်သည်တို့၏ အသုံး အဆောင် လေး, မြား, သန်လျက် စသည်မျှစ,ပင်တည်း။ သေနာယ အဂ်ံ စသန,ဂ်ံ၊ သေန,ဂ်ံမဝ အတ္ထေစ=သေန,ဂ်တ္ထေစ'လုပ်။ ။ဟတ္ထိ,အဿ,ရထ=ပဒါတိ သံယစ,ဟေ,သေနာဃ ဥပကရဏော စ' ထေစမနီဓိ။ ။*ဥသာ စ, မကသာ စ=ဥသ-မသကံ၊ ကိ=ဒ-ဆရိသပ်' ကစ၊ ခုဒ္ဒဇန္တု ကတ္ထ ဒွန်တည်း။ ခုဒ္ဒဇန္တု-ကမ-ဝ အတ္ထေစ-ခုဒ္ဒဇန္တု-ကတ္ထေစ'လုပ်။ ။သက္ကတ-၌ ဤသေနဂ်,ခုဒ္ဒဇန္တု, တို့၏ ဗဟုတ္ထဝိသယ, အမျှစ,တို့ဆိုင်ရာ၌သာ ကေတ္ထကိုအလိုရှိ အပ်သည်။ တခုချင်း သာ ဆိုလိုမူ ကေတ် မင့်ရဟူ၏။ ။'ဗလ-သေန,ဂ်-ဝနမ္ဘတိ ဂမ်-သတ္ထိ=ခုဒ္ဒဇန္တု-ခြေ-တိကစနံ ဗဟု ပကတိ ယေဝ ဒ္ဓန္ဒေ ကေတ္ထ,မီတိ ဝတ္ထုတ်' ဝါတ္ထိက။ ၂-၄-၁၂။ ။'သေနဂ်ါနံ ဗဟုတ္ထေ ဟတ္ထိနော စ အဿ စ=ဟတ္ထိ-အဿံ။ ဗဟုတ္ထေ,ဟ္ကိ'?ဟတ္ထိ စ, အဿော စ=ဟတ္ထိ-အ,ဿာ၊ ခုဒ္ဒ-ဇန္တု ကာနံ၊ အ,ကြေ,ပိ ဗဟုတ္ထ,မေ၊ ဥသော စ, မသကာ စ=ဥသ-မသကံ၊ ဗဟုတ္ထေတိကိ'? ဥသော စ, မသကော စ=ဥသ-သမ,ကာ' မုဒ္ဓဗောဓ, ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဋီ။ ။*'အဟိ စ နကုလော စ=အဟိ-နကုလံ၊ ကစ,လော,လ,ကုဏ်' ဆာ၊ ဝ်ဝ်ခ-ဓိရ,ဒ္ဓတ္ထ-ဒွန်တည်း။ ဆမ္ပြဲဆန်ကျင် ဖက် ဒဗ္ဗတ္ထ ဝါစီ,သဒ္ဒါချင်း,ချင်း, ဒ္ဓန်သမစ,ဿ်စပ်, လုပ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

*'သီလ,ဣ ပညာ,ဣ=သီလ-ပညာ၏၊ ဝိဇ္ဇာ-စရဏ'ကား၊ ဝိသဘာဂတ္ထ.ဒွန်တည်း။ ဝိသဘာဂတ္ထ-ဟူသည် သီလစသော စရဏတရား အချင်းချင်းတူသော အနက်ကိုဟောသော သဒ္ဒါမျိုးဟုဆိုလိုသည်။ သက္ကတ၌ စရဏ သာဓာရဏ ဒွန်-ဟူဆို၏။ စရဏ-ဟူသည်လည်း (ကဋ္ဌ စသောရည်ညွှန်းတို့သည် ဟောအပ်သော စရဏကို သိစေတတ်သော ဗေဒဂန္ထကိုလည်းကောင်း။ ထိုထိုရှုတ်ဖတ်သင်ယူသူကိုလည်းကောင်း အဘေဒေါပစာအစားဖြင့် ဆိုအပ်၏)။ ပုံစံကား-'ဣဒ္ဓော စ, ကလာပေါ စ=ဣဒ္ဓ-ကလာပံ ကဒ္ဒော စ=ကေစထုမေစ စ=ဣဒ္ဓ-ကောထုမံ'တည်း။ ဣဒ္ဓ-ကလာပံ၊ ဣဒ္ဓ ဘေဒ သာခါကို ရှုတ်သည်, ကလာ-ဘေဒ သာခါကို ရှုတ်သည်၊ ဣဒ္ဓ-ကောထုမံ၊ ဣဒ္ဓဘေဒသာခါကို ရှုတ်သည်, ကောထုမ-ဘေဒသာခါကို ရှုတ်သည်-ပေး။ ။'အနုဝါဒေ စရဏစနှံ' ဗါကိနီ။ ၂-၄-၃' ။စရဏ-သဒ္ဒေါ သစခါ နှိမိတ္တက ပုရိသေသု ဝတ္တတေ၊ စရဏစနံ ဒွန္ဒေ ကေတ္ထံ ဘဝတိ အနုဝါဒေ ဂမျမစနေ၊ ပမဏန္ဓရာ,ဝဂတဿ အတ္ထဿ သဒ္ဒေန သံကိတ္တနံ အတြ,မနုဝါ-ဒေါ'ကားသိကာ။ ။စရဏသဒ္ဒေါ သစခါနှိမိတ္တက ပုရိသေ ဝတ္တတေ ကဒ္ဒေန (ဣသိနာ) ပဝုတ္တော အဗ္ဗယနဝိလေသော သစခါ-သညကော သော ယ,မိတ္ဘေဒါ ဣဒ္ဓော တထာ ကလာပိနော ပဝုတ္တော ကာလာပေါ။ ကုထုမိနာ ပဝုတ္တော ကော်ထုမော ဣတိ။ အတြ ဣဒ္ဓ,ဒိ-သဒ္ဒေါ အဗ္ဗယန-ဝိသေသ,မစစိဏ္ဏော ယဒါ တ,ဒဗ္ဗဿန-သမ္ဗန္ဓော အဗ္ဗေတုပုရိသေ ဝတ္တတိ၊ တဒါ ဣဒ္ဓ,ဒိနံ စရဏစနံ သမာဟာရေ ဝေ ဒွန္ဒေ ဣစ္စ,တ္ထော' ကာစဘန္တ-ဠီ။

အာဒိ.သဒ္ဒါ ရှင်းလင်းချက် – ပါဏိ-တူရိယ-ဝိသဘာဂ-လေတ်တင်ဆိုက လိုအပ်သောအနက်ပြီးလေတ်လျက် ဘယ်အတွက် အာဒိ-သဒ္ဒါကိုဆိုပါသနည်း၊ ဟူသော အမေးပုစ္ဆာကိုထုတ်လိုရ၍ 'အာဒိဂ္ဂဟဏ' ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ ပုစ္ဆာကိုပြုပြီး၍ ဝိဿဇ္ဇနာကိုပြခြင်းငှာ 'ဒါသီ စ ဒါသော စ' ဆည်ကိုမိန့်။ ။ ဒါသီ,ဒါသံ-စသော ဘိန္နလိင်ဒွန်-တိက, စတုက္ကံ-စသော ဆခ်ျစ ဒွန်စသည်ကို သိမ်းယူဖို့ရာ အာဒိ-သဒ္ဒါကိုဆိုရသည်။ ။ရှေ-ဦးကား အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် အညော,ညလိင် ဝီသေသိတဒွန်, သခ်ျာ ပရိမဏဒွန်, ပစန ဧကျာလတ္ထဒွန်, ဒိသတ္ထဒွန် စသည်ကို နပုံကော်တဲ့ ငဲ့လေ-ဟူ၏။ အမည်ကို မှတ်၍သာ ဆိုခြင်းသာ ထူး၏။ ဆစ္ဆည်းကျမ်းနှင့် အတူပင်။ ။ဤအလို ပါဏျင်ထဒွန်, ဣရိယံဂ်ထဒွန်-စသည် အမည်ပေးလေ။

*'ဒါသီ ဒါသံ, ဆတ္တိ,ပါဟနံ' တို့ကား၊ ဘိန္ဒ လိင်ဒွန်တည်း။ လိင် မတူသော ပုဒ်ချင်းစပ်၍ သမာသ် လုပ်ထားသည်။ ။သက္ကတ၌ နဒ်ဒေသဒွန် ဟူ၏။ ။'ဝိသိဋ္ဌလိင်ါ နဒ်ဒေသောအဂါမာ' ပ ကိနီ။ ၂-၄-၇။ ။'ဝိသ်ဋ္ဌ လိင်ါနံ ဘိန္နလိင်ါနံ နဒ်ဝါစနံ သဒ္ဒါနံ ဒေသဝါစီနံ စ ဂါမ စဇ္ဇိတာနံဒ္ဒန္ဒေ တောတ္ထံ ဘဝတိ၊ နဗျ,ဘာဝေါ ဒ္ဒန္ဒေစ နဒ်တ္ဗျ,စ္စတေ၊ ဒေသာ,ဝယာ,ဝေါ စ,

http://www.dhammadownload.com

ဒေသော၊ နဒ်ဒေသေ၁ ဣတိ သမ၁သ်နိဒ္ဒေသေ၁ ဝေါ၊ ဣ၊ ဥဒ္ဒေါ၁ ၀ ဣ၊ ရှ၀ဝတိ ၀=ဥဒ္ဒေ၊ ရှ၀ဝတိ။ ဒေသေ၁ ခလုပ်၊ ကုရဝေါ ၀ ကုရုခေတ္တံ ၀=ကုရု-ကုရုခေတ္တံ၊ ကုရု-ကုရုဇဂ်လံ၊ ဝိသိဋ္ဌ-လိဂ်,မီတိ **ကိံ**? ဂဂ်ဃမုန၁် ဏာသိဒ်ကာ။ ။*တိက-၀တုက္ကံ,ကား သခ်္ဂါဒ္ဌန်၊ 'ကေ-ဒုကိ၊ ဒုက-တိကုံ။ တိ၏-၀တုက္ကံ၊ ၀တုက္ကံ-ပဋ္ဌကုံ' ၀သ္ဝည်ကိုလည်းထုတ်။

*ဝေန-ရတ၁ကာ၁ရံ,ကား ၀ဏ္ဏ၁ လတ္ထ-ဒ္ဌန်။ ' ။သက္ကတ-ဌ် ဝေ ဏ-ဟူ ဏ-ကြီး နှင့်ရှိ၏။ ။ဝေ ဏု-ပုံ။ 'ဝေ ဏ×ဥ ဏ ဝံသဘေဒေ' ထေ၁မနီဓိ။ အဘိဓာန် ဋီကာဌ်ဏား 'ဝေ ဏုနှ၁ ဇီ၀တီ,တိ ပ၀ဏော၊ ဏော၁၊ ဏ၀ သ ကတ္တံ၊ ဝ၀ နေ၁ပ်' ဟူ ဒ္ဒ၀ စ်မျိုးဆို၏။ ။ဒ္ဒီးဖြင့် တောင်းယက်ဒသ၁ကြေ၁င့် တောင်းရှေ (ဒေါင်းရှေ) သမ၁း (မန္တလေးမြို့၊ ဈေးချိုအနောက် ရှေတချောင်းရိုး ဒ္ဒီးသမ၁းတို့နေရာအရပ်ကို ဒေါင်းရိုး)တူခေါ်၏။ ။'တတ္ထေ ဝ၀ နေ၁ တစ္ဆကေ၁ ရထကာရော ၀ မ္မ ဏ၁ရော' ရှု။ 'ရထံ ကဲရောတီ,တိ ရထ ကာရော' ရထ၁းလုပ်သမား။ ရထ၁းကို သားရေ ဖုံးအုပ်၍ လုပ်သေ၁ကြောင့် 'ရထ ကာ၁ရော၊ သ၁းရေနယ်သမ၁း'ဟူ၍လည်း ရှု, သံယုဇ္ဇ ဒ္ဒီကာတို့ ဖွင့်တိုင်းလည်း ပေးကြ၏။ ။'ကဒါ,ဟ,ံ ရထ ကာ၁ရော,ဝ၀ ပရိကဲ့ခ်ဲ့ ဥပါ ဏာနံ'ဟူသေ၁ ဇနဏ, ဇ၁တ်ပါ ဋ္ဌတော်ဌ်ဏား ဖိနပ် (ချုပ်ထိုး) သမ၁းကို ရထ ကာ၁ရ,ဆိုသည်။ ။'သ ပါ ဏ-ဝ ဏ္ဏ ၊ လံ၊ ပုက္ကုသ ဆ ဝ ဒါ ဟ ကံ' ၀သည်ကိုလည်းထုတ်။ ။'သ ၁ နံ သုခနံ ပ ၀ တီ,တိ သ-ဗ ါ ကေ ၁ ၊ သ-ပ ါ ဏော ၀ ၀ ဏ္ဏ ၊ လော ၀=သ-ပ ါ ဏ-၀ ဏ္ဏ ၊ လံ၊ ခ္ခေ သား ကိုချက်စား တတ်သော ဒ္ဌန်း ၀ ဏ္ဏ ၊ ပ ကဲတိ ဒ္ဌန်း ၀ ဏ္ဏ ၊-ပေး။ ပုပ္ပံ ကသတီ,တ် ပုံ,ကုသော၊ ပုပ္ပ-ဏ သ-ကို နိ ပါ ဘန, သုတ်ဖြင့် ပုက္ကုသ-ပြု။ ။တ ၀ ် နည်း၊ ပုံ-ဣတိ ဣ ၀ ် ၀ ် ဏ ် ၀ ် ,တံ ကုသ ဝ ် တိ ဏ ရော ၀ ် ,ပုံ-ကုသ ဝ ် ,ပုံ-ကုသ ဝ ် ,ပုံ-ကုသ ဝ

http://www.dhammadownload.com

၃၂၃-ဝိဘာဝသာ ရုက္ခ-တိ(ဏ)ပသုနေ-ဥ။ ။ဒွန်ဒွေ၊ ဒွန်သမာသ်၌။ ရုက္ခ၊တိ(ဏ)-ပသု၊ဓန-ဣ.ဇနပဒါ၊ဒီန၊ဣ၊ သစ်ပင်, မြက်, သား၊ကောင်, ဥစ္စာ, စပါး၊ ဇနပုဒ်ဟော သဒ္ဒါ အစုရှိသည်တို့၏လည်း။ ကေတ္တ၊ဣ၊ သည် လည်း၊ဟောင်း။ နပုံသက လိုက်တ၊ဣ၊ သည်လည်း၊ကောင်း။ ဝိဘာဝသ၊ အချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒွန္ဒ သမာသေ၊ ၌။ ရုက္ခ၊တိ(ဏ)ပသု-ဓန-ဣ-ဇနပဒ-ဏ္ဍစ္ဆေဝ၊မစ္ဆဒီန၊ဣ၊ တို့၏လည်း။ ကေတ္တ၊ဣ၊ သည်လည်း၊ကောင်း။ နပုံသက-လိုက်တ၊ဣ၊ သည်လည်း၊ကောင်း။ ဝိဘာ ဝသ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ အသ၊တ္ထာ စ၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟောပင်တည်း။ ကပိတ္ထနော စ၊

ဆောင်ပုဒ်-"**ဒွန္ဒေ-သုတ်ရှိ၊ ယင်းအာဒီဖြင့်၊ ပြားဘီ လိုက်, ဝစန စဏ္ဍလာ, သခ်္ခာ, ပမာဏတ်, နုက်-ဒိသတ်၊ ကေတ်-နပုံးငဲ့**"။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။စက္ခု-သောတံ=စက္ခု စ×သောတ၊ဣ။ စက္ခု စ၊ လည်း။သောတ-ဣ၊ လည်း။ ဤတိ အတ္ထော၊ ၌။ နာမဓာနံ သမုစ္စယော ဒွန္ဒော,သုတ်ဖြင့် စက္ခု စ×သော တ-ဣ ကို ဒွန်သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ် တို့ကိုချေ၊ တေသံ သဒ္ဒါဖြင့် စ နိပါတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ ပကတိ စသ=သရ အဆုံးရှိ သော စက္ခု×သောတ ကို၊ စက္ခု×သောတ ဟု ပဏတ်ပြု။ ဝ-ထာ ဒွန္ဒေ+ဤသုတ် ဖြင့် စက္ခု×သောတ-ဟူသော ဒွန်သမာသ်ကို နပုံး,ကေတ်ငဲ့၊ သိ-သ(ဏ)၊ အံ-ပြု၊ ချေ။ ဏပ်၊ ပြီး၏။ ။မုခ-နာသိကံ×မုခ၊ဣ×နာသိကာ စ၊ နည်းတူ။ မုခ×နာသိ ဏာ, ပကတိရှုပ်၊ သရော ရသော နပုံသကော=နပုလ္လိင်ဖြစ်သော သမာသ်ပုဒ် အစိတ် အခ-ကို အ-ရဿ ပြုသည်သာထူး၏။ ။ဆဝိ-မံသ-လောဟိတံ=ဆဝိ စ မံသ၊ဣ လောဟိတ၊ဣ နည်းတူ။ ။ဤနည်းကိုမှီ၍ နောက်နောက်ရှုပ်မျိုးကို တွက် လေ။ ထူးရှာလောက်သာပြအံ့။ ။သမထ-ဝိပဿနံ=သမထော စ×ဝိပဿနာ စ၊ နည်းတူ။ သမထ×ဝိပဿနာ,ပကတိရှုပ်။ သရော ရသော နပုံသကော=အခ-ကို အ-ရဿပြု၊ စီရင်။ ။အာဒီ-ရှုပ်စုမှာ တထာ ဒွန္ဒေ,သုတ်၌ အခဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် နပုံ ကေတ်ငဲ့-ဆိုရုံသာထူး၏။ ။ဒါသိ-ဒါသံ=ဒါသီ စ×ဒါသော စ၊ နည်းတူ။ ဒါသိ× ဒါသ,ပကတိရှုပ်။ ကုဓ၊ဒီ ဗ္ဗော်တ္ထရာနံ=အလယ်၌ ဤ-ကို ဣ-ရဿပြု။ ။ (ကုဓ၊ဒီနခ မဗ္ဗော ရဿတ္ထံ)။ ။ဣတ္ထိ-ပုမံ=ဣတ္ထိ စ×ပုမာ စ၊ နည်းတူ။ ဣတ္ထိ× ပုမာ,ပကတိရှုပ်၊ ကုဓ၊ဒီ, နည်းတူ၊ ရဿလုပ်။ ။ဆတ္တ၊ဗါဟနံ=ဆတ္တ၊ဣ× ဥပါဟနာ စ၊ နည်းတူ။ ဆတ္တ×ဥပါဟန၊ သရ သရော=ချေ၊ ဏပ်၊ (ဆတ္တ၊ ပါဟနခ)ပကတိရှုပ်။ သရော ရသော=အခ-ကို အ-ရဿပြု၊ စီရင်။

၃၂၄-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဝိဘာဝသာ ရုက္ခ-မိဂ-တိ(ဏ)-ဓည-ဗျဇ္ဇန-ပသု-သတ္ထု(ဏ)-အသ-ဝဇ္ဇ-ပုဗ္ဗ၊ပရ ဓရော-တ္ထရာနံ'ပ ဏိနီ၊ ၂-၄-၁၃။ ။ရှေသုတ် ဖြင့် ဒွန်ဟူသမျှ နပုံ, ကေတ်, အဖြစ်ပြီးလျက် ဤသုတ်ကိုဆိုခြင်းသည်။ ဒွန်၌ နပုံ, ကေတ်သည် အချို့၌ဆာဖြစ်၍ အချို့၌မဖြစ်ကုပြခြင်းငှာဆိုသတည်း။ ။ဏနည်း

http://www.dhammadownload.com

ညောင်ကြီတ်ပင်လည်း။ အသ်ထ္ထ ဏပီတ္ထန်၊ ညေ့ခင်ဗုဒ္ဓဟေ ခညောင်ကြီတ်ဝင်။ ဝါ၊ ဏာ။ အသ်ထ္ထ-ဏပီတ္ထနစ၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟ ညောင်ကြီတ်ပင်တို့။ ဥသီရ-ဗ္ဗ၊ ပန်းရင်းလည်း။ ဗီရဏ-ဗ္ဗ၊ ပြိုက်မြက်လည်း။ ဥသီရ-ဗီရဏံ၊ ပန်းရင်း, ပြိုက်မြက်။ ဝါ၊ ဏစ။ ဥသီရ-ဗီရဏာ၊ ပန်းရင်း, ပြိုက်မြက်တို့။ အဇော စ၊ ဆိတ်လည်း။ ဇဋ္ဌကော စ၊ သိုးလည်း။ အဇေ-ဇဋ္ဌံ၊ ဆိတ်-သိုး။ ဝါ၊ ဏာ။ အဇေ-ဇဋ္ဌကာ၊ ဆိတ်-သိုးတို့။ ဟိရညဗ္ဗ၊ ငွေလည်း။ သုဝဏ္ဏဗ္ဗ၊ ရွှေလည်း။ ဟိရညဗ-သုဝဏ္ဏံ၊ ငွေ, ရွှေ။ ဝါ၊ ဏာ။ ဟိရညဗ-သုဝဏ္ဏာ၊ ငွေ,ရွှေတို့။ သစလိ စ၊ သလေးစပါးလည်း။ ဏစေ ဝါ စ၊ မုဿစစပါးလည်း။ သစလိ-ယဝံ၊ သလေးစပါး, မုဿစစ်ပါး။ ဝါ၊ ဏာ။ သစလိ-ယဝါ၊ တို့။ ဏစသိ စ၊ ဏာသိကိုင်းလည်း။ ကောစသလစ စ၊ ဇောစသလတိုင်းလည်း။ ဏာသိ-ကောသ်လံ၊ ကာသိတိုင်း, ကောသလတိုင်း။ ဝါ၊ ဏာ။ ဏစသိ-ကောစသ်လစ၊ တို့။ အစဒီ.ဂ္ဂဟဏံ၊ အာဒိ-သဒ္ဒါသည်။ ကိ,မတ္ထံ၊ နည်း။

ဤသုတ်၌ အကြောင်းအရာတို့ကား သတ္တဝါမဟုတ်ကုန်၊ ထိုအရာကိုသစ ယူရ၏။ သို့အတူ အပ္ပါဏိ ဇာတ်တို့၏ နိစ္စ ဝိဓိကို တားမြစ်ခြင်းငှာ, ဤသုတ်တို့ ဆိုရသတည်း။ ။'ဓိတာသစ ရဂေ္ဂ တိ ဗုဒ္ဓေ ယေ အပ္ပါဏိနော တေသံ ဂဟဏံ၊ ဇာတိ အပ္ပါဏိန,မိတိ နိစ္စေ သမ္ပတ္တေ ဝိဏာပနတ္ထံ' သိဒ္ဓန္တဇောမုဒီ။ ။အပ္ပါဏိ-ဇာတ်ကိုယူအပ်လျှင်၊ ဘယ်အတွက် ဝသု-သဒ္ဒါကို ဆိုပြန်သနည်း-ဟူမူ။ 'ဟတ္ထိ-အသ်' စသည်တို့၌၊ ဆင်, မြင်း, တို့ကစ။ စစ်သည်၏အစိတ်ဖြစ်၍ ရှေသုတ်၏ အရာဘူ နိစ္စ ဝိဓိ.ပ္ပသင်ကို၊ ဗယ်ချ, တားမြစ်ဖို့ ဆိုသတည်း။ ။'ပသု,ဂ္ဂဟဏံ ဏတ္ထိ-အသ်စ,ဒီသု သေန,ဂ်တ္ထစ နိစ္စေ သမ္ပတ္တေ' ဝင်း-ကောမုဒီ။ ။ဤသုတ် ဖြင့်လည်း ရုက္ခ-ရုက္ခ, ချင်းချင်း၊ စီဏ-တိဏ ချင်းချင်း စသည်ဖြင့်သစ ဒွန်စပ်လေ, လုပ်လေ-ဟူသော ဥပဒေကို ပြသည်။-ဇာတ်တူချင်းချင်းသာ စပ်ဖက်ရမည်-ဟူလို့။ ။ဤ၌-ရုက္ခ, တိဏ ,စသော သဒ္ဒါဖြင့် သစ်ပင်အထူး, မြက်အထူး, စသည်ကို ဟောစသော ဓဝ, ခဒိရ, ဥသီရ စ သစ ဝိသေသတ္ထဝါစီ သဒ္ဒါတို့တို့သာယူ။ ဘယ်ကြောင့်နည်း၊ အကြောင်းကြောင့် ဝိသေသတ္ထဝါစီ, ဓဝ, စသော သဒ္ဒါတို့ဖြင့်သစ ဒွန်ကို အသီးသီးအထူးပြုအပ်၏။ ထိုကြောင့် ဝိသေသတ္ထဝါစီ သဒ္ဒါတို့ကိုသစယူရသည်။ သို့အတူက် ထိုဝိသေသတ္ထဝါစီ သဒ္ဒါတို့ ရုက္ခ-ရုက္ခ ချင်းချင်း စီဏ-တိဏချင်းချင်း,စသည့် ဝိရူပ ဖြစ်သော ဇာတ်တူ သဒ္ဒါတို့၌သာ ဒွန်၏အဖြစ်တည်သည်။ ဝါ၊ ဒွန်လုပ်ရသည်။သရူပ,သဒ္ဒါတို့ကို ဒွန်မလုပ်ရ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း သရူပ,၌ ကေသိက်ကိုစီရင်သောကြောင့်တည်း။ ထိုဝိရူပ, တို့တွင်လည်း ပရိယာယ်သဒ္ဒါချင်းချင်း ဒွန်မလုပ်ရ၊ ဥပမစ-ဆီးပင်, ဟော ပရိယာယ်ချင်းချင်း 'ကေစ-လ,ဗ္ဗ, ဗဒရော စ=ကဲလ ဗဒရံ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘုရားဟော ပရိယာယ်ချင်းချင်း 'သဗ္ဗညု စ,ဒ္ဓိ-ပဒုတ္တမော စ-သဗ္ဗညု-ဒ္ဓိပဒုတ္တမော' ဟူ၍လည်းကောင်း ဒွန်မလုပ်ရ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း-ဒွန်ဟူသည် ပြားသောအနက်ရှိသော ဘိန္နတ္ထ၌သာ

http://www.dhammadownload.com

သစ္စဝဇ္ဇေ အပြစ်ရှိသောတရားလည်း။ အနဝဇ္ဇေ အပြစ်မရှိသောတရားတည်း။ သာဝဇ္ဇာ နာဝဇ္ဇာ အပြစ်ရှိသောတရား, အပြစ်မရှိသောတရား။ ဝါ။ ကာစ။ သာဝဇ္ဇာ နာဝဇ္ဇာ တို့။ ဟီနေ ဣ အယုတ်လည်း။ ပဏီတေ ဣ အမြတ်လည်း။ ဟီန-ဂဏီတာ အယုတ်, အမြတ်။ ဝါ။ ကာစ။ ဟီန-ပဏီတာ တို့။ ကာဏေ စ အမည်းလည်း။ သုက္ကေ စ အဖြူလည်း။ ကဏှ-သုက္ကာ အမည်း, အဖြူ။ ဝါ။ ကာစ။ ကဏှ-သုက္ကာ။ တို့။ ဣဒါနိ ဒီသင်ဏှတ္တာ ဤသို့ အစရှိသော ဒွန်တို့ကို ရေတွက်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

တည်၍၊ ထိုပရိယာယ်ကို သဒ္ဓါ နှစ်ခုကား အနက်မပြု။ တစ်ခုတည်းသာဖြစ်သော ကြောင့်တည်း-တူလို။ ။ရှက်ခြင်း-ဂုဟဏေန ဣဟ ရှက်စရာ-ဒီဝိသေသဝါစီနံ ဂဟဏံ။ ဏထံ? ယသ္မာတြ ဟိ ရှက်ခြာ ဒီဟိ ဒုန္ဒေ ပစ္စေကံ ဝိသေသီယတေ၊ တေနေ သစ ဝိဘာသာ တုလျတိယေသ္ယေ ဝ တိဋ္ဌတေ၊ ဝိရှုဒေသု တုလျစရိယေ ဟေသ္ယေ ဝ ပိ၊ နှ ဆရှုပေသု၊ တေသံ ဒုန္ဒေ နတ္ထိ၊ ကေသေသ-ဝိဓေနတေ။ ဝိရှ ပသုပိ နှ ပရိယာယေသု, တေသံ ဒွန်ခြာ ဘဝတေ၊ ဒုန္ဒ ဘာဒေါ စ ယုဂပ (ကော်ကွက်) ပယောဂါ ဘဝတေ ယုတ္တတ္ထာ ဘဝတေ စ၊ စ ထိုဝ ဘဝေါ တု အတ္ထိ ဘေဒါ ဘဝတော၊ ဘိန္ဒ ဝိဋ္ဌနှာ တိ, စတ္ထိတ စ နှ ဝပရိယာယနံ ဘိန္ဒတ္ထိတ ဆမ္ဘဝတိ၊ တသ္မာ ဝိရှပေသ္ယေ ဝ ရှက်ခြာ ဒီ ဝိရှ ပ ဝါစီသု အဆ ဝိဘာသစ ဥပဋ္ဌနံ၊ တေန ဝိဟေသ ဂုဟဏံ ရှက်ခြာ ဒီသု ဝိညာစယတေ၊ နှ သရှ ပ ဂုဟဏံ၊ နှ ပ ပရိယာယစ ဂုဟဏံ' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိနျစသ။ ။ခ-သဒ္ဓါ အနုကိမ္ပိန်၊ နပုံသကတ္တ, ဟောတ္ထ,ကို နောဏီသုတ်သို့ မလိုက်စေရန် ဝင်သည်-နို။ ။တစ်နည်း၊ သမုစ္စည်း-ဉာ။ ။သမ္ပိဏ္ဏန လည်း-ဟူ၏။ ။ဝိသခ်ဘာ,ကာ၊ ဝိကပ်။ ။ဤသုတ်လည်း အတိဒေသ,ပင်၊ သက္ကာ။

ပုံစံ၌ ရှင်းလင်းချက်- 'အသတ္ထ-ကပိတ္ထနံ' ကား ရှက်ခြာ-ဒွန်တည်း။ ဆစ်ပင် ဟော ဇာတ်တူ သဒ္ဓါချင်းချင်း ဒွန်သမဿလုပ်သည်။ ။အသတ္ထ-ဌ ဆ, ဒ္ဒေ ဘော်နှင့်လိုက်သည်။ ။'အသံ သဗ္ဗညုတညာဏံ တိဋ္ဌတိ ဘော်စေ,တိ အသတ္ထော' လုပ်။ ။ကပိတ္ထ-တု သက္ကာ-ဌ ရှိ၏။ ။'ကဝီတ္ထ-ပုံ ကပိ တိဋ္ဌန္တိ အတြ တ,ပ္ပလ-ပီယတ' ထောမနီဝ။ ။ဆပိမ္ပိ ဝါနရေ တိဋ္ဌန္တိ,တိ ကပိခတ္ထ၊ ဌာ-ဂတိ နှ ခတ္ထိယ်၊ ကို။ ဌဿ ထော၊ ဝဿ ပေါ'သူစ်။ ။ကပိတ္ထ၊ ကပိတ္ထန၊ ကပိတန-ဟု အထေ့ထေ့ရှိကြ၏။ ကပိတန,ကား ပါဋ္ဌပျက်။ ဆပိတ္ထန,ရှိမှ ယု-ဗစ္ဆည်းကြ။ ။ အမ္ဗဿ စ,ပနသဿ စ=အမ္ဗ,ပနသံ။ အမ္ဗ-ပနသာ၊ သရက်, ပိန်ခဲပင်။ ခဒိရ စ,ဗလာသ စ=ခဒိရ-ပလာသံ, ခဒ္ဒိရ-ပလာသ။ သျှားပင်,ပေါ်ကိပင်။ ဓဝါ စ, အဿ ကဏ္ဏော စ=ဓဝ-အသကဏ္ဏော၊ ဓဝ-အသကဏ္ဏော၊ မျောက်ငိုပင်, အင်ကြင်းဗင်။ ပိလက္ခော စ, နိဂြောဓော စ=ပိလက္ခ-နိဂြောဓံ ပိလက္ခ-နိဂြောဓော၊ ညောင်ချဉ်ဗင်, ဗညောင်ပင် (ညောင်မိန်ခဲ) စသည်ကိုလည်းထုတ်။

http://www.dhammadownload.com

*'ဥသီရ ဗီရ' ကား၊ တိ၀ေဒွန်တည်း။ မြက်မျိုးဟော ဧစတ်တူ သဒ္ဒါ ချင်းချင်း ဒွန်သမာသ် စပ်လုပ်ရသည်။ ။ဗီရ-ဗျူ ဒီဃနှင့် စစအမျာ၊ရှိကြ၏။ သက္ကတဋ္ဌ ရဿနှင့်ရှိသည်။ ။'ဥသီရ-ပုံ နဲ ဧသx ကျ ကိစ္စ၊ ဗီရ၀ါမူလေ။ ။ ဗီရ၀-နဲ၊ ဝိသိဋ္ဌေ၀ ရ၀ေ၀ မူလ၊မသ ဥသီရေ' ထောမနီမီ။ ။'ဥသီရတ္ထေ၀၊ဝ ဗီရ၀' ဓမ္မပဒ ပါဠိကိုထောက်၍ 'ပြိုက်မြက်မြစ်ကို မှန်းရင်းဆိုသည်မှတ်၊ အဃ၊ ထိုမြက်မျိုးအား။ ဝိသိဋ္ဌေ၀၊ ထူးဆန်းသော။ ရ၀ေ၀ မူလ၊ အမြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေ။ ။'မုဠာ စ, ဗဠဗ၀ စ=မုဠ ပဗ္ဗ' မုဠ-ဗဠဗ၀၊ ဖြူဆံမြက်၊ ပြိုက်မြက်၊ 'ဧ၀သာ စ, ကုသ၀ စ=ကိ၀ဿ-ကုသံ' ကာသ-ကုသ၀၊ သက်ငယ်မြက်၊ သမန်း မြက် စသည်ကိုလည်းထုတ်။

'အ၀ေ-ဌကုံ'ကား ပသုံ-ဒွန်တည်း။ သ၀ေ-မျိုးဟော ဧစတ်တူ သဒ္ဒါချင်းချင်း ဒွန်သမာသ် စပ်လုပ်ရသည်။ 'ဟတ္ထိ စ+ဂါ၀ေါ စ+အဿာ စ+ဝဠ၀ါ စ+ဟတ္ထိ-ဂ၀ေ-ဿ ဝဠ၀ံ, ဟတ္ထိ-ဂ၀ေ-ဿ-ဝဠ၀ါ၊ ဆင်,နွား,မြင်း,မြင်းမ။ 'သီဟာ စ+ဗျဂ္ဃာ စ+တရစ္ဆာ စ-သီဟ-ဗျဂ္ဃ-တရစ္ဆံ၊ သီဟ-ဗျဂ္ဃ-တရစ္ဆာ၊ ခြင်္သေ့,ကျား, ဆောင်း သတ္တ၀ါ၊ 'ဧ၀ေယျော စx၀ရဟာ စ=ဧ၀ေ၀ယျ-ဝရဟံ' ဧ၀ေ၀ယျ-ဝရဟာ၊ လှမင်, ဝက်, စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။'ဟိရည-သုဝဏ္ဏ'ကား ဓနဒွန်တည်း။ ဥစ္စာရတနာ၀ေ၀ ဧာတ်တူ သဒ္ဒါချင်းချင်း ဒွန်သမာစပ်လုပ်ရသည်။ ဧ၀တ ရူ၀ါ စ+ရဇတ၀ စ-ဧ၀တ-ရူ၀-ရဇတံ' ဧ၀တ-ရူ၀ ရဇတ၀၊ ရွှေ-ငွေ၊ မဏိ စ+ မုတ္တာ စ+သင်္ခါ စ+ဝေဠုရိယာ စ+မဏိ-မုတ္တ-သင်္ခ-ဝေဠုရိယံ' မဏိ မုတ္တ-သင်္ခ-ဝေဠုရိယ၀၊ ပတ္တမြား,ပုလဲ,ခရုသင်း,ကြေးခင်ပျက်ရှိ စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။ *'သ၀ေလ စ=ယ၀ေါ စ=သာလီ-ယ၀ံ'ကား ဓည ဒွန်တည်း။ စပါ၊မျိုးဟော ဧ၀တ်တူ သဒ္ဒါချင်းချင်း ဒွန်သ၀ေ၀သ် စပ်လုပ်ရသည်။ 'တိလာ စ+မုဂ္ဂါ စ+ မ၀ေ၀ စ=တိလ-မုဂ္ဂ-မ၀ေ၀ံ' တိလ-မုဂ္ဂ-မ၀ေ၀ာ၊ နှမ်း, ပဲခနေ၀ာ်, ပဲကြီး (မတ်ပဲ) စသည်တို့ကိုလည်းထုတ်။ ။*'ကာ၀သိ-ကော၀ေ၀ေ,ဟာ၀ ဇနပဒ ဒွန်တည်း ဇနပုဒ်ဟော ဧ၀တ်တူ သဒ္ဒါချင်းချင်း ဒွန်သမ၀ေ၀သ် စပ်လုပ်ရသည်။ 'ဝဇ္ဇိ စ+မလ္လ၀ စ= ဝဇ္ဇိ-မလ္လံ၊ မဇ္ဇိ-မလ္လာ ဝဇ္ဇိတိုင်း မလ္လတိုင်း။ 'အင်္ဂါ၀ စ ၊ မဂ၀ စ=အင်္ဂ-မဂ၀ံ, အင်္ဂ-မဂ၀ာ။ အင်္ဂတိုင်း, မဂ၀ကိုင်း။ 'ကုရု စ မဗ္ဗ၀ေ၀ စ+ကုရု-ပဗ္ဗ၀ေ၀, ကုရု-ပဗ္ဗ၀ေ၀ာ၊ ကုရုတိုင်း ပဗ္ဗ၀ေ၀တိုင်း။ 'ပစ္ဆာ စx သူရ၀ေနာ စ+ပစ္ဆ-သူရ၀ေနံ, ပစ္ဆ-သူရ၀ေနာ၀ ပစ္ဆတိုင်း, သူရ၀ေနံတိုင်း စသည်ကိုလည်းထုတ်။

အာဒိ-သဒ္ဒါကျမ်းရိုးစာတက်-အာဒိသဒ္ဒါကို အာဘယ်အကျိုးငှာ ဆိုပါသနည်း။ ဤသော အမေးပုစ္ဆာကိုထုတ်လို၍ 'အာဒိ-ဂ္ဂဟဏံ' ဟူ၀သော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ ဝိဿဇ္ဇနာကို ပြလိုရ 'သာ၀ဇ္ဇ-ဗ္ဗ, စသည်ကိုမိန့်။ ။ရှေ-ဦ အချင်းချင်းဂုဏ်အစားဖြင့် ဆန့်ကျင်သော သဒ္ဒါ, ဌက် သတ္တ၀ါဟော သဒ္ဒါတို့ကို ယူလေ-ဟူဆို၏။ ။

http://www.dhammadownload.com

အာဒီ-ဂုဟာဏိန အညောညေ-ပဋိပက္ခမမှီခန်သကုဏ-ထွာန-ဥ ဒွန္ဒေ ဝိဘာသေ ဏေတ္တံ ဟောတိ နပုံသဏလိင်တ္ထ-ဥ'ရ။

ဆေခင်ပုဒ်-"ဂုဏ်ဖြင့်-ဆန့်ကျင်၊ ချင်းချင်းမင်၊ ဌက်ရှင် ဟင်းမျိုးဟော။
ဝိဘာသာသုတ်၊ အာဒိရုပ်၊ ဖွင့်ထုတ်သူ.သဘော"။

'အဟီ-နကုလ'စသော 'ဒဗ္ဗ ဝိရောဓိ'ကို ရှေသုတ်က ယူခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤသုတ်က အာဒီ-သဒ္ဒါဖြင့် ဂုဏ်ဝိရုဒ္ဓကိုသာ ယူသည်။ ။'ကုသလာ-ကုသလ၊ သဇဝဇ္ဇ-နဝဇ္ဇ၊ ဟိန-ပဏီတ၊ သုခ-ဒုက္ခ၊ ပဋိယာနုနယ၊ ဆဝယာ တမ်၊ အာလေဝက-ဒ္ဓ ကာဝရ၊ ရတ္တိ-ဒိဝ၊ အဟ-ဥ+ရတ္တိ ဝ=အဟေဝရတ္တာ'စသည်ကိုထုတ်။ ။သက္ကတဋ္ဌ ဝိဝိဓ-ဝိရုဒ္ဓသည် ဒဗ္ဗတ္ထာ ဝါစီ,အဒဗ္ဗတ္ထာ ဝါစီ,နှစ်မျိုးရှိရာ ဩပ်ဟောမဟုတ်သော သီတုဏှ, သီတဏှာ၊ သုခ-ဒုက္ခ သုခ-ဒုက္ခာ စသော အဒဗ္ဗတ္ထ ဝါစီ၌ ဝိဏေပ်အား ဖြင့် နပုံ ဏေတ် ဒဲ့ရမည်.ဟူ၏။ အတူပင်။ ။'ဝိ.ပ္ပကိ သီဒ္ဓ၊ စာ.နဝိဏရဏ ဝါစီ' ပါဏိနီ၊ ၂-၃-၁၃။ ။'ပရ ပရ ဝိရုဒ္ဓ ဝိ.ပ္ပတိ သိဒ္ဓ၊ ဝိ.ပ္ပတိ သိဒ္ဓ.ထ္ထာနံ သဒ္ဒါနံ အနဝိဏရဏ ဝါစီနံ အဒဗ္ဗ ဝါစီနံ ဒ္ဝန္ဒ ဏေတ္ထ.ဝ ဘဝတိ ဝိဘာသာ-နုဏာ ဒ္ဝ နတ္ထေ စ ဏာ ရော၊ သီတုဏှံ, သီတုဏှာ၊ သုခ-ဒုက္ခ, သုခ.ဒုက္ခာ၊ ဇီဝိတ-မရဏံ၊ ဇီဝိတ-မရဏာ၊ အနဝိဏရဏ ဝါစီတိ ကိ'? သီတုဏှာနိ ဥဒကာနိ'တ ဝသီ ဏာ ။ 'သီတုဏှော ဣဟ သီတုဏှာနံ သဟာ.နဝဋ္ဌာန-လက္ခဏေ.နေ.ဝ ဝိရောဓေန ရုဝိဒ္ဓတ္တာ ဝိပ္ပတိသိဒ္ဓ ဝါစိတ္တံ တထာ သုခ ဒုက္ခာနံပိ, ဇီဝိန္ဒ ဗုဒ္ဓိ ရှာသ။ ။ ဟင်းမျိုး ဌက်အရ သကုဏတ္ထ ဒ္ဝန်ကို ဟံသာ ဝ+ဗဏ ဝ=ဟံသ-ဗဏ်၊ ဟံသ-ဗဏ ဝ ဝါ ဏရဏ္ဍ-ဝ-ဏ္ဍ ဝါ ကရဏ္ဍ-ဝ-ဏ္ဍ ဝါ ကာ ဝ ဝါ မယူရ-ကေ-ဏ္ဍ၊ မယူရ ကောဏ္ဍ ဝ ဝါ သုက-သာလိ ကံ၊ သုက-သ ဝလိ ကာ ဝ ဝါ စသည်ကိုထုတ်။ ။ ဤဒ္ဓန်ပုဒ်ဝယ် ကောက်ခဲ့ခြင်း မရှိရာ၌ နောဏ်ပုဒ်လိင်ကိုရှု၍ ဗဟုစုစ်နှင့်ရှာ၏ဆို ရေးသား၊အပ်၏။ ။'ဏေတ္ထ.ဘ ဝေ ဗဟု.ဝ စနံ, ပရသော.ဝ လိင်'ရ'ရ။

ဆောင်ပုဒ်-"မင့် ကေတ်၊ ဒ္ဓန်သမာသ် နောက်ပုဒ် လိင်တ် ယူစေချင်။
ဗဟုဝုစ်ထုံး၊ ပူဒ်အဆုံး၊ သုံးနှုန်းရှေက ထား အစဉ်"။

ဒ္ဓန်ပုဒ်-ထားပုံဥပဒေ-အမြတ် အထုတ် နှစ်ရပ်တွဲစပ်မှ အမြတ်ရှေသားရ၏-ပုံကား.'သ ရိပုတ္ထ - မေ ဂ္ဂလ္လာ နဝတည်း။ ။ဣ,ဥ.ဝ ဏ္ဏ.ဋ္ဌ ပုဒ်နှင့် အ ဝ ဏ္ဏ ဋ္ဌ ပုဒ် တွဲလျှင် ဣ, ဥ ဝ ဏ္ဏ ဋ္ဌ ပုဒ်ကို ရှေသား၏။ 'ပါဏိ ပါဒ်၊ ဆဝိ-မံသ၊ စက္ခု-ဆေ.စတ်၊ ဓာတု-လိင်'။ ။သရ, သို့မဟုတ် အက္ခရာနည်းသော ပုဒ်နှင့် သရ, သို့မဟုတ် အက္ခရာမျ.ားသော ပုဒ်တွဲလျှင် သ.ရာ ပုဒ်ကို ရှေသားရသည်။ 'ဖာလ-ပါ ဇနံ၊ ဥသ-မကသ်၊ ခနု.ကလ.ပ်'။ ။သ ခ်ျ.ခ အနည် ဝယ်နှင့် အမျ.ားတွဲလျှင် နည်းသော သ ခ်ျ.ကို ရှေသားရ၏။ 'ဟော ဣ+ဒုကဣ-ဟော ဒုက်'။ ဒုကတိတ်၊ တိက-စတုက္ခံ'။ ။အ.ဝ ဏ္ဏ ချင်းချင်းတွဲလျှင် အစဉ် သရရှိသော ပုဒ်ကို ရှေသား၏။

http://www.dhammadownload.com

'အဟော-ရတ္တံ ဥစ္စာ-နီစံ၊ ဩရဇ္ဈိကသူ-ရိကံ'။ ဤဥပဒေကား နှစ်ပုဒ်တဲ့စပ်သော ဒွန္ဒ်ဌသာ ရအပ်၏။ 'ဟတ္ထသ-ရထ ပတ္တိကံ' ဥသည် ပုဒ်အများနှင့်ဆက်စပ်ရာ ဤဥပဒေနှင့်မဆိုင်။ နှစ်မှုဒ်စပ်ရာမှာလည်း ဟောဘုယျသာ။ သဒ္ဒေါ စ အတ္ထော စ သဒ္ဒ-တ္ထာ၊ ကာမ-တ္ထော၊ အတ္ထ-ကာမော၊ စန္ဒ-ကေ္ကာ၊ အက္ခ-စန္ဒော' စသည် ဥပဒေနှင့် မညီသော အရာလည်းရှိသေး၏။

'အစ္စိတ-ပ-ယ-ဿ ပုဗ္ဗ၊ ဂ္ဂဝ-ဏ္ဏ၊ ဝ-ဏ္ဏကံ ကဗိ။
ဒ္ဒ-ဒ္ဒ သရာ-ဒျ-ကာရ-န္တ၊ မပ-ယ-ဿ-ဗျ ပုရေဂတာ။
ဧသော ပဒ-ဒ္ဒယော ဝုတ္တော၊ ဗဟူသ-နိယမော ဘဝေ''။ ရ

ဒ္ဒ-ဒ္ဒ ဒွန်သမာသ်ဌ။ အစ္စိတ-ပယ-ဿ ပုဗ္ဗ-ဗော်အပ်, မြတ်သော အနက်ဟောစာပုဒ်, သရနည်းသောပုဒ်သည်။ ပုဗ္ဗ၊ ရှေ့နေ၏။ ကဗိ၊ အချို့အရာ၌။ ဂ္ဂဝ-ဏ္ဏ၊ ဝ-ဏ္ဏကံ၊ ဣ,ဣ,ဥ,ဥ, အဆုံးရှိသော ပုဒ်သည်လည်းကောင်း။ သရ-ဒိ၊ အစ၌ သရရှိသော ပုဒ်သည်လည်းကောင်း။ အ-ကာရန္တံ၊ အ-အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ပုဒ်သည်လည်းကော-င်း။ ပုဗ္ဗ၊ ရှေ့နေ၏။ အပ-ယ-ဿ-ဗျ၊ နည်းသောသ-ဗျ်သည်။ ပုရေဂတာ၊ ရှေ့ခြုတ်၏။ ဧသော နိယမော၊ ဤဥပဒေကို။ ပဒ ဒ္ဒယော၊ နှစ်ပုဒ်ဒွန်ဌ။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ဗဟူသု၊ ပုဒ်အများတို့၌။ အ-နိယ-မော၊ အမြဲမဟုတ်သည်။ ဘဝေ၊ ၏။ ။ဤ-ရှေ့,ကား 'အပ္ပ ဿရ တရံ တ-ဗြုပုဗ္ဗံ။ အစ္စိတံ ဒ္ဒယော' ၂-၅-၁၃ စသော ကာတန္တသုတ်ကို မှီ၍ ဆိုအ၏။

သက္ကတဌ-သရ, သို့မဟုတ် အက္ခရာညီခဲ့လျှင် ဗဟု, စသောပုဒ်ကို ရှေ့ထား-ရသည်-ဟူ၏။ ။'လဟု-ကွ-ရံ ပုဗ္ဗံ နိ-ပတတိ-တိ ဝတ္ထဗ္ဗံ, ကုသ-ကာ-ဿ' ဝတ္ထိက။ ၂-၂-၃၄။ ဝိ။ 'လဟု-ကွ-ရံ' ။'လဟု-ကွ-ရယုတ္တံ ပုဗ္ဗံ ပဟော-ဇ္ဇ, ကုသ-ကာ-ဿ' အာ-သုဗော-ဓ။ ။ဥတု နက္ခတ်ဟော-ပုဒ်များ-မှာ အက္ခရာတူလျှင် အစဉ်အကိုင်-ထား။ မတူလျှင် နည်းရာကို ရှေ့ထား-ရသည်-ဟူ၏။ ။ဥတု နက္ခတ္တာနံ အနုပုဗ္ဗေန, သမာန-ကွ-ရာနံ ပုဗ္ဗနိ-ပါ-ဟော ဝတ္ထဗ္ဗော' ဝါ-ဝိ-ကတ်။ ၂-၂-၃၄။ ။'ဥတု နက္ခတ္တာနံ သမ-ကွ-ရာနံ အနုပုဗ္ဗေန။ တုလ-ဿ-ရ-ဏ္ဏာနံ ဟေ-ဋ-ဌာ-ဟ-ကိ-ယော-ဇ-ဝ-ဿ-ဗ-ဗ-ဝ-ဿ-ဗ-ဗ-ဝ-ဿ-ဗ-ဗ

http://www.dhammadownload.com

၃၂၄-ဒ္ဒီ ပဒေ=ဝေရမယော။ ။ဒ္ဒိ-ပဒေ၊ နှစ်ပုဒ်သည်။ တုလျာ၊ဓိကရဏော၊ တူသော တည်ရာ အနက်ရှိလတ်သော်။ သော။ ထိုသမာသ်သည်။ ကမ္မဓာရယော၊ ဓာမ္မဓာရဲမည်၏။ (ဝုတ္တိသို့မလိုက်၊ သိလှယ်ရန် ရ,နှင့်ညီပေ၊သည်)။ ။တုလျာ၊ဓိ ဓာရဏာနှီ၊ တူသော တည်ရာ အနက်ရှိကုန်သော။ ဒ္ဒိ၊ပဒါနှီ၊ နှစ်ပုဒ်တို့ကို။ ယဒါ၊ အကြောင် အခါ၌။ သမယာန္တေ၊ ချဉ်းစပ်အပ်ကုန်၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ ဆော သမာသော၊ ထို သမာသ်သည်။ ဓာမ္မ ဓာရဏ-သညော၊ ကမ္မ ဓာရဲမည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဟန္တော စ၊ မြတ်သည်လည်း၊ ဖြူတ်၏။ သော၊ ထိုမြတ်၏ ဟူသည်။ ပုရိသော စ၊ ယောကျ်ား၊လည်း၊ဟူတ်၏။ ဤတို၊ နှစ်ပါ၊သော သတ္တိ ကြောင့်။ မဟာ-ပုရိသော၊ ယောကျ်ား၊မြတ်မည်၏။ ဟဏ္ဍာ စ၊ မည်းနက်သည် လည်း၊ဖြူတ်၏။ သော၊ ထိုမည်းနက်၏ဟူသည် သပ္ပေါ စ၊ မြွေ၏လည်း ဖြူတ်၏။ ဤတို၊ ဤနှစ်ပါ၊သော သတ္တိကြောင့်။ ဟဏ္ဍသပ္ပေါ၊ မြွေဟောက်မည်၏။ နီလ.ဠ,

---

ရူပ်တူက်ပုံ-အသ်ထ္ထ ဟပိတ္ထန-အသ်ထ္ထော စ×ဟပိတ္ထနော စ၊ အသ်ထ္ထော စ၊ လည်း။ ဟပိတ္ထနော စ၊ လှည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ နစမာနံ သမုစ္စယော ဒွန္ဒော-အသ်ထ္ထော စ×ဟပိတ္ထနော စ,ကို ဒွန်သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော-သမာသ်၏ သို-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-နှိုဗါတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ ပဋတိ စသ်=သဲရအဆုံးရှိသော အသ်ထ္ထ×ဟပိတ္ထန-ကို ဗဟုတိ-ပြု။ ဝိဘာသစ ရုက္ခ-တိဏ=ဤသုဝ်ဖြင့် အသ်ထ္ထ×ဟပိတ္ထန-ဟူသော ဒွန်သမာသ်ကို၊ နပုံ,ဟောတ်ခဲ့၊ နစမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ဟပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ၊ ရုပ်၊ ဟသ်ထ္ထ ဟပိတ္ထနစ, ဟစ,။ နည်းတူလုပ်၊ ဤသုတ်ဖြင့် နပုံ,ဟောတ် ခဲ့သင့်ပြီးသော်လည်း၊ ဝိဘာသာ, သဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် မခဲ့ရ၊ နစမ်ခဲ့၊ ယော-သက်၊ အာ-ပြုစီရင်။ ဥသီရ-ဗီရဟံ= ဥသီရဠ×ဗီရဟ,ဠ, နည်း-တူတူက်။ လှယ်ပြီ။ နောက်နေ့ရုပ်မျိုးကိုလည်း ဤ နည်းတူတူဏ်လေ။ အစဒိ ရုပ်စုံလည်း၊ ဤ**သုတ်**၌ အာဒီ-သဒ္ဒါဖြင့် နပုံ,ဟောတ်ခဲ့-ဟု ဆိုရုံသဘုံ၏။

အနုသန္ဓေ-ဤသို့ ဒွန်သမာသ်၌ စီရင်ဖွယ် အသူယ်သူယ်သော ဝိဓိသုတ်တို့ကို အစ၊ထုတ်တော်မူပြီး၍၊ ယခု အခါ၊ ဟမ္မဓာရဲ သမာသ်တူ ပညတ်-သမုတ်, သညာ သုတ်ကို အား၊ထုတ်တော်မူလိုရကား- 'ဒ္ဒိပဒေ တုလျ၊ ဓိကရဏော'ကို မိန့်၏။

၃၂၄-တိမဒ, သညာသုတ်။ ။'ပဒေတုလျာ,ဓိကရဏော ဝိညေယ္ယော ဟမ္မ ဓာရယော'ဟု ဆိုတန်ရာ။ ၂-၂-၅။ ။ဒ္ဒိ-ပဒေ-ဟူဆိုသော်ကြောင့် ဒုဂ္ဂ၊သိ ဟ,ဆရာ အလို နှစ်ပုဒ်သာ ကမ္မဓာရဲဖြစ်၍၊ သုံးပုဒ်ခဖြစ်၊ ဝေါပဒေဝ, ဆရာ အလိုကား၊ တိပဒ-ဟမ္မဓာရဲလည်းရှိသည်-ဟု၏။ 'ကမ္မဓာ၊ရယ သမာဟာ ယော၀ ဗဟုမော စ သော, အတ္ထာ,စေ,တိ ပုရမ,တ္ထာ၊ သံ စသော စိစ္စ သော, အာနန္ဒော စ ခ,တိ သ,စ္ဆိ,ဒါနန္ဒော' မုဒ္ဓဗောဓ။ ။'ဥတ္တရ-ပဒ ဒိဂု-ဗဟုဗ္ဗီဟိ-ဝဇ္ဇံ ပဒ-ဗဟုတ္ထော

http://www.dhammadownload.com

ဟည်ိုလည်းဟုတ်၏။ တံ၊ ထိုအည်ိုဟူသည်။ ဥပ္ပလဿ၊ ကြာလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိခြောင့်။ နိဟိပ္ပလံ၊ ကြာညိုမည်၏။ လောဟိတ-ဿ၊ နီသည်လည်းဟူတ်၏။ တံ၊ ထိုအနီဟူသည်။ စန္ဒန-ဿ၊ စန္ဒကူးလည်းဟူတ်၏။ ဣတိ၊ ဤနှစ်ပါးသောသတ္တိကြောင့်။ လောဟိတ-စန္ဒနံ၊ စန္ဒကူးနီမည်၏။ ဗြာဟ္မဏီ စ၊ ပုဏ္ဏားလည်းဟုတ်၏။ သစ၊ ထိုပုဏ္ဏားဟူသည်။ ဒါရီကာ စ၊ သူငယ်မလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဗြာဟ္မဏဒါရိကာ၊ ပုဏ္ဏားသူငယ်မမည်၏။ ခတ္တိယာ စ၊ မင်းမိန်းမလည်းဟူတ်၏။ သစ၊ ထိုမင်းမိန်းမဟူသည်။ ကညာ စ၊ မိန်းမငယ်သည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ခတ္တိယကညာ၊ မင်းမိန်းမငယ် (မင်းသျှီး) မည်၏။ ကမ္မခေရယ ဣဒ္ဓေနေန၊ ကမ္မခေရဲ့ အမည်ကိုမှည့်ရသဖြင့်။ ကု-ထ္ထေ-ကောနေ+အတ္ထော၊ ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။ ကမ္မခေရယ သညေ စ-သညေ စ, သုတ်၌ ကမ္မခေရဲ့ဟူ ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

သမယ သောနတ္ထိ-တိ ဒုဂ္ဂါသိ-ဟ ကမဒီသူရော၊ တံ မတံ အ-သ္ဓိ ကုဗ္ဗံ (အပ္ပဌိဋ္ဌိယံ ကုဗ္ဗဇ္ဇေ-ခ) ဟိ-ဟိ ပဒေဟိ ကမ္မခေရယ-မာဟ သ-စ္ဓိ-ဒါနန္ဒ-ဿ' ၎င်း ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဌိ။ ။သစ္ဓိ-ခါနန္ဒော၊ မဟ-ဿ ဣဒ္ဓေ တံ, နိလ-ဿ ဣဒ္ဓေ တံ,ဥပ္ပလ-ဿ၊ တိ-မဟာ-နီလုပ္ပလံ, စသော စ ဟိ-ပဒ ကမ္မခေရဲ့မျိုးကို ဒုဂ္ဂါသိ-ဟ, ကမဒီသူရ, ဆရာတို့အလို တိ-ပဒ, မဟူတ်၊ ဣမ္မခ-ရယ ဂဗ္ဗ, ဒ္ဝိပဒ ကမ္မခေရဲ့သာ-ဟု ဆိုကုန်၏။ ။ကမဒီ သူရ, ဆရာဟူသည် သံခိတ္တသာရ, ဗျာကရဏ်းကျမ်းဆရာပင်တည်း။ ၎င်း ဆိုပုံကား 'ဒ္ဝန္ဒ-ဗဟုပ္ပဒီဟိ ဝဇ္ဇံ ပဒ-ဗဟုတ္တော စ။ ။ရညော ဂေါ ခီရံ, ရညော ဂေါ စ-ဆော စ, ပုရိသော စ ဗေ-ဟျ-ဒိ ပဗ္ဗ ဗြာဟ္မဏာ ဘုတ္တ-ဝန္တော-ဿ ပဗ္ဗတိ ဘုတ္တ-မ-ဆော-ဟျ-ဒိ န ဘဝတိ အနဘိ-ခ-နတော' သံခိတ္တသာရ။ ။'ဒ္ဝန္ဒ-သမာသံ ဗဟုပ္ပဒီဟိ သမာသဗ္ဗ ဝဇ္ဇယိတ္ဝ ပဒ-ဗဟုတ္တော သမာသေ-ခ န ဘဝတိ၊ ရညော ဂေါခီရ မိတျ-ဟြ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသော-ခ န ဘဝတိ၊ ယဒိ ဘဝတိ၊ တဒါ ရာဇ-ဂေါခီရ မိတိ ဘဝတိ၊ 'ဂေါ-ရ တဒ္ဓိတ လေ-ခပေါ-တိ သမာ-ခ-ဿ ပပ္ပေါ-ဣ။ ဟေ-ဒါ တု 'ရညောဂေါ' ဣတိ ပထမံ သမာသံ ကတ္ဝ တဿ ခီရ မိတိ ပုန ဆဋ္ဌီ သမာ-ဆော ကရီယတေ၊ တဒါ ရာဇ-ဂေါခီရ-မိတိ ဘဝတိ၊ ဧဝံ မဟန္တ-ဿ ဣဒ္ဓေ တံ,နီလ-ဿ ဣဒ္ဓေ တံ,ဥပ္ပလ-ဿ-ဟြ-ဒိ၊ ပဋ္ဌ-ဝ-ခ-ဿ-ခ-ခ-ခ-ခ, ကညာ-ခ-ခ-ခ-ခ

http://www.dhammadownload.com

ပဒေါ ဝေ သမစသော။ ရညော ၁ဂါ စေ၊တျာဒီ, ပဠုဟိ ဘုတ္တ၊မသ္မေ တျာဒီ နိရုပနီယံ ဝင်း-ဌိ။ ။ဤကား ကမ္ဘီသ္ဌရ, ဆရာ ဂေါယီစန္ဒြေ ဌိကစ ဆရာတို့ ဆိုပုံတည်း။

သာသနိက-ကျမ်းဂန်တို့ဌိလည်း 'ဆဋ္ဌိတ၊ပတိတ=ဥက္ကာပါ။ စိတ္တံ သံသဋ္ဌ-သစာဘူနေစ။ စိတ္တ-သံသဋ္ဌစ,နုပရိ ဝတ္တိနေစ' စသည် တိပဒ ကမ္မဓာရဲ ရှိသည်ပင်။ ။'ဆဋ္ဌိတစ စ တေ, ပတိတာ စ တေ, ဥက္ကာပါစာ.တိ=ဆဋ္ဌိတ-ပတိတ-ဥက္ကပါ'တိ ပဒ, ကမ္မဓာရဲလုပ်။ ဆဋ္ဌိသာ စ၊ စွန့်ပစ်အပ်ကုန်သည်လည်း ဟူတ်ကုန်၏။ တေ၊ ထိုစွန့်ပစ်အပ်ကုန်၏ ဟူသည်။ ပတိတစ စ၊ ခြစား၍ ကျကုန်သည်လည်း ဟူတ်၏။ တေ၊ ထိုခြစား၍ ကကုန်၏ ဟူသည်။ ဥက္ကစပါစ၊ အမှိုက်တို့လည်း ဟူတ်ကုန်၏။ ဤသုံးပါးသော သတ္တိကြောင့် ဆဋ္ဌိတ၊ပတိတ၊ဥက္ကစ ပါမည်ကုန်၏။ 'ဆဋ္ဌိတ-ပတ်တ၊ဥက္ကစပါတိ ဆဋ္ဌိတာ စ, ပတ်ဏာ စ, ဥက္ကာပါ စ 'အဟေ သုန္ဒ် အတ္ထော'ဟူသော သစရတ္ထ ဌိကစကို ဒွန်ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ဘ်န္ဒတ္ထ မဟုတ်။ ဝိသေသန ဝိသေသျမျှသာဖြစ်၍ ကမ္မဓာရဲ သစတည်း။ ။ဘိန္ဒတ္ထစနံ ဟော-ဝိရ္ဝေန ဧကတြ အနုယဝိဝိစ္ဆာယံ ဒ္ဝန္ဒ၊ ဝ်သေသန ဝိသေသျဘာဝေ တု ကမ္ဘဓာရယော' လယုဘာသ။ ။ဝဇိရဗုဒ္ဓိ ဌိကာဌ်လည်း 'ဆဋ္ဌိတာ ပတိတစ ဥက္ကပါ=ဆဋ္ဌိတ-ပတိတ၊ဥက္ကစပါ'ဟု တိပဒ ကမ္မဓာရဲပင် ဖွင့်၏။ ဤဌိကာ ကြီးတို့ကစ ဝ်ဂြိုဟ်ကုန်မပြကြ၊ သို့အတူက် 'ဆဋ္ဌိတ ပတိလ ဥက္ကပါ ယော သုသန္ဓိ,တိ=ဆဋ္ဌိတပတိတဥက္ကစပါ'ဟု အသတ္တိဆင့်၊ ထိုကြောင့် ရှေဥမင်ဆရာတော် ဘုရားသည်။ ။'တေ သဗ္ဗေပိ ထိုတစ်ဆယ့်ရှစ်ရပ်သော ကျောင်းကြီးသည်လည်း ဆဋ္ဌိတ ပတိတ ဥက္ကပါ၊ စွန့်ပစ်အပ်သော ကျသောအမှိုက်ရှိကုန်သည်။ အဟေသုံ ကုန်၏'ဟု အဋ္ဌကထာ အနက်ပေး၏။ ။အချို့ မည်ဝန်တို့ကစ 'ဆဋ္ဌိတာ စ တေ, ပတိတာ စာ.တိ=ဆဋ္ဌိတ ပတိတစ၊ ဆဋ္ဌိတ ပတ်တစ ဥက္ကာပါ ယော သု တေ.တိ=ဆဋ္ဌိတ ပတိတ ဥက္ကစပါ'ဟု ကမ္ဘဓာရယ ဗဟုဗ္ဗီဟိ လုပ်ကုန်၏။ ။ အချို့ ပညဝန်တို့ကား 'ဆဋ္ဌိတာ ဟုတ္ဘာ ပတ်တစ=ဆဋ္ဌိတ ပတိတစ'ဟူ သမ္ဘာဝ နစ ကမ္ဘဓာရဲလုပ်၍ ဆဋ္ဌိတ ပတိတစ ဥက္ကစပါ ယော သု တေ.တိ=ဆဋ္ဌိတ ပတ်တ ဥက္ကာပါ'ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ လုပ်ကုန်၏။ ဌိကစကြီးနှင့် မညီသော်လည်း အတ္ထယုတ္တိ-ကစ ရှိပေ၏။ ။'စိတ္တ သံသဋ္ဌာ စ တေ, စိတ္တသမုဋ္ဌစန စ စိတ္ထ သဟဘုနော ဝေ စစ.တိ=စိတ္တ-သံသဋ္ဌ-သံမုဋ္ဌစန-သဟဘုနော'အဋ္ဌသစလိနီ၌လည်း တိုတ်ရိုတ်-ပဒ ကမ္ဘဓာရဲဖွင့်ပြ ယည်ပင်။ သို့အတူက် 'ဒ္ဝိပဒေ'ဟူသော စစကစ-ကို ယောဘုယျ သာမှတ်။ ။'ရှေကျင်ဂိုဏ်-ကြီး၏ ဦးစီး ပဘဝ ဂဏသာမိ ဖြစ်တော်မူသော ရှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား-ကြီးလည်း ဒ္ဝိပဒေ, ဟူသော စစကားသည် မှတ်လွယ်ရုံ ဥပ လက္ခဏ,နည်းပြစကစ-မျှသာ ဖြစ်သည်။ နှစ်ပုဒ် သုံးမှုဒ်သစမတ ရသင့် သလောက် ကမ္ဘဓာရဲ သမစသ် လုပ်နိုင်သည်' ဟူ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြောင်းကို ပဲခူးမြို့ ပုဗ္ဗာရုံ ဆရာတော်ထံမှ တစ်ဆင့်စကစ-ကြားနစမှတ်သစ-ရဖူ-ပေ၏။

http://www.dhammadownload.com

တုလျာဓိကရဏဖြစ်မှု – တုလျစ္စဓိကရဏ်-တူသည် 'တုလျှိ အဓိကရဏ် အတ္ထော ယဿ ပဒ-ဒ္ဒယဿ တံ=တုလျာဓိကရဏ်' လုပ်။ ယဿ ပဒ-ဒ္ဒယဿ၊ အကြောင် ပုဒ်နှစ်ခု အပေါင်းအား။ တုလျှိ၊ တူသော။ အဓိကရဏံ အတ္ထော၊ အနက်သည်။ သတ္တိ၊ ၏-ပေး။ ။ပုဒ်နှစ်ပါးတို့၏ သကတ်, ပဝတ္တနိမိတ်ပင် ပြောသော်လည်း တစ်ခုတည်းသော ခြေပ်ခ်ခြင်းသည်ကို တုလျာဓိကရဏ ဆိုသည်။ ခ်ဲ့အုံ– 'မဟာပုရိသ'ခ် မဟန္တ,သဒ္ဒါသည် မြတ်သောဂုဏ်ကိုအကြောင်း ပဝတ္တ နိမိတ်ပြု၍ ယောကျားခြေပ်ကို၊ ပုရိသ,သဒ္ဒါသည်လည်း ယောကျားတို့၏ တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်နှင့်တူသော အခြင်းအရာ အာဏာစရ ပညတ်ဇာတ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တ နိမိတ်ပြု၍ ယောကျားခြေပ်ကိုပင်ဟော၏။ ဤသို့ သကတ် ပဝတ္တ နိမိတ်ပင် ပြားသော်လည်း မဟန္တ,ပုရိသ,သဒ္ဒါတို့၏ ယောကျားခြေပ်တစ်ခုတည်းခ် ဖြစ်သည်ကို အရတူသည်။ တုလျစ္စဓိကရဏဖြစ်သည်-ဟု ဆိုသည်။ အချုပ်မှာ-မဟန္တ,အရလည်း ယောကျားခြေပ်၊ ပုရိသ,အရလည်း ယောကျားခြေပ်ပင်ဖြစ်၍၊ နှစ်ပုဒ်အရ တူကြသည်ကို တုလျစ္စဓိကရဏော ဆိုသည်။

သက္ကတခ် ဆိုပုံ–တုလျာဓိကရဏ ၈ခါ နှစ်မျိုးရှိရာ၊ အချို့ ဆရာက, အတ္ထတုလျာဓိကရဏကို ဆိုခ်၍၊ အချို့ ဆရာက,သဒ္ဒတုလျာဓိကရဏကို ဆိုခ်။ (သမာနာဓိကရဏလည်း-ဟု၏)။ အတ္ထတုလျစ္စဓိကရဏ ဆိုပုံကား 'နီလုပ္ပလ'ခ် အကြောင် နီလာဒီ-ဟူသော အညီဂုဏ်စသည်ကို (ဥပ္ပလာဒီ) ကြာ စသော သာမညာကာရ အားဖြင့်ဖြစ်စသော (နီလ,သေတ) အညီ,အဖြူ,စသော မျိုးပြားသော (ဥပ္ပလ) ကြာခြေပ်ကို ကြာဖြူ-စသည်တို့မှ အထူးပြု၍ (နီလာဒီ) အညီ-စသည်တွင် တစ်ခုခုသော အဖြိုခ်ဘည်စေ၏၊ ထိုနီလ-စသည်ကို ဝိသေသန-ဆိုသည်။ ကြာညီ-စသည် များသော အပြားရှိသော (ဥပ္ပလာဒိ) ကြာခြေပ် စသည်ကို (သေတာဒီ) ကြာဖြူ-စသည်တို့မှ အထူးပြု၍ ကြာညီ-ဟူသော တစ်ခုခုအဖြိုခ် ဘည်စေအပ်၏။ ထို ဥပ္ပလာဒီကို ဝိသေသျ,ဆိုသည်။ အချုပ်မှာ-နီလ,သည် အညီဂုဏ်ဖြင့် ကြာဖြူ, ကြာနီ,စသည်တို့နှင့်ဆက်ဆံ၍ နေသော ဥပ္ပလ,ကို၊ ကျိုကြာကား ကြာဖြူ,ကြာနီ, မဟုတ် ကြာညီတည်း-ဟု ဥပ္ပလ, ခြေပ်ကို အထူးပြုတတ်၍ ဝိသေသန၊ 'ဝိသေသီ ယတေ အနေန'-တိ ဝိသေသနံ'လုပ်။ ဥပ္ပလ,သည် အထူးပြုအပ်၍ ဝိသေသျ,ဆိုသည်။ 'ဝိသေသိသဗ္ဗ,န္တိ ဝိသေသျံ' လုပ်။ ။နီလ-သဒ္ဒါသည် အညီဂုဏ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ ဂုဏဝန္တခြေပ်ကိုဟော၏။ ဥပ္ပလ-သဒ္ဒါသည်လည်း ကြာအမျိုးနှင့်ဆက်ဆံသော သာမည ကာရဏာတ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ ဂုဏ္ဌဝန္တခြေပ်ကိုပင် ဟော၏။ ဤသို့ ဝိသေသန, ဝိသေသျဖြစ်၍ အချင်းချင်း ပြားသော သဒ္ဒ ပဝတ္တနိမိတ်ရှိသော ကြာ[illegible]မန်ဇာတ်, အညီဂုဏ်နှစ်ပါးတို့၏ ဥပ္ပလ ခြေပ်-ဟူသော အနက်တစ်ခုတည်းခ် ဖြစ်သည်ကို တုလျာဓိကရဏ။ သို့မဟုတ် သမာနာဓိ ကရဏ ဆိုသည်ဟု အတ္ထတုလျ ဓိကရဏကို ဆို၏။

http://www.dhammadownload.com

'တ၊ တြ ကေ၊တ္ထတာ စ သမာနစဝိဟာရဏံ၊ တ၊ဣ ဘိန္နပ္ပဝတ္ထိ နိမိတ္တာနံ ကေ သိ' အတ္ထော ဝုတ္တိ၊ သာ စ ဝိသေသနဝိသေသျ၊မေဝ ဘဝတိ၊ တ၊ တြ ယံ သစမည္ဝ ဟာ၊ရနိ ပဝတ္ထ၊မနေက၊ပ္ပကာရဝတ္ထု ပကာရန္တရေဟိ ဗျဝစ္ဆိဇ္ဇ ကေ သြ ပဟာရေ ဝဝတ္ထစယတိ တ၊ဣ ဒေ ယ၊ဣ ဒုံ၊ တ၊ ဣ သေသံ၊ ယဒိပိ နီလစဒိနံ ဝိဟာ ဥပ္ပလာ၊ဒိနမ္ပိ ဣတရဗျာ ဝတ္ထုကတ္ထံ (ပတိယေ၊ဂီသခ်ိတ ဘမရ ကေ၊ကီလ၊ဒိ ဒဗ္ဗဟော နိဝတ္ထ၊ ပကံ)၊ တထာပိ နီလာ၊ဒိနိဿယတ္ထေန ဥပ္ပလာ၊ ဒီနံ ပဝါနတ္ထာ စိ သေ သျတ္ထံ၊ နီလာ၊ဒီနံ ဥပ္ပလာဒိနိဿိတတ္ထေန အပ္ပဝ၊နတ္ထ ဝိသေသနတ္ထံ၊ အတော ဒေ နီလာ၊ဒီနံ ဥပ္ပဲလာ ဗျ၊ဝိနတ္ထာ တံတံလိင်္ဂ၊ဝစနတာ 'ကုဇ္ဇ-ကုဏ္ဍောဝ၊ကုဏ္ဍ-ကုဇ္ဇော, ဝိပ္ပါ၌-ပဋ္ဌ၊,ပဋ္ဌ၊-ဝိပ္ပါ၌ဒ္ဒေ' ဣစ္စာဒေါ ဒ္ဝိန္နံ ဝိသေသ နတ္ထေ ပိ ဝိသေသနဝိသေသျဘာဝတော ကစမ၊ စ၊ရာ ကေ သော ဝိသေ သျတ္ထံ ဝိဂ ပ္ပိ ယတေ) မုဒ္ဓဗောဓ-ရာမ-ဋီ။ ။'ကုဇ္ဇ-ကု၊ဏ္ဍော၊ ကုန်းပြီး, နုံ. (မိုက်) သူ။ ကုဏ္ဍ-ကုဇ္ဇော၊ နုံ.ပြီ၊ ကုန်းသူ။ ဝိပ္ပါ၌-ပဋ္ဌ၊ အထူ၊ထင်ရှား, လိမ္မာသူ။ ပဋ္ဌ-ဝိပ္ပါ၌ဒ္ဒေ၊ လိမ္မာပြီ၊, အထူ၊ထင်ရှားသူ-ပေး။

သဒ္ဒတုလျာဓိကရဏ ဆိုပုံကား– နီလ-သဒ္ဒါသည် ပိတုန်းညို, အောင်မဲညို, စသည် အညိုဂုဏ်မျာ၊နှင့်ဆက်ဆံသော သာမညာကာရအား၊ဖြင့် ဂုဏ်၏တည်ရာ ဂုဏ်ဝန္ဓေဖြစ်ပြီ။ ဥပ္ပလ-သဒ္ဒါသည်လည်း ကြာ, အမျာ၊နှင့် ဆက်ဆံသော သာမညာကာရအား၊ဖြင့် ဂုဏ်ဝန္ဓေဖြစ်ဘ ဖြစ်၏။ ဤသို့ အချင်းချင်း ပြား၊သော သဒ္ဒပဝတ္ထ နိမိတ်နှင့်ယှဉ်အပ်ကုန်သော ကြာညို, ဟူသော ဖြစ်ဘ ဖြစ်ကုန်သော နီလုပ္ပလ-သဒ္ဒါတို့၏တူသော်တစ်ခုတည်း သော အနက်ရှိသည်ကို တုလျာဓိကရဏ ဆိုသည်။ နီလ,ဥပ္ပလ သဒ္ဒါနှစ်ခုကို မတွဲစပ်ဘဲ တစ်ခုစီ ခွဲခြား၍တ်ဆိုသောအခါ၊ ကြာညို-ဟူသော ဖြစ်ပုံသေသကို မဟောနိုင်။ 'နီလ,ဣ တံ,ဥပ္ပလ,ဣ=နီလုပ္ပလံ' ဟု ပုဒ်နှစ်ရပ်ကိုစပ်၍ သမာနာဓိကရဏအဖြစ်ဖြင့် ရှာ်ဆိုသောအခါမှသာ ကြာညို-ဟူသော ဝိသေသဖြစ်ကိုဟောနိုင်သည်။ အကြောင်း၊ကား၊-ပြား၊သော ပဝတ္ထနိမိတ် ရှိကုန်သော သဒ္ဒါတို့၏ ဝိသေသန, ဝိသေသျအဖြစ်ဖြင့် အချင်းချင်းငဲ့ကုန်သော သဒ္ဒါတို့၏သာ သမာနဓိကရဏဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ သို့မဟုတ် ပြား၊သော ပဝတ္ထနိမိတ်ရှိကုန်သော သဒ္ဒါတို့၏သစ္စာ ပိုင်း၊ခြားအပ်သော ဖြစ်, ပိုင်းခြား တတ်သောဂုဏ်တို့၏အရာဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ဥပမာ–'ရူကွော မဟီရုဟော၊ သစ်ပင်, သစ်ပင်' ဟူရာတို့၌ကဲ့သို့ အချင်းချင်းမပြား၊သော သဒ္ဒ၊ဝတ္ထု နိမိတ်ရှိ ကုန်သော သဒ္ဒါတို့၏ သမာနာဓိကရဏမဖြစ်။ ဤ၌ 'ရူကွော မဟီရုဟော' ဟာ၊ သစ်ပင် ဟော ပရိယာယ် သဒ္ဒါချင်း၊ချင်း၊ဖြစ်၍ ပိုင်းခြားတတ်သော ဖြစ်, ဂုဏ်, သဘောမရှိသော၊ကြောင့်-ဟူလို။ ဤသို့ သဒ္ဒတုလျာဓိကရဏ ဆိုကုန်၏။

'ဝိသေသနဝိသေသျဘာဝေါ တုလျာ၊ဓိကရဏဘာဝ ဝတ္ထု၊တော စ နသမ္ဘဝတိ' နီလုပ္ပလ,မိတိ ပဋ္ဌ ဝတ္ထု။နိ သန္ဓိဟိတစနိ နီလတ္ထံ နီလ ဂုဏ-သာမည်, နီလော

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏေစ,တ,ဒါခ်ာရော ဒဗ္ဗ,မီတိ တီဏိ၊ ဥပ္ပလတ္တံ ဥပ္ပလ-ဇာတိ ဒဗ္ဗ,ဣ ဣ,နဒ္ဒီသ ယော ဣတိ ဒ္ဝေ၊ တတြ နီလ-ဇာတိ ဥပ္ပလ-ဇာတိနံ နတ္ထိ ဝိသေသန ဝိသေသျဝါ-ဝေါ(ဇာတိဇာ) နီ,ဂ္ဂ၊ ဏတ္တာ၊ဂုဏ-ကမ္မ-သာမည-ဝိသေသ-သမဝါယာနံ ဂုဏာ ဒီနံ ပဋ္ဌန,မပိ နိဂ္ဂ၊ဏတ္ထိ နိကြိယတ္တေ ဣတိ နီလတ္ထသ် စ နီလ-ဂုဏော သမဝါယိ နေစ,ဥပ္ပလတ္ထသ် စ ဥပ္ပလ-ဒဗ္ဗေ ဣတိ တုလ္ယာဓိကရဏတ္တေမပိ နတ္ထိ၊ ဥပ္ပလ ဇာတိယာ နီလ ဂုဏသ် စ အတ္ထိ တုကလ္ယာဓိကရဏတာ,ခလုဂေ-ဒဗ္ဗ သမဝါယ-တေစ၊ဝိသေသန ဝိသေသျ ဘာဝေါ တု နတ္ထိ ဇာတိယာ အ-နီလတ္ထာ၊ဂုဏဒဗ္ဗာနံ တု သမ္ဗန္ဓတိ ဝိသေသန,ဝိသေသျ ဘာဝေါ,ဒဗ္ဗသ် အနေက ဂုဏတ္ထာ။ သမာန,ဣ ဥပ္ပန္ဒ,မပရ,မဓိကာရကံ ဇာတိယံ နဝိဇ္ဇတိ, ဒဗ္ဗေ ဂုဏသ် သမဝါယတေစ၊နီလ ဒဗ္ဗ,ဥပ္ပလ ဒဗ္ဗာန,မ္ပိ နဝိသေသန-ဝိသေသျ ဘာဝေါ နာပိ တုလ္ယာဓိကရဏတ္ထံ ဣတရေဏရာသမ္ဗန္ဓတေစ,တိ။ အညေစ တ္ဝဟ....ဇာတိ-ဂုဏာနံ ဥပလတ္ထ နီလ-ဂုဏာနံ ကေသ္မိ အတ္ထေ အာဝယဝိနိ ဥဋ္ဌလဒဗ္ဗေ သမဝေဘာနံ သဒ္ဒေ ဇာတိ-ဂုဏ ဃုတ္ထ-ဒဗ္ဗော,ဘိဝေယိနိ နီလ,ပ္ပလ,မီတိ ဝုတ္ထိ(သမာသေစ)။ တသ္မာ ဂုဏ,ဒဗ္ဗာနံ ဝိသေသန-ဝိသေသျဝါဘာဝေါ ဇာတိ-ဂုဏာနံ ကေစ,ဓိဏရဏတ္ထာစ တ,ဗ္ဗာစိနံ ပဒါနံ တုလ္ယာ,ဝိ ကရဏတ္ထံ ဥဘယ-ဇာတိ,ဂုဏော,ပသဇ္ဇနေ ဒဗ္ဗေ ပဝတ္ထတ္ထာ,တိ ယေသံ ခလု ရူဗ-ရသာ,ဒီနံ သတိပိ ကေတ္ထသမဝါယော နိသ္သယော ဒဗ္ဗပီဇပူရာ,ဒိ (ပီဇပူရ၊ သလဲသီ၊ ရှောက်သီးလည်း-ဟူ၏။) သော,မိတ္ဝါ,ဘိသမ္ဗန္ဓေန ရူဗရသာ,ဒိ သဒ္ဒေဟိ နာဘိဓိယတေ ဣတိ၊ ရူပံ ပီဇပူရော,ရသော ပီဇပူရော ဣတိ ပရ-မ္မရာ,နုပကာရတော တေ ဒဗ္ဗာ,ဘိခစနံ အန္ဓရေနေ,ဝ ကေဝလာနံ ရူပ-ရသာဒီနံ ဝါစကိမ ဒ္ဝိန္ဒသမာသဘာဝိနေစ နကမ္မဓာရဏ-သမာသ-ယောဂ္ဂေ ဣတိ၊ကိ မေတေန ဝါ အတ္ထ-ဝိစာရေန၊ ဩဒ္ဒပမစဏကာစ ဟိ ဓေယ္ယာရဏာ' ကာစတန္ဓ-ဠီ။ ။ဤ-ဠီကာဆရာကား သကဝါဒ, အညဝါဒ နှစ်ပါးစုံပြ၍ သကဝါဒ ဖြစ်သော သန္ဓိတုလ္ယာဓိကရဏကို အတည်ပြု၏။

'နနု တုလ္ယံ အဓိကရဏံ ယေသံ အတ္ထာနံ ဣတိ အတ္ထိကာ,ခစရော ဃဏ်ံ နယ္ယတေတိ စေ? ဝဒေ ဣတျ.သ်စနနယတေစ၊ နဟိ ဒ္ဝိပ္ပဒေ ဣစ္စတ္ထေစ ဘဝတိ၊ အထ တုလ္ယ,တ္ထဝါစကတ္ထာ ပဒ-ဒ္ဝယသ်ာ-ပိ တုလ္ယ,တ္ထဘာ ဣတိ ဝတ္ထုံ? သစ္စံ, တထာပိ နဃ ယဒ္ဒတေ။ တထာ ဟိ နီလ,ပ္ပလပဒေန ပဗ္ဗ ဝတ္ထုနိ ဥပဒ္ဒဝ်ိ ဃဏ်ိ၊တတ္ထ နီလပဒေန နီလ-ဂုဏ နိသ္သယော ဇာတိ,နီလော ဂုဏော,နီလ-ဂုဏဝိသိဋ္ဌဒဗ္ဗ,မီတိ တီဏိ၊ ဥပ္ပလ-သဒ္ဒေန စ ဥပ္ပလတ္ထံဇာတိ, တ,ဗ္ဗိသိဋ္ဌ စ ဒဗ္ဗ မီတိ ဒ္ဝေ၊ နတ္ထာ ဝ နီလတ္ထဥပ္ပလတ္ထ ဇာတိနံ ကေစ,ဓိကရဏ္ဏ သမ္ဗ,ဝတိ၊ ယတေစ နီလတ္ထံ ဂုဏော,ဥပ္ပ-လတ္ထိ,ဣ ဒဗ္ဗေ, ကထံ ကေစ,ခရတစ တေသ,မီတိ၊ တထာ နီလ-ဂုဏ ဥပ္ပ-ဒဗ္ဗာနံ နသ္ဗ,ဝတိ၊ ဃတော နီလဂုဏော ဒဗ္ဗ,ဥပ္ပလ,ဣ,ဒဗ္ဗံ,ဒဗ္ဗန္ဓရေ အာဝ-ကာ ဃစ,ဒိမ္ပိ၊ တဒါ နီလ ဂုဏ ဝိသိဋ္ဌ ဒဗ္ဗ,ဥပ္ပလဒဗ္ဗာနံ နကောဓိကရဏ္ဏ သမ္ဗ,ဝတိ-

http://www.dhammadownload.com

အာခဲရဟူတယ် တတီယာ၊ဝယ်ဝတ္ထု၊နှင့်ရဿ၊သမ္ဘဝတေ၊ကေဝလံ နိုလ ဂုဏ် ဥပ္ပလတ္တ ဇာတိနံ ကောသို့ယော ဥပ္ပလဒဗ္ဗေ သမဝါယတော ဟောစ ဓိဿရဏ္ဏ သမ္ဘဝတိ၊ ကိ.နှ၊ ဝိသေသနဝိသေသျဘာဝတ္ထ ဝိဟာရတော၊ဝ ဥပေက္ခတော၊ တထာဟိ 'ယုတ္တ၊တ္ထော သမ၊သော, သော စ ဝိသေသန ဝိသေသျဘာဝ-လက္ခဏော' ဣတိ၊တ္ထံ၊ နစ ၊ကြ နိုလဂုဏဝိသိဋ္ဌ ဥပ္ပလတ္ထမိတိ, ဇာတိယ-ဆ-နိုလတ္ထာ၊ တသ္မာ ဝါ၊ဝ၊ဝါ၊ဝ-သမ္ဘဒ္ဓနှ သဒ္ဒတ္ထ အတ္ထော ဝတ္ထုမ၊နတ္ထာ သဒ္ဒ၊မဓိဟရဏ၊မေဝ ဂယ္ဟတေ ဣတိ ပဋ္ဌိကစရ-မတိ ဘေန ဘိန္နပ္ပ၊တ္ထိနိမိတ္ထတ္ထော သတိ ဆောတ္ထပ္ပယုတ္ထတ္ထ သ၊မာနာ၊ဓိဟရဏ္ဏ ဣဟ ဝိဝဏ္ဏိတ၊မိတိ' ၎င်း-ကဝိ-ရာဇ-ဋီ။ ဤဋီကာ၊ဆရာကား သဒ္ဒ တုလျာ၊ဓိကရဏကို ဆိုလေ။

ကမ္မဓာရဲမည်ပုံ-'ဓာမ္မမိဝ ဒ္ဌယံ ခ၊ရေတီ၊တိ ဓာမ္မခ၊ရယော'လုပ်၊ ကမ္မ၊မိ၊ သြဒနံ ပစတိ၌ သြဒနံ-ဟူသော၊ ကံ၏ဆိုသို့။ ဒ္ဌဝ့ိ၊ အမည်နှစ်ပါ၊ကို။ ဓ၊ရေတီ၊ ဆောင်တတ်၏-ပေး။ ၊သြဒနံ ပစတိ,ပုံစံ၀ယ် သြဒနံ-ဟူသော ကံသည် ကျေ်ခြင်း၊ကြောင့်, စား၊ခြင်း အကျိုး၊ဟူသော၊အနက်နှစ်ပါ၊ကို ဆောင်သကဲ့သို့၊ မဟာ-ပုရိသော-ဟူသော သမ၊သ်ပုဒ်သည်လည်း၊ ယော၊ကျ၊ခြေပ်တစ်ခုတည်း၊ကာ မဟန္တ အမည်,ပုရိသ၊အမည်နှစ်ပါ၊ကို ဆောင်တတ်သော၊ကြောင့် ကမ္မဓာရဲသမ၊သ်မည်သတည်း။ ။'ဓာမ္မေ သတိ ကြီယ၊ယ ပယော၊ဇနယ် စ သမ္ဘ၊ဝတော၊ တထ၊ အယံ သမာသော၊ ကော်ယ် အတ္ထယ် ဒွေ နာ၊မာနိ ခ၊ယတိ၊တသ္မိ' သမ၊သော သတိ ကောတ္ထ ဇောတကယ် နု၊မ၊ဒ္ဌ၊ယ သ်မ္ဘာ၀တော'ရှု။ ။ဤသုတ်ဖြင့် ဓာမ္မခ၊ရဲ သမ၊သ်၏လက္ခဏာ၊ပြ၏။ နှစ်ပုဒ်အရတူသော သမ၊သ်ကို ကမ္မခ၊ရဲ-တုမ္ပတ်။

ဆောင်ပုဒ်-' **ဒြပ်မခြား၊ သကတ်ပြား၊ ရင်ပြားနက်မှာ, တစ်ပါ၊သာ၊**
စ-အလယ်ကြား၊ တ-ဝယ်ထား၊ မှတ်သား၊တစ်ဖြာ,သက္ခဏာ''။

ကမ္မဓာရဲ-အစပ်ဥပဒေ-ဤသမာသ်စပ်ရာ၌၊ ဂုဏ်နှင့် ဒြပ်ဟော၊ နှစ်ပုဒ်စင်မူ ဒြပ်ပခ၊နေ၊ဂုဏ်အပ္ပခ၊နေဖြစ်၍ အပ္ပခ၊နေဂုဏ်ကို ရှေထား၊၍စပ်ရမည်။ 'နီလော-ပဒ္ဒေ'နီလု-ပ္ပလ, 'ကဏ္ဏ-သပ္ပေါ'ပုံစံ။ ။'ယ၊တြ ဒဗ္ဗဂုဏ၊နဲ့ သမ၊သော၊ တတြ ဒဗ္ဗံ ပ၊ခ၊နံ၊ အပ္ပ်ခ၊ခ၊နံဂုဏော၊ ဒဗ္ဗံဟ့ ကြိယာသိ၊ဒ္ဓါ သက္ခိ(ပစ္ဆက္ခေ)ဥပယုဇ္ဇတေ ဂုဏော၊ တု ဒဗ္ဗ၊ဝ၊ဝ၊ဆ္ဆ၊ဒ္ဓါ ရေန အတော၊ ဂုဏ-ဝ၊ဝ၊နယော၊ဝ ပုဗ္ဗနိပါ၊တော၊ နဒ္ဒ ဝ၊ဝ၊နယ်'လယ္ယ၊ဘာ၊ဝ်။ ။ဂုဏ ဝါ၊ဝ၊ သဒ္ဒါ၊ချင်း၊ချင်း ကြီယာ ဝါ၊ဝ၊ သဒ္ဒါ ချင်း၊ချင်း၊ ဂုဏ်နှင့် ကြီယာ သဒ္ဒါ၊ချင်း၊ချင်း၊ စ,ပ်ပ်ပ်ပ်ပ်ပ်ပ်ပ် ဝတ္ထိ၌ဘာ အလျောက်ထား၊နိုင်၏။ 'ခ၊ဠ-ကုဒ္ဓော၊ ခ,င်ပြီ, ကုန်း၊သူ ကုဒ္ဓ-ခ၊ဠော-ကုန်ပြီ, ခ,င်သူ ကဏ္ဏ-သုက္ကော၊ နက်ရှိ ဖြူသူ၊ သုက္ကော-ကဏ္ဏော၊ ဖြူ၍,နက်သူ ဂုဏ သဒ္ဒါ ချင်း၊ချင်း စပ်ပုံ။ ။'ပါ၊ဝ-ပါ၊ဌကော၊ ချက်ပြီ,ရှတ်ဖတ်သူ။ ပါ၊ဌက-ပါ၊ဝ-ကော၊ ရှတ်ဖတ်ပြီ, ချက်သူ' ကြီယာ သဒ္ဒါ ချင်း၊ချင်း စပ်ပုံ။ ။ခ၊ဠ-ပါ၊ဝ-ကော၊ ခ,င်သော

http://www.dhammadownload.com

ထမင်းချက်သမား။ ဗါစကာ ခဠော၊ ချစ်ဇာတ်သော, လူခွင်၊ ဂုဏ်နှင့် ကြိယာ, တွဲစပ်ပုံ။ 'ယတြ ဂုဏသဒ္ဒါနံ ကြိယာသဒ္ဒါနံ ဂုဏကြိယာသဒ္ဒါနံ ဝါ သမာသော တတြ အနိယမော ဝေ ဘဝတိ' လည်းဟောင်း။ ။ဤခဠေ-ကုဋ္ဌော, စသည်၌ နှစ်ပုဒ်လုံး ဝိသေသနချည်းဖြစ်သော်လည်း၊ ဝိသေသန ဝိသေသျ-ဟူသည် ဝဒန္တ ပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုအတိုင်းသာ ဖြစ်ရသည်အတွက်၊ တခုခုကို ဝိသေသျ လုပ်နိုင်၏။ ။'ကုဋ္ဌ-ကုဏ္ဍော ဣဒါနီ ဥဘယ ဝိသေသနတ္တေပိ ဝိသေသျ ဝိသေသန-ဘာဝဿ ဟာဒမာစာရတ္တာ ကော်သ ဝိသေသျတ္တံ ဝက္ခတိ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ။ ။ သိ သပ-ရုဒ္ဓ-၊ တာလ-ရုဒ္ဓ-၊ အမ္ပ-ရုဒ္ဓ-၊ ပနသ-ရုဒ္ဓ-, စသည်၌ ရုဒ္ဓ-စသော ဒြပ်ဟော သဒ္ဒါချင်းချင်းစပ်ရာ ရုဒ္ဓ, သည် သစ်ပင်အမျိုးနှင့် ဆိုင်၍ သစ်ပည, ပခုန၊ သိ သပ, စသောသဒ္ဒါသည် ယင်းတိုက်ပင်, စသော မိမိတို့၏ ဇာတ်နှင့်ဆက်ဆိုင်၍ ဝိသေသန အပြခံနေဖြစ်၍ အပြခံနကို ရှေ့ထားပြီး စပ်ရသည်။ ။'သိ သပ-ရုဒ္ဓော ဣတိ သဒ္ဒါသဒ္ဒါနံ ဝေ ပုဗ္ဗ နိပါလေပိ ရုဒ္ဓတ္ထသ ဗျာပကတ္ထေ, ရုဟဝိသယတ္ထာ ဒုရ-ပ္ပယောဇနတော ဝေ ဥပလက္ခဏတ္ထ ပခုနံ၊ သိ သ ပတ္ထသ တု စိပ္ပရိယစယတော အပြခံနံ ဣတိ နိယမော' ဝုတ္တ-ဘာဝသ။ ။ 'ဒမ္ပ-ဂုဏ-ကြိယာ-ရုဒ္ဓ-ခန္ဓာနေ ဒဗ္ဗ ဝါစကသော-ဝ ပခုနံ ဣတိ အတော ဒဗ္ဗသ ပခုနတ္ထေ, ဂုဏ-ကြိယာနဉ္စ အပြခံနတ္ထ ဂုဏ ဒဗ္ဗနံ, ကြိယာဒဗ္ဗနဉ္စ သမာသေ ဂုဏ-ကြိယာယော ပုဗ္ဗ-နိပ တော ဗောဇ္ဈော။ ယတြ ဂုဏ သဒ္ဒါနံ ကြိယာ သဒ္ဒါနံ စ ဝါ သမာသော၊ တတြ အနိယမော ဝေ ခဠ ကုဋ္ဌော, ကုဋ္ဌ ခဠော၊ ယခစက-ပါဋ-ကော၊ ပါဋက-ယာစကော၊ ခဠ-ပါစကော၊ ပါစက-ခဠော၊ ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒါနံ ဥပ-နိပါတော တု နိယမော 'သိ သမ-ရုဒ္ဓော ဣတ'ရုဒ္ဓတ္ထသ ဗျာပကတ္ထာ ပခုနံ၊ သိ သပတ္ထသ တု ဝိပရိယာယတော အ-ပြခံနံ ဣစ္စေဝံ သဒ္ဒါတြ ဝိသေသနသ ပုဗ္ဗ နိပါတော ဗောဇ္ဈော။ 'သဟခဒီ ဣတိ နိဒ္ဒေသတော ဝိသေသျသမိ ပုဗ္ဗနိပါတော စ' သုဗောဓိနီ-ဋီ။

ပုံစံ၅ ရှင်းလင်းချက်- 'မဟာနေ္တ စ၊ မြတ်သည်လည်း ဟူတ်၏။ သော၊ ထို မြတ်၏ဟူသည်။ ပုရိသော စ၊ ဟူတ်၏။ ဣတိ၊ ဤကဲ့သို့။ မဟာပုရိသော၏' ဤ အနက်ကား ဆရာတို့ပေးရိုးအစဉ်, အသုံးတွင်သော အနက်တည်း။ တစ်နည်း 'သော၊ ထိုသူသည်။ မဟာနေ္တ စ မြတ်သည်လည်းဟူတ်၏။ ပုရိသော စ၊ ယောကျ်ားလည်းဟူတ်၏။ ဣတိ၊ ဤနှစ်ပါးသောသတ္တိကြောင့်။ မဟာ-ပုရိသော၊ မည်၏-အလုယ်မှုန်ကဲစ၍ပေးသော မခုဒ္ဓိကာနည်းတည်း။ ။'တေ ဗဒတ္ထာ ဥ ယျာ စ ဓမ္မာ စ ဟောန္တိ, တေ အတ္ထာ' မခု-ဋီ။ ။'မဟာနေ္တ စ ပုရိသောစာတိ=မဟာ-ပုရိသော, ဟူသောလေးကိုက ဝိဂ္ဂဟ ကျဉ် စ-နှစ်လုံးကား သဏတ် ပဝတ္ထနိမိတ် ပြားသည်ကိုပြသည်။ တ-သဒ္ဒါကား သဏတ် ပုဝတ္ထနိမိတ်ပင်ပြားသော်လည်း ပုဒ်နှစ်ပါ၊ အရတူကြောင်းသည်ကိုပြသည်။ ။တနည်း၊ နှစ်ပုဒ်အရတူကြောင်းသည်ကို သ'စေဖို့ရာ စ, တ-သဒ္ဒါ ကိုယူ၍ ဝိဂ္ဂိုဟ်ဆိုရသည်။ မယူ၍လိုရာလည်း မဟာနေ္တ ပုရိသော-

http://www.dhammadownload.com

မဟာ၊ပုရိသော။နိလံ ဥပ္ပလံ=နီလုပ္ပလံ-ဟူ၍လည်း ပြန်နိုင်၏။ ။'တုလ္ယာ.ခ်ိတရဏ ဘာ၀ ပသိဒ္ဓိတ္တံ စ၊သဒ္ဒ တ-သဒ္ဒဿ ပယောဇဝေါ'ရှု။ ။'ကောတ္ထ ဇောတနာ၀ယ စ-ကာ၀ရ တ-ဏာ၀ရ သဒ္ဒေါ စ အနိဗ္ဗာ(ယ)'သ၀ရသ္ဝတ-ဋ္ဌိ။ ။'ဧ,တြ လောကိက ဝိဂ္ဂဟေ ဘေဒ ဇောတကေ၀ စ-သဒ္ဒေါ ဓမ္မဘေဒ ဇောတနာ၀ ပယုဇ္ဇတေ၊ ဓမ္မ-ဘေဒ ဗေ၀ခနေ၀ယ(ယ,တ)သ ဗ္ဗ.ဒိ စ' သုဗောဓိနီ.ဋ္ဌိ။ ။ဤ-ကမ္မဝေရဲ စ်ဂြိုဟ် လုပ်ရှု ရှေ့ပုဒ်နေ၀ကိ်မုခ်၊လိင်တူသော်လည်း၊တော၀င်း၊ မတူသော်လည်း၊ကော၀င်း။ ရှေ့ပုဒ်လိင်အတိုင်းသ၀ တ-သဒ္ဒါကိုထား၊ရသည်။ 'မဟန္တော စ သော ပုရိသော စာ.တိ မဟာ ပုရိသော'ပုံ။ ။အာ(ရှု)ပါ စ၊ သ၀ ဏာ(ရှ)စ.တိ အာ(ရှ)ပ-ဏာ(ရှ)ထိ။ ။'မဟန္တာ(ရှ) တံ ဖလ.(ရှ)ာ.တိ ဟေ.ပ္ပလံ' နပုံ။ ။'အ၀ိဇ္ဇာ စ သ၀ ပစ္စယော စ စ.တိ အ၀ိဇ္ဇာ-ပစ္စယော'လိင်ပြားပုံစံ။ ။ဤလည်း ယောဘုယျသာ၊ အ.ပ္ပကအ၀ေးဖြင့် 'ဏမ္ဗ.(ရှ) သော ဏကွာ စ.တိ ဏမ္ဗ-ဏကွာ' စသည်ဌာနေ၀ကိ်ပုဒ် လိုင်သို့ရိုက်၍ ထား၊ရသော အရာရှိသေး၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဒြပ်မခြား၊ သကတ်ပြား၊ ထင်ရှား၀ေဖို့ စ,တ,ကို။
ရှေ့-ပုဒ်လိင်၊ တ-သဒ္ဒ၊ ထား(ရှ)ရေလို့ ကမ္မဝေရဲ့ကို"။

ပယော၀-ဝိစယ-'ဝုတ္တိဌ် မဟာ-ပုရိသော၊ ဏာ(ရှ)-သပ္ပေါ၊ နီလု-ပ္ပလ၊ ခတ္တိယ-ဏာ(ရှ)'တို့ဏာ၀။ ဝိသေသနပုဒ် ရှေ့ကျသော(ရှ)ကြောင့် ဝိ(ရှ)သေသန ပုဗ္ဗပဒ ဏမ္ဗဝေရဲ့ သမ၀ယ်တည်း။ ဏမ္ဗဝေရဲ့ သမ၀ယ်သည်-

ဆောင်ပုဒ်-"ပုဗ္ဗ.ပရ၊ ဥဘယ,နှင့်၊ သုံး၀-ဝိသေ၊ ဥပမေ, သမ္ဘာ၊
၀.ခ.ခ,ပါဒိ၊ နှ-နိ,ဏရပ်၊ ကု-နိ ထပ်၊ ကိုးရပ်ကမ္ဗဝေ"။

ဟူ(ရှ)သည်နှင့်အညီ'၁-ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒ ဏမ္ဗဝေရဲ့၊ ၂-ဝိသေသန နေ၀ကိ်ကျ(ရှ)သော ဝိသေသန ပရပဒ။ ၃-ရှေ့(ရှ)နေ၀ကိ် ဝိသေသနဖြစ်သော ဝိသေသနေ၀-ဘဝ(ရှ)ပဒ။ ၄-ဥပမာနုတ္တရပဒ။ ၅-သ မ္ဘာ၀နာ။ ၆-အ၀ခ၀ရဏ။ ၇-ပါဒိ-ပုဗ္ဗပဒ၊ ၈-ကု-နိ၀ါတ ပုဗ္ဗပဒ၊ ၉-နှ-နိ၀ါတ ပုဗ္ဗပဒ'အား(ရှ)ဖြင့် ကိုးပါး(ရှ)ဟည်း-ရှ၊ ။ ဗ၀-ဌ် ဥ(ရှ)ဗမ(ရှ)နှ မုဗ္ဗပဒ ဥပမာ.နု.တ္တရ ဒ-ဟု နှစ်မျိုး(ရှ)ဆို၏။ သက္ကတ,ဘိုဌ်လည်း ဗ(ရှ)-ဌ် ဥ(ရှ)ဗမ(ရှ)နှ(ရှ)အတူပင်ဆို(ရှ)၏။ ။ထိုတွင် ဆိုခဲ့ပြီး ဝုတ္တိထုတ်ပုံစံများ(ရှ)ကား၊ ဝိသေသန ပုဗ္ဗ ဗ(ရှ)ချည်း(ရှ)ဟည်း။ 'ပထမ-ပုရိသော၊ မဇ္ဈိမ-ပုရိသော၊ စရိမ-ပုရိယော၊ ဝီရ-ပုရိသော' စသည်မျာ(ရှ)းကဲ့လည်းထုတ်။ ။ပါ(ရှ)ကိ်နီ-ဌ် 'ပုဗ္ဗ.ပရ-ပထမ-စရိမ-ဗ(ရှ)ယည-သမ၀နမ(ရှ)-မ(ရှ)ဇ္ဈိမ ဝီ(ရှ)ရော စ'။ ၂-၁-၅-(ရှ) ပုဗ္ဗနှ(ရှ)ပ ါတ ပုဒ်များ(ရှ)ကဲ့မှ(ရှ)ဏ်(ရှ)။ 'ပုဗ္ဗ-နှ(ရှ)ပါတ-ဗ(ရှ)ဟမတ္ထ မိဒံ' သီ(ရှ)ဒ္ဓန္တ(ရှ)ကောမုဒီ။

*၂-ဝိ(ရှ)သေသနပရနှ(ရှ)ပါတ-ဌ် ထေရာ.စရိယ, ပဏ္ဍိတ စသော ဝိ(ရှ)သေသန ပုဒ်မျာ(ရှ)၊ နော(ရှ)ဏ်ဌ်ဖြစ်သည်(ရှ)-ဟူ(ရှ)၏။ ။'သ၀ရိပူ(ရှ)ကော စ သော ထေ(ရှ)ရော စ.တိ

http://www.dhammadownload.com

သာရီပုတ္တ-ထွေ့ရော ဗုဒ္ဓ-ဃောသေ့ စ သော့ အာစရိယော့ စာ,တိ ဗုဒ္ဓ-ဃောသော,စရိယော၊ ဝိခုရော စ သော့, ပဏ္ဍိတော့ စာ,တိ ဝိခုရ-ပဏ္ဍိ,တာ' ပုံစံ။ ။'ဝိသေသနု,တ္တရ,ပဒေ ဇိနဝစနာ-နုပရောဓတော ထေရာ,စရိယ-ပဏ္ဍိတာ.ဒီဝိသေ သနံ ပရ,ဠ္ဆ ဘဝတိ'ရှု။

***၃-ဝိသေသနော ဘယပဒဋ္ဌ**-သဏ္ဌော စ သော, သုခုမော စာ,တိ သဏ္ဌ-သုခုမေ၁,ဓမ္မေ၁ သီတ,ဠ္ဆ တံ ဥဏ္ဍ,ဠ္ဆာ,တိ သီတု,ဏ္ဍ,ဥဒက,ထုတ်။ ဤ၂ဋ္ဌ သဏ္ဌ, သုခုမ၊ သီတ,ဥဏ္ဍ,နှစ်ပုဒ်လုံး ဝိသေသနချည်းဖြစ်၍၊ ဝိသေသနောဘယ-ပဒ ဆိုသည်။ သော ဓမ္မော၊ ထိုတရားသည်။ သဏ္ဌော စ၊ နှုးညံ့လည်း၊ နှုးညံ့၏။ သုခုမေ၁ စ၊ သိမ်မွေ့လည်း သိမ်မွေ့၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ တံ ဥဒကံ။ ထိုရေသည်။ သီတ,ဠ္ဆ၊ အေးလည်းအေး၏။ (အ:အးဂုဏ်နှင့်လည်း ယှဉ်၏)။ ဥဏ္ဍ,ဠ္ဆ၊ ပူလည်းပူ၏။(အပူဂုဏ်နှင့်လည်း ယှဉ်၏)။ ဤတိ၊ ကြောင့်-ပေး။

နီဒ္ဒေသ-ဌ-ဝိသေသန ပုဗ္ဗဗဒ, ဝိသေသနောဘယပဒ, နှစ်မျိုးသစ ဆိုရ။ ဝိသေသန ပရပဒ,မရှိ၊ နီလုပ္ပ.လံ-ကား ဝိသေသနော ဘယ ပဒ-သာဟု ဆိုဏ်။ အညိုဂုဏ်တို့ အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ ဖြစ်သော နီလ သဒ္ဒါသည် ကြာဖြူ, ကြာနီ-ဖသည်တို့နှင့်ဆက်ဆံ၍ ဇာတိလျှင် အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ရှိသော ဥပ္ပလ သဒ္ဒါကို အထူးပြု၍ ကြာဖြူ, ကြာညို-စသော ဒြပ်ကိုနှစ်စေ၏။ ထိုဇာတိလျှင် အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ရှိသော ဥပ္ပလ-သဒ္ဒါသည်လည်း။ ပိတုန်းညို,မီးသွေးညို, ဥသြညို စသည်နှင့် ဆက်ဆံသော ထိုဂုဏ်လျှင် အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ရှိသော နီလ-သဒ္ဒါကိုအထူးပြု၍ ပိတုန်းညို-စသည်ကို နှစ်စေ၏။ ထို့ကြောင့် နှစ်ပုဒ်လုံး ဝိသေသနည်းဖြစ်၍ ဝိသေသနောဘယပဒ, ဆိုသည်။ ။'တတ္ထ နီလ-ဂုဏ-သဒ္ဒ,ပ္ပ ဝတ္ထနိမိတ္တကေ၁ နီလ-သဒ္ဒေါ သေတု,ပ္ပလ,ရတ္တု,ပ္ပလာ.ဒီ သဒ္ဒေ၁ရဏတ္ထ ဇာတိ သဒ္ဒ,ပ္ပဘဝတ္ထနိမိတ္တကံ ဥပ္ပလသဒ္ဒံ ဝိသေသေတိ. တေဟိ နိဝတ္တေတိ၊ တံ နိမိတ္တကော ဥပ္ပလ-သဒ္ဒါ စ ဘမရ,ဂ်ါရကော၁ကိလ သ၁ဝ၁ရဏတ္ထာ တံ နိမိတ္တကဲ့ နီလ သဒ္ဒံ ဝိသေသေတိ၊ တတော နိဝတ္တေတိ။ ဇာသ့ဝ အတ် သမာသေ၁ ဝိသေသနေ၁.ဘယ.မဒေါနာမ' နီ။

ထို-နီ-စဘ၁းမသင့်၊ ဥပ္ပလာဒီသည် နီလာဒိကဲ့သို့ ပိတုန်းညို, ကျီးညို, ဥသြညို-စသည်ကိုနှစ်စေ၍၊ နီလာဒိကို အထူးပြု သည်ကား၊ မှန်၏။ သို့ရာတွင် ဥပ္ပလ၁ဒီသည် နီလာဒိတို့၏မှီရာနိဿယဖြစ်၍ ဗဟုနဖြစ်သော၁ကြောင့် ဝိသေသု၊ နီလာဒီသည် ဥပ္ပလာဒိ၌ မှီ၍ဖြစ်သောကြောင့် အပုဗ၁နဖြစ်၍ ဝိသေသနသာ ဖြစ်ဏောကြောင့်တည်း။ ရှေ့နေ၁က် နှစ်ပုဒ်အချင်းချင်း၊ အထူးပြုကား မျှဖြင့် ဝိသေသနချည်း၊ မဆိုရ၊ သမာသ်-ဟူက ယုတ္တတ္ထဖြစ်ရမည်။ ယုတ္တတ္ထ-ဟူသည်လည်း သမ္ဗန္ဓတ္ထကို ဆိုသည်။ သမ္ဗန္ဓတ္ထ-ဟူသည် အချင်းချင်းငဲ့၍ ကျေးဇူးပြုခြင်း ဥပ

http://www.dhammadownload.com

ကာရော၊ပဏာရ-ဘာဝကိုဆိုသည်။ ထို ဥစကာရော ပကာရ, သမ္ပန္ဓ လက္ခဏာမျှ မရှိလျှင် သမာသ် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် မသင့်။

'ယတြ ပုဗ္ဗ၊တ္တရပဒေ ပစ္စေကံ ဝိသေသန ဝိသေသျဘူတေ ဘဝတိ၊ တတြ ဥပ သမာသော ဘဝတိ၊တိ ဥပနတ္ထ မုဘယ္ဟေ ပါဒါနံ၊ ယထာ-နီလုပ္ပလ၊မိတိ၊ အတြ နီလ၊တ္ထေ ဘမရာ၊ဒီဟိ ဗျဝတ္ထ္ဝ၊ပ္ပလတ္ထေန ဥပ္ပလ ဗျဝတ္ထာပိယတေ၊ ဥပ္ပလ၊ တ္ထေ၊ပိ ရတ္တေ၊ပ္ပလ၊ဒီဟိ ဗျဝတ္ထ္ဝ နီလတ္ထေန နီလ ဗျဝတ္ထာပိတေ၊-တိ အတ္ထိ ဝိသေသန ဝိသေသျ ဘာဝေါ၊ သော ယတြ နတ္ထိ၊ တတြ တု နိ သမာသေ' ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိ၏ဗျာသ။ ။'ယဒိ တဟိ' ဥဘယေသံ ပစ္စေကံ ဝိသေသန ဝိသေသျဘာ ဝေါ,တတြ သမာသေန ဘဝိတဗ္ဗ၊မေဝ,သသိ ပစ္စေကံ ဥပသဇ္ဇနတ္ထံ(ဝိသေသနတ္ထံ) ဘဝတိ, ဥဘယေသံပိ ဝိသေသနတ္ထာ၊ ဝိသေသနသာ ဣဟ သုတ္တေ ('ဝိသေသနံ ဝိသေသျန ဗဟုလံ'ပါ၊ ၂-၁-၅၇) ပထမာ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္ထာ၊ တတော စ 'ဥပ္ပလ၊နီလ' မိတ္ဘျ၊ပိ သိယာ၊ နီလု၊ပ္ပလ၊မိတိ တု သဗ္ဗဒါ ဧေ ဣသ္သေတေ၊ နေ၊သ ဒေါသေ။ ယသ္မာ ကေတရံ ပခဒနံ ဣတရံ အ၊ပ္ပခဒနံ၊ ဒ္ဝိန္ဒံ တု ပခါနေ့ ပရိ်ပရ္ဟ၊နုပဏာ၊ရိတ္ထာ အ-သမ္ပန္ဓာနံ ကေတြ ပယောဂေါ နသိယာ၊ အ၊ပ္ပိခ၊နေ့ပိ ဒ္ဝိန္ဒံ ပခ၊နာ-ပေက္ခ ဝတော၊ နတ္ထိ ပရိ်ပရ္ဟော၊ပဏာ၊ရိတ္ထ၊မိတိ နိ ဘဝတ်ယော ကေ့ကြေ ပယော၊ဂေါ၊ တသ္မာ ကော၊မတြ ပခ၊နံ,အ၊ပ္ပရိ် တု အ၊ပ္ပခ၊နံ၊ဣဒ္ဓ အ၊ပ္ပခ၊နံ,တ၊ဒေ ဥပသဇ္ဇန-သည် ဘဝတိ၊ နေ့၊တ၊ရိ် အန္ဒ၊ဏ္ဍတ္ထ၊ ဥပ၊သဇ္ဇန-သညၜယ 'ဥပသမီပေ ဝိသေသော့ သကတ္ထံ သဇ္ဇတိ ခ်ိပတီ၊တိ။ နီလ,သဒ္ဒေါ စ အ၊ပ္ပခ၊နံ။ တ၊ဒတ္ထသာ ဂုဏသ္ဓ အ၊ပ္ပခ၊နတေ၊ ဥပ္ပလ-သဒ္ဒေါ တု ပခ၊နံ တ၊ဒတ္ထသာ ဒဗ္ဗသ္ဓ ပခ၊နတေ၊ တသ္မာ နီလ၊သဒ္ဒေါ၊ ဧေ ဥပ-သဇ္ဇနံ,နဉ ဥပ္ပလ-သဒ္ဒေါ,ဣတိ နိ ဘဝတိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္ထ ဒေါသော ဝသရ္ပသရ်ေါ၊ ယတြ ဥဘယောပိ ဂုဏ၊သဒ္ဒေါ၊ တတြ ပရိယာယေန ဥပသဇ္ဇန ဘာဝေါ,ယထ၊ ကုဇ္ဇ-ခဠ္ဠော, ခဠ္ဠ-ကုဇ္ဇော၊တိ။ အထ ကုတေ၊ တတြ ဒဗ္ဗသ္ဓ ပခ၊နျ,မဝသိတံ? ဥစ္စ၊တ,ယထ၊' သေတံ ဆ၊ဂ၊,မ၊လ၊ဘောတိ,တိ အ္ဘသ် ဒေသ နာ၊တံ သေတ-ဂုဏသ္ဓ၊ဘ၊ဝေ အ္ဘသ်ဝ၊ပိ ဆ၊ဂသ (ဆ၊ဂလသ) အ၊လ၊ဘ္ဘန၊,ဆ၊ဂ၊,ဘ၊ဝေ သေသ-ဂုဏသ္ဓ အ္ဘသ်ဒဗ္ဗသ္ဓ၊ပိ နာ၊လ၊ဘ္ဘန,ဣ နတ်ဆ၊ဂ၊,ဘ၊ဝေ ပိ၏ဂ ပိ၏ဂ်-မ၊လ၊ဘ္ဘ ယဉ်ပ၊ဂ၊ ဂ္ဂတေ၊ ဘဝတိ။ ယဒိ စ ပခ၊နံ ဂုဏ၊ စ သိယ၊, တဒါ ယထာ ဆ၊ဂ၊,ဘ၊ဝေ မိ၏ဂ ပိ၏ဂ်နစ,လ၊ဘ္ဘတေ, ဣထ၊ သေတ,ဂုဏာ,ဘ၊ဝေ အ္ဘသ-ဂုဏော၊ပိ ဆ၊ဂ၊ဂေါနစ,လ၊ဘ္ဘတေ၊ နစ သော နစ,လ၊ဘ္ဘတေ၊ တသ္မာ ဒဗ္ဗ,မေဝ ပခ၊နံ၊ နဂုဏာ ဣတိ။ နနု စ ဥပ္ပလ-သဒ္ဒေါပိ နေ့,ဝ ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ,ဇာတိ နိ မိတ္ထတ္ထာ၊ တံ ကထ,မသ ပခ၊နျ'? အထ ဇ၊တိမတေ၊ ဒဗ္ဗသ္ဓ-ဘိခ၊နံ, ဇ၊တိ-သဒ္ဒေါ ပ် ဒဗ္ဗသ္ဓ ဒ္ဗေါ,မိတိ ဗျဝတ္ထာပိယတေ၊ ဧ့ နီလသဒ္ဒေါ အ္ဘတိပ္ပ သ,ဂ်ါ၊ သော၊ပိ ဟိ ဂုဏာ နိ မိတ္ထ၊ နီလဂုဏ ဒဗ္ဗသ္ဓ၊ ဘိခ၊နတေ၊ ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ ဘဝတိ၊ နေ့,သ ဒေါသော။ ဇ၊တိဟိ ဒဗ္ဗသ္ဓ ဥပ္ပတ္ထိ၊-ဘူတ်ယ၊ ဝိနစ,ယတေ၊ သ,ခ,ခ၊ရံ ဒဗ္ဗံ နေ့,ဝ ဟော၊တိ၊ အတောဒဗ္ဗ,တ္ထဘူတတ္ထ၊

http://www.dhammadownload.com

ဇာတိ,တန္ဓိမိတ္တကော သဒ္ဒေါ ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ ဗျစဝတ္ထပိယတော၊ ဂုဏာ ပုန အပါယိ နော ဝါ အနဝါယိနေစ ဝါ (ဝိနာသော အ-ဝိနစသော ဝါ) သတိ တသ္မိံ ဒဗ္ဗေ ဝတ္ထန္တေ အ-ဝတ္ထန္တေ စ၊ တသ္မာ တေ ဒဗ္ဗတ္တာ-ဘူတစ, ဣတိ နတန္ဓိမိတ္တ-သဒ္ဒေါ ဒဗ္ဗသဒ္ဒေါ ဗျဝတ္ထာပိတော၊ ဣတိ အလ.မတိ.ဋ္ဌသင်္ဂ်ိန' ၎င်း-နျစသ။

"တံ(ဥပ္ပလံ)ဟိ ဝိသေသနတ္ထစ ပုဗ္ဗနိပါတော နစ.ဂ္ဂဟီတ-ဝိသေသနာ ဗုဒ္ဓိ ဝိသေသော ပစ.ဗ္ဗတိ.တိ ဥပ္ပလ-နီလ.မိတ္ပါ.ဒိပိ သိယာ၊ နေ-ဝံ,ယဒိပိ သဒ္ဒါရေန ဂုဏသ ဝိသေသျတစ ပါခ၀ နျ, တထာပိ အတ္ထ-ဒ္ဒါရေန လောကေ ဒဗ္ဗ-မေ၀ ဗခစန.မီတိ ယထာ 'သုက္ကံ ပဏ္ဍ မစလဘောတေ'တိ သုက္ကစ.ဘာ၀ေ အသုဂုဏောပိ ပဏ္ဍံ(နာဂံ)ပယ္ယတေ နတု ဝိဒ္ဒက-ပိဏ္ဍာ.ဒိ သုက္ကံ-ဂုဏယုတ္တောပိ၊ နဟိ ပိဒ္ဒကပိဏ္ဍိ မာလဘ္ဘသော (ရာဇာ) ကိတ္တိ ဘ၀တိ။ နုန စ ဥပ္ပလ-သဒ္ဒေါပိ နေ.၀ ဒဗ္ဗသဒ္ဒေါ ဇာတိ နိမိတ္တတ္ထစ၊ ကထ မယာ ပါခ၀နျ၊ အထ ဇာတိမတေစ ဒဗ္ဗယောစ.ဘိခ၀နတောဒ ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ နီလ.သဒ္ဒေပိ ပသင်္ဂ်ါ(ဥတ္တော)၊ သော ပိ ဟိ ဂုဏ နိမိတ္တေစ သဒ္ဒေစ နီလ ဂုဏ ယုတ္တသ ဒဗ္ဗသာ.ဘိခ၀နတောစ ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ ဘ၀တိ၊ နစောမေ၀ံ, ဇာတိ ဥပ္ပတ္တိယာ ပဘူတိ အ၀ိနာသံ နဇဟာတိ ဒဗ္ဗံ ဇာတိ နိမိတ္တောပိ အ၀ိနာဘာ၀ါ ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ၊ ဂုဏာ ပုန အနပါယိနော စ သတိပိ ဒဗ္ဗေ နိ၀တ္တိန္ဓိ.တိ။ နတ.ဒ္ဓိမိတ္တ-သဒ္ဒေါ ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ ဗျတိစစရဏောဝ.ကိ" ကာတန္တ-ဋီ။

၅-ဥပမာန–*'ဥ၀မာန-သဒ္ဒါ ရ္ဓေရ္ဓိသော စ သမာသ်သည် ဥပမာန ပုဗ္ဗ ပဒ သမာသ်မည်၏။ ဥပမာန သဒ္ဒါ၏ ဥပမာန, ဥပမေယျတို့၏ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆက်ဆံသော ဥပမာနေစ ပမေယျ သာ၀ဏ္ဏ ဂုဏ်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ဥပမေယျ သဒ္ဒါနှင့် သမစသ်ဖြစ်သည်။ မုံစံကား 'သတ္ထိ.ဝ-သတ္ထိ၊ သတ္ထိ စ သစ သစမာ စာတိ-သတ္ထိ.သစမာ'ဟု၏။ သတ္ထိ.ဝ၊ ဝေ:ငယ်နှင့် တူသော မိန်းမ သည်။ သတ္ထိ၊ မည်၏။ သစ၊ ထိုမိန်းမသည်။ သတ္ထိ စ၊ ခေ:ငယ်နှင့်လည်း တူ၏။ သစမာ စ၊(နွေအခါ အေးကြိုင် ဆောင်:အခါ နွေ:လျှိုင်၍, ဝါဂွမ်းဆိုင်ပုံမယ်ငင်:, လျှော်ပြီ:သော ရွှေအဆင်:ကဲ့သို့) ဝါ၀င်:သော အသား:အရေရှိသော မိန်းမ လည်း မည်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သတ္ထိ.သာမာ၊ မည်၏။

"သိတာ-ကာလေ ဘစေ ဥဏ္ဏာ၊ ဂိမ္ဗ စ သုခ-သိတလာ။
အတ္ထ-ကဠုန-စဏ္ဏာ-ဘာ၊ သာ ထိ သာ မေ-ဘိကိတ္တိတာ"။

ဤကဲ့:သာမာ၏လက္ခဏာစတည်း။ ।သတ္ထိ-သဒ္ဒါ သည် ဥပစာ သဒ္ဒါဖြစ်သော်ကြောင့် ခေ:ငယ်နှင့်တူသော မိန်းမကိုဟောသည်တူ ပြခြင်:၄၇ သတ္ထိ.ဝ တူ ဣ၀-သဒ္ဒါကိုယှဉ်သည် 'အ တံ သဘာစဝေ တံ ဆဘာ၀ါ.ရောပန.မုပစစရော' ဟူရကား ထိုသဘောမရှိသောအရာ၌ ထိုသဘောရှိသည်ကို ပြု၍ စိတ်ဖြင့်ယူခြင်:ကို ဥပစစာဆိုသည်။ ဤ၌ သတ္ထိ-ကစ၊ 'ဥပမိယတေ ယေန တံ-ဥပမာနံ'ဟူသည် နှင့်အညီ နှိုင်:ရှည့်ကြောင်:ဖြစ်၍ ဥပမာန၊ သာမာ-ကား နှိုင်:ရှည့်အပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် ဥပမေယျ။ 'ဥပမိတ္ထ.ဇ္ဈ. ဥပမေယျံ'လုပ်။သတ္တိ-သာမ-ကာ။ ဥပမာန ပုဒ်ရှေ့ရှိသောကြောင့် ဥပမစန ပုဗ္ဗပဒ ဏမ္မခံရမည်သည်။

'ဥပမာနာနိ သာမညဝစနေဟိ' ဝါကျနိ၊ ၂-၁-၅၅။ ။'ဥပမီယတေ အနေနာ.တိ ဥပမာနံ၊ ဥပမာန ဝါစီနိ သျာဒျန္တာနိ သာမညဝစနေဟိ သျစဒျန္တေ ဟိ သဟ သမာယောဇန္တ ကမ္မခံရယ သမစသော ဘဝတိ၊ ဥပမာနော.ပမေယျာနံ သာဓာရဏော ဓမ္မော သာမညံ, တ.ဗ္ဘိသိဒ္ဓော.ပမေယျ ဝစနေဟိ အယံ သမာ သော၊ သ.တ္ထိဝ သာမာ-သတ္ထိ သစမာ'ကာစသိကာ။ ။'ဣဟ ပုဗ္ဗ ပဒံ တသ္မိ ဒိသေ လက္ခဏိကာမိဟိ ဆ္ဌစယိတုံ လောကိကဝိဂ္ဂဟေ ဣဝ-သဒ္ဒေါ ပယုဇ္ဇတေ' သိဒ္ဓန္တ ကေစမုဒီ။ ။'ကုစိ ဥပမာနဘူတံ ဝိသေသနံ၊ သတ္ထိ-ဝ သာမာ-သတ္ထိ-သာမစ'ကာဘန္ဓဝုတ္တိ။ ။'သတ္ထိဝ သာမေ-တိ နေ.ဒံ သမာသ ယောဇ္ဂံ ဝါကျံ တံ-ပဒတ္ထော-မိကရဏတ္ထာ စ၊ ကိန္တု.ပမာနော.ပမေယျ ဘာဝဏထနံ ဒဿိတံ၊ ယဒါတု သတ္ထိ.သဒ္ဒါ သာမ-ဂုဏ-သစမ္ပတ္တစ ဣတ္ထိယံ ဝတ္တတေ၊ တဒါသတ္ထိ.ဝ သတ္ထိ,သတ္ထိ စ သစ သစမာ ဧ-တိ ဝါကျံ၊ ဣဟ သစမ-ဂုဏသ ဥဘယ နိဒ္ဒေါ တ.ဗ္ဘာဝစောဝ သာမ-သဒ္ဒေါ သစမည-ဝစနော.ဟိ ဇစတိဝစနေဟိ နဘဝတိ' ကာဘန္ဓ-ပဋိကာစ။ ။'သိန္ဒစ.ဓိဓာရဏတ္ထာတျ.နေန ပဂ္ဂဒ္ဒယေပိ ပဋိကာစယံ သိဒ္ဓန္တော(ဝ်နိစ္ဆယော)ဥဒ္ဒါပိတေစ၊ တဏာ ဟိ သတ္ထိ.ဝ သစမေ-တိ ဣဝ သဒ္ဒ-ဝိဇ္ဇမစ နတ္ထေ, ဣဝ-သဒ္ဒါ.ဝိဇ္ဇာမာနတ္ထေ ပိ သံမာသ-ယောဇ္ဂ ဝါကျံ၊ ဇ-ဘြ ဣဝ-သဒ္ဒ ဝိဇ္ဇမာနပက္ခေ သိဒ္ဓန္တယတိ တိပဒတ္ထာ-တိ၊ ဣစ သဒ္ဒါ.ဘာဝ.ပက္ခေပိ လက္ခဏာယံ ဒီဇာ.ဘာ-ဝါ ဥပမစနစ.ပမေယျ-ဘာဝ-သမ္ဗန္ဓေ ဆဋ္ဌီ ပတ္တာ.တိ တသြ သိဒ္ဓန္တယတိ ဘိန္နာ.ဓိကရဏတ္ထာ-တိ' ၎င်း-ကဝိရာဇ-ဋီ။

'ဥပမာနသ ဆာမည-ဝါစိနစ'ဥပမီယတေ ယေန တ.မုပမာနံ'၊ သာဒိသောန သကဘိန္ဒ ပဒတ္ထပရိစစယကုံ (အတ္ထနစ ဘိန္ဒဖဒတ္ထ)။ ပမေယျုံ.ပမာနကံ၊ ဣဒ္ဓ ဣတ္ထော၊ ဥပမစနော.ပမေယျာနံ.မေဝ သစ်ခ်ာရဏော စ ဓမ္မော သစမညံ၊ တဗ္ဗာစိနစ ဘာ ဥပမာနဝစိနော ဏမ္မခ်ာရယော ဘဝတိ၊ သတ္ထိ.ဝ သစမစ သတ္ထိ.သစမစ, ဒေဝဒတ္ထာ၊ ဟံသ-သေနိ, သာ-ဒိ၊ သစမည ဝါစီနာတိ.ကိ'? ပဗ္ဗတာ ဣဝ ဝလာဟကာ၊ ဥစမာနသော.တိ ကိ'? ဒေဝဒတ္ထစ ဣဝ သစမာ၊ ကေစစိ သစမတ္ထံ ဂုဏ.မုပါဒါယ သတ္ထိ-သဒ္ဒေါ ဒေဝဒတ္ထာယံ ဝတ္တတိ၊ အတော သစမစနစ.ဓိဓာစရဏ္ဟ.မိဓ္ဓစ.ဟာ။ တ.မ္ဟာ သတ္ထိ စ သာ, သာမစစေတိ ဝါကျံ'မုဒ္ဓဗောဓ-ဒ်ီ။

***ဥပမာန သဒ္ဒါ**–နောဏ်ရှိသော သမာသ်သည် ဥပမစနု.တ္ထရ စဒ ဆမစသ် မည်၏။ 'သီဟော ဝိယ-သီဟော၊မုနိ စ သော သီဟော စစတိ=မုနိ သီဟော'မုံစ်။ သီဟော ဝိယ ခြသော့်ကဲ့သို့တည်း။ သီဟော၊ ခြသော့်နှင့်တူသူ။ သော၊ သည်။ မုနိ စ၊ ၏။ သီဟော စ၊ တူ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မုနိ သီဟော စ၊ ၏-ပေ။ ။ဤ

http://www.dhammadownload.com

သီဟ-ကာ၊ ဥပမာန။ မုနီ-ကာ၊ ဥပမေယျ။ သီဟ-ဟူသော ဥပမေယျ နေ့ကိုရှိ သောကြောင့် ဥပမာ နှုတ်ရပေ၏ ဆိုသည်။ ။'ကွစိ ဥပမာ ဘူတံ ဝိသေသနံ ပရံ ဘဝတိ၊ ပုရိသော ဗျဂ္ဃော ဣဝ-ပုရိသ-ဗျဂ္ဃော၊ ဧဝံ ပုရိသ-သီဟော' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'တထာ ဥပမိတံ 'ဗျဂ္ဃ.ဒီဟိ သာမညာ.ပယောဂေ' ဣစ္စပိ နဝတ္ထုဗ္ဗ. မိစ္စ.ဟ ကွစိတ္ပါ.ဒီ၊ နေ.ဟ ဝိသေသနံ ပုဗ္ဗ.မီ'တိ သုတ္တ.မုတ္တံ၊ အပိ တု 'နစ္ဂ ဟိတ.ဝိသေသနာ ဝိသေသျော စေစ.ပဇ.ယတေ.'တိ ဗုဒ္ဓိ ဧဝ တထေ.တ္ပ၊.တ္တံ။ သာ ပန အညထာ ဧဝ ကွစိ ဂမိကာ(ဗောဓေတာ).တိ ဂမကတ္တာ ဝိသေသနံ ပရံ ဘဝတိ။ အထဝါ,ပုဗ္ဗ.မိဝ ဗျဂ္ဃ.ဒယော ဧဝ ဝိသေသျတာယ အတိဒီယန္တေ၊ ပုရိသော စ သော, ဗျဂ္ဃ.ဒေ.တိ ဝိဂ္ဂဟော။ ပရိဒသ ဗျဂ္ဃ ဣ.တိဥပမာ နေ့.ပမေယျ ဘာဝ-ပ္ပဒဿန.မေတံ၊ ဧဝ.မညမ္ပိ' ကာတန္တ-ဗဟ္ဝိကာ။

ပါဏိနီ-ဌ်-ဥပမာ ဥပမေယျ နှစ်ခုတို့နှင့် ဆက်ဆံသော သူရ စသော သဒ္ဒါကို မယ္ယဉ်ရာ၌ ဥပမေယျ သဒ္ဒါသည် ဗျဂ္ဃ-စသော ဥပမာနှ သဒ္ဒါတို့နှင့် သမာသ်ဖြစ်သည်-ဟူ၏။ ။'ဥပမိတံ ဗျဂ္ဃ ဒီဟိ သာမညာ ပယောဂေ' ပါဏိနီ၊ ၂-၁-၅၆။ ။'ဥပမေယျ-ဥပမိတံ, တ.ဗ္ဗာစီ သျာဒျန္တံ ဗျဂ္ဃ.ဒီဟိ သာမညာ.ပမာန ဝစနေဟိ သဟ သမာသော တေ၊ နစ သော သာမညဝါစီ သဒ္ဒေ ဝယုဇ္ဇတေ၊ 'ဝိသေသနံ ဝိသေသျေန, ဣတိ ပရ နိ့ပါတော ပတ္တော ဝိသေသျသ ပုဗ္ဗ-နိ့ပါတတ္တံ အာရမ္ဘော-ပုရိသော.ယံ ဗျဂ္ဃော ဣ၀=ပုရိသ-ဗျဂ္ဃော, ပုရိသ သီဟော။ သာမညာ ပယောဂေ တိ **ကိ'?** ပုရိသော ဗျ.ဂ္ဃ.ဣ.ဣ.ဇ သူရော' ဣ.ဇ.သိ.ဇ။ -'သာမညာ ပယောဂေ၊ ဥပမာနှ ဥပမေယျနှစ်ခုတို့နှင့် ဆက်ဆံသော သူရတို့ စသော ဂုဏ်ဟော သဒ္ဒါကို။ ဝါ၊ 'ပုရိသော ဗျဂ္ဃော ဣ.ဇ သူရော' စသည်၌ သူရ စသော သဒ္ဒါကို မယ္ယဉ်ရာ၌။ ဥပမိတံ၊ ဥပမေယျ သဒ္ဒါသည်။ ဗျဂ္ဃ.ဒီ.ဟိ၊ ဗျဂ္ဃ-စသော ဥပမာနှ သဒ္ဒါတို့နှင့်၊ သမာသော၊ သမာသ်ဖြစ်၏။''-သုတ်နက်။ ။သူရ-စသော ဂုဏ်ဟော သဒ္ဒါကို ယဉ်ရာ၌ကား၊ 'ပုရိသော ဗျ.ဂ္ဃ.ဣ.ဇ သူရော' ဟူသော ဝါကျဖြင့် သိအပ်သော အနက်ကို 'ပုရိသ ဗျဂ္ဃော သူရော' ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့် မသိအပ်သောကြောင့် ဂမကတ္တ မရှိ၍ သမာသ်မဖြစ်။ အကြောင်းကား၊ ပုရိသ-ဗျဂ္ဃ-သဒ္ဒါဖြင့်ပင် ဥပမာနှော.ပမေယျ ဘာဝကြောင့် ဖြစ်သော ရဲရင့်ခြင်းစသော သူရတ္တစ်ဒီကို ယူခြင်းကြောင့် ပုရိသ-ဗျဂ္ဃ-သဒ္ဒါနှင့် သူရ-သဒ္ဒါ၏ အချင်းချင်းငဲ့စပ်ခြင်း သမ္ဗန္ဓ မရှိ။ ပုရိသ-ဗျဂ္ဃော-ဟု ဆိုလျှင် သူရတ္တာဒီဂုဏ်သည် အတူင်းဝင်၍ ပါလေပြီ ဖြစ်ရကား ဤယေ.ကျ၊.ားသည် တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့် ကျ၊.ားနှင့် တူ၏။ ဝဏ္ဏတိအား.ဖြင့် ရဲရင့်၏ဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့်-ဟူလို။ ။ 'ပုရိသော ဗျ.ဂ္ဃ.ဣ.ဇ သူရော တိ။ တတြ ဟိ သူရ သာ.ပေက္ခသာ ပိ ပုရိသသ ပဝေနတ္ထော 'ရာဇ-မုရိသော သုန္ဒရော'တိ ဝိယ အတြာ သမာသော သိယာ၊ သော မာဘဝီ.တိ 'သာ.မညာ.ပယောဂေ'ဣတျ.တ္ထ.မီတိ ဘာ.ခေါ 'တက္ကဗောဓိနီ။

http://www.dhammadownload.com

***၅-သမ္ဘာဝနာ-**'ဓမ္မေ ဣတိ ဗုဒ္ဓ=ဓမ္မ-ဗုဒ္ဓ'စသည်ကား၊ သမ္ဘာဝနာ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲတည်း။ ချီးမွမ်းခြင်း သမ္ဘာဝနစ အနက်ရှိသော ဣတိ-သဒ္ဒါ၌ရှိသော ကြောင့် သမ္ဘာဝနစ မုဗ္ဗပဒ ဆိုသည်း ရှေ့ပုဒ်အနက်ဖြင့် နေ့ကပုဒ်အနက်ကို ချီးမွမ်းသည်-ဟူ၏။ ။ဣတိ ပုရိမ-ပဒတွေ့ဝ ပရ-ပဒတွေ့စ သမ္ဘာဝိတေ' ဗာ-ဒီ။ ။'ဓမ္မ-သညစ, အနိစ္စ-သညာ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။

ဆောင်ပုဒ်-"ဟုတ္ဝာ သခ်ါတ၊ ဘူတ, ဣတိ-သဒ္ဒါရှိ မှတ်ဘီ
သမ္ဘာဝနာ, ကမ္မဓာ။"

***၆-အဝဓာရဏ-**ဂုဏော ဧ ဓနံ-ဂုဏ-ဓနံ'ကား အဝဓာရဏ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မ ဓာရဲတည်း' ပိုင်းခြားကန့်ကွက်ခြင်းအနက်တော ဧ-သဒ္ဒါ ရေးရှိသော်ကြောင့် အဝဓာရဏ ပုဗ္ဗပဒ ဆိုသည်။ ဧ-သဒ္ဒါဖြင့် ရှေ့ပုဒ်၏အနက်ကို ပိုင်းခြားသည်-ဟူ၏။ 'ဣတ္ထိ ပုဗ္ဗ ပဒတ္ထော သေ ဧ သဒ္ဒေန ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ အဝဓာရဏ ပုဗ္ဗ ပဒေါ နာမ' ဗာ-ဒီ။

***၇-ဒ္ဝ-နx ကုx နိ ပါတ-**န ပြာဟ္ဝဏော-အ-ပြုဟ္ဝဏော, န ဓနုယော-အ-မနုယော-စသည်ကား န-နိ ပါတ်ရှေ့ရှိ၍ န-နိ ပါတ ပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရဲတည်း။ ။ ***ကုစ္ဆိတံ** အန္ဓ=ကဒန္ဓ၊ ကုစ္ဆိတံ အသိ=ကိ ဒသနံ၊ ကုစ္ဆိတော ပုရိသော-ကု-ပုရိသော'စသည်ကား ကု-နိ ပါတ်ရှေ့ရှိ၍ ကု-နိ ဗါတ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲတည်း။ ။ 'ဝဋ္ဋာနံ ဝ ဓနံ=ပါ ဓနံ' ဘုသံ ဗဒ္ဓ=ပ-ဗဒ္ဓ' စသည်ကား ပ-ဓသော ဥဗသဓရ ပုဒ်ရှေ့ရှိ၍ ပါဒိ-ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲတည်း။

ရှုပ်တွက်ပုံ-မဟာ-ပုရိသော=မဟန္တော စx သော xပုရိသော စ။ မဟန္တော စ၊ ဟုတ်၏။ သော စ၊ ဟူသည်။ ပုရိသော စ၊ ဟက်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ ဒ္ဝိ-ပဒေ တုလျာ-ဓိကရဏော ကမ္မဓာရယော, ဤသုတ်ဖြင့် မဟန္တော စxသော xပရိသော စ-ကို ကမ္မဓာရဲသမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဝတ္တိယော=သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-နိ ပါတ်ပုဒ် တ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ ပကတိ ဓသ=သရ အဆုံးရှိသော မဟန္တx ပုရိသ-ကို မဟန္တx ပုရိသ-ဟု ပကတိပြု။ မဟတံ မဟစ တုလျစ ဓိကရဏော ပဒေ-ဟူသောသုတ်ဖြင့် တူသော တည်ရာရှိသော ပုရိသ-ဟူ သော်နေ့ဝတ်ပုဒ်ကြောင့် မဟန္တ သဒ္ဒါကို မဟာ-ပြု။ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်ပြီး၏။ ။ကဏ္ဏော-သပ္ပေါ=ကဏ္ဏော စx သော=သပ္ပေါ စ၊ နီလုပ္ပလံ=နီလ-ဥx တိx ဥပ္ပလ ဥ။ လောဟိတ-စန္ဒနံ=လောဟိတ-ဥx တံx စန္ဒန ဥ နည်းတူ။ ။ပြာဟ္ဝဏ-ဒါရိကာ=ပြာဟ္ဝဏီ စxသောxဒါရိကာ စ၊ ပြာဟ္ဝဏီ စ၊ ဟုတ်၏။ သော၊ ဟူသည်။ ဒါရိကာ စ၊ ဟုတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ ဒ္ဝိ-ပဒေ တုလျာ-ဓိ-ပြာဟ္ဝဏီ စ သxဒါရိ ကာ စ-ကို ကမ္မဓာရဲသမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-နိ ပါ၌ပုဒ် က ပုဒ် အာ-ပစ္စည်းတို့ကိုချေ။ ပကတိ ဓသ=သရ အဆုံးရှိသော ပြာဟ္ဝဏီ=ဒါရိကာ-ကို ပြာဟ္ဝဏီxဒါရိကာ-ဟု

http://www.dhammadownload.com

၃၂၅-သခ်္ခ-ပုဗ္ဗေ ဒိဂု။ ။သခ်္ခ-ပုဗ္ဗေ၊ သခ်္ခ ရှေးရှိသော။ ကမ္မဓာရယော၊ ကမ္မဓာရယ သမာသော၊ သည်။ ဒိဂု-သညေ၊ ဒိဂုမည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ မလ၊ နှိ၊ အညစ်အကြေးတို့တည်း။ တိမလံ၊ သုံးပါးသော အညစ်အကြေး။ တီဏိ၊ သုံးလုံးကုန်သော။ ဖလာနိ၊ သစ်သီးတို့တည်း။ တိ-ဖလံ၊ သုံးလုံးသောသစ်သီး။ တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။ လေါကာ၊ လော၊ စတို့တည်း။ တိလောကံ၊ သုံးပါးသော လောက။ တယော၊ သုံးခုကုန်သော။ ဒဏ္ဍာ၊ တုတ်တို့တည်း။ တိ-ဒဏ္ဍံ၊ တုတ်သုံးခု။ စကသော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဒိသာ၊ အရပ်မျက်နှာတို့တည်း။ စတု-ဒ္ဒိသံ၊ အရပ်လေးမျက်နှာ။ ပဠု၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ ဣန္ဒြေတို့တည်း။ ပဠိန္ဒြိယံ၊ ငါးပါးသော ဣန္ဒြေ။ သတ္တ၊ ခုနစ်စင်းကုန်သော။ ဂေါ၊ ခေ၊ ဝ၊ ရာနိ၊ ဂေါ၊ ခေ၊ ဝ၊ တီမြစ်တို့တည်း။ သတ္တ ဂေါ၊ ခေ၊ ဝ၊ ရံ၊ ခုနစ်စင်းသော ဂေါ၊ ခေ၊ ဝ၊ ရီမြစ်။ ဒိဂု ဣစ္ဆေနေန၊ ဒိဂု အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ဣ-ဣ-ကော×အ-ဣ-ကော၊ နည်း။ ဒိဂုသော၊ ကတ္တံ=ကတ္တံ-စသည်ဌ ဒိဂု-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

ပကတိပြု၊ ကမ္မဓာရယသည်ကား စ, သုတ်ဖြင့် တူသော စသည်ရှိသော ဒါရိကာ-ဟူ သော နေ့ဝက်ပုဒ်ကြောင့် ဟောဖူးသော ပုလ္လိင်ရှိသော ပြာဟမ္မဏီသဒ္ဒါကို ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ (ဤပစ္စည်းပျောက်၍ ပြာဟမ္မဏ×ဒါရိကာ-ဟု အ-ကာရန္တ ပုလ္လိင်အနေသို့ ရောက်၏။) နာမ်ခဲ့၊ သိ-သကဲ၊ ခေ၊ ပြီး၏။ ။ခတ္တိယ-ကညာ×ခတ္တိယာ စ×သ×ကညာ စ၊ နည်းတူ။ (ခတ္တိယ×ကညာ ပကတိ ရှိပ်။ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ခဲ့လျှင်ကား ရှေ့မှခံ၍ အာ-ပစ္စည်းပျောက်၍ ခတ္တိယ×ကညာ-ဟု ပုလ္လိင် အကာရန္တ အနေသို့ ရောက်၏)။

၃၂၅-ဒ္ဒွိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'သခ်္ခ-ပုဗ္ဗေ ဒိဂု'ပါဏိနီ။ ၂-၁-၅၂။ ။'သခ်္ခ ပုဗ္ဗေ ဒိဂု,မီတိ ဣ-ယျော' ကစတန္တ။ ၂-၅-၆။ ။'ဒ္ဒွေ ဂါ၊ ဝေါ ဒိဂု၊ ဒိဂုဝိယာ၊ တိ ဒိဂု'လုပ်။ ။ဒ္ဒွေ၊ နှစ်ကောင်ကုန်သော။ ဂါ၊ ဝေါ၊ နွားတို့တည်း။ ဒိဂု၊ နှစ်ကောင်သော နွားစု။ ဒ်ဂု-ဝိယ၊ ဒိဂု-သဒ္ဒါနှင့်တူ၏—ပေ။ ။ဒိဂု-သဒ္ဒါ ဒ္ဒွိ-ဟူသော သခ်္ခ ရှေ့ရှိသကဲ့သို့၊ သခ်္ခ ရှေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဒိဂု-သဒ္ဒါနှင့် တူသောကြောင့် ဒိဂုသမာသ်မည်သည်။ ။တစ်နည်း။ 'ဒ္ဒွိဟိ လက္ခဏေဟိ ဂတော အ-ဝ-ဂတော-တိ ဒိဂု'လုပ်။ သခ်္ခ ရှေ့ရှိခြင်း၊ မျှားသောအစုဖြင့် နပုလ္လိင်, ကောဝုံ့ အဆုံးရှိခြင်း။ လက္ခဏာ နှစ်ပါးတို့ဖြင့် မှတ်အပ်, သိအပ်သောကြောင့် ဒိဂု-သမာသ်မည်သည်။ ။တစ်နည်း။ 'ဒ္ဒွိဟိ လက္ခဏေဟိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိတိ ဒိဂု' လုပ်၊ ဆိုပြီး လက္ခဏာ နှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဖြစ်တတ်၍-ဒိဂု သမာသ် မည်သည်။ ။ သခ်္ခ-ပုဗ္ဗေ ဒ္ဒွိဂု'ဟု ဆိုသောကြောင့် ရှေ့ပုဒ်သစ လို့ရင်း။ နေ့ဝက်ပုဒ်မှစ သခ်္ခ

http://www.dhammadownload.com

၃၂၆-ဥဘော တပ္ပုရိသာ။ ။ဥဘော၊ ဒ္ဒိဂု, ကမ္မဓာရဲသမာသ်နှစ်ခုတို့သည်။ တပ္ပုရိသာ၊ တပ္ပုရိသ်မည်ကုန်၏။ ။ဥဘော ဒီဂု ကမ္မဓာရယ သမာသာ၊ ဒီဂု ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ် နှစ်ခုတို့သည်။ တပ္ပုရိသ သည်ခ၊ တပ္ပုရိသ် မည်ကုန်သည်။ ဟောဏ္ဍီ(ကုန်၏။ ပြာဟ္မဏော၊ ပုဏ္ဏားသည်။ နု၊ မဟုတ်။ အ-ပြာဟ္မဏော ပုဏ္ဏား မဟုတ်။ ဝ(သ်လော၊ သူယုတ်သည်။ နု၊ မဟုတ်။ အ-ဝ(သ်လော၊ သူယုတ်မဟုတ်။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ နု၊ မဟုတ်။ အ-ဘိက္ခု၊ ရဟန်းမဟုတ်။ ပဠု၊ ဝ(ဿ်၊ ဝါးနှစ်သည်။ နု၊ မဟုတ်။ အ-ပဠု-ဝ(ဿ်၊ ဝါးနှစ်မဟုတ်။ ပဠု-ပုလိ၊ ဝါးထုတ်သည်။ နု၊ မဟုတ်။ အ-ပဠုပုလိ၊ ဝါးထုတ်မဟုတ်။ သတ္တ-ဂေါခ(ဝ(ရဲ့ ခုနစ်စင်းသော ဂေါခ(ဝ(ရီ၊ မြစ်သည်။ နု၊ မဟုတ်။ အ-သတ္တဂေါခ(ဝ(ရဲ့ ခုနစ်စင်းသော ဂေါခ(ဝ(ရီမြစ်

ပုဒ်ဖြစ်စေ၊ တပါးဖြစ်စေ ဒ္ဒိဂု သမာသ်သာတည်း။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္ဒိဂုသမာသ်၏ လက္ခဏာကို ပြသည်။ ရှေ့ခနာက် ဝထမာကျေ့၌ သခ်ျာရှေးရှိသော သမာသ်ကို ဒ္ဒိဂု-ဟူ၍မှတ်။

ဆေ(ပုဒ်-"**သခ်ျာ ရှေ့ခန၊ ပုဒ်-နှစ်ထွေ၊ ပ-ကြေ ဒ္ဒိဂု မှတ်။**
ဒ္ဒိဂု-နှင့်ဈေ၊ သဒ္ဒိသူ၊ စ္ဆဲယူ ပညတ်, ယင်းသမာသ်"။

ရှုပ်ဈေက်-တိ-မလ=တိဏ္ဍိ×မလခန္ဓိ။ ဘုမ(ဟဠ(ခန္ဓိ၊ ဗေါင်းအုပ်ကုန်သော။ တိဏ္ဍိ၊ ကုန်သော။ မလခန္ဓိ(တို့တည်း။ ဤတို့ အတ္ထေ(ဋ္ဌ။ ဒ္ဒိပဒေ တုလျှာခံကရဏော=တိဏ္ဍိ×မလခန္ဓိ-ကို ကမ္မဓာရဲ ဏမာသ်အမည်မှည့်၊သခ်ျာပုဗ္ဗော ဒ္ဒိဂု-ဒ္ဒိဂုသမာသ် အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ ယောဇိတတ်တို့ကုန်ချေ။ ပကတိ စသော+သရ အဆုံးရှိသော တိ×မလ-ကို တိ×မလ-ဟု ပကတိပြု။ ဒ္ဒိဂုသော=ကတ္တံ=တိ-မလ,ဟူသော ဒ္ဒိဂု သမာသ်ကို နုပုံ,ကော်ဘ်ဇဲ့၊ နခမ်ဇဲ့။ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ဏာပ်၊ ပြီ(၏)။ ။ကြွင်းရှုပ်များလည်း နည်(တူတူက်။ သတ္တဂေါခခ(ရ-၌ သတ္တ×ဂေါခ(ဝ(ရီ-ဟု ဗကတိရှုပ်ဖြစ်၍ နုပုံကော်ဘ ဇဲ့ပြီးလျှင် ကုစီ သမာသန္တ,ဂတာန မတ္တခ(ရန္ဓေ=သမာသ်ပုဒ်၏ အဆုံး(၌ဖြစ်သော ဤ-ကို အ-ပြုသည်သာထူး၏။

၃၂၆-ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'တပ္ပုရိသ(ခ ဥဘော' ဏခ(ဘန္ဓ၊ ၂-၅-၇။ 'တသ ပုရိသော(ခ တ(ပ္ပုရိသော(ခ တ(ပ္ပုရိသော(ခ ဝိယာ(တိ အပ္ပုရိသော' လုပ်(၊ တသ(ထိုမင်း(၏)။ ပုရိသော(အချင်း(ယေ(ကျား(တည်း)။ တ(ပ္ပုရိသော(ခ ဝိယ၊ တ(ဗ္ဗု-ရိသ-သဒ္ဒါနှင့်တူ(၏-ပေး)။ ။တ(ပ္ပုရိသ သဒ္ဒါသည် နောက်ပုဒ် ပြဋ္ဌခန်းသော(ခ ကြောင့် နောက်ပုဒ်အရသ(ခ ပခ(ခန ယူသကဲ့သို့ 'ဘူမိ-ဂတော' စသော သမာသ်သည်လည်း၊ နေ(ခက်ပုဒ်ပြဋ္ဌခန်း(ရကော(၊ တပ္ပုရိသ သဒ္ဒါနှင့်တူသော(ကြောင့် တစ္ဗု-ရိသ် မည်သည်။ ။ဥဘော-သဒ္ဒါဖြင့် ဒ္ဒိဂု,ကမ္မဓာ(ခ(ရဲ့ နှစ်ပါးကိုယူရ(၏)။ သို့အတူက် ကမ္မဓာ(ခ(ရဲ့ မိသ(ဏ-တ(ပ္ပုရိသ်, ဒ္ဒိဂု မိသ(ဏ-တ(ပ္ပုရိသ်-ဟု မိသ(ဏ(ခ) တ(ပ္ပုရိသ်နှစ်မျိုး(ဖြစ်(၏)။ ဖြစ်ပုံကား- နု-ပြာဟ္မဏော,စသည်၌ နု,သဒ္ဒါ,ပြာဟ္မဏ-သဒ္ဒါတို့၏တူသော(

http://www.dhammadownload.com

မဟုတ်။ ဒသ ဂဝံ၊ ဆယ်ကောင်သေ၏ နှားသည်။ နှ၊ မဟုတ်။ အ-ဒသ ဂဝံ၊ ဆယ်ကောင်သေ၏နှားမဟုတ်။ ပဏ္ဍ-ဂဝံ၊ ငါးကောင်သေ၏နှား။ နှ၊ မဟုတ်။ အ-ပဏ္ဍ ဂဝံ၊ ငါးကောင်သေ၏နှား၊မဟုတ်။ တ-ပ္ပုရိသ ဣစ္ဆနေန၊ တပ္ပုရိသ်အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ကုံ-တ္ထော=ကော×အတ္ထော၊ နည်း။ အတ္ထ-နှင့် တ-ပ္ပုရိသေ=တပ္ပုရိသေ-စသည်ဌ် တ-ပ္ပုရိသ်-ဟူ ခေါ်ဆိုခြင်းအကျိုးရှိ၏။

ပုဏ္ဏား-တု-ဟူသော ဗြပ်အနက်ကို ဟောသောကြောင့်၊ တုလျှား-ဓိကရဏ၏အစွမ်းဖြင့် ကမ္မဓာရဲမည်၏။ နှ-သဒ္ဒါသည် ထွန်းပြတတ်သော ဝိသေသန၊ ဗြာဟ္မဏ-သဒ္ဒါကား ထွန်းပြအပ်သော ဝိသေသျှဖစ်၍ နေ့ဝက်ပုဒ် ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် တပ္ပုရိသ်လည်း မည်ရာ၏။ ကမ္မဓာရယ မိသက-တပ္ပုရိသ်,မည်၏။ ပဌိန္ဒြိယံ, စသည်ဌ် ပဏ္ဍသ-ဒ်ျှောရေးရှိ၍ ဒီဂု၊ ဣန္ဒြိယ-ဟူသော နောက်ပုဒ်ပြဋ္ဌာန်း၍ တပ္ပုရိသ်လည်း မည်ရာ၏။ ဒီဂု မိသက-တပ္ပုရိသ်မည်၏။ ။ကေစိ,ဘုံကား၊ ယင်းမိသက တပ္ပုရိသ် နှစ်ရပ်ကို တစပ်တည်းရှောစပ်၍ ဥတေ တပ္ပုရိသ်-ဟု ကေနာမ ပြုကြကုန်၏။ ယင်း၀ါဒကိုလည်း။ ။ဧကကသ် သမာသသ ဥဘယ တပ္ပုရိသ-ဘာ၀ါ-ဘာ၀တော တံ နာမံ နုပဝဋ္ဋ'ဟု အကြောင်းရှာ၍ နီတိ,ဆရာ ပယ်လေပြီ။ ।ဤမိသက-တပ္ပုရိသ်သည် ရှေ-နောက် ဗထမကျော်၍ ပထမစ-တပ္ပုရိသ်လည်း မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**နောက်ပြဋ္ဌာန်းမှု၊ ဒီဂု-ကမ္မ၊ ယင်းနှစ်ဝ၊ မိသက,အမည်ပေး။**
တပ္ပုရိသ်တွင်၊ အတွင်း၀င်၊ ကမ္မင်-ဒီဂု ဒွေး။
ပြဋ္ဌာန်းနောက်ပုဒ်၊ တပ္ပုရိသ် သမုဏ်အမည်ပေး"။

သက္ကတဋ္ဌ-'အ-ဗြာဟ္မဏော'ကို ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ-ဋီကာ, ကခတ္ထဋီကာ,ပဋိကာ, စသော၀ဆရာတို့က ပုဗ္ဗပဒတ္ထ ပဓာန,သမာသ်ဆို၍၊ ဂါထိန္ဒ,နုသ၀ရီ မဟာဘာ၀ဿ ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိန္ဒျာသ စသော၀ဆရာတို့ကား ဥတ္တရပဓာန,သမာသ်ဆိုကုန်၏။ ဆိုမှုံကား-'နဉ်' ပါဏိနီ၊ ၂-၂-၆။ ।ဤနဉ် (နှ)ပတိသေ၀သည် ပရိယုဒါသ ဝုတ္တိ, ပသဇ္ဇ,ပ္ပတိသေ၀ ဝုတ္တိ နှစ်မျိုးရှိရာ 'ပရိ တုလိတ မဂ္ဂယ္ဟ နိသေ၀နီ,ယသ ဥတ္တရ-ပဒတ္ထသ် အသန် ခေပန်-ဝဇ္ဇနံပရိယုဒါသော တေန ဝိသိဋ္ဌေ အတ္ထေ ဝုတ္တိ-ပရိယုဒါသ၀ုတ္တိ'ဟူသည်နှင့်အညီ မြစ်အပ်သောပုဒ်ကို ကြဉ်၍ တူ၀ေသောအနက်ဌ် ဖြစ်ခြင်းရှိသော နဉ်(နှ)ပတိသေ၀သည် ပရိယုဒါသ။ 'ပတိသေ၀နီ,ယ,မေ၀ ပသဇ္ဇ ပတ္ကာ တံ သဒ်သ,မနုပေက္ခိယ နိသေ၀ေ၀ ပသဇ္ဇ,ပ္ပတိသေ၀မော၊ တေန ဝုတ္တိ အသော်တိ ပသဇ္ဇ,ပ္ပ,တိသေ၀ဝုတ္တိ' ဟူသည်နှင့်အညီ၊ မြစ်အပ်သော ပုဒ်အနက်သို့ ကပ်ရှောစ်၍ တူသည်ကိုမျှမငဲ့ကွက်ဘဲ၊ ထိုပုဒ်အနက်ကိုမြစ်ခြင်းသည် ပသဇ္ဇ,ပ္ပတိ-သေ၀၊ မြစ်အပ်သော၀ပုဒ်အနက်ကိုမြစ်၍ အတူကို ယူ၀ေရန်ပြလျှင် ပရိယုဒါသ။ အတူကိုမပြဘဲ ပုဒ်အနက်တခုလုံးကိုမြစ်လျှင် ပသဇ္ဇ,ပ္ပတိသေ၀။ ဗြပ်ကိုမြစ်လျှင်

http://www.dhammadownload.com

ဝရိယုဒါသ။ ကြိုဏာခံကိုမြစ်လျှင် ပသဇ္ဇ ဟူ၍လည်း ဆိုကုန်၏။ ။'အ-ဗြာဟ္မဏ-မခနယ်'အ-ဗြာဟ္မဏ-ကိုခေါ်ခဲ့,ဟူရာ၌ ဗြာဟ္မဏ-ဟူသော နေဝက်ပုဒ်အနက်ကို မြစ်၍ ကြိယာ,ဂုဏ်,ဇာတ်တို့ဖြင့် ထိုနှင်တူသူ ခတ္တိယ-စသည်ကိုယူရန် ပြသော ကြောင့် ပရိယုဒါသ၊ 'အ-သူရိယ ပဿာ ရာဇဒါရာ'မိဖုရားတို့သည် နေကိုမကြည့်မမြင်-ဟူရာ၌ သူရိယ-ဟူသော နေဝက်ပုဒ်တစ်ခုလုံးအနက်ကိုမြစ်၍၊ ထို၏မရှိခြင်း အဘာဝ-ကို ပြသောကြောင့် ပသဇ္ဇ-ဟူလို။ ။ထိုတွင် ပရိယုဒါသအားဖြင့် ပုဏ္ဏား မှတပါး ပုဏ္ဏားအဖြစ်၌ မတည်သော ပုဏ္ဏားနှင့် တူသူ-မင်းစသည်ကို အ-ဗြာဟ္မဏော,ဆိုသည်။ ပသဇ္ဇ-အဖြင့်၌ ပုဏ္ဏား၏အရိပ်အယောင် စလွယ်ကြိုး-စသည်ကို မြင်၍ မင်း-စသည်ကို ပုဏ္ဏား-ဟု မှတ်ထင် ယောင်ဝါးသော မိစ္ဆာဉာဏ်၏ 'ဗြာဟ္မဏော,ယံ နု ဘဝတိ' ဤသူ ပုဏ္ဏားမဟုတ်-ဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်၍ ဆုတ်နစ်ပယ်ရှားခြင်းကို 'ဗြာဟ္မဏော'ဆိုသည်။ ထိုတွင် သဒ္ဒါသန္ဓင့်ကင်း၍ မိစ္ဆာဉာဏ် မဖြစ်-သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ 'အ-ဗြာဟ္မဏ,မခနယ' စသော ပယောဂ သာမတ္ထိယဖြင့် တူ-အူကို သိရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ထိုနှင့် အလားတူကုန်သော သူတို့၌ဖြစ်ကုန်သော လိင်, သင်္ချာ, တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော အပြားအစားဖြင့် ပရိယုဒါသ, ပသဇ္ဇ, နှစ်ပက္ခလုံးပင် နဉ်(နှ) စူသော ပတိသေဓပုဒ်သစ ပြဌာန်းသည်ဖြစ်၍ ပုဗ္ဗ ပဒတ္ထ,ပ္ပဓာန သမာသ် ဆိုသည်။

'နဉ,ယံပရိယုဒါသ-ဝုတ္တိ ပသဇ္ဇ,ပ္ပတိသေဓ-ဝုတ္တိ စ၊ ပထမ ပက္ခေ ဗြာဟ္မဏစ အညေစ ဗြာဟ္မဏတ္တစ,နဋ္ဌစသိတေစ ခတ္တိယစ,ဒိ ဗြာဟ္မဏ သဒ္ဒိသေစ,ယောဝ အ-ဗြာဟ္မဏော နာမ၊ ဣတရသ္မိံ' ပန ဝကေ္ခ ကေနစိ သံသယ,နိမိတ္တေန ခတ္တိယာ ဒေါ ဗြာဟ္မဏော,တိ ပဓတ္တသ မိစ္ဆာဉာဏသ နိဝတ္တိ ကာရီယတိ 'ဗြာဟ္မဏော,ယံ နု ဘဝတိ'တိ၊ ဣမသ္မိံ' ပက္ခေ အ-ဗြာဟ္မဏောစတိ ဗြာဟ္မဏတ္တ,ဋ္ဌစသိတေစ နု ဘဝတီ,တိ အတ္ထော၊ တတ္ထ ဝိနာ သဒ္ဒိသတ္တံ မိစ္ဆာဉာဏာ,သမ္ဘဝါ ပယောဇ,ဘာ မတ္ထိယာ စ သဒ္ဒိသ,ပဋိပတ္တိ တ,ဂုတာ စ လိင်-သင်္ချာ ဘဝန္တိ အတေစယော ဝေါ,စ္စတေ 'နဉ,ဝ ယုတ္တ,မည သဒ္ဒိသစ,ဓိဓာရဏော၊ တထာ ဟိ အတ္ထ သ,မ္ပစ္စ,ယော,'တိ၊ ဝေါ ပက္ခ-ဒ္ဒယေပိ ပုဗ္ဗ ပဒတ္ထပ္ပဓာန-န္တိ' ဗုဒ္ဓိမ္ပသစခန်။

'အ,ဗြာဟ္မဏော,'တိ အထာ,ယံ နဉ်(နှ)ပတိသေဓ ဝစနေစ၊ သေစ ကိံ' သတော ပတိသေဓံ ပ္ပတိပါဒယတိ? ဥဒါဟု အသတေစ? နဏာဝ သာဓေစ, တသ္မာ,သက္ကသာခနတ္ထစ၊ ယ,ဇ္ဇေတ် နဉ်သ သ,မတ္ထိယံ သိယာ,တဒါ နဏေစိ ရာဇာရော ဟတ္ထိ အသ,ခယော ဝိဘရေယ္ယုံ၊ နု သန္တိ မေ ဆတ္တေါ ဣစ္ဆေဝံ ဗြူ,ဝေယ္ယုံ၊ နု ခဝိ အသတော၊ တသ္မာ သဏ,မေဝ ပတိသိဒ္ဓတ္တာ နု စ သန္တာ,သန္ဓေဟိ အပရော,ပကာ,ရော အတ္ထိ၊ ယတြ နဉ်သ ဗျာပါရော၊ တ,ဒုတ္တံ-

"နု သတံ ပတိသေဓောတ္ထိ၊ သော,သန္ဓေသု နု ဝိဇ္ဇတိ။
လောကသ္မိ,မခနုန ညယော,နု ညာ,ဏ္ဏော ပဏယံ ဝတော,"တိ။

http://www.dhammadownload.com

နေ့တ.မေ၀်၊ သဗ္ဗေ၀ ဟိ သဗ္ဗေါ ယဟောဂ် ပတိ သကတ္ထေ ပယောဇတ္ထော (ပယုဇ္ဇန္တသ)ဉာဏ.မပေဂ္ဂတိ။ သဏ် ဟိ ဘာ.မတ္ထံ ပရံ ပတိပါဒယိတုဏာ.မေန သဗ္ဗေါ ပယုဇ္ဇတေ၊ တ.ဣ ဉာဏ် ဒုဝိ၀ံ သမ္မာ, မိစ္ဆာ စ၊ ဒ္ဝယ-မပ္ပေ.တံ ဗြာဟ္မဏ သဒ္ဒ.ပ္ပယောဂေ ကာရဏ်၊ တသ္မြ သမ္မာ ဉာဏ.ပုဗ္ဗကေ ဗြာဟ္မဏ-သဒ္ဒ.ပ္ပယောဂေ နတ္ထိ နဉ်သ် ဗျာ၀ါရော၊ န ဟိ တေန တသ္မြ ကိ၀ိ ကရီယတေ ဗြာဟ္မဏ-သဒ္ဒသ် ယထာ.တ္ထ-၀ိသယ.တ္တေန တ.ဒတ္ထသ် ပတိ.ပါ.ဒိတု.မသက္ကတ္တာ၊ မိစ္ဆာဉာဏ-ပုဗ္ဗကေတု အတ္ထိ နဉ်သ ဗျာ၀ါရော၊ တတြ ဟိ တေန ဗြာဟ္မဏ-သဒ္ဒသ် မိစ္ဆာဉာဏ.ပ္ပ၀ဘ၀တ္တ.မာ၊ချာယတေ၊ သ စ နဉ် ဒုဝိ၀ေ, ပရိယုဒါသ၀ုတ္တိ, ပသဇ္ဇ-၀ုတ္တိ စ၊ တတြ ဒေ၀ိမိ ပဒေ ဗြာဟ္မဏ-သဒ်သော ၀ေ ခတ္တိယာ ဒီ အ-ဗြာဟ္မဏော.တိ ၀ုတ္တော ပတိ.ပတေ.ဒုတိယေ တု ဂ်ိစ္ဆာဉာဏနိ၀ေတ္တိ ယော ' ဗြဟ္မဏော ' ယံ နု ဘ၀တိ.တိ၊ အ-ဗြာဟ္မဏော.တိ ဗြာဟ္မဏတ္တေနာ ဗ္ဗာ.သိတော၀ (အဓိဋ္ဌိတော၀) နု ဘ၀တီ.ဗ္ဗ.တ္တေ၀၊ စာ.ဣ မိစ္ဆာဉာဏ.မိန္ဒြိယ မောဇုက္ခံ သာ.ဒိသ.မန္ဒရေန နု သမ္ဘ၀တီ.တိ အတ္ထော၀ သဒ်သ-ပ္ပတိ.တ္တိ တဂ္ဂတာ စ လိင်-သ၁်္ခ ဘ၀န္တိ၊ တထာ စ ၀ုတ္တံ 'နဉ် ဝ.ယုတ္ထမည်သ ဒ်သ.ဓိကရ.ဏ တထ.ဟျ.တ္ထ.ဂတိ' (ပရိဘာ.သေ၁-၇၅) ဣတိ တ.ဒေ၀.မုဘယ ပ.ကေ့ပိ ပုဗ္ဗ-ပ.ဒတ္ထသ ပ.ဓာ.နတ္တံ၊ တ.ဗ္ဗသေန သ.ဒ်သ.သ ဒ ၀တ္ထိယ.ဒ စ ပတိ.ယမာ.နတ္ထ.ဒ၊ ဒေ.ဣ သတိ နု သတေ.ဒ ပတိ.သေ.ဓော.နဒ.ပ္ပ.သတော.၊ ကိ.ဣ ဘ.မေနဒ.တ.ဗ္ဗ် တ.ဓိတိ ပယုတ္ထသ ဗြာဟ္မဏ-သဒ္ဒ.ဒ.ပ္ပ.ဒ.ပ.ဒ.ပ.ဒ.

http://www.dhammadownload.com

ဝါရော၊ နဟိ တတြ တေန ကိစ္စံ ကရီယတေ၊ မိစ္ဆာဉာဏ ပုဗ္ဗကေတု ဝိဇ္ဇတေ၊ ဝ။ ကသ္မာ ဗျဝပါရော၊ တတြ ဟိ တေန မိစ္ဆာဉာဏ-ပ္ပဘဝတ္တာ၊ ပရသ္သ၊ ချယတေ၊ မိစ္ဆာဉာဏံ စ ဒုဋ္ဌ-ဒ္ဒိဋ္ဌိ-ဟေတု ကံ၊ တံ ပ္ပ သာဒိသာ ဒီတေ နဿ ဝ ဗ္ဗ ဝ ဝ ပတိသေခ သ္ဒတိ ဥ္ဘရ-ပဒတ္ထ-သဒ္ဒိသော သမ္ဘသ-တ္ထော ဇာယတေ၊ ကထ ဧဝ-ဝ-ကတ်-'ကိ (ပရိဘာ-၇၅) ကတ္ထ 'အ-ပြာဟ္မဏ-မာနယ' ကျ-ကတ္ထ ပြာဟ္မဏ-သဒ္ဒိသ ဝ-ကတ်ယာ-ဒီပတိ-ကိ ဘ-ကတ်၊ ကတ်ကိ ၊ ဘ-ကတ်ကိ ပုဗ္ဗ-ကတ် ဒေါသာ-ဝ-သရ-ပ္ပ ဆ-ဂ်' ဇိ-ဒ-ဒ-ဗ-ဒ-ရ-ယ။ ။ ဥ-ကတ်ရ-ပဒတ်-ပ-ခ-နော-ယ် သမ-ယ-ယ-ရ၊ ကထ ဟိ အာ-ရော-ပိ-ကတ်ံ နေန ဇော-ကတ်ယတေ။ ကထ-ရ ဧ-ရ-ပ-ခ-ပ-ခ-ရ-ယ-ရ-ယ-ရ-ယ

http://www.dhammadownload.com

၃၂၇-အ၊မာဒယေစ ပရ-ပဒေဘိ။ ။ပရ-ပဒေဘိ၊ နောက်မုဒ်တို့နှင့်။သဟ၊ တက္ခ။သယော်ဣ၁၊ ချဉ်းစပ်တတ်ကုန်သော။ အ၊မာဒယေစ၊ အံ-စသော ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။ တပ္ပုရိသစ၊ တပ္ပုရိသ် မည်ကုန်၏။ ။ဘစ-အ၊ မာဒယေစ၊ ထို အံ-စသော ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။ ပရ-ပဒေဘိ၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ နစမေဟိ၊ နစမ်တို့နှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ ကဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ သမယော်ဣ၁၊ ချဉ်းစပ်တတ်ကုန်၏။ တဒါ၊ထိုအခါ၌။ သော သမာသော၊ ထိုသမၚသ် သည်။ တပ္ပုရိသ၊သညော၊တပ္ပုရိသ်မည်သည်။ ဟောတိ ၏။ ။ကေ-ဘူမိ ၊မြေသို့။ ဂတော၊ သွား၊သည်တည်း။ ဘူမိ-ဂတော၊ မြေသို့သွား၊သည်။ သဗ္ဗရတ္တိ ၊ တည်ဉ့် ပတ်လုံး။ သောဘနော၊ တင့်တယ်သည်တည်း။ သဗ္ဗရတ္တိ သောဘနော၊ တည်ဉ့် ပတ်လုံး။ တင့်တယ်သည်။ အပါယိ၊ အပါယ်သို့။ ဂတော၊လားရောက်သည်တည်း။

သမၚသ်ဌ နိ-နိဗါတ်ပုဒ်ကို အ-ပြု၊ နစမ်ငွဲ့ သိ-သက်။ အံ-ပြု၊ ချေ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ အ-ပဗ္ဗပုလိ=နxပဗ္ဗပုလိ အ-သတ္တဂေါ=စဝ-ရ=နxသတ္တဂေါ=ဝ-ရ အ-ဒသ ဂ-ဝံ= နxဒသ ဂ-ဝံ၊ အ-ပုဗ္ဗ ဂ-ဝံ=နxပဗ္ဗ ဂ-ဝံ နည်းတူ။ ဒီဂု-မိဿက တပ္ပုရိသ်။(ဥဒ္ဒေသ- ဗဗ္ဗ ဝဿ-ကို၊ ပဗ္ဗ-ဝဿာနီ,တည်၍ ဣမ္ဗမ-ခရဲ ဒီဂု မှည့်၊ပဗ္ဗ-ဝဿ-တု ဒီဂု-သမၚသ် ဖြစ်အော်ခင်လုပ်ပြီးမှ နxပဗ္ဗ-ဝဿ-ဟု နှ-နှင့်တွဲ၍ တဖန် တပ္ပုရိသ်လုပ်၏။ **နီဿ**ဟု တို့လည်း ဥ-အတူပင် ရှုပ်တွက်ကြ၏။ ။သို့သော် ရှုပ်ပြီးလွယ်စေခြင်းငှ ဒီဂု သမၚသ်ဖြစ်ပြီ၊ဟု သို့၍၊ ဤရှုပ်စီရင်ပြီး၏။)

၃၂၇-ဒ္ဒီ-ဗဒ, သညာသုတ်။ ။'ဝိဘတ္တိယော ဒုတိယစ၊ ဒီ နာမာန ပရ-ပဒေန တု၊ သမယော်ဣ ၁ သမစသော ဟိ၊ ဥ ဣ ဣ ဣ

http://www.dhammadownload.com

အဝါယိ-ဂတေ၁-အပါယ်သို့ လား၊ရောက်သည်။ ။ခ-ဤသို့ရေး၊ အစိုးရသည်။ ကတံ ပြုအပ်သည်ကို တည်း။ ဤသရ-ကတံ၊ အစိုးရသည် ပြုအပ်သည်။ သလ္လေန၊ မြားဖြင့်။ ဝိဇ္ဇ၊ ဖောက်ထွင်းအပ်သည်တည်း။ သလ္ဝ-ဝိဇ္ဇ၊ မြားဖြင့် ဖောက်ထွင်း အပ်သည်။ ။ဂ-ဂထိန်ဆား၊ ကိုထိန်ခင်းဖို့ရာ။ (ထည့်၊ အာဘတံ၊ ဆောင်ယူ အပ်သော)ခတ္တိ၊ အဝတ်သက်နှိုင်းတည်း။ ကိုထိန-ဒုသံ၊ ဂဏိန်ခင်းဖို့ရာ ဆောင်ယူ အပ်သော အဝတ်သက်နှိုင်း။ အာဂန္တုကဿ၊ ဧည့်သည်ဖို့ရာ၊ (ထည့်။ အာဘတံ၊ သော) ဘတ္တံ၊ ထမင်းတည်း။ အာဂန္တုကဿ-ဘတ္တံ၊ ဧည့်သည်ဖို့ရာ ဆောင်ယူအပ် သော ထမင်း။ ။သ-မေထုနဿ၊ မေထုန်မှ။ အပေတော၁ ဟောင်းသည်တည်း။ မေထုနဿ-ပေတော၁ မေထုန်မှ ဟောင်းသည်။ စောရာ၊ ခိုးသူမှ။ ဘယံ၊ ကြောက်ခြင်းတည်း။ စောရ-ဘယံ၊ ခိုးသူမှ ကြောက်ခြင်း။ ။c-ရညော၊ မင်း၏။ ပုတ္တော၁ သား တည်း။

တပ္ပုရိသ် မည်ပြန်သော ကြောင့် ပထမစတပ္ပုရိသ်နှင့် ဒုတိယ-ဗဟုဗ္ဗီ သုဒ္ဓ တပ္ပုရိသ်ခြောက်မျိုးကို ပေါင်းမူ တပ္ပုရိသ်အကျယ် ခုနစ်မျိုးဖြစ်၏။ ။အမာဒီ တပ္ပုရိသ်သည်လည်း ရှေ့ပုဒ်၌ ကျေ၀ိဘတ်ကိုစွဲ၍ ခြောက်မျိုး၊ ဝိဘတ်နက်ကို စွဲ၍မူကား မျိုးသေ၁အပြား၏။ ပုံစံ၌ ထင်ရှား၊လတ္တံ့။

ဆောင်ပုဒ်-"**ကံ-စ, ဝိ-ကျေ၊ ရှေ့ပုဒ်နေ၊ မှည့်လေ အ၊မာဒီ။**
ဒု-စ,ချဉ်းကပ်, ယင်းသမာသ်၊ ပညတ်ခြောက်မျိုးရှိ။
ဝိဘတ်အနက်၊ အမျှား၊ထွက်၊ ပွား၊ချက် တပ္ပုရိ"။

ပုံစံ၌ ရှင်းလင်း၊ချက်-က-'ဘူမိ'=ဂတော=ဘူမိ-ဂတော၊ အပါယ်×ဂတော=အ၀ါယ-ဂတော'ကား ရှေ့ပုဒ်ခယ် ကမ္မတ္ထ၌ သက်သော ဝိဘတ်ကိုစွဲ၍ ကမ္မတ္ထ တပ္ပုရိသ်။ ။'သဗ္ဗရတ္တိ'×ဒသ၁ဘနေ=သဗ္ဗရတ္တိ-သောဘနော' ဟု၊ အစ္စန္တ-သံယောဂတ္ထ၌ သက်သော ဝိဘတ်ကိုစွဲ၍ အစ္စန္တ သံယောဂတ္ထတပ္ပုရိသ်။ 'အစ္စန္တ-သံယ၁ဂေ ၀' ပါ၊ကိုနီ၊ ၂-၁-၂၉။ ။'ကာလ ၀ါ၀ိနေ၁ သဒ္ဒါ ဒုတိယန္တာ အစ္စန္တ သံယောဂေ ဂမျမာ၁နေ သျှာ၁ဗျ,န္တေန သဟ သမသျှ၁န္တ ဝိဘာသာ ၀ တပ္ပု-ရိ၁သ၁ ၀ သမာ၁သော ဘ၀တိ မုဟုတ္တံ သုခံ=မုဟုတ္တ-သုခံ၊ သဗ္ဗရတ္တ-တလျှာကိ၊ သဗ္ဗရတ္တ-သောဘန၁'ကာ၁သိကာ၁။ ။ယင်းပုံစံသုံး၁ုကား ရှေ့ပုဒ်၌ ဒုတိယ၁ကျေ၍ ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်လည်းမည်၏။ ။သက္ကတ၌ ဒုတိယန္တပုဒ်ကို နိသ်ိတ,အတီတ, ပတိတ,ဂတ,အတိက္ကန္တ,ပတ္တ,အာ၁ပန္န,ဂမိ,ဗုဘုက္ခ-စသော ပုဒ်တို့နှင့် တွဲစပ်ရမည် ဟု ဆို၏။ ။'ဒုတိယာ နိသ်ိတစ,တီတ ပတိတ-ဂတ၁ တိက္ကန္တ-ပတ္တာ-ပန္နေ၁ တိ' ပါ၊ကိုနီ၊ ၂-၁-၂၄။ ။'ပုဗ္ဗေ ဤတိ ဝုတ္တတ္တာ ဒုတိယာ၁ဗျ,န္တသ္မိ ပုဗ္ဗ နိ၀ါတော ၀, နိသ်ိတာ,တီတ,ပတိတ,ဂတ အတိက္ကန္တ-ပတ္ထ,အာ၁ပန္န-ဂမိ,ဗုဘုက္ခေဟိ သဟ ဒုတိ ယန္တံ သမဿ၁ေ၊ ကဏ္ဌ(ဗိသဏ္ဌ)နိသ်ိတော=ကဏ္ဌ-နိသ်ိတေ၁၊ ဒုက္ခံ အတီတေ၁ ဒုက္ခ,တီတော၊ ကူပ ပတိတေ၁၊ ဂါမ ဂတော၊ တုဟိနံ (ဟိမံ) အတိက္ကန္တော-

http://www.dhammadownload.com

ရာဇ-ပုဒ်တွေ၊ မင်းသား။ ညောနံ၊ စပါ၊တို့၏။ ရှာသီ၊ အစုအမှုံတည်း။ ဧည့်ရှာသီ၊ စပါ၊ပုံ။ ။စ-ရှုပေ၊ ရှုပ်ဌ။ (ထည့်၊ ပဝတ္ထု၊ ဖြစ်သော) သည်။ သည်ရာတည်း။ ရှုပ-သည်၊ ရှုပ်ဌဖြစ်သော သည်။ သံသာရေ၊သံသရာဌ။ (ထည့်၊ပဝတ္ထု၊ ဖြစ်သော)။ ဒုက္ခ၊ ဆင်းရဲဘည်။။ သံသာရ-ဒုက္ခ၊ သံသရာဌ်ဖြစ်သော ဆင်းရဲ။ ။

တုဟိနာ-တိက္ကန္တော၊ သုခ ပ္ပတ္တော၊ ဒုက္ခာ ပန္နော၊ ဂါမံ ဂမိ တိ=ဂါမ-ဂမီ၊ အန္ဓ-ဗုဒ္ဓတေ။ 'သုဒ-ဗာဓိနီ-ဋီ။ ။ကမ္မ||ပဝ, ကိတ်ပုဒ်တို့ကား နိစ္စ သမာသ်သစ တည်း။ 'ကုမ္ဘ-ကရောတီ-ဏိ ကုမ္ဘကာရော၊ ရထ-ကာရော။ ပတ္တ-ဂ္ဂါဟော၊ ဗြဟ္မ-စာရီ'ပုံစံ။ ။ဥပေါ.စ္စာရိတံ ပဒံ ဥပ-ပဒံ'လုပ်။ ဥပ အနိုဋ္ဌ။ ဥစ္စာရိတံ၊ ရွတ်ဆိုအပ်သောပုဒ်တည်း-ပေး။ ကုမ္ဘ×ကရောတိ,ကာ၊ အသေပဒဝိဂြိုဟ်တည်း။ ဥပ-ဒပ နိစ္စ သမာသ်တိုင်းမှာ အသေပဒ ဝိဂြိုဟ်ချည်းဆိုရသည်။ ကမ္မနှ် စသော သစ္ဆာမျန္တပုဒ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော ဝါစ္စ၏အဖြစ်ဖြင့် တည်သော ကုမ္ဘ-စသော ပုဒ်သည် ကစ-ဟူသော ကိတ ပ္ပစ္စယန္တ-ပုဒ်အနိုဋ္ဌ ရွတ်ဆိုအပ်၍ 'ဥပေါ စ္စာရိတံ ပဒံ ဥပ-ပဒံ' ဟူသော အနုတ္ထသည်ဖြင့် ဥပ-ပဒမည်သည်။ ။'တတြော၊ပ-ပဒံ ဃတ္ထမိတ္တံ' ပါဏိနီ၊ ၃-၁-၉၂။ ။'တတြေ၊တိ တသ္မိ ခ၊တ္ထေ ဓိကစရေ ဘတိ'ယော၊ ယံ သတ္ထမိ နိဋ္ဌိတ္ထံ၊ တံ ဥပ-ပဒ-သည် ဘဝတိ၊ ဧကွတ် 'ကမ္မကျက်'၊ ၃-၂-၁၊ ကုမ္ဘ-ကာစရောတ္ထ-ဂ္ဂစာဏံ သုတ္ထေသု သတ္ထမိ နိဋ္ဌေသ ပတိပတ္ထ၊တ္ထံ ဘာသိတာစ။ ။ဝိဘာဒ်ယ-သဒ္ဒါလိုတ်ကိုသော်ကြောင့် တဝန္တ၊,တာဝိ,မစန,အန္တ,တုံ,တဝေ,တုန,ဘုစန,ဘုစ, ပစ္စယန္တပုဒ်များနှင့် သမာသ်မလုပ်ရ၊ ဝါကျအတိုင်းသာထား-ရ၏။ ထိုပစ္စယန္တ-ပုဒ်များကား ကြိယစဝါစက သက်သက်ဖြစ်သည်ပြင်၊ ဒဗ္ဗ-ဝါစက,ပုဒ်ချင်း၊ချင်း သစ သမာသ်စပ်သောကြောင့်တည်း။ 'သြဒနံ ဘုတ္တဝါ၊ သြဒနံ ဘုတ္တဝီ၊ ဓမ္မံ သုဏန္တော, သုဏမာနော၊ ဓမ္မံ သေစတုံ, သေစတဝေ, သေစတုန, သုတ္ဘဝန, သုတ္ဘစ' ပုံစံ။

၁-ဘတိယာ—'ဣဿရ ဟတ'ကား-ဆတ္ဌ,တ္ထတပုရိသ်။ 'သိလ္ လ ဝိဒ္ဓေါ' ဟား-ဘရဏတ္ထ ဘပ္ပုရိသ်။ ဆင်းနှစ်ပါးလုံး တတိယစ တပ္ပုရိသ်။ ဤ၌ ဟိတ်,ဝိသေသန, သဟစ္စ, အဂ်ိမစစရတ္ထ, တတိယန္တပုဒ်များနှင့် သမာသ်မလုပ်ရ၊ ဝါကျအတိုင်းသာ ထား-ရ၏။ 'ကညာယ သေစကော၊ ဆပသာ ဥတ္ထိမော၊ စ်တရာ သဟာ-ဂတော, အက္ခိနာ စ ကာဏော'ပုံစံ။ 'နိ-ဟေတု,ဝိသေသန,သဟတ္ထေ ဣတ္ထိတ-ဂ်ေစ တတိယစ သမာသေ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ။ ။တတိယန္တမုဒ်ကို ကမ္မ-ဝါစက ကိတ်ပုဒ် ပုဗ္ဗ သဒ္ဒိသ, သမ,ဥ,ဂုန,တ္ထ ဝိဘတ,ကတဟ,နိပုဏ,မိဿက,သဒ်လ-စသော ပုဒ်တို့နှင့် တွဲစပ်ရမည်။ ။'ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတော, ဗုဒ္ဓဒေသိတော၊ ဗုဒ္ဓ-ပညတ္တော၊ ဓမ္မ-ရက္ခိတော၊ ဗုဒ္ဓ-ဝဏ္ဏိတော၊ မခသေနမုဒ္ဒေ, မခသ-မုဒ္ဒေ၊ မခတုံ-သဒ်သော၊ ပိတု-သမော၊ ကော်နေ ဥ,ဂုန ဝိသတိ ကျေ,နဝိသတိ သိလ ဝိကလော၊ ဝါစာ ဘတ်ဟော-ဝါ,ကွ,ဟော။ ဝါစ-နိုပုဏော၊ ဆခ ဆခ်ိတ သံမိသ်၊ ဝါစာ,ဆခ်ိလော'

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ။'ပုဗ္ဗသဒ်သ သမေ၊နတ္ထိ ကာလဟ နိ့ပုဏ္ဏ မိသ်ကဲ့ လက္ခဏဟိ'ဝါကြီးနိ့ ၂-၁-၃၀။ ။'ပုဗ္ဗ သဒ်သ သမ ဥုနတ္ထ ကာလဟ နိ့ပုဏ္ဏ မိသ်ကသက္ခဏေဟိ ဧတေဟိ သဟ ဟတီယန္တံ သမယေ ဧတ္ထ ပပ္ပုရိသော စ သမဿသော ဘဝတိ' ကဿသိဟာ။ ။'တတီယန္တံ ပုဗ္ဗသဒ်သ သမဿနဲ့ ဥုနတ္ထ ကာလဟ နိ့ပုဏ္ဏ မိသ်ကလက္ခဏ ဝါရေဟိ သဟ သမယေတေ' သုဗောဓိနီ။

၇-စတုတ္ထိ-'ကတိ နယ (အာဘဋ္ဌ) ဒုသ်-ကဲထိန-ဒုသ်၊ အာဂန္တုကသ (အာဘဋ္ဌ) ဘတ္တ-အာဂန္တုက ဘတ္တံ'တို့ကား အနက်ကိုစဲ့၍ တဒတ္ထ ပပ္ပုရိသ်၊ ဝိဘတ်ကိုစဲ့၍ စတုတ္ထိ ပပ္ပုရိသ်၊ အလယ်က အာဘဋ္ဌ-ပုဒ်ကျေ၍ မဇ္ဈေ လောပီ ပပ္ပုရိသ်လည်းမည်၏။ ။ရှေ့ပုဒ်၌ ကျေဝိဘတ်ကိုထေား၍ ဒုတိယာ,တတိယာ, စတုတ္ထိ, ပဉ္စမီ, ဆဋ္ဌီ, သတ္တမီ, ဇပ္ပုရိသ်၊ဟု မဇ္ဈေလေးပီ ပပ္ပုရိသ်ခြောက်မျိုးဖြစ်၏။ ဤနည်းတူ ရှေ့ပုဒ်ကျေသော အာဒိပဒလောပီ၊ နောက်ပုဒ်ကျေသော ဥတ္တရပဒလောပီ,ဟူ၍လည်းရအပ်၏။ဒေဝေန ဒတ္ထော၊ ရှုပသ် ဘဝေါ ရှုမ်'ပုံစံ။

ပါဠိနိ – ဆရာသည် 'ဒဝေ့ျ၊ဒနော,ဂုဏ-ဝေနစ' ပုံစံမျာ၊၌ ဗျဥ္ဇနဝါစီ-သဒ္ဒါ၏ အန္တဝါစီ သ္ဝရ၊ဗျဥ္ဇန-သဒ္ဒါနှင့်လည်းကော၊င်း၊ မိသ်ကရဏဝါစီ-သဒ္ဒါ၏ ဘက္ခဝါစီ-သဒ္ဒါနှင့် လည်းကော၊င်း၊ ဝဗ္ဗေပဒလောပီ သမာသ်ကို အလိုရှိ၏။ သို့ဆိုတုဂ်'အန္ဓေန ဗျဥ္ဇန်' ၂-၁-၃၄၊ 'ဘက္ခေန မိသ်ကရဏ်' ၂-၁-၃၅၊ ဟူသော နှစ်သုတ်ကိုဆို၏။ ။အန္ဓ-ဏား ပြူပြင်အပ်သော သခ်ါရိယတည်း။ ဗျဥ္ဇန-ကား ပြူပြင်တတ်သော သခ်ါရဏတည်း။ ။'သခ်ါရိယံ အန္ဓံ၊ သခ်ါရကံ ဗျဥ္ဇနံ' ကာသိဏာ။ ။သေက်မျှ၍မဖြစ် ကြမ်းတမ်းခက်မာသော အရာကား ဘက္ခ၊ ထိုထိုပြူပြင်ခြင်းကား မိသ်ကရဏတည်း။ခရဝိသဒ မတ္ပေ၀ဟာရီယံ ဘက္ခံ, တဿ သခ်ါရဏံ မိသ်ကရဏ'လည်းကောင်း။ ။'ဒဝိနာ ဥပသိတ္ထော သြဒနေ-ဒဝေ့ျ၊ဒနော၊ ဂုဏ္ဍေန မိသ်ဝ ဝေနာဂုဏ္ဍဝေနစ'လုပ်။ ဒဝိနာ၊ နို့ဝမ်းဖြင့် ('သူဇာ လ္ဟာမ်း၊ နွားနို့ဝမ်း၊ နတ်ဆွမ်းတကြိုင်ကြိုင်' ဝမ်းကို မသတ်ရေး)။ ဥပသိတ္ထော၊ ရောနှောအပ်သော။ သြဒနော၊ ထမင်းသည်။ ဒဝေ့ျ၊ဒနေ၊ မည်၏။ ဂုဏ္ဍေန၊ တင်လဲဖြင့်။ မိသ်ဝ၊ ရောနှောအပ်သော။ ဝေနာ၊ မရှေ့ပေါက်ပေါ်ကိသည်။ ဂုဏ္ဍဝေနစ၊ မည်၏-ပေး။

ကာရကတို့၏-အချင်းချင်း၊ဆက်စပ်ခြင်း အညမညသမ္ဗန္ဓကို ကြိယာသည်သာ ပြူအပ်၏။ကာရကတို့၏ ပင်ကိုဓာတ်ဝ အားဖြင့် ဖြစ်ကြောင်းသည်မဟုတ်။ 'ဒဝေ့ျ၊ဒနံ ဂုဏ္ဍ-ဝေနာ'ဟူသော သမာသ်မျာ၊၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ကြိယာကို ရှာ်ဆိုကြောင်းနှစ်ရခြင်းမရှိသောကြောင့် အညမည သမ္ဗန္ဓမရှိ၍ သမာသ်-ဖြစ်နိုင်-ဟူကြောင်းအံ့။ ။ တစ်စုံတစ်ခုသောကြိယာကို မရှတ်ဆို မကြားနှစ်ရသည်ကား၊ မှန်၏။ သို့ရာတွင် သမာသ်အတွင်း၌ ပါ၀င်၍နေသော သမဿသန္ဓေဝတ္ထုတ ဖြစ်သော ရောနှော စပ်ဖက်ခြင်း ဥပသေစန-စသော ကြိယာကိုဆ၍ သိအပ်သောကြောင့် အညမည သမ္ဗန္ဓဖြစ်၍ သမာသ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ခ္ခါအံ့-သွန်းလောင်း ရောစပ်ခြင်း၊ကြိယာမှ

http://www.dhammadownload.com

ကင်းသော ပြုပြင်အပ်, ပြုပြင်တတ်သော သင်္ခါရိယ,သင်္ခါရတို့-ဟူသည် မရှိကား။ ထိုနှစ်ပါးတို့၌ ကေန်ရောနှာ စပ်ဖက်ခြင်း ဥပဒေသစနေ ကြိယာ တစ်ခုရှိရမည်ဟု အတူင်းငုပ်သော ကြိယာကို ဆ၍ သိနိုင်၏။ ထိုစကားသင့်၏။ 'ဒဗျော-ဒနော' နို့ ခမ်းထမင်း-ဟူ ဆိုလိုက်လျှင် ဒဗိ-စသည်ကား သင်္ခါရက-ပြုပြင်တတ်သော အာရုံ။ သြဒန-စသည်ကား သင်္ခါရိက-ပြုပြင်အပ်သော အရာများဖြစ်၍ ယင်းနှစ်ပါးတို့ကား ရောနှောစပ်ဖက်ရမည့် အရာတည်း။ ရောနှော စပ်ဖက်ခြင်းနှင့် ကင်း၍ကား မဖြစ်နိုင်ဟု သစမတ္ထိအားဖြင့် ဥပသေစန-စသော ကြိယာရှိသည့် အဖြစ်ကား ထင်ရှား၏။ သို့အတူက် အတူင်းဝင်လျက်ပါသော အနှောဘူတ ဥပသိတ္ထ-စသော ကြိယာကို သိလေခက်ပြီဖြစ်၍ တိုက်ရိုက်မထည့် မဆိုကော့ပြီ။ ထို့ကြောင့် ထိုဆ၍ သိအပ်သော ဥပသိတ္ထ-စသော ကြိယာကိုင့်၍ 'ဒဗျော-ဒနံ, ဂုဏ-ခစနခ' တို့၏ အညမညသမ္ဗန္ဓရှိ၍ ဆမစသ် ဖြစ်သည်။ ဤနည်းကို ယူ၍ လော်ပီ သမာသ်တိုင်းမှာ သုံးလေ။ ။ပဒသစနေ-ဌကား 'ဒဗိ-ဘောဇနံ ဂုဏ္ဍေ ဒနေ'ဟူ. ပုံစံကိုဆို၏။

ဒဗျော-ဒနောတိ-'နနု စ ကြိယာ ကာတေ ကာရကာနံ' သမ္ဗန္ဓစ, နံ တု သဘာဝတော၊ နု စ ဝုတ္ထစ ဣမာ ကာစိ ကြိယာ ဣတိ သ္ဝယတော သာမတ္ထိယတောဝ အသတိ စ သာမတ္ထိယော သမာဆ-ဘာဝေ ။ နဟိ အသတိ ဥပသေစန ကြိယာယံ ဣန်ခ်ရိယံ သင်္ခါရိကဲ့ ဝါ သမ္ဘဝတိ၊ တ-ဒ္ဓါရကော စ အန္ဒ ဗျဥ္ဇနာနံ ဆမ္ဗန္ဓော သတိ ဝိဇ္ဇော-ဝ သာမတ္ထိယံ' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိနျာသ။ ။'ဗျဥ္ဇန ဝါစိနေစ ပထမန္တသ အန္ဒ ဝါစိနာ သ္ဝာ-ဗျန္ဇေန၊ တထာ မိသီကရဏ ဝါစိနော စ ဘဏ္ဍ ဝါစိနစ သမာသော အဘိမတော အာစရိယ ပါဏိနိသ အန္ဒေန ဗျဥ္ဇနံ' ၂-၁-၃၄၊ 'ဘဏ္ဍေန မိသီကရဏံ' ၂-၁-၃၅၊ ဣတိ သုဒ္ဓတ္ထာ၊ သေစ ပီ ကတ္ထု-ကရဏ လက္ခဏတ္ထာ ဘာသီ-ဘာ-ဘ အနေန-ဝ သိဒ္ဓေ၊တီ ဥဒါဟရတိ, ဒဗိနေ, တ္ဝိ-ဒီ၊ ဒဗိ-သဒ္ဒေတော စ,ဓုဇ-သဒ္ဒေဘော စ 'သဟ-ဣတ္ထေန'-တိ တတိယာ၊ သင်္ခါရိယံ ဘောဇနံ, သင်္ခါရကဲ့ ဗျဥ္ဇနံ,ဘဏ္ဍ သြဒနာ-ဒိ ကာ-ဆ ဆင်္ခါရကဲ့ မိသီကရဏံ။ နုန စ ကိရိယာ-ဝ ကတော ကာရကာနံ သမ္ဗန္ဓော, နု သဘာ-ဝတော၊ နံ စေဟ ဝုတ္ထိယံ (သမ-ဝသော) ကိရိယ-ဝ ကာ-စိ သ္ဝစိယတိ-တိ အညမညာ-သမ္ဗန္ဓတော သမ-ဝသော-ဝ နု သိ-ဝ-တိ အာဟ.... 'ဝုတ္ထိ'-စ္စာ-ဒိ-ယ-ဒိပိ ဝုတ္ထိယ-မုပသေကာ-ဒိ ကိရိယာ-ဝ နု သ္ဝယတိ၊ တထာပိ စုတ္ထိပဒေန ကိရိယာ-ဝ ဂမ္ဗတော-နု ဟိ အ-သတိ ဥပသေစနာ-ဒိ ကိရိယာ-ယံ သင်္ခါရိယံ သင်္ခါရကဲ့ ဝါ ဘဝတိ အတ္ထိ စေ-ဟ တဒုဘယံ၊ တတော-ဝ တေသံ သဒ္ဒါ-ဝါ-ယော-ဝ သမ-ဝသ-ဣ-ဝ ဘူတကြိယာ-ဝ ဂမ္ဗတော၊ တထာဟိ ဒမိ 'ဘော-ဝနံ ဘုဉ-ဒေါ ဝုတ္ထော ဒဗျော-ဒိနော-ဝ သင်္ခါရကတ္ထံ, ဘောဇနော-ဒိနော-ဝ သင်္ခါရိယတ္ထံ ပတိယတော၊ နု စော-ဝ ပသေကာ-ဒိ မ-ဣ-ရေန သင်္ခါရက,သင်္ခါရိ-ယာ-ဘာ-ဝေါ အတ္ထိ-တိ သာမတ္ထိယ-ဝ ဟော-ဝ ဥပသေကာ-ဒိ.ပ-ဟတိတိ၊ အတော-ယော-ဝ ဥပသိတ္ထ-ဒိ သဒ္ဒေါ ဂတတ္ထ-ဆ-ဝ

http://www.dhammadownload.com

(ဥတတ္ထစတယ)နေ့ပွဲယူဇင်ကော၊ တကော စ တေ့ဒပေက္ခာ အတ္ထိဏော သမ္ပဋိဗန္ဓာ-တိ အယုတ္တတ္ထာ တာနတ္ထိ၊ ယုဇတ္ထစ သင်္ဂဟာ သမ္ပဋိဗန္ဓော ဝါ အတ္ထေစ ယသ သေ-ယံ ယုတ္တ-တ္ထော,နတ္ထိ ဧတသ ယုတ္တတ္ထော-တိ အ-ယုတ္တ-တ္ထော၊ တသ ဘစ ဝေါ အယုတ္တ-တ္ထ-ကစ,အ-သမ္ပဋိဗန္ဓ-တ္ထ ဘစဝေါ နတ္ထိ-တိ အတ္ထော'ဗုဒ္ဓိ ပ္ပသာဒနီ-ဋီ။

သက္ကတဋ္ဌ–ဤ မ-ဏ္ဍပဒလေစပီ သမစသ်ျှိုးကို 'သစကပတ္ထိ-ဝါဒိ' အစကတိ ဂိုဏ်းဟု ဆိုအ်။ ။သာကပတ္ထ-ဝ, လည်းဟူအ်။ 'သစကော ပိယော ပတ္ထိ-ဝေါ= သစက-ပတ္ထိ-ဝေါ, ဒေ-ဝ ပူဇကော ဗြာဟ္မဏော=ဒေ-ဝ ဗြာဟ္မဏော, ဤတျာ-ဒိ အာကတိ-ဂဏော' အာသုဗော-ခ ဗျာ-ကရုဏ်း။ ။'သာကပတ္ထ-ဝါ-ဒယော စ။ ။ သက-ပ္ပခစနေ ပတ္ထ-ဝေါ=သစက-ပတ္ထ-ဝေါ'သံခ်ိတ္ထသစရ။ ။'သာတ-ပတ္ထ-ဝါ။ ဒယော သမုဒါယာ ဧ-ဝ သဒ္ဒါ ကမ္မ-ခရယသ-ညကာ နိ-ပါတျန္တေ၊ သာ-ကော ပခ-ခနော ပတ္ထ-ဝေါ=သာက-ပတ္ထ-ဝေ ။ ဤတိ တပ္ပုရိသာ-ဒိ သခ်ါတစ အ-နိစ္စာ-တိ ပခ-ာနလေ-ပေါ တတြ ကရဏီယော။ သစကော သ-တ္ထိ ပခ-ခနံ အယော-တိ=သာက ပ္ပခ-ခနေ-စ ပုထုနော အ-ဝစ္စံ ပတ္ထ-ဝေါ၊ တသ အ-ပစ္စ-ဝ ဤတိ ဥဏ် ဂုဏ-ဒေ-သေ-စ၊ သာ-ကပတ္ထ-ဝေါ ဤတိ တု ပါ-တ-ဋ္ဌလာ ပထ-ဝိယာ သာ-မီ တတြ ဗျ-ချာ-ကော-စ ပတ္ထိ ဝေါ ဤတိ အ-ညော'ဂင်း-ဋီ။ ။'ပထ-ဗျာ ဤသ-ရော ပတ္ထ-ဝေါ,ဤသ-ရ-တ္ထ ကော-စ၊ သစ-ကော-စ ပိ-ယော-စ ယသ သော သစကပ္ပ-ယော-စ၊ သစကပ္ပ-ကော-စ ပတ္ထ-ဝေါ,-သစက-ပတ္ထ-ဝေါ သုဗော-ခ-နီ-ဋီ။ ။'ပထ-ဗျာ၊ မြေ-အပြင်-ကို။ ဤသ-ရော၊ အစိုး-ရသည်-တည်း။ ယသ၊ အ-ကြင် မင်း-အစ-း။ ပိ-ယော၊ ချစ်-အပ်-သော-စ။ သစကော၊ အစ္စမ်း-သည်။ တစ်-နည်း။ သာ-ကော၊ သ-တ္ထိ-ဟူ-သော။ ပိ-ယော၊ ချစ်-အပ်-သော-အ-ရာ-သည်။ အ-တ္ထိ ၏-ပေ-း။ ။'သစကစ ဆ-တ္ထိ ပိ-ယော-စ ယသ သော သစ-ကပ္ပ-ကော'မုဒ္ဓိ-ဗော-ဓ-ဒုဂ္ဂ ၊ ဒါသ-ဋီ ဂင်း-ရှုမ ဋီ-ကာ-ဒ္ဌ-ကစ-: 'သာ-ကော သ-တ္ထိ-ပခ-ခနံ ယသ သော-စ သာ-က ပ္ပခ-ခနော။ သစ-ကပ္ပ-ခနော ပတ္ထ-ဝေါ-သာ-က-ပတ္ထ-ဝေါ'ပခ-ခနပုဗ္ဗ-ကျေ-သည်-ဟု ဆိုအ်။ ယင်း-ကို ဝါ-တ္ထိ-စ,အ-သုဗော-ခ-တ္ထိ-ဌ ဥတ္တ-ရပဒ လော-ပီ-ဟူအ်။ ။'သစက-ပတ္ထ-ဝါ-ဒီနံ-သိ-ဒ္ဓိ-ယစ ဥတ္တ-ရ-ပဒ-လော-ပယ ဥ-ပသ-ခ်ျာနံ'ဝါ-တ္ထိ-ဂ။ ၂-၃-၆-၀။ ။ 'သစက ပတ္ထ-ဝါ-ဒီနံ ဥတ္တ-ရ ပဒ လော-ပေ-ပါ' အာသုဗော-ခ။ ။**သိ-ဒ္ဓန္တ** ၊**စ-ဒ္ဓိ-ကစ**၊ သစ-ရသ-ုတ မုဒ္ဓ-ဗော-ခ ဋီ-ကာ-တ္ထိ-ကာ: မ-ဏ္ဍ-ပဒ-လော-ပီ-ဆိုအ်။ ။သစက-ပတ္ထ-ဝါ ဒီနံ မ-ဏ္ဍ-ပ-လော-ပေ-ပါ' ဧ-ဒ္ဓိ-ကာ။ ။'သမာ-နာ-ဓိ-ကရ-ဏော သာ-ကပတ္ထ-ဝါ-ဒီနံ မ-ဏ္ဍ-ပ-လော-ပေ-ပါ ဝ-တ္ထ-ဗ္ဗော' သာ-ရသ-ုတ။ ။'တ-ဏ္ဍ စ သစ-ကော-တ သ-တ္ထိ-ရော-ဝ သစ-ကော သ-တ္ထိ ဝ-ဗ္ဗ-ခ-ရော-ဝါ ပိ-ယော-စ ယသ သော သာ-ကပ္ပ-ယော၊ သာ-ကပ္ပ-ယော-စ ပတ္ထ-ဝေါ သစ-ကပတ္ထ-ဝေါ၊ နိ-ပါ-တနာ မ-ဏ္ဍ-ပ-ဒ လော-ပေ-ပါ' မုဒ္ဓ ဗော-ခ-ဋီ။ ။ ကစ-သိ-ဏာ ဗျာ-ချ-စ ဆ-ရာ-ကား ဥတ္တ-ရ-ပ-ဒ လော-ပီ-ကို မ-ဒ္ဒ-စ်-သက်။ ။'ပုဗ္ဗ-ဒုနော အ-ပစ္စ-ပတ္ထ-ဝေါ၊ ကေစိ ပတ္ထ-ဝေါ-တိ ပ-ဌ-န္တိ၊ ပထ-ဝိ-ယာ ဤသ-ရော ပတ္ထ-ဝေါ တသ-ိ-ဿ-ရော-'တိ အ-ဏ်။ တသ အ-ဘျ-ဝ-ဟာ-ရိ-ယ-ယု (ဘ-ကွိ-တေ-သု) သစ-ကွံ ပိ-ယ-တ္ထာ ပခ-စနံ' တတြ သ-ုာ-မ စ-ရီ-ယ-စ ဝေ တံ ဗျ-ဗ-ဒေ သတ လ-စ-တစ ဥတ္တ-ရ-ပ-ဒ

http://www.dhammadownload.com

ဧလၺပေါ် နဝတ္ထုဗ္ဗော၊ သမၺသော တု ဝတ္ထုဗ္ဗော, ဂေါဏတ္ထာ(အဲပ္ပဓၺနတ္ထၺ) သမၺနာ၊ဓိကၺဏသ' ကၺသိဏာ၊ဗျာချာ။ ။သာသနိက - ကျမ်းတို့ဦးလည်း နှစ်မျိုးပင်အဆိုကဲ့လဲ့လျက်ရှိ၏။ ။'ဂိဠ္ဟ သဒ်ဒသၺ ကူဒ္ဒေါ၊တိ ဂိဠ္ဟ ကူဒ္ဒေ၊တိ ဝါ မဏ္ဍပဒၺလေၺပီ သမၺသော ယတၺ သာက-ပတ္ထိ၊ဝါ တိ' သာရတ္ထ ဒီပနီ-ဋီ။ ။"တိဏဘက္ခေၺ 'သီဟောတိ-တိဏသီဟော'ဥတ္တရ ပဒ လောပ္ပေန် ဏတၺ သာက ပတ္ထိ၊ဝေါ်တိ" သံယုတ္ထ-ဋီ။

ဥတ္တရပဒလောပီ-ဟူရာ၌ ရှေ-သာက ပိယ, ပုဒ်က နေၺတ်-ပိယ ပုဒ်ကိုချေ၍ မဏ္ဍပဒ လောပမှာ ဆၺက×ပတ္ထိ၀,နှစ်ပုဒ်တွင် အလယ်က ပိယ,ပုဒ်ကိုချေသည်-ဟူ၏။ ။'ပထဝိယၺ ဣသိရော ပတ္ထိ၊ဝေါ် တသိ.ဿရော'၊တိ အဏ်၊ သဲၺက-ပ္ပိ၊ဒၺာ၊တိ (သာ၊ကၺ ပိ၊ယော ယ ဿ သော၊တိ သာကပ္ပိ၊ယဲၺ) တဿ ပတ္ထိ၀-ဿ၊ဒ္ဓေန သမၺသော ကတော ပုဗ္ဗ-သမၺသော ယ၊ဒုတ္တရ၊ပဒံ ပိ၊ယၺာတိ တဿ လော ပေါ်၊ တထၺ ဒေ၀-ဗြာဟ္မဏော ဣစ္စစ္ဆတြ ဒေ၀ဿ ပူဇကော၊တိ ပုဗ္ဗသ္မိံ' ဆဋ္ဌိသမာ သေ ယ၊ဒုတ္တရ-ပဒံ ပူဇကော၊တိ,တဿ လေၺပေါ် ဥ ယ္ယော'တကုပေါ်ခိနီ။ ။ တတြ ဝတ္ထုမာနၺနံ သာက-ပတ္ထိ၀ါ,ဒီနံ သဒ္ဒါနံ မဏ္ဍပဒဿ ဒ္ဝိန္နံ ပဒါနံ ဏ္ဍုပ ဝတ္ထိနော ပဒသ လ္ဒောပေါ် ဝတ္ထုဗ္ဗော ကေစိ တု ဥတ္တရ-ပဒ-လေၺ၀ေါ် ဣတိ 'ပဋ္ဌန္ဒိ တေ ပုဗ္ဗ ပဒ၊တာ ဥတ္တရ-ပဒဿ လောပ၊မိတိ အၺစိက္ခတေ' သာရသ္ဝတ-ဋီ။

ယင်း-မဏ္ဍပဒ လေၺပီ-သမာသ်ကို ကမ္မ၀ေရဲ ဟူ၍လည်းသောင်း၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ဂဗ္ဘ ကမ္မ၀ေရဲဟူ၍လည်း၊ကောင်း ဆိုကုန်၏။ သာကနှင့်ပိယ-ကို ဗဟုဗ္ဗိဟိ လုပ်ပြီး၍ 'သာက.ပ္ပိ၊ဒၺာ ပတ္ထိ၊ဝါ=သာက-ပတ္ထိ၊ဝါ'ဟု နောက်ပုဒ်နှင့် တွဲရာ ကေ ဝိဘတ္တိက သမၺနာ၊ဓိကရဏကို ရည်၍ ဆိုသည်။ ။'ဆၺက-ဗတ္ထိ၀ေါ် ဣတိ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ဂဗ္ဘ-ကမ္မ၀ေ၀ယော'ကတ္ဝဒီပိတာ။ ။မုဒ္ဓ၀ေ၀ခ-ဋီကာ၌ကၺး၊ တပ္ပုရိသ် ဆိုဏ်။ ။ဂုဏ္ဍေန မိဿော သြဒနေၺ=ဂုဏ္ဍော.ဒနော၊ ဟတ္ထိနၺ ယုဒ္ဓတ္ထၺ ရထော=ဟတ္ထိ-ရထော၊ ဧ၀ံ အသ်-ရ၊ထော၊ ဣစ္စစ္ဆဒ်ီ၊ သၺ၏ ပတ္ထိ၀ါ,ဒီတ္ထာ မဏ္ဍပ၀ၺလေၺ ပေါ်' မုဒ္ဓ၀ေ၀ခ၀ုဏ္ဏ ဒုဒ္ဒါ-ဋီ။ ။'အ၀ေ၀ နယုတ္ထေၺ ရထော ဣတိ တပ္ပုရိသော သာက ပတ္ထိ၀ါ,ဒီတ္ထၺ မဏ္ဍ.ဒၺလောလေါ' ၎င်း-ရာမ-ဋီ။

သာသနိက – ကျမ်းဂန်ဦးဌာ၊ ယင်း – မဏ္ဍ-ပဒၺလေၺပီ, သမၺသ်မျိုးကို တပ္ပုရိသ်သၺ ဆိုကုန်၏။ မဏ္ဍ ပဒၺလေ၀ပီ သမၺသ်ဟူက ကျသော နောက်ပုဒ်နှင့် တုလျ၀-ဓိကရဏချည်း၊တည်း။ သို့ သော် ယင်းတုလျ.ဓိကရဏ ကျေ-ပုဒ်က အရေ၊မလုပ်။ ကၺရက-ဟူသည် ကြိယာနှင့် ကင်း၍မဖြစ်နိုင်။ ကြိယာနှင့်သၺ စပ်ရ၏။ သို့အတွက် ကြိယာကို မဟောသော နောက်ပုဒ်များနှင့် သမ၊သ်ဖြစ်ရာ စပ်ဖို့ငှါ ကြိယာပုဒ်ကို ထိုက်သည်အလျောက် ထည့်စွက်ရ, ချေဖျောက်ခြင်းကို ပြုရမည်သ၊ဖြစ်၍၊ ရှေ-နောက်နှစ်ပုဒ်ကိုသာ အ၊ရ၊လုပ်ကၺ နေၺကီပုဒ် ပြဋ္ဌၺန်၊ သည့်အတွက် တပ္ပုရိသ်သၺဟူကုန်၏။ 'ခီ၊ရန သံသဋ္ဌေၺ သြဒနေၺ-ခီ၊ရော.ဒနော၊

http://www.dhammadownload.com

ပုတိ မုတ္ထေန ပရိဘာဒိတံ ဘောသဒ္ဒံ ပုတိမုတ္ထ-ဘောသဒ္ဒံ-မဂ္ဂေန သမ္မယုတ္တံ စိတ္တံ-မဂ္ဂ-စိတ္တံ၊ ဇမ္ဗုဃာ လက္ခီတောာ ဒီပေါ ဇမ္ဗု-ဒီပေါ' ဇုံစံ။

ဤစတုတ္ထိ-ဇာပ္ပရိသိဒ္ဓိ စတုတ္ထ္ဝုန္ဂ-ပုဒ်ကို တဒတ္ထ-ဒ္ဓိ လည်းကောင်း။ အတ္ထ, ဟိတ,ဒေယျ-ဒေသော ပုဒ်မျိုးနှင့်လည်းကောင်း ဘဲ့စပ်ရမည်။ 'ယူပါဃ ဒါရ ယူပ-ဒါရ' (ယူပါဃ၊ ယင်ကိုင်ဖိုရာ။ ဒါရ၊ သစ်)၊ 'သံယံသ အတ္ထေ-သံယ ဘော်ခ၊ လေ-ဇာသ ဟိတေ-လေ-ဇာ-ဟိတေ-၊ ဗုဒ္ဓသ ဒေယ်ံ ဗုဒ္ဓ-ဒေယ်ံ၊ ရဏ၊ နတ္ထယသ ပဏာမေ-ရတနတ္ထယ ပဏာမေ-'ပုံစံ။ ။'စတုတ္ထိ တ-ဒတ္ထတ္ထ ဗလိ ဟိတ သုခ ကျွဲတောဟိ'ပါဏိနီ။ ၂-၃-၃၆။ ။'တ ဒတ္ထေ အတ္ထေ ဗလိ ဟိတ သုခ ရက္ခိတ ဠာစ္ခေတောဟိ သဟ စတုတ္ထ္ဝုန္ဂ် သမာသတော, တပ္ပုရိသေ-စ သမာသေ-ဘဝတိ၊ တ-ဒ-တ္ထန ပကတိ ဝိကာရ ဘာဝေ သမာသေ-ယ-မိယတော, ယူပါယ ဒါရ ယူ-ဒါရ,ကုဏ္ဍလ-ဃ ဟိရည်း ကုဏ္ဍလ-ဟိရည်း ပြာဟ္မဏ-တ္ထံ ပယော-,ပြာဟ္မ ဏတ္ထ-ယ-ဂု၊ ဗလိ-ကုဠ-ရာ-ဗလိ ကုဝေ-ရ-ဗလိ, မဟာ-ရာ-ဗလိ၊ ဟိတ-ဂေါ-ဟိတံ, အသ ဟိတံ၊ သုခ-ဂေါ သုခံ၊ အသ သုခံ၊ ရက္ခိတ-ဂေါ ရက္ခိတံ အသ-ရက္ခိတံ' ကာသိကာ။

ဤ **တ-ဒတ္ထ-ဒ္ဓိ**-ဝဏတိ ဝါစိပုဒ်၏ ဝိကတိဝါစီ နှစ်ပုဒ်သစ် တဒတ္ထ စတုတ္ထိ တပ္ပုရိသ်ဖြစ်၍ တပါ။ပုဒ်မျာ-နှင့်မူ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သာ။ ယူပ-ဒါရ-ဒ္ဓိ ဒါရ-ကာ-ပကတိ၊ ယူ-ဒ-ကား ဝိကတိဖြစ်၍ 'ယူပါဃ ဒါရ'ဟု လည်းကောင်း၊ ကုဏ္ဍလ-ဟိရည်-ဒ္ဓိ ဟိရည်-ကာ-ပကတိ၊ ကုဏ္ဍလ-ကား ဝိကတိ-ဖြစ်၍ 'ကုဏ္ဍလာဃ ဟိရည်'ဟု တဒတ္ထ စတုတ္ထိလုပ်ရသည်။ ရန္ဓနထာလီ, အသ ဃဋသာ တ္ထိကား ပဏတိ,ဝိကတိ-မဟုတ်၍ 'ရန္ဓနာဃ ထာလီ,အသ-ဃ ဃဋသ-'ဟု တဒတ္ထ စတုတ္ထိ မလုပ်ရ၊ 'ရန္ဓနယ ထာလီ, အသ-ဃ ဃဋသ-'ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သာ လုပ်ရသည်။ 'တ-ဒ-တ္ထေ ပဏတိ ဝါစိနော-ဝ။ ။တ-ဒတ္ထေ စတုတ္ထိ၊ တဒန္တံ တ-ဒတ္ထ ပကတိ ဝါစိဖဒေန ဝေ သမယတော၊ ယူပါယ ဒါရ၊ ပကတိ ဝါစိနစ ဠာတ္ဗျ-ဝတ္ထ ရန္ဓနစယ ထာလီ ဠာတ္ဗျ-ဒေါ နု' အာသုဗောဓ။ ။ပကတိဃာ ဝိကတိ တ-ဒတ္ထေ။ ။'ယူပါယ ဒါရ ယူပ-ရုဒါ၊ အညတြ, ရန္ဓနာယ ထာလီ-ရန္ဓန-ထာလီ-တိ တု ဆဋ္ဌီ သမာသော' သံခိတ္တသာရ။ ။'ပကတိယာ သဟ တ-ဒတ္ထ-ဝ ဝိဟိတာယ ဗဏတိ စတုတ္ထ္ဝုန္ဂ်ယ တပ္ပုရိသော ဘဝတိ၊ ယူပါယ ဒဠ္ဍ-တိ ဒါရုပကတိ ယူပေါ ဝိကတိ တဒတ္ထ္ဝုန် စတုတ္ထိယာ ဗော-ခိတံ သမာသယ တု သစမ-ခသေနော-ဝ၊ ရန္ဓနာယ ထာလီ-တ္ဗျ-တြ တဒတ္ထာတာ ဝိဇ္ဇ-ဝတ ဝေ နု တု ပကတိ, ဝိကတိ၊ ယဒ္ဗျ-တြ-သမာသော နု ဘဝတိ၊ တထိ? ရန္ဓန-ထာလီ-တိ အ-ဒတော အာ-ဟ....ဆဋ္ဌီသမ-ခသော ဠာတိ' ဌင်း-ဌ။ ။ယင်း-ဝါဒ-မျိုး ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဆရာက ကေစိ ဆို၏။ ။ကျေသ-ဖို့ မတော ပကတိ ဝိကတိ ဘစ-ဝတ္ထ ဝေ စတုတ္ထိ တပ္ပုရိသော၊ အညတြ တု ဆဋ္ဌီ သမာ-သော။ ယထာ 'အသ်ယ ယ-ခသ္ဝေ-ခ အသ-ယာသော, နု တု အသ်ာယ

http://www.dhammadownload.com

ဆောသော၊ ဝေ၊ ရန္ဒနုဒေ၊ လီ ဣစ္ဆာဒီ'။ မုဒ္ဓဗောဓ-ဒုက္ခါဒါသ-ဌီ။ ။ဤအလို 'ရန္ဒနုဒယ ထေ၊ လီ ရန္ဒနုဒေ၊ လီ'ဟု တဒတ္ထ ဓာတုတ္ထီဖြစ်၏။ 'ရန္ဒနုဒယ်၊ ချက်ပြုတ်ဖို့ရာ။ ထာလီ၊ အိုး'။ပေး။

ဝါတ္ကိ-ဝသော ဆရာတို့သည်၊ အတ္တ-သဒ္ဒါနှင့်စတုတ္ထျန္တတို့၏ နိစ္စသမာသ်ကို အလိုရှိကြသည်ပြင်၊ ဝါစ္စလိင်တွင်ကိုလည်း၊ အလိုရှိကြကုန်၏။ ။'အိတ္ထေန နိစ္စ သမာသေ ဝိသေသျ လိင်တစ ဝေ၊တိ ဝတ္ထုဗ္ဗ' ဝါတ္တိက၊ ၂-၁-၃၆။ 'ဒ္ဝိဇသ် အယံ ဒ္ဝိဇတ္ထော သူပေါ, ဒ္ဝိဇတ္ထစ ယစဂ္ဂ-ဒ္ဝိဇတ္ထံ ဝယော' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။'အတ္ထေန နိစ္စေ၊တိ အညတ်ဝ ဝိဘာသာ၊ဓိကာစရတေစ ပက္ခေ ဒ္ဝိဇသ် အတ္ထေစ၊တိ ပဟောရေါ သိဒ္ဓစ၊တိဘစဝေါ။ ဝိသေသျလိင်တာ စေ၊တိ ဂစ်နာ၊ဘစဝေ တု အတ္ထ၊သဒ္ဒသ် နိစ္စ-ပုလ္လိင်တွစ ပရံ၀ လိင်'တိ သဗ္ဗတြ ပုလ္လိင်'ပွဟောရေါ ဒေ သီယစ၊တိ ဘစဝေါ' တတ္ထဗောဓိနီ။ ။ပြာဟ္မဏတ္ထေစ ပူဓေါ ပြာဟ္မဏတ္ထစ ပဟါ(ရေအိုး၀င်) ပြာဟ္မဏတ္ထံ ပဟောစ, နိစ္စဏမာသော သဗ္ဗလိင်တစ စ' ကာတန္ဒ၊ ၂-၅-ဂ။ ။တစဒဟတ္ထ၂စတုတ္ထီမဟာ အတ္ထ သဒ္ဒေန ဂတဏ္ဍတ္ထာ(ဥတတ္ထတ္ထစ) ဒေ အ၊ပွဟောရေါ ဣတိ ဝါကျ နိစတ္ထ သိဒ္ဓါ၀၊ သမစသော တ္ဝ၊ဝိဘစ၀နမတ္ထ၊ မစ္ဆတော သဘစ၀ သိဒ္ဓတ္ထစ၊ ယဒ္ဓ၊ပျ၊တ္ထ၊သဒ္ဒေါ ပုလ္လိ၊ဂ်ေါ, ဥက္ကရ-ပဒတ်ဌ၊ပွဟော၊ နေစ စ တပ္ပုရိသော၊ တထာပိ ဝုတ္ထ သဒ္ဒါန၊မစ္ဆန္ဒ-ဝိလက္ခဏတ္ထစ ပြာဟ္မဏတ်ထ-သဒ္ဒေါ ကဘသမာသော ယေန ယေနစ ဘိဓေယ္ယေန သမ္ဗဇ္ဈတေ, တသ စာသ ဂုဏ၀စန၊မိ၀ လိင်'မာဒတ္ထေ သဘစ၀တေစ၊တိ၊ အပရော အာစာ....ဗဟုဗ္ဗီဟိလိင်'ဝိသေသေစ၊တိ၊ ပြာဟ္မ၊ဏစ ဒေ အတ္ထေစ ယသ်စ ပပါယိ (ပါနီယ ယဋ္ဌထပန ဂေဟသ) သစ-ပြာဟ္မဏတ္ထာ ဝေ ပြာဟ္မဏတ်ထ ပဟောစ၊တိ၊ ယံ၀တ္ထာ၊ဒီကံ မစတု နိမိတ်ထ် စသ မစတာ ပဟောဇနံ ဘစတိ။ ဝိနစ ဝိ၀ စ္ဆစယ နစ၊ထ္ထေစ ဘိဇ္ဇတေ၊ ဓာပ္ပုရိသော တ္ဝတ်ထ-သဒ္ဒသ် ပုလ္လိင်'တ္ထစ ပုလ္လိ၊ဂ်၊ဒေ သမစသော ဘ၀တိ, ၀စန၊မပိ သဗ္ဗလိင်'တ္ထတ်ထ် ကရီယမစနံ အ-ယုတ္ထ၊မီတိ' ကာတန္ဒ-ဌီ။

သ-ပဗ္ဗမီ-'မေထုနစ၊ပေတာ, စေစရ-ဘတ်'ကုစ: အ့ပါဒါန၊တ္ထ တပ္ပုရိသ်။ ပဗ္ဗမီ-တပ္ပုရိသ်။ ။'ပဗ္ဗမီ အပ ဂမန ဘယ ဝိရတိ မောစနတ္ထာ၊ဒီဟိ' ရ, အဆိုရှိ၍ ပဗ္ဗမျန်-ပုဒ်ကို အပဂမန, ဘယ ဝိရတိ, မောစနတ်ထ-စသော ပုဒ်ဘိုနှင့်စပ်ရမည်။ 'ပလစသတော အပဂတေစ-ပလာသ၊ပဂတော၊ နဂရာ နိဂ္ဂတော-နဂရ-နိဂ္ဂ ကော၊ စောရမှာ ဘီ၊တာ-စောရ-ဘီတေစ၊ ကစယ ဒုစ္စရိတေစ ဝိရတိ-ကစယ ဒုစ္စရိတ-ဝိရတိ၊ ဗန္ဓနာ မုတ္တေစ ဗန္ဓနမုတ္တော, ဗန္ဓ မောက္ခော၊ ဥက္ကဋ္ဌကေစ ဥက္ကဋ္ဌော ဥက္ကဋ္ဌ ကျ်ော'ပုံစံ။ ။'ပဗ္ဗမီ ဘစယေန'ပါ'ကိနီ၊ ၂-၁-၆၇။ ။'ပဗ္ဗမျန်ဿ ဘျ'ဗျန်ဿ ဘယသဒ္ဒေန သ'ဗ္ဗ'ဗျန်ဿေန ဟ သ ဿမယ်ဘတေ ဝိဘာသစ ဝ ပပ္ပုရိသော စ သမစသော ဘ၀တိ' ကာသိကာ။ ။'အ-ပေတာ၊ပေါ'ဌ မုတ္တပတိတစ ပ'ဗြတ္ထော'ဟိ အ'ပ'ါ' ပါ'ကိနီ၊ ၂-၁-၃၉။ ။'အ'ပ'ါ အ-ပေတ အ'ပေါ'ဌ မုတ်ထ် ပ'ဗ္ဗတိတ အ'ပ'ြတ်ထ် ဣစ္ဆေတေဟိ သဟ ပဗ္ဗမျန်ဿ သမဿ'ဗျ'ဗ္ဗတေ ဓာ'ပ'ပ္ပုရိသော စ သမာ

http://www.dhammadownload.com

သော ဘဝတိ' ကာသိကာ။ ။'မုတ္တာ၊ဒီဟိ ပဋ္ဌမျန္တာ။ ။မုတ္တာ၊ဒီဟိ သဒ္ဓေဟိ သဟ ပဋ္ဌမျန္တာ တပ္ပုရိသော ဘဝတိ၊ ပါပါ မုတ္တော ပါပမုတ္တော မုတ္တာ၊ဒီ သဒ္ဓေန ဣတရ, အပေတ အပေါဠ ပတိတ-အပတြတ္တ သယ ဘီတ ဘီ နိဂ္ဂတ ဇိဂုစ္ဆာ ဣစ္ဆာဒီ' သံခိတ္တသရ။

c-ဆဒ္ဒီ-'ရညော ပုတ္တော ရာဇ-ပုတ္တော၊ ညောနံ ရာသိ ခဲည-ရာသိ' ကား သာမျတ္ထ တပ္ပုရိသ် ဆဒ္ဒီ တစ္ပုရိသ်တည်း။ ။ဆဒ္ဒါန္တ, ပုဒ်ကို ယာဇကာ၊ဒီ-ဂိုဏ်း သဒ္ဒါတ္ထိနှင့် ချဉ်းစပ်ရမည်။ ။ဆဒ္ဒီ ယာဇကာ၊ဒီဟိ စ အစသုဗောဓ၊ ၁၀-၄၅၊ ပါ-၂-၁-၉။ ။'ဆဒ္ဒါန္တံ သမတ္ထေန ယာဇကာ၊ဒီဟိ စ သဟဝါ သမဿတေ၊ 'တိဇတ်ာ ဟိ ကတ္တာရီ' ဣတိ နိသေခေ ယာဇကာ၊ဒီဂ္ဂဟဏ်၊ ရညော ပုရိသော ရာဇ ပုရိသော။ ယ္ဟ-ဇကာ, ပ္ပ-ဇကာ, ပရိစ-ရဏ, ပရိဝေသဏ, အဗ္ဘ-ပဓာ, ဥမ္ဘါ-ဒက, ဥဒ္ဓတ္ထာ, ဝတ္ထက, ဘတ္ထိ ဇေတ ယာဇကာ၊ဒယော၊ သုဒြ-ယာဇကော, ဒေဝ-ပ္ပ-ဇကော, ဂါမ-ဘတ္ထာ' အာသုဗောဓ။ ။ပါဏိနီ, ဆရှသည် ပ္ပရဏ-ပစ္စယန္တ သဒ္ဒါ,ဂုဏ်ဖောဂ်-သဒ္ဒါ,သုဟိတ-အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ,သဏ်-မည်သော၊ သို့မဟုတ် ဝတ္ထမာန် အနဏ်ရှိသော နှင့်, မာန-ပစ္စယန္တ-သဒ္ဒါ, (ကိုတ်) အဗျယ-သဒ္ဒါ, တဗ္ဗ-ပစ္စယန္တ-သဒ္ဒါ, သမစနစ-ဓိကရဏ-သဒ္ဒါတို့နှင့် သ့မစသ်မလုပ်ရ၊ ဝါကျအတိုင်း သစ ထစ-ရမည်ဆို၏။ 'ပ္ပရဏော ဆတ္ထစနံ ဗဟုမော, သတံ တတိ-ယော၊ ဂုဏ-ဒန္တသ္ယ သုက္ကော, ကာကသ ကဏ္ဏော၊ သတ် (ဝတ္ထမာနတ္ထ)-ပြောဟ္ဗဏသ ကုဗ္ဗ၊ ပြောဟ္ဗဏသ ကုဗ္ဗမာနေစ ဝါ ကိုက်ရော ဣစ္ဆေတ္ထော၊ ကိတ်-အဗျယ-ပြောဟ္ဗဏသ ကတ္ထစ, ကတ္ထု၊ တဗ္ဗ ပြောဟ္ဗဏသ ကတ္ထဗ္ဗံ၊ သမစနခဓိကရဏ သုကသ မာရ ဝိဒသရညော ပဒ္ဓလိ ပုတ္ထကသ'ပုံစံ။ ။'ပ္ပရ ဂုဏ သုဟိတ-ကတ္ထ သဒ-ဗျယ တဗ္ဗ သမစနခ-ဓိကရဏေန' ပါဏိနီ၊ ၂-၂-၁၁၊ ပ္ပရဏ-ဗ-ဓိကရဏေန၊ ပ္ပရဏ ပစ္စယန္တ-သဒ္ဒါ,ဂုဏ်ဟော သဒ္ဒါ သုဟိတ-အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ, သတ်မည်သော နှင့်, မာန ပစ္စယန္တ-သဒ္ဒါ, အဗျယသဒ္ဒါ, တဗ္ဗ-ပစ္စယန္တသဒ္ဒါ, သမာနစ-ဓိကရဏ သဒ္ဒါနှင့်။ သမစသော၊ သမာသ်သည်။ နှ၊ မဖြစ်။ ။'ဒ္ဝိဇသ ကုဗ္ဗံ၊ ကုဗ္ဗမာနော ဝါ, ကိုက်ရော ဣစ္ဆတ္ထော'သ်ဒ္ဒန္တ-ကေစမုဒီ။ ။ဒ္ဝိဇသ ကုဗ္ဗံ ဒ္ဝိဇသ၊ ပုဏ္ဏား၏။ ကုဗ္ဗံ၊ အမ္ဘလုပ်, အစေခံ, ကျေးကျွန်' ဟူရာ၌ ဒ္ဝိဇ-သည် ကုဗ္ဗ-ကိုမဇ့်။ ဒ္ဝိဇသ၊ ပုဏ္ဏား၏။ ဃ,ဍ,အ်ိ။ ကိစ္စ၊အလုပ်။ခေတ္တံ၊လယ်ကို။ ကုဗ္ဗံ၊ ပြုလုပ်သူဟု ဃ,ဍ-စသော ပုဒ်တစ်ပါးကိုသာမဇ့်၍ 'ဒ္ဝိဇ-ကုဗ္ဗံ တု သမစသ်မဖြစ်, မလုင်ရ-ဟူလို။ ။'ဒ္ဝိဇသ ကုဗ္ဗံ, ကုဗ္ဗ မာနောတိ နာ၊ယံ ဃ,ဍာဒျ ပေက္ခစ္ဆ ဆဒ္ဒီ, ဒ္ဝိဇသ ဃ,ဍံ ကုဗ္ဗံ ဣတိ၊ တထာတိ သ့တိ အ-သာမတ္ထိယစ (သမာသ၊ဘစဝတော) ယော သမာသာ၊ ပသတ္ထိယံ (သမစသ အသင်္ကိယံ) နိသေခော၊ယ့ နိရတ္ထကော သိယာ၊တိ အာစ.... 'ကိုက်ရော ဣစ္ဆတ္ထော ဣတိ' တတ္ထဗောဓိနီ။

http://www.dhammadownload.com

ပါဂိုနီ–ဆရာသည် နိဗ္ဗာန်ရောက်,ဌ် ဆင်ခြင် သမာသ်ကိုလည်း မြစ်၏။ ။'နနိဗ္ဗာန်ရောက်'ပါ ဣတိနီ၊ ၂-၂-၁၀။ ။'နိဗ္ဗာန်ရောက် ယခု ဆင်ခြင်, သာ နသမယတော၊ ဇာတိ-ဂုဏ-ကြိယာ-ဟိ သမုဒါဟာတော၏ ကောဒေသသာ ပုထ ဂ္ဂရဏံ နိဗ္ဗာန်ရောက်၊ ခတ္တိယော မနုဿာနံ သူရတမော၊ ကဏ္ဍ ဂါဝီနံ သမ္ပန္နဒီရတမော၊ ခတ္တိယော အဗ္ဗဂတာနံ သီဃတမော'။ ။ဤခတ္တိယော မနုဿာနံ သူရတမော စသော-နိဗ္ဗာန်ရောက် သမုဒါယ,နိဗ္ဗာန်ရောက်ဟိယ,နိဗ္ဗာန်ရောက် ဟောတု, သုံးပါးလုံးစုံ၍ နိဗ္ဗာန်ရောက် လက္ခဏာရှိသော ပုံစံဘို၌သာ 'နနိဗ္ဗာန်ရောက်' ဟူသောသုတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက် ဆင်ခြင် သမာသ်ကို မြစ်သောကြောင့် 'မနုဿ-ခတ္တိယော, ဂေါ-ကဏ္ဍာ, ခတ္တိယ-ဗ္ဗဂတော' စသည်ဖြင့် သမာသ်မဖြစ်,မလုပ်ရ။ ဒေဝ ဒေဝ,ပုရိသုတ္တမ,ဒွိပဒုတ္တမ, စသည်တို့၌ကား ဆိုခဲ့ပြီးမှ ပုံစံများကို နိဗ္ဗာန်ရောက် လက္ခဏာမရှိသောကြောင့် 'ဒေဝါနံ ဒေဝေါ, ပုရိသာနံ ဥတ္တမော, ဒွိပဒါနံ ဥတ္တမော ဒွိပဒုတ္တမော'ဟု ဆင်ခြင် သမာသ်ဖြစ်ပါ၏။ လုပ်ရပါ၏-ဟူလို။

'အထ ကထံ ပုရိသုတ္တမော-တိ ယဿ နိဗ္ဗာရိယတေ, ယော စေ-ကောဒေသော နိဗ္ဗာရိယတေ ယော စ နိဗ္ဗာရောဟောတု၊ တေ တ္တိက-သန္ဓိခနေ သတ္ကျ,ခါ-ဏံ ဒိသေဟေ-တိ 'ဒွိ-ဝစန ဝ်ဘဇ္ဇော'။ ၅-၃-၅၇၊ ဤတိ သုတ္တေ ကောယဒ္ဒေ (မဟာ ဘာသဒ္ဒိကာ ကာရော ကောယဒ္ဒေ-ခနေ-မဝုစ္စတိ)။ အညေ တု ပုရိသေသု ဥတ္တမော-တိ နိဗ္ဗာရောဟ သတ္တမိယာ 'သညောယ'တိ သမောသော-တ္ကာ-ဟု။ တံ မန္ဒံ (အဗလံ)၊ သညောယံတိ သမာသသာ နိုစ္စတ္ထေန သ-ပဒ ဝိဂ္ဂဟာ-သင်္ဂ်တိပသင်္ဂ်တော (ဆ-ပဒ ဝိဂ္ဂဟာသာ အန နုရူပ-ပ္ပသင်္ဂ်တော)။ တသ္မာ ကောယဒ္ဒဝုတ္ထသမာခနေ(နိုစ္ဆယ) မော-ဝ-ဝ-ဝ

http://www.dhammadownload.com

ဗယ်၏။ ။'ပရမတ္ထတေဇ ဟု ဇာတိဂုဏ်ကြီယစ,ဘာဝဧပိ ယထစ ကော်နစိ ဝိသေသေန ပုရိသုတ္တမောတိ သမညာတေ,တထာ ဝြောပိ (ဒေဝ ဒေဝေါ,တိ) သမာသ,ပ္ပတ္တိ၊ တထစ စ သက်ရာ,စရိ,ယာ သဟသနစမဘာသေ အစဟ.... ပုရိသု,တ္တမော 'တိ နိဒ္ဒါရဏာဆဒ္ဒီယာ သမာသေ၊ နိ 'နံ နိဒ္ဒါရဏေ'တိ ပတိသေ ခေစ ဘဝတိ ဇာတျာဒျ,နပေက္ခစယ သမတ္ထိတတ္တာ,ယ တြ စ ဇာတိဂုဏ်ကြီယစ, ဗေက္ခစယ ပုထ-ဂ္ဂရီယတေ, တတြ, သမာသေစ'တိ၊ အတော ဧဝ ဥမစပတိနစ သ-ဒုတ္ထံ....'ဆဒ္ဒီယာ အ-ယုတ္တတ္တတာဝယာ,သမာသော တြစဘာဝမတ္တေ ပတိ သေဓသဒ္ဒေါ'တိ၊ တ,ဒသင်္ဂတ,မေစ၊ ပုရိသု,တ္တမ-သဒ္ဒေါ ဝိယ အတြာပိ (ဒေဝ-ဒေဝေါ,တိ) ယုတ္တတ္ထိဘာဝယ ဝိဇ္ဇမစနတ္ထာ,တိ။ တသ္မာ လက္ခဏေန ပသတ္ထာ တမာသသာ-နတ္ထိခေနေန နိရာဏတတ္ထာ ပဠိကစယံ ဗ္ယံ ပတိသေခေ ပါဒါနံ တ,ဒယုတ္ထမေစ၊ အဘိခေနသ္ဝပယောစဂေါ,နုသာရိတ္ထာ ပုရိသု,တ္တမေစ,တျ တြ သမာသော ဘဝတိ,တိ ပြ,ုမ' ကဝိရာဇ်.ဠီ။ ။ကာတန္တ-ဠီကာ ဆရာကစ၊ နိဒ္ဒါရဏ လက္ခဏစရှိရာ၌ 'မိတ္တသ ကိတ္တေတ္ဝစ, ပိယသ ကိတ္တေတိ'၌ ကာလ စာစ်ပါ,းကိုမှီ၍ သမာသ် မပြုစ်သလို၊ သူရ-စသော ပဒန္တရကို ဝဲ့ရသောကြောင့် နိဒ္ဒါရဏ သမာသ်မပြုစ်၊ သို့အတူက် ထိုကိုဘဝ:မြစ်ဖို့ရာ 'နိ နိဒ္ဒါရဏေ' သုတ်ကို ပါဏိနီ ဆရာဆိုရန်မလို၊ အပိုပင်။ ပဒန္တရကို မဝဲ့ရသေစ 'ဒေဝ ဒေဝေါ' ပုရိ သုတ္တမော, စသည်တို့ကစ: သမစသ်ဖြစ်သည်ပင်-ဟုဆိုအ်။ ။'ဝေ့ နိဒ္ဒါရဏေ ယစ ဆဒ္ဒီ,တသ္မာ စ သူရာဒိ-ပဒါပေက္ခစယ နိဒ္ဒါရဏ,ပစ္စယာတော ပုရိသစနံ ခတ္တိယော စ သူရော၊ ဂုန္ဒ ကဏ္ဍ သမ္ပန္နခိဏ္ဍ, ဂစ္ဆတံ ခစ,ဝန္ဒေစ သိသော ဗ္ဗတိ (နိ သမစ လော)' ကာတန္တ-ဠီ။ ။အတ္ထိခန် ဠီကဲ့ဆရာကစ: ဒ္ဒိ-ပဒုတ္ထမ-၌ နိဒ္ဒါရဏ သမာသ် မပြုစ်ဟု-ဆိုအ်။

စ-သတ္ထမီ–'ရူပေ(ဗဝတ္ထာ) သညာ ရူပ,သညာ၊ သံသစရေ (ပဝတ္ထ) ဒုက္ခ-သံသစရ-ဒုက္ခ'ကာ၊ အာခခရဏတ္ထတပ္ပုရိသ်၊ သတ္ထမီစပ္ပုရိသ်၊ မဏ္ဍပဒ လေ:ပီ သတ္ထမီ တပ္ပုရိသ်ဟည်း-ဟူအ်။ ။သက္ကတ-၌ သန္ဓမျ,နန်ကို ပထမန္တနှင့် လည်: ကောင်:၊ သောဏ္ဍာ.ဒိ အစကတိဂိုဏ်: သဒ္ဒါတို့နှင့်လည်:ကောင်: တွဲစပ်ရမည်-ဟူအ်။ ။'သတ္ထမီ သေစဏ္ဍဒီဟိ' ပါဏိနီ၊ ၂-၁-၄၀။ ။'သတ္ထမီ ပထမေန သေစဏ္ဍာ.ဒီ ဟိစ၊ ဃတ္ထမျန်ခ် ပထမေန သေစဏ္ဍာ.ဒီဟိ စ သဟဒါ သမသျတေ၊ ပုရိသေသု ဥတ္တမေစ-ပုရိသု,တ္တမေစ။ အက္ခေသု သေစဏ္ဍာ=အက္ခေ-သေစဏ္ဍာ၊ အက္ခ-ဝုတ္ထေစ, အာသုဗောခ။ ။'သေစဏ္ဍ.ဝုတ္ထ,ကိတခ, ဗျာဒ, ပဝီဏ, သံခီတ, အန္ဓရ, အ,ခိ, ပဠ,, ပဏ္ဍိတ, ကုသလ, စပလ, နိပုဏ, စသေစ သဒ္ဒါမျာ:ကစ: သေစဏ္ဍစ,ဒိ အစကတိဂိုဏ်: သဒ္ဒါတို့တည်:။ ။'သောဏ္ဍ,ဝုတ္ထ-ကိတခ=စပလ-နိပုဏ, ဗ္ဗတ္ထေ သေစဏ္ဍစ,ဒဟေစ' သရလစ-ဠီ။

http://www.dhammadownload.com

ဗဟုဗိုပလ္လာသ-'စာ၊ဒနု ပရောခေနာတိ ဝုတ္တတ္တာ ယထာ၊ဘုိခာနံ တပ္ပုရိသေ ကုစိ အစ္ဆန္ဒာ၊ဒီသု အမ၊-ဒ္ဒိ ဝိဘတ္တိ၊နွဲ့ ပရံ သမ္ဘဝတိ' ဟု ရှု, အလိုရှိရကား။ ဤတပ္ပုရိသ်သမာသ်၌ အချို့ အံ့-စသော ဝိဘတ္တိနှင့်ပုဒ်နောက်ကျ၍၊ ဝိသေသန, ဝိသေသျ, ပုဒ် ရှေ-နောက်ပြန် ထားရသောအရာမျိုးလည်း ရှိသေး၏။ 'အန္တိ-အတိက္ကန္တိ-ဠာစ္ဆ-ဒ္ဒ' ။ အန္ဒ×အတိ-ကို သုတ်ကြီးဖြင့် ရှေ့နောက်ပြန်၊ အ-ကြောင့် တီ-ကို၊ စ္ဆ-ပြု၍ အစ္ဆ-ဒ္ဒ ပြီးသည်။ ဤနည်းတူ 'ဟံသာနံ ရာဇာ-ရာဇ-ဟံသေ၊ ကာယသ္မ ပုဒ္ဓ-ပုဒ္ဓ-ကာယော၊ ပရ-ကာ-ယေ၊ အာမလကသ္မ အ-ဒ္ဓ-အ-ဒ္ဓါ, မလကံ်။ ကဟာ-ပဏ်သ္မ အမုံ အမု-ကဟာပဏ်'ပုံစံ။ ။သာရသ္ဝတ-ဌ် ကုစိ အ-မ၊ ဒ္ဒန္ဓသ္မ ပရတ္ထံ။ ။အ-ဗဟီ-စာ-ဂ္ဂ ဘူတ-ပုဗ္ဗော'ဟု သုတ်တည်း၏။ ။'တပ္ပုရိသေ ဝတ္ထမ-ခနသ္မ ဒုတိယာ-ဒီ ဝိဘတ္တိ၊နွဲ့သ္မ ပထမန္ဓသ္မ စ ပုဗ္ဗ-ပဒသ္မ ပရ-ပ-ဒတ္ထံ ဥတ္တရ ပဒတ္ထံ အဂ္ဂေ ဝုတ္တိတ္ထံ ဘဝတိ, ကုစိ ပဒ-ယာ-ဂန္ဓရော၊ နု တု သဗ္ဗတ္ထ ဠာ-စ္ဆ-ထ္ထေ၊ အာဟိတော အဂ္ဂိ ဠာတိ ဝိဂ္ဂ-ဟ တပ္ပုရိသ သမာသော ဝိဘတ္တိလောပေ ကတေ အဂ္ဂိပဒံ အာဟိတာ-ပဒသ္မ တ-ဂ္ဂ (အန္ဓေ) ပယုဇ္ဇတေ။ အာဟိ တဂ္ဂိ-တိ အဂ္ဂိဝိသယေ တ-ပ္ပရော ဠာ-စ္ဆ-ထ္ထော' ၎င်း-ဦ။ ။ဤ ပဗဟိ-ပလ္လာလ သမာသ်မျိုး ကိုရာဇ-ဒန္ဓာဒီ အာ-ကတိ ဂိုဏ်း-ဟု ဆိုကုန်၏။ 'ဒန္ဓာနံ ရာဇ-ရာဇ-ဒန္ဓော' သန္ဓိစုကို ရေတွက်ရသော ဂိုဏ်းဟူလို .... အာ-ကတိဂိုဏ်း အဆုံးအဖြတ်ကို အာ-ချာတ် (၄၈၄) သုတ်မှ ယူ။

ဤ ပုဗ္ဗ-ကာယ-စသည်ကား၊ ရှေ့နောက် ပြန်ရသော ပဗ ဗိ-ပလ္လာသ, သမာသ်မျိုးမဟုတ်၊ ပထမန္ဓ-ကို ဆဋ္ဌ၊ နှင့်နှင့် ချဉ်း-စပ်ရသော ပထမာ တပ္ပုရိသ်, ပုဗ္ဗကာယာ-ဒီ အာ-ကတိဂိုဏ်း-ဟု သံခိတ္တသ-ရ ဗျာ-ကရဏ်း-၌ ဆိုအ-ပ်။ 'အံ-သိ ဆဋ္ဌီယာ ပုဗ္ဗာ-ဒီ ပထမာယံ' ။ ။ပုဗ္ဗာ-ဒီ ဥတ္တရသ္မ ပထမာယ ပုဗ္ဗာ-ဒီ အံ-သိနော ဆဋ္ဌီယော သဟ တပ္ပုရိသော ဘဝတိ' ။ ပုဗ္ဗံ ကာယသ္မ ပုဗ္ဗ-ကာယော၊ အပရ-ကာ-ယော၊ အဝရ-ကာ-ယော၊ ဥတ္တရ-ကာ-ယော၊ ဓုဗ္ဗ-ကော-ပုဗ္ဗ-ကာ-ယာ-အာ-ကတိ ဂဏော'သံခိတ္တသ-ရ။ ။ယင်း ပုဗ္ဗ-ကာ-ယာ-ဒီ အာ-ကတိဂိုဏ်း, ပထမာ-တပ္ပုရိသ်ကို ပုဗ္ဗ-ပဒတ္ထ-ပ-ဓာန တပ္ပုရိသ်-ဟူ၍လည်းဆိုအ-ပ်။ ။ဥတ္တရ-ပဒတ္ထ-ပ-ဓာန တ-ာ စ တပ္ပုရိသသ် ပါ-ယော-န ဥတ္တ-ာ၊ ကတ္ထစိ ပိ ဗျာ-ဘိစာ-ရ-ဒဿနတော၊ တထာ **ဟိ** ပုဗ္ဗကာ-ယော-ာ ဠာ-ဗျာ-ဒေါ ပုဗ္ဗ-ပဒတ္ထ-ပ-ဓာန-တ္ထော-ာ အ-ဝ ဂ-မျတေ' ၎င်း-ဦ။ ဤအတူ သမ-ဘာ-ဂဟော-ာ, နှ ပုလ္လိင် ပထမန္ဓ အ-ဒ္ဓ-သ-ဒ္ဓါကို ဆဋ္ဌ-နှင့်နှင့်ချဉ်း-စပ်သော 'အ-ဒ္ဓပိ-ပ-ပ-ပ

http://www.dhammadownload.com

အဒ္ဓံ ပိပ္ပလိယာ အဒ္ဓပိပ္ပလိ၊ အဒ္ဓနဒီ' အစသုဗောဓ။ ။ဘာသာ၌ ဤအဒ္ဓပိပ္ပလိ-ကို ကမ္မဓာရဲသမာသ်-ဟုဆို၏။ အပေါင်း၌ ထင်သော သဒ္ဒါသည်၊ အစိတ်လည်း ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်-ဟူလို။ ။'ဘဒ္ဒသော် တု အဒ္ဓ-ပိပ္ပလီ၊တိ ကမ္မဓာရယေ ဝုတ္တံ။ သမုဒါယေ ဒိဋ္ဌာ အဝ ယဝေသုပိ ဝတ္တန္တောတိ ဝေနတေ' သုဗောဓိနီ။ ။ ဘာသာ-အရ, မဟာဘာသာကိုယူ၊ လဃုဘာသာ-၌လည်း နည်းတူပင်ဆို၏။ ။ ယင်းပုဗ္ဗ-ကာယာ.ဒီ အာကတိဂိုဏ်းသည် ဃဋ္ဌာ.ဒီ အာကတိဂိုဏ်းကဲ့သို့ပင် ဝိဘာသတ္ထ ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်၍မမြဲ၊ သို့အတူက် 'ကာယသ် ပုဗ္ဗ-ဗုဗ္ဗ-ကာ၁ယော' ဟု ရှေ့နောက် ပြန်ထားလျှင် ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ် ဖြစ်၏။ ။'ပုဗ္ဗာ.ဒို အာကတိ ဂဏတ္ထာ၁ဝေ သမာသေ သိ.ဒ္ဓ ဝိ.လ္လ-တ္ထ.မိဒံ ဝစနံ၊ တေန ပ.ကၠ ဆဋ္ဌီ သမာ၁သော ဘမတိ' သံခိတ္တသာရ-ဋီ။

ဤ သက္ကတ-ကျမ်းများ.ကဲ့ရည်၍ နီတိ-၌၊ 'ဂရုနံ မတန္တရ' ဟု ဆို၏။ ။ 'မတန္တရေ ပထမာ ဆဋ္ဌီယာ စ။ ။ဂရုနံ မတန္တရေ ပထမန္တ.ပဒံ ဆဋ္ဌီယန္တေန သမဿယတိ၊ သေ၁ သမာသော တပ္ပုရိသ သညာ ဟောတိ၊ အဒ္ဓံ ပိပ္ပလိယာ (ပိတ်ချင်း)အဒ္ဓ-ပိပ္ပလီ၊ အဒ္ဓံ ကော်သ၁တတိယာ (သပ္ပတ်) အဒ္ဓ ကေ၁သ၁ဘာကီ၊ ပုဗ္ဗံ ကာယသ်-ပုဗ္ဗ-ကာ၁ယော၊ အယံ ပထမာ တပ္ပုရိသော၊ကေ၁ေ.တ္ထ ၀ဒေယ္ယုံ-ယဒ္ဓေ.ဝ,ရှုပေါ ပထမာ တပ္ပုရိသော သိယာ၁ 'သဟ ဒေ၁ေဟိသ-ဒေ၁ကေ၁'တိ အယ.မ္ပိ ပထမာ တပ္ပုရိသော သိယာ၁.တိ? နသိယာ၁၊ အညပဒ-ပ္ပဓာနတ္ထာ ပန ဗဟုဗ္ဗိဟိ ယော၀ ဘ၁တိ၊ နတ္ထ္ပုရိသေ၁၊ တ္ထေဟိ အညပဒ.တ္ထော ပဓာ၁နေ၁ သဟ ဒေ၁ေဟိ ယော လောကော၊ သေ၁.ယံ သ.ဒေ၁ကေ၁.တိ၊ တ္ထေ အဒ္ဓ ပိပ္ပ-လီ.တိ အာဒီသုပိ ပိပ္ပလိယာ အ.ဒ္ဓ-အ.ဒ္ဓ-ပိပ္ပလီ-တိ အာ၁ဒိနာ ဂဟဏေ ဆဋ္ဌီ တ.တပ္ပုရိသေ၁ ဘ၁တိ.တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊' နီတိ။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ-ဘူမိ-ဂတော-ဘူမိ×ဂတော။ ဘူမိ၊သို့။ ဂတော၊ တည်း။ ဤတို အတ္ထ၊၌။ အ.မာ၁ဒယော၁ ပရပ၁ေတိ ဤသုတ်ဖြင့် ဘူမိ×ဂတော-ကို ဟပ္ပါရိသ် သမ၁သ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ အံ,သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ပကတိ စ=သရအဆုံးရှိသော ဘူမိ×ဂတ-ကို ဘူမိ×ဂတ-ဟု ဗ၀တိပြု။နာ၁မ်ဲ့၊ သိ-သတ်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။'သဗ္ဗရတ္တိ-သော၁ဘနော' စသည်နည်းတူ တ္ဌက်။ ။ကထိန-ဒုဿ-ကထိနဿ×အာ၁ဘတံ×ဒုဿ။ ကထိနဿ၊ ဖွဲ့ရာ။ အာ၁ဘတံ၊ သော။ ဒုဿံ၊ တည်း။ ဤတို အတ္ထော၊ ၌။ အ.မာ၁ဒယော၁=ကထိနဿ×အ၁ဘတံ×ဒုဿံ-ကို ဟပ္ပါရိသ် သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော၁=သမာသ်၏ သ,သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ သဒ္ဒါဖြင့် သ-အာ.ဂုံ၊ အ၁ဘဟ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ ဝကတိ စ=သရအဆုံးရှိသော ကထိန×ဒုဿ-ကို၊ ကထိန×ဒုဿ-ဟု ဝကတိပြု။ နာ၁မ်ဲ့၊ သိ-သတ်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။အာ၀န္တ.ကေ.ဘတ္ထံ-အာ၀န္တ.ကေ.ဿ× အာ၁ဘတံ×ဘတ္ထံ၊နည်းတူ။ (မဇ္ဈပ၁ဒလောပီ-စ၁ေ၁သမ၁ဿ်မျိုးကို ဤနည်းချည်း

http://www.dhammadownload.com

၃၂၇-အညေ-ပဒ-ထ္ထေသု ဗဟုဒ္ဓီဟိ။ ။အညေ-ပဒ-ထ္ထေသု၊ သမာသ်ပုဒ်မှ တစ်ပါး၊ သော ဃ,တ,ဇော,ဏမ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်လေးပုဒ်တို့နှင့်။ သမဿန္တာ၊ ချဉ်းစပ်အပ်ကုန်သော သဒ္ဒါတို့သည်။ ဗဟုဒ္ဓီဟိ၊ ဗဟုဒ္ဓီဟိ မည်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အဲဤသို့၊ သမာသ်ပုဒ်မှတစ်ပါးကုန်သော။ ပဒါနိ၊ ယ,တ,ဇော,ဏမ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်လေးပုဒ်တို့သည်။ အတ္ထေသု၊ အနက်တို့၌။ ဒ္ဝေ-နာမဿနိ၊ နှစ်ပါးသော နာမ်ပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ ကောင်း။ ဗဟု နာမာနိ၊ များသောနာမ်ပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ ကောင်း။ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ သမဿန္တာ၊ ချဉ်းစပ်အပ်ကုန်၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ သော သမာသော၊ ထိုသမာသ်သည်။ ဗဟုဒ္ဓီဟိ သညော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (က)ဏမံ သံယောရာမံ၊ ဤသံယောရာမ်သို့။ သမဏာ ရဟန်းတို့သည်။ အာဂတာ၊ ရောက်လာကုန်၏။ ဏတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ (ဝါ၊ ဤသို့ ရဟန်းတို့သည် ရောက်အပ်သော စာမ္မသတ္တိကြောင့်-ဏတိ အနက်ကို ကျွန်အောင်ပေ၊ပုံ)။ သော-ယံ သံယော ရာမော၊ ထိုသံယောရာမ်သည်။ ('သံယော၊ရာမော'ကား အညပုဒ်၏အနက်တည်း။ သော-ယံ,နှင့် စပ်၍ အနုတ်ပေး။ ဤအရာမျိုးကို ဤနည်းတူသိ) အာဂတ.သမဏော၊ အာဂတ-သမဏ-မည်၏။ အခန္ဓန သမဏောန၊ ဤရဟန်းသည်။ ဏ္ဍန္ဒြယနှိ၊ ဏ္ဍန္ဒြဟိုကို။ ဇီဘာနိ၊ အောင်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဏတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့် (ဝါ၊ ဤသို့ ဏ္ဍန္ဒြကို အောင်စာတ်သော ကတ္တုသတ္တိကြောင့်)။ ဇိတိ-ဒ္ဒြိယော-ဇိတိန္ဒြိယမည်၏။ ယသ ရညော၊ အကြင်မင်းအား။ သုကော်ဝ၊ အခွန်ကို၊ ဒိန္နော၊ ပေးဆပ်အပ်၏။ ဏတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်(ဤသို့ အခွန်ကိုပေးရာ သမ္ပဒါန သတ္တိကြောင့်)။ သော.ယံ ရာဇာ၊ ထို

တ္ထက်။ ။မေထုနာ.ပေကာ.စသည်လည်းယပ်ပြီ။ ။ရူပ-သညာ-ရူပေ×ပ.ဝတ္ထာ×သညာ၊ သံသစရ-ဒုက္ခ-သံသာရေ×ပ.ဝတ္ထုံ+ဒုက္ခံ-မဏ္ဍပဒလောပီ သမာသ်၊ ရှေးနည်းမှီတက်။

၃၂၇-ဒ္ဝိ-ပဒ, သညောသုတ်။ ။'ဗလဝေါ ဝိဟာယော ယသ္မိန္တိ-ဗဟုဒ္ဓီဟိ။ ဗဟုဒ္ဓီဟိ ဝိယ၊.တိ ဗဟုဒ္ဓီဟိ'လုပ်။ ဗဟုဒ္ဓီဟိ ဝိ.ယ၊ ဗဟုဒ္ဓီဟိ-သဒ္ဒါနှင့် တူ၏-ပေး။ ။ဗဟုဒ္ဓီဟိ-သဒ္ဒါသည် သမာသ်ပုဒ်မှတပါးသော ယသ္မိ-ဟူသော အညပုဒ် အနုတ်ပြုခန်းသက်သို့။ ဤသမာသ်သည်လည်း သမာသ်ပုဒ်မှတပါး ယ, တ, ဇော, ဏမ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ် အညပုဒ်တို့၏ အနုတ်ပြုခန်းသောကြောင့် ဗဟုဒ္ဓီဟိ သဒ္ဒါနှင့် တူရကား ဗဟုဒ္ဓီဟိ သမာသ်မည်၏။ ။အညေ-ပဒ-ထ္ထေပဟာ-နော ဟိ ဗဟုဒ္ဓီဟိ'။ ။အညေ-ပုဒ်အနုတ်ပြုခန်းသည်ဟူရာ၌၊ အညေ-ပုဒ်၏အနုတ်ကိုသာ ယူရ၊ အသုံးပြုရသော်။ သမာသ်ပုဒ်၏အနုတ်ကား အပေါင် အမျှောင်မျှသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထင်ရှားစေခဲ့'ဗဟုနှိ ရနှိ ယသ.တိ-ဗဟုဓနော'ယသ၊ အကြင်သူ၏။ ဗဟုနှိ၊ များစွာကုန်သော။ ဓနနှိ၊ ဥစ္စာတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏-၌ ဗဟုဓနာ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရ များသော ဥစ္စာ။ ယသ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ဥစ္စာရှိသူ။ သို့ပေါ်အသုံးဝင်သော အချုပ်စကားကို

http://www.dhammadownload.com

မင်းသည်။ ဒိန္ဒ-သုကော်၊ ဒိန္ဒိသုက်မည်၏။ အသ္မာ ဂါမာ၊ ထိုရွာမှ၊ ဇနစ၊ လူတို့သည်။ နိဂ္ဂတာ၊ ထွက်သွားကုန်၏။ ဤတို၊ ကြောင့် (ဤသို့ လူတို့၏ထွက်သွားရာ အပါဒါနသတ္တိကြောင့်)။ သေစ,ယံ ဂါ၊မာ၊ ထိုရွာသည်။ နိဂ္ဂတ ဇနော့ နိဂ္ဂတ-ဇန,မည်၏။ ယသ ပုရိသသ၊ အကြင်ယောကျ်ား၏။ ဟတ္ထေစ၊သဏ်သည်။ ဆိန္နော၊ ပြတ်၏။ ဤတို၊ ကြောင့် (ဤသို့ပြတ်သောလက်၏ အရှင်၏အဖြစ်ကြောင့်)။ သေစ,ယံ ပုရိသစ၊သည်။ ဆိန္န-ဟတ္ထော၊ မည်၏။ ယသ္မိ ဇနပဒေ၊ အကြင်ဇနပုဒ်၌။ သသ၊နိ ကောက်စပါးတို့သည်။ သမ္မန္နာနိ၊ ပြည့်စုံကုန်၏။ ဤတို၊ ကြောင့် (ဤသို့ ကောက်စပါးတို့၏ပြည့်စုံရာ အဓိကရဏ သတ္တိကြောင့်)။ သေ၊ယံ ဇနပဒေ၊ ထို ဇနပုဒ်သည်။ သမ္မန္နသသော၊ မည်၏။ နိဂြောဓော၊ ပညောင်ပင်သည်။ ပရိမဏ္ဍ-လော ဤ၀ ၀နုံးသကဲ့သို့၊ *ယေ စ ရာဇကုမာရော၊ အကြင် မင်းသား၊သည်။ ပရိမဏ္ဍလော၊ (ကိုယ်နှင့် ဆံလံ နှိုင်းစံညီဘိ၍ ဝိုင်းဝန်းသောကိုယ်ရှိ၏။ 'ကာယ-ဗျာမာနံ သမ,ပ္ပမဇ္ဈတ္တ'ရှု။ ဤတို၊ ကြောင့်။ ယော ယံ ရာဇကုမာရော၊ ထို မင်းသား၊သည်။ နိဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလေ၊ မည်၏။ စက္ခု၊ မျက်စိသည်။ ဘူတော ဤ၀ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ယောဘဂ၀ါ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရား သည်။ ဘူတော၊ ဖြစ်ကော် မူ၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သေ,ဘဂ၀ါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား၊သည်။ စက္ခု၊-ဘူတော၊ မည်၏။ သို့ဝဏ္ဏသ၊ ရှေ၏။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်း၊တည်း။ သုဝဏ္ဏ၊-ဝဏ္ဏော၊ ရှေ၏။

ကောက်ယူ ဖော်ပြ၊သော၊အခါ, ယင်း-သမာသ်ပုဒ်၏အဲရ 'များ၊သောဥစ္စာ'ကို၊ အပေါင်အမျှောင်မျှပြု၍၊ အည-ပုဒ်အရ ဥစ္စာရှင်ယောကျ်ား၊ကိုသာ ယူရ, အသုံး ပြုရသည်။ 'ဗဟုဓန-မဟနယ' ဥစ္စာရှိသူကို ခေါ်ဆိုခဲ့လျှင် ဥစ္စာကိုထား၍ အည ပုဒ်အရ ဥစ္စာရှင်ကိုသာ ခေါ်သွားရ၏။ ထို့ကြောင့် အည-ပုဒ် ပြဋ္ဌာန်း၊သည်-ဟုဆိုသည်။ အချုပ်မှာ၊ ဗဟု-ဓနော-ဟူ၊သော သမာသ်ပုဒ်က များ၊သော ဥစ္စာ-ဟူ၊သော အည-ပုဒ် အနက်ကို ဟော၊သည်ကို အည-ပုဒ် ပြဋ္ဌာန်း၊သည်ဟု ဆိုသည်။ သို့အတူက် ယင်းသမာသ်ကို 'အည ပဒ,တ္ထော,ပ္ပဓာန' သမာသ်၊ သမာသ်ပုဒ် အပ ပြင်ဘက်, အည အနက်ကို အသုံ၊ပြု၍ ဗဟိရတ္ထ သမာသ်-ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆို အပ်သတည်း။ ယင်း၊သည် အကျဉ်းအား၊ဖြင့် တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ၊ အ-တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ-ဟူ၍ နှစ်မျိုး။ 'တသ္မ အည,ပဒ,တ္ထသ္မ ဂုဏော (အပ္ပမဇ္ဇန-ဘူတော သမာ၀သ ပဒ,တ္ထော) တ,ဂ္ဂုဏော၊ တဂ္ဂုဏေန သဒ္ဓိ' ဝိညာဏော ယသ္မိ,ဿ-တဂ္ဂုဏသံ ဝိညာ၀ဏော'လုပ်။ ယသ္မိ' အကြင်(ဗဟုဗ္ဗီဟိ)သမာ၀သ်၌။ တ,ဂ္ဂုဏေန၊ ထို အညပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သော သမာသ်၏အနက်နှင့်။ သဒ္ဓိ' တ၏။ ဝိညာ၀ဏော၊ သိ,အပ်သော၊ ၀ါ၊ ယူအပ်သော အညပုဒ်၏အနက်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေ။ ။ 'ယတ္ထ ဝိသေသန ဘူ,တစ အတ္ထေ၀ အည-ပဒ,တ္ထ,ဂ္ဂဟဏေန ဂယ္ဟတိ။ သေ၀ တ,ဂ္ဂုဏ-သံဝိညာ၀ဏော ယတ္ထ လမ္ဘ-ကဏ္ဏ,မ္ဘာနယောတိ။ ယတ္ထ ပန နိ ဂယ္ဟတိ

http://www.dhammadownload.com

အဆင်း။ ယသ ဘဂဝတော၊ အကြောင်မြတ်စွဲဘုရား၏။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်းတော်သည်။ သုဝဏ္ဏ-ဝဏ္ဏော ဝိယ၊ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့တည်း (ရွှေအဆင်းနှင့်တူ၏)။ ဤတို့ကြောင့်။ သေဃံ ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ သုဝဏ္ဏ-ဝဏ္ဏော၊ မည်၏။ ပြတ္တဲ့နော၊ ပြတ္တဲ့မင်း၏။ သရော၊ အသံတည်း။ ပြတ္တဲ့-သရော၊ ပြတ္တဲ့မင်း၏အသံ။ ယသ ဘဂဝတော၊ ၏။ သရော၊ အသံတော်သည်။ ပြတ္တဲ့-သရော ယေ၊ ပြတ္တဲ့မင်း၏အသံကဲ့သို့တည်း (ပြတ္တဲ့မင်း၏အသံနှင့်တူ၏)။ ဤတို့ကြောင့်။ သေဃံ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပြတ္တဲ့-သရော၊ မည်၏။ (ခ) သယံ-ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလ-ဝါယုံ-တေဇယာ-ဟာရတိ။ ဟာရာ-ဟူသည်ကား။ ပဏ္ဏာ၌၊ သစ်ရွက်လည်း။ ပုပ္ဖာ၌၊ သစ်ပွင့်လည်း။ ဖလာ၌၊ သစ်သီးလည်း။ ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလာနိ၊ သစ်ရွက်၊ သစ်ပွင့်, သစ်သီးတို့။ သယံ-မေဝ၊ အလိုလိုသာလျှင်။ ပတိတာနိ၊ ကြွေကျကုန်သည်တည်း။ သယံ-ပတိတာနိ၊ အလိုလိုကြွေကျကုန်သည်တို့။ သယံ-ပတိတာနိ စ၊ အလိုလိုကြွေကျကုန်သည်လည်း-ဟုတ်ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုအလိုလိုကြွေကျကုန်သည်တို့ဟူသည်။ ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလာနိ စ၊ သစ်ရွက်, သစ်ပွင့်, သစ်သီးတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏။ ဤတို့ကြောင့်။ ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ ဘယံ ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလာနိ မည်ကုန်၏။ ဝါယု စ၊ လေလည်း။ တောယတ္တ၊ ရေလည်း၊ ဝါယု-တေဇယတိ၊ လေ, ရေတို့၊ သယံ-ပတိတ

သော အ-တ-ဂ္ဂါ-သံဝိညာဏော၊ ဃ-ဗဟု-ခန-မခနယာ-တိ'ရှု။ ။သမာသ်ပုဒ်၏အနက်နှင့်တကွယူရမှု၊ သို့မဟုတ် သမာသ်အတွင်း အညီပုဒ်ဘစီတ်ဝါင်မှု တ-ဂ္ဂါ သံ-ဝိညာဏ၊ မပါဝင်မှု အ-တ-ဂ္ဂါ သံဝိညာဏ, တည်း။ 'လမ္ဘော ကဏ္ဏော ယသ သော-ဘိ လမ္ဘ'ကဏ္ဏော ယသ သော-တိ-လမ္ဘ ကဏ္ဏော'၌ အညီ-ပုဒ်အရ ယောကျွဲ-ဖြေပ်၊ သမာသ်ပုဒ်အရ, နား-ရှက်ရှည်ဖြစ်၍၊ ယောကျွဲ-ဖြေပ်၏ အစိတ်နေ-ရှက်သည် သမာသ်ပုဒ်အတွင်း-သို့ ဝင်နေသည်ကို 'သမာသ်ပုဒ်တွင်၊ အညီဝင်သည်'ဟု ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း၊ 'လမ္ဘ-ကဏ္ဏ-မာနော'ဟု ဝန-ရှည်ကို ခေါ်ခဲ့ဟု ဆိုလျှင်၊ အညီပုဒ်အရ, လူဖြေပ်လည်း ဆဟ-စရဏ, ဖြစ်၍ ပါရတော့သည်ကို-သမာသ်ပုဒ်တွင်၊ အညီဝင်သည်ဟူ ဆိုသည်။ ဤအတူ- 'ဝိသာလာနိ အက္ခိနိ ယသ-စ-တိ-ဝိသစ-လ-ကွေ-စ၊ ဆိန္နော ဟတ္ထော ယသ သော-တိ-ဆိန္ဒ-ဟတ္ထော'စ သည်ကိုလည်း သိ။ သို့အတွက် *'**သမာသ်ပုဒ်တွင် အညီဝင်၊ ခေါ်တွင် တဂ္ဂါ**'ဟု ဂုရု-နီယံ ဆို၏။ ။'ဗဟုနိခနာနိ ယသာတိ-ဗဟု ခနော'၊ 'ဗဟုခန-မခနယ'ဟူရာ၌ ဥစ္စာ အမျှ-ရှိသူကိုခေါ်ခဲ့ဆိုလျှင်၊ ဥစ္စာမပါ အညီပုဒ်အရ လူ ချည်း-သာ ခေါ်လာရသည်ကို၊ 'သမာသ်ပုဒ်တွင်၊ အညီမဝင်-ဟု ဆိုသည်။ ဤ၌ ဗဟု-ခန-သဒ္ဒါ၏ စ-ယောကျွဲ-ကို မှတ်ရှုသာတည်း။ ။'တ္ထော ပန ဘိန္ဒ-ဝိသေသ နတ္ထာ တ-ဂ္ဂါ ယသ ခနယ အာနယနံ န ဟောတိ တ္ထော ဧနံ ထပေတ္ဝာ ပုရိသ မတ္ထ သော-ဝ အာနယနံ ဟောတိ' ရှု-ဦး။ ။ဤအတူ- 'ဒိဋ္ဌော သစ-ဂရော ယသ သော-တိ-ဒိဋ္ဌ သစ-ဂရော၊ တိဏ္ဏော သာ-ဂ-ရော ယသ သော-တိ-တိဏ္ဏ သာ-ဂရော၊

http://www.dhammadownload.com

ပဏ္ဏ-ပုပ္ပ-ဖလစသော စ အလိုလိုကြွေကျကုန်သော သစ်ရွက်, သစ်ပွင့်, သစ်သီးတို့လည်း။ ဝါယု-တေဇောနှင့် စ၊ လေ,ရေ,တို့လည်း။ သယံ-ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ပ-ဖလ-ဝါယု-တေဇောနှင့်၊ အလိုလိုကြွေကျကုန်သော သစ်ရွက်,သစ်ပွင့်,သစ်သီး,လေ,ရေတို့။ ။ယေသံ ဣသီနံ။ အကြင်ရသေ့တို့အား။ စ၊ တို့၏။ သယံ-ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ပ-ဖလ-ဝါယု-တေဇယနှင့်၊ အလိုလို ကြွေကျကုန်သော လေ, ရေ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ အစဟာရာ၊ အစာတို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ ဣသယော၊ ထိုရသေ့ဘိုသည်။ သယံ-ပတိတ-ဇတေဇယာ-ဟာရာ၊ မည်ကုန်၏။ အယံပနံ၊ ဤသမာသ်သည်ကား။ ဒွန္ဒ-ကမ္မဓာရယ ဂဇ္ဇော၊ ဒွန်,ကုမ္မဓာရ၏,အတွင်းဝုပ်သော။ တုလျစ ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ (သမာသ်ပုဒ်ချင်းချင်းတူသော တည်ရာ အနက်ရှိသော) တုလျစ-ဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိ မည်၏။ အထဝါ၊ တစ်နည်းကား။ ယေသံ ဣသီနံ၊တို့အား။တို့၏။ သယံ ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ပ-ဖလ-ဝါယု-တေဇယော့ဟိ၊ အလိုလို ကြွေကျကုန်သော လေ,ရေ,တို့မှ။ (ထည့်။ ပဒတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်သော)။ အာဟာရာ၊ အစာတို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ တေ ဣသယော၊ တို့သည်။ သယံ-ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ပ-ဖလ-ဝါယု တေဇယာ-ဟာရာ၊ မည်ကုန်၏။ အယံပန၊ ဤသမာသ်သည်ကား။ ဘိန္ဒ-ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ (သမာသ်ပုဒ်ချင်း, ပြားသော တည်ရာ အနက်ရှိသော) ဘိန္ဒာ-ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ မည်၏။ (ဤဝါကျအဆုံး၊ စယ် အချို့၌-'ဃ-မေတ္တေ တတ္ထဗ္ဗံ၊ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ'ဟု ရှိသည်ကား မလို)။

ဆိန္နော ရုဒ္ဓော ယေန သော-တိ ဆိန္ဒ-ရုဇ္ဈော' စ သည်ကိုလည်း သိ။ သို့အတွက် *'ထင်-တွင် ထိုနက်၊ မဝင်ထွက်၊ အ-ဏပ္ပုဏ'ဟု ဂ-ရှ-နိ-ဏ ဆို၏။ ။ဤ ရှ, ဝါဒကို ပယောဂ တဂ္ဂါ-ဏာ၌ မန္ဒံဟု ဆရာတို့ဆိုကုန်၏။သက္ကစာ၌လည်း ရှ-အတူပင် ဆိုကြကုန်၏။ ။'တသ အည ပဒတ္ထသ ဧကစ ဝိသေသနာနိ သမသ္ဝါမစန-ပဒတ္ထာ တေသံ ဝိညာ-ယဏ္ဍေ ကာ ရိယ ဘာ-ဝေနဂယ္ဟန္တေ အသ္မိ-ဒ္ဓိ တ-ဂ္ဂါ-ဏ-သံ ဝိညာ-ဏေ-စ။ အတော-ညေ-စ အ-တ-ဂ္ဂါ-ဏ-သံ ဝိညာ-ဏော လဟုဘာသ။ တက္ကဒီပိကာ၊ သာ-ရသ္ဝတ၊ ၎င်း-ဋီကာ-တို့၌လည်း နည်းတူပင်ဆို၏။

တစ်နည်း-'ယတ္ထ အ-ဝယ-ဝေန ဝိဂ္ဂဟေ-စ,သမုဒါယေ-စ သမာ-သတ္ထော-စ၊ သော တ-ဂ္ဂါ-ဏ-သံ ဝိညာ-ဏော နာ-မ၊ ယထာ-လမ္ဗ-ကဏ္ဏော-တိ၊ ယတ္ထ ပန သမုဒါယေန ဝိဂ္ဂ-ဟော-စ, သမုဒါယေ-စ သမာ-သတ္ထော သော အ-တ-ဂ္ဂါ-ဏ သံ-ဝိညာ-ဏော-နာ-မ၊ ယထာ-ပဒ္ဓတာ-ဒီနီ ဓေတ္တာ-နီ-တိ' ဟု နီတိ, အဆိုရှိရကား။ အစိတ်ဖြင့် ဝိဂ္ဂြိဟ်လုပ်၍ အပေါင်း သမာသ်ပုဒ်အရဖြစ်မူ တဂ္ဂါ-ဏ သံ-ဝိညာ-ဏ၊ လမ္ဗေ-စ ကဏ္ဏော ယသ္မာ,ဟု နရ-၏ အစိတ် လမ္ဗ-ကဏ္ဏနှင့် ဝိဂ္ဂြိဟ်လုပ်၍၊ သမာသ်ပြီးခါ, အစိတ် နစ-ရှ-ဏီနှင့်တကွ၊ အပေါင်း နရ-ဒြပ်ကို လမ္ဗ ကဏ္ဏော,ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရ ယူ၍ အပေါင်း-သမာသ်ပုဒ်အရ ဖြစ်သည်-ဟူလို။ ။အပေါင်းဖြင့် ဝိဂ္ဂြိဟ်လုပ်၍၊ အပေါင်းသမာသ်ပုဒ်အရဖြစ်မူ အတ-ဂ္ဂါ-ဏ-သံ-ဝိညာ-ဏ၊ 'ပဒ္ဓတော အာ-ဒိ ဟော-သံ

http://www.dhammadownload.com

(၀) နာနာ- ဒုမ- ပတိတ- ပုဗ္ဗ- ဝါသိတ-သာန္တ,တိ=သာန္တ - ဟူသည်ကား။ နာနာ-ပွဲကာရော၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကုန်သော။ ဒုမာ၊သစ်ပင်တို့တည်း။ နာနာ-ဒုမာ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်တို့။ နာနာ-ဒုမေဟိ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်တို့မှ။ ပတိတာနိ၊ ကြွေကျကုန်သည်တို့တည်း။ နာနာ-ဒုမ-ပတိတာနိ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်တို့မှ ကြွေကျကုန်သည်တို့။ နာနာ-ဒုမ-ပတိတာနိ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်ဘို့မှ ကြွေကုန်သည်တို့လည်း-ဟုတ်ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုအမျိုးမျိုးကြွေကျကုန်သည်တို့-ဟူသည်။ ပုပ္ပါနိ စ၊ ပန်းတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ နာနာ-ဒုမ-ပတိတ-ပုပ္ပါနိ၊ မည်ကုန်၏။ နာနာ-ဒုမ-ပတိတ-ပုပ္ဖေဟိ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်တို့မှ ကြွေကျကုန်သော ပန်းတို့ဖြင့်။ ဝါသိတာ၊ ထိုအပ်ကုန်သည်တည်း။ နာနာ-ဒုမ-ပတိတ-ပုပ္ဖ-ဝါသိတာ၊ ကုန်သည်။ ထသာ ပဗ္ဗတ-ရာဇသာ၊ အကြင် ဟိမဝန္တာ တောင်မင်းအား။ ၏။ နာနာ-ဒုမ-ပတိတ-ပုပ္ဖ ဝါသိတာ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်တို့မှ ကြွေကျကုန်သော ပန်းတို့ဖြင့် ထုံအပ်ကုန်သော။ သာန္တ (သစ္စနဝေါ)၊ တောင်လျှောင်တို့သည် (တောင်ထိပ်, တောင်စောင်း)၌ ညီညွတ်သော မြေအပြင်ကို

ခေတ္တာနန္ဒီ-ပဗ္ဗတာဒီနိ-၌ 'ပဗ္ဗတော အာဒိ ယေသံ'ဟု ဝိဂြိုဟ်လုပ်ရာ၊ ပဗ္ဗတာ,ဒီ သည်၊ လမ္ဘ ကဏ္ဏ-စသည်ကဲ့သို့ ဝတ္ထုဓမ္မ စသည်တို့၏ အစိတ်မဟုတ်၊ တစ်နည်း၊ အညပုဒ်၏ အစိတ် မဟုတ်၊ အညပုဒ်နှင့် ဘာမျှမဆိုင်ရ ဝိဂြိုဟ်ခါကျလည်း 'လယ်ခင်း အပေါင်း'ပင် ယူရသည်။ ပဗ္ဗတာဒီနီ'ဟု သမာသ်ပြီးခါလည်း။ 'ဟင်းလယ်ခင်း အပေါင်းကိုပင် ယူရသည်-ဟူလို။ ။ဤ နီတိဝါဒသည် တေရသဏာ ဌီကာ၊ ဝိနယတ္ထ မဏ္ဍူသစ ဌီကာတို့နှင့်ညီ၏။ 'ပထမာ,ပတ္တိကာ,တိ အဝယဝေန ဝိဂ္ဂဟော သမုဒါယော သမာသဲ့ဏ္ဍောတော် အာဟ....ပဌမံ အာပတ္တိ ဧတေသန္တိ, ပထမ-ပတ္တိကာတိ တေရသကဏ်၊ ဝိနယတ္ထ မဏ္ဍူသ-ဌီ။ ။ဤ နီတိ ဝါဒကား၊ အားလုံးနှံ့စပသည်ဟု ဆရာတို့ဆိုသောဟူ၏။

တနည်း-'ယသ္မိ' ဟိ သမာသ္ပဒံ အညပဒေန ဂယ္ဟတိ, အညပဒတ္ထော ဗဟိသ်တိ ဘဝတ္ထော၊ သော သမာသေ တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏော နာမ ယထာ-ဝိသာ လကွေ့ခတိ'။ ။ဤ ဌီကာအလို သမာပုဒ်၏အံ့နက်သည် အစိတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယှဉ်ဘက်အားဖြင့်လည်းကောင်း အညပုဒ်အနက်၌ အတွင်းဝင်မှု တဂ္ဂုဏ-သံဝိညာဏ၊ မဝင်မှု အ-တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ- 'ဝိသာလာနိ အက္ခီနိ ယဿာတိ-ဝိသာလ,ကွော,ပုရိသော'ပုံစံ၌ ဝိသာလက္ခ-ဟူသော ဧကသာသ်ပုဒ်အရ-ကျယ်သော, မျက်စိအစိတ်သည် အညပုဒ်အရ ယောကျွန်းခြေပ်အတွင်း၌ ပါဝင်နေသည်ကို အစိတ်အားဖြင့် အညပုဒ်၌ ဝင်သည်ဟု ဆိုသည်။ 'ဗုဒ္ဓေါ ပမုခေါ ယဿ သံဃဿ,တိ-ဗုဒ္ဓ,ပမုခေါ၊ ဗုဒ္ဓ,ပမုခဿ သံဃဿ ဒါန် ဒေတိ'ပုံစံ၌ ဗုဒ္ဓ,ပမုခ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရ ဗုဒ္ဓဿည် သံဃဿ-ဟူသော အညပုဒ်တွင်

http://www.dhammadownload.com

တောင်လျှင် ဆိုသည်)။ သန္ဓာ၊ ကုန်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သောယံ ဗဟုတရာဂေ၊ သည်။ နာနာ-ဒုမ-ပတိတ-ပုပ္ပ-ဝါသိတ-သာနု-မည်၏။ အယံ ပန၊ ဤသမ-သည်ကား။ ဤမြစ်ရေ-တပ္ပုရိသ်-ဂဟေ၊ ကမ္မဓာရဲ့ တပ္ပုရိသ် အတွင်းပုပ်သော။ တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗြီဟိ၊ တုလျာဓိ-ကရဏ-ဗဟုဗြီဟိ၊ မည်၏။ အထဝါ တစ်နည်းကား။ ဝါသိတာ ဆုံအင်ကုန်သော၊ သာနု (သာနုဝေါ) တောင်လျှင် တို့တည်း။ ဝါသိတ-သာနု တို့။ သာပေက္ခတ္တော (ဝါသိတ သဒ္ဒါ၏။ သစ်နုံ-ဖြင့်, ပုပ္ပေဟိ သဒ္ဒါကိုလည်း) ငဲ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိပေါ်၊ ရှိသော်လည်း 'ဂမကတ္တာ'၊ ဝါသိတာ သာနု-ဟူသော ဝါကျအခိုက်ဌ်ကဲ့သို့ ပုပ္ပေဟိ=သဒ္ဒါ၏။ ဝါသိတ-ဟူသော မိမိ၌သာ စပ်ရသည့်အဖြစ်ဟူသော အစပ်သမ္ဗန်ကို သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမာသေ၊ (ဝါသိတာ သာနု-ဝါသိတ-သာနု-ဟု နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်ဟွဲ့စပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဗဟု ဗဟုတ ရာဂေ၊ အား၊ ၏။ နာနာ-ဒုမ-ပတိတ-ပုပ္ပေဟိ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်တို့မှ ကြွေကျကုန်သော ပန်းတို့ဖြင့်။ ဝါသိတ သာနု ထုံအပ်ကုန်သော တောင်လျှင် တို့သည်။ သန္ဓာ၊ ကုန်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သော၊ ယံ ဗဟုတ ရာဂေ၊ သည်။ နာနာ-ဒုမ-ဗတိတ-ပုပ္ပ-ဝါသိတ-သာနု-မည်၏။ အယံ ပန ကား။ ဘိန္ဒ-ဗဟိကရဏ-ဗဟုဗြီဟိ၊ ဘိန္ဒာဗဟိကရဏ ဗဟုဗြီဟိ မည်၏။

တိုတ်ရှိုတ်ပေါ်ပေါ်ဝင်သော်လည်း ဗမုခ-ဟူသော ယှဉ်ဘက်ကြောင့် ဒါနံ ဒေတိ-၌ အညပုဒ်အရ သံယောသည် ဘလူခံဖြစ်သကဲ့သို့ အကြီး၊အမှု', ဦးစီး၊ရှေ့ဆောင် ဖြစ်သော ဘုရားလည်း အလူခံမှုမှာ အလူခံ သမ္ဗန္ဓနဲ့ဖြစ်၍ ပါဝင်လေတော့သည်ကို ယှဉ်ဘက်အား-ဖြင့် အညပုဒ်အတွင်း ဝင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ။'ဗုဒ္ဓ-ပမုခဿ၊ သံယဿ၊ ဒါနံ ဒေတိ-တိ သံယဿ စ ဒါနံ ဒေတိ၊ ပမုခဿ ဗုဒ္ဓဿ စ ဒါနံ ဒေတိ' ဤသို့ယှဉ်ကြည့်။ ။ဤအတူ သ-ပုတ္တဒါရော အာဒေ-ဓောတိ ပုတ္တဒါရော စ အာဒ-ဓောပုရီသော စ အာဒ-တတော၊ အာ-ဒယော သရာနမ-တိ-အ-ကာရော စ သရော နာမ အာကာရောဒ-ဒေယော စ သရာ နာမ'စသည်ကိုလည်း သိလေ။ ။သဟ ယောဂ အရကို ပုဒ်စစ်ဌ ဒါနံ ဒေတိတို့ကိုကောက်ဟူ၏။ ။ဂုဏီ ဘူတာနံ ပိ ဟိ ခမ္ဗ သံယာနံအတ္ထိ ဝါဒေတဗ္ဗတာ-ဝေါ သဟယောဂေန ဝိညာယတိ၊ ယထာ သ ပုတ္တ ဒါရော အာဒ-တောတိ ပုတ္တဒါရသပိ အာဒ-ဂမနံ' ဟူသော ဋီကာကျော်နှင့် မညီ။ ။'ဘိန္ဒေ သုကော်စ ယသ သော-တိ-ဘိန္ဒသုကော်စ.ရာဂေ, စသည်ကား၊ အ-တဂ္ဂုဏပုံစံ။ ဤ၌ ဘိန္ဒသုကော်စ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရ အခွန်ဘဏ္ဍာ-ကား၊ ရာဂေ-ဟူသော အညပုဒ်အရ, မင်း၏အစိတ်မဟုတ်၍၊ အညပုဒ်နှင့် ဘာမျှမဆိုင်၊ အညပုဒ်သို့ အစိတ်အား-ဖြင့်လည်း မဝင်။ 'ဘိန္ဒသုကော်စ ရာဂေ ဒါနံ ဒေတိ'ဟူရာ၌၊ မင်းသည် အလူပေးသူ ကတ္တား-ဖြစ်သလို၊ ဘိန္ဒသုက် သမာသ်၏အနက် အခွန်ဘဏ္ဍာ-သည် ဒေတိ-၌, ရာဂေ-ဟူသော အညပုဒ်နှင့်ယှဉ်ဘက်မဟုတ်၍ ကတ္တား-မဖြစ်ထိုက်

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဗျာ၊လမ္ဘ၊မ္ဘုဓရ-ဗီန္ဒု-စုမ္ဘိဟ-ကူဒ္ဓေ၊,တိ=ဏူဒ္ဓေ၊,ဟူသည်ကား။ အမ္ပုံ၊ ရေကို။ ခဝရေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အမ္ပု-ဓရော၊ မည်၏။ သေ၊ ထိုရေကိုဆောင်တတ်၏ဟူသည်။ ကော၊ အဘယ်နည်း။ ပဇ္ဇုန္နော၊ မိုးတိမ်တည်း။ (နီရုတ္တိ မဇ္ဈိသ နည်းတည်း။ နိဿယတ္ထိ၌ကား မိုးနှတ်သစ်ဟူ ဗေးကုန်၏။ 'ပဇ္ဇုဏ္ဏော, အမ္ပုဓရော, ဗျာ၊ဒယော ဟိ မေဃပရိယာယနာမာ၊ဘိ။ ကေစိ ဝန ပဇ္ဇုန္နောတိ ဧဝံ နာမကော ဒေဝ ဧကာပနကော ဒေဝပုတ္တော၊တိ ဝဒန္တိ။ နတေသံ တံ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ' မဇ္ဈိသာ)။ ဝိဝိဓ၊ အထူးထူးအထွေထွေအား ဖြင့်။ အစလမ္ဘော၊ ကောင်းကင်၌ မှီသည်တည်း။ ဗျာ၊လမ္ဘော အထူးထူး အထွေထွေအားဖြင့် ကောင်းကင်၌မှီသည်။ ('ဗျာ၊လမ္ဘော'၌-ဝိ×အာ×လမ္ဘ,ဖြတ်။ အာ-ပုဗ္ဗ×လဗိ,အဝလမ္ဘနေ မှီတင်းခြင်း အနက်ဟော။ 'အနိလ-ပထေ နဘေ အာ လမ္ဘ ဃီ,တိ-အာလမ္ဘော'လုပ်။ ။'လဗိ×သံ်သန သဒ္ဒေသု,အဝ×အာ×အဝလမ္ဘနေ'

ရကိုး ယှဉ်ဥတက်အားဖြင့်လည်း အညပုဒ်သို့ မပါဝင်၍ အ-တဂ္ဂုဏ-သံဝိဇ္ဇာ, မည်၏။ ။ဤအလို *'အညပုဒ်တွင်၊ သမ္ဘဝတ်ဝင်၊ ဧခါတွင် တဂ္ဂုဏ'။ ။ ဃင်း၌-ထိုအနက်၊ မဝင်ထွက်၊ အ-တဂ္ဂုဏပ'-ဟု နှိယ်ကိုပြင်။

တစ်နည်း–အညမုဒ်၌ ထိုကဲ့သည့်အစားလျော်စွာ ဝိဘတ်ခုနှစ်သွယ်တွင် ထင်မြင်ရာကိုစွဲ၍ **ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ခုနှစ်မျိုးပြား၏။ ဝုတ္ထိ၌ **ဗုဒ်**ဃင်ရှစ်လတ္တံ့။

ဗဟုဗ္ဗီဟိ နဝဘေဒ-ဘနည်း၊ 'သေ စ နဝဝိဓေ ဒ္ဝိ-ပဒေါ်တုလျာဓိကရဏော ဒ္ဝိ ပဒေ၊ ဘိန္နာဓိကရဏော, တိ ပဒေါ်, နှ-နိပါတ ပုဗ္ဗပဒေါ်, သဟ ပုဗ္ဗပဒေါ် ဥပမာနေ ပုဗ္ဗပဒေါ်, သခ်ေ၊ဘယပဒေါ်, ဒိသန္ဓာရဏ္ဍော, ဗျတိဟာရ လက္ခဏော စာ,တိ' ရှု-အဆိုရှိ၍, ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် (၁) ဒ္ဝိ-ပဒ တုလျာဓိကရဏ၊ (၂) ဒ္ဝိ-ပဒ ဘိန္နာဓိကရဏ၊ (၃) **တိ-ပဒ**၊ (၄) **နှ-နိ**ပါတ ပုဗ္ဗပဒ၊ (၅) သဟ-နိပါတ-ပုဗ္ဗပဒ၊ (၆)**ဥပမာ**နေ ပုဗ္ဗပဒ၊ (၇) သခ်ေ၊ဘ ဘယပဒ၊ (၈) **ဒိ**သန္ဓရဏ္ဍတ္တ၊ (၉)ဗျတိဟာရ လက္ခဏာ,အား၊ဖြင့် ကိုးပါးတည်း။ ။ ထိုတွင်-'လမ္ဘော ကဏ္ဏော ယဿ သောတိ-လမ္ဘ-ကဏ္ဏော'စသည်ကား လမ္ဘ×ကဏ္ဏ နှစ်**ဗုဒ်**ရှိသည့်ပြင်၊ ရှေ-နေ**ဏ**ဏ်**နှ**စ်ပုဒ်**လုံ**ဗုထမာ**ခ**ျည်းဖြစ်၍ အချင်းချင်း ဝိဘတ်တူသောကြောင့်။ သို့မဟုတ် လမ္ဘ **အ**ရ လည်း နားရှက်ရှည်သူ လူဖြစ်၊ ကဏ္ဏ-**အ**ရလည်း နားရှက်ရှည်သူ လူဖြစ်ဝင် ဖြစ်၍ နှစ်ပုဒ်**အ**ရတူသောကြောင့် ဒ္ဝိပဒ တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ တည်း။ **ဆိ**ဏ္ဍော ဃတ္ထော ယဿ သော၊တိ-**ဆိ**ဏ္ဍ-ဃတ္ထော၊ **ဒိ**ဏ္ဍော **သု**ကော်စ ယဿ သော၊တိ-**ဒိ**ဏ္ဍ-သုကော်'စသည်ကိုလည်းထုတ်။

၂-ဒ္ဝိ-ပဒ-'ဆတ္တံ စ ပါဏိမှိ အဿ တိ-ဆတ္တ-ပါဏိ'စသည်ကား ဆတ္တ×ပါဏိ, နှစ်ပုဒ်ရှိ**သ**ည့်ပြင်၊ ရှေ**ဗုဒ်** ပထမာ, **ဒ**ုတိယ**ဗုဒ်** သတ္တမီဖြစ်၍ အချင်းချင်း ဝိဘတ် **မ**တူ**သော**ကြောင့်။ သို့မဟုတ် ဆတ္တ-**အ**ရ၊ ထီးဖြင်၊ ပါဏိ-**အ**ရ လက်ဖြင်ဖြစ်၍

http://www.dhammadownload.com

ခေတ္တတ္ထိသင်္ဂြိဟ်။ ။နိဿယ-တို့၌ကား။ အာလမ္ဗောဝတ္ထုရဲ့ဆဲသည်ရှိသည်တည်း-ဟူ၏ကုန်၏။ ။ဗျာ.လမ္ဗော စ၊ အထူးထူးအထွေ့ခံ့ထူအားဖြင့် ကောင်းကင်၌ မီ့သည်တည်း ဟုတ်၏။ သော၊ ထို အထူးထူးအထွေ့ထွေ့အားဖြင့် ကောင်းကင်၌ မီ့၏ဟူသည်။ အမ္ပု ဓရော စ၊ ရေကို ဆောင်တတ်သော မိုးတိမ်လည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဗျာ.လမ္ဗ.မ္ဗု.ဓရော၊ မည်၏။ ဗျာ.လမ္ဗ.မ္ဗ-ဓရော အထူးထူး အထွေ့ထွေ့အားဖြင့် ကောင်းကင်၌မီ့သောရေကို ဆောင်တတ်သော မိုးတိမ်၏။ ဗိန္ဓု၊ ရေပေါက်တို့တည်း။ ဗျာ.လမ္ဗ.မ္ဗုဓရ-ဗိန္ဓု။ အထူးထူးအထွေ့ထွေ့အား၊ဖြင့် ကောင်းကင်၌ မီ့သော ရေကို ဆောင်တတ်သော မိုးတိမ်၏ ရေပေါက်တို့။ ဗျာလမ္ဗ.မ္ဗု ရေ-ဗိန္ဓုဟု၊ အထူးထူးအထွေ့ခံ့ထူအား၊ဖြင့် ကောင်းကင်၌ မီ့သော ရေကို ဆောင်တတ်သော မိုးတိမ်၏ရေပေါက်တို့ဖြင့်။ စုမ္ဘိ၊ တော၊ စုပ်, မှုတ်အပ်, ထိအပ်သည်တည်း။ (ထိအပ်-ကား အဓိပ္ပါယ်ထား စုပ်, မှုတ်အပ်-ကား ခေတ္တတ္ထ။ စုပိ စုမ္ဘ×ခစတ်၊ ဝုံခြင်း၊ စုပ်, မှုတ်ခြင်းအနက်ဟော။-'စုx စုမ္ဘနေ ဝိ ဟာ ပ္ပ စုရှုဒိ'။

နှစ်ပုဒ်အရ မတူသော်ကြောင့် ဘိန္ဒာ.ဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိတည်း။ အသ ဗုရိသသ၊ ထိုယောဂျားဏ်။ ပါဏိမ္ဘိ၊ လက်၌။ ဆဏ္ဍော၊ တီးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေး။ ။'သတ္ထံ ပါဏိမ္ဘိ အသ.တိ-သတ္ထ-ပါဏိ၊ ခဂ္ဂ ပါဏိမ္ဘိ အသ.တ-ခဂ္ဂ-ပါဏိ' စသည်ကို လည်းထုတ်။ ။ခါတ်ကြ-ဆရာသည် သမာနာဓိ ကရဏ၊ သို့မဟုတ် တုလျာဓိ ကရဏပုဒ်တို့၏သာ ဗဟုဗ္ဗီသမာသ်ဖြစ်၍၊ ဘိန္ဒာဓိကရဏပုဒ်တို့၏ သမာသ်အဖြစ်ကို အလို့မရှိသော်ကြောင့်- 'ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာနာ.ဓိကရဏာနံ,မီတိ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဗျာ.ဓိ-ကရဏာနံမာ ဘဝတု ဗဟုဗ္ဗီ ဘုတ္ထ,မသော,တိ'၊ ၂-၂-၂၄,ဟု ဆိုကုန်၏။ ဤကဲ့ဒ်-စသော်ဆရာတို့ကား၊ တုလျာ.ဓိကရဏပင်ဖြစ်သော်လည်း 'ပဠု ဘုတ္ထဝန္ဒော အသ' စသည်၌ သမာသ်၏အဖြစ်ကို အလို့မရှိ၊ ဘိန္ဒာ.ဓိကရဏမင်ဖြစ်သော်လည်း ဥရသိ-လောဝမော,ကဏ္ဏော ဟောလော' စသော မျှားသောအရာ၌ သမာသ်အဖြစ်ကို အလို့ရှိကြကုန်၏။ အသ၊ ထိုသူအား။ ပဠု၊ ငါးယောက်ကုန်သော။ ဘုတ္ထဝန္ဒော၊ စားသုံးသူတို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ ဥရသိ လောမော၊ ရင်၌တည်သော (ပေါက်ရှောက်သော)အမွေးရှိသည်။ ကဏ္ဏော ကဲ့ဒ်ဟု။ လည်(လည်ပင်)၌ တည်သော မည်းနက်သော အမှတ်ရှိသည်-ပေး။ ။'ဥရသိ ဌိတာ နို့ လောဝမနို့ အသ.တိ-ဥရသိ လောလေ၊ ကဏ္ဏေ ဌိတော ကဏ်လော အသ.တိ ကဏ္ဏ ဟောလော' လုပ်။ ။'နနု တေ.ဒေဝ ကထံ?ဥစ္စတေ၊ ဗျဓိကရဏာနံ ဗဟုဗ္ဗီဟိမ္ဘိ ဟတေ ဝိဓ-ဏ်ခ-ဟသ-ထ္ထသ အနဓိဂမတော၊ အဘိဓာန ဂမ္ဘ ဟိ ကိတ-ဟဒ္ဒိတ သမ္ဘသ ဘဝန္တိ,တိ၊ နဟိ ပဠုဟိ ဘုတ္ထ,မသော,တိ ဝါ ကြော ယော အတ္ထော ဗုတ်ဟောတော, သော ပဠု ဘုတ္ထ သဒ္ဒေန၊ အတော ဒေ ဘုတ္ထ ဝန္ဒော အသ, သတ္ထ ဘုတ္ထ ဝန္ဒော အသ ဗ ဏ္ဏ.ကြ သမာနာ.ဓိကရဏောပိ နဟ သမ္ဘသော' သံဓိတ္ထသာ.ရ.ဒ္ဒီ။ ။'တုလျာဓိ ကရဏောပိ ကွ,ဓိ ဝါ ကြ,မေ ဓိ ဟသ,တော၊ ဗဠု ဘုတ္ထ ဝန္ဒော အသ.တိ

http://www.dhammadownload.com

ခ်ခ်တုရူပဒဿနေ။ ။'စုပေါ်×မန္ဒ၊ဂတ္ကိုနဝ၊ဒ္ဒ၊ခေ စုပီ စ, စုမ္ဘ စ။ စုံ, ဘ္ဘ, ဝဒန-သံယောဇဂေ။ စုရော ထေယ္ယော စုမ္ဘိ,ဘ္ဘ, သိယ၊ခ'။ ခ်ခ်ဘ္ဘတ္ထသင်္ဂ္ဂြဟ်။ ။ပုတ္ထံ မုဒ္ဓနိ စုမ္ဘတိ' သ၊ကို အမိသည် ဦ၊ခေါင်း၌ စုပ်, မှုတ်သကဲ့သို့၊ တောင်ဘုဇ်ကို မိုး၊ရေ ပေါက်တိုသည် စုပ်-မှုတ်သည်။ ဝါ ထိ သည်-ဟူလို)။ ဗျာ၊လမ္ဘ,မ္ဘ၊ ခရ ပိန္ဓ၊-စုမ္ဘိတေ၊ အထူးထူ၊အထေ့ထေ့အာ၊ဖြင့် ကောင်းကင်၌မှီသော ရေကို ဆေ၊ခင်-တတ်သော မိုးတိမ်ဇ ခရေပေါက်တိုဆည်။ စုပ်-မှုသ်အပ်, ထိ အပ်သည်။ ဃ သ်ပဗ္ဗတ ရှုဇ ဃ။ အာ။ ၏။ ဗျာ၊လမ္ဘ,မ္ဘ၊-ခရ-ပိန္ဓ၊-စုမ္ဘိတေ၊ အထူးထူ၊အထေ့ထေ့

ပုထမန္ဓေ့ပီ၊အသ္ဆတြ နဒီ သ ဟော,ဝုဒ္ဓေ ခေ၀ ဂတေ၊ ဟော သေ၊-ဝုဒ္ဓ-ခေ၀ါ ရှုတိ၊ ဟသ္ဝ တုလ္ဘ၊,ဓိကရဏော,ဘိန္ဓာ,ဓိကရဏော ၀ါ အဘိ၀ါနတော၊ သမာသ ဆည္ဘ၊ယ,မီတိ' ကစ္စာ-ဋီ။

၃-တီ-ပဒ-'မတ္ထ၊ ဗဟ၀ေါ မ၊ ဝ၊ဂ်ါ အ,သ္ဝိန္ဓိ-မတ္ထ-ဗဟု-မ၊ဝ၊ဂ်ါ' စသည် ကာ၊ မတ္ထ×ဗဟု×မ၊ဝ၊ဂ်,သုံ၊ပုဒ်ရှိ၍ တီ-ပဒ ဗဟုဗ္ဗိဟိဘာ၌။ 'အသ္ဝီ'ဝ၊နေ၊ ထိ တေ၊ခ,ဉ်။ မတ္ထာ၊ အမုန်(မုန်)ယစ်ကုန်သော၊ ဗ၊ဘ၊ဝေါ၊ မျာ၊ကုန်သော၊ မ၊ဝ၊ဂ်ါ၊ မ၊ဝ၊ဂ်-ဆင်မျိ၊တိုသည်။ သန္ဓိ၊ ကုန်၏-ပေ၊။ 'ပဗ္ဗ ဂါ၀ေါ ခ်ခ် အသ၊-တိ, ဝ၊ဗ္ဗ-ဝေါ-ခ်နော၊ သီဟသ် ပုဗ္ဗ,ဒ္ဓ ဝီယ ဟ၊ယော၊ အသ၊-တိ-သီဟ-ပုဗ္ဗ,ဒ္ဓ-ဟာ,ယော၊' စသည်ကိုလည်းထုတ်။

၄-နနိ ပါ ဟ- 'နဝ ဝိဇ္ဇ,ဒ္ဓ်ိ အာသ၀ါ ဗေ၊သ,ဒ္ဓ်ိ-အန၊သ၀ါ' စသည်ကာ၊ နနိ-ပါတ်ပုဒ် ရှေ၊ရှိသော၊ကြောင့် နနိ-ပါတ ပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗိဟီတည်။-ဗေ၊သံ၊ ထိုသူတိုအား။ အာသ၀ါ၊အ၊သ၀ေါ၊တရား၊တိုသည်။ နဝိဇ္ဇ,ဒ္ဓ်ိ၊ မရှိကုန်'-ပေ၊။ ' ' 'နတ္ထိ ဗေ၊သ ယမေ၊,တိ,အ-သမေ၊, ဘ၀ဝါ၊ နတ္ထိ သံ၀ါသေ၊ ဗေ၊သ,ဒ္ဓ်ိ, အ-သံ၀ါသာ၊ နတ္ထိ ဥတ္တ,ရော ဗေ၊သ,တိ-အနု,တ္တ,ရော၊ နဝ ဝိဇ္ဇ,ဗေ ဝုဋ္ဌိ ဗ္ဗ,ဒ,တိ အ-ဝုဋ္ဌိ,ဗေ၊, ဇနဗ,ဒေ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။'အ၀ိဇ္ဇ,မာ,နေ၊ ပုတ္ထ,ခ ယသ,တိ-အ,ပုတ္ထ,ခ၊ အ-၀ိဇ္ဇ,မာ,နဝ ဘ၀ရိယာ ယသ,တိ-အ,ဘ၀ရိ,ဟော' ပုံစံမျာ၊-ဉ် နဉ်(နဝ)-သဒ္ဒါမှ နေ၏ဖြစ်သော ဝိဇ္ဇ,မာန-သဒ္ဒါကို ဝိကပ်အာ၊ဖြင့် ချေ၊ခြင်းကို 'နဉ်သ,ခ အတ္ထ,တ္ထာနံ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ဝါ ဟေ၊,တ္ထ,ရ ပဒ-လေ၊ဟေါ စ ခ,တ္ထ,ဗ္ဗော'၊ ၂-၂-၂၄ ဟု ဝါတ္ထိက ဆရာဆို၏။ သ၊သနိ,ကကျမ်၊ခန်တို့ဉ်ကာ၊ အ၀ိဇ္ဇ,မာန-သဒ္ဒါကို တိုက်ရိုက်ဆိုလို,ဟော,အာ၊ခါ, ပုတ္ထ-စသော သဒ္ဒါနှင့်ဆက်စပ်၍ အ၀ိဇ္ဇ,မာန-ပုတ္ထ,ခ, စသည်ဖြစ်၏။ တိုက်ရိုက်မဆိုလိုသောအခါ အ၀ိဇ္ဇ,မာနတ္ထ, နဝ-သဒ္ဒါနှင့်တွဲ၍ အ-ပုတ္ထ,ခ,စသည်ဖြစ်၏။ ဤသို့ အသုံ၊ပြုကြ၏။ ။'ပ-ပတိတံ ပဏ္ဏံ အ,ယ,ခ,တိ-ပ ဗ,ဏ္ဏော၊ ပပတိတံ ပ,ဏ,ခ,သံ အ,ယ,ခ,တိ ပ,ပ,ဏ,ခ,သေ,'စသော ပုံစံ၌ ပ-စသော ဥပသာ,ရတို့၏ ပဏ္ဏ-စသော သ္ဝါ,ဒ,ဒ,ဉ်,နှင့်စပ်ရာ၊ ပါ,ဒီမှ နောက်ဖြစ်သော ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော နေ,ဏ်ဗုဒ် ပကိတ-စသည်၏ ဝိကပ်အာ၊ဖြင့် ကျေ,ခြင်းကို 'ပါ,ဒီ,ဟိ ဓာတုဇ,သု,တ္ထ,ရ,ပ,ဒ,သ လောပေါ် စ ဝါ ဗဟုဗ္ဗိဟိ စ ခ,တ္ထ,ဗ္ဗော

http://www.dhammadownload.com

အစ၊ဖြင့် ကောင်းကင်၌ မှီသော ရေကိုဆောင်တတ်သော မိုးတိမ်၏ ရေပေါ်၏ တို့သည် စုပ်-မှုတ်အပ်, ထိအပ်သော။ ကူဒ္ဓေ၊ တောင်ထွဋ်သည်။ အတ္ထိ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊သော၊ဃဋ ပဗ္ဗတရာဇာ၊ သည်။ ဗျာလမ္ဗ-ဓရ-ဗိန္ဓ-စုမ္ဗိတ-ကူဒ္ဓေ မည်၏။ အယံ ပန၊ ကာ၊။ ကမ္မခရယ-တပ္ပ-ရိသ-ဂဇ္ဇော၊ ကမ္မခရဲ့ တပ်-ရိသ်, အတွင်းငုပ်သော။ တုလ္ယာ-ဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ တုလ္ယာ ဓိ ကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ မည်၏။ ။အထ ဝါ၊ ကာ၊။ စုမ္ဗိတေ။ စုပ်-မှုတ်အပ်, ထိအပ်သော။ ကူဒ္ဓေ-

---

၂-၂-၂၄၊ ဟု ဝါတွေ့ကိုဆရာဆို၏။ သာသနာ့ကာ ကျမ်းဂန်၌ကား၊ တိုက်ရိုက်ဆိုလို သောအခါ ပ-ပကိတ-ပဏ္ဏော-ဏု ဆို၍၊ တိုက်ရိုက်မဆိုလိုသောအခါ ဂတ္ထော၊ ဝါစကာ,ပ-ဥပသာရနှင့်တွဲစပ်၍ ပ-ပဏ္ဏော,ဟု သုံးနှုန်းရိုးပြု၏။ ဤကို ထေရက် လျှင် ပါဒီ ပုဗ္ဗ ပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိလည်း ရှိသင့်သေးသည်။ သို့ရာတွင် အသုံးမထင်လှ၍ ရှားဆရာ မဆိုသည်-ဟု ယူရန်ရှိ၏။

၅-သဟ-'သဟ ဟေတူဟိ ယေ,တိ-သ-ဟေတုကာ' စသည်ကား၊ သဟ-သဒ္ဒါ ရှေ့ရှိသော ကြောင့် သဟ-ပုဗ္ဗ ပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိစည်း။ 'ဟေ ခ ဓမ္မာ၊ အကြောင်ကျား၊တို့သည်။ ဟေတူဟိ, ဟိတ်တို့နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏'-ပေး။ ။'အည,ပဒ-တ္ထော ပထမန္တေပိ' ဟု ကာတန္တဝုတ္တိအဆိုရှိ၍၊ ယင်းသဟ ပုဗ္ဗ ပဒ သည် ပထမ-ဗဟုဗ္ဗီဟိမည်၏။ ။ဗါဏိနီ-ဋီကာလည်း သဟ-သဒ္ဒါ၏ တုလ္ယယောဂဋ္ဌ စာတိယန္တနှင့်လည်း၊ ကောင်း။ တစ်ပါ၊သော သ-ဘမ္မာ, သ-လောမကာ, စသည်ဋ္ဌ သျှာဗျန္ဇ-ပုဒ်နှင့်လည်း၊ ကောင်း။ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် စပ်လုပ်ရမည်ဆို၏။ ။'တေန သ'ဟေတိ တုလ္ယယောဂေ' ပါဏိနီ၊ ၂-၂-၂၈။ ။'သဟေ,တိ တေ' သဒ္ဒရှေ့ ပုံ တုလ္ယာယောဂ ဝတ္ထုမစနံ တေန,တိ တတိယန္တေန သဟ သမသ္ဓေ,ဗဟုဗ္ဗီဟိ စသမာသော ဘဝတိ၊ သဟ ပုဒ္ဓေနာဂတော သ-ပုတ္တော သ-ဓ္ဓတ္တော၊ သကမ္မိ-ဏော' ကစသိကာ။ ။'ပုတ္တေန သဟ-သ-ပုတ္တော,သဟ ပုတ္တော ဝါ အာဂတော, တုလ္ယာယောဂ ဝစနံပါယိကံ၊ သ-ကမ္မကော၊ သ-လောမကော' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ဤ-စကား၊ရပ်တို့ဖြင့်လည်း၊ 'ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာနဓမ္မ ကရဏော ဝတ္ထုတ္ထော။ ။ ပထမ-တ္ထ-မေကော် ဝဇ္ဇယိတ္ဝာ သဗ္ဗ-ဝိဘတ္တိ-တ္ထော သုတ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဘဝတိ' ဟူသော အချို့ သက္ကတ ဗျ ကရဏ်းဆရာတို့ ဘိန္ဒာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိမရှိ။ ပထမာ ဗဟုဗ္ဗီ မရှိ-ဟု ဆိုသော ဝါဒကို ပယ်ချဘစ်မြင်၏။

'အည,ပဒတ္ထော ပဓာနန္တေပိ, သဟ-ပုတ္ထေနဓ-ဂတော-သ-ပုတ္ထကော၊ သဟ လော-မေန ဝတ္ထတော-သလောမကော၊ ဝိဇ္ဇမာန လောမကော ဣ-ဓ-ဝတ္ထော၊ ဝေ-သ-ပုဗ္ဗကော သ-ကဏ္ဏကော' ကာတန္တဝုတ္တိ၊ ၂-၅-ဇ။ ။'သဓ-ဓ-ဝါဒီ အာဂမန ပုဗ္ဗိန် တုလ္ယာ-မီတိ တုလ္ယတ္ထော,ဣ သဟ,သ-ဒ္ဒါ ဝိဇ္ဇာမာနနေ,တ္ထော ဓ သမသ္ဓတော ဣ-ဓ-ဝတ္ထ-သယ လောမေနေ,တ္ယာ-ဒိ သဟ-သဒ္ဒသ် တုလ္ယယောဂေ တတိယန္တေန သမာသော,တိ နဓ,ဓရိယတော၊ တုလ္ယ,ဓိကရိဏော်ပိ တ္ဝစိ ဝါကျ,ဒေ-ဒိသ်တေ

http://www.dhammadownload.com

တောင်ထွင်ခြင်းတည်း။ စုမ္ပီတ-ကူးဌေ။ စုပ်-မှတ်အပ်သော ထိအပ်သော ဝတောင်ထွင်။ ထိုသဘောကို ကြားတော့ စုမ္ပီတ သဒ္ဒါ၏ ကူးဌ-ပြင်, ဗီနှ၊ သဒ္ဒါကို ဗဲခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိုဝ်၊ ရှိသော်လည်း။ ဂမကတ္တာ၊ ('စုမ္ပီတော×ကူးဌော' ဟူသော ဝါကျ အခိုက်ခ်ိုက်ကဲ့သို့ ဗီနှ၊ဟု-သဒ္ဒါ၏ စုမ္ပီတ-ဟူသော မိမိ၌သစပ်ရသည့်အဖြစ် ဟူသော အစပ်ဆမ္ပန်ကို) သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမာသော၊ ('စုမ္ပီတော, ကူးဌော-စုမ္ပီတ ကူးဌော'ဟု) နေ့ဏာ်ပုဒ်နှင့်သမာသ်တဲ့စပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ဟုသော စဗ္ဗတရာဇာ၊ အား။ ၏။ ဗျာလမ္ပ-မ္ပ၊ ခရ ဗီနှ၊ဟိ၊ အထူ၊ထူ၊အထွေထွေ

ဗဟု ဘုတ္တဝန္တော အသော'တိ ပထမန္တေပိ အညတြ နဒီသော၊ 'ဗုဒ္ဓေ ဒေဝ ဂတော ဟော သော ဝုဋ္ဌ-ဒေဝေ၊'တိ၊ တသ္မာ တုလ္ယာ၊ဓိက'ရကော ဘိန္နာ၊ဓိ ကရကော ဝါ အတ္ထိဝာနတော သမာသသညာ၊ဟ-မီတိ၊ အတော တုလ္ယာ၊ ဓိ ကရကာနံ ပဒါနိ ဒုတိယာ၊ဒျန္တေ အညပဒတ္ထေ' ဣစ္စဓိကာ၊ရံ နိဿာယ နတ္ထိ ဗ္ဗ၊ မေဝ ကာ၊တန္တ-ဒ္ဒီ။ ။'ကေစိ တု ပထမန္တ၊ညပဒတ္ထေ သမာသ်၊ဟေတုမာနာ မ၊တုယော သဟိတော သ-မာတုကော၊'တိ တတိယာ တပ္ပုရိသံ ဝဒန္တိ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဒ္ဒီ။

၆-ဥပမာ-'ကာကော ဝိယ သူရော အယ၊န္တိ ကာက-သူရော ဟသည်ကား ဥပမာန သဒ္ဒါ ရှေ့ရှိသော်ကြောင့် ဥပမာန ပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိတည်။။ 'အယံ' ဤ သူသည်။ ကာကော ဝိယ၊ ကျီးကဲ့သို့။ သူရော၊ ရဲလုန်း၏-ပေး။ ။'အန္ဓော ဝိယ ဘူတော အယ၊န္တိ အန္တိဘူတော ဗဟလော' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ 'ဥပမာနော ပမေယျ၊ ဘာ၊ဝပသိဒ္ဓတ္တံ ဣဝ-သဒ္ဒါ၊ပယောဂေ၊' ဟူရကာ၊ ဥပမာ ဥပမေယျ, နှစ်ပါးကို ထင်ရှား သိသာစရန် လောကိက ဝိဂ္ဂဟဋ္ဌ ဣဝ သဒ္ဒါကို ယှဉ်ရသည်။ ဝါကျနက် ကြား၊ပြီး၊က ဟောပြီး၊သော အနက်ရှိသောကြောင့် မယှဉ် မထား၊ရ၊ ချေပစ်ရသည်' 'ဝုတ္ထတ္ထာန-မပ္ပယောဂေ၊' ဟူလို။ ။ထို ဥပမာန ပုဗ္ဗပဒသည် ဥပမာနပုဒ်၌ ပထမာ ကျေသော ပထမာဝ၊တ္ထ, ဆဋ္ဌီ ကျေသော ဆဋ္ဌ၊တ္ထ,နှစ်မျိုး ရှိရာ၊ ဆိုခဲ့ပြီ၊ ပုံစံကာ၊ မထမာယ၊တ္ထတည်။။ 'သုဇဏ္ဏော ဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော ဟသော သော'ယံ-သုဝဏ္ဏ၊ဝဏ္ဏော ဘဂဝါ'စသည်ကား ဆဋ္ဌ၊တ္ထ ဥပမာန ဗဟုဗ္ဗီဟိတည်။။ 'သီဟော ပုဗ္ဗဒ္ဓံ ဝိယ အသ္ဆ ကာယော'တိ သီဟ-ပုဗ္ဗဒ္ဓကာယော၊ ပြဟ္ဗ-ဿရော ဝိယ အ-ဌ-ဝ်ကြ သမန္ဒစရတော သရော အဿ၊'တိ-ပြဟ္ဗဿရော၊ ကောကိယ ဝိယ အဿ ဇဿ'၊'တိ ကော ဇဿ'၊' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။'သုဇဏ္ဏ-ဝဏ္ဏ× ဝဏ္ဏော ဆိုအပ်လျက် ရှေ့ဥပမာန သုဝဏ္ဏ ဝဏ္ဏ-ပုဒ်က နေ့ဏာ် ဝဏ္ဏကို ချေ၍ သုဝဏ္ဏ ဝဏ္ဏော ပြီး၊သည်။ ။သဏ္ဌာတ-ဌ် သြဋ္ဌသ် မုခံ ဣဝ မုခံ ယသ သော-သြဋ္ဌ-မုခေ၊' ထုတ်၏။ ရှေ့-ဥပမာန သြဋ္ဌ မုခ, ပုဒ်၏ အစိတ်, နောက်-မုခ, ပုဒ်ကို ချေ-တူ၏။-'ယသ၊ အကြောင်သူအား၊ သြဋ္ဌသ၊ ကုလ၊အုပ်၏။ မုခံ ဣဝ၊ မှတ်နှစ် ကဲ့သို့။ မုခံ၊ မှတ်နှစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏'-ပေး။

http://www.dhammadownload.com

အား၊ဖြင့် ကောင်းကင်၌ မီးသေ့ ရေကိုဆောင်တတ်သော မိုးတိမ်၏ ရေမေါက်ကို တို့သည်၊ စုမ်ိတ-ကူဌော၊ စုပ်-မှုတ်အပ်, ထိအပ်သော တောင်ထွဋ်သည်။ အတ္ထိ၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သေ-ယံ ပဗ္ဗတရာဇာ၊ သည်။ ဗျာလမ္ဗ-မ္ဗ၊ ရေ-ဗိန္ဒု၊ စုမ်ိတ-ကူဌော၊ မည်၏။ အယံ ပန၊ ကား။ ဘိန္နာ-ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗိမှ ဘိန္နာ-ဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗိဟု မည်၏။

'သတ္တမျှ-ပမာန ပုဗ္ဗ-ပဒသော.တ္ထရ-ပဒလေသပေါ စ ဝတ္ထုဗ္ဗော၊ ကဏ္ဏ-ဌိအော ကာဌော အသ ကဏ္ဏ-ကာဌော၊ ဥရသီ လောမ ဩဋ္ဌ ဗ္ဗော ဗုဒ် ယသ သော-ဩဋ္ဌ-မုခေါ' ဝါတ္တိက ၂-၂-၂၄။ ။'သတ္တမျှ-ပမာန ပုဗ္ဗ ပဒသ.တ္ထရပဒ လေသပေါ စေ-တိ သတ္တမျှန် ပုဗ္ဗပဒံ ယသ ဥတ္တရပဒသ် တံ-သတ္တမီ-ပုဗ္ဗပဒံ' တသ ပရေန ပဒန်ရေန သမာသေ ဘဝတိ၊ တသ် စ သတ္တမျှန် ပုဗ္ဗပဒသ ဥတ္တရပဒ လောပေါ ဘဝတိ ကဏ္ဏ ဌိတောဝ်-တိ ဝိဂ္ဂဟ 'သတ္တမီ' (၂-၁-၄၀)-တိ ယောဂ ဝိဘာဂေန သမာသော၊ 'တပ္ပုရိသေ ကိတေ ဗဟုလံ (၆-၃-၁၄)ဣတိ အ-လောပေါ ကဏ္ဏ ဌိတော ကာဌော အသော်တိ-ကဏ္ဏ-ကာဌော၊ အတြ သတ္တမျှန်ပုဗ္ဗပဒသ သမာနေ-ဓိကရဏတ္တာ သိဒ္ဓေါ ဧဝ ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ ဥတ္ထိရပဒ လောပေါတု ဝိဓိယတေ၊ ဧဝ-မညတြာပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဥပမာနံ ပုဗ္ဗပဒံ ယသ ဥတ္တရပဒသ် တံ ပဒန်ရေန သမာသ်တေ၊ တသ ဥပမာန ဗုဗ္ဗပဒသ ဥတ္တရပဒ လောပေါ ဝိဓိယတေ၊ ဩဋ္ဌ-မုခ-မိဝ မုခ မသ-ဩဋ္ဌ-မုခေါ,ခရမုခေါ အတြ ဩဋ္ဌော ဥပမာနံ ပုဗ္ဗပဒံ, မုခံ အသ၊ နနု စ ဩဋ္ဌ-မုခ-မုခမာနံ ဒေဝဒတ္တ မုခသ်၊ နတု ဩဋ္ဌော? ဥပမာနာ-ဝယဝတ္တာ ဩဋ္ဌောပိ ဥပမာန-မုစ္စတေ ဣတ္ထာ-ဒေါသော'ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ-ရာသ။ ။'ကဏ္ဏ ဌိတော ကာဌော အသ-ကဏ္ဏ-ကာဌော ဥရသီ ဌိတာနိ လောမ နိ အသ-ဥရသီ-လောမမော၊ ဩဋ္ဌ မုခ မိဝ မုခံ ယသ သော် ဩဋ္ဌ-မုခေါ၊ဥပမာနာ-ဝယဝသော-ဝ-ဩဋ္ဌ-ဒိနော ဥပမာန-တ္ထော-ပစာရာ။ ဟော တု လောပ် နကုဗ္ဗန်၊ တေ တု ဝေဏ္ဏိကဏ္ဏော်ပိ 'ကဏ္ဏ ကာဌော' ဣစ္စာဒေါတု ဗဟုဗ္ဗိဟိ' ဝတ္ထော ဌိတာ-ဒိ ပဒမဒန်စ ဘူတမိစ္စ'ဟု ဝေ ဩဋ္ဌမုခ-မိစ္စာဒေါ' တု ဩဋ္ဌာဒိ-သဒ္ဒေန လက္ခဏာယ မုခ-မုစ္စတေ'မုဒ္ဓဗောဓဋ္ဌိ။

၇-သခ်ၿဝဘယ-ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက်၌ ရှေ့နောက်သခ်ၿာနှစ်ပုဒ်ရှိသော သမာသ်ကို သခ်ၿဝဘယ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ဆိုသည်။ 'ဒွေ ဝါ ဘယော ဝါ ပတ္တာ-ဒ္ဒ-တ္ထိ ပတ္တာ' စသည်ကား ပုံစံ-'ဒွေ ဝါ၊ နှစ်လုံ-တို့သည် သော်လည်း-ကောင်း။ တယော ဝါ၊ သုံ-လုံ-တို့သည်သော် လည်း-ကောင်း။ ပတ္တာ၊ သပိတ်တို့သည်။ ဟော-ဒ္ဒန်၊ ကုန်၏။ ဒ္ဒ-တ္ထိ-ပတ္တာ၊ နှစ်လုံ-သော်လည်း-ကောင်း, သုံ-လုံ-သော်လည်း-ကောင်း ဖြစ်သော သပိတ်တို့-ပေး။ 'ဣမသ္မိ' ဌာနေ ဝါသဒ္ဒ-တ္ထောဝေ-ဓော အည-ပဒတ္ထော' ဟူရကား၊ ဤ၌ ဝါသဒ္ဒါ၏ အနက်သည်ပင် အည ပုဒ်၏အနက်ဖြစ်၍ ယသ, ယသ်, စသည် အည်ပုဒ်ထည့်ရန်မလို သို့အတွက် အည-ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်-သောကြောင့်လည်း

http://www.dhammadownload.com

(c) အ မိတ-ဗလ-ပရက္ကမ-ဇုတိ,တိ=ဇုတိ ဣသည်ကား။ မိတာ နှိုင်းရည့်အပ်ကုန်သည်။ နှ၊ မဟုတ်ကုန်။ အ-မိတာ နှိုင်းရည့်အပ်သည်-မဟုတ်ကုန်။ ဗလ၊ အား,စွမ်းလည်း။ ပရက္ကမေစ စ၊ လုံ့လလည်း။ ဇုတိ စ၊ တင့်တယ်ခြင်းလည်း (အရောင်လည်း-'ဇုတိ.တ္ထိ ဣန္ဒ် ရံသိသု'-အာဘိဝေန် နိသာ၏ဟူ၏ ဣန်ခိုး အာနုဘော်ဟု ပေးကုန်၏)။ ဗလ-ပရက္ကမ-ဇုတိဟေစ၊ အား,စွမ်း,,လုံ့လ,တင့်တယ်ခြင်းတို့။ ယသ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရား အား။ ၏။ အ-မိတာ၊ နှိုင်းရည့်အပ်ကုန်သေစ။ ဗလ-ပရက္ကမ-ဇုတိ,ဟာ၊ အား,စွမ်း,,လုံ့လ,တင့်တယ်ခြင်းတို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော,ယံ ဘဂဝါ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ အ-မိတ-ဗလ ပရက္ကမ-ဇုတိ၊ မည်၏၊ အယံ ပန၊ ဤသမာသ်သည်ကား။ ကမ္မဓာရယ ဒွန္ဒ-ဗဟုဗ္ဗီ၊ ကမ္မဓာရဲ၊ ဒွန်အတွင်းဝယ်သော။ တုလျာဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗီဟု၊ တုလျာဓိကရဏ,ဗဟုဗ္ဗီဟု-မည်၏။

ကောင်း၊ ရှေ့နောက် သင်္ချာနှစ်ပုဒ်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ဣခ်ျော ဘဏ ပုဒ ဗဟုဗ္ဗီဟု မည်၏။ ။ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဘျာဒျန္တ မျိုးပင်ဖြစ်၍၊ ထိ ဝါ. ထ္ထ-ဌ် လည်း၊ သမာသ်အဖြစ်ကို အလိုရှိအပ်၏။ ဝါ-ထ္ထ မည်သည်လည်း၊ သံသယတ္ထ, ဝိကပ္ပနတ္ထ, နှစ်မျိုးတည်း။ ဝင်းနှစ်မျိုးလုံးပင် သမာသ်ဖြစ်သင့်၏။ ။သံကွာတ, ကာတန္တ-ပဋ္ဌိကာ-စသော ဆရာများ၏ကား သံသယသည် နှစ်ဖက်အမှီခိုမှီ၍ ဗဟုဝုစ်သာ မြဲသော်ကြောင့် သံသယတ္ထဌ်သာ သမာသ်သာဖြစ်၍၊ ဝိကပ္ပနတ္ထဌ်မဖြစ်ဟု ဆို၏။ သံသယ-ဟူသည်လည်း ယုံမှားဖြစ်ခြင်းပင်၊ 'ဟိုမည်းမည်းဟာ သစ်ငုတ်ပဲလား၊ သို့မဟုတ် လူပဲဖြစ်လေသလား၊ သို့ကသိုဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဒ္ဝိဟ် ဝါ တီဟ် ဝါ ဒ္ဝိဟ္ဟ တီဟ်၊ ဆဝါ ပဉ္စ ဝါ ဝါစ-ဆ-ပဉ္စ-ဝါစာ၊ သတ္တ ဝါ အဋ္ဌ ဝါ မာသာ သတ္တဋ္ဌ-မာသေ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။ကာတန္တ-ဌ် 'ဒ္ဝေ ဝါ ဘယော ဝါ ပရိမာဏ, မေသိ ဒ္ဝ,တ္ထယော'ဟု ပရိမာဏ-ဆဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်၍ထုတ်၏။ 'ဒ္ဝေ၊ ထိ ဝ,ထ္ထ,တ္ထိ'၏။ ပရိမာဏ်၊ အတိုင်းအရှည်ကား။ ဒ္ဝေ ဝါ၊ နှစ်ခုတို့သည် သော်လည်းကောင်း။ ဘယော ဝါ သုံးခုတို့သည်သော်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒ္ဝ-တ္ထယော၊ နှစ်ခုသော် လည်းကောင်း၊ သုံးခုသော် လည်းကောင်း၊ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝတ္ထုတို့'—ပေး။

'ဒ္ဝ,တ္ထယော တိ ဝါ,တ္ထေ အသ္သ ဘိမ ဘနံ၊ ဝါတ္ထေ ဘ တု နဝိဘာ ပ္ပေါ,ကိ ဗ္ဗ ဟိ သံသယေ ဘ၊ ဝိကပ္ပေ ဟိ ယ ဒါ ဒ္ဝေ ဘ ဝန္တိ၊ တ ဒါ ဗဟုဝုစနံ န ဘ ဝတိ၊ သံသယေ တု သ ဒါ ဗဟုဝုစနံ ပယုဇ္ဇတေ ဧ ဝ၊ ယထ ကတိ ဘ ဝန္တိ ပုတ္ထာ တိ၊ တထ ဝ ဝ ဝုတ္ထံ ဘ ဝ ဆေ 'အ-ဝိညာ ဝတေ,တ္ထေ ပ္ပဟုဝုစနံ ပယုဇ္ဇိ တဗ္ဗ မိတိ၊ အထ ဝါ သံသယ, ဉာဏသ ဉ ဘယ ပက္ခ ပရ္ယ မသိတ္ထေန ဗဟုတ္ထ ဝိသယတ္ထာ ဗဟုဝုစနံ၊ တထ ဝ ဝုတ္ထံ-ဒ္ဝေ ပါ-တိ ဝုတ္ထေ တ ဝေ ဝ ဂ ဗ္ဗ ဝေ၊ သ ဝ သေ ဝ ါ ဝ ဗ ဗ ဗ

http://www.dhammadownload.com

(စ) ပီကောရကွံ့ သးဗာဟူ,တိ-ဗာဟုမည်သည်ကား။ ဥရော စ၊ ရင်လည်း၊ အိုကွ,ခ,ညှပ်ရိုးလည်း။ အံ,သစ စ၊ ပခုံးလည်း။ ဗာဟု စ၊ လက်ရုံးလည်း။ ဥရကွံ့သ ဗ,ဟ,ခေါ၊ ရင်,ညှပ်ရိုး,ပခုံး,လက်ရုံးတို့။ ယသ ဘဂ,ခတော၊ အာ,။ ၏။ ပီကာ (ရှုကြည့်ချင်ဖွယ်, တင့်တယ်) ပြည့်ဖြိုးကုန်သော။ ဥရကွံ့သ-ဗ,ဟ,ခေါ၊ ရင်, ညှပ်ရိုး, ပခုံး, လက်ရုံးတို့သည်။ သန္ဓိ,ကုန်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သေ,ယ ယံ ဘဂ,ခါ၊ ဆည်း။ ပီ,ကော,ခ ရကွံ့သ ဗာဟု၊ မည်၏။ အယံ ပန၊ ကာ,။ ဒ္ဒန္ဒ ဂ,ဗ္ဗော၊ ဒ္ဒန်အတွင်း ဝှပ်သော။ တုလျာဓိ,ခရက,ခ ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ မည်၏။ ပြီ,ကော,ခ-ဌ် ကာ-ကြီးနှင့်လို့၏။-သော,ကာ်ခြင်း ပါနတ္ထ-ဝါ,ခကာ, ပီ-ခ,တ်မ့တစ်ပါး၊ ပီ-ခ,တ်ဟူသမ္ပ ဆက္ကတ, ပြီ-ခ,တ်မ့လ,ခသည်ဖြစ်၍၊ ရ,ခာ,ဒိတော, ဥပ,ခ,နှင့်အညီ၊ ယင်းမ့ နေ,ကာ်မ့

သေ,တိ သာ သော ဝါ,ခာ ပဋ္ဌ,ခမ်ဋ္ဌ,ခနှ, ပဋ္ဌ,ဝ.ဘိ,ခေယ္ယ,ခ ပဋ္ဌ,ဝ.ဝိသ,ခ,တိ၊ တသ္မ,ခ ဗဟု,ခစနံ ယုတ္တ မိစ္ခတ္ထော,ခ။ ဘေဒသ,ခ-ဘိ,ခမ်ယျမာ,ခနတ္ထ,ခ,တိ ဝတ္ထု,ဂတ-ဘေဒသ ဝုတ္ထတ္ထ,ခ၊ သော ဟု ခါ,ကု ဝါ,တိ ဝုတ္ထော,ဗတ္ထု,နော. ဒ္ဒါတ္ထ,ခ,ဒိ,ခဘေခေါ,ခ ဝမျတေ တိ' ကဝိရာ,ဗ။ ။'ဒ္ဒေ ဝါ တ,ခေ,ခ ဝါ,ဒ္ဓ-တ္ထ,ခေ,တိ စတုရော, ပဋ္ဌ ဆ,ကေ ဒ္ဒေ ဒိ,ခသာနိ တိဋ္ဌ၊ သတ္ထ,ဒ္ဒေဟိ ဒိနေဟိ ယာ,ခသိ၊ ဝါ,တ္ထော,ခ ခေါ,ဏ်ံ သမာသေ,ခ၊ ဝါ,တ္ထော,တြ သံသ,ခေ,ခ၊ နဝိ,ခ,ပ္ပေါ၊ သံသ,ခ,ခေ,ခ ဥဘယ-ပ္ပကာ-ပရာမသိတ္ထေန ဗဟုတ္ထဝိသ,ခတ္ထော,ခ' မုဒ္ဓ,ခေါ,ခ-ရာမ-ဋ္ဌီ။

ပါ,ကိနီ-ဌ်-ဥပ,စသော အဗျယ၏လည်းကောင်း၊ အာသန္န, အဒူရ, အဓိက-သဒ္ဒါတို့၏လည်းကောင်း၊ ဆရ်ျာ,ဝါ,စီ သဒ္ဒါတို့၏လည်း,ကောင်း သ,ခ,ရ်ျယ္ပ ဝါ,စီ ဖြစ်သော သ,ခ,ရ်ျ,စတို့နှင့်သမာသ်အဖြစ်ကိုဆို၏။ ။'သ,ခ,ရ်ျ,ခ ဗျယာ-သန္ဓ,ခ ဒူရ-ဓိက သ,ခ,ရ်ျ,ခ ဆ,ခ,ရ်ျယ္ပ'ပါ,ကိနီ၊ ၂-၂-၂၅။ ။'သ,ခ,ရ်ျ,ယေ့ ယ,ခ သ,ခ,ရ်ျ,ဝ,တ္ထတေ, တ,ခ,ခ သ,ဟ အဗျယာ,သန္ဓ,ခ,ဒူရ,ဓိက သ,ခ,ရ်ျ,ခ သမ,ခ,ခ,ခ, ဗဟုဗ္ဗိဟိ စ သမာ,ခ,ခ ဘ,ခတိ' ကာသိက,ခ။ ။ဥပဂ,တ,ခ သမီ,ပဂ,တ,ခ ဒသ သ,ခ,ံ နဝ,ခ,ံ, ကော,ခ ဒသ,ခ,ံ ဝါ,ခ ဥပ,ခသာ၊ အ,ခ,သ,ခ,ခ ဒသ သ,ခ,ံ ကော-အသ,ခ,ခ ဒသာ အ-ဒူ,ခ,ရ ဒသ သ,ခ,ံ ကော-အ,ခ,ဒူ,ခ,ရ-ဒသာ၊ အ,ခ,ဓိ,ကာ ဒသ သ,ခ,ံ ကော-အ,ခ,ဓိ,ကာ-ဒသ,ခ,ခ၊ ဒ္ဒေ ဝါ တ,ခ,ခ,ခ ခါ-ဒ္ဓ,ခ,ခ,ခ,ခ,ခ၊ တိ-ဗ,ခ,ခ,ခ,ခ'ပုံ,ခ,ံ၊ 'သ,ခ,ံ နဝ,ခ,ံ၊ ထိ,ကိ,ုခ,ခ,ခ,ခ,

http://www.dhammadownload.com

နောက်၌ နှ-ငယ်ရောက်မှ ပီ၏ဘတိ 'ပီ၏ဘ'စသည်၊ ၏-ကြီးပြန်၍၊ ရှေ့ပုဒ်နှင့် ယှဉ်ပြန်လျှင် 'အပ္ပီယော၊ ဗုဒ္ဓပ္ပီယော၊ ဓမ္မပ္ပီဟိ သုခံ သေတိ, စသည် 'ပရသ ဒ္ဒေဘာဝေါ ဌာနေ' ဥပဒေအရ ဒ္ဒေဘော်ရောက်ရ၏။ ။'ပီ×တပ္ပ၏ သက်ကန္တီ (ဣစ္ဆာယံ) တ'တ္တိ စ, အကံ ကိယာဒီ' ခေတုရူပ-ဒဿန၊ ကပ္ပဒုမ, ။ တ္ဝိ အဆိုရှိရကား ဤ၌ ကိယာဒိဂုဏ်း ကန္တီ အနက်ဟောကြ။]

တထာ ဥပဂတာ ဒသ ဧသံ-ဥပ ဒသာ၊ ဧ၀ အာသန္န-ဒသာ, အာပန္နဒသာ အ-ဒူရဒသာ, အဓိက-ဒသာ တေ ပန နဝ ဝါ, ကောဒသ ဝါ၊ တယော ဒသ ပရိမာ၏ သေံ-တိ-ဒသာ၊ ဒသ-သဒ္ဒေါ သခ္ခြာနေ ဝတ္တတေ ပရိမာ၏ သဒ္ဒသန္နိဓာနာ၊ ယထာ ပဠုပရိမာ၏.မေသံ ပဠုကာ, သကုနာ၊ ဒ္ဝေ ဝါ တယော ဝါ ပရိမာ၏.မေသံ ဒ္ဝိ.တ္တယော ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။သခ္ခြာယာ.ဗျယာ.သန္နာ.ဒူရ ဓိက-သခ္ခြာ သခ္ခြေယ္ယော'တိ ဝတ္တပ္ပံ၊ တဿ.တ္ထော-သခ္ခြေယ္ယ ဝတ္တမာနာယ သခ္ခြာယ အဗျယာ.သန္နာ.ဒူရ ဓိက သခ္ခြာ သမယ္ယ။ တံ ယထာ-ဥပသမီပေ ဒသန္နံ-ဥပ-ဒသာ၊ ဧ၀ံ အာသန္နာ ဒသန္နံ, အ-ဒူရေ ဒသန္နံ, အဓိကာ ဒသန္န တိ-ဒသ, ဒ္ဝေ ဝါ တယော ဝါ.တ' ဝိဂ္ဂဟော၊ တ ဒေတံ နဝ ဝတ္တပ္ပံ၊ အညပဒ.တ္ထေ ဝတ္ထ မာနသ္မ သမာနာ.ဓိကရ၏ပဒဒ္ဓယသ္မ ဗဟုဗ္ဗီဟိသိဒ္ဓေါ ဧ၀ တ္ဗာဟ....ယထေ.တ္ဗာ.ဒိ။ ဥပတာ သမီပဂတာ ဣစ္ဆတ္ထော၊ သေံ နဝန္နံ, ကောဒသန္နံ ဝါ.တ္ထော၊ ယေ ဟ' ဒသန္နံ သမီပေ, တေသမပိဒသ ဥပဂတာ သမီပဂတာ ဣစ္ဆတ္ထောပိ နဘိဇ္ဇတေ၊ ယထာ ယေ အာသန္နာဒသန္နံ,တေသံ ဒသပ' အာသန္နာ.တ' အာသန္နာ ဒသ ဧသံ, အဒူရေ ဒသ ဧသံ, အဓိကာ ဒသ ဧသမီ.တ' ဝိဂ္ဂဟော နနု ယေဒသန္ဓ အဓိကာ,တေသ' ကထ-မဓိကာ ဒသ၊ နဟိ ကောဒသန္ဓ အဓိကာ ဒသ ဘဝိတုံ မရဟန္တိ၊ တသ္မာ အဓိကဒသာ ဣစ္ဆနေနာ.တြ နဝေ.ဝ ဥစ္ဈန္တေ၊ နေယျာယ'ကာ နှ.ဣ မတေ ကောဒသေ.ဝ.တ' ဝ'ရောဓော!တ.ဒယုတ္တံ။ အဓိကာ ဒသ ယေသ. မ'တ' ဝုတ္တော ကောဒသေ.ဝ ဥစ္ဈန္တေ၊ ယသ္မာ အဓိကတ္တံ ဒသန္ဓ.မေကာ ဒ္ဗျ.ပေက္ခာယ တု အဝယဝေန ဝိဂ္ဂဟော, သမုဒါယော တု သမာသတ္ထော၊ အတော ဧ ဝါ.ဟ.... သဘ.ဒ္ဒ.ယနော 'အဓိကာ ဒသ ယေသု တေ-အဓိကဒသာ ကောဒသာ ဒယော'.တိ၊ ဧ၀ံ ဒ္ဝိဒသာ.ဒီသုပ' ကော.ဒ္ဗျ.ပေက္ခာယ အဓိကာဒသ ဝိဇ္ဇန္တေ။ တတော အဝယဝေန ဝိဂ္ဂဟော,သမုဒါယသ္မ သမာသတ္ထတ္ထာ တေပိ အဓိက ဒသာ ဥစ္ဈန္တေ.တိ ဘာဝေါ။ တေ ပန နဝ၊ ဝါကော ဒသ ဝါ.တ' ဝုတ္တိ ဂန္ဓော တု ဥပဒသာ.ဒီဟိ သမ္မန္ဓနီယော၊ အဓိက ဒသာ ဣစ္ဆနေန တု ကောဒသေ ဝေတိ၊ တ.ဣ ဥပလက္ခဏံ ကော ဒသာ ဒယော ဣစ္ဆတ္ထော' ကာတန္ဓ.ပဠိကာ။ ။'သခ္ခြာယ သမာသးမာဟ. တယော ဗ္ဗာဒိ၊ 'ဒ္ဝိ.တိ စ ဗ္ဗူဟိ သုစ်' ဣတိ သခ္ခြာယ ဘာဝေ သုစ်.ပစ္ဆယော တမာဒိတ္ထာ၊ ယဿ ပိ 'အာဒသဟိ သခ္ခြာ သခ္ခြာယော ဝတ္တန္ဓေ' အတော ပရံ 'သခ္ခြာ

http://www.dhammadownload.com

(ဆ) ပီဏ×ဂဏ္ဍ-ဝဒန ထနူ-ရှု-ဇယနာတိ=ဇယနာ ဟူသည်ကား။ ဂဏ္ဍော စ, ပါးစောင်လည်း။ ဝဒနဉ္စ, နှုတ်ခမ်းလည်း။ ထနော စ, သားမြှီတ်လည်း။ ဥရုစာ ပေါင်လည်း။ ဇယနဉ္စ, ခါးစောင်လည်း။ ဂဏ္ဍ-ဝဒန-ထနူ-ရှု-ဇယနာ, ပါးစောင်, နှုတ်ခမ်း, သားမြှီတ်, ပေါင်, ခါးစောင်တို့။ တဿာ (ဒေဝိယာ), အကြင် (ယသော ရော) မိဖုရားအား, ၏။ ပီဏာ, နောက်မလှည့်အောင်, ရှုကြည့်ချင်ဖွယ်, တင့်တယ် ပြည့်ဖြိုးကုန်သော။ ဂဏ္ဍ-ဝဒ-ထနူ-ရှု-ဇယနာ, ပါးစောင်, နှုတ်ခမ်း, သားမြှီတ်, ပေါင်, ခါးစောင်တို့သည်။ သန္တိ, ကုန်၏။ ဤတိ ခကြောင့်။ သာယံ (ဒေဝီ), ထို (ယသောရော) မိဖုရားသည်။ ပီဏ-ဂဏ္ဍ-ဝဒန-ထနူ-ရှု-ဇယနာ, မည်၏။ အယံပန, ကား။ ဒ္ဒန္ဒ-ဂဒ္ဒော, ဒ္ဒန်အတူင်းဝုဂ်သော။ တုလျာ-ဓိကရဏာ, ဗဟုဗ္ဗီဟိ, မည်၏။

သခ်ၦာနေ သခ်ၦေယျေစေ'တိ ဒဿနံ, တထာ ပိ ဒသ-သဒ္ဒေါ ပရိမာဏသန္ဓိမှီ ဝတ္တမာနော သခ်ၦယ ပရိမာဏ-မေဝ သခ်ၦေယျ မာဟ, တ-ဿ အသသခ်ၦပရိစ္ဆိဒ္ဒ မာနံ သခ်ၦ-နေ-မေဝ ပဝတ္တ-မိစ္ဆာဟ....ဒသ သဒ္ဒေါ ဂ္ဂစ္ဆာဒိ, ကိမေဝံ ဒိဋ္ဌန္တ-မိစ္ဆာ ဟ....ယတေ တျာဒိ, ကတ-မည္ထာ တ-ဒဿ ပရိမာဏ-မိစ္ဆသ္မိ' အတ္ထေ သခ်ၦယ သညာယံ ကေ-ပ္ပစ္ဆဝိခ်ိမှီ သကုနာ ဆဋ္ဌန္တတမနုဘဝေယျ-မိစ္ဆတ္ထော, သုစ်-ပစ္ဆ ယန္ဒော တု ဘမာသာ-ဝ ဂတတ္ထော နေ-ပ္ပယုဇ္ဇတေ' ၎င်း-ပစ္ဆိကာ။

ဂ-ဒိသန္ဓာရဥတ္ထ 'ဒကွိဏာသာ စ ပုဗ္ဗသာ စ ယဒန္ဓာရဥ-ဒ္ဓိ ဒ-ကွိဏ ပုဗ္ဗာ' စသည်ကား ဒိသန္ဓာရဥတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိတည်း။ ဒကွိဏ ပုဗ္ဗ, သမာသပုဒ်အရ တူရှု (တည့်တည့်, အဖြောင့်) တောင်, အရှေ့အရပ်ကို မယူရဘဲ, အန္ဓာရဥ-ဟူသော အညပုဒ်အရ အ-ရှေ့တောင်အရပ် နှစ်ခုအကြား အရှေ့တောင်ထောင့် (ဒေါင့်) အရပ်ကိုယူရသောကြောင့် ဒိသန္ဓာရဥတ္ထ ဆိုလည်း။ ။'ဒကွိဏာသာ စ တောင်အရပ်၏လည်းကောင်း, ပုဗ္ဗသာ စ, အရှေ့အရပ်၏လည်းကောင်း။ ယံ အန္ဓာရဥံ, အကြင် အကြားသည်။ အတ္ထိ, ၏' ပေး။ ။'ပုဗ္ဗသာ စ, ဥတ္တရသာ စ ယ-ဒန္ဓာရဥ-ဒ္ဓိ ပုဗ္ဗ-ုတ္တရာ, အပရ ဒကွိဏာ, ပစ္ဆိ မုတ္တရာ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ယင်းလည်း အည-ပုဒ်ဌ ပထမာကျေ၍ ပထမာဗဟုဗ္ဗီတည်း။ ။'ဒ်သာမဏ္ဍနာမာနိ ပုဗ္ဗာ-ဒ်ဟိ ပထမာ-ည ပဒတ္ထော။ ။ပုဗ္ဗသာ စ ဒကွိဏာသာ စ ဒိသာနံ မဏ္ဍာ ယာ 'ဒိသာ သာ-ပုဗ္ဗ-ဒကွိဏာ' သံခိတ္တသာ-ရ။ ။ပါဏိနီ-ဌကား။ 'ဒ်သာနာမာနျ-န္ဓာရ-ဥေ' ၂-၂-၂၆။ ဟု သုတ်တည်း၏။ ။'ဒိသာနာမာန် သျာနျန္ဓာနိ အန္ဓာရဥေ ဝါ ဧ-ကတ္ထေ သမဿ-ဿ ဗဟုဗ္ဗီဟိ စ ဘမာသော ဘဝတိ, ဒကွိဏာသာ စ ပုဗ္ဗသာ စ ဒိသာနံ ယ-ဒန္ဓာရဥ-ဒ္ဓကွိဏ ပုဗ္ဗာ, ဒိသာ။ ပုဗ္ဗ-ုတ္တရာ, ဥတ္တရ-ပစ္ဆိမာ, ပစ္ဆိမ ဒကွိဏာ' ကာသိကာ။ ။'ဒကွိဏ ပုဗ္ဗာ-တိ ပထမ-တ္ထေ အယံသမာသော ဂ္ဂဟိတေ' ဇိန်ဒ္ဒ ဗုဒ္ဓိနျာသ။ ။'ဒိသာ နာမာနံ ဝိဓိသေ, ဒိသာ နာမာနံ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဘဝတိ ဒိသ မဏ္ဍကာ-ယံ, ပုဗ္ဗသာ စ ဒကွိဏာသာ စ ဒိသာနံ မဏ္ဍော ယာ ဒိသာ' သာ-ပုဗ္ဗ-ဒကွိဏာ, ပုဗ္ဗ-ုတ္တရာ, ဥတ္တရ-ပစ္ဆိမာ, ဒကွိဏ-ပစ္ဆိမာ' ဗုဒ္ဓဗောရ-ုမ-ဒ္ဒီ။

http://www.dhammadownload.com

(၈) ပဝရ×သုရာ.သုရ ဂရုဋ္ဌ-မဇနေ-ဘုဇဂ - ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ.ကုဋ × စုဗ္ဗိတ× သေလ×သံဃဋ္ဌိတ×စရဏော.တိ=စရဏော-ဟူသည်ကား။ သုရာစ၊ နတ်တို့လည်း။ အ-သုရာ စ၊ အသုရာတို့လည်း။ ဂရုဋ္ဌာ စ၊ ဂဠုန်တို့လည်း။ မနုဇာ စ၊ လူတို့လည်း။ ဘုဇဂါ စ၊ နဂါးတို့လည်း။ ဂန္ဓဗ္ဗာ စ၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့လည်း။ သုရာ.သုရ ဂရုဋ္ဌ-မနုဇ-ဘုဇဂ.ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ နတ်အသုရာ ဂဠုန် လူ နဂါး ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့။ ပဝရာ စ၊ မြတ်ကုန်သည်လည်း ဟုတ်ကုန်၏။ တေ၊ ထိုမြတ်ကုန်၏ဟူသည်။ သုရာ-သုရ-ဂရုဋ္ဌ မနုဇ-ဘုဇဂ.ဂန္ဓဗ္ဗာ စ၊ နတ်,အသုရာ,ဂဠုန်,လူ,နဂါး၊ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏။

၉-**ဗျတိဟာရ**-'ကေသေသု စ ကေသေသု စ ဂဟေတတ္ထာ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပဝတ္တတိ-တိ.ကေသ ကေသီ'ကား ကေသာ ကေသီ ဟုသော သမာသ်ပုဒ်အရကို မယူဘဲ၊ ကြိယာအချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်အလုပ် ထိုးခုတ်,ပုတ်ခတ် ရန်ဖြစ်ခြင်းအနက် ဟော ယုဒ္ဓဟူသောအညပုဒ်အရကို ယူသောကြောင့် ဗျတိဟာရ လက္ခဏာ ဗဟုဗြီဟိ မည်သည်။ သက္ကတ-၌ ကြိယာ ဗျတိဟာရ၊ သို့မဟုတ်-ကမ္မဗျတိဟာရ-ဟ ဆို၏။ ကြိယာ ဗျတိဟာရ-ဟူသည်လည်း အချင်းချင်း ပြန်လှန်ပုတ်ခတ်ခြင်း ကြိယာကို ပြုခြင်းပင်တည်း။ ပရမ္မရံပဟရဏာ ဒိရ္ဓပကြိယာကရဏံဗျတိဟာရော'မဒ္ဒဗောဓ-၇။ 'ဒဏ္ဍေဟိ စ ဒဏ္ဍေဟိ စ ပဟရိတ္တာ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပဝတ္တတိ-တိ-ဒဏ္ဍာ ဒဏ္ဍီ။ မုဋ္ဌိဟိ စ မုဋ္ဌိဟိ စ၊ ပဟရိတ္တာ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပဝတ္တတိ.တိ မုဋ္ဌာ-မုဋ္ဌိ' စသည်ကိုလည်း ထုတ်။ ကေသေသု စ၊ ထိုယူတို့၏ဆံပင်တို့၌လည်းကောင်း။ ကေသေသု စ၊ ဤသူ၏ဆံပင်တို့၌လည်းကောင်း။ ဂဟေတ္တာ၊ အပြန်အလှန်ကိုင်ဆဲ၍။ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ၊ ဤထိုးသတ်ပုတ်ခတ်ခြင်းသည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကေသာ ကေသိ၊ မည်၏။ ဒဏ္ဍေဟိ စ၊ ထိုသူကလည်း။ တုတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒဏ္ဍေဟိ စ၊ ဤသူကလည်း တုတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဟရိတ္တာ၊ ၍။ မုဋ္ဌိဟိစ၊ ထိုသူက လက်သီးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ မုဋ္ဌိဟိ စ၊ ဤသူက လက်သီးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဟရိတ္တာ၊ ၍။ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ၊ သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏'—ပေး။ ။သက္ကတ-၌ ထိုသို့ ကိုင်၍ ထိုဖြင့် ပုတ်ခတ်၍ တိုးသတ် ရန်ဖြစ်ခြင်းဟူသော အညပဒတ္ထကို သိအပ်သည်ရှိသော် သုတိ ဟူသော သတ္တမျိုးနှင့်သည်လည်းကောင်း။ တတိယန္တသည်လည်းကောင်း ဗဟုဗြီဟိသမာသ် ဖြစ်သည်-ဟူ၏။ ။'တတြတေ နဣဒ.မိတိ သရ္ဝပေ'ပါဏိနီ၊ ၂-၂-၂၇။ 'တတြေ.တိ သတ္တမျိုးနှင့် ဂယှတေ၊ တေနေ.တိ တတိယန္တံ၊ သရ္ဝ.ပဂ္ဂဟဏံ ပစ္စေက.မဘိ သမ္ဗန္ဓတေ တ'တ္ထာတိ သတ္တမျှော် သရ္ဝပေ ပဒေ,တေနေ.တိ စ တတိယန္တေ,ဣဒ.မိတိ တေသံ' အတ္ထော သမဿတေ,ဗဟုဗြီဟိ စ သမာသော ဘဝတိ၊ ဣတိ ကရဏ.ဠေဟ ဝိဝဏ္ဏ-တ္ထော လောကိက.မတ္ထ.မနုသာရယတိ၊ တတော ဂဟဏံ, ပဟရဏံ, ကတ္တုဗ္ဗ.မိတိ ယုဒ္ဓံ စ သမာသတ္ထော ဣတိ သဗ္ဗမိတိ ကရဏ ၊လတ္ထတေ၊ ယံ တတြေ.တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ပဟဏံ,စေတံ ဘဝတိ၊ ယံ တေနေ.တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ပဟရဏံ,စေ.တံ ဘဝတိ၊ ယံဣဒ.မိတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ယုဒ္ဓံ,စေ.တံ ဘဝတိ၊ ကေသေသု စ ကေသေသု စ ဂဟေတ္တာ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပဝတ္တံ

http://www.dhammadownload.com

ဤတို၊ ဤနှစ်ပါးသောသတ္တိကြောင့်။ပ၀ရ×သုရာ-သုရ-ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ မည်ကုန်၏။ ပ၀ရ×သုရာ-သုရ ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗာနှင့်၊ မြတ်ကုန်သောနတ်, အသုရာ, ဂဠုန်, လှေ, နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့၏။ မကုဋ္ဌာနိ၊ ကိုင်ရှိတို့တည်း။ ပ၀ရ×သုရာ-သုရ ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ္ဌာနိ၊ မြတ်ကုန်သော နတ်, အသုရာ, ဂဠုန်, လှေ, နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့၏ မကိုင်ရှိတို့။ ပ၀ရ×သုရာ-သုရ-ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ္ဌာနိ၊ မြတ်ကုန်သော နတ်, အသုရာ, ဂဠုန်, လှေ, နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်တို့၏ မကိုင်ရှိတို့၏။ ကုဋ္ဌာနိ၊ အထွင်ရှိတို့တည်း။ ပ၀ရ×သုရာ-သရ-ဂရုဋ မနုဇ, ဘုဇဂ ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ္ဌ-ဂ,ဋ္ဌာ၊ မြတ်ကုန်သော နတ်,အသုရာ,ဂဠုန်, လှေ, နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗ နတ်တို့၏ မကိုင်ရှိတို့၏ အထွင်ရှိတို့။ ပ၀ရ×သုရာ-သုရ-ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-

---

ကေကာ-ကေသီ,ကစာ-ကစီ,ဒဏ္ဍေဟိ စ ပဟရိတ္မာ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပပတ္တံ-ဒဏ္ဍာ-ဒဏ္ဍိ မုသလာ-မုသလိ' ကာသိကာ။ ။'တတိယာ သတ္တမျန္ဟာနံ သရ္ဝပါနံ ယုဒ္ဓေ ကြိယာဗျတိဟာရ။ ။ဒဏ္ဍေဟိ စ ဒဏ္ဍေဟိ စ ပဟရိတ္မာ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပ၀တ္တံ-ဒဏ္ဍာဒဏ္ဍိ၊ ကေသေသ စ ကေသေသု စ ဂဟေတ္မာ အာကမ္ဓိတ္မာ ၀ါ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပ၀တ္တံ-ကေသာ ကေသိ။ အ-သရ္ဝပါနံ တ ထလေဟိ (နှဂ်လေဟိ)စ မုသလေဟိ စ ပဟရိတ္မာ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပ၀တ္တ'သံဓိတ္ထသာရ။ 'တတိယန္ဟာနံ သတ္တမျန္ဟာနံ သမာန သရ္ဝပါနံ ပဒါနံ ယုဒ္ဓေ ၀ါစ္ဆေ ကြိယာဗျတိဟာရေ ဂမျမာနေ ဗဟုဋ္ဌိဟိ ဘ၀တိ၊ ဒဏ္ဍေဟိ စ ဒဏ္ဍေဟိ စ ဣစ္စတြ ပရ မ္ဘရ-ပဟရဏာဒိ ရှပေါ ကြိယာဗျတိဟာရော၊ တ-တြ ကြိယာ သာဓနတ္ထေန ကရဏေ တတိယာ ကေသေသု စ ကေသေသု စ ဣစ္စတြ ပရ-မ္ဘရ ဂ္ဂဟာဏာဒိ ရှပေါ ကြိယာဗျတိဟာရော၊ တ-ကြိယာ-ဓာရတ္ထေန သတ္တမီ'ဝင်း-ဌ။ ။'သတ္တမျန္ဟေ ဂဟဏ ဝိသယေ သရ္ဝပေ ပဒေ, တတိယန္ဟ စေ ပဟရဏ ဝိသယေ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပ၀တ္တ-မိတ္ဝ-တ္ထေ သမယ္ဟသေ ကမ္မဗျတိဟာရေ ဇောတီတေ သော ဗဟုဋ္ဌိဟိ၊ ဣတိ သဒ္ဒေါ-ယံ ဝိသယ-ဝိသေသော လဗ္ဘတေ' သိဒ္ဓန္ဟကောမု။ ။'ကေသေသု စေ-ဣ-ဒိ သတ္တမျန္ဟံ တတိယန္ဟ-ဣ သမီပံ တတြ ဂဟေတ္မာ,တေန ၀ါ ပဟရိတ္မာ ယုဒ္ဓေ အည ပဒတ္ထေ သမာသတ္ထေနေ၀ ဗဟုဋ္ဌိဟိ စ အဘိဓာနတော ဣတိ ဘာ၀ေ၀ါ' ကာတန္ဟ-ဌ။ ။ကေသေသု စေ-တိ သတ္ထ-မျန္ဟသ္ဝ တတိယန္ဟသ္ဝ စ သရ္ဝပေါ-ပ ပဒေ ယထာဣ္ဟမ် ဂဟဏ-ပဟရဏော-ပါဒီကေ ယုတ္ထေ အည-ပဒလေ၊ ကြိယာ ဗျဟိဟာရေ ဂမျမာနေ တေနေ-၀ သမာသော ဗဟုဋ္ဌိဟိ စာ-ဘိဓာနတော' ၎င်း-ပဋ္ဌိကာ။

ကေသာ ကေသိ ကို ကေသေသု စ ကေသေသု စ ဂဟေတ္မာ ဣဒံ တည်။ သမာသ်မှည့်၊ ဝိဘတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ ကေသ×ကေသ, ပကတိရှပ်ဖြစ်၏။ ကဒစာ-ဒိ သုတ်ကြီးဖြင့် ရှေ့ပုဒ်အဆုံးသရ အ-ကို အာ-ပြု။ နောက်ပုဒ်အဆုံးသရ အ=ကို ဣ-ပြု။ တစ်နည်း-'ဗျတိဟာရေ စိ ပုဗ္ဗော ဒီဃော အန-စ္ဘ-ဝါ' မှုဒ္ဓဗောသေတ်ဖြင့် နောက်ပုဒ်အဆုံး၌ စိ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေ့ပုဒ် အဆုံးသရ အ-ကိုလည်း အာ ဒီဃပြု၊

http://www.dhammadownload.com

မကၠဋ-ကၠဋေသု၊ မြတ်ကုန်သော နတ်,အသုရာ,ဂဠုန်,လူ,နဂါး,ဂန္ဓဗ္ဗ နတ်တို့၏, မကိုင်ရှိတို့၏အထွဋ်တို့ဟု။ စုမ္ဘိဘာ၊ တပ်အပ်ကုန်သည်တို့တည်း။ ပဝရ×သုရာ,သုရ-ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကၠဋ-ကၠဋစမ္ဘိဘာ၊ မြတ်ကုန်သော နတ်,အသုရာ,ဂဠုန် လူ,နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့၏ မကိုင်ရှိတို့၏ အထွဋ်တို့ဟု တပ်အပ်ကုန်သည်တို့။ ပဝရ× သုရာ-သုရ-ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကၠဋ-ကၠဋ-စုမ္ဘိတာ စ၊ မြတ်ကုန်သော နတ်, အသုရာ-ဂဠုန်, လူ, နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့၏ မကိုင်ရှိတို့၏ အထွဋ်တို့ဟု တပ်အပ်ကုန် သည်တို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏။ တေ၊ ထိုတပ်အပ်ကုန်သည်တို့ဟူသည်။ သေလာ စ၊ ပတ္တမြားကျောက်တို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ॥ပဝရ-သုရာ-သုရ-

---

ချေ၊ကပ်၊စီရင်။ ॥ဤစီ ပစ္စည်းကို ယုဒ္ဓ ဗျာတိဟာရဋ္ဌသာ စီရင်နိုင်သည်မဟုတ်၊ အ-ယုဒ္ဓ ဗျတိဟာရဋ္ဌလည်း စီရင်နိုင်သည်-ဟု 'ကဏ္ဏာ ကဏ္ဏိ ဇပန္တိ' ဟူသော မဟာနာဒုက,ပုံစံကိုပြု၍ ဒုဂ္ဂါဒါသ ဆရာဆို၏။ 'ကဏ္ဏေသု စ ကဏ္ဏေသု စ ဣတိ ဝစနံ ပဝတ္တံ ကဏ္ဏာ,ကဏ္ဏိ-လုင်။ ॥ကိုဠ ကဏ္ဏာ ကဏ္ဏိ ဇပန္တိ ဟန္တ နီဘရိတံ သမ္ဘ၊ သယမ္ဘ၊ ဂဏာ ဣဘိ မဟာနာဒုကေ ယုဒ္ဓါ,ညတြာပိ ဒ္ဒိသတေ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဌိ၊

ဆောင်ပုဒ်-"**ယေ,တေ,တိ.မ၊ အညလေးရပ်၊ သူနှင့်စပ်ကာ။**
သူသာပြဋ္ဌာန်း သမာသ်ကျမ်း- မှတ်စမ်း ဗဟုဗ္ဗီ။
အည-ပုဒ်ကျေ ဝိဘတ်နှေ၊ ပွားလေ-ခုနှစ်ထိ။
တုလျ,ဘိန္ဒ၊ ဒ္ဒိ-ပဒနှင့် တီ ပဒ ဥပမာ၊ နာ-နိပါတတ်၊
သဟတ်,သခ်ျ၊ ဒိသန္တရာ၊ ဗျာတိဟာ၊ ထဝါကိုးမျိုးရှိ။"

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်-အာဂတာ သမာဏာ ဣမံ သံဃာရာမံ သော-ယံ အာဂတ-သမဏော' ကား ဒုတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟု သမာသ်ဝိဂြိုဟ်တည်း။ ကမ္မတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟု လည်း-ဟူ၏။ ॥'သံဃာရာမော'ကား အဘိဓေယျ၊ အာဂတ-သမဏော,ဟူသော သမာသ်ပုဒ်၏အနက်ကို။ ဝါ၊ သမာသ်ပုဒ်၏အရကို၊ ဖော်ပြသော သဒ္ဒါတည်း။ ဤ 'သံဃာ ရာမော' ဟူသော အဘိဓေယျသာ, အညပုဒ်အစစ်၊ ဝါကျ၌ပြုအပ် သော 'ဣမံ သံဃာ ရာမံ' ကား အပ္ပဓာနသာဖြစ်၍-အစစ်လိုရင်းမဟုတ်၊ အစစ် ပုဒ်၏အတုအစားဖြစ်၍၊ အညပုဒ်ဟုကား ခေါ်ဆိုရ၏။ ဝါကျအခိုက်၌ ဣမံ ဟူသော အညပုဒ်ဝယ် ဒုတိယာကျေ၍၊ ဒုတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟု အနက်ကိုစွဲ၍ ကမ္မတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟု ဆိုသည်။ ဤနည်းတူ အညပုဒ်၌ ကျေရာ ဝိဘတ်ကိုစွဲ၍၊ တတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟု၊ ကရဏတ္ထဗဟုဗ္ဗီဟု စသည်ကိုလည်း သိလေ။

ဇိတိန္ဒြိယော,ကစ၍ သမ္ပန္န-သယော, ထိအောင် အစဉ်အတိုင်း တတိယာ= သတ္တမီ.ဗဟုဗ္ဗီဟု-ပုံစံ။ ॥နိဂြောဓောဠ္ဌ၀ ပရိမဏ္ဍလော ယော ရာဇ-ကုမာရော သော,ယံ-နိဂြောဓ-ပရိမဏ္ဍလော, ကား-ယော-ဟူသော အညပုဒ်၌ ပထမာကျေ

http://www.dhammadownload.com

ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ-ကူဋ-စုမ္ဘိတ-သေလာ = မည်ကုန်၏။ ပဝရ-သုရာ-သုရ-ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ-ကူဋ-စုမ္ဘိတ-သေလဟိ၊ မြတ်ကုန်သော နတ်အသုရာ, ဂဠုန်, လူ, နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗ နတ်တို့၏ မကိုင်တို့၏ အထွဋ်တို့ဋ္ဌ, တပ်အပ်ကုန်သော ပတ္တမြားကျောက်တို့ဖြင့်။ သံဃဋ္ဌိတာ၊ ထိအပ်, ပွတ်တိုက်အပ်ကုန်သည်တို့တည်း။ ပဝရ-သုရာ-သုရ-ဂရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ - ကူဋ-စုမ္ဘိတ-သေလဋ္ဌ သံဃဋ္ဌိတာ၊ မြတ်ကုန်သော နတ်,အသုရာ,ဂဠုန်.လူ,နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့၏အထွာတို့ဋ္ဌ တပ်အပ်ကုန်သော ပတ္တမြားကျောက်တို့ဖြင့် ထိအပ်,ပွတ်တိုက်အပ် ကုန်သည်တို့။ ယသ ဟထာ ဂတသ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားအား၊၏။ ပဝရ-သုရာ-သုရ-ပရုဋ-မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ -ကူဋ- စုမ္ဘိတ-သေလ- သံဃဋ္ဌိတာ၊ မြတ်ကုန်သေ-

---

ရ၏ ပထမာဗဟုဗိုဟိ။ ॥ကစ်နည်း၊ သမာသ ပဒါ ဘိဓေယျ.တ္တကိုစွဲလျှင် ဥပမာန အနက်ဟောပုဒ် ရှေရိသောကြောင့် ဥပမာန ပုဗ္ဗ-ပဒ ဗဟုဗိုဟိတည်း။ ပထမာ အနက်ဋ္ဌရအပ်သောကြောင့် ပထမတ္ထ.ဥပမာန ပုဗ္ဗ ပဒ'ဗဟုဗိုဟိလည်း မည်၏။ ॥ ဤအတူ၊ 'စက္ခု ဘူတောလည်း.ပထမတ္ထ ဥပမာန ပုဗ္ဗပဒ.ဗဟုဗိုတဟိတည်း။ ॥ သုဝဏ္ဏ ဝဏ္ဏော၊ ပြိဟ.ဿရော, တိုကား၊ ဆဋ္ဌတ္ထ-ဥပမာန ပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗိုဟိ-ဟ သိလေ။ ॥စက္ခု မျက်စိသည်။ ဘူတောဋ္ဌ၀ ဖြစ်သကဲသို့' ဟူရာ၌၊ သတ္တ၀ါတို့သည် မျက်စိရှိသည့်အတွက် နေ,လ,နက္ခတ်တို့ကို မြင်နိုင်ကြသလို၊ ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တ၀ါတို့သည် ဘုရားရှိသည့်အတွက် သစ္စာလေးပါးကိုမြင်ကြရ၍၊ ဘုရားသည် သတ္တ၀ါတို့၏မျက်စိကဲ့သို့ ဖြစ်တော်မူသည်-ဟူလို။ 'စက္ခု ဘူတောတိ ပညာစက္ခု-မယတ္တာ,သတ္တေသု တ.ဒုပ္ပါဒနတော လောကဿ စက္ခုဘူတော' မူလဋ္ဌိကာ။

***မှတ်ချက်**- အချို့ ပေစာ ဘုတ်အုပ်များ၌ 'နိုဂြောဓဿ ပရိမဏ္ဍလော နိုဂြောဓ-ပရိမဏ္ဍလော၊ နိုဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလောဋ္ဌ၀ ပရိမဏ္ဍလော ယော ရာဇကုမာရော သော.ယံ-နိုဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော။ အထ ၀ါ နိုဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော ဋ္ဌ၀ပရိဏ္ဍလော ယဿ ရာဇ-ကုမာရဿ ယော.ယံ နိုဂြောဓ-ပရိမဏ္ဍလော' ဟူ၍ လည်းကောင်း။ အချို့၌ နိုဂြောဓဋ္ဌ၀ ပရိမဏ္ဍလော ယော ရာဇကုမာရော သော.ယံ နိုဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော၊ အထ ၀ါ-နိုဂြောဓဿ ပရိမဏ္ဍလော နိုဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော၊ နိုဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော ဋ္ဌ၀ ပရိမဏ္ဍလော ယဿ ရာဇကုမာရဿ သော.ယံ-နိုဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော' ဟူ၍လည်းကောင်း။ ကမောဋ္ဌမ, ဥပမာန ပုဗ္ဗပဒ ပထမတ္ထ, ဆဋ္ဌတ္ထ, ဂိုဂ္ဂိုဟ် နှစ်ချက်ရှိနေကြ၏။ ရှေ-နီတိ တို့ဋ္ဌကား နိုဂြောဓော ဋ္ဌ၀ ပရိမဏ္ဍလော ယော ရာဇကုမာရော သော.ယံ- နိုဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော'ဟု ဥပမာန ပုဗ္ဗပဒ ပထမတ္ထ တစ်ချက်သာ၊ အထ ၀ါ တက်ဆဋ္ဌတ္ထမျိုးမပါ၊ သို့အတွက် ဆဋ္ဌတ္ထ ၁ါကျကား ပါ၌ပျက်တည်း။ ဤနည်း-စက္ခုဘူလော,မှာလည်း စက္ခုဿ (စက္ခုနော) ဘူတော-စက္ခု, ဘူတော၊ စက္ခုဘူတော ဋ္ဌ၀ ဘူတော 'ယော ဘဂ၀ါ သော.ယံ စက္ခုဘူတော-ဟု ရှိနေရာ၊ ရှေ့တပ္ပုရိသ၀ါကျကား

http://www.dhammadownload.com

နတ်, အသုရာ, ဂဠုန်, လူ, နဂါး, ဂန္ဓဗ္ဗ နတ်တို့၏ မကိုင်ရှိတို့၏ အထွဋ်ရှိတို့ဟု ဓာပ်အပ်ကုန်သော ပတ္တမြားကျောက်တို့ဖြင့် ထိအပ်, ပွတ်တိုက်အပ်ကုန်သော။ စရဏာ၊ ခြေတော်အစုံတို့သည်။ သန္ဓိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ယံ တထာဂတော၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ပဝရ-သုရားသုရ-ဂရုဠ မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ ကုဋ စုမ္ဗိတ-သေလ-သံဃဋိတ စရဏော၊ မည်၏။ အယံ ပန၊ သည်ကား။ ဒွန္ဒ-ကမ္မဓာရယ-တပ္ပုရိသဂဗ္ဘော၊ ဒွန်, ကမ္မဓာရဲ, တပ္ပုရိသ်, အတွင်းငုပ်သော။ တုလ္ယာ-ဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ မည်၏။ ။အထ ဝါ၊ ကား။ သံဃဋိတာ၊ ထိအပ်, ပွတ်တိုက်အပ်ကုန်သော။ စရဏာ၊ ခြေတော်အစုံကို့တည်း။ သံဃဋိတ-စရဏာ၊ ထိအပ်, ပွတ်တိုက်အပ်ကုန်သော ခြေတော်အစုံတို့။ သာ၊ ပေကွဘွော၊ (သံဃဋိတ-သဒ္ဒါ၏စရဏ-ပြင်,

---

ပါဠိပျက်၊ ထို့ကြောင့် မဏိဒီပဋ္ဌ။ ။'စက္ခုဘူတော၊ တိ အယံသမာသော နိဂ္ဂြောဝေရိမဏ္ဍလော၊ တိ သမာသောဝိယ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသော၊ ဝ ဟောတိ၊ နု သခ်-ပဏ္ဍရ-န္တိ သမာသောဝိယ ကမ္မဓာရယသမာသော၊ ဧတသ္မာ စက္ခု-ဘူတော ယော ဘဂဝါ၊ တိ ဝါကျမေဝ ဟောဟိ၊ နိဂ္ဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော၊ တိ သမာသ ပဒသ္မ ဝိယ 'နိဂ္ဂြောဓောဘူ ဝ ပရိမဏ္ဍလော ယော ရာဇကုမာရော၊ တိ ဝါကျ၊ မေဝ၊ နု သခ်ေပဏ္ဍရန္တိ သမာသ ပဒသ္မ ဝိယ သခ်ေါ ဘူ ဝ ပဏ္ဍရ၊ န္တိ ဝါကျ မိဝ, စက္ခုဘူတော၊ တိ ဝါကျ၊ န္တိ။ ကေစိ ပန စက္ခုဘူတော၊ တိ ကမ္မဓာရယ သမာသော၊ တိ ဝဒန္တိ တံ နယုဇ္ဇတိ။ နိဂ္ဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော၊ တိ သမာသသ္မ ဝိယ စက္ခု ဘူတော၊ ဘိ သမာသသ္မ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသတ္တာ။ ဧဝ-ဩ ကတ္ဝာ သမာသ ကပ္ပေ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသော၊ ဓိကရေ စက္ခု ဘူတော ယော ဘဂဝါ သော၊ ယံ စက္ခု၊ တောတိ ဝုစ္စတိ, ဟု ဆိုလို။ ။ပြည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း ဤ မဏိဒီပကိုမြော်၍ သမာသ်ကျမ်း၌ 'စက္ခုနော ဘူတော စက္ခုဘူတော၊ စက္ခု ဘူတော ဘူတော ယော ဘဂဝါ ယော၊ ယံ စက္ခု ဘူတော၊ နိဂ္ဂြာ ဓသ ပရိမဏ္ဍလော၊ နိဂ္ဂြောဓ်းပရိမဏ္ဍလော နိဂ္ဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော ဘူ ဝ ပရိမဏ္ဍလော ယော ရာဇကုမာရော သော၊ ယ နိဂ္ဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော'တို့ကို ပါဠိပျက်-ဟု မှတ်လေ-ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။ သို့အတွက်, ဤနိဿယသစ်၌ ယင်းပါဠိပျက် ဝါကျ များကို အနက်မရေးဘဲ ပယ်နုတ်, ရှုပ်သိမ်းသည်။

(ခ) 'သယံ ပတိတ-ပဏ္ဍ-ပုပ္ဖ-ဖလ-ဝါယု-ကောယာ-ဟာရာ ဣသယော-ဤမျှ လောက်သာ စာကိုယ်၌ ရှိလို၏။ ကြွင်းပါဠိများကား–ဥာသ်က, ဝိဂြိုဟ်ကိုယူ၍၊ ပေါ်လွင်သိသာရန် ရှေးဆရာတော်ကြီးများ ထည့်ထားသည်။ နောက်ပုံစံများ လည်း-ဤနည်းချည်းဟုတ်ပေ။ ။သယံ ပတ်တ, တစ်ပုဒ်၊ ပဏ္ဍ-ပုပ္ဖ ဖလ, တစ်ပုဒ်။ ဝါယု-ကောယ, တစ်ပုဒ်၊ အာဟာရ, တစ်ပုဒ်-လေးပုဒ်ခွဲထား။ ။တစ်ဖန်–ပဏ္ဍ-ပုပ္ဖ-ဖလ, ကို သုံးပုဒ်ခွဲ၍၊ 'ပဏ္ဍဿ ပုပ္ဖဿ, ဖလဿ-ပဏ္ဍ-ပုပ္ဖ-ဖလာနိ'ဟု ဒွန်လုပ်။ ။ သယံ-ပတိတကို နှစ်ပုဒ်၍ 'သယမေဝ ပတိတာနိ-သယံ ပတိတာနိ'ဟု အဝခေါရဏ

http://www.dhammadownload.com

သေလ သဒ္ဒါကို) ငဲ့ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ ဂမကတ္တာ, (သံဃဒိတ×စရဏာ,ဟူသော ဝါကျအခိုက်ဌ်ကဲ့သို့- သေလ သဒ္ဒါ၏ သံဃဒိတ၊ ဟူသော မိမိဌ်သာစပ်ရသည်၏အဖြစ်ဟူသော) အစပ်သမ္ပန်ကို သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမာသော၊ (သံဃဒိတာ စရဏာ-သံဃဒိတ စရဏာ,ဟု နောက် ပုဒ်နှင့်)သမာသ်တွဲစပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယသ တထာဂတသ၊ အားး၊ ၏။ ပဝရ.သုရာ.သုရ-ဂရုဋ္ဌ.မနုဇ-ဘုဇဂ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ-ကုဋ-စုမ္ပိတ သေလေဟိ၊ မြတ်ကုန်သော နတ်,အသုရာ,ဂဠုန်,လူ,နဂ ၇,ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့၏ မကုဋ်ဦးတို့၏အထွဋ်တို့ဌ်-တပ်အပ်ကုန်သော ပတ္တမြားကျောက်တို့ဖြင့်။ သံဃဒိတ-စရဏာ၊ တိအပ်, ပုတ်တိုက် အင်ကုန်သောခြေတော်အစုံတို့သည်။ သန္ဓိ၊ကုန်၏။ ဤတိ၊ကြောင့်။သော.ယ် တထာ ဂတော၊သည်။ပစရ-သုရာ.သုရ-ဂရုဋ္ဌ-မနုဇ ဘုဇဂ.ဂန္ဓဗ္ဗ.မကုဋ-ကုဋ စုမ္ပိတ-သေလ သံဃဒိတ စရဏော၊ မည်၏။ အယံမန၊ ကား။ ဘိန္နာ ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ မည်၏။

ကမ္မဓာရဲ လုပ်ပြီးမှ၊ 'သယံ-ပတိတ'နှင့်-ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလတို့ သယံ ပတိတာနိ တာန် ပဏ္ဏ ပုပ္ဖ ဖလာနိ စာတိ သယံ ပတိတ 'ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလာနိ'ဟု ဝိသေသန ပုဗ္ဗ ပဒ ကမ္မဓာရဲတွဲ။ ။ဝါယု-တောယ,ကိုနှစ်ပုဒ်ခွဲ-ဝါယုစ'တောယ=ဝ-ဝါယု-တောယာနိ ဟု ဒွန်လုပ်ပြီးမှ။ရှေ့ပုဒ်နှင့် သယံ-ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလာနိစ,ဝါယု-တောယာနိစ. သယံပတိတပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလ ဝါယု-တောယာနိ,ဒ္ဒနဲတွဲ။ ။(ပဏ္ဏ ပုပ္ဖ-ဖလ,နှင့် ဝါယု တောယကို တပေါင်းတည်း ဒွန်မတွဲဘဲ,ခွဲ၍လုပ်ခြင်းမှာ၊ တထာ ဒွန္ဒေ,ဥပဒေနှင့် အညီ၊ ပဏ္ဏ, ပုပ္ဖ ဖလ, က-ရုက္ခ.ဂ်။ ဝါယု တောယ, က-ဝိသဘာဂတ္ထ,ဖြစ်၍ ခွဲလုပ်ရသည်။ ဤနည်းအတိုင်း တူရာကိုကြည့်၍ တထာ-ဒွန္ဒေ-စလောဥပဒေကို အသုံးပြု)။ ။တစ်ဖန်၊ နောက်ဆုံး အာဟာရပုဒ်နှင့် သယံ ပတိ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလ-ဝါယု-တောယာနိ အာဟာရာ, ယေသ.ဇ္ဇေ.သယ-ပတိတ- ပဏ္ဏ- ပုပ္ဖ-ဖလ-ဝါယု-တောယ ဟာရာ,ဟု စတုတ္ထ၊ ဆဋ္ဌီ ဗဟုဗ္ဗိဟ်လုပ်။ ဤဗဟုဗ္ဗိဟိကို ဝ်ဂြူဟ်အတွင်းမှာ ဒွန်သုံးချက် ကမ္မဓာရဲနှစ်ချက် ပါဝင်နေသည်ကို (ဒ္ဒန္ဒ ကမ္မဓေရယ-ဂဇ္ဇော) ဒ္ဒနဲ, ကမ္မဓာရဲ, အတွင်းငုပ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ။သယံ ပတိတ=ဝါယု တောယ်ာနိ၌, လည်း ပထမာ ဝ်ဘတ်။ အာဟာရာ,၌လည်း ပထမာ ဝိဘတ်ဖြစ်၍၊ ဃမာသ်ပုဒ် အချင်းချင်းဝိဘတ်တူသောကြောင့်လည်းကောင်း။ သယံ ပတ်တ = တောယ်ာနိ, အရလည်း ရသ့ေတို့၏ အစာ, အာဟာရ, အရလည်း ရသ့ေတို့၏ အစာဖြစ်၍၊ နှစ်ပုဒ်အရတူသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တုလျဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ဃမာသ်ဆိုသည်။ ။'တုလျံ ဃမာနံ အဓိကရဏံ အတ္ထောယေသံ တာနိတိ-ကုလျာဓိကရဏာနိ' လုပ်။ ယေသံ၊ အကြင်ပုဒ်တို့အား၊ တုလျံဃမာနံ၊ တူသော။ အဓိကရဏံ အတ္ထော၊ တည်ရာအနက်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေး။ ။'ကေဝိဘတ္ကာနံ ကေတ္ထ-နိဌ် ဃမာ နာဓိကရဏတ္ထံ'သုဗောဓိနီ။ ။ဃယံ-ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလ - ဝါယု-တောယေဟိ အာဟာရာ ယေသဇ္ဇေ-ဃယံ-ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ ဝါယု-တောယာ.ဟာရာ'ကား-

http://www.dhammadownload.com

(ဗျ) ယသ ဘဂဝတော၊ အကြောင်မြတ်စွာဘုရားအား။ စတသော၊ လေးပါး ကုန်သော။ ဒ္ဒိသာ၊ အရပ်မျက်နှာတို့သည်။ သန္တာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ယံ ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ စတု ဒ္ဒိသော၊ မည်၏။ ယသ တထာဂတသ၊အား။ ပဗ္ဗ (မံသ-ဒိဗ္ဗ-ပညာ-ဗုဒ္ဓ-သမန္တ×စက္ခု) အားဖြင့် ငါးပါးကုန်သော။ စက္ခူနိ။ စက္ခုတို့သည်။ သန္တာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော-ယံ တထာဂတော၊ သည်။ ပဗ္ဗ-စက္ခုမည်၏။ ယသ ဘဂဝတော၊ အား၊ ၏။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ဗလာနိ၊ အားတော်တို့သည်။ သန္တာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော-ယံ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဒသဗလော၊ မည်၏။

(ည) အနန္တ ဉာဏောတိ=ဉာဏောဟူသည်ကား။အသ (ဉာဏသ)၊ ထိုဉာဏ်တော်အား။ အနန္တော၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားသည် နှ၊ မရှိ။ အနန္တံ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိ။ယသ တထာဂတသ၊အား၊ ၏။ အနန္တံ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော။ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်တော်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော-ယံ တထာဂတော၊ သည်။ အနန္တဉာဏော၊ မည်၏။

ဘိန္နာ-ဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်တည်း။ ရှေ့ပုဒ်၌ ပဗ္ဗမီ၊ နောက်ပုဒ်၌ ပထမာ၊ ဤသို့ သမာသ်ပုဒ်ချင်းချင်း ဂိဘတ်မတူ ကွဲပြားသည့်ပြင်၊ ရှေ့ပုဒ်အရ အလိုလို ကြေကျသော အရှက်, အပ္ပင့်, အသီး, လေ, ရေ-ဟု ဆိုအပ်သော စတုသန္တတိ ရုပ်ဗြပ်၊ နောက်ပုဒ်အရ ထို စတုသန္တတိရုပ်၌ မှီသော သြဇာဖြစ်၍ နှစ်ပုဒ်အရ ပြားသောကြောင့် ဘိန္နာ-ဓိကရဏ ဆိုသည်။ ။မှတ်လွယ်ရန် အကျဉ်းချုပ်မှာ-သမာသ်ချင်းချင်း ဂိဘတ်တူလျှင် တုလျာဓိကရဏ၊ မတူလျှင် ဘိန္နာ ဓိကရဏ-ဟု မှတ်။ သို့အတွက် သမာသ်ပုဒ်၌ ကျေရာ ဂိဘတ် တူ-မတူကို ခွဲ၍ တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ.ဟု နှစ်မျိုးဖြစ်သတည်း။ နောက်နောက်ပုံစံ များကိုလည်း ဤနည်းဟူ ခွဲစိတ်၍ သိလေ။

ဆောင်ပုဒ်-"**ရှေနောက်-ကျေဝိ၊ ဟူပြန်ဘိ၊ တုလျာဓိ-ဟုဆို။**
ဝိ,မတူရှိ၊ ဘိန္နာဓိ ပြားဘိ နှစ်မျိုးကို။"

ဂမကတ္တာ- ဝါသိတ သဒ္ဒါသည် သာနု သဒ္ဒါကို မှီ၊ ပုပ္ပေဟိ-သဒ္ဒါကိုသာ ခံ၍၊ အည-သာ-ပေက္ခဖြစ်ပါလျက်၊ ဘယ်အတွက် 'ဝါသိတ-သာနု'ဟု သမာသ် ဖြစ်နိုင်သနည်းဟူသောအမေးကြောင့် 'သာ ပေက္ခတ္တော သတိပိ ဂမကတ္တာ သမာသော'ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ဂမက-ဖြစ်သောကြောင့်-ဟူလို။ နာနာ-ဒုမ ပတိတ ပုပ္ပေဟိ-ကား ဝါသိတ,၌ ကရိဏ်း။ ဝါသိတ-ကား ကရဏီ။ ဤသို့ ပုပ္ပေဟိသဒ္ဒါနှင့် ကရိဏ်း ကရဏီ.အဖြစ်ဖြင့် ခဲခြင်းအစပ်သမ္ဗန်ရှိသော ဝါသိတ-သဒ္ဒါသည်။ ပုပ္ပေဟိ ဝါသိတာ' ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ ပုပ္ပေဟိ-သဒ္ဒါသည် မိမိနှင့်သာ စပ်သော ကရိုက်းတည်း-ဟု သိစေသကဲ့သို့။ 'ဝါသိတာ သာနဝေါ-

http://www.dhammadownload.com

(၄) အမိတ-ဃန-သရီရော့တိ သရီရော-ဟူသည်ကား။ မိတံ၊ နှိုင်းရည်အပ်သည်။ နှ၊ မဟုတ်။ အမိတံ၊ နှိုင်းရည်အပ်သည်မဟုတ်။ ဃနံ ဧ၀၊ ဘခဲနက်သာလျှင်ဖြစ်သော။ သရီရံ၊ ကိုယ်တော်တည်း။ ဃန-သရီရံ၊ တခဲနက်သာလျှင်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်။ ယသ တထာ ဂတသ၊ အားပ။ အ မိတံ၊ မနှိုင်းရည်အပ်သော ဃန-သရီရံ၊ တခဲနက် ကိုယ်ကော်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ယံ တထာ ဂတော။ သည်။ အ-မိတ-ဃန-သရီရော့၊ မည်၏။

(၅) အ-မိတ-ဗလ-ပရက္ကမပ္ပတ္တော၊တိ=ပတ္တောဟူသည်ကား။ မိတာ၊နှိုင်းရည်အပ်ကုန်သည်။ နှ၊ မဟုတ်ကုန်။ အ-မိတာ၊ နှိုင်းယှဉ်အပ်သည်မဟုတ်ကုန်။ ဗလ၊ဩ၊ အားစွမ်းလည်း။ ပရက္ကမော စ၊ လုံ့လလည်း။ ဗလ ပရက္ကမာ၊ အားစွမ်းလုံ့လတို့။ အ-မိတာ ဧ၀၊ မနှိုင်းရည်အပ်သာသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဗလ-ပရက္ကမာ၊ အားစွမ်း လုံ့လတို့တည်း။ အ-မိတ-ဗလ-ပရက္ကမာ၊ မနှိုင်းရည်အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော အားစွမ်းလုံ့လတို့။ ယေန ဘဂ၀တာ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ အ-မိတ-ဗလ-ပရက္ကမာ၊ မနှိုင်းရည်အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော အားစွမ်းလုံ့လတို့ကို။ ပတ္တာ၊ ရောက်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ယံ ဘဂ၀၊ သည်။ အ-မိတ-ဗလ-ပရက္ကမ၊ပ္ပတ္တော၊မည်၏။ အယံပန၊ ကား။ ဒွန္ဒ-ကမ္မဓာရယ-တပ္ပုရိသ ဂတ္ဘော၊ ဒ္ဒန်,ကမ္မဓာရဲ,တပ္ပုရိသ်, အတွင်းဝင်သော။ တုလျာ-ဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ မည်၏။

ဝါသိတ သာနု'ဟု နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်လုပ်၍ပြီးသောအခါလည်း။ပုဗ္ဗေဟိ-သဒ္ဒါသည် ဝါနှင့်သာစပ်ရ၏။ ဝါ၏ကရိုဏ်းသာတည်းဟုပင်သိစေ၏။ သို့အတွက် အည-သာပေက္ခဖြစ်သော ဝါသိတ သဒ္ဒါ၏ အစပ် သမ္ပန်ကို သိစေတတ်သော ပမက-သတ္တိရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိမိသည် ငဲ့အပ်သော အပေက္ခိတ ပုဗ္ဗေဟိ-သဒ္ဒါကိုလွှတ်၍၊ အန-ပေက္ခိတ,သာနုယူသော နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်ဖြစ်သည်-ဟူလို။ ။'ဣဒ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဝါသိတ သဒ္ဒေါ ပနေတ္ထ ပုပ္ပ သဒ္ဒေ မပေက္ခိတ္တာ ဌိတောဝ၊ တသ္မာ အတ္ထနာ ပေက္ခိတံ ပဟာယ, အနပေက္ခိတေန သာနုသဒ္ဒေန သဟ သမာသော ကိဏ္ဏာပ် ဟောတိ၊ တထာပိ အ-သမာသေ ဝိယ သမာသေ ဌိတောပ် သာပေက္ခိ တတ္ထသ ဥပကတ္တာ, သာနု-သဒ္ဒေန သဟ ဝါသိတ-သဒ္ဒသ သမာသော ဘ၀တိ' သံပျင်။ ။ဤသို့သောအရာမျိုးကို 'ဂမက' ပုဒ်မျိုးဆိုသည်။

တစ်ပါးပုံစံဖြင့်—ထင်ရှားစေအံ့၊ 'ဒေ၀ဒတ္တသဟဂုရု-ကုလံ'၌ ဂုရု-သဒ္ဒါ,ကုလ သဒ္ဒါတို့သည် ဘယ်သူ၏ဆရာလဲ, ဘယ်သူ၏အမျိုးလဲ-ဟု သမ္ပန်ကို အမြဲငဲ့သော ပုဒ်မျိုးတည်း။ သို့အတွက် 'ဒေ၀ဒတ္တသ ဂုရုနော ကုလံ'ဟူသော ဝါကျမှာလို 'ဒေ၀ဒတ္တ-ဂုရု-ကုလံ'ဟု သမာသ်ဖြစ်နေရာမှာလည်း 'ဒေ၀ဒတ်ဆရာ' ဒေ၀ဒတ်၏ အမျိုးဟူသောအနက်ပေးမှု သမ္ပန်သည် အသိဉာဏ်တွင်အလွန်ထင်ရှားလျက်ရှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

(၃) **မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ဘိတ-ဝိကသိတ ပုပ္ပ ဝလ္လိ-နာဂ-ရုက္ခော-ပ-သောဘိတ-ကန္ဒရော-တိ-ကန္ဒရော** ဟူသည်ကား။ **မတ္တာ** ၆၀၊ **ယစ်မှုးသည်သာလျှင်** ဖြစ်ကုန်သော။ **ဘမရာ**၊ ပျားပိတုန်းတို့တည်း။ **မတ္တ-ဘမရာ**၊ **ယစ်မှုးသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော** ပျားပိတုန်းတို့။ **မတ္တဘမရာနံ**၊ **ယစ်မှုးသည်သာလျှင်** ဖြစ်ကုန်သော ပျားပိတုန်းတို့၏။ **ဂဏာ**၊ **အပေါင်း**တို့တည်း။ **မတ္တ ဘမရ ဂဏာ**၊ **ယစ်မှုးသည်သာလျှင်** ဖြစ်ကုန်သော ပျားပိတုန်းတို့၏အပေါင်းတို့။ **မတ္တ-ဘမရ- ဂဏေဟိ**၊ **ယစ်မှုးသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော** ပျားပိတုန်းတို့၏ **အပေါင်း**တို့သည်။ **စုမ္ဘိတာနိ**၊ **စုပ်နမ်းအပ်ကုန်သည်**တို့တည်း။ **မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စမ္ဘိတာနိ**၊ **ယစ်မှုးသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော** ပျားပိတုန်းတို့၏ **အပေါင်းသည်** **စုပ်နမ်းအပ်ကုန်သည်**တို့။ **ဝိကသိတာနိ** ၆၀၊ **ပွင့်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော**။ **ပုပ္ဖာနိ**၊ **ပန်း**တိတည်း။ **ဝိကသိတပုပ္ဖာနိ**၊ **ပွင့်သည်သာလျှင်** ဖြစ်ကုန်သော **ပန်း**တို့။ ယေသံ၊ **အကြင်** **နှယ်ပင်** **ကုံ**ကော်ပင်**တို့**အား၊ **တို့**၏။ **မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စမ္ဘိတာနိ**၊ **ယစ်မှုးသည်သာလျှင်** ဖြစ်ကုန်သော ပျားပိတုန်း**တို့**၏**အ**ပေါင်း**တို့**သည် **စုပ်**နမ်းအပ်ကုန်သော။ **ဝိကသိတပုပ္ဖာနိ**၊ **ပွင့်**သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော **ပန်း**တို့သည်။ **သန္တိ**၊ **ကုန်**၏။ **ဣတိ**၊ **ကြောင့်**။ **တေ**၊ **ထို** **နှယ်ပင်** **ကုံ**ကော်ပင်**တို့**သည်။ **မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ဘိတ-ဝိကသိတ-ပုပ္ဖ**ါ **မည်ကုန်**၏။ **ဝလ္လိ** **စ**၊ **နှယ်ပင်**လည်း။ **နာဂရုက္ခော** **စ**၊ **ကုံ**ကော်ပင်လည်း **ဝလ္လိ-နာဂ**ရုက္ခာ၊ **နှယ်ပင်ကုံ**ကော်ပင်**တို့**။ **မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ဘိတ-ဝိကသိတ-ပုပ္ဖ**ါ**စ**၊ **ယစ်မှုး**သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ပျားပိတုန်း**တို့**၏ **အ**ပေါင်း**တို့**သည်။ **စုပ်**နမ်းအပ်ကုန်သော ပွင့်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ပန်းရှိကုန်သည်လည်း ဟုတ်ကုန်၏။ **တေ**၊ **ထို**ပန်းရှိကုန်**၏**ဟူသည်။ **ဝလ္လိ-နာဂ**၊ **ရုက္ခာ** **စ**၊ **နှယ်ပင်** **ကုံ**ကော်ပင်**တို့**လည်း ဟုတ်ကုန်**၏**-**ဣတိ**၊ **ကြောင့်**။ **မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ဘိတ-ဝိကသိတ-ပုပ္ဖ-ဝလ္လိ-နာဂ-ရုက္ခာ**၊ **မည်ကုန်**၏။ **မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ဘိတ-ဝိကသိတ-ပုပ္ဖ-ဝလ္လိ-နာဂ-ရုက္ခေဟိ**၊

သို့အတူက် ဂုရုသဒ္ဒါသည် ဒေ ဒတ္တပြင်၊ ကုလ သဒ္ဒါကိုင့်လျက်နှင့် ဒေဝဒတ္တသ ဂုရု-ဒေဝဒတ္တ ဂုရု'ဟု သမာသ်ဖြစ်၏။ ဂုရု သဒ္ဒါသည် ကုလပြင်၊ ဒေဝဒတ္တ,ကို ခဲ့လျက်နှင့် 'ဒေဝဒတ္တ-ဂုရုနော ကုလံ-ဒေဝဒတ္တ-ဂုရု ကုလံ'ဟု သမာသ်ဖြစ်၏။ ။ ဗာ,ဋ် စသည်တို့ဌ်ကား ဂုရုနော ကုလံ- ရှကုလံ ဒေဝဒတ္တသ ဂုရု-ကုလံ-ဒေဝဒတ္တ ဂုရု-ကုလံ'ဟု ဝိဂြိုဟ်လုပ်ကုန်၏။ ။'ဟတ္ထ ဒေ ဒတ္တသ ဂုရု-ဒေဝဒတ္တ ဂုရု၊ တသ ကုလံ-ဒေဝဒတ္တ-ဂုရု-ကုလ-န္တိ ဝိဂ္ဂဟော'နိ၍တ္ထိ။ ။'ဒေဝဒတ္တသ ဂုရုနောကုလ-န္တိ ဌိတေ,ဒေဝဒတ္တသ ဂုရုနာ သမ္ဗန္ဓော ဟောတိ တထာ ဂုရုနော ကုလေန၊ တဒါ ပထမံ ဂုရုနော ကုလံ-ဂုရုကုလ-န္တိ သမာသော ဟောတိ'ဗာ,ဋ်။ ။ဤ ဂမက မျိုးကိုပင် သာရတ္ထ ဋီကာကြီး၌ 'နိစ္စ သာပေက္ခ'ဟု ဆို၏။ အစပ် သမ္ဗန်ကို အမြဲ ခဲ့သော ပုဒ်မျိုး-ဟူလို။ ။'နိစ္စ သာ-ပေက္ခတာယ ဟိ ဤဒိသေသု ဘမာသော ဟောတိယေဝ၊ ယထာ ဒေဝဒတ္တသ-ဂုရု-ကုလ-န္တိ အာဒီသု' သာရတ္ထ-ဋီ။

http://www.dhammadownload.com

ယစ်မူးသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ပျားပိတုန်းတို့၏အပေါင်းတို့သည် နမ်းစုပ်အင်ကုန်သော ပွင့်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ပန်းရှိကုန်သော နွယ်ပင် ကုံကော်ပင်တို့ဖြင့်။ ဥပ-သောဘိတာနိ၊ တင့်တယ်ကုန်သည်တို့တည်း။ မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ဘိတ-ဝိကသိတ-ပုပ္ဖ-ဝလ္လိ-နာဂ-ရကွေ့ာ-ပသောဘိတာနိ၊ ယစ်မူးသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ပျားပိတုန်းတို့၏ အပေါင်းတို့သည် စုပ်နမ်းအင်ကုန်သော ပွင့်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ပန်းရှိကုန်သော နွယ်ပင် ကုံကော်ပင်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ကုန်သည်တို့။ ယသ ပဗ္ဗတရာဇသ၊ အကြင် ဟိမဝန္တာ တောင်မင်းအား၊ ၏။ မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ- စုမ္ဘိတ-ဝိကသိတ-ပုပ္ဖ - ဝလ္လိ-နာဂ - ရကွေ့ာ.ပ - သောဘိတာနိ၊ ယစ်မူးသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ပျားပိတုန်းတို့၏အပေါင်းတို့သည် စုပ်နမ်းအင်ကုန်သော ပွင့်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော နွယ်ပင်, ကုံကော်ပင်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ကုန်သော။ ကန္ဒရာနိ၊ ချောက်တို့သည်။ (ကောင်ကြား) သန္ဓီ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော.ယံ ပဗ္ဗတရာဇာ၊ ထို ဟိမဝန္တာတောင်မင်းသည်။ မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ဘိတ-ဝိကသိတ-ပုပ္ဖ-ဝလ္လိ-နာဂ-ရကွေ့ာ.ပ - သောဘိတ-ကန္ဒရော၊ မည်၏။ အယံ ပန၊ ကား။ ဒွန္ဒ-ကမ္မဓာရယ-တပ္ပုရိသ ဂဗ္ဘော။ ဒွန် ကမ္မဓာရဲ့ တပ္ပုရိသ် အတွင်းငုပ်သော။ တုလျာ ဝိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ မည်၏။ ॥အထ ဝါ၊ ကား။ ဥပ သောဘိတာနိ၊ တင့်တယ်ကုန်သော။ ကန္ဒရာနိ၊ ချောက်တို့တည်း။ ဥပ-သောဘိတ-ကန္ဒရာနိ၊ တင့်တယ်ကုန်သော ချောက်တို့။ သာ.ပေက္ခတ္တေ၊ (ဥပ-သောဘိတ-သဒ္ဒါ၏ ကန္ဒရ, ပြင်-ရကွေ့-သဒ္ဒါကိုလည်း) ငဲ့ခြင်းရှိသည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ ဂမကတ္တာ၊ (ဥပ-သောဘိတာနိ+ကန္ဒရာနိ, ဟူသော ဝါကျ အခိုက်၌ကဲ့သို့။ ရကွေ့ဟိ-သဒ္ဒါ၏ ဥပ-သောဘိတ ဟူသော ဝိမိဒ္ဓသာ စပ်ရသည်၏အဖြစ်ဟူသော) အစပ်အဆက်ကို သိစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သမာသော၊ (ဥပသောဘိတာနိ) ကန္ဒရာနိ-ဥပသောဘိတ-ကန္ဒရာနိ,ဟု နောက်ပုဒ်နှင့်) သမာသ် တွဲစပ်ခြင်းသည်။

မှတ်ချက် ဤ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ရှင်တွက်ရာ၌။ ဤသုတ်ဆိုင်ရာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်လောက်တင် ရှင်းအစီအရင်ကို ပြမည်။ အတွင်းငုပ်သော ဒွန်, ကမ္မဓာရဲ့ တပ္ပုရိသ်တို့ကို မဆိုတော့ပြီ။ တွက်လိုက ဆိုင်ရာသုတ်ကို ကြည့်၍ တွက်လေ။ နိဿယတို့၌ကား အကျယ်တွက်ပြ၏။

ရှင်းတွက်ပုံ အာဂတ-သမဏော၊ အာဂတ+သမဏ+ဣမံ၊ ဣမံ သံဃာရာမံ၊ သို့။ သမဏ.ဝ၊ တို့သည်။ အာ တ၊ ဟုန်၏။ ဣဂေ အတ္ထေ-အညပဒတ္ထေသု ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ဤသုတ်ဖြင့် အာဂတ+သမဏ.ဝ+ဣမံ ကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပေါ စ-သုတ်ဖြင့် သမာသ်၏ယောဝိဘတ် အဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် ဣမ-ပုဒ်ကိုချေ။ အာဂတ+သမဏ) ပကတိစသ သရန္တသ-သုတ်ဖြင့် သရ အဆုံးရှိသော အာဂတ+သမဏ ကို အာဂတ+သမဏ ဟု ပကတိ-ပြု။ နာမ်ရဲ့ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ॥(နောက်နောက်

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ၊ ၏။ ယသ ပဗ္ဗတ ရာဇသ၊ အား၊ ၏။ မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ပိတ-ဝိကသိတ ပုပ္ဖ-ဝလ္လိ နာဂ ရုက္ခေဟိ၊ ယစ်မှုးသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ပျားပိကုန်းတို့၏ အပေါင်းသည် စုပ်နမ်းအင်ကုန်သော ပွင့်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ပန်းရှိကုန်သော နွယ်ပင်, ကုံကော်ပင်တို့ဖြင့်။ ဥပ-သောဘိတ ကန္တရာနိ၊ တင့်တယ်ကုန်သော ချောက်တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ယံ ပဗ္ဗတ ရာဇာ-သည်။ မတ္တ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ပိတ-ဝိကသိတ-ပုပ္ဖ-ဝလ္လိ-နာဂ ရုက္ခေ၊ပ-သောဘိတ ကန္တရော၊ မည်၏။ အယံ ပန၊ ကား။ ဘိန္နာ၊ဒိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ မည်၏။

(ဃ) နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ၊ပတိတ-ပုပ္ပေါ၊ပ-သောဘိက-ကန္တရော၊တိ = ကန္တရော ဟူသည်ကား။ ရုက္ခေါ စ၊ သစ်ပင်လည်း။ တိဏ၊ဥ၊ မြက်လည်း။ ရုက္ခ-တိဏာနိ၊ သစ်ပင် မြက်ပင်တို့။ နာနာ၊ပကာရေ ဧဝ၊ အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ရုက္ခ-တိဏာနိ၊ သစ်ပင်,မြက်ပင်တို့တည်း။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏာနိ၊ အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်,မြက်ပင်တို့။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏေ ဟိ၊ အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်,မြက်ပင်တို့မှ။ ပတိတာနိ၊ ကြွေကျကုန်သည်တို့တည်း။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတာနိ၊ အထူးထူး အထွေထွေသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင် မြက်ပင်တို့မှ ကြွေကျကုန်သည်တို့။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတာနိ စ၊ အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင် မြက်ပင်တို့မှ ကြွေကျကုန်သည်လည်းဟုတ်ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုကြွေကျကုန်သည်တို့ဟူသည်။ ပုပ္ဖါနိ စ၊ ပန်းပွင့်တို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတ ပုပ္ဖါနိ၊ မည်ကုန်၏။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတ-ပုပ္ပေဟိ၊အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်, မြက်ပင်တို့မှ ကြွေကျကုန်သော ပန်းပွင့်တို့ဖြင့်။ ဥပ-သောဘိတာနိ၊ တင့်တယ်ကုန်သည်တို့တည်း။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိက-ပုပ္ပေါ၊ပ-သောဘိတာနိ၊ အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်,မြက်ပင်တို့မှကြွေကျကုန်သော ပန်းပွင့်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ကုန်သည်တို့။ ယသ ပဗ္ဗတ ရာဇသ၊ အား၊ ၏။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတ-ပုပ္ပေါ၊ပ-သောဘိတာနိ၊

ပုံစံမျှားကိုလည်း ဤနည်းကိုမှီ၍တွက်လေ၊ လွယ်ပြီ)။ ॥ဇီကိ၊ဒ္ဒြိယော၊ ဇီတာနိ×ဣဒ္ဓိယာနိ×အနေန၊ ဝိဘတ်ချေ၊ တေသံ ဖြင့်၊ ဣမ-ပုဒ်ကိုချေ၊ တ×ဣ-သို့ကပ်-စီရင်။ ॥ဒိန္ဒ-သုကော်၊ ဒိန္ဒော×သုကော်×ယသ။ သိ, သ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ=သ အာဂုံ၊ ယ ပုဒ်တို့ကိုချေ-စီရင်။ ॥နိဂ္ဂတ-ဇနော၊ နိဂ္ဂတာ×ဇနာ× အမ္မာ။ ယော, သ္မာ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ကေသံ=ဣမ-ပုဒ်ကိုချေ-စီရင်။ ॥ ဆိန္ဒ-ဟတ္ထော ဆိန္ဒော×ဟတ္ထော × ယသ။ ॥သမ္ဘဒ္ဒ-သယော။ သမ္ဘဒ္ဒနိ× သယာနိ×ယသ္မိံ ॥ ॥ပထမာ-ဥပမာ ဗဟုဗ္ဗိဟိရုပ်။ နိဂ္ဂြောဓ-ပရိမဏ္ဍလော။ နိဂ္ဂြောဓော×ဣ၀×ပရိမဏ္ဍလော×ယော၊ နိဂ္ဂြောဓော၊ သည်။ ပရိမဏ္ဍလော ဣ ။

http://www.dhammadownload.com

အထူးထူးအထေ့ထေ့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်, မြက်ပင်တို့မှ ကြေ့ကျူကုန်သော ပန်းပွင့်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ကုန်သော။ ကန္ဒရာနိ၊ ချောက်တို့သည်။ သန္ဓိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော-ယံ ပဗ္ဗတရာဇာသည်။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတ-ပုပ္ဖေါ-သောဘိတ-ကန္ဒရော၊ မည်၏။ အယံ ပန၊ ကား။ ဒွန္ဒ-ကမ္မဓာရယ-တပ္ပုရိသ ဂဗ္ဘော၊ ဒွန်, ကမ္မဓာရဲ, တပ္ပုရိသ် အတ္ထင်ုပ်သော။ တုလျာ-ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ မည်၏။ ။အထ ဝါ၊ ကား။ ဥပ သောဘိတာနိ ဧ ဝ၊ တင့်တယ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ကန္ဒရာနိ၊ ချောက်တို့တည်း။ ဥပ-သောဘိတ-ကန္ဒရာနိ၊ တင့်တယ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ချောက်တို့။ သာ-ပေက္ခတ္တေ (ဥပ-သောဘိတ-သဒ္ဒါ၏-ကန္ဒရ, ပြင်၊ ပုဗ္ဗ-သဒ္ဒါကိုလည်း) ငဲ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ ဂမကတ္တာ၊ (ဥပ-သောဘိတာနိ×ဧ ဝ×ကန္ဒရာနိ, ဟူသော ဝါကျအခိုက်ဌ်ကဲ့သို့, ပုပ္ပေဟိ သဒ္ဒါ၏ ဥပ-သောဘိတ-ဟူသော မိမိဌ်သာ စပ်ရသည်ဟု) အစပ်သမ္ဗန်ကို သိစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သမာသော၊ (ဥပ-သောဘိတာနိ ဧ ဝ ကန္ဒရာနိ-ဥပ-သောဘိတ-ကန္ဒရာနိဟု နောက်ပုဒ်နှင့်) သမာသ် တဲ့စပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယဿ ပဗ္ဗတ ရာဇဿ၊ အား၊ ၏။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတ-ပုပ္ပေဟိ၊ အထူးထူးအထေ့ထေ့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော သစ်ပင်, မြက်ပင်တို့မှ ကြေ့ကျူကုန်သော ပန်းပွင့်တို့ဖြင့်။ ဥပ-သောဘိတ-ကန္ဒရာနိ၊ တင့်တယ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ချောက်တို့သည်။ သန္ဓိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သောဃံ ပဗ္ဗတာ ရာဇာ၊ သည်။ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတ-ပုပ္ပေါ-သောဘိတ-ကန္ဒရော၊ မည်၏။ အယံ ပန၊ ကား။ ဘိန္နာ-ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ မည်၏။

ကဲ့သို့။ ယော ရာဇကုမာရော၊ သည်။ ပရိမဏ္ဍလော၊ ဝိုင်းဝန်းသောကိုယ်ရှိ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ=ဣဝ, ယ ပုဒ်တို့ကိုချေ စီရင်။ ။ နောက် နိဂြောဓ-ပရိမဏ္ဍလော၊ နိဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော×ဣဝ×ပရိ-မဏ္ဍလော× ယဿ။ ယဿ ရာဇ ကုမာရဿ၊ အား၊ ၏။ နိဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော ဣဝ၊ ကဲ့သို့။ ပရိမဏ္ဍလော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ၌။ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်မှည်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော သိ, သ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ-သ-အာဂုံ၊ ဣဝ, ယ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသု ပုဒ္ဓိ-နောက် ပရိမဏ္ဍလ-ပုဒ်ကိုချေ။ ပကာဘိပ္ပု၊ စီရင်။ ။စက္ခု ဘူတော၊ စက္ခု×ဣ×ဘူတော×ယော။ ပဏမာနုည်းတူ။ ။သုဝဏ္ဏ-ဝဏ္ဏော။ သုဝဏ္ဏ ဝဏ္ဏော×ဝိယ× ဏ္ဏော×ယဿ။ ဆဋ္ဌီ၊ နောက်နိဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလော-နည်းတူ။ ။ ဗြဟ္မဿ-ဿ ရော၊ ဗြဟ္မဿ×ဿ ရော ဝိယ×ဿ ရာ×ယဿ၊ ၎င်းနည်းတူ။ ။ပရဿ ဒ္ဒေဘာ ( ) ×ဿ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြုသည်သာထူး၏။ ။သယံ-ပတိတ-ပဏ္ဏ-ပုပ္ဖ-ဖလ-ဝါယု တောယာ-ဟာရာ၊ သယံ-ပတိတ=ဝါယု-တောယာနိ×အာဟာရာ×သေသံ။ ယော-ဝိဘက်, နံ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ=ယ-ပုဒ်ကိုချေ၊ စီရင်။ တုလျာ-ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ ။တစ်နည်း၊ သယံ-ပတိတ=ဝါယု-တောယာဟာရာ။ သယံ ပတိတ=

http://www.dhammadownload.com

(ဏ) နာနာ-မုသလ-ဖာလ-ပဗ္ဗတ-တရု-ကလိင်္ဂ-သရ-ဓနု ဂဒါ-သိ တောမရ၊ ဟတ္ထာ-တိ=ဟတ္ထာ ဟူသည်ကား။ မုသလော စ ကျည်ပွေ့လည်း။ ဖာလော စ၊ ထွန်းအားလည်း။ ပဗ္ဗတော စ၊ တောင်လည်း။ တရုစ၊ သစ်ပင်လည်း၊ ကလိင်္ဂရော စ-ထင်းနှုပ်လည်း။ သရော စ၊ မြှားလည်း။ ဓနု စ၊ လေးလည်း။ ဂဒါ စ၊ ချွန်းတောင်းလည်း။ အသိ စ၊ သန်လျက်လည်း။ ဘောမရော စ၊ ခက်ရင်းလည်း။ (လှံလည်း။) မုသလ-ဖာလ-ပဗ္ဗတ-တရု-ကလိင်္ဂ-သရ-ဓနု- ဂဒါ-သိ - တောမရာ! ကျည်ပွေ့, ထွန်သွား, တောင်, သစ်ပင်, ထင်းနှုပ်, မြှား, လေး, ချွန်းတောင်း, သန်လျက်, ခက်ရင်းတို့။ နာနာ-ပွ-ကာရဇေ၀၊ အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ မုသလ-ဖာလ-ပဗ္ဗတ-တရု-ကလိင်္ဂ- သရ-ဓနု - ဂဒါ-သိ-တောမရာ၊ ကျည်ပွေ့, ထွန်သွား, တောင်, သစ်ပင်, ထင်းနှုပ်, မြှား, လေး, ချွန်းတောင်း, သန်လျက်, ခက်ရင်းတို့တည်း။ နာနာ-မုသလ ဖာလ-ပဗ္ဗတ တရု ကလိင်္ဂ သရ-ဓနု-ဂဒါ-သိ-တောမရာ၊ အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ကျည်ပွေ့, ထွန်သွား, တောင်, သစ်ပင်, ထင်းနှုပ်, မြှား, လေး, ချွန်းတောင်း, သန်လျက်, ခက်ရင်းတို့။ ယေယံ (မာ-ရသေန ဂဏာနံ)၊ အကြင်မာရ်မင်းစစ်သည်အပေါင်းတို့၏။ ဟတ္ထေသု၊ လက်တို့ဌ။ နာနာ-မုသလ-ဖာလ-ပဗ္ဗတ တရု-ကလိင်္ဂ သရ-ဓနု-ဂဒါ-သိ တော-မရာ၊ အထူးထူးအထွေထွေသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ကျည်ပွေ့,ထွန်သွား,တောင်,

---

ဝါယု-တောယေဟိ×အာဟာရာ×ယေသံ၊ ဟိ-ယော-နံ×ဝိဘတ် တို့ကို ချေ။ တေသံ ယ-ပုဒ်ကိုချေ၊ ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ နာနာ-ဒုမ ပတိတ ပုပ္ဖ ဖလ-ဝါသိတ သာနု၊ နာနာ-ဒုမ-ပတိတ×ဝါသိတာ×သာနု×ယသ၊ တုလျာဓိကရဏ-နည်း။ ။တစ်နည်း၊ နာနာ ဒုမ-ပုပ္ပေဟိ×ဝါသိတ သာနု×ယသ။ ဘိန္နာဓိ-ကရဏ-နည်းတူ။ ။ဗျာလမ္ဗ-မ္ဗုဓရ=ဗိန္ဒု-စုမ္ပိတ ကူဒ္ဒေ-ဗျာ-လမ္ဗ-မ္ဗု ဓရ-မိန္ဒု-စုမ္ပိတေ×ကူဒ္ဒေ×ယသ။ တုလျာဓိကရဏ-နည်းတူ။ ။တစ်နည်း၊ ဗျာ-လမ္ဗ-မ္ဗုဓရ-ဗိန္ဒု။ဟိ×စုမ္ပိတ-ကူဒ္ဒေ×ယသ။ ဘိန္နာဓိကရဏ-နည်း၏။ ။အမိတ-ဗလ-ပရက္ကမ-ဇုတိ အမိတာ×ဗလ ပရက္ကမ ဇုတိယော×ယသ။ တုလျာဓိကရဏ-နည်းတူ။ ။ပီ-ဏော-ရက္ခံ-သ-ဗာဟု-ပီ-ဏာ×ဥရ-ကွံသ-ဗာဟဝေါ×ယသ။ တုလျာဓိ-ကရဏ-နည်းတူ။ ။ပီ-ဏ-ဂဏ္ဍ-ဝဒန-ထနု-ရှု-ဇယနာ-ပီ-ဏာ×ဂဏ္ဍ-ဝဒန-ထနု-ရှု-ဇယနာ×ယသ။ တုလျာ-ဓိကရဏ-နည်းတူ။ ။ပဝ-ရ-သုရာ-ရာရ-ဂရှု မနုဇ-ဘုဇ-ဂန္ဓဗ္ဗ-မကုဋ ကူဋ-စုမ္ပိတ-သေလ-သိ-ခဏ္ဍိတ စရဏော - ပဝ-ရ-သုရာ-သုရ - သိ-ခဏ္ဍိတာ×စရဏာ×ယသ၊ တုလျာဓိကရဏ နည်းတူ။ တစ်နည်း၊ ပ-ရ-သုရာ-သုရ-စုမ္ပိတ သေလေဟိ×သိ-ခဏ္ဍိတ-စရဏာ × ယသ။ ဘိန္နာဓိကရဏ-နည်းတူ။ ။စတုဒ္ဒိသော-စ-ဘသော×ဒိသာ×ယသ။ ဒ-ကို ဒွေဘော်ပြု။ ။ ပဗ္ဗ-စက္ခု-ပဗ္ဗ×စက္ခု။နိ×ယသ။ ။ဒသ-ဗလော-ဒသ×ဗလာ-နိ×ယသ။ အန-ဉ-ဉာ-ဏော-အနဉ်×ဉာဏံ×ယသ။ ဉ-ကို ဒွေဘော်ပြု။ ။အမိတ-ယန-သရီရော-

http://www.dhammadownload.com

သစ်ပင်,ထင်းနုပ်,မြား,လေး, ချုန်းတောင်း,သန်လျက်,ခက်ရင်းတို့သည်။ သန္ဓိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ (မာရသေနဂဏာ) ၊ ထိုမာရ်မင်းစစ်သည်အပေါင်းတို့သည်။ နာနာ မုသလ ဖာလ ပဗ္ဗတ တရု ကလိင်္ဂ-သရ ဓနု-ဂဒါ-သိ တောမရ ဟတ္ထာ၊ မည်ကုန်၏။ အယံ ပန၊ ကား။ ဒ္ဒန္ဒ-ကမ္မဓာရယံ-ဂဏ္ဍော၊ ဒ္ဒွန်,ကမ္မဓာရဲ့ အတွင်းဝုပ်သော။ ဘိန္ဒာ-ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ မည်၏။ ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ ဣစ္စကေန၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိ အမည်ကိမ္ဘည့်ရသဖြင့်။ ကွေးတွေ=ကောx အတွေ၊ နည်း။ ဗဟုဗ္ဗိဟိမ့် စ=သုတ် စသည်တို့ဌ ဗဟုဗ္ဗိဟိ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

၃၂၉-နာမာနံ သမုစ္စယောဒ္ဒန္ဒော။ ။နာမာနံ၊ ဝိဘတ်တူကုန်သော နာမ်တို့၏၊ ၀ါ၊ တို့တွင်။ သမုစ္စယော၊ ပေါင်းစည်းခြင်းအနက်သည်။ ၀ါ၊ အနက်ရှိသော သဒ္ဒါသည်။ ဒ္ဒန္ဒော၊ ဒ္ဒန်မည်၏။ ။ကေ ဝိဘတ္တိကာနံ၊ တူသောဝိဘတ်ရှိကုန်သော။ နာမာနံ၊ နာမ်တို့၏။ ၀ါ၊ တို့တွင်။ ယော သမုစ္စယော၊ အကြင်ပေါင်းစည်းခြင်းအနက်သည်။ ၀ါ၊ အနက်ရှိသော သဒ္ဒါသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သော သမုစ္စယော၊ ထိုပေါင်းစည်းခြင်းအနက်သည်။ ၀ါ၊ အနက်ရှိသော သဒ္ဒါသည်။ ဒ္ဒန္ဒ-သညော၊ ဒ္ဒန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စန္ဒိမာ စ၊ လ,လည်း။ သူရိယော စ၊ နေ,လည်း။ စန္ဒိမ သူရိယာ၊ လ,နေတို့။ သမဏော စ၊ ရဟန်းလည်း။ ဗြာဟ္မဏော စ၊ ပုဏ္ဏားလည်း။ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ၊ ရဟန်း, ပုဏ္ဏားတို့။ သာရိပုတ္တော စ၊ သာရိပုတ္တရာလည်း။ မောဂ္ဂလာနော စ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်လည်း။ သာရိပုတ္တ-မောဂ္ဂလ္လာနာ၊ သာရိပုတ္တရာ, မောဂ္ဂလ္လာန်တို့။ ဗြာဟ္မဏော စ၊ ပုဏ္ဏားလည်း။ ဂေဟပတိကော စ၊ ယူကြွယ်လည်း။ ဗြာဟ္မဏာ-ဂဟပတိကာ၊ ပုဏ္ဏား,သူကြွယ်တို့။ ယမော စ၊ ယမမင်း

အ-မိတံxဃန-သရီရံxယ္ယ။ ။အ-မိတဗလ - ပရက္ကမ,ပ္ပတ္တော-အမိတ-ဗလ-ပရက္ကမxပတ္တာxယေန။ ။မတ္ထ-ဘမရ-ဂဏ-စုမ္ဗိတ ဝ်က သိတ-ပုပ္ဖ-ဝလ္ဍ-နာဂ ရုက္ခော-ပ-သောဘိတ ကန္ဒရော-မတ္ထ - ဘမရ-ဂဏ = ပ-သောဘိတာနံxကန္ဒရာနိx ယ္ယ။ တုလ္ယာဓိကရဏ-နည်းတူ။ ။တစ်နည်း၊ မတ္ထ-ဘမရ-ဂဏ-နာဂ ရုက္ခေဟ်x ဥပသောဘိတာနိ+ယ္ယ။ ဘိန္ဒာ-ဓိကရဏ-နည်းတူ။ ။နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ-ပတိတ-ပုပ္ပေါ-ပ-သောဘိတ-ကန္ဒရော-နာနာ ရုက္ခ-တိဏ = ပ-သောဘိတာနိxကန္ဒရာနိ+ ယ္ယ။ တုလ္ယာဓိကရဏ-နည်းတူ။ ။တစ်နည်း၊ နာနာ-ရုက္ခ-တိဏ=ပုပ္ပေဟ်+ ဥပ-သောဘိတ-ကန္ဒရာနိ + ယ္ယ-ဘိန္ဒာ-ဓိကရ-နည်းတူ။ ။နာနာ-မုသလ-ဖလ-ပဗ္ဗတ-တရု-ကလိင်္ဂ-သရ-ဓနု-ပဒါသိ-တောမရ - ဟတ္ထာ၊ နာနာ - မုသလ-ဖာ-လ=တောမရာ+ဟတ္ထောသု+ယေသံ၊ ဘိန္ဒာ ဓိကရဏ-နည်းတူ။

၃၂၉-တိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'ဒ္ဒေ စ ဒ္ဒွေ စ, ပဒါနိ-ဒ္ဒန္ဒာ။ ဒ္ဒန္ဒာ-ဝိယာ-တိ ဒ္ဒန္ဒာ'လုပ်။ 'ဒ္ဒေ စ , ဒ္ဒွေ စ၊ နှစ်ပါးလည်းနှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့ တည်း။ ဒ္ဒန္ဒာ၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးဖြစ်ကုန်သော ပုဒ်တို့။ ဒ္ဒန္ဒာ-ဝိယ၊ ဒ္ဒန္ဒ-သဒ္ဒါနှင့် တူကုန်၏'ပေး။ ။ဒ္ဒန္ဒ-သဒ္ဒါသည် နှစ်ပါးနှစ်ပါးသောပုဒ်-စသော အနက်ကိုရသည်။

http://www.dhammadownload.com

လည်း။ ဝရုဏော စ၊ ဝရုဏ၊ နတ်မင်းလည်း။ ယမ ဝရုဏာ၊ ယမမင်း, ဝရုဏ-နတ်မင်းတို့။ ကုဝေရော စ၊ ကုဝေရ-နတ်မင်းလည်း။ ဝါသဝေါ စ၊ ဝါသဝ-နတ်မင်းလည်း။ ကုဝေရ ဝါသဝါ ကုဝေရ-နတ်မင်း,ဝါသဝ နတ်မင်းတို့။ ဒ္ဒန္ဒ-ဣတ္ထေနေန၊ ဒ္ဒန်,အမည်မှည့်ရသဖြင့်။ ကွ.ထ္ထော=ကော×အတ္ထော၊ နည်း။ ဒ္ဒန္ဒဌာ-ဝါ=ဌာဝါ-စသော သုတ်၌, ဒ္ဒန်-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

ဖြစ်၍၊ ရှေပုဒ် အနက်တခြား၊ နောက်ပုဒ် အနက်တစ်ပါးစီ, အသီးသီးဖြစ်ကြ သကဲ့သို့၊ 'စန္ဒိမ သူရိယာ'စသော ပုံစံ၌၊ စန္ဒ,အရ လ,ဗြဟ်လည်း တခြား၊ သူရိယ, အရ-နေ, ဗြဟ်လည်း တစ်ပါးဖြစ်၍ ဒ္ဒန္ဒ-သဒ္ဒါနှင့် တူရကား – ဒွန်သမာသ် မည်၏။ ။တစ်နည်း၊ 'ဒ္ဒေ အတ္ထေ အဘိဒဓာတိ ဧကော အသ္မိ.န္တိ-ဒ္ဒန္ဒော'လုပ်။ အသ္မိ' ဣသမာသ်၌။ ဧကော၊ သဒ္ဒါတစ်ခုတည်းဣပင်။ ဒ္ဒေ.အတ္ထေ၊ အနက် နှစ်ပါးတို့ကို။ အဘိဒဓာတိ၊ ဆောင်တတ်၏ ပေး။ ။'သမဏော စ, ဗြဟ္မဏော စ-သမဏ-ဗြာဟ္မဏာ'ပုံစံ၌၊ သမဏ-သဒ္ဒါသည် ရဟန်းဗြဟ်၊ သမုစ္စိတ္ထဖြစ်သော ပုဏ္ဏားဗြဟ်ကို ဟောနိုင်သည်ပြင်၊ ဗြာဟ္မ -သဒ္ဒါသည်လည်း ပုဏ္ဏားဗြဟ်၊ သမုစ္စိ တ္ထ ဖြစ်သော ရဟန်းဗြဟ် နှစ်ပါးကိုပင် ဟောနိုင်၏။ သို့အတူက် သဒ္ဒါတစ်ခု တည်းက၊ အနက်နှစ်ပါးကိုဆောင်၍ ဒွန်သမာသ်မည်သည်။ လဃုဘာသ-နည်း တည်း။ ။ဤ၌ သဒ္ဒါတစ်ခုတည်းက အနက်နှစ်ပါးကို ဆောင်သည် ဆိုသော် လည်း၊ အရာတိုင်းမှာ ဆောင်နိုင်သည်မဟုတ်။ နှစ်ပုဒ်စပ်၍၊ ဒွန် သမာသ်ဖြစ်သော အခါမှသာ ဆောင်နိုင်သည်။ ဥပမာ၊ ဘူ.ဝေတ်သည် ခံစားခြင်း,လွှမ်းမိုး ဖိနှိပ် ခြင်းစသော အနက်ကို ဟောနိုင်သည်ဆိုသော်လည်း၊ ဓိမိချည်းသက်သက် ဟော နိုင်သည်မဟုတ်၊ အနု,အဘိ,စသော ဥပသာရတို့နှင့် တွဲဖက်ရ၍၊ 'အနုဘဝတိ၊ အဘိ-ဘဝတိ' စသည်ဖြစ်မှသာလျှင် ဟောနိုင်သကဲ့သို့တည်း။ ။'သဒ်သာဒိ အတ္ထေပိ သဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္တ-သမ္ဘဝေန ပဒါန.မေကက္ခဏေ.ယေဝ.အတ္ထ-ဒ္ဒယ-ဒီပ-ကတ္ထာ၊ တဒ္ဓ ဒ္ဒန္ဒ-ဝ်သယ.မေဝ တေသမတ္ထ-ဒ္ဒယ-ဒီမနံ ယထာ-ဟိ ဘူ-သဒ္ဒါ အနု ဘဝါ ဘဝါ.ဒိကေ အတ္ထေ အန္ဒာ.ဘ်အာဒိ-ဥပ-သဂ္ဂ-ဘာဟိတောဝ.ယေဝ ဒီပေတိ၊ နု ကေဝလော'နီတိ။ ။တစ်နည်း၊ 'ဒ္ဒေ ဒ္ဒေ ပဒါနိ ဧကေဟော သာမော-ဝန.မေတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ.တိ-ဒ္ဒန္ဒော'လုပ်။ ဧတ္ထ၊ ဣသမာသ်၌။ ဒ္ဒေ ဒ္ဒေ ပဒါနိ၊ နှစ်ပုဒ်, နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ဧကေဟော၊ တပေါင်းတည်း။ သမောဝနံ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏-ပေး။ ။နှစ်ပုဒ်တို့၏ တပေါင်းတည်း ပေါင်းဆုံစုဝေးရာဖြစ်၍၊ ဒွန်သမာသ်မည်သည်။ နီတိ နည်းတည်း။

ဒ္ဒန္ဒ-ဆိုသော်လည်း သမာသ်ဟူသည် တစ်ပုဒ်တည်းမဖြစ်။ အနည်းဆုံးနှစ်ပုဒ်ရှိ မှသာဖြစ်နိုင်၍ 'ဟေဋ္ဌမ.ပရိစ္ဆေဒ' နည်းအားဖြင့်သာဆိုသည်။ နှစ်ပုဒ်ထက်အလွန် ဒွန်မဖြစ်နိုင်၍မဟုတ်။ သို့အတူက် ပုဒ်အများလည်း ဒွန်ဖြစ်နိုင်၏ဟု မှတ်။ ထို

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် နာမာနံ-သဒ္ဒါကို မိန့်ဆိုတော်မူသတည်း။ ။ထိုစကားမှန်၏။ 'နာမာနံ သမာသော'သုတ်မှ နာမာနံ သဒ္ဒါအလိုက်ခံလျှင် ပြီးလောက်လျက်၊ ထပ်၍ ဆိုပြန်ခြင်းသည် နှစ်ပါးသာမဟုတ်၊ များစွာသော နာမ်ပုဒ်တို့၏ သမာသ်ဖြစ်သည်ကို သိစေလိုရှိ၍ ဆိုသတည်း။ ။အတ္ထ ဗျာချာန်ဌကား ကြိယာကို နစ်စေလိုရှိ၍ ဆိုသော ဟူ၏။ ။ကာတန္တ,ဌကား 'ဗဟုနံ'ပုဒ်ကိုထည့်၍ဆို၏။ ။ဒ္ဒန္ဒော သမုစ္စယော နာမာနံ,ဗဟုနံ ဝါပိ ယော.ဘဝေ၊ ၂-၅-၁၁။ ။ယတြံ သမာသေ 'ဒ္ဒိန္ဒံ နာမာနံ ဗဟုနံ ဝါပိ နာမာနံ ယော သမုစ္စယော၊ သော ဒ္ဒန္ဒော ဘဝေ၊ ဒေဝဒတ္တ.ယညဒတ္တာ၊ ဓ၀-ခဒိရ ပလာသာ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။

သမုစ္စိယထီ.တိ သမုစ္စယော၊ 'ရာသိ-ဘာဝေါ ဣစ္စေတ္ထာ' ကာတန္တ-ဌ,ဟူသည် နှင့်အညီ၊ နှစ်ပါးသောနာမ်,များစွာသော နာမ်တို့၏အပေါင်းအစုကို သမုစ္စယ, ဆိုသည်။ ။ယင်းသမုစ္စယသည်လည်း 'ဗုဒ္ဓံ ဂုရုံ စ ဘဇဿု'ဟူရာမှာ၊ ကြိယာတစ်ခုဌ် ခြင်းအများကိုပေါင်းစုခြင်း၊ 'ရညော ဂေါ စ အဿော စ' ဟူရာမှာ ခြေပ်အများကို ပေါင်းစုခြင်း၊ 'ပဒ္ဒေ ဘုက္ကော ရတ္တော စ' ဟူရာမှာ ခြေပ်တစ်ခုဌ် ဂုဏ်အများကို ပေါင်းစုခြင်း၊ ရတ္တော ပဒ္ဒေ ကုဏ္ဍလံ စ' ဟူရာမှာ ဂုဏ်တစ်ခုဌ် ခြေပ်အများကို ပေါင်းစုခြင်း၊ ဤသို့ ပေါင်းစုဆည်းယူပုံ လေးမျိုး ကြံစည်မှတ်သားအပ်၏။ ။ 'ဗုဒ္ဓံ ဂုရုံ စ ဘဇာဿုတိ ကြိယာယ ဒဗ္ဗာနံ သမုစ္စယော.တိ၊ တထာ ရညော ဂေါ စ အဿော စေတိ ဒဗ္ဗေ ဒဗ္ဗာနံ သမုစ္စယော, ပဒ္ဒေ သုက္ကော ရတ္တော စေ.တိ ဒဗ္ဗေ ဂုဏာနံ၊ ရတ္တော ပဒ္ဒေ ကုဏ္ဍလံ စေတိ ဂုဏေ ဒဗ္ဗာန.မိတိ ဥဟနီယံ (နိဿနီယံ)။ ဘိက္ခံ စရ ဂါ၀ဏ္ဍာနယ ဣစ္စေတ္ထ ဟိ အဒဿနေန ဂါ၀, မနာနယ.မ္ပိဘိက္ခ စရ-တေ္ယ၀,အနာစရန္တ္ဟု ဘိက္ခံ နဂါ၀မာနယတိ တထာ စရ.မ္ပိ နာနေ္ဒသိယ ဂါ၀မာနယတိ၊ အတော ဘိက္ခာစရဏာသေ၀ ပ၀ေနတ္ထံ, ဂါ၀ါနယနသ တု အနုသိဒ္ဓိ-ကတာ' ကတ္တဗောဓိနီ။ ။ယင်းဟူဖြစ်သော် ပ်ဘတ်ပြားသော နာမ်တို့၏အပေါင်း သမုစ္စယသည် ဒ္ဒန်မည်ပါ၊သလောဟု မေးရန်ရှိ၍ 'ကေ.ဝိ.တ္ထ.ကာနံ' ဟူသော ပါဠိကိုမိန့်၊ ဒ္ဒန်မမည်၊ ပထမာ-စသည် တူသော ဝိဘတ်ရှိသောနှစ်ပါးသောနာမ်၊ များသောနာမ်တို့၏ အပေါင်း သမုစ္စယသည်သာ ဒ္ဒန်မည်သည် ဟူလို။ ။ယင်း ဧကဝိဘတ္တိကာနံ,ပုဒ်ဖြင့် ဝုစ် မတူသော်လည်း ဝိဘတ် တူက' ဒ္ဒန် ဖြစ်နိုင်သည်ကို ပြ၏။ သို့အတူကဲ့ နီတိ,ဌ် သမဏော စ ဗြဟ္မဏော စ၊ သမဏာ စ, ဗြာဟ္မဏာ စ၊ သမဏော စ, ဗြာဟ္မဏာ စ၊ သမဏာ စ, ဗြာဟ္မဏော စ ဟု ဝိဂ္ဂဟ၀ါကျ, လေးနည်းပြသကဲသည်။

ပါဏိနီ-စသော ဗျာကရဏဲ့ ကျမ်းများဌ်ကား 'စ.တ္ထ ဒ္ဒန္ဒော' ပါဏိနီ၊ ၂-၂-၂၉ ဟု သုတ်တည်း၏။ 'သမုစ္စယော နှာစယေ.တရေ.တရယောဂ-သမာဟာရ စ.တ္ထာ'ဟု ဖွင့်ဆိုကုန်ရကား၊ စတ္ထ-ဒ္ဒန်သည် (၁) သမုစ္စယဒ္ဒန် (ကေ၀လ ဒ္ဒန်လည်း-ဟူ၏။) (၂) အန္ဒာစယ,ဒ္ဒန်။ (၃) ဣတရေ တရ-ယောဂ,ဒ္ဒန်။ (၄) သမာဟာရ,ဒ္ဒန်-ဟူ၍လေးမျိုးပြား၏။ ။'တတ္ထ သမုစ္စီ တိ-သမုစ္စယော၊ ပိဏ္ဍီကရဏံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဧကံ သာခနံ ဧကံ ကြိယံ ဝါ ပဋ္ဌိစ္စ ကြိယာ သာခနာနံ အတ္တရူပေန ဘောဒေန စီယမာနတာ၊ တတြ ဒေဝဒတ္တော ဘုဉ္ဇတိ တိဋ္ဌတိ ပစတိ စာ.တိ သာခနံ ပဋ္ဌိစ္စ ကြိယာနံ အတ္တရူပဘောဒေန စီယမာနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝေ စ ခဒိရေ စ ပလာသေ စ ဆိန္နာ.တိ ကြိယံ ပဋ္ဌိစ္စ အတ္တရူပဘောဒေန သာခနံ စီယမာနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အနုဘာစီ.တိ.အနုဘာစယော၊ ယတြ ကိဠိ ကမ္မံ ဧကေန ဝါကျေန ဝိဓာယ ပုနပိ ဝါကျန္တရေ ကိဠိ ဂိဓီယတေ၊ သော ဧဝံ ဝုစ္စတိ၊ ယထာ ဘိက္ခံ စရ ဂါဝေါ စာ.နယေ.တိ၊ ဘိက္ခာ ဂမနမေတ္တ ပဓာနံ အန္တရဂ်ိတ္တာ၊ နေ.တရံ ဗာဟိရဂ်ိတ္တာ၊ တံ ကရောဏော ယဒိ ဂါဝေါပိ ပဿတိ, တာပိ အာနယတိတိ ဂုန္ဒ မာနယနံ တဒနုဂုဏေန ဝိဓီယတေ၊ ဣတရသ္မာ ဣတရေန ယောဂေါ-ဣတရီ.တရယောဂေါ၊ အည-မည-သမ္ဘန္ဓော အဝယဝဘေဒါ.ပေက္ခော လက္ခဏော ဣတရီတရယောဂေါ, အည-မည္ထောပါဒါနတာ.တိ အဓိပ္ပါယော၊ တံယထာ-သာရိပုတ္တ-မောဂ္ဂလ္လာနေ.တိ၊ သမာဟရဏံ - သမာဟာရော၊ တိရောဟိတာ.ဝယဝ-ဘေဒေါ သမုဒါယော၊ ယထ-ဆတ္တုံ.ပါဟန.န္တိ' ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ-ဋီ။ ။ ထိုတင် ရှေ့နှစ်မျိုးကား သမာသ်မဖြစ်၊ နောက်နှစ်မျိုးသာ သမာသ် ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ဝေါပ ဒေ,ဆရာသည် 'ဣတရေ တရယောဂေ စ, သမာဟာရေ စ', စော ဒ္ဓိတ'ဟု ဆို၏။

"ကေ၀ လောအနုဘာစယော စ သမာဟာရေ.တရေ တရော။
ယောဂေါ.တိ စတုရော ဒ္ဒန္ဒာ၊ နဿသော ပုရေ ဒုကော။"

ဒ္ဒန္ဒာ၊ စ.တ္ထ, ဒ္ဒန်တို့သည်။ ကေ၀လော စ၊ ကေ၀လ, ဒ္ဒန်လည်းကောင်း။ အနုဘာစယော စ၊ အနုဘာစယ, ဒ္ဒန်လည်းကောင်း။ သမာဟာရော စ၊ သမာဟာရ, ဒ္ဒန်လည်းကောင်း။ ဣတရေ တရော-ယောဂေါ စ၊ ဣတရီ, တရယောဂ ဒ္ဒန်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသု၊ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ ပုရေ ဒုကော၊ ရှေ့နှစ်ပါးသည်။ နဿသော သမာသ်မဖြစ်။ ။(၁) 'စီ၀ရဏ္ဍ, ပိဏ္ဍပါတဏ္ဍ, သေနာသနဏ္ဍ, ဒေတိ' စသည်တို့ကဲ့သို့၊ အချင်းချင်းကား မင်္ဂြိ၊ ကြိယာကိုသာ၍ ကြိယာတစ်ခုတည်း၌ နာမ်ပုဒ်အများ ပေါင်းစု ဆိုက်ကပ်, စပ်ရသော ဒ္ဒန်သည် ကေ၀လ, ဒ္ဒန်မည်၏။ သို့မဟုတ် သမုစ္စယဒ္ဒန်-မည်၏။ ။'ပရံ ပရ-နိရ.ပေက္ခဿ အနေကဿ ဧကသ္မိံ သမ္ဘန္ဓိနိ အနုယော သမုစ္စယော' သုဗောဓိနီ။ ။'ယဒါ ပဋ်-ပရ နိရုပေက္ခတ္တာ ပဒ.တ္ထာ ဧကသ္မိံ သမ္ဘန္ဓိနိ သမုစ္စယဒ္ဒေ: တဒါ သမုစ္စယော' လဃုဘာသ။ ။ (၂) 'ဒါနဏ္ဍ ဒေဟိ၊ သီလဏ္ဍ ရက္ခာဟိ'စသည်တို့ကဲ့သို့။ ကြိယာ,ကာရက,အသီးသီး ဆည်းယောဒ္ဒန်သည် အနုဘာစယ၊ ဒ္ဒန်မည်၏။ သက္ကတ-၌ အချင်းချင်းမင်္ဂြိ၊ ကြိယာ နစ်ပါး၌ ဆိုက်ကပ်,စပ်ရသောဒ္ဒန်ဟုဆို၏။ ။'ပရံ ပရ-နိရောပေက္ခဿ အနေကဿ ကြိယာ ဒ္ဒယေ အနုဘာစယော'သုဗောဓိနီ။ ။ဂင်းနှစ်ပါးကား နာမ်အချင်းချင်းမင်္ဂြိ၊ ကြိယာကိုသာ၍ကြ၍ အ-ယုတ္တဖြစ်သောကြောင့် သမာသ်မဖြစ်ဟု မှတ်။ ။

http://www.dhammadownload.com

'ဘတော စ ဣတရေ တရယောဂေ သမာဟာရေ စ အညေမည သာဟိစ္စသတ္တာ သမာသော ဘဝတိ၊ နဟု သမ္ဘစ္စယာနုစ္ဆာစယေသု၊ ပရေ၊ နှ၊ ဣတရေ တရယောဂေ သာဟိစ္စံ ဝိသေသနံ, ဒဗ္ဗဿ ဝိသေသကံ၊ သမာဟာရေ ပန သာဟိစ္စံ ပဟေနံ, ဒဗ္ဗံ ဝိသေသနမိတိ ဝိဝေ စိတ္ထ' တတ္ထဗောဓိနီ။ ။(၃) 'စဒ္ဒိမ-သူရိယာ' စသည် တို့ကဲ့သို့၊ နောက်ပုဒ်လိင်အားလျော်စွာ ဗဟုဝုစ်အဆုံးရှိသော ဒွန္ဒသည်-ဣတရေ၊ တရယောဂ ဒွန္ဒမည်၏။ ။(၄) 'စက္ခု-သောတံ' စသည်တို့ကဲ့သို့၊ နပုလ္လင် ဧကဝုစ် အဆုံးရှိသော ဒွန္ဒသည်-သမာဟာရ,ဒွန္ဒမည်၏။ ။'ပရံ-ပရ-သာပေက္ခသ အနေ-ကသ ဧကံ-ကြုံယာ နဲ့ယော ဣတရေ-တရယောဂေါ။ ပရံ ပရ သာပေက္ခသ သမ္ဘဟ ရူပေန အနဲ့ယော သမာဟာရော' သုဗောဓိနီ။ ။'ဣတရေ၊တရယောဂေါ တု ပရံ၊ ပရ-သာပေက္ခာနံ အဝယဝ၊ဘေဒါ၊နုဂ မေ နသမုဒါယ-ရူပတာမာ ပန္ဒာနံ ဧကသ္မိံ အတ္ထေ အနဲ့ယေ သတိ ဘဝတိ ကာဒိသာနု၊မေဝ အဝယဝ-ဘေဒတိရောဘေနေန သံဟိတရူပေန အနဲ့ယေ တု သမာဟာရော' လဗ္ဘတာသ။ ။သာရသ္ဝတ,ဋ္ဌကား-

'ယတြ ဗဟု-ဝစနဿ စ သော ဒ္ဒန္ဒော ဣတရေ-တရော။
သမာဟာရော သ ဝိညေယ္ယော၊ ယတြ ကတ္ထ-နပုံသကံ။ ။

ဟု ဆို၏။ ။ယတြ၊ အကြင်ဒွန်ဋ္ဌ။ ဗဟု ဝစနဿ၊ ဗဟုဝုစ် အဆုံးရှိ၏။ သော ဒ္ဒန္ဒော၊ ထိုဒွန်သည်။ ဣတရေ၊တရော၊ မည်၏။ ယတြ၊ ဋ္ဌ။ ဧကတ္ထ-နပုံသကံ၊ နပုံပုလ္လိင်, ဧကဝုစ် အဆုံးရှိ၏။ သ၊ သော၊ ထိုဒွန်ကို။ သမာဟာရော၊ ဟူ၍။ ဝိညေယ္ယော၊ ၏။ ။ နပုံ,ဧကတ်မင့်သော ဣတရေ-တရ,ဒွန်ဋ္ဌ၊ နောက်ပုဒ် လိင်ကို လိုက်၍ဆိုလေ၊

'ကမ္မဝေရော စ ဒ္ဒန္ဒော စ တ၊ပ္ပ၊ရိသော-တိ လာဘိနော။
တယော၊ပရ၊ပဒေ လိင်ံ ၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိ,ပဒ၊နဲ့ဏရေ။' ဗဟ။

'ကမ္မဝေရော,စ၊ ကမ္မဝေရဲ့ သမာသ်လည်းကောင်း။ ဒ္ဒန္ဒော စ၊ လည်းကောင်း တို့၊ပ္ပ၊ရိသော စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ သမာသ်သုံးမျိုးတို့သည်။ ပရ၊ပဒေ၊ နောက်ပုဒ်ဋ္ဌ။ လိင်ံ ၊ လိင်ကို။ လာဘိနော၊ ရကုန်၏။ ဝါ၊ လိုက်ကုန်၏။ ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ သည်။ ပဒ၊နဲ့ဏရေ၊ အညပုဒ်ဋ္ဌ။ လိင်ံ ၊ ကို။ လာဘိနော၊ ၏။ ။ ဝလ္လိ စ, နာဂရူကွော စ-ဝလ္လိ-နာဂ ရူကွော'နောက် ပုလ္လိင် ရူကွကိုင့်ရှိထားပုံ။ ရူကွော စ, တိ၊ဏ,ဠ-ရူကွ တိ၊ဏာန်' နောက် နပုံ တိ၊ဏ, ကိုင့်ပုံ။ 'ဥ၊ရှ စ, ဇယနာ စ-ဥ၊ရှ-ဇယနာ' နောက် ထီ-ဇယနု ကိုင့်ပုံ။

ဆောင်ပုဒ် "စ-နှစ်သွယ်ထုတ်၊ ဝိ၊ဂြိုဟ်လုပ်၊ နှစ်ပုဒ်-ပြုဌာန်း, ဒွန္ဒပင်။
ဝိ-တူ,ဝုစ်ကဲ့၊ ဝိ၊ဂြိုဟ်တဲ့၊ ဝိ-ကဲ့ ဒွန္ဒ ကင်းစေချင်။
နောက်-ပုဒ် လိင်ကို၊ လိုက်၍ဆို၊ ဝိ၊ဂြိုဟ် ဒွန္ဒ သဘာဝင်။
ဣတရိသာ သမာဟာ, သမ္ဘစ္စာ နှာစယလျှင်။
စ,တ္ထ-လေးစု၊ ရှေ-နှစ်ခု၊ ဖြစ်မှုအစပ်, သမာသ်ပင်။
ကြိယာ-ဘေဒ၊ စင်ရာပြ၊ ပ,ားကြဒွန်လျှင်-ခုနှစ်ပြင်။"

http://www.dhammadownload.com

၃၃ ၀-မဟတံ မဟာ တုလျာ.ဓိကရဏော ပဒေ။ ။တုလျာ.ဓိကရဏော၊ တူသော တည်ရာ အနက်ရှိသော။ ပဒေ၊ ပုဒ်ကြောင့်။ မဟတံ၊ မဟန္တ-သဒ္ဒါဟာစ်ခုတို့၏။ မဟာ၊ မဟာပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တုလျာ.ဓိကရဏော၊ သော။ ပဒေ၊ ကြောင့်။ တေသံ မဟန္တ-သဒ္ဒါနှင့်၊ ထိုမဟန္တ-သဒ္ဒါတာစ်ခုတို့၏။ မဟာ အာဒေသော၊ မဟာ ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဟန္တော စ၊ မြတ်သည်လည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထိုမြတ်၏ ဟူသည်။ ပုရိသော စ၊ ယောကျ်ားလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိ ကြောင့်။ မဟာပုရိသော၊ ယောကျ်ားမြတ်မည်၏။ မဟန္တီ စ၊ မြတ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ သာ၊ ထိုမြတ်၏ဟူသည်။ ဒေဝီ စ၊ မိဖုရားလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ဤနှစ်ပါး သော သတ္တိကြောင့်။ မဟာ-ဒေဝီ၊ မြတ်သောမိဖုရားကြီးမည်၏။ မဟန္တံ.ဣ၊ ကြီးသည်လည်းဟုတ်၏။ တံ၊ ထိုကြီး၏ဟူသည်။ ဗလ.ဣ၊ ခွန်အားလည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ မဟာ-ဗလော၊ ကြီးသော ခွန်အားမည်၏။ မဟန္တော စ၊ ကြီးသည်လည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထိုကြီး၏ဟူသည်။ နာဂေါ စ၊ ဆင်လည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာ-နာဂေါ၊ ဆင်ပြောင်ကြီး မည်၏။ မဟန္တော စ၊ မျှားမြတ်သည်လည်းဟုတ်၏။ သော မျှားမြတ်၏ဟူသည်။ ယသော စ၊ အခြံအရံလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာ-ယသော၊ မျှားမြတ်သောအခြံအရံ

'သမဏော စ, ဗြာဟ္မဏော စ, ဂစ္ဆတိ၊ သမဏ.ဣ ဗြာဟ္မဏ.ဣ ဝန္ဒတိ၊ သမဏေန စ, ဗြာဟ္မဏေန စ, ပါနံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ သမဏာယ စ, ဗြာဟ္မဏာယ စ, ဒါနံ ဒေတိ' စသည်ဖြင့် စ-သဒ္ဒါနှင့်တကွဖြစ်သော အ-သမာသ-ဝါကျ၌၊ ကြိယာ ဘေဒအားဖြင့် ခုနစ်ပါးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်- သမဏ-ဗြာဟ္မဏာနံ' ဟူသော သမာသ်၌လည်း 'သမဏာယ စ, ဗြာဟ္မဏာယ စ, သမဏ-ဗြာဟ္မဏာနံ'ဟု လုပ်မှု ဝါကျဝတ္ထိကန္တာဖြစ်၍။ 'သမဏော စ, ဗြာဟ္မဏော စ-သမဏ-ဗြာဟ္မဏာ၊ တေသံ သမဏ-ဗြာဟ္မဏာနံ'ဟု လုပ်မှု ပဒ ဝတ္ထိကန္တာဖြစ်၏။ သို့အတူက် ဝါကျ၌ ကျေ ဝိဘတ်ကိုစွဲ၍ ဒွန်-ခုနစ်မျိုး ပြားသတည်း။

ရူပ်တွက်ပုံ- စန္ဒိမ သူရိယာ-စန္ဒိမာ စ×သူရိယော စ။ စန္ဒိမာ စ။ လည်း။ သူရိ ယော စ၊ လည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ နာမာနံ သမုစ္စယော ဒွန္ဒော, ဤသုတ်ဖြင့် စန္ဒိမာ စ×သူရိယော စ, ကို ဒွန်သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော×သုတ် ဖြင့် သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-နိပါတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ ပကတိ စသ=သုတ်ဖြင့် သရအဆုံးရှိသော စန္ဒိမ×သူရိယ,ကို စန္ဒိမ×သူရိယ ဟု ပကတိပြု။ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်၊ အာ-ပြု၊ ချေ၊ ကင်၊ ပြီး၏။ ။နောက်နောက် ရူပ်များကိုလည်း ဤနည်းတူတွက်လေ။ လွယ်ပြီ။

၃၃၀ **စတုပ္ပဒ,ဝိဓိသုတ်။** ။တုလျာဓိ.ကရဏာ၌၊ မဟန္တသဒ္ဒါကို မဟာပြု-စီရင်သော သုတ်တည်း။ ။နီတို,၌ကား- 'မဟာ-ပုရိသော၊ မဟာဒေဝီ, စသည်

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ မဟန္တ-ဣ၊ ကြီးကျယ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ တုံ၊ ကြီးကျယ်၏ဟူသည်။ ပဒုမ-ဝ နဏ္ဍ၊ ပဒုမာကြာတောလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာ ပဒုမ ဝနံ၊ ပဒုမာ ကြာတောကြီးမည်၏။ မဟန္တီ စ၊ ကြီးသည်လည်းဟုတ်၏။ သာ၊ ကြီး၏ ဟူသည်။ နဒီ စ၊ မြစ်လည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာ နဒီ၊ မြစ်ကြီးမည်၏။ မဟန္တော စ၊ ကြီးမြတ်သည်လည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထိုမြတ်သည်ဟူသည်။ မဏိ စ၊ ပတ္တမြားလည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာ-မဏိ၊ ပတ္တမြားကြီး မည်၏။ မဟန္တော စ၊ မြတ်သည်လည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထိုမြတ်၏ဟူသည်။ ဂဟပတိကော စ၊ သူကြွယ် (သူဌေး)လည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာ-ဂဟပတိကော၊ မြတ်သော သူကြွယ် (သူဌေး) ကြီးမည်၏။ မဟန္တ-ဣ၊ များသည်လည်းဟုတ်၏။ တံ၊ ထို=ဟူ သည်။ ဓနဣ၊ ဥစ္စာလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာ-ဓနံ၊ များသော ဥစ္စာ မည်၏။ မဟန္တော စ၊ ကြီးသည်လည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထို-ဟူသည်။ ပုညော စ၊ ပုန်း (ဘုန်း) ရှိသူလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာ-ပုညော၊ ပုဉ်း (ဘုန်း) ကြီးသူ မည်၏။ ဗဟု ဝစနးဂ္ဂဟဏေန၊ (မဟတံ-ဟူသော)ဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါလွန်ဖြင့်။ ဣစိ၊ ဌ။ မဟန္တ-သဒ္ဒဿ၊ မဟန္တ-သဒ္ဒါ၏။ မဟ-အာဒေသော၊ မဟ,ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဟန္တ-ဣ၊ ကြီးသည် ဟုတ်၏။ တံ၊ ထို=ဟူသည်။ ဖလ-ဣ၊ သစ်သီးလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟ-ပ္ဖလံ၊ ကြီးသောသစ်သီးမည်၏။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ မဟ-ဗ္ဗလံ၊ ကြီးသောအား။ မဟ-ဒ္ဓနံ၊ များသောဥစ္စာ။ မဟ-ဗ္ဗယံ၊ ကြီးသောဘေး။

တို့ကို 'သီလာ-ဒိ-ဂုဏေဟိ မဟန္တော စ သော ပုရိသော စ၊-တိ-မဟာ-ပုရိသော။ သဗ္ဗာသံ ဥပ္ပဝိနံ ဇေဋ္ဌိက-ဘာဝေန မဟန္တီ စ သာ ဒေဝီ စ၊-တိ-မဟာ-ဒေဝီ' ဟု ကြံလျှင် မဟန္တ-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ။ ။'ဇနေဟိ မဟိတော ပူဇိတော စ သော ပုရိသော စ၊-တိ-မဟာ-ပုရိသော၊ ဇနေဟိ မဟိတာ ပူဇိတာ စ သော ဒေဝီ စ၊-တိ-မဟာဒေဝီ'ဟု ကြံလျှင် မဟိတ သဒ္ဒါ၏ ကာရိယတည်း-ဟု နှလုံးပြု၍, မဟန္တ, မဟိတာနံ 'မဟာ တုလျှာမိကရဏေ ပဒေ'ဟု သုတ်တည်း၏။ 'မဟန္တ မဟိတ' ကို၊ မဟာ,ပြုလေ-ဟူလို။

***မဟန္တ သဒ္ဒါ**-တစ်ခုတည်းဖြစ်လျက်၊ ဗဟုဝုစ်နှင့်ဆိုခြင်းကြောင့် ဗဟုဝစန သဒ္ဒါလွန်သည်။ ထို-ဖြင့်ရအပ်သော အတ္ထာ ဓိကကိုပြုခြင်းငှာ 'ဗဟု ဝစန-ဂ္ဂဟ ဏေန၊ စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါလွန်ဖြင့် မဟန္တ-သဒ္ဒါကို မဟ-ပြု လေ-ဟူလို။ ။ဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါလွန်ပင်မကြံသော်လည်း သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တံ, ဟူရကား၊ သံယုတ်ကြောင့် ရဿ,ပြုလျှင်လည်း မဟ-ပ္ဖလံ၊ မဟ-ဗ္ဗယ'စသည် ပြီး နိုင်၏။ ။တနည်း၊ထိုဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါလွန်ဖြင့် မဟိတ-ကို မဟာ-ပြု၍၊ မဟိတော စ သော ပုရိသော စ၊-တိ,မဟာ-ပုရိသော' စသော နီတိ, အလို ဆိုခဲ့သော ပုံစံ များ၌ စီရင်လေ။ ။မဟတံ မဟာ, ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိ,

http://www.dhammadownload.com

ကပ္ပ၊ရိသ် သမာသ် ဝါကျတို့၌လည်း မဟန္တ, မဟိတ-သဒ္ဒါတို့ကို မဟာ,ပြုရ၏။ 'မဟတီ ပညာ ယဿ တိ မဟာ-ပညော၊ မဟန္တံ-ဓနံ တဿ-တိ-မဟာ-ဓနော၊ မဟာ-ဘောဂေါ၊ မဟာ-ယသော၊ မဟာလာဘော'ဗဟုဗ္ဗီဟိ-ပုံစံ၊ ။'မဟတိ၊ မဟိတော ဝါ သဗ္ဗညုတ-ညာဏော သတ္တော အာသတ္တော-တိ-မဟာ-သတ္တော၊ မဟိတော,မဟိတဿ ပူဇိတဿ ဝါ ဗုဒ္ဓဿ ဗောဓိ-မဟာ ဗောဓိ' တပ္ပ၊ရိသ်ပုံ။ ။'မဟာ တေ ဥပါသက ပရိစ္စာဂေါ၊ ဗာရာဏသီ-ရဇ္ဇံနာမ-မဟာ၊ သာသေနာ၊ ဒိဿ တေ မဟာ' ဝါကျ-ပုံ။ 'ဥပါသက၊ ဒကာ။ တေ၊ သင်၏။ ပရိစ္စာဂေါ၊ စွန့်ကြဲ လွှဒါန်းခြင်းသည်။ မဟာ၊ မျှားပြား၏။ ဗာရာဏသီ ရဇ္ဇံနာမ၊ ဗာရဏသီ, နေပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ခြင်းမည်သည်။ မဟာ၊ မြတ်၏။ မဟာ၊ မျှားသော။ သာသေနာ ထိုစစ်သည် ဗိုလ်ထု ရဲမက်စုသည်။ ဒိဿတေ၊ ၏။-ပေး။

တစ်နည်း-တုလျှာဓိကရဏ-သဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မဓာရဲသမာသ် တစ်ခုတည်းကိုသာ ယူခြင်းကိုနှစ်စေ၏။ ကမ္မဓာရဲချည်းသာမဟုတ်။ ကမ္မဓာရဲ, ဗဟုဗ္ဗီဟိ နှစ်ပါးလုံးကို ယူလေ-ဟူလို။ ကာတန္တ ပဠိကာ, တစ်နည်း။ ။'တုလျှာ-ဓိကရဏ-ဂုဟဏံ ကမ္မဓာရယ နိ၀တ္တနဋ္ဌေ တေန ဗဟုဗ္ဗီဟိပိ ဘ၀တိ' ပဠိကာ။

ဤသုတ်အစီအရင်းကား—ယေဘုယျ အနိစ္စ ဂိဓိသာဘည်း။ 'မဟန္တာ-ရမ္မဏံ မဟန္တ-ပါတုဘာ၀ေါ' စသော သမာသ်၊ 'မဟန္တံ ဒုက္ခ-ဂ္ဂဟံ အနုဘာ၀ေယျ' စသော ဝါကျတို့၌၊ မဟာ မပြုရ။ 'ရတ္တ-ညု-မဟတ္တော်၊ ဝေပုလ္လ-မဟတ္တော်'ဟူသော တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းနှောင်းရာတို့၌လည်း မဟ-အပြုကို မြင်သောကြောင့်တည်း။ နိ ဗျာ ချာန်,တို့၌ကား တုလျှာ-ဓိကရဏ-သဒ္ဒါဖြင့် နိစ္စ၀ိဓိကိုပြသည်-ဟူ၏။ ။မဟန္တ ပုတ္တော-စသည်၌ တုလျှာ-ဓိကရဏ မဟုတ်သောကြောင့် သုတ်ရင်းဖြင့်လည်း မလုပ်ရ။ 'ယော၀ ဝိဘာ၀ါ ဣဒ-ပ္ပသိဒ္ဓိ'ဟူရကား၊ ယော၀-တောဂဆိုသော ဥပဒေမျိုးမှာ လိုသောအရာ၌သာပြီးစေနိုင်၍၊ 'မဟာ-ဃာသော၊ မဟာသတ္တော စသည်၌ ယော၀-ဝိဘာ၀, လုပ်ရ၏။ ။'မဟန္တ-ပုတ္တော'၌ မလုပ်ရ။ တုလျှာ-ဓိကရဏ နေ့ကပုဒ်ကြောင့်ကား၊ မလုပ်မနေရ။ သို့အတူက် နိစ္စ၀ိဓိ-ဟုလို။

အချို့ပညာ၀န်တို့ကား—မဟာ-သဒ္ဒါသည် 'သာယေနာ ဒိဿတေ မဟာ မဟာ တေ ဥပါသက ပရိစ္စာဂေါ၊ ဗာရာဏသီ ရဇ္ဇံနာမ မဟာ' စသော ပါဠိတို့ကို ထောက်၍၊ လိင်သုံးပါးနှင့်ယှဉ်ရကား နိပါတ်သာဘောရှိ၏။ သို့အတူက် 'မဟာ စ သာ နဒီစာတိ မဟာ-နဒီ၊ မဟာ စ သော ပုရိသော စ-တိ-မဟာ-ပုရိသော၊ မဟာ စ တံ ဖလ-ဿ တိ မဟ-ပ္ဖလံ'ဟု ဝိဂြိုဟ် ဆိုသင့်သည်-ဟူ၏။ ။နီတိ,၌လည်း "ပါ၀စနေ 'သာယေနာ ဒိဿတေ မဟာ'တိ ဣတ္ထိ လိင် ဘာ၀ေ မဟာ ဣတိ ပဒဿ ဒဿန တော 'မဟာ ပညာ ယဿ သော-ယံ-မဟာ-ပညော-တိ' နိဗ္ဗစနီယံ၊ ဧ၀ံ မဟာ ပုညံ, ကုသလံ"ဟု ပကတိ မဟာပုဒ်နှင့်ပင် ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ပြသေးပေ၏။ ။သဏ္ဌာန်ကား ဗျဉ္ဇနန္တမဟုတ်, ပုဒ်က၊ တ-ကို အာ-ပြု၊ ဣတ္ထိ

http://www.dhammadownload.com

၃၃၁-ဣတ္ထိယံ ဘာသိတ ပုမိ.တ္ထိ ပုမာ.ဝ စေ။ ။ဣတ္ထိယံ နိယတ ဣတ္ထိလိင်၌။ ဝတ္တမာနေ၊ ဖြစ်သော။ တုလျာ.ဓိကရဏော တူသော တည်ရာအနက်ရှိသော။ ပဒေ၊ ပုဒ်ကြောင့်။ ဘာသိတ-ပုမာ၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်ရှိသော။ ဣတ္ထိ အနိယတ ဣတ္ထိ

လိင်ဖြစ်၍ မဟတီ,ပုဒ်က၊ တီ-ကို အာ-ပြု၍၊ လိင်သုံးပါး၌ မဟာ-ရှင်ကိုပြု၏။ ။ 'မဟတ္ထေ.ကတ္ထေ ဇာတိယ ဃာသကရ.ဝိသိဋ္ဌေသု တုတီ စ' မုဒ္ဓဗောဓ။ ။ 'မဟတ် သဒ္ဒသ တ-ကာရသ အာ-ကာရော ဟောတိ ဓေ.တ္ထေ ဝိသေသျ-သဒ္ဒေ ပရေ ဇာတိယာဒိပရေ တု မဟတ် သဒ္ဒသ (ထီလိင်)တီ-ကာရသ အာကာရော ဘဝတိ.စ္ဆ.တ္ထော။ မဟတ် ဗလံ ယသ သော-မဟာ-ဗလော။ ဓေ၀ံ မဟတီ ကိတ္တိ ယသ သော မဟာ-ကိတ္တိ၊ ဝိသေသျ သဒ္ဒ-ပရတ္တံ ကမ္မဓာရယေ၀ သမ္ဘ၀တိ တေ မဟတ် စ သော ဒေ၀ေ၀ စေ-တိ-မဟာ-ဒေ၀ေ၀ မဟတီ စ သော ကိတ္တိ စာ.တိ မဟာ ကိတ္တိ' ၎င်း-၌။

ဆောင်ပုဒ်- "တုလျာ.ဓိကြောင့်၊ မဟိတ.မဟန္တာ။
သုတ်ရင်းသာ၊ မဟာပြုလေမင်း။
မဟ-အလုပ်၊ ဗဟုဝုစ်၊ ကြွင်းရုပ်၌ ယောဂ-သွင်း။"

ရှုပ်တွက်ပုံ- မဟာ-ပုရိသော၊ မဟန္တော စ×သော×ပုရိသော စ၊ မဟန္တော စ၊ ဟုတ်၏။ သော၊ ဟူသည်။ ပုရိသော စ၊ ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ အတ္ထေ၊ ၌။ ဒွိပဒေ တုလျာဓိကရဏော=သုတ်ဖြင့်၊ မဟန္တော စ×သော ပုရိသော စ,ကမ္မဓာရဲသမာသ် အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိတော=သုတ်ဖြင့်၊ သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသ,သဒ္ဒါဖြင့် စ-နိပါတ်ပုဒ်၊ တ-တို့ကိုချေ။ ပကတိစသ=သုတ်ဖြင့် သရအဆုံးရှိသော မဟန္တ×ပုရိသ,ကို။ မဟန္တ×ပုရိသ,ဟု ပကတိပြု၊ မဟတံ မဟာ တုလျာ ဓိကရဏော ပဒေ,ဤသုတ်ဖြင့် တူသော တည်ရာရှိသော ပုရိသ-ဟူသော နောက်ပုဒ်ကြောင့် မဟန္တ-သဒ္ဒါကို မဟာ-ပြု၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ မဟာ.ဒေ၀ီ.မဟန္တီ စ×သာ×ဒေ၀ီ စ-ရှေးနည်းမှီလုပ်။ မဟန္တီ×ဒေ၀ီ,ဟု ပကတိပြု။ ကမ္မဓာရယ သညော စ, သုတ်ဖြင့် ဒေ၀ီဟူသော နောက်ပုဒ်ကြောင့်၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်ရှိသော မဟန္တီ-ဟူသော အနိယတ ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဒါကို၊ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ခဲ့၊ (မဟန္တ×ဒေ၀ီဖြစ်၏။) မဟတံ မဟာ-သုတ်ဖြင့် တူသော တည်ရာရှိသော နောက်ပုဒ်ကြောင့်၊ မဟန္တ-သဒ္ဒါကို၊ မဟာ-ပြု၊ (မဟာ×ဒေ၀ီ) နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။မဟာ နဒီကဲ့လည်း ဤနည်းတူတွက်။ ကြွင်းရုပ်များကို မဟာ-ပုရိသော, နည်းတူတွက်။ ။ဗဟုဝစန-သဒ္ဒါပိုဖြင့်၊ မဟန္တ-သဒ္ဒါကို မဟ-ပြု။ ဝဂ္ဂေ ဃောသာ.ဃောသာနံ=သုတ်ဖြင့် အသရမှ နောက်ဖြစ်သော ဖ,ကို အ-သဒိသဒ္ဒေဘော် ပ,ပြု၊ နာမ်ခဲ့-စီရင်။ နောက်ရုပ်များလည်း-နည်းတူတွက်။ ။

၃၃၂-ဆ.ပ,ဒ,ဝိမိသုတ်။ ။ကာတန္တ၊ ၂-၅-၁၀။ ပါဏိနီ၊ ၃-၆-၃၄။ ဤသုတ်ကား၊ အတိဒေသ-ခြောက်မျိုးတို့တွင်၊ 'တံ သဘာ၀ါ.တိဒေသ'သုတ်

http://www.dhammadownload.com

လိုင်ဟော သဒ္ဒါသည်။ စေ အတ္ထိ၊ အကယ်၍ ရှိပြားအုံ့။ သော၊ ထိုအနိယတ ဣတ္ထိလိုင်ဟော သဒ္ဒါကို။ ပုမာ၊ဝ၊ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ရှုမှတ်အပ်၏။ ။ ဣတ္ထိယံ၊ ၌။ ဝတ္တမာနေ၊ သော။ တုလျာဓိကရဏေ၊ သော။ ပဒေ၊ ကြောင့်။ ဘာသိက ပုမာ၊ သော။ ဣတ္ထိ၊ သည်။ စေ အတ္ထိ၊ အံ့။ သော။ ကို။ ပုမာ၊ဝ၊ ကဲ့သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ယသ္မ၊ အကြောင် ယောကျ်ား အား။ ဒီဃာ၊ ရှည်သော။ ဇဃ်ာ၊ မြင်းခေါင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ယံ၊ ထိုယော်ကျ်ားသည်။ ဒီဃဇဃော်ာ၊ မည်၏။ ကလျာဏ-ဘာရိယော၊ မယားကောင်းရှိသည်။ ပဟူတ-ပညာ၊ များသောပညာရှိသည်။ ဘာသိသ-ပုမာ၊တိပဒံ၊ သည်။ တိမတ္ထံ၊ နည်း။ ဗြာဟ္မဏ-ဗန္ဓု၊ စ၊ ပုဏ္ဏားမျိုးလည်းဟုတ်၏။ သာ၊ ထိုပုဏ္ဏားမျိုးဟူသည်။ ဘရိယာ စ၊ မယားလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ ဗြာဟ္မဏ-ဗန္ဓု-ဘရိယာ၊ မည်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့၌။ ပတိသေနေ၊တ္ထံ၊ ၏။

တည်း။ ။'တဿ ပုဗ္ဗေ ဘာသိတ၊လိင်္ဂသ သဘာဝေ၊ တံ-သဘာဝေ၊' လုပ်။ ဣတ္ထိ-ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်၍ ယင်းလိင်ကိုပင် ဟောနေသော်လည်း၊ ရှေးဟောဖူးသော လိင်အတိုင်း တည်စေသော သဘောကို ညွှန်ပြသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ 'သော စ အတိဒေသော တံ သဘာ၊ဝ၊တိဒေသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗောနိ' ။သဏ္ဌာန,ကိုဋ္ဌ တံ-ရူပ၊ တိဒေသ-ဟုဆို၏။ ။'တဿ ပုဗ္ဗေ ဘူတဿ ပုလ္လိင်္ဂသ ရူပ်-တံရူပ် တံ ရူပဿ အတိ ဒေသော-တံ ရူပ၊တိဒေသော'လုပ်။ ဣတ္ထိလိင်ရူပ်ကို ရှေးဟောဖူးသော ပုလ္လိင်ရူပ်ဖြစ်အောင် ပြုရသည်၊ ညွှန်းရသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ။'ပုမ ၁စကဿ ပုမ္ဘာ၀ ဘာ၀ဿ သဒ္ဒဿ ပယောဂန္တရေ ပုမ် သမာ၀ိ-ဂ္ဂဟဿာ၊ယံ ရူပ်, ဟ-ဒေ ဘ၀တီ၊ တ္ယ၊ တ္ထတော ရူပ၊တိဒေသော၊ယံ'သရလာ-ဋ္ဌီ။ ။ကမ္မ၀ါ၊ရယ-အ်ညာ၊ကိ ဒေသဿ အ-သမ္ဘ၀ါ ရူပါ၊ဟိဒေသော၊ယံ' ကဝိရာ-ဇီ။ ။ကမ္မ၀ါ၊ရယ-သညေစ-ဟု ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်အရာ၌သာစီရင်သည်ဟု သိ။

'ပုဗ္ဗေ ဘာသိတော ပုမာ ယေန သ-ဘာသိတပုမာ' လုပ်။ ယေန၊ အကြောင် သဒ္ဒါဖြင့်။ ဝါ၊ သည်။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဘာသိတော၊ ဟောအပ်သော။ ဝါ၊ ဟော ဖူးသော။ ပုမာ၊ ပုလ္လင်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေး။ ။'ကေသ္မိ' အတ္ထေ ယော ထီ-ပုမာ ဝတ္တတေ၊ သော ဥတ္တ ပုံသကော'မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီအဆိုရှိရကား၊ အကြောင်သဒ္ဒါ သည် တခုသောအနက်၌ ဣတ္ထိလိင်-ပုလ္လိင်-နပုလ္လိင်ဖြစ်နိုင်၏။ ထိုသဒ္ဒါကို ဘာသိတ ပုမာ,ဟုဆိုသည်၊ ။တစ်နည်း၊ အကြောင် သဒ္ဒါသည် တစ်ခုသောအနက်၌ပင် အချို့ အရာ၌ ပုလ္လိင်ရှိပ်ဖြစ်၍ အချို့ အရာ၌ ဣတ္ထိလိင်ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်သောအခါ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပြန်၏။ ထိုသဒ္ဒါကို ဘာသိတ ပုမာ,ဟုဆိုသည်။ 'ဒီဃရတ္ထိ၊ ဒီဃော သံသာရော၊ ရူပ၀တီဣတ္ထိ၊ ရူပ၀ါ ပုရိသော၊ ကလျာဏီ ကညာ၊ ကလျာဏော ပုရိသော'ပုံစံ။ ။ ဤ၌,ဒီဃ သဒ္ဒါသည် ရှည်လျားသော ဒီဃတွေ့လက္ခဏာ, အနက်တစ်ခုတည်းပင်

http://www.dhammadownload.com

ဣတ္ထိလိင်, ပုလ္လိင်, နှစ်ပါးကို ဟောနိုင်၍၊ ဒီဃာ ဇဃ်ာ ယဿ, ဟူသော ဝါကျ၌ ဣတ္ထိလိင် ဒီဃာ သဒ္ဓါသည် 'ဒီဃော ဗာလာန သံသာရော' စသည်၌ ပုလ္လိင်ကို ဟောဖူး၍ ဘာသိတ ပုမာ,ဟု ဆိုရသည်။ အချုပ်မှာ ဝိသေသျ လိင်သို့ လိုက်ရသော ဝါစ္စလိင် သဒ္ဓါမျိုးကို ဆိုသည်ဟုမှတ်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ အမှတ်မရှိသော အနက်၌ ဟောဖူးသော ပုလ္လိင်,ရှိသော သဒ္ဓါ-ဟူသောအနက်ကို ယူချေသော် 'ဒေါ၏-ဘရိယာ'စသည်၌ ဒေါ၏-သဒ္ဓါသည် လေးပြည်ရှိ စိတ်,ဟူသော ပမာဏတွေ့,ကို ဟောသောအခါ ပုလ္လိင်။ ရေထည့်ခွက်-ပုံး, (သံပုံး) စည်ပိုင်း စသည်ကို ဟောသောအခါ ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်၍။ ပုမ္ဘဝါ.တိဒေသ ရောက်ခဲ့သော် 'ဒေါ၏ ဘရိယာ'ဟု မလိုအပ်သော အနိဋ္ဌ,ရှပ်သာဖြစ်ရာ၏။ သို့အတူက် ရှေက ဆိုခဲ့တိုင်းသာ မှတ်ရာ၏။ ။'နနု ဘာသိတော ပုမာ ယေန သော-ဘာသိတ ပုမာ, သဒ္ဓေါ ဣတိ၊ တဒါ 'ဒေါ၏ ဘရိယာ' ဣစ္စတြပိ ပပ္ပေါတိ (ဒေါ၏-သဒ္ဓါ ဟိ ပရိမာဏော ပုမေ,ကဋ္ဌ.ဗျ,ဝါဟ်နိယံ ဣတ္ထိယ.မီတိ နနေ.ကြ.က ဇာတီ.တိ) တသ္မာ သမာနာ.ယ-မာကတိယ.မီကိ ရတ္တဗ္ဗ.မီတိ? အယုတ္တ.မိစ္ဆာ.ဟ....ဘာသိတ ပုမာတိ၊ ဘာတိ တော ပုမာ ယသ္မိ အတ္ထေ သော-ဘာသိတ-ပုမာ ဣစ္စတ္ထော အည-ပဒ.တ္ထတ္ထေန နိဿိတော နနု တု သဒ္ဓါ.တိ။ နနု ကေန သဒ္ဒေန ယော ပုမာ ဘာသိတေ.တ် စေ? ဥစ္စတေ၊ ယဿ ပုမ္ဘာဝေါ ဝိဓာတု.မိဿတေ (ဣစ္ဆိယတေ) တေန.ဝ တဿေ.ဝ ပစ္စာ.သန္ဒတ္ထာ၊ ယဒိ ယေန ကေနစိ သဒ္ဒေန ဘာသိတ-ပုမတ္တံ ဣဟ အာသီယတေ (နိဿိယတေ၊) တဒါ ဘာသိတ ပုမ.ဂ္ဂဟဏံ နိရတ္ထကံ ဘဝေယျ, ဗျဝစ္ဆေဒါ ဘာဝယတော အတ္ထ-သဒ္ဒေနာပျ.ဝိမီယမာနတ္ထာ သဗ္ဗသော.ဝ အတ္ထသ ဘာသိတ ပုမတ္တံ ဥပပတ္တိတော၊ အတြ တု ဒေါ၏ သဒ္ဒေါ ပုမေ ပရိမာဏတ္ထော, ဣတ္ထိယံ တု ဇလ,ကွေ့ပန.တ္ထော.တိ၊ နနု အတ္ထော ဝတြ ဘာသိတ ပုမာ, ယဏာ ဒီဃ-ဇဃ်ော.တိ ပုမေ,ဣတ္ထိယ.ဠ ဝတ္ထမာနေန ဒီဃ-သဒ္ဒေန ဘာသိတ ပုမာ ဒီဃတ္ထ လက္ခဏ.တ္ထော ဣတိ၊ ပုမ္ဘာ.ဝ နိဗ္ဗန္ဓနံ တု ကာရိယံ သဒ္ဒသော.ဝ,အတ္ထေ တသ အသမ္ဘ.ဝတော' ကာတန္ဗ ပဏ္ဍိတာ။ ။'ဘာသိတော ပုမာ ယေန သမာနာ ယံ အာကတိယ ကေသ္မိ ပ.ဝတ္ထ နိမိတ္တေ ဘာသိတ-ပုမ သဒ္ဒေါ၊ တဒေတ.မေ.ဝ ကထံ ဘ.ဝတိ၊ ဘာသိတော ပုမာ ယသ္မိ အတ္ထေ ပ.ဝတ္ထ နိမိတ္တေ ဘာသိတ ပုမသဒ္ဒေန ဥစ္စတေ၊ တသ ပတိ ပါဒကော ယော သဒ္ဒေါ။ သော.ပိ ဘာသိတ ပုမာ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'ကေသ္မိ' အတ္ထေ ထီ-ပုမာ ဝတ္ထတေ၊ သော ဥတ္ထ-ပုံသကော တေန ဒေါ၏ သမ္ပတ္တိ၊ အတြ ပုမ္ဘာဝေါ နဘ.ဝတိ၊ ယတော ဒေါ၏ သဒ္ဒေါ ကဋ္ဌ.မ္မ၊ ဝါဟိနိယံ,ထိယံ ပရိမာဏော ပုမေ.တ်'မုဒ္ဓဗောဓ ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဠီ။ ။'ဥတ္ထော ပုမာ ယေန သော ဥတ္ထ ပုမာ ဧက.ပ္ပ ဝတ္ထနိမိတ္တေန ကေဗုဒ္ဓိ ဂယ္ဘတ္တေန ဥဘယတ္ထသ သန္ဓိကဋ္ဌတ္ထာ ကေ.ပ္ပ ဝတ္ထနိမိတ္တေန ဥတ္ထ-ပုံသကသ ပုမ္ဘာဝေါ၊ တေန 'ဒေါ၏ ဘရိယာ' ဣတျာ.ဒိ နဘ.ဝတိ၊ ဒေါ၏ သဒ္ဒေါ ပရိမာဏော ပမေ ကဋ္ဌ.မ္မ၊ ဝါဟိနိယံ ထိယံ ဝတ္ထတေ၊ အလော ဘိန္နပ္ပ ဝတ္ထ.နိမိတ္တေန ဗုဒ္ဓိ ဒ္ဒယ.ဂ္ဂဟိတေန ဥဘယ.တ္ထာ.ဘိဓာနသ ဝိပ္ပ-ကဋ္ဌတ္ထာ'ဝင်းရာမ-ဠီ။

http://www.dhammadownload.com

"ဧကော ဧဝ ဟိ ယော သဒ္ဓေါ တိသုလိဂ်ေသု ဝတ္တတေ။
ကေ.မေဝ.တ္ထ.မချာတိ သော ဘာသိတ-ပုမာ ဘဝေ။" ဗာ-ဋ္ဌ။

ဟိ-ယုတ္တံ၊ ဆိုသင့်၏။ ဧကော ဧဝ၊ တစ်ခုတည်းသာလျှင်ဖြစ်သော။ ယော-သဒ္ဓေါ၊ အကြင် သဒ္ဓါသည်။ ဧက.မေဝ.တ္ထံ၊ အနက်တစ်ခုတည်းကိုသာလျှင်။ အာချာတိ၊ ဟောသည်ဖြစ်၍။ တိသုလိဂ်ေသု၊ လိင်သုံးပါးတို့၌။ ဝတ္တတေ၊ ဖြစ်၏။ ယောသဒ္ဓေါ၊ ထိုသဒ္ဓါသည်။ ဘာသိတ-ပုမာ၊ သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"သုံး-လိင်ဆံလျက်၊ တစ်ပါးနက်၊ ဟောချက်-ယင်းသဒ္ဓါ။
ဘာသိတ.ပုမ၊ ခေါ်စကြ၊ ဖော်ပြ ကျမ်းဦးကာ။"

ရှ နီ-အလို. "ဒီဃဇဿ' စသော ပုံစံတို့တွင် ဒီဃာ×ဇဿ,ဟု ပကတိရပ်စီရင်ပြီးပုဒ်၌ နောက်ဇဿ, သဒ္ဓါသည် နိယတ ဣတ္ထလိင်ဖြစ်၍၊ တစ်ရံတစ်ခါမျှ ပုလ္လိင်ကို ဟောဖူးသည်မရှိသောကြောင့် 'ဒီဃော ဗာလာနံ သံသာရော' စသော တစ်ပါးသောအရာ၌ ပုလ္လိင်ကို ဟောဖူးသော။ သို့မဟုတ် ဟောဖူးသော ပုလ္လိင်ရှိသော ရှေ-ဒီဃာ,စသော အနိယတ ဣတ္ထလိင်ဟော သဒ္ဓါကိုသာ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ငဲ့ရ၏။ ။'ပုဗ္ဗ-ပဒသော ဝါ-ယံ ပုမ္ဘာဝါ.တိဒေသော'ရှု။ ။'ဒီဃ.ဇဿ', ကလျာဏဘရိယော.တိ အာဒီသု ပုဗ္ဗ ပဒသော.ဝ ပုမာ.တိ ဒေသော ဟောတိ၊ နှ ပရ-ပဒေ၊ ဇဿ ဘရိယာဒိ-သဒ္ဓါနံ ပုမ-ဘာသိတာ ဘာဝါ'နီ။

ဥ'နီတိ,ကား-ရှေပုဒ်ကို နိမိတ်လုပ်၍၊ နောက်နိယတ, ဣတ္ထိလိင်ပုဒ်ကို ပုမ္ဘာဝါ-တိ ဒေသ,မှုကြ၏။ ။ဤအလို 'ဣတ္ထိယံ၊ ၌။ ဝတ္တမာနေ၊ သော။ တုလျှာခိ ကရဏေ၊ သော။ ပဒေ၊ ရှေပုဒ်ကြောင့်။ ဘာသိတ-ပုမာ၊ ဝါကျအခိုက် အညပုဒ်၌, ဟောဆဲသော ပုလ္လိင်ရှိသော'ဟု သုတ်ကိုအနက်ပေး။ ။'ဘာသိတ ပုမာ'ပုဒ်ကို လည်း အည-ပဒေးတွေ ဘာသိတော ပုမာ ယသ္မိံ ဣတ္ထိယံ သာ-ဘာသိက-ပုမာ, လုပ်၍ အညပုဒ်ဖြစ်သောအခါ ဟောအပ်သော ပုလ္လိင်ရှိသော နောက် နိယတ ဣတ္ထိလိင် ဝါစက-သဒ္ဓါကို ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ငဲ့လိုက်က၊ ဝိသေသန အ.ပ္ပဝေနဖြစ်သော ရှေ-အနိယတ,ဣတ္ထိလိင် ဟော-သဒ္ဓါသည်, မိမိ ဝိသေသန သဘောအလျောက် ဝိသေသျှ.ပ္ပဝေနပုဒ်၏ လိင်သို့ လိုက်သွားရသဖြင့် 'ထွန်နောက် ရေပါ' ဆိုသလို အလိုလို အာဒီဃ ပျောက်သွားရသတည်း။ ။ဗာ, ဗျာချာန် တို့ကား၊ ရှေ-နောက်, နှစ်ပုဒ်လုံးငဲ့ရမည် အံ့ကုန်၏။ ။'ဣတ္ထိယံ ဘာသိတ-ပုမိတ္ထိ ပုမာဝ စေ.ဘိ ပုမ္ဘာဝါ.တိ ဒေသော ပုဗ္ဗ.ဠုတ္တရ-ပဒေသု အာ, ဤပစ္စယာန.မဘာဝေါ' ဗာ။ ။ဤသို့-ရှေပုဒ်, နောက်ပုဒ်, နှစ်ပါးစုံငဲ့ကြသော ဝါဒ သုံးရပ်တို့တွင်၊ ဥ,နီတိတို့အလို နောက်ပုဒ်ကိုငဲ့ရလျှင် ဗဟု-နဒီကော ဇနပဒေါ၊ ဗဟု-ဒါသိကော ပုရိသော၊ ဗဟု-ကုမာရိကာ, ကုလ,စသည်၌, နဒီ,ဒါသီ,စသော ပုဒ်မျှားဝယ် ဤ-ပစ္စည်းပျောက်၍ 'ဗဟု-နဒကော။ ဗဟု-ဒါသကော' စသည် ရှုပ်ဖြစ်ရာ၏။ ဗဟု-

http://www.dhammadownload.com

နဒီကော,ဗဟု-ဒါသိကော'စသည် ရှုပ်မပြီးနိုင်။ 'ဗဟု-နဒတော၊ ဗဟု-ဒါသကော' ဟူ၍လည်း ပိဋကတ်တွင် ကျင်လည်သည်မရှိ၊ သို့အတွက် ဥ, နီတိ, ဟို ဝါဒ-အလျဉ်းပင်မသင့်။ ထို့အပြင် နယ်ယတ ဣတ္ထိလိင်ပုဒ်ကိုမည်သည် ဘယ်မှာပဲဖြစ်ဖြစ်, လိင်ပြောင်းရိုးမရှိ၊ ပကတိအတိုင်းသာ တည်ရှိရမည်ဖြစ်၍၊ လိင်အတွက် လျှဉ်းပါးရန်မလို။ သို့အတွက် နှစ်ပုဒ်ခဲ့ ဆရာတို့၏ ဝါဒလည်းမသင့်။ နောက်သုတ်ကို ထောက်၍၊ ရှေ့ပုဒ်ခဲ့ ရှု ဝါဒကောင်းသည်ဟု ခုံသမာတ်ပြုလိုသော နို,ဆရာသည် 'တသ္မာ ပုရိမ ဝါဒေါ,ယေဝ သုန္ဒရော'ဟု မိန့်၏။ ဂုရု,လည်း။—

''ဒ္ဒါသေ ပရသ္မ ပုမ္ဘာဝေါ၊ ပုဗ္ဗ-ဘာဝေါ ရှုပသိဒ္ဓိယံ။
ဥဘယ-ဘာဝေါ ဗျာချာနေ၊ မဗ္ဗော-ဝါဒေါ,ဝ သုန္ဒရော။''

ဟု-သင်္ဂဟမှု၏။ အလယ် ရှု-ဝါဒသာ, ကောင်းသည်-ဟူလို။ ။နာ,ဆရာကား၊ ဥ ဝါဒကောင်းသည်ဟု ဆို၏။ မိမိရှုပ်တွက်ပုံနှင့်ပင် ဆန့်ကျင်၍နေသည်။—

''ဒ္ဒါသေ ပရသ္မ ပုမ္ဘာဝေါ၊ ပုဗ္ဗသ္မ ရှုပသိဒ္ဓိယံ။
ဥဘယ-ဘာဝေါ ဗျာချာနေ၊ တေသု ပုဗ္ဗသ္မ သုန္ဒရော။'' နာ

သက္ကက, ဗျာကရုဏ်း ကျမ်းများ၌လည်း ရှု နှင့်အတူ ရှေ့ပုဒ်ကိုချည်းသာ ခဲ့ကြ၏။ ။'ပုမာ,ဝ ဝါ ပုဗ္ဗသ္မ။ ။သမာသေ သမာနာဓိကရဏေ ဣတ္ထိလိင်ေ ပရေ ပုဗ္ဗသ္မ ဥတ္တ-ပုံသကသ္မ ဣတ္ထိလိင်သ္မ ပုလ္လိင်သော,ဝ ရှုပဝ,ဗ္ဗရိယော။ ဥတ္တ-ပုံသကသ္မ ကိ, ဆာယာ ဒုတိ,ယော, ဂင်္ဂါ-ဘရိယော' သိဒ္ဓန္တစ္ဆဒ္ဒိကာ။ ''သမာသေ သတိ သမာနာ-ဓိကရဏာနံ ဧကဝိဘတ္တျ,န္တာနံ ဝိသေသနံ ဝိသေသျ,ဘာဝေန ဧက,တ္ထ နိဋ္ဌတ္တံ သမာနာ,ဓိကရဏတာ၊ တသ္မိ ဝတ္တမာနသ္မ ပုဗ္ဗသ္မ ပုဗ္ဗပဒ-ဘူတသ္မ ဥတ္တ-ပုံသကသ္မ ဣတ္ထိလိင်သ္မ ပုမာ,ဝရှုပံ ဘဝတိ၊ အနေန ပုမ္ဘာဝေါ ရှုပဝတီ ဣတ္ထစ္ဆတြ ဝတ္တမာနသ္မ ဣတ္ထေါ နိဝတ္တိ၊ အတော 'ပုပဝ,ဗ္ဗရိယာ ဣတိ''သာရသ္ဒတ-ဋီ သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ-စသော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများလည်း ဤနည်းတူပင် ဆို၏။ ။

ပုမ္ဘာ ဝါ,တိ ဒေသ, ဟူသည် ယေဘုယျသာ၊ နှ ပုလ္လိင်လည်း ခဲ့ရ၏။ 'ထိယံ တုလ္ဘာ,ဓိကရဏေ စေ ဘာသိတ ပုံ-နပုံသကာ ယထာရဟံ ပုံ-နပုံသကာ-ဝီ နီတိ သုတ်။ ။'သုခ ပဋ္ဌိ-ပဒါ အသ္မ တံ-သုခ,ပ္ပဋ္ဌိ ဂဒ်, ပထဝီ ကသိဏ်-စျာနံ' ပုံစံ။ ။ လ္ဒိုင်ကဲ့သို့ ခဲ့ရသည်ကို ပုမ္ဘာဝါ,တိဒေသ,ဟု ဆိုသည်။ ဒီဃာ+ဇဃ်ာ,ဌ ဤသုတ်ဖြင့် ပုလ္ဒိုင်ကဲ့သို့ခဲ့လိုက်လျှင်ပင် ရှေ့-အနိယတ, ဣတ္ထိလိင် ဒီဃာ ပုဒ်က, အာ-ပစ္စည်း ကျေပျောက်၍ အ-ကာတန္တ, အနေသို့ ရောက်သည်ပြင်၊ နောက် ဇဃ်ာ,ပုဒ်ဌ်လည်း နိယတ ဣတ္ထိလိင်ပင် ဖြစ်ခြားသော်လည်း၊ ဤသုတ်က, တံ-သဘာဝါတိ ဒေသ,သုတ်ဖြစ်၍၊ အာ-ပစ္စည်းကျေပျောက်၊ ပုလ္လိင် အာ-ကာရန္တ အနေသို့သာ ရောက်ရလေ၏။ ။နို,အလို၊ အည ပဒတ္ထ,ပ္ပဓာန, သမာသ်ဖြစ်၍၊ အညပုဒ်လိင်သို့ လိုက်သွားရသဖြင့် အာ-ပစ္စည်း အလိုလို ကျေပျောက်၍၊

http://www.dhammadownload.com

အ-အာရန္တ ပုလ္လိင်သဘောသို့ ရောက်လေ၏။ ။ရ, အလို၊ နောက်ပုဒ်က အာ-ဒီဃကို။ ကွစာ.ဒိ, သုတ်ကြီးဖြင့် အ-ရဿ ပြုရမည်-ဟူ၏။ ။သက္ကတ,တို့ဌ်ဌလည်း ရဿပြု သုတ်ကိုဆို၏။ ။'အည.တ္ထေ။ ။ဣတ္ထိ-လိင်ဿ အည.တ္ထေ ဝတ္တမာနဿ ပရဿ ရသော ဘဝတိ' သာရသ္ဝတ။ ။'ဣတ္ထိလိင်ဿ ဣတ္ထိ-ပစ္စယန္တဿ သဒ္ဒဿ အည္ထေ ပရတ္ထေ ဝတ္တမာနဿ ရသော ဘဝတိ၊ ဥတ္တရ ပဒဿ ဣတိ သေသော။ အည္ထ၁ပုဗ္ဗ-ပဒေ 'ရူပဝတီ' ဣတ္ယ.ဒီ.ပွသင်္ဂ၊ အတော ဘရိယာ သဒ္ဒဿ ရသော'။ ၎င်း—ဠီ။

ဆောင်ပုဒ် - ''ရှေပုဒ်ဌ,ကြ၊ ပုမ္ဟ၁ဝ၊ ရူ.က, သူမိန့်မှ၁။
နောက်-ပုဒ်ဌ,အပ်၊ ဆိုသတတ်၊ ကျမ်းမြတ်, နီတိ ဥ။
ဗာလ၁ဝတံ၊ ကျမ်း.ဗျာချန်၊ ဌ,ရန်-နှစ်ပုဒ်သ၁။
နော၊်-နှင့် ဥဘယ ပြစ်မျှ၁းလှ၊ ပုယ်ကြ-မျှ၁းဆရာ။
ရူ-ကျမ်းဖြတ်ထုံး၊ အကော၁င်းဆုံး၊ အာ၁းလုံးသက္ကတ-ညီပေတ၁။''

သုတ္တ.ဂ်-ဝိစယ–ဤသုတ်ကား စတု ရဂ် သမ္ဗန္ဓတို့,တည်း။ ရှေပုဒ်က ဣတ္ထိလိင်လည်းဖြစ်ပါမှ၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်လည်းပါရှိမှ၊ နောက်ပုဒ်က နီယတ ဣတ္ထိလိင်လည်းဖြစ်ပါမှ၊ ရှေပုဒ်နှင့် တုလျှာ-ဓိကရဏလည်းဖြစ်ပါမှ ဤအင်္ဂါလေးပါးစုံမှ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ဌ,ရမည်။ တစ်ပါးပါးချို့က မဌ,ရ။ 'ကုမာရီ ရတနံ ယဿ သော-ကုမာရီ-ရတနော, ပုရိသော' ဤပုံစံ၌ နောက်ပုဒ်က, ဣတ္ထိလိင်မဟုတ် ဂေ.ဂ်ဝိကလ,ဖြစ်၍ မဌ,ရ။ ဌ,လျှင် မလိုအပ်သော 'ကုမာရ.ရတန'ဟု အနိဋ္ဌရူပ် ဖြစ်လိမ့်မည်။ ။'ကုမာရီသု ဘတ္တိ ယဿ သော-ကုမာရီ-ဘတ္တိကော၊ သမဏီ-ဘတ္တိကော၊ ဗြာဟ္မဏီ ဘတ္တိကော' ဤပုံစံမျှား၌ နောက်ပုဒ်နှင့် တုလျှာ.ဓိကရဏ မဟုတ် ဂေ.ဂ်ဝိကလ,ဖြစ်၍ မဌ,ရ၊ ဌ,လျှင် ကုမာရ-ဘတ္တိကော, စသည် အနိဋ္ဌရူပ်ဖြစ်လိမ့်မည်။ ။'ဂါမဏိကုလံ ဒိဋ္ဌိ ယေန သော-ဂါမဏိ ဒိဋ္ဌိ' ဤပုံစံ၌ ဂါမဏိ-သဒ္ဒါ ဘာသိတပုမပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ ဤ၌ ကုလ ဝါစကဖြစ်၏၊ နပုလ္လိင်ဖြစ်နေသည့် အတွက် ဣတ္ထိလိင်ပစ္စည်းမရှိသောကြောင့် ဂေ.ဂ်ဝိကလဖြစ်၍ မဌ,ရ။ 'သဒ္ဒါ ပကတိ-ယဿ သော-သဒ္ဒါ-ပကတိကော' ဤပုံစံ၌ ရှေပုဒ်က, နီယတ ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်နေ၍၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်မရှိသောကြောင့် ဂေ.ဂ်ဝိကလ ဖြစ်၍ မဌ,ရ။ ။'သဒ္ဒါခေနော၊ ပညာ-ခညော' စသည်ကား ဒုဝ-ဂ် ဝိကလ-ပုံစံမျှားတည်း။

ကာတန္တ၌-ကိုလေးချက်ထုတ်၏။ သို့သော် အင်္ဂါယူပုံကား မတူပေ။ 'ပုမာ၀ ဘာသိတ-ပုမာ အနူ-ပူရဏာ.ဒီသု ဣတ္ထိယံ တုလျှာ.ဓိကရဏော' ၂-၅-၁၀။ ။'ဣတ္ထိယံ ဝတ္တမာနေ၀ ဘာသိတ-ပုမာ အနူ ပုမာ၀ ဘ၀တိ၊ ဣတ္ထိယံ ဝတ္တမာနေ တုလျှာ.ဓိကရဏော ပူရဏာ.ဒိ ဝဇ္ဇိတော ပဒေ ပရတော၊ သောဘန-ဘရိယော၊ ဒီဃ-ဇဃော်၊ အတ္ထတော ပုဗ္ဗဿ ပရဿ စ ဣတ္ထိယံ ဣတိ ဝိသေသနတော၊ ဂါမဏိ

http://www.dhammadownload.com

ကုလံ ဒိဋ္ဌိ ယဿာ.တိ-ဂါမဏိ-ဒိဋ္ဌိ၊ ကလျာဏီ ပဓာနံ ဣမေသံ-ကလျာဏီ-ပဓာ
နော ဘာသိတ-ပုမာ.တ္ထော.တိ ကိ ၊ ဒေဝီ ဘရိယာ။ အနု ဣတိ ကိ ဗြဟ္မဗန္ဓု-
ဘရိယော။ ပူရဏာ.ဒီသု.တိကိ ၊ ကလျာဏီ ပဗ္ဗမာ,ရတ္တော' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။
မုဒ္ဓဗောဓ-ဠီ, ၌ သံးချက်ထုတ်၏။ ။'ဥတ္တ ပုံသကော ကိ ၊ ဂဂ်ါ ဘရိယော။
ဧကေးတ္တေကိ ၊ သုန္ဒရိယာ ဗုဒ္ဓိ သုန္ဒရီ-ဗုဒ္ဓိ၊ ဣတ္ထိလင်္ဂ ကိ ၊ သုန္ဒရီ-မနော'ဂင်း-ဠီ။ ။
သို့အတူက် ဤကစ္စည်းကျမ်း၌လည်း၊ ဣတ္ထိယာ.နှင့် ကိမတ္ထံ၊ ကုမာရီ ရတနော
ဧက.တ္တေဘိ ကိ.မတ္ထံ၊ ကုမာရီ.ဘတ္တိတော။ ဣတ္ထိတိ ကိမတ္ထံ၊ ဂါမဏိ-ဒိဋ္ဌိ။
ဘာသိတ.ပုမေ.တိကိ.မတ္ထံ၊ သဒ္ဒါ-ပကတိကော'ဟု ကိ လေးချက်ထုတ်သင့်၏။
သို့သော် ဝုတ္တိဆရာ, ဘာသိတ ပုမာ, အဂ်ါတစ်ခုကိုသာယူ၍ ကိ တစ်ချက်သာ
ထုတ်တော်မူခဲ့သတည်း။ ။ဗျာကရဏ်းကျမ်းဆရာတို့ကား-ပူရဏီ ပစ္ဆယန္တ နှောင်း
ရာ၌လည်းကောင်း၊ ဥ-ပစ္ဆယန္တ ဘာသိတ ပုမ သဒ္ဒါ, သညာ-သဒ္ဒါ, ပူရဏီ-
ပစ္ဆယန္တ-သဒ္ဒါ, အက-၏ အ-အက္ခရာ ဥပဓာရှိသော သဒ္ဒါ-စသည်တို့၌ လည်း
ကောင်း ပုမ္ဘာဝမဖြစ်၊ ပုံစံကား-'ကလျာဏီ ပဗ္ဗမာ ရတ္တိယော.ဝ ၊ မောရ-ဘရိ
ယော,ဗြဟ္မဗန္ဓု-ဘရိယော,ဒတ္တာ-ဘရိယော, ဂုတ္တာ-ဘရိယော,ပဗ္ဗမီ-ဘရိယော'
ပါစိကာ-ဘရိယော, သရိကာ ဘရိယော' စသည်တည်း။ ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်၌
ဖြစ်မူကား သညာ-သဒ္ဒါ စသည်တို့နှင့်လည်း ပုမ္ဘာဝဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။- 'ဒတ္တ
ဘရိယာ, ဂုတ္တ-ဘရိယာ, ပဗ္ဗမီ-ဘရိယာ' ပါစိက-ဘရိယာ သရိက-ဘရိယာ,
စသည်-ပုံစံ။ ၊'ပုမာ.ဝ ဘာသိတ-ပုမာ, နု-ပူရဏာဒီသု။ ဣတ္ထိယံ တုလျာ
ဓိကရဏော။ ။သညာ ပူရဏီ ကော.ပဓာတုန' ကာတန္တ၊ ၂-၂-၁၉။

ကိ ပုံစံ၌ ရှင်းလင်းချက် ဤ'ဗြာဟ္မဏ.ဗန္ဓု-ဘရိယာ' ကိ ပုံစံအတွက် အလွန်
ရှုပ်ထွေး, ပွေယှက်, အသိခက်၍နေ၏။ ခက်ပုံကား-ဗန္ဓု-သဒ္ဒါကို အဘိဓာန်၌
'ဗန္ဓဝေါ,ဗန္ဓု,ဗန္ဓ-ဇနော၊ သ-ဂေါတ္တော,ဉာတိ, ဉာဏကော'ဟု ဆေ့မျိုးသာမန်
ဟော ဉာဏရန္တ,ပုလ္လိင်-ဟု ဆို၏။ သို့သော် ဉာတိ, မတ္တဟောဖြစ်၍ 'နေရ၊ သေတု'
သဒ္ဒါမျှားကဲ့သို့၊ နိယတ-ပုလ္လိင်မျိုးမဟုတ်သဖြင့်။ ဝမ္မ-စသောပုဒ်မျှားလို၊ ဣတ္ထိ-
ဝါစက, ဥန္ဒင့် ယှဉ်သောအခါ ဗန္ဓု-ဟု ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်နိုင်၏။ သို့ဖြစ်နိုင်လျှင်
'လောကေ.က-ဗန္ဓု.မလ-ပဗ္ဗ-စက္ခု' စသည်၌ ပုလ္လိင်ကို ဟောဖွဲ့ရကား 'ဧကော
ဧ ဝ ဟိ ယော သဒ္ဒေါ, တီသု လိင်သု ဝတ္တတေ။ ဧက.မေ ဝ-တ္ထ.မာချာတီ၊ သော
ဘာသိတ-ပုမာ ဘဝေ'ဟူသော ဥပဒေနှင့်အညီ၊ ဘာသိတ ပုမ-သဒ္ဒါမျိုးဖြစ်နေ၍
ပစ္ဆု.ဒါဟရဏ, ကိ ပုံစံ မထိုက်သင့်။ မူလ ပုံစံသာ ဖြစ်သင့်ရာ၏။ သို့အတူက်
နိရုတ္တိ,၌ 'ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု ဘရိယာ ယဿ သော-ဗြာဟ္မဏ.ဗန္ဓု-ဘရိယော, ဥ-
ပစ္ဆယ နိ ဝ ဝ ဝ'ဟု မူလပုံစံပင်ထုတ်၏။ ။ဤ-နီတိ,တို့၌လည်း ဘာသိတ ပုမအဂ်ါ၌
ဤကစ္စည်းကျမ်းပုံစံမျိုးကိုမထုတ်ကြ။ ရှ,၌ 'ဘာသိတ ပုမာ.တိ ကိ ၊ သဒ္ဒါ-ခုရော,
သဒ္ဒါ-ပကတိကော' တို့ကိုထုတ်သည်ပြင်၊ နီတိ,၌လည်း ယင်းပုံစံမျှားကိုပင်ထုတ်၍

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါ-ဟူသော ရွေ့ပုဒ်၏ နိယတ ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သည့်အတွက် ဘာသိတ ပုမာ အင်္ဂါပျက်၍၊ ဤသုတ်အရာ မဟုတ်ဟု သိသာ၏။

ကစ္စည်းကျမ်း၏–မှီရာ သက္ကတ-ကာတန္တ,၌ ဤပစ္စည်းပုံစံမျိုးပင် ထုတ်၏။ သို့သော် ဘာသိတ ပုမာ အင်္ဂါအရာ၌ထုတ်သည်မဟုတ်၊ ဣတ္ထိ ဝ ါစက,ဥပစ္စယာန္တ, ဘာသိတ-ပုမ, သဒ္ဒါမျိုးကို ပုလ္လိင်-မင့်ရဟု ပယ်ထုတ်, နုတ်သိမ်းရန် ဆိုသော အနု-ဟူသော သတိ သေခ အတွက်သာထုတ်၏။ ။'အနု ဣတိ ကိ'၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု-ဘရိယာ'။ ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'ဥ-သဒ္ဒေါ ဣတ္ထိ ပစ္စယော ပုမာ.ဝ ဣတိ ပုမ္ဘာဝေန ဣတ္ထိ-ပစ္စယ.ပ္ပတိသေခော ဧဝ ဂမျတေ'ဌင်း-ဋီ။ ။ယင်းကာတန္တ ဝုတ္တိ၌ ဘာသိတ ပုမ,အရာဝယ် 'ဘာသိတ-ပုမ.တ္ထော ဣတိ ကိ'၊ ဒေါ့ကို ဘရိ ယော'ဟု ရွေ့ဣတ္ထိလိင်ဟော ပုဒ်နှင့်ပင်ထုတ်၏။ သို့အတွက် ဤ'ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု ဘရိယာ'ပုံစံအတွက် အလွန်ခဲခက်၍နေ၏။ ရှေ့,နီတိ,ဆရာတို့လည်း သဘောတူကြ မည်မထင်။ ။နိရုတ္တိ,ဆရာ မူလပုံစံတွင်သို့ သွင်းထားခြင်းလည်း သက္ကတကျမ်း မျှားနှင့် မညီ။ ။ဥ-ဆရာတော်ကြီးလည်း 'သတိပိ တုလျာ.ဓိကရဏေ ပဒေ ဘာသိတ ပုမတ္တာဘာဝေ ါ'ဟု ယောင်ဝ ါးစရာ ဤမျှသာဖွင့်ဆို၍၊ သေချာကျန်-မဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့်ပြင် 'ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု စ သာ ဘရိယာစာ.တိ ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု-ဘရိ ယာ'ဟု ကမ္မဓာရဲ လုပ်ထားပြန်သဖြင့် သာ၍ပင် မှောက်မှားစရာ ဖြစ်နေ၏။ ယင်း၏အဖွင့် သံပျင်, နိရုတ္တိ မဏ္ဍူသာ, ဋီကာတို့ကိုလည်း အားမကိုးရ။

ယောင် ဝ ါးဖြစ်ရပုံကား–ဥသ,ကိ ုစ္ဆပါ၌ဌကို နောက်ပုဒ်ငဲ့ကြိုက် နိဿယဆရာ တို့က။ ။'တုလျာ.ဓိကရဏေ၊ သော။ ပဒေ၊ ဘရိယာ-ဟူသော နောက်ပုဒ်သည်။ သတိပိ၊ ရှိသော်လည်း။ တသ၊ ထိုဘရိယာ-ဟူသော နောက်ပုဒ်၏။ ဘာသိတ-ပုမတ္တာ.ဘာဝ ါ၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်အဖြစ်မရှိသောကြောင့်။ ဣမိနာ သတ္တေန၊ ဤသုတ်ဖြင့်။ ပုမာ.ဝ၊ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့။ နဒ္ဒဗ္ဗာ၊ မမ္ပည့်အပ်'ဟု အနက်ပေးကြကုန်၍ ရုပ်တွက်သောအခါလည်း ဥသ-ဆိုအတိုင်း ကမ္မဓာရဲ ရုပ်တွက်၍၊ ဤသုတ်ဖြင့် တူသော တည်ရာရှိသော ဘရိယာ, ဟူသော ဣတ္ထိလိင်ကို ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ဇဲ့သင့်ပြား သော်လည်း၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်ရှိသည်မဟုတ်သောကြောင့် မင့်စေရ။ ကမ္မဓာ-ရယ သညေ စ,သုတ်ဖြင့် တူသော တည်ရာရှိသော ဘရိယာ သဒ္ဒါကြောင့် ဟော ဖွားသော ပုလ္လိင်ရှိသော ဗြာဟ္မဏ-ဗန္ဓု-ဟူသော ဣတ္ထိလိင်ကို၊ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ငဲ့-ဟု ဆိုပြီးမှ ဝ ါကျ၌ ဝိဘတ်တွေ့ကိုချေ၍ တွက်ကြကုန်၏။ ။မူလပုံစံဝယ် ယသ, ဟူသော အညပုဒ်ကို နိမိတ်လုပ်၍ နောက်ပုဒ်ကိုငဲ့၏။ သို့သော် နိမိတ်နှင့် နိမိတ္တဝန် တို့အခြားမရှိ တစပ်တည်းဖြစ်၍ တော်ပါသေး၏။ ဤကိ ုပုံစံ၌ကား၊ အလယ်က-စ,တ,ပုဒ်တွေ ခြားဆီး၍နေ၏။ 'သရေ-တိ သြပသိလေသိကာ,ခာရော'ဟု ဗာ, အဆိုရှိ၍၊ သြပသိလေသိကာခာရ-ဟူသည် အခြားအဆီးမရှိရ 'ဥက္ခလိယံ အာ့စာမော' ကဲ့သို့ တစပ်တည်း တည်နေမှသာလျှင် စီရင်နိုင်သည်ကို သတိမမူ

http://www.dhammadownload.com

မ်ခြင်း။ နောက်သုတ်ဖြင့် ရွှေပုဒ်ကိုင့်မိပြန်သဖြင့် နောက်သုတ် 'ခတ္ထိ ဗန္ဓု-ဒါရိကာ' ကိ ရှင်ကို အလုပ်ကျပ်နေပြန်၍ 'ဤသုတ်ဖြင့် ဒါရိကာ-သဒ္ဒါ၌ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ဝဲ့ငြား သော်တည်း၊ နိယတ ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်၍ မင့်စေရ' ဟု 'ခေါ်မောက် လှန်တပ်သလို' ယောင်ဝါးကာ နောက်ပုဒ်ကို လျှင်းပါးမိခြင်း၊ ရွှေပုဒ်မှာ ဝါကျ၌ဝဲ့၍၊ နောက်ရှေ့ပ်မှာ ပကတိ,လုပ်ပြီးမှဝဲ့ခြင်း-စသည်ဖြင့် အလွန်ယောင်ဝါးချက်များလှ၏။

ဥာသ်ဆရာတော်ကြီးလည်း- ကစ္စည်းဝုတ္တိဆရာ နောက်သုတ်မှာမှ ပုဗ္ဗေသဒ္ဒါ ထည့်ခဲ့သည်ကို အထူးတလည်ထင်မှတ်၍၊ ကိုးစားမိသည့်အတွက် နောက်ပုဒ်ဝဲ့ကြ ရခြင်း။ မိမိအယူနှင့်ကိုက်ရန် ကိ ပုံစံကို ကမ္မဓာရဲ ဝါကျလုပ်ရသဖြင့် မူလဥဒါဟ ရှက်, ပစ္စုဥဒါဟရှက်တို့ကား အမျိုးအစား တူရိုးဖြစ်ပါလျှက်၊ မတူ ပျက်ကွက် ရခြင်း။ နိဿယဆရာတို့ ရှင်တွက်သည့်အတိုင်းဖြစ်လျှင် 'ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု-ဒါရိကာ' ပုံစံသည် နောက်သုတ် မူလပုံစံဖြစ်နေပါလျှက်၊ နောက်သုတ်မှာ ယင်းနှင့်ဆင်ဘူ ကိ ပုံစံ 'ခတ္ထိယ-ဗန္ဓု-ဒါရိကာ'ကို သုတိမမှုသည့်ပြင်၊ ကမ္မဓာရဲ ရထိုက်သော ပုံစံ များလည် ယေဘုယျအားဖြင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိလည်း ဖြစ်နိုင်သည်ကို သတိမမှုမိခြင်း စသော ချွတ်ယွင်းချက်တွေ ဖြစ်ပေါ်၍နေလေ၏။

ကစ္စည်းဝုတ္တိ-ဆရာလည်း ဤ ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု-ဘရိယာပုံစံကို ဘာသိတ-ပုမာ အင်္ဂါ၌ ထုတ်ထားခြင်းသည် အလေးမမှုမိခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ထင်မိပေ၏။ အကြောင်းကား-ယင်းပုံစံများသည် ကာတန္တဝုတ္တိ၌လာသော ပုံစံများဖြစ်သော ကြောင့်တည်း။ သို့သော် ဗြာဟ္မဏ-ဗန္ဓု-မဟုတ်။ 'ဗြာဟ္မဗန္ဓု-ဘရိယော' ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိပုံစံထုတ်၍၊ ဟောဖူးသော ပုလ္လိင်ရှိသော်လည်း အနူ-ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့် မြစ်၍ ပုလ္လိင်မင့်ရှုတဲ့၊ ပုမ္ဘာဝ ဝိဓိကိုမြစ်၍ ဣတ္ထိလိင် ဥ-ပစ္စည်းတင်းလင်းရှိသည်ကို သတ်မမှုယူ၍ ထည့်မိဟန်တူသည်။ သည်သာမကသေး။ ကာတန္တဝုတ္တိ 'ကမ္မဓာရယ သညေ ဘု မှုမ္ဘာဝေါ ဝိဓိယတေ၊ ၂-၅-၁၉ ဟူသော နောက်သုတ်မှာလည်း 'အနူဣတိကိ ဗြဟ္မ ဗန္ဓု-ဒါရိကာ' ဟု ဤကစ္စည်းကျမ်းမှာလိုပင် ထုတ်လျှက်ရှိ၏။ ဤပုံစံကို နောက် သီဟိုဠ်ဆရာများလည်း ကြိုက်ပုံမရ။ 'သဒ္ဒါ-ဓနံ,ပညာ-ဓနံ' ဟု သီဟဠကွဲရာရေး၊ ကစ္စည်းကျမ်းမှာ နောက်ဆက် ထည့်ထားကြ၏။ ဝါတို့လည်း-ဤပုံစံကို မထုတ်သင့်။ နုတ်ပယ်စွန့်ပစ်၍ 'သဒ္ဒါ-ဓနံ၊ ပညာ-ဓနံ' ပုံစံများကဲ့သာ ထည့်သင့်သည်-ဟူ၍ပင် ထင်မိပေသည်။ သို့အတွက် ဝုတ္တိဆရာကို ကိုးစား၍ ဥာသ် ဆရာကြီး ယောင်ဝါးရသည်။ ဥာသ်ဆရာ ဂုဏ်ကြီးမား၍ နောက်ဆရာတို့ ယောင်ဝမ်းရသည်-ဟူ၍သာ ဆိုစရာရှိချေတော့သတည်း။

'သတိပိ တုလ္ယာ.ဓိကရဏေ ပဒေ ဘာသိတ ပုမတ္တာ.ဘာ၀ါ ဟူသော ဥ, ကိ ဗွဲ့ပါဌ်ကို ရွှေပုဒ်ဝဲ့ကြိုက်ဆရာတို့အလို တုလ္ယာ.ဓိကရဏေ၊ သော။ ပဒေ။ ဘရိယာ-ဟူသော နောက်ပုဒ်သည်။ သတိပိ၊ ရှိသော်လည်း။ တဿ၊ ထို ဗန္ဓု-သဒ္ဒါ၏။ ဘာသိတ-ပုမတ္တာ.ဘာ၀ါ၊ ဟောဖူးသော ပုလ္လိင်မရှိသည်၏ အဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်'ဟု-ပေး။ ။ဗန္ဓု-သဒ္ဒါသည်၊ ဘရိယာ-ဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် တုလျှာ ဓိကရဏ၊ ဖြစ်သော်လည်း၊ ဥ-ကာရန္ဟ ဤတွင်လင် ဗန္ဓု-သဒ္ဒါ၏ ဟောဖွားသော ပုလ္လင်အဖြစ် မရှိသောကြောင့် ဤသုတ်ဖြင့် ပုလ္လင်ကဲ့သို့ မဲ့ရ-ဟူလို။ ။ဝါကျ ပြီးသောအခါ သုတ်ကြီးနှင့် ရသ-ပြုကြ၏။ သဘ္ဘတဋ္ဌ ရသ-မပြု။ ဗြဟ္မ ဗန္ဓု ဘရိယော-ဟု ဒီဃနှင့်ပင် ရှိ၏။

မှာထ ၁း၃ုက်–ဤ ကိုမုံ့စံကို ရုပ်တုက်သောအခါ စာအရှိကိုသာ တုက်ပြရ တော့မည်။ ကစ္စည်းကျမ်းကိုကား မပြင်ဝ့်၊ သင့်-မသင့်ကို အထက်ကဆိုခဲ့တိုင်းသာ ဆင်ခြင်ရန်ရှိသည်။ နိ ဆရာကား။ ။ကေသုစိ ပေါ်ထ္ထကေသု ပန ဣာသံ နိဿာယ 'ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓုဘရိယာ.တိ'တိ ဝဒန္တိ၊ သော ပါဌော အ-သုန္ဒရော၊ ဤမိနာဟိ သုတ္တေန 'ကမ္မဓာရယ သညောစ.'တိ ဝကွမာနတ္ထာ တုလျှာ.ဓိကရဏ-ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသေယေဝ ပုမာ.ဘိဒေသော ဝိဟိတောတိ ဝိညာယတိ၊ တသ္မာ ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု-ဘရိယော.တိ အာဒိ ကဲ့မုဒါဟရဏာနိပိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ ဝသေန ဝတ္ထဗ္ဗာနိ၊ နှ ကမ္မဓာရယ ဝသေန'ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိအရာဖြစ်၍၊ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ရုပ်သာ သင့် သည်ဟုဆို၏။ နာ-ဆရာလည်း နည်းတူပင်ဆို၏။ ထိုနှ, နာတို့က 'ကေသုစိ ပေါ်ထ္ထ ကေသု' ဟူ၍ပင်ဆိုသော်လည်း ယခုကာလ စာတိုင်းမှာပင် ကမ္မဓာရဲ ဝါကျသာ ရှိ၏။ 'မျက်နှာကြီးရာ ဟင်းဖတ်ပါ'ဆိုသလို ဖြစ်နေကြဟန် တူပေသည်။

ရုပ်တုက်ပုံ–ဒီဃ-ဇဃ်-ဒီဃာ×ဇဃ်×ယ ယ။ ယ၊ အား။ ဒီဃာ၊ သော။ ဇဃ်၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဤတိအတ္ထေ၊ ၌။ အညပဒတ္ထေသု ဗဟုဗ္ဗီဟိသုတ်ဖြင့် ဒီ ဃာ× ဇဃ်×ယ ယကို, ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သုတ်ဖြင့် သမာသ် သိ-သ×ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ သဒ္ဒါဖြင့် သ-အာဂုံ ယ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ ပကတိစ ယ=သုတ်ဖြင့် သရ အဆုံးရှိသော ဒီဃာ×ဇဃ်ာ,ကို၊ ဒီဃာ×ဇဃ်ာ,ဟု ပကတိပြု။ ဤတ္ထိယံ ဘာသိတပုမတ္ထိ ပုမာဝစေ,သုတ်ဖြင့် တူသော တည်ရာရှိသော ဇဃ်ာ,ဟူသော နောက်ပုဒ်ခကြောင့် ဟောဖွားသော ပုလ္လင်ရှိသော ဒီဃာ,ဟူသော အနိယတ ဤတ္ထိလင်ဝါစက သဒ္ဒါကို ပုတ္ထိင်ကဲ့သို့ဲ့၊ (ဒီဃ×ဇဃ်ာ ရှိစေ)။ ကွစာ.ဒိ သုတ်ကြီးဖြင့် ဇဃ်ာ, သဒ္ဒါ၏ အစိတ် အာ-ကို အ-ရသပြု။ နာမ်ဲ့၊ သိ-ဘက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကလျာဏ-ဘရိယော ကလျာဏ.ာ×ဘရိယာ×ယ ယ။ ပဟူတ ပညော.ပဟူတာ×ပညာ×ယ ယ။ ရှေးနည်းမှီတုက်။ ။ကိုရုပ်-ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု ဘရိယာ-ဗြာဟ္မဏဗန္ဓု စ×သ.ာ×ဘရိယာ စ-ဗြာဟ္မဏဗန္ဓု စ၊ ဟုတ်၏။ သ.ာ၊ ဟူသည်။ ဘရိယာ စ၊ ဟုတ်၏။ ဤတိအတ္ထေ၊ ၌။ ဒ္ဝိပဒေ တုလျှာဓိကရဏော= ကမ္မဓာရဲ သမာသ် အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သိ ဝိဘတ်တို့ကို ချေ။ တေသံ.သဒ္ဒါဖြင့် စ,နိပါတ်ပုဒ်၊ တ,ပုဒ်တို့ကိုချေ။ ပကတိစ ယ=ဗြ.ာဟ္မဏဗန္ဓု× ဘရိယာ,ဟု ပကတိပြု၊ ဤတ္ထိယံ ဘာသိတ . ပုမိတ္ထိ=ဟူသော တည်ရာရှိသော ဘရိယာ,ဟူသော နောက်ပုဒ်ကြောင့်၊ ဗန္ဓု-ဟူသော ဤတ္ထိလင် ဝါစကသဒ္ဒါကို

http://www.dhammadownload.com

၃၃၂-ကမ္မဓာရယသညေ စ။ ။ကမ္မဓာရယ သညေ စ၊ ကမ္မဓာရဲ အမည်ရှိသော သမာသ်၌လည်း။ ဣတ္ထိယံ၊ နိ၊ယတ ဣတ္ထိလိင်၌။ ဝတ္ထမာနေ၊ ဖြစ်သော။ တုလျာ-ဓိကရဏော၊ တူသော တည်ရာအနက်ရှိသော။ ပဒေ၊ ကြောင့်။ ဘာသိတ-ပုမာ၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်ရှိသော။ ဣတ္ထီ၊ အ-နိယတ ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဒါသည်။ စေအတ္ထိ၊ အကယ်၍ ရှိပြားအုံ့။ သော။ ထို အနိယတ ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဒါကို။ ပုမာ-ဝ၊ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ရှုမှတ်အင်၏။ ။ကမ္မဓာရယ-သညေ၊ ကမ္မဓာရဲ အမည်ရှိသော။ သမာသေ စ၊ ၌လည်း။ ဣ-ဘ်ယံ၊ ၌။ ဝတ္ထမာနေ၊ သော။ တုလျာ-ဓိကရဏော၊ သော။ ပဒေ ကြောင့်။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဘာသိတပုမာ၊ သော။ ဣတ္ထီ၊ အနိယတ ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဒါသည်။ စေအတ္ထိ၊ အုံ့။ သော၊ ထိုအနိယတ ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဒါကို။ ပုမာ-ဝ၊ ကဲ့သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဗြာဟ္မဏ-ဒါရိကာ၊ ပုဏ္ဏေးသူငယ်မ။ ခတ္တိယကညာ၊ မင်းမိန်းမငယ်။ ခတ္တိယ-ကုမာရိကာ၊ မင်းသမီး။ ဘာသိတ ပုမေ-တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ-မတ္ထံ၊ နည်း။ ခတ္တိယ ဗန္ဓု-ဒါရိကာ၊ မင်းမျိုး-မိန်းမငယ်။ ဗြာဟ္မဏ ဗန္ဓု ဒါရိကာ၊ ပုဏ္ဏားမျိုး-မိန်းမငယ်။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနတ္ထံ၊ ၏။

ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ငဲ့သင့်ပြားသော်လည်း၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင် ရှိသည်မဟုတ်သော ကြောင့် မင့်ရ၊ ကုစာ-ဒိ၊ သုတ်ကြီးဖြင့် ခွ-၏ မှီရာ ဥ-ကို၊ ဥ-ရဿပြု။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။

၃၃၂-ဒ္ဒီပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ကမ္မဓာရယသညေ တု ပုမ္ဘာဝေ ဝိဓီယတေ' ကာတန္တ၊ ၂-၅-၁၉။ ။ဤသုတ်၌ ဆရာအများပင် ရှေ့ပုဒ်ကိုသာ ပုမ္ဘာဝ ပြောင်းပြီ။ ။*ကမ္မဓာရယေ စ လောက်တင်ဆိုက လိုအပ်သောအနက် ပြီးလောက်လျှက် သည်ကသဒ္ဒါကိုဆိုခြင်းသည်။ ပိုလွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါလွန်ဖြင့် တပ္ပုရိသ-သမာသ်၌ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ငဲ့ရ၏။ နိ။ ။'တဿ ဣတ္ထိယာ မုခံ တ-မ္မုခံ ပုံစံ။ ။ စ သဒ္ဒါကား သမုစ္စည်း တဒ္ဓိတ်,အာချာတ်,နာမ်ပုဒ်တို့၌ငဲ့ခြင်းကိုဆည်း၏။ နိ ။ 'တဿာ ဣတ္ထိယာ ဘာဝေ-တတ္ထံ၊ သာ ဣတ္ထိဝိယ အတ္ထာန မာစရတိ တဒါ-ယတိ ယဿံ ဣတ္ထိယံ ယတြ၊ တဿံ ဝေလာယံ တဒါ' အစဉ်အတိုင်း ပုံစံ။ ။သည်သာ မကသေး၊ ဘရ,တမ ပစ္စည်း, ဂုဏဝစနဘာဝ ပစ္စည်း, အဏ္ဍစသော သဒ္ဒါကြောင့်လည်း စသဒ္ဒါဖြင့် ပုမ္ဘာဝ ပြုရ၏။ 'ဗျတ္တာနံ အတီ သယေန ဗျတ္တာ-ဗျတ္တတရာ, ဗျတ္တတမာ၊ သုက္ကာယ ဘာဝေ-သုက္ကတ္ထံ၊ ကုက္ကုဋ္ဌိယာ အဏ္ဍံ ကုက္ကုဋ-ဏ္ဍံ၊ မိဂိယာ ပဒံ မိဂ-ပဒံ, မိဂ-ကျီရဲ့, ပုံစံ။

ဆောင်ပုဒ်-"**ကမ္မဓာရ ယင်းသုတ်မှာ၊ သညာ အဓိက။**
တဒ္ဓိတ်-ချာတ်-နာမ်၊ တပ္ပုရိ၊ ငဲ့ရန် ပုမ္ဘာဝ။"

ရှုပ်တွဲကိပုံ-ဗြာဟ္မဏ-ဒါရိကာ ဗြာဟ္မဏီ စ×သာ×ဒါရိကာ စ၊ ဗြာဟ္မဏီ စ၊ ဟုတ်၏။ သာ၊ ဟူသည်။ ဒါရိကာ စ၊ ဟုတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ ဒ္ဒိပဒေ တုလျာဓိ

http://www.dhammadownload.com

၃၃၃-အတ္တ.နှဿ တပ္ပုရိသေ။ ။တ.ပ္ပုရိသေ၊ တပ္ပုရိသ် သမာသ်၌။ ဝါ၊ ကြောင့်။ နနိပါတ်ပုဒ်၏။ အတ္တံ၊ အ, ၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တပ္ပုရိသေ၊ ၌။ ဥတ္တရ ပဒေ၊ နောက်ပုဒ်ကြောင့်။ နဿ ပဒဿ၊ ၏။ အတ္တံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဗြာဟ္မဏော၊ ပုဏ္ဏားစစ်သည်။ န၊ မဟုတ်။ အ-ဗြာဟ္မဏော၊ ပုဏ္ဏား စစ် မဟုတ်(ပုဏ္ဏားတု)။ အ.ဝသလော၊ သူယုတ်မဟုတ်။ အ-ဘိက္ခု၊ ရဟန်းစစ် မဟုတ်(ရဟန်းတု)။ အ.ပ္ပ.ဝဿံ၊ ဝါးနှစ်မဟုတ်၊ အ-ပ္ပ.ဂဝံ၊ ဝါးကောင်သော နွားမဟုတ်။

ကရဏော=ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ် အမည်မည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သိ, ဝိဘတ်တို့ကိုခေါ်။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် စ,တ,ပုဒ် အာ-ပစ္စည်းတို့ကိုခေါ်။ ပကတိစသ=သရအဆုံးရှိသော ဗြာဟ္မဏီ×ဒါရိကာ,ကို ဗြာဟ္မဏီ×ဒါရိကာ,ဟု ပကတိပြု။ ကမ္မဓာရယ သညေ စ,ဤသုတ်ဖြင့် ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်၌ တူသော တည်ရာရှိသော ဒါရိကာ-ဟူသော နောက်ပုဒ်ကြောင့်၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်ရှိသော ဗြာဟ္မဏီ-ဟူသော ဣတ္ထိလိင်ကို ပုလ္လိင်ကဲ့သို့။ (ဗြာဟ္မဏ+ဒါရိကာရှိစေ)။ နာမ်ဇဲ့၊သိ-သက်၊ ခေါ်ပြီး၏။ ။ခတ္တိယ-ကညာ-ခတ္တိယာ စ×သာ×ကညာ စ။ ခတ္တိယ-ကုမာရိကာ-ခတ္တိယာ စ×သာ×ကုမာရိကာ စ။ ရှေ့နည်းမှီတူက်။ ။ကိं-ရုပ်၊ ခတ္တိယ ဗန္ဓု-ဒါရိကာ-ခတ္တိယ ဗန္ဓု။ စ×သာ×ဒါရိကာ စ။ ခတ္တိယ ဗန္ဓု။ စ၊ ပုဏ္ဏားမျိုးလည်းဟုတ်၏။ သာ၊ ထိုပုဏ္ဏားမျိုးဟူသည်။ ဒါရိကာ စ၊ သူငယ်မလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ ဒ္ဝိပဒေ တုလျာဓိကရဏော=ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်အမည်မည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုခေါ်။ ဘေသံ သဒ္ဒါဖြင့် စ-တ×ပုဒ်၊ အာ-ပစ္စည်းတို့ကို ခေါ်၊ ပကတိ စသ=သရ အဆုံးရှိသော ခတ္တိယဗန္ဓု+ဒါရိကာ,ကို ခတ္တိယဗန္ဓု×ဒါရိကာ,ဟု ပကတိပြု။ ကမ္မဓာရယ သညေ စ, ဤသုတ်ဖြင့် တူသော တည်ရှိရာသော ဒါရိကာ-ဟူသော နောက်ပုဒ်ကြောင့်၊ ခတ္တိယဗန္ဓု-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်ကို ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ဇဲ့သင့်ငြားသော်လည်း၊ ဟောဖွားသော ပုလ္လိင်ရှိသည် မဟုတ်သော ကြောင့် မဇ့်ရ။ ကွစာ.ဒိ,သုတ်ကြီးဖြင့် ဗန္ဓု၏အစိတ် ဥ-ကို၊ ဥ-ရဿပြု။ (ခတ္တိယ ဗန္ဓု×ဒါရိကာ-ရှိစေ)။ နာမ်ဇဲ့၊ သိ-သက်ခေါ်ပြီး၏။ ။ဗြာဟ္မဏဗန္ဓု-ဒါရိကာ-ဗြာဟ္မဏဗန္ဓု။ စ×သာ×ဒါရိကာ စ။ နည်းတူတူက်။

၃၃၄-ကိं-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။အတ္တ.မသ-ဟူသော ယောဂ, ဝိဘာဂဖြင့် 'အတ္တလော'စသော ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၌လည်း၊ န-ကို အ-ပြုရ၏။ ။သုတ်ရင်းဖြင့် တပ္ပုရိသ်၊ ယောဂ, ဝိဘာဂ, ဖြင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၊ ယင်းနှစ်ရပ်တို့၌ စီရင်အပ် သည်ရှိသော် တပ္ပုရိသေ-ဟူသော သညာ ဝိသေသကိုမဆိုဘဲ၊ အတ္တ.နှဿ သမာ သေသု,ဟုသာ ဆိုသင့်လျက်၊ ဘယ်အတူက် သညာ ဝိသေသကို ဆိုသနည်း-ဟူမူ၊ 'နဂ္ဂ.ဆ.ဏ္ဍိ.တိ-နဂါ, ပဗ္ဗတာ၊ နဂ.ဆ.ဏ္ဍိ.တိ နဂါ,ရုက္ခာ' စသော သမာသ်တို့၌

http://www.dhammadownload.com

၃၃၄-သရေ အန်။ ။တပ္ပ၊ရိသေ၊ တပ္ပ၊ရိသ် သမာသ်၌။ ဝါ၊ ဖြစ်သော။ သရေ၊ သရကြောင့်။နသ၊ နနိပါတ်ပုဒ်၏။ အန်၊အန်-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တပ္ပ၊ရိသေ၊ ၌။ ပရေ၊ နောက်ဖြစ်သော။ သရေ၊ ကြောင့်။ နသ ပဒသ၊ ၏။ အန်-အာဒေသော၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ အသော၊ မြင်းသည်။ နမဟုတ်။ အ-နသော၊ မြင်းမဟုတ်။ (မြင်းနှင့်တူသော သတ္တဝါ) အ-နိ-သရော-အစိုးရမဟုတ်။ အ-နရိယော၊ အရိယာ သူတော်ကောင်းမဟုတ်။ (သူယုတ်-ပုထုဇဉ်။)

နသဒ္ဒါ၏ အ-အပြုကို မြစ်ဖို့ရာဆိုသတည်း။ ။ကာတန္တ၌ ‘နသ တပ္ပ၊ရိသေ လောပေါ’ ၂-၅-၁၂-ဟု နကိုခေါ်၍ စီရင်သည့်ပြင် သုတ်၏-ဥပလက္ခဏာမှုဖြစ်၍၊ ဗဟုဋ္ဌိဟိ,၌လည်း စီရင်ရသည်-ဟူ၏။ ။‘နသဝဏ္ဏော-အ-သဝဏ္ဏော၊ နဝိဇ္ဇတေ ယောသော ခနိ ယေသံ တေ-အ-ယောသာ၊ ပြာဟ္မဏာ အဘာဝေါ-အ-ပြာဟ္မဏံ၊ တ-ပ္ပ၊ရိသော ဣဟ ဥပလက္ခဏံ’ ကာတန္တ-ဝုတ္တိ။ ။ဤ၌,နသည် ပတိသေတ္ထ-ဝါစကတည်း။ ယင်းပတိသေသည် ပသဇ္ဇ-ပတိသေ၊ ပရိယုဒါသ ပတိသေ-ဟု နှစ်မျိုး။ ‘ထိုတွင် အ-ကတ္တာ, အ-ဘုတ္တာ စသည်ကဲ့သို့ ကြိယာကို မြစ်လျှင်-ပသဇ္ဇ၊ အ-ပြာဟ္မဏော,အ-ဝသလော-စသည်ကဲ့သို့ ဒြပ်ကိုမြစ်လျှင်-ပရိယုဒါသ။ ၃၂၆-သုတ်က, သက္ကတအလို အကျယ်ဆိုခဲ့ပြီ။ ဤ၌ အချုပ်မှတ်ဖို့ ထပ်၍ဆိုသည်။

ဆောင်ပုဒ်–**“ပသဇ္ဇ-မှာ၊ ကြိယာ၊ ကြွင်းမှာ ဒြပ်မြစ်။”**

ရှုပ်တွက်ပုံ–အ-ပြာဟ္မဏော-နx ပြာဟ္မဏော၊ ပြာဟ္မဏော၊ ဝါည်။ နနိ မဟုတ်။ ဣတိ အတ္ထော၊၌။ ဥဘော တပ္ပ၊ရိသာ,သုတ်ဖြင့် နx ပြာဟ္မဏော, ကို ကမ္မဓာရယ-မိဿက-တပ္ပ၊ရိသ် သမာသ် အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သမာသ်၏ သ-ဝိဘတ်ကိုခေါ်။ ပကတိ စသ-သရအဆုံးရှိသော နx ပြာဟ္မဏ-ကို နပြာဟ္မဏ-ဟု ပကတိပြု။ အတ္ထ နှုသ တပ္ပ၊ရိသေ, ဤသုတ်ဖြင့် တပ္ပ၊ရိသ် သမာသ်၌ နောက်ပုဒ်ကြောင့် နနိပါတ်ပုဒ်ကို အ-ပြု။ နာမ်ငဲ့သိ-သက်သြ-ပြု။ ခေါ်-ကပ်ပြီး၏။ ။ အ-ဝသလော-နx ဝသလော။ အ-ဘိက္ခု-နx ဘိက္ခု၊ နည်းတူ။ ။အ-ပဿ-ဝဿံ-နx ပဿ ဝဿံ။ ဥတေ တပ္ပ၊ရိသာ=ဒိဂုမိဿက တပ္ပ၊ရိသ် သမာသ် အမည်မှည့်-ဤမ္ပသာထူး၏။ အကြွင်းနည်းတူ။ ။အ-ပဿ ဂဝံ-နx ပဿ ဂဝံ နည်းတူ။

၃၃၅-ဒ္ဒိ-ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။နဲ,၌ မ္ပိရာ ဝါရမရှိဟု သိဖို့ရန် တံခွန်ပြု၍ အဝိဘတ္တိက,အားဖြင့် ဆိုသည်။ ။ဤသုတ်ကိုမဆိုသော်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်ဖြင့် နကို အ-ပြု၊ ယဝမဒန=သုတ်ဖြင့် နလာ၍ ‘အန ရိယော’ စသော ပုံစံမျှားပြီးကောင်းလျက် ဘယ်အကျိုးဌာ ဆိုပြန်သနည်း-ဟူမူ။ ။အာဂမ,ဝိဓိကို ငဲ့၍ ဤသုတ်ကိုမဆိုက၊ နတင်မက, ယ, ဝ, စသော အက္ခရာမျှားလည်း လာရ၏-ဟ မှတ်ယူမည်ကို နှစ်စေဖို့ရာဆိုသတည်း။ နိ။ ။တပ္ပ၊ရိသေ-ဟူသော လိုက်ပုဒ်တို့

http://www.dhammadownload.com

၃၃၅ ကဒ် ကုဿ။ ။သရေ၊ သရေကြောင့်။ ကုဿ၊ ကု-နိပါတ်ပုဒ်၏။ ကဒ်၊ ကဒ်-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ နောက်ဖြစ်သော။ သရေ၊ ကြောင့်။ **ကု**-ဣစေ တဿ၊ ၏။ ကဒ်၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကုစ္ဆိတံ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော။ အန္ဒံ၊ ထမင်းတည်း။ ကဒန္ဒံ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သောထမင်း။ ကုစ္ဆိတံ၊ သော။ အသနံ၊ အစာတည်း။ ကဒသနံ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သောအစာ။ သရေ-တိပဒ်၊ သည်။ ကိ-မတ္ထံ၊ နည်း။ အပုညဿ ကာရာနံ၊ မကောင်းမှုပြုကုန်သော။ ယေသံ၊ ကုဇနာနံ၊ အကြင် သူယုတ်တို့အား။ ကုစ္ဆိတာ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ကုန်သော။ ဒါရာ၊ မယားတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ-ကုဇနာ၊ ထိုသူယုတ်တို့သည်။ ကု-ဒါရာ၊ ကု-ဒါရာ မည်ကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ကု-ပတ္တာ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ သားရှိကုန်သည်။ ကု ဂေဟာ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ အိမ်ရှိကုန်သည်။ ကု-ဝတ္ထာ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ အဝတ်ရှိကုန်သည်။ ကု-ဒါသာ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ ကျွန်ရှိကုန်သည်။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေဓနတ္ထံ၊ ၏။

ကြည့်၍၊ သရေ အန်-ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိ-၌လည်း အန်-ပြုရ၏။ နတ္ထိ အာသဝေါ ဘေသာ-တိ အနာသဝေါ။ နတ္ထိ ဥတ္တရော ဘေသာ-တိ-အနုတ္တရော၊ ပုံစံ။ ။ကာတန္တ၌ အကွာရာ ရှေ့နောက်ပြန်၍ အကွာရ ဝိပရိတ်-စီရင်၏။ ။'သရေ အကွာရ-ဝိပရိယယော'။ ၂-၅-၂၃။ 'နသ တ-ပ္ပုရိသေ သရေ အကွာရ-ဝိပရိယယော ဘဝတိ၊ အန-ဇော။ အန-ဇီ၊ အန-ဇကော'။ ကာတန္တဝုတ္တိ။

ဆောင်ပုဒ်-"**သရေအန် ရှိ၊ ဝိနာဓိ ဗဟုဗ္ဗီ နှ, အန် ပြုကြ။**"

ရှုပ်တွက်ပုံ-အန-ယော နx အယော။ အယော၊ သည်။ နှ၊ မဟုတ်။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ ဥဘော ဟပ္ပုရိသာ=ကမ္မဓာရဲ့ မိဿက တပ္ပုရိသ် သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုခေါ့။ ပကတိ စဿ=နx အဿ ဟု ပကတိပြု။ သရေအန်, သုတ်ဖြင့် တပ္ပုရိသ် သမာသ်၌ နောက်သရကြောင့်၊ နှ-နိပါတ်ပုဒ်ကို၊ အန်-ပြု၊ နx အ-သို့ကပ်။ နာမ်ခဲ့ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ခေါ့ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ အ-နိ-ယရော-နx ဣယရော။ အန-ရိယော-နx အရိယော၊ ရှေ့နည်းမှီတွက်။

၃၃၅-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'အနန္တရ-သုတ္တ-မိယာ နုဝတ္တတေ' ဣ။ ။'အတ္ထေ-နဿ တ-ပ္ပုရိသေ-တိ ဣတော တ-ပ္ပုရိသေ-တိ စ၊ သရေ အန်တိ ဣတော သရေ-တိ စ ဝတ္တမာနေ' ရှု-ဒ္ဓိ။ ။ကုဿ,အရ၊ ကု-နိပါတ်ပုဒ်ကိုသာယူ။ ကိ-သဒ္ဒါ၏ ကာဠိယ,မဟုတ်။ ။ဤသုတ်ကား၊ ကမ္မဓာရဲ့ ဗဟုဗ္ဗီဟိ,နှစ်ပါး၌ စီရင်သည်-ဟူ၏၊ နှ၊ ကိ ပုံစံကို ထောက်၍ဆိုသည်။ ။နှိတိ,၌ကား တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗီဟိ,နှစ်ပါးတို့၌ စီရင်သည်ဟု ဆို၏။ ။ရှု,သက္ကတ,တို့၌ကား တပ္ပရိသ်၌သာ ဟူ၏။ တပ္ပုရိသ်ဆိုသော်လည်း ကမ္မဓာရယ မိဿက တ-ပ္ပုရိသ်ကိုသာ ယူရသဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

၃၃၆–က.ပ.တ္ထေသု စ။ ။တပ္ပုရိသေ၊ ၌။ ဝါကြောင့်။ အ-ပ.တ္ထေသု စ၊ အနည်းငယ်ဟူသော အနက်တို့၌လည်း။ ဝတ္ထမာနသ၊ သော။ ကုသ၊ ကုံ-နိပါတ် ပုဒ်၏။ ကာ၊ကာ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။အ.ပ.တ္ထေသုစ၊ တို့၌လည်း။ ဝတ္ထမာနသ၊ သော။ ကု-ဣစ္ဆေတသ၊ ၏။ ကာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကာ-လ ဝ ဏံ၊ အနည်းငယ် သော ဆား။ ကာ-ပုပ္ပံ၊ အနည်းငယ်သောပန်း ဗဟုဝစနံ.ဂ္ဂဟဏံ၊သည်။ ကိ-မတ္ထံ၊

နို့ နှင့် အတူပင်။ ။'ကု ကဒ်' ၂-၅-၂၄။ ။'ကု သဒ္ဒသ တပ္ပုရိသေ ကဒ် ဘ ဝတိ၊ ကုစ္ဆိတော အသော က.ဒသော။ ဧဝံ က.ဒုဒ္ဒေ။' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။ ဆရာတို့ကား၊ ဝိနာဓိကရ ယောဂ ဝိဘာဂ'ဖြင့် ဗဟုဗြီဟိ,၌ စီရင်ကုန်၏။

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်–'ကုစ္ဆိတံ အန္ဓံ ဧကသ.ကိ သဒ.ဒ္ဓော၊ ကုစ္ဆိတံ အသနံ ဧကသ.တိ.ကဒ.သနော'ဟု နို,နီတိတို့အလို ဗဟုဗြီဟိလုပ်။ ။ကိ ပုံစံ၌ ကုဇနာ, ကာ.၊ အညပုဒ်။ အဘိဓေယျလည်း-ဟူ၏။ ။ဧဝံ-ဖြင့် 'ကုစ္ဆိတာ ပုတ္တာ ယေသံ အ-ပုညကာရာနံ ကုဇနာနံ တေ ဟောန္တိ ကု-ပုတ္တာ။ ကုစ္ဆိတာ ဂေဟာ ယေသံ အ-ပုညကာရာနံ ကုဇနာနံ တေ ဟောန္တိ ကု-ဂေဟာ။ ကုစ္ဆိတာ ဝတ္ထာ ယေသံ အ-ပုညကာရာနံ ကုဇနာနံ တေ ဟောန္တိ ကု-ဝတ္ထာ။ ကုစ္ဆိတာ ဒါသာ ယေသံ အ-ပုညကာရာနံ ကုဇနာနံ တေ ဟောန္တိ ကု-ဒါသာ'ဟူသော ဝိဂြိဟ်ကိုညွှန်း၏။

ရူပ်တွက်ပုံ- ကဒန္ဓံ-ကု×အန္ဓံ။ ကုစ္ဆိတံ၊ သော အန္ဓံ၊ တည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ ဥဘေတပ္ပုရိသာ=ကမ္မဓာရယ မိဿက တပ္ပုရိသ် သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုခေါ်။ ပကတိ စသ=ကု×အန္ဓ-ဟု ပကတိပြု။ ဂ.ဒ် ကုသ,ဣတိသုတ်ဖြင့် တပ္ပုရိသ် သမာသ်၌ အသရကြောင့် ကု-နိပါတ်ပုဒ်ကို ကဒ်ပြု။ ဒ်×အ-သို့ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ခေါ်၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကဒ.သနံ-ကု× အသနံ။ နည်းတူ။ ။ကိ-ရူပ်။ ကု-ဒါရာ-ကု×ဒါရာ×ယေသံ၊ အ-ပုညကာရာနံ၊ မကောင်းမှုပြုကုန်သော။ ယေသံ ကုဇနာနံ၊ အကြင်သူယုတ်တို့အား။ ကုစ္ဆိတာ၊ ကုန်သော။ ဒါရာ၊ တို့သည်။ သန္ဓိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ အညပဒတ္ထေသု ဗဟုဗြီဟိ=ဗဟုဗြီဟိ သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိတတ္တိယော=ယော,နံ×ဝိဘတ် တို့ကိုခေါ်။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် ယ ပုဒ်ကိုခေါ်။ ပကတိ စသ=ကု×ဒါရာ,ဟုပကတိပြု။ ကဒ် ကုသ=ကု-နိပါတ်ပုဒ်ကို ကဒ်-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း သရ မရှောင်းသော ကြောင့် မပြုရ။ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်။ အာ-ပြု။ ခေါ်၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကု-ပုတ္တာ-ကု× ပုတ္တာ×ယေသံ။ ကု-ဂေဟာ-ကု×ဂေဟာ×ယေသံ။ ကု-ဝတ္ထာ-ကု-ဝတ္ထာ×ယေသံ။ ကု ဒါသာ ကု×ဒါသာ×ယေသံ။ နည်းတူ။

၃၃၆–တိ ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဣတိသုတ်ကား၊ နို, အလို သမာသ်ခြောက်လုံး၌ စီရင်၏။ ။'ဣဒံ သုတ္တံ သဗ္ဗ သမာသေသု ဝိဟိတ'နို။ ။ရှေ့သက္ကတ တို့၌ကား တပ္ပုရိသ်၌သာ-ဟု ဆိုကုန်၏။*အပ္ပက အနက်တစ်ခုတည်းဖြစ်၍၊ ကေဝုစ်နှင့်သာ

http://www.dhammadownload.com

နည်း။ အနေ့ပွကတ္ထေသုပိ၊ အနည်းငယ်မဟုတ်သော အနက်တို့ဥ္ဍလည်း။ **ကု**-ဣ္ဌစ္ဆေ တဿ၊ ၏။ ကုစိ-ဥ္ဍ။ ကာ၊ ကာ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကုစ္ဆိတာ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ကုန်သော။ ပုရိသာ၊ တို့သည်။ ကာ-ပုရိသာ၊ **ကု**-ပုရိသာ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ကုန်သော ယောကျ်ားတို့။

၃၃၇-ကုစိသမာသန္တ ဂတာန မကာရဲ့ဏ္ဍော။ ■သမာသဲ့န္တ့ဂတာနံ၊ သမာသ်ပုဒ်၏ အဆုံးဥ္ဍဖြစ်ကုန်သော နာမ်တို့၏။ အဏ္ဍော၊ အစိတ် သရသည်။ ကုစိ၊ အချို့သောပုံစံဥ္ဍ၊ အ-ကာရော၊ အ,အပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမာသဲ့န္တ့ဂတာနံ၊ သမာသ်ပုဒ်၏ အဆုံးဥ္ဍဖြစ်ကုန်သော၊ နာမာနံ၊ နာမ်တို့၏။ အဏ္ဍော သရော၊ အစိတ် သရသည်။ ကုစိ၊ ဥ္ဍ။ အ-ကာရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။

ဆိုအပ်လျက်၊ ဗဟုဝုစ်နှင့်ဆိုခြင်းကြောင့် ဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါလွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါလွန်ဖြင့် ဘယ်သို့လော အနက်လွန်ကို သိအပ်ပါသနည်းဟူသော အမေးကြောင့် 'ဗဟုဝစနဲ့ဂ္ဂဟဏံ'စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။'ကာ ပုရိသာ,ကို ကုစ္ဆိတာ ပုရိသာ-ကာ-ပုရိသာ၊ ကု-ပုရိသာ'ဟု သီဟဠဒ္ဓဇရာရေး ကစ္စည်းကျမ်းဥ္ဍရှိ၏။ ဥ္ဍလည်း 'ဣ္ဌတရံ စ-ဂ္ဂဟဏ-ပ္ပဟ'ဟု အဆိုရှိ၍ ပါဠိဟောင်းပင် ဖြစ်တန်ရာသည်ဟု ထပ်ထည့်၍ အနက်ပေးသည်။ ။စ-သဒ္ဒါသမုစ္စည်း။ ထို-ဖြင့် ခုဒ္ဒ-သဒ္ဒါက ကုန်-ခု ပြုရ၏။ ။'ခုဒ္ဒါ စ သာ နဒီစာ-တိ-ကုန္ဒီ ခု-ပ္ပါသာ'ပုံစံ။ ဥ,အလို ကုစ-ဏ္ဍ။ နီ-အလို အနုကမ္ပန်၊ ကုဿ-ဟူသော ကာရ်ကို ဝင်သည်။ တပ္ပုရိသေ, ပုဒ်ကိုဝင်သည်-ဟူ၍ လည်း ဆုကုန်၏။ ။ပုံစံဥ္ဍ-'အပ္ပကံ လဝဏ-ကာ-လဝဏံ၊ အပ္ပကဲ ပုပ္ပံ-ကာ-ပုပ္ပ' လုပ်။ ဥ္ဍကား-'အပ္ပကဲ ပုပ္ပံ ယဿ တ-န္တိကာ ပုပ္ပံ'ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ လုပ်၏။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ—ကာ,လဝဏံ-ကု×လဝဏံ၊ အပ္ပကဲ၊ ■အနည်းငယ်သော။ လဝဏံ၊ ဆားတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဥ္ဍ။ ဥဘော တပ္ပုရိသာ=ကမ္မဓာရယ ဗိသေသက တပ္ပုရိသ် သမာသ အမည်မှည့်။ ဟောသ ဝ်ဘတ္တိယော=သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ပကတိစသ= ကု×လဝဏ,ဟု ပကတိပြု။ ။ကာ-ပ္ပတ္ထေသု စ, ဣ္ဌသုတ်ဖြင့် တပ္ပုရိသဲ့ သမာသ်ဥ္ဍ အနည်းငယ်-ဟူသော အနက်ဥ္ဍဖြစ်ကုန်သော ကု-နိပါတ်ပုဒ်ကို ကာ-ပြု။ နာမ်ဇဲ့။ သ်-သက်၊ အုံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ကာ-ပုပ္ပံ-ကု×ပုပ္ပံ။ နည်းတူ။ ။ဗဟု ဝစနရူပ်၊ ကာ ပုရိသာ-ကု×ပုရိသာ။ နည်းတူ။ ဗဟုဝစန သဒ္ဒါဖြင့် ကု-နိပါတ်ကို ကာ-ပြု ဆိုရုံသာ-ထူး၏။ ။ကု-ပုရိသာ၊ ကိ-ရူပ်။ လွယ်ပြီ။ ကွစ်-သဒ္ဒါမြစ်၍ ကာ-မပြုရ။

၃၃၈-စတုဗ္ဗဒ, ဝိဓိသုတ်။ ■ဣ္ဌသုတ်ကား ရာဇာဒိဂုဏ်းကို ဖျက်သော ဂုဏ်းဖျက်သုတ်တည်း။ ။တစ်နည်း၊ ဣ္ဌသုတ်ဖြင့် အ-ကို တစ်ဖန် အ-ပြုပြန်ခြင်းသည် ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း-ဟူမူ။ ရာဇာဒိဂုဏ်းကိုဖျက်ဆီးရခြင်း၊ အန္တ ဝိသေသသို့ ရောက်စေခြင်း၊ ပဇ္ဇုန္နေ-ဂတိကနည်းကို ပြုရခြင်းအကျိုးရှိသတည်း။ ။'အကာ

http://www.dhammadownload.com

ရာဇာ၊ မင်းတည်း။ ဒေဝ-ရာဇော၊ ဒေဝ-ရာဇာ၊ နတ်တို့၏မင်း။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သခါ၊ ခင်ပွန်းတည်း။ ဒေဝ သခေါ၊ ဒေဝ-သခါ၊ နတ်တို့၏ခင်ပွန်း။ ပဗ္ဗ၊ ဝါးခုကုန်သော။ အဟာနိ၊ ရက်တို့တည်း။ ပဗ္ဗဟံ၊ ဝါးရက်။ သတ္တာ၊ဟံ၊ ခုနစ်ရက်။ ပဗ္ဗ-ဂဝံ၊ ဝါးကောင်သော နွားလေ။ ဆတ္တ၊ပါဟနံ၊ ထီး, ဖိနပ်။ ဥပ-သာရဒံ၊ (တန်ဆောင်မုန်းလ) သရဒ ဥတုဏ် အနီးဌ်ဖြစ်သော စကား။ ဝိသာ၊လကွော၊ ကျယ်သော မျက်စိရှိသဲသူ။ ဝိ-မုခေါ၊ မလှသော မျက်နှာရှိသသူ။ ကာရ၊ဂ္ဂဟဏံ၊ သည်။ ကိ၊မတ္ထံ၊ နည်း။ အ-ကာရန္တ-ဣကာရ-ဣတ္ထော စ၊ သမာသ်၏အဆုံး အ-ကို အာ×ဣ ပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ယဿ၊ အကြောင် သူအား။ ပစ္စ၊ကွော၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်သော။ ဓမ္မ၊ တရားတို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။

ရဿ ပုန အ-ကာရ-ကရဏံ ရာဇာ၊ဒိဂဏ္ဍ နာသေတိ၊ အန္တဝိသေသ္ဍ ပါပေတိ၊ ပဇ္ဇ-ဣ-ဣ ဂတိက-ဣ၂ယဿ ဒဿေတိ' နာ။ ။ဒေဝ-ရာဇာ,စသည်ဌ်၊ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ္ဍန္တ အ-ကို အ-ပြုလိုက်က၊ သ္ပာ စ,အစီအရင် ဆုတ်နှစ်လှက် ရာဇာဒိဂိုဏ်း ပျက်၍၊ ဒေဝ ရာဇော-စသည်ဖြစ်ခြင်း၊ဝိသာလ၊ကွော-စသည်ဌ်၊ ဣ-ကို အ-ပြုလိုက်က 'ဝိသာလ၊ကွော'ဟု သြကာရန္တ - ဝိသေသဖြစ်ခြင်း၊ ဆတ္တ၊ပါဟနံ-စသည်ဌ်၊ ဆ၊တ္တ၊ပါဟနာ-ဟူသော အာ ကာရန္တ ပုဒ်သည် ဒ္ဒန်သမာသ်ဖြစ်သော်ကြောင့်၊ နပုံး ဂေတ်ငဲ့၍၊ သရော ရဿော နပုံသကေ-သုတ်ဖြင့် ရဿ-ပြု၍ပြီးသော်လည်း ဤသုတ်ဖြင့် အ-ကို အ-ပြုဟူသော ပဇ္ဇ၊ဣ-ဂတ်က နည်းကိုပြခြင်းအကျိုးရှိသည်-ဟူလို။ ။ရှေ့ဌ်ကား 'ရာဇာဒိ ဂဏယော တံ ဂဟဏံ'ဟု ဆို၏။ ဤရာဇာဒိဂိုဏ်းဟူသည် ကာတန္တ-စသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းများဌ်သာ လာသော ရာဇာဒိ အာကတ်, ဂိုဏ်းမျိုးတည်း။ ပုရိသာဒိဂိုဏ်းစသော နာမ်ဂိုဏ်းဌ်လာသော ရာဇာဒိ-အာကတိ-ဂိုဏ်းမျိုးတည်း။ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း-စသော နာပ်ဂိုဏ်းတွင် ပါဝင်သော ရာဇာဒိဂိုဏ်း မဟုတ်၊ ဤဂိုဏ်းကား သမဒ္ဒသန္တ အ-ကို အ-ပြု၍၊ သ္ပိမဟုတ် ကာတန္တ, ရူ, တို့ အလို၊ အ-ပစ္ဆည်းသက်၍ ပုရိသာဒိဂိုဏ်းနှင့်အတူ ပြီးသော ဂိုဏ်းမျိုးတည်း။ သ္ပို အတွက် နာမ်တစ်ဆယ့်သုံးဂိုဏ်းတွင် ပုရိသာဒိ, စ်တ္ထာဒိ, ဂိုဏ်းတွင်းသ္ပို ဝင်သော ဂိုဏ်းမျိုးဟု မှတ်။ ။'ရာဇာ,ဒိ ဂဏယ အာကတိ ဂဏတ္ထာ-ဒ္ဒိ-ရတ္ထာ-ဒီသုပိ အ,စ္စပ္ပယ္ယော'ရှ-ဌ'။ ။ကာတန္တ,ဌ်ကား၊ ဤရာဇာဒိ-အာကတိဂိုဏ်းကို 'သမာသန္တ-ဂတာနံ ရာဇာ,ဒီန-မဒန္တတာ'။ ၂-၆-၄၀ ဟူသော သုတ်ကိုအရင်းတည်၍၊ သုတ်ယော် (၅၉) သုတ်တို့ဖြင့် တဒ္ဓိတ်ပိုင်းဌ် အကျယ်တဝင့်ပင် ဆို၏။

ဤသုတ်ဌ်ကား—တပ္ပုရိသ်ဌ်သာ စီရင်အပ်သောကြောင့် မဟာရာဇော, ဒေဝ ရာဇော,ရာဇ-သခေါ-ဟူသော သြကာရန္တကို တပ္ပုရိသ်ဌ်သာအလိုရှိအပ်၏။ ပါပ သခါ,သဗ္ဗသခါ,စသည်တို့ဌ်လည်း တပ္ပုရိသ်ဖြစ်လျှင် သြ-ကာရန္တကိုအလိုရအပ်၍၊ ဗဟုဗ္ဗီဟိဖြစ်လျှင် အလိုမရှိအပ်။ ။'ရာဇာဟ-သခါ'။ ရာဇာ ဟ-သခ ဣစ္ဆေ ဟောတိ တပ္ပုရိသေ သမာသေ အ,ပ္ပစ္ဆယော ဘဝတိ၊ မဟန္တော်စသော ရာဇာ,စေ.

http://www.dhammadownload.com

သော.ယံ၊ ထိုသူသည်။ ပ်စ္စက္ခ.ဓမ္မာ၊ မည်၏။ သူ့ရဘိနော၊ ပန်းကောင်း၏။ ဂန္ဓော၊ အနံ့တည်း။ သူ့ရဘိ ဂန္ဓိ၊ ပန်းကောင်း၏အနံ့။ သုန္ဒရော၊ ကောင်းသော။ ဂန္ဓော၊ အနံ့တည်း။ သု-ဂန္ဓိ၊ ကောင်းသောအနံ့။ ပူတိနော၊ အပုပ်၏။ ဂန္ဓော၊ အနံ့တည်း။ ပူတိ-ဂန္ဓိ၊ အပုပ်နံ့။ ကုစ္ဆိတော၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော။ ဂန္ဓော၊ အနံ့တည်း။ ကု-ဂန္ဓိ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်အနံ့။ ယသ၊ အကြောင်သူအား။ ဒုဋ္ဌ၊ မကောင်းသော။ ဂန္ဓော၊ အနံ့သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော.ယံ၊ ထိုသူသည်။ ဒု-ဂန္ဓိ၊ မည်၏။ ပူတိ ဧဝ၊ ပုပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဂန္ဓော၊ အနံ့တည်း။ ပူတိ-ဂန္ဓိ။ အပုပ်နံ့။ သမာသန္တော၊

တိ-မဟာ-ရာဇော၊ ပရမံ စ တံ-အဟောစေ.တိ-ပရမာ.ဟော၊ ဒေဝါနံ, ရာဇာ-ဒေဝ ရာဇော၊ ရညော သခါ-ရာဇ-သခေါ၊ ဧဝ.မညေပိ' ၃၆၁။ ။'ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော ဝိဓိ တပ္ပုရိသေ ဧဝ။ ။ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော ဝိဓိ တပ္ပုရိသေ သမာသေ ဘဝတိ၊ ဗဟုဗ္ဗီဟာ.ဒေါ နဘဝတိ ဣန္ဒော သခါ ယဿ-ဣန္ဒ-သခ၊ သခိနောသမီပံ-ဥပ သခီ၊ ရာဇာ စ အဟော စ သခါ စ ရာဇာ ဟော-သခါယော' ၂၇၀၊ ကာတန္တ။ ဝုတ္တိ။ ။ကပ္ပုရိသ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း နဉ်-သမာသ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် အ-ပစ္စည်းမသက်ရ၊ ရာဇာဒိဂိုဏ်းမပျက်။ ။'နာဉ်ဿ တပ္ပုရိသေ။ ။နာဉ်ဿ တပ္ပုရိသေ ရာဇာ.ဒိ သဒ္ဒတော အ-ပ္ပစ္စယော နဘဝတိ၊ နရာဇာ-အ-ရာဇာ၊ ဧဝံ အ-သခါ' ၄၂၃၊ ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။ဤ၌ သုတ်ညွှန်းနံပါတ်များကား ဌီကာနှင့်တွဲရိုက်ထားသော တံဂါလီအက္ခရာရေး သ-ဌီကာ နုဝါဒ ကလာပ ဗျာကရဏ်းစာအုပ်နံပါတ်တည်း။ အခြားပြခဲ့သော နံပါတ်များကား နာဂရီရေး စာကိုယ်နံပါတ်တည်း။

ကာရ-သဒ္ဒါ ကျမ်းရိုး စာတက်-* 'ကာရ-သဒ္ဒါ မပါဘဲ၊ ကဲ့စ် သမာသန္တ ဂတာန.မန္တော'ဟု သုတ္တော.ပဒေသ, ညွှန်ထုတ်ပြက, သုတ္တ လက္ခဏာ, ညီညာ လုံလောက် အပ.ကွရ,ဂုဏ်မြောက်လှသဖြင့် အတိ-ပသတ္တ, ဖြစ်ကောင်းပါလျက်၊ ကာရ-သဒ္ဒါကို ဘယ်အကျိုးငှာ, ဆိုပါသနည်း-ဟူသော အမေး ပစ္ဆာနှင့်တကွ၊ အဖြေ ဝိဿဇ္ဇနာ,ကိုပြလိုရကား 'ကာရဂ္ဂဟဏံ' စသည်ကိုမိန့်။ ။ကာရ-သဒ္ဒါ ဖြင့် ပစ္စက္ခ-ဓမ္မ၊ သုဂန္ဓ,စသော ပုံစံတို့၌၊ သမာသန္တ အ-ကို အာ-ဣ×ပြုစီရင်ဖို့ရာ ဆိုရုပါသည်-ဟူလို။ ။*ကာရ-သဒ္ဒါဖြင့် သမာသန္တ အ ကို အာ-ဣ ပြုကျိုးသာ ရှိပါသလော၊ ဤမှကျူး၍ အစီရင်ထူးကို မသိအပ်ပြီလော-ဟူသော အမေး ကြောင့် 'နဒီအန္တာ စ၊ ကတ္တုအန္တာ စ' စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။နဒီ×ကတ္တုအဆုံး ရှိသော သဒ္ဒါများမှနောက်၌ က-ပစ္စည်းသက်ရကျိုးလည်းရှိပါသေး၏-ဟူလို။ ။ နို့, အလို က-ပစ္စယော-၌ က-ကို က×အ ပုဒ်ဖြတ်။ သရာ သရေ လောပံ,သုတ်ဖြင့် စီရင်၍။ က-ပစ္စယော က-ပစ္စည်း, အ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။-ပေး၍။ ကာရ သဒ္ဒါဖြင့် က-အ×ပစ္စည်းသက်ရသည်။ ထို့ကြောင့် 'ပဠ-ဂဝံ'ပုံစံပြီးသည်ဟုဆို၏။ ရှေ့အလို အ-ကာရန္တော,ကို၊ အ×က×အန္တော,ဖြတ်၊ ရ-အာ,ကို။ 'အ စ,ကော စ-

http://www.dhammadownload.com

သမာသ်၏အဆုံး၌။ နဒီ-အန္တော စ။ နဒီ-အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါမှ လည်းကောင်း။ ကတ္တု-အန္တာ စ၊ ကတ္တု-အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါမှလည်းကောင်း။ ပရေ၊ နောက်၌။ ဂ-ပစ္စယော၊ ဂ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယသ္မိံ ဇနပဒေ၊ အကြင်ဇနပုဒ်၌။ ဗဟူ၊ များကုန်သော။ နဒီယော၊ မြစ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော-ယံ ဇနပဒေ၊ ထိုဇနပုဒ်သည်။ ဗဟု နဒီကော၊ မည်၏။ ယသ္မာ ပုရိသသ၊ အား။ ကတ္တာရော၊ အမှုလုပ်တို့သည်။ ဗဟဝေ၊ များကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော-ယံ ပုရိသော၊ ထိုယောကျ်ားသည်။ ဗဟု ကတ္တုကော၊ မည်၏။

ဆ-ကာ'ဒ္ဓန်လုပ်၍။ 'သမာသ-နွှ-ဂတာနံ၊ တို့၏။ အန္တော၊ အဆုံးသည်။ ဟုတ္ဘာ၊ ၍။ ကွစိ၊ ၌။ အ-ကာ၊ အ-ဂ×ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏'ဟု သုတ်ကို အနက်ပေး။ ထို့ကြောင့် ပဌ ဂ-ပစ္စည်းတို့ကိုချေ။ ပဌ-ဂ-ပဌ×ဂ ၊ ဝေ ၊ ဒီဂု-မှည့်။ ယော ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ပဌ×ဝေ ၊ ပကတိပြု။ ရှ, အလို-ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဌ×ဝေ ၊×အ)။ နို, အလို-ကာရ-သဒ္ဒါဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်။ ဩသရေ စ နောက်သရကြောင့် ဝေ ၏အစိတ်ဩ-ကို အဝ-ပြု။ ဂ×အ-သို့ကပ်။ နာမ်ငဲ့ စီရင်၍ ပဌ-ဂ-ဝ, ပြီးသည်-ဟူလို။ ။'ပယောဂ ပသိဒ္ဓိယာ သုတ္တော-ပဒေသော'ဟူရကား ဝါဒ နှစ်ပါးလုံးပင် ရှုပ်ပြီးကြ၍ နှစ်သက်ရာကို အသုံးပြုနိုင်၏။ သို့သော် ယင်းပုံစံက, မူလပုံစံတွင် ပါဝင်နေ၍ ရှ, ဝါဒက, သာ၍ ပစ္စည်းအာဘော်နှင့် လျော်သည်ဟု ဆိုရန်ရှိ၏။ ။ဤကာရ-သဒ္ဒါ၏အကျိုးကို ရှ,ဌ 'ကာရ-ပ္ပဟဏေနဗဟု-ဗ္ဗိဟာ-ဒိမှိ သမာသန္တော ကွစ် ဂ-ပစ္စယော ဟောတိ။ 'သုရတိ-သု ဒု-ပ္ပတီဟိ ဂန္ဓ-နွှသ်-ကာရော စ'ဟု သရုပ် အသီးထုတ်၍ဆိုပြီ။ ။ဤကာရော စ-ဌ, စ, သဒ္ဒါဖြင့် သမာသန္တ သြ-၏ ဥ-အပြုကိုလည်းဆည်း၏။ ။ဗိတ္ထာ ဂ ၊ ဝေ ၊ ယသ ကုလသာတိ စိတြ-ဂု၊ တိဋ္ဌန္တိ ဂ ၊ ဝေ ၊ အသ္မိ ဌာနေ, ကာလော-ဝ ၊-တိ-တိဋ္ဌဂု ဒ္ဝေ ဂ ၊ ဝေ ၊-ဒိ-ဂု,ပုံစံ။ ။ယင်းကာရ-သဒ္ဒါဖြင့် ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ် အဆုံး၌သာ ဂ-ပစ္စည်းသက်အပ်ကြောင်းကို 'သမာသန္တေ-တိ သာမညေန ဝုတ္တေပိ ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသန္တော-ဝ ဂဟေ တဗ္ဗော'ဟု နို, ဆိုပြီ။ ထိုစကားကို 'ဥဘော ဇယ-မ္ဗတိကာ သဒ္ဒါ ဟသန္ဒာ' ပါဠိတော်ဒ္ဓန်သမာသ်အရာတို့၌ ထင်ရကား- ဆင်ခြင်ရန်ရှိသည်။

ပုံစံ၌ဝိဟ်ဂြိုဟ်လုပ်ပုံ- 'ပဌ ဂ ၊ ဝေ ၊-ပဌ-ဂ-ဝ,ဆတ္တ-ဿ ဥပါဟနာစ-ဆတ္တ-ဿ ၊ ပါဟနံ၊ သမီပေ ပ-ဝတ္တာ ကထာ-သမီပါ၊ သာ-ရဒဿ သာမီပါ ဥပသာရဒံ။ ဗ်ိသာလာ-အက္ခီ ယဿ သော-ယံ ဝိသာလက္ခော၊ ဝ-ရူပ် မုခံ ယဿ သော-တိ-ဝိမုခေ'လုပ်။

ရူပ်ဘွက်ပုံ-ဒေ-ရာဇော ဒေ ၊ ဝါနံ×ရာဇာ။ ဒေ ၊ ဝါနံ၊တို့၏။ ရာဇာ၊ မင်းတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ အမာဒယော ပရပဒေဘိ=တပ္ပုရိသ်သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=နံ-သိ×ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ပကတိ စ=ဒေ×ရာဇ,ဟု ပကတိပြု။

http://www.dhammadownload.com

ကွစီ သမာသန္တ-ဂတာ=သုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ဖြစ်သော အ-ကို အ-ပြု။ နာမ်ငဲ့။ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ စီရင်။ ။ကွစိ-ရုပ်။ ဒေဝ-ရာဇာ-ဒေဝါနံ×ရာဇာ။ နည်းတူလုပ်။ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ဖြစ်သော အ-ကို အ-ပြုသင့်ငြားသော်သည်း၊ ကွစိ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်။ သျှာ စ=သိ-ကို အာ-ပြု၊ စီရင်။ ။ဒေဝ-သခေါ၊ ဒေဝ-သခါ။ ဒေဝါနံ×သခါ။ နည်းတူ။ ။ ပဠာ-ဟံ-ပဠ×အဟာနိ။ သမာဟဒ္ဒာနိ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သော- ပဠ၊ ကုန်သော။ အဟာနိ၊ တို့တည်း။ ဤတိအတ္ထေ၊ ၌။ သခ်ျာ ပုဗ္ဗောဒိဂု=ဒိဂုသမာသ်အမည်မှည့်။ ယော-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ပဠာ ဟု, ပကတိပြု၊ ဒိဂုဿ ကတ္တံ နပုံးဧကတ်ငဲ့ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ဖြစ်သော အ-ကို အ-ပြု။ နာမ်ငဲ့။ ကိ-သက်။ အံ-ပြု၊ စီရင်။သတ္တာ-ဟံ-သတ္တ×အဟာနိ။ နည်းတူတူက်။ ။ပဠ-ဂဝံ-ပဠ×ဂါဝေါ၊ သမာဟဒ္ဒာ၊ ကုန်သော။ ပဠ၊ ကုန်သော။ ဂါဝေါ၊ တို့တည်း။ ဤတိ အတ္ထေ၊ ၌။ သခ်ျာ ပုဗ္ဗော=ဒ္ဒိဂုမှည့်၊ နည်းတူလုပ်။ ပဠ+ဂေါ,ဟု ပကတိပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ အ-ပစ္စည်းသက် (ပဠ×ဂေါ×)။ သြသရေ စ နောက်သရကြောင့်,ဂေါ၏ အစိတ် သြ-ကို အဝ-ပြု။ ဝ×အ-ကင်။ နာမ်ငဲ့။ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ စီရင်။ ။ဆတ္တု-ပါဟနံ×ဆတ္တ၊ပ×ဥပါဟနာ စ၊ ဒ္ဒန်မှည့်။ ဝိဘတ်, ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ ဆတ္တု,ပါဟနာ, ဟု ပကတိပြု။ တထာ ဒ္ဒန္ဒေ=နပုံးဧကတ်ငဲ့။ သရော ရဿော နပုံသကေ=နပုလ္လိင်၌ အာ-ကို အ-ရဿပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ဖြစ်သော အ-ကို အ-ပြု။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ စီရင်။ ။ဥပ-သာရဒံ-ဥပ×သာရဒဿ သာရဒဿ၊ သရဒဥတု၏။ သာမီပါ၊ အနီး၌ဖြစ်သော စကားတည်း။ ဤတိအတ္ထေ၊ ၌။ ဥပသဂ္ဂ-နိပါတ ပုဗ္ဗကော=အဗျယီကော သမာသ်အမည်မှည့်၊ သိ,သ×ဝိဘတ်,သ-အာဂုံ တို့ကိုချေ။ ဥပ×သာရဒ,ပကတိပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ ဖြစ်သော အ-ကို အ-ပြု။ နာမ်ငဲ့။ သိ-သက်။ အံ-ဝိဘတ္တိ နမကာရန္တ=အံ-ပြု၊ စီရင်။ ။ ဝိသာလ,ကွောာ-ဝိသာလာ×အက္ခီ×ယဿ၊ ယဿ၊ အား။ ဝိသာလာ၊ ကျယ်ပြန့် ကုန်သော။ အက္ခီ၊ မျက်စိတို့သည်။ သန္တိ,ကုန်၏။ ဤတိအတ္ထေ၊ ၌။ 'အညပဒတ္ထေသု= ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်အမည်မှည့်။ ဝိဘတ်,ပုဒ်,အာဂုံကိုကိုချေ။ ဝိသာလ-ကွ်ိ၊ ပကတိပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ဖြစ်သော ဿ-ကို အ-ပြု။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊သြ-ပြု။ စီရင်။ ။ဝိ-မုခေါ-ဝိ×မုခံ×ယဿ။ 'ယဿ၊ အကြင်သူအား။ဂိရုပ်,မလှသော။ မုခံ, မျက်နှာသည်။ အတ္ထိ ၏-ဗဟုဗ္ဗီဟိ-မှည့်၊ ရှေးနည်းတူလုပ်။ ဤသုတ်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ဖြစ်သော အ-ကို အ-ပြု၊ စီရင် (အခြားသုတ်ဖြင့်ပြီးပြီးလျက်၊ ထပ်၍ စီရင်သော အရာဟူသရွေ့ကို၊ ပဇ္ဇုန္နပတိကနည်းချည်းမှတ်)။ ကာရ-သဒ္ဒါရုပ်စု။ ပစ္စက္ခ-စမ္ပာ,ပစ္စက္ခာ×ဓမ္မာ×ယဿ။ ဗဟုဗ္ဗီဟိ-လုပ်မြဲလုပ်။ ဤသုတ်၌ ကာရ-သဒ္ဒါဖြင့် သမာသ်ပုဒ်၏အဆုံး၌ဖြစ်သော အ-ကို အာ-ပြု။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်။ချေ၊ စီရင်။သုရ-ဘီ-ဂန္ဓီ-သုရဘိနော×ဂန္ဓာ။ သုရဘိနော၊ ပန်းကောင်း၏ ဂန္ဓာ၊ တည်း။ ဤတိ အတ္ထေ၊ ၌။ ကမ္မဓာရဲမှည့်။ ဝိဘတ်ချေ။ သုရဘိ၊ ဂန္ဓ ပကတိပြု။ ဤသုတ်၌ ကာရ-

http://www.dhammadownload.com

၃၃၈-နဒီမှာ စ။ ။သမာသန္တ-ဂတာ၊ သမာသ်ပုဒ်၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော။ နဒီမှာ စ၊ နဒီမည်သောသဒ္ဒါမှလည်း (နဒီ-မည်သော ဣတ္ထိလိင် ဣ၊ဥ၊ကာတန္တ သဒ္ဒါမှလည်း- ဟူ,။ပရေ၊ နောက်၌။ က-ပစ္စယော၊က-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၏။ ။ သမာသန္တေ၊ သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌။ ဂတာ၊ ဖြစ်သော။ နဒီမှာ စ၊ နဒီ-မည်သော သဒ္ဒါမှလည်း။ ပရေ၊ ၌။ က-ပစ္စယော၊သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ယသ္မိ၊ အကြောင်ဇနပုဒ်၌။ နဒိယော၊ မြစ်တို့သည်။ ဗဟူ၊ များကုန်၏။ ဣကိ၊ ကြောင့်။ သော၊ယံ၊ ထိုဇနပုဒ် သည်။ ဗဟု နဒိကော၊ မည်၏။ ယသ၊ အကြောင်သူအား။ ကန္တိယော၊ နှစ်သက်ဖွယ်တို့ သည်။ ဗဟု၊ များကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ယံ၊ ထိုသူသည်။ ဗဟု၊ကန္တိကော၊ မည်၏။ ဗဟု-နာရိကော၊ မိန်းမများသည်။

သဒ္ဒါဖြင့် သမာသ်ပုဒ်၏အဆုံးဖြစ်သော အ-ကို ဣ-ပြု။ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သု-ဂန္ဓ-သု+ဂန္ဓော။ သုန္ဒရော၊ သော။ ဂန္ဓော၊ တည်း။ ဣတိ အတ္ထော၌ရှေးနည်းတူ။ ။ဒု-ဂန္ဓ-ဒု+ဂန္ဓော+ယသ။ ယသ၊ အား။ ဒုဋ္ဌ၊မကောင်း သော။ ဂန္ဓော၊ အနံ့သည်။ အတ္ထိ၏။ ဗဟုဋ္ဌိဟိ၊ လုပ်မြဲ။ ။ကု-ဂန္ဓ-ကု+ဂန္ဓော၊ ကုစ္ဆိတော၊ သော။ ဂန္ဓော၊ တည်း။ ။ပူတိ-ဂန္ဓ၊ ပူတိနော=ဂန္ဓော၊ ပူတိနော၊ ပုင်သော ဝတ္ထု၏။ ဂန္ဓော၊ တည်း။ နည်းတူ။ ။ဗဟု နဒိကော-ဗဟု+နဒိယော+ ယသ္မိ။ ဗဟုဋ္ဌိဟိ-လုပ်မြဲ။ ဣသုတ်၌ ကာရ-သဒ္ဒါဖြင့် နဒီ-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ က-ပစ္စည်းသက်။ ဣတ္ထိယံ ဘာသိတ ပုမိတ္ထိ=နောက် နိယတ ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဒါ ကြောင့် ဟောဖူးသော ပုလ္လိင်ရှိသော ရွှေဗဟု-ဟူသော ဣတ္ထိလိင် ဝါစက သဒ္ဒါ ကိုပုလ္လိင်ကဲ့သို့ (ပုလ္လိင် ဥကာရန္တ-ဗဟု နဒီက,ဟု ရှိစေ,။ ကဒ္ဒစာဒိ, သုတ်ကြီးဖြင့် က-ပစ္စည်းကြောင့် ဒ-၏မှီရာ ဣ-ကို ဣ-ရသပြု။ (ဗဟု-နဒိက)နာမ်ခဲ့၊ စီရင်။ ။ ဗဟု-ကတ္တုကော-ဗဟဝေါ+ကတ္တာရော + ယသ။ ဗဟုဋ္ဌိဟိ-လုပ်မြဲ။ ဣသုတ်၌ ကာရ သဒ္ဒါဖြင့် ကတ္တုမှ နောက်၌ က-ပစ္စည်းသက်။ နာမ်ခဲ့-စီရင်။

၃၃၈-ဒ္ဝိ-ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။ရှေသုတ်က ကာရ-သဒ္ဒါဖြင့် ဗဟု-နဒိကော, စသောပုံစံများပြီးနိုင်ပါလျက် ဘယ်အကျိုးငှာ ဣသုတ်ကို ဆိုပြန်ပါသနည်း- ဟူမူ။ နဒီ-မည်သော ဣတ္ထိ ဝါစက,ဣ၊ဥ, အက္ခရာနောက် က-ပစ္စယ ဝိဓာန၏ နိစ္စဝိဓိကို ပြခြင်းငှာ ဆိုပြန်သတည်း။ ။'နိစ္စ-တ္ထ-ဝစနံ'ရှု။ ။နိ, အလို စ-သဒ္ဒါ အနကမှုန၊ ဝိသယီ, ဝိသယ နှစ်ပါးကိုဝင်သည်။' ။ဘ-အလို ကာရ-သဒ္ဒါကို ဝင်သည်။ ကာရ သဒ္ဒါကိုဝင်က က-ပစ္စည်းကိုလည်း ဝင်အပ်တော့သည် ဟူ၏။ ။ နဒီ-ဟူသော အမည်သည် 'နဒီ-တိ စေ-တ္ထ ဣတ္ထိ ဝါစကာနံ ဣကာရ-ကာရာနံ ပရသမညာ'ဟု ရှု, အဆိုရှိရကား၊ ဣတ္ထိလိင်ဟော ဣ၊ဥ,အက္ခရာတို့၏အမည်သာ ကည်း။ ။ဣဣတ္ထိ ဝါစက၊ ဣ၊ဥ, သဒ္ဒါတို့ကို သက္ကတ ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌

http://www.dhammadownload.com

၃၃၉-ဇာယာယ တုဒံ-ဇာနီ ပတိမ္ပိ။ ။ပတိမ္ပိ၊ ပတိသဒ္ဒါကြောင့်။ ဇာ-ယာယ၊ ဇာယာ-သဒ္ဒါ၏။ ဒံ ဇာနီတု၊ ဒံ-ပြု, ဇာနီ-ပြုတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပရေ၊ နောက်ဖြစ်သော။ ပတိမ္ပိ၊ ပတိ-သဒ္ဒါကြောင့်။ ဇယာ ဤစွေ-တာယ၊ ၏။ ဒံ, ဇာနီတု ဤစွေတေ အာဒေသာ၊ ဒံ, ဇာနိပြုတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒံ-ပတီ၊ ဇာနီပတီ၊ မယား, လင်တို့။ ဝါ၊ သမီးခင်ပွန်းတို့။

နဒီ-ဟူသော အမည်တစ်မျိုးဖြင့် သုံးစွဲကြ၏။ သို့အတွက် ပရ-သမညာ,ဟု ဆိုအပ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် ကာတန္တ၌။ ။'ဤ ရှ ဤထွဏ္ဏော နဒီ၊ ၂-၁-၉။ ။ ဤ၌ ရှ ဤစွေ၀ ဤထွဏ္ဏော နဒီ-သညော ဘ၀တိ၊ နဒီ၊ ၀ရှ'ဟု သညာသုတ်ကို ဆိုသတည်း။ ပုံစံ၌ နဒီမည်သော ဤကာရန္တ ပုံစံသာ ပါ၍ ဥကာရန္တ မပါ၊ ယင်းပုံစံကို 'ဗဟ၀ေါ ဇမ္ဗုယော ဤမသို့နှိ-ဗဟု-ဇမ္ဗုကော' ထုတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ- ဗဟု-နဒီကော-ဗဟူ×နဒီယော×ယသို့။ ဗဟုဇ္ဈီဟိလုပ်မြဲ။ ကွစိ သမာသန္တ=သုတ်၊ ကာရသဒ္ဒါရူပ်အတိုင်းတွက်၊ နဒီမှာစ သုတ်ဖြင့် နဒီမည်သော ဤအက္ခရာမှ နောက်၌ ကပ-ပစ္စည်းသက်ဟု ဆိုရုံသာထူး၏။ ။ဗဟု ကန္ဓိကော-ဗဟူ+ကန္ဓိယော×ယသ။ ဗဟု-နာရိကော-ဗဟူ×နာရိယော×ယသ။ ယသ၊ ၏။ နာရိယော၊ မိန်းမတို့လည်း။ ဗဟူ၊ ကုန်၏။ ဗဟုဇ္ဈီဟိ လုပ်မြဲ။ ရှေးနည်းမှီတွက်။

၃၃၉-စတု ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ရှ,နီ,တို့၌ တိ-ပဒ၊ သီဟဠ.ကွရာရေး ဥသ်၌ စတု.ပ္ပဒ,ဆို၏။ သက္ကတ,အဘိဓာန်၌တည်း 'ဒ္ဒန္ဒေ ဇာယာ သဒ္ဒသ ဒ.မာဒေသော၊ ဇံ စ၊ ဒ.မ္ပတီ၊ ဇ.မ္ပတီ-ဟုသာ ရှပ်ရှိ၏။ သီဟဠ.ကွရာရေး ကစ္စည်းကျမ်း၌လည်း ဒ.မ္ပတီ၊ ဇာနိပတီ, ဟုသာ ရှပ်ရှိ၏။ သို့အတွက် တု-ကို တပုဒ်ယူ၍ သမုစ္စယတ္ထ ဇောတကဟု ဂုရု-မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ။ထို သမုစ္စယတ္ထ တု သဒ္ဒါဖြင့် ဇံ-ပြုကို ဆည်း၏-ဇံ-ပတီ။ ဇာယာ-က အာ-ကို ရသပြု၊ ဗိန္ဒုလာလျှင်-ဇာယ-မတိ။ က-ပစ္စည်းသက်လျှင် ဇာယ.မ္ပတိကာ,ဖြစ်၏။ ။ရှ, နီတို, တို့၌ကား၊ တုဒ.မ္ပတီ,ဟု ရှပ်ရှိ၏။ 'တုဒံစ ဇာနီစ တုဒံ-ဇာနီ'ဟု ရှ, ဌ, လည်း ဆိ၏။ သီဟဠ.ကွရာ ရေး ကစ္စည်းကျမ်း၌ ဇာယာယ ပတီ.ဇ-မ္ပတီ-ဟု တပ္ပုရိသ်လုပ်၏။ 'ဥဘော ဇာယ.မ္ပတိကာ သဒ္ဒါ ပသန္နာ' စသော ပါဠိတော်နှင့်ကား မညီ၊ သုတ် အင်္ဂါနှင့်ကား ညီပေ၏။ ။သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ၊ အာသုဗောဓ-စသော ဗျာဓာရဏ်းကျမ်းများ၌ကား ဒ္ဒန်အရာ၌သာ ပြကြသည်ပြုပြင်၊ ပါဠိတော်နှင့်လည်း ညီညွတ်၍၊ ဒ္ဒန်သမာသ်သာ ကောင်းသည်။ ။'ဒမ.တီ၊ ဇမ္ပတိ၊ ဇယာ-ပတီ။ ဇာယာ သဒ္ဒသ ဇ.မ္ဘာ၀ေါ ဒ.မ္ဘာ၀ေါစ ၀ါ, နိပါတိယတေ၊ အာကတိ-ဂဏော ယံ' သိဒ္ဓိန္တကောမုဒီ။ ။'ဇာယာယ ဒမ်-ဇမော ၀ါ ပတိမ္ပိ။ ။ပတိ-သဒ္ဒေ ပရေ ဇာယာ သဒ္ဒသ ဌာနေ ဒမ်-ဇမော အာဒေသော ၀ါ ဘ၀တိ၊ ဒ.မ္ပတိ၊ ဇ.မ္ပတိ၊ ဇာယာ.ပတီ အာသုဗောဓ။ ။ဤပုံစံကို-သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ၊ သရလာ ဌီကာကြီးတို့၌-ရာဇ.ဒန္တာဒိ

http://www.dhammadownload.com

၃၄၀-ဓနုမ္ပာ စ။ ။သမာသန္တ ဂတာ၊ **သ**မာသ်ပုဒ်၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော။ ဓနုမ္ပာ စ၊ ဓနုသဒ္ဒါမှလည်း။ ပရေ၊ ၌။ အာ၊ အာ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမာသးန္တေ၊ ၌။ ဂတာ၊ ဖြစ်သော။ ဓနုမ္ပာ စ၊ လည်း။ ပရေ၊ ၌။ အာ-ပစ္စယော၊ လည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယထာ၊ အကြောင်းသူအား။ ဂဏ္ဍိဝေါ၊ အဖုအထစ်များသော။ ဓနု၊ လေးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။သော,ယံ၊ သည်။ ဂဏ္ဍိဝ-ဓနွာ၊မည်၏။

၃၄၁-အံ-ဝိဘတ္တိန် မကာရ-ဣတ္ထာ အဗျယီဘာဝါ။ ။အ-ကာရန္တာ၊ အ-အက္ခရာအဆုံးရှိသော။ အဗျယီဘာဝါ။ အဗျယီဘောသမာသ်မှ။ ပရာသံ၊ နောက်၌

အာကတိဂိုဏ်း-ဟု ဆိုကုန်၏။ ။'ဒန္တာနံ ရာဇာ-ဒန္တော'၌ 'ရာဇဒန္တာဒိ ပရ' သုတ်ဖြင့် ဒန္တနှင့် ရာဇကို ရှေ့နောက်ပြန်၍ပြီးသကဲ့သို့ ဒ,မ္ဗိတ်,စသည်၌-'ယစ္ဆိ တဗ္ဗံ ဒ္ဒယော' ကာတန္တ ဥပဒေနှင့်အညီ၊ အမြတ်ဟော ပတိသဒ္ဒါ ရှေ့နေသင့်လျက် နောက်၌ကျသောကြောင့် ရာဇ-ဒန္တ-သဒ္ဒါနှင့် တူရကား ရာဇ-ဒန္တာဒိ အာကတိဂိုဏ်း ဟူသတည်း။

ရူပ်တွက်ပုံ ဒံ ပတီ-ဇာယာစ×ပတီစ။ ဇာယာစ၊ မယားလည်း။ ပတီစ၊ လင်လည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ နာမာနံ သမုစ္စယော=ဒ္ဌန်မည်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော= သိ-ဝိဘတ်တို့ကို ခေါ်။ တေသံ = စနိပါတ်တို့ကို ခေါ်။ ပကတိစသ=ဇာယာ× ပတီ-ဟု ပကတိပြု၊ ဇာယာယ တုဒံ ဇာနီ ပတိမှ, ဤသုတ်ဖြင့် ပတိ-သဒ္ဒါကြောင့် ဇာယာ-သဒ္ဒါကို ဒံ-ပြု၊ နာမ်ခဲ့၊ ယော-သက်၊ ခေါ်၊ ဒီဃပြု၊ ပြီး၏။ ဇောနီ-ပတီ-ဇာယာ စ×ပတီစ။ နည်းတူတွက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ပတိသဒ္ဒါကြောင့် ဇာယာ သဒ္ဒါကို ဇာနီ,ပြု-သည်သာ ထူး၏။

၃၄၀—တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဒ္ဝိ-ပဒလည်းဆိုကုန်၏။ ဓနမ္ပာ×အာ×စ၊ ဖြတ်။ ဒ္ဝိ-ပဒ,ယူလျင် စသဒ္ဒါ အနုကမုန်-အာ, ကို ဝင်သည်။ ။တိ-ပဒ,ယူလျှင် စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စည်း။ ဓမ္မ-စသော သဒ္ဒါကိုဆည်း၏။ ဥ, ရှု။ ။'ပစ္စက္ခော ဓမ္မော ယသ္သ တိ-ပစ္စက္ခ-ဓမ္မာ'ပုံစံ။ ။ကဒိ သမာသန္တ ဂတာ, သုတ်မှ ကဒိသဒ္ဒါလိုက်၍ ဤသုတ် အစီအရင် မမြဲ။ ။'ကဒိ-တိ ကိ'၊ သဟ သ ထာမ ဓနု၊ ပစ္စက္ခ-ဓမ္မော၊ ဝိဒိတ-ဓမ္မော'ရှု။

ရူပ်တွက်ပုံ -ဂဏ္ဍိဝ-ဓနွာ-ဂဏ္ဍိဝေါ×ဓနု×ယသ။ ဗဟုဗ္ဗီဟိဟု-လုပ်မြဲ။ ဂဏ္ဍိဝ× ဓနု ပကတိ။ ဓနုမ္ပာ စ=သမာသ်ပုဒ်၏အဆုံးဖြစ်သော ဓနု-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ အာ-ပစ္စည်းသက်၊ ဝ,မော ဒုဒ,ဒ္ဒါနံ=အာ-သရကြောင့် နှ-၏ မှီရာ ဥ-ကို၊ ဝ-ပြု၊ ဒ္ဌ+အာသ္ပိကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ ခေါ်၊ ပြီး၏။

၃၄၁-စတု-ပ္ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။တေ သံ ဝိဘတ္တိယော,သုတ်မှ ဝိဘတ္တိသဒ္ဒါ အလိုက်ခံလျှင်ကောင်းလျက် ဝိဘတ္တိ-သဒ္ဒါကို တစ်ဖန်ဆိုပြန်ခြင်းသည် အာလုပ်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိဘတ္တိနှံ၊ (အာလုပ်နှင့်တကွ) ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့၏။ ကွစိ၊ ၌။ အံ၊ အံ-ပြုသည်။ ဟောတာ၊၏။ ။အ-ကာရန္တာသော။ တသ္မာ-အဗျယီဘာဝသမာသာ၊ ထိုအဗျာယီဘော သမာသ်မှ။ ပရေသံ၊ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိဘတ္တိနှံ၊ တို့၏။ ကွစိ၊ ၌။ အံ၊ အံ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ အဓိ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို အစိုးရသောသူ။ ယထာ ဝုဒ္ဓံ။ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်။ ဥပ-ကုမ္ဘံ၊ အိုး၏အနီး၌ဖြစ်သော စကား။ ယာဝ-ဇီဝံ၊ အသက်၏အပိုင်းအခြား။ တိရော-ပဗ္ဗတံ၊ တောင်၏တစ်ဘက်။ တိရောပါကာရံ၊ တံတိုင်း၏တစ်ဘက်။ တိရော-ဂင်္ဂံ၊ နံရေ၏တစ်ဘက်။ အန္တော-ပါသာဒံ၊ ပြာသာဒ်၏ အတွင်း။ ကွစိတိပဒ၊သည်။ ကိ-မတ္တံ၊ နည်း။ အဓိ-စိတ္တာ၊ စိတ်ကိုအစိုးရသော။ ဘိက္ခုနော၊ အား၏။ ဣကတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနတ္ထံ၊ ၏။

အနက်၌သက်သော ဝိဘတ်ကိုရေတွက်ခြင်းဌာနဆိုသတည်း။ ။'ပုန ဝိဘတ္တိဂ္ဂဟဏံ အာလပနတ္ထ-ဝိဘတ္တိ-သင်္ဂဟဏ-တ္ထံ'နိ။ ။ဤအလို အာလုပ်နှင့်တကွ ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်ကို အံ-ပြုလေ-ဟူလို။ ။ဤသုတ်ကို သိ-စသော အာဒေသဝိဓိသုတ်တို့ကို မြစ်ဖို့ရာဆိုသည်-ဟူ၏။ ဗျာချာန်။ ။ရှေ-အလို ရှေ့သုတ်မှလိုက်သော ကွစိ သဒ္ဒါ ဝဝတ္ထိတ-ဝိဘာသာအနုက်ရှိ၏။ ထို့ဖြင့် ပဋ္ဌမီ ဝိဘတ်၌ အသန္တဝိဓိ၊ တတိယာ။ သတ္တမီ ဆဋ္ဌီ, ဝိဘတ်တို့၌ အနိစ္စဝိဓိ၊ ကြွင်းဝိဘတ်၌ နိစ္စ-ဝိဓိကိုပြသည်-ဟူ၏။

''နပဋ္ဌမ္ပာ, ယ-မံဘာဝေါ၊ ကွစိ-တိ အဓိကာရတောဝ။
တတိယာ-သတ္တမီ-ဆဋ္ဌီ နံ တု ဟောတိ ဝိကပ္ပတောဝ။'' ရှ

ကွစိ-တိ၊ ကွစိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်။ အဓိ ကာရတောဝ၊ လိုက်ခြင်းကြောင့်။ ပဋ္ဌမ္ပာ၊ ပဋ္ဌမီဝိဘတ်၏။ အယံ အံ-ဘာဝေါ၊ ဤအံ-ပြုသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ တတိယာ သတ္တမီ-ဆဋ္ဌီနံတု၊ တို့၏ကား။ ဝိကပ္ပတောဝ၊ ဝိကပ်အားဖြင့်။ အယံ-အံဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သက္ကတ,၌ကား၊ ပဋ္ဌမီ၌ အသန္တဝိဓိ, တတိယာ, သတ္တမီ၌ အနိစ္စဝိဓိ။ ကြွင်းဝိဘတ်၌ ဝိဓိဟုဆို၏။ ။'အဗျယီဘာဝေါ အတောဝ နဝိသတ္တိနံ လောပေါ-အံ-တု အ ပဋ္ဌမ္ပာ, တတိယာ သတ္တမီ-နံဝါ။ ။အကာရန္တာ အဗျယီဘာဝေါ ဝိဘတ္တိနံ နလောပေါ၊ ကိန္တု တ-ဌာနေ အံ ဘဝတိ၊ တုနဝ ပဋ္ဌမ္ပာ,တတိယာ သတ္တမီန-န္တု အံ ဝါ ဘဝတိ'အာသုဗောဓ။ ။'အဗျယီဘာဝေါ အာကာရန္တာ ဝိဘတ္တိနံ အံ-အ-ပဋ္ဌမ္ပာ။ ၂-၄-၁။ ။အဗျယီဘာဝသမာ အ-ကာရန္တာ ဝိဘတ္တိနံ ဌာနေ အံ ဘဝတိ၊ အ-ပဋ္ဌမ္ပာ၊ ဥပ-ကုမ္ဘံ။ ဝေါ တတိယာ သတ္တမီနံ။ ၂-၄-၂။ ။အဗျယီဘာဝ-သမာသာ အကာရန္တာ ပရေသံ တတိယာ-သတ္တမီနံ ဌာနေ အံ ဘဝတိ ဝါ ဥပ-ကုမ္ဘံ,ဥပ-ကုမ္ဘေ နံ၊ ဥပ-ကုမ္ဘံ ဥပ-ကုမ္ဘေ'ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။ထိုသို့ပင်ဆိုကြကုန်သော်လည်း 'အဏ္ဏတ္ထာ ဓမ္မာ၊ အဏ္ဏတ္ထိကာ ဓမ္မာ'ဟူသော ပုဒ်တို့၌ ပထမာ ဝိဘတ်၏ အာ-ပြုရုပ်ပါဠိရှိ၍ ပထမာ၌လည်း မမြဲ။ ။'နပဋ္ဌမ္ပာယ-မံဘာဝေါ' ဟူရာ၌လည်း **အဏ္ဏတ္ထံ** အာ

http://www.dhammadownload.com

၃၄၂-သရော ရဿော နပုံသကေ။ ။နပုံသကေ၊ နပုလ္လိင်ဌ။ ဝတ္တမာနသ၊ ဖြစ်သော သမာသ်ပုဒ်၏။ သရော၊ အစိတ်သရသည်။ ရဿော၊ ရသပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။နပုံသကေ၊ ဌ။ ဝတ္တမာနသ၊ ဖြစ်သော။ အဗျယီ ဘာဝ သမာသသ၊ အဗျယီဘော သမာသ် ဖြစ်သော။ လိင်္ဂသ၊ လိင်ပုဒ်၏။ သရော၊

နိဝိသိတ္တာ အဗ္ဗတ္တံ ဝုဋ္ဌာတိ,ဟု ပဗ္ဗမီဝိတတ် အံ-ရုပ်ရိုပြန်၍၊ ယင်းအဆိုလည်း မမြဲ။ ။ဆဋ္ဌိကို ဝိကပ်စီရသဖြင့် စတုတ္ထီလည်း နံ, သ, ဝိဘတ်ချင်းတူရကား ဝိကပ်ပင်ဖြစ်သင့်၏။ ရူ-ဌ်လည်း ဝိကပ်ပုံစံထုတ်၏။ သို့အတွက် စတုတ္ထီတည်း မမြဲ။ ဒုတီယာ တစ်ခုသာမြဲသည်ဟုမှတ်၊ ထို့ကြောင့်။ ။*'ဒု-မှာ နိစ္စ၊ အံ ဘာဝ၊ သေသဝိကပ်ပြု'ဟု နိယံဆိုအပ်၏။

ပုံစံ၌ ရှင်းလင်းချက်-အကာရန္တ အဗျယီဘောနောင် အာလုပ်နှင့်တကွ ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်ကို အံ-ပြုလျှင် အောက်ဌဖော်ပြထားသော ရုပ်စဉ်အတိုင်းဖြစ်၏။ ' ' ။ 'ဘော အဓိစ်တ္ထံ,အဓိစ်တ္ထ,အဓိ,စ်တ္ထာ၊ ဘောန္ဓော-အဓိစ်တ္ထံ,အဓိ-စ်တ္ထာ။ သော အဓိစ်တ္ထံ၊ တေ အဓိစ်တ္ထံ, အဓိစ်တ္ထာ။ တံ အဓိစ်တ္ထံ၊ တေ အဓိ-စ်တ္ထံ။ တေန အဓိ စ်တ္ထံ, အဓိ-စ်တ္ထေန၊ တေဟိ အဓိစ်တ္ထံ, အဓိ-စ်တ္ထေဟိ, အဓိ-စ်တ္ထေဘိ၊ တဿ အဓိ, စ်တ္ထံ, အဓိစ်တ္ထဿ၊ တေသံ အဓိ စ်တ္ထံ, အဓိတ္ထာနံ။ တသ္မာ အဓိ-စ်တ္ထံ, အဓိစ်တ္ထာ, အဓိစ်တ္ထမှာ, အဓိစ်တ္ထသ္မာ၊ တေဟိ အဓိစ်တ္ထံ, အဓိစ်တ္ထေဟိ, အဓိစ်တ္ထေဘိ။ တဿ အဓိစ်တ္ထံ, အဓိစ်တ္ထဿ၊ တေသံ အဓိ စ်တ္ထံ, အဓိတ္ထာနံ။ ဟသ္မိं တဓိစ်တ္ထံ, အဓိစ်တ္ထေ-အဓိစ်တ္ထမှိ, အဓိစ်တ္ထသ္မိं၊ တေသု အဓိစ်တ္ထံ, အဓိစ်တ္ထေသု ဘိက္ခူသု'ဟု ၃၆-ရုပ် ဖြစ်၏။ ။ဤနည်းတူ။ ဘော၊ ဘော၊ သော၊ တေ၊ တေ၊ တေန ယထာဝုဏ်, ယထာ ဝုမှေန၊ တေဟိ ယထာဝုဏ်, ယထာဝုမှေဟိ,ဘိ=တေသု ယထာဝုမှေသု ဘိက္ခူသု-စသည် အကာရန္တ အဗျယီဘော သမာသ်တိုင်းမှာ စဉ်လေ။

ရူပ်တွက်ပုံ-အဓိ-စ်တ္ထံ-အဓိ×စ်တ္ထံ စ်တ္ထံ၊ စ်တ်ကို။ အဓိ်ပတိ၊ အစိုးရ၏။ ဤတိ အတ္ထေ၊ ဌ။ အဗျယီဘော သမာသ်မှည့်၍၊ ဥပသဂ္ဂနိပါတ ပဗ္ဗကော=သုတ်က အတိုင်းတွက်။ ။ယထာ ဝုဏ်-ယေယေ×ဝုဏ္ဏာ။ ဥပ-ကုမ္ဘံ-ဥပ×ကုမ္ဘသ။ ယာဝ-ဇီဝံ-ယာဝ×ဇီဝသ။ တိရော-ပဗ္ဗတံ တိရော×ပဗ္ဗတသ။ တိရော-ပါကာရံ-တိရော× ပါကာရသ။ တိရော-ကုဋ္ဌံ-တိရော×ကုဋ္ဌသ။ အန္တော-ပါသာဒံ။ စိတ္တာ ဂါ ဝေါ ယသာ-တိ စိတ္တ-ဂု။ နိဂ္ဂတော ကောသမ္ဗိယာ နိ-ကောသမ္ဗီ။ အန္တော×ပါသာ ဒသ။ ။ကွစ်-ရုပ်။ အဓိစ်တ္ထသ-အဓိ-စ်တ္ထ×သ,တည်း။ ဤသုတ်ဖြင့် အဗျယီ သော သမာသ်မှနောက်ဖြစ်သော သ-ဝိဘတ်ကို အံ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ကွစ် သဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ သာဂမောသေ=သ်-လာ။ ကပ်၊ ပြီး၏။

၃၄၂-တီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ရဿော နပုံသကေ လောကဲတင်ဆိုက ကာရီ သရကိုသိအပ်လျက် ဘယ်အကျိုးငှာ သရော-ဟူသော ကာရီဆိုပါသနည်း-ဟူမူ။ **သရော သဒ္ဒါကိုမဆိုရ ကာရီအကုန်လိုက်ကြသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ကြောင့်၊ ကြင်း**

http://www.dhammadownload.com

သည်။ ရသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယာ ကထာ၊ အကြောင်စကားသည်။ ကုမာရီသု၊ မိန်းမပျိုတို့၌။ အဓိကိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာ ကထာ၊ ထိုစကားသည်။ အဓိ-ကုမာရိ၊ မည်၏။ ဥပ-ဝဓု၊ ခွေးမ၏အနီး၌ဖြစ်သောစကား။ ဥပ-ဂဂ်ံ၊ ဂဂ်ါမြစ်အနီး၌ဖြစ်သောစကား။ ဥပ-မဏိကံ၊ မဏိကမည်သော မိန်းမ၏အနီး၌ ဖြစ်သောစကား။

၃၄၃-အညသ္မာ လောပေါ စ။ ။အညသ္မာ။ အ-ကာရန္တမ္ တစ်ပါးသော အဗျယီဘောမ။ပရာသံ၊ ကုန်သော။ ဝိဘတ္တိနံ၊ ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့၏။ လောပေါ စ၊ ကျေခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အညသ္မာ၊ တစ်ပါးသော။ အန-ကာရန္တာ၊

သမ္ဘ ကာရ်ကို ပယ်ချလို၍ ဆိုအပ်သတည်း နံ။ ။နပုံသက-သဒ္ဒါဖြင့် 'အတိသိ'ရ်၊ အတိလက္ခီ'စသော ပုံစံများ၌ ရသ အပြုကို နစ်စေသည် ဗျာချန်။ ။'ဇ္ဇ စ အဗျယီ ဘာဝ.ဂ္ဂဟဏံ နာ.နုဝတ္ထေတဗ္ဗံ'ဟု ရ,အဆိုရှိရကား အဗျယီ ဘာဝ သဒ္ဒါ ဤသုတ်သို့ မလိုက်ရ။ ထိုစကားလည်း 'အဓိ.တ္ထိ အဓိ.ကုမာရီ'ပုံစံ ထင်ရှားရှိ၍ ဥပလက္ခဏသာ။ သို့မဟုတ် သမာသ်သာမန်ဖြစ်စေလို၍ဆိုသည်ဟုမှတ်။ သို့အတွက် နို၌ 'တသ္မာ သာမညဘူတေန နပုံသကေ.တိ ဝစနေန အဗျယီဘာဝ ဒိဂု-ဒ္ဒန္ဒ-ဗဟုဗ္ဗီဟိမှ နပုံသကေ ဝတ္တမာနေ သမာသန္တသ္မာ သရသ ရဿတ္တံ သိဒ္ဓံ'-ဟုမိန့်သတည်း။ နပုံသကေ,ဟု သာမန်ဆိုခြင်းကြောင့် နပုလ္လိင်၌ဖြစ်သော အဗျယီဘော, ဒိဂု, ဒ္ဒန်, ဗဟုဗ္ဗီဟိ×သမာသ်တို့၏ အဆုံးသရကို ရသ ပြုရသည်-ဟူလို။ ။'ဒိဂု၊ စတု-ဒ္ဒိသံ၊ မုခ-နာသိကံ၊ အ-သဒ္ဒံ ကုလံ' အစဉ်အတိုင်းပုံစံ။ ။ကာတန္တ၌ ဤသုတ်ကို သမာသ်ပိုင်းမှာမဆို၊ ကာရက-အဆုံးမှာဆို၍၊ သုတ်ရင်းဖြင့် 'သောမ ပိ ဝတ.ီ.တိ သောမ-ပံ။ သေနံ နယတီ.တိ.သေနာနိ၊ ယဝံ လုနာတီ.တိ-ယဝ လု' စသော ကွ ပစ္စယန္တိ ကိတန္တသမာသ်ပုဒ်။ 'ရာယံ အတိက္ကန္တံ အ,တိ-ရိ၊ နာဝံ အတိက္ကန္တံ-အတိ နု, ကုလံ' ဟူသော အဗျယီဘောဘ၌ စီရင်သည်ပြင်၊ သရော ရသော, ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် စိတ္တာ ဂါ၀ေါ ဟဿာတိ စိတ္တဂု၊ နိဂ္ဂတော ဂေါသမ္မိယာ နိဂ္ဂေါ သမ္မိ စသော ဣတ္ထိလိင်များ၌ ရသ, ပြုရမည် ဟူ၏။ ။'သရော ရသော နပုံသကေ' ၂-၄-၅၂။ ။ နပုံသကေ ဝတ္တမာနော သရ.န္တော ရသော ဘ၀တိ။ သောမ-ပံ၊ သေနာနိ၊ ယ၀-လု၊ အတိ-ရိ၊ အတိ.နု, ကုလံ၊ သရော ရသော.တိ ယောဂ-ဝိဘာဂေန ဂေါ အ.ပ္ပဓာနဿ အန္တသ္မာ ဣတ္ထိယ.မာဒါ.ဒိနံ စေ.တိ ရသော,စိတ္တ-ဂု၊ နိ.ဣ္ဂေ သမ္မိ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။နို,အဆိုနှင့်လျော်၏။

***ရူပ်တွက်ပုံ**–အဓိ-ကုမာရိ-အဓိ×ကုမာရီသု။ ဥပ-ဝဓု-ဥပ×ဝဓုယာ ဥပ.ဂဂ်ံ.ဥပ×ဂဂ်ါယ။ ဥပ-မဏိကံ-ဥပ×မဏိကာယ။ သော နပုံသက-လိင်ေ၀ါ, သုတ်ကအတိုင်းတွက်။

၃၄၄-ဏီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'အညသ္မာ လောပေါ' ကာတန္တ၊ ၂-၄-၃။ အ-ကာရန္တ, အန-ကာရန္တ, အဗျယီဘောနှစ်မျိုးတွင် အ-ကာရန္တ အဗျယီဘော

http://www.dhammadownload.com

အ ကာရန္တ မဟုတ်သော။ အဗျယီဘာဝ သမာသော၊ အဗျယီဘော သမာသ်မှ။ ပရာသံ၊ ကုန်သော။ ဝိဘတ္တိနံ၊ တို့၏။ လောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အ-ဓိတ္ထိ၊ မိန်းမတို့၌ အရိုအသေပြု၍ဖြစ်သောစကား။ အဓိ-ကုမာရိ၊ မိန်းမပျိုတို့၌ စွဲ၍ဖြစ်သောစကား။ ဥပ-ဝဓု၊ ချွေးမ၏အနီး၌ဖြစ်သောစကား။

နာမကပ္ပေ၊ နာမ်ကျမ်း၌။ သမာသ ကပ္ပေါ၊ သမာသ်ကျမ်း မည်သော။ သတ္တမော၊ ခုနစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ကဏ္ဍော။ သည်။ ဤတိ၊ ဤတွင် ပြီးပြီ။

သမာသ်နောင် အာလုပ်နှင့်တကွ ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်ကို 'အံ ဝိဘတ္တိနံ-မကာရန္တ= သုတ်ဖြင့် အံ,ပြု၍ အနုကာရန္တ အဗျယီဘော သမာသ်နောင် ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်ကို ဤသုတ်ဖြင့် ခေါ်ပစ်ရသည်။ သို့အတွက် အဓိ-ကုမာရိ-စသည် ဝိဘတ်ကြောင့် ရူပ်အထူးမဖြစ်သင့်ရကား၊ ကျေပျောက်သောဝိဘတ်များကို ဝိသေသျ-ပွဓာနပုဒ်ဖြင့် ထင်ရှားသိသာရန်-'အဓိ ကုမာရိ ကထာ၊ ကထာယော။ ကထံ၊ ကထာယော။ ကထာယ၊ ကထာဟိ,ဘိ။ ကထာ၁ယ, ကထာယံ၊ ကထာသု'။ ။'ဥပ ဝဓု ကထာ၊ ကထာယော။ ကထံ၊ ကထာယော။ ကထာယ, ကထာယံ၊ ကထာသု' စသည် ရူပ်စဉ်လေ။ ။နို,အလို စ-သဒ္ဓါ ကနုကမ္ပန၊ အဗျယီဘော သမာသ်ကိုင်ငင်သည်။ ။ တစ်နည်း။ ဝိဘတ်ကျေခြင်းကိုနစ်စေသော နိဝတ္တနတ္ထ ဟူ၏-ဂုရု။ ။'အဓိကုမာရိမှ ကထာယ်'၊ အဓိ-ကုမာရိသု ကထာ-သု'ပုံစံ။ ။ဤအလို။ စ၊ မကျေသည်လည်း ရှိသေး၏။-ပေး။

ရူပ်တွက်ပုံ-အဓိ-တ္ထိ၊ အဓိ-ကုမာရိ။ ဥပ-ဝဓု,တို့ကို။ အဓိ-တ္ထိ၊ အဓိ-ကုမာရိ၊ ဥပ-ဝဓု-တည်း။ ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် အ-ကာရန္တ အဗျယီဘောမှ တစ်ပါးသော အဗျယီဘောမှ နောက်၌ ဝိဘတ်တို့ကိုချေ၊ ပြီး၏။

ဣတိ နာမ ကပ္ပေ သတ္တမ ပရိမ္ဘေဒဿ သမာသ၊ သပ္ပဿ
ကစ္စာန-တ္ထ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

ရစိတာယံ ဟံသာဝတီ မဏ္ဍလေ သပြေကန် နုဂရေ မဟာဓမ္မိကာရာမ
နဝဝိဟာရ-ဓိပတိနာ ရှေကျင် ဝံသာ နုရက္ခကေန မဟာဝေယျာ ကရဏိကေန

သိရီ-ဘဒ္ဒန္တ ဥက္ကံသာစာရ မဟာနာယက က-တ္ထေရေန
သမာသ ကပ္ပဿ ကစ္စာနတ္ထဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ

"ဝါစ-ပတိ-ပသာဒေန၊ သိတ ဝိဂတ္တ-ဟဒ္ဒယာ။
ပဒ-သမာသ ကပ္ပဿ၊ သမ္ပုဏ္ဏံ ဒီပနီ ဂတာ။
ယာ ဠိကာ ကစ္စာယနဿ၊ သက္ကတ ဗျာကရဏာန-ဝေ။
တ-မာလမ္ဗ တ-ပေါတေန၊ တရန္တ္ပု ပိဋ္ဌက-ဏ္ဍံ။"

http://www.dhammadownload.com

သ ပြေကန်

သဒ္ဒါကြီးနိဿယသစ်

၅- တဒ္ဓိတ်

"နမးတ္ထု ဟိတ-ဓရဿ သဒ္ဒမ္ပဝရ စက္ကဝတ္တိနော"
"တ.ဒ္ဓိတ.မပ္ပါရ-နိမုဂ္ဂ-ဇန္တ္ဓဝေ
တ.ဒ္ဓိတ-ယ.မ္ပါရ မပါရတော နိတော။
တ.ဒ္ဓိတ.ဒေဟီန ဝရော သ ဗောဓိတော၊
တ.ဒ္ဓိတ.မတ္ထံ ဝိပရံ ပ-ပါတု သံ။"

ဗိနေန၊ ငါးမာရ်အောင်မြင်, ဘုရားရှင်သည်။ အ.ပ္ပါရ-နိမုဂ္ဂ-ဇန္တ္ဓဝေ၊ ကမ်းစ မထင်, အမြင်ကျယ်ပြော, သံသရာ-တည်းဟူသော သမုဒ်ရေကြောဌ်, နစ်မျောဝင်လျှိုး, မရေတွက်နိုင်သော ဒုက္ခဆိုးတွေက, အမျိုးမျိုးညှင်းကြ၍ မရှုမလှ, ခံနေကြရကုန်သော သံသရာ-လောင်စာ, ပမာအတူ ကမ္ဘာသူတို့ကို။ အ-ပါရတော၊ ကမ်းစ မထင်, အမြင်ကျယ်ပြော သံသရာတည်းဟူသော သမုဒ်ရေကြောမှ။ ပါရံ၊ ဘေးအတန်တန်, ရန်အဝဝ, ကင်းပကုန်ခန်း နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဟိုမှာဘက်ကမ်းသို့။ နိတော၊ အဇဋာ-ဝေဟင်, ဘေ့အပြင်က, လေယာဉ် အတူလိုက်နာသူကို လှယ်ကူရောက်အောင် အလျင်ပို့ဆောင်ပေးတတ်သော။ တ.ဒ္ဓိတံ တံ×ဓိတော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်နန်းမြို့ မှာကမ်းမို့သို့ ပို့ဆောင်ပေးတတ်သော။ ('တံ အ-ဘယ သခ်ါတံ အ-မတ မဟာနိဗ္ဗာန ပုရံ ဓာရေတိ မဂ္ဂင်-ဓမ္မမယ ဝါတ-ရထေန ပါပေတီ.တိ-တ-ဒ္ဓိတော'လုပ်)။ တနည်း၊ တ.ဒ္ဓိတံ-တဿ နိဗ္ဗာန-ပါရ-ဂမနဿ ဟိတော အနုကူလော၊ ဘေးအတန်တန် ရန်အခန်းခန်း သီမသန်းနိုင်သည့် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဟိုမှာဘက်ကမ်းသို့ တက်ရောက်ခြင်းအားလျော်သော။ တ.ဒ္ဓိတံ-တံ×ဟိတော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်-တည်းဟူသော ၊ ဟိုမှာဘက်ကမ်းသို့ တက်ရောက်ခြင်း အကျိုးရှိသော။ ယံ-ယော ဓမ္မ-ဝရော၊ ဓာတ်, ရေ လေ.မီး, လှုတ်စီးကြသည့် ရထားကြီးလေးမျိုးတက်, တန်ခိုးအနန္တ, အဆ ထောင်ရာ,မက-သာ၍ မဟာတိယာဉ် အသွားလုင်သည့် မဂ္ဂင်ရှစ်စီး အကြင် ဘရားတော်မြတ်ကြီးကို။ တ.ဒ္ဓိတ ဒေဟီနံ၊ သံသရာ ဘေးဘျမ်း ရောဂါကျမ်းတို့ မသန်းမပေါက် မရောက်မတိုး ထိုနိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကျိုးကို မြတ်နိုးတောင့်တ လိုလားကြကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။ ဗောဓိတော၊ မဟာကရုဏာ ရှေဘုဏ်ဖြင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ ဟောကြားပေးဝေသိစေတော်မူအပ်လေပြီ။ ဝရော၊ သံသရာအပူအေးကြောင်းဟူ၍ ကမ္ဘာသူအားပေါင်းတို့ ရကောင်း

http://www.dhammadownload.com

ထင်ထပ် တောင့်တအပ်၍ အမြတ်ဆုံး အထွတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူပေသော သ-သော ဓမ္မ၀ဓရာ၊ ဓာတ်၊ ရေ၊ လေ၊ မီး, လူတို့စီးကြရသည့် ရထားကြီး လေးမျိုးထက် တန်ခိုးအနန္တ အဆထောင်ရာ မကသာ၍ မဟာတိယာဉ် အသွားလျင်သည့် မဂ္ဂင် ရှစ်စီး ထိုတရားတော်မြတ်ကြီးသည်။ တ-ဒ္ဓိတံ တ-ဒ္ဓိတသ်၊ တဒ္ဓိတ်ကျမ်း၏။ အတ္ထံ၊ အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွသော အနက်ကို။ ဝိ ဝရံ ဝိ-ဝရသ၊ သောတု နုနယ် မှတ်သားလွယ်ရန် အကျယ်ဖွင့်ဆိုရေးသားလတ္တံ့သော။ မေ မမ၊ အကျွန်ုပ်အား။ အ-ယံ၊ ကျမ်းရေးဆဲခဏ၌ ကျရောက်နှောင့်ယှက် အလုပ်ပျက်အောင် နှိပ်စက်ငြိတွယ် အန္တရာယ် အ၀ဝ ဘေးဘယ အတန်တန် ဥပဒ်ရန် အမျိုးမျိုး မကောင်းကျိုး အရှုပ်ရှုပ် အနိဋ္ဌယုတ် တရားဆိုးကို။ ပ-ပါတု၊ ကိုယ်သို့မရောက် ဝေးကွာပျောက်အောင် စောင့်ရှောက်နိစ္စ မ,တော်မူပါဘုရား။

တဒ္ဓိတ-ဝစနတ္ထ။ ။တဒ္ဓိတ်ဟူသည် တဒ္ဓိတ်-ပုဒ်ရင်း၊ တ-က,အ-ကိုဖျောက်၍ တ-ထက် တံခွန်နှင့် တဒ္ဓိတ်ဟု ရှုတ်ဆို ရေးသားကြသည်။ တ×ဟိတ ဖြတ်။ ။ 'တေသံ အပစ္စာ-ဒိ အတ္ထာနံ ဟိတံ အနုကုလန္တိ-တ-ဒ္ဓိတံ' လုပ်။ တေသံ အပ္ပစ္စာ-ဒိ အတ္ထာနံ၊ ထိုအပစ္စ အစရှိသောအနက်တို့အား။ ဟိတံ အနုကုလံ၊ လျော်သည်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒ္ဓိတံ၊ မည်၏—ပေး။ ။အပစ္စ,စသောအနက်ကို ပစ္စည်းကြောင့် သာ သိအပ်ရကား ဏ-စသော ပစ္စည်းများသည် တဒ္ဓိတ်မည်သည်။ ။'ပစ္စယာ-ယတ္ထတ္ထာ သဒ္ဓတ္ထာ-ဓိဂမဿ'နီတိ။ ။တစ်နည်း 'တေသံ ဝသိဋ္ဌာ-ဒိ သဒ္ဒ-ဂဏာနံ ဟိတံ အနုကုလန္တိ-တဒ္ဓိတံ'။ အနုယ်-စသည်ကိုဟောသော ဝသိဋ္ဌ-စသော သဒ္ဒါ နောင်သက်အပ်ရကား၊ ဝသိဋ္ဌ-စသော သဒ္ဒါအားလျော်သောကြောင့် ဏ-စသော ပစ္စည်းများသည် တဒ္ဓိတ်မည်၏။ ။တစ်နည်း 'တေသံ ဂေါတ္တာ-ဒိ-သဒ္ဒ ဂဏာနံ ဟိတန္တိ-တဒ္ဓိတံ'။ အနုယ်စသည်ကိုဟောသော သဒ္ဒါတို့၏အစီးအပွားဖြစ်ရကား၊ ဏ-စသော ပစ္စည်းသည် တဒ္ဓိတ်မည်၏။ ။တစ်နည်း 'တေသံ သ-ဏာ-ဘိယုတ္တာနံ သိဿ သမူဟာနံ ဟိတ-န္တိ-တဒ္ဓိတံ'။ အနက်ကိုသိခြင်းငှာ သင်, နာ, ဆောင်ရွက်, လွန်စွာလေ့ကျက် အားထုတ်ကြကုန်သော အမျိုးကောင်းတပည့်သားအပေါင်း တို့၏ အနက်ကိုသိခြင်းအကျိုး ပြီးစေအပ်ရကား ဏ-စသော ပစ္စည်းများသည် တဒ္ဓိတ်မည်၏။ ။'အတ္ထာ-ဓိဂမာဂ ပဋ္ဌိပန္နာနံ တ-ဒတ္ထ-သာဓကတ္တာ' ဗာ—ဠိ ဟော်ကင်း။ ။တစ်နည်း၊ 'တေသံ ဝုဒ္ဓါ-ဒိ ဒ္ဋ္ဌိဒကာနံ ဆန္ဒံ ကာရကာနံ ဟိ-တန္တိ-တဒ္ဓိတံ'။ ဝုဒ္ဓိပြုခြင်းစသည်တို့ဖြင့် ပြီးစေအပ်သော ကာရကခြောက်ပါးတို့အား လျော်သောကြောင့် တဒ္ဓိတ်မည်သည်။ တစ်နည်း၊ 'တေသံ ပုရိသာ-ဒိနာမာနံ ဟိတံ-တဒ္ဓိတံ'။ တေသံ ပုရိသာ-ဒိ နာမာနံ၊ ထိုပုရိသ-စသော နာမ်တို့၏။ ဟိတံ၊ အစီးအပွားတည်း။ ။'ပုရိသော အသ ပရိမ-ဏံ-ပေါရိသ' ယောကျ်ားတသူ-လက်ခုပ်တဖောင်-စသည်၌၊ ပုရိသ-စသော နာမ်ပုဒ်တွေနောင် တဒ္ဓိတ် ပစ္စည်း သက်လိုက်သျှင် ကျေးသောနောက်ပုဒ်ကိုစွဲ၍ အနက်တွေအမျိုးမျိုးဖြစ်ထွန်းပွားစီး နိုင်သည့်အတွက် တဒ္ဓိတ်မည်သည်။ အနက်တွေအမျိုးမျိုးဖြစ်ထွန်း ပွားစီးသည်—

http://www.dhammadownload.com

ဟူရာ၌၊ ပုရိ-စသော ပုဒ်နောင် ပမာဏအနက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်လိုက်လျှင် 'ပုရိ သော အသ ပရိမာဏံ ပေါရိသံ' ပုရိသ သဒ္ဒါဟောရင်း ယောကျ်ားခြေပ်အနက်မှ ထူး၍ တသူ့, လက်ခုပ်တစ်ဖောင်, ဟူသော အနက်ဖြစ်ပွားလာရ၏။ ဂုဏ်ဟော ဂုဏ-သဒ္ဒါနောင် ဝန္တ၊, ဣပစ္စည်းများသက်လိုလျှင် ဂုဏဝါ, ဂုဏဝန္တိဖြစ်လာ၍ ဂုဏ်ရှိသော ယောကျ်ား၊ မိန်းမဟူသော အနက်ထူး ဖြစ်ပွားလာရသည်-ဟူလို။ သက္ကတနည်းတည်း။ ။'တေသံ သျာဒျန္တပဒါနံ ဟိတောဒ.တ.ဒ္ဓိတေ၊ ဝိဘတ္တျ.န္တ နာမသေ.ဝ တဒ္ဓိတ္ပ.ပ္ပတ္တိ အဝတိ.တိ အတ္ထော' တတ္ထဗောဓိနီ။ ။'တေသံ ပုဗ္ဗော.တ္တာနံ နာမ-ပဒါနံ အတ္ထန္တ.ရ.ပ္ပတိ-ပ္ပတိ-ပဒါန-သတ္တိ-ပဒတ္ထေန ဝိဟိတော အနုကုလော တဒ္ဓိတော' ဣတိ အနုတ္ထ ဿညာ ဝိညာဏတော တဒ္ဓိတ-သည. ဏာ. ဒီန. မီတိ ဘာဝေါ' ပဒသာဓနဒ္ဒီ။ ။'တေသံ ပုဗ္ဗော.တ္တာနံ နာမာဒီန. မတ္ထန္တရ.ပ္ပကာသနေန ဟိတော ဟတ္ဓိတော' စန္ဒကိတ္တိ-ဒ္ဒီ။ ။ဤ နောက်နည်း သာ၍ ယုတ္တိရှိ၏။

''သမာသော ယ တ-သဒ္ဒါနံ၊ သဒ္ဒိ ပရပဒေန စေ။
နိဂ္ဂဟီတာဂမော ပုဗ္ဗေ ဒ္ဒေဘာဝေါ ဝါ ပရသ္မ ဘု။''

ဟူသော ဥပဒေအရ၊ ယ, တ-သဒ္ဒါတို့နှင့် သမာသ်ဖြစ်က ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ နောက်မှာ ဒ္ဒေဘော်ပြု-ဟူသော်လည်း တပ္ပုရိသ်အရာ ဒ္ဒေဘော် မလိုရကား တ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ တံ-ဟိတ,ဆိုအုပ်လျက် ၂၀-သုတ်၌ စ-ဖြင့် ဟ-ကို ဓ-ပြု။ ၃၄-သုတ်၌ မဒါ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို၊ ဒ-ပြု၊ ဒ,ဓ-သို့ကပ်၍ တဒ္ဓိတ-ပြီးသည်။ ။တစ်နည်း၊ 'တသ္မာ တိဝိဓ လိင်္ဂတော ပရံ ဟုတ္ဝာ ဟိတော သဟိတော ဥပကာရော တီ-တဒ္ဓိတော'။ လိင်ပုဒ် သုံးခုတို့မှ နောက်၌ သက်၍ ထိုပုဒ်တို့ကို ကျေးဇူးပြုတတ်သောကြောင့် တဒ္ဓိတ်မည်သည်။ တစ်နည်း 'တေသံ တေသံ ပါဠိနံ ဟိတံ ဂဟိတံ သင်္ဂဟိတံ သံခိပိတ.န္တိ-တဒ္ဓိတံ။ ဏ-စသော ပစ္စည်းနှင့် တကွ ဝါသီဒ္ဓ-စသောပုဒ်များကိုယူ။ တေသံ တေသံ ပါဠိနံ၊ ထိုထို 'ဝသိဒ္ဓသ× အပစ္စ'စသော ပါဠိတော့ကို။ ဟိတံ ဂဟိတံ သင်္ဂဟိတံ သံခိပိတံ၊ ချုံးထားအပ်၏-ပေး။ ။သမာသ် ဟူသည့် နာမ်ပုဒ်နှစ်ခုကို တစ်ပုဒ်တည်းအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ချုံးထားခြင်းမျှသာ တဒ္ဓိတ်မှာမူကား နောက်ပုဒ်ကိုချေ၊ ထိုကျေသောပုဒ်အနက် အရာ၌ ပစ္စည်းကိုထား၍ အလွန်ချုံးထား၏။ 'ဝသိဒ္ဓသ×အပစ္စ' ကား ဝ ဟုကျ၊ 'ဝါသိဒ္ဓ.ပစ္စ'ကား သမာသ်၊ 'ဝါသိဒ္ဓော'ကား တဒ္ဓိတ်၊ ဤသို့ အလွန်ချုံးထား သည်-ဟူလို။ ထို့ကြောင့် နိရုတ္တိ မဇ္ဈိသာ ဌီကာ၌-

''သမာသော ပဒ-သခ်ေပါ၊ ပဒ-ပုစ္စယ သံဟိတံ။
တဒ္ဓိတံ နာမ ဟောတေဝံ၊ ဝိညေယ္ယံ တေသ မန္တရံ။''

ဟု ပုဒ်ချင်း ချဉ်းလျှင် သမာသ်, ပုဒ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်းလျှင် တဒ္ဓိတ် ဟု သမာသ်, တဒ္ဓိတ်တို့၏ အထူးကိုဆို၏။ ။သဒ္ဒါကျမ်း ပစ္စည်းဟော တဒ္ဓိတ သဒ္ဒါ ပုံ.နှပုလ္လိင်

http://www.dhammadownload.com

၃၄၄-ဝါ၏ဟပစ္စေ။ ။အပစ္စေ၊ အပစ္စ-အနက်ဌ။ ဏော၊ ဏ-ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တဿ၊ ထိုသူ၏။ အပစ္စံ၊ သားတည်း။ ဣစ္စေ တသ္မိ အတ္ထေ၊ ဤအနက်။ ဏ ပစ္စယော၊ ဏ ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝသိဋ္ဌသ၊ ဝသိဋ္ဌရသေ့၏။ အပစ္စံ၊ သားတည်း။ ဝါသိဋ္ဌော၊ ဝသိဋ္ဌရသေ့၏သား။ ဝါ၊ တနည်းကား။ ဝသိဋ္ဌတ္ထိ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ အမျိုးတည်း။ ဝသိဋ္ဌသ၊ ၏။ အပစ္စံ၊သမီးတည်း။ ဝါသိဋ္ဌ ဝသိဋ္ဌရသေ့၏သမီး။ ဝသိဋ္ဌသ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ အမျိုးတည်း။ဝါသိဋ္ဌံ၊ ဝသိဋ္ဌရသေ့၏အမျိုး။ ဧဝံ၊ အတ္ထ။ ဘာရဒ္ဒ ဣဏော၊ ဘာရဒ္ဒ ဣဏမည်သော သူ၏သား။ ဘာရဒ္ဒ ဣဏီ၊ ဘာရဒ္ဒ ဣဏ မည်သော သူ၏သမီး။ ဘာရဒ္ဒ ဣဏံ၊ ဘာရဒ္ဒ ဣဏ မည်သော

နှစ်ပါးဌ်ဖြစ်၍ တဒ္ဓိတော-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တဒ္ဓိတံ-ဟူ၍လည်းကောင်း နိပ္ပန္နဆားနိုင်၏။ ။'တဒ္ဓိတ-တြိ၊ တသ္မာ ဟိတ။ တသ္မာ ဟိတောတော, ဗျာကရဏော.တ္ထေ ပစ္စယ ဘေဒေ ပုံ,နံ'ဝါစပ္ပတိ။ ။ဏ-စသော ပစ္စည်းဟူသည်လည်း ထိုထိုပစ္စည်းနှင့် တကွ ဧကသိသ ပြုခြင်း, ကျေခြင်း, အာဒေသ-စသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော တဒ္ဓိတ်ကျမ်းဌ်လာသော အစီအရင်စုပင်တည်း။ ။'တဒ္ဓိတ.ဿ် အပစ္စာ.ဒိ အတ္ထေသု ပဝတ္တာနံ ဏာ.ဒိပစ္စယာနံ နာမံ၊ ပရိကပ္ပါ.ဒိဝသေန နိပ္ပါဒေတဗ္ဗသ ဝိဓိနောပိ နာမံ'နီတိ။ ။ကျမ်းသည်လည်း ထိုပစ္စည်းတို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ ဌာနုပစာရတ္ထ အားဖြင့် ဝါသိဋ္ဌ-စသော သဒ္ဒါအပေါင်းသည်လည်း ပစ္စည်းနှင့် သဒ္ဒါကင်း၍ မဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ သို့မဟုတ် အပေါင်းအစိတ်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း သဟစရဏ,အဝိနာဘာဝ,အဝ ယဝူပစာနည်းအားဖြင့် တဒ္ဓိတ်ပင် မည်သတည်း။

အနုသန္ဓေ-ဤသို့ သမ္ပန်နှင့်တကွ ကာရကအပေါင်းကို ပြတတ်သော သမာသ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းတီထွင် စီရင်တော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ အဝဓိပယ်ချ၊ ခုနစ်ပါးသော ဝါစ္စတို့ကို ပြတတ်သော တဒ္ဓိတ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်း တီထွင်တော်မူလိုသော ကစ္စည်းဆရာ မထေရ်မြတ်သည်။ 'ဝါ.ဏာ-ပစ္စေ' သုတ်ကိုမိန့်။

၃၄၄-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝါ×ဏော×အပစ္စေ။ ။'ဝါ ဏ.ပ္ပစ္စေ' ကာတန္တ၊ ၂-ဖ-၁။ ။'နပတကိ, နပစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝံသော ဘေနာ.တိ-အပစ္စံ' လုပ်။ ဘေနန၊ ဤသား,မြေးအစဉ်ဖြင့်။ ဝံသော၊ အနွယ်သည်။ နပတတိ၊ နပစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ မကျ, မပြတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အပစ္စံ၊ မည်၏။-ပေး။ ။တစ်နည်း 'နပတန္တိ ပိတရော အနေနာ.တိ အပစ္စံ၊ ပုတ္တ ဒုဟိတု.ရူပသန္ဓာနံ။ အနေန'၊ ဤသား, မြေးအစဉ်ဖြင့်။ ပိတရော၊ မိ,ဘတို့သည်။ နပတန္တိ၊ မပြတ်,မစဲ မလဲ မကျကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အပစ္စံ၊ မည်၏။ ပုတ္တဒုဟိတု ရူပသန္ဓာနံ၊ သား,မြေး သဘောရှိသောအစဉ်ကို ရ၏။-ပေး။ ။ဘိုး,ဘွား,မိ,ဘ မကျ မလဲ မပြတ်စဲကြောင်းဖြစ်သော ဟေတုစဉ်-မျိုးဆက်ကို အပစ္စဆိုသည်။ အပစ္စ သဒ္ဒါ ဂေါ်တ္ တ ပရိယာယ်တည်း။ အပစ္စ,ဂေါ်တ္ တ အနက်အတူတူပင်။ 'အဖေ့ညီနှင့်ဘထွေး၊ ထမနဲနှင့် ယာဂု ဆိုသလိုမှတ်။ 'အပစ္စ.န္တိ

http://www.dhammadownload.com

သူ၏အမျိုး။ ဂေါတမော၊ ဂေါတမ-မည်သော သူ၏သား။ ဂေါတမီ၊ ဂေါတမ မည်သော သူ၏သမီး။ ဂေါတမံ၊ ဂေါတမ-မည်သောသူ၏အမျိုး။ ဝါသုဒေဝေါ၊ ဝါသုဒေဝ၏သား။ ဝါသုဒေဝီ၊ ဝါသုဒေဝ၏သမီး။ ဝါသုဒေဝံ၊ ဝါသုဒေဝ၏ အမျိုး။ ဗာလဒေဝေါ၊ ဗလဒေဝ၏သား။ ဗာလဒေဝီ၊ ဗလဒေဝီ၏သမီး။ ဗာလ-ဒေဝံ၊ ဗလဒေဝ၏အမျိုး။ ဝေဿာမိတ္တော၊ ဝေဿာမိတ္တ၏သား။ ဝေဿာမိတ္တီ ၏သမီး။ ဝေဿာမိတ္တံ၊ အမျိုး။

ဂေါတ္တ-န္တိ ဝစန-မေဝ ဘေဒေါ၊ နိ-အတ္ထတော'ဟူလို။ ထို့ကြောင့် 'တသ္မာ ဝစ္ဆာ ဒိတော ဂေါတ္တ-ဂဏတော'ဟု ဝုတ္တိ်ဆရာ ဖွင့်ဆိုလတ္တံ့။ ။ပါဏိနီ-၌ 'အပစ္စံ ပေါတ္တပ္ပဘူတိ ဂေါတ္တံ'ဟု ၃-၁-၁၆၃။ သုတ်တည်း။ ။'အပစ္စတ္ထေန ဝိဝက္ခိတံ ပေါတ္တာ-ဒိဂေါတ္တ သည်ံ ဘဝတိ၊ သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။

အပစ္စတ္ထေန ဝိဝက္ခိတံ–ဆိုသောကြောင့် မြေး-အဖြစ် စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ပေါတ္တာဒီ-တို့၏ ဂေါတ္တ-အမည်ကိုမရ။ပုတ္တာ-ဒီ-ဟုမဆိုဘဲ၊ ပေါတ္တာ-ဒီ-ဟုဆိုသော ကြောင့် ဤအရာ၌ ပုတ္တ-လည်း ဂေါတ္တအမည်ကိုမရ၊ 'ပုတ္တသ္မ ပုတ္တော-ပေါတ္တာ' လုဝ်။ ပုတ္တသ္မ၊သား၏။ ပုတ္တော၊သားတည်း။ ပေါတ္တော၊ သား၏,သားမြေး။ ။ 'အပစ္စတ္ထေန ဝိဝက္ခိတ မီတိ ဧ-ဉ ပေါတ္တတ္တာ-ဒိနာ ဝိဝက္ခိတာနံ ပေါတ္တာ ဒီနံ နဂေါတ္တ-သညေ တိ ဘာဝေါ၊ သန္ဓတိ ဂေါတ္တ ဇနန ကုလည-ဘိဇနာ-နဒ္ဒယော' တိ ကောသတော ဂေါတ္တ သဒ္ဒသ္မ သန္ဓတိ-ဝါစကတ္တာ ပုတ္တသ္မာ-ပိ ဂေါတ္တတ္တေ ပတ္တေ ပေါတ္တာ-ဒိဂ္ဂဟဏ္ဏိ-မိဟ သတ္ထေ ပုတ္တသ္မ နဂေါတ္တတ္ထံ။ နနု 'အတ္ထတ္ထော တ-နံယော သုနု၊ သုတော ပုတ္တော ထိယံ တ္ဌမီ။ အာဟု-ဒုဟိတရံ သဗ္ဗေ၊ ပစ္ဆံ တောကံ တယော သမေ' ဣစ္စာ-ဒိကော သတော အပစ္စ-သဒ္ဒသ္မ ပုတ္တေ-ယေ ရုဠ္ဍတ္ထာ ကထံ 'အပစ္စ ပေါတ္တ ပ္ပဘူတိ' ဣတိ သမာနာ-ဓိကရဏ္ဏ-မီတိ စေ? နေဝံ-အပစ္စ သဒ္ဒေါ ဟိ နဂ အတ္ထဇ ပရိယာယော ကိ-န္တု ပုတ္တ-ပေါတ္တာ-ဒိသန္ဓတိ ပရိယာယော၊ နပတ္ထိ နရကေ ပိတရော ယေန တံ-အပစ္စ-မိတိ 'ပန္ဓိ ဝီ သတိ' ဣတိ သုတ္တေ ဘာသေ ဗ္ဗုပ္ပဒါဒိတတ္တာ၊ တထာ စ ပေါတ္တာ-ဒယော ပိတာမဟာ-ဒီနံ နရကတော ဥဒ္ဓတာရော ဣတိ တေသ-မပိ အပစ္စတ္ထံ အတ္ထေ ဝေတိ ဧကော ဂေါတ္တေ' ဣတိသုတ္တ ဘာသေ ဖုဋ္ဌ' ဗာလမနောမရ–ဋီ။

ဤ'ဧကော ဂေါတ္တေ'–ဟူသော မဟာဘာသေအလို၊ တခုသောအမျိုးအစဉ်၌ အဘ-အသက် ထင်ရှားရှိသေးလျှင် သား ဂေါတ္တ အမည်မရ။ သို့မဟုတ် ဂေါတ္တ မဆိုမခေါ်ရ၊ ယုဝ-သာ ဆိုရ ခေါ်ရသည်။ အဘလွန်၍ ညီ, အစ်ကိုနှစ်ယောက် စသည်ရှိခဲ့လျှင်၊ အစ်ကိုကြီးကိုသာ ဂေါတ္တခေါ်ဆိုရ၍။ ညီ-ကို မခေါ်ဆိုရ၊ ယုဝ-ဟူ၍သာ ခေါ်ရသည်။ ဤသို့ တစ်ခုသောအမျိုးဆက်၌ အကြီးတစ်ယောက်သာ ဂေါတ္တအမည်ကိုရ၍ အငယ်များမှာ ယုဝ-ဟုသာ ဆိုရသည်။ ထို့ကြောင့် 'ဧကော

http://www.dhammadownload.com

ဂေါတ္တေ'ဟုဆိုသည်။ ။'ဇီဝတိ တု ဝံသေ္ယ ယုဝါ' ပါဏိနီ၊ ၄-၁-၁၆၃။ ။'အဘိဇန ပ္ပဘူတေ ဝံသေ၊ တ္ထတြ ဘာဝေါ-ဝံသ္ယော, ပိတာ-ဒိ၊ တသ္မိံ ဇီဝတိ သတိ ပေါတ္တေ.ပ္ပဘူတိ အပစ္စံ ယုဝ-သည်ံ ဘဝတိ' ကာလိကာ ဝုတ္တိ။ ။'ဘာဝရိ စ ဇီဝတိ' ပါဏိနီ၊ ၄-၁-၁၆၄။ ။'ဘာဝရိ ဇီဝတိ ကနိယော ဘာတာ ယုဝ သညော ဘဝတိ, ပုတ္တ-ပ္ပဘူတိ အပစ္စံ' လည်းကောင်း။

အပစ္စ-သဒ္ဒါ-သား, မြေး, စဉ်ဆက်ကိုသာ ဟောသည်မဟုတ်၊ တပည့်, တပည့်၏တပည့်-စသည် သိသာနုသိသ ဗရမ္ပရကိုလည်း ဟော၏။ ။'အပစ္စံ ပုတ္တ ပ ပုတ္တ နတ္တ၊ သိသ ပသိသ.ပ္ပဘူတိ ဂေါတ္တံ'သဒ္ဒသင်္ဂဟ။ ။ကစ္စာယနသ ဆတ္တာ ကာတိယာ ကစ္စာယနီယာဝါ'ပုံစံ။ ကစ္စာယနသ၊ ကစ္စည်းဆရာ။ ဆတ္တာ၊ တပည့်တည်း-ပေး။ ။ဆတ္တာ-သဒ္ဒါ သိသပရိယာယ်တည်း။ အာစရိယသ ဝဇ္ဇာ. ဝဇ္ဇံ ဆာဒေန္တိ.တိ ဆတ္တာ'လုပ်။ ။'ဂံ သြဝါဒ-ဝစနံ တာယတိ ရက္ခတီ.တိ-ဂေါတ္တံ'။ ။တစ်နည်း-ဂံ ဝံသံ တာယတိ ရက္ခတီ.တိ-ဂေါတ္တံ'လုပ်။ ။သာသနိက ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်တို့ဌာ်လည်း အပစ္စ-သဒ္ဒါ၏ ဂေါတ္တ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို ဆို၏။-

"ပုရာ ကပိလ-ဝတ္ထုမှာ၊ နိက္ခန္ဓော လောက-နာယကော။
အပစ္စော သြက္ကာက-ရာဇဿ၊ သက္ယ-ပုတ္တော ပတံ်ကရော။"

သုတ္တနိပါတ, ပါရာယနဝဂ်, အဇိတ မာဏဝ-ပုစ္ဆာ။ ။လောကဌ် ပညာရှိ အကျင့်ကောင်းသူကို ဣသိ(ရသေ့)ဟု ဆိုကြ၏။ ထိုသူ၏ အဆုံးအမ သြဝါဒဌ် ဟည်ကုန်သော သား, မြေး, မြစ် စသည်၊ တပည့်, တပည့်၏ တပည့်-စသည်ကို ဂေါတ္တ(အနွယ်)ဟု ဆိုသည်။ ထိုဂေါတ္တကိုပင် တဒ္ဓိတ်ကျမ်းဌ် အပစ္စ-ဆိုသည်။ ထို ဂေါတ္တကိုလည်း အဦးအစ, အာဒိ ပဘဝဖြစ်သော ရသေ့စသည်ကိုစွဲ၍ ကဏ္ဍ ဂေါတ္တ (ကဏ္ဍအနွယ်)၊ ဘာရဒ္ဒါဇ ဂေါတ္တ၊ ဂေါတမ ဂေါတ္တ-စသည် ခေါ်ဆို ပညတ် သမုတ်ကြ၏။ အမျိုးကိုကား ထိုအနွယ်အစဉ်ဌ် ထင်ရှားသူကိုစွဲ၍ သမုတ်ကြ၏။ ။'ရညော ခေါပန အမ္မဋ္ဌ သြက္ကာကဿ ဒီသာနာမ ဒါသိ အဟောတိ၊ သာ ကဏ္ဍနာမ ဇနေသိ, ဇာတော ကဏ္ဍော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သိ (ဝါစီ ဘာသတိ) ဓော ဝထ မံ အမ္ဘ,? နဟာပေထ မံ အမ္ဘ, ဣမသ္မာ အသုစိသ္မာ ပရိမောစေထ, အတ္ထာယ ဝေါ ဘဝိဿာ မီ.တိ။ ယထာ ခေါပန အမ္ဘဋ္ဌ တေရဟိ မနုဿာ ပိသာစေ ဒိသ္ဝာ ဝိသာစ.တိ သဏ္ဌာနန္တိ၊ ဧဝ.မေဝ ခေါ အမ္ဘဋ္ဌ?တေန ခေါပန သမယေန မနုဿ ပိသာစေ ကဏ္ဍာ.တိ သဏ္ဌာနန္တိ၊ တေ ဧဝ.မာဟံသု...,အယ ဇာတော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သိ၊ ကဏ္ဍော ဇာတော'တိ၊ တဒဂ္ဂေ ခေါပန အမ္ဘဋ္ဌ? ကဏ္ဍာယနာ ပညာ ယန္တိ သော စ ကဏ္ဍာယနာနံ ပုဗ္ဗ-ပုရိသာ' သီလက္ခန်-အမ္ဘဋ္ဌသုတ်ပါဠိတော်။ ။ ဂေါတ္တဓ္ဓေ.တ္ထ အာဒိ ပုရိသ ဝသေန၊ ကုလ.ပ္ပဒေသော တ.ဒန္ဓယေ ဥပ္ပန္နာ အတိ ညာတ.ပုရိသ ဝသေန ဂဟေ တ.ဗ္ဗာ၊ ယထာ အာဒိစ္စော, မဃဒေဝေ ါ.တိ၊ သာကိ

http://www.dhammadownload.com

ယာန.ဥ် အာဒိစ္စ ဂေါတ္တံ, အဒိတိယာ နာမဒေဝ-ဓိတာယ ပုတ္တဘူတံ အာဒိပုရိသံ ပတိ ဟောတိ၊ တံ ဂေါတမ-ဂေါတ္တးန္တိ ပိ ဝဒန္တိ၊ ယထာ-ဟ....ပဗ္ဗဇ္ဇသုတ္တေ၊—

"အာဒိစ္စော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သာကိယော နာမ ဇာတိယာ။
တမ္မာကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ:မှိ၊ နနု ကာမေ အာဘိပတ္ထယိ န္တိ။"

'မာဃဝ-ကုလံ ပန တ.ဒန္ဒယော အာဘိညာတံ မစလ ဂါမိက ပုရိသံ ပတိ ဟောတီ.တိ. ဝင်းအမ္ပဋ္ဌ-သုတ်ဋ္ဌကာ။ ။ထင်ရှားကျော်ကြား၍ အန္ဒယ်ကို.တည်ထောင်ကြသော ပုဗ္ဗ.ပုရိသတို့ကား- ဗောဓေယနဥ်, ရှစ်ယောက်ဆို၍ မနု.ဥ်, ခုနစ်ယောက်ဆို၏။

"ဝိဿာမိတ္တော ဇမဒဂ္ဂိ၊ သာရဒ္ဒ ါဇော.ဝ ဂေါတမော။
အတ္တြ ဝသိဋ္ဌော ကဿပေါ၊ ဥ္ဘစ္ဆေတေ သတ္တ.ဥ္ဘသယော။
သတ္တန္န.မိသိန.မဂတ္ပာ ဌမာနုံ၊ ယဒ.ပ္ပစ္ဆံတံ ဂေါတ္တမီ.တိ။" ဗောဓေ၊

"ဇမဒဂ္ဂိ ဘာရဒ္ဒ ါဇော၊ ဝိဿာမိတ္တာ.တြ ဂေါတမာ။
ဝသိဋ္ဌ ကဿ ဝါ.ဂတ္ပာ၊ မုနယော ဂေါတ္တ ကာရိနာ။
ဧတေသံ ယာန္ပ.ပစ္ဆာနိ၊ တာနိ ဂေါတ္တာနိ မညတေ။" မနု

ယင်းတို့လည်:—ဥပလက္ခဏ, နိဒဿန, နည်းမျှသာတည်း။ အကြောင်းကား ဓမ္မ.ပဒီပ-ဌ် ဂေါတ္တ ကာရ ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ဆယ့်လေးယောက်။ ဝုဒ္ဓမနု၌ နှစ်ဆယ့်လေးယောက်စီ ဆိုကြသောကြောင့်တည်း။

"သဏ္ဌိလ္ပော ကဿပေါ စေ:၊ ဝါသော သာဝဏ္ဏကော ဘဏာ။
ဘာရဒ္ဒ ါဇော ဂေါတမော စ၊ လောကာလိနော ဘဏာ.ပရော။
ကမ္ပသော စာ:ဂ္ဂိဝေဿော စ၊ ကဏ္ဏာ.တြေယ ဝသိဋ္ဌကော။
ဝိဿာမိတ္တော ကုသိကော စ၊ ကောသိကော စ ဘဏာ.ပရော။
ဓုတ ကောသိက မောဂ္ဂလ္လာ၊ အာလမ္ပါနော ပရာ သရော။
သောပါနော ဘဏာ.တြိ စ၊ ဝါသုကီ ရောဟိကော ဘဏာ။
ဝေယာ.ဂ္ဃ ဂဠ္ဇကော စေ-ဝ၊ ဇာမဒဂ္ဂိ ဘဏာ.ပရော။
စတုဝီသကိ ဂေါတ္တာနံ၊ ကထိတာ ပုဗ္ဗ ပဏ္ဍိတာ။" ပဒီပ။
"သောကာလိနကော မောဂ္ဂလ္လာ၊ ပရာသရ ဗိဟ.ပ္ပတီ။
ကဠနော ဗိသဏ္ဌ ကောသိဂ္ဂာ၊ ကစ္စာယန.တြေယ ကဏ္ဍကာ။
ကဏ္ဏာ.တြေယော သဗ္ဗိတိ စ၊ ကောဏ္ဍိလ္ပော ဂဂ္ဂသညကော။
အဂ်ိရသော ဥ္ဘတိ ခ္ပာတော၊ အနာဝုက.ခ္ပ သညိတော။

http://www.dhammadownload.com

နဗျာဇမိန် ဝုံဒ္ဓါ.ချာ-သဏ္ဌိလျော ဝဿော ဇ ဝ စ။
သာဗဏ္ဏာ လမ္ဗျာနေ ဝေယ.၊ ဣ ပဇ္ဇာ ခုဘ.ကောသိကော။
သတ္တိ ကဏ္ဍာယနောစေ.ဝ၊ ဝါသုကီ ဂေါတမော တထာ။
သုနကော သောပါယနော စ၊ သုနယော ဂေါတ္တ-ကာရိနော။
ဇတေသံ ယာနျ.ပစ္စာနိ၊ တာနိ ဂေါတ္တာနိ မည္ညတေ။" ဝုဒ္ဓမနု။

ယင်းနှစ်ရပ်ကိုပေါင်းလျှင် ဂေါတ္တ ကာရက ပုဂ္ဂိုလ် (၄.ဂ)ယောက် ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်-သဗ္ဗေ ဒ္ဓိ-စတုဗ္ဗိသတိ ဂေါတ္တ ကာရာ'ဟု ဝါစပတိဌ် တာရာန-ထ ဆရာဆိုး၏။ ဤကိုရည်၍ သင်္ဂဟ-ကာရအရှင်-ဗုဒ္ဓယောသဆရာလည်း အဌသာလိနီ ၌ 'စတ္တာလီသ ဂေါတ္တ, စ္ဓရဏာနိ'ဟု မိန့်၏။ အနုဋ္ဌီကာ ဆရာအရှင် ဓမ္မပါလ လည်း 'ဘာရဒ္ဒါ-ဂေါတမော ဒယော အဌ စတ္တာလီသံ လောကေ ဂေါတ္တာနိ မူလဟူတာနိ၊ ဝ:ထာ ကဌ-ကလာပါ.ဒယော အဌစတ္တာလီသေ.စ စရဏာနိ.တိ အာဟ....အဌ-စတ္တာလီသ.န္တိ အာဒိ'ဟု မိန့်၏။

အဌ စတ္တားလီသေ.စ စရဏာနိ-ဟူရာ၌။ ။'ဗျာကရဏာ.ဒယော ပန ဗေဒ.ဂ်'၊ အဌကလာပါ.ဒယော ပန ဗေဒသာခါနာမ၊ သာ စရဏ.န္တိပိ ဝုစ္စတိ၊ တယော ဗေဒါ တု လောကေ ဝိဇ္ဇာ နာမ'ဟူရကား လောကီကျမ်းများ၌ ကဌ, ကလာပ စသော ဗေဒသာခါ ကျမ်းများကို စရဏ ဆိုသည်။ ဗျာကရဏ်းကျမ်း စသည်ကို ဗေဒဂ်၊ ဗေဒင်သုံးပုံကို ဝိဇ္ဇာဆိုသည်။ **သာ**သနိက ကျမ်းဂန်တို့၌ကား-'ပုဗ္ဗေ နိဝါသ, ဒိဗ္ဗစက္ခု, အာသဝက္ခယ, ဉာဏ်သုံးပါးကို ဝိဇ္ဇာ၊ သီလသံဝရ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဒါရ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, ဇာဂရိယာ.နုယောဂ,သတ္တလဒ္ဓမ္မ, (သူဘော်ကောင်းတရားခုနစ်ပါး) စတုတ္ထ-ဈာန်လေးပါး, ဤတစ်ဆယ့်ငါးပါး ကို စရဏဆိုသည်။ ။'တတ္ထ ဝိဇ္ဇာ.တိ တိသောပိ ဝိဇ္ဇာ, အဌပိ ဝိဇ္ဇာ၊ တိသော ဘယ ဘေရဝ.သုတ္တေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ အဌ အမ္ဗဋ္ဌ သုတ္တေ၊ တတြ ဟိ ဝိပဿနာ ဉာဏေန မနော-မယ.ဒ္ဓိယာ စ သဟ ဆ-အဘိညာ ပရိဂ္ဂဟေတ္တာ အဌ ဝိဇ္ဇာ ဝုတ္တာ။ စရဏ.န္တိ သီလ သံဝရော,ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တ-ဒ္ဒါရတာ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, ဇာဂရိယာ.နုယောဂေါ, သတ္တ-သဒ္ဓမ္မာ, စတ္တာရိ ဈာနာနိ.တိ ဣမေ ပဏ္ဏရသ မ္မောဝေဒ္ဒိတဗ္ဗာ' ပါရာဇိကဏ်-အဌကထာ။ ။ယင်းဂေါတ္တသည်လည်း ဉာတ္တဌ ဂေါတ္တ, မဇ္ဈိမ ဂေါတ္တ, ဟီနဂေါတ္တ-ဟု အမြတ်, အလတ်, အယုတ်, သုံးမျိုးတည်း။

"ဝါသိဋ္ဌော ဂေါတမော စေ.ဝ၊ ကစ္စာနော အ:ဂ္ဂိဝေဿနော။
မောဂ္ဂလ္လာနော စ ဂေါတ္တေ.ဿော၊ ဉာတ္တဌော ဂေါတ္တ-တဒ္ဓိတေ။
ဝါသုဒေဝေါ စ ဝစ္ဆော စ၊ သကဋော နာရဒေါ ပိ စ။
ဇေါတ္တေ သော မဇ္ဈိမောနာမ၊ ဟီနော ကဏ္ဏာ.ဒိဂေါတ္တကော။"ဆံပျင်၊

http://www.dhammadownload.com

ဝါ-သဒ္ဒတ္ထ။ ။နိပါတ်ပုဒ်များသည် ယေဘုယျအားဖြင့် နာမ်၏နောက်၌ သာ ကျမြဲဖြစ်လျက်၊ ဘယ်အတွက် ဝါ-သဒ္ဒါကို ရှေထားရ၍ဆိုသနည်း-ဟူမူ သုတ်တို့မည်သည်။ ဂါထာဆန်းများကဲ့သို့ဖြစ်၍ သုခုံ.စွာရဏ, ဝါစာ သိလိဋ္ဌအလို့ငှာ ဆိုသတည်း။ ။ယင်းဝါ-သဒ္ဒါ ဝိကပ္ပနတ္တ၊ ဝါကျ,သမာသ်တို့ကို အထူးကြုံခြင်းပင်တည်း။ 'ဝသိဋ္ဌဿာ.ပစ္စံ-ဝသိဋ္ဌာ-ပစ္စံ'ဟု ပက္ခတစ်ပါး၌ သမာသ်လည်းဖြစ်သေးသည်-ဟူလို။ ။'ဝါ.ဂ္ဂဟဏံ ဥပ-ဂုဿ အပစ္စံ-ဥပဂ္ဂ,ပ္ပစ္စံ ဘဝတိ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'ဝါ.ဂ္ဂဟဏံ ဥပ-ဂုဿ အပစ္စံ-ဥပဂ္ဂ.ပ္ပစ္စ.ဣ ဣတိ ပက္ခေ သမာသော ဘဝတိ.စ္ဆေ ဝ'ကာတန္တ-ဋီ။ ။'ဥပဂ္ဂ.ပ္ပစ္စ.ဣတိ နစ္ဆောဒေတဗ္ဗ.မိဟ တဒ္ဓိတေ ဝုတ္တိယာ သမာသ-ဝုတ္တိ ဗာဓိတာ.တိ၊ ဝါကျေန ပက္ခေ တဒ္ဓိတ ဝုတ္တိ.ယော ဗောဓိတတ္တာ ပက္ခန္တရေ သမာသောပိ နိ နိဝတ္တတေ ဗာဓကာ.ဘာဝတော.တိ' ကာတန္တ-ပဓိကာ။ ။ဗာ-၌ ဝါကျ-တ္တ ဝိကပ်-ဟုဆို၏။ 'ဝါ.တိ ဝါကျတ္ထ'ဗာ။ ။'ဝိသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ.ဝါသိဋ္ဌော'၌ တဒ္ဓိက-ပစ္စယန္တ ဝါသိဋ္ဌ-သဒ္ဒါဖြင့် ဝသိဋ္ဌ၏သားဟူသောအနက်ကို သိရသလို၊ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းပင် မရိုသော်လည်း။ ထိုအနက်၌, ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ၊ ဝသိဋ္ဌဿ ပုတ္တော'ဟူသော ဝါကျဖြစ်သည်ဟု ပြလို၍ ဝါ-သဒ္ဒါကို ဆိုသည်-ဟူလို။ ။'ဝါ.တိ ဝါကျ.တ္ထ.န္တိ ဝသိဋ္ဌဿအပစ္စံ ပေါသော-ဝါသိဋ္ဌော.တိ ဧတ္ထ ဝါသိဋ္ဌ သဒ္ဒေန ဝါသိဋ္ဌ-ပုတ္တော ဝိညာယတိ၊ တထာ တဒ္ဓိတ-ပ္ပစ္စယေ အာသတိပိ တသ္မိ.ညေ.ဝတ္ထေ ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဣတိ ဝါ, ဝသိဋ္ဌဿပုတ္တော ဣတိ ဝါ ဝကျ် ဟောတီ.တိ ဒီပေတုံ ဝါ-သဒ္ဒေါ ပယုတ္တော ဣတိ ဝုတ္တံ'ဗာ.ဋီ။ ။ မောဂ္ဂလ္လာန် ဝါကျ သမာသ ဝိကပ်ဟူ၍ပင်ဆိုအ်။ ။'ဧဝ.တိ ဝါကျ-သမာသ-ဝိကပ္ပန-တ္ထံ' မောဂ္ဂလ္လာန်။ ။'ဝါကျ သမာသ ဝိကပ္ပန.တ္ထန္တိ ဝသိဋ္ဌဿာ.ပစ္စံ, ဝသိဋ္ဌာ.ပစ္စန္တိ ဝါကျ-သမာသာပိ ပက္ခေ ယထာ သိယု.န္တိ၊ ဧဝ မညတေ 'အ-သတိ ဝါ.ဂ္ဂဟဏေ ဝါကျေနာ.ပစ္စဿာ.ဘိဓာနေ သမ္ဘဝေ, တသ္မိ' အတ္ထေ ဝိဓိယမာနာ ဏာဒယော တံ နိ ဝတ္ထေတုံ, သမာသ ဝုတ္တိဠ္ဍ၊ သဟိ ပနာ.နိစ္စတ္ထာ ဝါကျံ ပက္ခေ သိယာ၊ တေန စ ပ ပက္ခေ ဏာ.ဒိဝုတ္တိယာ ဧ ဗောဓိတတ္တာ နိ ပက္ခန္တရေ သမာသော ဗာဓီယတီ.တိ ပက္ခေ သော သိဒ္ဓေါ၊ သမာသောပါ ပက္ခေ သိယာ အဿ စ ဝါ-ဝိဓိနာ ဝါကျမ္ပိ သိဒ္ဓံ၊ တေန ပက္ခေ ဝါကျ-သမာသာပိ သိယု.န္တိ'ဝင်း-ပဏ္ဍိကာ။

တဒ္ဓိတ-ပ္ပစ္စယန္တ လိင်ထ ။ပုံ။ ။'ဆဋ္ဌန္တာ နာမတော အပစ္စေ အာ-ယျေ ဏ.ပ္ပစ္စယော'ကာတန္တ ဝုတ္တိ အဆိုရှိ၍ ဏ-စသော ပစ္စည်းများသည် ဆဋ္ဌန္တ-ပုဒ်မှ နောက်၌ သက်ရသည်ဟု မှတ်။ ။'တသ္မာ တိဝိ.ဓလိင်္ဂတော ဟု ဟုတ္တာ ဟိတာ ဿဟိတာ.တိ.တဒ္ဓိတာ'ဟု ရှေ-အဆိုရှိ၍၊ ယင်းပစ္စည်းများသည် လိင်သုံးပါး၌ စီရင်ရသည်ဟု သိ။ ။'ဟေပဿိကော' ဟူသော အာခ္ယာတ် အာ.လိင်ပုဒ်နောင် တဒ္ဓိတ် ဣကပစ္စည်းပုံစံရှိ၍ ယင်းစကားလည်း ယေဘုယျသာမှတ်။ ။ပဒသာနေ ၌ကား၊ ဏ-စသော တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းများသည်။ ဟောအင်္ဂေါ ဝါစ္ဆလိင်သို့လိုက်

http://www.dhammadownload.com

ကုန်၏။ သို့ရာတွင် အပစ္စတ္ထ ဏာ-ပစ္စည်းမှ ဣတ္ထိလိင်,ပုလ္လိင်, နှစ်ပါးဌာသာ ဖြစ်၏။ နှ ပုလ္လိင်ကို အပစ္စ မခေါ်ထိုက်။ ဝါ၊ သူတို့ခေါ်ဆိုသုံးစွဲခြင်းမပြုကြသောကြောင့် ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့်-'ရဃုသ အပစ္စံ-ရာဃဝေါ၊ ဣတ္ထိယံ ရာဃဝီ'ဟု ပုံစံနှစ်ခု.သာ ထုတ်၏။-ရဃုသ ရဃု-မည်သော မင်း၏။ အပစ္စံ-တည်းပေး-။ ။'ရဃုတို သြက္ကာက ဝံသေ ဒီလီပ.ရညော ပုတ္တော၊' ဗုဒ္ဓိးပ္ပသာဒနီ။

"ဏာ ဒယော.ဘိဓေယ္ယ-လိင်္ဂါ။ အပစ္စေ တု-နပုံသကာ။
နပုံသကေ သက.တ္ထ ဏ္ဍော၊ ဘိယ္ယော ဘာဝ-သမ္ဘဟ-ဇာ။
တာ တု တ္ထိယ.မ သခ်္ခ်ာ တေ၊ တ္ဘာ.ဒီ စီ.ပ္ပစ္စယ.န္တိကာ။"

ပဒသာနေ။ ။ဏာ.ဒယော၊ ဏ စသော တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းတို့သည်။ အဘိဓေယ္ယ-လိင်္ဂါ၊ ဟောအပ်သော ဝါစ္စလိင်သို့လိုက်ကုန်၏။ တု၊ ထိုသို့ပင် ဝါစ္စလိင်သို့လိုက်၏ ဆိုသော်လည်း။ အပစ္စေ၊ အပစ္စတ္ထဌ် သက်သော။ ဏာ.ဒယော၊ တို့သည်။ အ-နပုံသကေ၊ ဣတ္ထိလိင်, ပုလ္လိင်ဌ်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ သကတ္ထေ ဏ္ဍော၊ သကတ် အနက်ဌ် စီရင်အပ်သော ဏ္ဍ-ပစ္စည်းသည်ကား။နပုံသကေ၊ ဌ်။ ဟောတိ၏။ဘာဝ-သမ္ဘဟ-ဇာ၊ ဘောအနက် သမ္ဘဟအနက်ဌ်သက်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဘိယ္ယော၊ များသောအားဖြင့်။ နပုံသကေ၊ ဌ်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တာတု၊ တာ-ပစ္စည်းကား။ ဣတ္ထိယံ၊ ဌ်။ ဘဝတိ၊ ၏။ တ္ဘာ.ဒိ.ပ္ပစ္စယန္တိကာ၊ တော.အစ, စီ-ပစ္စည်းအဆုံးရှိ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုပစ္စည်းတို့သည်။ အ.သခ်္ခ်ာ၊ နိပ္ပန္န-နိပါတ် ပစ္စည်းများသာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ။'ဏာ.ဒယော ဏာ.ဒိပ္ပစ္စယန္တာ တဒ္ဓိတာ, အဘိဓေယ္ယ-လိင်္ဂါ၊ အဘိဓေယ္ယသ သမာနာ.ဓိကရဏသော.ဝ လိင် မတေသ.န္တိ-အဘိဓေယ္ယ-လိင်္ဂါ၊ ယဒါ ရာဃဝ-သဒ္ဒေန ပုရိသော.ဘိဓေယ္ယော ဂဏေတဗ္ဗော, တဒါ ရာဃဝေါ၊ ယဒါ ဣတ္ထိ, တဒါ ရာဃဝီ ယဒါ ကုလံ၊ တဒါ ရာဃဝန္တိ.ဟောတိ.တျ-တ္ထော။ တု ဝိသေသော ဝိဇ္ဇတိ။ အပစ္စေ တိ အပစ္စ.တ္ထေ ဏာ.ဒယော။ အ-နပုံသကာ.တိ နဝိဇ္ဇော နပုံသက လိင်.မေတေသ.န္တိ-အ-နပုံသကာ, ထီ ပုမေသု အပစ္စန္တာ တိ .လိင်.ကာရိကာ ဝစနတော အ-ပစ္စ.ပ္ပစ္စယန္တာ သဗ္ဗေ ထိယံ ပုမေ စ ဟောန္တိ၊ နဟု နပုံသကေ၊ နဟိနပုံသကေ.မပစ္စ ဝေါဟာရ.မရဟတိ၊ ယေဟိ ပုဗ္ဗာ သန္တာ နုပ္ပါဒ-ဒ္ဒါရေန ပုမာ.ဘိဓာနာ နရကတော တာယန္ရေ,တေ ဧဝ တေသ.မပစ္စံ 'အ.ပတနာ အပစ္စန္တိ ကတ္ဘာ၊ တသ္မာ အပစ္စတ္ထေ ရာဃဝေါ,ရာဃဝီ,သြပဂဝေါ,သြပဂဝီ ဣတ္ထိ.ဒိကာ ထီပုလ္လိင်.ပ္ပယောဂါ ဧဝ ဟောန္တိ။ သကတ္ထေ ဝိဟိယော ဏ္ဍော ဏ္ဍ.ပ္ပစ္စယော နပုံသကေ ဘဝတိ၊ ယထာ.ကရ္ဗည်, ပတ္တကလ်, ယတာတုစ်, အာကာသာ နဉ်, ကာယပါဂုညန္တိ။ ဘာဝ, သမ္ဘဟ-ဇာ ဘာဝတ္ထေ သမ္ဘဟတ္ထေ စ ဇာတာ ပစ္စယာ ဘိယ္ယော ယေဘုယ္ယေန နပုံသက.လိင်ေ ဘဝတိ၊ ဘာဝေတ္ထ ယထာ.မနသတ္ထ, ပုထုဇ္ဇနတ္ထနိ, ဗြာဟ္မဏ, သောစေယ်, အဇ္ဇဝ, အဓိပတ်, အာလသိယ.န္တိ။ သမ္ဘဟတ္ထေ ယထာ-ရာဇည ကံဘိက္ခိ အပ္ပမိက.န္တိ။ တာ တု တာပစ္စယော ပန သဗ္ဗာ

http://www.dhammadownload.com

ဝတော ဣတ္ထိ လိင်ဧဝ ဘဝတိ၊ ယထာ နီလတာ, ဂေါတာ, ဇနတာ ဣစ္စာ.ဒိ။ 'ဧကော ပဠုမ္ပါ' ဣစ္ဆေတ-မာရဇ္ဇ 'အဇ္ဇုတ တ.ဇ္ဇာဝေ ကရော.သ-ဘူ-ယောဂေ ဝိကာရစီ'တျေတဒ.ဝသာနာ။ တေ ပစ္စယာ အ-သခ်္ခ နိပ္ဖန္နနိပါတာ။ ယထာ-'ဂါမတော, ဣတော, အဘိတော, အာဒိတော, သဗ္ဗတ္ထ, ကတ္ထ, သဗ္ဗဓိ, ယဟိ, တဟိ, ကုဟိ, သဗ္ဗဒါ, ကဒါ, အဇ္ဇ, သဗ္ဗထာ, ကထံ, ဒ္ဝိဓာ, ဧကဇ္ဈ, ဒ္ဝေဓာ, ဒ္ဝိ.ကွတ္ဘုံ, ဗဟုကွတ္ဘုံ, သကိ, သဗ္ဗသော ဓဝလီ သိယာ.တိ၊ ဗုဒ္ဓိ.ပ္ပသာဒနီ-ဋီ။ ။ သက္ကတ ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌လည်း နပုလ္လိင် ပုံစံမထုတ်။

လိင်ညွှန်းပုံ။ ။လိင်သုံးပါး၌ စီရင်အပ်သော ပုလ္လိင်နှင့် အပစ္စော-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိလိင်နှင့် အပစ္စာ-ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုသင့်လျက်၊ ဘယ်အတက် အပစ္စံ-ဟု နပုလ္လိင်နှင့်ဆိုရသနည်း-ဟူမူ။ အကြင်ပုဒ်သည် ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင်အားဖြင့် မထင်ရှားဘဲ၊ အများနှင့် ဆက်ဆံ၏။ ထိုပုဒ်ကို နပုလ္လိင်ဖြင့်သာ ထားအပ်, ဆိုအပ်သည်-ဟူသော နိရုတ္တိ ဥပဒေအတိုင်း အပစ္စံ-ဟုသာ နပုလ္လိင်နှင့် ဆိုရသတည်း။

'အ ဗျတ္ထေ ဂုဏ-သန္ဓဟေ၊ နပုံသက.မိတ္ဗ္ဗ-စ္ဆကေ။
ဝေ ဟိ သဒ္ဒ-ပ္ပကတိ၊ ဒီပေတဗ္ဗာ ဝိဘာဝိနာ''။ ။နိ

ဂုဏ-သန္ဓေဟော၊ လိင်သုံးပါးအစုဋ္ဌ, တစ်ခုခုသောယုံမှားဖွယ်သည်။ အ-ဗျတ္ထေ၊ မထင်ခဲ့သော်။ နပုံသကံ-နပုံသကေန၊ နပုလ္လိင်ဖြင့်။ ပဒံ၊ သုံးလိင်ဆံသောပုဒ်ကို။ ဥစ္ဆကေ၊ ဆိုအပ်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ သုံးလိင်ဆံသောပုဒ်ကို နပုလ္လိင်ဖြင့်သာ ညွှန်းခြင်းသည်။ သဒ္ဒ ပ္ပကတိ၊ သဒ္ဒါကျမ်းနည်း-ဥပဒေသ သဘာဝတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိဘာဝိနာ၊ ပညာရှိသည်။ ဒီပေတဗ္ဗာ၊ ပြအပ်၏။ ။ဗာ, ပဒသာဓန,တို့ဌ်ကား လိင်သာမန်ကို အလိုရှိသောအရာဝယ် နိပ္ပန္နသဒ္ဒါကို နပုလ္လိင်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပုလ္လိင်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ညွှန်းရ,ထားရမည်-ဟူ၏။

''သာမညေ.ဘိမတော သဒ္ဒါ နိဒ္ဒိဿတိ ပုမေန ဝါ။
နပုံသကေန ဝါပိတိ သဒ္ဒ သတ္ထ ဝိဒူ ဝိဒုံ''။ ။ဗာ
''နပုံသကေန လိင်္ဂေန၊ သဒ္ဒေါ.ဒါဟု ပုမေန ဝါ။
နိဒ္ဒိဿတီ.တိ ဉာတဗ္ဗ.၊ မဝိသေသေ ပနိ.စ္ဆတေ''။ ။ပဒသာဓန

သာမညေ-ဘိမတော၊ လိင်သာမန်ကို အလိုရှိလတ်သော်။ သဒ္ဒေါ၊ နိပ္ပန္န-သဒ္ဒါကို။ ပုမေန ဝါ၊ ပုလ္လိင်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ နပုံသကေန ဝါ၊ နလ္လိင်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း။ နိဒ္ဒိဿတိ၊ ညွှန်ပြအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ သဒ္ဒ-သတ္ထ-ဝိဒူ၊ ဗျာကရဏ်းကျမ်း, ကမ်းတစ်ဘက်ရောက် တတ်မြောက်ကူးခတ်, ဆရာမြတ်တို့သည်။ ဝိဒုံ-သိကြကုန်၏။ ။အ-ဝိသေသော၊ လိင်သာမန်ကို။ ကုစ္ဆိတောပန၊ အလိုရှိသော်ကား။ သဒ္ဒေါ၊ ကို။နပုံသကေန၊ သော။ လိင်္ဂေနဝါ၊သော်လည်းကောင်း။ ဥဒါဟု၊ ထိုသို့မဟုတ်လျှင်

http://www.dhammadownload.com

ပုမေနဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ နိဒ္ဒိသ္သတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဥတ္တမ်ီ၊ ၏။ ။ 'သာမညေ အဘိမတေ သတိ နိပ္ပန္နသဒ္ဒေါ နပုံသကလိင်္ဂေန ဝါ, ဥဒါဟု ပုလ္လိင်္ဂေန ဝါ နိဒ္ဒိသ္သတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ အတော သ ဝ အပစ္စ သဒ္ဒသ္သ နပုံသကတ္တေပိ ပုတ္တ-ပုတ္တိနံ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ဝါစကော ဟောတီးတိ' ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ-ဋီ။

ဆောင်ပုဒ်-"**သုံးလိင်ဆံထ၊ ယင်းပဒ ညွှန်းကြ နပုံးနှင့်။**
လိင်သာမန်ပင်၊ ဆိုလိုလျှင်၊ ညွှန်းချင်-ပု နှုပုံးချင့်။"

ဝုတ္တိဋ္ဌ ရှင်းလင်းချက်။ ။အပစ္စအနက်ဌ ဏ-ပစ္စည်းသက်ရန်သုတ်ကို အားထုတ်တော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ, အတ္ထယောဇနာနည်းကိုပြခြင်းငှာ 'ဏ-ပစ္စယော ဟော-တိ ဝါ'စသော ဝါကျကိုမိန့်-အနုသန္ဓေ။ ။တစ်နည်း၊ အရှင်ဆရာ ဝါ'ဏာ-ပစ္စေ, သုတ်၏ အတ္ထယောဇနာကို ဘယ်သို့ပြုရမည်နည်း။ သတ္တဝုတ္တိရှိသလောက်ဖြင့်သာ အတ္ထယောဇနာကို ပြုရမည်လော၊ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ ဏ-ပစ္စယော ဟောတိ ဝါ-စသော ဝါကျကိုမိန့်-ပုစ္ဆာ။ ။အဓိပ္ပာယ်ကား-သုတ္တ ဝုတ္တိရှိသလောက်နှင့် အနက်မပြည့်စုံသေး။ ဟောတိ,စသော ပက္ခိပန ဝုတ္တိကို ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးလေ-ဟူလို။ ။'ခပ်သိမ်း ဝါကျဟူသမျှတွင် ပဝေန ကြိယာဖြစ်မြဲသာ'ဟူသည်နှင့်အညီ၊ ဤ ဝါကျ၌ 'လိုရင်းပဝေနကောက်မူ၊ 'ဝါ'ဏာ-ပစ္စေ' ဟူသော ပုဒ်များကိုပင် ကောက်။ ဝါ×ဏ×အပစ္စေ-ခဲ့။ ။အရှင်ဆရာ ဏ-ဟုဆိုတော်မူ၏။ ယင်း ဏ-သည် ဘယ်ဟာမျိုးပါနည်း။ သာ-ဂမော သေ၊ ယ-မေ ဒန္တ္ယ, သုတ်များကဲ့သို့ အာဂုံ, အာဒေသ, မျိုးဖြစ်၍၊ ဏ-လာသည်။ ဏ-ပြုသည်ဟူသောအနက်များကိုပင် မှတ်ရမည်လော။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'ပစ္စယော' ဟူသော ပါဋ္ဌကိုမိန့်။-ကား ဏ-သည် အာဂုံ,အာဒေသမဟုတ်၊ ပစ္စယ-ဟူလို။ ။အရှင်ဆရာ ဏ-သည် အာဂုံ,အာဒေသ မဟုတ်၊ ပစ္စယ-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းပစ္စယောပုဒ်သည် ကာရကဖြစ်၍ ကြိယာနှင့် မကင်းစကောင်း၊ ကြိယာ-ကို ဘယ်လိုထည့်ရမည်နည်း၊ အာပဇ္ဇတေ, ပပ္ပေါတိ, ဟူ၍ပင် ထည့်ရမည်လော၊ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'ဟောတိ' ဟူသော ပါဋ္ဌကိုမိန့်။-ကား၊ အာဒေသ, ကာရိယမျိုးမဟုတ်၍ အာပဇ္ဇတေ ပပ္ပေါတိ ကြိယာမျိုးနှင့် မဆိုင်။ အာဂုံ, ဝိသယီ, ပုဒ်မျိုးဖြစ်၍ ဟောတိ, ဘဝတိ, စသော ကြိယာပုဒ်များကို သာ ထည့်စပ်ရမည် ထည့်စပ်လေ-ဟူလို။ ။အရှင်ဆရာ အပစ္စေဌ ဇ-သည် ဒုတိယာ ယော-ဝိဘတ်၏ ကာရိယလော၊ သို့မဟုတ် သ္မိं-ဝိဘတ်၏ ကာရိယလော။ အပစ္စေ-သည်လည်း သဒ္ဒ ပဒတ္ထက အတ္ထ-ပဒတ္ထက-နှစ်မျိုးတို့တွင် ဘယ်အမျိုး အစားပါနည်း၊ အတ္ထ-ပဒတ္ထက ပုဒ်မျိုးကိုပင် မှတ်ရမည်သော၊ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'တေ သ္မိं'ဟူသော ပါဋ္ဌကိုမိန့်။=ကား၊ အပစ္စ-ကား သဒ္ဒ ပဒတ္ထက, ဇ-ကား သ္မိं-ဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်း။ ဇော-ဖြင့် အပစ္စ-ပုဒ်၏ သဒ္ဒ ပဒတ္ထကကို ပြု၍၊ သ္မိं ဖြင့် ဇ-၏ ကာဠီကို ဖော်ပြသည်။ ။အရှင်ဆရာ အပစ္စ-သည် သဒ္ဒ ပဒတ္ထက ပုဒ်မျိုးဟု ဆရာဖွင့်ပြ၍ သိရပါပေပြီ။ အပစ္စ ၏ အရကား ဘယ်ဟာပါနည်း၊ သဒ္ဒါပင်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ကောင်းပါသလော၊ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'အတ္ထော' ဟူသော ပါဠိကိုမိန့်။=ကား၊ အပ္ပစ္စ-သဒ္ဒါ၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်နိုင်သည်မဟုတ်၊ အပစ္စ-သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော သား,မြေးစဉ်ဆက် အနုယ်-ဟူသော အနက်၌သာ ဏ-ပစ္စည်း သက်အပ်သော ကြောင့် အပစ္စ-အရ သဒ္ဒါမဟုတ်၊ အနက်ကိုယူလေ-ဟူလို။ ။အရှင်ဆရာ တေသို့ ဟူသောပုဒ်သည် နိဒဿေတဗ္ဗဖြစ်၍ နိဒဿနဒ္ဒ် မကင်းစကောင်း၊ နိဒဿနကား ဘယ်မှာနည်း။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'ဣတိ' ကိုမိန့်။-**အဓိပ္ပာယ်ပြန်။** ။အရှင်ဆရာ ဣတိ ဟူသောပုဒ်သည် သရူပဝန္တဖြစ်၍၊ သရူပ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်စကောင်း၊ သရူပ်ကား အဘယ်မှာနည်း၊ဤသို့မေးရန်ရှိ၍'အပစ္စံ'ကိုမိန့်။ပြန်။ ။အရှင်ဆရာ အပစ္စ သဒ္ဒါသည် သမ္ဘန္ဓီဖြစ်၍ သမ္ဘန်နှင့် မကင်းစကောင်း၊ သမ္ဘန်ကား ဘယ်မှာနည်း၊ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'တဿ'ကိုမိန့်။ပြန်။ ။တစ်နည်း ထို ဏ-ပစ္စည်းသည် သား, မြေး,စဉ်ဆက်-ဟူသော အပစ္စတ္ထကိုသာ ဟောသည်မဟုတ်၊ ဝသ်ဌ၏-ဟူသော သမ္ဘန္ဓတ္ထနှင့်တကွ အပစ္စတ္ထ-ဟူသော ကဲရဏ ကာရကကို ဟောသည်တည်း-ဟု ပြခြင်းငှာ 'တဿ' ဟူသော ပါဠိကိုမိန့်။ 'အပစ္စတဒ္ဓိတေ ဝိဟိလာ ဣမေ ပစ္စယာ ဝသိဋ္ဌ-ဘူတေန သမ္ဘန္ဓေန (သဟ အပစ္စတ္ထ-သခ်ိတံ ကရဏကာရကံ ဝဒန္တိ'နာ)။ လက္ခဏာကိုပြုပြီး၍၊ လက္ခဏာကို ပြခြင်းငှာ 'ဝသိဋ္ဌသ အပစ္စံ' စသည်ကိုမိန့်။ ။ တစ်နည်း၊ သုတ်ကိုပြုပြီး၍၊ ဥဒါဟရဏ်ပုံစံတို့ ပြခြင်းငှာ 'ဝသိဋ္ဌသ အပစ္စ' စသည်ကိုမိန့်-အနုသန္ဓေ။ ။တစ်နည်း၊ အရှင်ဆရာ ဝါဏာ ပစ္စေ, ဟူသော လက္ခဏာသည် လက္ခဏနှင့်မကင်းစကောင်း၊ လက္ခဏာကား ဘယ်မှာနည်း၊ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'ဝသိဋ္ဌသ အပစ္စ' စသည်ကိုမိန့်-ပုစ္ဆာ။ ။ဥပျ-ဥပက၊ သာဓု-သာဓက စသည် တင်ပလေဦး။ ။ဤနည်းကိုမှီ၍ နောက်နောက်သုတ်များ၌ ဆိုကြလေ၊ ကျပ်းကြီးမည် စုံးလှ၍ ထူးရာလောက်သာ ပြတော့မည်။

ဝစနတ္ထ။ ။'ဏ-ကာရော တေသ အတ္ထိ.တိ ဏော'လုပ်။ တေသ၊ ထိုပစ္စည်း အား။ဏ-ကာရော၊အနုဗန် ဏ-အက္ခရာသည်။ အတ္ထိ၊ဏ်။-ပေး ။အနုဗန်ကား ဝုဒ္ဓိ အကျိုးငှာတည်း။ ဏ-အနုဗန်ပစ္စည်းနှင့်နေလျှင် ရှေ့၌ သို့မဟုတ်-အစ၌ ဝုဒ္ဓိ ရောက်ရမည်။ ဝုဒ္ဓါပြုရ, ထားရမည်-ဟူလို။ ။အနုဗန္ဓ်ယတေ ပလပီယတေ.တိ အနုဗန္ဓော'လုပ်။ အနုဗန္ဓ်ယတေ ပလပီယတေ၊အနက်ကား မရှိ၊ ရှုတ်ရုံသာရှတ်ဆို ရ၏-ပေး။ ။ပစ္စည်းနှင့်အမြဲ ယှဉ်တွဲ၍ကား တည်ခြင်းမရှိဘဲ၊ဝုဒ္ဓိ-ပြုခြင်းစသော တစ်စုံတစ်ခုအကြောင်းကိုသိစေလို၍ အပိုယှဉ်ဏ္ဍဲ့ထားသော ဏ်-စသော ဝဏ္ဏကို အနုဗန်ဆိုသည်။ ။'ပစ္စယေသု အဋ္ဌာန သဘာဝါ ယသ ကယစ ကိစ္စသ သညာ ပနတ္ထိ ပယုတ္တာ ဝဏ္ဏာ အနုဗန္ဓာ နာမ ဘဝန္တိ'ဗာ-ဋီ။ ။'ပဋ္ဌစ္စ တေသ္မာ-အတ္ထော ဏော.တိ ပစ္စယော'။ တေသ္မာ ထို ဏ-စသည်မှ။ ဝါ၊ ကို။ ပဋ္ဌစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ အတ္ထော၊ အပစ္စ-စသော အနက်သည်။ ဏော၊ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။-ပေး ။တစ်နည်း၊ 'ပတိယန္တိ အနေန အတ္ထာဟိ-ပစ္စယော။ အနေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထာ၊ တို့ကို။ ပတိယန္တိ၊ သိအပ်ကုန်၏။-ပေး။ ။တစ်နည်း၊ 'ပကတိတော ပရံ ဏော.တိ ပစ္စယော' ပကတိ

http://www.dhammadownload.com

ပုဒ်မှနောက်၌ သက်ရ၍ ပစ္စယ ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း၊ ပစ္စယ-သဒ္ဒါ ဥပကာရက အနက်ဟော၏တည်း။ တစ်ပါးသောအရာများ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်ကို ဥပကာရက ဆိုသည်။ ဤ၌ နာမ်ပုဒ်တို့၏ အတ္ထဝိသေသကို ထွန်းပြဖို့ရာ ကျေးဇူးပြုတတ်သော သဒ္ဒါကို ပစ္စယ ဆိုသည်-ဟုမှတ်။ ၊'ပစ္စယော နာမ အညသ် ဥပကာရကော၊ ဣဟ ပန နာမဿ အတ္ထ-ဝိသေသံ ဇောတေတုံ ဥပကာရကော သဒ္ဒေါ.တိ ဝေဒိ တဗ္ဗော'၊ ဗာ-ဋီ။ ။'ဏ ဧ ပစ္စယော ဏ-ပစ္စယော၊ ဏော စ သော ပစ္စယော စာ.တိ ဝါ ဏ.ပ္ပစ္စယော'လုပ်။

ဝသီနံ အတိသယေန ဝသီ-ဝသိဋ္ဌော။ ဝသီနံ၊ ဝသီဘော် ရှိသူတို့ထက်။ အတိသယေန၊ အလွန်အကဲ အားဖြင့်။ ဝသီ၊ ဝသီဘော်ရှိ၏။-ပေး။ ။'အတိသယ ဇိတိန္ဒြိယယုတ္တေ မုနိဘေဒေ'ဟု ဝါစ.ပ္ပတိ အဆိုရှိ၍၊ ဝသီဘော် လွန်သောရသေ့ ကိုယူ။ ဝသိဋ္ဌ-သဒ္ဒါနောင် ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းသက်လျှင် 'ဝသိဋ္ဌသ အပစ္စံ ပုတ္တော ဝါသိဋ္ဌော'ဖြစ်၏။ အပစ္စံ အရ သား, သမီး, အမျိုးအနွယ် အနက်သုံးပါး ကို ယူရ၍၊ အပစ္စနှင့်အနက်တူ သားဟော 'အတြဇော၊ တနယော၊ အနုဇော၊ သုနု၊ သုတော၊ ပုတ္တော' စသော ပရိယာယ်ပုဒ်။ သမီးဟော ဓီတာ.ဒုတိယာ'။ အမျိုးအနွယ်ဟော-'ကုလ-ဝံသ,ဂေါတ္တ' စသော ပုဒ်များတွင် တစ်ခုခုဖြင့် ဝိဂြိုဟ်လုပ်နိုင်၏။ ဝသိဋ္ဌသ ပုတ္တော-ဝါသိဋ္ဌော။ ဝသိဋ္ဌသ ဓီတာ-ဝါသိဋ္ဌီ၊ ဝသိဋ္ဌသ ကုလ-ဝါသိဋ္ဌं ပြုလေ။ 'အပစ္စ-သဒ္ဒေန ပုတ္တဓီတရောပိ ဂေါတ္တဗာပိ ဝုစ္စန္တေ၊ တသ္မာ.ယံ အပစ္စတဒ္ဓိတော နာမ'ဗာ-ဋီ။ ။ဝသိဋ္ဌသ၊ ဝသိဘော်လွန်သော ရသေ့၏။ ဝ.ါ၊ ဝသိဋ္ဌရသေ့၏။ အပစ္စံ၊ မျိုးနွယ်အစဉ်တည်း။ ဝါသိဋ္ဌော၊ ဝသီဘော် လွန်သော ရသေ့၏။ ဝ ါ ဝသိဋ္ဌရသေ့၏ မျိုးနွယ်အစဉ်ဖြစ်သောသား။ ဝါသိဋ္ဌီ၊ ဝသိဋ္ဌရသေ့၏ မျိုးနွယ်အစဉ်ဖြစ်သော သမီး။ ဝါသိဋ္ဌं၊ ဝါသိဋ္ဌရသေ့၏ မျိုးနွယ်အစဉ်ဖြစ်သော အမျိုးပေး။ နိဿယ၌ ဆိုလွယ်ရန် သာမန်ပေးသည်။ ။သာသနိကကျမ်းဂန်တို့၌ မဏ္ဍေ ဝုဒ္ဓိနှင့် ဝါသေဋ္ဌ-ဟု ရှိ၏။

'ယော ဟိ ကော စ် မနုဿေသု၊ အ.ဒီနံ့ ဥပ-ဇီဝတိ။

ဝေ 'ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟ်။ စေ၊ရော သော နု ပြာဟ္မဏော'။''

သုတ္ထနိပါတ, ၈ ၊သေဋ္ဌသုတ်။ ။'ဘာရဒ္ဒါ ဇသ္ဒေ-ဘာ,ရဒ္ဒါ ဇော၊ ဘာ,ရဒ္ဒါ ဇီ၊ ဘာ,ရဒ္ဒါ ဇ'လုပ်။ ဘာရဒ္ဒါ ဇသ္ဒ၊ ဘာရဒ္ဒါ ဇရသေ့၏။ ဝ ါ၊ ဒေါ ဏပုဏ္ဏား၏။ အပစ္စံ၊ သား-ပေး။ ။နိဿယ၌ ဆိုလွယ်ရန် သာမန်ပေးသည်။ ။'ဘာရဒ္ဒါ ဇ× ပုံ-ဘာ,ရဒ္ဒါ ဇသ္ဒ အပစ္စံ၊ အဏ်၊ ဂေါတ္တ.ပ္ပဝတ္တတော.မုနိဘေဒေ၊ ဒေါ ဏာစရိယော' ဝါခပ္ပတိ။ ။တစ်နည်း၊ ယဇု ဗေဒင်ကျမ်းပြု အနွယ်အဆက်ဖြစ်သော ရသေ့ အထူးကို ဘာရဒ္ဒါ ဇဆိုသည်။ ။'ဘာရဒ္ဒါ ဇီပုတ္တော၊ တသ ပုတ္တော, စသော စ ယဇု ဝေဒသ ဝံသဋ္ဌော ဣတိ သေဒေါ' လည်းကောင်း။

'ဂေါတမဿ အပစ္စံ-ဂေါတမော၊ ဂေါတမီ၊ ဂေါတမံ'လုပ်။ ဂေါတမဿ၊ ဂေါတမ ရသေ့၏။ **အပစ္စံ**၊ သား-ပေး။ ။'ဂေါတမ-ပုံ-ဗြဟ္မုနော ပုတ္တော, သ.

http://www.dhammadownload.com

နာမချာတေ မုနိဘေဒေ' ထောမနိဓိ။ ။တစ်နည်း၊ ဂေါတမော၊ ဂေါတမအနွယ် ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား။ ။'အာဒိစ္စ ဗန္ဓု။တေ အာဒိစ္စော ဝုစ္စတိ သူရိယော၊ သော ဂေါတမော ဂေါတ္တေန၊ ဘဂဝါပိ ဂေါတမော ဂေါတ္တေန၊ ဘဂဝါ သူရိယဿ ဂေါတ္တ ဥတကော, ဂေါတ ဗန္ဓု၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အာဒိစ္စ ဗန္ဓု။တေ' စူဠနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်။

'**ဝသုဒေဝဿ အပစ္စံ**– ဝါသုဒေဝေါ၊ ဝါသုဒေဝီ၊ ဝါသုဒေဝံ' ဝါသုဒေဝေါ၊ ဇမ္ဗူဒိဝ်ကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော ဝါသုဒေဝမင်း။ ထိုမင်းသည် ဒေဝ ဂဗ္ဘာ မင်းသမီး၏ သားတော် တကျိပ်တို့တွင် အကြီးဆုံးတည်း။ (ထင်းမင်းတို့ကို ဒသ ဘာတိက-ဟူသည်လည်းခေါ်၏။ ထိုမင်းကား အန္ဓကအနွယ်, ဝိဏ္ဏအနွယ် (အန္ဓက ဂေါတ္တ၊ ဝိဏ္ဏဂေါတ္တ) တို့တည်း။ ထိုမင်း၏ မယ်တော် ဒေဝဂဗ္ဘာ မင်းသမီး၏ အထိန်းတော်ကား နန္ဒိဂေါပါတည်း။ ထို၏ လင်ယောကျ်ားကား အန္ဓက ဝိဏ္ဏ-မည်သော ကျွန်တည်း။ ထိုမင်းညီနောင်တကျိပ်ကို**ကို** အန္ဓက ဝိဏ္ဏ, စောင့်ရှောက်ကျေးမွေးရသည့်အတွက် (အန္ဓက ဝိဏ္ဏ ပုတ္တာ ဒသ ဘာတိကာ) ယင်းညီနောင်တကျိပ်ကား အန္ဓက ဝိဏ္ဏ-ဟု ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအပြင်တွင် ထင်ရှား ကျော်ကြားလေသည်။ ထို့ကြောင့် တိ'သနိပါတ်, ကုမ္ဘဇာတ်၌။–

'ယံ ဝေ ပိဝိတ္ဝာ အန္ဓက ဝိဏ္ဏ-ပုတ္တာ၊ သမုဒ္ဒတိရေ ပရိစာရယန္တာ။
ဥပက္ကမုံ မုသလေဟိ အညမညံ တဿာ ပုဏ္ဏံ ကုမ္ဘ-မိမံ ကိဏာဝ။'

ဟူ၏။ ထင်းအဌကထာ၌လည်း။ ။'အန္ဓက ဝိဏ္ဏပုတ္တာတိ ဒသ ဘာတိက ရာဇာနော။ ဥပက္ကမုန္တိ ပဟရိ'သု'ဟု ဖွင့်သည်။ သက္ကတ ထောမနိဓိ၌လည်း။ ။'ဝါသုဒေဝ×ပုံ-ဝသုဒေဝဿ အပစ္စံ, အဏ်၊ ဝိဏ္ဏာ'။ ။ဟု ဆိုကုန်၏။ ထိုအန္ဓက ဝိဏ္ဏ၏သား မြေး, စဉ်ဆက်ကို အန္ဓက ဂေါတ္တ, ဝိဏ္ဏဂေါတ္တ ဆိုသည်။ 'ဝိဏ္ဏဿ အပစ္စံ-ဝိဏ္ဏိ'လုပ်။ ဒဏ္ဍဿ အပစ္စံ-ဒဏ္ဍိကဲ့သို့ ဏိ-ပစ္စည်းသက်။ သို့အားလျှင် ဝါသုဒေဝ မင်းကိုလည်း' ဝိဏ္ဏိ-ဟု ဆိုအပ်၏။ ထို့ကြောင့် သိရ် ဘာဂကျမ်း၌။ ။'ဒ္ဒါပရ-ယုဂဿ.ဣ ဝိဏ္ဏိဂေါတ္တေ ဝိဏ္ဏု အဝ.တရတိ'ဟု ဆို၏။

ဗလဒေဝဿ အပစ္စံ-ဗာလဒေဝေါ၊ ဗာလဒေဝီ။ဗာလဒေဝံ'လုပ်။ ဗလဒေဝဿ၊ ဗလဒေဝမင်း၏။ အပစ္စံ၊ သား ပေး။ ပင်းဗလဒေဝမင်းကား-ဝါသုဒေဝမင်း၏ ညီတော်ပင်။ ။'မဟာကံသဿ ဓီတုယာ ဒေဝဂ္ဘာယ ကုစ္ဆိယံ ဥပ္ပန္နာ အဇ္ဇုန ဒေဝီ, ဝါသုဒေဝေါ, ဗလဒေဝေါ, စန္ဒဒေဝေါ, သူရိယဒေဝေါ, အဂ္ဂိဒေဝေါ, ဝရုဏဒေဝေါ, အဇ္ဇုနော, ပဇ္ဇုနော, ဃဋပဏ္ဍိတော, အကံ္ခရော စာ.တိ ဝါသု ဒေဝ၊.ဒယော ဒသ ဘာတိကာ.တိ ဇကောဒသ ခတ္တိယာ အဟေသုံ' ပေတ ဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ, အကံ္ခရပေတ ဝတ္ထုအဖွင့်။ ။ဝိဿာ မိတ္တဿ အပစ္စံ-ဝေဿာဒိတ္တော၊

http://www.dhammadownload.com

ဝေဿာမိတ္ထီ၊ ဝေဿာဒိတ္ထံ လုပ်။ ဝိဿာမိတ္တ-ရသ္မေ၏သား-ပေး။ ဤဝိဿာမိတ္တ ရသ္မေကား ဗေဒင်ကျမ်းပြုရသ့ေတကျိပ်တို့တင် တစ်ယောက်အပါအဝင်တည်း။–

"အဋ္ဌကော, ဝါမကော, ဝါ၊ ဒေဝေါ စ,ဂ်ီရသော, ဘဂု။
ယမ,ဒဂ္ဂိ, စ ဝါသိဋ္ဌော၊ ဘာရဒ္ဒါဇော, စ ကဿပေါ။
ဝိဿာမိတ္တော,တိ မန္တာနံ၊ ကတ္တာရော ဣသယော ဣမေ။"
ဗေဒင်ကျမ်းပြု ရသ့ေတကျိပ် သရုပ်။

မှာထားချက်။ ။ဤ တဒ္ဒိတ်ရုပ်တုက်ရာဌ်လည်း ဝါကျရုပ်ကို လုပ်၍ နေက ခရီးကြန့်ကြာရုံသာရှိမည်။ သဒ္ဒါမဏင်ဘဲ ပိုမိုလာသော နောက်ဆက်စကားလုံးစု ကို ပစ္စည်းက ဟောသော အနက်ဟုမှတ်။ ဥပမာ- 'ဝါသိဋ္ဌော၊ ဝသိဋ္ဌ မည်သော သူ၏သား' ဟူရာဌ် ဝသိဋ္ဌ-မည်သောသူ၏ကား ဝသိဋ္ဌ-သဒ္ဒါအနက်။ သား-ကား သဒ္ဒါမပါ ပိုမိုလာသောအနက်ဖြစ်၍ ဝသိဋ္ဌပုဒ်နှင့် ကပ်တွယ်၍နေသော ဏ်-အနု ဗန်ရှိသော အ-ပစ္စည်းအနက်တည်း။ ဝါကျလုပ်မူ၊ ရှေးဦးစွာ ဝသိဋ္ဌ×အ-ဟု ဉာဏ်ဖြင့် ခွဲထား။ ဝသိဋ္ဌနှင့် အ-ပစ္စည်းသည် ဟောအပ်သော သား-ဟူသော အနက်ကိုပြတတ်သော အပစ္စ-ဟူသော ပုဒ်တစ်ပါးကို အဌားကိုယ်စားလှယ်ပြု၍ 'ဝသိဋ္ဌ×အပစ္စ' ဟု ဝါကျလုပ်ရသည်။ 'အာယသော့၊ ဆံ၏ အထူးဖြစ်သော။ ကဋ္ဌရော၊ ဓားမ' ဟူရာဌ် သံ၏ကား အယ,၏အနက်။ အထူးကား သဒ္ဒါမပါ ပိုမိုလာသော အနက်ဖြစ်၍ အယ-ပုဒ်နောင်သက်သော ဏ် အနုဗန်ရှိသော အ-ပစ္စည်း၏အနက်တည်း။ ဝါကျလုပ်မူ၊ အယ×အ-ဟု ခွဲထား၊ အယ-နှင့် အ-ပစ္စည်း သည် ဟောအပ်သော အထူးဟူသော အနက်ကို ဟောပြတတ်သော ဝိကာရ-ဟူ သော ပုဒ်တပါးကို အဌားကိုယ်စားလှယ်ပြု၍ 'အယသော×ဝိကာရော'ဟု ဝါကျ လုပ်ရသည်။ 'သောကရ၊ ဝက်သား'ဟူရာဌ် ဝက်-ကား သူကရ-သဒ္ဒါ၏အနက်၊ အသား-ကား သဒ္ဒါမပါ ပိုမိုလာသော အနက်ဖြစ်၍ သူကရ-ပုဒ်နောင် သက် သော ဏ်-အနုဗန်ရှိသော အ-ပစ္စည်းအနက်တည်း။ ဝါကျလုပ်မှ။ သူကရ×အ-ဟု ခွဲထား၊ သူကရနှင့် ဥစ္စာဖြစ်သော အသား-ဟူသောအနက်ကို ဟောပြတတ်သော ဣဒံမံသံ-ဟူသော ပုဒ်တစ်ပါးကို အဌားကိုယ်စားလှယ်ပြု၍ 'သူကရဿ×ဣဒံ မံသံ'-ဟု ဝါကျလုပ်ရသည်။ ဤနည်းတူ တဒ္ဒိတ် ဟူသမျှဌ် သိ။ ။သည်ရာ 'ပရိ ဘာသာ' သုတ်မျှားကိုလည်း အသုံးမပြုနှင့်တော့။ 'ဏာ,ဒိ,ပ္ပစ္စယာန,မေတံ အဓိ ဝစနံ' ဟူသည်နှင့်အညီ ဏ-စသော ပစ္စည်းမျှားကို ပရသမညာ ပယောဂေသုတ် ဖြင့် တဒ္ဒိတ်အမည်မှည့်ရသည်။ ထိုအမည်ကိုလည်း 'ဝိစ်ဘြာ ဟ ဘ ဒ္ဒိတ,ဝုတ္တိ'အဆို ရှိ၍ ပုံစံဟူသမျှတို့ဌ် ပစ္စယတ္ထ ဝါစက နောက်ဆက်-ပုဒ်ကိုရှု၍ မှည့်ရမည်။ ပုံကား- ဝသိဋ္ဌ×အပစ္စ-ဌ်, နောက်ဌ် အပစ္စ-ပုဒ်ရှိ၍ ဏ-ပစ္စည်းကို အပစ္စ တဒ္ဒိတ်၊ အယ သော×ဝိကာရော-ဌ်, နောက်က ဝိကာရပုဒ်ရှိ၍ ဝိကာရတဒ္ဒိတ်။ သူကရဿ×ဣဒံ-ဌ် နောက်က ဣဒံ-ပုဒ်ရှိ၍ ဣဒံ-တဒ္ဒိတ်-မှည့်ရမည်။ ဤနည်းတူ အရာတိုင်းမှာသိ။ ။

http://www.dhammadownload.com

'အ-ယုဝဏ္ဏာနဗ္ဗာ,ယော ဝုဒ္ဓိ' အဆိုရှိသောကြောင့် အ,ဏ,ဉတို့ကို အာ,ဧ,ဩ ဝုဒ္ဓိပြုရသည်-တု စိတ်ကသာ နှလုံးသွင်း။ 'ခေတု လိင်ဟိ ပရာ ပစ္စယာ၊ ဆဋ္ဌ|န္တ တော လိင်မှာ'စသည် အဆိုရှိသော်လည်း ဝန်ဆောင် ယောကျ်ား ဆိုင်းထမ်း သမားသည် ရွှေ-နောက်ဆွဲထားသော ဝန်ကို အလယ်မှနေ၍ ထမ်းဆောင်သကဲ့သို့ ကျေးပျောက်လေပြီးသော ရွှေ ၀ စက ဝိဘတ် နောက် ၀ စက ပုဒ်တို့၏အနက်ကို အမှေ့ခံနည်းအားဖြင့် ပစ္စည်းက ဟောနိုင်သည်ကို ထင်ရှားသိသာဖို့ရန် နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ် ဏ-ပစ္စည်းသက်ဟု ဆိုရသည်။ သို့အတွက် ကစ္စာယနဘေဒ၌-

"သိက္ခာယ ခေရိတော ဘာရော၊ ယထာ ကာဇေန ခေရိတော။
ဒ္ဝိန္နေ,ဝံ-ဝစနတ္ထာယ၊ ဝါကျ မဏ္ဍေ ဘဝန္တိ တေ။"

ဟု ဆို၏။ သိက္ခာယ၊ ဆိုင်းဖြင့်။ ခေရိတော၊ ထမ်းဆောင်အပ်သော။ ဘာရော၊ ဝန်ကို။ ကာဇေန၊ ထမ်းပိုးဖြင့်။ ခေရိတော ယထာ၊ အလယ်က, ထမ်းဆောင်သကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒ္ဝိန္နံ၊ ရွှေသမ္ဘာန်, နောက် ကရိဏား-စသော အနက်နှစ်ပါးတို့ကို။ ဝစနတ္ထာယ၊ ဟောနိုင်ဖို့ရာ။ ဝါကျ မဏ္ဍေ၊ ဝသိဋ္ဌဿ×အပစ္စံ, စသော ဝါကျ၏အလယ်၌။ တေ၊ ထိုဏ-စသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"တဒ္ဓိတ် ပစ္စယ်၊ သက်ရာပြ၊ နယ ဆိုင်းထမ်းပုံ။
နောက်ပခန၊ ပုဒ်အရ၊ မည်ကြ-တဒ္ဓိတ်ကုန်။
တဒ္ဓိတ်ဖြစ်ဖွယ်၊ နည်းသွယ်သွယ်၊ ဉာဏ်ချယ် သုံးမကုန်။"

ဝုတ္တတ္ထာန-မပ္ပဒ်ယာဝေါ—အဆိုရှိသောကြောင့် ဝါကျအလိုင်ဂှ ယှဉ်အပ်, ထည့် သက်အပ်သော နောက်ဆက်ပုဒ် ဝိဘတ်ဟူသမျှသည် ဝါကျပြီး၍ တဒ္ဓိတ်, အမည်မှည့်ရလျှင်ပင် ဟောအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်မည်ရကား မယှဉ်, မထားရ၊ သို့အတွက် ပါတိပဒိကပုဒ်မျှသာ အကြွင်းထားရ၍ အားလုံးချေပစ်ရသည်ဟု မှတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ॥ ဝါသိဋ္ဌော-ဝသိဋ္ဌဿ×အပစ္စံ-တည်း॥ ဝသိဋ္ဌဿ၊ ဝသိဋ္ဌမည်သော သူ၏။ အပစ္စံ၊ သားတည်း။ ဣတိ အဘ္ဓေ၊ဣ|အနက်၌။ ဝ ၊ဏာ-ပစ္စေ-ဣ|သုတ်ဖြင့် အပစ္စ-အနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌။ ဏ-ပစ္စည်းသက်။ (ဝသိဋ္ဌဿ×ဏ×အပစ္စံ)။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပေါ စ-သုတ်၌ ခေတသံ-သဒ္ဒါဖြင့် တဒ္ဓိတ်၏ သ-ဝိဘတ်, ဿ-အာဂုံ, သိ-ဝိဘတ်, အပစ္စပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဝိသိဋ္ဌ×ဏ) တေသံ ဏော လောပံ-သုတ်ဖြင့် အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ဝိသိဋ္ဌ×i) ပကတိ စသ သရန္တသ-သုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် သရ-အဆုံးရှိသော ဝသိဋ္ဌ×အ-ကို။ ဝသိဋ္ဌ×အ-ဟု ပကတိပြု။ ဝုဒ္ဓါဒိ သရသ ဝ ါ သံယောဂန္တသ သဏော စ-သုတ်ဖြင့် ဏ အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (ဝါသိဋ္ဌ×i) သရလောပေါ မာဒေသ=သုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းကြောင့် ဋ္ဌ-၏မှီရာ အ-ကိုချေ၊ ဋ္ဌ×အ-သို့ကပ်။ (ဝါပိဋ္ဌ) တဒ္ဓိတ=နာမ်ခဲ့၊

http://www.dhammadownload.com

၃၄၅–ဏာယန ဏာန ဝစ္ဆာ.ဒီတောာ။ ။အပစ္စေ၊ အပစ္စအနက်၌။ ဝစ္ဆာ.ဒီတောာ၊ ဝစ္ဆ်-အစရှိသော သဒ္ဒါမှ။ ပရ၊ နောက်၌။ ဏာယန-ဏာန၊ ဏာယန-ပစ္စည်း,ဏာန-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။တဿ၊ထိုသူ၏။အပစ္စံ၊ သားတည်း။ ဣစ္စေ တသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤအနက်၌။ ဝစ္ဆာ.ဒီတောာ၊ ဝစ္ဆ-အစရှိသော။ တသ္မာ ဂေါတ္တ-ဂဏတောာ၊ ထိုဂေါတ္တ-သဒ္ဒါအပေါင်းမှ။ပရေ၊၌။ဏာယန-ဏာန-ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝစ္ဆသ၊ ဝစ္ဆအမည်ရှိသောသူ၏။ အပစ္စံ၊သားတည်း။ ဝစ္ဆာယနော၊ ဝစ္ဆအမည်ရှိသောသူ၏သား။ ဝါ၊ကား။ဝစ္ဆသ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ဝစ္ဆသ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သမီးတည်း။ ဝစ္ဆာယနီ၊ဝစ္ဆာနီ၊ သမီး။ဝစ္ဆ-သ၊ ၏။အပစ္စံ၊ အမျိုးတည်း။ဝစ္ဆာယနံ၊ ဂစ္ဆာနံ၊ အမျိုး။ သကဒ္ဒသ၊ သကဒ္ဒအမည်ရှိသောသူ၏။ အပစ္စံ၊သားတည်း။သာကဒ္ဒာယနော၊ သာကဒ္ဒာနော၊ သကဒ္ဒ-အမည်ရှိသောသူ၏သား။(ဗျာကရဏ်းကျမ်းပြု သာကဒ္ဒ-မည်သော ရသေ့လည်းဟု)။ ။

သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ ကပ် ပြီး၏။ ။(တဒ္ဓိတ်ရုပ် ဆုံရိုး၊ နောက်နောက်ကိုလည်း ဤနည်းတူ ဆိုတုက်)။ ။ဝါ-ရုပ်။ ဝ သိဒ္ဓံသ×အပစ္စံ-ကို ဝသိဒ္ဓသ×အပစ္စံ-ဟည်၊ ဝါဏာပစ္စေ, ဤသုတ်ဖြင့် အပစ္စံအနက်၌ နုစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက် သင့်ပြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မသက်ရ၊ ပြီး၏။ ။ဝါသိဒ္ဓီ-ရှေးနည်းတူတုက်။ (ဝါသိဒ္ဓ-ရှိစေ), ဏဝ ဏိက ဏေယျ ကန္တ,ဟိ, သုတ်ဖြင့် ဏ.ပ္ပစ္စယန္တ ဝါသိဒ္ဓ သဒ္ဒါမှ နောက်၌ ဤ-ပစ္စည်းသက် (ဝါသိဒ္ဓ×-) ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ခဲ့ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။ဝါသိဒ္ဓံ-နည်းတူ။ နာမ်ခဲ့ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်-စီရင်။ ။ဘာဝရဒ္ဓါဇော၊ ဘာရဒ္ဓါဇီ၊ ဘာရဒ္ဓါဇံ။ ဘာရဒ္ဓါဇသ×အပစ္စံ။ ဂေါတမော၊ ဂေါတမီ၊ ဂေါတမံ။ ဂေါတမသ×အပစ္စံ၊ ရှေးနည်းတူတုက်။ ဝုဒ္ဓါ.ဒိသရသ ဝါ=အစ သရ အာ,သြ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိ သြ-ဝုဒ္ဓိပြု (ဤသုတ်က ပဇ္ဇုန္နကတိကနည်း စီရင်သောသုတ်ဖြစ်၍၊ ပင်ကို ဝုဒ္ဓိ အာ, သြ, ကိုပင်၊ ဝုဒ္ဓိ ထပ်ပြုရသည်။ ။ပဇ္ဇုန္နဂတိက-နည်းဟူသည် မိုးသည် ရွာပြီးအရပ်ကို ထပ်၍ ရွာပြန်သလို၊ ပြီးပြီးကိုပင် ထပ်၍ စီရင်ပြန်သည်ကို ဆိုသည် ။ ။ဝါသုဒေဝေါ၊ ဝါသုဒေဝီ၊ ဝါသုဒေဝံ။ ဝသုဒေဝသ×အပစ္စံ။ ဗာလဒေဝေါ ဗာလဒေဝီ၊ ဗလဒေဝံ။ ဗလဒေဝသ×အပစ္စံ။ ဝေယ်ာမိတ္တော၊ ဝေယ်ာမိတ္တီ၊ ဝေယ်ာမိတ္တံ။ဝိယာမိတ္တသ×အပစ္စံ-နည်းတူ။

၃၄၅–ဒ္ဒိပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဏာယန-ဏာနာ ဆိုအပ်လျက်၊ အ-ဝိဘတ္တိကနိဒ္ဒေသအားဖြင့် ဏာယန ဏာနဆိုသည်။တနည်း၊ အာ-ကို အ-ရသပြုထားသည်။ သီဟဠကွရာရေး ကစ္စည်း, ဗာတို့၌ကား 'ဏာယန-ဏာနာ'ဟူ၍ပင် ဒီဃနှင့်ရှိ၏။ 'ဏာယနော စ ဏာ၁နော စ ဏာယန-ဏာနာ'လုပ်။ ။'ဝစ္ဆော အာဒိ ယဿ သော.တိ ဝစ္ဆာဒိ'လုပ်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါ ပကာရအနက်ရှိ၍ ဝစ္ဆနှင့် ဂေါတ္တ-သဒ္ဒါခြင်းတူသော သကဒ္ဒ, ကဏ္ဏ, အဂ္ဂိဝေဿ,စသော သဒ္ဒါတို့ကို ယူလေ ဟု

http://www.dhammadownload.com

'ဗျာကရဏ ကာရကေ မုနိဘေဒေ'ထောမနီဓိ)။ ဝါ၊ကား။ သကဒ္ဌသ၊၏။ အပစ္စံ၊ သား။ သာကဒ္ဌာယနီ၊ သာကဒ္ဌာနီ၊ သမီး။ သာကဒ္ဌာယနံ၊ သာကဒ္ဌာနံ၊ အမျိုး။ ဧဝံ၊ဤအတူ။ ကဏ္ဌာယနော၊ ကဏ္ဌာနော၊ ကဏ္ဌ အမည်ရှိသောသူ၏သား။ ဝါ၊ ကား။ ကဏ္ဌသ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ကဏ္ဌာယနီ၊ ကဏ္ဌာနီ၊ သမီး။ ကဏ္ဌာယနံ၊ ကဏ္ဌာနံ၊ အမျိုး။ အဂ္ဂိဝေဿာယနော၊ အဂ္ဂိဝေဿာနော၊ အဂ္ဂိဝေဿ အမည်ရှိသောသူ၏သား။ အဂ္ဂိဝေဿာယနီ၊ အဂ္ဂိဝေဿာနီ၊ သမီး။ အဂ္ဂိဝေဿာယနံ၊ အဂ္ဂိဝေဿာနံ၊ အမျိုး။ ဂစ္ဆာယနော၊ ဂစ္ဆာနော၊ ဂစ္ဆ အမည်ရှိသောသူ၏သား။ ဂစ္ဆာယနီ၊ ဂစ္ဆာနီ၊သမီး။ ဂစ္ဆာယနံ၊ ဂစ္ဆာနံ၊ အမျိုး။ ကပ္ပါယနော၊ ကပ္ပါဒနော၊ ကပ္ပအမည်ရှိသော သူ၏သား။ ကပ္ပါယနီ၊ ကပ္ပါယနီ၊ သမီး၊ ကပ္ပါယနံ၊ ကပ္ပါနံ၊ အမျိုး။ မောဂ္ဂလ္လာယနော၊ မောဂ္ဂလ္လာနော၊ မောဂ္ဂလ္လာန် အမည်ရှိသောသူ၏သား။ မောဂ္ဂလ္လာယနီ၊ မောဂ္ဂလ္လာနီ၊ သမီး။ မောဂ္ဂလ္လာယနံ၊ မောဂ္ဂလ္လာနံ၊ အမျိုး။ မုဠ္ဟာယနော၊ မုဠ္ဟာနော၊ မုဠ္ဟ အမည်ရှိသော သူ၏ သား။ မုဠ္ဟာယနီ၊ မုဠ္ဟာနီ၊ သမီး။ မုဠ္ဟာယနံ၊ မုဠ္ဟာနံ၊ အမျိုး။ သံဃာယနော၊ သံဃာနော၊ သံဃ အမည်ရှိသောသူ၏ သား။ သံဃာယနီ၊သံဃာနီ၊သမီး။ သံဃာယနံ၊သံဃာနံ၊ အမျိုး။ လောမာယနော၊ လောမာနော၊ လောမ အမည်ရှိသောသူ၏သား။ လောမာယနီ၊ လောမာနီ၊ သမီး။

ပြလိုရှိ'ဂေါတ္တ ဂဏတော'ဟူသော ပက္ခိပန ဝုတ္တိကိုမိန့်သည်။ ဤ၌ ဂေါတ္တ-သဒ္ဒါသည် မြေး,မြစ်-စသော အနှယ်အဆက်ကိုဟော၏။ ။'ဂေါတ္တ ပဗုတ္တာ.ဒျ.ပ္ပစ္စေ ဝံသေ'ထောမနီဓိ။ ။အပစ္စ-သဒ္ဒါသည်လည်း ဥပစာအားဖြင့် မြေး,မြစ်-စသော အမျိုးအနှယ်ကိုဟော၏။ပါနိဏီ-၌။'အပစ္စံ ပ-ပုတ္တ.ပ္ပဘူတိ ဂေါတ္တံ'၊ ၄-၁-၁၆ ၂၊ ဟု သည်သုတ်တည်သည်။ 'အပစ္စံ၊အပစ္စအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်သော။ ပ-ပုတ္တပ္ပ.ဘူတိ၊ မြေး,မြစ် စသောအနှယ်သည်။ ဂေါတ္တံ၊ ဂေါတ္တ-မည်၏'—ပေး။ ။'အပစ္စတ္တေန ဝိဝက္ခိတံ ပ ပုတ္တာ. ဒိ ဂေါ ္ဘ သည်၊ ဘဝတိ သိဒ္ဓန္တ.ကောမုဒီ။ ။'ပ-ပုတ္တ.ပဘူတိ ယဒ.ပစ္စံ,တံ်ဂေါတ္တသည်ံ ဘဝတိ၊ သမ္ဗန္ဓိ ဝစနတ္တာ အပစ္စ.သဒ္ဒသ တဒ.မေကၠာယ ပ-ပုတ္တ.ပ္ပဘူတိ ဂေါတ္တ သည် ဝိဓီယတေ၊ ဝဂ္ဂသ အပစ္စံ ပ-ပုတ္တ ပ္ပဘူတိ-ဂ္ဂေါ' ကာသိကာ။ ။'ပုတ္တသ ပုတ္တော-ပ-ပုတ္တော' မြေး။ ။ဗာ-၌'အပစ္စံ ပ-ပုတ္တ.ပ္ပဘူတိ ဂေါတ္တံ'ဟု ဆိုအ၏။ 'တသ ပရိယာယေန.တ္ထ ပက္ခေ ဂ္ဂဟာ.ဂတော၊ အပစ္စံ ပ-ပုတ္တ.ပ္ပဘူတိ ဂေါတ္ထ-နှင့် အပစ္စ-သဒ္ဒသု.ပစာရတ္ထော ပုတ္တော၊ ပုတ္တသ ပုတ္တော ပ-ပုတ္တော၊ ပ-ပုတ္တာ,ဒိ ဂေါတ္ထးဠ္ဆ အပစ္စ နာမေန ဥပစာရ.တ္ထ.နယေန ဝုတ္တော' ဗာ-ဌီ။

'ဝစ္ဆတိ ဘာသတိ.တိ။ ။ဝစ္ဆော'လုပ်၊ ဝစ္ဆ×ပရိဘာသန တစ္ဆေနေသု-ဓာတ်နက်။ အနှယ်ကို စထုင် တည်ထောင်ပြုလုပ်သူ။ အနှယ်၏ အဦးအစ,ပဘဝ ဖြစ်သူ ဝစ္ဆရသေ့ကိုကောက်ယူ။ ဤအတူ နောက်နောက် သကဒ္ဌ,ကဏ္ဌ,စသည်ကိုလည်း

http://www.dhammadownload.com

လောမာယနံ၊ လောမာနံ၊ အမျိုး။ သာကမာယနော၊ သာကမာနော၊ သကမ အမည်ရှိသောသူ၏ သား။ သာကမာယနီ၊ သာကမာနီ၊ သမီး။ သာကမာယနံ၊ သာကမာနံ၊ အမျိုး။ နာရာယနော၊ နာရာနော၊ နရ အမည်ရှိသောသူ၏ သား။ နာရာယနီ၊နာရာနီ၊သမီး။ နာရာယနံ၊နာရာနံ၊အမျိုး။ စောရာယနော၊စောရာနော၊ စောရ အမည်ရှိသောသူ၏ သား။ စောရာယနီ၊ စောရာနီ၊ သမီး။ စောရာယနံ၊ စောရာနံ၊အမျိုး။ အာဝသာလာယနော၊ အာဝသာလာနော၊ အာဝသာလ အမည်ရှိသောသူ၏သား။ အာဝသာလာယနီ၊ အာဝသာလာနီ သမီး။ အာဝသာလာယနံ၊ အာဝသာလာနံ၊ အမျိုး။ ဒွေပါယနော၊ ဒွေပါနော၊ ဒွိပ-အမည်ရှိသော သူ၏ သား။ ဒွိပါယနီ၊ ဒွိပါနီ၊သမီး။ ဒွိပါယနံ၊ဒွိပါနံ၊အမျိုး။ ကုဠာယနော ကုဠာနော၊ ကုဠ-အမည်ရှိသောသူ၏သား။ ကုဠာယနီ၊ ကုဠာနီ၊ သမီး။ ကုဠာယနံ၊ ကုဠာနံ၊ အမျိုး။ ကစ္စာယနော၊ ကစ္စနော၊ ကစ္စည်း အမည်ရှိသောသူ၏ သား။ (ကစ္စည်း မည်သောသူ၏သား။ မမ္မသတ်ကျမ်းဆရာ။ ဝါ၊ ဝါတ္ထိက-ဗျာကရဏ်းကျမ်းပြု ဝရရုစိဆရာ။ ။'ကစ္စာယန-ကစ္စဿ အပစ္စံ မုနိဘေဒေ၊ သ စ မမ္မ-သတ္ထကတ္တာ ဝရရုစိနာမ ဗျာကရဏ ဝါတ္ထိက ကတ္တာ စ' ထောမနိမိ)။ ကစ္စာယနီ၊ ကစ္စာနီ၊ သမီး။ ကစ္စာယနံ၊ ကစ္စာနံ၊ အမျိုး။

သိလေ။ ။'ဂေါတ္တေ-ပ္ပဝတ္တကေ မုနိဘေဒေ' ထောမနိမိ။ ။'ဂေါတ္တာ-ဒိဘူတာ ဇေ,ပ-ပုတ္တာ-ဒေါ ဇေ အပစ္စေ-ဘိဓာနတော'ကာတန္ဓ ဝုတ္တိ။ ။'ယေ သညာ ကာရိတ္ထေန ပသိဒ္ဓါ ဂဂ္ဂါ-ဒိနာမာ ကေစိ အာဒိ ပုရိသာ ယဒ-ပ္ပစ္စ-သန္တာ-နန္ဓော-ပါတိနော ပုမာနော ဂဂ္ဂါ-ဒိ ဗျပဒေသ-မာသာဒ ယန္ဓ, တေ ဂေါယာ-ဒိ ဘူတာ'ကာတန္ဓ-ဒ္ဓီ။ ။'ဂေါတ္တာ-ဒိ ဘူတာ-တိ ဂေါတ္ထံ ဝိသော၊ တသ အာဒိ ဘူတာ သကဒ-ကဏ္ဏာဒီဟိ ဥပလက္ခတာ ဂဏတော'ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ-ဒ္ဓီ။။ 'ဂေါတ္တာ ဒိဟိ စေ-တိ ဂေါတ္တံ ဝိသော, တသာ-ဒယော သညာ ကာရိနော, တေသံ နာမေန ဝိသော နိဒ္ဒိသီယတိ 'သကဒ-ဂေါတ္တံ,ကဏ္ဏာဂေါတ္တ-'န္ဓိ၊ တေ ဂေါတ္တာ ဒယော တေဟိ စ' မောဂ္ဂလ္လာန ပဠိကာ။ ။'ကစ္စော-တိ ကိရ တသ္မိ ဂေါတ္တေ အာဒိပုရိသော'ရှ-ဒ္ဓီ။ ။'ဝစ္ဆဿ အပစ္စံ နတ္တာ-ဝစ္ဆာယနော' လုပ်။ ။ဤကား ဝစ္ဆာဒိ အာကတိဂိုဏ်းတည်း။ ဝစ္ဆနှင့်ရှင်ပြီးတူ။ သို့မဟုတ် ဇာတ်တူ ဂေါတ္တ သဒ္ဒါစုကို သိမ်းယူရသည်-ဟူလို။ ။'အာကတိ ဂဏော-ယံ' ရှ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဝစ္ဆာယနော-ကို ဝစ္ဆဿ×အပစ္စံ၊ တည်။ ဝစ္ဆဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဤတို အဲ့ထွေ၊ ၌။ ဏာယန-ဏာန-ဝစ္ဆာဒိတော,ဤသုတ်ဖြင့် အပစ္စအနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ ဏာယန-ပစ္စည်းသက်။ (ဝစ္ဆဿ×ဏာယန×အပစ္စ)တေသံ-ဝိဘတ္တိယော စ-၌, တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် သ-ဝိဘတ်၊ သ-အာဂုံ၊ သိ-ဝိဘတ်၊ အပစ္စပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ(×-ဏယန)ပကတိ စဿ-၌,စသဒ္ဒါဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

၃၄၆-**ဏေယျော ကတ္တိကာ,ဒီဟိ။** ။အပစ္စေ၊ ၌။ ကတ္တိကာ,ဒီဟိ၊ ကတ္တိကလျှင် အတူရှိသော ဤတွင်လိုင်ဟော သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏေယျော၊ ဏေယျ-ပစ္စည်းသည်။' ၀ါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တသ၊ ထိုသူ၏။ အပစ္စံ၊ သားတည်း။ ဤစွေတသို့ အတွေ့၊ ဤအနက်၌၊ ကတ္တိကာ,ဒီဟိ၊ ကတ္တိကာလျှင် အတူရှိကုန်သော။ တေဟိ ဂေါတ္တ ဂဏေဟိ၊ ထိုဂေါတ္တသဒ္ဒါအပေါင်းတို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏေယျ,ပစ္စယော၊ သည်။ ၀ါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ကတ္တိကာယ၊ ကတ္တိကာ နတ်သမီး၏။ အပစ္စံ၊ သားတည်း။ ကတ္တိကေယျော၊ကတ္တိကာ **နတ်**သမီး၏သား။ ၀ါ၊ ကား။ကတ္တိကာယ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ဧ၀ံ၊ ဤအတူ။ ဝေနတေယျော၊ ဝဇုန်မ၏သား။ ရောဟိဏေယျော၊ ရောဟိနီမည်သောမိန်းမ၏သား။ ဂင်္ဂေယျော၊ ဂင်္ဂါမည်သော မိန်းမ၏သား။ ကဒ္ဒမေယျော၊ ကဒ္ဒမာမည်သော မိန်းမ၏သား။ *နာဒေယျော၊ နဒီ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ အာလေယျော၊ အာလီ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ အာဟေယျော၊ အာဟီ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ ကာမေယျော၊ ကာမီ-မည်သော

၀စ္ဆ×အာယနကို ပကတိပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ (၀စ္ဆာယန) နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ ဩ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။၀စ္ဆာနော-၀စ္ဆဿ×အပစ္စံ၊ နည်းတူ။ ဏာန-ပစ္စည်းသက်သည်သာ ထူး၏။ ။၀ါ၊ ရှုပ်၊ ၀စ္ဆဿ×အပစ္စံ၊ လုယ်၏။ ။၀စ္ဆာယနီ၊ ၀စ္ဆာနီ၊ ၀စ္ဆာယနံ၊ ၀စ္ဆာနံ-၀စ္ဆဿ×အပစ္စံ၊ ရှေးနည်းမှီတူက်။ ။သာကဒ္ဒာ,ယနော,နော၊ သာကဒ္ဒာယနီ,နီသာကဒ္ဒာယနံ,နံ-သကဒ္ဒဿ×အပစ္စံ။ ကဏ္ဍာယနော, ကဏ္ဍာနော၊ ကဏ္ဍာယနီ,နီ၊ ကဏ္ဍာယနံ,နံ-ကဏ္ဍဿ×အပစ္စံ။ အဂ္ဂိ၀ေဿာယနော, အဂ္ဂိ၀ေဿာနော၊ အဂ္ဂိ၀ေဿာယနီ,နီ၊ အဂ္ဂိ၀ေဿာယနံ, နံ-အဂ္ဂိ၀ေဿာနဿ×အပစ္စံ။ ဂစ္ဆာယနော,နော၊ ဂစ္ဆာယနီ,နီ၊ ဂစ္ဆာယနံ,နံ-ဂစ္ဆဿ×အပစ္စံ၊ ကပ္ပါယနော, နော၊ ကပ္ပါယနီ,နီ၊ ကပ္ပါယနံ,နံ-ကပ္ပဿ×အပစ္စံ။ မောဂ္ဂလ္လာယနော,နော- ယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ-မောဂ္ဂလ္လာယနဿ×အပစ္စံ။ မုဠ္ဟယနော,နော၊ ယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ-မုဠ္ဟဿ×အပစ္စံ။ သံဃာယနော,နော၊ ယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ-သံဃာယနဿ×အပစ္စံ။ လောမာယနော,နော၊ ယနီ,နီ၊ယနံ,နံ-လောမဿ×အပစ္စံ။ သာကမာယနော,နော၊ ယနီ,နီ ယနံ,နံ-သကမဿ×အပစ္စံ။ နာရာယနော,နော၊ ယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ-နရဿ×အပစ္စံ။ စောရာယနော,နော၊ ယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ-စောရဿ=အပစ္စံ။ အ၀သာလာယနော, နော၊ ယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ၊ အ၀သာလဿ×အပစ္စံ။ ဒ္ဒေ၀ါယနော,နော၊ ဒ္ဒေ၀ါယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ-ဒ္ဒိ ပဿ×အပစ္စံ။ ကုဠ္ဟာယနော,နော၊ ယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ-ကုဠ္ဟဿ×အပစ္စံ။ ကစ္စာယနော,နော၊ ယနီ,နီ၊ ယနံ,နံ-ကစ္စဿ×အပစ္စံ။ ရှေးနည်းတူတူက်။

၃၄၆-**ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။** ။အာဒိသဒ္ဒါ ပကာရတွ၊ ကတ္တိကာနှင့် ဤတွင်လိုင်ချင်းတူသော ဝိနတာ,ကရောဟိတာ,ဂင်္ဂါကဒ္ဒမာ, စသော သဒ္ဒါစုကိုယူ။ ကတ္တိကာဒိ-အာကတိဂိုဏ်းတည်း။ ။ကာတန္ဓ စသော ဗျာကရဏ်း ကျမ်းတို့၌ကား

http://www.dhammadownload.com

မိန်းမ၏သား။ သုစိယာ၊ စင်ကြယ်သောမိန်းမ၏။ အပစ္စံ၊ သားတည်း၊ သောစေယ်ျ၊ စင်ကြယ်သောမိန်းမ၏သား။ သာလေယျော၊ သာလာ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ ဗာလေယျော၊ ဗာလာ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ (အမိုက်မ၏**သား**)။ မာလေယျော၊ မာလာ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ (၀၊ ပန်းသည်မ၏သား။ မာလာတေသာ အတ္ထိတိ မာလာ၊ မာလာယ အပစ္စံ ပုတ္တော-မာလေယျော')။ ကာလေယျော၊ ကလာ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ (၀၊ အိမ်ရှင်မ၀တ်,မချုတ်စုံလင်-များပုံ ယဉ်တူင်,ဂုဏ်အင်ပြည့်မြောက်, သား-တစ်ယောက်ဟု, ခေါင်းခေါက် ရေတွက် အပ်သော မိန်းမ၏သား-'ကလိတဗ္ဗာ-သခ်ျာတဗ္ဗာ:တိ ကလာ၊ ကလာယ အပစ္စံ ပုတ္တော ကာလေယျော')

အတ္ထာဒိ အာကတိဂိုဏ်းဆို၏။ ။သက္ကတ ဗျာကရဏ်းများ:ဌ ဏေယျ-ပစ္စည်း စယ် ယ,ဒ္ဒေဘော်မရှိ။ ။ရှေ-ဌ 'ဣတ္ထိယံ ဝတ္တမာနေဟိ လိင်ေ်ဟိ ဏေယ္ယော'ဟု ဣတ္ထိလိင်နောင် သက်ရမည်-ဟုဆို၏။ ကာတန္တ္ဌဌလည်း- ဣတ္ထိယံ အတ္ထာ.ဒီဟိ ယေဏ်' ၂-၆-၄ ဟု ဣတ္ထိလိင် အတ္ထာ-ဒိဂိုဏ်း သဒ္ဒါနေ၁င် ယေဏ် ပစ္စည်းသက်ရ မည်ဟုဆို၏။ သို့သော်လည်း ယေဘုယျသာ၊ အပ္ပကအားဖြင့် သုစိ,အန္တိ, ပဏ္ဍိ စသော ဣ-ကာရန္တ ပုဒ်များနော်ာင်လည်း သက်နိုင်သေး၏ဟု သိစေလိုသော ကစ္စည်းဆရာသည် 'ဃမတောသ္မိ'ယံ ၀ါ' သုတ်များလို 'ဃပေဟိ ဏေယျော'ဟု မဆိုဘဲ 'ဏေယျော ကတ္တိကာ.ဒီဟိ'ဟု ကတ္တိကသဒ္ဒါဖြင့် မှတ်၍ဆိုသတည်း။ ။ 'ဧတ္ထ ကတ္ထိကာဒီဟီ.တိ ယေဘုယျေန ဃ-ပါ၊ အညေ စ ကေစိ အန္တိ, ပဏ္ဍိ, အာဒယော၊ တေ နေ.ဝ 'ဃပေဟိ ဏေယျော'တိ အ၀တ္ထာ ကတ္တိကာ.ဒီဟီ.တိ ဝုတ္တံ' မောဂ္ဂလ္လာန-ပဋ္ဌိကာ။

ယောဂ၀ိဘာ၀။ ။ဤသုတ်ဌ ဏေယျောဟူသော ယောဂ၀ိဘာ၀ဖြင့် ဟိတ အရဟတိ,အဿ,ဒီယတေ,ဇာတ, ၀သတိ-အနက်တို့ဌလည်း ဏေယျ-ပစ္စည်း သက်ရ၏။ ။'ဒဂ္ဓန္တိ ၀ဠန္တိ သတ္တာ ဘောယာ.တိ ဒဂ္ဓိဏာ၊ ဒဂ္ဓိဏာယ ဟိတော ဒဂ္ဓိဏေယျော၊ ဟိတအနက်။ 'ဒဂ္ဓိဏံ အရဟတီ.တိ ဒဂ္ဓိဏေယျော' အရဟတိ။ ဒဂ္ဓိဏံ အဿ ဒ္ဒီယတေတိ-ဒဂ္ဓိဏေယျော'၊ အဿ ဒီယတေ။ 'ဗာရာဏသိယံ ဗာ.တော, ၀သတိ ၀ါ-ဗာရာဏသေယျော'ဇာတ ၀သတိ အနက်။ ဂ လာမ-ဗာရာဏသေယ္ယကော, ဖြစ်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဏေယျောသုတ်ကား၊ ဝိဘာ၀ဖြင့်၊ အဿ ဒီယတေ၊ ဟိတေ, ၀သတိ၊ အရဟ်တိ-ဇာတာ၊ ငါးနက်မှာ၊သက်ပါ ဏေယျကို။**"

မှတ်ချက်။ ။ကတ္တိကေယ်ျဟူသည် မဟာသေန နတ်မင်းတည်း။ ။'ကတ္တိ ကေယ္ယောနာမ မဟာသေန ဒေ၀ေါ, ခန္ဓကုမာရော.တိပိ ၀ဒန္တိ။ ။သဒ္ဒ သင်ဟဌ်ကား။ 'မဟိဿရ ဇေဋ္ဌ-ပုတ္တသ ကတ္တိကေယ္ယသ ဆန္ဒံ ခ၀တိနံ အန္တော

http://www.dhammadownload.com

ဂတာ ကတ္တိကာ။ တံ ကတ္တိကေယျံစိန ရဋ္ဌေ သရဏံ ဂဏ္ဍန္တိ။ ခန္ဓော, သိတ္တိဒ္ဓ ရော ကုမာရော.တိပိ တဿ နာမဓေယ္ယံ။ ကနိဋ္ဌ-ဘာတာ ပန ဝိနာယကော နာမ၊ မာတာ ပန စဏ္ဍီ နာမ ဒေဝ ဒီတာ၊ သာစဏ္ဍီ ကာလကဏ္ဍီ.တိပိ ဝေါဟရန္တိ၊ သာ ဒုဋ္ဌနေ ရက္ခန္တိ။ သိရိနာမ ဒေဝ ဒီတာ ပန သုဇနေ ရက္ခန္တိ၊ တံ လဏ္ဍီ.တိပိ ဝဒန္တိ၊ သက္ကသ ပန အာသာ, သဒ္ဓါ,သိရိ.ဟိရိ.ဘိ စတသော ဒီတရော ဟောန္တိ၊ တဒေဝ ဒီတရော လောကံ ပါလေန္တိ'ဟု ဆိုဏ။ ။ နာဒေယျော နောင်.အချို့ စာ၌ အန္တယျော-သာရှိ၍၊ အာလေယျော-လည်းမပါ၊ ကာမေယျော၊ အချို့၌ ကာပေယျော-ဟု ရှိ၏။ 'ကပိယာ အပစ္စံ-ကာပေယျော'ဟု လုပ်။ ကပိ-မည်သော မိန်းမဟု နိဿယများအနက်ပေးကြ၏။ သီဟိုဠ်မှမှာလည်း ကာပေယျောပင်။ ။ သောစေယျော, နောင် ဟာဝေယျော-ဟု အချို့ရှိ၏။ ဟာဝါယ၊ ပွားစီးသော မိန်းမ-ဟု နိဿယတို့အနက်ပေး၏။ သီဟိုဠ်မှ၌ ဂါဝေယျော-ဟု ရှိ၏။ 'ဂါဝိယာ အပစ္စံ-ဂါဝေယျော'လုပ်။ "အဟီ, ကမီ, စာ.တိ 'နဒါဒိတော ဝါ ဣ' တိ ဣ ပစ္စယေန သိဒ္ဓါ"ရှု-၌ အဆိုရှိ၍ အလီ,အဟီ,ကမီ မည်သော မိန်းမ၏သား-ဟု အနက်ပေးခဲ့သည်။ နိဿယတို့၌ အာလာ, အာဟာ, ကာမာမည်သော မိန်းမ၏ သား-ဟု ပေးကြ၏။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ကတ္တိကေယျာ-ကို ကတ္တိကာယ×အပစ္စံ-တည်း။ ကတ္တိကာယ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဣတိ အတ္ထေ၊ ၌။ ဏေယျော ကတ္တိကာ ဒီဟိ, ဣသုတ်ဖြင့် အပစ္စ အနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ် ဏေယျ-ပစ္စည်းသက် (ကတ္တိကာယ×ဏေယျ×အပစ္စံ) တေသံ ဝိဘတ္တိယော-၌, တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် တဒ္ဓိတ်၏ သ,သိ-ဝိဘတ်, အပစ္စပုဒ်တို့ ကိုချေ။ တေသံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ကတ္တိက×ဧ-ယျ)ပကတိ စဿ=ဣ, စ-သဒ္ဒါဖြင့် ကတ္တိက×ယျ-ကို၊ ကတ္တိက×ယျ-ဟု ပကတိပြု။ ချေ၊ ကပ်၊ (ကတ္တိ ကေယျ)၊ နာမ်ဝဲ့။ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ (သံယောဂန္တ-ဖြစ်၍ ဝုဒ္ဓိ မပြုရ)။ ။ဝါ-ရှပ်၊ ကတ္တိကာယ×အပစ္စံ၊ လွယ်ပြီ။ ။ဝေနတေယျော-ဝိန တာယ×အပစ္စံ၊ နည်းတူ။ ဝုဒ္ဓါဒိ သရဿ=အစသရ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ။ရောဟိ ဏေယျော-ရောဟိဏာယ×အပစ္စံ၊ ဂဂ်ေယျော-ဂဂ်ါယ×အပစ္စံ၊ ကဒ္ဒမေယျော-ကဒ္ဒ မာ၃ယ×အပစ္စံ၊ 'သံယောဂန္တတ္တာ နဝုဒ္ဓိ'။ နာဒေယျော-နဒိယာ×အပစ္စံ။ အာလေ ယျော-အလိယာ×အပစ္စံ။ အာဟေယျော-အဟိယာ×အပစ္စံ။ ကာမေယျော-ကမီ ယာ×အပစ္စံ၊ အကာရဿ အာ၃ဝုဒ္ဓိ'။ သောစေယျော-သုစိယာ×အပစ္စံ။ ဥ-ကာရဿ သြ-ဝုဒ္ဓိ'။ သာလေယျော-သာလာယ×အပစ္စံ။ ဗာလေယျော ဗာလာယ×အပစ္စံ။ မာလေယျော-မာ၃လာယ×အပစ္စံ၊ ကာလေယျော-ကာ၃လာယ×အပစ္စံ။ 'အ ကာ ရဿ အာ၃ဝုဒ္ဓိ'။ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၃၄၇-အတော ကိ၀ါ။ ။အပစ္စေ၊ ၌။ အတော၊ အ-ကာရန္တမ္ပ။ ပရေ၊ ၌။ ကိ၀ါ၊ ကိ-ပစ္စည်းသည်လည်း။ ၀ါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဤစွေ့ တသ္မိံ အတ္ထေ၊ ၌။ တသ္မာ အ-ကာရတော၊ ထိ အ-ကာရန္တမ္ပ။ ပရေ၊ ၌။ ကိ-ပစ္စယော၊ သည်။ ၀ါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒဂ္ဓဿ၊ ဒဂ္ဓ-မည်သောသူ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဒဂ္ဓိ။ ဒဂ္ဓ-မည်သောသူ၏သား။ ၀ါ၊ ကား။ ဒဂ္ဓဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ဒေ၀ဿ၊ ဒေ၀-မည်သောသူ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဒေ၀ိ၊ ဒေ၀-မည်သောသူ၏သား။ ၀ါ၊ ကား။ ဒေ၀ဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ဒေ၀ီ၊ တူ။ ၀ါသ၀ိ၊ သိကြားမင်း၏သား သကျပုတ္တိ၊ သာကီ၀င်မင်း၏သား, ဘုရား၏သား။ နာဌပုတ္တိ၊ နာဌပုတ္တ၏သား (ကချေသည်၏သား)။ ဒါသပုတ္တိ၊ ကျွန်သား၏သား။ *ဒါသ၀ိ၊ ဒါသ၀-မည်သောသူ၏သား။ ၀ါရုဏိ၊ ၀ရုဏနတ်မင်း၏သား။ *ဂဏ္ဍိ၊ ဂဏ္ဍမည်သောသူ၏သား။ ဗာလဒေ၀ိ၊ ဗလဒေ၀၏သား။ ပါ၀ကိ၊ ပါ၀ကမ်ိ၏သား။ ဇေနဒတ္တိ၊ ဇိနဒတ္တ၏သား။ ဗုဒ္ဓိ၊ ဘုရား၏သား။ ဓမ္မိ၊ တရား၏သား။ သံဃိ၊ သံဃာ၏သား။ ကပ္ပိ၊ ကပ္ပ-မည်သောသူ၏သား။ အနုရုဒ္ဓိ၊ အနုရုဒ္ဓါ၏သား။ ဝိကပ္ပန-တ္ထေန၊ ဝိကင်အနက်ရှိသော။ ၀ါ-တိ ပဒေန၊ ဖြင့်။ တဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဤစွေ့-တသ္မိံ အတ္ထေ၊ ၌။ ကိက-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သကျ ပုတ္တဿ၊ သာကီ၀င်မင်းသား ဘုရား၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ သကျ ပုတ္တိကော၊ သာကီ၀င် မင်းသား ဘုရား၏သား။ ဧ၀ံ၊ တူ။ နာဌ ပုတ္တိကော။ နဋ္ဌပုတ္တ၏သား။ ဇေန ဒတ္တိကော။ ဇိနဒတ္တ၏သား။

***မှတ်ချက်။** ။ဒါသ၀ိ၊အချို့ ၌ မရှိ။သီဟိဠ်ဋီကာ၌ ဂဏ္ဍိ၊အချို့ ၌ ကဏ္ဍိ၊ သီဟိဠ်ဋီကာ၌ ဂဏ္ဍိ ရှိ၏။ 'ကဏ္ဍိ'သ အပစ္စ ကဏ္ဍိ'လုဝ်။

၃၄၇-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'အ-ကာရန္တ-မတ္တတော ၀ါ-ယံ ကိ-ဝိဓိ'သာမန် အ-ကာရန္တနောင် ကိ-ပစ္စည်းသက်၊ ဂေါတ္တာ-ဒိ ၀ါစက အ-ကာရန္တမလိုဟု ဗုဒ္ဓိပ္ပ သာဒနီ'ဆိုအ်။ **ပုံ**စံကား-မပြချေ။ ။၀ါ-ကာ-ပစ္စေ-သုတ်မ္ အစဉ်လိုက်သော ၀ါ-သဒ္ဒါ ရှိလျက်၊ ၀ါ-သဒ္ဒါကို ထင်ရှိ-ဆိုခြင်းသည် ဘယ်အကျိုးရှိ-ပါသနည်း။ ဤသို့ မေးရန်ရှိ-၍ '၀ါ-တိ ဝိကပ္ပနတ္ထေန' စသော ၀ါကျကို-မိန့်။ ယင်း ၀ါ-သဒ္ဒါ-ဖြင့် သကျ ပုတ္တိကော-စသော ပုံစံမျာ-း၌ အပစ္စအနက်ဝယ် ကိက-ပစ္စည်းသက်လေ-ဟူလို။ ။နာ အလို ကိက,ကိ-ယာ,ဗျ,ဥ,ပစ္စည်း။ ဗာ-အလို ကိက,ဗ-ပစ္စည်းမျာ-းကို ဆည်းသည်။ သကျ ပုတ္တိကော၊ သကျ ပုတ္တိယော-ကိက, ကိယ။ 'အဒီတိဟာ× အပစ္စံ-အ-ဒီစ္စော'ဣ,ဗျ။ မဏ္ဍဿ×အပစ္စံ မဏ္ဍဗ္ဗော-မဏ္ဍဗ္ဗော'ဗ,ဗျ။ 'ကုဏ္ဍနိယာ× အပစ္စံ-ကောဏ္ဍညော'ဥ, ပုံစံ။ ။တစ်နည်း၊ ဥဿ ဥသက်-ပစ္စည်းကို ဆည်းသည်။ 'မနုနော×အပစ္စံ မနုဿော-,မာနုသော'ပုံစံ။ အချို့ပညာ-ရှိတို့ကား ၀ါ-ကာ-ပစ္စေ-သုတ်က ၀ါ-သဒ္ဒါကို လမ္ဗစ္ဆယတ္ထကြုံ-၍ ဥဿ, သက်-ပစ္စည်းကို ဆည်းကုန်၏။ ဤသုတ်က ၀ါ-သဒ္ဒါကို-ထောက်လျှင် ဧကန္တ အနိယမသာ-ဖြစ်-၍-မကောင်း။

http://www.dhammadownload.com

သက္ကတ-၌ မနု-သဒ္ဒါနောင် အဉ် ပစ္စည်း၊ ယတ်-ပစ္စည်းသက်၊ သ လာ၍ မာနုသော,မနုဿော-ဟုစီရင်၏။ယင်းမနုဿ-ကို မာဂ၀ပြေန်လျှင် မနုဿ,ဖြစ်၏။ ။'မနုတော အဉ်-ယတ်၊ သုတ်စ'ပါဏိနီ၊ ၄-၁-၁၆၁။ ။မနုတော၊ မနုသဒ္ဒါမှ နောက်၌။အဉ်-ယတ်၊ ဥ,တ် အနုဗန်ရှိသော အ,ပစ္စည်း,ယ-ပစ္စည်းသက်။ သုတ်စ၊ မနု-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ သ-အက္ခရာလည်း လာ။ သုတ်နက်။ ။'မနု-သဒ္ဒတော အဉ်.ယတ်,ဣစ္စေ-တေ ပစ္စယာ ဘ၀န္တိ။ တဿန္ဒိယောဂေန သုက်-အာဂမော၊ သမုဒါယေနစေ ဇာတိ ဂမ္ဗတေ' ကာသိကာ၀ုတ္တိ။ ။'သမုဒါယ-တ္ထော ဇာတိ၊ မနုသော, မနုဿော'သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။'မနုဿတော အဉ်-ယတ် ဧတေ ပစ္စယာ ဘ၀န္တိ။ မနု-သဒ္ဒဿ (ပရတော)သုက် အာဂမော စ၊ ပကတိ-ပစ္စယ-သမုဒါယေန ဂမ္ဗတေ တ္ဗ-တ္ထော၊ တဒါ-ဟ....သမုဒါယ-တ္ထော ဇာတိ-တိ'ဗာလ မနောရမာ-ဋီ။ ။ ဆိုလတ္တံ-သုတ်ဖြင့် ဏ၀-ပစ္စည်းသက်လျှင် မာနဝေါဖြစ်။ ။'မနုနာမ ပထမ ကပ္ပိကော လောကမရိယာဒါယ အာဒိဘူတော သတ္တာနံ ဟိတာဟိတ၀ိဓာတ ကော ကာတဗ္ဗာကာတဗ္ဗတာသု နီယောဇနတာ၀ေသေန ပိတုဋ္ဌာနိယော၊ ယော သာသနေ မဟာသမ္မတောတိ ၀ုစ္စတိ အမ္ဗာကံ မဟာဗောဓိ သတ္တော၊ ပစ္စက္ခတော ပရိ-ပရာ စ တဿ ဩ၀ါဒါ-နုသာသနီယံ ဌိတာ သတ္တာ ပုတ္တသဒိသတာယ မနုဿာ မာနုဿာဟိ စ ၀ုစ္စန္တိ၊တတော ဧ၀ ဟိတေ မာန၀ါ မနုဇာ-တိ စ ဧ၀ါဟရိ-ယန္တိ'' လက္ခဏသုတ်-ဋီကာ။

"စောဒိတာ ဒေ၀-ဒူတေဟိ ဃ ပမဇ္ဇန္တိ မာ-ဏ၀ါ။
တေ ဒိဋ္ဌရတ္တံ သောစန္တိ ဟီန ကာယူ-ပဂါ နရာ။"

ဤ၌ကား 'မာနော အဿ အတ္ထိ-တိ-မာန၀ါ' အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်လုပ်။ ကေသ ဝေါ-ကဲ့သို့ ၃၆၄-သုတ်၌ စ-ဖြင့် ဝ-ပစ္စည်းသက်၍လည်းပြီး၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**အတောဏိမှာ၊ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဏိကာ,ဏိယ ဏ္ဍ-ဗျန္ဇင်**
ဥ,ဥဿု-သဏ် ခုနစ်တန်၊ သက်ရန် ကျမ်း၌လာ။"

ရှုပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။ဒဏ္ဍိကို၊ဒဏ္ဍဿ×အပစ္စံ-တည်း။ဒဏ္ဍဿ ၏။အပစ္စံ၊တည်း။ဤတို အတ္ထေ၊၌။ အတောဏိ ၀ါ, ဤသုတ်ဖြင့် အပစ္စံအနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏ အလယ်၌ ဏိ-ပစ္စည်းသက် (ဒဏ္ဍဿ×ဏိ×အပစ္စံ)တဲသံ-သဒ္ဒါဖြင့် တဒ္ဓိတ်၏ သ, သိ-ဝိဘတ် သ-အာဂုံ၊ အပစ္စံပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံဏောဿ=ဏ အနုဗန်-ကိုချေ၊ (ဒဏ္ဍ×–ိ) ပကတိ စဿ=၌, စ၊ ပကတိပြု၊ ချေ! ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက် ချေ၊ ပြီး၏။ ။ ဝါ-ရှုပ်၊ ဒဏ္ဍဿ+အပစ္စံ၊ လုယ်၏။ ။ဒေါဏိ-ဒေါဏဿ×အပစ္စံ။ ဝါသ၀ဿ× အပစ္စံ။ ဝါသ၀ိ ဝါသ၀ဿ×အပစ္စံ။ သက္ကု ပုတ္တိ-သက္ကု ပုတ္တဿ×အပစ္စံ။ နာဌပုတ္တိ၊ နဋ္ဌပုတ္တဿ×အပစ္စံ။ ဒါသပုတ္တိ-ဒါသ ပုတ္တဿ×အပစ္စံ။ ဒါသိ၀ိ ဒါသ၀ဿ×အပစ္စံ-၀ါရုဏိ-၀ရုဏဿ×အပစ္စံ။ ဂဏ္ဍိ ဂဏ္ဍဿ×အပစ္စံ။ ဗာလ၀ေ၀ိ ဗလ၀ေ၀ဿ×

http://www.dhammadownload.com

၃၄၈-ဏ္ဍေါ ပကၠားဒီဟိ။ ။အပစ္စေ၊ ၌။ ဥပကၠာ-ဒီဟိ၊ ဥပကု-လျှင် အတူ ရှိသော ဥ-ကာရန္တ သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏဝေါ၊ ဏဝ-ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တသ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဣစ္စေ-တသို့ အတ္ထေ၊ ၌။ ဥပကု-ဣစ္စေဝ-မဟာဒီဟိ၊ ဿမှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏဝ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဥပကုဿ၊ ဥပကု မည်သောသူ၏။ အပစ္စံ၊ သားတည်း။ ဩပကဝေါ၊ ဥပကု မည်သောသူ၏သား။ ဝါ၊ ကား။ ဥပကုဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ မနုနော၊ မနု-မည်သောသူ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ မာနဝေါ၊ မနုမည်သောသူ၏သား။ ဝါ၊ ကား။ မနုဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ဘဂ္ဂုဿ၊ ဘဂ္ဂုမည်သောသူ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဘဂ္ဂဝေါ၊

အပစ္စံ၊ ပါဝတိ-ပါဝ ကဿ×အပစ္စံ၊ ဇေနဒတ္တိ-ဇိန ဒတ္တဿ×အပစ္စံ။ ဗုဒ္ဓိ ဗုဒ္ဓဿ×အပစ္စံ။ ဓမ္မိ-ဓမ္မဿ×အပစ္စံ။ သံဃိ သံဃဿ×အပစ္စံ။ ကစ္စံ-ကပ္ပဿ×အပစ္စံ။ အတောဏိ ဤသုတ်၌ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဏိကပစ္စည်းသက်(သက္ကပုတ္တဿ+ဏိက+အပစ္စံ) ရှေးနည်းတွက်။ ။နာဌမုတ္တိကော နဋ္ဌပုတ္တဿ+အပစ္စံ။ ဇေန ဒတ္တိကော-ဇိနဒတ္တဿ+အပစ္စံ။ နည်းတူ။

၃၄၈-ဒ္ဒိ ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။အာဒိသဒ္ဒါ ပကာရ အနက်ရှိ၍ ဥပကု-သဒ္ဒါနှင့် ဥ-ကာရန္တချင်းတူသော မနု, ဘဂ္ဂု, ပဏ္ဍု-စသော သဒ္ဒါတို့ကိုဟူ။ ။'အာဒိ-သဒ္ဒေါ စေးတ္ထပကာရ ဝါစကတ္တာ ဥ-ကာရန္တောယေဝါ.ယံ'ရှု။ ။ဥပကု သဒ္ဒါနှင့် ဥ-ကာရန္တချင်းတူသော ဂေါတ္တ-သဒ္ဒါစုကို သွင်းယူရေတွက်ရ၍ ဥပကၠာ.ဒိ အာကတိဂိုဏ်းတည်း။ ။သက္ကတ-၌ ဝေဒဂန္ဓကို သင်ကြား တတ်မြောက်သူ လူကောင်းသူကောင်း၏သား။ မာနဝ,ကို နှ-ငယ်နှင့် ရေး၍ ဝေဒဂန္ဓ-ကို မသင်ကြားဘဲ မိုက်မဲပျင်းရိသူ လူဖျင်း,လူညံ့၏သား 'မာဏဝ'ကို မုဒ္ဓ ဏ-ကြီးနှင့် ရေးရမည်ဟု ဆို၏။

'အပစ္စေ ကုစ္ဆိတေ မုဒ္ဓေ။ မနော ဥဿဂ္ဂိကော မတော။
နှ ကာရဿ စ မုဒ္ဓဏော။ တေန သိဒ္ဓါတိ မာဏဝေါ။'' ကာသိကာ ဝုတ္တိ

မနော၊ မနု-သဒ္ဒါကို။ အပစ္စေ စ၊ အပစ္စအနက်၌လည်းကောင်း။ ကုစ္ဆိတေ စ၊ ကုစ္ဆိတအနက်၌လည်းကောင်း။ ဥဿဂ္ဂိကော၊ သာမည အစီအရင်ပြု၍ ('တဿ အပစ္စံ'သုတ်ဖြင့် အဏ်-ပစ္စည်းသက်၍ပြီးသည်)။ မတော၊ သိအင်၏။ မုဒ္ဓေ၊ မုဒ္ဓ-အနက်၌မူကား။ နှ-ကာရဿ စ၊ ဒန္ဓ နှ-ကိုလည်း။ မုဒ္ဓဏော၊ မုဒ္ဓ ဏ-ပြု။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ မာဏဝေါ၊ မာဏဝ-ပုံစံသည်။ သိဒ္ဓါတိ၊ ပြီး၏။ ။'အပစ္စေ ကုစ္ဆိတေ ဣစ္စာ.ဒိ မုဒ္ဓဏော.ပသန်္ဂနှ-ပရော.ယံ သိလောကော၊ အဏ်-ပစ္စယော အပစ္စ-ဝိ ဝက္ခ-ယံ, တ.သ အာ.ဒိ.မိစ္စနေ နေး.ဝ (၄-၁-၉၂) သိဒ္ဓါတိ၊ နနု စ မုဒ္ဓ ဏောပိ စ ဗဟုလ ဂ္ဂဟဏာ နု ဝတ္ထိယာ သိဒ္ဓါတော့.ဝ၊ ဧဝံ တံ ဟိဗဟုလ.ဂ္ဂဟဏ.ဏ နု ဝတ္ထိ.လဇ္ဇာ ဧဝါ.တ္ထော သိလောကေန ကထိယတေ၊ သ-စာပိ မုဒ္ဓော

http://www.dhammadownload.com

သား။ ဝါ၊ ကား။ ဘဂ္ဂ၊သ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ပဏ္ဍု၊သ၊ ပဏ္ဍု-မည်သောသူ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ပဏ္ဍုဝေါ၊သား။ ဝါ၊ ကား။ ပဏ္ဍု၊သ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ဗာဟု၊သ၊ ဗာဟု-မည်သောသူ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဗာဟဝေါ၊သား။ ဝါ၊ကား။ ဗာဟု၊သ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။

မှတ်ချက်။ ၊အချို့စာ၌ အစ-တစ်ရပ်သာ ဝါကျပါ၍ အကြွင်း ၅ဝ ဖြင့် ညွှန်းထား၏။ သီဟိုဠ်မှုမှာလည်း နောက်ရပ်များ ဝါကျမပါ၊ အချို့၌ ဗာလဝေါ၊ သြပကညဝေါ သြပကဝိန္ဒော ရပ်သုံးခု အပြိုပါ၏။ ဗာလဝေါ၊ သြပကညဝေါ နှစ်ခုကား ဥပကွာဒိ-ဂိုဏ်း မဟုတ်၍ မရှိသင့်၊ ဒဂ္ဂိဏာဝန် ဆရာတော်ကား၊ ဤသုတ်၌ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် အာ-ကာရန္တနောင် ဏာ-ပစ္စည်းသက်ဟု ယူလေ့ကား သင့်၏ ဆိုး၏ အရိုးမကျ။

၃၄၉-ဏေရ-ဝိဝေါ၊ဒိတော။ ။အပစ္စေ၊ ၌။ ဝိဝေါ၊ဒိတော၊ ဝိဝေ-အစရှိသော သဒ္ဒါမှ။ ရေ၊ ၌။ ဏေရ၊ ဏေရ-ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တ-သ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဤစ္ဆေ-တသ္မိံ အတ္ထေ၊ ၌။ တသ္မာ ဝိဝေါ၊ဒိတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏေရ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိဝေါယ၊ မုဆိုးမ၏။

ဝိသိဋ္ဌော ၅ဝ ဝိသယော မုဌောသ ၄ဝ-ပစ္စေဘဝတိ၊ နှ သဗ္ဗတြ၊ အနဓိတ ဝေဒတ္ထာ-ညော မုဌော၊ မုဌတ္ထာ ၅ဝ ပတိသိဒ္ဓါစရဏတ္ထာဝါ ကုစ္ဆိတော ယော သော ဗြာဟ္မဏဇာတိယော မာဏဝေါ ဘ-စ္စတေ' ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိ-ရှာသ။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။သြပကဝေါ-ကို ဥပကုသ×အပစ္စံ၊ တည်။ ဥပကုသ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဤဘိ အတ္ထေ၊ ၌။ ဏဝေါ-ပကွာဒီဟု,ဤသုတ်ဖြင့် အပစ္စ အနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ ဏာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥပကုသ×ဏာ×အပစ္စ)။ ရှေးနည်းတူ လုပ်၊ (ဥပကု×ဝ) ပကတိရှုပ်။ ဝုဒ္ဓါဒီ သရသ+အစသရ,ဥ-ကို သြ ဝုဒ္ဓိပြု။ (သြပကု×ဝ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ စီရင်။ ။ ဝါ-ရှုပ်။ ဥပကုသ×အပစ္စံ။ မာနဝေါ-မနုနော×အပစ္စံ ဏာ၊ အ,ကာရသ အာဝုဒ္ဓိ။ ။ဘဂ္ဂဝေါ ဘဂ္ဂ၊သ×အပစ္စံ ဏာ။ ပဏ္ဍဝေါ-ပဏ္ဍ၊သ×အပစ္စံ။ ဏာ၊ သံယောဂန္တတ္ထာ နှ ဝုဒ္ဓိ။ ။ဗာဟဝေါ-ဗဟု၊သ×အပစ္စံ၊ ဏာ၊ ပဋ္ဌာန္ဒ ဂတိက နယေန အာကာရသ ဝုဒ္ဓိ။

၃၄၉-ဒ္ဓိပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဝိ-ဂတော ဓဝေါ ပတိ ဘေသ,ကိ ဝိဝေါ။' လုပ်၊ ဘေသ,ထိုမိန်းမအား။ ဝိဂတော၊ ကင်းသော။ ဓဝေါ ပတိ၊ လင်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။-ပေး။ ။'သမဏသ အပစ္စံ-သာမဏောရော'၌ အပစ္စ-သဒ္ဒါ ဥပစာ အားဖြင့် သဒ္ဓိဝိဟာရိက တပည့်ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါ ပကရတ္ထဖြစ်၍ ဝိဝေ-သဒ္ဒါနှင့် အကွာရာ သုံးလုံးချင်းတူသော ဗန္ဓုကေရ, သာ မဏေရ-စသော သဒ္ဒါတို့ကိုယူ။ ဝိဝ,ါဒိ အာကတိဂိုဏ်းတည်း။ ။ဏေရော-ဟု

http://www.dhammadownload.com

အပစ္စံ၊ တည်း။ ဝေဓ ဝေရော၊ မုဆိုးမ၏သား။ ဝါ၊ ကား။ ဝိဓဝါယ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ဗန္ဓုကဿ၊ ဗန္ဓုကမည်သောသူ၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ ဗန္ဓုကေရော၊ သား။ ဝါ၊ ကား။ ဗန္ဓုကဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ သာမဏေဿ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်း၏။ အပစ္စံ၊ တည်း။ သာမဏေရော၊ သား။ ဝါ၊ ကား။ သမဏဿ၊ ၏။ အပစ္စံ၊ သား။ ဧဝံ။ တူ။ သာမဏေရ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်း၏သမီး။ သာမာဏေရံ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်း၏ အမျိုး။ နာဠိကေရော၊ နာဠိကေရီ၊ နာဠိကေရံ၊ နာဠိကမည်သောသူ၏သား။ သမီး။ အမျိုး။

၃၅၀-ယေန ဝါ သံသဋ္ဌံ တရတိ စရတိ ဝဟတိ ဏိကော။ ။ယေနဝါ၊ အကြင်ဝတ္ထုနှင့်လည်း။ သံသဋ္ဌ၊ရောနှောအင်၏။ ယေနဝါ၊ အကြင်ဝတ္ထုဖြင့်လည်း။ တရတိ၊ ကူးတတ်၏။ ယေနဝါ၊ အကြင်ဝတ္ထုဖြင့်လည်း။ စရတိ၊ သွားတတ်၏။ ယေနဝါ၊ အကြင်ဝတ္ထုဖြင့်လည်း။ ဝဟတိ၊ ထမ်းပိုးရွက်ဆောင်တတ်၏။ တေသု၊ ထိုအနက်တို့၌။ ဏိကော ဏိက-ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ယေနဝါ။ နှင့်လည်း။ သံသဋ္ဌ၊ ၏။ ယေနဝါ၊ ဖြင့်လည်း။ တရတိ၊ ၏။ ယေနဝါ၊ ဖြင့်လည်း။ စရတိ၊ ၏။ ယေနဝါ၊ဖြင့်လည်း။ ဝဟတိ၊၏။ ဤစွေ့ေတသ့ေ့ထွေသုၤ၌အနက်တို့၌။ ဏိက-ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ တိလေန၊နှမ်းနှင့်။ သံသဋ္ဌ၊ရောနှော

ဆိုအပ်လျက် သုခုစ္စာရဏ အကျိုးငှာ အ-ဝိဘတ္တိက နိဒ္ဒေသအားဖြင့် ဏေရ-ဟု ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း-ဏေရော×ဝိဓဝါဒိတော-ပုဒ်ဖြတ်။ လောပဠု တတြာ ကာရောသုတ်ဖြင့် သြ-ကိုချေ၊ အ-လာ၍ ဏေရ-ဟု ဆိုသည်။ ဤအပစ္စ တဒ္ဓိတ်၌ သုတ်ရေ ခြောက်၊ ပစ္စည်းပေါင်း တစ်ဆယ့်သုံးတည်း။

ဆောင်ပုဒ်-''**သုတ်ရင်းခြောက်ခု ပုစ္စည်းစုမှာ ဏိကာ,ဏေယ္ယ၊ ဏာယန နှင့်၊ ဏာန, ဏေယ္ယ ဥဿ, သဏ်, ဗျော၊ ဏဝေါ,ဏေရ ဏ္ဍိယ,ဏ,ဥ ဆယ့်သုံးမှာ၊ သက်ပါ-အပစ္စ နက်ဝယ်တည်း။**''

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဝေဓ ဝေရောကို၊ ဝိဓဝါယ×အပစ္စံ-တည်။ ဏေရ ဝိဓဝါဒိတော, ဤသုတ်ဖြင့် အပစ္စ အနက်၌ ပုဒ်နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ ဏေရ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိဓဝါယ×ဏေရ×အပစ္စံ) တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် သ, သိ-ဝိဘတ် အပစ္စ ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ (ဝိဓဝါ+ဏ-ရ) ပကတိပြု၊ ချေ၊ ဂ ။ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝိဓဝါယ+အပစ္စံ။ ဝါ ရှင်။ ။ဗန္ဓုကေရော-ဗန္ဓုကဿ+အပစ္စံ။ သာမဏေရော၊ သာမဏေရီ၊ သာမဏေရံ-သာမဏဿ+အပစ္စံ။ နာဠိကေရော ၊နဠိကေရီ၊ နာဠိကေရံ၊ နာဠိကေရဿ+အပစ္စံ၊ နည်းတူ။

၃၅၁-သတ္တ ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ယေနဝါ ဟူသောပုဒ်ကို သံသဋ္ဌ, တရတိ, စရတိ, ဝဟတိ, ပုဒ်များနှင့် အသီးသီးစပ်၍ အနာဂ်ယောဇနာလေ-ဟု ပြလိုရ်ယေနဝါ သံသဋ္ဌ၊ ယေနဝါ တရတိ' စသည်ကိုမိန့်။ ။ယေနဝါ သံသဋ္ဌ ဖြင့်,

http://www.dhammadownload.com

အပ်သော ဘောဇဉ် (စားဖွယ်) တည်း။ တေလိကံ၊ နှမ်းနှင့် ရောနှောအပ်သော ဘောဇဉ်။ ဝါ၊ ကား။ တိလေန၊ နှင့်။ သံသဋ္ဌံ၊ ရောနှောအပ်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ဂေါဋ္ဌိကံ၊ တင်လဲနှင့် ရောအပ်သော ဘောဇဉ်။ ဃာတိကံ၊ ထောပတ်နှင့် ရောအပ်သော ဘောဇဉ်။ နာဝါယ၊ လျှောဖြင့်။ တရတိ၊ ကူးသွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နာဝိကော၊ လျှောသူကြီးမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ နာဝါယ၊ ဖြင့်။ တရတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ တူ။ *သြဠုမ္ပိကော၊ ဖောင်ဖြင့် ကူးသွားလတ်သော ဖောင်သူကြီး။ သကဋေန၊ လှည်းဖြင့်။ စရတိ၊ သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာကဋိကော၊ လှည်းကုန်သည်(လှည်းသမား) မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ သကဋေန၊ ဖြင့်။ စရတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ပတ္တေကော။ အတောင်ဖြင့် ပျံသွားတတ်သော ဂျက်။ ဒဏ္ဍိကော၊ တောင်ဝှေးဖြင့် သွားတတ်သောသူ။ ဓမ္မေကော၊ အသင့်အားဖြင့် သွားတတ်,ဖြတ်တတ်သောသူ ('ဓမ္မေန စရတိ

ရှေ့ သဟာဒီယောဂနှင့် နောက် ကမ္မ, ဝါစ္စ, အနက်နှစ်ပါးကို ဖော်ပြသည်။ ဏိက-ပစ္စည်း တဒ္ဓိတ် ဝါစကကြီးက သဟာဒိယောဂနှင့် ကမ္မ, ဝါစ္စနှစ်ပါးကိုဟောသည် ဟူလို။ ။ယေန တရတိ, ယေန တရတိ, ယေန ဝဟတိ-တို့ဖြင့် ရှေ့ကရိယာ နောက်ကတ္တား ဝါစ္စ အနက်နှစ်ပါးကို ဖော်ပြသည်။ သို့အတူက် 'တေသု၊ ထိုရှေ့အရိယာ နောက်.ကံ, ကတ္တားအနက်တို့၌'ဟု. အနက်ပေး။ သဟာ.ဒိယောဂတ္တကို ကရိယာ ဝိဘတ်၏အနက်ပင်ဖြစ်၍ ကရဏတ္ထ၌ သွင်းသည်။ ။'တေနတိ တတိယာ နိဒ္ဒေသော၊ ဒိဗ္ဗတီ.တ္ပာ.ဒယော ဣကဏတ္ထော။ တတော တတိယန္တာ.ဒီသု.တ္ထေသု ဣကဏ် ဘဝတိ၊ ဒိဗ္ဗတိတ္ပာ.ဒိနန္တ၊ ကတ္တု-ဝစနတ္ထာ ကရဏေစ.ယံ တတိယာ ဟေတု.တ္ထေသု အနဘိဓာနတော'ကာတန္တ-ဋ္ဌီ။ ။ဤသုတ်၌ ဝါ-သဒ္ဒါ ဘယ် အနက်ရှိပါသနည်း-ဟူသောအမေးကြောင့် 'ဝါဘိ ဝိကပ္ပနတ္ထေန'စသော ဝါကျ ကိုမိန့်။ ။ဝိကပ်ဆိုသော်လည်း အတ္ထန္တရကပ်ဖြစ်၍ သမုစ္စယတ္ထနှင့် အတူတူပင်။ ယင်း ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် သုတ်၌ပါသောအနက်မှ တစ်ပါးသော ဝသတိ,ဇာတ-စသော အနက်များကိုဆည်းသည်။ တပါးသောအနက်၌ ဏိက-ပစ္စည်းသက်လေ-ဟူလို။ ။ အနက်တို့သာဆည်းယူနိုင်သည်မဟုတ်။ ဏိက-ပစ္စည်းမှတစ်ပါး ဏက,ဏေယျက, အာဇာနိယ,ဥ,ဣမန္တ၊ ပစ္စည်းများလိုလည်း ဆည်းယူနိုင်သေး၏။ သို့အတူက်-ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် တစ်ပါးသောအနက်၌ တစ်ပါးသောပစ္စည်းသက်လေ-ဟူလို။

ပုံစံကား-ပထံ ဂစ္ဆတီတိ ပထိကော, ဂစ္ဆတ္ပ.တ္ထေ ဣက။ ကုသိနာရာယံ ဇာတော၊ ဣသရော။ ဝသတိ ဝါ.တိ ကောသိနာရကော,ဇာတိ.သရ ဝသတ္ပ.တ္ထေ ဏက။ စမ္မေယံ ဇာတော၊ ဣသရော၊ ဝသသိ ဝါ.တိ စမ္မေယ္ယကော ဇာတာ-ဒျ.တ္ထေ ဏေယ္ယက၊ အဿဇာတိယာ ဝိသိဋ္ဌော-အဿဇာနိယော၊ ဝိသိဋ္ဌ.တ္ထေ အာဇာနိယံ။ အဂ္ဂန္တ္ဝါ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အဂ္ဂညံ၊ ဇာနိတဗ္ဗ.တ္ထေ ဥ။ ပါပံ အဿ အတ္ထီ-ကိ ပါပိမာ။ အဿတ္ထ၊.တ္ထေ မန္တ၊, အစဉ်အတိုင်းပုံစံ။

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တတီ,တိ-မမ္မိကော' ရှု။ ။'ဓမ္မေနာ,တိ ဥယေန'ရှု-ဌ။) ပါဒိကော၊ ခြေဖြင့်သွားတတ်သောသူ။ သီတေန၊ ဦးခေါင်းဖြင့်။ ဝဟတိ၊ ရွက်ဆောင်တတ်၏။ ဤတိ၊ကြောင့်။ သီသိကော၊ ခေါင်းရွက်စေးသည်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ သီသေန၊ ဖြင့်။ ဝဟတိ၊ ၏။ အံသေန၊ ပခုံးဖြင့်။ ဝဟတိ၊ ထမ်းပိုးရွက်ဆောင်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ အံသိကော၊ ပခုံးထမ်းစေးသည်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အံသေန၊ ပခုံးဖြင့်။ ဝဟတိ၊ တိ။ ဧဝံ၊ တူ။ ခန္ဓကော၊ ပခုံးထမ်းစေးသည်။ အဂ်ုလိကော၊ လက်ချောင်းဖြင့်ရွက်ဆောင်တတ်သောသူ။ ဝိကပ္ပန,တ္ထေန,သော။ ဝါ, တိသဒ္ဒေန၊ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့်။ အညေသုပိ၊ တစ်ပါးသောအနက်တို့၌လည်း။ ဏိက,ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ရာဇဂဟေ၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌။ ဝသတိ၊ နေထိုင်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ရာဇဂဟိကော၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သားမည်၏။ ရာဇဂဟေ၊ ၌။ ဇာတော၊ ပေါက်ဖွားဏ်။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ရာဇဂဟိကော၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌။ ပေါက်ဖွားသူမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ရာဇဂဟေ၊ ၌။ ဇာတော၊ ၏။ ဧဝံ၊ တူ။ မာဂဓိကော၊ မာဂဓတိုင်း၌နေထိုင်ပေါက်ဖွားသူ။ သာဝတ္ထိကော၊ သာဝတ္ထိပြည်၌နေထိုင်ပေါက်ဖွားသူ။ ကာပိလဝတ္ထိကော၊ ကပိလဝတ်ပြည်၌ နေထိုင်ပေါက်ဖွားသူ။ ပါဋ္ဌလိပုတ္တိကော၊ ပါဋ္ဌလိပုတ်ပြည်၌ နေထိုင်ပေါက်ဖွားသူ။ ဝေသာလိကော၊ ဝေသာလီပြည်၌ နေထိုင်ပေါက်ဖွားသူ။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဂစ္ဆဟိ,ဝသ၊ ဇာတ ဤသရာ၊ ဝိသိဋ္ဌာ,နှင့်၊ ဇာနိ တဗ္ဗ,အသတ္ထ၊ ဘက်၊ အနက်မျာ၊ဘီ၊ ဤက,ဏကာ၊ ဏေယျကာ,နှင့် အာဇာ နိယ၊ ဥ,ဤ မန္တ၊ စဉ်တိုင်း၌ကာ၊ သက်လေမှာ၊ ယေနဝါ-ဌ, ဝါဖြင့်တည်း**"။

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်။ ။'တိလေန သံသဋ္ဌံ, အတိသခ်ိတံ ဝါ-တေလိက'သံသဋ္ဌ တ၌တ်ပြု၊ ဘောဇနံကား-အဘိဓေယျနှမ်းနှင့် ကပါးသောအရာကိုစပ်၍၊ စားချင် စရာ-ကောင်းမွန်စွာပြုလုပ် စီရင်ထားသော စားဖွယ်မျိုးတည်း။ သံသဋ္ဌ-ဟူသည် ရောနှောစပ်ဖက်ခြင်း, တပေါင်းတည်းပြုခြင်း သံသဂ္ဂ ကေဒါဘာဝတည်း။ အဘိ သခ်ိရ-ဟူသည် ကောင်းမွန်စွာပြုလုပ်စီရင်ခြင်း ဥက္ကံသာဝေနတည်း။ ဤ၌ သံသဂ္ဂ ကိုသာ သိအပ်၍ အဘိသခ်ိရက-ဟူသော ဥက္ကံသာဝေနမရှိရကား၊ တိလေန အဘိ သခ်ိတံ မဆိုသင့်ဟူငြားအံ့။ အကြင်အရာ၌ အဘိသခ်ိရကရှိလျှင် ထိုအရာ၌ သံသဂ္ဂ လည်း ရှိမြဲဖြစ်သည့်ပြင်၊ ဓာတ်တို့၏ အနေကတ္တ ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ဆိုသင့် ၏။ ။'နနု သံသဂ္ဂေါဟိ မုတ္တိမတ္တံ ဘဝတိ, သခ်ိရော စ သတော ဥက္ကံသာဝေနံ၊ ယထာ-ဝိဇ္ဇာယ သခ်ိရိတော ဝိဇ္ဇိကော,တိ၊ နှ ခလ,ဩသံသဂ္ဂေါ ပတိယတေ၊ တသ္မာ တေန သခ်ိရိတော,တိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ? သစ္စံ၊ အနေက,ဏ္ဍတ္တာ ဓာတူနံ သံပုဗ္ဗ သဒ္ဒ ဤဟုသခ်ိရေပိ ပဝတ္တတီ,တိ' ကာ,ဘန္တ-ပဏ္ဍိကာ။ ။'သံပုဗ္ဗ သဒ္ဒပျ-ကမ္မကော

http://www.dhammadownload.com

ဇေ၀.တိ.ကတ္တရိ နိဋ္ဌာ၊ ဇ၀ မာရိစိက.မီတိ တေ သခ်ရိတးမိစ္ဆပိ နဝတ္ထဗ္ဗ.မီတိ ဘာ၀ေ ါ။ ယတြ သခ်ါရော=တတြ သံသဂ္ဂေါ အတ္ထေ၂ ၀၊ နနု သံတဂ္ဂေါဟိ မုတ္ထ မတ္ထံ ဃမ္ဘ၀တိ၊ သခ်ါရော စ သတော ဥက္ကံသာ.ခာနံ, ယထာ-ဝိဇ္ဇာယ သခ်တော ဝိဇ္ဇိကော.တိ၊ နနု ခလ္ဝ.တြ သံသဂ္ဂေါ ပတီယတေ၊ တသ္မာ တေန သခ်တ-မီတိ ဝတ္ထဗ္ဗ ပေ ?၊ သစ္စံ၊ သဇီ အယံ သခ်ါရေပိ ခ၀ဟုနနေ.မနေက.တ္ထတ္ထာ ဥပစာရတော ၀ါ.တိ မန္ဒတေ၊ တထာ ဒမိနာ ဥပသိတ္ထော ဩဒနော=ဒါမိကော, သောပိကော, ဣတိ သံသဋ္ဌတ္ထာ၊ အထ ဗျ၏ဇနေန ဥပသိတ္ထ မီတိ ဝတ္ထဗ္ဗံ, ဗျ၏ဇနသဒ္ဒေါ သ္ဝပါ-ဒီ ဇေ ရုဒ္ဓော'ကာတန္တ-ဋီ။

ဤသံသဋ္ဌာဒီ တဒ္ဓိတ်။ ။ဖြစ်ထိုက်သောသဒ္ဒါမျှားကား ယေဘုယျအားဖြင့် သဒ္ဒါတပါး၏လိင်အားလျော်စွာ ဝိသေသနသာဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့အတူက် ပုလ္လိင် ဩဒန-သဒ္ဒါ၏ ဝိသေသနဖြစ်မှု တိလေန သံသဋ္ဌော,အဘိ သခ်တော ၀ါ-တေလိ ကော၊ ကောသော ဩဒနော။ ။ဣတ္ထိလိင် ယာဂု-သဒ္ဒါ၏ ဝိသေသန ဖြစ်မှု တိလေန သံသဋ္ဌာ, အဘိသခ်တာ ၀ါ တေလိကီ၊ ကာ သာ ယာဂု။ ။နပုလ္လိင် ဘောဇန-သဒ္ဒါ၏ ဝိသေသနဖြစ်မှု တိလေန သံသဋ္ဌံ, အဘိ သခ်တံ ၀ါ-တေလိကံ၊ ကိ ံတံ ဘောဇနံ-ဟု လိင်သုံးပါးဌဿ်ဖြစ်၏။ ဤအတူ ဂေါဠိက စသည်တို့ကိုလည်း သိလေ။ ။ဂုဠေန သံသဋ္ဌော, အဘိ သခ်တော ၀ါ-ဂေါဠိကော၊ ကော သော ဩဒနော၊ ဂေါဠိကီ ယာဂု၊ ဂေါဠိကံ ဘောဇနံ။ ။ဃတေန သံသဋ္ဌော, အဘိ သခ်တော ၀ါ ဃာဟိကော, ဩဒနော၊ ဃာတိကီ ယာဂု၊ ဃာတိကံ ဘောဇနံ။ ။ ဒမိနာ သံသဋ္ဌော-အဘိသခ်တော ၀ါ-ဒါမိကော ဩဒနော၊ မရိစေန သံသဋ္ဌော, အဘိသခ်တော ၀ါ-မာရိစိကော သ္ဝပေါ၊ မာရိစိကံ ဗျ၏ဇနံ။ လောဏေန သံသဋ္ဌော, အဘိသခ်တော ၀ါ-လောဏိကော ဩဒနော စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ဥဋ္ဌမ္ဘေန တရတီ-တိ-သြဋ္ဌမ်ိကော, ပုရိသော၊ သြဋ္ဌမ်ိကီ,ဣတ္ထီ၊ သြဋ္ဌမ်ိကံ,ကုလံ၊ ဝုဒ္ဓိမပ္ပတ္ထ ဥဋ္ဌမ်ိကော ဖြစ်၏။ ။*ဥဋ္ဌမ်ိက၊ သြဋ္ဌမ်ိက-ဟု သီဟဠ မြန်မာ အက္ခရာ နှစ်ရပ်လုံးမှာပင် မုဒ္ဓဇ၊ ပ-မ သံယုတ်နင့်ရှိကြသည်ပြင် အဘိဓာန်ဋီကာလည်း။ ။ 'ဥဋ္ဌကော ဒကတော ပါတိ ရက္ခတီ.တိ ဥဋ္ဌပေါ၊ သော.ယေ၀ နိ ဂ္ဂဟီတော.ဂမ-ဝသေန ဥဋ္ဌမ္ဘော' ဟု ပ-မ, သံယောဂ-ပင်ဆိုး၏။ ။သဏ္ဌာတ-နာ၀ရ်ရေး သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ၊ အဂ်လိပ် အက္ခရာရေး စန္ဒ၀ုတ္တိတို့ဌ်ကား ဥဋ္ဌပ၊ သြဋ္ဌပ-ဟု ဥ-ရဿနှင့် မ-သံယုဂ်ရှိခဲ့၏။ ။'တရတိ' ပါဏိနီ၊ ၄-၄-၅။ ။'ဥဋ္ဌပေန တရတီ.တိ-သြဋ္ဌပိကော' ကောမုဒီ။ ။'တရတိ, တတိယန္တာ တရဏေ-တသ္မိ' အတ္ထေ ထက် ဘ၀တိ၊ သြဋ္ဌပ်ိကော၊ ဂေါပုစ္ဆိကော' စန္ဒ၀ုတ္တိ။ ။ကုလ္လေန (ဥဋ္ဌမ္ဘေန) တရတီ.တိ-ကုလ္လိကော, ပုရိသော။ ကုလ္လိကီ ဣတ္ထီ၊ ကုလ္လိကံ ကုလံ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။ပတ္ထေန ပက္ခေန စရတိ ဧဝတိ ဥဠ္ဠေတီ.တိ-ပတ္ထိကော, သကုဏော။ ပတ္ထိကီ သကုဏီ။ ဒဏ္ဍေန စရတီတိ,ဒဏ္ဍိကော,ပုရိသော၊ဒဏ္ဍိကီ ဣတ္ထီ၊

http://www.dhammadownload.com

၃၅၁-တ.မဓိတေ တေန ကတာ ဒီ-သန္ဓိဝေန-နိယောဂ-သိပ္ပ-ဘဏ္ဍ ဇီဝိက.တ္ထေ သု စ။ ။တံ၊ထိုအတတ်ကို။ အဓိတေ၊သိမြင်တတ်၏။ ဣတိ အတ္ထေ စ၊ ဤအနက်၌ လည်းကောင်း။ တေန ကတာ.ဒိ-သန္ဓိဝေန-နိယောဂ-သိပ္ပ ဘဏ္ဍ ဇီဝိက.တ္ထေသု စ၊

ဒဏ္ဍိကံ ကုလံ။ ဓမ္မေန ဉာယေန စရတိ ပဝတ္ထတီ.တိ ဓမ္မိကော,ပုရိသော၊ ပါဒေန စရတီ.တိပါဒိကော ပုရိသော။ ။ခန္ဓေန အံသေန ဝဟတီ.တိ-ခန္ဓိကော ပုရိသော။ အဂ္ဂေန ဝဟတီ.တိ အဂ္ဂိကော,ပုရိသော။ သံသဋ္ဌ၊ တရတိ၊စရတိ၊ ဝဟတိ-တဒ္ဓိတ်တည်း။ နောက်ပုဒ်ကိုကြည့်၍ အမည်ပေး။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။တေလိကံ-ကို တိလေန×သံသဋ္ဌံ-တည်။ တိလေနနှင့်။ သံသဋ္ဌံ။ ရောနှောအပ်သောဘောဇဉ်တည်း။ ဣတိ တတ္ထေ၊ ၌။ ယေန ဝါ သံသဋ္ဌံ=ဤသုတ် ဖြင့် သံသဋ္ဌ အနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ ဏိက-ပစ္စည်းသက် (တိလေန×ဏိက× သံသဋ္ဌံ)။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် တဒ္ဓိတ်၏ နာ, သိ-ဝိဘတ်၊ သံသဋ္ဌ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံဏောာ=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ။ (တိလ×-ိက)ပကတိ စဿ=ဌ်စ၊ တိလ×ဣက-ဟု ပကတိပြု။ ဝုဒ္ဓါဒိ သရဿ ဝါ=အစ သရ ဣ-ကို၊ ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (တေလ×—ိက) ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ကပ် ပြီး၏။ ။ဂေါဋ္ဌိကံ ဂုဋ္ဌေန×=သံသဋ္ဌံ။ နည်းတူ။ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ။ဃာတိကံ-ဃတေန×သံသဋ္ဌံ၊ အ-ကို၊ အာဝုဒ္ဓိပြု။ ။ *တရဟိ တဒ္ဓိတ်၌၊ နာဝိကော-နာဝါယ×တရတိ။ ဤသုတ်ဖြင့် တရတိအနက်၌ ဏိက-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ။ (ဣမဿ ပဇ္ဇုန္နဂတိကတ္တာ အာ-ကာရဿ အာဝုဒ္ဓိ၊ ဧဝံ ဤဒ်သေသု)။ ။ဩဋ္ဌ၊မ်ိုကော-ဥဋ္ဌ၊မ်ေန×တရတိ၊ ဥဿ ဩ ဝုဒ္ဓိ။ ။*စရတိ တဒ္ဓိတ်၌၊ သာကဋ္ဌိကော-သကဋ္ဌေန×စရတိ။ ဤသုတ်ဖြင့် စရတိအနက်၌ ဏိက-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ။ အ-ကာရဿ အာဝုဒ္ဓိ။ ။ပတ္ထိကော-ပတ္ထေန×စရတိ။ ဒဏ္ဍိကော-ဒဏ္ဍေန×စရတိ။ ဓမ္မိကော-ဓမ္မေန×စရတိ၊ သံယောဂန္တတ္တာ နဝုဒ္ဓိ။ ။ ပါဒိကော-ပါဒေန×စရတိ၊ အာ-ကာရဿ အာ-ဝုဒ္ဓိ။ ။*ဝဟတိ တဒ္ဓိတ်၊ သီသိ ကော-သီသေန×ဝဟတိ။ ဝဟတိ-အနက်၌ ဏိက-သက်။ အံသိကော-အံသေန× ဝဟတိ။ ခန္ဓိကော-ခန္ဓေန×ဝဟတိ။ အဂ္ဂိလိတော-အဂ္ဂေန×ဝဟတိ၊ သံယော ဂန္တတ္တာ နဝုဒ္ဓိ။ ။*ဝါ-ရုပ်။ ရာဇဂဟိကော-ရာဇဂဟေ×ဝသတိ။ ဤသုတ်၌ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဝသတိအနက်၌ ဏိက-သက်၊ နည်းတူ။ ။ရာဇဂဟိကော-ရာဇဂဟေ× ဇာတော၊ ဇာတ အနက်၌ ဏိက-သက်၊ ဝသတိ,ဇာတ တဒ္ဓိတ်။ ။မာဂဓိကော-မဂဓေသု+ဝသတိ၊ မဂဓေသု+ဇာတော။ သာဝတ္ထိကော-သာဝတ္ထိယံ+ဝသတိ၊ သာ ဝတ္ထိယံ+ဇာတော၊ ကပိလ ဝတ္ထိကော-ကပိလ ဝတ္ထုသ္မိं+ဝသတိ၊ ဇာတော၊ ပါဋလိ ပုတ္ထိကော-ပါဋလိပုတ္ထေ+ဝသတိ၊ဇာတော။ ဝေသာလိကော-ဝေသာလိယံ +ဝသတိ၊ဇာတော။ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဏိက-သက်၊ ဝသတိ,ဇာတ တဒ္ဓိတ်ချည်းတည်း။

၃၅၁ စတုပ္ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။အဓိတေ-ကား အာချာတ်၊ အဓိ-ပုဗ္ဗ+ဣ ဓာတ်၊ တေ-ဝိဘတ်။တနည်း- အဓိယတိ သိက္ခတီ.တိ အဓိတေ။အဓိယုတိ သိက္ခတိ၊ သင်ပေး

http://www.dhammadownload.com

ထိုဖြင့်ပြုအပ်၏ အစရှိသော အနက်ကောင်းစွာ စွဲကပ် တည်နေတတ်၏ဟူသော အနက်, ထိုဌ ဘိုက်တွန်းအပ်၏ဟူသောအနက်, ထိုသူ၏အတတ်ဖြစ်၏။ ဥစ္စာဖြစ်၏ ဟူသော အနက်, ထိုကိုသတ်၍ အသက်မွေးတတ်၏ဟူသော အနက်တို့ဌ လည်း ကောင်း။ ဏိကော၊ ဏိက-ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟော၁တိ၊ ၏။ ။တံ၊ ကို။ အဓိတေ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထေ စ၊ ဌလည်းကောင်း။ တေန,ကတာ,ဒိ အတ္ထေ စ၊ ထိုဖြင့် ပြုအပ်၏ အစရှိသော အနက်ဌလည်းကောင်း။ တမ္မိ၊ ထိုဌ။ သန္ဓိဝေနာ၊ ကောင်းစွာစွဲကပ် တည်နေတတ်၏။ အတ္ထ၊ ထိုဌ။ နိယုတ္တော၊ တိုက်တွန်းအပ်၏။ တံ၊ ထိုအတတ်သည်။ အသ၊ ထိုသူ၏။ သိပ္ပံ၊ အတတ်ဖြစ်၏။ တံ၊ ထိုဥစ္စာသည်။ အသ၊ ထိုသူ၏။ ဘဏ္ဍံ၊ ဥစ္စာဖြစ်၏။ တံ၊ ထိုသတ်ဖြတ်မှုသည်။ အသ၊ ၏။ ဇီဝကံ၊ အသက်မွေးမှုတည်း၊ ဣစ္စေတေ သ,တ္ထေသု စ၊ ဤအနက်တို့ဌ လည်းကောင်း။ ဏိက,ပစ္စယော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိနယံ၊ ဝိနည်းကျမ်းကို။ အဓိတေ၊ သိမြင်တတ်၏။ (သိမြင်တတ်၏ကား အဓိပ္ပါယတ္ထ။ သင်ပေးတတ်၏ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ပေး။ သိမြင် တတ်ကျမ်း၍သာ သင်ပေးတတ်သည်-ဟူလို။ ။'ဝိနယံ အဓိတေ ဇာနာတိ ဝါ,တိ-ဝေနယိကော'လုပ်။ မောဂ္ဂလ္လာန်ဌ 'တ,မဓိတေ, တံ ဇာနာတိ၊ က ဏိကာ စ'ဟု သုတ်တည်း)။ ဝေနယိကော၊ ဝိနည်းကျမ်းကို သိမြင်တတ်သော ဆရာ။ ဝါ၊ ကား။ ဝိနယံ၊ ကို။ အဓိတေ၊ ၏။ ဧဝံ၊ တူ။ သုတ္တန္တိကော၊ သုတ္တန်ကျမ်းကို သိမြင်တတ်သော ဆရာ။ ဝေယျာကရဏိကော။ (ရှုပ်ပြီးစီရင်-

---

တတ်၏-ပေး။ အဓိ ပုဗ္ဗ×ဣ-ဓာတ်၊ အဇ္ဈာယန အနက်ဟော၊ 'နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ' ကဲ့သို့ ပထမာ ဝိဘတ်ကို ဒေ-ပြုသည်ဟု ဆရာတို့ဆိုကုန်၏။ ။တံ အဓိတေ-ဖြင့် ရှေ-ကံ×နောက်-ကဘ္ဘား အနက်ဌ ဏိက-ပစ္စည်းသက်သည်ကိုပြ၏။ ဝါ၊ ဏိက-ပစ္စည်း တဒ္ဓိတ် ဝါစကသည် ရှေ-ကံ×နောက်-ကတ္တား ဝါစ္ဆ နှစ်ပါးဟောပုံကို ပြသည်။ ။'တဒ္ဓိတံ,ဝဓိ-ဝဇ္ဇိတေ' ဟူကား တဒ္ဓိတ် ဝါစကသည် ဝါစ္ဆရှစ်ပါး တွင် အပါဒါန်ကြဉ်သော ခုနစ်ပါးကိုဟောသည်မှတ်။ ။တေန ကတာ,ဒိ-ဖြင့် ရှေ ကရိဏီ×နောက်-ကံ။ တမ္မိ သန္ဓိဝေနာဖြင့် ရှေ-အာဓာရ×နောက်-ကတ္တား။ တတ္တ နိယုတ္တော ဖြင့် ရှေ-အာဓာရ×နောက်-ကံ။ တ,မသ သိပ္ပံ၊ တ,မသ ဘဏ္ဍံ-တို့ဖြင့် ရှေ-သမ္ပဒါန်×နောက်×ကတ္တား။ တ,မသ ဇီဝိကံ-ဖြင့် ရှေ-ကံ×နောက်-ကတ္တား×အနက်ဌ ဏိက-ပစ္စည်းသက်သည်ကို။ သို့မဟုတ်၊ ဝါစကတပ်ပုံကို ဖော်ပြသည်။ ။တေန-ကတာ,ဒိ-ကား 'ဇနေ-သုတော'ကဲ့သို့ အ-လုတ္တ သမာသ်။ 'တေန-ကတံ အာဒိ အသ္သ-တိ-တေန,ကတာ,ဒိ။ ကတာ,ဒိ စ, သန္ဓိဝေနဇ္ဇ, နိယောဂေါ စ, သိပ္ပ,ဇ္ဇ, ဘဏ္ဍဇ္ဇ, ဇီဝိကာ စ-တေန,ကတာ=ဇီဝိကာ။ တေန-ကတာ,ဒိ=ဇီဝိကာ ဧဝ အတ္ထာ-တေန ကတာ,ဒိ=ဇီဝိကတ္ထာ' လုပ်။ ။'*ဒ္ဓန်၏ ရှေ့ဌ ရှိသောပုဒ်၊ ယှဉ်လိုက်-ပုဒ်တိုင်းမှာ' ဟူရကား တေန-သည် ဒ္ဓန်၏ ရှေ့ဌ ကျ၍ပုဒ်တိုင်းမှာ ယှဉ်ယူ။ ထို့ကြောင့် တေန-ကတာဒိ၊ တမ္မိ နိမိတ္တအာနာ၊

http://www.dhammadownload.com

သော) သဒ္ဒါကျမ်းကို သိမြင်တတ်သော ဆရာ။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ ကတံ၊ ပြုအပ်သော။ ကမ္မံ၊ အမှု။ ကာယိကံ၊ ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သောအမှု။ ဝါ၊ ကား။ ကာယေန၊ ဖြင့်။ ကတံ၊ သော။ ကမ္မံ၊ မှု။ ဧဝံ၊ တူ။ ဝါစသိကံ၊ နှုတ်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမှု။ မာနသိကံ၊ စိတ်ဖြင့် ပြုအပ်သောအမှု။ သရီရေ၊ ကိုယ်၌။ သန္ဓိဝေနာ၊ ကောင်းစွာ စွဲကပ်, တည်နေတတ်သော။ ဝေဒနာ၊ အနာရောဂါ။ သာရီရိကာ၊ ကိုယ်၌ ကောင်းစွာ စွဲကပ်, တည်နေတတ်သော အနာရောဂါ။ ဝါ၊ ကား။ သရီရေ၊ ၌။ သန္ဓိဝေနာ၊ ကောင်းစွာ စွဲကပ်, တည်နေတတ်သော အနာရောဂါ။ ဧဝံ၊ တူ။ မာနသိကံ၊ စိတ်၌ ကောင်းစွာ စွဲကပ်, တည်နေတတ်သော အနာရောဂါ။ ဒ္ဒါရေ၊ တံခါး၌။ (တံခါးစောင့်အလုပ်၌) နိယုတ္တော၊ စေခိုင်းတိုက်တွန်းအပ်၏။ ဒေါဝါရိကော၊ တံခါး၌ (စောင့်ရန်, အခွင့်က) စေခိုင်း တိုက်တွန်းအပ်သော တံခါးစောင့် ဒရဝန်ယောကျ်ား။ ဧဝံ၊ တူ။ ဘဏ္ဍာဂါရိကော၊ ဘဏ္ဍာစိုး။ နာဂရိကော၊ မြို့ဝန်,မြို့အုပ်။ နာဂကမ္မိကော၊ အမှုသစ်လုပ်သူ။ အဿ၊ ထိုသူ၏။ သိပ္ပံ၊ အတတ်သည်။ ဝိဏာ၊ စောင်းတီးခြင်းတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝေဏိကော၊ စောင်း(ဗျတ်စောင်း) သမားမည်၏။ ဝါ၊ ကား- အဿ၊ ၏။ သိပ္ပံ၊ သည်။ ဝိဏာ၊ စောင်းတီးခြင်းတည်း။ ဧဝံ၊ တူ။ မောဒိ(ဂ)ကော၊ မုရိုးစည်သမား။ ပါဏဝိကော၊ ထက်စည်သမား။ ဝံသိကော၊ နှဲ-ပြွေ (ပလွေ) သမား။ အဿ၊ ထိုသူ၏။ ဘဏ္ဍံ၊ ဥစ္စာကား။ ဂန္ဓော၊ နံ့သာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂန္ဓိကော၊ နံ့သာသည်

တတ္ထနိယုတ္တော စသည် ဝုတ္တိ၌ ဖွင့်ဆိုလတ္တံ့။ ယှဉ်ဆိုသော်လည်း အနက်ကိုသာ-ယှဉ်၊ သဒ္ဒါပါ မယှဉ်ရ။ ။နောက်ဆုံး အတ္ထ-သဒ္ဒါလည်း ဒွန်-နောက်ကျ၍ ပုဒ်-တိုင်းမှာပင် ယှဉ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် တေန-ကတာ၊ဒိ အတ္ထော,ဟု ဝုတ္တိဖွင့်သည်။ သို့အတူက-'ထိုဖြင့် ပြုအပ်၏ အစရှိသောအနက်, ထို၌ ကောင်းစွာစွဲကပ်, တည်-နေတတ်၏ ဟူသော အနက်,ဟု သုတ်က ယောဇနာခဲ့သတည်း။ ထို့ကြောင့်။ ။ *'ဒွန်၏ ရှေ-နောက်၊ ကျရောက်ပုဒ်မှာ၊ ပုဒ်တိုင်းသာ၊ ယှဉ်ကာ အနက်ပေး' ဟု နီယံဆုံလေ။ ။စ-သဒ္ဒါ အည-မည သမုစ္စယ၊တ္ထ။ ။*တေန-ကတာ၊ဒိ၌ အာဒိ သဒ္ဒါ၏ အာဒိဝန်ကို ပြည့်သန်တော်မူပါဟု လျှောက်ထားရန်ရှိ၍ အာဒိ၊ဂ္ဂဟ ဏေန, စသော ဝါကျကိုမိန့်၊=ကား၊ အာဒိ သဒ္ဒါဖြင့် သုတ်၌ ပါသောအနက်မှ တစ်ပါး ဟတ,ဗန္ဓ,စသော အနက်တို့ကိုယူ။

ဆောင်ပုဒ်-"ဟတော ဗန္ဓော.ဿ အာဗာဓော၊ အာဝုဓံ ပရိမာဏကံ၊
ကိတော ရာသီ အရဟတိ၊ သဒ္ဒါ သန္ဓက.ဒိဗ္ဗတိ။
ဧတ္ထ.ဝတ္ထာ.ဒိ သဒ္ဒေန၊ ကစ္စာယနေ ဂယှရေ။"

ဟတော၊ သတ်အပ်၏။ ဗန္ဓော၊ နှောင်ဖွဲ့အပ်၏။ အဿ၊ ထိုသူ၏။ အာဗာဓော၊ အနာ။ အာဝုဓံ၊ အကျ၊ အဿ၊ ထိုဝတ္ထု၏။ ပရိမာဏံ၊ အတိုင်းအရှည်။ ကိတော၊ ဗယ်အပ်၏။ ရာသီ၊ အစုအပုံ။ အရဟတိ၊ ထိုက်တန်၏။ သဒ္ဒါ၊ကြည်ညိုမှု၏။သန္ဓက၊

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အသ၊ ၏။ ဘဏ္ဍံ၊ သည်။ ဂန္ဓော၊ နံ့သာ။ ဧဝံ၊ တူ။ တေလိကော၊ ဆီကုန်သည်။ ဂေါဠိကော၊ တင်လဲကုန်သည်။ ဥရတ္ထံ၊ ဆိတ် (ကုလား)ကို။ ဟန္တွာ၊ **သတ်**၍။ ဇီဝတိ၊ အသက်မွေးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သြရတ္ထိကော၊ ဆိတ်မူဆိုး (ဆိတ်သားသည်) မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဥရတ္ထံ၊ ကို။ ဟန္တွာ၊ ၍။ ဇီဝတိ၊ ၏။ မဂံ၊ သားကို။ ဟန္တွာ၊ ၍။ ဇီဝတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မာဂဝိကော၊ သားမူဆိုးမည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ သောကရိကော၊ ဝက်မူဆိုး (ဝက်သားသည်)။ သာကုဏိကော၊ ငှက်မူဆိုး။ အာဒိ-ဂ္ဂဟဏေန၊ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့်။ အညထာ ပိတပါးသောအနက်ဌလည်း။ ဏိက-ပစ္စယော၊ ကို။ ယောဇေတပ္ပော၊ ၏။ ဇာလေန၊ ပိုက်ကွန်ဖြင့်။ ဟတော၊ သတ်အပ်၏။ ဇာလိကော၊ ပိုက်ကွန်ဖြင့် သတ်အပ်သော ငါး။ ဝါ၊ ကား။ ဇာလေန၊ ဖြင့်။ ဟတော၊ ၏။ သုတ္ထေန၊ ချည်ကြိုးဖြင့်။ ဗန္ဓော၊ ဖွဲ့ထောင်ကတ်၏။ သုတ္ထိကော၊ ချည်ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့ထောင်အပ်သော ငှက်။ ဝါ၊ ကား။ သုတ္ထေန၊ ဖြင့်။ ဗန္ဓော၊ ၏။ အသ၊ ထိုသူ၏။ *အာဝုဓံ(အာယုဓံ)၊ လက်နက်သည်။ စာပေါ၊ လေးတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စာပိကော၊ လေးသမားမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အသ၊ ၏။ အာဝုဓံ၊ သည်။ စာပေါ၊ လေး။ ဧဝံ၊ တူ။ တောမရိကော၊ ခက်ရင်း (ခရင်း) လက်နက်ရှိသောသူ။ မုဂ္ဂလိကော၊ ဆောက်ပုတ် (တင်းပုတ်) လက်နက်ရှိသည်။ မောသလိကော၊ ကျည်ပွေ့ (ကျူပွေ့) လက်နက်ရှိသည်။ အသ၊ ၏။

ဥစ္စာ။ ဒိဗ္ဗတိ၊ ထွန်းပထင်ရှား၏။ ဣတိ အတ္ထာ၊ ဤအနက်တို့ကို။ ဧတ္ထေ၊ ဝ၊ ဤသုတ်ဌသာယျင်။ အာဒိ-သဒ္ဒေန၊ ဖြင့်။ ကစ္စာယနေန၊ ကစ္စည်းအရှင်သည်။ ဂယှရေ၊ ယူအပ်ကုန်၏။ ॥ရှေ-ဌကား-ယင်းအနက်မျှားနှင့်တကွ နှစ်ဆယ့်တစ်နက် ဆို၏။ ကျန်ဆယ်နက်ကို ဆိုလတ္တံ့ ဂါထာဖြင့် သိ။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဇာတာ အာဂတ-သမ္ဘူတေ၊ သီလံ ဝသတိ ဝိဒိတေ၊**
သံဝတ္ထတိ ပယောဇ-ဥ၊ သက္ကတ္ထ ဘတ္ထိ-ဧမေ ဒသ။"

အနက်လွယ်၏။ ပုံစံ-အစဉ်အတိုင်း ထုတ်အံ့။ ॥အပါယေ ဇာတော-အပါယိကော၊ ဇာတအနက်။ ॥မာတိတော အာဂတံ-မတ္ထိကံ။ ပိတိတော အာဂတံ ပိတ္ထိကံ နာမံ၊ အာဂတ-တ္ထံ။ ॥'နမယ္ဟံ မတ္ထိကံ၊ နာမံ နာပိ မိတ္ထိက-သမ္ဘဝံ။ ဇာတောမှိ ဝေယ ဝိထိယံ၊ တသ္မာ ဗေယ္ဟန္ဓရော အဟု' ဝေယ္ယန်ဇာတ်။ ॥ မာတိကော သမ္ဘူတံ-မတ္ထိကံ၊ ပိတ္ထိကံ၊ သမ္ဘူတ-တ္ထ။ ॥ပံသုကူလ ဓာရကံ-ပံသုကူလံ၊ တံသီလံ အသ္သာ-တိ-ပံသုကူလိကော၊ ဓေတစီဝရိကော၊ ဧကော-သနေ ဘောဇနသီလော-ဧကာသနိကော၊ ရုက္ခမူလေ နိဝါသန-သီလော ရုက္ခမူလိကော။ အာရညိကော, သောသာနိကော၊ တသ္ဒီလ-တ္ထ။ ॥ရာဇဂဟေ ဝသတီ-တိ ရာဇဂဟိကော, ဇနော, မာဂဓိကော၊ ဝသတျ-တ္ထ။ ॥လောကေ ဝိဒိတော-လောကိကော၊ ဝိဒိတ-တ္ထ။ ॥လောကေ သံဝတ္ထတီ-တိ လောကိကော၊ သံဝတ္ထ-တျ-တ္ထ။ ॥ဥပဓိ-ပဝယောဇနံ သြ-ပဓိကံ၊ ပယောဇန-တ္ထ။ ॥အ-သင်္ခါရောယေ ဝ-

http://www.dhammadownload.com

အဗာခေါ၊ အနာသည်။ ဝါတောဝ၊ လေနာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါတိကော၊ လေနာသည်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အဿ၊ ၏။ အာဗာခေါ၊သည်။ ဝါတောဝ၊ လေနာ။ ဧဝံ၊ တူ။ သေမှိကော၊ သလိပ်နာသမား။ ပိတ္တိကော၊ သည်းခြေနာသမား။ ဗုဒ္ဓေ၊ ၌။ ပသန္နော၊ ကြည်ညိုသည်တည်း။ ဗုဒ္ဓိကော၊ ဘုရား၌ကြည်ညိုသူ။ ဓမ္မိကော၊ တရား၌ကြည်ညိုသူ။ သံဃိကော၊ သံဃာ၌ကြည်ညိုသူ။ ဗုဒ္ဓဿ၊ ၏။ သန္တကံ၊ ဥစ္စာတည်း။ ဗုဒ္ဓကံ၊ ဘုရား၏ဥစ္စာ။ ဝါ၊ ကား။ ဗုဒ္ဓဿ၊ သန္တကံ၊ ဥစ္စာ။ ဧဝံ၊ တူ။ ဓမ္မိကံ၊ တရား၏ဥစ္စာ။ သံဃိကံ၊ သံဃာ၏ဥစ္စာ။ ဣတ္ထေန၊ အဝတ်(ပုဆိုး)ဖြင့်။ ကိတံ၊ ဝယ်အပ်သော။ ဘဏ္ဍံ၊ ဥစ္စာတည်း။ ဝတ္ထိကံ၊ အဝတ် (ပုဆိုး)ဖြင့် ဝယ်အပ်သော ဥစ္စာ။ ဝါ၊ ကား။ ဝတ္ထေန၊ ဖြင့်။ ကိတံ၊ သော။ ဘဏ္ဍံ၊ ဥစ္စာ။ ဧဝံ၊ တူ။ ကုမ္ဘိကံ၊ တကုမ္ဘာဖြင့် ဝယ်အပ်သောဥစ္စာ။ *ဖာလိကံ၊ ဝါချည်အဝတ် (ဝါဂွမ်းထည်)ဖြင့် ဝယ်အပ်သောဥစ္စာ။ ကိ ကဏ္ဏိကံ၊ ခြေဖြင့် ဝယ်အပ်သောဥစ္စာ။ သောဝဏ္ဏိကံ၊ ရွှေဖြင့် ဝယ်အပ်သော ဥစ္စာ။ အဿ၊ ထိုဝတ္ထု၏။ ပရိမာဏံ၊ အတိုင်းအရှည်သည်။

အ သခ်ါရိကံ၊ နာမ မေဝ-နာမိကံ၊ အာချာတိကံ၊ နေပါတိကံ၊ သြပသဂ္ဂိကံ၊ သကဒ္ဌ။ ။စတုမဟာရာဇေ ဘတ္တိ ဘေသ-ဿိ စာတု မဟာဇိကာ၊ ဘတ္ထ။

ဆောင်ပုဒ်-''**ဟတ,ဗန္ဓ၊ ဗာဓ၊ ဝုဓံ၊ ပမာဏံ,နှင့် ကိတံ, အရဟတိ၊ ရာသိ, ပသန္ဒ၊ သန္တကာ, ဂတ၊ ဒိဗ္ဗ ဝသတိ၊ ဝိဒိတ, သမ္ဘ။ နည်းတူ-သီလ၊ သံဝတ္ထ, နှင့်၊ ဘတ္တိက ဗဒတတ် သကတ် ပယောဇန၊ မျာ၊အတ္ထမှ၊ ကိက-သ၊ သက်ပါ တ-မ်ဓိသုတ်။**''

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်။ ။ဝိသေသန ကရိယာန္တေ ပကတိစွာ.ဒိနာ ဗျုပ္ပါယန္တေ အနေန သဒ္ဒါ.တိ-ဗျာကရဏံ။ ဝိ-အာ-ပုဗ္ဗ+ကရ+ကရဏေ၊ ယု၊ တစ်နည်း-'ယထာ သရူပံသဒ္ဒါ ဗျာကရီယန္တိ ဧတေနာ.တိ-ဗျာကရဏံ' သဒ္ဒါကျမ်းကိုယူ။ ။'ဗျာကဏံ အဓိတေ ဗာနာတိ ဝါ.တိ-ဝေယျာကရဏိကော' ပုရိသော။ ဝေယျာကရဏိကာ, ဣတ္ထိ၊ ဝေယျာကရဏိကံ, ကုလံ၊ အဓိတေ တဒ္ဓိတ်, ဝါစ္စလိင် လိုက်ပုံ။ 'ကာယေန ကဘော-ကာယိကော, ပယောဂါ၊ ကာယေန ကတာ-ကာယိကော, ဣတ္ထာ၊ ကာယေန ကတံ-ကာယိကံ, ကမ္မံ၊ ကတ တဒ္ဓိတ် ဝါစ္စလိင် လိုက်ပုံ။ ။သရီရေ သန္ဓိ ဝေနော.သရီရိကော, အာဗာခေါ၊ သရီရေ.သန္ဓိဝနာ-သရီရိကာ ဝေဒနာ၊ သရီရေ သန္ဓိဝနံ-သာရီရိကံ, ဒုက္ခံ၊ သန္ဓိဝန တဒ္ဓိတ်, ဝါစ္စလိင် လိုက်ပုံ။ နောက် နောက်ပုဒ်များ ဣတိနည်းမှီ၍ ဉာဏ်ကြီးကြသေ။ ။သာရီရိကာ၌ ဏ ဏိက ဏေယျ,သုတ်ဖြင့် ဏိ.ကဏ္ဍပုဒ်နောင် ဣ-ပစ္စည်းသက်၍ သရိရိကီ-ဟု အချို့ ပညဝန်တို့ဆိုကြသည်ကား၊ ရှု-နှင့်မညီ။ ။'ဣတ္ထ ဏဝဏိကာ.ဒိသုတ္တေ အနုဝတ္တိတ ဝါ.ဂ္ဂဟဏေန ဣ-ပစ္စယော နဟောတိ'ရှု။ ။'ဒ္ဝေ ဇနာ အရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ.တိ-ဒ္ဝါရိ' တစ်နည်း-ဒ္ဝေကိစ္စာနိ အရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိ.တိ-ဒ္ဝါရိ' ဥပစာအားဖြင့် တံခါး စောင့်အလုပ်ကိစ္စကိုယူ။ ။ပစ္စယတ္ထ-နိယုတ္တပုဒ်ကို 'သာမိနာ နိယုဇ္ဇာ ပီယတေ.ကိ-နိယုတ္တော'လုပ်၊ 'ဒါရေ-ဒ္ဝါရ ပါလန ကိစ္စေ နိယုတ္တော-ဒေါ ဝါရိကော' နိယုတ္ထ

http://www.dhammadownload.com

*ကုမ္ဘော၊ တကုမ္ဘတည်။ ကုမ္ဘိကံ၊ တကုမ္ဘ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝတ္ထု။ ဝါ၊ ကား။ အဿ၊ ၏။ ပရိမာဏံ၊ သည်။ ကုမ္ဘော၊ တည်း။ ကုမ္ဘဿ၊ အိုး ၏။ ရာသိ၊ အစုအပုံတည်း။ ကုမ္ဘိကံ၊ အိုးစု အိုးပုံ။ ဝါ၊ ကား။ ကုမ္ဘဿ၊ ၏။ ရာသိ၊ တည်း။ ကုမ္ဘံ၊ တကုမ္ဘကို။ အရဟတိ၊ ထိုက်တန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုမ္ဘိ ကော၊ ကုမ္ဘိကမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကုမ္ဘံ၊ ကို။ အရဟတိ၊ ၏။ အကွေ့နေ၊ ကြေ့ အနုဖြင့်။ ဒီဃတိ၊ ထွန်းပထင်ရှား၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကွိကော၊ (ကြေ့အနု ကြ။ သူ) ကစားသမားမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အကွေ့နေ၊ ဖြင့်။ ဒီဃတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ တူ။ သာလာ ကိကော၊ ဝါးခြမ်းစိတ် ကစားသမား။ (ဝါ တုတ်လိမ်သမား)။ ကိဏ္ဏ-ကိကော၊ တည်စေ့ ကစားသမား၊ (ဝါ၊ ဇယ်-ကစားသမား။ လက်တောက်ဘီလီ ယက်-သမားလည်း-ဟု)။ အမ္ဗဖလိကော၊ သရက်သီးကစားသမား။ (သရက်သီး လောင်းသမား)။ ကပိဋ္ဌဖလိကော၊ သီးသီး ကစားသမား။ နာဠိကေရိကော၊ အုန်းသီး ကစားသမား။ ဣစ္စေဝမာဒီ၊ ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

တဒ္ဓိတ်လုပ်။ ဤနည်းတူ ဘဏ္ဍာဂါရိကော-စသည်ကိုလည်းလုပ်။ ။*ဝိဏာ. သဒ္ဒါကို တယော-ဟု အချို့ဆရာတို့ဆိုကြ၏။ 'သာရဂီ၊ ဝိနာဂီ'-ဟု တယော ဟော ပရိယာယ်သီးခြားရှိ၍ ဆင်ခြင်။ ။အဘိဓာန်၌ 'ဝိဏာ စ ဝလ္လကီ, သတ္တ-တန္တိသာ ပရိဝါဒိနီ' စောင်း ဟော ပရိယာယ်ပုဒ်။ ထိုစောင်းကြိုး ခုနှစ်ချောင်း ရှိမှ-ပရိဝါဒိနီ, မည်သည် ဆိုသောကြောင့် ဝိဏာ,အရ ဗျက်စောင်းကိုယူ။ ။ *'ဇာလေန ဟတော-ဇာလိကော'၌ ပစ္စယတ္ထ ဟတ-ကို 'ဟန္တီ၊တိ၊ ဟတော' ကတ္တုသာဓ်လုပ်လျှင် သတ်တတ်သော မုဆိုးတံငါကိုကောက်။ 'ဟညတေ.တိ-ဟတော'ကမ္မသာဓ်လုပ်လျှင် သတ်အပ်သော ငါး, ငှက်, သားကောင် စသည်ကို ကောက်။ သို့အတူက-ဇာလိကော၊ ပိုက်ကွန်ဖြင့် သတ်တတ်သော တံငါ, မုဆိုး။ တစ်နည်း - ဇာလိကော၊ ပိုက်ကွန်ဖြင့် သတ်အပ်သောငါး။ ဝါ-ငှက်စသော သတ္တဝါ-ဟုပေး။ ။*လက်နက်ဟော အာဝုဓ-အာယုဓ-ကား၊နပုလ္လိင်။ 'အာဒါယ ယုဇ္ဈန္တေယ.မီတိ-အာယုဓံ၊ ယဿ ဝေါ၊ အာဝုဓံ ဝါ' အဘိဓာန်-၌၊ 'စာပေါ အဿ အာဝုဓော-စာပိကော'ဟု ပုလ္လိင်နှင့်ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။ ဣတိလည်း မပါ၊ သီဟိုဠ်မှုမှာပါ၍ ထည့်အနက်ပေးသည်။ ။'ဖာလိကံ-ကို ထောမနီမ လာ ဖာလ,ပရိယာယ်များတွင် 'ဖလဿ ဝိကာရောအဏ် ကပ္ပါသ ဝတ္ထေတြိ' ဟူသော ဝါချည်အဝတ်၊ ဝါဂွမ်းထည်ဟော ပရိယာယ်ကို မြှော်၍-'ဖာလိကံ၊ ဝါချည်-အဝတ်၊ ဝါဂွမ်းထည်ဖြင့် ဝယ်အပ်သောဥစ္စာ'ဟု အနက်ပေးသည်။ ။နိသျှတ်ဌ် ထွန်သွားဖြင့်၊ ဖရင်းဖြင့် ဟု ပေးကုန်၏။ ပစ္ဆိမာရုံ-နိသျှဌ်ကား၊ ဖလ-ပုဒ်ကြုံ၍ 'သစ်သီးမှည့်ဖြင့်'ဟု ပေး၏။ ရှေ-ဌ်-ဌ် 'ဖာလေန ကိတံ-ဖာလိကံ'ဟု ထွန်သွား စသည်ကို ဟောသော ဖာလ-သဒ္ဒါဖြင့်ပင် ဝါကျလုပ်၏။ သုတ်၏ ပဋ္ဌာန္ဒ ဂတိကနယ်ကိုထောက်လျှင် ဖာလ-ပုဒ်ရင်းပင်ဖြစ်တန်ရာ၏။ ။ကုမ္ဘိကံ-၌ နှစ်ဆယ့်

http://www.dhammadownload.com

ခုနှစ်တင်းခွဲကို တကုမ္ဘ-ဆိုသည်။ ။'အမ္ဘဏ် ဒေါဏော.ကာဒသ၊ ကုမ္ဘောတု ဒသ-အမ္ဘဏ်' အာဘိဓာန်အလို။ ဂေမနီဓိဋ္ဌကား- 'ဒသ ဒေါဏာ ဘဝေ ခါရီ၊ ကုမ္ဘောတု ဒေါဏ ဝီသတိ'ဟု ဆို၏။

မှာထားချက်။ ။ဝေယျာဝကရဏိကော-ဋ္ဌ၊ ဝိ+အာ+ကရဏ+အဓိတေ-တည်။ ဣ-ကို-ယ်,ဝ်-က-ဗ်ပြု၊ အံ-သက်၊ (ဗ်+ါ+ကရဏ+ိ+အဓိတေ) ယ်+အာ-ကပ်၊ ဗ်+ယာ-ကပ်၊ ဏ်+အံ-ကပ်၊ (ဗျာဝကရဏ်+အဓိတေ) ဝ ါကျလုင်။ ဏိက-သက်၊ ဝိဘတ်ပုဒ်, အနုဗန်ကိုကိုချေ။ (ဗျာဝကရဏ+-ိက)ဟုသာ ပကတိရှုပ်ဖြစ်နိုင်သည်။ ဏ်+ဣ-ကပ်၊ ဗျာဝကရဏိက ဖြစ်၏။ တစ်ဖန်-ဝ+အာ+ကရဏိက ပုဒ်ဖြတ် ပြန်၍၊ ဣ-ကို ယ-ပြု၊ အာ-ကပ်၊ ယ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု (ဝ+ဧ-ယျာဝကရဏ) ဧ-ဝုဒ္ဓိ-အရာ၌။ ဧ-အက္ခရာလာ (ဝ+ဧ-ယျာ ကရဏ) ဝ်-ဧ-ကပ်၍ ဝေယျာဝကရဏိက' -ပြီးသည်ကို၊ ရှုပ်ပြီး သန့်ဂျင်းဖို့ရာ တစ်ချက်တည်း ဝ+အာ+ကရဏ×ဣက, ဟု ပကတိပြု-ဟု ရှုပ်တူက်ရာ၌ဆိုလိမ့်မည်။ ။ဒေါ ဝ ါရိကော-ဋ္ဌလည်း ဒု+အာရ+နိယုတ္တ-တည်း သို့ ,သိ-ဝိဘတ်သက် ဥ-ကို ဝ၊ သို့ ကို ဧ၊ သိ-ကို သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ (ဒ်+ဝ်-ါရေ+နိယုတ္တော) ဝ+အာ-ကပ်၊ ဒ်+ဝ ါ-ကပ်၊ ဒ္ဒါရေ+နိယုတ္တော-ဝ ါကျ ရှုပ်လုပ်၊ ဏိက-သက်။ ဝိဘတ်,ပုပ် အနုဗန်ကိုချေ၊ (ဒ္ဒါ+-ိက) ပကတိရှုပ်၊ ရ+ဣ-ကပ်။ ဒ္ဒါရိကဖြစ်၏။ တစ်ဖန်-ဒု+အာရိက,ပုဒ်ဖြတ်။ ဥ-ကို ဝ်-ပြု၊ သြ-ဝုဒ္ဓိလာ (ဒ်+ဧ-ါ+ဝ်+-ါရိက) ဒ်+သြ ကပ်၊ ဝ်+အာ-ကပ်၊ ဒေ ဝ ါရိ က-ပြီးသည်ကို၊ တစ်ချက်တည်း ဒု+အာရ+ဣက, ဟု ပကတိ ပြုလိမ့်မည်။ ဤသို့ ပကတိရှုပ်ဖြစ်ပုံကို သဘောကျ၍ ဉာဏ်တွင်ထင်အောင်ရှုကာ ဝမ်းတွင် သိုထား၊ ဆရာ-ကလည်း စာသင်ယမ်တို့ကို ဉာဏ်ဝယ် ထင်ရှားအောင်ပြု။ ။ဤနောက်ပုံစံ၌ အချို့ပညဝန်တို့က 'မာယူနှ.မာ ဂမော ဌာနေ' ဖြင့် ဧ ဝုဒ္ဓိ, သြ-ဝုဒ္ဓိလာရာ၏ဟု ပရိဘာသာလာသော်ကြောင့် အတ္ထဗ္ဗ, ဖြင့် ရှေ့၌ သြ-ဝုဒ္ဓိလာဟု အဆို ရေးသားကြကုန်၏။ မာယူနှ.မာ ဂမော, သုတ်၏ ပရိဘာသာသုတ် မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထဗ္ဗ,သုတ်၏လည်း, ဧ, သြ အာ ဂမသုတ် မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ချုတ်ချော် တိမ်းပါး, ရေးသားမိခြင်းမျှသာ တည်း။ ။ 'ဣဒ ဟိ သုတ္တံ အညေဟိ သမ္ဘတံ ဝုဒ္ဓိ' ပတိသေဓေတ္ဝာ သယ.မေဝ အာ ဂမဝိဓိ' ဝိဒဓာတိ။ တသ္မာ ပတိသေနေ ကာ စ္ဆ္ဗ အာ ဂမ ကာ စ.ဗ္ဗ သာဓေတိ' ဟု နှိ-အဆိုရှိ၍ မာ.ယူနှ.မာ.ဂမော သုတ်ဖြင့်ပင် ဧ,သြ-ဝုဒ္ဓိလာ စီရင်-ဟူလို။

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။ဧနယိကော ကို၊ ဝိနယံ+အဓိတေ-တည်။ ဝိနယံ၊ ကို။ အဓိတေ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဋ္ဌ။ တ.မဓိတေ တေန ကတာဒီ=ဤသုတ်ဖြင့် အဓိတေ အနက်ဋ္ဌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်ဋ္ဌ ဏိက-ပစ္စည်းသက် (ဝိနယံ+ဏိက+အဓိတေ)။ တေ သံ-သဒ္ဒါဖြင့် တဒ္ဓိတ်၏ အံ-ဝိဘတ် အဓိတေ ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံ ကော=သုတ်ဖြင့် အနုဗန် ဏ-ကိုချေ။ (ဝိနယ+-ိက) ပကတိ စသ=ဋ္ဌ, စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဝိနယ-ဣက,ဟု

http://www.dhammadownload.com

ပကတိပြု။ ဝုဒ္ဓါ.ဒိ သရဿ ဝါ=သုတ်ဖြင့် အစ ဿရ ဣ-ကို ဝေဒ္ဓိ-ပြု (ဝေနေယ+–ိက) ချေ၊ ယ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ ဿ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှုပ်။ ဝိနယ်×အဓိတေ-တည်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣက-ပစ္စည်း သက်သင့်ပြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မသက်ရ၊ ပြီး၏။ (နောက်နောက် ဝါကျရှုပ်များကို ဤနည်းအတိုင်းသိလေ၊ မခဖော်ပြတော့ပြီ။ ။သုတ္တန္ဓိကော-သုတ္တန္ဓံ×အဓိတေ၊ သံယောဂန္ဓတ္ထာ နု ဝုဒ္ဓိ။ ။အာဘိမ္မိကော-အာဘိမ္မံ×အဓိတေ၊ အ ကာရဿ အာ-ဝုဒ္ဓိ။ ။ဝေယျာကရဏိကော-ဗျာကရဏံ×အဓိတေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏိက-ပစ္စည်းသက်။ (ဗျာကရဏံ×ဏိက+အဓိတေ) တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် အံ-ဝိဘတ်, အဓိတေ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ။ (ဗျာကရဏ+–ိက) ပကတိ စဿ ဌ, စ၊ ဂ+အာကရဏ+ဣက, ဟု ပကတိပြု၊ ချေ၊ ဏ်+ဣ-ကပ် (ဂ+အာကရဏိက) ဣဂဏ္ဏော ယံ နဝါ=အာ-သရကြောင့် ဝ-၏မှီရာ ဣ-ကို၊ ယ်-ပြု, ယ်+အာ-သို့ကပ် (ဝ+ဗျာကရဏိက) မာယူနာ မာဂမော=သုတ်ဖြင့် ဏ-အနုဗန် ရှိသောကြောင့် ဝေဒ္ဓိ အရာ၌ ဇ-အက္ခရာလာ၊ (ဝ+ဇ+ဗျာကရဏိက) ဝ+ဇ-ကပ်။ ပရဿ ဒ္ဓေဘာဝေါ=ယ-ကို သဒ္ဒိသဒ္ဓေတော် ယျ-ပြု (ဝေယျာကရဏိက) နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ ဿ-ပြု စီရင်။ ။*ကတ-တဒ္ဓိတ်။ ။ကာယိကံ-ကာယေန×ကတံ၊ ဏိက၊ အာ-ကာရဿ အာဝုဒ္ဓိ။ ။ဝါစသိကံ-ဝစသာ×ကတံ၊ ဏိက၊ တေသံ=ဝိဘတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ဝါစ+–ိက) ဿ ဿရေ ဝါ.ဂမော=ဣ သရကြောင့် သ-လာ (ဝါစ+-သ်+-ိက) သ်+ဣ-ကပ်၊ အ-ကို အာ ဝုဒ္ဓိပြု၊ စီရင်၊ မာနသိကံ-မနုသာ×ကတံ၊ နည်းတူ။ ။*သန္ဓိဓာန တဒ္ဓိတ်၊ သာရီရိကာ-သရီရေ×သန္ဓိဓာနာ။ မနာသိကာ-မနသိ×သန္ဓိဓာနာ။ ဝါစသိကံနှင့် အတူတူက်၊ ဣတ္ထိယ မ.တော=အာ-ပစ္စည်းသက်၊ နာမ်ခဲ့၊ စီရင်။ သာရီရိကာ-မာနသိကာ-ပြီးစေ။ ။*နိယုတ္တ တဒ္ဓိတ်။ ဒ္ဒေါဝါရိကော-ဒ္ဒါရေ×နိယုတ္တော။ တ.မဓိတေ=ဏိက-သက် (ဒ္ဒါရေ×ဏိက×နိယုတ္တော) တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် သ္မိं, သိ-ဝိဘတ်, နိယုတ္တ ပုဒ်တို့ကို ချေ။ တေသံ ဏော လောပံ=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ။ (ဒ္ဒါရ+-ိက) ပကတိ စဿ-ဌ် စ-ဒု+အာရ+ဣက ဟု ပကတိပြု။ ရ်+ဣ-ကပ်။ (ဒု+-ါရိက) ဝမော ဒုဒန္တာနံ=အာ-သရကြောင့် ဒ၏မှီရာ ဥ-ကို ဝ်-ပြု၊ ဝ်+အာသို့ကပ် (ဒ်+ဝါရိက မာယူနမ.ဂမော=ဩ ဝုဒ္ဓိအရာ၌ ဩ-အက္ခရာလာ။ (ဒ်+ဇ-ါ+ဝါရိက) ဒ်+ဩ-ကပ်။ နဿ-ခဲ့၊ သိ-သက်၊ ဿ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဘဏ္ဍာဂါရိကော-ဘဏ္ဍာဂါရေ×နိယုတ္တော။ ဏိက၊ နု ဝုဒ္ဓိ သံယောဂန္ဓတ္ထာ။ ။နာဂရိကော-နဂရေ×နိယုတ္တော။ နာဝကမ္မိကော-နဝကမ္မေ×နိယုတ္တော၊ ဏိက၊ အ-ကာရဿ အာ-ဝုဒ္ဓိ။ ။*အဿ သိပ္ပတဒ္ဓိတ်။ ဝေဏိကော-ဝိဏာ×အဿ သိပ္ပံ၊ ဏိက၊ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် သီ-ဝိဘတ်၊ အဿ သိပ္ပ ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဤတဒ္ဓိတ်အရာ၌ ဝါကျအလိုင်္ဂ အပိုထည့်ထားသော့ပုဒ်ကို တေသံ–သဒ္ဒါဖြင့် ချေပစ်ရသည်ဟုမှတ်) ဤ ကာရဿ ဇ-ဝုဒ္ဓိ။ ။ပါဏဝိကော-ပါဏဝေါ×အဿ သိပ္ပံ၊ ဏိက၊ အ-ကာရဿ အာ။ ။

http://www.dhammadownload.com

၃၅၂-ဏရ ဂါ တသော.ဒ မည.ဇွေ့သု စ။ ။ရ,ဂါ၊ တပ်စ္ပဲသော ဆိုးရည် အနက်ဟော သဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊ ဌ။ တေန၊ ထိုဆိုးရည်ဖြင့်။ ရတ္တံ၊ ဆိုးအပ်၏။ ဣတိ အတ္ထေ စ၊ ဤအနက်ဌလည်းလောင်း။ တယ၊ ထိုသူ၏။ ဣဒံ၊ ဥစ္စာတည်း။ ဣတိ အတ္ထေ စ၊ ဌလည်းကောင်း။ အညတ္ထေသု စ၊ တပါးသော အနက်တို့ဌလည်း

မောဒိ'ဂိကော-မုဒိဂ်ါ+အဿ သိပ္ပံ၊ ဏိက၊ ဥဿ သြ-ဝုဒ္ဓိ။ ။ဝံသိကော-ဝံသော×အဿ သိပ္ပံ၊ ဏိက နိဂ္ဂယီတပရတ္တာ နဝုဒ္ဓိ။ ။*အဿ ဘဏ္ဍိ တဒ္ဓိတ်။ ဂန္ဓိကော-ဂန္ဓော×အဿ ဘဏ္ဍံ။ ဏိက နဝုဒ္ဓိ သံယောဂပရတ္တာ။ ။တေလိကော-တိလံ×အဿ ဘဏ္ဍံ၊ ဏိက၊ ဣကာရဿ ဧ။ ။ဂေါဏ္ဍိကော-ဂုဏ္ဍော×အဿ ဘဏ္ဍံ ဏိက၊ ဥကာရဿ သြ။ ။*ဟန္ဒာ ဇီ၀တိ၊ တဒ္ဓိတ်။ သြရဇ္ဇိကော-ဥရဇ္ဇံ×ဟန္ဒာ ဇီ၀တိ၊ ဏိက၊ ဥကာရဿ သြ။ ။မာဂ၀ိကော မဂ်×ဟန္ဒာ ဇီ၀တိ၊ ဏိက၊ အကာရဿအာ၊ ၀ါဂမော။ ။သောကရိသော-သူကရံ×ဟန္ဒာ ဇီ၀တိ၊ ဏိက အကရဿ သြ။ ။ သာကုဏိကော-သကုဏံ-ဟန္ဒာ ဇီ၀တိ၊ ဏိက၊ အ ကာရဿ အာဝုဒ္ဓိ။

အာဒိရုပ်စုံ။ ။*ဟတ တဒ္ဓိတ်။ ဇာလိကော ဇာလေန+ဟတော၊ ဏိက၊ အာ ကာရဿ အာ။ ။*ဗန္ဓ တဒ္ဓိတ်။ သုတ္တိကော-သုတ္တေန+ဗန္ဓော ဏိက၊ ဏ-ဝုဒ္ဓိ။ ။ *အဿ အာဝုဓ တဒ္ဓိတ်။ စာပိတော-စာပေါ×အဿ အာဝုဓံ၊ ဏိက၊ တောမရိ ကော-တောမရော+အဿ အာ၀ုဓံ၊ ဏိက၊ မုဂ္ဂရိကော-မုဂ္ဂရော×အဿ အာ၀ုဓံ၊ ဏိက၊ မောသလိကော-မုသလော+အဿ အာ၀ုဓံ၊ ဏိက၊ ဥဿသြ။ ။*အာ၀ဇ တဒ္ဓိတ်။ ၀ါကိကော-၀ါတော×အဿ အာ၀ဇော၊ ဏိက၊ သေမှကော-သေမှံ× အဿ အာ၀ဇော ဏိက၊ ပိတ္တိကော-ပိတ္တံ×အဿ အာ၀ဇော၊ ဏိက၊ နဝုဒ္ဓိ။ ။ *ပသန္ဒ တဒ္ဓိတ်။ ဗုဒ္ဓိကော-ဗုဒ္ဓေ×ပသန္ဒော၊ ဏိက၊ ဓမ္မိကော-ဓမ္မေ×ပသန္ဒော၊ ဏိက၊ နဝုဒ္ဓိ။ ။*သန္တ်က တဒ္ဓိတ်။ ဗုဒ္ဓိကံ ဗုဒ္ဓသ။ သန္တ်ကံ၊ ဏိက၊ ဓမ္မိကံ ဓမ္မသ× သန္တ်ကံ၊ ဏိက၊ သံဃိကံ-သံဃသ×သန္တ်ကံ၊ ဏိက၊ နဝုဒ္ဓိ။ ။ဏိဏ တဒ္ဓိတ်။ ၀တ္ထိကံ-၀တ္ထေန+ဏိတံ၊ ဏိက။ ကုမ္ဘိကံ-ကမ္ဘေန+ဏိတံ၊ ဏိက၊ သံယောဂန္တတ္တာ နဝုဒ္ဓိ။ ။ဖာလိကံ၊ ဖာလေန×ဏိတံ ဏိက၊ အာ.ကာရဿ အာ။ ဏိက်ဏိကံ-ဏိက်ဏိယာ+ဏိတံ၊ ဏိက၊ သောဂဏ္ဍိကံ-သုဝဏ္ဏေန+ဏိတံ။ ဏိက၊ ဥဿ သြ။ ။ *အဿ ပရိမာဏ ဟဒ္ဓိတ်။ ကုမ္ဘိကံ-ကုမ္ဘော+အဿ ပရိမာဏံ၊ ဏိက။ ။ *ရာသိ တဒ္ဓိတ်။ ကုမ္ဘိကံ-ကုမ္ဘဿ ရာသိ ဏိက။ ။*အရဟတိ တဒ္ဓိတ်။ ကုမ္ဘိကံ-ကုမ္ဘံ+အရဟတိ၊ ဏိက။ ။*ဒီဗ္ဗတိ တဒ္ဓိတ်။ အက္ခိကော-အက္ခေန×ဒီဗ္ဗတိ၊ ဏိက၊ သာလာဂိကော-သလာကာယ×ဒီဗ္ဗတိ၊ ဏိက၊ အကာရဿ အာ။ ဘိန္ဒုကော-ဘိန္ဒုကေန×ဒီဗ္ဗတိ၊ ဏိက၊ အမ္ဗ ဖလိကော-အမ္ဗဖလေန×ဒီဗ္ဗတိ ဏိက၊ ကပိ'ဌ ဖလိ ကော-ကပိ'ဌဖလေန+ဒီဗ္ဗတိ ဏိက၊ နာဠိကေကော-နာဠိကေရေန×ဒီဗ္ဗတိ၊ ဏိက။

၃၅၂-ဆ.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဏ×ရ,ဂါ×တသ×ဣဒံ×အည.တ္ထေသု×စ။ ။ တပ်စ္ပဲခြင်း ဆိုးရည်ဟော ရ,ဂါဒိဂုဏ်း သဒ္ဒါမှနောက်ဌ၊ ကရိုဏ်းနှင့် ကံအနက်။

http://www.dhammadownload.com

ကောင်း။ ဏ၊ ဏ-ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ရာဂမှာ၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ တေန၊ ဖြင့်။ ရတ္တံ၊ ၏။ ဣစ္ဆေ.တသ္မိ' အတ္ထေ စ၊ ၌လည်းကောင်း။ တဿ၊ ၏။ဣဒံ၊ တည်း။ ဣစ္ဆေ.ဇာသ္မိ' အတ္ထေ စ၊ ၌လည်းကောင်း။ အညေ.တ္ထေသု စ၊ တို့၌လည်း ကောင်း။ ဏ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ *ကသာဝေန၊ အဖန် ရည်ဖြင့်။(ဝါ၊နီ, ဝါ-စပ်ဆောင်, စကားရောဆေးမျိုးဖြင့်)။ ရတ္တံ၊ **ဆိုး**အပ်, တပ်စွဲ အပ်သော။ ဝတ္ထံ၊ အ**ဝတ်**,သက်နှံးတည်း။ ကာသာဝံ၊ အဖန်ရည်ဖြင့်ဆိုးအပ်သော အ**ဝတ်**သက်နှံး။ ဝါ၊ ကား။ကသာဝေန၊ ဖြင့်။ ရတ္တံ သော။ ဝတ္ထံ၊ သက်နှံး။ဧဝံ.တူ။ ကောသုမ္ဘံ ဝတ်ပန်း(ဆူးပန်း)ဆိုးအထည်။ ဟာလိဒ္ဒံ၊ နနွင်းဆိုးအထည်။ ပါ၌ဂ်ံ၊ မဲရွက်ဆိုးအထည်။ (မဲပုဆိုး)။ ရတ္ထဂ်ံ ခေါင်ရမ်းဆိုးအထည်၊ မဇ္ဇိဋ္ဌံ၊ နီပဆေးဆိုး အထည်။ ကုက္ကုမံ၊ ဆေးဒန်းဆိုးအထည် 'မာလာကျီးကြူးဆိုး အထည်'။ ဣဿကရဿ၊ ဝက်၏။ ဣဒံ၊ ဥစ္စာဖြစ်သော။ မံသံ၊ အသားတည်း။သောကရံ၊ ဝက်သား။ဝါ၊ကား။ ဿကရဿ၊ ၏။ ဣဒံ၊ သော။ မံသံ၊တည်း။ ဧဝံ၊ တူ။ မဟိ'သံ၊ ကျွဲသား။ ဥဒုမ္ဗရဿ။ **ဿ**ဖန်းပင်၏။ **အ**ဝိဒ္ဓရေ၊ မနီးမဝေးဝ၌။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ဝိမာနံ၊ ဗိမာန်တည်း၊

သမ္ဘန်နှင့်-ကတ္တားအနက်၊ တစ်ပါးသော **အ**ဝိဒ္ဓရ **စ**သော အနက်တို့၌ ဝိကပ် ဏ-ပစ္စည်းသက်။ ။ဏ-ကား အ-**ဝိ**ဘဲတို့က နိဒ္ဒေသ၊ သို့မဟုတ်-လောပဠု တတြာ-ကရော သုတ်,**အ**ရာ။ ။'ရဠုတေ အနေနာ.**တိ** ရာဂေါ'လုပ်၊ ဆူးပန်း, ဆိုးရည်-စသည်ကိုကောက်။ သို့မဟု**တ်**-ထိုဆူးပန်း စသည်ဖြင့်ဆိုးအပ်သော ဝါ၊ အနီ-အဝါ-စသော ဆေးမျိုးဖြင့် ဆိုးအပ်သော **အ**ဝ**တ်**, အထည် စသည်ကို ကောက်။ အ-ဘေဒူ မစာနည်းတည်း။ တံစဉ်ကုဋ်နေသူကို ဒတ္တ, ဆိုသလိုမှ**တ်**။ ထို့ကြောင့် 'ရာဂယောဂါ ရာဂေါ'ဟု ဒုဂ္ဂါသိ'ဟ ဆရာဆိုသတည်း။ ။'ရာဂ-သဒ္ဒေါ ပုန ဝဏ္ဏန္တရာ ပါဒါန မတိမ်ယေတေ၊ တတော ရဠုတေ အနေနာ.တိ-**ရာ**ဂေါ၊ ကုသမ္ဘာ-ဒိ အတ္ထော ဧဝ ဥစ္စတေ၊ တေန ရာဂေန ကုသမ္ဘာ.ဒိနာ ယုတ္တော ပိ ဝတ္ထာ.ဒိ အ-ဘေဒေါ.ပစာရာ ဣဟ ရာဂေါ၊ ယထာ-'ဒတ္တ-ယုတ္တော ပုရိသော ဒတ္ထော' ဣတိ ကာတန္တ-ပဠိကာ။ ။ဖြူသော အထည်ဖြင်၏ နီ ရှေ-စသော အဆင်းထူးသို့ ရောက်စေခြင်းကို ရတ္တ-ဆိုသည်။ ။'သုတ္ထဿ ဝဏ္ဏ.န္တရာ-ပါဒါန.မိဟ ရဠုဿ အတ္ထော ကာသိကာ။ ။'ရတ္တော-ဝဏ္ဏ.န္တရပတ္ပ.မတိဿင်္ဂ် စ လောတိတေ' တိ ဝုတ္တတ္တာ ကသာဝါ.ဒိနာ ဝဏ္ဏ.န္တရ.မာပါဒိတံ ရတ္တံ နာဘိဿင်္ဂါ.နာပိ ဝဏ္ဏ-ဝိသေသော၊ တေန ဝုတ္တံ ပါဏိနီ-ဗျာကရဏေ ကာသိကာ ဝုတ္တိယံ ဇယာဒိဗ္ဗေန သုက္ကဿ ဝဏ္ဏ.န္တရာ.ပါဒါန မိဟ ရဠုတ္ထော.'တိ၊ **ရာ**ဂ-သဒ္ဒေါ.ယ မတ္ထေ.ဝ.ဘာ.ဝ သာ.ခေနော 'ရဠုနံ ရာဂေါ'.တိ။ အတ္ထိ ကရဏ သာ.ခေနော 'ရဠုတေ အနေနာ.တိ-**ရာ**ဂေါ'.တိ၊တတြေ.ဟဒုတိယော ဂယ္ဘတိ၊ ရာဂါ.တိ ကသာ.ဝ သခ်ါတ အတ္ထ နိဒ္ဒေ သော၊ တတော ရာဂ-ဝိသေသ ဝါစိနော သဒ္ဒတော ပစ္စယော ဝိညာ.ယတေ၊ နတု ရာဂ-သဒ္ဒတော,တိ အာဟ,...ရာဂ-ဝါစီ တတိယန္တတော,တိ' ဗုဒ္ဓိ:ပ္ပသာဒနီ-ဋီ။

http://www.dhammadownload.com

သြဒုမ္ဗရံ၊ သဖန်းပင်၏ မနီးမဝေးဌာ်ဖြစ်သော ဗိမာန်။ ဝါ၊ ကား။ ဥဒုမ္ဗရသ၊ ၏။ အဝိဒူရေ၊ ဌ။ ပဝတ္တံ၊ သော။ ဝိမာနံ၊ ဗိမာန်။ ဝိဒိသာယ၊ အထောင့် အရပ်၏။ အဝိဒူရေ၊ ဌ။ နိဝါသော၊ နေရာတည်း။ ဝေဒိသော၊ အထောင့်အရပ်၏မနီးမဝေးဌာ် နေရာ။ ဝါ၊ ကား။ ဝိဒိသာယ၊ ၏။ အဝိဒူရေ၊ ဌ။ နိဝါသော၊ နေရာ။ မထုရာယ၊ မထုရာပြည်ဌ။ ဧာတော၊ ပေါက်ဖွားသည်တည်း။ မာထုရော၊ မထုရာပြည်ဌ ပေါက်ဖွားသည်။ ဝါ၊ ကား။ မထုရာယ၊ ဌ။ ဧာတော၊ သည်။ မထုရာယ၊ မှ။ အာဂတော၊ သည်တည်း။ မာထုရော၊ မထုရာပြည်မှ လာသည်။ ဝါ၊ ကား၊ မထုရာယ၊ မှ။ အာဂတော၊ သည်။ *ကတ္ထိကာယ၊ ကတ္ထိကာနက္ခတ်နှင့်။ နိယုတ္တော၊ ယှဉ်သော။ မာသော၊ တန်ဆောင်မုန်းလတည်း။ ကတ္ထိကော၊ ကတ္ထိကာ နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော တန်ဆောင်မုန်းလ။ ဝါ၊ ကား။ ကတ္ထိကာယ၊ နှင့်။ နိယုတ္တော၊ သော။

ရာဂဖြင့်-တပ်စွဲသော ဆိုးရည်-ဟူသော အနက်ဝိသေသကိုပြ၏။ သို့အတူက် ဏ-ပစ္စည်းကို ဆိုးရည်ဟော ကုသမ္ဘ-စသော သဒ္ဓါမျှားနောက်ဌ်သာ သက်၊ ရာဂ-သဒ္ဓါနောင် မသက်ရ။ ။ရတ္တ အနက်ဌ်သာ သက်ရလျက်၊ **ရာဂါ**-ဟူသော အဝ-ဓိကို ဆိုခြင်းသည် ရာဂါဒိ အာကတိဂိုဏ်းဖြင့် **ရာဂါ**ဒိ တဒ္ဓိတ်ကို ပြလိုရ်ဆိုသည်။ ။တေန ရတ္တံ-ဟု သုတ်ဌ် မဆိုဘဲလျက် ရတ္တ-အနက်ဌ် ဏ-ပစ္စည်းသက်-သည့်အဖြစ်ကို ဘယ်အတွက် သိအပ်ပါသနည်း ဟူမူ။ ။သုတ်ဌ် ရာဂ-ဟု ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း။ အညတ္ထ သုစ-ဟု လိုအပ်သော**အရာ**အားလုံးကို သိမ်းကျုံးရေတွက်ရ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရတ္တ-အနက်ဌ် သက်အပ်-သည့်အဖြစ်ကို သိရသည်။ ထို့ကြောင့် 'တေန ရတ္တ-မိစ္ဆေ တသ္မိံ အတ္ထေ'ဟု ဝုတ္တိဌ် ဖွင့်ဆိုသတည်း။ ။ပါဏိနီ၊ စန္ဒဝုတ္တိ, တိုဌ်ကား 'တေန ရတ္တံ ရောဂါ' ၄-၂-၁။ ၃-၁-၁၊-ဟု ရတ္တ-သဒ္ဓါနှင့်ပင်ဆို၏။ ကာတန္တ-ဌ် 'ရာဂါနက္ခတ္တ-ယောဂါစ' ၂-၆-၇။ဟု ရာဂါ,သာဆို၍ ရတ္တ,မပါ။ ကစ္စည်းဆရာလည်း မှီရာအားလျော်စွာ 'ဏ ရာဂါ'ဟုသာ ဆိုသတည်း။

အညတ္ထအရ။ ။ဝိဒူရ-အနက်၊နိဝါသ၊ဧာတ၊အာဂတ၊နိယုတ္တ၊သမ္ဘဝ၊**အ**ဿ ဒေဝတာ၊ အဓိတေ၊ ဝိသယ၊ အဿတ္ထိ၊ နိဗ္ဗတ္တ၊ ဣဿရ အနက်တို့ကိုယူ။ ။ဣစ္ဆေဝ မာ,ဒယော,အရ အာဒိဝန်ကို ဝိကာရ၊ ပရိမာဏ၊ ဘဝ၊ အရဟ**တိ**-စသော အနက်မျှားကိုယူ။ ။'အယသော ဝိကာရော အာယသော, ကုဋ္ဌာရော၊ဝိကာရတ္ထ။ ။ ပုရိတော အဿ ပရိမာဏ-ပေါရိသံ ဥဒကံ၊ ပရိမာ**ဏ**တ္ထ။ သရသိ ဘဝေါ-သာရ-သော, သကုဏော၊ သာရသီ သကုဏီ၊ သာရသံ ပုပ္ဖံ၊ ဘဝတ္ထ။ ။သဟဿံ အရ-ဟတိ.တိ-သာဟဿော, အာဒိဝန် ပုံစံ။ ကြွင်းအနက်မျှားမှာ ဝုတ္ထိဌ်ပါပြီ။ ။ အယသော၊ သံ-၏။ ဝိကာရော၊ အထူးကည်း။ အာယသော၊ သံ၏ အထူးဖြစ်-သော။ ကုဋ္ဌာရော၊ ဒါးမ။ **အ**ဿ၊ ထိုရေ၏။ ပရိမာဏ၊ အတိုင်းအရှည်ကား။ ပုရိသော၊ ယောကျ်ားတသူ-လက်ခုပ်တစ်ဖောင်တည်း။ ပေါရိသံ၊ ယောကျ်ား-

http://www.dhammadownload.com

မာသော၊ တန်ဆောင်မုန်းလ။ ဧဝံ၊ တူ။ မာဂသိရော။ မိဂသိ-နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော နတ်တော်လ။ ပုဿော၊ ပုဿ နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော ပြာသိုလ။ မာဃော၊ မာဃနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော တပို့တွဲလ။ *ဖဂ္ဂုနော၊ ပုဗ္ဗဖဂ္ဂုနီ,ဥတ္တရ ဖဂ္ဂုနီ-နက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော တပေါင်းလ။ စိတ္တော၊ စိတြာ နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော တန်ခူးလ။ (ဘယ်ဝှေ့ညာကူး၊ ပုံမထူးသည်၊ တန်ခူးလနှင့် လျော်တော့၏။ ။ ရတုကို ထောက်။ အချို့ကဲား အတာကူးသည်ကို စွဲ၍-တာကူးလ-ဟူ၍လည်း ရေးကြ၏။) ဧဝသာခေါ၊ ဝိသာခါနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော ကဆုန်လ။ ဇေဋ္ဌော၊ ဇေဋ္ဌ နက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော နယုန်လ။ အာသာဠှော၊ ပုဗ္ဗာသာဠှ ဥတ္တရာသာဠှ နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော ဝါဆိုလ။*သာဝဏ္ဏော၊သာဝဏ, နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော ဝါခေါင်လ။ ဘဒ္ဒပဒေါ၊ ပုဗ္ဗ ဘဒြပိုက်, ဥတ္တရဘဒြပိုက် နက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော တော်သလင်းလ။ အဿယုဇော၊အဿယုဇနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော သီတင်းကျွတ်လ။ ။*သ-ဏ-ကာရ-ကော၊ဏ-အက္ခရာအနုဗန်ရှိသော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းနှောင်းသော်လည်း။ နီလ-ပီတာ.ဒေါ၊ နီလ,ပီတ,စသည်၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ပြုသည်။ နဟောတိ၊မဖြစ်၊ပုဿ သဒ္ဒသ ၏။ ပ-ကာ

တသ္မ လက်ခုပ်တစ်ဖောင်ရှိသော။ ဥဒကံ၊ ရေ။ သရသီ၊ ရေအိုင်၌။ ဘဝေါ ဖြစ်သည်တည်း။ သာရသော၊ ရေအိုင်၌ဖြစ်သော။ သကုဏော၊ ခေါက်ရှာဌက်ဖို။ သာရသီ၊သော။ သကုဏီ၊ ခေါက်ရှာဌက်မ။ သာရသံ၊ သော။ ပုပ္ပံ၊ ပဒုမ္မာပန်း။ သဟသီ၊ တစ်ထောင်။ အရဟတိ၊ ထိုက်တန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာကသော၊ မည်၏-ပုံစံနှက်။

ဆောင်ပုဒ်-"**သမ္ဘဟ, ဇာတ, အာဂတာ၊ ဣဿရာ, ယုတ္တာ, နိ၀ါသံ။**
ဝိဒူရံ ဝိသယံ,မိဇော ဝိကာရ, ဘ၀, အရဟော။
နိဗ္ဗတ္တ, အဿ ဒေ၀တာ အဿတ္ထာ, ပရိမာဏာ.ဒေါ။
ဏ, ရာ၀ဏ သုတ္တော အညတ္ထာ၊ ပုံစံညီ, ဝုတ္တိမြတ်ဆရာ"

စ-သဒ္ဒတ္ထ။ ။စ-သဒ္ဒါ အညမည သမုစ္စည်း။ ။တစ်နည်း၊ အ၀ုတ္တသမုစ္စည်း။ သုတ်၌ မဆိုအပ်သော ဇာတ, ဝသတိ, ဟိတ, အရဟတိ-စသော အနက်တို့၌ ဏေယျ-ပစ္စည်းကို ဆည်းသည်-ရှု။ ။'ဗာရာဏသိယံ ဇာတော ဝသတိ ဝါ.တိ-ဗာရာဏသေယ္ယော၊ ဗာရာဏ သေယ္ယကော၊ ကာ.ဂမော။ ဧဝံ-စမ္မေယ္ယကော၊ သာလေယ္ယကော၊ မိဓိလေယ္ယကော+ဇနော၊ ဇာတ ဝသတ္ယ.တ္ထ။ ပထဝေ ဟိတံ-ပါထေယ်ျ၊ မိတု ဟိတာ မေတ္တေယ်ျ ပိတ္တေယ်ျ.ဟိတတ္ထ။ ဒက္ခိဏံ အရဟတီ.တိ ဒက္ခိဏေယ္ယော-အရဟတ္ယ.တ္ထ'ပုံစံ။ ။တစ်နည်း-ပထမံ ဒိဋ္ဌ, ပရိဂုတ-အနက်စသောအနက်တို့၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်။ ။ဝသိဋ္ဌေန ပထမံ ဒိဋ္ဌံ-ဝါသိဋ္ဌံ၊ သာမဝေဒ သတ္ထံ သုဂတေန ပထမံ ဒိဋ္ဌ-သောဂတံ။ တေပိဋ္ဌကံ ဗုဒ္ဓ၀စနံ၊ ဝရုဏေန ဒုဿီလ တာပသေန ပထမံ ဒိဋ္ဌာ ဝါရုဏီ။ မဇ္ဈံ(သေရည်၊ ယစ်မျိုး)သူရေန ဝန စရကေန ပထမံ ဒိဋ္ဌာ သုရာ။ (သေရည်) အာ-ပစ္စည်းသက်၊ အစသရ ဥကို-ဥ-ရသ ပြု။

http://www.dhammadownload.com

ရော၊ပ-၏မှီရာ ဥ-အက္ခရာသည်။ ဝုဒ္ဓိ၊သည်။ နဟောတိ၊မဖြစ်။ သိရော.တိ၊သိရော-ဟူသောပုဒ်သည်။ သိရသံ၊သ-လာ၍၊သိရသံအပ္ပြကို။ နဝဒေ၊မဆိုရာ။ ။သိက္ခာနံ၊ သိက္ခာတို့၏။ သမ္ဘဝေ၊ အပေါင်းတည်း။ သိက္ခော၊ သိက္ခာတို့၏ အပေါင်း သိက္ခာနံ၊ ထမင်း (ဆွမ်း) တို့၏။ သမ္ဘဝေ၊ တည်း။ သိက္ခာ၊ထမင်း(ဆွမ်း)တို့၏ အပေါင်း။ ဧဝံ၊ တူ။ ကာပေါ၊ကောဝ၊ ခိုဌက်အပေါင်း။ မာယုရော၊ ဥဒေါင်းဌက် အပေါင်း။ ကောကိလော၊ ဥသြဌက်အပေါင်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားသည်။ အဿ၊ ထိုသူ၏။ ဒေဝတာ၊ကိုးကွယ်ရာနတ်တည်း။ ဗုဒ္ဓေါ ထိုသူ၏ ကိုးကွယ်ရာ ဘုရား-နတ်။ ဧဝံ၊ တူ။ ဘဒ္ဒေါ၊ ထိုသူ၏ကိုးကွယ်ရာ ဘဒ္ဒနတ်။ မာရော၊ ထိုသူ၏ ကိုးကွယ်ရာ မာရ်နတ်။ မဟိန္ဒော၊ ထိုသူ၏ကိုးကွယ်ရာ သိကြားနတ်။ ဝေဿဝဏော၊ ထိုသူ၏ ကိုးကွယ်ရာ ဝေဿဝဏ်နတ်။ ယာမော၊ ထိုသူ၏ကိုးကွယ်ရာ ယမနတ်။ သောမော၊ ထိုသူ၏ကိုးကွယ်ရာ လ-နက်။ နာရာယဏော၊ ထိုသူ၏ကိုးကွယ်ရာ ဗိဿဏိုးနတ်။

ထို့ကြောင့် ကုမ္ဘဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌။ ။'ပထမံ ဒိဋ္ဌိ.မုပါဒါယ သုရေနစ,ဝရဏော-နစ ဒိဋ္ဌတ္ထာ တဿပါနဿ သူရာ.တိစ ဝရဏာ.တိစ နာမံ ဇာတံ'ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်သတည်း။ ။သူရာမည်သော မှဆိုးနှင့်၊ ဂရုဏမည်သော ဒုဿီလ ရသေ့နှစ်ဦးတို့ ရှေးဦးစွာ တွေ့မြင်ကြ၍ ၎င်းအရက်-စသောယစ်မျိုးကို သူရာ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝရဏ-ဟူ၍လည်းကောင်း တွေ့မြင်သူတို့၏အမည်ကိုစွဲ၍ ခေါ်ဆိုသမုတ်ကြသည် ဟူလို။ ။ဝသိဋ္ဌော၊ ဝသိဋ္ဌရသေ့သည်။ ပထမံ ဒိဋ္ဌံ၊ ရှေးဦးစွာ တွေ့မြင်အပ်သတည်း။ ဝါသိဋ္ဌံ၊ ဝသိဋ္ဌရသေ့ ရှေးဦးစွာတွေ့မြင်သော။ သာမဝေဒ သတ္ထံ၊ သာမဗေဒင်ကျမ်း-စသည်အနက်ပေး။ ။ပရိဝုတ-အနက်၌ 'ဝါတ္ထာ၊ ဒေပေါ၊ ဝေ-ယဗ္ဗော' စသည်ကိုထုတ်။ ။'ဝတ္ထတိ ပရိဝုတော ရထော.ဝတ္ထော။ ဒီပိနော ဝိကာရောစမ္မံ-ဒေပံ၊ ဒေပေန ပရိဝုတော ရထော ဒေပေါ။ ဗျဂ္ဃဿ ဝိကာရော စမ္မံ-ဝေယျဂ္ဃံ၊ ဝေယျဂ္ဃေန ပရိဝုတော ရထော-ဝေယျဂ္ဃော'လုပ်၊ ပရိဝုတအနက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ဝတ္ထေဟိ၊ ကတ္တိပါ-စသော အဝတ်အထည်တို့ဖြင့်။ ပရိဝုတော၊ ဖုံးအုပ်ချုပ်လုပ်အပ်သော။ ရထော၊ ရထား။ ။ဒီပိနော၊ သစ် (ကျားသစ်) ၏။ ဝိကာရော၊ အထူးဖြစ်သော။ စမ္မံ၊ သားရေတည်း။ ဒေပံ၊ သစ် (ကျားသစ်) ရေ။ ဒေပေန၊ သစ်ရေဖြင့်။ ပရိဝုတော၊ ဖုံးအုပ်၍လုပ်အပ်သော။ ရထော၊ တည်း။ ဗျဂ္ဃဿ၊ ကျား၏။ ဝိကာရော၊ တည်း-ပေး။

"ကဒါ.ဟံ သုဝဏ္ဏ.ရထေ၊ သန္ဒဒ္ဒေ ဥဿိတ.ဒ္ဓဇေ။
ဒေပေ အထောပိ ဝေယျဂ္ဃ၊သဗ္ဗာ-လင်္ကာရ-ဘူသိတေ။" ဇနကဇာတ်

'မဟာယ ပဇ္ဇဏ္ဏာမိ၊ တံ ကုဒါသု ဘဝိဿာမိ'။မှာစပ်။ ။'ဒေပေ အထောပိ ဝေယျဂ္ဃေ.တိ ဒီပိ စမ္မ, ဗျဂ္ဃ စမ္မ ပရိက္ခိတ္တေ ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ဤအလို 'ဒေပေန ပရိက္ခိတော ရထော-ဒေပေါ' ဟူ၍လည်း လုပ်နိုင်၏။ ။'ဒီပေ အထောပိ ဝေ-ဗျဂ္ဃေ-'ဟု စာအမျှား ရှိကြ၏။ ဏ-ပစ္စယ်သိဒ္ဓိဖြစ်၍ ဝုဒ္ဓိနှင့်သာလိုသည်။ ။ပါဏိ

http://www.dhammadownload.com

သံ၀ဿ၏ တန္ဒစ်ပတ်လုံး။ အဓိတေ၊သင်ယူ၏။ သံ၀ဿရော၊ တန္ဒစ်ပတ်လုံးသင်ယူသူ။ ဝေ၊တူ။ မောဟုတ္တော၊ တမုဟုတ်မျှသင်ယူသူ။ နေမိတ္တော၊ နိမိတ်ကျမ်းကို သိမြင်တတ်သောဆရာ။ အင်္ဂ၀ိဇ္ဇာ၊ အင်္ဂ၀ိဇ္ဇာကျမ်းကို သိမြင်တတ်သောဆရာ။ ဝေယျာ ကရဏော၊ သဒ္ဒါကျမ်းကို သိမြင်တတ်သောဆရာ။ ဆန္ဒော၊ ဆန်းကျမ်းကို သိမြင်တတ်သောဆရာ။ ဘာသော၊ဘာသကျမ်းကို သိမြင်တတ်သောဆရာ။ (ပါဏိနီ-အဖွင့် မဟာ ဘာသ, သာရသ္ဝတ,-အဖွင့် လဃုဘာသ,ကျမ်းတို့ကိုယူ)။ စန္ဒော၊ စန်းကျမ်းကို သိမြင်တတ်သောဆရာ။ (စန္ဒဂေါမိဆရာ စီရင်သော စန္ဒ ဝုတ္တိ

နီ-၌ ပရိ၀ုတော ရထော' ၄-၂-၁၀။ဟု သုတ်တည်း။ ။'၀ဏ္ဏတိ ပရိ၀ုတော ရထော၊ ရထောတိကိ'? ၀ဏ္ဏေန ပရိ၀ုတော ကာယော၊ သမန္တတော ဝေဌိတော ပရိ၀ုတော,တိ ဝုစ္စတေ၊ တေန,ဟ ဆဏ္ဍေဟိ ပရိ၀ုတော ရထော' သိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ။ ။'တတိယန္တာ ပရိ၀ုတော ဣစ္စုးတ္တေ ဏာ,ဒယော ဘ၀န္တိ၊ ယော ပရိ၀ုတော, သ ဧ ရထော' သရလာ။ 'ဒေ၀-ဝေယျ၀ိ အဉ်' ပါဏိနီ၊ ၄-၂-၁၂။ ။ဒီပံ-ဗျ၀ါနံ ဝိကာရဘူတေ စမ္မနိ ဒေ၀-ဝေယျ၀ေ၊ တေ၀ံ တတိယန္တ-သမတ္ထာနံ ပရိ၀ုတော ရထော ဣစ္စေ,တသ္မိ' အတ္ထေ အဉ်-ပစ္စယော ဘ၀တိ၊ အဏ် အ၀ဝါဒေါ၊ သရေ ဝိသေသော၊ ဒေ၀ေန ပရိ၀ုတော ရထော-ဒေ၀ေါ။ ဝေယျ၀ေ၊ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။အဉ်-ပစ္စည်း၊အဏ်အ၀ဝါဒသုတ်-ဟူ၏။

ဝုတ္တိ၌ရှင်းချက်။ ။*ကသာ၀ေန ရတ္တံ ဝတ္ထံ၌ ကသာ၀ေန၊ နီ,၀ါ,စပ်ဆောင် စကားရောင် ဆေးမျိုးဖြင့်ဟု တစ်နည်း အနက်ပေးခဲ့သည်ကား။ ။'ကသာယ ရတ္တပီတ မိဿိတ-၀ဏ္ဏော'ဟူသော ထောမနီဓိကို မျှော်သည်။ ။'တုဝရော ကသာ ယော မိတ္တီ၊ မခုရော လ၀ဏော ကဋ္ဌ၊ တိတ္ထော အမ္ဘိလော ရသာ ဆ၊ ပုလ္လင်္ဂ်ော-ဗ္ဗတီ,တိသု' အမရကောသ အဆိုရှိ၍။ ကသာယ,ကသာ၀,တုဝ,သဒ္ဒါမျှားကား ပရိယာယ်၊ ချို,ချဉ်,စပ်,ငန်,ဖန်,ခါး,ရသာခြောက်ပါးတည်း။ ယင်းသဒ္ဒါမျှားသည် ထိုရသာခြောက်ပါးရှိသော ဂုဏော ဒြပ်ကိုလည်းဟောနိုင်၏။ သို့ရာတွင် ဆရာတို့ကား ကသ၀-သဒ္ဒါ အဖန်,ခ၁တ်၊ အဖန်,အရသာကို အမာခံ, ပခာနထား၍ အဖန်-ဟူသော အနက်ကိုသာ အထင်အရှား အသုံးပြုကြသည်ကို စွဲ၍ 'ကသာ၀ေန၊ အဖန်ရည်ဖြင့်'ဟု အနက်ပေးကြသည်။ ။*'ကတ္တိကာယ နိယုတ္တော မာသော'၌ မာသ-သဒ္ဒါ စန်းခေါ်သော လမင်းကိုဟော၏-'ကတ္တိကာယ၊နှင့်။ နိယုတ္တော၊ သော။ မာသော၊ လမင်းတည်း'-ပေး။ ထိုဌာနီ လမင်း၏အမည်ကို၊ ဌာန,တန်ဆောင်မုန်းလ၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာအားဖြင့် ကတ္တိက မာသ ခေါ်သည်။ထို ကြောင့် ကတ္တိကော၊ကတ္တိကာနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော တန်ဆောင်မုန်းလ-ဟု အနက်ပေးခဲ့သည်။ ။လနှင့် စန်းယှဉ်နက္ခတ်တို့၏ လပြည့်နေ့ သန်းခေါင်အခါ ယှဉ်သည်ကိုယူ။ ။'တတ္ထ ပုဏ္ဏ စန္ဒော သောဌသ ကလာ ပရိပုဏ္ဏော သုက္ကပက္ခဒသီ

http://www.dhammadownload.com

ဗျာကရဏ်းကျမ်းကိုယူ)။ *ဝသာဒါနံ၊ ခြေသေ့တို့၏။ ဝိသယော၊ နေရာဖြစ်သော။ ဒေသော၊ အရပ်တည်း။ ဝါသာဒေါ၊ ခြေသေ့တို့၏နေရာအရပ်။ ဧဝံ၊ တူ-ကုမ္ဘော၊ အိုးတို့၏နေရာ။ သာကုတ္တော၊ ငှက်တို့၏နေရာ။ အာတိ သာရော၊ ညည့်သည်တို့၏ နေရာ (အာတိ သာရောတိ အာဂန္တုက ဇနာနံ ဌာနံ' နာ)။ အသ္မိ' ပဒေသေ၊ ဤအရပ်၌။ ဥဒုမ္ဗရာ၊ သဖန်းပင်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။

တိထိယာ အန္တေ ဟောတိ၊ တထာ ဟိ ဝုတ္ထံ သိဒ္ဓန္တေသု 'နက္ခတ္တနာမေန မာသော ဥ ယျာ သဗ္ဗန္ဓ-ယောဂတော ဣစ္စာ.ဒိ' ဗာ-ဠိ။ ။ဖဂ္ဂုန-၌အချို့ ဏ-ကြီးနှင့် ရှိကြ၏။ သက္ကတ-၌ နေ-ငယ်နှင့်ရှိ၏။ ။'ဖဂ္ဂုန-ပုံ၊ ဖဂ္ဂ၊ စုဏ္ဏဘေဒေါ နီယတေ အသ္မိ'၊ နီ၊ဘု၊ ဖဂ္ဂုနေ မာသိ'ထောမနီဓိ။ ။နက္ခတ္တယောဂ လ-စုံကို ဝေါဟာရ မာသ အစဉ်အတိုင်း အကျဉ်းမှတ်ရန် အောက်၌ ဖော်ပြအံ့-

"စိတ္တော ဝေသာခေါ ဇေဋ္ဌော စ အာသဠှော သာဝဏော ပိစ။
ပုဗ္ဗ.ဘဒ္ဒရ-ဘဒ္ဒပဒေါ၊ အဿယုဇ္ဇော စ ကတ္တိကော။
မာဂသိရော ပုဿော မာဃော၊ ဖဂ္ဂုနော.တိ ဒုဒေ ဒသ။"

နဝုဒ္ဒိ ဂါထာ၌ရှင်းချက်။ ။'ဝုဒ္ဓါ.ဒိ သရဿ ဝါ သံရော.ဂန္ထဿ သ-ဏော၊' ဥပဒေ-ပုဒ်မ(၄၀၀) အရ ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းနှောင်းရာ သံယုဂ် အဆုံးမရှိသော အစ,ဗျည်း အစိတ်များကို ဝုဒ္ဓိပြုရိုးတည်း။ သို့သော် 'နီလေန ရတ္တံ-နီလံ၊ ပီတေန-ရတ္တံ ပီတံ' စသည်၌ ဏ-ပစ္စည်းပင်နှောင်းသော်လည်း ဂုဏ ဝါစက သဒ္ဒါ များဖြစ်၍၊ သို့မဟုတ် ဥပစာသဒ္ဒါများဖြစ်၍ (ဂုဏ်၏အမည်ကို ဂုဏောဖြင့်ပင်၌ တင်သည့် ဂုဏ္ဍ ပစာ)နေလံ ပေတံဟု ဝုဒ္ဓိမပြုရ။ ဝုဒ္ဓါဒိ,သုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် မြစ်သည်-ဟူလို။ထို့ကြောင့် 'နဝုဒ္ဓိနီလ ပီတာဒေါ' စသည်ကိုမိန့်သည်။ ။သက္ကတ-၌ အကားပစ္စည်းသက်၏။ 'နီလျာအန်။ ။ပီတာကန်' ဝါကတ္ထိက၊ ၄-၂-၁။ ။'နီလျာအန် ဝတ္ထဗ္ဗော နီလီယ-ရတ္တံ-နီလံ,ဝတ္ထံ။ ပီတာ ကန် ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ပီတေန ရတ္တံ-ပီတကံ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။ယင်းသုတ်များကား အဏ် ပဝါဒ၊ သို့မဟုတ် ဏ.ပ္ပစ္စယ.ပ္ပ ဝါဒသုတ်တည်း။ ။'နီလျာ အနီ.တိ ဝတ္ထဗ္ဗော ဣတိသေသော၊ အဏော ပဝါ ဒေါ၊နီလီ သြသဒိ ဝိသေသော။ ပီတာ ကန် အဏော.ပဝါဒေါ၊ ပီတံ ဟရိတာလ ကာဒိ ဒဗ္ဗံ'ဗာလမနောရမာ-ဠိ။ ။မောဂ္ဂလ္လာန်,ပဒသာဓန-တို့၌ကား နီလ,ပီတ, စသော သဒ္ဒါများကား ဂုဏ်ဟော သဒ္ဒါမျိုးဖြစ်၍၊ ယင်းတို့သည် ဥပစာအားဖြင့် ဂုဏောဖြင်ကိုလည်း ဟောနိုင်သောကြောင့်၊ ဂုဏော ဝါစက, ဏ,ပစ္စည်းပင် မသက်သော်လည်း ထိုအနက်ကိုဟောနိုင်၍ ဏ-ပစ္စည်းကို စီရင်ဖွယ်မလို-ဟူ၏။ ။'ဣဒ ကသ္မာ နဟောတိ နီလံ ပီတန္တိ၊ ဂုဏဝစနတ္တာ ဝိနာပိ ဏေန ဏတ္ထ.ဿာဘိဓာ နတော'မောဂ္ဂလ္လာန်။ ။'ဂုဏဝစနတ္တာတိ ဂုဏ ဝစနာနံ ဂုဏဝတော ဒဗ္ဗဿာပိ ဥပစာရဝသေန ကထနတော ကတ္ထဿ.ဘိဓာနတော.တိ ဏ.ပ္ပစ္စယေန ယော

http://www.dhammadownload.com

ဩဒုမ္ဗရော၊မည်၏။ *သာဂရေဟိ၊ သာဂရမင်းသားကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တော၊ ဖြစ်သည်တည်း။ သာဂရော၊သာဂရမင်းသားတို့ကြောင့်ဖြစ်သော သမုဒ္ဒေါ။ အသ၊ ထိုသူ၏ နိဝါသော၊ နေရာသည်။ သာဂလံ၊ သာဂလမ္မိုတည်း။ သာဂလော၊ သာဂလမ္မိုနေရာရှိသည်။ အသ၊ ၏။ နိဝါသော၊သည်။ မာထုရာ၊မထုရမ္မိုတည်း။ မာထုရော၊ မထုရမ္မိုနေရာရှိသည်။ မာထုရာယ၊ မထုရပြည်ကို။ ဣဿရော၊ အစိုးရသည်တည်း။ မာထုရော၊ မထုရပြည်ကိုအစိုးရသောမင်း။ ဣစ္စေဝ၊ မာဒယော၊ ဤသို့အစရှိသော ပုံစံတို့ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

အတ္ထော ဘိဓေယ်တော၊ တဿ ကထနတော၊ အတ္ထ၊မဘိဓေတုံ ပစ္စယော ဝိဓေယ်တော၊ သော စေ အတ္ထော တ၊ပ္ပစ္စယံ ဝိနာပေ ဝိညာယတေ၊ နိရတ္ထကော တဿ ဘာဝေါ၊တိ အဓိပ္ပါယော။ ကတံ?ကာသာဂါ ဂဒြိဘဿကဏ္ဏာ,ဟာလိဒ္ဓါ ကုက္ကုဠ္ဌဿပါဒါ၊တိ ဥပစာရ ဝသေန ကာသာဝါ၊ဒိသဒ္ဓါ ဂဒြိဘဿကဏ္ဏာ၊ဒေါ ဝတ္ထုန္တေ'ကာသာဝါ ဣ၀ ကာသာဝါ,ဟာလိဒ္ဓါ ဣ၀ ဟာလိဒ္ဓါ'တိ''ဗုဒ္ဓိ၊ပ္ပသာဒနီ။ ။ကာတန္တ ဒ္ဋီကာ လည်း အန်,ကန်,ပစ္စည်းကိုအလိုမရှိ။ ။'နီလီ ပီတီဟိ အန်,ကန်,ဣတိ နှ ဝ'တ္ထုဗ္ဗံ၊ နီလဂုဏ ယောဂါ နီလံ၊ဖီတ ဂုဏယောဂါ ပီတံ သ,တ္ထေကော ဘ၀တိ။ ယဒါတု နီလျာ ပီတတျာ ဝါ ဝဏ္ဏန္တရ၊မာပါဒိတ၊ပီတိ ဝိ၀ကွာ၊ တဒါပိ အန် နတ္ထိ အနဘိဓာနာတော'ဌင်း ဒ္ဋီ။ ဤဆရာတို့အလို ဏ-ပစ္စည်းသက်ဖို့ မလိုပြီ ဟူလို။

ပုဿေန နိယုတ္တော မာသော-ပုဿော-ဌ,သ-သံယုတ်ကြောင့် အစသရ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိမပြုရ။ ။သံယုတ်နှောင်းလျက်၊ အင်္ဂါပျက်၍ တေသု ဝုဒ္ဓိ,ဖြင့် ဝုဒ္ဓိပြုထားရသော 'ကောဏ္ဍညော'ပုံစံမျှားလို တေသု ဝုဒ္ဓိ,ဖြင့် ဝုဒ္ဓိ ပြုသင့်သည်မဟုတ်လော-ယူပြန်မူ။ ထိုသုတ်ဌ် ကွစိ-သဒ္ဓါလိုက်သည့်ပြင်၊ ပိဋကတ်တော်ဌ် ပေါ်သော ဟု ရှုပ်မရှိ၍ ဝုဒ္ဓိ မပြုရ။ ထို့ကြောင့် 'ပ-ကာရော ပုဿ သဒ္ဒဿ' ဟု မိန့်သည်။ ။ ဓာဂသိရော-ဌ, သိရောသည် မနောဂိုဏ်းသဒ္ဒါဖြစ်၍ မာနသံ-ပုဒ်ကဲ့သို့၊ သ-လာ၍ သိရသံ-ဟု မထားမဆိုရ။ သိရသဒ္ဒါ ပကတိဦးခေါင်းကိုမဟော၊ သား, သမင် ဦးခေါင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော မိဂသီ-နက္ခတ်ကို ဟော၍ မနောဂိုဏ်းသို့ မဝင်သော ကြောင့်-ဟူလို။ ။'မဂဿ သိရော-မဂ-သိရော, သားဦးခေါင်းကိုကောက်။ ။ 'မဂသီရေန သဒိသော နက္ခတ္တော-မဂ-သိရော' သားဦးခေါင်း သဏ္ဌာန်ရှိသော မိဂသီ နက္ခတ်ကိုကောက်။ ။'မဂသီရေန နိယုတ္တော မာသော-မာဂ၊သိရော' ဝိဂသီ နက္ခတ်နှင့် စန်း, ယှဉ်သော နတ်တော်လကုံကောက်။ ။*သကလ၊မဿ နိ၀ါသော-သာကလော'ပုံစံ၀ယ်၊ ရှ-ဌ, ပထမ အက္ခရာကနှင့် 'သာကလော'ဟု ရှိ၏။ သီဟိုဠ်မူလည်း အတူပင်။ ။'သာနံ ဓနၜနံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ သာကရော၊ သော ဇ ဝ သာ၀ လံ၊ ကဿ ဂေါ,ရဿ လော၊ အ-ကာရဿ ဒီဃော'ဟု အဘိဓာန၊ပ္ပ ဒီပိကာ သူစိ အဆိုရှိ၍ တတိယကွရာ ဂ-နှင့်သာ အသင့်မှတ်။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်*။ ။'ဝသံ အဒေန္တိ ဘက္ခန္တိ.တိ-ဝသာဒါ'လုပ်၊ ခြသေ့် စသည်ကို ယူ။ ။တစ်နည်း၊'ဝသာဒါနံ မြေကြန်တတ်သောဆရာတို့၏။ဝိသယော-ဒေသော၊ တည်း'-ပေး။ ဝါသာဒေါ.တိ ဝတ္ထု-ဝိဇ္ဇာနံ ဇနာနံ ဌာနံ'နာ။ ။ကစ္စည်း, ရှု, နီဘိ-စသော မာဂဓျမ်းဂန်တို့၌ 'ဝါသာဒေါ'ဟု ဒန္တဇ တတီယကွဲရာနှင့်သာ ရှိကြကုန်၏။ သီဟိုဠ်မှ,ကစ္စည်း,ရှု-တို့၌- 'ဝသာတီနံ ဝိသယော ဒေသော ဝါသာ တော'ဟု ပထမကွဲရာနှင့်ရှိ၏။ 'ဝသာဝတီနံ.ဝသာတီမည်သော မင်းသားတို့၏'-ပေး။ ။သက္ကတ-၌လည်း 'ဝသာတိ'ပင် ရှိ၏။ ယင်း ဝသာတိ-သဒ္ဒါ ရာဇာဒိ အာကတ်ဂိုဏ်း သဒ္ဒါ-ဟု ဆို၏။ ။'ဝိသယော ဒေသေ' ပါဏိနီ။ ၄-၂-၅၂။ 'တသော.တိ ဆဋ္ဌီသမတ္ထာ ဝိသယော ဣတိ ဗောသ္မိ' အတ္ထေ ယထာ ဝိဟိတံ ပစ္စယော ဘဝတိ၊ ယော သော ဝိသယော ဒေသော စေ, သော ဘဝတိ၊ ဝိသယ-သဒ္ဒေါ ဗဟု.တ္ထော၊ ကွစိ ဂါမသမုဒါယေ ဝတ္ထတေ ဝိသယော လဒ္ဓေါ တိ၊ ကွစိ ဣန္ဒြိယ ဂယ-ဒကွ္ခ ဝိသယော ရူပ.မိတိ၊ ကွစိ အစ္ဆန္ဒ သိလိတေ ဥ-ယျေ-ဒေ ဒတ္ထသ ဝိသယော အနုဝါကော.တိ၊ ကွစိ အညုတ္ထာ-သာဝေ-မစ္ဆာနံ ဝိသယော ဇာလ,မိတိ၊ တတြ ဒေသ.ဂ္ဂဟဏံ ဂါမသမုဒယပ္ပတိ ပတ္တ၂.တ္ထံ၊ သိဝိနံ ဝိသယော ဒေသော-သေဘော၊ ဒေသော.တိကိ? ဒေဝဒတ္ထသ ဝိသယော အနုဝါကော' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။'ရာဇညာဒီဟိ ဝုဉ်'ပါ၊ ၄-၂-၅၃။ ။'ရာဇညာဒီ သဒ္ဒေဟိ ဝုဉ်-ပစ္စယော ဘဝတိ ဝိသယော ဒေသော ဣတ္ထေ တသ္မိ' အတ္ထေ၊ အဏော ပဝါဒေါ၊ ရာဇညာနံ ဝိသယော ဒေသော-ရာဇညကော၊ ဒေဝနာယကော၊ အာကတိဂဏော.ယံ။ မာလဝါနံ ဝိသယော ဒေသော-မာလဝကော၊ ဝေရတ ကော၊ တြေဂတ္ထကော။ ရာဇည၊ ဒေဝယာန၊ သာလက်ာယန၊ ဇာလန္ဓရာယဏ၊ အတ္ထကာမေယ၊ အမ္ဗဋ္ဌိသပုတြ၊ 'ဝသာတ်'၊ ဗေလုဝန၊ သောလုသ၊ ဥဒုမ္ဗရ၊ ဗေလ္ဇလ၊ အဇ္ဇုနာယန၊ သံပိယ၊ ဒါဂ္ဂိ၊ ဥဏ္ဏနတ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။*ရတ္တတဒ္ဓိတ်၊ ကာသာဝံ-ကသာဝေန×ရတ္တံ၊ သည်။ ကသာ ဝေန၊ ဖြင့်။ ရတ္တံ၊ တည်း ဣတိ အတ္ထေ၊ ၌။ ဏ-ရာဂါ တသေဒ=ဤသုတ်ဖြင့် ရတ္တအနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက် (ကသာဝေန×ဏ×ရတ္တံ)၊ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် နာ,သိ-ဝိဘတ်,ရတ္တပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံဏော=အနုဗန် ဏ-ကို ချေ၊ (ကသာဝ+၊) ဝကတိ စသ=၌,စ,ဖြင့် ကသာဝ+အ-ဟု ပကတ်ပြု။ ဝုဒ္ဓါဒိ သရသ ဝါ=အစသရ အ-ကို အာဝုဒ္ဓပြု၊(ကာသာ ဝ+၊)ချေ၊ကပ်၊ နာမ်ဝဲ့သိ-သက် အံ-ပြု ချေ၊ကပ်ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှပ်။ ကသာဝေန×ရတ္တံ×လုယ်ပြီ။ ။ကောသုမ္ဘံ-ကုသုမ္ဘေန× ရတ္တံ၊ ဥ-ကာရသ သြ။ ဟာလိဒ္ဒံ-ဟလိဒ္ဒိယာ×ရတ္တံ။ ပါ၎ဂ်ံ-ပါ၎ဂ်ေန× ရတ္တံ၊ ဏ၊ အ-ကာရသ အာ-ဝုဒ္ဓိ။ ရတ္တဂ်ံ-ရတ္တဂ်ေန×ရတ္တံ။ မဇ္ဇဋ္ဌံ-မဇ္ဇဋ္ဌေန၊ ×ရတ္တံ ကုကုံမံ-ကုကုံမေန×ရတ္တံ၊ ဏ၊သံယောဂန္တတ္ထာ နဝုဒ္ဓိ။ ။*ဣဒံတဒ္ဓိတ်၊သောဏရံ-

http://www.dhammadownload.com

သူကရသ×ဣဒံတည်း။ သူကရသ၊ ဝက်၏။ ဣဒံမံသံ၊ အသားတည်း။ ဣတိ အတ္ထေ၊ ၌။ ဏ ရာဂ ၊=ဣ၊သုတ်ဖြင့် ဣဒံ-အနက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက် (သူကရသ×ဏ×ဣဒံ)၊ တေသံ=သ-ဝိဘတ်,သ-အာဂုံ, ဣဒံ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံဏော အနုဗန် ဏကိုချေ၊ (သုကရ+၊) ပကတိ စသ-၌,စ သုကရ+အ-ဟု ပကတိပြု၊ ဝုဒ္ဓါဒိ=အစသရ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (သောကရ+၊) ချေ၊ ကင်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။မာဟိ သံ-မဟိ သသ×ဣဒံ၊ဏ၊နည်းတူ။(မဟိ သသ ဣဒံ မံသံ,ဣဒံဒဓိ,ဣဒံသပ္ပိ ဝ ၊-မာဟိ သံ)။ ။*အဝိဒူရ တဒ္ဓိတ်။ ဩဒုမ္မ-ဥဒုမ္မရသ×အဝိဒူရေ ပဝတ္တံ။ ဏ-ပစ္စည်းသက် (ဥဒုမ္မရသ×ဏ×အဝိဒူရေ ပဝတ္တံ)၊ တေသံ=သ,သ္မိ-ဝိဘတ်၊ သ-အာဂုံ၊ အဝိဒူရ ပဝတ္တ-ပုဒ်တို့ကိုချေ (ဥဒုမ္မရ×၊)။နည်းတူ၊ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ။ဝေဒိသော-ဝိဒိသာယ×အဝိဒူရေ နိ ဝ ၊သော၊ ဏ၊ ဣ-ကာရသ ဇ။ ။*ဇာတ တဒ္ဓိတ်။ မာထုရော-မထုရာယ×ဇာတော။ ဏ-သက်၊ နည်းတူ။ ။*အာဂတ တဒ္ဓိတ်။ မာထုရော-မထုရာ×အာဂတော။ အာဂတအနက် ဏ-သက်။ ။*နိယုတ္တ တဒ္ဓိတ်။ ကတ္တိကော-ကတ္တိကာယ×နိယုတ္တော။ နိယုတ္တ အနက်၌ ဏ-သက်။ ။မာဂသိရော မာဂသိရေန×နိယုတ္တော၊ဏ၊ အာဝုဒ္ဓိ။ ပုဿော-ပုဿေန×နိယုတ္တော။ ဏ၊ နဝုဒ္ဓိ။ မာဃော-မာဃာယ×နိယုတ္တော၊ ဏ။ ဖဂ္ဂုနော-ဖဂ္ဂုနိယာ×နိယုတ္တော၊ ဏ။ စိတ္တော-စိတ္တာယ×နိယုတ္တော၊ ဏ။ ဝေသာခေါ-ဝိသာခါယ×နိယုတ္တော၊ ဏ။ ဣဿ-ဇ။ ဇေဋ္ဌော-ဇေဋ္ဌာယ×နိယုတ္တော၊ ဏ။ အာသာဋ္ဌော-အာသာဋ္ဌာယ×နိယုတ္တော၊ ဏ။ သာဝ ဏော-သဝ ဏေန×နိယုတ္တော၊ ဏ။ ဘဒ္ဒပဒေါ-ဘဒ္ဒပဒေန×နိယုတ္တော၊ ဏ။ အဿ ယုဇော-အဿယုဇေန×နိယုတ္တော။ ဏ။ ။*သမူဟ တဒ္ဓိတ်။ သိင်္ဂေါ-သိင်္ဂါနံ×သမူဟော၊ ဏ၊ ဘိင်္ဂေါ-ဘိင်္ဂါနံ×သမူဟော၊ ဏ၊ နဝုဒ္ဓိ။ ကာပေါတော-ကပေါ တာနံ×သမူဟော၊ ဏ၊ မာယူရော-မာယူရာနံ×သမူဟော၊ ဏ၊ အာဝုဒ္ဓိ။ ကောလိ လော-ကောလိလာနံ×သမူဟော၊ ဏ။ ။*အဿ ဒေ ဝ တာ တဒ္ဓိတ်၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဗုဒ္ဓေါ×အဿ ဒေ ဝ တာ။ အဿ ဒေ ဝ တာအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၊ နဝုဒ္ဓိ။ ဘဒ္ဒေါ-ဘဒ္ဒေါ×အဿ ဒေ ဝ တာ၊ ဏ။ မာရော-မာရော×အဿ ဒေ ဝ တ၊ ဏ။ မာဟိန္ဒော-မဟိန္ဒော×အဿ ဒေ ဝ တာ၊ ဏ၊ အာ-ဝုဒ္ဓိ။ ဝေဿ ဝ ဏော-ဝေဿ ဝ ဏော×အဿ ဒေ ဝ တာ၊ ဏ၊ နဝုဒ္ဓိ။ ယာမော-ယမော×အဿ ဒေ ဝ တာ၊ ဏ။ အာ-ဝုဒ္ဓိ သောမော-သောမော×အဿ ဒေ ဝ တာ၊ ဏ၊ နာရာယ ဏော -နာရာယ ဏော×အဿ ဒေ ဝ တာ၊ ဏ၊ နဝုဒ္ဓိ။ ။*အဓိတေ တဒ္ဓိတ်။ သံ ဝ ဒ္ဓ ရော-သံ ဝ ဒ္ဓ ရံ×အဓိတေ၊ အဓိတေ အနက်၌ ဏ-သက်။ ။မောဟုတ္တော-မုဟုတ္တံ×အဓိတေ၊ ဏ၊ ဩ ဝုဒ္ဓိ။ ။နေမိတ္တော-နိ မိတ္တံ×အဓိတေ၊ ဏ၊ ဝေ ဝုဒ္ဓိ။ အင်္ဂိ ဝ ဏ္ဍော-အင်္ဂိ ဝ ဏ္ဍံ×အဓိတေ၊ ဏ၊ နဝုဒ္ဓိ။ ဝေ ယျာ ကရ ဏော-ဗျာ ကရ ဏံ×အဓိတေ၊ ဏ၊ (တ.မဓိတေ သုတ်ကိုမှီတွက်) ဆန္ဒော-ဆန္ဒံ×အဓိတေ၊ ဏ၊ ဘာသော-ဘာသံ×အဓိတေ၊ ဏ။ စန္ဒော-စန္ဒံ×အဓိတေ၊ ဏ၊ နဝုဒ္ဓိ။ ။*ဝိသယ တဒ္ဓိတ်။ ဝ ၊သာ ဒေါ-ဝ ၊သာ ဒါနံ×ဝိသ ယော၊ ဝိသယအနက်၌ ဏ-သက်၊ အာဝုဒ္ဓိ။ သာ ကုန္ဓော-သ ကုန္ဓာနံ×ဝိ သ ယော၊ ဏ။ အာ ဘိ သာ ရော-အ ဘိ

http://www.dhammadownload.com

၃၅၃-ဇာတာဒီနံ,မိမိယာ စ။ ။ဇာတာ,ဒီနံ၊ ဇာတာ အစရှိသောသဒ္ဒါတို့၏။ အတ္ထေ၊အနက်၌။ ဣမိ,ယာစ၊ ဣမပစ္စည်း,ဣယပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ဇာတာ ဣစ္စေ၀,မာဒီနံ၊တို့၏။အတ္ထေ၊၌။ဣမ-ဣယ ပစ္စယာ၊တို့သည်။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပစ္ဆာ၊ နောက်၌။ ဇာတော၊ ဖြစ်သည်တည်း။ ပစ္ဆိမော၊ နောက်၌ဖြစ်သည်။

သာရာနံ×နိ၀ါသော၊ ဣ အာ-ဝုဒ္ဓိ။ ။*အဿ ထ္ထိတဒ္ဓိတ်။ ဩဒုမ္ဗရော-ဥဒုမ္ဗရာ× အသ္မိ သန္တိ၊ အဿတ္ထိအနက်၌ ဣ-သက်၊ ဥဩ ဝုဒ္ဓိ။ (အသ္မိ သန္တိ တဒ္ဓိတ်လည်းဆိုနိုင်၏)။ *နိဗ္ဗတ္တတဒ္ဓိတ်။ သာ၀ရော-သာ၀ရေဟိ×နိဗ္ဗတ္တော၊ ဣ-သက်၊ နဝုဒ္ဓိ။ ။*နိ၀ါသတဒ္ဓိတ်။ သာ၀လော-သာ၀လံ×အဿ နိ၀ါသော၊ ဣ-သက်။ မာထုရော-မထုရာ×အဿ နိ၀ါသော၊ ဣ၊ အာ၀ုဒ္ဓိ။ ။*ဣဿရ-တဒ္ဓိတ်။ မာထုရော-မထုရာယ×ဣဿရော၊ ဣ၊ အာ၀ုဒ္ဓိ။

၃၅၃-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဇာတာ,ဒိ၌ အာဒိ-အရ၊ ဘယ်သို့သော အတ္ထကို ယူရမည်နည်း။ ယင်းအာဒိ-အရ အာဒိ၀န်ကို ညွှန်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရန် ရှိသောကြောင့် အာဒိ,ဂ္ဂဟဏေန, စသော ၀ါကျကိုမိန့်-အာဒိ၀န်-အရ၊ နိယုတ္တ,အဿတ္ထိ-စသောအနက်များကိုယူလေ-ဟူလို။ ။နိယုတ္တ တ္ထာ,ဒိ-၌ အာဒိ သဒ္ဒါဖြင့်လည်း ဣဒံ အနက်, ဘ၀ အနက်စသည်ကို ယူ။ သို့အတူက် အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် နိယုတ္တ, အဿတ္ထိ, ဘ၀ 'ဣဒံ အနက်စသည်တို့၌ ဣမ, ဣသ, ဣက-ပစ္စည်းများ သက်ရ၏။ ။ဤ-၌ ဝုတ္တိ ဆရာ ဣက ပစ္စည်းကို အာဒိ၀န်၌ သုင်းထားခြင်းကာ အရိုးမကျ။ အာဒိ-သဒ္ဒါ ပကာရတ္ထဖြစ်၍ ဇာတနှင့် အနက်တူသော အဿတ္ထိ, ဘ၀စသောအနက်များကိုသာ ယူသင့်၏။ ပစ္စည်းကို မယူသင့်။ ရှု-၌ကား 'စသဒ္ဒေန ဣက ပစ္စယော'ဟု စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဣက-ပစ္စည်းကို ဆည်း၏။ သို့အတူက် အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် နိယုတ္တ, အဿတ္ထိ-စသော အနက်တို့၌ ဣမ, ဣယ, ပစ္စည်းသက်။ စ-သဒ္ဒါဖြင့် ယင်းအနက်တို့၌ ဣက-ပစ္စည်းသက်ဟု ခဲ့ယူ၊ ဝုတ္တိ ဆရာကား ပုံစံ၀ါကျ ရှုပ်ထွေးကျယ်ပြားမည်ကြောင့် ချုံးထား, သုင်းညှင်လိုက်သည်ဟု မှတ်။ ။'ဗောဓိယာ ပကွေ ဘ၀ါ ဗောဓိပက္ခိယာ။ ပဋ္ဌ-၀ဂ္ဂေ ဘ၀ါ-ပဋ္ဌ ၀ဂ္ဂိယာ။ ဆ,ဗ္ဗဂ္ဂေ ဘ၀ါ ဆ,ဗ္ဗဂ္ဂိယာ' ဘ၀အနက်၊ 'အတ္ထနော ဣဒံ-အတ္ထနိယံ၊ သဿ အယံ သကိကော' ဣဒံ-အနက်ပုံစံ။

စသဒ္ဒတ္ထ။ ။*ဤသုတ်၌ စ-သဒ္ဒါ ဘယ်အနက်ရှိပါသနည်း။ တစ်နည်း၊ စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယတ္ထ ဇောတကဖြစ်၍၊ ဘယ်အနက်, ဘယ်ပစ္စည်းများကို ဆည်းယူ အပ်ပါသနည်း။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'စ-ဂ္ဂဟဏေန' စသော ၀ါကျကိုမိန့်- စ-သဒ္ဒါ ဖြင့် နိယုတ္တောအနက်၌ ဣယ-ပစ္စည်းကို ဆည်းလေ-ဟူလို။ တစ်နည်း၊ သာ၀ု,ဟိတ, ဘ၀,ဇာတ စသောအနက်များ၌ ဣမ-ပစ္စည်းကိုဆည်းယူလေ။ ။'ကမ္မနိ သာ၀ု ကမ္မည်'အမှု၌ ကောင်းသည်။ 'သဘာယံ သာ၀ု-သမ္ဘံ'သဘင်၌ ကောင်းသည်။ သာ၀ု-အနက်။ ။'ပါဒါနံ ဟိတံ မဇ္ဇံ' ခြေ၏အစီးအပွား-ဆီ။ 'ရထဿ ဟိတာ-ရစ္ဆာ'

http://www.dhammadownload.com

ဇဝံ၊ တူ။ အ န္တိမော၊ အဆုံး၌ဖြစ်သည်။ မဇ္ဈိမော၊ အလယ်၌ဖြစ်သည်။ ပုရိမော၊ ရှေ့၌ဖြစ်သည်။ ဥပရိမော၊ အထက်၌ဖြစ်သည်။ ဟေဋ္ဌိမော၊ အောက်၌ဖြစ်သည်။ ('အညော ဥပရိမော ဝဏ္ဏော၊ အညော ဟေဋ္ဌော စ ဟေဋ္ဌိမော'ဒု-ဥစ္ဆိဋ္ဌ ဘတ္တဇာတ်) ဂေါ်ပိမော၊ ဖမျက် (ခြေမျက်စိ)၌ ဖြစ်သည်။ ဗောဓိသတ္တ ဇာတိယာ၊ ဘုရားလောင်းဇာတ်၌။ ဇာတော၊ တည်း။ ဗောဓိသတ္တဇောတိယော၊ ဘုရားလောင်းဇာတ်၌ဖြစ်သည်။ ဇဝံ၊ တူ။ အဿဇာတိယော၊ မြင်းဇာတ်၌ဖြစ်သည်။ ဟတ္ထိဇာတိယော၊ ဆင်ဇာတ်၌ဖြစ်သည်။ မနုဿ ဇာတိယော၊ လူဇာတ်၌ဖြစ်သည်။ အာဒိ.ဂ္ဂဟဏေန၊ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့်။ *နိယုတ္တ.တ္တာ.ဒိတောပိ။ နိယုတ္တ-အနက် စသည်၌ လည်းကောင်း တဒဿ.တ္တာ.ဒိတောပိ၊ တံ အဿ အတ္ထိ အနက်-စသည်၌လည်း

မှတ်ချက်။ *နိယုတ္တ တ္တာဒိတော ပိ' တဒဿတ္တာဒိတောပိ-၌ တော ပစ္စည်းကို 'အာဒိတော ဥပသမ္ပန္န' သိက္ခိတပ္ပံ သ-မာတိက'၌ ကဲ့သို့ သတ္တမျတ္ထ ကြ, နိသျတ္ထိ၌ကား 'နိယုတ္တအနက်ရှိသော ပုဒ်စသည်မှလည်းကောင်း၊ သဒ္ဒါစသည်မှလည်းကောင်း-ဟု ပေးကြ၏။ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းမျှားကား သဒ္ဒါ,ပုဒ်နောင်မသက်၊ နိယုတ္တစသော အနက်ဝယ် အလယ်၌သာ သက်။ ရ၍ မကောင်း။ ။ဝုတ္တိကိုလည်း-အာဒိဂ္ဂဟဏေန နိယုတ္တ-အဿတ္တာ.ဒိ အတ္ထေပိ ဣမ-ဣယ ဣက-ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ'ဟု ပြင်ဖို့ကောင်း၏။

လမ်း၊ ဟိတအနက်။ ။'ဂါမေ-ဘဝေါ ဂါမ္မော' ရွာသူတို့၏အကျင့်။ 'ဂေါသု ဘဝံ-ကဗျ'နှားတို့၌ဖြစ်သော နှားနို့ထောပတ် စသည်။ ဘဝတ္ထ။ ။'တနုတော ဇာတံ-ထည်'နို့ ရည်။ ဇာတတ္ထ။ အစဉ်အတိုင်းပုံစံ။ ။တစ်နည်း၊ ဝိဒိတ, ပရိယာ-ပန္ဒ,သမ္မတ, အနက်တို့၌ ဏိယ, ဏိယ သက်။ ။'လောကေ ဝိဒိတံ, ပရိယာပန္ဒံ, လောကေနဝါ သမ္မတန္တိ-လောကိယံ လောကိကံ' လောက၌ ထင်ရှားကျိုးဝင်၊ လူတိုသမုတ်အပ်သည်။ ပုံစံ။ ။တစ်နည်း၊ ဓာရေတိ အနက်၌-အာယိက၊ ဘဝ အနက်၌-အစ္စ၊ အဿတ္ထိအနက်၌-ဣမိက-သက်။ ။ဣဏံ ဓာရေတီ.တိ-ဣဏာ ယိကော'မြီစား။ ရည္ယာ အမာ သဟ ရာဇကိစ္စေသု ဘဝတီ.တိ-အမစ္စော, မင်းတိုင်ပင်အမတ်။ 'အမာ.တိ သဟ.တ္ထေနိပါတော၊ အမာ-သဟ ဘဝတီ.တိ-အမစ္စော' ဗုဒ္ဓိ ပ္ပသာဒနီ။ ။'ဘတ္ထ ဘတ္ထ ရာဇကိစ္စေ ရည္ယာ အမာ **သ**ဟ ဝတ္တန္တိ-**တိ** အမစ္စာ ယေဟိ ဝိနာရာဇကိစ္စံ နပ္ပဝတ္တကိ' ပါထေယျ-စက္ကဝတ္တိသုတ်-ဋီ။ ။'ဂါဝေါ အဿ အတ္ထိ.တိ-ခဂါမိကော'နှားသူဌေး၊ ပုံစံ။ ။ဇာတာဒီနံ ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂ ဖြင့် နိယုတ္တအနက်၌ ဣမန္တ-ပစ္စည်းလည်းသက်ရ၏။ 'သတ္တေ ပါပေ နိယောဇေတိ, သယံ ဝါ နိယုတ္တောတိ ပါပိမာ' မာရော-မာရ်နတ်၊ ပုံစံ။

http://www.dhammadownload.com

ကောင်း။ ဣမ-ဣယ-ဣက-ဣစ္ဆေတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တု၊ ကုန်၏။အန္တေ၊ ၌၊ နိယုတ္တောဿ၊ တည်း။ အန္တိမော၊ အဆုံး၌ယှဉ်သည်၊ ဧဝံ၊ တူ။ အန္တိယော၊ အန္တိ-ကော၊ အဆုံး၌ယှဉ်သည်။ အဿ၊ ထိုသူအား။ ပုတ္တော၊ သားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဝါ ကား။ တသ္မိံ၊ ထိုညဉ့်။ ပုတ္တော၊ သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့် ပုတ္တိ-မော၊ ပုတ္တိမ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ပုတ္ထိယော ပုတ္တိကော၊ သားရှိသည်။ ကပ္ပိယော၊ ကပ္ပိကော၊ အကြံအစည်ရှိသည်။ စ-ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်၊ နယုတ္တ-တ္ထေ၊ နိယုတ္ထ-အနက်၌၊ ကိယ-ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇာတိယံ၊ ပဋိသန္ဓေ၌။ နိယုတ္ထောဿ၊ တည်း။ ဇာတိကိယော၊ ပဋိသန္ဓေ၌ယှဉ်သည်။ အန္ဓေ၊ ကန်းသည်၌၊ နိယုတ္ထောဿ၊ တည်း။ အန္ဓကိယော၊ ကန်းသည်၌ ယှဉ်သည်။ ဇာတိယာ၊ ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့်။ အန္ဓော၊ ကန်းသည်တည်း။ ဇစ္စန္ဓော၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကန်းသည်။ ဇစ္စ-န္ဓော၊ ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့် ကန်းသည်၌ နိယုတ္ထောဿ၊ တည်း၊ ဇစ္စ-န္ဓကိယော၊ ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့် ကန်းသည်၌ ယှဉ်သည်။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဇာတာ-ဒိ၌ အာဒိအရ၊ နိယုတ္ထ, ဘဝါ၊ ဣဒါ မတ္ထိ၊ ယာဘိတချက် စ-တ္ထက်ဂ၊ ယင်း-အတ္ထမှာ၊ ဣကိယာ-တည်း၊ ထဝါ ဟိတ၊ ဘဝဇာတာ-သာ ဝုတ္ထာ-ကျ၊ တဖန်-ဝိဒိတာ၊ မရိယာ ပန္ဒ၊ သမ္ဘတ ၌၊ ကိက ကိယ၊ ဝေရေတျ၊ ဘဝတ္ထ၌၊ အာရိက အစ္စာ၊ အဿတ္ထ၊ ဣမိက ဝိဘာဂဖြင့် နိယုတ္ထနက် သက်-ဣမန္တ၊ အကျဉ်းပြု-သောတုမှတ်ဖို့ရာ။**"

ရှုပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ပစ္ဆိမောကို-ပစ္ဆာ×ဇာတာ-တည်။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ ဇာတာ၊ တည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ ၌။ ဇာတာ-ဒိန=ဤသုတ်ဖြင့် ဇာတ အနက်၌ နစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ ဣမ-ပစ္စည်းသက် (ပစ္ဆာ×–ိမ×ဇာတော)၊ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် တဒ္ဓိတ်၏ သ္မိံ, သိ-ဝိဘတ်၊ ဇာတပုဒ်တို့ကိုချေ (ပစ္ဆာ×–ိမ) ပကတိ စသ=၌၊ ပစ္ဆာ+ဣမ-ဟု ပကတိပြု၊ ချေ ကပ်(ပစ္ဆိမ နာမ်ဝဲ)။သိသက်၊သြ-ပြု၊ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။အန္တိမော-အန္တေ×ဇာတော။ မဇ္ဈိမော-မဇ္ဈေ × ဇာတော။ ပုရိမော-ပုရေ × ဇာတော။ ဥပရိမော-ဥပရိ×ဇာတော။ ဟေဋ္ဌိမော-ဟေဋ္ဌာ×ဇာတော။ ဂေါ်ပ္ပိမော-ဂေါ်ပ္ပေ× ဇာတော။ ဗောဓိယတ္တ ဇာတိယော-ဗောဓိသတ္တ ဇာတိယော ဇာတော။ အဿ-ဇာတိသော-အဿဇာတိယာ×ဇာတော။ ဟတ္ထိဇာတိယော-ဟတ္ထိ ဇာတိယာ× ဇာတော။ မနုဿဇာတိယော-မနုဿဇာတိယာ× ဇာတော။ နည်းတူ။ ဇာတ တဒ္ဓိတ်။ ။*အာဒိရှုပ်။ အန္တိမော-အန္တေ×နိယုတ္တော။ ဤသုတ်ဖြင့် နိယုတ္ထ အနက်တို့၌ ဣမ-ပစ္စည်းသက်။ နည်းတူတ္ထက်။ ။အန္တယော-ဣယ။ အန္တိကော-ဣယ၊ နည်းတူ။ နိယုတ္ထ တဒ္ဓိတ်။ ။အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်။ ပုတ္ထိမော-ပုတ္တော×အဿ အတ္ထိ။ ဤသုတ်ဖြင့် အဿတ္ထိ အနက်၌ ဣမ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပုတ္တော×–ိမ-အဿ

http://www.dhammadownload.com

၃၅၄-သမ္ဘဟ, ထ္ထ ကဏ် ဏာ။ ။သမ္ဘဟ.ထ္ထ၊ သမ္ဘဟ-အနက်၌။ ကဏ်-ဏာ၊ ကဏ်-ပစ္စည်း, ဏ-ပစ္စည်း,တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။သမ္ဘဟ.ထ္ထ၊ ၌။ ကဏ်-ဏ-ဤစ္ဆေတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ရာဇ-ပုတ္တာနံ၊ တို့၏။ သမ္ဘဟော၊ တည်း။ ရာဇပုတ္တကော၊ မင်းသားတို့၏အပေါင်း။ ဧဝံ၊ တူ။ ရာဇပုတ္တော၊ မင်းသားတို့၏အခပေါင်း။ မာနုဿကော၊ မာနုဿော၊ လူတို့၏အပေါင်း။ မာယူ ရကော၊ မာယူရော၊ ဥဒေါင်းတို့၏အပေါင်း။ မာဟိ သကော၊ မာဟိ သော၊ ကျွဲတို့၏အပေါင်း။

အတ္ထိ) တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် သိ-ဝိဘတ်၊ အဿ အတ္ထိ-ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ (ပုတ္တ+-°မ) နည်းတူ။ ။ပုတ္တိယော၊ ပုတ္တိကော-ပုတ္တောx အဿ အတ္ထိ၊ ဤယ၊ ဤက သက်။ ။ ကပ္ပိမော၊ ကပ္ပိယော၊ ကပ္ပိကော၊ ကပ္ပေါx အဿ အတ္ထိ။ ။*စ-ရုပ်စု။ ဇာတိ ကိယော-ဇာတိယံx နိယုတ္တော။ ဤသုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် နိယုတ္တ အနက်၌ ကိယ-ပစ္စည်းသက်။ ရှေးနည်းတူတုတ်။ အန္ဓကိယော-အန္ဓေ x နိယုတ္တော၊ ကိယ။ ဇစ္စန္ဓကိယော-ဇစ္စန္ဓေx နိယုတ္တော၊ ကိယ။ (ဇာတိယာx အန္ဓော,ကား တဒ္ဓိတ် ဝါကျ မဟုတ်၊ ဇစ္စန္ဓကိယော ကို ဇာတိx အန္ဓx ကိယ-ပုဒ်ခဲ့။ ဇာဟိနှင့် အန္ဓ-ကို ဇာတိယာ အန္ဓော-ဇစ္စ.ဓော-ဟု တတီယာ ဝိသေသနတ္ထ တပ္ပုရိသ်လုပ်၍ ဇစ္စ.ဓ-ဟု တစ်ပုဒ် တည်း ဖြစ်ပြီးမှ ကိယ-ပစ္စည်း နိယုတ္တ အနက်မှာ စီရင်၍ ဇစ္စန္ဓေx နိယုတ္တော-ဇစ္စန္ဓ ကိယော-ဟု တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်လုပ်လေ-ဟု ပြသည်။)

၃၅၄-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝုဒ္ဓိအကျိုးငှာ ကဏ်-ဟု ကဏ်-ကာရ.ဇ္ဇ နှင့် ဆိုသည်။ ။ဒ္ဓိနှံ သမ္ဘဟော-ဒ္ဌယံ၊ တိဏ္ဏံသမ္ဘဟော-ဘယံ-၌, ပစ္စည်းအလို 'ဗျလာန. မိယုဝါ=သုတ်၌ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဤ-ကို အယ-ပြု၏။ ရှု-အလို တေသု ဝုဒ္ဓိ,ဖြင့် ဤ-ကို အယ-ပြု၏။ 'ဥက္ခာနံ သမ္ဘယော-ဥက္ခကော။ ဒုတိယအရ္ထယ်၌ တည်သောနှားး (နှားလား) သြဠကော၊ သြရဇ္ဇကော၊ ဟတ္ထိကော၊ ဓေနုကော' စသည်ကိုလည်းထုတ်၊ ကုလားအုပ်,သိုး,ဆင်,နှားမတို့၏အပေါင်း-ပေး။ ။ကဏ်-ဏာ-ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် သန္တာန-အနက်၌ ကဏ် ဏ-ပစ္စည်းသက်။ ။'မာနုဿကာ စ ဒိဗ္ဗာ စ'၊ 'တူရိယာ ဝဇ္ဇန္တိ ဘာဝေ'ပုံစံ။ ။မနုဿာနံ သန္တာန-မာနုဿကာ၊ ဒေဝါနံ သန္တာန-ဒိဗ္ဗာ 'သန္တာန' တဒ္ဓိတ်လုပ်။ တီးမှုတ်မျိုးကိုကောက်။ မာနုဿကာ စ၊ လူတို့၏ဥစ္စာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဗ္ဗာ စ၊ နတ်တို့၏ဥစ္စာလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တူရိယာ၊ တီးမှုတ်မျိုးတို့သည်။ တာဝဒေ၊ ဒီပင်ဘုန်းမြတ်, တို့လောင်းနတ်ကို နိယတတ် ဗျာဒိတ်, ခတ်နှိပ်ညှန်ပြ, ထိုခဏ၌။ ဝဇ္ဇန္တိ၊ နာဖွယ်ကောင်းအောင်, သံညောင်းကျည်ကျည်, မြည်ကုန်ကြ၏-ဟု ပုံစံ,ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်အနက်ပေး။ ။ "မာနုဿကာ.ဟိ မနုဿာနံ သန္တာန မာနုဿကာ၊ ဒိဗ္ဗာ.တိ ဒေဝါနံ သန္တာန-ဒိဗ္ဗာ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။သမ္ဘဟထ္ထော-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အ-စိတ္ထက-

http://www.dhammadownload.com

၃၅၅-ဂါမ-ဇန-ဗန္ဓု-သဟာယာ.ဒီဟိ တာ။ ။သမ္ဘဟ.တ္ထေ၊ ၌။ ဂါမ-ဇန-ဗန္ဓုသဟာယာဒီဟိ၊ ဂါမ,ဇန,ဗန္ဓု,သဟာယ-အစရှိသော သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တာ၊ တာ-ပစ္စည်းသက်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သမ္ဘဟ.တ္ထေ၊ ၌။ ဂါမ ဇန-ဗန္ဓု-သဟာယ ဣစ္စေဝ မာဒီဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တာ-ပစ္စယော၊ သာည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဂါမာနံ၊ ရွာတို့၏။ သမ္ဘဟော၊ အပေါင်းတည်း။ ဂါမတာ၊ ရွာတို့၏အပေါင်း။ ဇေဝံ၊ တူ။ ဇနတာ၊ လူတို့၏အပေါင်း။ ဗန္ဓုတာ၊ ဆွေမျိုးတို့၏အပေါင်း။ *သဟာယတာ အဘော်-သဟဲတို့၏အပေါင်း။ နာဂရတာ၊ မြို့သူ-မြို့သားတို့၏အပေါင်း။

သဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌ ဏိဏ-ပစ္စည်းသက်။ အပ္ပပါနံ သမ္ဘဟော-အပ္ပပိကံ မှုံအပေါင်း။ သံကုလာနံ သမ္ဘဟော-သံကုလိကံ။ အနုဆုပ် (ကယေကယာ) မှုံတို့၏ အပေါင်း'ပုံစံ။ ။'သံကုလန္တိ.ဂုဏ-မိဿက ဝဇ္ဇဝိသေသော'ပဏ္ဍိကား။

ဆောင်ပုဒ်-"**သမ္ဘဟတ္ထံ၊ သန္ဓကံ၊ ဏ, ကဏ်, ဏိက, သက်။**
ဒ္ဝိဝစကရ၊ ခဲ့ဝေပြ၊ ယင်းယောဂ-အတ္ထက်။"

ရှင်းတူက်ပုံ။ ။ရာဇပုတ္တကော-ရာဇပုတ္တာနံ×သမ္ဘဟော။ ရာဇပုတ္တာနံ၊ တို့၏။ သမ္ဘဟော၊တည်း။ဣတိအတ္ထော၊ ၌။ သမ္ဘဟတ္ထေ=ဤသုတ်ဖြင့် သမ္ဘဟအနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ ကဏ်-ပစ္စည်းသက်။ (ရာဇပုတ္တာနံ×ကဏ်×သမ္ဘဟော) တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် နံ,သံ-ဝိဘတ်၊ သမ္ဘဟ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံ ဏော=အနုဗန် ဏ်-ကိုချေ။ (ရာဇပုတ္တ×က) ဗုဒ္ဓါဒိ=အစသရ အာ-ကို အာဝုဒ္ဓိ-ပြု။ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ရာဇပုတ္တော-ရာဇပုတ္တာနံ×သမ္ဘဟော၊ ဏ။ မာနုဿကော၊ မာနုဿော-မနုဿာနံ×သမ္ဘဟော၊ ကဏ်။ ဏ။ မာယူရကော၊ မာယူရော-မယူရာနံ×သမ္ဘဟော၊ ကဏ်၊ ဏ။ မာဟိ ံသကော၊ မာဟိ ံသော-မဟိ ံသာနံ ×သမ္ဘဟော။ နည်းတူ။

၃၅၅-ဒ္ဒိ.ပ,ဒ ဝိဝိသုတ်။ ။တာ-ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် သကတ္ထ၌ လည်း တာ.ပစ္စည်းသက်။ ။'ဒေဝါယေဝ.ဒေဝတာ၊ ဣဒ.ပစ္စယာ ဧဝ-ဣဒ. ပ္ပစ္စယတာ၊ ဒိသာ ဧဝ=ဒိသတာ'ပုံစံ။ 'သက္ကတ'၌ တ-ပစ္စည်းဆို၏။ ။'ဒေဝါ တော။ ။ဒေဝေါ ဧဝ ဒေဝတာ, သဘာဝတော ဣတ္ထတ္တံ' မုဒ္ဓဗောဓ-ရာမ-ဋီ။ ။ သကတ္ထ ပစ္စည်းများကို ၎င်းဋီကာ၌ 'ဝိနယာဒိမှာ -ကော' စသည်သုတ်တည်း၍ အကျယ်ဆို၏။ သာသနိကကျမ်းဂန်၌လည်း အလွန်အသုံးဝင်၏။ သို့ရာတွင် ကျယ် အုံ့စိုး၍ ဤကျမ်း၌ မဆိုတော့ပြီ။ အလိုရှိက ၎င်းဋီကာ-၄၃၆-သုတ်မှာယူလေ။ ။ သက.တ္ထ-ဟူရာ၌ 'သဿ ဧသော-သကော၊ သကော ဧဝ အတ္ထော သက.တ္ထော' လုပ်။ အကြင် ပစ္စည်းသည် ဟောဖို့ရာ အနက်တစ်ပါး သီးခြားမရှိ၊ မိမိ-ဟူသော ပုဒ်သည် ဟောအပ်သောအနက်ကိုပင် ဟောရ၏။ ထိုပစ္စည်းကို သကတ္ထ-ပစ္စည်း ဆိုရသည်။ ပုဒ်ဟော့အနက်၌ သက်ရသော ပစ္စည်းမျိုး-ဟူလို။ ။သတ္ထ-ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။ **အတ္ထုတ္ထုပင်။** 'သော ယေ၀ အတ္ထောသ.တ္ထော'လုပ်။ ပစ္စည်းအနက်မရှိလျှင်

http://www.dhammadownload.com

သုတ္တ။ပုဒ်အနက်မရှိလျှင် တ(ဘ)ဘော(တ(ဘ)ဝ)'ဟု ဆိုကုန်၏။ 'တသ ပုဗ္ဗ ပဒ.တ္ထသ ဘာဝေါ အတ္ထော-တ.ဘ္ဘောဝေါ' လုပ်။ 'ဒိဋ္ဌိယေဝ-ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ သုတ္တ မေဝ-သုတ္တန္တော'ပုံစံ။ဤ၌ နောက် ဂတ-ပုဒ် အန္တ-ပုဒ်များ မိမိတို့ဟောဖွယ်ရာ ပုဒ်အနက်မှ တစ်ပါးအနက် သီးခြားမရှိသည်ကို မရှိဟုဆိုသည်။ 'နှ တုသဒ္ဒါ အ-နတ္ထာ.ဝ'ဟူရကား အနက်မရှိသော်ပုဒ်မည်သည် မရှိကောင်းသောကြောင့် ရှေ့ဒိဋ္ဌိ, သုတ္တ-ဟူသော ပုဒ်အနက်များကိုပင် ဟောသည်ဟုမှတ်။ သကတ္ထ ပစ္စည်းများလည်း ဤ-နည်းတူပင်မှတ်။ ဒေဝေါ ဃော ဒေ၀တာ-၌ 'ဒေဝေါယေ၀၊ နတ်သည်သာလျှင် ဒေ၀တာ၊ဒေ၀တာ၊မည်၏။ ဒေ၀သမ္ဘဝေါ၊ နတ်အပေါင်း သာမည၀ေါတ်သည်။ နှ ဒေ၀တာ မမည်'။ ဤသို့ တာ-ပစ္စည်းအနက် ဗာတ်ကို ကန့်သည်။ သကတ္ထ-တဒ္ဓိတ်ဟူသမျှ ဤနည်းချည်းမှတ်။ ယင်းဟာပစ္စယန္တပုဒ်များကား ဤတ္ထိလိင် မြဲသည်-ဟူ၏။ ။'သဘာ၀တော ဤတ္ထိလိင်ေါ' စန္ဒ၀ုတ္တိ။ ။'ဂါမ-ဇန-ဗန္ဓု-သဟာယာ.ဒီဟိ တာ၊ သ စ ဤတ္ထိယံ။ ဧတေဟိ သမ္ဘဝေ တာ ဘ၀တိ။တ.ဒ.ဒ္ဓေ စ ဤတ္ထိယံ၊ ဂါမတာ၊ ဇနတာ၊ ဗန္ဓုတာ' အာသုဗောဓ။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဂါမ,ဇန၊ တာ-ယော ဂ၊ သကတ္ထ၌ သက်။**
တ.-ပစ္စည်းဆုံး ပုဒ်အာ.လုံ.၊ မှတ်အုန်.-ဤတ္ထိနှက်။"

မှတ်ချက်။ ။'နောက်ပစ်, ယ-သတ်၊ အတူမှတ်၊ မ-သတ်သေးသေးတင်' ဟူသော ပရိဘာသာအရ သဟာယ-ပုဒ်ကို သဟာ.ယ်,သဟဲ၊ သဟာယ်.,သဟဲ.-ဟု နောက်ပစ်, ယသတ်, ဝိသဇ္ဇနီ-ထိုး, မထိုး, နစ်မျိုးပင် သုံးနိုင်၏။ ။'မဟာ, သဟာယ်၊ မျိုးသူကြွယ်လျှင်၊ ကယ်ဆယ် ရှေးဖျား၊ ခွင့် မအားသော်' ဟူသည်ကို ထောက်လျှင် ဝိသဇ္ဇနီ မထိုးရ။ ။'ရှိန်ပူ-မီးခဲ၊ တောက်လျှံ စဲးသော်၊ သဟဲ.လျှောက်ကူ၊ လေလျှင်-ဟူသို့' ဟူသည်ကို တောက်လျှင် ဝိသဇ္ဇနီ ထိုးသင့်၏။ သင်ပုန်းကြီး အဲ-ကာရန်မှာလည်း ဝိသဇ္ဇနီ ထိုးမထိုး-အဲ,အဲ့,အဲ.,ဟု လျှော့,ပြင်.ရှည်,တို အသံ သုံးချက်ထွက်စေရန် **ဝိ**သဇ္ဇနီနှင့် ရှိစေရမည်။ ။ဆွေမျိုးမတော်-ချင်းသာ, ဆင်းရဲ, အတူတကွ ဖြစ်ဘက်, ချစ်ကျမ်းဝင်သူ မိတ်ဆွေ-အပေါင်း အသင်းကို အဖော်,သဟာယ-ဆိုသည်။ ။'သဟ အယတိ ပ၀တ္တတိ ကိစ္စေ.သူတိ-သဟာယော'လုပ်။ တစ်နည်း၊ 'သဟ ယာနိ အယော ဝုဒ္ဓိ ယသ္မ သော.တိ သဟာ ယော'တိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိလုပ်။ သဟ×ဟာနိ×အယ-ပုဒ်၊ သဟ-ကို သ-ပြု, နိ×အ-ကို ချေ၍ သဟာယပြီးသည်။ဝဏ္ဏ နာသနိရှုတ္ထိနည်းတည်း။ ။ဆွေမျိုးစပ်သူကို ဗန္ဓု ဆိုသည်။ ။'အယံ အမှာကံ ဝုံသောတိ သမ္ဗန္ဓတ္ထတ္ထေန ပေမဗန္ဓနေန ဗန္ဓတီ.တိ ဗန္ဓု၊ ဗန္ဓ+ဗန္ဓနေ၊ ဥ'။ ။မိတ္တ,သဟာယ,ဉာတိဖြစ်ပုံကို ကာလကဏ္ဍိဗာတ်၌ အတူတကွ တဲ့ယှဉ်၍ ခြေခုနစ်လှမ်းလောက် သွားမိလျှင် (မိတ္တ) အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်၏။ တစ်ဆယ့် နှစ်ရက်လောက် အတူတကွ နေထိုင် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်မိလျှင်

http://www.dhammadownload.com

၃၅၆–တ.ဒဿ ဒ္ဌာန.မိယော စ။ ။တံ၊ထိုဝတ္ထုသည်။ အဿ၊ ထိုအမှုအရာ ကြိယာ၏။ ဌာနံ၊ တည်ရာအကြောင်းတည်း။ ဣတိ အတ္ထေ စ၊ ဤအနက်၌လည်း။ ဣယော စ၊ ဣယ-ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တံ၊ သည်။ အဿ၊ ၏။ ဌာနံ၊ တည်း။ ဣစ္စေ.တသ္မိं အတ္ထေ၊ ၌။ ဣယ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒေနဿ၊ ယစ်မှုးခြင်း၏။ ဌာနံ၊ တည်ရာ အကြောင်းတည်း။ မဒနိယံ၊ ယစ်မျိုး ဗဒ္ဓနဿ၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၏။ ဌာနံ၊ တည်း။ ဗဒ္ဓနိယံ၊ နှောင်ဖွဲ့ကြောင်းအမှု။ မုစ္စနဿ၊ လွှတ်ခြင်း၏။ ဌာနံ၊တည်း။ မုစ္စနိယံ၊လွှတ်ကြောင်းတရား။ ဧဝံ၊တူ။ ရဇ္ဇနိယံ၊တပ်စွဲ ကြောင်းအာရုံ။ ကမ္မနိယံ၊ တုန်လှုပ်ကြောင်းအာရုံ။ ဂမနိယံ၊သွားရောက်ကြောင်း အာရုံ။ ဒုဿနိယံ၊ ပြစ်မှားကြောင်းအာရုံ။ ဒဿနိယံ၊ ရှုမြင်ကြောင်းအာရုံ။

(သဟာယ)အဖော်သဟဲးဖြစ်၏။ တစ်လခွဲလောက် အတူတကွ လုပ်ကိုင်နေထိုင် မိလျှင်(ဉာတိ)ဆွေမျိုးရင်းချာလိုဖြစ်တော့၏။ ထို.ထက် လွန်မူကား (အတ္ထသမ) ကိုယ်နှင့်ထင်တူ ဖြစ်တော့သည်-ဟု ဆို၏။

"မိ.တ္ထာ ဟ ဝေ သတ္ထ-ပဒေန ဟောတိ၊
သဟာယော ပန ဒ္ဒါသကေန ဟောတိ။
မာသ.ဆု.မာသေန စ ဉာတိ ဟောတိ၊
တတု.တ္ထရိ.အတ္ထ-သမောပိ ဟောတိ။" ကေနိပါတ် ကာလဝဂ္ဂိဇာတ်။

"တတ္ထ-ဟ ဝေ.တိ နိပါတမတ္တံ။မေတ္တာယတီ.တိ မေတ္တာ၊ မေတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ သိနေဟံ ကရောတီ.တိ အတ္ထော၊သောပနေ.သ သတ္ထပဒေန ဟောတီ.တိ သတ္ထပဒ-ဝိတိဟာရဂမနမတ္တေန ဟောတီ.တိ အတ္ထော သဟာယော ပန ဒ္ဒါဒ့သကေန ဟောတီ.တိ သဗ္ဗ ကိစ္စာနိ ကေတော ကရဏ ဂသေန သဗ္ဗီ.ရိယာ ပထေသု သဟ ဂစ္ဆာတီ.တိ သဟာယော၊ သော ပနေ.သ ဒ္ဒါဒသကေန ဟောတီ.တိ ဒ္ဒါဒသာဟံ ကေတော နိဝါသေန ဟောတီ.တိ အတ္ထော။ မာသ.ဆုမာသေနစာ.တိ မာသေန ဝါ၊အဆု-မာသေနဝါ၊ဉာတိ ဟောတီ.တိ ဉာတိသမော ကောတိ။ တတု.တ္ထရိ.နှိ တတော ဉတ္ထရိ ကေတော ဝါသေန အတ္ထ-သမော ဟောတိ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။

ရှုပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။ဂါမတာ-ဂါမာနံ×သမ္ပဟော။ ဂါမဇန ဗန္ဓု=ဤသုတ်ဖြင့် သမ္ပဟ အနက်၌ နစ်ပုဒ်တို့၌ အလယ်၌ တာ-ပစ္စည်းသက်။ (ဂါမာနံ×တာ× သမ္ပဟော) ရှေ့နည်းမှီတ္ဌက်။ ။ဇနတာ-ဇနာနံ×သမ္ပဟော။ ဗန္ဓုတာ-ဗန္ဓူနံ× သမ္ပဟော။ သဟာယတာ-သဟာယာနံ + သမ္ပဟော။ နာဂရတာ-နာဂရာနံ × သမ္ပဟော။ ။သမ္ပဟ တဒ္ဓိတ်။

၃၆၅- ဥ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သမ္ပန်နှင့် ကရိဏ်း, အာဝေရ, အနက်၌ ဣယ-ပစ္စည်းသက်။ စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယတ္ထ။ ရ-ဖြင့် ဟိတ,အာရမဏ,ဘဝ,ခမ,အရဟ,

http://www.dhammadownload.com

၃၅၇-ဥပမ-တ္ထာ-ဟိတတ္ထံ။ ။ဥပမ-တ္ထေ၊ ဥပမာအနက်၌။ အာယိတတ္ထံ၊ အာယိတတ္ထ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဥပမ-တ္ထေ၊ ၌။ အာယိတတ္ထ-ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဒုံ၀နံ၊ ထိုတောသည်။ ကို။ ဓူမောဝိယ၊ မိုးခိုးကဲ့သို့, မို့မို့

အနက်ကို ဆည်းယူ။ နောက်-စ, ဖြင့် ဣလ, ဃျေ-ပစ္စည်းများကိုဆည်း။ ။'ဥပါဒါနာနံ ဌာနံ,ဟိတံ,အာရမဏံ ၀ါ-ဥပါဒါနိယံ၊ ရညော ဣဒံ,ဌာနံ-ရာဇိယံ-ရာဇိလံ။ ဥဒရေ ဘ၀ံ-ဥဒရိယံ၊ ကမ္မသ ခမ်-ကမ္မနိယံ၊ ဒဿနံ အရဟတီ-တိ ဒဿနိယံ၊ ဒဿနေယျံ၊ ပူဇနိယော၊ ပုဇနေယ္ယော'ပုံစံ။ ။သီဟဠကွမ္ဘာရေး ကစ္စည်း, ဗာ,တို့၌ မိယော,ဟု ဒီဃနှင့်ရှိ၍၊ ထိုဆရာတို့အလို အနီယ-ပစ္စည်းဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်သဖြင့် ကိတ်, တဒ္ဓိတ်, နှစ်မျိုးရကောင်း၏။ ။မောပ္ပလ္လာန်၌ကား-'မဒနီယ-နွှဲ့ ကရဏော၀ါ, ဆဒိကရဏော၀ါ အနီယေန သိဒ္ဓံ၊ ကရဏ, အဒိကရဏ၌ အနီယ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်-ဟု ဆို၏။ ။မဒနီယ-နွှဲ့-၌ ဣတိ-သဒ္ဒါ အာ-ဒျတ္ထ-ဖြစ်၍ ဗန္ဓနီယံ,မုစ္ဆနီယံ,ရဇနီယံ,ကမနီယံ,ဒုဿနီယံ,စသည်တို့ကိုလည်းယူ-ဟု ပဠိ-ကာ ဆို၏။ ။'မဒနီယံ တိစ္စာ-ဒိ ဣတိ သဒ္ဒေါ အာဒျ-တ္ထော၊ တတော ဗန္ဓနီယံ, မုစ္ဆနီယံ,ရဇနီယံ,ကမနီယံ ဒုဿနီယ-နွှဲ့ အာဒိနိုပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ၊ မဇ္ဇတေ အနေနာ-သိ-မ်-နွှဲ့ ၀ါ-ဝိဂ္ဂယ္ယ 'ဘာ၀ ကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ-'တိ ဗဟုလံ ဝိဓာနာ ကရဏော၀ါ အနီယော'ဂင်း-ပဠိကာ။ ။'ဧသော ဘန္တေ ဝိဇာနာမ, ကဿာ ဧသော သဒ္ဒေါ ဧ၀ံ ရဇနီယော ဧ၀ံ ကမနီယော ဧ၀ံ မဒနီယော ဧ၀ံ မုစ္ဆနီယော ဧ၀ံ ဗန္ဓနီယော, သဠ္ဠယတနသံယုတ်၊ အာသိ၀ိသ၀ဂ်။ ။'ရဇနီယော-တိ အာဒိသု စိတ္တံ ရဇ္ဇေတီ-တိ-ရဇနီယော။ ကာမေ တဗ္ဗသာယ ကမနီယော၊ စိတ္တံ မဒါယ-တီတိ မဒနီယော၊ စိတ္တံ မုစ္ဆိတံ၀ိယ ကရဏတော မုစ္ဆိဿတီ-တိ-မုစ္ဆနီယော၊ အာဗန္ဓိတ္ဝာ ဝိယ ဂဟဏတော စိတ္တံ ဗန္ဓတီ-တိ-ဗန္ဓနီယော' ဂင်း-အဋ္ဌကထာတို့နှင့် လျော်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**တ-ဒဿ ဌာန၊ သုတ်၌ စ,ကား ဌာန, ဟိတာ၊ ခမာ,ဘ၀၊ရမဏ, နက်၊ သက်လေ-ဣယ၊ ဌာန ဣလံ၊ အရဟံ, မှ ဣယ္ယော,ယျ၊ မိန်ပြ-နိတိ,ရှု။**"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။မဒနိယံ မဒနဿ×ဌာနံ။ တဒဿဌာန-ဣ၌သုတ်ဖြင့် အဿဌာန အနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏ အလယ်၌ ဣယ-ပစ္စည်းသက်၊ (မဒနဿ×-ိယ×ဌာနံ) တေသံ=သ,သိ-ဝိဘတ်၊ သ-အာဂုံ၊ ဌာန-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (မဒန×-ိယ ရှေ့နည်းတူတူတက်။ ။ဗန္ဓနိယံ-ဗန္ဓနဿ×ဌာနံ၊ မုစ္ဆနိယံ-မုစ္ဆနဿ×ဌာနံ။ ရဇ္ဇနိယံ-ရဇ္ဇနဿ×ဌာနံ။ ကမ္မနိယံ-ကမ္မနဿ×ဌာနံ၊ ဂမနိယံ-ဂမနဿ×ဌာနံ။ ဒုဿနိယံ-ဒုဿနဿ×ဌာနံ။ ဒဿနိယံ-ဒဿနဿ×ဌာနံ။

၃၅၈-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ရှု-ဒ္ဓိအလို ဥပမာအနက်။ နိ-အလို ဥပမေယျ အနက်၌စီရင်။ ။'ဥပမိယတိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတိ အတ္ထ-နွှရ-မေတေနာ-တိ-ဥပမာနံ၊ ပသိဒ္ဓံ

http://www.dhammadownload.com

မှိုင်းမှိုင်း။ ဒိဿတိ၊ ထင်၏။ ရှုကြည့်အပ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ တ၊ဒိဒံ-တံဤဒံ ဝနံ၊ ထိုတောသည်။ ဓူမာယိတတ္တံ၊ ဓူမာယိတတ္တ-မည်၏။ အခုံ ဝနံ၊ ထိုတောသည်။ **ကို**။ တိပိရဏ်ဝိယ၊ အမိုက်မှောင်ကဲ့သို့ မှိုင်းမှိုင်းညို့ညဲ့။ ဒိဿတိ၊ ထင်၏။ ရှုအပ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ တ၊ဒိဒံ-တံဤဒံ ဝနံ၊ သည်။ တိမိရုယိတတ္တံ၊ မည်၏။

သဒ္ဒိသံ'ရှုဒ္ဓီ။ ။'ဥပမတ္ထေ ဥပမေယျ၊တ္ထေ အာယ်တတ္ထ၊ပ္ပစ္စယော ဟောတိ၊တိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော'နိ။ ။နိရုတ္တိ ဇောတကဝယ် သဒ္ဒိသတ္ထဠ္ဌသက်၏။ ။ 'ဥပမတ္ထေ၊တိ သဒ္ဒိသ၊တ္ထေ'နိရုတ္တိဇောတက။ ။'သဒ္ဒိသတ္ထံ သိယော၊ပမာ'။ အလင်္ကာ-ဟူရကား သဒ္ဒိသ-ဟူသည် ဥပမာပင်။ ။ကာတန္တ ဗျာကရဏ်း၌လည်း ဥပမာ-အနက်ပင် စီရင်၏။ ပစ္စည်းချင်းကားမတူကြ။ ကာတန္တ-၌ ဝတိ-ပစ္စည်း တည်း။ ။'ဥပမာနေ ဝတိ' ၂-၆-၁၂။ ။ဥပမီတိ-ဥပမာနံ၊ ဥပမာနေ အတ္ထေ ဝတိ ဘဝတိ၊ ရာဇေ-ဝ ဝဿတေ-ရာဇဝတ်' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'ဥပမာနေ ဝတီ-ဥပမာန ဘူတ-ပဒေ ဥတ္တရေ ဝတိ၊ပ္ပစ္စယော ယံ သဒ္ဒိသဿ အတ္ထေ ဝတိ၊တိ ဤ-ကာရော ဥစ္စာရဏ၊တ္ထော' ကာတန္တာ၊နုဝါဒ။ ဥပမီယတေ သမ္မဇ္ဇတေ-ဥပမာနံ'ဟု ဘာဝသာဓ်လုပ်၍ ဥပမာန,ဥပမေယျ နှစ်ပါးတို့၏ သဒ္ဒိသီ, သဒ္ဒိသ, အဖြစ်ဖြင့် စပ်ကြသော သဒ္ဒိသဘောကို ဥပမာဆိုသည်။ ။ကာတန္တ-၌ကာ, ပဠိကာ, ဆရာတို့ကား ဥပမာန, ဥပမာ, အနက်နှစ်ချက်လုံးပင် အသင့်-ဟုဆို၏။ 'ဥပမီ၊တိ-ဥပမာန မိတိ အနေန ဘာဝသာဓနော၊ယ၊မုပမာန-သဒ္ဒေါ၊ နကရဏ သာဓနော ဤတိ ဒဿိတံ။ ကထ၊မေတံ?သစ္စံ ဥပမံ ဟိ ဝတိ၊ပ္ပစ္စယ ဝါစ္စံ၊ တ၊ဒ ပေက္ခာ ဘာဝေါ ဒေ၀ ယုဇ္ဇတေ၊ ဥပမာနေ ဥပမေယျ သဒ္ဒိသော အတ္ထေ ဝတိ ဤတိ။ တထာ စ ဘဒ္ဒ၊ 'ဒေ၀ဒတ္တာ၊ဒိ သာဒ္ဒိသံ၊ ယည ဒတ္တာ ဒိ သဏ္ဌိတံ။ ဝတိ၊ပ္ပစ္စယ ဝါစ္စံ ဟိ ဇော၊ဓိကရဏံ တတော'။ ယဒိ ပုန-ဥပမီယတေ ယေန တံ-ဥပမာန မိတိ ကရဏ သာဓနော၊ယံ ဥပမာန-သဒ္ဒေါ၊ တသ္မိံ ဥပမာနေ အတ္ထေ ဝတ္တမာန၊သဒ္ဒတော ဝတိ ဥစ္စတေ၊ တဒါ နသ ကို ဥပမံ ဝဒတျ၊တ္ထော ဤတျ၊တ္ထံ ဘ၀တိ ကေ၀ဲ မုပမေယျ မန္တရေန နဲ ဥပမာန၊မိတိ ဥဘယ-ဂတ-မောပမံ ဇောတျတေ ဝတိနာ'-ကာတန္တ-ပဠိကာ။ ။ဓူမာယိတတ္တံ-၌ တော-သည် နှိုင်းရည်ညွှန်းအပ်သောကြောင့် ဥပမေယျ၊ မီးခိုးသည် နှိုင်းရည်ညွှန်းကြောင်းဖြစ်၍ ဥပမာန၊ တိုဥပမေယျ, ဥပမာန နှစ်ခုတို့၏ သဒ္ဒိသီ, သဒ္ဒိသအဖြစ်ဖြင့် အချင်းချင်းတူကြ သည့် သဒ္ဒိသဘော ဂုဏ်သည် ဥပမာ-မည်၏။ ယင်းဥပမာအနက်၌ အာယိတတ္ထ ပစ္စည်းသက်။ ယင်းဥပမာအနက်ကို အာယိတတ္ထ-ပစ္စည်းက, ဟောသည်-ဟူလို။ ။ ဥပမာ အဆုံးအဖြတ်အကျယ်ကို အာချာတ်ပိုင်း (၄၃၅) သုတ်မှာယူ။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဓူမာယိတတ္တံ ဓူမော×ဝိယ×ဒိဿတိ။ဥပမတ္ထ၊ဟိတတ္ထံ,ဤသုတ် ဖြင့် ဥပမာအနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ အာယိ တတ္ထ၊ပစ္စည်းသက် ' ဓူမော×

http://www.dhammadownload.com

၃၅၈-တန္ဓိ၊ သိတ၊ တ္ထေ ၊ လော ၊ ။တ၊နွဲ့သိ တ၊တ္ထေ စ၊ ထိုကိုမှီ၏-ဟူသော အနက်ဌလည်းကောင်း။ တ၊ဒဿ ဌာန၊တ္ထေ စ၊ ထိုဝတ္ထုသည်။ ထိုကြိယာ၏ တည်ရာအကြောင်း-ဟူသော အနက်ဌလည်းကောင်း။ လော၊ လ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တ၊နွဲ့သိတ၊တ္ထေ စ၊ ဌ လည်းကောင်း။ တ၊ဒဿဌာန၊မိစ္ဆေ တသ္မိ အတ္ထေ စ၊ ဌလည်းကောင်း လ၊ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ *ဒုဋ္ဌ၊ မကောင်းသည်ကို။ နိသိတံ၊ မှီသည်တည်း။ ဒဋ္ဌုလ္လံ၊ မကောင်းသည်ကိုမှီသည်။ ဝေဒ (တုဋ္ဌိ)၊နှစ်သက်ခြင်းကို။ နိသိတံ၊ တည်း။*ဝေဒလ္လံ၊ နှစ်သက်ခြင်းကိုမှီသည်။ ဒုဋ္ဌ၊ မကောင်းသည်၏။ ဌာနံ၊ တည်ရာအကြောင်းတည်း။ ဒုဋ္ဌုလ္လံ၊ မကောင်းသည်၏ တည်ရာအကြောင်း။ ဝေဒဿ (တုဋ္ဌိယာ)၊ နှစ်သက်ခြင်း၏။ ဌာနံ၊တည်း။ ဝေဒလ္လံ၊ နှစ်သက်ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်း။

–ဿိတတ္ထ×ဝိယ×ဒိဿတိ)တေသံ=သိ-ဝိဘတ်၊ ဝိယ,ဒိဿတိ ပုဒ်တို့ကိုခေ့။(ခ္ဍမ+–ဿိတတ္ထ) ပကတိပြု၊ ခေ့၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့–စီရင်။ ။တိမိရာယိ တတ္ထံ-တိမိရံ×ဝိယ× ဒိဿတိ၊ နည်းတူ။

၃၅၈-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'တတ္ထ တ၊နွဲ့သိတ၊ဌ္ဌ အ-လုတ္ထ သမာသော-ယံ'၊ တ၊နွဲ့သိတ-ကား အလုတ္ထ သမာသ်-ဟုဆို၏။ ။'သမာသော ယ-တ-သဒ္ဒါနံ' နိစ္စံ ပရ ပဒေန စေ။ နိဂ္ဂဟီတား၀မော ပုဗ္ဗေ၊ ဒ္ဒေ ဘာ၀ေ၀ါ ပရဿ တု'။ ။ ဥပဒေနှင့်ဒမ္ဘည်၊ ဓ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို နှ-ပြု၍ တ၊နွဲ့သိတ။ ပြီးရကား အ-လုတ္ထ မဟုတ်၊ လုတ္ထ သမာသ်ပင်။ ။ဤသုတ်ဖြင့် သက်သော လ-ပစ္စည်းကား နိသိတတ္ထဌ္ဌသာ မဟုတ်။ ဌာနတ္ထ၊ဌ္ဌလည်းဖြစ်၏။ သို့အတူက် တ၊နှဿဌာန မိယော စ သုတ်မှ တ၊ဒဿဌာန-သဒ္ဒါ မဏ္ဍူကဂတိက နည်းအားဖြင့် လိုက်သည်-ဟု ပြခြင်းငှာ 'တ၊ဒဿဌာန မိစ္ဆေတသ္မိ' အတ္ထေ'ဟူသော ဝုတ္တိကိုမိန့်။ 'တ၊ဒဿဌာန၊နွဲ့ ဝတ္ထတေ'ရှု။ ။နိ-ကား တ၊ဒဿဌာနမိယော စ, သုတ်ကဲ့သို့၊ တ၊နွဲ့သိတေ, လောက်တင်ဆိုက, ပြီးလောက်လျက်၊ အတ္ထ-သဒ္ဒါပိုကို ဆိုခြင်းကြောင့် ထို သဒ္ဒါဓိကဖြင့် တ၊ဒဿဌာန, အတ္ထာ-ဓိကကို ယူအပ်သတည်းဟု ပြခြင်းငှာ 'တ၊ဒဿဌာန မိစ္ဆေ တသ္မိ'ဟူသော ဝုတ္တိကိုမိန့်သည် ဟု၏။ ။ဤသုတ်ဌ ဆဲ့ငင်စရာ စ, ပိ သဒ္ဒါ မပါ၍။

''ကာရိနာ ဟညတေ ကာရီ၊ ကာရိယံ ကာရိယေန စ။
နိမိတ္တ၊ဌ္ဌ၊ နိမိ၁တ္ထန၊ တ၊သေ၀သ, မနုဝတ္ထတိ။''

ဟူသော ဥပဒေအရ တ၊ဒဿ ဌာနတ္ထေ,ဟူသော ဝိသယကို၊ ဥပမတ္ထေ,ဟူသော ဝိသယက, သတ်၍ ပြတ်လေပြီဖြစ်ရကား ဤသုတ်သို့မလိုက်နိုင်၍ နိ-အလို အတ္ထ-သဒ္ဒါပိုဖြင့်ဆဲ့ယူသည်။ ရှု-အလိုမှကား၊ ယင်းဥပဒေကို ယေဘုယျသာ မှတ်လေ-ဟူသို့။ ။ယင်းအတ္ထ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဘာတုအနက်ဌ လ-ပစ္စည်းသက်။ 'မ၁တု ဘာတာ-

http://www.dhammadownload.com

၃၅-အာလု. တ-ဗ္ဗဟုလေ။ ။တ-ဗ္ဗ.ဟုလေ၊ ထိုသူအား ထိုတရားများ၏ ဟူသောအနက်၌။ အာလု၊ အာလု-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တ.ဗ္ဗဟုလ.တ္ထေ-၌။ အာလု.ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဿ-ထိုသူ၏။ ပကတိ ပင်ကိုရင်း သဘောစရိုက်ကား။ အဘိဏ္ဍာ၊ သူ.ဥစ္စာကို,ရလိုသမှ ရှေ့ရှုကြံခြင်းတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဘိဏ္ဍာလု၊ အဘိဏ္ဍာလု၊ မည်၏။ အဿ၊ ထိုသူအား။ အဘိဏ္ဍာ၊ အဘိဏ္ဍာ သည်။ ဗဟုလာ၊ များ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဘိဏ္ဍာလု၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ သီတာလု၊ ချမ်းအေးခြင်းများသည်။ ဓဇာလု၊ တံခွန်, အလံ-များသည်။ ဒယာလု၊ သနားခြင်း. ကရုဏာများသည်။

မာတုလော' ပုံစံ။ 'အာစရိယ ဂ.ရိယံ သခိ'၊ မာတုလာနံ'ပိတုစ္ဆကိ'၊ ယဒါ လောကေ ဂ.ဝိဿန္တိ။ တဒါ ကဏ္ဏော ပမောက္ခတိ' ဒ္ဒါဒသ-မဟာကဏ္ဏဇာတ်။ **သ**ဏ္ဌာတ-၌ ဥလ-ပစ္စည်းဆိုး၏။ ။'မာတုဘာတရိဥလော၊ မာတုလော' သိဒ္ဓန္တ စန္ဒြိကာ။ ။'မာတု-သဒ္ဒတော ဥလ.ပ္ပစ္စယော ဘ ဝတိ ဘာတရတ္ထေ' သုဗောဓိနီ-ဋီ။

***မှတ်ချက်။** ။ဒုဋ္ဌသဒ္ဒါ,သုဋ္ဌုကဲ့သို့ နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ဝါကျ၌ အံ့,သ-ဝိဘတ်ကျေ၊ ဒုဋ္ဌုံ ဒုဋ္ဌသ ဟု စာကိုယ်၌ရှိကြသည်ကား ပါဠိပျက်။ မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ၌ကား။ ။'ဒုဋ္ဌော **စ** ကိလေသေတိ ဒုဋ္ဌတ္တာ, ထူလော **စ** အ-နိပုန ဘာဝ တော.တိ-ဒုဋ္ဌုလ္လော'။ ။ဟု သမာသ်ဝိဂြိဟ်လုပ်၏။ ဒု-ပုဒ် ဒုဋ္ဌု-အနက်ဟော၊ ဒု-နောက်ဖြစ်၍ တ-ကို။ ဋ-ပြန်။ လ-ဒ္ဒေဘော်ကြောင့် ဥ-ရဿ ဖြစ်သည်။ ။*ဝေဒလ္လံ ၌ 'ဝေဒ.ဣ တုဋ္ဌိ-ဣ လဒ္ဓါ လဒ္ဓါ ပုဒ္ဓိတ သုတ္တန္တာ ဝေမကံ'ဟု မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ အဆိုရှိ၍ 'ဝေဒံ ဘုဋ္ဌိ'၊ နှစ်သက်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ဝေဒံ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်ကို။ နိဿိတံ၊ တည်း-ပေး'။ ။နိဿယတ္ထိ၌ 'ဝဒံ၊ ဗေဒင်ကို'ဟု ပေးကြ၏'။ ဝေဒေါ-တိ ဝေဒ-ဂန္ထသပိ နာမံ၊ ဝိဒန္တိ ဧတေန ဥစ္စာရိတ-သဒ္ဒေန တ-ဒါဓေရံ ပုဂ္ဂလံ ပြာဟ္မဏော အယ.န္တိ, ဝိဒန္တိ ဝါ ဧတေန ပြာဟ္မဏော၊ အတ္တနာ ကာတဗ္ဗ ကိစ္စ.န္တိ ဝေဒေါ' ဟူသော အဘိဓာန.ပ္ပဒီပိကာ သူစို, ဝေဒ-ပုဒ်အဖွင့်ကား လျော်၏။ ဝေဒလ္လ-ပုဒ်ဖွင့် အဋ္ဌကထာနှင့်ကား မညီ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဒုဋ္ဌုလ္လံ-ဒုဋ္ဌု×နိဿိတံ။ တံနှိုင်းယှဉ်ကတ္တေလော, ဤသုတ်ဖြင့် တန္ဓိသိတ,အနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏အလယ်၌ လ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒုဋ္ဌု×လ×နိဿိတ) **တော**သံ=အံ-ဝိဘတ်၊ နိဿိတ-ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ (ဒုဋ္ဌု+လ) ပကတိပြု,ချေ၊ကပ်၊ လ-ကို သဒ်သ-ဒ္ဒေဘော် လ-ပြု (ဒုဋ္ဌု+လ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝေဒလ္လ-ဝေဒံ×နိဿိတံ၊ လ-သက်။ နည်းတူ။ တန္ဓိသိတ တဒ္ဓိတ်။ ။ဒုဋ္ဌုလ္လံ-ဒုဋ္ဌု×ဌာနံ။လ။ဝေဒလ္လံ-ဝေဒဿ+ဌာနံ။ လ-သက်။ နည်းတူ။ ။ဌာန တဒ္ဓိတ်။

၃၅-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'တေမ္မော' ဗဟုလာ အဿ ပုဂ္ဂလဿာ.တိ-တ.ဗ္ဗဟုလော'လုပ်။ ထိုသူကား ထိုတရားမျှားသောအနက်ကိုကောက်။ ။'တ.ဗ္ဗဟုလော ဧ၀ အတ္ထော-တ.ဗ္ဗဟုလ-တ္ထော၊ တသ္မိ'တ.ဗ္ဗဟုလေ'ခံ။ ။ဗဟုလ သဒ္ဒါ,

http://www.dhammadownload.com

ပကတိ-သဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်တည်းဟု ပြခြင်းငှာ 'အဘိဇ္ဈာ အဿ ပကတိ၊ အဘိဇ္ဈာ အဿ ဗဟုလာ တိ.အဘိဇ္ဈာလု,ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်သည်။ ။အာလု-ပစ္စည်းကို သက္ကတတို့၌ သီတ,ဥဏှ,စသော သဒ္ဒါနောင် အသဟနအနက်၌ ဟဒယာ-စသော သဒ္ဒါနောင် အဿတ္ထိအနက်၌ စီရင်ကုန်၏။ ။'သီတုဏှ တိပ္ပံ နသဟတေ။ ၄-၂-၁၅၈။ ။သီတာ.ဒီဟိ ဒုတိယန္တေဟိ နသဟတေ ဣစ္စေတသ္မိံ အတ္ထေ အာလု ဘဝတိ၊ သီတာလု၊ ဥဏှာလု၊ တိပ္ပါလု' စန္ဒဝုတ္ထိ။ ။'သီတုဏှ-တိပ္ပေဟိ တံ နသဟတေ' ဝါတ္တိက၊ ၅-၂-၁၂၂။ ။'သီတုဏှ-တိပ္ပေဟိ တံ နသဟတေ ဣတိ စာ.လုဝတ္တဗ္ဗော၊ သီတာလု၊ ဥဏှာလု၊ တိပ္ပါလု' မဟာဘာသ။ ။'တေဟိ အာလုပ္ပစ္စယော ဘဝတိ ပကတျ.တ္ထတ္ထာ.သဟနေ အတ္ထေ၊ သီတံ နသဟတေ-သီတာလု၊ ဥဏှံ နသဟတေ-ဥဏှာလု။ တိပ္ပံ ဒုက္ခံ နသဟတေ တိပ္ပါလု' သုဗောဓိနီ-ဋီ၊ 'ဟဒယ၁ စာ.လု အညတရိဿံ' ဝါတ္တိက၊ ၅-၂-၁၂၂။ ။'ဟဒယာစာ.လုဝတ္တဗ္ဗော အညတရိဿံ.ဒယာလု၊ ဒယီ၊ ဒယိကော' မဟာဘာသ။ ။'ဟဒယာ သဒ္ဒတော အာလု.ပ္ပစ္စယော ဘဝတိ အဿတ္ထ]-တ္ထေ။ ဒယာ အဿ, အသ္မိံ ဝါ အတ္ထိတိ-ဒယာလု၊ ပကၠေ,ဒယီ၊ဒယိကော၊ ဒယာဝါ' သုဗောဓိနီ။ ။သဒ္ဒါ.ဒိတော အာလု။ ။သဒ္ဒါဒိ.ဂဏတော အာလု.ပ္ပစ္စယော ဘဝတိ၊ သဒ္ဒါ အဿ အတ္ထိ.တိ သဒ္ဒါလု'သာရသုတ။ 'သဒ္ဒါ အဿ အတ္ထိ.တိ-သဒ္ဒါလု၊ ဒယာ အတ္ထိ.တိ-ဒယာလု' စန္ဒကိတ္တိ-ဋီ။ ။'သီတာလု၊အချမ်းကိုသည်းမခံနိုင်သည်။ ဝါ၊ သည်းမခံနိုင်အောင် ချမ်းတတ်သည်။ ဒယာလု၊ သနားခြင်း ကရုဏာရှိသည်' ဟူ၍လည်း သက္ကတနှင့် အညီ အနက်ပေး။ သို့အတူက် 'ဒယာလုကေန.တိ အနုကမ္ပာ သဟိတေန'ဟူသော ဝိနည်းဋီကာကိုလည်း 'ဒယာ အဿ,အသ္မိံ ဝါ အတ္ထိ-တိ-ဒယာလုကော' အဿတ္ထိ-လုပ်။ ။အချို့ပညဝန်တို့ကား သဟိတ-တဒ္ဓိတ်ကိုပြသည်-ဟုဆိုကုန်၏။ 'ဓဇာလူတိ တတ္ထ အတ္ထ နိယျူဟ သိခရာ.ဒီသု ပကိဏ္ဏာပိတေဟိ ယဋ္ဌိဓ-ပဌာက ဓဇေဟိ သမ္ပန္နော' ထေရာဂါထာ-အဋ္ဌကထာ၊ ဘဒ္ဒဇိထေရ။ ။ဤအဋ္ဌကထာလည်း အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်ကိုပင်ပြ၏။ ။'သဗ္ဗတော ကော, သုတ်၌ သဗ္ဗတော-သဒ္ဒါဖြင့် က-ပစ္စည်းသက်လျှင် အဘိဇ္ဈာလုကော၊ အဘိဇ္ဈာလုကာ၊ အဘိဇ္ဈာလုကံ။ သီတာလုကော၊ ကာ၊ ကံ။ ဒယာလုကော၊ ကာ၊ ကံ။ ဓဇာလုကော၊ ကာ၊ ကံ' စသည်ဖြစ်၏။ ။'ဓဇာလု၊ တံခွန်,အလံရှိသောပြာသာဒ်, ရထား-စသည် ဟူ၍လည်းပေး။ ။'ဓဇာ ဧတ္ထ သန္တိ-တိ-ဓဇာလု' ဧတ္ထ သန္တိ-တဒ္ဓိတ်။ အဿတ္ထိမျိုးပင်။ ။ အာလု-ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် သဒ္ဒိသအနက်၌လည်း အာလု-ပစ္စည်းသက်။ 'ပုရိသာလု'ပုံစံ။ ။'ပုရိသေန သဒိသာ-ပုရိသာလု' လုပ်။ ပုရိသေန၊ လူနှင့် သဒိသာ၊ တူသည်တည်း။ ပုရိသာလု၊ လူနှင့်တူသော ဘီလူးမ။ လူ.ကိုယ်, မြည်းမျက်နှာ၊သို့မဟုတ် မြည်းဦးခေါင်းရှိသော(ဝလစ၊-မုမ)ဘီလူးမ။ဝါ၊ ယက္ခိုက်မ။ ဝါ၊ ဘုတ် ပြိတ္တာမ-ဟူလို။ ။ဤ၌ ပုရိသ-ကား မနုဿ ပရိယာယ်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

၃၆၀-ဏျ တ္ထ-တာ ဘာ၀ေ တု။ ။ဘာ၀ေ၊တောအနက်၌။ ဏျ-တ္ထ-ဘာတု၊ ဏျ-ပစ္စည်း၊တ္ထ-ပစ္စည်း၊ဓာ-ပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဘာ၀ေ-တ္ထေ၊ ၌။ ဏျ-တ္ထ-တာ-ဣစ္ဆေတေ ပစ္စယာ။ တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အလသဿ၊ ပျင်းသောသူ၏။ ဘာ၀ေ၊ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ အာလသျံ၊ ပျင်းသော်သူ၏

"အ၄ထ-တ္ထ သီဟ ဗျ,ဂ္ဃ ၀ါ စ၊ 'ပုရိသာလူ'စ ဟတ္ထိယော။
ဧကေယျာ ပသဒါ ဧ၀-၀၊ ရောဟိစ္စ-သရဘာ ၀ ဝိဂါ။' ဝေယျန်ဇာတ်။

'တတ္ထ ပုရိသာလူ တိ ၀လ၀ါ-မုခ-ယက္ခိဏိယော'ဂင်းအဋ္ဌကထာ။ ။ဇာတ်ပါဠိတော် နိသယသဒ္ဒကား-'ပုရိသာ စ၊ ကျယ်သော ခံတွင်းရှိသော ဘီလူးမတို့သည်လည်းကောင်း'ဟု အနက်ပေး၏။ ယင်းနိသယကိုမှီ၍ စာပြင်ဆရာတို့က 'ဗလ ၀ါ-မုခယက္ခိဏိယော'ဟု အဋ္ဌကထာပါဠိကို ပြင်ကြ၏။ ပညတ်နက် ဆရာကား-'ပုရိသာလူ၊ မြေဘုတ်ဘီလူးမ'ဟု အနက်ပြန်၏။

ရှပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။အဘိဇ္ဈာလု-အဘိဇ္ဈာ×အသ ပကတိ၊ အာလုတဗ္ဗဟုလေ=ဤသုတ်ဖြင့် တဗ္ဗဟုလ, အနက်၌ အာလု-ပစ္စည်းသက်။ (အဘိဇ္ဈာ×-ဘလု×အသ ပကတိ) တေသံ=သိ-ဝိဘက်၊ အသ ပကတိ-ပုဒ်တို့ကိုခေ့။ (အဘိဇ္ဈာ+-ဘလု) ပကတိပြု။ ခေ့၊ ကပ်၊ စီရင်။ အဘိဇ္ဈာလု-အဘိဇ္ဈာ×အသ ဗဟုလာ။ သီတာလု-သီတံ×အသ ပကတိ၊ ဗဟုလာ။ ဓေဘာလု-ဓေဘော×အသ ပကတိ၊ ဗဟုလာ။ ဒယာလု-ဒယာ×အသ ပကတိ၊ ဗဟုလာ။ နည်းတူ။

၃၆၀-တီ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။'တ-တ္ထာ ဘာ၀ေ'ကာတန္တ၊ ၂-၆-၁၃။ ။'ဘာ၀ေ တ-တ္ထေ-ဏျော'သာရသုတ။ ။'ဘ၀န္တိ ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒါ ဧတေနာ-တိ-ဘ၀ေါ' ဘာ၀ေ-ကာရ,လဃုနာထ-စသော ဆရာတို့အလို ကရဏ သာ၀ိလုပ်။ ။တနည်း-'ဘ၀န္တိ ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒါ ဧတသ္မာ-တိ-ဘာ၀ေါ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ, စန္ဒဝုတ္တိ ကျမ်းပြု ဇယာဒိစ္စ, စန္ဒဂေါမိ,ဆရာတို့အလို အ၀ဒါန သာ၀နလုပ်။ ဧတေန၊ ဤသဒ္ဒပ၀တ္ထ နိမိတ်ဖြစ်သော သကတ်,ဝိသေသနဖြင့်။တနည်း၊ဧတသ္မာ မှ။ ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒါ၊ အသိဉာဏ်သဒ္ဒါတို့သည်။ ဘ၀န္တိ၊ ဖြစ်ပွားကုန်၏-ပေး ။အချို့ပညဝန်တို့က တဒ္ဓိတ်-၀ဓီ-ဝဇ္ဇတေ'ဟု ကစ္စာယန-သာရ အဆိုရှိ၍ အ၀ါဒါန သာ၀နေ မသင့်-ဟု ဆိုကုန်၏။ ဘ၀သည် တဒ္ဓိတ် ၀ါစကမဟုတ်၍ ထိုဆရာတို့ အ၀ိစာရဏသာ အပြစ်တည်း။ 'အ၀ိစာရဏာ-ယေ၀ ဒေါသာ'ဟူလို။ ။'သဒ္ဒသ ပ၀တ္ထ နိမိတ္တံ ဘာ၀ေါ'။ ။'သဒ္ဒသ ပ၀တ္ထ နိမိတ္တံ ဘာ၀ သဒ္ဒေန ဥစ္စတေ' ဗျာကရဏ်းကျမ်း အဆိုရှိ၍-ဘော ဟူသည် သဒ္ဒ-ပ္ပ၀တ္ထ နိမိတ်ပင်တည်း။ သကတ်,ဝိသေသန, သဒ္ဒ-ပ္ပ၀တ္ထ နိမိတ်, အတူတူပင်။ ။'အ-ရောဂသ ဘာ၀ေါ-အာရောဂျံ' ဟူရာ၌ အနာ၀ကင်း၍ ကျန်းမာ၀ဖြိုးသူကိုမြင်လျှင် အနာ၀ကင်းခြင်းကြောင့် ဤသူ ကျန်းမာ၀ဖြိုးတာ၀ပဲ-ဟု အနာ

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ကြောင်း။ အရောဂသ၊ အနာကင်းသူ၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ အာရောဂျ၊ အနာကင်းသူ၏ဖြစ်ကြောင်း။ ပံသုကူလိကဿ၊ ပံသုကူ ဓုတင်ဆောင် ရဟန်း၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ ပံသုကူလိကတ္တံ၊ ပံသုကူ ဓုတင်ဆောင်ရဟန်း၏ဖြစ်ကြောင်း။ အနောဒရိကဿ၊ ငယ်သောဝမ်း (ဝမ်းပိုက်) ရှိသောသူ၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ အနောဒရိကတ္တံ၊ ငယ်သောဝမ်းရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်း။ သင်္ဃာဏိကာရာမဿ၊ အပေါင်းအဖော်နှင့် မွေ့လျော် (ပျော်ပိုက်) သူ၏ ဘာဝေါ၊ တည်း။ သင်္ဃာဏိကာရာမတာ၊ အပေါင်းအဖော်နှင့် မွေ့လျော်သူ၏ဖြစ်ကြောင်း။ နိဒ္ဒါရာမဿ အိပ်ခြင်း၌ မွေ့လျော်သူ(အအိပ်ကြီးသူ)၏။ ဘာဝေါ၊တည်း။ နိဒ္ဒါရာမဿ၊အိပ်ခြင်း၌ မွေ့လျော်သူဖြစ်ကြောင်း။ တုဋ္ဌဟကေန၊ ဖြင့်။ တ္တန-ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ ၏။ ပုထုဇ္ဇနတ္တန်၊ ပုထုဇဉ်၏ဖြစ်ကြောင်း။ ဝေဒနတ္ထန်၊ ဝေဒနာ၏ဖြစ်ကြောင်း။

ကင်းသူကို ဟောသော အ-ရောဂ သဒ္ဒါတို့ဖြစ်ပွားလာ၍ အနာကင်းသောဂုဏ်, သကတ်, ဝိသေသန, သဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္တ နိမိတ်ကို ဘော-ဆိုသည်။

'ယ.ဂ္ဂုဏ္ဏဿ သဗ္ဗာဝေန၊ ဒဗ္ဗေ သဒ္ဒါ ပဝတ္တတိ။
သတိ တ.ဗ္ဗစနေ ဘာဝ၊ ပ္ပစ္စယော သ.မုဒီရိတော။''

ယဂ္ဂုဏ္ဏဿ၊ အကြင်-ဝိသေသန သကတ် အနက်၏။ သဗ္ဗာဝေန၊ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဒဗ္ဗေ၊ ဝိသေသျ ဒြပ်၌။ သဒ္ဒေါ၊ သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ တ.ဗ္ဗစနေ၊ ထိုသကတ်, ဝိသေသနဖြစ်သော သဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္တနိမိတ်ကိုဟောလိုသည်။ သတိ၊ သော်။ ဘာဝ.ပ္ပစ္စယော၊ ဘောဟော ပစ္စည်းကို။ သမုဒီရိတော၊ ဆိုအင်္ဂါ၏။ ဝေါ၊ စီရင်အပ်၏။ ။'တဿ ဘာဝေါ.တ္တ-တာ'ပါဏိနီ၊ ၅-၁-၁၁၉။ ။'တဿ ဂုဏ္ဏဿ ဘာဝေါဒဗ္ဗေ သဒ္ဒနိဝေသော တ.ဒဘိဓေနေ တ္တ-တာ'မဟာဘာသ။ ။'ယဿ ဂုဏ္ဏဿ.တိ ဇာတိ အာဒိ-ဘေဒဿ ဝိသေသနဿ ဘာဝေါ သမ္ဘာဝတော ဒဗ္ဗေ ဝိသေသိတဗ္ဗ-ဝတ္ထု!မှ် ခတ္ထိယာ.ဒိသဒ္ဒဿ နိဝေသော၊ တဒဘိဓေနေ၊ တသ္မိ ဂုဏေ ဝတ္ထုဗ္ဗေ ပစ္စယေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော' ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ-ဋီ။ ။'တ-တ္တာ ဘာဝေ။ ။သဒ္ဒဿပဝတ္တနိမိတ္တံ ဘာဝေါ၊ ဘာဝေ အဘိဝေယျ တ-တ္တာ ဘဝန္တိ။ သုက္ကဿ ပဋ္ဌဿ-ဘာဝေါ သုက္ကတာ၊ သုက္ကတ္တ မိတိ သုက္ကဂုဏဘာဝေါ၊ သုက္ကဿ ဂုဏဿ ဘာဝေါ-သုက္ကတာ, သုက္ကတ္တ.မိတိ သုက္ကဂုဏဇာတိ၊ ဂေါတာ ဂေါတ္တ.မိတိ ဂေါဇာတိ၊ ပါစကတ္တံ,ဒဏ္ဍိတ္တံ, ဝိသာဏတ္တံ, ရာဇပုရိသ ကြိယာဒိ သမ္ဘန္ဓိတ္တံ၊ ဒေဝဒတ္တံ, စန္ဒတ္တံ, သူရိယတ္တ.မိတျဝတ္ထာဘေဒတော၊ အာကာသတ္တ.မိတိ ပဒေသဘေဒတော၊ အဘာဝတ္တ.မိတိ သမ္ဘန္ဓိဘေဒတော၊ နာနေ တျဿ ဘာဝေါ နာနတ္တ.မိတိ, ကာတန္ဗ,ဝတ္ထိ။

'ယဇ္ဇပိ ဘာဝသဒ္ဒေါ-အနေက-တ္ထော။ ယထာ.ဟ-ဘာဝါဘိရျာ ပဗ္ဗသဘာဝ သတ္ထာ.တ္ထယော ဣ.ဓိ.ပ္ပါ ယတိ၊တထာ ဟိ ဘဝန္တိ ယသ္မာ အဘိဝေန.ပ္ပတိတိယော၊ သော ဣဟ ဘာဝေါ၊ ယသ္မာ ဂေါတ္တာ.ဒိ ဝိသေသနာ ဝိသေသျ ဂါ၀ါဒေါ

http://www.dhammadownload.com

ဂေါတျာ.ဒိက.မဘိဝေနံ ဘဝတိ ဂေါတ္တာ နျာကာရာ.နုဂတော စ ပ္ပစ္စယော (ဝုဒ္ဓိ)။ သော ဂေါတ္တာ.ဒိ လက္ခဏေ အတ္ထော ဘာဝေါ ဣစ္ဆာ-ဟ-သဒ္ဒသော တျာ, ဒိ၊ ဧတံဝုတ္တံဘဂဝတိ-ယသ ဝိသေသနသ သမ္ဘဝါ ဒုဗ္ဗဝိသေသေ သဒ္ဒသ ပဝတ္တိ.သော တ.နိမ္ဗိတ္ထ-ဘူတော အတ္ထော အနိဗ္ဗာ (သန္ဓိဝိဘာဝေန) ဘာဝသဒ္ဒေန ဝုတ္တော၊ တဒ.အဘိဝေနေ စ တတ္တာ.တိ၊ တထာ စ ဝုတ္တံ (မဟာဘသော) 'ယသ ဂုဏသ သမ္ဘဝါ ဒဗ္ဗဝိသေသေ သဒ္ဒနိဝိသော တဒဘိဝေနေ တ.တ္တာ.တိ၊ သောပန အနေက.ပ္ပကာရော ဣစ္ဆာဟ-သုက္ကသော.တျာ.ဒိ။ သုက္ကံ-ဂုဏ ဘာဝေါ တိ ဂုဏော ဣဟ ဘာဝေါ,ယတော ပဒ္ဓေ သုက္ကသဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္တိယံ ဂုဏော နိမိတ္တံ၊ ဧဝ မညြတြပိ သဒ္ဒသ ပဝတ္တ နိမိတ္တံ ဘဝပ္ပစ္စယေန ဥစ္စဲတေ။ အဝတ္ထာ.ဘေဒတော.တိ ဧကသ္မိပိ ဒေဝဒတ္တာ.ဒိနော.နေ ကတ္တ.မဝတ္ထာ.ဘေဒတော၊ အတော.နေကဗျတ္ထ္ဝါ.ဝေရာ ဟိ ဇာတိ ပဝတ္တိ နိမိတ္တ.မုပပဇ္ဇတေ.တိ ဘာဝေါ၊ အတြ ဒေ.ဝဒတ္တသ ဗလျာ.ဒိ ဘေဒါ,စန္ဒသ ပတိပဒါ.ဒိဘေဒါ သူရိယသ ပုဗ္ဗဏှာ.ဒိဘေဒါ အနေက.ပ္ပကာ ရတ္တံ။ ပဒေသဘေဒတော.တိ ဃဋာ ကာသံ, ပဋာ.ကာသ.နိ္ဓိဥပစရိတ.ပ္ပဒေသ ဘေဒါ နိစ္စယော.ကသာ ပျ.နေကတ္တံ၊ တတော သာမညံ ပဝတ္တိ နိဝုတ္တ.မေဝ အတော အ.ဘာဝတ္ထမီ.တိ သမ္ဘဒ္ဓိ ဘေဒါ အနေကတ္ထ.မိစ္ဆတ္ထော၊ ဘာဝသ သမ္ဘဒ္ဓိတ္ထာ အတ္ထတော ဆဋ္ဌ္ဌာ ဣဟ ပစ္စယော၊ တထာ စ အသတ္ဝ ဝါစိတ္ထာ ဆဋ္ဌ္ဌာ-နုပ ပတ္တိယာ အဗျယေဟိ ပထမဇ္ဇေဟိပိ ပစ္စယော။ အတော ဧဝ ဣဟ တသ ဘာဝေ.တိ နာဒရိတံ။ အထ ဝါ အသတ္ဝ ဘူတတောပိ အတ္ထာ သဒ္ဒဿ ရေန ပရာမဋ္ဌော ဆဋ္ဌ.တ္ထေ နိယုဇ္ဇတေ ဧဝ ဣစ္ဆာ-ဟ....နာနာ ဣတျသ သဘာဝေါ-နာနတ္ထ.မီတိ' ကာတန္ဓ–ပ္ပ္ဓိကာ။

'ဘာဝေါတု ပဝတ္တိနိမိတ္တံ၊ ယေန ဓမ္မေန အယံ ဂေါဣတိ ပတီ.တိ ဘဝတိ၊ သောဓမ္မော ဂေါသဒ္ဒသ ဘာဝေါ ဣစ္ဆ.တ္ထော၊ သောစာ.နေက.ပ္ပကာရော ကုစိ အနေကေသု ဧက ပစ္စာ.ဘိညာဇနကော ယထာ-ဂေါတ္ထ အသတ္ထာ.ဒိ ဇာတိ၊ ကုစိ သရူပမတ္ထံ၊ ယထာ စိတ္ထတ္ထံ။ နတတ္ထံ၊ ကုစိ သမ္ဘဒ္ဓိတ္ထံ။ ယထာ-သုက္ကသ ပဒ္ဓသ 'သုက္ကတ္ထံ ဇဋ္ဌတာ။ ကုစိ ဒဗ္ဗသမ္ဘဒ္ဓိတ္ထံ၊ ယထာ-ဒဏ္ဍိတ္ထံ, ဝိသာဏတ္ထံ။ ကုစိ ကမ္မ-သမ္ဘဒ္ဓိတ္ထံ၊ ယထာ ပါစကတ္ထံ, ဂန္ဓ္ဌတ္ထံ စ၊ သာဓုတ္ထ.မီတိ သာဓုနော ဘာဝေါ.တိ ဝါကျံ၊ ယေန ကမ္မုနာ သာဓု အယ.မီတိ ဝုဒ္ဓိဇာယတေ၊ တ.ကၠမ္မ သမ္ဘဒ္ဓိတ္ထ.မိဟ ဘာဝေါ၊ ဇဋ္ဌတာ ဣစ္ဆ္ဌြ ဇဋ္ဌဂုဏ သမ္ဘဒ္ဓိတ္ထံ၊ ဇဋ္ဌာယ ဘာဝေါ ဣတိ ဝါကျံ၊ ဧဝံ ပါစကာယ ဘာဝေ.ါ-ပါစကတ္ထံ' မုဒ္ဓ ဗောဓေါမ-ဋ္ဌီ။

ခ္ဌဲ့အံ့။ ။'သဒ္ဒသ ပဝတ္တိ.သဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္တိ၊ သဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္တိယာ နိမိတ္တံ-သဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ' သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းသို့ သဒ္ဒ.ပဝတ္တနိမိတ်ဆိုသည်။ ဇာတ်, ဂုဏ်, ကြိယာ, ဒြင်,နာမ်,သဒ္ဒ-ပဝတ္တနိမိတ် ငါးမျိုး။ ။သက္ကတ-တ္ဝိဒ္ဓိကား လေးမျိုးဆို၏။ ။ 'ဘာဝေါ သဒ္ဒပ္ပဝတ္ထ နိမိတ္တံ၊ ယံ ဓမ္မံ နိမိတ္တံ ကတ္ဝာ သဒ္ဒေါ သကတ္ထေ ပဝတ္ထတေ၊ ဣသော ဓမ္မော သဒ္ဒသ ပဝတ္ထ နိမိတ္တံ၊ သော စ ဇာတိဂုဏကြိယာနာမာနိ' အာသု

http://www.dhammadownload.com

ဗေါဓ။ ။'ဇာတိဒဗ္ဗဂုဏ်ကြိယာဟိ သဒ္ဒသ ပဝတ္တ နိမိတ္တံ ဘာဝေါ ဣတ္ထျ.စ္ဆတေ' စန္ဒကိတ္တိ-ဠီ။ ။ဂုဏ ဇာတိ ကြိယာ နာမ ဘေဒေန စတုဓာ သဒ္ဒါနံ ပဝတ္တိ' သုဗောဓိနီ။

"ဟောန္တု-သ္မာ သဒ္ဒ-ဗုဒ္ဓိ.တိ ဘာဝေါ သော သဒ္ဒ ဗုဒ္ဓိယာ။
နိမိတ္တ-ဘူတံ နာမဉ္စ၊ ဇာတိ ဒဗ္ဗံ ကြိယာ ဂုဏော" ဝုဒ္ဓိ.ပ္ပသာဒနီ-ဠီ။

အသ္မာ၊ ထိုသဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္တ နိမိတ်မှ။ ဝါ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဒ-ဗုဒ္ဓိ၊ သဒ္ဒါ အသိဉာဏ်တို့သည်။ ဟောန္တု၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုသဒ္ဒ-ပ္ပဝတ္တ နိမိတ်သည်။ ဘာဝေါ၊ ၏။ သဒ္ဒ-ဗုဒ္ဓိယာ၊ ၏။ နိမိတ္တ ဘူတံ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ နာမ.ဉ္စ၊ အမည်ကို လည်းကောင်း။ ဒဗ္ဗံ၊ ဒြပ်ကိုလည်းကောင်း။ ကြိယာ၊ ကြိယာကို လည်းကောင်း။ ဂုဏော၊ ဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း။ လဇ္ဇတိ၊ ၏။ ။'ဂေါတ္တံ၊ သုက္ကတ္တံ၊ ပါစကတ္တံ၊ ဒဏ္ဍိတ္တံ၊ စိတ္တတ္တံ၊' ပုံစံ။

ဇာတိ ပဝတ္တ။ ။ဂေါတ္တံ၊ နွားတို့၏ တစ်ကောင်နှင့်တစ်ကောင် ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန်ဟန်အမူအရာတူကြသည့် အခြင်းအရာ အာကာရပညတ်ဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍၊ ဝါ၊ ဇာတ်ကိုစွဲ၍ ဂေါသဒ္ဒါ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ဇာတ်သည် သဒ္ဒ ပဝတ္တ နိမိတ်၊ ဒြပ်ကိုအထူးပြုတတ်၍ သကတ်, ဝိသေသနလည်းမည်၏။ ယင်းသဒ္ဒ ပဝတ္တ နိမိတ်, သကတ်-ဝိသေသနကိုပင် ဘောဆိုသည်။ ယင်းဘောအနက်ဌ ဏျ,တ္တ,တာ-ပစ္စည်းမျှားသက်။ သို့မဟုတ် ယင်းပစ္စည်းမျှားက ဘော-ကို ဟောသည်။ ဘောကို ဟောလိုသော် ယင်းပစ္စည်းမျှား သက်လေ-ဟူလို။ ။ဂေါ-သဒ္ဒါသည်လည်း ဇာတ်ကိုစွဲ၍ နွားဒြပ်ကို ဟောသောကြောင့် ဇာတိ သဒ္ဒါမည်၏။ ယင်းဒြပ်ဟော ဂေါ ဇာတိ သဒ္ဒါနောင် ဘောဟော ပစ္စည်းသက်လျှင် 'ဂေါဿ ဘာဝေါ-ဂေါတ္တံ' ဖြစ်၏။ နွားဒြပ်ကိုမယူရ။ နွားဇာတ်-ဟူသော သကတ်, သဒ္ဒ ပဝတ္တ နိမိတ်ကိုသာ ကောက်ယူရတော့၏။ အကြောင်းကား တ္တ-ပစ္စည်း-က ဘောကိုသာ ဟောသောကြောင့်တည်း။ ။'ဒြပ်ပေါ်မှာ ဘောဆင့်လာ၊ ဂုဏ်သာ ထိုပုဒ်အရတည်း' ဟု နီယံဆရာတို့ ဆိုကြကုန်၏။ ။ဂေါဿ၊ နွား၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်ရာတည်း-ပေး။ ။ဤသတ္တဝါကား နွားပင်-ဟု အသိဉာဏ်၊ နွားကို ဟောသော ဂေါ-သဒ္ဒါ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ-ဟူလို။ ဤနည်းကိုမှီ၍ ပုံစံတိုင်းမှာပေးလေ။

ဂုဏ ပဝတ္ထ။ ။သုက္ကတ္တံ-ဌ အဖြူဂုဏ်ကိုစွဲ၍ သုက္ကဿ၊ သဒ္ဒါဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ဂုဏ်သည် သဒ္ဒပဝတ္ထနိမိတ်,သကတ်, ဝိသေသနမည်၏။ ယင်းကိုပင် ဘောဆိုသည်။ သုက္ကသဒ္ဒါလည်း၊ သုက္ကော ပဒ္ဓေ.ဟူရာဌ အဖြူဂုဏ်ကိုစွဲ၍ ပုဆိုးဒြပ်ကို ဟောသောကြောင့် ဂုဏ-သဒ္ဒါမည်သည်။ ယင်းဒြပ်ဟော ဂုဏ-သဒ္ဒါနောင်-ဘော-ဟော ပစ္စည်းသက်လျှင်၊ သုက္ကဿ ဘာဝေါ သုက္ကတ္တံ'ဖြစ်၏။ ပုဆိုးဒြပ်ကိုမယူရ၊ အဖြူဂုဏ်ဟူသော သကတ်, သဒ္ဒ ပဝတ္ထနိမိတ်ကိုသာ ကောက်ယူရတော့၏။ တ္တ-ပစ္စည်းက ဘောကိုဟောသောကြောင့်တည်း။ *ဒြပ်ပေါ် ဘောဆင်၊ ဂုဏ်ထွက်သည်'ဟူလို။ ။သုက္ကဿ၊ ပုဆိုးဖြူ၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖြစ်ရာတည်း-ပေး။

http://www.dhammadownload.com

ကြိယာ ပဝတ္ထု။ ။ပါစကတ္တံ-၌ ချက်ခြင်းကြိယာကိုစွဲ၍ ပါစက-သဒ္ဒါ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ကြိယာသည် သဒ္ဒ ပဝတ္ထုနိမိတ်, သကတ်, ဝိသေသနမည်၏။ ယင်းကိုပင် ဘာဆိုသည်။ ။ပါစက-သဒ္ဒါသည်လည်း 'ပါစကော ပုရိသော'ဟူ ရာ၌ ချက်ခြင်းကြိယာကိုစွဲ၍ ချက်တတ်သူ လူဖြင့်ကိုဟောသောကြောင့် ကြိယာ သဒ္ဒါမည်၏။ ယင်းဖြင့်ဟော ကြိယာ သဒ္ဒါနှောင် ဘာဟော ပစ္စည်းသက်လျှင် 'ပါစကဿ ဘာဝေါ ပါစကတ္တံ'ဖြစ်၏။ လူဖြင့်ကိုမယူရ၊ ချက်ချင်း ကြိယာ-ဟူသော သကတ် သဒ္ဒ ပဝတ္ထုနိမိတ်ကိုသာ ကောက်ယူရ၏။ တ္တ-ပစ္စည်းကား ဘာကို ဟောသောကြောင့်-ဟူလို။ ။ပါစကဿ၊ ချက်တတ်သူ၏။ ဘာဝေါ၊ ကြောင်း,ရာ တည်း-ပေး။

ဒဗ္ဗ ပ္ပဝတ္ထု။ ။ဒဏ္ဍီတ္တံ၌ တုတ်,တောင်ဝှေးဖြင့်ကိုစွဲ၍ ဒဏ္ဍီ-သဒ္ဒါဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ဖြင့်သည် သဒ္ဒပဝတ္ထုနိမိတ် သကတ်, ဝိသေသနမည်၏။ ယင်းကိုပင် ဘာဆိုသည်။ ။ဒဏ္ဍီ-သဒ္ဒါသည်လည်း 'ဒဏ္ဍီပုရိသော'ဟူရာ၍ တုတ်, တောင်ဝှေး ဖြင့်ကိုစွဲ၍ တောင်ဝှေးရှိသူ လူဖြင့်ကိုဟောသောကြောင့် ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒါမည်၏။ ယင်းဖြင့်ဟော ဒဗ္ဗ သဒ္ဒါနှောင် ဘာသောပစ္စည်းသက်လျှင် 'ဒဏ္ဍိနော ဘာဝေါ ဒဏ္ဍီတ္တံ'ဖြစ်၏။ လူဖြင့်ကိုမယူရ၊ တောင်ဝှေးဖြင့်ဟူသော သကတ်, သဒ္ဒ ပဝတ္ထုနိမိတ်ကိုသာ ကောက်ယူရ၏။ တ္တ-ပစ္စည်းက ဘာကို ဟောသောကြောင့်တည်း။ ။ ဒဏ္ဍိနော၊ တုတ်ရှိသူ၏။ ဘာဝေါ၊ ကြောင်းရာတည်း-ပေး။

နာမ ပဝတ္ထု။ ။စိတ္တတ္တံ စိတ္တဟူသောအမည်နာမ ပညတ်ကိုစွဲ၍ စိတ္တ-သဒ္ဒါ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် အမည်နာမ ပညတ်သည် သဒ္ဒ ပဝတ္ထုနိမိတ် သကတ် ဝိသေသနမည်၏။ ယင်းကိုပင်ဘာဆိုသည်။ ။စိတ္တ-သဒ္ဒါသည်လည်း 'စိတ္တောဝေါ'ဟူရာ၌ အမည်နာမပညတ်ကိုစွဲ၍ စိတ္တ-မည်သော နှားဖြင့်ကို ဟောသောကြောင့် နာမ-သဒ္ဒါမည်၏။ ယင်းဖြင့်ဟော နာမ-သဒ္ဒါနှောင် ဘာဟော ပစ္စည်းသက်လျှင် 'စိတ္တဿ ဘာဝေါ စိတ္တတ္တံ,ဖြစ်၏။ ဖြင့်ကိုမယူရ၊ စိတ္တ မည်သော အမည်နာမဟူသော သကတ် သဒ္ဒ ပဝတ္ထုနိမိတ်ကိုသာယူရ၏။ တ္တ-ပစ္စည်းက ဘာကိုဟောသောကြောင့်-ဟူလို။ ။စိတ္တဿ၊ နှား-စိတ္တ၏။ ဘာဝေါ၊ကြောင်း,ရာတည်း-ပေး။

ဤဘောဟောအရာ ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီလာတိုင်း မှတ်လွယ်ရုံ ဘာဝင်ားမျိုးကိုသာ ပြလိုက်သည်။ သုတိ, သမ္ဘန်, သဒ်သဘောများလည်း သကတ်ပင်ဖြစ်၍ ဘောပင်ဆိုရ၏။ သို့မဟုတ် ဘာဝ-ပစ္စည်းကပင် ဟောသည်-ဟုမှတ်။ ။သို့ဖြစ်လျှင် ဘယ်အတွက် ဇာတျာဒိ ပဏ္ဍိကကိုသာ ဘောဆိုရသနည်း-ဟူမူ၊ သုတိကို ဇာတ်၌၊ သမ္ဘန်, ကဒ်သဘောကို ဖြင့်၌သင့်၍ ဝါးပါးသာ ဆိုသည်-ဟူလို။

ယင်း ဘာဝကို သာသနိက ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်တို့၌ လိုဂ်-ဟု ဆို၏။ ထိုသည် ဇနက ဟေတု,ညပက ဟေတု-ဟု အကြောင်းနှစ်မျိုးတည်း။ ဤတ္ထိယာ ဘာဝေါ ဤတ္ထတ္တံပုရိသဿဘာဝေါ-ပုရိသာတ္တံ'၌ ဤတ္ထိဘာဝရှိပ်,ပုမ္ဘာဝရှိပ်နှစ်ခုကိုဤသူကား

http://www.dhammadownload.com

မိန်းမ၊ ဣတ္ထိသူကား ယောကျ်ားဟူသော အသိဉာဏ်၊ ဣတ္ထိ, ပုရိသ-သဒ္ဒါတို့ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ ဘာဝ-ဆိုသည်။ ယင်းဘာဝရှိပ်သည် မိန်းမ, ယောကျ်ား-ဟူသောအနက် (ဣတ္ထိ-ပုရိသ-ပဒတ္ထ) ၏ ဥပက ဟေတု။ သို့မဟုတ်-မိန်းမ, ယောကျ်ားဟု သိခြင်း၏အကြောင်းတည်း။ ဣတ္ထိ, ပုရိသ-သဒ္ဒါတို့၏ လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိ,ပုရိသတို့၏ လိင်, နိဒါတ္တ,ကုတ္တ,အာကပ္ပတို့၏လည်းကောင်း၊ ဇနက ဟေတု။ သို့မဟုတ် ထိုလိင်, နိမိတ္တ-စသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းတည်း။ ။ 'ဣတ္ထတ္တံ ဣတ္ထိဘာဝေါ.တိ ဥဘယမ္မိ ဧကတ္တံ ဣတ္ထိ ဘာဝေါ.တိ အတ္ထော၊ အယံ ကမ္မဓာ ပဒ္ဒိသန္ဓိ သမုဋ္ဌိတော၊ဣတ္ထိလိင်္ဂါ.ဒီနိ ပန နဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊ ပဝတ္တေသမုဋ္ဌိတံ။ ယထာ ဟိ ဗီဇေ သတိ, ဗီဇံ ပဋ္ဌိစ္ စ ဗီဇ.ပ္ပစ္စယာ ရုက္ခော ဝမ္ဘိုက္ခာ သာခါ ဝိဋပ-သမ္ပန္နော ဟုတ္ဘာ အာကာသံ' ပူရေတ္ဘာ တိဋ္ဌတိ၊ ဧဝ.မေဝ ဣတ္ထိဘာဝ သခ်ါတေ ဣတ္ထိန္ဒြိယေ ဝိသတ္ထိ ဣတ္ထိလိင်္ဂါ.ဒီနိ ဟောန္တိ၊ ဗီဇံ ဝိယ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဗီဇံ ပဋ္ဌိစ္စ ဝမ္ဘိုတ္ဘာ အာကာသံ ပူရေတ္ဘာ ဌိတ ရုက္ခော ဝိယ,ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋ္ဌိစ္စ လိင်္ဂါ.ဒီနိ ပဝတ္တေ သမုဋ္ဌ-ဟန္တိ။ တတ္တ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ နဿ ပန စက္ခုဝိညေယ္ယံ၊ မနော ဝိညေယ္ယ.မေဝ၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါ.ဒီနိ စက္ခု ဝိညေယ္ယာနိ ပိ, မနော ဝိညေယ္ယာနိ ပိ' အဋ္ဌသာလိနီ-ရူပဂဏ္ဍ။

လိင်, နိမိတ္တ, ကုတ္တ, အာကပ္ပ-ဟူရာ၌ မိန်းမ,ယောကျ်ားတို့၏ အင်္ဂါဇာတ်ကို-လိင်၊ အသံ, စသည်ကို နိမိတ္တ၊ သွားလာ, လုပ်ကိုင် နေထိုင်ပုံ အမူအရာကို ကုတ္တ၊ အပြုအပြင်,ရှပ်သွင်သဏ္ဌာန်ကို အာကပ္ပဆိုသည်။ ။'တတ္ထ ဣတ္ထိလိင် နိမိတ္တကုတ္တာ-ကပ္ပ-ဟေတု ဘာဝ လက္ခဏံ ဣတ္ထတ္ထံ၊ပုရိသ လိင်္ဂါ.ဒိဟေတုဘာဝ်လက္ခဏံ ပုရိသတ္ထံ။ တထာ ဣတ္ထိနံ အင်္ဂါဇာတံ ဣတ္ထိလိင်ံ၊ သရုပ်ဓိပ္ပါယော ဣတ္ထိနိမိတ္တံ၊ ဣတ္ထိ.တိ သဒ္ဒော နနဿ ပစ္စယ ဘာဝတော၊ အ-ဝိသဒ ဌာန နိသဒ္ဒာ.ဒိ ဣတ္ထိ ကုတ္တံ။ ဣတ္ထိ သဏ္ဌာနံ ဣတ္ထာ ကပ္ပေါ။ ပုရိသလိင်္ဂါ-ဒီနိပိ ဝုတ္တ နယေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ' ဋီကာကျော်။

ဆောင်ပုဒ်-''**အသိဉာဏ်, သဒ္ဒါ၊ ဖြစ်ပွားရာ၊ ဘောသ ၊ ခေါ်သမုတ်။**
သဒ္ဒ.ပ္ပဝတ္ထ၊ နိမိတ္တ၊ ကောက်ကြ ယင်းသရုပ်။
ဇနတျာ.ဒိက၊ ပဋ္ဌက၊ ပဝတ္ထ-နိမိတ်ထုတ်။''

တု-သဒ္ဒတ္ထ။ ။သမုစ္စယတ္ထ တု သဒ္ဒါ၏ သမုစ္စေတဗ္ဗ အတ္ထကား ဘယ်မှာနည်း။ ယင်းသမုစ္စေတဗ္ဗ အတ္ထကို ဖော်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ထားရန်ရှိသောကြောင့် 'တု.ဂ္ဂဟဏေန' စသော ဝါကျကိုမိန့်။ တု-သဒ္ဒါဖြင့် ဘောအနက်၌ တွန့-ပစ္စည်း သက်လေ-ဟူလို။ ။ယင်းတု-သဒ္ဒါဖြင့် ဏေယျ၊ ဗျ ဝိယ၊ဏ၊လ၊တ၊ဏိက၊ဏိယ၊ ဣမ၊ ဌက၊ ဿ-စသော ပစ္စည်းများကိုလည်းဆည်းယူ။ ။*ဏေယျ,ဌ-'သုစိနော ဘာဝေါ-သောစေယျံ' စင်ကြယ်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်း။ 'မုနိနော ဘာဝေါ-မောနေယျံ' ရဟန်း၏။ ဝါ၊ ဉာဏ်၏ဖြစ်ကြောင်း။ 'အဓိပတိနော ဘာဝေါ-အာဓိဝတေယျံ' အကြီးအကဲ၏ ဖြစ်ကြောင်း-ပေး။ ။'တိဏိ သောစေယျာနိ

http://www.dhammadownload.com

ကာယ သောစေယျံ,ဝစီ သောစေယျံ, မနော သောစေယျံ'။ 'တီဏိ မောနေယျာနိ ကာယမောနေယျံ 'ဝစီမောနေယျံ, မနောမောနေယျံ'။ 'တီဏိ အဓိပကိတေယျာနိ အတ္တာ ဓိပတေယျံ, လောကာ.ဓိပတေယျံ, ဓမ္မာ.ဓိပတေယျံ' ပါဌေယျ-သဒ္ဒိတိ-သုတ်။ 'သောစေယျာနိ.တိ သုစိဘာဝ ကရာ သောစေယျာ.ပ္ပဋိပဒါ။ မောနေယျာနိ.တိ မုနိဘာဝ ကရာ မောနေယျာ.ပ္ပဋိပဒါ ဓမ္မာ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။*ဗျ,ဝိယ, ပစ္စည်းမျှားသည် ဘာဝ, ကမ္မ-ဌ သက်၏။ ။'ဒါတသ ဘာဝေါ, ကမ္မံ ဝါ-ဒါသဗျံ၊ ဒါသဝိယံ' ကျွန်၏ဖြစ်ကြောင်း။ ။'ယော အပရေ သမယေန တမှာ ဒါသဗျာ မုစ္စေယျ' သီလကွန်-သာမည်ဖလသုတ်။ ။'ဒါသဗျာ.တိ ဒါသဘာဝေါ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။'ဝဒ္ဓသ ဘပိဝေါ,ကမ္မံ ဝါ-ဝဒ္ဓဗျံ' ကြီးသူ၏ဖြစ်ကြောင်း၊ အမှု။ ဝ-က, အ-ကို ဥ-ပြုလျှင် ဝုဒ္ဓဂျံ-ဟူ၍လည်းဖြစ်၏။ ။'သရီရ ဒဂျံ ဝုဒ္ဓဂျံ၊ သော ဇစ္စံ သာခု သီလိယံ။ အတ္ထော အတ္ထိ သရီ ရသ္မိ'၊ ဝုဒ္ဓဗျ သ နမော ကရေ' ဒု-သာခု သီလိဇာတ်။ ။'ဝုဒ္ဓဗျသ နမော ကရေ.တိ ဝုဒ္ဓဘာဝသ ပန နမက္ကာရ.မေဝ ကရောတိ ဝုဒ္ဓဘာဝေါဟိ ဝန္ဒမာနံ လဘတိ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။*ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ဝ-လ်ာလျှင်၊ ဝဒ္ဓဝံဖြစ်၏။ ။'နဝါဟ.ဝဒ္ဓဝံ မညေ၊ ယံ တ္ဝံ ရဋ္ဌားဘိ ဝဟုနံ' တိ'သ-ကိ' ဆန္ဒ-ဇာတ်။ ။'ဝဒ္ဓ.ဝန္ဓိ ပညာယ ဝဒ္ဓဘာဝံ ပဏ္ဍိတဘာဝံ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။လဇ္ဇဝံ-ဟူ၍လည်းရှုပ်ဖြစ်၏။ 'လဇ္ဇသ ဘာဝေါ-လဇ္ဇဝံ'ရှက်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း။ 'မဒ္ဒဝန္ဓိ ဇတ္ထ လဇ္ဇဝန္ဓိပိ ပဌန္ဓိ၊ အယံ ပနေတ္ထ-အတ္ထော၊ တတ္ထ ကတ မော လဇ္ဇေါ?ယော ဟိရီယတိ ဟိရိတဗ္ဗေန ဟိရီယတိ၊ ပါပကာနံ အ-ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာ ပတ္တိယာ အယံဝုစ္စတိ လဇ္ဇေါ.တိ၊ ဧဝံ ဝုတ္တော လဇ္ဇီဘာဝေါ လဇ္ဇ-ဝံနာမ၊ ဣဒံ ပနေ.တ္ထ နိဗ္ဗစနံ၊လဇ္ဇတီ.တိ လဇ္ဇော၊ ဟိရီမာ။ တသ ဘာဝေါ-လဇ္ဇဝံ၊ ဟိရီ.တိ အတ္ထော', ဒုက.အဂ်ုတ္တရ-ဋီ။ ။*လ,ဌ 'မဟန္တသ ဘာဝေါ-မဟလ္လံ၊ ဌိတ္တံ' ကြီးသည်၏ဖြစ်ကြောင်း။ မဟလ္ဟ နောင် အသတ္ထ-ဌ ကပ္ပည်းသက်လျှင် မဟလ္ဟ ကပ်-ဖြစ်၏။ ။မဟလ္ဟကံ ပနံ ဘိက္ခုနာ' ပါတိမောက်။ 'မဟလ္ဟက.ဓ္ဓိ သ-သာမိက ဘာဝေ သံယာစိတ-ကုဋ္ဌိတော မဟန္တဘာဝေါ ဟောသ အတ္ထိ.တိ-မဟလ္ဟကော' ကခ်ါ။*တ,ဌ 'သဗ္ဗညုနော ဘာဝေါ သဗ္ဗညုတံ' ဘုရားဖြစ်ကြောင်း။ ။'သဗ္ဗညုတံ ပါပု ဏိတ္ဝာ၊ သန္ဓာရေသိ သ-ဒေဝကံ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ ။*ဏိက,ဌ 'ပုထုဇ္ဇနသ ဘာ ဝေါ-ပေါထုဇ္ဇနိကော'။ ။'ဟိနောဂ ါမော ပေါထုဇ္ဇနိကော' ဓမ္မစက္က-သုတ်။ ။ *ဏိယ-ဌ 'ဒလိဒ္ဓသ ဘာဝေါ-ဒါလိဒ္ဓိယံ'သုဆင်းရဲ၏ဖြစ်ကြောင်း။ ။'ဣတိခေါ ဘိက္ခဝေ အ-ခနာနံ ခေ အနုပ္ပဒ္ဒိယမာနေ ဒါလိဒ္ဓိယံ ဝေပုလ္လ.မာဂမာ.တိ' ပါဌေယျ-စက္ကဝတ္တိသုတ်။ ။'ဒါလိဒ္ဓိယ.ဓ္ဓိ ဒလိဒ္ဓ ဘာဝေါ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။'အလသသ ဘာဝေါ အာလသိယံ' လူပျင်း၏ဖြစ်ကြောင်း။ ။'ဥဋ္ဌာန ကာလမ္ဝိ အနုဋ္ဌဟနော၊ ယုဝါ ဗလီ အာလသိယံ ဥပေတော' စမ္ပေါ ဗဂ္ဂဝဂ်။ ။'မန္ဒသ ဘာဝေါ-မန္ဒိယံ' လူနုံ၏ ဖြစ်ကြောင်း။ ။'ဓိယတ္ထသ

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝေါ၀ ယတ္တိယံ' ထက်မြက်သူ၏ဖြစ်ကြောင်း။ ။'ကေနပညာ ဝေယျတ္တိယံ သမာပဇ္ဇိ' ပါဌေယျ-ဥဒုမ္ဗသုတ်။ ။'အ-ရောဂသ ဘာ၀ေါ၊အာရောဂိယံ' အနာ ကင်းသည်၏ ဖြစ်ကြောင်း။ ။'အာယုံ အ-ရောဂိယံ ဝဏ္ဏံ၊ သဂ္ဂံ ဥစ္စ ကုလီနတံ။ အသခ်ေတ.ဠ္ဆ နိဗ္ဗာနံ၊ အတ္ထ သဗ္ဗာ.ပဏ္ဏ ဇိနေ'မိလိန္ဒ။ ။*ဣမ,ဥ်-'အဏုနော ဘာ၀ေါ-အဏိမာ၊ လဃိနော ဘာ၀ေါ-လဃိမာ၊ မဟတော ဘာ၀ေါ-မဟိမာ၊ ဂရုနော ဘာ၀ေါ-ဂရိမာ'၊ အဏိမာ၊ အဏုမြူနှယ်, သေးငယ်သိမ်မွေ့ မြင်မတွေ့အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သောတန်ခိုး။ လဃိမာ၊ ပေါ့ပါးလျင်မြန်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သောတန်ခိုး။ မဟိမာ၊ မြင်းမိုရ်တပဲ, ထူးကဲကြီးမားအောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော တန်ခိုး။ ဂရိမာ၊ ဖြည်းနှေး လေးလှ၊ ခဏ်မ၍မရအောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော တန်ခိုး။ ။'အဏိမာ မဟိမာစေ.ဝ၊ ဂရိမာ လဃိမာ တထာ။ ပတ္တိပါ ကာမျ.မိသိတ္တံ၊ ဝသိတ္တံစာ.ဌသိဒ္ဓိယော'။ ။'အဏုနော-ဘာ၀ေါ, မဟတော ဘာ၀ေါ, ဂရုနော ဘာ၀ေါ, လဃုနော ဘာ၀ေါ, ပတ္တိ အဂ်ုလ.ဂ္ဂေန စန္ဒာ:ဒိ၊ ပကာမျဃ ဘာ၀ေါ, ဣစ္ဆာ နဘိဃာတော၁၊ ဣသိနော ဘာ၀ေါ, ပဘူတံ ယေန တာ၀ရာ အ.ပျာညာ ကာရိနော၊ ဝသိနော ဘာ၀ေါ, ယေန ဘူမာပိ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနေ' အမရကောသ-ဋီ။ ။*ဌ,ဥ် 'ဒ္ဒေဘာ၀ေါ-ဒ္ဒေ၊ဌကံ၊ ဒေ၊ဌက-ဇာတော။ ။'ဒ္ဓိတောဌကော ဘာ၀ေ'နီတိသုတ်။ ။မဟာနိဒ္ဒေသ အဌကထာ ဥ်ကား 'ကမ္မေနဌေန ဒ္ဓိဝ ဌေယန်ဒ်.တိ-ဒ္ဒေ၊ဌကံ' ဖ,င့်သည်။ ဌကပစ္စည်းမဟုတ်။ ဣဌ-ခဝတ်၊ ယု-ပစ္စည်း-ဟူ၏။ ။*သ,ဥ် သုမနသ ဘ၀ေါ သောမနသံ၊ ဒေါမနသ၊ ဒုက္ခံ ဝစော ဇေသ္မိ ဝိ.ပ္ပတိ ကုလ.ဂ္ဂါဟိမ္မိ ဝိ.ပ္ပစ္စနိကလာတေ အနာ ဒါ ပုဂ္ဂလေ.တိ ဒုဗ္ဗစော ဒုဗ္ဗစသ-ဘာ၀ေါ,ကမ္မံ၀ါ ဒေါ၀စသံ, သော၀စသံ။ ။'ပုနပရံ ဘိက္ခ၀ေ ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗစော ဟောတိ, ဒေါ၀စသ ကာရကေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော'။ 'ပုနပရံ ဘိက္ခ၀ေ ဘိက္ခု သုဗ္ဗစော ဟော၁တိ,တော၀စသ ကာရ ဇေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော' အဂ်ုတ္တရ-စတုက္ကဂ။ ။'ခန္ဓိ စ သော၀စသ၁ တာ' ဥ်ကား 'သု၀စသ ဘာ၀ေါ-သော၀စသံ၊ သော၀စသ.မေ၀-သော၀စသ၁ တာ' လုပ်။ ။အာသုဗောဓ စသော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများ ဥ်ကား, က-ပစ္စည်းလည်း လာသေး၏။ 'ပဠ္ဆန္ဒံ ဘာ၀ေါ-ပဠ္ဆကံ' ပူရဏသ‍ဒ္ဒါကိုယူ။ ပုံစံ။

ယောဂ၀ိဘာ၀။ ။ဏျ,တ္တ,တာ-ဟူသော ယောဂ၀ိဘာ၀ဖြင့် ကမ္မ,ဟိတ,ဣဒံ, သာ၀ု, ဇာတ, ဘ၀, သကတ္တ-စသောအနက်တို့ဥ် ဏျ-ပစ္စည်းသက်။ ။'ဘိသက္ကသ ကမ္မံ,ဟိတံ,ဣဒံ၀ါ-ဘေသဇ္ဇံ' ဆေးသမား၏အလုပ် စီးပွား, ဥစ္စာ-ပေး။ ကမ္မ၊ ဟိတ၊ ဣဒံအနက်ဥ် ဏျ-သက်-ပုံစံ။ ။''ဘိသက္ကသ ကမ္မန္တေန အနုညာတတ္တာ တေ သဇ္ဇံ၊ ဂိလာနပ္ပစ္စယော ဧ၀ ဘေသဇ္ဇံ၊ ဂိလာနပ္ပစ္စယ ဘေသဇ္ဇံ၊ ယံ ကိ‍ဉ္စိ ဂိလာနသ သပ္ပါယံ ဘိသက္ကဿ ကမ္မ တေလ မဓု ဖာဏိတာ.ဒီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ' မဟာနိဒ္ဒေသ-သာရိပုတ္တ သုတ္တ ဌကထာ။ ။ယင်းကမ္မ‍ဥ် ဏ, ဏိယ.ဏေယျ-ပစ္စည်းလည်းသက်၏။ ။

http://www.dhammadownload.com

'ပုရိသာနံ ကမ္မံ-ပေါရိသံ၊ ပေါရိသိယံ' ယောကျ်ားတို့၏အမှု၊ အစွမ်းလုံ့လ။ ။ 'နုန ရာဇာ နဇာနာတိ၊ မမ ဝိဇ္ဇမ ပေါရိသံ' သတ္တ-ဒဠ္ဍမမ္မဇာတ်။ ။'ဝိဇ္ဇမ ပေါရိသ.န္တိ မဟာ ကတံ ပုရိသ ပရက္ကမံ' ၎င်း အဋ္ဌကထာ။ ။'နတ္ထိ ဗဟုံ ဝါ ဝီရိယံ ဝါ၊ ကုတော ဥဋ္ဌာန ပေါရိသော' နာရဒဇာတ်။ ။သိဟသာ ဗျဂ္ဃသ စ ဒီပီနော စ၊ နဝိဇ္ဇတိ ပေါရိသိယံဗလေန' ဘူရိဒတ္တဇာတ်။ ။'ပေါရိသိယံ ဗလေနာ-တိ ပေါရိသိယ သခ်ါတေန ဗလေန' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။'ဒုတယ ကမ္မံ-ဒုတေယျံ' တမန် အလုပ်။ 'ဒုတေယျ.န္တိ ဒုတကမ္မံ' ပါရာဇိက-ကဏ္ဍ။ ။*သာဓု,၌ 'ကမ္မနိ သာဓု-ကမ္မညံ၊ ဒမ္မု၌ ကော၎င်းသည်။ အမှု၌ ကော၎င်း-ဟူသည် အမှု၌ ခံ့သည် ၎င်တည်း။ ။'ကမ္မညာ-တိ ကမ္မ.ကွမ၁, ကမ္မယောဂ္ဂါ' အဂ္ဂ်ိတ္တရ ဆက္က-အဋ္ဌ ကထာ။ ။*ဇာတတ္ထ,၌ 'ထနဘော ဇာတံ-ထညံ'သားမြတ်မှုဖြစ်သောနို့ ရည်။ ။ *အတိဒီဃာယ (ညြလမ္ဘတ္ထနိယာ)ဟိ ဣတ္ထိယာ ပယော နိသီဒိတ္ဘာ ထညံ ပိ ဝတော ဒါရုကဿ ဂီဟ ဒီဃာ ဟောတိ' တေမိယဇာတ်။ ။*ဘဝတ္ထ,၌ 'ဂါမေ ဘာဝေါ-ဂါမ္မော' ရွာသူတို့၏အကျင့်။ ။ဟီနော ဂါမ္မော, ပေါထုဇ္ဇနိကော' ဓမ္မစက္ကသုတ်။ ။*သကတ္ထ,၌ ကရုဏာယေဝ-ကာရုညံ၊ သနားခြင်း။ ။'သော ရာဇာ ပရိဒေဝသိ၊ ဗဟုံ ကာရုည သညိတံ 'သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်။ ။'ပတ္တကာ လမေဝ-ပတ္တကလ္လံ၊ အာကာသာနန္ဒ.မေဝ-အာကာသာနဉ္စံ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။

ဆောင်ပုဒ်- "ကျ.တ္ထ-တာ၊ တု-သဒ္ဒါဖြင့်၊ တ, ဏာ, ဏျုယျ၊ ဗျ, ဝိယ, လာ၊ ဏိက်မာ,နှင့်၊ ဏိယာ,ဌက၊ ဿ, ဆယ့်တစ်ချက်၊ ဘောအနက်ကြုံ။ တစ်ဖန်ယောဂ၊ ကျ.တ္ထ-ဖြင့်၊ ဟိတ, ဇာတတ်၊ သကတ်, ဘဝ၊ ကမ္မ, သာဓု၊ ဣဒံ,စုမှာ၊ ကျ.သာ၊ သက်ရာ ကျမ်း၌ပြ။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။အာလသျ-အလသဿ×ဘာဝေါ။ ကျ.တ္ထတာ ဘာဝေတု ဤသုတ်ဖြင့် ဘောအနက်၌ ကျ.-ပစ္စည်းသက်၊ (အလသဿ×ကျ.+ဘာဝေါ) တေသံ=သ,သိ-ဝိဘတ်၊ သ-အာဂုံ၊ ဘာဝ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (အလသ+ျ) ပကတိ စဿ-၌, စ၊ အလသ+ယ-ဟု ပကတိ။ ဝုဒ္ဓါဒိ သရဿ×အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (အလသ+ျ) အဝဏ္ဏောယေ လောပဠ= ယ-ပစ္စည်းကြောင့်၊ သ-၏မှီရာ အ-ကိုချေ၊ သ+ျ-ကပ် (အာလသျ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ အာရောဂ်ျ-အရောဂဿ×ဘာဝေါ။ ကျ.-သက်။ ရှေးနည်းတူတွက်။ ။ပံသုကူလိ ကတ္တံ-ပံသုကူလဿ×ဘာဝေါ။ တ္ထ-သက်။ ယေသ=ဝိဘတ်၊ ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ပံသုကူလိက+တ္ထ) နာမ်ငဲ့စီရင်။ ။အနောဒရိ ကတ္တံ-အနောဒရိ ကဿ× ဘာဝေါ။ တ္ထ၊ နည်းတူ။ ။သင်္ဂ်ိဏိကာ ရာမတာ-သင်္ဂ်ိဏိကာ ရာမဿ×ဘာဝေါ၊ တာ-သက်။ နိဒ္ဒါရာမတာ-နိဒ္ဒါရာမဿ×ဘာဝေါ၊ တာ-သက်။ နည်းတူ။ ။ တု-ရှုပ်။ ပုထုဇ္ဇနတ္ထနံ-ပုထုဇ္ဇနဿ×ဘာဝေါ၊ ဤသုတ်၌ တု-သဒ္ဒါဖြင့် တ္ထန-ပစ္စည်းသက်။ ဝေဒနတ္ထနံ-ဝေဒနာယ×ဘာဝေါ။ တ္ထန-သက်၊ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၃၆၁-ဏ-ဝိသမ၁.ဒီဟိ။ ။ဘာဝေ၊ ၌။ ဝိသမာ.ဒီဟိ၊ ဝိသမ-အစရှိသော သဒ္ဒါ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏ၊ ဏ-ပစ္စည်းသည်။ ဟော၁တိ၊ ၏။ ။တသ၊ ထိုအရာ၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ ဤစွေ တသ္မိं အတ္ထေ၊ ၌။ ဝိသမာ.ဒီဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏ-ပြုစွယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိသမသ၊ မညီညွတ်သည်၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ ဝေသမံ၊ မညီညွတ်သည်၏ဖြစ်ကြောင်း။ သုစိသ၊ စင်ကြယ်သူ၏။ ဘာဝေါ၊တည်း။ သောစံ၊ စင်ကြယ်သူ၏ဖြစ်ကြောင်း။ (သောစျံ-ဟူ၍လည်း ဖြစ်သင့်၏။)

၃၆၁-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ရှု-အလို၊ ရှေသုတ်မှ တ္တ တာ, ဘာဝေ, နှစ်ပုဒ် လိုက်၍၊ ဝိသမ-စသော သဒ္ဒါနောင် ဏ,တ္တ,တာ သုံးပစ္စည်းသက်။ ။တစ်နည်း၊ ဝိသမာ ဒီဟိ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် တ္တ, တာ, ပစ္စည်းသက်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် 'ဂရု ပဌ၊ ဥဇု၊ မုဒု ယုဝ၊ ကုမာရ'စသော သဒ္ဒါတို့ကိုရေတွက်။ 'ဂရုနော ဘာဝေါ၊ ဂါရဝေါ, အာ-ဝုဒ္ဓိ၊ ဩသရေ စာ.တိ စ-သဒ္ဒေန ဥဃ အဝါ.ဒေသော။ 'ကောဓ မဗ္ဘ ဂရု၊ ဘိက္ခု၊ လာဘ သက္ကာရ,ဂါရဝေါ'စတု ကာ.ဂုံတ္တရ ၅-ဝဂ်။ ။ 'ပဌနော ဘာဝေါ-ပါဌဝံ၊ ပဌတ္တံ၊ပဌတာ' လိမ္မာသူ၏ဖြစ်ကြောင်း။ ။'ဥဇုနော ဘာဝေါ-အဇ္ဇဝံ၊ ဥဇုတာ' ဖြောင့်မတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း 'မုဒုနော ဘာဝေါ-မဒ္ဒဝံ၊ မုဒုတ္တံ၊ မုဒုတာ နူးညံ့သည်၏ဖြစ်ကြောင်း။ ။'အဇ္ဇဝ.နှင့် ဥဇုနော ဘာဝေါ၊ မဒ္ဒဝ.နှင့် မုဒုနော ဘာဝေါ'ဒုကဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ။ ။'ယုဝဿ ဘာဝေါ-ယောဗ္ဗနံ၊ နဂမော' ငယ်ရွယ်သူ၏အဖြစ်။ ။'ယော မာတရံ ပိတရံဝါ၊ ဇိဏ္ဏကံ ဂတ.ယောဗ္ဗနံ' သုတ္တနိပါတ-ပရာဘဝ။ ။'အ-စရိတ္ဘာ ဗြဟ္မစရိယံ၊ အ-လဒ္ဓါ ယောဗ္ဗနေ ဓနံ' ဓမ္မပဒ-ဇရာဝဂ်။ ။'ယောဗ္ဗနေ.တိ အနုပ္ပတ္တေဝါ ဘောဂေ ဥပ္ပါဒေတုံ ဥပ္ပန္နေဝါ အနုရက္ခိတုံ သမတ္ထကာလေ' ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ။'ကုမာရဿ ဘာဝေါ-ကမ္မံဝါ ကောမာရံ'၊ သက္ကတ-၌, က-သက်လျှင် ကောမာရကံ ဖြစ်၏။ ။ 'ကောမာရက.နှင့် ကုမာရေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ' တိကဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ။

ဆောင်ပုဒ်-"ဏ-ဝိသမာ၊ သုတ်အရာကား ဝိသမာ,မုဒု ပဌ,ဂရု,သုစု-ဇူလျှင် မျှားဖြင် သဒ္ဒါ၊ နောက်၌သာ၊ သက်ပါ-တ္တ, တာ, ဏ။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဝေသမံ-ဝိသမဿ×ဘာဝေါ။ ဏ-ဝိသမာဒီဟိ, ဤသုတ်ဖြင့် သောအနတ္တ၌ ဏ-ပစ္စည်းသက် (ဝိသမဿ×ဏ×ဘာဝေါ) တေသံ=သ,သိ,ဝိဘတ် သ-အာဂုံ၊ ဘာဝပုဒ်တို့ကိုချေ။ တေသံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ဝိသမ+၊) ဝုဒ္ဓါဒိ သရဿ=အစသရ ဠ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိ-ပြု။ ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သောစံ. သုစိနောx ဘာဝေါ။ ဏ-သက်၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။ ။သောစျံ-ရှိလျှင် သုစိ+အ, ပကတိပုဒ်၊ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိ။ ဠဝ ဏ္ဏောယံ နဝါ = အ-ကြောင့် ဠ-ကို ယ်-ပြု၊ (သောစ်+ယ်+၊) ယ်+အ-ကပ်။ စ်+ယ-ကပ်၊ (သောစျ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၃၆၂-ရမဏီယာ.ဒိတော ကဏ်။ ။ဘဝေ၊ ၌။ ရမဏီယာ.ဒိတော၊ ရမဏီယ၊ အစရှိသော သဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊ ၌။ ကဏ်၊ ကဏ်-ပစ္စည်းသက်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တဿ၊၏။ဘာဝေါ၊တည်း။ ဣစ္ဆေ.တသ္မိံ အတ္ထေ၊ ၌။ မရဏီယ-ဣစ္ဆေဝမာ.ဒိတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကဏ်-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ရမဏီယဿ၊ မ္မေ.လျော်ဖွယ်၏။ သာဝေါ၊ တည်း။ ရမဏီယကံ၊ မ္မေ.လျော်ဖွယ်၏ဖြစ်ကြောင်း။ မနုညဿ၊ နှစ်သက်ဖွယ်၏။ ဘာဝေါ၊ တည်။ မာနုညကံ၊ နှစ်သက်ဖွယ်၏ ဖြစ်ကြောင်း။

၃၆၂-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တ္တ-တာ ဘာဝေ, ရူ-အဆိုရှိ၍ တ္တ-တာ ပစ္စည်းလည်းသက်ရ၏။ ။'ရမဏီယဿ ဘာဝေါ-ရာမဏီယကံ ရမဏီယ့တ္တံ၊ ရမဏီယတာ၊ မာနုညကံ၊ မနုညတ္တံ၊ မနုညတာ၊ ပိယရူပကံ၊ ပိယရူပတ္တံ၊ ပိယရူပတာ။ ပုံစံ။ ။ 'ရာမဏီယကံ၊ ရမဏီယတ္တံ၊ ရမဏီယတာ၊ သာယ့ာယကံ၊ သဟာယတ္တံ၊ သဟာယတာ' စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၄-၁-၁၄၈။ ပါ-၅-၁-၁၃၂။ ။'ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ။ တံဘူမိ ရာမဏီယကံ' ဓမ္မပဒ-အရဟန္တဝဂ်။ ။'အာရာမ ရာမဏီယကံ ပဿတိ၊ ဝနရာမဏီယကံ, ဘူမိရာမဏီယကံ, ပေါက္ခရဏီ ရာမဏီယကံ ပဿတိ' မဟာနိဒ္ဒေသ ဇရာသုတ္တ။ ။'အာရာမ ရာမဏီယက.န္တိ ပုပ္ဖါရာမာ.ဒီနံ ရမဏီယ ဘာဝံ' ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ။'ရာမဏီယက ဒဿ နတ္ထ.န္တိ ရမဏီယဿ လောကဿ ရမဏီယ ဘာဝ ဒဿ.နတ္ထိ' သုတ်မဟာ ဝါ မဟာသမယသုတ်။ ။ပေစာ, ဘုတ်အုပ်တို့၌ 'ရာမဏေယျကံ'အမျှားရှိကြ၏။ ရှိတိုင်းလည်း 'ရမိတဗ္ဗ.န္တိ ရမဏံ၊ ရမဏံ ဇေတ္ထ အတ္ထိ.တိ-ရာမဏေါ,အာရာမော၊ အာရာမ ရာမဏဿ ဘာဝေါ-အာရာမ ရာမဏေယျကံ၊ ဏေယ္ယော။ သကတ္ထေ စ ကော၊ အာရာမ သမ္ပတ္တိ,အာရာမ သိရီ.တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ'ဟု နိရုတ္တိ ဒီပနီ-ဆရာ ဏေယျ ပစ္စည်းကြ၏။ ကစ္စည်းသုတ်၊ ဆိုခဲ့ပြီး သက္ကတ။ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ကား မညီလေ။ ။ကလျာဏကံ၊ အလျာဏတ္တံ၊ ကလျာဏတာ။ ။'ပုထုဇ္ဇန ကလျာဏကံ ဥပါဒါယ သတ္တ သေခါ ဝိ-ရဇ္ဇ.န္တိ' မဟာနိဒ္ဒေသ-တိဿ မေတ္တေယျ။ ။'စောရကံ စောရိကာ ဝါ စောရတ္တံ၊ စောရတာ'။ ။တစ်နည်း-ရမဏီယာ ဒိတော,ယောဂဝိဘာဂဖြင့် တ္တ, တာ-ပစ္စည်းသက်။ ။ရမဏီယ-ဝိသမာ.ဒီဟိ ကဏ်-ဏာ'ဟု တပေါင်းတည်း ဆိုသင့်လျက်၊ နှစ်သုတ်ခဲ့၍ဆိုခြင်းကား၊ ဝိသမာဒိ-အာကတိဂိုဏ်း, ရမဏီယာဒိ-အာကတိဂိုဏ်း သဒ္ဒါထူးကဲ့ပြုလို၍ဆိုသည်။ ။ဂုဏ ဝါစက-သဒ္ဒါစုကို သွင်းယူ ရေတွက်အပ်သောကြောင့် အာကတိဂိုဏ်းဆိုသည်။ ။ဤဘာဝ တဒ္ဓိတ်၌ သုံးသုတ်တို့ဖြင့် သက်သော ပစ္စည်းငါးလုံး။ တု-သဒ္ဒါဖြင့် တစ်ဆယ့်သုံးလုံး, ပေါင်း တစ်ဆယ့်ရှစ်တည်း။ တု-သဒ္ဒါဖြင့် တစ်ဆယ့်တစ်လုံးပစ္စည်းတွင် ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် သက်သော ဏျ၊ သက္ကတ,လာ က-ပစ္စည်းနှစ်ခုကိုသွင်း၍ တစ်ဆယ့်သုံးဆိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ပုဒ်-"သုတ်ရင်းပဋ္ဌတ်၊ တု တေရသ်၊ ဌာရသ် သခ်္ခ်ာထား။
သဒ္ဒ-ပ္ပဝတ္ထာ၊ ဘောအနက်မှာ၊ သက်ရာပစ္စည်းမျှား။"

ဤဘာဝတဒ္ဓိတ်ကို သာမညတဒ္ဓိတ် အလယ်ဦးဆိုခြင်းသည်၊ သာမည တဒ္ဓိတ်၌ လာသော ဏိက, ဏိယ, စသော ပစ္စည်းတို့ကို "တု-သဒ္ဒါဖြင့် ရေတွက်ခြင်းငှာ ဆိုသည်။ ။ဤမသာ ဘာဝတဒ္ဓိတသာ သာမည တဒ္ဓိတာနံ မဇ္ဈေ ဝစနံ သာမည တဒ္ဓိတေ ဝုတ္တာနံ ဏိက-ဏိယာဒီနံ ပစ္စယာနံ တု သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတ္ထိ' နိ၊ ။ ဤဘာဝ-ပစ္စည်းများသည် လိင်အားဖြင့်။ ။'ဏျ-တ္ဂ-တ္ထန-ဿာနံ နိစ္စ နပုံသကတ္ထိ၊ တာ-ပစ္စယန္တသ သဘာဝတော နိစ္စ-မိတ္ထိ-လိင်္ဂတာ'။ ။ရှေ-အဆိုရှိ၍၊ ဏျ တ္ဂ, တ္ထန သုံးပစ္စယန္တပုဒ်များမှာ နပုလ္လိင်။ တာ-မှာ ဤတ္ထိလိင်မြဲ၏။ ကြွင်းပစ္စယန္တပုဒ်များကား လိင်သုံးပါး၌ ယထာရဟ ဖြစ်ကုန်၏။

"ဏျ-တ္ဂ-တ္ထန-ပ္ပစ္စယ-န္တံ။ ပဒံ နိစ္စံ နပုံသကေ။
တာတော-တ္ထိယ်-ဘာဝေ နိစ္စံ၊ သိယျ- သေသာ ယထာရဟံ။"

ဏျတ္ထ-တ္ထန-ပ္ပစ္စယန္တံ၊ ဏျ, တ္ဂ, တ္ထန, သုံးပစ္စည်းအဆုံးရှိသော။ ပဒံ၊ သည်။ နိစ္စံ၊ မြဲ၏။ နပုံသကေ၊ ၌။ ဘဝေ၊ ၏။ တာတု၊ တာ-ပစ္စယန္တပုဒ်သည်ကား။ ဤတ္ထိယ်၊ ၌။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဘဝေ၊ ၏။ သေသာ၊ ကြွင်းပစ္စယန္တပုဒ်တို့သည်။ ယထာရဟံ၊ အထိုက်အလျောက်။ သဗ္ဗလိင်ရှိသု၊ လိင်သုံးပါးတို့၌။ သိယို့၊ ကုန်၏။

သက္ကတ-ဏျန္တ-ပုဒ်များကို ဥဘယလိင် ဆို၏။ ။'တာ-န္တံ ဤတ္ထိယံ၊ တ္ဂ-န္တံ နပုံသကေ၊ ဏျ-န္တံ ဥဘယတြ' လဃုဘာသ။ ။'တာ-ပစ္စယန္တံ ဤတ္ထိ လိင်္ဂ-ံ၊ တ္ဂ-ပ္ပစ္စယ-န္တံ နပုံသက လိင်္ဂ-ံ၊ ဏျ-န္တံ ဥဘယတြ' သုဗောဓိနီ-ဋီ။ ။ရထသ ဟိတာ-ရဿ၊ ဂါမေ ဘာဝေါ-ဂါမ္မော၊ 'ဟိနော ဂါမ္မော ပေါထုဇ္ဇနိကော' စသော ပါဠိများကိုထောက်လျှင်၊ ဏျ-နွဲ့ပုဒ်များ လိင်သုံးပါး၌ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရန်ရှိ၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဏျ-တ္ဂ-တ္ထနံ၊ ဆုံးပဒံ၊ နပုံ-ကေန် မြဲ။**
တာ-မှာ နိစ္စာ၊ နာရီသာ၊ ကြွင်းမှာ သုံးလိင်စ္ဆဲ။
သက္ကတ အလို၊ ဏျကို၊ မိန့်-ဆို ဒီလိင်ပဲ။
ပါဠိနယ၊ တို့ လိင်် ချိန်ဆ-မခက်ခဲ။'

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ရာမဏိယကံ-ရမဏိယသ×ဘာဝေါ။ ရမဏိယာ-ဒိတော-ကဏ်, ဤသုတ်ဖြင့် ဘောအနက်၌ ကဏ်-ပစ္စည်းသက်။ (ရမဏိယသ×ကဏ်×ဘာဝေါ) တေသံ=သ, သိ-ဝိဘတ်၊ သ-အာဒုံ၊ ဘာဝ-ပုဒ်တို့ကိုခေါ်။ တေယဲဏော=အနုဗန္ဓ-ကိုခေါ်။ (ရမဏိယ×က) ပကတိပြု။ ဝုဒ္ဓါဒိ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (ရာမဏိယ+က) နာမ်ဇဲ့-စီရင်။ မာနုညကံ-မနုညသ×ဘာဝေါ၊ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၃၆၃-ဝိဒေသသေတရ-တမိ-သိ-ကိ-ယိဒ္ဓာ။ ။ဝိသေသေ၊ ဝိသေသအနက်ဌ။ တရ-တမိ-သိ-ကိယိဒ္ဓာ၊တရ,တမ,ဣသိက,ဣယ,ဣဌ ဝါးပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဝိသေသးတွေ၊ ဌ။ တရ,တမ,ဣသိက,ဣယ,ဣဌ,ဣစ္ဆေ-တေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤသူတို့သည်။ ပါပါ၊ ယုတ်မာကုန်၏။ အယံ၊ ဤသူသည်။ ဣမေသံ၊ဤယုတ်မာသူတို့တွင်။('နိဒ္ဒါ ရဏော ဆဋ္ဌီ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဌ)။ ဝါ' ယုတ်မာသောသူတို့အောက်။ ဝိသေသေန၊ အထူး အချွန်အားဖြင့်။ ပါပေါ၊ ယုတ်မာ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပါပတရော၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ပါပတမော၊ ပါပိဿိကော၊ ပါပိယော၊ ပါပိဋ္ဌော၊ ထူးချွန် ယုတ်မာသူ။

၃၆၃–ဒ္ဓိ ပ,ဒ ဝိဓိသုတ်။ ။'တရ တမေ ယသိဋ္ဌာ ပကဋ္ဌေ'သာရသ္ဌတ။သိဒ္ဓန္တ စန္ဒြိကာ။ ။ဝိသေသအနက်။ သို့မဟုတ် လွန်ကဲခြင်း အတိသယအနက်ဌ တရ, တမ,ဣသိက,ဣယ,ဣဌ ဝါးပစ္စည်းသက်။ ။ယင်းပစ္စည်းမျိုးကို သကတ္ထ-ပစ္စည်း ဆို၏။ ပကတိပုဒ်၏ ဝိသေသနသာဖြစ်၍ ပကတိပုဒ်၏အနက်ကို မဟောနိုင်၊ (ဇောတက) ထွန်းရုံသာ ထွန်းပြသည်။ အနက်ကို ပကတိပုဒ်က ဟောနေသော ကြောင့်-ဟူလို။ 'အတိ သာယနေ တ-ပိဋ္ဌာ' ပါဏိနီ၊ ၅-၃-၅၅။ ။'အတိသယန-ပတိသာယနံ၊ နိပါတ-နာ ဒီဃော၊ ပကတိ ဝိသေသနံစေ-တံ၊ အတိသယန ဝိသိဋ္ဌ-တွေ ဝတ္ထုမာနာ ပါတိပဒိကတော သကတ္ထေ တ-မ-ဌာ ဘဝန္တိ၊ ပကတိ ဝိသေသန-ဖ္ဆ သကတ္ထိကာနံ ဇောတ္ပ ဘဝတိ၊ သဗ္ဗေ ဣမေ အမှာ, အယ မိမေသံ အတိသယေန အမှာ အမုတမော၊ ဒဿနီယတမော၊ သုကုမာရတမော၊ ကာသိကာ။ ။'ပကတိ ဝိသေသနတ္တာ စ သကတ္ထိကေဟိ ပကတိအတ္ထော ဇောတ နီယော ဟောတိ၊ နအာဘိဓေယ္ယော၊ တဿ ပကတိ အာဘိယ္ယတ္တာ-တိ ဥက္ကံသ ဇောတကာ တရာဒယော' ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ။

ဣပစ္စည်းမျှားသည်-ဂုဏ်အားဖြင့်လွန်သော, ထူးချွန်သော, မြတ်သော, ယုတ် သောအနက်တို့ဖြစ်ကုန်၏။ ။'ဣမေ ပဗ္ဗ ပစ္စယာ ဂုဏဝသေနာ-ဓိကေ သေဋ္ဌ-တွေ ဝါ ဟီနတ္ထေ ဝါ ပဝတ္တန္တိ-ကိ ဝဒန္တိ'နိ။ ။'အတြ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သုတ္တေ ဥက္ကဋ္ဌ-သဒ္ဒံ ပယောဇိယ, ဝုတ္တိယံ အတိသယ-သဒ္ဒေါ ပယုတ္တောာ အသာ-ယ-မဘိပရာယော-ပဏ္ဍိတ တရော, ပဏ္ဍိတတမော ဣတိ-ဝ,ဗာလတရော,ဗာလတမော ဣစ္စာ-ပိ ဘဝတိ နဟိ ပကဋ္ဌမတ္တေ-ဧ ဝ တရ-ဘမော၊ အပရ-ဣ အပကဋ္ဌ-ဿ အသိသယေပိ ဂုဏာနံ ဥက္ကဋ္ဌ-ပကဋ္ဌေပိ တ-ဒတိသယေ-ဧ ဝ တရ-တမ-ပ္ပယောဇကော' မုဒ္ဓဗောဓ-ဒုဂ္ဂါ ဒါသ-ဌီ။ ။နိတိ၌ကား ယောဇ္ဇယ္ပအားဖြင့် ဂုဏ ဝါစက-သဒ္ဒါနောင်သက်၏ တရ,တမ,ဒ္ဒစ်ပစ္စည်းသာ ပါဝင်ဌ ဝိသေသတ္ထထင်၍၊ ကြွင်းပစ္စည်းမျှား မထင်ဟု ဆို၏။ ။'ဝေတေ ပဗ္ဗသု တရ-တမာနံ-ယေ-ဝ ဝိသေသော ပညာယတိ-'ဣမဿ အဓိမုတ္တိ မုဒု, ဣမဿ မုဒုတရာ, ဣမဿ မုဒုတမာ' တိအာဒိ-ဝစနတော'နိတိ။ ။ဣ ပါဝင်အလို တရထက်,တမလွန်သည် မှတ်။ ဗာ-ဌ်ဌ်ကား-ပါပတရော, ပါပတရာ

http://www.dhammadownload.com

ပါပတရ် တတောပိ အဓိကော ပါပတမော, ပါပတမော, ပါပတမံ, ပါပိသိကော'ရှု ဆရာညွှန်ပြသောနည်းအားဖြင့် တမ-စသော ပစ္စည်းများသည် တရ-ပစ္စည်းထက် ထူးချွန်, လွန်ကဲသော အနက်၌ဖြစ်၏။ ။'တတ္ထ' (ရှေ-သိဒ္ဓိယံ) နိဒ္ဒိဋ္ဌနယေန တမာ.ဒယော စတ္တာရောပိ, တရတောပိ အဓိကေ အတိသယ.တ္ထေ ဘဝန္တီးတိ ဥ ယျာ'ဗာ-ဌီ။ ။ထိုပစ္စည်းများတွင် တရ,တမ, နှစ်ပစ္စည်းသာ အများနှင့်ဆိုင်၍ ကြွင်းပစ္စည်းများမဆိုင်။ ထို့ကြောင့် ပဏီတ-စသောပုဒ်များနောင် ဣသိက-စသောပစ္စည်းများသက်၍၊ ဂဏိသိကော စသည်ရုပ်မဖြစ်နိုင်။ ။အချို့ ပညဝန်တို့ကား ပဓာနတ္ထ ဝါစက ဥ-ဥပသာရနောင်လည်း တရ,တမ-ပစ္စည်းကိုဆိုရ၏ 'အယ.မေတေသံ အတိသယေန ဥက္ကဋ္ဌော ပဓာနော.တိ-ဥတ္တမော, ဥတ္တရော'ဟု ပုံစံထုတ်၏။

သက္ကတ–၌ တရ,တမ,ဣယ(ဿ)ဣဋ္ဌ,လေးပစ္စည်းဆိုး၏။ဣသိက,မပါ၊ထိုတွင် အတိသယ, ပကဋ္ဌအနက်၌ ဂုဏ, ကြိယာဝါစက-သဒ္ဒါတို့နောင် တရ, တမ, ကိ စီရင်၍၊ ဣယ, ကုဋ္ဌ, ပစ္စည်းတို့ကား ဂုဏဝါစက-နောက်၌သာ စီရင်။ ။ဇာတိသဒ္ဒါသည် အရာခပ်သိမ်းတူကြသည်။ ဇာတ် သာမညဖြစ်၍ အထူးအခြား မရှိသော်လည်း ဂုဏ်, ကြိယာတို့၏တည်ရာ သဟစရိတဖြစ်၍၊ ယင်းသဒ္ဒါနောင်လည်း တရ-စသောပစ္စည်းများသက်နိုင်၏ဟု သုဗောဓိနီ-ဌီကာဆိုး၏။ သို့အတူက် ဇာတိ ဂုဏ,ကြိယာ-ဝါစက သဒ္ဒါသုံးမျိုးနောင်သက်နိုင်၏။ ။ထိုတွင် နှစ်ယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်လွန်ကဲမှု တရ-သက်။ အများတို့တွင် တစ်ယောက်လွန်ကဲမှု တမ-သက်ဟု မုဒ္ဓဗောဓ ဆိုး၏။ ။'တရ-တမာ ဒွိ-ဗဟုန.မေကော.ဣဋ္ဌော။ ဒွိန္နံ ဧကဿ အတိသယေ တရော၊ ဗဟူနံ တမော ဘဝတိ' မုဒ္ဓဗောဓ။ ။ကာတန္တ-ဌီကာ၌ နှစ်ယောက်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ အများတို့တွင်လည်းကောင်း တစ်ယောက်လွန်ကဲမှု တမ။ နှစ်ယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်လွန်ကဲမှု တရ-သက်ဟူ၏။ ။ဒွိန္နံ မဇ္ဈေ ဧကဿ, ဒွိန္နံ ဗဟူနံ ပကဋ္ဌေ ဝတ္တမာနာ ဝါ တမ.ပစ္စယော၊ အယ.မေသံ အမုတမော။ ဣဿ ဝေသံ ပါစက တမာ ဣမေ ဧသံ ပါစကတမာ။ ဒွိန္နံ မဇ္ဈေ ဧကဿ ပကဋ္ဌေ ဝတ္တမာနာ တရ.ပစ္စယော ဣတိ, အယ.မေသံ အမုတရော,အယ.မေသံ ပါစက တရော' ကာတန္တ-ဌီ။ ။လဃုဘာသ၌, နှစ်ယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်လွန်ကဲမှု တရ,ဣယ။ အများတို့တွင် တစ်ယောက်လွန်ကဲမှု ဣဋ္ဌ,တမ-သက်-ဟုဆိုး၏။ ။'ယဒျ ပျဝိ သေသေန စတ္တာရောပိ ဝိဟိတာ၊ တထာ ပိ ဒွိန္နံ ဧကဿ ပကဋ္ဌေ တရေးယော၊ ဗဟူနံ တု ဣဋ္ဌ.တမော ဣတိ ဥ ယျံ' လဃုဘာသ။ ။သက္ကတတို့၌ ဝုစ် သုံးမျိုးရှိ၍ နှစ်ယောက်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အများဟူ၍လည်းကောင်းဆိုသည်။ အချုပ်မှာ-အနည်းတို့တွင် တစ်ယောက်လွန်ကဲလျှင် တရ၊ အများတို့တွင် တစ်ယောက်လွန်ကဲလျှင် တမ သက်လေ-ဟူလို။

တရထက်–တမ-လွန်သည်ဟု လဃုဘာသ၊ သုဗောဓိနီတို့ ဆိုး၏။ 'ဂုဏ-ကြိယာ-ဇာတိ-နာမ-ဘေဒေန စတုဓာ သဒ္ဒါနံ ပဝတ္တိ၊ တတြ ဂုဏ-ကြိယာနံ သဒ္ဒ-

http://www.dhammadownload.com

ပ္ပ ဝ ဝတ္ထိ-နိမိတ္တာနံ တ-ပ္ပကဒ္ဌေ ပစ္စယော၊ တံ ယထာ-ဂေါအယံ ဟလံ(နင်္ဂလံ) ဝဟတိ ဂေါတရော-ယံဟလံ,သကဋ် စ ဝဟတိ၊ ဂေါတမော-ယံ တေ ဂေါဏေ ဝဟတိ။ အသော-ယံ ယော စတ္တာရိ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆတိ၊ အသတရော-ယံ ယော ဆ၊ အသတမော-ယံ ယော အဋ္ဌ။ အယံ ဣတ္ထိယာ အပစ္စံ ဇနယတိ၊ ဣတ္ထိတရုယံ ယာ ပစတိပိ၊ ဣတ္ထိတမ-ယံ ယာ ဂေဟ-မ္ပိ ရက္ခတိ (ဇာတိ-သဒ္ဒ)။ ပါစကော အယံ ယော သြဒနံ ပစတိ။ ပါစက တရော-ယံ ယော သူပ-မ္ပိ၊ ပါစက တမော-ယံ ယော သာကမ္ပိ ပဏ္ဏ-မ္ပိ)ပစတိ။ ယထာ ဝါ-ဝိလမ္ပေန (အ သီဃေန ဂရုနာ)ပစတိ ယော သော ပါစကော၊ ယော တု တတောပိ ကဠိ သီဃံ။ သော ပါစက တရော၊ ယော ဘု အတိသီဃံ ပစတိ၊ သော ပါစက တမော(ကြိယာ-သဒ္ဒ)။ ယဿ သာမညတော ဂုဏော သော သုက္ကော ယဿ တ-ဒပေက္ခာယ အဓိကော၊ သော သုက္ကတရော၊ ယဿ တေသံ အတိ အဓိကော၊ သော သုက္ကတမော။ ယော ကိဠိ ဇာနာတိ၊ သော ပဋု (ပဏ္ဍိတော) တတော အဓိကော၊ သော ပဋုတရော၊ တတောပိ အဓိကော၊ သော ပဋုတမော (ဂုဏ သဒ္ဒ)' လဃုဘာသ။ သုဗောဓိနီ-ဋီ။

အတိသယ-ပ္ပစ္စယန္တ–ပုဒ်နောင် အတိသယ-ပစ္စည်းထပ်၍ သက်နိုင်သေး၏။ ။ 'အတိသယေန ပါပိဋ္ဌော-ပါပိဋ္ဌတရော၊ ပါပိဋ္ဌတမော'ပုံစံ။ ။'ယဒါ စ ပကဋ္ဌ ဝန္ဓ် ပုန ပကဋ္ဌော ဝိဝက္ခတေ၊ (ဝုစ္စတေ) တဒါ အတိသယိ ကန္တတော ပရော (ဟုတ္ဘာ) ပစ္စယော ဘဝတျေ-ဝ၊ ဒေဝေါ ဝေါ သဝိတာ ပါယတု သေဋ္ဌ တမာယ ကမ္မနိ၊ ယုဓိဋ္ဌိတော သေဋ္ဌ တမော ကုရုဏ-မီတိ' ကာသိကာ။ ။အတိ-သယဝါ ပိ အညာ-တိသယ ပေက္ခာယ အတိသယဝန္ဓ်တရော ဘဝတိ၊ တေန အတိသယ ပ္ပစ္စယန္တာပိ ပုနာ-တိသယ-ယော ဟောတေ-ဝါ-တိ အာဟ....အတိ-သယန္တာပိ-စ္စာဒိ၊ အယ-ဣ ပါပိဋ္ဌော, အယ-ဣ ပါပိဋ္ဌော အယ-မေတေသ-မတိသ-ယေန ပါပိဋ္ဌော-ပါပိဋ္ဌတရော' ဗုဒ္ဓိ-ပ္ပသာဒနီ။ ။ယင်းဝိသေသတ္ထ, အာဘိသယ-ပ္ပစ္စယန္တပုဒ်များ၏ လိင်ကို ရှေ့ပကတိပုဒ် လိင်အတိုင်းထားရမည်။ ။'ပါပတရော ပုရိသော၊ ပါပတရာ ဣတ္ထိ၊ ပါပတရံကုလံ'ပုံစံ။ ဤနည်းတူ ပါပတမော ပုရိသော စသည် ယှဉ်လေ။ ။'ဧတေန ဥက္ကဋ္ဌ ပစ္စယာ ပထမ-န္တာ ဧဝ၊ တ-ဒန္တာ ပဗ္ဗ-လိင်္ဂ ဧဝ၊ ဝိဒ္ဓတ္တရော (ပဏ္ဍိတတရော) ဝိဒ္ဓတ္တမော၊ ဥဘယတြ ဝိဇ္ဇာယ ဥက္ကဋ္ဌော ဂမျတေ၊ အယံ ဣမာသံ အဘိသယေန သုဘာ-သုဘတရာ၊ ဣမာသံ အတိသယေန သဘာ-သုဘတမာ၊ ဧဝံ အတိသယေန သာခု-သာခု တရာ ဣစ္စာဒိ' မုဒ္ဓဗောဓ ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဋီ။ ၄၆၂။

ပုံစံ၌ ရှင်းလင်းချက်။ ။'အယ-ဣ ပါပေါ, အယ-ဣ ပါပေါ သဗ္ဗေ ဣမေပါပါ အယ-မေ-တသံ အဘိသယေန,ဝိသေသေန ဝါ ပါပေါ-ကိ၊ ပါပတရော' ဝါကျ အကျယ်လုပ်ပုံ။ ။'အယ-ဣ၊ ဤသူသည်လည်း။ ပါပေါ၊ ယုတ်မာ၏။ အယ-ဣ၊သည်လည်း။ ပါပေါ၏။ သဗ္ဗေ၊အလုံးစုံကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤသူတို့သည်။ပါပါ၊ယုတ်မာ ကြကုန်၏။ ဝါ၊ လူယုတ်မာတို့ချည်းတည်း။ အယံ၊ ဤသူတစ်ယောက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဧတေသံ၊ ထိုလူယုတ်မာအပေါင်းတို့တွင်၊ ဝါ၊ လူယုတ်မာအပေါင်းတို့အောက်။ အတိသယေန၊ အလွန်အကဲအားဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဝိသေသေန၊ အထူး အချွန်အားဖြင့်။ ပါပေါ၊ယုတ်မာ၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ ပါပတရော၊မည်၏-ပေး။ ။တနည်း 'သဗ္ဗေ ဣမေ ပါပါ, အယ.မေတေသံ အတိသယေန, ဝိသေသေနဝါ ပါပေါ.တိ-ပါပတရော'။ ။တနည်း 'ပါပေါ အတိသယေန, ဝိသေသေန .ဝါ.တိ-ပါပတရော၊ ပါပတမော၊ ပါပိဿိဏော၊ ပါပိယော၊ ပါပိဋ္ဌော,ကျယ်,လတ်,ကျဉ်းသုံးဝါကျ လုပ်။ ။ဧတေသံ,ပါပါနံ-ပုဒ်တို့၌ နံ-ဝိဘတ်ကား သက္ကတ-၌ နိဒ္ဓါရဏတ္ထ ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်ဆိုး၏။ ထို့ကြောင့် မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီကာ၌။ ။'နိဒ္ဓါရဏေ ဆဋ္ဌီ' ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ 'အယ.မေတေသံ မဇ္ဈေ အတိသယေန, ဝိဒ္ဓံ-ဝိဒ္ဓတ္တမော' ဟူ၍လည်း ကောင်း ဖွင့်ဆိုး၏။ ဤဝါကျ၌ မဇ္ဈေဖြင့် နိဒ္ဓါရဏကို ညွှန်ပြသည်။။ နိဒ္ဓါရဏကို ညွှန်ပြသောအရာဝယ် မဇ္ဈေသဒ္ဒါကို အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ,ရှင်တို့၏အသုံးပြုရိုးတည်း။ ဤအလို 'ဧတေသံ၊ ထိုသူတို့တွင်'ဟု နိဒ္ဓါရဏ-ပေး။ ။အောက်,ထက်,ပေးကြသော ဆရာကြီးတို့အလို ဝိဘတ္တိ ဝိဘဇန အပါဒါနတ္ထ ဆဋ္ဌီတည်း။ ဝါ၊ ဝိဘတ္တ-အပါဒါ နတ္တလည်းဟူ၏။ 'သီလမေဝ သူဘာသေယျော'ကဲ့သို့ လူယုတ်မာတို့ တဦးနှင့်တဦး၊ မကူးမစပ်၊ ကွဲပြီးသားပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ ယုတ်မာဂုဏ်အဖို့အားဖြင့် ထင်၍ခဲ့ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဝိဘတ္တိ ဝိဘဇနဖြစ်သင့်၏။ သို့အတူက် ဆရာကြီးတို့ပေးကြသည့် အောက်,ထက်-ဟူသော ဝိဘတ္တ အပါဒါန် အနက်မျှားသည် အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင် ထင်ရှားသိသာလှသည့်အပြင်၊ အတ္ထယုတ္တိလည်း အလွန်ရှိလှသဖြင့် အတိ ပဿတ္ထဟု ဆိုထိုက်လှပေ၏။ ကေစိတို့ကား အောက်,ထက် ပေးသောအနက်မသင့်ဟု ဂရောင် ဂတန်းဆိုမိကြ၏။ ။ယုတ်လုံ့သူကို အောက်၊ မြင့်မြတ်သူကို ထက်-ဟု ခွဲမှတ်။ ။ 'အယ.ဣ ပဋ္ဌ,အယ.ဣ ပဋ္ဌ,သဗ္ဗေ ဣမေ ပဋ္ဌဝေါ,အယ.မေတေသံ အတိသယေန ဝိသေသေန ဝါ ပဋ္ဌ.တိ-ပဋ္ဌတမော'။ 'အယ.ဣ' ဤသူသည်လည်း။ ပဋ္ဌ၊ လိမ္မာ၏။ အယ.ဣ၊ သည်လည်း။ ပဋ္ဌ၏။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ တို့သည်။ ပဋ္ဌဝေါ၊လိမ္မာ ကြကုန်၏။ အယံ၊ ဤသူတယောက်သည်။ ဧတေသံ၊ ထိုလူလိမ္မာအပေါင်းတို့ထက်။ အတိသယေန အားဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဝိသေသေန၊ အားဖြင့်။ ပဋ္ဌ၊ လိမ္မာ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋ္ဌတမော၊၏။မြင့်မြတ်သူကို ထက်ပေးပုံ။ ။'အယ.ဣ ဗာလော,အယ.ဣ ဗာလော,သဗ္ဗေ ဣမေ ဗာလော၊ အယ.မေ တေသံ အတိသယေန,ဝိသေသေန ဝါ ဗာလော.တိ-ဗာလတရော။ ဗာလတမော'။'အယ.ဣ ပဏ္ဍိတော, အယ.ဣ ပဏ္ဍိတော သဗ္ဗေ ဣမေ ပဏ္ဍိတာ၊ အယ.မေတေသံ အတိသယေန, ဝိသေသေန ဝါ ပဏ္ဍိတော တိ-ပဏ္ဍိတ တရော၊ ပဏ္ဍိတ တမော'။ အဓိပ္ပာယ်ထင်မြင်ရန်သာ ဝါကျ အကျယ် လုပ်သည်။ ရှုပ်တွက်ဖို့ လိုရင်း ဝါကျမှ 'ပါပေါ အတိသယေန-ပါပ တရော။ ပါပေါ ဝိသေသေန ဝါ ပါပတရော' အကျဉ်းဆုံး ဝါကျသာတည်း ။နှိုင်းယှဉ်ကြီး တို့ကား 'ပါပါနံ ဝိသေသေန ပါပေါ.တိ-ပါပ တရော'ဟု ဝါကျလုပ်၍ရှုပ်တွက် ကြ၏။ ။'ဥက္ကဋ္ဌတ္ထ ပစ္ဆယာ ပထမန္တာဝေ'ဟု ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့ ဆိုသော

http://www.dhammadownload.com

၃၆၄-**တ.ဒဿ.တ္ထိ တိ ဝိ စ။** ။တံ၊ ထိုဝတ္ထု၊သည်။ အဿ၊ ထိုသူအား။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤအနက်၌။ ဝိ စ၊ ဝိ-ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တံ၊ သည်။ အဿ၊ အား။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣစ္စေ တသ္မိ အတ္ထော၊ ၌။ ဝိ-ပစ္စယော၊သည်။ဟောတိ၊ ၏။ ယဿ၊ အကြင်သူအား။ မေဓာ၊ ပညာသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ တသ္မိံ။ ထိုသူ၌။ မေဓာ၊ သဲည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မေဓာဝီ၊ မည်၏။ ဧဝံ၊

ကြောင့်လည်းကောင်း။ ။'တတ္ထ ပါပ တရော-တိ ဧတ္ထ ပါပ-သဒ္ဒတော ပထမမက ဝစန, ဝိသေသ-သဒ္ဒတော တတိယေ.ကဝစနံ, တဿ ဧနာ.ဒေ သော၊ ပါပေါ ဝိသေသေနာ.တိ အတ္ထော ပထမန္တတော လိင်္ဂမှာ ဣမိနာ ဝိသေ သတ္ထော တရ. ပစ္စယော'နာ။ ။အဆိုရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း အထက်က ပြဆိုခဲ့တိုင်း အကျဉ်းသာ လုပ်တွက်လေ။

ဆောင်ပုဒ်-"ဂုဏ်ထူးယုတ်,မြတ်, တိသယတ်၊ သက်အပ်တရာ.ဒီ။
တရ,တမံ၊ မျှားဆက်ဆံ၊ အကျန်သုံးရှိ-လျော်ရာသိ။
တရ ထက်ချန်၊ တမလွန်၊ ပြည့်ဆန်းညီ-ကျမ်းနီတိ။
ရှေးရှေးထက်-နောက်၊ ကဲလွန်မောက်၊ ကျမ်းထောက်အရှိ-ဗာဒ္ဒီသိ။
သက္ကတကျမ်း၊ ဆုံးဖြတ်ခန်း၊ မှတ်စမ်းစေလို-တစ်နည်းကို။
ဂုဏ်,ဇာတ်,ကြိယာ၊ ယင်းနောက်မှာ၊ သက်ပါ-တရ, တမ,ကို။
ဂုဏ၀ါစကာ၊ ယင်းနောက်သာ၊ သက်ပါ-ဣယ,ဣဋ္ဌ, ကို။
အနည်းတို့တွင်၊ ကဲလွန်လျှင်၊ သက်ချင်-တရ, ဣဋ္ဌ, ကို။
အများထဲတွင်၊ ထူးကဲလျှင်၊ သက်ချင်-တမ, ဣဋ္ဌ, ကို။
တိသယန္တ၊ ယင်းပဒ၊ ပကတိလိင်-ယူစေလို။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ပါပတရော-ပါပေါ×ဝိသေသေန။ ဝိသေသေန၊ အထူးအချန်အားဖြင့်။ ပါပေါ၊ ယုတ်မာ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ၌။ ဝိသေသေ တရ-တမီ.သိ ကိယိဋ္ဌာ, ဤသုတ်ဖြင့် ဝိသေသ အနက်၌ .တရ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပါပေါ×တရ× ဝိသေသေန)တေသံ=သိ,နာ-ဝိဘတ်၊ ဝိသေသပုဒ်တို့ကိုချေ။ ပါပ+တရ) ပကတိ-ပြု၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု-စီရင်။ ။ပါပတမော၊ ပါပိဿိကော-ပါပိယော၊ ပါပိဋ္ဌော၊ ပါပေါ×ဝိသေသေန။ တမ။ ဣဿိက၊ ဣယ ဣဋ္ဌ-ပစ္စည်းသက်။ နည်းတူ။

၃၆၄-**ဆ-ပ,ဒ, ဝိဝိသုတ်။** ။တံ×အဿ×အတ္ထိ×ဣတိ×ဝိ×စ။ ။'တ. ဒဿ.တ္ထိ.တိ မန္ဒ.န္ဒ' ကာတန္တ။ ၂-၆-၁၅။ ။ကတ္တားနှင့် သမ္ပဒါန် အနက်၌ ဝိ-ပစ္စည်းသက်။ ။'အယံ ဝိ-ပစ္စယော အာ-ကာရ.န္တိ, တ္ထိ.လင်္ဂေ ဟိ မေဓာ-မာ.ယာ-သဒ္ဒေ ဟောတိ'ဗာ-ဒ္ဒီ, အဆိုရှိ၍၊ အာ-ကာရန္တ ဣတ္ထိလိင် မေဓာ,

http://www.dhammadownload.com

တူ။ မာယာဝီ၊ မာယာများသည်။ စ-ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ *သ.ပ္ပစ္စယော၊ သ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယဿ၊ အား။ သုမေဓာ၊ ကောင်းသော ပညာသည်။ အတ္ထိ ၏။ ဝါ၊ ကား။ တဿ၊ ၏ သုမေဓာ၊ သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ သုမေဓာ သော၊ မည်၏။

*မှတ်ချက်။ ။"စ.ဂ္ဂဟဏေန သော ပစ္စယော" စာများရှိကြ၏။ သီဟိုဠ်မူမှာလည်း အဘူပင်၊ ဋ္ဌိကာများ၌လည်း အားလုံးပင် 'သော ပစ္စယော'ဟု ရှိကြ၏။ သို့ရာတွင် 'ရာဇပုတ္တိ သုမေဓသေ၊ ဤသိ' လောမသ ကဿပ'ဟု ဇာတ်ပါဠိ၌ရှိ၍ သော-ပစ္စည်း မဟုတ်နိုင်၊ သ-ပစ္စည်းသာ။ သဂ္ဂတတို့၌လည်း သ-ပစ္စည်းပင်။ ။လောမာ.ဒိ ပါမာ.ဒိ ပိစ္ဆာ.ဒီဟိ သ-နေ.လော စ' ပါဏိနီ။ ၅-၂-၁၀၀။

မာယာ.သဒ္ဒါတို့နောင် စီရင်ရ၏။ သို့အတူက် ပုလ္လိင်၌ မေဓာဝီ, မာယာဝီ။ ဤတွင် လိင်၌ ဤနီ-ပစ္စည်းသက်၍ မောဓာဝိနီ, မာယာဝိနီ။ နပုလ္လိင်၌ သရော ရဿော နပုံသကေ,သုတ်ဖြင့် ဤ-ကို ရဿပြု၍၊ မေဓာဝိ ကုလံ,မာယာဝိ ကုလံ, ဖြစ်၏။

စ သဒ္ဒတ္ထ။ ။သမုစ္စယ စ-သဒ္ဒါ၏ သမုစ္စေ တဗ္ဗကို ဖော်ပြတော်မူပါ-ဟု လျှောက်ထားရန် ရှိသောကြောင့် 'စ.ဂ္ဂဟဏေန'ဟူသောပါဠိကို မိန့်။ သ-ပစ္စည်းသက်လေ-ဟူလို။ ။'လောမသော၊ ရောမသော၊ ဤတိဟသော' စသည်ကိုလည်း ထုတ်။ လောမသော၊ နုတ်အပ်သော အမွေးရှိသည်။ ရောမသော၊ ပေါက်ရောက်သော အမွေးရှိသည်။ ဤတိ ဟတော၊ ဤသို့ ဆိုကြသည်, ဤသို့ဖြစ်သည်ဟု ရှေးသူဟောင်းတို့ အစဉ်လက်သုံး,ထုံးနည်းဥပဒေကို ပြသောကျမ်း-ပေး။ ။ဤတိဟ-သဒ္ဒါ ပရ.မွရော.ပဒေသ သခ်ါတေ ပေါရာဏ-နယ.တွေ့ နိပါတော၊ 'ဤတိဟ ဇွေ့ အတ္ထိ.တိ ဤတိဟသော'လျှပ်။ မဟာဘာရတ,ရာမာယန,စသော လောကိကကျမ်း၊ ဒီပဝံသ, မဟာဝံသ, ဇာတက,စသော သာသနိကကျမ်းများကို ဤတိဟသကျမ်းဆိုသည်။ ။ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ရဟန္တာ, ဆရာသမားတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖော်ပြသော ဗုဒ္ဓဝံသ, အပဒါန, စသော ကျမ်းများကို ပူရာဏ-ပုရာဏ်ကျမ်း ဆိုသည်။ ။လောမ၊ ရောမ၊ အရိ၊ ဂိရိ၊ ကက္ကာ၊ ကပိ၊ မုနိ၊ တရု-တို့ကား လောမာဒိ-ဂိုဏ်း သဒ္ဒါများတည်း။

ယင်း စ-သဒ္ဒါ—အ-ဝုတ္တသမုစ္စည်းတည်း။ ကစ္စည်းဆရာကား မှတ်လွယ်ရုံ ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့်သာ**ဆို**သည်။သို့အတူက် စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဤလ၊ ဤတ၊ ဤန၊ ဝ၊ လ၊ အာ၊ ဝ၊ တ၊ ဏ၊ န၊ တ၊ အာမိ၊ ဥ ၀ ါမီ-ပစ္စည်းများကိုလည်း ဆည်းသည်။ ။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံကား- 'ပိစ္ဆံ(နိယျာသံ)အဿ အတ္ထိ.တိ ပိစ္ဆိလော' ဣလ၊ အစေးများသော လက်ပံပင်။ နိရုတ္တိ-ဒီပနီ၌ 'ပိစ္ဆံ တုလံ အဿ အတ္ထိ.တိပိစ္ဆိလော' လဲ့မှိ.ထုက် သော လက်ပံပင်ဟု ဆို၏။ 'ပိစ္ဆာ.ဒီဟိ ဣလော စ၊ ပိစ္ဆိလော၊ ပိစ္ဆာဝါ' သိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ။ ပါ၊ ၅-၂-၁၀၀။ ။'ဖေနံ အဿ အတ္ထိ.တိ-ဖေနိလော'ဣလ။ အမြှုပ် ရှိသော ပတီးနက်ပင်။ ။'ဖေနာ.ဒီဟိလော စ' ပါဏိနီ၊ ၅-၂-၉၉။ ။'တုဏ္ဍံ အဿ အတ္ထိ.တိ-တုဏ္ဍိလော'ဣလ။ နှုတ်သီးရှိသော ငှက်,ဝက်။ ။'တုဏ္ဍာ.ဒီဟိ. လော စ'ပါ၊၅-၂-၁၀၇။ ။'ဝစ္ဆော အဿ အတ္ထိ.တိ-ဝစ္ဆိတော' ဣတ။ ။ဖလံ အဿအတ္ထိ.တိ-ဖလိနော'ဣန။ ။'ဖလ-ဝဟာဘိ ဣနော'ဝါတ္ထက၊၅-၂-၁၂၀။ ။ *ကေသာ အဿ အတ္ထိ.တိ-ကေသဝေါ ဆံပင်ကောင်းသည်။ မဏိ အဿ အတ္ထိ.တိ မဏိဝေါ၊နာဂ၀ိသေသော။ အဏ္ဍံ ဇလံ အဿ အတ္ထိ.တိ-အဏ္ဍဝေါ၊သမုဒ္ဒေါ။ ။ 'ကေသာ.ဒီဟိ ဝေါ' စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၄-၂-၁၁၃။ ။*စူဠ သိခါ အဿ အတ္ထိ.တိ-စူဠာလော၊သိခါဝလော၊ လ-ဦးစွန်းဖုတ်၊ဘိုကေရှိသည်။ 'ပါဏ္ဍု.ဂ်တော လောဝါ မန္ဒ.တ္ထော'အာသုဗောဓ။ ။*သုခုမံ အဿ အတ္ထိ.တိ သုခုမာ.လော၊ သိမ်မွေ့ သည်။ ဝါစာ အဿ အတ္ထိ.တိ-ဝါစာလော။ မုန်းစရာ၊ အမြင်ကပ်အောင် စကားများသည်။ ။'ကုစ္ဆိတံ ဗဟုံ ဘာသတေ ဝါစာလော၊ ယေ တု သမ္ဘာ (ဝါစာ)ဘာသတေ၊ သော ဝါစမ္မိ၊ မိ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ မုန်းစရာ၊ စက်ဆုပ်စရာ, မကောင်းတဲ့ စကားရိုင်းပြောသူကို ဝါစာလ ဆို၍၊ စကားကောင်း၊ နာဖွယ် ကောင်းအောင် စကားပြောသူကို ဝါစမ္မိဆိုသည်။ 'သဇ ဏိယံ' ကဏ္ဏသုခံ ဝါစံ အဿ အတ္ထိ.တိ-ဝါစမ္မိ'လုပ်။ မီ-ပစ္စည်းသက်။ ။*ဒန္ဒာ အဿ သန္ဓိ.တိ-ဒန္ဒာ၀လော, ဟတ္ထိ။ သိခါ အဿ အတ္ထိ.တိ-သိခါ၀လော, ဗဟုကေသီ၊ မောရော၀ါ၊ ၀လ။ ဆံထုံးကြီးသူ။ဥဒေါင်းငှက်။ ။'လလန္ဓိ.မေ မုနိ-မေယ္ယ.မ္ဘဒါ သာခုသိခါ၀လော'အလက်ာ။ ။'ကဏ္ဍာ.ဒီဟိ ၀လော'စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၄-၂-၁၁၆။ ။ *ဝုဒ္ဓါ တုန္ဒိ နာဘိ အဿ အတ္ထိ.တိ-တုန္ဒိဘော၊ ဘ။ ခွက်ကြီးသည်။ ဝလိယော အဿ သန္ဓိ.တိ-ဝလိဘော၊ ဘ။ အရေတွန့်လိမ်သည်။ ။'တုန္ဒိ-ဝလိ-ဝဋ္ဋိဟိ ဘော' စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၃-၂-၁၄၈။ ။*သက္ခိ သိရီ အဿ အတ္ထိ.တိ လက္ခ္ဏာ ဏော၊ ဏ။ ။'လက္ခ္ဏာ-ဏော အ,စ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ၊ ၈ဏသုတ္တ၊ ၅-၂-၁၀၀။ ။ ဣ-ကို အ-ပြု။ ဣ-၌ ဏ-ကား အနုဗန် မဟုတ်၊ ပကတိပုဒ်၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သော ပကတိ, ဏ-ပစ္စည်းတည်း။ ။'နာယံ ဏ-ကာရော အနုဗန္ဓော။ ကိန္တု အ၀ယ၀ေါ.တိ အာဟ....ဏ-ကာရ.၀ယ၀ေါ.တိ။ အ၀ယ၀န္တ.မေ၀ သ ကထံ ဝိညာယတီတိ.စေ? အ၀ယ၀တ္ထေ.နော ပါဒါနတော၊အန္တသ အ-ဝိဓာနတောစ' မောဂ္ဂလ္လာန ပဠိကာ။ ။*ကလ္ယာဏာနိ ပသ္ဿတ္ထာနိ သောဘနာနိ အင်္ဂါနိ အဿ သန္ဓိ.တိ အင်္ဂနာ န၊ ဣတ္ထိယံ-အာ။'မြင်သူ ငေးမော, အံ့ဩလောက်ဖွယ်, တင့်တယ် လှပသော လက်၊ ခြေ၊ အင်္ဂါရှိသော မိန်းမ'။ ။'အင်္ဂါနော ကလ္ယာဏော' ၎င်း ဏသုတ္တ။ ။'အင်္ဂါနော ဏကလ္ယာဏော ဣတိ ပါမာ.ဒိ

http://www.dhammadownload.com

၃၆၅-တပါ.ဒိဋ္ဌတော သီ။ ။တ.ဒဿ.တ္ထိ.တိ၊ အတ္ထေ၊ တံ အသ္သ အတ္ထိ-ဟူသောအနက်၌။ တပါ.ဒိတော၊ တပ-အစရှိသော သဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊ ၌။ သီ၊ သီ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တ.ဒဿ.တ္ထိ ဣစ္စေ တသ္မိံ အတ္ထေ၊ ၌။ တပါ-ဒိတော၊မှ။ ပရေ၊၌။ သီ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ **ယဿ**၊ အကြောင် ရသေ့ အား။ တပေါ၊ ခြိုးခြံသောအကျင့်သည်။ အတ္ထိ၊၏။ ဝါ၊ကား။ အသ္မိံ၊ ၌။ တပေါ၊ သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တပသီ၊ (ခြိုးခြံသော အကျင့်ရှိသော) ရသေ့ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ယဿသီ၊ အခြံအရံရှိသည်။ *တေဇသီ၊ တန်ခိုးရှိသည်။

***မှတ်ချက်။** ။နီတိ အလို၊ ရှေ့ပုံစံ နှစ်ခုမှာသာ ဒွေဘော်လို၍ တေဇသီ-၌ မလို။ ။ဥ,ရှ-အလို သီ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသမျှပုံစံများမှာ ဒွေဘော်နှင့်ခုည်း ရှိရမည်။ မောဂ္ဂလ္လာန်၌လည်း 'တပါ ဒီဟိ သီ' ဟု ဒွေဘော်ပစ္စည်းနှင့်ပင် ဆို၏။

ဂဏသုတ္တံ၊ ကလျာဏံ သုန္ဒရံ တ.ဗ္ဗိသေသကာ အဂ်ါသဒ္ဒါ မန္တ.တ္ထေ နိ.ပ္ပစ္စယော ဣစ္စတ္ထော၊ အဂ်ိနေ.တိ ကလျာဏာနိ အဂ်ါနိ အဿာ.တိ ဝိဂ္ဂဟော' ဗာလ မနောရမာ-ဌီ။ ။*ပဗ္ဗံ အဿ အတ္ထိ.တိ-ပဗ္ဗတော၊ တ။ တောင်။ ။'ပဗ္ဗ-မရှုဟိ တော'စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၄-၂-၁၄၂။ ။*ဣဿရိယ ဌာန ဘူတံ သံ ဓနံ **အဿ** အတ္ထိ.တိ-သာမိ၊သုဝါမိ၊ အာမိ-ဥဝါမိ-ပစ္စည်း။ ။'သာမိ.ဿရေ'ပါဏိနီ၊ ၅-၂-၁၂၇။ ။ 'သိ.ဿရေအာမ္ဗ,ဝါမိ' မောဂ္ဂလ္လာန်။

ဆောင်ပုဒ်-**''အာမ္ဗ,ဝါမိ၊ လိ.လိ.တိ.နာ၊ နှ,ဘာ,တ,နှ၊ ဝလာ လ.နှင့် သ,ဝ,တရပ်၊ဝုဒ္ဓသတ်မှာ၊အဿတ္ထာနက်၊ စ-ဖြင့်သက်၊ မှတ်ချက်-တ.ဒဿတ္ထိ,သုတ်ဝယ်တည်း။'**

အာမ္ဗ,ဝါမိ၊ လိ.လိ.ဟိ.နာ-ကို အာမိ×ဥဝါမိ×လ×ဣလ×ဣတ×ဣန-ဟု ပုဒ်ဖြတ်။ ။ဝလာ.လ-ကို၊ ဝလ-အာလ-ဖြတ်။

ရူပ်တူက်ပုံ။ ။မေဓာဝီ-မေဓာ×ယဿ အတ္ထိ။ ယဿ၊ အား။ မေဓာ၊ သည်။ အတ္ထိ၊၏။ ဣတိ၊ အတ္ထေ၊ ၌။ တ.ဒဿတ္ထိ.တိ ဝီ စ, ဤသုတ်ဖြင့် အဿတ္ထိအနက်၌ နှစ်ပုဒ်တို့၏ အလယ်၌ ဝီ-ပစ္စည်းသက်၊ (မေဓာ×ဝီ×ယဿ အတ္ထိ) တေသံ=သိ-ဝိတတ်၊ ယဿ အတ္ထိ-ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ (မေဓာ+ဝီ) ပကတိ စဿ-၌ **စ**၊ ပကတိ-ပြု၊ နာမ်ငဲ့ သီ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။တစ်နည်း-မေဓာဝီ-မေဓာ×တသ္မိံ ဝိဇ္ဇတိ၊ နည်းတူ။ ။မာယာဝီ-မာယာ×ယဿ အတ္ထိ၊ မာယာ×တသ္မိံ ဝိဇ္ဇတိ။ ။စ-ရှုပ်။ သုမေဓော-သုမေဓာ×ယဿ အတ္ထိ၊ သုမေဓာ×တသ္မိံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဤသုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် သ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူတူက်။

၃၆၅-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'တပါ.ဒိတော.တိ မနော ဂဏသ္ယ ဂဟဏ' ရှ-ဌိ, အဆိုရှိ၍၊ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် တပနှင့် မနောဂိုဏ်းချင်း တူကြသော ယဿ၊

http://www.dhammadownload.com

၃၆၆ ဒဏ္ဍာ.ဒီတော ဣက ဤ။ ။တ.ဒဿ.တ္ထီ.တိ အတ္ထော၊ ၌။ ဒဏ္ဍာ.ဒီတော၊ ဒဏ္ဍ-သဒ္ဒါ အတ္ထရှိသော အဝဏ္ဏန္တ-သဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊ ၌။ ဣက-ဤ၊ ဣက-ပစ္စည်း ဤ-ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။တ.ဒဿ-တ္ထီ.ဣစ္စေ တသ္မိ အတ္ထေ၊ ၌။ ဒဏ္ဍာ.ဒီတော၊မှ။ ပရေ၊၌။ ဣက-ဤ ဣစ္စေ တေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ယသ၊ အား။ ဒဏ္ဍော၊ တုတ်(တောင်ဝှေး)သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ တသ္မိ၊ ၌။ ဒဏ္ဍော၊သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒဏ္ဍိကော၊ ဒဏ္ဍီ၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ မာလိကော၊ မာလီ၊ ပန်းကုံး ရှိသကဲ့။

တေဇ၊ မန၊ ပယ စသော သဒ္ဒါများကိုယူ။ တပါဒိ အာကတိ ဂိုဏ်းတည်း။ ။ တပသီ ဣသိ၊ တပသိနီ ဣသိနီ၊ တပသီ ကုလံ၊ ဟု လိင်သုံးပါး၌ ဖြစ်၏။ ။ မနသီ၊ ယသသီ-စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။ဤနှစ်သုတ်တို့ဖြင့် သက်သော ဝီ,သီ-ပစ္စည်းများသည် ဂုဏ်ဖြင့် အသူးပြုအပ်သော ဂုဏေပြပ်၌ဖြစ်၏။ ပညာဂုဏ်၊ အကျင့်ဂုဏ်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ပြပ်ကို အထူးပြုသည်-ဟူလို။ ။ဤ ယသ, တေဇ-သဒ္ဒါ တို့သည် ဂုဏဝါဒိ ဂိုဏ်း၌လည်း အကျုံးဝင်ကုန်၏။ ။'ဒီဃာယု ယသဝါ ဟောတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထူ.ပ ပဇ္ဇတိ၊ တေဇဝါပိ ဟိ နရော ဝိစက္ခဏော'စသည်တို့၌ ဝန္ဓု-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသည်ကို မြင်သောကြောင့်တည်း။ ။တပ-နောင် ဏ-ပစ္စည်း သက်လျှင် 'တပေါ အသ အတ္ထိ.တိ တာပတော' ဖြစ်၏။ ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်က စ-သဒ္ဒါဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဆိုလတ္တံ့သော သဒ္ဒါဒိတောဏ,ဖြင့် သော်လည်းကောင်း သက်။ စန္ဒဝုတ္တိ၌ 'တပ-သဟသာဟိအဏ်'ဟု သုတ်တတ်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**တပါဒိ.တိ အာကတိ၊ ဂိုဏ်း၏မှတ်ပုံ-သဘောကုန်။**
မနောဂိုဏ်းတွင် အကျုံးဝင်၊ ယူချင်အစုံ-သဒ္ဒါပုံ။
ဝီ.သီ,နှစ်ဝ၊ သက်ရာပြု၊ ဂုဏ်က ထူးပြု-ဒြပ်စုံ။"

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။တပသီ တပေါ×ယသ အတ္ထိ။ တစ်နည်း၊ တပေါ=တသ္မိ ဝိဇ္ဇတိ၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။ ဤသုတ်ဖြင့် သီ-ပစ္စည်းသက်၊ သ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြုသည် သာထူး၏။ ယသသီ-ယသော×ယသ အတ္ထိ။ တစ်နည်း ယသော×တသ္မိ ဝိဇ္ဇာတိ။ တေဇသီ တေဇော×ယသ အတ္ထိ၊ တစ်နည်း၊ တေဇော×ယသ္မိ ဝိဇ္ဇာတိ။ နည်းတူ။

၃၆၆-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အာဒိသဒ္ဒါ ပကာရအနက်ရှိ၍ ဒဏ္ဍနှင့် အဝဏ္ဏန္တ ချင်း တူကြသော မာလ, ဟတ္ထ, ဆတ္ထ-စသောသဒ္ဒါများကိုယူ။ ဒဏ္ဍာဒိ အာကတိ ဂိုဏ်းတည်း။ ။ဤ-ပစ္စည်းများကို ဒြပ်ဖြင့် ဒြပ်ကို အထူးပြုရာ၌ စီရင်အင်၏။ ။ ပုလ္လိင်၌ ဒဏ္ဍိကော၊ဒဏ္ဍီ။ ဣတ္ထိလိင်၌ ဣ-နီ ပစ္စည်းသက်၍။ ဒဏ္ဍိနီ၊နပုလ္လိင်၌'သရော ရသော နပုံသကေ'ရသ-ပြု၍ ဒဏ္ဍီ ကုလံ-စသည်ဖြစ်၏။ ။ဟတ္ထော အသ အတ္ထိ.တိ ဟတ္ထိကော၊ဟတ္ထီ။ဆတ္တံ အသ အတ္ထိ.တိ ဆတ္တိကော၊ ဆတ္တီ။ ရူပံ အသ အတ္ထိ.တိ၊ ရူပိကာ ရူပီ။ ကေသာ အသ အတ္ထိ.တိ-ကေသိကော။ ကေသီ။ သိခါအသ

http://www.dhammadownload.com

အတ္ထိ.တိ သိခီ၊ ဥဏ္ဏ အဃ အတ္ထိ.တိ-ဥဏ္ဏိကော၊ ဥဏ္ဏီ။ ဓနံ အဃ အတ္ထိ.တိ-ဓနိကော၊ ဓနိ-စသည်ကိုလည်း ထုတ်။ အဃတ္ထိ အနက်ချင်းပင်တူသော်လည်း။ မြီစားနှင့်စပ်၍ မြီရှင် ဓနဝန္တကိုဆိုလိုလျှင် ဣက-သက်။ ဥစ္စာရှိ သာမန်ကိုဆိုလျှင် ဣ-ပစ္စည်း, ဝန္တ-ပစ္စည်းသက်။ ဓနိကော ဆိုလျှင် မြီကြွေးရှင်။ ဓနိ၊ ဓနဝါ-ဆိုလျှင် ဥစ္စာရှိသူ-ဟုမှတ်။ ။'ဓနီ,ဓနဝါညော.တိ ဥတ္တမီဏတော အညော ဓနီ, ဓန ဝါ.တိ စ ဟောတီ-တိ အတ္ထော' မောဂ္ဂလ္လာန ပဋ္ဌိကာ။ ပါဠိ၌, ဣမ-ပစ္စည်းလည်းထင်၏။ 'ဗဟုတ္ထ ညော ကသိမာ ယသသီ ပုတ္တေ ဂိဟီ ဓနိမာ သဗ္ဗကာမေ' ပက်ဏ္ဏက-ဘိသဒ္ဒတ်။ ။ဣက ဣ-ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ဣ-ကာရန္တ ဒီဋ္ဌ-သဒ္ဒါမှနောက်၌ အဃတ္ထိအနက်၌ ဣက-ဣ-ပစ္စည်းသက်။ 'သမ္မာ ဒိဋ္ဌိ အဃ အတ္ထိ, တသ္မိံ ဝါ ဝိဇ္ဇတိ.တိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိကော-သမ္မာဒိဋ္ဌီ၊ အာပတ္တ ဒိဋ္ဌ'ပုံစံ။

သက္ကတ၌–မရအပ်သေးသည်ကို ရလိုထောင့်တခြင်း အသန္ဓိဟိတ-ကို ဆိုလိုသော် အတ္ထ-သဒ္ဒါမှနောက်၌၊ ဣက, ဣ-ပစ္စည်းသက်-ဟူ၏။ 'အတ္ထိကော၊ အတ္ထိ၊ မရ, မရောက်အပ်သေးသည်ကို ရလိုတောင့်တသူ' ပုံစံ။ ။'အသန္ဓိဟိတေ အ-သမ္ဘတ္တေ အတ္ထော အဃ အတ္ထိ.တိ-အတ္ထိကော၊ အတ္ထိ'လုပ်။ အ-သန္ဓိဟိတ မဟုတ်လျှင်-သို့မဟုတ် သန္ဓိဟိတကို ဆိုလိုလျှင် အတ္ထဝါ,ဟု ဖြစ်၏။ ။'အတ္ထာစာ-သန္ဓိဟိတေ' စ ါတ္ထိက၊ ၅-၂-၁၃၅။ ။'အဘ္ဘိ၊ အ-သန္ဓိဟိကော.တိကိ? အဘ္ဘ ဝါ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။အတ္ထ သဒ္ဒါအဆုံးရှိသော (တ.ဒန္တ) သဒ္ဒါနောင်လည်း ဣက, ဣ-သက်။ ။'ပုညာနံ အတ္ထော ပုညတ္ထော၊ သော အဃ အတ္ထိ.တိ-ပုညတ္ထိကော၊ ပုညတ္ထိ၊ ကောင်းမှုကျိုးကို အလိုရှိသူ'။ 'ဩညာနံအတ္ထော-ဩ.တ္ထော၊ သော အဃ အတ္ထိ.တိ.ဩ.တ္ထိကော၊ ဩတ္ထိ၊ စပါးကို အလိုရှိသသူ' တပ္ပုရိသဂဿ အဃတ္ထိ တဒ္ဓိတ်တည်း။ မန္ဒတ္ထ-တဒ္ဓိတ် ဟူ၍လည်းဆို၏။ ။တပ္ပုရိသ် သမာသ်နောင် ဣက, ဣ-သက်ပုံ။ ။'တ.ဒန္တာ စေတိ ဝတ္ထုဗ္ဗ' ဝါကတ္ဗိ။ ။(သော အန္တော ယဃ သော.တိ-တ.ဒန္တော၊ တမှာ စ) 'ဩ-ဘ္ဘော ပုက္ကရ၊ ပဒ္မ၊ ဥပ္ပလ တမာလ၊ ကုမုဒ၊ နဠ၊ ကပိတ္ထ၊ ဗိလ၊ မူလာလ၊ ကဒ္ဒမ၊ သာလူက၊ ကရီသ၊ သိရီသ၊ ယဝါသ၊ ပဝါသ၊ ဟိရည၊ ကေရဝ၊ တရက်၊ ကလ္လောလ၊ ဝယသ'ကာသိကာ။ တဒန္တ သဒ္ဒါစုတည်း။ ပဒ္ဓ.တ္ထ၊ ဥပ္ပလ.တ္ထ၊ ကုမုဒ.တ္ထ-စသည် အတ္ထ-သဒ္ဒါနှင့် တွဲ၊ တ.ဒန္တနောင် ဣက, ဣ-သက်လျှင် ပဒ္ဓ-တ္ထိကော၊ ပဒ္ဓတ္ထိ-စသည်ဖြစ်၏။ ။ဓမ္မ, သီလ, ဝဏ္ဏ.ဒန္တ, သဒ္ဒါနောင် ဣ-ပစ္စည်းသာ သက်ရ၏။ 'ဗြာဟ္မံ ဥတ္တမော ဓမ္မော-ဗြဟ္မာဓမ္မော၊ သော အဃ အတ္ထိ.တိ ဗြာဟ္မဏဓမ္မိ၊ ဗြာဟ္မဏ သီလီ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏီ မြတ်သော တရား၊ အကျင့်၊ အဆင်းရှိသူ'ပုံစံ။ ။'ဓမ္မသီလ ဝဏ္ဏ.ဒန္တာ စ' ပါဏိနီ၊ ၅-၂-၁၃၂။ စန္ဒ၊ ၄-၂-၁၂၉။ ။'ဘဝံ ဟိ သောဏ ဒဏ္ဍော အဘိ ရူပေါ ဒဿနီယော ပါသာ ဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော ဗြာဟ္မဝဏ္ဏီဗြာဟ္မ-ဝစ္ဆီ' အ ခုဒ္ဒါ၀ ကာသော ဒဿနာယ' သီလက္ခန်-သောဏ ဒဏ္ဍသုတ်။ ။'စိရဿံ ဝတ

http://www.dhammadownload.com

၃ ၆ ၇–မခ္ဓာ-ဒီတော ရော။ ။တ.ဒဿ.ထ္ထိကိ အတ္ထော၊ ၌။ မခ္ဓာ.ဒီတော၊ မခု အစရှိသော သဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊ ၌။ ရော။ ရ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တ-ဒဿတ္ထိ ဣစ္ဆေ တသ္မိံ အတ္ထော၊ ၌။ မခုဣစ္ဆော.မာဒီတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ရ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယဿ၊ အကြောင်တင်လဲအား။ မခုရော၊ ချိုသော အရသာသည်။ အတ္ထိ၏။ ဝါ၊ကား။ တသ္မိံ ၌။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ မခုရော၊

ပဿာမ၊ ဗြဟ္မဏံ ဒေဝ-ဝဏ္ဏိနံ' ဝိသတိ-ဟတ္ထိပါလဇာတ်။ ။ဇာတ်တူ သမာန ဇာတိယ မန္ဒ.တ္ထပ္ပစ္စယန္တနောင် ဇာတ်တူ မန္ဒ.တ္ထ-ပစ္စည်းထပ် မသက်ရ။ မတူလျှင် ကား သက်ရ၏။ ဥပမာ ဣက ပစ္စယန္တ ဒဏ္ဍိက-ပုဒ်နောင် တဖန် ဣက-သက်၍ ဒဏ္ဍိ ကိက-ဟု မထားရ' တပါး ဣမန္တ-စသည်သက်၍ ဒဏ္ဍိမာ-စသည် ထားရဆိုရ၏-ဟူလို။ ။'သမာန ဇာတိယ မန္ဒ-တ္ထိယ.ပ္ပစ္စယန္တာ. နှ သမာန ဇာတိယော မန္ဒတ္ထယ ပ္ပစ္စယော ဘ ဝတိ။ ဒဏ္ဍော အယ အတ္ထိ-ဒဏ္ဍိကော ဒဏ္ဍိကော အယ အတ္ထိ တျ.တ္ထေ နှ ပုန ဣကော၊ ကိန္တု ဝိရူပေါ ဘ ဝတ္ထေ.ဝ ဒဏ္ဍိကဝါ။ ဧဝံ ဒဏ္ဍီ၊သော ယသ္မိံ အတ္ထိ ဒဏ္ဍိမာ,ဒေသော ဣစ္ဆာဒိ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ။ ။ပါဠိ၌လည်း ဝိရူပ ဇာတိယ မန္ဒ.တ္ထ-ပစ္စည်းနှစ်ချက်ထင်၏။ ။'အတ္ထိကဝတော, ခေါ အမ္ဘဋ္ဌ.ဣတ-ဂမနံ အ.ဟာသိ' သီလက္ခန်-အမ္ဘဋ္ဌသုတ်။ ။'တတ္ထ အာဂန္ဒာ ကတ္ထဗ္ဗ ကိစ္စ-သဒ်ါတော အတ္ထော. ဘေယ အတ္ထိ.တိ-အတ္ထိကံ, တယ မာ.ဏဝကယ စိတ္တံ၊ အတ္ထိက.မယ အတ္ထိ.တိ၊ အတ္ထိကဝါ'ဝင်းအဋ္ဌကထာ။ ။ပေါ်ကွရ-နောင် ဣ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ပေကွရီ၊ ယင်းနောင် ဣနီ-သက် (ပေါ်ကွရီ+-ိနီ) ရက'ဣ-ကို အ၊ အ-နောက်က, ဣ-ကိုချေ-နှ-ကို ဏ-ပြုလျှင် ပေါ်ကွရဏီဖြစ်၏။ 'ပေါ်ကွရံ ဇလံ, ဥပ္ပလံ ဝါ အသ္မိံ' အတ္ထိ.တိ၊ ပေါ်ကွရီ၊ ပေါ်ကွရီ ဒေ-ပေါ်ကွဏီ။ ရေရှိသော။ ဝ၊ ကြာရှိသော.ကန်'-ပေး။ ။ ကုမုဒိနီ၊ မူလာလိနီ၊ ဘိသိနီ-စသည်ကလည်းထုတ်။ ။'သေယျထာပိ မဟာရာဇ ဥပ္ပလိနိယံ ဝါ, ပဒုမိနိယံ ဝါ, ပုဏ္ဍရီ ကိနိယံ ဝါ, အပေ ကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ,ပုဏ္ဍရီ ကာနိ ဝါ, ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ ဥဒကာ.နုဂ္ဂတာ နိ အဇ္ဇာ နိမုဂ္ဂ ပေါသိတာနိ' သီလက္ခန် သာမည ဖလသုတ်။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။ဒဏ္ဍိကော၊ ဒဏ္ဍီ-ဒဏ္ဍော×ယဿ အတ္ထိ။တနည်း၊ဒဏ္ဍော×တသ္မိံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဒဏ္ဍာဒိတော ဣက-ဣ,သုတ်ဖြင့် အ ယဿတ္ထိအနက်၌ ဣက,ဣ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ။ ။မာလိကော မာလီ-မာလာ×ယဿ အတ္ထိ။ နည်းတည်း၊ မာလာ×တသ္မိံ ဝိဇ္ဇတိ၊ နည်းတူ။

၃ ၆ ၇-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဣ ရ-ပစ္စည်းကို ဒြပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း အထူးပြုရာ၌စီရင်သည်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒါချင်းတူ သော မုခ, သုသိ-စသော သဒ္ဒါတို့ကိုယူ။ မခ္ဓာဝိအာဂတိဂိုဏ်းတည်း။ ပါဏိနီ၊ စန္ဒ ဝုတ္ထိ-စသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့၌ကား ဥသာဒိ-အာဂတိဂိုဏ်းဆို၏။ ။'ဥသ-

http://www.dhammadownload.com

ချိုသော အရသာရှိသော တင်လဲမည်၏။ ၆ဝ၊ တူ။ ကုဋ္ဌရော၊ မေးရှိသော ဆင်။ မုခရော၊ နှုတ်ထွက်ကြမ်းသော သူ။ ၀ ၊ စကားများသူ၊ *သုသိရော၊ အခေါင်းရှိသော သစ်ပင်။ သုဘရော၊ တင့်တယ်ခြင်းရှိသသူ။ သုစိရော၊ စင်ကြယ်ခြင်းရှိသသူ။ ရုစိရော၊ အရောင်ရှိသသူ။

*မှတ်ချက်။ ။ဤသုတ်၌ ပုံစံအကွဲကွဲရှိနေ၏။ သီဟိုဠ်မှ၌ ‘ဝေကုဋ္ဌ-ရော၊ မုခရော၊ သုသိရော၊ သုဘရော၊ သုစိရော’ ဤမျှသာရှိ၏။ ။နာဠ၌ ‘မခုရော၊ ကုဋ္ဌရော၊ မုခရော၊ သုသိရော၊ သုစိရော ဤမျှသာရှိ၏။ ပုံစံအမျိုးထုတ်လေ့ရှိသည့် ရှု-မှာလည်း ဥဂ္ဂရော၊ သီသရော၊ သူကရော၊ သုက်ရော ပုံစံများမပါ၍၊ ယင်း ပါဠိများသာ ပါဠိဟောင်းဖြစ်ရာ၏။ ပုံနှိပ်စာအုပ်များ၌ပါသော ‘မုဂ္ဂရော၊ သီသရော၊ သူကရော-သုက်ရော’ ပုံစံလေးခုအတွက်လည်း ကျေးဇူးမထူးလှ၊ လူငယ်တို့ ဝန်တက်ရုံသာဟု နှလုံးပိုက်၍ ဤနီဿယသစ်၌ အနက်မရေးဘဲ ချန်ထားခဲ့သည်။

သုသိ-မုက္ခ မခေရော’ ပါဏိနီ၊ ၅-၂-၁၀၇။ ။‘ဥသာဒီဟိ ရော’ စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၄-၂-၁၁၁။ ။‘ဥသ-သုသိ-မုက္ခ-မခု-မုခ-ကုဋ္ဌ-နဂ-ပဏ္ဍု’ ‘ဣတိ-ဥသာ-ဒိ’ အာသုဗောဓ။ ၁၃၀၈။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။ဤ,ရ-ပစ္စယ်နှင့်ပုဒ်များသည် မခုရော ကုဋ္ဌော၊မခုရာ သက္ခရော၊ ပခုရ်ခီရ်-စသည် လိင်သုံးပါး၌ပင်ဖြစ်၏။ ဒီဗ္ဗ ဝ ါစက၊ ရသ ဝ ါစက၊ မခု-သဒ္ဒါ နှစ်မျိုးတွင် ရသ ဝ ါစက မခု-သဒ္ဒါနောက်၌သာ ရ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ ဒဗ္ဗ ဝ ါစက မခု-နောင်မသက်ရ ‘မခု ဣဒံ-မခုရံ’မခု၊ ပျားသောင်၏။ ဣဒံ၊ ဥစ္စာ-ဟု ရ-ပစ္စည်း အဿတ္ထိ အနက်ကို မဟော၊ ဣဒံ အနက်ကို ဟောသောကြောင့်-ဟူလို။ ။‘အယံ မခု-သဒ္ဒါ အတ္ထေ.ဝ ဒဗ္ဗပဒတ္ထကော၊ အတ္ထိရသ ဝ ါစီ၊ တတ္ထ ရသ ဝ ါစီအပိ မခုမှိ ယေ့ဝဟိ ‘မခု.ဒံ မခုရ’မီတိ ပယုဇ္ဇတေ၊ တဇ္ဇော ရသ ဝ ါစီ၊ တသ္မော.ဒံ ဂဟဏံ။ ယဒိ ဟိ ‘ဒဗ္ဗ-ပဒတ္ထသ ဂဟဏံ သိယာ၊ ဣဟာ.ပိ ပသဇ္ဇေယ္ယ မခု အသ္မိ ဃဋ္ဌေ အတ္ထိ.တိ’ မဟာဘာသ။ ။‘မခု သဒ္ဒါ.ယ.မတ္ထေ.ဝ ဒဗ္ဗ ဝ စနော၊ အတ္ထိ ရသ ဝ ါစီ၊ တတ္ထ ရသ ဝ ါစနာ မခု-သဒ္ဒါ အယံ.ပဗ္ဗယော၊ နတု ဒဗ္ဗ ဝ စနာ, အနဘိဓာနတော၊မခုမှိယေ ဝ ဟိ မခှိဒံ-မခုရန္တိ ပယုဇ္ဇန္တိ၊ ယဒိ ဒဗ္ဗ ဝ စနသ ဂဟဏံ သိယာ၊ ဣဟာ.ပိ ပသဇ္ဇေယ္ယ ‘မခု အသ္မိ ဃဋ္ဌေ အတ္ထိ.ဟိ’ မောဂ္ဂလ္လာန ပဋ္ဌိကာ။ ‘မခု မာခုရိယ.မတ္ထိ အသ, အသ္မိ ဝ ါ မခုရော,ရသော၊ သဒ္ဒသတ္တိ သဘာ ဝ တော ဝိ ဝ စ္ဆိတ.တ္ထေ ၆ဝ ပစ္စယော၊ဒဗ္ဗာ.ဘိဓာန.န္တု တံ ယော ဂ ါ မခုရော ကုဋ္ဌော၊ယထာ သုက္ကာ.ဒိ ဂုဏယော ဂ ါ သုက္ကော ပဋ္ဌော ဣစ္စာ.ဒိ’ မုဒ္ဓဗောဓ-ရာမ-ဋီ။ ‘ကုဋ္ဌော ဒီဃ ဟနု ယဿအတ္ထီးတိ တသ္မိ ဝ ါ ဝိဇ္ဇတီ.တိ-ကုဋ္ဌရော။ တနည်း။ ကုဋ္ဌေ ဂိရိကူဋေ ရမတီ.တိ-ကုဋ္ဌရော။ ကုံပထဝိ’ဇိရာပေတီ.တိ-ကုဋ္ဌရော၊ ကုံ ကောဋ္ဌနာဒံ နဒန္တော စရတီ.

http://www.dhammadownload.com

၃၆၈-ဂုဏာ.ဒီတော၁ ဝန္တ|။ ။တ-ဒသတ္ထိ.တိ အတ္ထော၊ ၌။ ဂုဏာဒီတော၊ ဂုဏ-အစရှိသော သဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊၌။ ဝန္တ|၊ ဝန္တ|-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တ.ဒသ.တ္ထိ ဣစ္စေ တသ္မိं အတ္ထေ၊၌။ ဂုဏ ဣစ္စေဝ.မာဒီတော၁၊ မှ။ ပရေ၊၌။**ဝန္တ|-**

တိ ကုဠရော'ကြုံမှ အလုတ္တ, ကိတန္တသမာသ် ဖြစ်ကောင်း၏။ 'ကုဠေ ဂိရိတလေ ရမတိ မဘိရမတိ၊ တတ္ထဝါ စရတိ၊ ကောဠနာဒံ နဒန္တော စရတိ.ကုဝါ ပထဝီ၊ တံ ဘိန္ဒမာနေန ဇရယတီ.တိ-ကုဠရော' ကုဠရ ဝိမာန.ဌကထာ။ ။နိဒ္ဒိတံ, ခရံဝါ မုခံ, ဝါစာဗယုလ္လံဝါယသ အတ္ထိ.တိ-မုခရော။ တစ်နည်း၊ မုခံ(မဟာမုခံ) ယသ အတ္ထိ.တိ-မုခရော။ ကျယ်သော ခံတွင်း, ပါးစပ်ရှိသောမြွေ။ ။'မုခံ **အ**သ အတ္ထိ သဗ္ဗသ္မိं ဝတ္တတ္ဗေ မုခ**ရော**' ကာသိကာ။ မြွေဟော သပ္ပ ကို သက္ကတ-၌ သဗ္ဗ ဟု တတိယကွဲရာနှင့်ဆို၏။ ။သုသိ ရန္ဓံ ဆိဒ္ဒံ ယသ အတ္ထိ.တိ-သုသိရော,ရုက္ခော။ ။ သုသိ**ရော**ကို'အထသ သုသိရံ သီသ၊ မတ္ထလုဂ်သ ပ္ပရိတ'သုတ္တနိပါတ်၊ဝိဇယသုတ် ပါဠိကိုထောက်၍'ဦးခေါင်း'ဟု အုတ်ကျောင်းဆရာတော်ပေး၏။ ဤ၌၊ သုသိရော ကား ပုလ္လိင်ဖြစ်၍ သင့်မည်မထင်။ အချို့ပညဝန်တို့လည်း 'သုသိရော၊ အခေါင်းရှိ သော **စ**ည်'ဟု ပေးကုန်၏။ နဲ့,ပြေဟော တီးမှုတ်မျိုးတူရိယာဟော သုသီရ-သဒ္ဒါ လည်း နပုလ္လိင်ပင်ဖြစ်၍ ဆင်ခြင်။ ။သုဘံ သောဘနံ ယသ အတ္ထိ.တိ သုဘရော။ ။ 'သုစိ သုဒ္ဓံ ယသ **အ**တ္ထိ.တိ သုစိ**ရော** ရုစိ သြဘာသော ယသ အတ္ထိ.တိ ရုစိ**ရော**' လုပ်။ ။'နဂ ဂစ္ဆန္တိ.တိ-နဂါ, ပါသာဒါဒီ၊ နဂါ ပါသာဒါ ဒယော ပါသာဏ မယာ ဒေဝတာ.လယာ ယသ္မိं သန္တိ.တိ-နဂရံ' **စ**သည်ကိုလည်းထုတ်။ ။ နဂ ဂစ္ဆန္တိ၊ မသ္ဌားတတ်ကုန်။ မသ္ဌားတတ်၍ နဂ-မည်သော အုတ်,ကျောက်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ပြာသာဒ်, နတ်ကွန်း-စသည်ရှိသောကြောင့် နဂရ-မြို့မည်သည်။ 'နဂ**ရ**မိတိ ရုက္ခော ပဗ္ဗတာ စ၊ ဇာတိ-သဒ္ဒေါ.ယံ၊ ယထာ စ-နဂရိတ္ဝါ.တြဝီ ဘဝတိ' တတ္ထဗောဓိနီ။ သစ်ပင်၊ တောင်မျှားလည်း မသ္ဌားတတ်၍ နဂ, ပင် မည်၏။ ဝီ-ပစ္စည်းသက်လျှင် နဂရီ ဖြစ်သည်-ဟုဆို။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဂုဏ်းအာဂတိ၊ မခ္ခ.ဒီဖြင့်၊ သုစိ,ရုစိ,သုသီ,ကုဠ၊ မုခ,သုဘ၁၊ နဂါ, မခု၊ သဒ္ဒါစုမှ၁၊ အာသတ္ထာ သက်ပါ, ရ-ပစ္စည်း။**"

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။မခုရော.မခု×ယ်သ အတ္ထိ၊ တစ်နည်း၊ မခု×တသ္မိं ဝိဇ္ဇတိ။ မခ္ခာဒိတောရော,ဤသုတ်ဖြင့် အသတ္ထိအနက်၌ ရ-ပစ္စည်းသက်၊ (မခု×ရ×ယ်သ အတ္ထိ)ရှေးနည်းတူတူက်။ ။ကုဠရော-**ကုဠော**×အသ အတ္ထိ၊ မုခရော-မုခံ×ယသ အတ္ထိ။ သုသိရော-သုသိ×**ယသ** အတ္ထိ။ သုဘရော-သုဘံ×ယသ အတ္ထိ။ သုစိရော သုစိ×ယသ အတ္ထိ။ ရုစိရော ရုစိ×ယ်သ အတ္ထိ။ နည်းတူ။

၃၆၈-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် အယ,ခန စသော အ-ဝဏ္ဏ သဒ္ဒါ တို့ကို ရေတွက်။ ဂုဏဝါ.ဒိ အာဂတိဂုဏ်းတည်း။ ယ်င်းပုဒ်တို့နောင် ဝန္တ|-ပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယသ၊ အားး။ ဂုဏော၊ ဂုဏ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ တသ္မိ၊ ၌။ ဂုဏော၊ သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂုဏဝါ၊မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ယသဝါ၊ အခြံအရံရှိသည်။ ဓနဝါ၊ ဥစ္စာရှိသည်။ ပညဝါ၊ ပညာရှိသည်။ ဗလဝါ၊ အားရှိသည်။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းရှိသည်။

သက်လျှင် ယသဝါ, ဓနဝါ, ပညဝါ, စသည်ဖြစ်၏။ ။မောဂ္ဂလ္လာန် 'ဝန္ဒ ဝဏ္ဏော' ဟု အ-ဝဏ္ဏန္တနောင် စီရင်၏။ နိတိ-ဌ်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် အ-ကာရန္တနောင် စီရင်သည်ဟု ဆို၏။ ။'ဧတ္ထ စ ယေဘုယ္ယေန အ-ကာရန္တတော ဝန္တ|ပ္ပစ္စယော ဟောတီ.တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ' နိတိ။ ။ပါဏိနီ စသော ဗျာကရဏ်း ကျမ်းများ၌ကား အ-ဝဏ္ဏ, အဝဏ္ဏန္တော.ပဓ, မ-ကာရန္တ, မကာရ.န္တော.ပဓ, တို့မှ နောက်၌ စီရင်၏။ ။ဓနဝါ, ရုက္ခဝါ, ဉာဏဝါ, (ပညာ,ပညာဏ,ဉာဏ) သဒ္ဒါတို့ကား အနက်တူ။ ။('ဆဒ္ဒ-ရာဂ ဝိရတ္တော သော၊ ဘိက္ခု ပညာဏဝါ ဣဓ။ အဗ္ဘုဂါ အ-မတံသန္တိ'၊ နိဗ္ဗာန ပဒ.မစ္စုတံ') ဝေဒနဝါ, သညာဝါ, သဒ္ဓါဝါ, ဝိဇ္ဇာဝါ တို့ကား အ-ဝဏ္ဏန္တ။ ။ယသဝါ, ဘာသဝါတို့ကား အ-ဝဏ္ဏန္တော.ပဓ။ သက္ကတ-ဌ် ယသ်, ဘာသ်-ဟု ဗျဥ္ဇနန္တ-ပုဒ်များဖြစ်၍ ယင်းတို့ကို အဝဏ္ဏန္တာ-ပဓ ဆိုသည်။ အ-ဝဏ် အနီးရှိသော ပုဒ်-ဟူလို။ ။ကိ' ဝါ, ကိ' ဝန္တောတို့ကား မ-ကာရန္တ။ ကိ'-ကို မာဂဓဌ် နိဂ္ဂဟီ တန္တ ဗျဥ္ဇနန္တဆို၍၊ သက္ကတ-ဌ် ကိမ်-ဟု မ-ကာရန္တဆို၏။ ။ လက္ချမီဝါ, ရံသ္မီဝါတို့ကား မကာရန္တော.ပဓတည်း။ ။သာသနိက ကျမ်းဂန်များ၌ 'ပရိဝါရ ဘူတာ ဇနာ အသ အတ္ထိ-တိ-ယသသီ ဝါ'။ 'ခတ္တိယော ဇာတိ သမ္ပန္နော၊ အာဘိဇာတော ယသသီ ဝါ'။ 'ယံ ဥဿုက္ကာ သက်ရန္တိ၊ အ-လက္ခိကာ ဗဟူခန်။ သိပ္ပဝန္တော အ-သိပ္ပံ ဝါ၊ လက္ခိ ဝါ တာနိဘုဇ္ဇတိ'။ 'ထန-ကေသ ဝတီ ဣတ္ထိ၊ မဿု ဝါ ပုရိသော သိယာ'စသည်ထင်ရကား၊ အပ္ပကအားဖြင့် ဣ ဝဏ္ဏန္တ-ဥ ဝဏ္ဏန္တ-သဒ္ဒါမှနောက်ဌ်လည်း သက်အင်၏။ ထို့ကြောင့် နိတိ-ဆရာ ယေဘုယျ-သဒ္ဒါကို မ ၍ ဆိုသတည်း။

ရူပ်တူက်ပုံ။ ။ဂုဏ ဝါ-ဂုဏော×အသ အတ္ထိ။တနည်း၊ ဂုဏော×တသ္မိ' ဝိဇ္ဇတိ။ ဂုဏာ ဒီတော ဝန္တ|ဤသုတ်ဖြင့် အသတ္ထိအနက်ဌ် ဝန္တ|-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂုဏော× ဝန္တ|×အသ အတ္ထိ) တေသံ=သိ-ဝိဘတ်၊ ယသ အတ္ထိပုဒ်တို့ကိုချေ၊ (ဂုဏ ဝန္တ|) ပကတိပြု။ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်။ အာသိမ္ဘိ,သုတ်ဖြင့် သိ-ဝိဘတ်ကြောင့် န္တ|-ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာ-ပြု (ဂုဏ×ဝ×–ါ) ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ယသ ဝါ-ယသော× ယသ အတ္ထိ၊ ဓန ဝါ-ဓနံ×ယသ အတ္ထိ။ ပညာ ဝါ-ပညာ×ယသ အတ္ထိ။ ဗလ ဝါ-ဗလံ×ယသ အတ္ထိ၊ ဘဂ ဝါ-ဘဂ်ံ×ယသ အတ္ထိ၊ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၃ ၆ ၉–သတ္ပာ.ဒီဟိ မန္တ္ရ၊။ ။တ.ဒဿ.တ္ထိတိ အတ္ထေ၊ ၌။ သတ္ပာ.ဒီဟိ၊ သတိသဒ္ဒါ အတူရှိသော ဣဝဏ္ဏန္တ, ဥဝဏ္ဏန္တ, သြ-ကာရန္တ သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ မန္တ္ရ၊ မန္တ္ရ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တ.ဒဿတ္ထိ ဣစ္ဆေတသို့ အတ္ထေ၊ ၌။ သတိ ဣစ္ဆေ၀ မာဒိတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ မန္တ္ရ-ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယဿ၊ အား။ သတိ၊ သတိသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ တသို့ ၊ ၌။ သတိသည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သတိမာ၊ မည်၏။ ဒေ၀ တူ။ ဇုတိမာ၊ အရောင်အဆင်း, တင့်တယ်ခြင်းရှိသည်သူ ('သောဘနမတ္ထေ' သူစိ)။ ရူစိမာ။ အရောင်ရှိသည်သူ။ ထုထိမာ၊ ချီးမွမ်းခြင်းရှိသည်သူ (ချီးမွမ်းဖွယ်ကောင်းသည်သူ)။ ဓီတိမာ၊ တည်ကြည်ခြင်းရှိသည်သူ။ မတိမာ၊ ပညာရှိသည်သူ။ ဘာနုမာ၊ အရောင်ရှိသော နေ၊ မီး။

---

၃ ၆ ၉-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'တ.ဒဿ.တ္ထိ.တိ မန္ဒန္ဒ' ကာတန္တ၊ ၂-၆-၁၅။ ။ သတိ-စသော ဣ၀ဏ္ဏန္တ ဥ-ကာရန္တ, သြ-ကာရန္တ ပထမန္တ-ပုဒ်မှ နောက်၌၊ မန္တ္ရ-ပစ္စည်းကို စီရင်သည်။ ။ဂုဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒြပ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဒြပ်ကို အထူးပြုရာ၌ စီရင်သည်-နိ။ ။ဒြပ်ကို ဟောစွမ်းနိုင်သော ဂေါ, အဿော, မနုဿော-စသော ဇာတိ သဒ္ဒါ၊ နီလော ပဒ္မော၊ သုက္ကော ဗကော-စသော ဂုဏ သဒ္ဒါ၊ တိဿော, ဖုဿော, ဒတ္တော-စသော နာမ-သဒ္ဒါတို့နောင် မန္တ္ရ-စသော ပစ္စည်းကို မစ်ရင်ရ။ အကြင် သတိ, ဗုဒ္ဓိ, ရူပ, ဝန္ဓ-စသော ဂုဏ-သဒ္ဒါတို့သည် ဒြပ်ကို မဟောစွမ်းနိုင်၊ ထိုသဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌သာ စီရင်ရသည်။ သို့အတူက် သတိမာ, ဗုဒ္ဓိမာ, ရူပ၀ါ, ဝန္ဓ၀ါ စသည် ရူပ်ဖြစ်၏။ ။'သုက္ကော ပဒ္မော.တိ သုက္ကသဒ္ဒဿ ဒဗ္ဗာ.ဘိဓာန သာမတ္ထိယံ မန္ဒာ.ဒယော နဟောန္တိ၊ တထာ ဇာတိ၊ ဂေါ, အဿော ဣတိ၊ ယေသ.န္တ၊ ဂုဏ-သဒ္ဒါနံ ဒဗ္ဗာ.ဘိဓာန-သာမတ္ထိယံ နတ္ထိ၊ တတော ဟောန္တေ-၀' စန္ဒ၀ုတ္တိ။ ။ဤစန်းကျမ်း၌ ဒဗ္ဗာ.ဘိဓာန ဇာတိ, ဂုဏ-သဒ္ဒါနှစ်ခုကိုသာ ဆိုခြင်းကား ဥပလက္ခဏာသာ မှတ်။

ပစ္စုပ္ပန် ကာလဟော-အတ္ထိ-သဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောကြောင့် ထင်ရှားရှိသော ဥစ္စာ, ကျွဲ, နွားတို့ဖြင့်သာ 'ဓနဝါ,ဂေါမာ' ဥစ္စာရှိသူ, နွားရှိသူ, စသည်ဆိုရ၏။ ထင်ရှားမရှိသော အတိတ်, အနာဂတ်တို့ဖြင့် မဆိုရ။ သို့ဖြစ်လျှင်-သင်သည် ရှေးအခါက ဥစ္စာရှိသူပင်ဖြစ်၏။ နောင်လည်း ဥစ္စာရှိသူဖြစ်လတ္တံ့.ဟု လူတို့ပြောဆို သုံးစွဲကြသော အတိတ်, အနာဂတ်စကား ထင်ရှားရှိသည် မဟုတ်ပါလော.ဟူမူ။ ထိုစကားများလည်း ထိုအခါ ထင်ရှားရှိသော ဥစ္စာ, ကျွဲ, နွားတို့ဖြင့်သာလျှင် ပြောဆို သုံးစွဲရပေသည်-ဟူလို။ ။အတ္ထိ.တိ ဝတ္တမာန-ကာလော.ပါဒါနတော ဘူတာ ဘာ၀ိသန္ဓိ.တိ၀ါ.ဂေါဟိဂေါမာ၊ ကထံ ဂေါမာ အာသိ, ဂေါမာ ဘာ၀ိဿန္ဓိ.တိ? တဒါပိ ဝတ္တမာနာဘိ.ရေ၀ ဂေါဟိဂေါမော၊ ဘူတော ဘာ၀ီစေ.တိ ပဒန္တရံ (ဘူတော ဘာ၀ိဿတ္ထိ.တိ ပဒန္တရ ကာလန္တရံ) စန္ဒ၀ုတ္တိ၊ ၄-၂-၉၀။ ။

http://www.dhammadownload.com

'နနု ကိ.မတ္ထိ.တိ ဝိသေသနေန၊ နဟိ မထမန္ဒော သတ္တံ(ဝိဇ္ဇာမာနတံ)ဗျာဘိစရတိ? သစ္စံ, ဝတ္တမာနကာလတ္ထံ၊ တေန ဘူတာဟိ ဘဝိဿန္တိဟိ၀ါ ဂေါဟိ နဂေါမာ။ နနု ကထံ ဂေါမာ အာသိ, ဂေါမာ ဘဝိဿတီ.တိ?သစ္စံ, တဒါပိ ဝတ္တ မာနာဟိ ယေ၀ ဂေါဟိ ဂေါမာ, ဝတ္တ မာနဿ ဂေါသတ္တာ သမ္ဘဒ္ဓဿ မန္တ္ဒုနာ.ဘိဓေယ မာနဿ အတိက္ကန္တတာ အာသီ.တျ.နေန ဝုစ္စတေ၊ နဂုဏ္ဠံသတ္တာ, ဇကေ၀စနန္တတ္တာ၊ နာ၊ပိ ပုမဿ, တဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ၊ သံသဂ္ဂ သမ္ဘဒ္ဓ ဘေဒေန အာသီတျ.စ္စတေ၊ နတု ဂုဏ္ဠံ သတ္တာ, ဂေါမာ တျ.က ၀စနန္တတ္တာ၊ အညထာ ဂါ၀ေါ အာသုံ တျ.၀ သိယာ၊ နာပိ ပုမသတ္တာ၊ ဇ၀ံ သတိ ပုရိသဿ ဝတ္ထမာနတ္တာ အတ္ထိ.တျ.၀ သိယာ၊ အတော ဗျာကရဏဿ ပဒသခ်ါရတ္တာ 'မံသ နခါဒတိ' တိ ဝတ္တမာန အညေတိ၀ိယ သမာ၀ိ ဣတိ ဠီကာဟ.ဒယံ' ကာတန္တ-ကဝိရာဇ-ဠီ။ ။တ.ဒဿ.တ္ထိ. တိ-ဌ ဣတိ-သဒ္ဒါ ဝိသယ နိယမတ္ထတည်း။ ။'ဣတိ သဒ္ဒေါ ဝိ၀ကၠတ္ထော' စန္ဒ၀ုတ္တိ။ ။ဝိ၀ကၠတ္ထ-ဟူသည် ဝိသယ နိယမတ္ထ-ပင်။ ဝိသယ နိယမ-ဟူသည်လည်း အဿတ္ထိအနက်ကို ဆိုလိုသည်ရှိသော် အကြင် ဝိသယ-သည် ရှိ၏။ ထိုဝိသယကို မှတ်ခြင်းပင်တည်း။ ။ထိုမန္တ္ဒ-စသော အဿတ္ထိ-ပစ္စည်းများ၏သက်ရာ ဝိသယကို အောက်ပါ ဂါထာအတိုင်းသိ။

"ဘူမိ နိန္ဒာ ပသံသာသု နိစ္စ-ယောဂေ.တိ သာယနေ။
သံသဂ္ဂေ.တ္ထိ၀ိ၀ကၠာယံ၊ ဘ၀န္တိ-မန္တ္ဒုအာဒယော။" စန္ဒ

ဘူမိ, နိန္ဒာ, ပသံသာသု၊ များသောအရာ, ကဲ့ရဲ့သင့်ရာ, ချီးမွမ်းသင့်ရာတို့ဌ လည်းကောင်း။ ('ဘူမိ. တိ ဗဟုတ္တေ' တာတန္တ-ဌ)။ နိစ္စယောဂေ။ အမြဲယှဉ်ရာဌ် လည်းကောင်း။ အတိသာယနေ၊ လွန်ကဲရာဌ် လည်းကောင်း။ သံသဂ္ဂေ။ ရောနှောရာဌ် လည်းကောင်း။ အတ္ထိ ဝိ၀ကၠာယံ၊ အဿတ္ထိအနက်ကို ဆိုလိုသည်ရှိသော်။ မန္တ္ဒ-အာဒယော၊ မန္တ္ဒ-စသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဘ၀န္တိ၊ ကုန်၏။

ဂါထာ.တ္ထ။ ။၁-များသောအရာ။ ၂-ကဲ့ရဲ့ရာ။ ၃-ချီးမွမ်းရာ။ ၄-အမြဲယှဉ်ရာ။ ၅-လွန်ကဲရာ။ ၆-ရောနှောပေါင်းယှက်ရာတို့ဌ မန္တ္ဒ-စသော အဿတ္ထိ-ပစ္စည်းများကို စီရင်ရသည်။ ။တ.ဒဿတ္ထိ သုတ်မှ သဒ္ဒါဒိတော ဏ-သုတ်တိုင် ပစ္စည်းများကို မန္ဒတ္ထ-ပစ္စည်း၊ သို့မဟုတ် အဿတ္ထိ ပစ္စည်းခေါ်သည်။ ။*ဓနဝါ ပုတ္ထိမာ-စသည်ဌ 'ဗဟု ဓနံ အဿ အတ္ထီ.တိ ဓနဝါ' ဝန္ဒု-ပစ္စည်း ဗဟုတ္တအနက်ဌ ဖြစ်၍ မူး, ပဲ, ချင်ရှေးခန့် ရှိကာမျှဖြင့် ဥစ္စာရှိ မဆိုရ၊ များများကြီးရှိမှသာ ဆိုရသည်။ အဌကထာတို့ဌ ဌေတစ်ထောင်အောက်ရှိရုံမျှနှင့် ဥစ္စာရှိမဆိုရ၊ တစ်ထောင်, တစ်ထောင်ထက်အလွန်ရှိမှသာ ဥစ္စာရှိဆိုရမည်ဟု ဆို၏။ ။'ဗဟု ပုတ္တာ အဿ သန္တိ.တိ-ပုတ္တိမာ,ဌ သားသမီးတယောက်,နှစ်ယောက် ရှိကာမျှနှင့် ပုတ္တိမာ မဆိုရ။ များများကြီးရှိမှသာ ဆိုရမည်။ 'ပုတ္တိမာ.တိ ဗဟုပုတ္တောဝ၊ တဿ ဟိ ဇကေစ္စေ ပုတ္တာ ကာသိကမ္မံ ကတ္ဝာ ဥည္ဟသ ကောဌ္ဌေ ပူရေန္တိ၊ ဇကေစ္စေ ဝါ ဟတ္ထိ ကတ္ဝာ ဟိရည

http://www.dhammadownload.com

သုဝဏ္ဏံ အာဟရန္တိ ဧကစ္စေ ရုဇာနံ ဥပဋ္ဌဟိတ္ဝာ ယာန ဝါဟန ဂါမနိမဂ မာဒီနိ လဘန္တိ၊ အထ တေသံ ကုသလာ.နုဘာဝ သမ္ဘူတံ သိရိ' အနုဘဝမာနာ မာတာ ဝါ, ပိတာဝါ နန္ဒတိ။ ဆဏဆဒိဝသာ.ဒီသု ဝါ မဏ္ဍိတ-ပသာဓိတေ ပုတ္တေ သမ္ပတ္တိ' အနုဘဝမာနေ ဒိသ္ဝာ နန္ဒကိ၊ တံ သန္ဓာယ 'နန္ဒတိ ပုတ္တေမာ.'တိ 'အာဟ' သဂါထာ ဝဂ္ဂ-ဒေဝတာသံယုတ် အဋ္ဌကထာ။ ။'ဗဟိ နဂရေ ဧကံ ဗဟု ပုတ္တိကံ နာမ ဒုဂ္ဂတိတ္ထိ'(ပုရောဟိတော)ပသိ၊ တဿာ သတ္ထ ပုတ္တာ သဗ္ဗေ.ဝ အ-ရောဂါ ဧကော ပစန ဘာဇန ကပလ္လံ ဂဏ္ဍိ၊ ဧကော ဘယန ကဠသာရကံ၊ ဧကော ပုရတော ဂစ္ဆတိ၊ ဧကော ပစ္ဆတော၊ ဧကော အဂ်ုလိ' ဂဏ္ဍိ၊ ဧကော အကေ် နိသိန္နော၊ ဧကော ခန္ဓေ' ဝိသတိနိပါတ်-အတ္ထိပါလ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။ ။ဤကို ရည်၍ စတုဓမ္မသာရဋ္ဌ။-

"ရှေ့ပြည်ဝင်နီး၊ ပြင်ခရီးဌ၊ ဖြင်ညီးအုံ့ဖွယ်၊ သားများကြွယ်မှ၊ အကြောင်းပြု၍၊ ဗဟု ပုတ္တိကာ၊ ထင်စွာမည်ရ၊ ဆင်းရဲလှသည့်၊ မိန်းမ တစ်ယောက်၊ တွေ့လေမြောက်၏၊ သေပျောက်မရှိ၊ မထိနာဖျား၊ ချင့်သား များကား၊ ရှေသွားနောက်လိုက်၊ ခါးဌချီလျက်၊ ပခုံးထက်ဌ၊ စားခွက် ကိုင်ဆွဲ၊ လက်တွဲနံမြောင်း၊ အိပ်ရာဆောင်သား၊ ကုန်အောင်ခုနစ်ယောက်၊ ကြေ.ကြေ.လောက်၏။"

ဟု အရှင်ရဋ္ဌသာရ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် စပ်ဆိုတော်မူ၏။ ။ဤ အဋ္ဌကထာ ဆရာ အလိုလို ခုနစ်ယောက်၊ ခုနစ်ယောက်ထက် အလွန်ရှိမှ ပုတ္တိမာဆိုရမည်။ ဗျာဂရဏ်း ကျမ်းတို့အလို သုံးယောက်၊ သို့မဟုတ် လေးယောက်၊ လေးယောက်ထက် အလွန် ရှိမှ ပုတ္တိမာ ဆိုနိုင်၏။ ။'ယာဝ တီဟိ ခလုပိ ဂေါဘိ ဝါဟ ဒေါဟ.ပ္ပသဝေါ ကပ္ပန္တေ၊ တာဝ တိသု သတ္ထာ ကထယန္တေ၊ ကဿစိ စတ္ဘိ ကပ္ပန္တေ' မဟာဘာ.သ၊ တတ္ထဗောဓိနီ-ဋီကာပြု၊ ဥကဏ္ဍေ သာရသ္ဝတိ ဆရာကား ငါးကောင်, ခြောက် ကောင် နှားရှိသူကို ဂေါမာဆိုရ၏။ ရေမြေရှင် မင်းတို့မှာမူကား တစ်တောင် လောက် နှားမျှဖြင့် များသည်ဟု မဆိုသာ-ဟူ၏။ ။'ယထာ ပဏ္ဍ ဆဟိပိ ဂေါဟိ ဒေဝဒတ္တဿ ဗဟဝေါ ဂါဟောတိ, ဝေါဟာရော၊ ရညော တု သဟဿဂ ဝဿပိ 'ဂါဝေါ အပ္ပါ.တိ ဝေါဟာရော' တတ္ထဗောဓိနီ။ ။*'ဝလိ အဿ အတ္ထိ.တိ-ဝလိမာ'ဌ ကဲ့ရှဲသင့်သော,တွန့်လိပ်သော အရေရှိသည်ကိုဆိုရာ နိဒ္ဒ-အနက်ဌ မန္တ-သက်ရသည်။ 'ကုဋ္ဌီ၊ နူနာရှိသူ။ ပါပီ၊ အကျင့်ယုတ်သော မ်ိန်းမ။ ဒ.ဗ္ဗဏ္ဏီ၊ အရုပ် ဆိုးသောမ်ိန်းမ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။*'အာယု အဿ အတ္ထိ.တိ အာယသ္မာ' စသည်ဌ မန္တ-ပစ္စည်း ပသံသအနက်ဌဖြစ်၍ အသက်ရှည်ရှည်,တိုတို၊ ထုတိ ဩဘာ, မဂ်သာစကား မြောက်စားချီတင်, နား ဝင်ချမ်းသာအောင် အာယသ္မာ-ဆိုသည်။ 'ပဿတ္ထံ ရူပံ အဿ အတ္ထိ.တိ ရူပဝတီ ကညာ-စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။*'သတိ အဿ အတ္ထိ.တိ သတိမာ'ဌ မန္တ-ပစ္စည်း နိစ္စယောဂအနက်ဖြစ်၍၊ တစ်ရံတစ်ခါမှ သတိဖြစ်ပေါ်လာသူကို သတိမာ-ဆိုရသည်မဟုတ်၊ ဘယ်အခါမှ မမေ့မလွတ်ဘဲ၊

http://www.dhammadownload.com

အမြဲသတိရှိသူ၊ သတိကောင်းသူကိုသာ သတိမာ ဆိုရသည်။ ။'သတိမာ.တိ စိရကတ စိရဘာ သိတာနံ အနုဿရဏော သမတ္ထသ သတိနေပက္ကသ ဘာဝေန စတုသတိ ပဋ္ဌာနယောဂေန သတိမာ'ဣတိဝုတ်-အဋ္ဌကထာ၊ ၁-၀၈။ ။'သတိမာ.တိ စိရကတာ.ဒိ' အနုဿရဏ သမတ္ထာယ သတိယာ သမန္နာဂတော' ပါဌေယျ သမ္ပသာဒနီယသုတ်-အဋ္ဌကထာ။ ။ခီရိဏီ နိစ္စ နိယျာသရုက္ခာ၊ ကဏ္ဍကီ ရုက္ခာ စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။*'ဗုဒ္ဓိ အသ အတ္ထိ.တိ-ဗုဒ္ဓိမာ'ဉ် မန္ဒ၂ပစ္စည်း အတိသယ အနက်ဉ်ဖြစ်၍၊ သူတကာနှင့်မတူ ထူးခြားကဲလွန် မြင့်မြတ်သော ပညာရှိသူကို ဗုဒ္ဓိမာ-ဆိုသည်။ ဥဒရဏီကညာ စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ဝမ်းပိုက်ကြီးသောသူငယ်မ ဟူလို။ ။*'ဒဏ္ဍော အသ အတ္ထိ.တိ-ဒဏ္ဍိမာ'ဉ် ဣတ္ထိပစ္စည်း သံသဂ္ဂ အနက်ဖြစ်၍ သွားလာမကွဲ၊ အမြဲကိုင်ဆောင်လျက် လက်တွင် တောင်ဝှေးရှိဆဲသူကိုသာ ဒဏ္ဍီ-ဆိုရသည်။ လက်တွင်မပါ အိမ်ဥစ္စာသာ တောင်ဝှေးရှိနေသူကို မဆိုရ။ ဆ တ္ထီ၊ သတ္ထီ၊ ဒန္ဓီ စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။'သမ္မန္ဓော သံသဂ္ဂေါ၊ သံယောဂေါ ဣစ္စတ္ထော၊ ဒဏ္ဍီ.တိ သံသဋ္ဌ.ဒဏ္ဍော ဥစ္စတေ၊ ဂေဟေ ဋ္ဌိတေသု ဒဏ္ဍိမှိ. နဘဝတိ' လဟုဘာသ။ ။'သံသဂ္ဂေါ သံယောဂေါ၊ တေန သံယုတ္တ ဒဏ္ဍော ဧဝ ဥစ္စတေ၊ နတု ဂေဟာ.ဝဋ္ဌိတ ဒဏ္ဍော ပိ၊ ဣဟ ဒဏ္ဍ ပုရိသာနံ သံယောဂေ သတိ.ပိ, ဒဏ္ဍီ ပုရိသော' ဣစ္စာ.ဒိ ဝိယ 'ပုရိသီ ဒဏ္ဍော, ပုရိသဝါ ဒဏ္ဍော.'တိ နပယုဇ္ဇတေ, ဝုတ္တံ နိယမကသ ဝိလက္ခဏ သမ္မန္ဓသ အ-ဘာ၁ါ'တတ္ထဗောဓိနီ။ ။ဖြစ်သည်မှစ၍ ချုပ်သည်တိုင်အောင်၊ သို့မဟုတ် ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် မပြတ်ယှဉ်စပ်ခြင်းကို နိစ္စယောဂ။ ရံခါရံခါ ယှဉ်စပ်ခြင်းကို သံသဂ္ဂဆိုသည်။ ဤကား အထူးတည်း။ ။'နိစ္စ ယောဂေါ ဥပတ္ထိ.မာရဗ္ဗ,ဝိနာသံ ယာဝ သမ္မန္ဓော။ သံသဂ္ဂေါ တု ကဒါစိ၊ သမ္မန္ဓော ဣတိ ဘေဒေါ' ကဝိရာဇ–ဋီ။

ဤမန္ဒ.တ္ထ-ပစ္စည်းများသည် ဆိုခဲ့ပြီးသော အရာတို့ဉ် အတ္ထိ ဝိဝစ္ဆာ ရှိသော်သာ ဖြစ်ကုန်၊ သက်ရကုန်၏။ အတ္ထိတာ မတ္ထ-ဉ် မဖြစ်ကုန်။ ။'သတ္ထာ မတ္ထေ မန္ဒာ.ဒယော စေ? ပီဟိ အသ, ယဝေါ အသော.တ္ဗ.တြာ.ပိ ပါပုဏောယ္ယုံ' ကဝိ ရာဇ–ဋီ။ ။'သုတံ အသ အတ္ထိ.တိ-သုတဝါ။ ဝါ-သဒ္ဒသ ဟိ အတ္ထော အတ္ထိတာ မတ္ထာ.ဒိ ဝသေန အနေ.က ဝိဓော၊ တထာ ဟိ 'အန္ဓဝါ အယံ လောကော ပရိဝဋ္ဋမော.'တိ အာဒီသု အတ္ထိတာ မတ္ထံ အတ္ထော၊ 'ဓနဝါ ဘောဂဝါ လာဘီ အနုပသဂ္ဂေါ.'တိ အာဒီသု ဗဟုဘာ၁ဝေါ၊ 'ရောဂဝါ ဟောတိ ရောဂါ.ဘိဘူတော.'တိ' အာဒီသု ကာယာ.ဗာဓော၊ 'ကုဋိကုဋ္ဌ-ဗီ.ဝရေနာ.'တိ အာဒီသု နိန္ဒာ၊ 'ဣဿုကီ မစ္ဆရီ သဒ္ဒော၊ မာယာဝိနော ကေ၃ဘိနော.'တိ အာဒီသု အဘိဏှယောဂေါ၊ 'ဒဏ္ဍီ-ဆတ္တီ-အာ၃ုမ္ဘရီ.'တိ အာဒီသု သံသဂ္ဂေါ၊ 'သကျ ပုတ္တသ သိရီမတော သီလ ဝတော, သီလသမ္ပတ္တိယာ ကလျာဏော ကိတ္တိ-သဒ္ဒေါ အဗ္ဘု.ဂ္ဂစ္ဆတိ.'တိ အာဒီသု ပသံသာ၊ 'ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထ ဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာ

http://www.dhammadownload.com

ယဲ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခ.ကွယဂါမိနိယာ.'တိ အာဒီသု အတိသယော' မူလ ပဏ္ဏာသ မူလပရိယာယသုတ်-ဌီ။ ။ဤလည်း သတ္ပာဒိ အာကတိဂိုဏ်းပင်တည်း။ သတိနှင့်ရှပ်ပြီးတူကြသည့် ဣ,ဥ-ဝဏ္ဏော.ကာရန္တ-သဒ္ဒါများကို ရေတွက်ရသည်။

ယောဂဝိဘာဂ။ ။မဒ္ဓာဒိတော ရော၊ ဂုဏာဒိတော ဝန္တ၊ သုတ်များကို သတ္ပာဒီတော မန္တ-ဟု ဧကဝုစ်နှင့်မဆိုဘဲ၊ ပဟုဝုစ်နှင့်ဆိုခြင်းသည် သတ္ပာဒီဟိ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အ-ဝဏ္ဏန္တ-သဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌ မန္တ-ပစ္စည်းသက်ရသည်ကိုသိစေ၏။ ။'ပကတိ ဟေ.သာ.စရိယာနံ ဟေန ကေနစိ အာကာရေန အဓိပ္ပါယ ဝိညာပနံ'ဟူလို။ သို့အတူက် တတ္ပာ.ဒီဟိ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အ-ဝဏ္ဏန္တ သဒ္ဒါတို့မှနောက်၌လည်း ဣမန္တ-ပစ္စည်းသက်။ 'ပုတ္တာ အဿာသန္တိ.တိ ပုတ္တိမာ'။ 'နန္ဒတိ ပုတ္တေဟိ ပုတ္တိမာ' ပါဠိ။ 'ပါပံ အဿ အတ္ထိ.တိ-ပါပိမာ'၊ 'မာရော ပါပိမော.တိ ဇွေ သုတ္တေ အနတ္တေ နိယောဇေန္တော မာရေတီ.တိမာရော ပါပိမာ.**တိ** တဿေ.ဝ ဝေ ဝစနံ၊ သောဟိ ပါပဓမ္မ သမန္နာဂတတ္တာ ပါပိမာတိ ဝုစ္စတိ၊ ကဏ္ဏော, အန္တကော, နမုစိ, ပမတ္တ ဗန္ဓု.**တိ**ပိ တဿေ.ဝ နာမာနိ' မဟာဝဂ္ဂ-အဋ္ဌကထာ-မဟာ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်။ ။'စန္ဒဝိမာန သခ်ိတော စန္ဒော အဿ အတ္ထိ.တိ စန္ဒိမာ,စန္ဒဒေဝပုတ္တော'၊ လ,နတ်သား။ 'တထာဂတံ အရဟန္တံ စန္ဒိမာ သရဏံဂတော'တိ ပါဠိ၊ တစ်နည်း၊ 'စန္ဒ သခ်ိတော ဒေဝပုတ္တော အဿ အတ္ထိ.**တိ**-စန္ဒိမာ' လဗိမာန်ကောက်။ 'အဗ္ဘာ မုတ္တော.ဝ စန္ဒိမာ' ပါဠိ။ ပုံစံ။ ။ နီတိ-၌ကား 'စန္ဒာ ဒိတော ဣမန္တ၊'ဟု သုတ်တည်း၏။ ။ဗာ.ဠီဆရာကား စန္ဒိမာ-၌ ဣမန္တ-ပစ္စည်း**ကို** မန္ဒစ်သက်။ သာ-သဒ္ဒါကဲ့သို့ အာကရန္တ-ပုလ္လိင်-ဟု ဆို၏။ 'နောဒေ မုစ္ဆေယ္ယ **စန္ဒိမံ**' ပါဠိကို ထောက်လျှင် **မ**န္တ-ပစ္စည်းမဟု**တ်**၊ ဣမ-ပစ္စည်း ဖြစ်တန်ရာ၏။ မန္တ-ဖြစ်လျှင် 'နော စေ မုစ္ဆေယ္ယ စန္ဒိမန္တံ'ဟု ဒုတိယေက ဝစန ဂုဏ ဝါဒိဂိုဏ်းအနေသာ ရှိစေရမည်။ သို့မရှိ၍ ဇာတာဒီန-၌ စ-ဖြင့် အဿတ္ထိ အနက်၌ ဣမ-သကလေ-ဟူလို။ ။တနည်း၊ သတ္ပာဒီဟိ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နိယုတ္တ အနက်၌ အ-ကာရန္တနောင် မန္တ-ပစ္စည်းသက်။ 'ဘတ္တေ ပါပေ နိယောဇေတိ ဿယံ ဝါနိယုတ္တာ.ဂိ-ပါပိမာ'။ 'မာရံ ပါပိ မန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသီ.တိ' ပါဠိ။ ။ သုတ်ရင်းနှင့် ယောဂဝိဘာဂ ဝိဓိ နှစ်ရပ်ကိုပေါင်းလျှင် ဣ,ဥ-သြ-ကာရန္တ ပထမန္တနောင် မန္တ-သက်။ အ ကာရန္တ ပထမန္တနောင် ဣမန္တ-သက်။ ဣ-ကာရန္တ-၌ သတိမာ, ဂတိမာ, မတိမာ, ဓိတိမာ။ ဤ-ကာရန္တ-၌ **အ**တ္ထဒဿီမာ။ ဥ-ကာရန္တ-၌ ဗန္ဓုမာ, ဘာနုမာ, ဝသုမာ, **စ**ကွမာ။ သြ-ကာရန္တ-၌ ဂေါမာ။ အ-ကာရန္တ ဣမန္တ-၌ 'စန္ဒိမာ, ပုတ္ထိမာ, ပါပိမာ, ဓနိမာ, ဖလနိ ဇွေ သန္တိ.တိ ဖလိမာ' ပုံစံ။

"ဣဝဏ္ဏ၊ ကာရော.ကာရေဟိ၊ မန္တ-သဒ္ဒါ မရော ဟဝေ။
ပထမန္တာ အ-ကာရန္တာ၊ ဣမန္တ၊ စ ဝိဓီယတေ။"

http://www.dhammadownload.com

၃၇၀.သဒ္ဓါ.ဒိတော ဏ။ ။တ.ဒဿတ္ထိ.တိ အတ္ထေ၊ ၌။ သဒ္ဓါ.ဒိတော၊ သဒ္ဓါ-အစရှိသော သဒ္ဓါမှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏ၊ ဏ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တ.ဒဿတ္ထိ ဣစ္စေတသ္မိံ အတ္ထေ၊ ၌။ သဒ္ဓါ ဣစ္စေ၀.မာဒီတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယသ၊ အား။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါတရားသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ၀ါ၊ ကား။ တသ္မိံ၊ ၌။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။သဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓါတရားရှိသူမည်၏။ ဧ၀ံ၊ တူ။ ပညော၊ ပညာရှိသည်။ (၀ါ၊ ပညာ၏ တည်ရာ ဖြစ်သောကျမ်း။ ။'ပညာ ယသ အတ္ထိ.တိ-ပညော, ပုရိသော။ ပညာ တွေ့ အတ္ထိ-တိ-ပညော, ဗျာကရဏဿ' လုပ်။) အ-မစ္ဆရော၊ ဝန်တိုသူမဟုတ်။ ('နတ္ထိ မစ္ဆရံ ယသ.တိ အ-မစ္ဆရော' လုပ်မှ တဒ္ဓိတ်မဟုတ်-သမာသ်ဖြစ်၏။)

ဣ၀ဏ္ဏ.ကာရော.ကာရေဟိ၊ ဣ၀ဏ်, ဥ-ဩ-ကာရန္တ, ပထမန္တ, သဒ္ဓါတို့မှ။ ပရော၊ နောက်သည်။ ဟုတ္ဝာ၊ ၍။ မန္တ-သဒ္ဓါ။ မန္တ-ပစ္စည်းသည်။ ဘ၀ေ၊ ၏။ အ-ကာရန္တာ၊ သော။ ပထမန္တာ၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဣမန္တ စ၊ ဣမန္တ-ပစ္စည်းကို လည်း။ ဝိဓိယတေ၊ စီရင်အပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်- 'ဗဟု, နိန္ဒ၊ ပသံသ,နှင့်၊ နိစ္စယောဂတ်။
တိသယတ္ထ၊ သံသဂ္ဂ၊ သတ်ကြ မန္တာဒိ။
သတ္ဘာဒိမှ၊ ဝိဘာဂ၊ သက်ကြစေလို-ဣမန္တ,ကို။
အဿတ္ထိ-နိယုတ္တ၊ နက်နှစ်၀၊ အ-ဝဏ် နောက်က-သက်စေလို။
ဝုတ္ထိ-ပါ၀ိ+၊ မာ အာဒီ၊ သိရန်ထုတ်ဆို-ပုံစံကို။''

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။သတိမာ-သတိ×ယသ အတ္ထိ။ တနည်း၊ သတိ×တသ္မိံ ဝိဇ္ဇတိ။ သတ္ဘာဒီဟိ မန္တ, ဤသုတ်ဖြင့် အဿတ္ထိ အနက်၌၊ မန္တ-ပစ္စည်းသက်၊ (**သ**တိ× မန္တ,×ယသ အတ္ထိ) တေသံ=သိ-ဝိဘတ်၊ ယသ အတ္ထိ-ပုဒ်တို့ကိုခေ့၊ (သတိ+မန္တ,) ပကတိပြု။ နာမ်င့်၊ သိ-သက်။ **အာ**သိမှိ=န္တ,-ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာ-ပြု၊ (သတိ+မ+-ာ) ခေ့၊ ကပ်-စီရင်။ ။ဇုတိမာ×ဇုတိ×ယသ အတ္ထိ။ ရုစိမာ-ရုစိ× ယသ အတ္ထိ။ ထုတိမာ ထုတိ×ယသ အတ္ထိ။ ဓိတိမာ-ဓိတိ×ယသ အတ္ထိ။ ဘာနုမာ-ဘာနု×ယသ အတ္ထိ။ နည်း။

၃၇၀-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိစိသုတ်။ ။'ပညာ-သဒ္ဓါ.စ္စာ.ဟိ ဏော' ပါဏိနီ။ ၅-၂-၁၀၁။ စန္ဒ၊ ၄-၂-၁၀၅။ ။'ဣမ်နာ ဥဏ ဝိသိဋ္ဌ ဒဗ္ဗယေ၀ ဝိဟိဒတာ' နှိ၊ အဆိုရှိ၍ ဂုဏ်အားဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ဒြပ်အနက်၌ သက်၏။ ။အာဒိ-သဒ္ဓါ သမီပတ္ထ ဖြစ်၍၊ ဣတ္ထိလိင် **အာ**-ကာရန္တ, ဣ-ကာရန္တ ဖြစ်သော ပညာ, သတိ, စသော သဒ္ဓါတို့ကိုယူ။ ။'ဣဟာ.ဒိ-သဒ္ဓဿ သာမီပတ္ထတာယ ဣတ္ထိ-လိင်် အာ-ကာရ, ဣ-ကာ**ရန္တာ ဝေ**ဒိတဗ္ဗာ' ဗာ-ဠီ။ ။ယဲ့င်းလည်း ယေဘုယ္ယသာ,

http://www.dhammadownload.com

၃၇၁-အာယုသု,ကာရာ,သမန္တ္ဂုမ္ပိ။ ။မန္တ္ဂုမ္ပိ၊ မန္တ္ဂု – ပစ္စည်းကြောင့်။ အာယုသ၊ အာယု-သဒ္ဒါ၏။ ဥ-ကာရော၊ ဥ-အက္ခရာသည်။ **အ**သ၊ အသ-ပြုသည်-ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ မန္တ္ဂုမ္ပိ ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ အာယုသ၊ ၏။ ဥ-ကာရော၊ သည်။ **အ**သာ.ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အသ၊ ထိုသူအား။ အာယု၊ ရှည်သောအသက်သည်။ **အ**တ္ထိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကာ။။ တသ္မိ၊ ၌။ **အ**ာယု၊ သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ဏ္ဍတိ၊ ကြောင့်။ **အ**ာယုသ္မာ၊ မည်၏။

၃၇၂-တ.ပ္ပကတိ ဝစနေ မယော၁။ ။တ.ပ္ပကတိ-ဝစနေ၊ ထိုဖြင့်ပြုအပ်သည်ဟူသော အနက်ဟော သဒ္ဒါ၏ တ.ပ္ပကတိ-စသောအနက်၌။ မယော၁၊ မယ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တ.ပ္ပကတိ ဝစနတ္ထော၊ ၌။ မယ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊

ဗုဒ္ဓေါ, မစ္ဆရော, တာပသော စသည်၌ အပ္ပကအားဖြင့် အ-ကာရန္တ နောင်လည်းသက်ရ၏။ သဒ္ဒါဒိ အာကတိဂိုဏ်းတည်း။ ။တာပတော၊ ၌။ 'တပေါ အသ အတ္ထိ.တိ-တာပသော' လုပ်။ ခြိုးခြံသော အကျင့်ရှိသူ။ ဝါ၊ ရသေ့-ပေး။ တာပ-ပကတိ ပုဒ်နောင် သိ-သက်။ သြ-ပြု (တာပ+ဂ-ါ) သ-သရေ ဝါ.ဂမော=သြ-သရကြောင့် သိ-လာ, တာပသော။ ၎င်းနောင် - နဒါဒိ - ဤပစ္စည်းသက်လျှင် တာပသီဖြစ်၏-ရသေ့မ-ပေး။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။သဒ္ဒေါ-သဒ္ဒါ×ယသ အတ္ထိ။ တစ်နည်း၊ သဒ္ဒါ×တသ္မိ ဝိဇ္ဇတိ။ သဒ္ဒါဒိတော ဏ-ဤသုတ်ဖြင့် အသတ္ထိ အနက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်။ ရှေးနည်းမှီတုက်။ ။ပညော-ပညာ×ယသ အတ္ထိ။ အ-မစ္ဆရော.**အ**မစ္ဆရံ×ယသ **အ**တ္ထိ။ နည်းတူ။

၃၇၃-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အာယု×ဥ-ကာရော×အသ×မန္တ္ဂုမ္ပိ၊ ဖြတ်။ ။ မန္တ္ဂု-ပစ္စည်းကြောင့် အာယု-သဒ္ဒါ၏အစိတ် ဥ-ကို အသ-ပြု စီရင်သောသုတ်။ ။ ရုပ်။ အာယသ္မာ-အာယု×အသ အတ္ထိ။ သတ္ပာဒီဟိ မန္တ္ဂု,သုတ်ဖြင့် အသ အတ္ထိ အနက်၌ မန္တ္ဂု-ပစ္စည်းသက်။ (အာယု+မန္တ္ဂု+အသ **အ**တ္ထိ) တေသံ=သိ-ဝိဘတ် **အ**သ**တ္ထိ** ပုဒ်တို့ကိုခေါ်။ (အာယု+မန္တ္ဂု) ပကတိပြု။ အာယုသုကာရသ ဤ**သုတ်**ဖြင့် မန္တ္ဂု-ပစ္စည်းကြောင့် အာယု သဒ္ဒါ၏အစိတ် ဥ-ကို အသ်-ပြု။ (**အ**ာယ်+ဣသ်+မန္တ္ဂု) ယ်+အ-ကပ်၊ သ်+မ-ကပ် (**အ**ာယ်သ္မန္တ္ဂု) နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်။ **အ**ာသိမ္ပိ=**မ**န္တ္ဂု-ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ **အ**ာ-ပြု။ ခေါ်၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ **အ**သတ္ထိတဒ္ဓိတ်ပြီး၏။

၃၇၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ပကရီယတီ.ဘိ-ပကတိ'ရုပ်၊ ပကရီယတိ၊ပြုအပ်၏-ပေး။ ။'တေန ပကတိ-တ.ပ္ပကတိ'။ တေန၊ ထိုဖြင့်။ ပကဘိ၊ ပြုအပ်သည်တည်း။ အနက်ကောက်။ ။'တ.ပ္ပကတိယာ ဝစနံ-တ.ပ္ပကတိ ဝစနံ'။ တ.ပ္ပကတိယာ၊ ထိုဖြင့် ပြုအပ်သည်-ဟူသော အနက်ကို။ ဝစနံ-ကထနံ၊ ဟောသည်တည်း။ သဒ္ဒါ**ကောက်**။ ။**တသ္မိ** တ.ပ္ပကတိ-ဝစနေ-ခံ။ 'တ-ပ္ပကတိ-ဝစနေ၊ ထိုဖြင့် ပြု**အ**ပ်သည်

http://www.dhammadownload.com

၏။ သုဝဏ္ဏေန၊ ရှေဖြင့်။ ပကတံ၊ ပြုအပ်သော။ ကမ္မံ၊ အမှုတည်း။ (ဝါ) အရာ ဝတ္ထု-တည်း။ ။'သောဝဏ္ဏမယံ၊မဏိမယံ'လောဟမယံ၊ရူပိယမယံ၊သခ်ါသိလာ ပဝါဠမယံ၊ ကာရယိဿာမိ တေ သသံ' ဒသ ဃဋပဏ္ဍိတဇာတ်။ ။'သသံ၊ ယုန်ရုပ်ကို။ ကာရယိဿာမိ၊ ပြုလုပ်စေအံ့။ ဝါ(လုပ်၍ပေးအံ့–ပေး) သော ဝဏ္ဏ မယံ၊ ရှေဖြင့်ပြုအပ်သောအရာ။ ဧဝံ၊ တူ။ ရူပိယမယံ၊ ငွေဖြင့်ပြုအပ်သောအရာ။ ဇတုမယံ၊ ချိပ်ဖြင့်ပြုအပ်သောအရာ။ ရဇတမယံ၊ ငွေဖြင့်ပြုအပ်သောအရာ။ ဠာဋ္ဌက မယံ၊ အုတ်ဖြင့်ပြုအပ်သောအရာ။ အယောမယံ၊ သံဖြင့်ပြုအပ်သောအရာ။ မတ္တိကာ မယံ၊ မြေစိုင်ဖြင့် ပြုအပ်သောအရာ။ ဒါရုမယံ၊ သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သောအရာ။ ဝေါမယံ၊ နွားချေးဖြင့်ပြုအပ်သောအရာ။

ဟူသော အနက်ဟော သဒ္ဒါသည်။ သတိ၊ သော်'ဟု သုတ်ကို သဒ္ဒတ္ထ အနက် ပေး။ ။'တ.ပွကတိ ဝစနေ၊ ထိုဖြင့် ပြုအပ်သည်ဟူသော အနက်ဒေါသဒ္ဒါ၏ တ.ပွကထ, တ.နိဗ္ဗတ္တ, စသော အနက်၌'ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ=ပေး။ ထို့ကြောင့် 'တ.ပွကတိ-ဝစန.တ္ထော'ဟု ဝုတ္တိဖွင့်သည်။ ။ဤအလို ပကတိ အရ-ပကတ, နိဗ္ဗတ္တ, နိပ္ဖန္န-အနက်တို့ကိုယူ။ ရှု-ဆာရုလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် ယူစေလို၏။

နိ, နာတ္ထိကား–ပကတိ-ဟူသည် ဝိကတိအနက်၊ နိဗ္ဗတ္တ အနက်ပင်တည်း။ **သုဝဏ္ဏမယံ-စသည်ကား** ဝိကတိ။ဂေါမယံ-စသည်ကား နိဗ္ဗတ္တ-ဟုဆို၏။ 'ပကတိ. တိ ဝိကတိ စေဝ,နိဗ္ဗတ္တ-ဣ အတ္ထိ၊ သုဝဏ္ဏမယံ ဘာဇန.န္တိ အာဒီသု ဝိကတိ၊ ဂေါ မယ.န္တိ အာဒီသု နိဗ္ဗတ္တံ လဘတီ.တိ'နိ။ ။'ဝိကတျ.တ္ထ နိဗ္ဗတ္တတ္ထာ၊ပကတိ အတ္ထာ နာမ'နာ။ ။ဗာ-ဒ္ဒီကား ဤမယ-ပစ္စည်းသည် ပကတိ-အနက်၌သာမဟုတ်၊ နိပ္ဖန္န စသော အနက်တို့၌လည်း သက်အပ်သည်ဟု ဆိုဏ်။ ။'အယံ မယ.ပစ္စယော နိပ္ဖန္နာ.ဒိ အတ္ထေသုပိ ပဝတ္တတိ'ဗာ-ဒ္ဒီ။ ။'တ.နိဗ္ဗတ္တ-သကတ္ထေသု'ဟု သုတ်သီး တည်သည်ကို ထောက်လျှင် ဗာ-ဒ္ဒီ, နိတိတို့အလို နိဗ္ဗတ္တ, နိပ္ဖန္န-အနက်များသည် တ.ပွကတ်သို့မဝင်, သီးခြားပင်ယူလိုကြ၏။ သို့သော် ဝင်ဝင်, မဝင်ဝင် သုတ်၏ ဥပလက္ခဏာဖြစ်၍၊ ၎င်းအနက်များ၌ သုတ်ရင်းနှင့်ပင် သက်နိုင်၏။ ။ဗျာကရဏ်း ကျမ်းများ၌ကား-ပစုရ,ဝိကာရ,ပဓာန စသောအနက်တို့၌ စီရင်ကုန်၏။ ။'ပစုရ-ဝိကာရ-ပဓာနာ.ဒီသု မယော' သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ။ ။ဂေါမယံ-၌ကား ပုရိသတ္ထ-၌ စီရင်၏။ ။'ဂေါပုရိသေ ဂေါမယံ' ၎င်းစန္ဒြိကာ။ ။'ဂေါသဒ္ဒတော မယော ဘဝတိ, ပုရိသ.တ္ထေ ဂေါပုရိသံ (ကရိသံ) ဂေါမယံ' သုဗောဓိနီ-ဒ္ဒီ။ ။ဤ မယ ပစ္စယန္တ-ပုဒ်များကား ဝိသေသနမျိုးဖြစ်၍ ဝိသေသျလိင်အားလျော်စွာထားရ၏။ ပုလ္လိင်၌-သောဝဏ္ဏမယော ပါသာဒေါ-ဣတ္ထိလိင်၌ သောဝဏ္ဏမယာ မာလာ၊ ဘာဇန ဝိကတိဝါ။ နပုလ္လိင်၌-သောဝဏ္ဏမယံ ပီဋံ၊ ဘာဇနံ ဝါ ရူပိယမယံ-စသည် ကိုလည်း ဤနည်းတူသိ။ ။'သောဝဏ္ဏ မယာ ရူပိယ မယာ၊ အထော ဝေဠုရိယာ

http://www.dhammadownload.com

၃၇၃–သခ်ၦာ-ပုဂၢိဏ္ဍ မော။ ။သခ်ၦာ ပုဂၢိဏ္ဍ၊ သခ်ၦာတို့၏ ပြည့်ကြောင်း အနက်၌။ မော၊ မ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၏။ သခ်ၦာပုဂၢိဏ္ဍတွေ၊ ၌။ မ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၏။ ပဗ္ဗန္ဒုံ၊ ငါးခုတို့၏။ ပုဂၢိဏ္ဍာ၊ ပြည့်ကြောင်း တစ်ခုတည်း။ ပဗ္ဗမော၊ ငါးခုတို့၏ပြည့်ခကြောင်းတစ်ခု။ ဇဝံ၊ တူ။ သတ္တမော၊ ခုနစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းတစ်ခု။ အဋ္ဌမော၊ ရှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းတစ်ခု။ နဝမော၊ ကိုးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းတစ်ခု။ ဒသမော၊ ဆယ်ခုတို့၏ကြောင်းတစ်ခု။

မယာ။ နိဗ္ဗတ္တိသာ ဣ အာကာသေ၊ ယေကေစိ မနသော ပိယာ' ရာဟုလတ္ထေရ ပဒါန်။ ။'သောဝဏ္ဏ,ဗ္ဗ မဏိမယံ၊ ဗျမ္ဘပါတု ဘဝိဿတိ'စဋ္ဌနတ္ထေ,ရာပဒါန်။ ။ 'ပီဋ္ဌ တေ သောဝဏ္ဏမယံ ဥဋ္ဌာရံ' ပီဋ္ဌဝိမာန။

ယောဂ ဝိဘာဂ။ ။မယော-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သကတ်အနက်၌ မယ-ပစ္စည်းသက်၊ 'ဒါန,မေဝ-ဒါနမယ' ပုံစံ။ ။အလ္ဟုစေတနာသည်ပင်လျှင် ပေး။ သီလမယံ, ဘာဝနာမယံ, စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။နိ-အလို မယော, လောက်တင်ဆိုက ပြီးလောက်လျှက်၊ ဝစန-ကို ဆိုခြင်းကြောင့် ဝစန-သဒ္ဒါပို လွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါလွန်ဖြင့် သကတ္ထ၌ မယ-ပစ္စည်းသက်လေ-ဟူ၏။ အချုပ်မှာ-မယ ပစ္စည်း ဟပ္ပကတ၊ နိပ္ဖန္ဒ၊ သကတ္ထ-စသော အနက်ဖြစ်၏။ အယသာ ပကတံ-အယောမယံ၊ ပကတ-အနက်။ ဣဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တံ-ဣဒ္ဓိမယံ, ရူပံ၊ နိဗ္ဗတ္ထ, မနတော နိပ္ဖန္ဒော-မနော မယော,ကာယော၊ နိပ္ဖန္ဒ။ ဒါန မေဝ-ဒါနမယံ၊ သကတ္ထ။ အစဉ် အတိုင်း ပုံစံ။

ဆောင်ပုဒ်–"**မယောသုတ္ထ၊ ဝိဘာဂ၊ သကတ္ထ, သက် ရှု-ကဆို။**
ပိ ဝစန၊ သကတ္ထ၊ မယ-သက်တော့ နိအလို။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။သောဝဏ္ဏ မယံ-သုဝဏ္ဏေန×ပကတံ။ တ,ပ္ပကတိ ဝစနေ= ဣ-သုတ်ဖြင့် တပ္ပကတအနက်၌ မယ-ပစ္စည်းသက် (သုဝဏ္ဏေန×မယ×ပကတံ)၊ တသံ=နာ-ဝိဘတ်၊ ပကာဘိ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (သုဝဏ္ဏ+မယ)ပကတိပြု။ တသု ဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးဖြင့် အစသရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (သောဝဏ္ဏ+မယ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ပကတံ၊ ။ဣဒ္ဓကမယံ-ဣဒ္ဓကာယ×ပကတံ။ အယော မယံ-အယသာ×ပကတံ။ မတ္တိကမယံ မတ္တိကာယ×ပကတံ။ဒါရုမယံ ဒါရုနာ×ပကတံ။ ဂေါမယံ,ဂါ ဝေန× ပကတံ။ နည်းတူ။

၃၇၃–ဒ္ဓိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။'သခ်ၦာယ ပုဂၢိဏ္ဍ ဥမော'ကာတန္တိ၊ ၂-၆-၁၆။ ။ ပုဂၢိဏ္ဍယတ် သမ္ဘဇ္ဇတိ သခ်ၦာ အနေနာတိ-ပုမ္ဗဏ္ဏံ။ အနေန၊ ဣတစ်ခုဖြင့်။ သခ်ၦာ၊ အရေအတွက်သခ်ၦာသည်။ ပုဂၢိဏ္ဍယတိ သမ္ဘဇ္ဇတိ၊ ပြည့်စုံစေ၏။ ။သခ်ၦာနံ ပုဂၢိဏ္ဍော-သခ်ၦာ ပုဂၢိဏ္ဍော။ သခ်ၦာနံ၊ အရေအတွက် သခ်ၦာတို့၏။ ပုဂၢိဏ္ဍော၊ ပြည့် ကြောင်းတည်း။ ပဗ္ဗန္ဒုံ×ပုဂၢိဏ္ဍော-ဝါကျ၌ ရှေ-သမ္ဘန်၊ နောက်-ကရိယာ၊ ဝါစ္ဆကို၊

http://www.dhammadownload.com

မ-ပစ္စည်းကဟောရ၍၊ 'သခ်္ဂါပူရဏော၊ သခ်္ဂါတို့၏ပြည့်ကြောင်း ရှေ့သမ္ပန်, နောက်ကရိုဏ်းအနက်ဌ'ဟု သုတ်အဓိပ္ပာယ်ထင်အောင်ပေး။ 'ပဗ္ဗမော-ဌ အကြင်တစ်ခု သခ်္ဂါဖြင့် ငါးခုအရေအတွက်ပြည့်စုံ၏။ ထိုသခ်္ဂါသည် ပဗ္ဗမ-မည်၏။ ငါးယောက်မြောက်သောသား**သ**ည်။ လေးယောက်သော သားတို့မှ တခြားဖြစ်သလိုမှတ်။ 'ပဗ္ဗသခ်္ဂါ ယေန ကာရဏေန ပုတ္တေန ပုဏ္ဏာ ဘဝတိ၊ သော ပုတ္တော ပဗ္ဗမော စတူဟိ ပုတ္တေဟိ ပရော.တျတ္ထော' ဟူလို။

ခဲ့ကဲ့။ ။ပဗ္ဗန္ဓံ×ပူရဏော-ဝ ါကျအခိုက်ဌ, ငါးခုပေါင်းသည် ရှေ-ပဗ္ဗအရ ဖြစ်၍၊ ငါးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း အဆုံးသခ်္ဂါ တစ်ခုသည် ပူရဏ-အရ ဖြစ်၏။ ပဗ္ဗမော-ဟု ဝ ါကျပြီးသောအခါ တဒ္ဒိတ်-ဟူသမျှ ဥတ္တရပဒ လောပီ-သမာသ်မျိုး ဖြစ်၍၊ ပစ္စည်းဟော နောက်ပုဒ်သာ ပဓာနဖြစ်ရကား ၎င်းပုဒ်အရ ငါးခုမြောက် နောက်ဆုံး သခ်္ဂါတစ်ခုကိုသာ ယူရသည်။ ပဗ္ဗ ပုတ္တ-ဆိုလျှင် သား ငါးယောက်လုံးကိုယူ၍၊ ပဗ္ဗမ ပုတ္တ-ဆိုလျှင် ငါးယောက်မြောက် နောက်ဆုံး သားငယ်ကိုသာ ယူရသည်။ ဤနည်းတူ၊ ပူရဏ.ပစ္စယန္တ သဒ္ဒါတိုင်းမှာသိလေ။ ။'သခ်ျယျးတ္တက သခ်္ဂါ ဝ ါစိနော ဆဋ္ဌ.နွာ ပဝတ္တ နိမိတ္တ သခ်္ဂါယ ပူရဏော ဝ ါစ္စေ ဒုဋ္ဌ ဘဝတိ. စ္စတ္ထော၊ ပူရယတေ အနေနာ.တိ-ပူရဏော, အဝယဝေါ၊ သော ပစ္စယတ္ထော၊ ဧကာဒသ-ဣတိ ဧကာဒသတ္တသခ်္ဂါယ အဝယဝေါ ဣစ္စ.တ္ထော၊ ယသ္မိ' အနုမတ္တေ ဧကာ ဒသတ္တသခ်္ဂါ နိ သမ္ဘဇ္ဇတေ၊ ယသ္မိ' ဥပ္ပတ္တေ သာ ပူရယတေ သော အဝယဝေါ ဧကာ ဒသော ဣတိ အဓိပ္ပါယော။ ပဝတ္တ နိမိတ္တေတိ ကိ' ၊ ပဗ္ဗန္ဓံ ဃဋ္ဌာနံ ပူရဏံ ဇလာ.ဒိ ဗာလမနောရမာ-ဌ။

သခ်္ဂါပူရဏော-ဟု သာမန်ပင် ဆိုသော်လည်း သခ်္ဂါသည် သခ်္ဂါပဓာန (သခ်္ဂါဝစန) သခ်ျယျ.ပ္ပဓာန (သခ်ျယျဝစန) နှစ်မျိုးရှိရာ၊ သခ်္ဂါ၏ ပြည့်ကြောင်းကိုသာယူ။ သခ်ျယျ၏ပြည့်ကြောင်းကို မယူရ။ (အရေအတွက်သခ်္ဂါ ပြဋ္ဌာန်းသည်ကို သခ်္ဂါပဓာန။ သခ်ျပြပ် ပြဋ္ဌာန်းသည် သခ်ျယျ.ပ္ပဓာန ဆိုသည်။ ၃၇၃-သုတ်မှာကြည့်)။ သခ်ျယျ-ပ္ပဓာန ယူခဲ့လျှင် 'ပဗ္ဗန္ဓံ ဩဋ္ဌကာနံ ပူရဏော ဃဋ္ဌော'ဟူ မလိုအပ်သော အနိဋ္ဌရူပ်ဖြစ်လိမ့်မည်။ ။ဩဋ္ဌက-ဟူသည် ရှက်အိုး တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးဝင် အိုးကြီးတည်။ အကြင်အိုးငယ် (ရှက်အိုး) ဖြင့် ထိုအိုးကြီးများပြည့်ရန် ရေ-ကို သယ်ယူလောင်းသည့်၏။ ထိုအိုးငယ်သာ ရေ-ပြည့်ကြောင်းဖြစ်၍ ပူရဏ အရဖြစ်၏။ လိုအပ်သောသခ်္ဂါတို့၏ ပြည့်ကြောင်း နောက်ဆုံး သခ်္ဂါတစ်ခုကို မရ၍ အနိဋ္ဌရူပ်ဖြစ်လိမ့်မည်-ဟူလို။ ။'ဒုဝိဓော ဟိ သခ်္ဂါ-သဒ္ဒေါ, သခ်္ဂါန ဝစနော, သခ်ျယျ-ဝစနော စ။ တတြ ယဒိသခ်ျယျ ဝစနေန ပစ္စယတ္ထော ဝိသေသတေ၊ တဒါ.ယ.မတ္ထော သိယာ သခ်ျယျံ ဩဋ္ဌာ.ဒိကံ ယေန (ဃဋ္ဌေန)ပူရယတေ,ဒဗ္ဗန္ဓရေန အတိရိတ္တံ ကရိယတေ၊ သော စ ပူရဏော ဣတိ၊ ဟတောစ ပဗ္ဗန္ဓံ ဩဋ္ဌကာနံ (ပူရဏော)ဃဋ္ဌော ဣစ္စ.တြာပိ သိယာ၊ တသ္မာသခ်္ဂါန

http://www.dhammadownload.com

ဝစနေနေဝ ပစ္စယ.တ္ထော ဝိသေသယိတုံ ယုတ္တော သမ္မဇ္ဇဏေ ဣတိ'ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိနျာသ။ 'သင်္ခါပူရယတေ ယေန တံ ပူရဏံ၊ သင်္ခါယ ဣတိ ကမ္မနိ ဆဋ္ဌီ၊ အတော သခ္ခေယျ ပူရဏေန ဘဝတိ.စ္စာ.ဟ သင်္ခါယ ဣစ္စာ.ဒိ ဣဟ လဒ္ဓေ.ကာဒသ သင်္ခါနံ, လဒ္ဓ ပဋ္ဌသင်္ခါနံဝါ သခ္ခေယျာနံ သြဋ္ဌိကာနံ ဒဗ္ဗန္ဣရေန အတိရိတ္တိ ကရဏံ ဂမျတေ၊ နတု တသ္မိံ ဥပဇာတေ သတိ ဧကာဒသ သင်္ခါ ပဋ္ဌသင်္ခါဝါ ပူရီယတေ, တသ္မ ပဗ္ဗမေဝ ပုဏ္ဏတ္တာ' ကာတန္တ ပဋ္ဌိကာ။ ။'သင်္ခါ ပူရီယတေ ယေနေ.တိ' တေန သခ္ခေယျ ပူရဏေ မဋ္ဌ နဟောတိ 'ဒါဒသန္နံ ဃဋ္ဌိကာနံ ပူရဏော ဃဋ္ဌော.'တိ၊ တထာ ဟိ ဒ္ဝါဒသ သခ္ခေယျာ ဃဋ္ဌိကာ သြဋ္ဌိကာ.ပရ နာမယေျာ၊ ယေန ဃဋ္ဌေန ဥဒကာ ဒီနိ အာဟရိယန္တိ၊ သော တာသံ ပူရဏော.တိ သခ္ခေယျ ပူရဏော ဃဋ္ဌော မောဂ်လ္လာန-ပဋ္ဌိကာ။

မ-ပစ္စည်း၏-အဝဓျတ္ထကို နေရာတကျ မဆိုသော်လည်း၊ ဒ္ဌိ, တိ, စတု, ဆ-သင်္ခါတို့ကို အထက်ဌိုလတ္တံ့သော ပစ္စယ ဝိသေသဖြင့် ပယ်နုတ်ပြီး တားဆီး ကန့်ကွက်အင်သောကြောင့် ပဋ္ဌ သတ္တ=ဒသ, ဧကာဒသ, စသော သင်္ခါတို့ကို ယူ၏။ သို့အတွက် 'ပဋ္ဌန္နံ ပူရဏော ပဋ္ဌမော၊ ဇဝံ သတ္တမော၊ အဋ္ဌမော၊ နဝမော၊ ဒသမော၊ ဧကာဒသမော၊ **ပရာ**ဘဝေါ ဒ္ဝါဒသမော၊ တေရသမော၊ စုဒ္ဒသမော၊ ပဏ္ဏရသမော'စသည်ပုံစံထုတ်။ ။ဝုတ္တိ-ဌ ဒသမောတိုင်ရုံပြုသည်ကား ဥပလက္ခဏသာ မုတ်။ သက္ကတ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ဌ်ကား ပူရဏတ္ထ-ဌ် မ.ပစ္စည်းကို ပဋ္ဌ သတ္တ,မ္ ဒသ,တိုင်ရုံသာ စီရင်၍၊ ဧကာဒသမ္ အထက်ကို ဥ-ပစ္စည်း၊ သို့မဟုတ် ဥ-အနုဗန် ရှိသော အ-ပစ္စည်းကိုစီရင်၍ 'ဧကာဒသော၊ ဒ္ဝါဒသော၊ တေရသော၊ စုဒ္ဒသော' စသည် ရုပ်ဖြစ်၏။ ။'သင်္ခါပူရဏော ဥ မော' ကာတန္တ။ ။'သင်္ခါယ ဥဋ္ဌ ပူရဏော' မုဒ္ဓဗောဓ။ ။'သင်္ခါ ဝါစကေဟိ ဥဋ္ဌ ဘဝတိ ပူရဏော၊ ပူရယတေ သမ္မဇ္ဇတေ အနေနာ.တိ ပူရဏော၊ ကာရဏော ဥဋ္ဌ၊ ဒသ-ပရိယန္တာနံ ဝိသေသးပ္ပစ္စယေန ဗာဓိ-တတ္ထာ တံ ဝိဟာယ ဥဒါဟရတိ ဧကာဒသန္နံ ပူရဏော-ကောဒသော.တိ' မုဒ္ဓဗောဓ ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဋီ။ ကစ္စည်း ဝုတ္တိဆရာကား ဤသက္ကတအဆိုကို ယောင်၍ ဒသ-တိုင်ရုံသာ ပုံစံထုတ်မိဟန်တူသည်။ ဒသမော ဣစ္စာ-ဒိ'ရှိပါမု သာ၍ကောင်း၏။ ။ဗာ-ဆရာလည်း၊ ဧကာဒသမော ပုံစံကိုထုတ်၏။ ဗာ-ဌ်ဌ်လည်း 'ဇဝံ သမာသီ ဘူတေဟိ ဧကာဒသာဒီဟိ 'သင်္ခါပူရဏော မော' ဣတိ တဒ္ဓိတ.ပ္ပစ္စယေန ဧကာ ဒသမာ ဒယော တဒ္ဓိတ.န္တ-သဒ္ဒါ ဟောန္တိ.တိ ဒသော တုံ 'ဧကာဒသန္နံ ပူရဏော-ဧကာဒသမော'တိ ဝုတ္တံ,ဟု ဆို၏။ ။ပါဠိ ပိဋကတ်ဌ်လည်း၊ ဧကာဒသမ ဒ္ဝါဒ-သမ-စသည် မ-ပစ္စည်းပင် ထင်၏။ ။'ဣတိဟေ.တံ ဇိဏာနာမ၊ ဧကာ ဒသမော ပရာဘဝေါ။ ဒ္ဝါဒသမံ ဘဝေါ ဟျုဟိ၊ ကိं ပရာဘဝတေ မုခ' သုတ္တနိပါတ်, ပရာဘဝသုတ်။ ။နိတိဌ်ကား 'သင်္ခါပူရဏော ပဋ္ဌ သတ္တာ.ဒိတော မော'ဟု သုတ်တည်၏။ ။ဣတ္ထိလိင်ဌ် ဤ, အာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ပဋ္ဌမီ, ပဋ္ဌမာ, ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၃၇၄-သ ဆဿ ဝါ။ ။သခ်္ဂါပူရဏော၊ ဌ။ ဆဿ၊ ဆ-သခ်္ဂါ သဒ္ဒါ၏ သ၊သ-ပြုသည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ သခ်္ဂါပူရဏ.တော့၊ ဌ။ ဆဿ၊၏။ သ-ကာရ.ဒေသော၊သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ဆန္ဒံ၊ ခြောက်ခုတို့၏။ ပူရဏော၊ တည်း။ သဒ္ဒေါ၊ ခြောက်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းတစ်ခု။ ဝါ၊ ကား။ ဆဒ္ဒေါ၊ ခြောက်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းတစ်ခု။

ပုလ္လိင်ဖြစ်လျှင် ဝဂ္ဂ-စသည်ကိုအထူးပြု၏။ 'ပဗ္ဗမော ဝဂ္ဂေါ၊ ပဗ္ဗမောကဏ္ဏော'။ ။ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်လျှင် ဝိဘတ္တိ-စသည်ကို၊ နပုလ္လိင်ဖြစ်လျှင် ဗျာန စသည်ကို အထူးပြု၏။ 'ပဗ္ဗမီ ဝိဘတ္တိ၊ ပဗ္ဗမာ ဝိရိယပါရမီ။ ပဗ္ဗမံ ဗျာနံ'။

ယောဂ ဝိဘာဂ။ ။မော၊ ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် သကတ္တ-ဌ် မ-ပစ္စည်းသက်။ ။ဆဒ္ဒေါ ယေဝ.ဆဒ္ဒမော။ 'ဆဒ္ဒမော သော ပရာဘဝေါ' ပရာဘဝ သုတ်။ 'ဆဒ္ဒမာ ခန္ဓာ်ပါရမီ' ဗုဒ္ဓဝိသ-ပုံစံ။ ။နီတိ-ဌ် 'ဆဒ္ဒတော စ သကတ္တော, ဂါထာယံ'ဟု သုတ်တည်း၏။ ။မောဂ္ဂလ္လာန်ဌ် ဌမ-ပစ္စည်းဆိ၏။ 'ဆ ဌ-ဌမာ' ဂင်းသုတ်။ 'ရူပသိဒ္ဓိယာ သုတ္တော.ပဒေသော'ဟူရကား ရှေ့ပြီးခြင်းသာ လိုရင်း အချုပ်မှတ်။

ဆောင်ပုဒ်- "သခ်္ဂါပူရဏော၊ ဥပဒေ၊ ထူးထွေသိဖို့ လက်ခံဆို။
မ သတ်, ဒသ၊ အာဒိပြု၊ မ-ပစ္စယ-ဝိဓိကို။
ဝ သိဋ္ဌ-ပစ္စယ၊ နှုတ်ပယ်ချ၊ ပါရိသေသ-နည်းမပို။
မ-ပစ္စယ၊ သကတ္တ၊ မော-ယောဂဖြင့် သက်စေလို။
ဆဒ္ဒမေ သော၊ ပရာဘော၊ ထုတ်လော သူဆို ပုံစံကို။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ပဗ္ဗမော-ပဗ္ဗနံ×ပူရဏော။ သခ်္ဂါ ပူရဏော မော၊ ဣတ္ထိသတ်ဖြင့် ပူရဏ-အနက်ဌ် မ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဗ္ဗန္ဒံ×မ×ပူရဏော) တေသံ=နံ, သိ-ဝိဘတ်။ ပူရဏ-ပုဒ်တို့ကိုချေ (ပဗ္ဗ×မ) ပကတိပြု။ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သတမော-သတ္တန္ဒံ×ပူရဏော။ အဌမော-အဌန္ဒံ×ပူရဏော။ နဝမော-နဝန္ဒံ×ပူရဏော။ ဒသမော-ဒသန္ဒံ×ပူရဏော။ နည်းတူ။

၃၇၄-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဆ-သခ်္ဂါကို ဝိကပ် သ-ပြုသည့်သုတ်။ ။သ-ကား အ-ဝိဘတ္တိက နိဒ္ဒေသ။ ။သို့မဟုတ် လောပဗ္ဗ တတြာ.ကာရော,သုတ် အရာတည်း။ ။'သခ်္ဂါ စ ပူရဏဗ္ဗ-သခ်္ဂါ-ပူရဏံ။ သခ်္ဂါ ပူရဏ.မေဝ အတ္ထော-သခ်္ဂါပူရဏ.တ္ထော'လုပ်၍၊ သခ်္ဂါပူရဏ၊ အ-သခ်္ဂါပူရဏ အနက်နှစ်ချက်ဌ်ပင် ဆ-ကို သ-ပြု။ ။တစ်နည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယကြုံ၊ အ-သခ်္ဂါပူရဏ-ကိုဆည်း။ 'ဆာ.ဟ မဿ ဇီဝိတံ-ဆာ.ဟံ၊ သာ.ဟံ ဝါ၊ သဌ္ဌာယတနံ' အ-သခ်္ဂါပူရဏ ပုံစံ။

http://www.dhammadownload.com

၃၇၅-ကော-ဒိတော ဒသ ဿီ။ ။သခ်္ခ၏ ပူရဏီယံ၊ သခ်္ခ၏တို့၏ပြည့်ကြောင်း ဤတွင်လင်အနက်၌။ ကော-ဒိတော၊ ကော-အစရှိသော သခ်္ခသဒ္ဒါမှ။ ပရဿ၊ သော။ ဒသဿ၊ ဒသ-သဒ္ဒါ၏။ အန္တေ၊ အဆုံး၌။ ဤ၊ ဤ-ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သခ်္ခ၏ပူရဏားတွေ၊ ၌။ ကော-ဒိတော၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ ဒသဿ၊ ၏။ အန္တေ၊ ၌။ ဤပစ္စယော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧကော စ၊ တစ်ခုလည်း။ ဒသ စ၊ ဆယ်ခုလည်း။ ကောဒသ၊ တစ်ဆယ့်တစ်ခုတို့။ ကောဒသန္နံ၊ တစ်ဆယ့်တစ်ခုတို့၏။ ပူရဏီ၊ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောရက် (တိထီ) တည်း။ ကော ဒသီ၊ တစ်ဆယ့်တစ်ခုတို့၏။ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောရက်။ ပဠု စ၊ ငါးခုတို့လည်း။ ဒသ စ၊

ဆောင်ပုဒ်-"**သခ်္ခ-သခ်္ခ၊ ပူဏရ၊ ဆ-ကို သ-ပြု, ယင်းသုတ်ပင်။"**
မော-တိယော ဂ၊ သကတ္ထ သက်ကြစေချင် မ-ကိုပင်။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။သဒ္ဒေါ-ဆန္ဒံ×ပူရဏော။ စတုဆေဟိ ထ-ဌာ သုတ်ဖြင့် ပူရဏ အနက်၌ ဌ-ပစ္စည်းသက်။ (ဆန္ဒံ×ဌ×ပူရဏော) တေသံ=နံ, သိ-ဝိဘတ်၊ ပူရဏ ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဆ+ဌ) ပကတ်ပြု။ သ ဆဿ ဝါ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-သခ်္ခ သဒ္ဒါကို သ-ပြု၊ (သဌ) နာမ်ဇဲ-စီရင်။ ။ဆဌော-ကား ဝါ-ရှုပ်။ လွယ်၏။

၃၇၅–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အန္တေ-ကား အဓိကာရဝုတ္တိမဟုတ်။ သာမတ္ထိယ အားဖြင့် ရအပ်သော ပုံဒ်တည်း။ ဒသဿ-ပုဒ်သည် ဤ-ပစ္စည်းနှင့် မစပ်နိုင်၊ အာဂမ,လောပ၊ဒေသ-စသော ပုဒ်တစ်ခုခုနှင့်သာစပ်နိုင်၍၊ သာမတ္ထိယအားဖြင့် ဒသဿ-၏စပ်ရာ အန္တေ-ဟူသောပုဒ်ကို ရအပ်သည်-ဟူလို။ ။ဤ-ပစ္စယပုဒ် များကား-သဘောအားဖြင့် ဤတွင်လင်ဖြစ်၏။

"ဒသဿ ပစ္စယာ ယော ဂ၊ လဒ္ဓ,မန္တေ,တိ အတ္ထတော။
တ,ဒန္တဿ သဘာဝေန၊ ဤတ္ထိယံ,ယေ သမ္ဘဝေ၊။" ရှု

ဒသဿ၊ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ဒသ-သဒ္ဒါ၏။ ပစ္စယာ,ယော ဂ၊ အာဂုံ၊ လောပ, အာဒေသနှင့်သာ ယှဉ်၍ ပစ္စည်းနှင့် မယှဉ်သောကြောင့်။ အတ္ထတော, သာမတ္ထိယအားဖြင့်။ အန္တေ,တိ,ပဒံ။ အန္တေ-ဟူသော ပုဒ်ကို လဒ္ဓံ၊ ရအပ်၏။ တ,ဒန္တဿ၊ ထိုဤ-ပစ္စည်းအဆုံးရှိသောပုဒ်၏။ သဘာဝေန၊ သဘောအားဖြင့်။ ဤတ္ထိယံ ယေ ဝ၊ ဤဘွဲ့လင်ဌသာလျှင်။ သမ္ဘဝေ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တစ်နည်း၊ အန္တေဟုပေကမ္ဘ ဆဋ္ဌီတည်း။ ။သကတ-ဌ ဤ-ပစ္စည်းမျိုးမရှိ။ ကောဒသ စသော သခ်္ခ သဒ္ဒါနောင် ပူရဏတ္ထ-ဌ ဒ-အနုဗန်ရှိသော **အ**-ပစ္စည်းကိုစီရင်၍၊ ဤတ္ထိလင်ဌ နဒါဒိ=ဤ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ကော ဒသီ-စသည်ဖြစ်၏။ ။'ဧဝံ ဒ္ဒါဒသော တျာ,ဒိ ဤတ္ထိယံ ကောဒသီ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ။ ။ဤ ကစ္စည်းကျမ်းအလို ဤတ္ထိလင် ကောဒသ-စသော သခ်္ခနောင် ပူရဏတ္ထ-ဌ ဤပစ္စည်းသက်လျှင် ကော

http://www.dhammadownload.com

ဆယ်ခုတို့လည်း။ ပဗ္ဗဒသ၊ တစ်ဆယ့်ငါးခုတို့။ ပဗ္ဗဒသန္နံ၊ တစ်ဆယ့်ငါးခုတို့၏။ ပူရဏီ၊ ပြည့်ကြောင်းရက်တည်း။ ပဗ္ဗဒသီ၊ တစ်ဆယ့်ငါးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောရက်။ စတ္တာရော စ၊ လေးခုတို့လည်း။ ဒသ စ၊ တို့လည်း။ စတုဒ္ဒသ၊ တစ်ဆယ့်လေးခုတို့။ စတုဒ္ဒသန္နံ၊ တစ်ဆယ့်လေးခုတို့၏။ ပူရဏော၊ ပြည့်ကြောင်းတစ်ရက်တည်း။ စာတုဒ္ဒသီ၊ တစ်ဆယ့်လေးခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းတစ်ရက်။ ပူရဏော၊ တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိံ တ္ထံ၊ နည်း။ ကောဒသ၊ တစ်ဆယ့်တစ်ခုတို့၏။ ပဗ္ဗဒသ၊ တစ်ဆယ့်ငါးခုကို။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ တ္ထံ၊ ၏။

ဒသီ-စသည်ဖြစ်၏။ ဝါ-မြစ်လျှင် မ-ပစ္စည်းသက်၊ နဒါဒိ=ဤပစ္စည်းသက်၍ ကောဒသမီ-စသည်ဖြစ်၏။ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်တို့၌မူကား၊ မ-ပစ္စည်းသက် 'ကောဒသမော ပရာဘဝေ ါ ကောဒသမံ ယဝ ခေတ္တ' စသည်ရှိစေရမည်-ဟူလို။ ။အချို့ပညဝန်တို့ကား, ကောဒိတောဒ္ဓ အာဒိ ဝန်ကို၊ ပဗ္ဗဒသ-တိုင်ရုံသာ ယူရမည်ဆို၏။ ကလံ နဠတိ သောဠသိ'' ပါဠိရှိ၍ မကောင်း။

ယောဂ ဝိဘာဂ။ ။ကေ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အ-သဟာယ ဝါစက ကေ-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ အချို့က, အာကီ-ပစ္စည်းသက်။ 'အ-သဟာယော ဧကော-ကေကော, ကောကီ, ဧကော ဝါ။ ဤတ္ထိယံ ကောကိနီ'ပုံစံ။ ။'ဥတိ စ ဒိသ္မာန သာမဂ္ဂိ ကေတော၊ တသ္မာ ဗျာယာမိ ဝနမ္မိ ကေကော။ သဗ္ဗေ သမဂ္ဂါ ဟုတ္ဝာန၊ ဝသံကာဟာမိ ကေကံ' ပကိဏ္ဏက တစ္ဆ သူကရဏာတ်။ ကောကိယော အ-ဒ္ဒုတီ-ယော-တိ၊ မဒ္ဒီ ဒေဝိ' တဒ ဗြဝီ' ဝေဿန္တရ-စရိယာ။ ကောကိနီ ဂဟဋ္ဌာဟံ၊ မာတရာ ပဠိစောဒိတာ' နန္ဒာထေရိကာ-ပဒါန်။ ။သဏ္ဌတ်၌, က, အာကိနီ-ပစ္စည်းဆို၏။ ။'ဧကတော အာကိနီ စ-သဟာယေ။ ကေကော အ-သဟာယော ကံ, ဘဝတိ, အာကိနီ စ ဝါ၊ ကေကော၊ ကောကီ၊ ကော' စန္ဒဝုတ္တိ။ ။ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား 'ဧကာ ကာ-ကျ-သဟာယေ'ဟု သုတ်တည်း၏။

ဆောင်ပုဒ်- ''ကော-ဒိတော၊ သုတ်သတော၊ ထုတ်ပြောလို၍ လက်ခံဆင်။
ဧကာဒသာ၊ ထက်သန်ပ်ာ၊ ထီ-မှာသက်ဖို့ ဤ-ကုံထွင်။
ဝါ-မြစ်သည့်ခါ၊ မသက်ပါ၊ ထီ-သာဟောဖို့-ဤကိုယှဉ်။
ပုန္နပုံမှာ၊ မ-ချည်းသာ၊ သက်ရာ ပူရ-နက်အစဉ်။
ကေ ယောဂါ၊ ယင်းနှင့်သာ၊ သက်ပါ ကာ-ကီ နှစ်ပါးပင်။
အ-သဟာယ၊ ဟော ကေ၊ ယင်းမှနောက်တွင် သက်စေချင်။''

ဝုတ္တိဒ္ဓ ရှင်းလင်းချက်။ ။ကောဒသီ၊ ကောဒသမော-စသော ပုဒ်များသည် ဒွန်သမာသ်အတွင်းဝင်သည့် ဒွန္ဒေါ-ဂမ၊ ဒွန္ဒဂဗ္ဘ-တဒ္ဓိတ်ပုဒ်များသာတည်း-ဟုပြလို၍ 'ဧကော စ, ဒသ စ ကောဒသ' စသည်ကိုမိန့်။ ။တနည်း၊ ဧကော စ၊ ဒသ စ ကောဒသ-ဟူသော ဒွန်သမာသ်ပုဒ်နောင် မ,ဤ,စသော တဒ္ဓိတ်-ပစ္စည်းများသက်၍

http://www.dhammadownload.com

၃၂၆-ဒသေ သော နိစ္စံ၌။ ။ဒသေ စ၊ ဒသ-သဒ္ဒါကြောင့်လည်း ဆဿ ဆ-သင်္ခ်ာ၏။ နိစ္စံ၊ မြဲ။ သော၊ သော-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဒသ-သဒ္ဒေ၊ ကြောင့်။ ဆဿ၊ ၏။ နိစ္စံ၊ မြဲ။ သော၊ သော-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သောဌသ၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတို့။

၃၂၇-အန္တေ နိဂ္ဂဟီတံ၌။ ။သင်္ခ်ာနှံ၊ သင်္ခ်ာ-သဒ္ဒါတို့၏။ အန္တေ၊ အဆုံး၌။ နိဂ္ဂဟီတံ၌၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ မလာသည်လည်း ရှိသေး၏။ ။တာသံ သင်္ခ်ာနှံ၊ ထိုသင်္ခ်ာ သဒ္ဒါတို့၏။ အန္တေ၊ ၌။ နိဂ္ဂဟီတာ-ဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပ၌-ဒိသိ၊ တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်သောနေ့။ စတုဒ္ဒသိ၊ တစ်ဆယ့်လေးရက်မြောက်သောနေ့ (ဝေါဟာရတ္ထပေး)။

'ကောဒသမီ၊ ကောဒသီ' စသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်များဖြစ်ပွားလာသည်ဟု ပြခြင်းငှာ 'ကော စ, ဒသ စ' စသည်ကိုမိန့်။ ။ကော စ, ဒသ စ-ကောဒသ-ကား ဒွန္ဒ သမာသ်ပုဒ်၊ ဤ၌ လိုရင်းမဟုတ်၊ အဓိပ္ပာယ်ထင်မြင် သိသာရုံသာ ဖော်ပြသည်။ 'ကော ဒသန္ခံ ပူရဏော-ကောဒသီသာ လိုရင်း ပူရဏတဒ္ဓိတ်။ ယင်းကိုသာ ရှုပ်တွက်ပြမည်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ကော ဒသီ-ကော ဒသန္ခံ×ပူရဏော။ ကောဒိတော ဒသသီ-သုတ်ဖြင့် သင်္ခ်ာပူရဏအနှက်၌ ကောသဒ္ဒါမှနောက်ဖြစ်သော ဒသ-သဒ္ဒါ၏အဆုံး၌ ဤ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကော ဒသန္ခံ×-ီ×ပူရဏော) တေသံ=နှံ, သီ-ဝိဘတ်၊ ပူရဏ-ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ (ကောဒသ×-ီ) ပကတိပြု။ ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သီ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး ၏။ ။ပ၌ဒသီ-ပ၌ဒသန္ခံ×ပူရဏော။ စာတုဒ္ဒသီ-စတုဒ္ဒသန္ခံ×ပူရဏော။ နည်းတူ။

၃၂၆-စတုဒ္ဒသ, ဝိမိသုတ်။ ။ဒသ-သဒ္ဒါကြောင့် ဆ-သင်္ခ်ာသဒ္ဒါကို အမြဲသော-ပြု။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကဿန၊ ဆဿ-ကို ငင်သည်။ ။ရှုပ်၊ သောဌသ-ဆ စ, ဒသ စ။ နာမာနှံ သမုစ္စယော=သုတ်ဖြင့် ဒွန္ဒသမာသ် အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိ ယော=သုတ်ဖြင့် ယော-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-နိပါတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဆ+ဒသ) ပကတိ စဿ=ဆ+ဒသ-ဟု ပကတိပြု။ ဒသေ သော နိစ္စံ,ဤသုတ်ဖြင့် ဒသ-သဒ္ဒါကြောင့် ဆ-သင်္ခ်ာသဒ္ဒါကို သော-ပြု (သော+ဒသ) လဒရာနှံ, သုတ်ဖြင့် ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ဌ-ပြု၊ (သော+ဌသ) နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်။ ပ၌ဒိန-မကာရော=သောဌသ-သဒ္ဒါ၏အစိတ် အ-ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အ-ပြု၊ ပြီး၏။

၃၂၇-တိ-ပ,ဒ, ဝိမိသုတ်။ ။သင်္ခ်ာသဒ္ဒါအဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ စီရင်။ ။စ-ကား စာတုဒ္ဒသီ, ပ၌ဒသီပုဒ်တို့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာခြင်းကို နစ်စေသော နိ ဝတ္တာပန-ဝ ဓာရဏတည်း။ ဝါ-နိစ္စ-သဒ္ဒါကို နစ်စေသည်။ ။*သန္ဓိ=နိဂ္ဂဟိတ်လာခြင်းကား သ-နိမိတ္တ။ တဒ္ဓိတ် နိဂ္ဂဟိတ်လာခြင်းကား အ-နိမိတ္တ,ဤသို့ထူးကြ၏။ နိမိတ်ရှိ,မဲ့ ထူးသည်-ဟူလို။ ။ရှု-၌ ဤသုတ်မရှိ။ နီတိ-၌လည်း 'အန္တေ နိဂ္ဂဟီတန္တိ ဂရု'

http://www.dhammadownload.com

၃၇၈–တီ.စ။ ။သခ်္ဂၢနံ၊ သခ်္ဂၢတ္ပိ၏။ အန္တေ၊ ၌။ တိ-စ၊ တိ-လာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ တာသံ သခ်္ဂၢနံ၊ တ္ပိ၏။ အန္တေ၊ ၌။ ကိကာရာ.ဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ်။ တိံသတိ၊ သုံးဆယ်။

ဟု တန္တြရလုပ်၍။ 'စာတုဒ္ဒသိံ, ပဉ္စဒသိံ၊ သိယာ စ ပက္ခဿ အဋ္ဌမီ။ ဥပေါသထံ ဥပ ဝသိဿ.နွဲ့ တ္ထေ ပန စာတုဒ္ဒသိံ,ပဉ္စဒ္ဒသိံ တိ စ အစ္ဆန္တ သံယောဂေ ဥပယောဂ-ဝစနံ၊နတ္ထေ ဝ နိဂ္ဂဟီတာ.ဂမော'ဟု ယင်းပုံစံမျှားကား နိဂ္ဂဟီတာ.ဂမ မဟုတ်၊ **အစ္ဆန္တသံယောဂ**ဌ ဒုတိယာ ဝိဘတ်ဟုဆိုသောကြောင့် ထိုဆရာတို့ နိဂ္ဂဟီတာ.ဂမ ကို မနှစ်**သ**က်ကုန်။ ကောင်း၏-အဋ္ဌကထာအတိုင်းဆိုပေသည်။ ။'စာတုဒ္ဒသိံ, ပဉ္စဒသိ.နွဲ့ စတုဏ္ဏံ ပူရဏီ-စာတုဒ္ဒသီ၊ ပဉ္စန္နံ ပူရဏီ-ပဉ္စဒသီ.**တိ** စာတုဒ္ဒသိံ, ပဉ္စဒသိံ၊ ယ.ဉ္ဆ ပက္ခဿာ.တိ သမ္ဘန္ဓောဝ၊ အစ္ဆန္တ သံယောဂေ ဥပယောဂ ဝစနံ၊ ယာ စ ပက္ခဿ အဋ္ဌမီ တ.ဉ္ဆာတိ ယောဇနာ' အဋ္ဌကထာ။

ဆောင်ပုဒ်. "အန္တေ နိဂ္ဂဟီတ၊ သုတ်က-**စ**၊ ရှေ-နိစ္စကို မြစ်လေဦး။
သန္ဓိ, တဒ္ဓိတ်၊ နိဂ္ဂဟီတ်၊ နိမိတ်ရှိ,မ့-လာပုံထူး။
အစ္ဆန္တသာ၊ နီတိမှာ၊ လာ-နိဂ္ဂဟီတ် မဟုတ်ဘူး။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ပဉ္စဒသိံ-ပဉ္စဒသန္ဓံ×ပူရဏောဝ။ ကောဒိတော ဒသဿီသုတ်ဖြင့် ဂေ-သဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ဒသ-သဒ္ဒါအဆုံး၌ ဣ-ပစ္စည်းသက်။ (ပဉ္စဒသန္ဓံ× -ီ×ပူရဏောဝ) တေသံ=ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ (ပဉ္စဒသ+-ီ) ပကတိပြု။ ချေ၊ ကပ်။ အန္တေ နိဂ္ဂဟီတဝ္ဆ ဣသုတ်ဖြင့် သခ်္ဂၢသဒ္ဒါ၏အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟီတ်လာ(ပဉ္စဒသိံ) ကမ္ဘစာဒိ=သုတ်ကြီးဖြင့် ပုဒ်၏အဆုံး၌ဖြစ်သော ဣ-ကို ဣ-ရဿပြု၊ နာမ်ဝဲ-စီရင်။ ။စာတုဒ္ဒသိံ-စတုဏ္ဏံ×ပူရဏောဝ။ နည်းတူ။

၃၇၈-ဒ္ဒ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သခ်္ဂၢတ္ပိ၏အဆုံး၌ တိ-လာ။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမုန။ အန္တကို ဝင်သည်။ ။သခ်္ဂၢနံ-ဟု သာမန်ဆိုသော်လည်း ဝိသ, တိံသ, သဒ္ဒါတို့နောင်သာ အချို့၌လာရ၏။ တပါးဌ်မလာရ။ ။ရှေ-ဌ် ဝါ-သဒ္ဒါအလိုက်**ကို**ပြ၏။ ယင်း**ဝ**ါ-သဒ္ဒါ ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသာတည်း။

"ဝီဘာသာ ဝီသ-တိံ သာန.၊ မန္တေ ဟောတီ.တီ-အာဂမော။
အညတ္ထ စ နဟောတေ.စ၊ ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသတော။" ရှ

ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသတော၊ ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်သောကြောင့်။ **ဝီ**သ တိံသာနံ၊ ဝီသ,တိံသ-သဒ္ဒါတို့၏။ အန္တေ၊ ၌။ တိ-အာဂမော၊ တိ-လာခြင်းသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ အညတ္ထ၊ တပါးသော သခ်္ဂၢအဆုံး၌။ တိ-အာဂမော၊ သည်။ နဟော.တေ ဝ၊ မဖြစ်သည်သာတည်း။

http://www.dhammadownload.com

၃ ၇ ၉-လ ဒရာနံ။ ။သခ်္ဂၢနံ၊ သခ်္ဂၢဖြစ်ကုန်သော။ ဒ-ရာနံ၊ ဒ,ရ-အက္ခရာ တို့၏။ လ၊ လ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သခ်္ဂၢနံ၊ ကုန်သော။ ဒ-ကာရ,ရ-ကာ ရာနံ၊ တို့၏။ သ-ကာရာ.ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သောဌသ၊ တစ်ဆယ့် ခြောက်ခုတို့။ စတ္တာလီသံ၊ လေးဆယ်တို့။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဝီသ,တိ ံသ၊ နောက်ဌ်မျှ၊ တိ စ,သုတ်ဖြင့် ချို့ တိ-လာ။**
လိုက်သည်ဝါတွက်၊ ဝ ဝတ်နက်၊ ကန့်ကွက်ခြားနား-စီရင်တာ။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဝီသတိ-ကို ဒသစ×ဒသစ-တည် နာမာနံ သမုစ္စယော=ဒွန် သမာသ်အမည်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=ဝိဘတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဒသ×ဒသ) ပကတိပြု။ သရူပါနမေက သေသွသကိ ံသုတ်ဖြင့် သုတိတူ ဒသ-သဒ္ဒါနှစ်ခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု (ဒသ) နာမ်ခဲ့၊ ယော-သက်၊ (ဒသ+ယော)။ ဂဏနေ ဒသဿ= သုတ်ဖြင့် ယော-ဝိဘတ်ကြောင့် တစ်ခုကြွင်းဖြစ်သော ဒသ-သဒ္ဒါကို ဝိ-ပြု။ ယော-ဝိဘတ်ကိုလည်း ဤသံ-ပြု(ဝိ+-ီသံ)ချေ၊ကင်။ (ဝီသံ)**တိ စ,** ဤသုတ်ဖြင့် သခ်္ဂၢ သဒ္ဒါ၏ **အ**ဆုံးဌ် တိ-လာ (ဝီသံ+တိ) ဗျဥ္ဇနေ စ=တ-ဗျည်းကြောင့် သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ။ (ဝီသတိ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။တိ ံ**သတိ**-ဒသ စ×ဒသ စ×ဒသ စ၊ ဒွန်မှည့်။ ဝိဘတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဒသ×ဒသ×ဒသ) ပကတိပြု။ သရူပါန မေက= သုတိတူ ဒသ-သဒ္ဒါသုံးခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု။ နာမ်ခဲ့၊ ယော-သက် (ဒသ+ယော)။ ဂဏနေ ဒသဿ=ယော ဝိဘတ်ကြောင့် တစ်ခုကြွင်းဖြစ်သော ကာရိယ ဒသ-သဒ္ဒါကို တိ-ပြု။ ယော-ဝိဘတ်ကိုလည်း ဤသံ-ပြု (တိ+-ီသံ) ကွစာဒိ=သုတ်ကြီး ဖြင့် ဤ-ကို ဣ-ရဿပြု၊ချေ၊ကပ်၊ (တိသံ) နိဂ္ဂဟီတ.ဩ=သ ဗျည်းကြောင့် တ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ(တိ ံသံ)(တေသုဝုဒ္ဓိနှင့်လည်း လာနိုင်၊ ချေနိုင်၏)။ **တိ စ,** ဤသုတ် ဖြင့် သခ်္ဂၢ**၏**အ**ဆုံ**ဌ် **တ**ိ-လာ (တိ ံသံ+တိ) ဗျဥ္ဇနေ စ=သ-ထက် **နိ**ဂ္ဂဟိ**တ်**ကိုချေ။ (တိ ံသတိ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။

၃ ၇ ၉–ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သခ်္ဂၢဖြစ်ကုန်သော ဒသ, တေရသ-ပုဒ်တို့၏ ဒ ,ရ, တို့ကို လ-ပြု၊ စီရင်။ ။ရူ-ဌ် ဝါ-လိုက်ပြု၏။ ယင်း ဝါ-သဒ္ဒါ ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသတ္ထတည်း။ သောဌသ၊ ဒ-၏ ဌ-**အ**ပြုကား **နိ**စ္စ။ **စ**တ္တာ**လီ**သ,**တ**ေရသ-**တ**ိ**ဌ**် ရ-**၏** **လ**-ပြုကား **အ**နိစ္စ။ ဒ္ဒါဒသ, ပန္နရသ-**စ**သည်ကား **အ**သန္တ**ဝ**ိ**ဓ**တည်း။

"**ဌော နိစ္စံ သောဌသေ ဒဿ၊ စတ္တာလီသေ စ တေဌသေ။**
အညတြ နိ ဟောတိ.ယံ၊ ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသတော။" ရှု

ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသတော၊ ကြောင့်။ သောဌသေ၊သောဌသ-ပုံစံ**ဌ**်။ ဒဿ ဒ-**၏**။ **အ**ယံ**ဌ**ော၊ ဤ ဌ-ပြုသည်။ **နိ**စ္စံ၊ **၏**။ **စ**တ္တာ**လီ**သေ **စ** တေ**ဌ**သေ၊ **စ**တ္တာ**လီ**သံ,**တ**ေ**ဌ**သ-ပုံ**စ**ံ**ဌ**်။ ရဿ၊ ရ-**၏**။ **အ**ယံ**ဌ**ော၊ သည်။ ဝိကပ္ပေန၊ **ဝ**ိ**ကပ်**အား**ဖြ**င့်။ သိယာ၊ **၏**။ **အ**ညတြ၊ **တ**စ်ပါ**း**သော **စ**ုဒ္ဓ**သ**-**စ**သည်**ဌ**်။ **နဟောတိ**၊ **မ**ဖြ**စ်သ**ည်**သ**ာ**တ**ည်း။ **သ**ုတ်**ဌ**် **လ**-**ဝ**ယ်၊ **ပ**ုံ**စ**ံ**ဌ**် **ဌ**-**ကြ**ီ**း** **ရ**ိ**သ**ည်**က**ို '**လ**,**ဌ**ာ**နး**-**မ**ဝ**ိ**ယ**ေ**သ**ော'**အ**တ**ိ**ုင်**း**မှ**တ**်။

http://www.dhammadownload.com

၃၈၀-ဝိသတိ-ဒသေသု ဗာ ဒ္ဒိသ တု။ ။ဝိသတိ-ဒသေသု တု၊ ဝိသတိ-သဒ္ဒါ, ဒသ-သဒ္ဒါတို့ကြောင့်လည်း။ ဒ္ဒိသ တု၊ ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါ၏လည်း။ ဗာ တု၊ ဗာ-ပြုသည်လည်း ဟေစတိ၊ ၏။ ။ဝိသတိ-ဒသ ဤစွေတေသု၊ တို့ကြောင့်။ ဒ္ဒိသ၊ ၏။ ဗာ၊ သည်။ ဟောတိ-၏။ ဗာဝိသတိ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော။ ဤနှုန်ယာနိ၊ ဤနှုန်းတို့သည်။ ဗာ၃ရသ၊ တစ်ကျိပ်နှစ်ယောက်ကုန်သော။ မနုဿာ၊ လူတို့သည်။ တု.ဂ္ဂဟဏေန၊ တု-သဒ္ဒါဖြင့်။ ဒ္ဒိသ၊ ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါ၏။ ဒု-ဒိ-ဒေါ အာဒေသာ စ ဒု, ဒိ, ဒေါ-ပြုတို့ သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုရတ္တံ၊ နှစ်ညဉ့်။ ဒိဂုဏံ၊ နှစ်ထပ်။ ဒေါဟဠိနီ၊ ချင်မှတ်ခြင်းရှိသော မိန်းမ။

ဆောင်ပုဒ်- ''ပုံ-သောဠသံ၊ ဠ-ပြုရန်၊ နိစ္စံ၊ မြဲသတိ။
စတ္တာလီသ၊ ဒတဠသ၊ အ-နိစ္စ-ဟု မှတ်စေလို။
ကြွင်း ပုံစံမှာ၊ အ-သန္တာ၊ လိုက်ပါ ဝါကြောင့် ထူးသကို။
လ,ဒရာ သုတ်၊ စီရင်ရပ်၊ အချုပ်မှတ်ဖို့ ရှု-က ဆို။''

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။သေဠသ-ကို (၃၇၆) သုတ်က အတိုင်းတွက်။ ။စတ္တာလီသံ-ဒသ စ×၂×ဒသ စ။ လေးကြိမ်တည်၊ (၂-ဂဏန်းမှာ ဖျောက်ထားသော သဒ္ဒါ နှစ်ခုကိုညွှန်ပြသည်။ နောက်နောက်ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းမှတ်။ ဂဏန်းကို ကြည့်၍ သဒ္ဒါပေါင်း မည်မျှ-ဟု သိလေ)။ ဒ္ဒန်မှည့်။ ဝိဘတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဒသ×၂×ဒသ) ပကတိပြု၊ သရူပါန မေက=သုတိတူ ဒသ-သဒ္ဒါ လေးခုတို့ တစ်ခုကြွင်းပြု၊ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်၊ (ဒသ+ယော) ဂဏေန ဒသဿ=ယော-ဝိဘတ်ကြောင့် တစ်ခုကြွင်း ကာရိယ ဒသ-သဒ္ဒါကို စတ္တာရ၊ ယော-ဝိဘတ်ကို ဤသံ-ပြု (စတ္တာရ+-ီသံ) ချေ၊ ကပ်၊ (စတ္တာရီသံ) လဒ.ရာနံ, ဤသုတ်ဖြင့် သရ်ျာဖြစ်သော ရ-ကို လ-ပြု (စတ္တာလီသံ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၃၈၀-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝိသတိ ဒသ-သဒ္ဒါတို့ကြောင့် ဒ္ဒိ-သရ်ျာ သဒ္ဒါကို ဗာ-ပြု။ ။*ဤသုတ်၌ တု-သဒ္ဒါ ဘယ်အနက်ရှိပါသနည်း။ မေးရန်ရှိ၍ 'တု.ဂ္ဂဟဏေန,စသော ဝါကျကိုမိန့်။ သမ္ဗန္ဓည်းအနက်ရှိသည်-ဟူလို။ ။ယင်းတု-သဒ္ဒါကို နိမိတ်, ကာရီ, ကာရိယ, သုံးပုဒ်လုံးနောင် ထိုင်ပေး။ ဝုတ္တိကား၊ တု-ထိုင်ပုံကို မပြ၊ အကျိုးသာမန်ကိုသာပြသည်။ ။ဝိသတိ ဒသေသု-နိမိတ်ပုဒ်နောင်ထိုင်သော တု-သဒ္ဒါဖြင့် တိ သ, လု, လာ, ကုလ-သဒ္ဒါတို့ကြောင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါကို အချို့ ဗာပြု။ ။'ဗာတ္တိ သ၊ ဒ္ဒတ္တိ သ၊ ဒ်ဋ္ဌ ဓမ္မိက သမ္ဗရာယိကေ ဒ္ဒေ အတ္ထေ လုနာတိ.တိ ဗာလာ။ အတ္ထဟိတ ပရဟိတ သခ်ါတေ ဒ္ဒေ အနတ္ထေ လန္တိ ဂဏ္ဌန္တိ.တိ ဗာလာ၊ ဗာကုလော'။ 'ဒ္ဒိ-ကုလော.တိ ဝတ္ထေ ဗာကုလော.တိ ဝုတ္တံ' ဥပရိပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာပုံစံ။ ။ဗာ-နောင်ထိုင်သော တု-သဒ္ဒါဖြင့် ၀ါစ်ပါး သဒ္ဒါကြောင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါကို ဒု,ဒိ,ဒေါ-ပြု။ 'ဒုရတ္တံ၊ ဒ္ဒိရတ္တံ၊ ဒိဂုဏံ၊ ဒေါဟဠိနီ၊ ဒုဝိဓံ။ ဒုဝ.ဂ်''

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ။ဒ္ဒိသ-နောင်ထိုင်သော တု-သဒ္ဒါဖြင့် ဝီသတိ, ဒသ သဒ္ဒါတို့ကြောင့် ပဠု-သဒ္ဒါကို ပန္နှ, ပဏ္ဏ-ပြု။ ပန္နဝီသတိ၊ ပဏ္ဏဝီသတိ၊ ပန္နရသ၊ ပဏ္ဏရသ, ပုံစံ။

ဆောင်ပုဒ်-"တိ သာဒိ မှာ၊ ဒ္ဒိ-ကိုဗာ၊ ပြုခါ ဒု, ဒိ, ဒေါ။
ဝီသတိ, ဒသ၊ ရှေ ပဠု၊ ပန္နှ ပဏ္ဏ, ပြုသကော။
ဝီသတိ သုတ်၊ ဟု-သရုပ်၊ အချုပ်-မှတ်ဖိုဟော။"

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။ဒ္ဒေ စ, ဝီသတိ စ-ဗာဝီသတိ ဒ္ဒီဟိ ဝါ အဓိကာ ဝီသတိ. ဗာဝီသတိ၊ ဒ္ဒေ စ ဒသ စ-ဗာရသ၊ ဒ္ဒီဟိ ဝါ အဓိကာ ဒသ-ဗာရသ။ ဒ္ဒေ ရတ္တိယော-ဒုရတ္တံ၊ ဒိရတ္တံ။ ဒ္ဒေ ဂုဏာနိ-ဒိဂုဏံ။ ဒ္ဒီဟိ ဟလတိ ကမ္မတိ, ဒ္ဒီသုဝါ, ဒ္ဒေဝါ ဟဒယာ အဿာ.တိ ဒေါဟဠော, ပုရိသော၊ ဒေါဟဠိနီ, ဣတ္ထီ၊ 'ဒ္ဒီဟိ၊ သေအုံ့လော, မသေအုံ့လော နှစ်ပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ဟလတိ, ကမ္မတိ တုန်လှုပ်တတ်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဒ္ဒီသု၊ နှစ်ပါးသောအရာတို့၌။ ဝါ၊ ကား။ ဒ္ဒေ၊ နှစ်ခုကုန်သော။ဟဒယာ၊ စိတ်နှလုံးတို့သည်။ အဿ၊ အား။ သန္ဓိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒေါဟဠော၊ ချင်မှတ်ခြင်းရှိသော။ ပုရိသော၊ယောကျ်ား။ ဒေါဟဠိနီ၊သော။ ဣတ္ထီ၊မ်ိုး၊မ'။ ။ စားချင်သည်ကို ချင်မှတ်သည်၊ ချင်မှတ်ခြင်းရှိသည်။ ချင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု **ဆို**သည်။ ဝေဒေဟီမိဖုရားကြီးသည် အဇာတသက် ပဋိသန္ဓေရှိခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ လက်မောင်းသွေးကို သောက်လိုစိတ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာရာဇဝင်တွင်, မင်းခေါင်ကြီး မိဖုရား ရှင်မိ**နော**သည် မင်းရဲကျော်စွာ ပဋိသန္ဓေရှိခါ၊ တလိုင်းပြည် ဒလ-သရက်သီးနှင့် မုတ္တမမြေသင်းခဲ ပွန့်စလိုင်ရေကို စားလို, သောက်လိုသော ချင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤချင်ခြင်းမျိုးကား မရလျှင်သေတတ်သည်။ သို့အတွက် ဒေါဟဠိနီ ဆိုသည်။ ဓမ္မော မနုဇေသု မာတီနုံ။ ဒေါဟဠောနာမ ဇနိန္ဒ ဝုစ္စတိ-'စန္ဒံခေါ တုံ ဒေါဟဠာယသိ၊ သူရိယံ ဝါ အထ ဝါ.ပိ မာလုတ'ဝိဠရဇာတ်။ ။'ယသ ဒေါဟဠိနီ ဘရိယာ၊ သုဖသာ ဘက္ခိ.တုမိစ္ဆတိ' တိက-သုပ္ပတ္တဇာတ်။ ။'မယ္ဟံ ဇကော ဒေါဟဠော အတ္ထိ.တိ ဝတ္တာ, ကိ' ဒေါဟဠော ဘဒ္ဒေ.တိ ဝုတ္တော,ဗာရာ ဏသီ ရညော ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတုကာမေားမ့ိ၊ နခေါ ပန သတ္ကာ မယာ တံ လဒ္ဓုံ၊ တသ္မာ 'ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိသာမိ ဒေဝါ.တိ အာဟ' ရင်းအဋ္ဌကထာ။

ရူပ်ဇွက်ပုံ။ ။ဤ၌ သမာသ်ရုပ် အကျယ်မလုပ်ဘဲ လိုရင်း ရှုပ်ပြီးရုံသာ ဇွက်ပြမည်။ သမာသ်ရှုပ်အကျယ်ကို ဝိဂြိုဟ်အတိုင်းသိ၊ နောက်နောက်ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းမှတ်။ ။ဗာဝီသတိ-ကို၊ ဒ္ဒိ×ဝီသတိ-တည်။ ဝီသတိ ဒသေသု= ဤသုတ်ဖြင့် ဝီသတိ သဒ္ဒါကြောင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါကို ဗာ-ပြု။ (ဗာ+ဝီသတိ) နာမ်ဇဲ့၊ သိ-သက်၊ ခြေ၊ ပြီး၏။ ။ဗာရသ-ဒ္ဒိ×ဒသ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒသ-သဒ္ဒါကြောင့် ဒ္ဒိ သဒ္ဒါကို ဗာ-ပြု။ ဧကာဒိတော ဒသရ=ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ္ဒိ-ကို ရ-ပြု၊ (ဗာ+ရသ) နာမ်ဇဲ့၊ ယော-သက်-စီရင်။ ။တုရုပ်၊ ဒုရတ္တံ-ဒ္ဒိ×ရတ္တိ။ ဤသုတ်၌ တု-သဒ္ဒါဖြင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါကို ဒု-ပြု။ ကုဒိသမာသန္တ=သမာသ်ပုဒ်အဆုံး ရတ္တိ။ **သ**ဒ္ဒါ၏ အစိတ် ဣ-ကို အ-ပြု၊ နာမ်ဇဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု-စီရင်။ ။

http://www.dhammadownload.com

၃၀၁–ကောဒိတော ဒသ ရ သခ်္ဂါနေ။ ။သခ်္ဂါနေ၊သခ်္ဂါပဓာနအရာ၌။ ကောဒိတော၊ ကေ,ဒ္ဒိ,တိ-သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ ဒသ၊ ဒသ-သဒ္ဒါ၏အစိတ် ဒ-၏။ ရ၊ ရ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို ။ ဟောတိ၊၏။ ။သခ်္ဂါနေ၊ ၌။ ကောဒိတော၊ တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ ဒသဿ၊ ၏။ ဒ-ကာရသ၊ အစိတ် ဒ-၏။ ရ-ကာရာ,ဒေ သော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကောရသ၊ ကောဒသ၊ တစ်ဆယ့်တစ်ခုတို့။ ဗာရသ၊ ဒ္ဒါဒသ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ခုတို့။ သခ်္ဂါနေ,တိ-ပဒံ၊ သည်။ ကိ,မတ္ထံ၊ နည်း။ ဒ္ဒါဒသ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး**ကုန်**သော။ အာယာတနာနိ၊ အာယတနတို့။ ဤတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ,တ္ထံ၏။

ဒိ-ရတ္ထံ-ဒ္ဒိ×ရတ္ထိ၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။ ။ဒိ-ဂုဏ်-ဒ္ဒိ×ဂုဏ်။ဤသုတ်၌ တု-သဒ္ဒါဖြင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါကို ဒိ-ပြု-စီရင်။ ။ဒေါဟဠိနီ ဒ္ဒိ×ဟဠ၊ ဤသုတ်၌ တု-သဒ္ဒါကို ဒေါ-ပြု၊ (ဒေါဟဠ) ပတိဘိက္ခု,ရာဇိကာ=ဤနီ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒေါ+ဟဠ+-ိနီ) ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ဲ့–စီရင်။

၃ ၀ ၁-စတု-ပ္ပဒ,ဝိဒိသုတ်။ ။ကေ,ဒ္ဒိ,တိ သဒ္ဒါတို့မှ နောက်ဖြစ်သော ဒသ, သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ရ-ပြု။ ။ဒသ၌ ဆဋ္ဌီ သ-ကျေသည်။ ယင်းဆဋ္ဌီလည်း အန္တာပေက္ခ တည်း။ထိုကြောင့် 'ဒသဿ ဒ-ကာရဿ'ဟု ဝုတ္တိဖွင့်သည်။ ။ရ-ကား အ-ဝိဘတ္တိက နိဒ္ဒေသ။ ဝါ၊ လောပ၌ တတြာ,ကာရော သုတ်အရာ။ ။အာဒိ-အရ၊ အာဒိဝန်ကို ဒ္ဒိ,တိ,သခ်္ဂါတို့ကိုယူ။ တိ-အရ ထေရသ-ကိုတု**တ်**။ ။ဒသ ရ-ဟု သာမန်ဆိုအပ် လျက်၊ ဘယ်အတွက် ဒ-ကိုသာ ရ-ပြုရသနည်း။ သ-ကိုလည်း ရ-ပြုသင့်သည်မဟု**တ်** ပါလော-ဟူမူ။ ။ဒ-ကို ရ-ပြုမှ ရှုပ်ပြီးသည်။ ရှုပ်ပြီးဖို့ရာ သု**တ်**ကို ဆိုရသော ကြောင့်၊ သ-ကို ရ-မပြုရ၊ 'ပယောဂ သိဒ္ဓိယာ သုတ္တော,ပဒေသော' ဟူလို။ ။ တစ်နည်း၊ ကောဒသ-စသည်စယ်၊ ကေ-စသော နိမိတ်နှင့် နီးကပ်သောကြောင့် ဒ-ကိုသာ ရ-ပြုရသည်။ သ-ကို မပြုရ။

''ရာ,ဒေသော ဝဏ္ဏ-မတ္တတ္တာ၊ ဝဏ္ဏ-မတ္တ,ပ္ပသင်္ဂီ။
သိယာ ဒသဿ ဒသော,ဝ၊ နိမိတ္တာ-သန္န,ဘာဝတော။'' ရ

ရာ,ဒေသဿ၊ ရ-ပြု၏။ ဝဏ္ဏ-မတ္တတ္တာ၊ ပုဒ်-မဟုတ်, အစိတ် ဝဏ္ဏ အပြုမျှ ဖြစ် သောကြောင့်။ ဝဏ္ဏ,မတ္တ,ပ္ပသင်္ဂီ၊ ဒ,သ, တစ်ခုခုကို ရ-ပြုရမည်လားဟု တွေး တော ဒ္ဒိဟ, ပသင်္ဂီသည်။ သိယာ၊၏။ အပ်၊ ထိုသို့ပင် လျှင်းပါးဖွယ်ရှိသော်လည်း။ နိမိတ္တာ,သန္န-ဘာဝတော၊ ကော×ဒသ စသည်ဝယ် ကေ စသော ရှေ-နိမိတ်နှင့် နီးကပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒသော,ဝ၊ ဒ-၏သာလျှင်။ ရာ,ဒေသော၊ ရ-ပြုသည်။ ဘဝတိ၊ ၏။

အနုဝတ္တန သခ်္ဂါ-သဒ္ဒါအစဉ်ပါသောကြောင့် ကောဒိတော ဒသ လောက် တင်ဆိုက ပြီးလော့ကလျက်၊ သခ်္ဂါနေ သဒ္ဒါကို ထပ်၍ဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၃၀၂-အဋ္ဌာ.ဒိတော စ။ ။သခ်ၨာနေ၊ ဌ်။ အဋ္ဌာ.ဒိတော စ! အဋ္ဌ, သတ္တ, သဒ္ဒါတို့မှလည်း။ ပရဿ၊ သော။ ဒသဿ၊ ဒသ-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် ဒ-၏။ ရ၊ ရ-ပြု သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သခ်ၨာနေ၊ အဋ္ဌ-ဣစ္ဆေ၀.မာဒိတော၊ တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ ဒသဿ၊ ၏။ ဒ-ကာရဿ၊ ၏။ ရ-ကာရော.ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဋ္ဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုတို့။ အဋ္ဌာ.ဒိတောတိ.ပဒံ၊သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊နည်း။ ပဋ္ဌဒသ၊

ထိုသဒ္ဒါလွန်ဖြင့် ကောဒသ-စသော သခ်ၨာ ပဓာနဌ်သာ ရ-ပြုရလည်း။ သခ်ၨေယျ.ပ္ပဓာနဌ် ရ-မပြုရဟူသော အနုက်လွန်ကိုပြသည်။

သခ်ၨာဘေဒ။ ။သခ်ၨာသည် သခ်ၨာပဓာန,သခ်ၨေယျ.ပ္ပဓာန နှစ်မျိုးတည်း။ တစ်ခု,နှစ်ခု=ဆယ်ခု-စသည် ရေဘွက်ရုံမျှဖြစ်သော သခ်ၨာကို။ သို့မဟုတ် အရေ အတွက် အစိတ်သခ်ၨာ ပြဋ္ဌာန်းသောသခ်ၨာကို သခ်ၨာပဓာန။ သခ်ၨာ၀ါစကလည်း ဟူ၏။ 'ယတ္ထိ စတု.ပ္ပဒေါ၊ မဟိ'သော ဒုဝိသာဏော'စသည်၊ ဆင်မှာ ခြေလေး ချေါင်း၊ ကျဲမှာချိုနှစ်ချောင်း၊ လူ၀ါးယောက်၊ ဘုံသုံးဆယ့်တစ် **ဆိုသလိုမှတ်**။ 'စတု.ပ္ပဒေါ အဟံ သမ္မ၊တ္ဝ.မ္မိ သမ္မ စတုးပ္ပဒေါ။ ဟေ သမ္မနိ ၀တ္ထဃ်ု၊ကိန္ဒု ဘီတော ပလာ ယသိ' ဒုက-သ္ဟကရဇာတ်။ သခ်ၨာပဓာန-ပုံစံ။ ။အပေါင်းဒြပ် ပြဋ္ဌာန်း သည်ကို သခ်ၨေယျ.ပ္ပဓာန။ သခ်ၨေယျ ၀ါစကလည်း-ဟူ၏။ စတု.ပ္ပဒေါ ဟတ္ထီ၊ ဒု-ဝိသာဏော မဟိ'**သော**'စသည်။ ခြေလေးချောင်းရှိသော ဆင်၊ ချိုနှစ်ချောင်း ရှိသော ကျဲ၊ တစ်ဆယ့်တစ်ရပ်သော ဘုံ၊ နှစ်ကျိပ်သောရဟန်း **ဆိုသလိုမှတ်**။'တာသု သတ္တသတာ ဘာရိယာ၊ သု-သညာ တနု မဏ္ဍိမာ'ပုံစံ။ ။တစ်နည်း၊ သခ်ၨာပဓာန. သခ်ၨေယျ.ပဓာန, ဥဘယပဓာန-သုံးမျိုးတည်း။ (၃၀၉) သုတ်ဌ် ထင်ရှားလတ္တံ့။

ဆောင်ပုဒ်-"**တစ်,နှစ်,သုံး-စ၊ ရေတွက်မျှ၊ မှတ်ကြ သခ်ၨာ ပဓာန။**
နှစ်ပါး, သုံးပါး၊ ဒြပ်မျှား၊ ရင်ခြားသခ်ၨေယျ ပဓာန။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ကောရသ-ဧကော, **စ**×ဒသ, **စ** (၃၂၉) ဒွန်သမာသ် လုပ်မြဲ။ ဧက+ဒသ-ပကတိပြု။ ကောဒိတော ဒသရ=ဤသုတ်ဖြင့် ဧက-သဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ် သော ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ရ-ပြု။ (ဧက+ရသ) ဒ္ဒေ ကဋ္ဌာနံ.မာကာရော ၀ါ သုတ်ဖြင့် ဧက-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် အ-ကို အာ-ပြု။ (ဧက+ရသ) နာမ်ခဲ့၊ ယော-သက်။ ပဋ္ဌာ ဒီန.မကာရော-စီရင်။ ။၀ါ၊ ရှုပ်။ ကောဒသ၊ နည်းတူ။ ၀ါ-မြစ်၍ ဒ-ကို ရ-မပြုရ၊ ဗာရသ ဒ္ဒေ,×ဒတ,**စ**(၃၀၀)သုတ်**ကအတိုင်**းတွက်။ ။၀ါ-ရှုပ်၊ ဒ္ဒါဒသ။ ရှေးနည်းမှီတွက်။ ။ကိ'ရှုပ်၊ ဒ္ဒါဒသ.ယတနာနိ အတိုင်းတည်း။ ကော'ဒိတော ဒသရ=ဤသုတ်ဖြင့် ဧက-သဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ရ-ပြုသင့် ပြောသော်လည်း၊ သခ်ၨာပဓာန မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ ပြီး၏။

၃၀၂-ဒ္ဌိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အဋ္ဌ, ဃတ္ထ, ပန္ဒ-သဒ္ဒါတို့မှ နောက်ဖြစ်သော ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ယူ-ကို ရ-ပြု။ ။**စ**-သဒ္ဒါ အနုကမ္ပနတ္ထ။ ဒသ, ရ-သဒ္ဒါကိုင်သည်။ ဤသုတ်ကို မဆိုသော်လည်း၊ ကောဒိတော ဒသရ = ဤသုတ်ဖြင့် ပြီးသင့်

http://www.dhammadownload.com

တစ်ဆယ့်ငါးခုတို့။ သောဠသ၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတို့။ ဣတိ အာဒီသု၊ တိုဋ္ဌ။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။ သခ်္ခာနေ.တိပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ အဋ္ဌဒသိကော၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုရှိသော အရာ။ ဣတိ အာဒီသု၊ တိုဋ္ဌ။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

လျက် ဘယ်အတ္ထက်ဆိုပြန်သနည်း-ဟူမူ။ ။ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်ဖြင့် ကောသေ, ဗာရသ, တေရသ,တို့ဋ္ဌသာ ပြုစီရင်သည်ဟု မှတ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ စုဒ္ဓသ, ပဏ္ဍဒသ, သောဠသ-ဟူသော ပုံစံတို့ဋ္ဌ မပြုရဟူသောအနက်ကို သိစေခြင်းငှာလည်းကောင်း ဆိုပြန်သည်-နိ။ ရှု၊ အလို၊ စုဒ္ဓသ-ဋ္ဌ ရ-မပြုရဟု သိစေလိုရ်ဆိုသည်ဟူ၏။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် အဋ္ဌာရသမှ အထက် ယူစရာ ဒသ-သဒ္ဒါ မရှိသောကြောင့် သတ္တရသ-သခ်္ခာကို ပြန်ယူ။ ။'ဣဒ အာဒိ သဒ္ဒေန ဥပရိ ဂဟေတဗ္ဗာ.ဘာ၀ါ ဟေဋ္ဌာ သတ္တ ရသ.မေ၀ သင်္ဂဏှာတိ'ဗျာချာန်။ ။ရှု-နာ တို့အလို အောက် ပန္နရသ, သတ္တရသ-သခ်္ခာတို့ကို ယူလေ-ဟူ၏။ ။**သောဠသမှာ-'လ ဒရာနံ' သုတ်**၏ နိစ္စဝိဓိဖြစ်၍ မယူရ။ စုဒ္ဓသမှာလည်း သူ့ကိုမယူစေလိုရ်၍ ဤသုတ်ကိုဆိုရသည်အတွက် ချန်ထား ရသည်-ဟူလို။ ။'တ္ထေ အာဒိ-သဒ္ဒေန ဥပရိ ဒသ သဒ္ဒါ.ဘာ၀ါ ဟေဋ္ဌာ ဒသ သဒ္ဒ.မေ၀ သင်္ဂဏှာတိ'ရှု-ဦ။ ။'ဇ္ဇာ.ဒိ-သဒ္ဒေန ဥပရိ ဂဟေတဗ္ဗာ.ဘာ၀တော ဟေဋ္ဌိမံ ပန္နရသ သခ်္ခ ဂဏှာ.တိ'နာ။ ။နိ-ကား၊ ပန္နရသဋ္ဌ တေသုဝုဒ္ဓိဖြင့် ဒ-ကို ရ-ပြုရမည်ဆို၏။ ဆရာတို့ကား၊ ပဏ္ဍ ဒသဋ္ဌ ဒ-**ကို** ရ-မပြုရဟု ဆို၏။ ကစ္စည်းဝုတ္တိဋ္ဌ လည်း၊ ပဏ္ဍ ဒသ-ကို ကိ-ထုတ်သည်ပင်။ သို့ရာတွင် ဤသုတ်က ဝိကပ္ပ ဝိဓိဖြစ်၍၊ ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ-**ကို** ရ-ပြု၊ ဇီသတိ ဒသေသုဋ္ဌ တု-ဖြင့် ပဏ္ဍ-ကို ပန္ဒ-ပြု၍၊ ပန္ဒ်ရသ (ပဏ္ဍရသ) ပဏ္ဍဒသ-ဟု ဒွိရူပ်ဖြစ်သင့်ရကား၊ ကောက်ကွေ့လိမ်ရှုပ်အောင် ရှုပ်လုပ်၍ မပြီးနိုင်ရာမှ, တေ သုဝုဒ္ဓိသုတ်နှင့်စီရင်ကြရ၍ နိ-ဝါဒ,မကောင်း။ ။ရှု-ဋ္ဌကား 'အဋ္ဌာ.ဒိတောတိ ကိ.မတ္ထံ၊ စုဒ္ဓသ' ကိ-ထုတ်၏။ သို့အတွက် ကစ္စည်း ဝုတ္တိဋ္ဌ လည်း စုဒ္ဓသ တစ်ခုသာထုတ်သင့်၏။ သောဠသကို မလိုတော့ပါ။ ဥာဏရာကား ဓမ္မတာအတိုင်းစိစစ်ခြင်းမရှိ! ဝုတ္တိရှိတိုင်းပင် ဖွင့်တော်မူ၏။ ဂါတို့လည်း ကစ္စည်း ဝုတ္တိကို ပြောင်းလဲလိုက ရှေ့တိုဂုံဘုရားကို ဖြိုဖျက်သလောက် အရေးယူကာ စွပ်စွဲကြမည်ကို ကြောက်လျှ၍ သဘောမတူသော်လည်း သူ့အရှိပင် ရှုပ်တွက် ပြုရတော့မည်။

ဆောင်ပုဒ်-"**စုဒ္ဓသ်ကိုမြစ်၊ ကြားသုံးလစ်၊ ပယ်ပစ်-သောဠသ်ကို။**
အောက်-ပန္နရ၊ သတ္တရ၊ ယူကြစေလို့, အာဒိကို။
အဋ္ဌာ-ဒိသုတ်၊ ယင်းသရုပ်၊ တွင်းဝုပ်ဖော်ပြ-သိစေလို့။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။အဋ္ဌာရသ-အဋ္ဌ စ×ဒသ စ။ (၃၂၉) ဒွန်လုပ်မြဲ၊ အဋ္ဌ=ဒသတည်။ အဋ္ဌာဒိတော စ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အဋ္ဌ-သဒ္ဒါမှနောက်ဖြစ်သော ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ရ-ပြု၊ (အဋ္ဌ+ရသ)။ ဒ္ဝေကဋ္ဌာန.မာ.ကာရော ၀ ါ,ဤသုတ်ဖြင့် အဋ္ဌ-သဒ္ဒါ၏**အစိတ်**

http://www.dhammadownload.com

၃၈၃-ဒ္ဒေ.က.ဌာန.မာကာရော ဝါ။ ။သခ်ၦာနေ၊ ၌။ ဒ္ဒေ.က.ဌာနံ၊ ဒ္ဒိ,ကေ, အဌ.သဒ္ဒါတို့၏။ အန္တော၊ အစိတ်သရသည်။ **အာ**ကာရော၊ **အာ**-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သခ်ၦာနေ၊ ၌။ ဒ္ဒိ-ဧက.အဌ ဣစ္ဆေ-တေသံ၊ တို့၏။ အန္တော၊ သည်။ အာကာရော သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒ္ဒါဒသ၊ တို့။ ဧကာဒသ၊ တို့။ အဌာရသ၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုတို့။ သခ်ၦာနေ.တိပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဒ္ဒိ-ဒဏ္ဍော၊ ဘုတ်နှစ်ချောင်းရှိသည်။ ဧက ဒဏ္ဍော။ ဘုတ်တစ်ချောင်းရှိသည်။ ဧကစ္ဆန္နော၊ အမိုးတဘက်ရှိသောကျောင်း။ **အ**ဌထမ္ဘော၊ တိုင်ရှစ်လုံးရှိသောကျောင်း။ ဣတိ **အာ**ဒီသု၊ တို့၌၊ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

အ-ကို **အာ**-ပြု။ (အဌာ+ရသ) နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်၊ ပဗ္ဗာဒီန.မာကာရော=စီရင်။ ။ **ဝ**ါ-ရှုပ်။ **အ**ဌာရသ။ ရှေးနည်းတူ။ ဝါ-မြစ်၍ ဒ-ကို ရ-မပြုရ။ ။ပ-ကိ ရှုပ်။ ပဗ္ဗ ဒသ-ပဗ္ဗ **စ**×ဒသ **စ**။ သောဌ္ဌသ-ဆ **စ**×ဒသ **စ**။ ဒ္ဌန်လုပ်မြဲ။ ပဗ္ဗ+ဒသ။ ဆ+ဒသ-ပကတိရှုပ်။ ရှေးနည်းမှီတွက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ရ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း သဌ-သဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ဒသ-သဒ္ဒါ မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဒု-ကိ ရှုပ်၊ **အ**ဌဒသိကောကို **အ**ဌ+ဒသိကော **အ**တိုင်းတည်။ **အ**ဌာဒ်တော **စ**၊ ဤသုတ်ဖြင့် **အ**ဌ-သဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ဒသ-**သ**ဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ရ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း သခ်ၦာပဓာနမဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ ။(သခ်ၦေယျ ပဓာနတည်း။ ရှုပ်ပြီးလွယ်ရန် **အ**ကျဉ်းတွက်သည်။ နိဿယတို့၌ **အ**ဌာ **စ**×ဒသ **စ** **အ**ဌာဒသ။ **အ**ဌာဒသေ×နိယုတ္တော **အ**ဌာဒသ်ကော-ဟု ဒ္ဌန်တစ်ရှုပ်၊ နိယုတ္တ တဒ္ဓိတ်တစ်ရှုပ်၊ နှစ်ရှုပ်လုပ်ကြ၏)။

၃၈၃-တီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဒ္ဒိ,ကေ,**အ**ဌ-သဒ္ဒါတို့၏ **အ**စိတ် **အ**-ကို **အာ**-ပြု။ ဝါသဒ္ဒါ **အ**နုကမုန။ သဆသ ဝါ သုတ်မှ **အ**စဉ်လိုက်သည့် ဝါ-သဒ္ဒါ**ကို** **အ**ထက်သို့ မလိုက်စေရန် ဆဲ့ဝင်သည်။ ။တစ်နည်း၊ ဝ ဝတ္ထိတ **ဝ**ိဘာသ.တ္ထ၊ ဒ္ဒိ,ကေ,**အ**ဌ-သဒ္ဒါတို့၏ **အ**စိတ်ကို **အ**မြဲ **အာ**-ပြု (နိစ္စဝိဓိ)။ ဝိသ **အ**စ-နဝတိတိုင်အောင် သော သဒ္ဒါတို့ကြောင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါ၏**အ**စိတ်ကို **အ**ချို့ **အာ**-ပြု (**အ**နိစ္စဝိဓိ) ကေဝိသ, တေ ဝိသ စသော တစ်ပါးသဒ္ဒါတို့၏ **အ**စိတ်၌ **အာ**-ပြု မရှိ (**အ**သန္တဝိဓိ)။ ဤဝိဓိ သုံးပါးကို ပိုင်းခြားသည်။

"ဒ္ဒ.က.ဌာနံ ဒသေနိစ္စံ၊ ဒ္ဒိဿာ.နဝုတိယာ နဝါ။
ဣတရေသ.မသန္တ.ဥ၊ **အတ္ထံ ဒီပေတိ ဝါ သုတိ။"**

ဒသေ၊ ဒသ-သဒ္ဒါကြောင့်။ ဒ္ဒေ.က.ဌာနံ၊ ဒ္ဒိ, ဧက, **အ**ဌ-**သ**ဒ္ဒါတို့၏။ နိစ္စံ၊ မြဲ။ **အာ**တ္တံ၊ **အာ**-**အ**ဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ **အာ**နဝုတိယာ၊ ဝိသတိ **အ**စ-နဝုတိ တိုင်အောင်သော သဒ္ဒါတို့ကြောင့်။ ဒ္ဒိဿ၊ ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါ၏**အ**စိတ်။ နဝါ၊ ချို့။ **အာ**တ္တံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဣတရေသံ၊ တစ်ပါးသဒ္ဒါတို့၏ **အ**စိတ်တို့၏။ **အ**သန္တံ၊ မရှိသော**အာ**.တ္တံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝါသုတိ၊ ဝါ-သဒ္ဒါသည်။ **ဒီ**ပေ**တိ**၊ ပြ၏။

http://www.dhammadownload.com

၃၈၄–စတု.ဌေ့ဟိ ထ ဌ၁။ ။သခ်္ပါ ပူရဏော၊ သခ်္ပါတို့၏ ပြည့်ကြောင့်: အနက်၌။ စတု.ဌေ့ဟိ၊ စတု,ဆ-သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ထ,ဌ၁၊ ထ-ပစ္စည်း ဌ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။သခ်္ပါ ပူရဏ.ထော၊ ၌။ စတု.ဌ ဌေ့ တေဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ထ,ဌ ဌေ့တေပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ စတုထော၊ လေးခုတို့၏ပြည့်ကြောင်း။

ဆောင်ပုဒ်-"ဒ္ဒေ.က.ဌာန၊ အစိတ်-အ၊ နိစ္စ အာ-ပြုရန်။
ဝိသံ.စအုံး၊ နဝု-ဆုံး၊ ပြုတုံး ဝိကပ်ကြုံ။
ကြင်းကျန်သမျှ၊ အ-သန္တ၊ ဒ္ဒေ.ကဌာန ဝိသယံ။
နက်.ဝ ဝတ္ထု၊ ဝါသုတိ၊ ဝိဓိ သုံးရပ်, ပိုင်းခြားဟန်။"

ဝစနတ္ထ။ ။'ဒ္ဒေ စ, ဒသ စ-ဒ္ဒါဒသ။ ဒ္ဒီဟိ ဝါ အဓိကာ ဒသ-ဒ္ဒါဒသ'။ ဒ္ဒီဟိ၊ နှစ်ခုတို့ဖြင့်။ အဓိကာ၊ လွန်ကုန်သော။ ဒသ၊ ဆယ်ခုတို့တည်း-ပေး။ ။'ဧကော စ ဒသ စ-ဧကာ ဒသ၊ ဧကေန ဝါ အဓိကာ ဒသ-ဧကာဒသ။ အဌ'စ ဒသ စ-အဌ ဒသ၊ အဌဟိ ဝါ အဓိကာ ဒသ-အဌာရသ'။ ।ရှေကား: ဒ္ဒန်။ နောက်ကား: တပ္ပုရိသ်။ ဒ္ဒေ ဒဏ္ဍာ-ဒ္ဒိ-ဒဏ္ဍံ ဒ္ဒိ-ဒဏ္ဍံ အဿ အတ္ထိ.တိ-ဒ္ဒိ-ဒဏ္ဍာ။ ဧကော ဒဏ္ဍော-ဧက-ဒဏ္ဍံ၊ ဧက-ဒဏ္ဍံ အဿ အတ္ထိ.တိ ဧက ဒဏ္ဍော။ (ဒန္ဓ.ဗ-ပထမကွာရှင့် ဒ္ဒိ-ဒန္ဓော-ဧက ဒန္ဓော-ဟူ၍လည်း အချို့ရှိ၏။ သီဟိုဠ်မှမှာလည်း ဒန္ဓ.ဗနှင့် ဒန္ဓ-ဟူ၍ပင်ရှိ၏။ 'အစ္ဓယ်နှစ်ချောင်း၊ အစ္ဓယ်တစ်ချောင်းရှိသူ'ဟု-ပေး)။ ဧကော ဆန္ဒော-ဧက.စ္ဆန္ဒံ. ယော.စ္ဆန္ဒံ တသ္မိ ဝိဇ္ဇတိ.တိ-ဧက.စ္ဆန္ဒော, ဝိဟာရော။ အဌ ထမ္ဘာ-အဌ-ထမ္ဘံ၊ အဌ ထမ္ဘာနိ ဧတ္ထ သန္တိ.တိ အဌ-ထမ္ဘော, ဝိဟာရော။ ။'ဧက ထမ္ဘံ ဝိမာနံ'စသည်ကိုလည်း ထုတ်။ 'တတ္ထပိ ဘဝနံ မယ္ဟံ၊ သတ ဘူမိ သမုဂ္ဂတံ။ ကူဋ္ဌာ, ဂါရ ဝရူပေတံ၊ ဧက-ထမ္ဘံ မနောရမံ' ဧက ထမ္ဘေတ္ထရ ဂါထာ။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဒ္ဒါဒသ-ဒ္ဒေ စ×ဒသစ။(၃၂၉)ဒ္ဒန်လုပ်မြဲ။ ဒ္ဒိ+ဒသ-ပကတိပြု။ ဒ္ဒေ ကဌာန.မာကာရောဂါ, ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် ဌ-ကို အာ-ပြု။ (ဒ္ဒါ+ဒသ)နာမ်ခဲ့။ ယောသက်၊ ပဠာဒီန.မာကာရော-စီရင်။ ။ဧကော ဒသ-ဧကော စ×ဒသ စ၊ နည်းတူ။ (ဧက+ဒသ) ပကတိရှုပ်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဧက-သဒ္ဒါ၏ အ-ကို အာ-ပြု စီရင်။ ။အဌ'ဌာရသ-အဌ စ×ဒသ စ၊ နည်းတူ။ အဌ+ဒသ-ပကတိ ရှုပ်။ ဤသုတ်ဖြင့် အဌ-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် အ-ကို အာ-ပြု။ ဧကာဒိတော ဒသရ= ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ရ-ပြု။ (အဌ+ရသ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ကိ ရှုပ်. ဒ္ဒိ-ဒဏ္ဍောကို ဒ္ဒိ×ဒဏ္ဍောပင်တည်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါ၏အစိတ် ဌ-ကို အာ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ သခ်္ပါဝပဓာန မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ၊ ပြီး၏။ ။ဧက ဒဏ္ဍော-စသည် နည်းတူ။ သခ်္ပါဝပဓာန မဟုတ်။ သခ်ျေယျပဓာနတည်း။

၃၈၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စတု, ဆ,နောင်၊ အစဉ်အတိုင်း ထ,ဌ-ပစ္စည်းသက်။ ।သခ်္ပါ:ပူရဏော မော,သုတ်မှ မဏ္ဍူက ကဲတိကနည်းအားဖြင့် ပူရဏ-သဒ္ဒါ

http://www.dhammadownload.com

၃ ဂ၅-ဒ္ဒိ-တီဟိ တီယော၊ ။သခ်ၫာ ပူရဏော၊ ၌။ ဒ္ဒိ-တီဟိ ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါ,တိ-သဒ္ဒါ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တီယော၊ (ဒီဃ-နှင့်) တီယ-ပစ္စည်းသည် ဟောတိ၊ ၏။ ။ သခ်ၫာပူရဏ.တ္ထော၊ ၌။ ဒ္ဒိ-တိ ဣစ္စေထေဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တီယ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒုတီယော၊ နှစ်ခုတို့၏ပြည့်ကြောင်း။ တတီယော၊ သုံးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း။

လိုက်သည်။ ။'**စ**တုဏ္ဏံပူရဏောာ-စတုတ္ထော၊ ဆန္ဒံ ပူရဏောာ-ဆဒ္ဒေါ' ပူရဏ တဒ္ဓိတ် လုင်။ ။'ဣတိ ဟေတံ ဝိဇ္ဇာနာမ၊ စတုတ္ထော သော **ပရာ**ဘဝေါ' သုတ္တနိ**ပါတ်-ပရာ**ဘဝသုတိ။ ။*'စတု ဆမှာ၊ **နော**ဂ်**ခရာ**၊ ဆောင်ပါ ဒ္ဒေဘော်မြ'။ ။*ရှုပ်။ စတုတ္ထော-စတုဏ္ဏံ×ပူရဏောာ။ စတုစ္ဆေဟိ ထ, ဌ, ဏ, ဤသုတ်ဖြင့် ပူရဏအနက်၌ ထ-ပစ္စည်းသက် (စဘုဏ္ဏံ×ထ×ပူရဏောာ) တေသံ=နံ, သိ-ဝိဘတ် ပူရဏပုဒ်တို့ကို ချေ၊ (စတု+ထ) ဝဂ္ဂ ဃောသာ=ထ-ကို အသဒ္ဒိသ ဒ္ဒေဘော် တ္ထ-ပြု(စတုတ္ထ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ဆဒ္ဒေါ-ဆန္ဒံ×ပူရဏောာ။နည်းတူ၊ ဌ-ကို အာသဒ္ဒိသ ဒ္ဒေဘော×ဌ-ပြု။

၃ ဂ၅-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။['ဒ္ဒေ တီယော'။ ။'တြေ၊ တိ စ' ကာတန္တ၊ ၂-၆-၁၇။ ။တီယော-ဟု ဒီဃနှင့် လိုသည်။ ။ဆန်း, လက်'ာ' သဒ္ဒါ အစီအရင်မှာ သက္ကတကျမ်းသာ မူလရင်းတည်း။ သက္ကတကျမ်း၌ ဒီဃနှင့် တီယ-ပစ္စည်း**ဆို**သည်။ ('ဒ္ဒိ တီဟိ တီယော 'တြေ **တိ** စ' **အာ**သုမ္ဘာ**ခ**)။ ။'**သ**ခ်ၫေ**ယ္ယ ဝိ**သေသာ.ဝခ**ာ**ရဏော ဒ္ဒိတော တီယော' သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ]။ ပါဠိတော်၌လည်း 'တဏ္ဍာ ဒုတိ**ယာ** ပုရိသဿ ဟောတိ'ဟု ဣန္ဒဝဇီရ ပါဒရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဒီဃနှင့် ရေးတတ်ရမည်။ 'ဂ**ရ**ုမ**ဏ္ဍ**ဂေါ ဇ-ကာ**ရော**၊ စတုတ္ထကော ဒုတိ**ယ**ကော) စပလာ'ဟူသော ဝုတ္တော ဒယ၌ ဆန္ဒာ နုရက္ခဏ ကြောင့် ဣ-ရဿ ထင်မှ**တ်**ရေး ဖတ်ကြသည်။ကူးရင်းမူ၌ပင် (သက္ကတ-ဝုတ္တ ရတနာကရ, ဆန်းကျမ်းကိုဆိုသည်)။ ဤ ဒီဃနှင့် ရှိသည်။ ။ဤကား ငါတို့၏ကျေးဇူးရှင် ရှေကျင် သာသနာပိုင် မဟာ**ဝ**ိသုဒ္ဓါ**ရာ**မ **ဆရာ**တော်ဘုရား**ကြီ**း **အ**ဆုံး**အ**ဖြတ်တည်း။

တစ်နည်း။ ။ဒုတိယ-ဒုတီယ-ဟု ပါဠိနှစ်ထေ**ရ**ရှိ**ရာ** သက္ကတ၌ ဒုတိယ-ဟု ဒီဃနှင့်**သာ** တညီတည္ဆ**တ်**တည်းရှိ**ကြ**၏။ ။**မာ**ဂ**ဓ**-၌**ကာ**း **အ**ချို့**စာ**၌ ဒုတိယ-ဟု ဣ**ကာ**ရ**ဆ**ွ ရဿနှင့်ရှိ**ကြ**၏။ သို့**သော**်**လ**ည်း 'သ**ဒ္ဒ**ါ ဒုတီ**ယာ** ပုရိ**ဿ**ဿ ဟောတိ' ဟူ**သော** ဒေ**ဝ**တာ **သ**ံ**ယ**ုတ်။ ။**ဧ**ဝံ ဒုတီ**ယေ**နေ **ဿ**ဟာ **မ** **မ**ဿ' **ခ**ဂ္ဂ**ဝ**ိ**သာ**ဏ**သ**ုတ် ဣ**ဆ**ဒ္ဓ**ဝ**ံ**ဿ** ဂ ါ**ထာ**အ**ရာ**။ ။'**နမေ** ဒုတီ**ယော** ဣ**ခ** **မ**ဏ္ဍ**ကော** **သ**ိ**ယာ**'**အ**သီ**တ**ိ**နိ**ပါ**တ်** **ဝ**ံ**ဿ**ဒ ဂ ါ**ထာ**အ**ရာ**တို့၌ ဤ-**ကာ**ရ**ဆ**ွ**နှ**င့် **လာ**ခြင်း။ ။'**တ**ံ ဒုတီ**ယာ** **ဘ**ိ**သေ**စ**နံ' ဟူ**သော** ဇ**နက**ဇာတ်၌ 'ဒုတ**ိ**ယာ'ဟု ရ**ဿ**နှင့်**ယ**ူ**လျ**ှင် **သ**-ဂ**ိ**ုဏ်းဖြစ်**မ**ည်**ကြော**င့် ဒီ**ဃ**နှင့်**သာ** ရှိ**သ**င့်ခြင်း**တ**ို့ကို**ထော**က်၍'ဒုတ**ိ**ယ'ဟု ဤ**ကာ**ရ**ဆ**ွ ဒီ**ဃ**နှင့်**သာ** ရှိ**စေ** **ရ**မည်။ **အ**ကယ်၍ရ**ဿ**ဖြစ်**ခ**ဲ့**လျ**ှင်'**နေ**.ဌ**ဏ**ွ**ရ**ေ**သ**ု ပါ**ဒ**ေ**သ**ု၊ **သ**-**နာ** ဒီ**မ**ှာ **ယ**ော**ဏ**ွ**ဝ**ါ

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထု'ဟူသော ဥပဒေယူင်းကွက် ဆန်းဂိုဏ်းပျက်ရာ၏။ သို့အတူက် ဒီဃနှင့်သာ ရှိရမည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်ယူလေ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုမ ဆရာတော်ဘုရားကြီး လည်း ဒီဃနှင့်ပင် ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။

ပဋမ+ပဌမ-ဟု ပါဠိနှစ်တွေ့ ရှိရာမှာလည်း။ ။'ပဌ-စရာ အ-မိမာ။ ။ ပဌတိ စရတိ သမ္မာ အမ ဣမာ ဟောန္တိ ယထာဣဒံ၊ ပဌိယတိ ဥစ္စာရီယတိ ဥတ္တမ ဘာဝေနာ-တိ-ပဌမံ'ဟူသော ဣဒါဒိဝုတ္တိ မောဂ္ဂလ္လာန်ဆရာ အလိုအားဖြင့် မုဒ္ဓဇ ဌ-နှင့် ပဌမ-ဟု ရှိသင့်၏။ သို့သော်လည်း။ ။'အပ္ပစ္စယ ပထာ-ဒေသေ ပထမော' ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိ။ ။'ပုထ ဣစ္စေတသာ ပါဠိ ပဒီကသာ ပုထုထောဣစ္စေတ အာဒေ သာ ဟောန္တိ၊ ပထဝီ, ပထမော၊ ပထဝီ ဝါ'ဟူသော သဒ္ဒနီတိ။ ။ပထာ-ဒေသ တော အမ-ပ္ပစ္စယော ပထမော-တီ ရူပ်၊ ရူပသိဒ္ဓိ,သဒ္ဒနီတိ၊ ယဏ္ဍ ဒန္ဓ-ဒုတိယက္ခ ရေနေ၀၊ နအည-ကွရေဟိ'ဟူသော ဝိဗောဓက ဗျာကရဏ်း၊ ။ဤသို့ ပြဆိုအပ် ကုန်သော ကစ္စည်းကျမ်း၏အခြံအရံ ဖြစ်ကုန်သော ကျမ်းဂန်တို့၌ ဒန္ဓ-ဒုတိယ ကွရာ တ-နှင့်သာ ရှိကြသဖြင့် ကျမ်းဂန်ရင်းဖြစ်သော ကစ္စည်းကျမ်းမှာလည်း ဒန္ဓ ဒုတိယက္ခရာနှင့်သာ ရှိရမည်။ ။အချို့ကစ္စည်းကျမ်း ပေစာ, ဘုတ်အုပ် တို့၌ မုဒ္ဓ ဒုတိယက္ခရာ ဌ-နှင့်ရှိကြ၏။သို့သော်လည်း ပထဝီ၌ ထိုသို့သော မာဂဓ, သက္ကတ ကျမ်းတို့မှာပင် ဒန္ဓ အက္ခရာနှင့်သာ တညီတညွတ်တည်း ရှိကြ၍၊ ထို ပထဝီ-ပုဒ်၌ရှိသော ထ-နှင့်အလားတူ ပထမော-၌လည်း ဒန္ဓ ထ-အက္ခရာနှင့်ပင် ရှိသင့်၏။ သို့အတူက် ပထမ၌ ဒန္ဓ အက္ခရာ ထ-နှင့်သာ ရေးသားဖတ်ရှုတ်ရမည်။ မောဂ္ဂလ္လာန်ဠိကား 'ထသ ဌတ္ထ ပဌဝီ' ဟူ၍လည်း မုဒ္ဓ နှင့် ဆိုသေး၏။ သို့သော် လည်း ပဌဝီကို ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်တို့၌ မုဒ္ဓ ဌ နှင့် အရေးအသားမရှိသလောက် ပင် နည်းပါးလှသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုနှင့်အစီအရင်တူ ပထမ-ကိုလည်း ထိုနည်းတူ ဒန္ဓ-ဒုတိယက္ခရာနှင့်သာ ရေးသား, ဖတ်ရှုတ်ရမည်။ ။ဤကား ညောင်တုန်းမြို့၊ ရွှေဟသ်ာတောရတိုက် ရှေ့ကျင်ဂိုဏ်းလုံးဆိုင်ရာ မဟာနာယက စံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်တည်း။

ငါတို့လည်း—ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ ဝါဒကိုပင် အားရနှစ်သက်စွာ သဘောတူထောက်ခံကြ၏။ အကြောင်းကား ပါဠိတော် ပိဋကတ်အရပ်ရပ်၌ ဒီဃ, ရဿ,ဂုရု,လဟု-ခြားနားသိသာလှသည့် တစ်ဆယ့်တစ်လုံးဘွဲ့ တုဋ္ဌာဘဆန်း၊ ဣန္ဒ ဝဇီရာဂါထာ ပါဒ၊တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးဘွဲ့ ဇဂတိဆန်း၊ ဣန္ဒဝံသဂါထာ ပါဒ-စသည် တို့ဖြင့် ဟောတော်မူသော အရာများစွာထင်သောကြောင့်တည်း။ ထိုဂါထာ ပါဒ စုကို ချိန်ဆနိုင်ရုံသာ အောက်ဌဖော်ပြအံ့။ ။'ယေ-အ-ဒ္ဒုတိယာ နရမန္တိ ကေကာ' နိမိဇာတ် ဣန္ဒဝံသ ပါဒ။ ။'ဒုတိယ-ဏ္ဍ အာဂမ္ဘ အဟောသိ သဒ္ဒါ'သတ္တနိပါတ်-ကုမ္ဘကာရဇာတ်-ဘုဇင်.ပ္ပယာတ ပါဒ။ ။'ကဋ္ဌ ဒုတိယာ ပတိနော စ သာပိ ယာ' တိ'သ-သမ္ဘုလာဇာတ် ဝံသဋ္ဌ ပါဒ။ ။'ကာ တေ ဒုတိယော ဣဓ မန္ဒ

http://www.dhammadownload.com

သောစနေ' အသီတိ-သုဝေဘောဇနဇာတ်-ဣန္ဒဝံသ ပါဒ။ ။'နမေ ဒုတီယော ဣဓ.မတ္ထိ ကောသိယာ' ၎င်း-ဝံသဌ ပါဒ။ ။'ဧဝံ ဒုတိယေန သဟာမမဿ' ပစ္ဆေကဗုဒ္ဓ အပဒါန်။ သုတ္တနိပါတ ဧဂ္ဂဝိသာဏသုတ်-ဣန္ဒဝံသ ပဒါ။ ။'ဣဒံ တတိယံ တဝ ဘူရိပညာ' ဟရိတ ဒါယက.တ္ထေရာ.ပဒါန်-ဣန္ဒဝဇိရာပါဒ။ ။'ကိံ သု ဒုတိယံ ပုရိသဿ ဟောတိ' ဒေဝတာသံယုတ်-ဣန္ဒ ဝဇိရာပါဒ။ ။'ပိယံ ဘဏေနာ ပိယ.န္တ တတိယံ ဝ ဂီသ သံယုတ်, သုတ္တနိပါတ-သုဘာသိတသုတ် ဝိခ္ခင်္ဂမာလာပါဒ။ 'ဣဒံ တတိယံ တဝ ဘူရိပညာ ပါဒါနိ ဝန္ဒာမိ သမန္တ စက္ခု' လောမသခ်ိ.ယ.တ္ထေရာ.ပဒါန်-ဣန္ဒဝဇိရာပါဒ။ ။'နိ.သာ တတိယာ အနုကမ္ပက.တ္ထ'တိ'သ-ပဏ္ဍရဇာတ်-၎င်းပါဒ။ ။ကေ ဟိ သစ္စံန ဒုတိယ.မတ္ထ' သုတ္တနိပါတ-စူဠ ဗျူဟသုတ် ဣန္ဒဝဇိရာပါဒ။ ။ဤကား တိယပစ္စယန္တ ဒုတိယ,တတိယပုဒ်များ၏ သဒ္ဓါအနေအထား မမှားယွင်းကြစေရန် ဒီဃ, ရဿ, ဂုရု, လဟု ထင်ရှားသည့် ဣန္ဒဝဇိရာ-စသော ဂါထာပါဒများ၌ သင်းထားဖွဲ့ချုပ် ဥပဒေ ပြုလုပ်တော်မူခဲ့သော သာမုဏ်ကို သိက ဓမ္မဖြတ်ထုံးစုတည်း။ သို့သော် အနည်းငယ် ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ အားဖြင့် ရဿ-ပြု၍ ဟောတော်မူသောအရာများလည်း ရှိပေသေး၏။ ။'တတော ဝိဝေကော ဒုဘိယော ပကာ သိတော'ဣတိဝုတ္တက ဝံသဌ ပါဒ။ ။'ဧကာကိယော အ.ဒ္ဒုတိယော ဝိဟဿံ'ပညာသ-တာလပဋ္ဌ.တ္ထေရာ.ပဒါန်-ဣန္ဒဝံသ ပါဒ။ ။'ဧတံ ဝရာနံ ဒုတိယံ ဒဒါမိ'။ ။'ဧတံ ဝရာနံ တတိယံ ဒဒါမိ'အသီတိ သုတသောမဇာတ် ဣန္ဒဝံသ ပါဒ။ ။ဤကား ဆန္ဒာနုရက္ခဏာဖြင့် ရဿ-ပြု ဟောတော်မူခြင်းတည်း။

ဤသို့–ဒီဃ, ရဿ, ထင်ရှားလှသော သမ ပါဒ ဂါထာမျိုး၌သာ ဟောတော်မူသည် မဟုတ်သေး။ ဒီဃ,ရဿ, မထင်ရှားဘဲ၊ ဆဲရာပါ လိုရာရနိုင်သော ဝိသမ ဝုတ္တိ-ဝတ္တ ဂါထာမျိုး၌ပင် ယင်း တီယ-ပစ္စယန္တ-ဒုတိယ,တတိယ သဒ္ဓါမျာ:ကို ပြောင်းလဲပြုပြင်၍ မရကောင်းသော နေရာများ၌သာ ချမထား၍ အများဆုံး ဟောတော်မူ၏။ ။'တဿ မေကာ ဒုတိ'ဟာ.သိ၊ သာလိကာ.မဏ္ဍ ဘာဏိကာ' မဟော်ဇာတ်။ ။တသ္မာ ဓက် နသောစာမိ၊ နတ္ထိ သောကော ဒုတိ'ယကာ' ပဏ္ဍက-ဃဋ္ဌဇာတ်။ ။'အာဗာခေန အာ-ပိဋ္ဌန်၊ အ-ဒုတိ'ယံ မဟာမုနိ' ဟရိတဒါယ ကာ.တ္ထေရာ.ပဒါန်။ ။'ဒုတိ'ယ.ဣ သမာပဇ္ဇိ စတုတ္ထက်' ဂေါတမီ-ထေရီအပ ဒါန်။ ။'ဘထာ သမ သမော စေ၀ ၊ အ-ဒုတိ'ယော နရာသဘော'ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေ.ရာ ဒါန်။ ။ဤကား ဒီဃနှင့် တ'ယ-ပစ္စည်းဟူသော ' ဥပဒေကို မချေဖျက်နိုင်စေရန်၊ မပြောင်းလဲ,မပြုပြင်သည့် ယ-ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်းနေရာ၊ သ,န-ရှောင်ရမည့် ဂါထာ ပါဒတို့၏ အစဂိုဏ်းနေရာများ၌ ချထားဖွဲ့ချုပ်ကာ ခိုင်မာသော ဥပဒေ ပုဒ်မကို ထုတ်ပြတော်မူခြင်းတည်း။ ။ဤမှတစ်ပါး ရဿ-နှင့် တိယ,ကြိုက်ဆရာများ ဆဲလိုရာ ရနိုင်သောအရာများလည်း အနည်းငယ် ရှိပေသေး၏။ ။'ဧကိကာယော အ-ဒုတီ(တိ)ယော.ဘိ၊ မဒ္ဒိဒေဝိ' တ.ဒ'ဗ္ဗဝိ' ဝေဿန်ဇာတ်။ 'ပိဏ္ဍပါတ.မဘိက္ခန္ဓော

http://www.dhammadownload.com

ဧကော အဒုတိ(တီ)ယော မုနီ' အနုရုဒ္ဓ.တ္ထေရ ဂါထာ။ ဣတိ ဟေ.တံ ဝိဇာနာမ၊ ဒုတီ(တိ) ယော သော ပရာဘဝေါ။ တတီ(တိ)ယံ ဘဝဝါ ဗြူဟီ၊ ကိ'ပရာ ဘဝတော မုခ' သုတ္တနိပါတ-ပရာဘဝသုတ်။ ။'ကာမာ တေ ပထမာ သေနာ၊ ဒုတီ(တိ)ယာ အရတိ ဝုစ္စတိ။ ဇာတီ(တိ)ယာ ခု.ပ္ပိပါသာတေ။ စတုတ္ထီ နိဂန္ဓိ ဝုစ္စတိ' သုတ္တနိပါတ-ပဓာနသုတ်။ ။ဤကား ဒီဃ, ရဿ ဆဲလိုရာရနိုင်သော အရာများတည်း။

ဤသို့–သာမုဏ္ဍိသိက,ဓမ္မိဿရ ဥပဒေ,သေချာ**သ**တ်မှ**တ်**၊ ကြုပ်တည်းစွာထား အပ်ပါလျက် အချို့ပညဝန်ဘို့က ဒီဃနှင့် တိယ-ပစ္စည်းသည်ကား သက္ကတနည်း ပါဠိတော်နည်းမဟုတ်။ ပါဠိတော်နည်းအားဖြင့် ဒုတိယ, တတိယဟု ရဿနှင့် သာရှိရမည်။ သို့မှ ပါဠိတော်လာ ဆန်း၊ဂါထာများနှင့် ညီမည်ဟု ပါဠိတော်ကို စုံလင်စေ့ငှအောင်စစ်ဆေး၍မကြည့်ဘဲ၊ တစ်ပုဒ်,တစ်ပါဒ တွေ့မြင်ကာမျှနှင့် နေ, လ,**အ**သွင် အလွန်ပင်ထင်ရှားသော **အ**ထက်ပါ**ဆရာ**တော်ကြီးများကို ထိပါးရုံ တင်မက၊ မိမ်အောက်ယုတ်ညံ့သူတို့ကို ပြောဆိုသုံးစွဲသောစကား**မ**ျိုးဖြင့် 'ကေစိ တို့ကား ဒီဃနှင့်ဆိုကြ၏။ မ**ခ**ျုမသင့်ဟုမ**တ်**' ဟူသောစကားလုံးကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ အသုံး ပြုကာ ဆုံးဖြတ် ရေးသား,ပြောဆိုနိုင်ကြ**ခြင်**းကား အဝိစာရဏ, **အ**တိမာနသာ အပြစ်တည်း။ ။ထိုသူတို့ကား တစ်စုံဘစ်**ရာ** ခိုင်မာသောအထောက်**အ**ထားမပြ, မရှိ။ ကျောင်း**စ**ာရေးနှင့် စာပြင်ဆရာများသာ သူတို့၏ကိုးစားရာ ဖြစ်ဟန်တူ၏။ စာပြင်ဆရာတို့မှာ များသောအားဖြင့် ကျမ်း၊ဂန်**တ**ာ**မ**ြောက်သူများဖြစ်ကြသော် လည်း ကျောင်းစာရေးတို့မှာ စာ**တ**ာ**သ**ည်မဟုတ်၊ စာလုံး**ကို**ကူးယူ**တ**တ်ရုံသာ၊ ထိုသူတို့မှာ ဒီဃ,ရဿ,**အ**ကွ**ရ**ာ,ဝ**ဏ**္ဏ မခွဲခြား၊ သဘာဝကိုလည်းမသိသဖြင့် **အ**သံ တူလျှင် မိမိနိုင်**ရာ**စာလုံးတို့သာ များသောအားဖြင့် ရေးသားလေ့ရှိသဖြင့် ပေစာ တိုင်းကိုလည်း အားမကိုးသင့်။ စာတတ်သူ **စ**ာပြင်ဆ**ရာ**များလည်း သဒ္ဒါတရား သက်သက်၊ မဂ်ကျိုးဖိုလ်ကျိုးအတွက် ပြုလုပ်ကြသည်မဟုတ်သဖြင့် **အ**ကွ**ရ**ာသမယ ကို ကျနအောင်**မ**စစ်ဆေးဘဲ (ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌ ဆန်းပျက်သောအရာ များစွာတွေ့ရ၏)။ အရေးတကြီး ပြီးစီးရန်သာ အားထု**တ်**ကြ**မ**ည်ပြင် မိမိတို့ ဆ**ရာ**စဉ်ဆက် သုံးစွဲရိုးကိုလည်း မလှတ်ဘဲ၊ သုံးစွဲတတ်ကြသဖြင့် ဘုတ်အုပ်တိုင်း ကိုလည်း စိတ်**အ**ေးလက်ချမယ်ကြည်သင့်။ **ယ**င်းအကွ**ရ** သမယကား ဗျာကရဏ ဉာဏ်ထူးဖြင့် ကွန့်မြူး**ခ**ဝ**ဖ**နှ**မ**ှ အမှန်ကိုသိနိုင်ရ၏၊ ဗျာကရဏ**ဝိ**ဒူတို့၏ အရသာဟု ဆိုထိုက်ပေ၏။ သို့အတွက် အထက်က ဖော်ပြခဲ့သော **ပ**ီဋကတ္တယ ပါမောက္ခ, ဗျာကရဏ**ဝိ**ဒူဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော်ဘု**ရား**ကြီးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချထား သည့်အတိုင်း 'ပထမ,ဒုတိယ,တတိယ,ပုဒ်များကို ယုံကြည်လေ**စာ**း၊ ရေးသား ဖ**တ်**ရှတ်နိုင်ကြ**စ**ေ - လို။

ရှုပ်တွေ**ကပ်**ပုံ။ ။ဒုတိယော-ဒ္ဓိန္ဒ×ပူရဏော။ ဒ္ဓि-တီဟိ တီယော, ဤသုတ်ဖြင့် ပူရဏအနက်၌ တိယ-ပစ္စည်းသက် (ဒ္ဓိန္ဒ×တိယ×ပူရဏော) တေသံ=နံ, သိ-ဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

၃၀၆-တီယေ ဒု-တာ ပိ စ။ ။တီယေ၊ တီယ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဒွိ-တီနံ၊ ဒွိ-သဒ္ဒါ တိ-သဒ္ဒါကို၏၊ ဒု တာပိ စ၊ ဒု-ပြု၊ တ-ပြုတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပရေ၊ သော။ တီယ-ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ဒွိ တိ ဣစ္စေတေသံ၊ ၏။ ဒု-တ-ဣစ္စေတေ အာဒေသော၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုတီယော၊ ကြောင်း။ တတီယော၊ ကြောင်း။ အပိ-ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ အညေသု ပိ၊ တစ်ပါးသော သဒ္ဒါတို့ကြောင့် လည်း။ ဒွိဣစ္စေ တဿ၊၏။ ဒု-အာဒေသော၊ဒု-ပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ စ-ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဒွိဿ၊ ကို။ ဒိ စ၊ ဒိ-လည်းပြု။ ဒု ရတ္တံ၊ ဒိ ရတ္တံ၊ နှစ်ညဉ့်။ ဒိဂုဏံ၊ နှစ်ထပ်သော။ သံယောဇိ၊ ဒု ဂုဏ် (ဒုကုတ်၊ ဒကုတ်) သက်နှိုးကို။ ပါရုပိတ္တာ၊ ရုံ၍။

ပူရဏ-ပုဒ်တို့ကိုချေ(ဒွိ+တီယ)တီယေ ဒုတာ ပိ စ,သုတ်ဖြင့် တီယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဒွိ-သဒ္ဒါကို ဒု-ပြု။ (ဒု+တီယ) နာမ်ခဲ့။ စီရင်။ ။တတီယော-**တိ**ဏ္ဍံ+ပူရဏော၊ ရှေးနည်းတူ။ တိ-ကို တ-ပြုသည်သာ ထူး၏။

၃၀၆-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဤသုတ်၌ အပိ-သဒ္ဒါ ဘယ်အနက် ရှိပါသနည်း မေးရန်ရှိ၍ 'အပိ.ဂ္ဂဟဏေန'စသော ဝါကျကိုမိန့်။ **အ**ပိ-သဒ္ဒါ သမုစ္စ-ယတ္ထ၊ ဒွိ-သဒ္ဒါ၏ ဒုဝိ အပြုကို ဆည်းသည်-ဟူလို။ ။ပုံစံပြယုဂ်ကို ထုတ်ဦးလော မေးရန်ရှိ၍ 'ဒုရတ္တံ'စသည်ကိုမိန့်။ အပိ-သဒ္ဒါ၏ သတ္ထုကအဖြစ်ကို စိစစ်ဖော်ပြ၍၊ ကျွန်ုပ်တို့ ဘောတုဇနအများမှတ်သားရပါပြီ။ စ-သဒ္ဒါ ဘယ်အနက်ရှိပါသနည်း။ အနက်ထူးမရ။ ဝါ**စာ**သိလိဋ္ဌ, ပဒါလက်ာရပင်ဖြစ်ပါသလော။ ဤသို့ လျှောက်ထားရန်ရှိ၍ 'စ-သဒ္ဒေန' စသောဝါကျကိုမိန့်။ ပဒါလက်ာရမျှမဟုတ်။ဒွိ-၏ ဒိ-အပြုကိုဆည်းသည့် သမုစ္စည်းအနက်ရှိသည်-ဟူလို။ ဝိသထိ ဒလေသု ဗာ ဒ္ဓိဿတု သုတ်က တု-သဒ္ဒါဖြင့် ဒု,ဒိ-အပြုကို စီရင်ခဲ့ပြီးသော်လည်း ဒု-ရတ္တံ,ဒိဂုဏံ-စသောပုံစံ၌ ဒု,ဒိ-အပြုကို မြဲမြံစေရန် ဤသုတ်၌ တစ်ဖန်ထပ်၍ အပိ,စ-သဒ္ဒါကို ပြန်ဆိုသည်။ သို့ရာကုင် နိပါတ်တို့၏ အနေကတ္ထဖြစ်၍ အပိ သဒ္ဒါ, စ-သဒ္ဒါ တစ်ခုခုဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်လျက်။ အပိ,စ-သဒ္ဒါနှစ်ခုကို ကာရိယ **အ**သီးသီးပြု၍ဆိုခြင်းကား ကာရိယ ပရောယှက်သည်**ကို** ပြုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ။လျှော်အောင်သာ အဓိပ္ပာယ်ဆိုရသည်။ စင်စစ်မှာ အပိပင်။ ရှု-၌ကား ဝိသတိ ဒသေသု.က တု-သဒ္ဒါဖြင့် တိသ-သဒ္ဒါကိုသာယူ၍။ ဤသုတ်က အပိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဒု၊ **စ**-သဒ္ဒါဖြင့် ဒိ-ပြု**ကို** ဆည်း၏။

ဆောင်ပုဒ်-"တူဖြင့်ပြီးလျက်၊ စ,ပိ-စွက်၊ ဘယ်တွက် တစ်ဖန်ဆို။
ဒု,ဒိ၊ အပြု၊ မြဲစေဟု၊ သိမှုထပ်သလို။
ထို့ကြောင့်သာပ၊ ဒွိ-ရတ္တ၊ မရ ကျမ်းထိုထို။"

ဒွိ-ရတ္တ၊ ဒွိ-ဂုဏ် မရှိသင့်။ ဒု-ရတ္တ ဒိ-ရတ္တ၊ ဒိ-ဂုဏ်သာ ရှိစေရမည်-ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

၃၀၇-တေသ.မဗျု.ပ ပဒေန အဗျုဗု..ဒိ၀ဗု ဒိယမု.ဗုတိယာ။ ။တေသံ၊ ထိ စတုတ္ထ,ဒုတိယ,တတိယ-သဒ္ဒါတို့၏။ **အ**မု.ပ-ပဒေန၊အမု-ဟူသော **အ**နီးပုဒ်နှင့် တက္ခ။အမု.မု-ဒိ၀မု.ဒိယမု.မုတိယာ၊ **အ**ဗျုဗု-ပြု ဒိ၀မု-ပြု, ဒိယမု-ပြု, **အ**မုတိယ-ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။**အ**မု.ပ ပဒါနံ၊ **အ**မု-ဟူသော **အ**နီးပုဒ်ရှိကုန်သော။ တေသံ စတုတ္ထ ဒုတိယ-တတိယာနံ၊ တို့၏။ **အ**မုဗု-ဒိ၀မု-ဒိယမု-**အ**မုတိယာ. ဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ မု.ပ ပဒေန၊ **အ**မု-ဟူသော **အ**နီးပုဒ်နှင့် သဟ၊ တက္ခ။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ ပြီးစေအပ်ကုန်၏။ **အ**ာမုန၊ **အ**ခ္ခဲနှင့်တက္ခ။ စတုတ္ထောဿ၊ လေးခုတည်း။ **အ**မု ဣ၊ **အ**ခ္ခဲနှင့်တက္ခ လေးခု။ **အ**ဣုန၊ နှင့်တက္ခ၊ ဒုတိယော၊ နှစ်ခုတည်း။ ဒိ၀ဣ၊ **အ**ခ္ခဲနှင့်တက္ခ နှစ်ခု။ **အ**ဣုန၊ နှင့်တက္ခ။ ဒုတိယော၊ တည်း။ ဒိယဣ၊ **အ**ခ္ခဲနှင့်တက္ခ နှစ်ခု။ **အ**ဣုန၊ နှင့်တက္ခ။ တတိယော၊ သုံးခုတည်း။ **အ**မုတိယော၊ **အ**ခ္ခဲနှင့်တက္ခ သုံးခု။ (**အ**မုတိယ၌ ဒီဃနှင့်လိုသည်)။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌လည်း ဒိ-အပြု ကာရိယ-တစ်ခုပိုနေပြန်၏။ ။'**အ**ပိ.ဂ္ဂဟဏေန **အ**ညေ-သ္မ-ပိ ဒ္ဓိ-ဣစ္စေ တဿ ဒု-ဒိ-**အ**ာဒေသော ဟောန္တိ၊ ဒု-ရတ္တံ၊ ဒ္ဒိ-ရတ္တံ။ **စ**-ဂ္ဂဟဏေန ဒိ ဣစ္စေ တဿ ဒိ-ကာရော၊ ဟောတိ၊ ဒိ-ဂုဏ် သံဃာ၌ မာရုပိတ္ဌာ' ကစ္စည်းဝတ္တိ။ ။**အ**ပိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဒု-ဒိ၊ **စ**-သဒ္ဒါဖြင့် **ဒ**ိ-ပြုသောကြောင့် ဒိ-ပြုတစ်ခုပိုနေ၏။ သီဟိုင်ဋ္ဌမှုမှာလည်း၊ ယင်းဒိ-**အ**ပိအတွက် သီဟိုင်ဆရာတို့အမျိုးမျိုးပြင်ထားကြ၏။ **အ**ချို့-ဌ**အ**ာဒိ.ဂ္ဂဟဏေန **အ**ညေသ္မ.ပိ ဒု-**အ**ာဒေသော ဟောတိ။ ဒု-ရတ္တံ၊ တိ-ရတ္တံ'။ ။ဒု,တိ-**အ**ပြုဟု ဆို၏။ တိ-ရတ္တံ၌ တ-ကို တိ-ထပ်ပြုရ၍ ဘာမျှအကျိုးမရှိ။ ။**အ**ချို့ဌ'**အ**ပိ.ဂ္ဂဟဏေန **အ**ညေသ္မ.ပိ ဒု-**အ**ာဒေသော ဟောတိ၊ ဒု-ရတ္တံ၊ တိ-ရတ္ထံ'ဟု ရှိ၏။ ဒု-ကာရိယ တစ်ခုတည်းဖြစ်၍ တိ-ရတ္ထံ-ပုံစံ **အ**ပိုပင်။ ယင်းသို့ ဒိ-ပိုအတွက် ဖြုတ်ချ ပြင်ဆင်ကြသော်လည်း လိုရာမကျ၊ တိ-ရတ္ထံ-ပုံစံက **အ**ပို သက်သက် ရှုပ်လျက်နေ၏။ သို့အတွက် 'အပိ.ဂ္ဂဟဏေန **အ**ညတ္ထာပိ ဒ္ဓိသဒ္ဒသ ဒု-**အ**ာဒေသော ဟောတိ၊ **စ**သဒ္ဒေန **ဒ**ိ-**စ**၊ ဒု-ရတ္ထံ၊ ဒိ-ရတ္ထံ၊ ဒ်ဂုဏ် သံဃာ၌ ပါရုပိတ္ဌာ'ဟု ရှု-နှင့်အညီ ကစ္စည်းဝတ္တိကို ပြင်။

ရှုပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ဒုတိယော၊တတိယော(၃၀၅)သုတ်**အ**တိုင်းတ္ထက်။ ။ဒု-ရတ္ထံ၊ ဒ္ဒေ×ရတ္ထိယော (၃၀၀) သုတ်၌ ထု-သဒ္ဒါ**အ**တိုင်းတ္ထက်။ တိယေ ဒုတာ ပိ **စ**၌ **အ**ပိ-သဒ္ဒါဖြင့် ရတ္ထိ-သဒ္ဒါကြောင့် ဒ္ဓိ-သဒ္ဒါကို ဒု-ပြု၊ ဆိုရှုံသာထူး၏။ ။ဒိရတ္ထံ-ဒ္ဒေ×ရတ္ထိယော။ ဒိ-ဂုဏ်-ဒ္ဒေ×ဂုဏာနိ (၃၀၀)**အ**တိုင်းတ္ထက်။ ဤသုတ်၌ **စ**-သဒ္ဒါဖြင့် ဒ္ဓိ-သဒ္ဒါကို ဒိ-ပြု၊ ဆိုရှုံသာထူး၏။

၃၀၇-တိ-ပဒ, ဒ်ဝိသုတ်။ ။**စ**တုတ္ထ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ-သဒ္ဒါတို့ကို **အ**မု-ဟူသော ရှေးနီးပုဒ်နှင့်တက္ခ **စ**တုတ္ထကို **အ**မုဗု၊ ဒုတိယကို ဒိ၀ဗု, ဒိယဗု၊ တတိယ **အ**မုတိယ-ပြု။ ။'**အ**ဣုန **စ**တုတ္ထော-**အ**ဗုဣုဣ' **စ**သည်ကား တပ္ပုရိသ်

http://www.dhammadownload.com

သမာသ်ပင် ဖြစ်စေကာမူ 'ဝိစိတြာ ဟိ တဒ္ဓိတ ဝုတ္တိ' ဟူရကား အာဒေသ ဖောက်ပြန်ခြင်းသည်ပင် တဒ္ဓိတ် ပစ္စည်းအရာ၌ တည်ရကား တဒ္ဓိတ်မည်၏။ ။ ဤတပ္ပုရိသ် ဝိဂြိုဟ် အဓိပ္ပာယ်မရ၍ မကောင်းဟု ဆရာတို့ဆိုကုန်၏။ ။'အမုတီယော ဟတ္ထ ပါသော'၌ 'အမေုန တတီယော အမုတီယော'။ အမေုန၊ အခဲ့နှင့် တတ္ထ။ တတီယော၊ သုံးခုပြည့်ကြောင်းတည်း အမုတီယေန၊ အခဲ့နှင့်တက္ခ သုံးခုပြည့်ကြောင်း တစ်ထောင်=ဤတပ္ပုရိသ်အရ, တထောင်ထွာသာရ၍ ဆိုလိုရင်း နှစ်တောင့်ထွာကိုမရသောကြောင့် မကောင်းဟူ၏။ ။ပစ္ဆိမာရုံ ဆရာတော်ကား ဘိန္ဒာ.ဓိကရဏ ဝိသေသန ကြုံ၍ 'အမေုန၊ အခဲ့အားဖြင့်။ တတီယော၊ သုံးခုမြောက်သည်'ဟု-ပေး၏။ မြောက်သည်ဟုဆိုသော်လည်း အခဲ့အားဖြင့် သုံးခုပြည့်ကြောင်း။ ပြည့်သည်ဟု ပူရဏတ္ထပင် ယူရမည်ဖြစ်၍ သဟတ္ထနှင့် မထူးလှ။ ။ ဝိနိစ္ဆယ-ဋီကာ,ဆရာကား 'အမေုာ တတီယော ယဿ သော.တိ.အမုတီယော'ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ လုပ်၏။ ယဿ၊ အကြင်အပေါင်းအား။ တတီယော၊ သုံးခုမြောက်သော။ အမေုာ၊ အခဲ့သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုအပေါင်းသည်။ အမုတီယော၊ မည်၏။ ဝါ၊ အခဲ့နှင့်တက္ခ သုံးထောင်။ ဝါ၊ နှစ်တောင့်ထွာ မည်၏-ပေး။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာဆရာလည်း 'ဧ၀ မေတ္ထ အမေုကာဒသ ဓာတုယော ရူပံ၊ အမုဋ္ဌမာ ဓာတုယောနာမံ'ဟူသော ပုဒ်ကို 'အမေုန ကောဒသ-အမေုကာ-ဒသ၊ အမုံ၀ါ ကောဒသ တောသန္ဓိ-အမေုကာ ဒသ၊ အမုဋ္ဌမာ.တိ ဏ္ဍပိ ဧသေ.ဝ နယော'ဟု တပ္ပုရိသ်,ဗဟုဗ္ဗီဟိ, နှစ်မျိုးပင်လုပ်၏။ ။သို့ရာတွင် 'အမုုမှာနိ ပါဠိဟာရိယ-သဟဿာနိ၊ 'ဒိယမု သယဿ ကိလေသ-မာရ' ဟူသော ပါဠိ၌, အမုုစ-စသော သဒ္ဒါများကား သခ်ျာပူရဏမျှသာ မဟော၊ သခ်ျာပဓာနကို လည်း ဟောရ၍ 'အမုုမှာနိ ပါဠိဟာရိယ သဟဿာနိ၊ သုံးထောင့်ငါးရာသော တန်ခိုးပြာဋိဟာ။ 'ဒိယမု သဟဿ၊ တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ'ဟူသော သခ်ျာကိုသာ ယူရသလို 'အမေုန စတုတ္ထော-အမုုမှော'စသည်လည်း ပူရဏတ္ထ မယူဘဲ၊ ထ-ပစ္စည်းကို သကတ္ထကြုံ၍ သခ်ျာ၀ါစက ယူမူ သင့်တော်၏။ သို့အတူကဲ 'အမေုန၊ အခဲ့နှင့်တက္ခ။ စတုတ္ထော၊ လေးခု, လေးတောင်တည်း။ အမုုမှော၊ အခဲ့နှင့်ဏက္ခ လေးခု, လေးတောင်။ ဝါ၊ သုံးခုခဲ့, သုံးတောင့်ထွာ-ပေး။ ။အချုပ်မှာ-အမုုမှု-စသော သဒ္ဒါများသည် အကြင်အခါ သခ်ျာပဓာန သခ်ျာပြဋ္ဌာန်း၏ ထိုအခါ တပ္ပုရိသ်လုပ် အကြင် အခါ သခ်ျေယျပဓာန-သခ်ျေယျ ပြဋ္ဌာန်း၏။ ထိုအခါ ဗဟုဗ္ဗီဟိ လုပ်လေ။ 'အမုတီယော ဟတ္ထပါသော' သခ်ျေယျ.ပဓာန။ ထို့ကြောင့် ဋီကာဆရာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ လုပ်သည်။

ဆောင်ပုဒ်-"သခ်ျာမတ္တ၊ သခ်ျေယျ၊ ဟောပြ-အမုုမှာ။
သခ်ျာဟောပုဒ်၊ တပ္ပုရိသ်၊ ပြုလုပ် ဝိဂြိုဟ်မှာ။
ဗဟုဗ္ဗီရတ္ထ၊ သခ်ျေယျ၊ ပြုကြ-ဝိဂ္ဂဟာ။"

http://www.dhammadownload.com

၃၈၈-သရူပါနိ.ဧမက ဩသ.သကိ ။ ။အ-သကိ ၊ ကစ်ကြိမ်မဟုတ်ရာ၌။ ဝါ၊ တစ်ကြိမ်မဟုတ်ကုန်သော။ သ-ရူပါနိ၊ တူသောရုပ်သင့်, သုတိ-ရှိကုန်သော ပုဒ်,ဗျည်းတို့၏။ ဝါ၊တို့တွင်။ (သ-ရူပါနိ သဒ္ဒါနှ-မီတိ နိဒ္ဒါရဏ ဆဋ္ဌီ။ တေန သရူပါနိ မဏ္ဍေသမာနာဇာတိယာနံ ယော သရူပေါ၊ သော ဧကောဝသိဿတေ၊ နဝိရူပါနိ၊ သမာနဇာတိယသော.ဝ ဟိ နိဒ္ဒါရဏံ ဘဝတိ နဝိဇာတိယဿ ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိနျာသ)။ ဧက.သေသော၊ တစ်ပုဒ်၏ကြွင်းကျန်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ အ-သကိ ၊ ရာ၌။ ဝါ၊ ကုန်သော။ သ-ရူပါနိ၊ တူသောရုပ်သင့် သုတိ ရှိကုန်သော။ ပဒဗျဉ္ဇနာနံ၊ ပုဒ်ဗျည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့တွင်။ ဧက.သေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုရိသော စ၊ လည်း။ ပုရိသော စ၊ လည်း။ ပုရိသော၊ ယောကျ်ားတို့။ သရူပါသနမီတိ ပဒံ၊ သည်။ ကံ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဟတ္ထီ စ၊ ဆင်လည်း။ အဿော စ၊ မြင်းလည်း။ ရထော စ၊ ရထားလည်း။ ပတ္တိကော စ၊ ခြေသည်လည်း။ ဟတ္ထိ-အဿ-ရထ-ပတ္တိကာ၊ ဆင်,မြင်း,ရထား,ခြေတို့သည်။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနော.တ္ထံ၊ ၏။ အသကိ.နွှိပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ပုရိသော၊ သည်။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနော.တ္ထံ၊ ၏။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ။ ။အမုဟော-အဓမုနx စတုတ္ထော။ (၃၂၇)တပ္ပုရိသ်လုပ်မြဲ။ အမု+ စတုတ္ထ ပကတိပြု။ တေသ.မမ္ပု.ပ-ပဒေသ=ဤသုတ်ဖြင့် စတုတ္ထ သဒ္ဒါကို အမု အနီးပုဒ်နှင့်တက္ခ အမုဟု-ပြု။ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု စီရင်။ ။ဒိဝ ဓော-အဓေ ုန-ဒုတိယော။ နည်းတူ။ အမုx ဒုတိယ-ပကတိပုဒ်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယ-သဒ္ဒါကို အမု အနီးပုဒ်နှင့်တက္ခ ဒိဝမု-ပြု။ ။ဒိယဓော-အဓေ ုနx ဒုတိယော။ နည်းတူ။ အမု+ ဒုတိယ-ပကတိပုဒ်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယ-သဒ္ဒါတို့ အမု-အနီးပုဒ်နှင့်တက္ခ ဒိယမု-ပြု။ အမုတိယော အဓေ ုနx တတိယော။ နည်းတူ။ အမု+ တတိယ-ပကတိပုဒ်။ ဤသုတ်ဖြင့် တတိယ-သဒ္ဒါကို အမု-အနီးပုဒ်နှင့်တက္ခ အမုတိယ-ပြု၊ နာမ်ခဲ့-စီရင်။

၃၈၈–တိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။တကြိမ်မဟုတ်ကုန်သော သုတိ တူသော ပုဒ်ဗျည်းတို့တွင် ရှေ့ပုဒ်တို့ကိုခေါ်၍ နောက်ပုဒ်တစ်ခုကြွင်းပြု။ ။'သရူပါနိ.ဧမက သေသော ဧက ဝိဘုတ္တိနံ,ပါဏိနီ၊ ၁-၂-၆၄။ ။'သမာနံ ရူပံ သုတိ ယေသ.ဒ္ဓေ-သ-ရူပါ'လုပ်၊ တူသော ရုပ်သင့်ပုံဟန်ဘူသော သုတိရှိသော 'ပုရိသx ပုရိသ-ဒသx ဒသ'စသော ပုဒ်ဗျည်းတို့ကိုကောက်။ ။'ဧကသ သေသော-ဧက.သေသော'။ တစ်ခုတည်း တစ်ပုဒ်တည်း ကြွင်းကျန်ရစ်သည်။ ရှေ့ ပုရိသ,ဒသ-စသည် ကျေ၍၊ ဝါ၊ ရှေ့ပုဒ်တွေ့ကိုခေါ်၍ နောက်ပုဒ်တစ်ခုတည်းသာ ကြွင်းကျန်ရစ်သည်။ ဝါ၊ နောက်ပုဒ်တစ်ခုကြွင်း ပြုသည် ထားသည်-ဟူလို။ ။ဤကေသိသ်ဌ ကျေသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ကျန်ရစ်သောပုဒ်က အမှေခံ၍ဟောသည်။ ။'ဒ္ဒွေ ဝိသယေ ဘိန္ဒ.ဏ္ဍာနံ, တုလ္ယ.ဏ္ဍာနံ စ နာမာနံ အန္တော အဝသိဿတေ။ အာဒီနံ စ

http://www.dhammadownload.com

လောပေါ ဘဝတိ-စ္ဆတ္ထော၊ **ရာ**မော စ, ရာမောစ-ရာမာ' သုဗောဓိနီ-ဋီ။ ။ 'သရ္ဗပါနံ သမာန-တ္ထာနံ,သမာနာ.နုဗုဇ္ဈိကာန စ မဇ္ဈေ ကောဒေသိယမာနော တ.ဿမုဒ္ဒါယ ဗျတ္တိ-ဗောဓကော အပရော အံသော လုပ္ပတေ ဣစ္ဆ.တ္ထော' သရလာ–ဋီ။

ကေသိသ်အကျိုး။ ။ကေသိသ် လုပ်ကျိုးကား၊ ပုဒ်ဗျည်းအမျှားကို မရ္ဗတ်ဆို မရေးသားဘဲ၊ တစ်ပုဒ်တည်း ရ္ဗတ်ဆိုရေးသားရကျိုးရှိ၏။ ခ္ခဲအံ့-'ပစ္စတ္တံ သဒ္ဒ-နိဝေသာ အနေကေန အနေက-တ္ထာ ဘိဓာနံ၊ တတ္ထ.နေကတ္ထာ.ဘိဓာနေ.နေက-သဒ္ဒတ္တံ၊ တသ္မာ ဧကေသေသော' ဝါတ္တိက၊ ၁-၂-၆၄။ အဆိုရှိ၍ သဒ္ဒါ-ဟူသည် အနက်၌ စွဲမှီတည်နေရကား၊ ဒြပ်အနက်များကို ဆိုလိုသော်၊ သဒ္ဒါ အများပင် ဆိုရပေမည်။

ဥပမာ–ယောကျ်ားတစ်ရာကို ဆိုလိုသောအခါ၊ ပုရိသ-သဒ္ဒါ(၁၀၀)တစ်ရာ ရ္ဗတ်ဆိုရလိမ့်မည်။ ထိုသို့ မရ္ဗတ်ဆို မရေးသားရအောင် ရှေ့ ပုရိသ-သဒ္ဒါ(၉၉)ကို ချေ၍ နောက်တစ်ပုဒ်တည်းကျန်အောင် ကေသိသ် လုပ်ထားရသည်။ ကျန်ပုရိသ-သဒ္ဒါတစ်ခုတည်းက ယောကျ်ား (၁၀၀) တစ်ရာ-ဟူသော အနက်ကို ဟောနိုင်သည်။ သို့အတူက် ပုဒ်ဗျည်းအမျှား မရ္ဗတ်ဆို,မရေးသားရခြင်းအကျိုးရှိသတည်း။ 'တတ္ထအနေကတ္ထာ.ဘိဓာနေ အနေက သဒ္ဒတ္တံပပ္ပေါတိ၊ ဣဿတေ 'ဣစ္ဆီယတေ။ စ ဧကေနာ.ပိ အနေကဿာ.ဘိဓာနံ၊ တ.ဣ အန္တရေန (ဝိနာ) ယတနံ 'ဥဿဟနံ' နာ သိဒ္ဓေတိ၊ တသ္မာ ဧကေသေသော၊ ဧဝ.မတ္ထ မိဒ.မုစ္စတေ'မဟာဘာသ။ 'ပစ္စတ္တံ သဒ္ဒနိဝိသန္ဒေ အနေကေန အနေကဿာ.ဘိဓာနံ၊ တတ္ထ အနေက:တ္ထာ-ဘိဓာနေ အနေက-သဒ္ဒတ္တံ ပတ္တံ၊ တသ္မာ ဧက.သေသော' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'သဟ-ဘာဝ ဝိဝက္ခာယံ ဧက-သေသော ဘဝတိ၊ နာ အညထာ။ နနု စ-ဇာတိ ပဒတ္ထော၊ ဇာတိ စ ကော ဧဝ။ တသြ ကေတ္ထ.ဇ္ဇာတေ ဗဟူနံ သဒ္ဒါနံ ပသင်္ဂေါ ဧဝ နတ္ထိ၊ ကတော ကိ.မေက-သေသာ.ရမ္ဘေ.နေတိ စောဒနာ.ဝ သရေ ဒဗ္ဗံ ပဒတ္ထ.မိစ္ဆေတံ ဒဿနံ ပဋိစ္စာ.ဟ ပစ္စတ္ထ.မိစ္ဆာဒိ။ ပစ္စတ္တံ ဧကေကသ္မိ အတ္ထေ ယသ္မာ သဒ္ဒါနံ နိဝေသ.ပ္ပဝတ္တိ၊ တတော အနေကေန သဒ္ဒေန အနေကတ္ထဿာ.ဘိဓာနံ၊ တတြ.တံ ဒဿနေ အနေကေသံ အတ္ထာ.ဘိဓာနေ ပစ္ဆေကေ.နေဝ ကတ္ထဗ္ဗေ အနေက သဒ္ဒတ္တံ ပသဇ္ဇတေ ဣတိ, ယာဝန္ဒေ္ဓာ တေ အတ္ထာ၊ တာဝ.တံ သဒ္ဒါနံ ပယောဂေါ ပပ္ပေါတိ၊ ဣဿတေ စ ဧက-သဒ္ဒတ္တာ၊ တသ္မာ ဧက-သေသော အာရဇ္ဘတော' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိဗျာသ။

ကေသိသ်ကို–သာရသ္ဝတ၊ သံခိတ္တသာရ၊ သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ-စသော ဗျာကရဏ်း ကျမ်းတို့၌ ဒွန်သမာသ်ဟု ဆိုကုန်၏။ ။'အာဒိ စ ဒ္ဒန္ဒေ။ ။ဒ္ဒန္ဒေ သမာသေ ပုဗ္ဗ-ပဒဿ လောပေါ ဝတ္တတ္ထော၊ စ-ကာရ.ဂ္ဂဟဏံ ဝိကပ္ပေန။ မာတာ စ ပိတာ စ-ပိတရော၊ သိဿမာနေ လုပ္ပမာနဿာ.ဘိဓာယီ'- 'သသု စ သသုရော စ-သသုရော၊ ဒုတိတာ စ, ပုတ္တော စ-ပုတ္တော'သာရအတ။ ။တတ္ထ ဒီပိကာ-

http://www.dhammadownload.com

ဋ္ဌီကာဆရာကား ဒွန္ဒကေသိသ်-ဟု ဆို၏။ ။'အနိဿိယတော စ ဘေဒါနံ ဧကပညော ဇာယတေ၊ ယဒါ သဟ ဝိဝက္ခံ၊ တမာဟု ဒ္ဒန္ဒေ.က-သေသော ဣတိ' တတ္ထဒီပိကာ။ ။သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ, အာသုဗောဓ ဆရာတို့ကား၊ သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, စသည်သို့ မဝင်။ အသီးအခြား ဧကသိသ်မျိုးပင်-ဟု 'ဧကသေသပကရဏ' ကို သီးခြားထုတ်ဆိုကြကုန်၏။ ။'အယ.ဣ ဧကသေသော ပစ္စတ္တံ သဒ္ဒနိဝေသော ဣတိ မတေ ဗျတ္တိဘေဒါ.ပေက္ခာယ ဒ္ဒန္ဒ.ပ္ပတ္တေ, တဒ.ပ္ပဝါဒကော ဧသော စ သုဗု.ပ္ပတ္တေ (ဝိဘတ္တု.ပ္ပတ္တေ) ပုဗ္ဗ.မေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတေ တတော ပဒနိမိတ္တ ဒ္ဒန္ဒ ဗာဓကော ဣတိ ဧကော။ သုဗုးပ္ပတ္တိ အနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဣတိ အညော။ တတြ ပဒ.နိမိတ္တကာ.ဘာဝေ သမာသတ္တံ နတ္ထိ၊ အတော ကိတ,တဒ္ဓိတ,သမာသေ.က-သေသေ. ဗျာဒိ ဝုတ္တိ ဘေဒဂဏေန ပုထု နိဒ္ဒေသော' သရလာ-ဋီ။

မာဂဓ သာသနိက-ကျမ်းဂန်တို့ဌ်ကား ဧကသိသ်ကို ပုဒ်နှင့် ပစ္စည်းချဉ်းခြင်း မရှိ၍ တဒ္ဓိတ်မဟုတ်။ သုဒ္ဓနာမ်ဟု ကေစိဆရာတို့ဆိုကုန်၏။ အပရေ ဆရာတို့ကား ပုဒ်နှင့်ပစ္စည်း ချဉ်းခြင်းမရှိသော်လည်း ချေခြင်း, တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းကို ကြံသောအားဖြင့် တဒ္ဓိတ်ပင်၊ ဧကစ္ဆေဆရာတို့ကား ဒ္ဒ-သမာသ်ဟုဆိုကုန်၏။ ဘေဒစိန္တာ-ဆရာကား တစ်ပုဒ်ကျေသောကြောင့် သုဒ္ဓနာမ်လည်းမဟုတ်၊ ပစ္စည်းကင်းသောကြောင့် တဒ္ဓိတ်လည်းမဟုတ်၊ တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်၍ ဒ္ဒန်လည်းမဟုတ်၊ ဧကသိသ်-ဟူသော အမည်တစ်မျိုးပင်ဟု ဆို၏။ သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ, အာသုဗောဓတို့နှင့် တူ၏။

"ကေစိ အ.ပ္ပစ္စယတ္တာ တံ၊ သုဒ္ဓ-နာမ ပဒ.န္တိ စ။
အပရေ ပရိကပ္ပေန၊ ပစ္စယေ ဝိ.ဂတေ ပိ စ။
တဒ္ဓိတ.န္တိ စ ဧကစ္ဆေ၊ ဒ္ဒန္ဒ.န္တိ စ အ-ဘာ.ဝတော။
တံ လက္ခဏသ သံ နာမေ၊ ဧက သေသော.တိ လက္ခယေ။" စိန္တာ

ကေစိ၊ တို့သည်။ တံ၊ ထိုဧကသိသ်ကို။ အပ္ပ.စ္စယတ္တာ၊ ပစ္စည်းကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သုဒ္ဓ နာ ပဒံ၊မည်၏။ ဣတိ၊သို့။ ဝဒန္တိ၊ကုန်၏။ အပရေ၊တို့သည်။ ပရိကပ္ပေန၊ ချေခြင်း,တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းကို ကြံသောအားဖြင့်။ ပစ္စယေ၊ သည်။ ဝိ-ဂတေပိ၊ ကင်းသော်လည်း။ တဒ္ဓိတံ၊၏။ ဣတိ စ၊ သို့လည်း။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ဧကစ္ဆေ၊တို့သည်။ ဒ္ဒန္ဒံ၊မည်၏။ ဣတိ စ၊သို့လည်း။ဝဒန္တိ၊ကုန်၏။ တံ.လက္ခဏသ၊ ထိုသုဒ္ဓနာမ်,တဒ္ဓိတ်, ဒ္ဒန်တို့၏ လက္ခဏာ၊ ၏။ အ ဘာ.ဝတော၊ မရှိသောကြောင့်။ တံ၊ ထို ဧကသိသ်ကို။ နာမေန၊ အမည်အားဖြင့်။ ဧကသေသော-တိ၊ ဧကသိသ်-ဟူ၍သာ လျှင် လက္ခယေ၊ မှတ်ရာ၏။ ။ဆရာတို့ကား 'ဝိစိတြာ ဟိ တဒ္ဓိတ ဝုတ္တိ'ပရိဘာသာနှင့်အညီ သ-ဒ္ဓါ တဒ္ဓိတ်မျှားကဲ့သို့၊ ဥကသိသ် တဒ္ဓိတ်ပင်မှတ်ဟု ကစ္စည်းအာဘော်ကျ၊ အပရေ ဝါဒကို အဟည်ပြုကြကုန်၏။ ။ဤသုတ်ကို ဒဗ္ဗ ပဒတ္ထိက ဆရာတို့ အလိုသာ

http://www.dhammadownload.com

ဆိုရသည်။ ဇာတိ ပဒတ္တိက ဆရာတို့အလို 'ပူရေန္တိ.တိ ပုရိသာ.ဟု ဗဟုဝုစ် ဝိဂြိဟ်လုပ်လျှင် နှစ်ယောက်သာမက၊ ယောကျ်ားအများရနိုင်၍ ဤသုတ်ကို ဆိုဖွယ်မရှိဟူကုန်၏။

သဒ္ဒါ.ဓိက။ ။သရူပါနံ-သဒ္ဒါဖြင့် တစ်ကြိမ်မဟုတ်၊ ပုဒ်အများ၏အဖြစ်ကို သိအပ်လျက်၊ အသက်-သဒ္ဒါကို တဖန်ဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။ ထို သဒ္ဒါလွန်ဖြင့် ဝိဘတ်တူသော ပုဒ်ဗျည်းတို့ကိုသာ ကေသိသ် ပြုလေ-ဟူသော အနှက်လွန်ကို ပြုသည်။ ။ထို သရူပေက သေသသည် (၁) သဒ္ဒါသာတူ၍အနှက်မတူ တစ်ခုကြွင်းပြုသော သဒ္ဒ-သရူပေကသိသ်။ (၂) အနှက်သာတူ၍ သဒ္ဒါမတူ တစ်ခုကြွင်းပြုသော အတ္ထ သရူပေကသိသ်။ (၃) သဒ္ဒါအနှက်နှစ်ပါးတူ တစ်ခုကြွင်းပြုသော သဒ္ဒ-တ္ထ သရူပေကသိသ်-ဟု သုံးမျိုး။ ။*'မာသော စ, မာသော စ မာသာ' လ-ပဲကြီး။ သဒ္ဒသရူပေကသိသ် ပုံစံ။ ။*'ဝကော်ာ စ ကဠိလော စ ကုဠိလာ' လရေးကောက်, ထွန်ကိုင်းကောက်။ အတ္ထ သရူပေကသိသ် ပုံစံ။ ။'ဆဌာယတ-နံ.ဣ, သဠာယတနဣ-သဠာယတနံ.ဣ ဇတ္ထ ယဒိ ပိ ဆဌာယတန-သဠာယတန-သဒ္ဒါနံ သဒ္ဒယော သရူပတာ နတ္ထိ၊ အတ္ထ တောပန သဠာယတနေ၊ ကဒေသော.ဝ ဆဌာယတန.ဣ ကေဒေသ သရူပတာ အတ္ထိ.တိ ကေဒေသ-သရူပေ ကသေသော ကတော.တိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အတ္ထတော ပိဟိ သရူပါနံ၊ ကေဒေသ သရူပေ.ကသေသံ ဣစ္ဆန္တိ-ဝကော်ာ စ ကုဠိလော စ-ကုဠိလာ.တိ၊ တသ္မာ အတ္ထတော ကေဒေသ သရူပါန.ဣ ကေသေသေန ဘဝိတဗ္ဗ.ဣ မုလဋ္ဌိကာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်- မဟာဋ္ဌိကာ။ ။ *'ပုရိသော စ, ပုရိသော စ, ပုရိသာ' သဒ္ဒ.တ္ထ သရူပေကသိသ် ပုံစံ။

တစ်နည်း။ 'မာတရော စ, ပိတရော စ-မာတရော'ကား သုတိ မတူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍ ရှေ့ပုဒ်ကို အကြွင်းထားသော ပုဗ္ဗ ဝိရူပေကသိသ်။ ။ *'မာတရော စ, ပိတရော စ-ပိတရော' ကား သုတိ မတူသော ရှေ့ပုဒ်ကို ချေ၍ နောက်ပုဒ် အကြွင်းထားသော ပရဝိရူပေကသိသ်။ ။*'နာမ-ရူပံ' ကား ကေ-ဒေသ သရူပေကသိသ်-ဟု သုံးမျိုး။ ။'နာမဣ,ရူပဣ, နာမ-ရူပဣ-နာမရူပံ' ရှေ့နှစ်ပုဒ်ကို ချေ၍ နောက်ပုဒ် တစ်ခုကြွင်းထားသည်။ ရှေ့နာမပုဒ် တစ်တ်နှင့်သာ သုတိ တူသောကြောင့် ကေဒေသသရူပေကသိသ်လည်းဆိုရ၏။ အကယ် ရူပပုဒ်ကို ငဲ့၍ဆိုမူ ကေဒေသ ဝိရူပေကသိသ်-ဟု ဆိုသင့်၏။ ဆရာတို့ကား -

"မာတရော ပိတရော နာမ၊ ရူပံ တ္ဟာဒီသု ပုဗ္ဗကံ။
ပဒံ ပရံ ပိ ဝါ ကေ၊ ဒေသော ပ္ပ.ဝ သိဿတေ။"

ဟူသော ဘေဒစိန္တာကို ထောက်၍ အလယ်ပုဒ်နှင့် နောက် နာမ တစ်ပုဒ်ကို ချေ၍ ရှေ့နာမပုဒ်နှင့် နောက်ပုဒ်တစ်စိတ် ရူပကို အကြွင်းထားသည်-ဟု ဆိုကုန်၏။ နာမဣ ရူပဣ နာမရူပဣ-နာမရူပ.ဣ ဇတ္ထ နာမရူပ-သဒ္ဒါ အတ္ထနော ကေ

http://www.dhammadownload.com

ဒေသေန နာမ-သဒ္ဒေန နာမ-သဒ္ဒဿ သရူပေါ၊ ရူပသဒ္ဒေန စ ရူပ-သဒ္ဒဿ၊ တသ္မာ သရူပါနံ ဧကသေသော.တိနာမ-ရူပ-သဒ္ဒဿ ဌာနံ, ဣတရေသဏ္ဍ နာမ-ရူပ သဒ္ဒါနံ အ-ဒဿနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ' ဟူသော မူလဋီကာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာတို့ကို ယူ၍ ဆိုသော။ ။'သော ဟိ ပရ-ပဒ.ဝသေသော ဝါ.တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တော' ဟူသော ဒီပနီနှင့်မညီ။ ။နာမ-ရူပံ စသော ပုံစံတို့၌ အနေကတ္ထဖြစ်လျက် ဘယ်အတွက် ဧက ဝစနန္တဖြစ်ရသနည်း-ဟူမူ။ ဧကသိသ်ပြီးလျှင် ဇာတ်သာမန်ကိုင်ခဲ့၍၊ ဧကော-စနန္တချုံရသည်။ ။'သဗ္ဗတ္ထ စ ဧကသေသ ကတေ ဧကဝစန နိဒ္ဒေသော, ကတေ.ဂ-သေသာနံ သဠာယတနာ.ဒိ သဒ္ဒ-ဝစနီယတာ သာမည ဝသေန ကတော.တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော' မူလဋီကာ။ ။ဤကိုယူ၍ ဘေဒစိန္တာ၊ ဇာလိနီတို့၌။

"ပစ္ဆာ.ပေက္ခတိ သာမည၊ မေက.သေသေပိ နိဋ္ဌိတေ။
တေနေက-ဝစနံ ဟောတိ၊ နာမ ရူပ.နှိ အာဒီသု။"

ဟု ဆိုကုန်၏။ ။နာမ-ရူပ.နှိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ဧက-သေသေ၊ ဧကသိသ်သည်။ နိဋ္ဌိတေ၊ လုင်ပြီးသည်ရှိသော်။ ပစ္ဆာ၊ နောက်၌။ သာမည်ပိ၊ ဇာတ်ကိုလည်း။ အပေက္ခတိ၊ ငဲ့၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဧက ဝစနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အချုပ်မှာ ဧကသိသ်သည် သရူပေကသိသ်၊ ဝိရူပေကသိသ်၊ ဧကဒေသ သရူပေကသိသ်-သုံးမျိုးတည်း။ သုတိတူက သရူပ၊ မတူသည်ကို ဝိရူပ၊ တစိတ်တူသည် သံ ဧကဒေသ သရူပဆိုသည်။ ဝိရူပေကသိသ်နှင့် ဧကဒေသ သရူပေကသိသ်တို့မှာ သုတိမတူကြ၍ 'ဧကသေသ္ဌသကိ"ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်စီရင်၍ အကြင်းကို သုတ်ရင်းဖြင့် စီရင်။ ။ဝိရူပေကသိသ် ရသင့်ကြောင်းကိလည်း သီလက္ခန်-ဗြဟ္မဇာလ, သုတ် ဋီကာ၌။ ။'ဒဿန.ဠေ.တ္ထ သဝဏ္ဏမ္ပိ သင်္ဂီတိတံ ဝိရူပေ.ကသေသန ယေန၊ အာ လောစန-သဘာဝတာယဝါ ပဠုန္ဒံ ဝိညာဏာနံ သဝဏ္ဏ ကြိယာယပိ ဒဿန-သခ်ေပ်းသဗ္ဘာဝတော ဒဿနာ ဣစ္ဆေဝ ဝုတ္တ'ဟူ၍လည်းကောင်း။ ။'အထ ဝါ, တိဝိဓံ ပဋိဂ္ဂဟဏ-ကာယေန ဝါစာယ မနသာ၊ တတ္ထ ကာယေန ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဥဂ္ဂဟဏံ၊ ဝါစာယ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဥဂ္ဂဟာပနံ၊ မနသာ ပဋိဂ္ဂဟဏံ သာဒီယန.နှိ, တိ.ဝိ.ဓမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ သာမည နိဒ္ဒေသန ဧကသေသ နယေန ဝါ ဂဟေတ္တာ ပဋိ-ဂ္ဂဟဏာ.တိ ဝုတ္တ-နှိ အာဟ....နေ၀ နံ ဥဂ္ဂဏှာတီ.တိ အာဒိ' ဟူ၍လည်းကောင်း မိန့်၏။ ။'ဒဿနဠ-သဝဏ္ဏ ဒဿနာ' ဝိရူပေကသိသ်လုပ်။ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နောက် သဝဏ္ဏပုဒ်ကိုချေ။ 'နစ္ဆ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသုကာနိ ဒဿနာ-နစ္ဆ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသုက-ဒဿနာ'လုပ်။ ။ပဋိဂ္ဂဟဏ္ဏ ဥဂ္ဂဟဏ္ဏ သာဒီယနဠ-ပဋိဂ္ဂဟဏ်' ဟု ဝိရုံပေကသိသ်လုပ်၊ နောက် နှစ်ပုဒ်ကိုချေ။ 'ဇာတရူပ ရဇတာနိ ပဋိဂ္ဂဟဏ်-ဇာတရူပ ပဋိဂ္ဂဟဏ်'လုပ်လေ-ဟူလို။ ။ဘေဒစိန္တာ၊ ဇာလိနီတို့၌လည်း။-

"မ္ဘတရော ပိတရော သဘရိ-၊ ပုတ္ထာ ပုတ္ထာ.တိ အာဒီသု။
ကေသေသော ဝိရူပါနံ၊ ဒုတ္ထော ယောဂ-ဝိဘာဂတော။"

http://www.dhammadownload.com

ဟု ဆိုကုန်၏။ ရှု-ဌ်လည်း။ ။'ယောဂ-ဝိဘာဂ တောစေ.တ္ထ 'ဧကသေသ့. သကိ' ဣတိ ဝိရူပေက.သေသော ဟောတိ ဝါ ပိတုန.န္တ္ဗာ.ဒီသု' ဟု ဆို၏။ ။ စန်းကျမ်း-ဌ်ကား-သဒ္ဓါတို့မည်သည် ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် အဆုံးရှိကြကုန်၍' အရာ အားလျော်စွာ တစ်ခုသောအနက်၊ များသော**အ**နက်တို့ကို ဟောနိုင်ကြသော ကြောင့် ဧကသိသ်ကို စီရင်ရန် မလို-ဟူ၏။ ။'ဧကော ဒ္ဒေ အဟံ မယံ ဣစ္စာ. ဒယော သဒ္ဓါပကရဏ-ဝသေန ဧက-ဝစနန္တ ဗဟု-ဝစနန္တာ ဘဝန္တိ၊ ယထာ-ပူရိ သော, ပုရိသာ.တိ ဧက-ဝစနန္တ ဗဟု-ဝစနန္တာ ပကရဏ ဝသေန ဘဝန္တိ၊ ဧက-သေသောနာမ နတ္ထိ' **စ**ဒ္ဒဝုတ္တိ။ ။မောဂ္ဂလ္လာန်၊ ဗာလာဝတာရ တို့ဌ်လည်း ဧကသိသ်သ်ကိုမဆိုကြ။

သက္ကတ-ဌ်လည်း **ဝိ**ရူပေကသိသ်ကိုဆို၏။ ။'သိဒ္ဓံတု သမာန.တ္ထာန.မေက-သေသ-ဝစနတော၊ ၂-၂-၆၄။ သိဒ္ဓ.မေတံ ကထံ? သမာန.တ္ထာန.မေက-သေသော ဘဝတိ.တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ နာနး-တ္ထမပိ သရူပါန.မေက-သေသော ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဧကေ-တ္ထာန.မပိ **ဝိ**ရူပါနံ'၊ ဧကတ္ထာန.မပိ ဝိ.ရူပါန.မေကသေသော ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဝက်ဒဏ္ဍောစ ကုဋ္ဌလဒဏ္ဍော **စ**-ဝက်ဒဏ္ဍော, ကုဋ္ဌလဒဏ္ဍော ဣတိ ဝါ' မဟာဘာသ။ ။နီတိ-ဌ်ကား-သဌ္ဌာယတနံ, ပုဒ်တစ်ခုတို့ဖယ်ထား၍ သဌ္ဌာယတနမှ တစ်ပါးသော သမာသ်ပုဒ်တို့ဌ် လည်းကောင်း၊ တဒ္ဓိတန္တ-သမာသ်ပုဒ်ကို့ဌ် လည်းကောင်း ဝိရူပေကသိသ်ကို အလိုမရှိ၊ မရ-ဟုဆို၏။ ။'သဌ္ဌာယတနေ **ဝိ**ရူပ သရူပါနံ။ ။ သဌ္ဌာယတန-သဒ္ဒေ အာဓာရ ဘူတေ ဝိရူပ-သရူပါနံ ပဒါန.မက္ခရာနဉ္စ ဧက-သေသော ဟောတိ၊ သဌ္ဌာယတနဉ္စ-သဌ္ဌာယတနဉ္စ-သဌ္ဌာယတနံ'။-

''သဌ္ဌာယတန.န္တိ သဒ္ဒန္တိ၊ ဝိဝဇ္ဇေတ္ဝာန **သ**ဗ္ဗသော။
အညသု **စ သ**မာသေသု **တ**ဒ္ဓိတ.န္တ-**ပ**ဒေသု **စ**။
ဝိ-ရူပါန.**မ**ေက-**သ**ေသော၊ **ဣ**စ္ဆိ**တ**ဗ္ဗော **နဟော**တိ.**တိ**။'' နီတိ

သဌ္ဌာယတန သဒ္ဒံ၊ ကို။ သဗ္ဗသော၊ အခါခပ်သိမ်း ဝိဝဇ္ဇေတ္ဝာန၊ ဖယ်ရှား၍။ အညေ သု စ သမာသေသု၊ တို့ဌ်လည်းကောင်း။ တဒ္ဓိတ.န္တ ပဒေသု စ၊ တို့ဌ်လည်း ကောင်း။ ဝိ-ရူပါနံ၊ သုတိမတ္ထကုန်သောပုဒ်တို့၏။ ဧက-သေသော၊ သည်။ ဣစ္ဆိ တဗ္ဗော၊ အလိုရှိအပ်သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗ၊ ၏။ ။ဤ နီတိ စကားကိုဆိုခဲ့ပြီးသော သီလက္ခန်ဌကာ, သက္ကတ-မဟာဘာသတို့နှင့်မညီ ထူးခြား သဖြင့် ပယ်ရှားရန်သာ သင့်တော့၏။

ဤ-ဧကသိသ်**ကို**-သာသနိက ကျမ်းဂန်တို့ဌ် ပကရဏအားလျော်စွာ ဤအရာ ဝတ္ထုကား ဤမျှအရေအတွက်ရှိ၏ဟု အနက်ဒြပ်ကိုပိုင်းခြားသိလွယ်သော **အ**ရာ၊ အကျယ်ဆိုပြီး၍ တဖန် အကျဉ်းချုံးဆိုသော အရာ၊ ဤနှစ်ပါးသော အရာတို့ဌ်သာ ဧကသိသ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာတို့ အသုံးပြုကြကုန်၏။ ဝိစ္ဆာကဲ့သို့ အနက်ဒြပ်အများ ကို ခွဲစေလိုသောအရာဌ်ကား အသုံးမပြုကြ။ သို့အတွက် ပကရဏအားလျော်စွာ

http://www.dhammadownload.com

ချင့်ချိန်စိစစ်၍၊ ခြွင်းချန်ချေဖျက်သင့်သော အနက်ဒြပ်အားလျော်စွာ နှစ်ပုဒ်သော်လည်းကောင်း၊ သုံးပုဒ်စသည်ကိုလည်းကောင်းယူ၍ ဒွန်သမာသ်ဝိဂြိဟ်ဆိုရသည်။ ဝိစ္ဆာကိုကား အနက်ဒြပ်အများကို နှံ့သိစေလိုသောအရာ၌ဆိုရသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိစ္ဆာ၌ ကေသိသ်ကဲ့သို့ တပုဒ်တည်းအကြွင်းမထားရ။ 'အနုဒ္ဓမာသံ၊ အနုဒသာဟ' တို့ကဲ့သို့ အနု-စသောအဗျယနှင့် တဲ့ဖက်၍သော်လည်းကောင်း၊ 'သေလေသေလေ နမဏိကံ၊ ဂါမော ဂါမော ရမဏိယော' တို့ကဲ့သို့ နှစ်ပုဒ်သော်လည်းကောင်း ထားရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌ 'ယံ အာရုပ္ပေ ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓိသု ပဗ္ဗဝေ ဂါကာရ ဘဝေ စ ပဝတ္တိယာ ဝိညာဏ.ပ္ပစ္စယာ နာမ.မေဝ၊ ယ္ဗ အသညီသု သဗ္ဗတ္ထ, ပ္ပ္ဗဝေ ဂါကာရ ဘဝေ .စ ပဝတ္တိယာ ဝိညာဏ.ပ္ပစ္စယ ရူမ.မေဝ၊ ယ.ဗ္ဗ ပ္ပ္ဗဝေ ဂါကာရဘဝေ သဗ္ဗတ္ထ.ဝိညာဏးပ္ပစ္စယာ နာမ.ရူပံ၊ တံသဗ္ဗံ 'နာမ.ဗ္ဗ ရူပ.ဗ္ဗ နာမ-ရူပ္ပ-နာမရူပန္တိ ဧဝံ ဧကသေသ သရူပေ.က-သေသ နယေန သင်္ဂဟေတ္တာ ဝိညာဏ.ပ္ပစ္စယာ နာမရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ'ဝင်းအဋ္ဌကထာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-အဖွင့်။ ။ ဤကား ပဏရဏအားလျော်စွာ အနက်အပိုင်းအခြား သိလွယ်သော အရာ၌ ကေသိသ်ဖွင့်ပုံတည်း။

ယဥ္ဟေတံ သဗ္ဗာယတနံ တဿ ပစ္စယဘူတံ နာမ.ရူပံ၊ တတ္ထ နာမ-န္တိ ဝေဒနာ.ဒိ.ကွန္ဓတ္တယံ၊ ရူပံ ပန သန္တတိ ပရိယာပန္နံ နိယာမတော စတ္တာရိ ဘူတာနိ ဆဝတ္ထု။ နိဇီဝိ တိန္ဒြိယ-န္တိ ဧဝံ ဘူတာ ဝတ္ထာ.ဒိကံ မတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တံ ပန 'နာမ.ဗ္ဗ ရူပ.ဗ္ဗ နာမ-ရူပ.ဗ္ဗ-နာမ-ရူပ.'န္တိ ဧဝံ ကတေ က တေသံ'ဆဋ္ဌာယတန.ဗ္ဗ သဋ္ဌာယတနဗ္ဗ-သဋ္ဌာယတန.န္တိ ဧဝံ ကတော.က-သေသသော.ဝ သဋ္ဌာယ.တနဿ ပစ္စယော.တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ကသ္မာ? ယသ္မာ အာရုပ္ပေ နာမမေဝ ပစ္စယော။ တ.ဗ္ဗ ဆဋ္ဌာယတနသော.ဝ၊ နအညဿ၊ နာမ.ပ္ပစ္စယာ ဆဋ္ဌာယတန-န္တိဟိ အဗျာကတဝါရေ ဝက္ခတိ၊ ဤ သင်္ဂဟိတ.မေဝ ဟိ တတ္ထ ဝိဘတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ' ဝင်းအဋ္ဌကထာ။ နာမ-ရူပ ပ္ပစ္စယာ သဋ္ဌာယတနပုဒ်အဖွင့်။ ။ဤကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်ဝါရ၌ အကျယ်ဟောထားသော စကားစဉ်ကို ထိုနှင့်အတူပြုကာ ဥဒေသပါဠိ၌ အကျယ်ချုပ်၍ ကေသိသ် လုပ်ပုံကို ဖွင့်ပြခြင်းတည်း။ သို့အတူက် ပုရိသော စ ပုရိသော စ ပုရိသာ၊ ဒသ စ ဒသ စ-ဝိသံ' စသည် ဝါကျအတွင်း၌ရှိသော ယောကျ်ားနှစ်ယောက်, ဆယ်ခုနစ်လီကိုသာ ယူရ၏။ ထို့ထက်ပိုလွန်၍ မယူရ။ 'ဂဏနေ ဒသဿ' (၃၀၉) သုတ်ဖြင့် ထင်ရှားလှ၏။

နိတ်ဌာန်း—'ဗဟုတ္တ ဥပနိ.ဋ္ဌာယံ သရူပါန.မေကသေသော'။ ။'ပုရိသော စ,ပုရိသော စ ပုရိသာ၊ ဤတ္ထီ စ, ဤတ္ထီ စ-ဤတ္ထိယော၊ ကုလဗ္ဗ, ကုလဗ္ဗ-ကုလာနိ၊ စိတ္တဗ္ဗ-စိတ္တဗ္ဗ-စိတ္တာနိ၊ ဧဝံ မိဂိယော ဤစ္စာ.ဒိ။ ဧတ္ထ ပုရိသာ.တိ.ဝုတ္ထေ ဒ္ဝေပုရိသာ, တ၏ယော ပုရိသာ, စတ္တာရော ပုရိသာ, အနေကသတံ ပုရိသာ.တိ ဗဟုတ္တံ ဥပဓသ တိ'။ ။'ပုရိသော စ, ပုရိသော စ-ပုရိသာ'ဟု ဧကသိသ်၊ လုပ်ထားလျှင် ပုရိသ သဒ္ဒါတစ်ခုတည်းက ယောကျ်ားနှစ်ယောက်၊ သုံးယောက်၊ တရာ,စာထောင်စသည်

http://www.dhammadownload.com

ရာပေါင်းများသောအနက်ကို ဟောနိုင်သည်အဖြစ်ကို သိစေလိုရာ၌ ကေသိသ် လုပ်ရမည်ဟု အကျိုးကိုဆို၏။ ထိုစကားသည် အဋ္ဌကထာနှင့်မညီသည့်ပြင်။ ရှုနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်၍နေ၏။ ။'ဇော္ဍ စ သရူပါန.န္တိ ဝုတ္တတ္တာဝ သိဒ္ဓေ အ.သကိ ပယောဂေ ပုန.သကိ ဂဟဏံ ဧက-ဝိဘတ္တိ ဝိသယာန.မေဝါ.သကိ ပယောဂေ ဧဝါ.ယန္တိ ဒဿနတ္ထံ၊ နဝိစ္ဆာ ပယောဂေ.တိ.ပ္ပသင်္ဂါ ပ္ဍ ပ္ဍသော မန္တာ.တိ ဇော္ဍ ပ္ဍ ပ္ဍသော.တိ ဝိစ္ဆာ ပယောဂေ သိဒ္ဓိယာ ဥပိတတ္တာ' ရှု။

အသက်-သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းမှာ ဝိစ္ဆာဂကဲ့သို့ များစွာသောဒြပ်ဘေဒကို ယူစေလိုခြင်းမဟုတ်၊ သရူပပုဒ်များသည် သမာန ဝိဘတ္တိက ဖြစ်စေရမည်ကို သိစေလိုခြင်းသာ ဆိုသည်ဟူ၏။ ထို့ကြောင့် ရှုနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်လေ၏။

နိတ်ဋ္ဌ-ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၌လည်း ဧကသိသ်ကို စီရင်၏။ ။'ဗဟုဗ္ဗီဟိမ္ပိ စ သရူပါနံ ပဒါနမေက-သေသော။ ဗဟုဗ္ဗီဟိမ္ပိ စ ဒ္ဒန္ဒေ-စ သရူပါနံ ပဒါနံ ဧကသေသော ဟောတိ၊ သုဝဏ္ဏသ ဝဏ္ဏော-သုဝဏ္ဏ-ဝဏ္ဏော၊ သုဝဏ္ဏ-ဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော ယသ ဘဂဝတော သော့ယံ သုဝဏ္ဏ ဝဏ္ဏော၊ ဧဝံ ဗြဟ္မ.သရာ ဣစ္စာဒိ။ ဇော္ဍ ဒုန သုဝဏ္ဏသ ဝိယ ဝဏ္ဏော ယသာ.တိ ဝိဂ္ဂဟေ ဧကသေသ ကိစ္စံ နတ္ထိ။ အဓိပ္ပါယန္တရေန ပန တောတေဝ၊ ဧဝံ ဗဟုဗ္ဗီဟိမ္ပိ ဧကသေသော။ ဒ္ဒန္ဒေပန နာမ၌, ရူပ.ဌ နာမ-ရူပ.ဌ-နာမ-ရူပံ စိတ္တော့ စ, သေနော စ စတ္တသေနော စ-စိတ္တ သေနော့.တိ ဘဝတိ' နိတ်။ ။'သရူပါန.မေက သေသော'ဆိုသောကြောင့် ဧကသိသ်ဟူသည် တစ်ပုဒ်သာ အကြွင်းရှိရမည်။ နှစ်ပုဒ်မရှိရ။ ဤ သုဝဏ္ဏ.ဝဏ္ဏောဘ၌ နှစ်ပုဒ်အကြွင်းရှိသောကြောင့် ဧကသိသ်မဟုတ်။ ရှေးသုဝဏ္ဏ-ဝဏ္ဏ,ဥပမာနပုဒ်က ဝဏ္ဏပုဒ်တစ်တ်ကျေသည့် မဇ္ဈေလောပီ။ သို့မဟုတ် သက္ကတအလို ဥတ္တရ ပဒလောပီ သမာသ်သာ။ ။ဗြဟ္မဝဏ္ဏီကိုလည်း တဒ္ဓိတန္တ သမာသ် ဧကသိသ်ဟုဆို၏။ ။'သမာ့သေ တဒ္ဓိတ.ဏ္ဍေ။ ။တဒ္ဓိတန္တ.ပ္ပစ္စယ.ဏ္ဍေ သမာသေ သရူပါနံ ပဒါနံ ဧကသေသော့ ဟောတိ၊ ဗြဟ္မသ ဝဏ္ဏော ဝ်ယ ဝဏ္ဏော ဧကသ.တ္ထိတိ-ဗြဟ္မဝဏ္ဏီ'နိတ်။ ။ယင်းလည်း နှစ်ပုဒ်အကြွင်းရှိသောကြောင့် ဧကသိသ် မဟုတ်။

'ဗြဟ္မဝဏ္ဏီ.တိ သေဋ္ဌဝဏ္ဏီ၊ ပရိသုဒ္ဓ ဝဏ္ဏေသုပိ သေဋ္ဌေန သုဝဏ္ဏ ဝဏ္ဏေ.နေဝ သမန္နာဂတော.တိ အတ္ထော' သီလက္ခန်း၊ သောဏ.ဒဏ္ဍသုတ် အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ဥပမာန ပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်လည်းမဟုတ်။ ။'သရူပါန.မေက သေသော ဧက ဝိဘတ္တိနံ ဒ္ဒန္ဒေဝ' ဟု သက္ကတကျမ်းတို့၌ အဆိုရှိ၍၊ ဧကသိသ်ကို ဒ္ဒန်၌သာ ရအပ်၏။ အခြားသမာသ်တို့၌ မရအပ်။

ဧကသိသ်ထားပုံ။ ။ဧကသိသ်ကို မာဂဓကျမ်းတို့၌ အသေအချာ ဥပဒေမရှိ။ 'မာတရော ပိတရော နာ့မရူပ.ဏ္ဍ အာဒီသု' ဆိုသော ဘေဒစိန္တာကို ထောက်

http://www.dhammadownload.com

လျှင် 'မာတာ စ, ပိတာ စ-မာတရော၊ 'မာတာစ,ပိတာ စ-ပိတရော'ဟု ထားလိုရာ ထားနိုင်၍ ဝတ္တိစ္ဆာ ပဓာနဟု ဆိုရန်ရှိ၏။ ။သက္ကတ ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ ကား။ ။*ဖို,မ တဲ့ဖက်လျှင် အမ,ကိုခေါ်၍ အဖိုကို အကြွင်းထား 'ဣတ္ထီ စ, ပုမာ စ-ပုမာ၊ ဗြာဟ္မဏီ စ,ဗြာဟ္မဏော စ-ဗြာဟ္မဏော၊ ဟံသီ စ, ဟံသော စ,ဟံသော၊ ဟံသာ ဝါ'ပုံစံ။ ဟံသာ ကောဠာ မယူရာ စ-ကောကိလာ တမ္ဗ-စူဠကာ။ ပမ္ဘကာ ဇီဝ ဇီဝါ စ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံသရံ'သာရိပုတ္တ.တ္ထေရာ ပဒါန်။ ။နီကိ-ဆရာကား ဝိရ္ဝ ပေကသိသ်မဟုတ်။ ထီး,မ စသော ဝတ္ထု, တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပေါင်းစုရ္ဝတ်ဆို လိုရာ 'သမောဓာနိ.စ္ဆာယ.မေကတ္ထ'ဗဟုဝုစ်ဟု ဆိုဏ်။ ။'ပုမံ ဣတ္ထိယာ ၁-၂-၆၇။ ။ 'ဣတ္ထိယဲ သဟ ဝစနေ ပုမံ သိယာတေ၊ ဣတ္ထီ နိဝတ္တတေ၊ ဣတ္ထိပုံသ.လက္ခဏာ စေ ဧဝ ဝိသေသော (ဝိရ္ဝပံ) သဝတိ၊ ဗြာဟ္မဏော စ,ဗြာဟ္မဏီ စ ဗြာဟ္မဏော၊ ကုက္ကုဋော စ,ကုက္ကုဋီ စ-ကုက္ကုဋော' ကာသိကာဝုတ္တိ။ 'ကုက္ကုဋာ ကတမ္ဗာယာစ၊ ဥက္ကာ ဂေါ ဏသိရာ ဗဟု။ ခဂ္ဂါ ဝရာဟာ နကုလာ၊ ကာလကော.တ္ထ ပဟ္ဟတသော' ဝေယ်ယန်ဇ၅တ်။ ။'ဣတ္ထိယာ သဟောတ္ထေ ပုမံ သိယာတေ၊ တံ.လက္ခဏော ဧဝ ဝိသေသော စေ၊ 'ဟံသာ စ, ဟံသော စ-ဟံသာ' သိဒ္ဓန္တကော်မုဒီ။

*အစ်ကိုနှင့်နှမ၊ သားနှင့်သမီးတို့ကို တက္ခ တဲ့ဖက်လျှင် အစ်ကို၊ သားဟော ပုဒ်ကိုချန်၍ နှမ,သမီး ဟောပုဒ်ကိုခေါ်၊ 'ဘာတာ စ, ဘဂိနီ စ-ဘာတရော၊ ပုတ္တော စ,ဒုဟိတာ(ဓိတာ)စ-ပုတ္တော'ပုံစံ။ ။'ဣမေ တေ ဒဟရာ ပုတ္တာ ဇာလီ ကဏ္ဍာ ဇိနာစုဘော၊ နိက္ခိ:ပ လက္ခဏော ဂစ္ဆ၊ မယံ တေ ပေါသယိဿာမသေ'။ ။'အာနယိဿံ မေထုနကေ၊ ဥဘောဒါသ-ကုမာရကေ။ တေ ကံ ပရိစရိဿန္တိ၊ ရတ္တိ'ဒိဝ-မတန္ဒိတော' ဝေယ်ယန်ဇာတ်။ ။'ဘာတာ ပုတ္တာ သ္ဝသာ-ဒုဟိတာ' ပါဏိနီ။ ၁-၂-၆၈။ ။'ယထာသခ်ံ' ဘာတု-ပုတ္တ-သဒ္ဒါ သိယာတေ၊ သ္ဝဟ ဝစနေ သ္ဝသာ ဒုတိတာဟိ၊ သ္ဝသာ သဟ ဝစနေ ဘာတု-သဒ္ဒါ သိယာတေ၊ ဘာတာ စ, သ္ဝသာ (ဘဂိနီ) စ-ဘာတရော။ ဒုဟိတာ သဟ ဝစနေ ပုတ္တ-သဒ္ဒေါ သိယာတေ၊ ပုတ္တော စ, ဒုဟိတာ စ-ပုတ္တော' ကာသိကာ။

*အမိ, အဖကို တက္ခ တဲ့ဖက်၍ဆိုလျှင် အမိဟောကို ခေါ်၍ အဖဟောကို ချန်ထားရမည်။ 'မာတာ စ, ပိတာ စ-ပိတရော'ပုံစံ။ ။ပိတာ မာတာ' ပါဏိနီ။ ၁-၂-၉၀။ မာတာ သ-ဟဝနေ ပိတ္ဝ သဒ္ဒေါ သိယာတေ အညတရိယံ၊ မာတာ စ, ပိတာ စ-ပိတရော၊ မာတာ ပိတရော ဝါ'ကာသိကာ။ ဧကသိသ် မလုပ်လိုလျှင် မာတာ-ပိတရော၊ ဖြစ်သည်-ဟူလို။ ။*ယောက္ခမ ထီး,မ တဲ့ဖက်လျှင် အထီး ဟောကို ချန်၍၊ အမဟောကို ခေါ်ပစ်ရမည်။ 'သသုရော စ, သသူ စ-သသုရော' ပုံစံ။ ။မဒ္ဒီ ပိ ခေါ သသုရေ ဝန္ဒိတ္ဝာ သေသိ.တ္ထိယော အပလောကေတ္ဝာ ဒ္ဝေ ပုတ္တေ အာဒါယ ဝေယ်ယန္တရသ ပုရတော ပထမတရံ ဂန္ဓာ ရထေ အဋ္ဌာသိ'

http://www.dhammadownload.com

ဝေယ်န်ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။ ။'သဿုရော-သသုရော'ပါ၊ ၁-၂-၇၁။ ။သသုရော သဟ ဝစနေ သဿုရ သဒ္ဒေါ သိဿတေ အညတရိဿံ၊ သဿုရော စ, သသူစ-သဿုရော၊ သသူ သဿုရော.တိ ဝါ' ကာသိကာ။

*နပုလ္လိင်နှင့် အနပုလ္လိင်များကို တွဲဖက်၍ဆိုလျှင် နပုလ္လိင်ကို ချန်၍ အနပုလ္လိင်ကိုချေ။ 'ဒီဃာ ဇာဂရတောဝ ရတ္တိ၊ ဒီဃံ သန္တသ္သ ယောဇနံ။ ဒီဃော ဗာလာန သံသာရော၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတံ' ဓမ္မပဒ=ဗာလဝဂ်။ ။ဒီဃော စ, ဒီဃာ စ, ဒီဃံ စ-ဒီဃံ,ဒီဃာနိ ဝါ၊ ဒီဃော သံသာရော,ဒီဃာ ရတ္တိ,ဒီဃံ ယောဇနံ=တ.ဒိဒံ ဒီဃ, တာနိ.မာနိ ဒီဃာနိ ဝါ'ပုံစံ။ ။နပုံသက.မန ပုံသကေန ဧကေါ စ္ဆ သ အညတရိဿံ'ပါ။ ၁-၂-၆၉။ ။'နပုံသကာ.နပုံသက မတ္တကတော ဝိသေသေ အနပုံ အကေန သဟ ဝစနေ နပုံသကံ သိဿတေ ဧကေါ စ္ဆ ကာရိယံ ဘ ဝတိ အညတရိဿံ၊ သုက္ကော စ ကမ္မလော,သုက္ကာ စ ပဋ္ဌီ, သုက္ကံ စ ဝတ္ထံ၊ တ.ဒိဒံ-သုက္ကံ၊ တာနိ မာနိ သုက္ကာနိ' ကာသိကာ။ ။'အ-နပုံသကေန သဟ ဥတ္တေ နပုံ သကံ သိဿတေ၊ တ.ဥ ဝါ ဧကံ ဘ ဝတိ,တံ.လက္ခဏော ဧ ဝ ဝိသေသော စေ၊ သုက္ကော ပဋ္ဌော, သုက္ကာ ပဋ္ဌီ, သုက္ကံ ဝတ္ထံ, တ.ဒိဒံ သုက္ကံ,တာနိ.မာနိ သုက္ကာနိ'ကောမုဒီ။ ဤ ဥပဒေမျာ်းကိုယူ၍ အဘိဓာန်၌။ 'မာတာ ပိတာ တု ပိတရော၊ ပုတ္တော-တု ပုတ္တ-ဓိတရော။ သဿုရ သဿု သဿုရာ၊ ဘာတု, ဘဂိနီ ဘာတရော'ဟု ဆို၏။

*တ,ယ-သဒ္ဒါတို့ကို တစ်ပါးနှင့်တကွ တွဲဖက်လျှင် တ,ယ-သဒ္ဒါတို့ကို ချန်၍ တစ်ပါးပုဒ်ကိုချေပစ်ရသည်။ 'သော စ, ကဏ္ဍော စ-တေ၊ ယော စ,ကဏ္ဍောစ-ယေ'ပုံစံ။ ။'တ.ဒါဒီနိ သဗ္ဗေ နိစ္စံ'ပါ။ ၁-၂-၇၂။ ။'တ.ဒါဒီနိ သဒ္ဒ-ရူပါနိ သဗ္ဗေ သဟ ဝစနေ နိစ္စံ သိဿတေ တ.ဒါဒီဟိ အညေ စ၊ သဗ္ဗ.ဂ္ဂဟဏံ သကာလ.တ္ထံ။ နိစ္စ.ဂ္ဂဟဏံ ဝိကပ္ပန.တ္ထံ၊ သော စ, ဒေဝဒတ္တော စ, တေ၊ ယော စ, ဒေဝဒတ္တော စ-ယေ' ကာသိကာ။ ။*ယ,တ, ချင်းချင်းနှင့်တကွ တွဲဖက်လျှင် နောက်ပုဒ်ကိုချန်၍ ရှေ့ပုဒ်ကို ချေပစ်ရသည်။ ရှေ့-နောက် နှစ်ပါးစုံကို ဟောနိုင်သောကြောင့် နောက်ပုဒ်ကို ချန်ထားရသည်။ ။'ပရဿ စ ဥဘယ ဝါစိတ္တာ' မဟာဘာသ။ ။ရှေ့ပုဒ်ကြောင်းလည်း ရှိသေးသည်ဟု မဟာဘာသဆို၏။ ။ ဘ-ယာ.ဒီနံ မိဇ္ဈေ ယဒိ အပရံ၊ တံ သိဿ တေ၊ သော စ,ယော ဇ-ယေ၊ ယော်ခ, ကော စ-ကေ'ကာသိကာ။ ။'ပုဗ္ဗ သေသောပိ ဒိဿတေ ဣတိ ဘာသံ သော စ, သော စ-တေ' ကောမုဒီ။

*ရှာ၌ဖြစ်သော နှား,စသော သားအပေါင်းကို ထီး,မ တွဲဖက်၍ဆိုလျှင် အမ,ကိုချန်၍ အထီးကိုချေပစ်ရမည်။ 'ဂါ ဝေါ စ, ဂါ ဝီ စ-ဂါ ဝီ။ အဇော စ, အဇီ စ-အဇီ'။ 'ဂါ ဝီ ဒိသ္ဝာ ဘိက္ခု.တိ မည်မာနာ ပလာယန္တိ'သံယာစိတ သိက္ခာ ပဒ။ ။'ဂေ ဃောတကော ဝါ, ဂေ ဃောတကန္တေ ဝါ သီ ဝါ' မဟာဝဂ္ဂ-သတိ ပဋ္ဌာန။ ။'ဂ ဿ ပသု-သင်္ဂေဟ-တရုဏေဟိ ဣတ္ထိ'ပါ၊ ၁-၂-၇၃။ ။ဂ ါ ဝေ ဟ ဝေါ.ဂ ါ ဝေ ျာ ဂ ါ ျာနံ သ ေ ်ာ ေ ေ ေ သ ု သ ဟ ဝ ိ ဝ ဂ ္ဂ ာ ယ ် ဣ တ ္ထ ိ သ ိ ဿ တ ေ ၊

http://www.dhammadownload.com

'ပုမိတ္ထိယာ'တိ ပုမာ သေသေ ပတ္တော, ဣတ္ထီ သေသော ဝိဓိယဲတော၊ အ.တရုဏ. ဂ္ဂဟဏံ သာမတ္ထိယာ ပသု ဝိသေသနံ၊ ဂါဝေါ ဣမေ,အဇာ ဣမေ၊ ဂါမ္ပေ.ဂ္ဂဟဏံ ကိံ? ဂုရဝေါ ဣမေ၊ ပသတ္ထာ ဣမေ၊ ပသူ.တိ ကိံ 'ဗြာဟ္မဏာ ဣမေ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။

ဆောင်ပုဒ်-"ပုဒ် အတန်တန်၊ မရ္ဓတ်ရန်၊ ပြုပြန် ဧကသိသ်ကို။
နောက်ပုဒ် အကျန်၊ အမ္ဗေခံ-ဟောရန် မှတ်တော့-ကျေနက်ကို။
သရ္ဓ, ဝိရ္ဓ၊ ကဒေသ္ဝ၊ မှတ်ယူ ဘေဒ, သုံးမျိုးကို။
သဒ္ဒ, အတ္ထာ၊ သဒ္ဒတ္ထာ၊ သုံးဖြာပွားကြ-တစ်နည်းကို။
ပုဗ္ဗာ, ပရ၊ ဝိရူပ၊ ယင်းက ပြားလို-နှစ်ပါးကို။
သရ္ဓပမ္ဘ၊ သုတ်ရင်းသာ၊ ကြင်းမှာ ယောဂ-သ္ဝ တ္ဂက်ကို။
ကျမ်းဗျာကရဏ်း၊ ထားနည်းထုံး မှတ်အုံး ဧကသိသ်-နည်းတစ်ပါး။
ဖို, မ, တ္ဝဲလို၊ တကွဆို၊ မ-**ကို** ပယ်ရှား, ဖို-ကြင်းထား။
သားသမီးကို၊ တ္ဝဲဖက်ဆို၊ သားကိုချန်ထား, ကြင်းပယ်ရှား။
မောင်နှမဟော၊ တ္ဝဲလျှင်ကော၊ မောင်ဟော ချန်ထား, ကြင်းပယ်ရှား။
မိ,ဘ,ဟောကို၊ တ္ဝဲဖက်ဆို မိ-ကိုပယ်ရှား, ဘ-ကြင်းထား။
ယောဂ္ဓမ-စုံယှဉ်၊ တ္ဝဲခဲ့လျှင်၊ မ-ပင် ပယ်ရှား၊ ထီ-ကြင်းထား။
တနုပုံးလဲ၊ နပုံးတ္ဝဲ၊ ရှေ့နည်းပယ်ရှား၊ နပုံးထား။
ယ, ဏ, ပုဒ်လဲ၊ ကြင်းနှင့်တ္ဝဲ၊ ပယ်ရှဲတစ်ပါး၊ ယ,တ-ထား။
ယ, တ, ချင်းပင် တ္ဝဲခဲ့လျှင်၊ နောက်ပင် ကြင်းထား, ရှေ့ပယ်ရှား။
ရှာပေါက် နှား,ကဲ့၊ ထီ, မ-တ္ဝဲ၊ မ-ပဲချန်ထား, ထီ-ပယ်ရှား။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ပုရိသာ-ပုရိသော စ×ပုရိသော စ။ (၃၂၉) ဒွန်လုပ်မြဲ။ ပုရိသ+ပုရိသ ပကတိပြု။ သရ္ဓပါန.မေက သေသ္ဝ.သကိ ဤသုတ်ဖြင့် သုတိတူ ပုရိသ-သဒ္ဒါနှစ်ခုကို တစ်ခုကြင်းပြု။ နာမ်ဒဲ့၊ ယော-သက်၊ အာ.ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ စီရင်။ ။ပ-ကိ-ရှပ်၊ ဟတ္ထိ အဿ ရထ ပတ္တိကာ-ဟတ္ထိ စ×အဿော စ×ရထော စ×ပတ္တိကော စ၊ ဒွန်လုပ်မြဲ။ ဟတ္ထိ+အဿ+ရထ+ပတ္တိက-ပကတိပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် တစ်ကြိမ်မဟုတ်ရာ၌ တစ်ခုကြင်းပြုသင့်ငြားသော်လည်း သုတိတူ ပုဒ်ဗျည်းမဟုတ်သောကြောင့် မပြု၊ နာမ်ဒဲ့၊ ယော-သက်၊ စီရင်။ ။ဒု-ကိ- ပုရိသော-ပုရိသ။ ဤသုတ်ဖြင့် တစ်ခုကြင်း-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း အကြိမ်များစွာမဟုတ်၊ တစ်ကြိမ်သာ ဖြစ်သောကြောင့် မပြု၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၃၀၉-၀ဏနေ ဒသဿ=တုံ့တိ။ ။ယောသု၊ ယော-ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ ဝဏနေ၊ ရေတွက်ခြင်း သခ္ခ်ာ ပဓာန အရာ၌။ အသကိ ၊ တစ်ကြိမ်မဟုတ်ရာ၌။ ဝါ၊ ကုန်သော။ ဒွိ-တိ-စတု-ပဉ္စ-ဆ-သတ္တ-အဋ္ဌ-နဝကာနံ၊ နှစ်ခု-သုံးခု-လေးခု=ကိုးခုတို့၏ အပေါင်းဖြစ်ကုန်သော ကာရီ-ဒသ သဒ္ဒါတို့၏။ ဝါ၊ တို့ဘွင်။ ဧက-သေသဿ၊ တစ်ခုကြွင်းဖြစ်သော။ ဒသဿ၊ကာရိယ ဒသ-သဒ္ဒါ၏။ ဒီ-တီ-စတ္တာရ-ပညာ-ဆ-သတ္တာ-သ-နဝ ၊ ဒီ-ပြု, တီ-ပြု, စတ္တာရ-ပြု, ပညာ-ပြု, ဆ-ပြု,သတ္တ-ပြု, အသ-ပြု, နဝ-ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ယောနဉ္ဇ ယော-ဝိဘတ်တို့၏လည်း။ ဣသ.မာသံ-ဌိ-ရိ-တီ.တုံ.**တိ**၊ ဣသံ-ပြု, အာသံ-ပြု, ဌိ-ပြု, ရိ-ပြု, ဣတိ-ပြု, ဥတိ-ပြု

၃၀၉-အဋ္ဌ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝဏနေ×ဒသဿ×ဒွိတိ စတု ပဉ္ဇ ဆ သတ္တ အဋ္ဌ နဝကာနံ×ဒီတိ စတ္တာရ ပညာ ဆ သတ္တာသ နဝ ၊×ယောသု×ယောနံ×စ× ဣသ မာသံ ဌိ ရိ တီတု **တိ**.အဋ္ဌဝဒံ။ ။အရေအတွက် သခ္ခ်ာ ပြဋ္ဌာန်းသော သခ္ခ်ာ ပဓာနအရာ၌ ယော-ဝိဘတ်ကြောင့်၊ တစ်ကြိမ်မဟုတ်-နှစ်ကြိမ် ဧကသိသ်၊ သို့မဟုတ်, နှစ်ခုပေါင်းဖြစ်သော ကာရီဒသ-သဒ္ဒါတို့၏ တစ်ခုကြွင်းဖြစ်သော ကာရိယ, ဒသ-သဒ္ဒါကို ဒီ-ပြု။ ။(ဒသ-သဒ္ဒါ နှစ်ခုကို တစ်ခုကြွင်း ဧကသိသ်ပြု လိုက်သော် ကျန် ဒသ-သဒ္ဒါတစ်ခုတည်းက ကျေပျောက်သော ဒသ အတွက်ပါ နှစ်ဆယ်ကိုဟောနိုင်၍ နှစ်ခုပေါင်းဆိုသည်။ ဧကသိသ်မပြုမီ ဒသ×သေ-ဟု ပကတိ ရှုပ်ရှိနေစဉ်။ ဧကသိသ်ပြုရန် ပြင်ဆင်ထားသောကြောင့် ကာရီဒသ-သဒ္ဒါဆိုသည်။ ဧကသိသ်ပြုပြီး တစ်ခုတည်းကျန်သော ဒသ-သဒ္ဒါကို ကာရိယ-ဆိုသည်။

ကျေ-ပုဒ်အနက်ကို ကျန်ပုဒ်က ဟောနိုင်၍၊ ဒသ-တစ်ခုကျေလျှင် ကျန် ဒသ တစ်ခုက ကျေတွက်ပါ နှစ်ဆယ်၊ နှစ်ခုကျေလျှင် သုံးဆယ်၊ သုံးခုကျေလျှင် လေးဆယ်=ကိုးခုကျေလျှင် ကျန်ဒသတစ်ခုက တစ်ရာကိုဟောနိုင်၏။ (ဤနည်းအတိုင်း အထက်အထက်ကိုသိလေ)။ ။သုံးကြိမ် ဧကသိသ်၊ သို့မဟုတ် သုံးခုပေါင်းဖြစ်သော ကာရီဒသ-သဒ္ဒါ၏ တစ်ခုကြွင်းဖြစ်သော ကာရိယ ဒသ-သဒ္ဒါကို **တိ**-ပြု။ ။ လေးကြိမ် ဧကသိသ်၊ သို့မဟုတ် လေးခုပေါင်းဖြစ်သော ကာရီဒသ-သဒ္ဒါ၏ တစ်ခုကြွင်းသော ကာရိယ ဒသ သဒ္ဒါကို စတ္တာရ-ပြု။ ।ငါးကြိမ် ဧကသိသ်၊ သို့မဟုတ် ငါးခုပေါင်းဖြစ်သော ကာရီ ဒသ-သဒ္ဒါ၏ တစ်ခုကြွင်းဖြစ်သော ကာရိယ ဒသ-သဒ္ဒါကို ।ပညာ-ပြု။ ။ခြောက်ကြိမ် ဧကသိသ်၊ သို့မဟုတ် ခြောက်ခုပေါင်း=ဒသ-သဒ္ဒါကို ဆ-ပြု။ ။ခုနှစ်ကြိမ် ဧကသိသ်၊ သို့မဟုတ် ခုနှစ်ပေါင်း=ဒသ-သဒ္ဒါကို သတ္တ-ပြု။ ။ရှစ်ကြိမ် ဧကသိသ်၊ သို့မဟုတ် ရှစ်ခုပေါင်း=ဒသ-သဒ္ဒါကို အဋ္ဌ-ပြု။ ။ကိုးကြိမ် ဧကသိသ်၊ သို့မဟုတ် ကိုးခုပေါင်း=ဒသ-သဒ္ဒါကို နဝ-ပြု။ ။နောက်နိမိတ် ယော-ဝိဘတ်ကိုလည်း ဒီ, တီ စတ္တာရ-ပြုနောင် ဣသံ-ပြု။ ပညာ-ပြုနောင် အာသံ။ ဆ-နောင် ဌိ၊ သတ္တ-နောင်-ရိ၊ အသ-နောင်-ဣတိ၊ နဝ-နောင်-ဥတိ-ပြု။

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ယောသု၊တို့ကြောင့်။ ဂဏနေ၊၌။ အသကိ၊ရာ၌။ ဝါကု၊နှင်သော။ သရူပါနံ၊တူသောရူပ်သွင် သုကိရိကုန်သော။ ကာတေ.ကသေသာနံ၊ ပြုအင်ပြီးသော တစ်ခုကြောင်းရှိကုန်သော။ ဒုက တိက စတုက္က ပဉ္စက ဆက္က သတ္တက အဋ္ဌက နဝကာနံ၊ နှစ်ခုပေါင်း, သုံးခုပေါင်း=ရှစ်ခုပေါင်း,ကိုးခုပေါင်း ဖြစ်ကုန်သော ကာရီ ဒုသ-သဒ္ဒါတို့၏။ ၈ါ၊ တို့တွင်။ ဧက-သေသသ၊ သော။ ဒသသ၊ ၏။ ယထာသခ်ျံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဝီတိ-စတ္တာရ ပညာ-ဆ-သတ္တ-အသ-နဝ ဣစ္စာ.ဒေသာ၊တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ယောနဋ္ဌ၊ တို့၏လည်း။ ဣသံ-အာသံ ဌ-ရိ-တိ-ဣတိ-ဥတိ ဣစ္စာဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပစ္ဆာ၊နောက်၌။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ ပြီးစေအပ်ကုန်၏။ ဝီသံ၊ နှစ်ဆယ်။ တိ ံသံ၊ သုံးဆယ်။ စတ္တာလီသံ၊ လေးဆယ်။ ပညာသံ၊ ငါးဆယ်။ သဋ္ဌိ၊ ခြောက်ဆယ်။ သတ္တရိ၊ ခုနှစ်ဆယ်။ အသီတိ၊ ရှစ်ဆယ်။ နဝုတိ၊ ကိုးဆယ်။ အသကိ.န္တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိမ.တ္ထံ၊ နည်း။ ဒသ၊ ဆယ်ခုတို့။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊၏။ ဂဏနေ.တီ ပဒံ၊သည်။ ကိမ.မတ္ထံ၊နည်း။ ဒသ ဒသကာ၊ ဆယ်ခု, ဆယ်လီဖြစ်ကုန်သော။ ပုရိသာ၊ ယောကျ်ားတစ်ရာတို့။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

ဂဏနေ-သဒ္ဒါဖြင့် သခ်ျေယျ ပဓာနကို နှစ်စေ၏။ ။သခ်ျာသည် သခ်ျေဒြပ် ပြဋ္ဌာန်းသော သခ်ျေယျ ပဓာန၊ အရေအတွက်သခ်ျာ ပြဋ္ဌာန်းသောသခ်ျာပဓာန။ နှစ်ပါးစုံပြဋ္ဌာန်းသော ဥဘယ.ပဓာန-ဟု သုံးမျိုး။ ။ဧက-အစ,အဋ္ဌာရသအဆုံး ရှိသော သခ်ျာမှာ သခ်ျေယျ,ပဓာန၊ သုံးလိုင် ဆန်၍၊ ဧကသခ်ျာမှာ ဧကဝုစ်။ ကြောင်းသခ်ျာများမှာ ဗဟုဝုစ်တည်း။ ။ဧကော ပုရိသော၊ ဧကော ဣတ္ထီ၊ ဧကံ ကုလံ၊ ဒွေ ပုရိသာ၊ ဒွေ ဣတ္ထိယော၊ ဒွေ ကုလာနိ,ပုံစံ။ ။ဝီသတိ-အစ, နဝုတိ-အဆုံး ရှိသော သခ်ျာများမှာ သခ်ျာ, သခ်ျေယျ ပဓာန။ ဣတ္ထိလိုင်၊ ဧကဝုစ်* ဝဂ္ဂ ဘေဒ-အစုကဲ့ ဖြစ်ခဲ့မူ ဣတ္ထိလိုင်၊ဗဟုဝုစ်တည်း။ ။'ဘိက္ခူနံ ဝီသံ၊ ဝီသတိ' သခ်ျာပဓာန ပုံစံ။ ။'ဝီသာယ, ဝီသတိယာ ဘိက္ခူနံ' သခ်ျေယျ ပဓာန-ပုံစံ။ သတ အစ, အသခ်ျေယျ အဆုံးရှိသော သခ်ျာများမှာ ဥဘယ.ပဓာန၊ ဝုစ်နှစ်ပါးတည်း။ ကောဋိ-သုံးခု၊ အက္ခောဘိဏီတို့မှာ ဣတ္ထိလိုင်၊ အကြောင်း နပုလ္လိင်တည်း။ 'ဘိက္ခူနံ သတံ၊ နာရီနံ သတံ၊ စိတ္တာနိ ဧကဝီသ သတံ'သခ်ျာပဓာန ဧကဝုစ် ဝဂ္ဂ-ပုံစံ။ ။'ဒွေ သတာနိ ဘိက္ခူ,ဘိက္ခုနိယော,စိတ္တာနိ'သခ်ျေယျ.ပဓာန ဗဟုဝုစ် ဝဂ္ဂ-ပုံစံ။ ။'ကောဋိသေနာ, အက္ခောဘိဏီ သေနာ' သခ်ျေယျ.ပဓာန-ပုံစံ။ ။'သေနာနံ ကောဋိ၊ သေနာနံ အက္ခောဘိဏီ' သခ်ျာ ပဓာန ပုံစံ။

***မှတ်ချက်။** ။ဝဂ္ဂဘေဒ-ဟူသည်'ဒွေ ဝီသတိယော၊ တိသော ဝီသတိယော' စသည် အစွန်းသခ်ျာတစ်ပါးနှင့် တွဲဖက်ရ၍ အပေါင်းထဲမှ ကွဲထွက်သွားသည်ကို ဆိုသည်။ ။ဝီသံ, တိ သံ စသည်ကို နှစ်ဆယ်လုံး, သုံးဆယ်လုံး၊ နှစ်ဆယ်စု, သုံးဆယ်စုကို ဟောရ၍ ဝဂ္ဂ-ဆိုသည်။ ယင်းဝဂ္ဂ-သဒ္ဒါများသည်၊ အပေါင်းဇာတ်

http://www.dhammadownload.com

သာမန်ကိုဟော၍ ကေဝုစ်သာနေရ၏။ ဒ္ဒေ,တိယော စသော အစွန်းတစ်ပါးနှင့် တဲ့ဖက်ရ၍ ဒ္ဒေ ဝိသတိယော,တိယော ဝိသတိယော, စသည် ဖြစ်လာသောအခါ မိမိဟောမြဲ၊ နှစ်ဆယ်, သုံးဆယ်ဟူသော အပေါင်းအစုထဲမှ ကဲ့ထွက်လာ၍ နှစ်ဆယ့်နှစ်, နှစ်ဆယ့်သုံး စသည်ကို ဟောရသည်ကိုပင် ဝဂ္ဂဘေဒ-ဆိုသည်။

ဆောင်ပုဒ်-"ကော် စ, ဌာရသ်။ သခ္ခေ်ယျတ်၊ မြဲမှတ် လိုင်သုံးဖြာ။
စ-ကေဝုစ်၊ အကြွင်းပုဒ်၊ ဗဟုဝုစ်-မြဲရာ။
ဝိသတာ ဒိ၊ နဝုတိ၊ ဣတ္ထိ ဝုစ်-ကော။
သခ်္ခ, သခ္ခေ်ယျ၊ ပဓာန၊ မှတ်ကြ သူတို့မှာ။
ဝဂ္ဂဘေဒတ်၊ စုတဲ့လတ်၊ သက်အပ်-ဗဟုသာ။
သတံ အစ၊ သခ္ခေ်ယျ၊ ဥဘယ-ပဓာန။
ကောဋိ သုံးလီ၊ ခေါဘိဏီ၊ ဣတ္ထိ-ဝုစ်နှစ်ဖြာ။
သတံ-စအုံး၊ သခ္ခေ်ဆုံး၊ နပုံး-ဒ္ဝိဝုစ်သာ။"

နိပ္ပန္နမှ-**အနိပ္ပန္နဖြစ်ပုံ**။ ။ဝိသ-စသော ပုဒ်များသည်၊ 'ဒသ+ယော'ဟူသော ပကတိပုဒ်မှ ကေသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါကို ဝိ၊ ယောဝိဘတ်ကို ဣ**သံ**-ပြု၍၊ ဝိသံ-ဟု ပြီးပြီး ဗဟုဝစနန္တ နိပ္ပန္နပုဒ်ဖြစ်လျက်၊ ဘယ်အတွက် တဖန် သ-ဝိဘတ်သက်၍ ဝိသာယ,ဝိသတိယာ စသည် ရှုပ်တမျိုးဖြစ်လာပြန်သနည်း-ဟူမူ။ ။'ဂ္ဂ**ဆ**ဏီ.တိ ဂေါ'ဟူရာ၌ ဂေါ-သဒ္ဒါ ဂမု-ဓာတ်၊ ကွိ-ပစ္စည်း၊ သိ-ဝိဘက်တို့ဖြင့် စီရင်၍ပြီးပြီး နိပ္ပန္န ကော်ဝစနန္တ ပုဒ်ဖြစ်လျက်၊ ဂါဝသေ-စသောသုတ်၏ အာဝ-ပြု စသော အစီအရင်ထူးအားဖြင့် အနိပ္ပန္န ပုဒ်အဖြစ်ကို ငဲ့ရပြန်၍၊ ယင်းဂေါသဒ္ဒါ နောင်ယော-ဝိဘတ် **စ**သည်-**သ**က်၊ ဂေါ-သဒ္ဒါ၏ **အ**စိ**တ်** ဩ-ကို **အာ**ဒ-ပြု၍ 'ဂါဝေါ၊ ဂါဝေန၊ ဂါဝါ' စသည်ဖြစ်သလို။ ဝိ**သံ**-စသော သဒ္ဒါများမှာလည်း ပုဒ်ပြီး နိပ္ပန္နပင်ဖြစ်သော်လည်း အမြဲဣတ္ထိလိုင် ကေဝုစ်ကို ဟောသဖြင့် အနိပ္ပန္နအဖြစ်ကို ငဲ့ရသည်။ သို့အတွက် 'ဝိသံ ဝိသာယ၊ ဝိသတိယာ' စသည် ဖြစ်လာရသည်။

"နိပ္ပန္နာ အပိ ဓာတူဟိ၊ သဒ္ဒါ ဂေါ-ဣတိ **အာ**ဒယော။
အ-နိပ္ပန္နတံ ပေက္ခန္တိ၊ ဂါဝါ.ဒိ **ဝိ**ဓိဘေဒတော။
နိပ္ပန္နာ.ပိ **ဝိ**ဘတ္တိဟိ၊ သဒ္ဒါ ဝိသ.န္တိ **အာ**ဒယော။
အ-နိပ္ပန္နတ္တံ.ပေက္ခန္တိ၊ နိစ္စ.မေကိ.တ္ထိ-ဝါစကာ။"

ဂေါ-ဣတိ **အာ**ဒယော၊ ဂေါ-**အ**စရိ**ကုန်**သော သဒ္ဒါတို့သည်။ ဓာတူဟိ၊ ဂမု-**စ**သော ဓာတ်, **သိ-ဝိ**ဘ**တ်**တို့ဖြင့်။ နိပ္ပန္နာ အပိ၊ ပြီးကုန်သော်လည်း။**ဂ**ါဝါ.ဒိ ဝိ**ဓ**ိဘေဒတော၊ **ဂ**ေါ-၏ **အ**စိတ် ဩ-၏ **အာ**ဝ-ပြု **စ**သော **အ**စီ**အ**ရင်**အ**ထူး**အာ**ားဖြင့်၊ **အ**နိ**ပ**္ပ**န**္နက်၊ **အ**နိ**ပ**္ပ**န**္နပုဒ်**အ**ဖြစ်ကို၊ **အ**ပေ**က**္ခ**န**္တ၊ ငဲ့ကုန်၏။ ဝိ**သ**.န္တိ **အာ**ဒယော-ဝိ**သ**ံ-**အ**စရိ**ကုန်**သော။ သဒ္ဒါတို့သည်။ **ဝ**ိ**ဘ**တ္တိ**ဟ**ိ၊ ယော-ဝိ**ဘ**ိ**တ**ိ**တ**ို့ဖြင့်။ နိ**ပ**္ပ**န**္နာ.ပိ၊

http://www.dhammadownload.com

ကုန်သော်လည်း။ နိစ္စံ၊ မြဲ။ ဧကိ.တ္တိ ဝါစကာ၊ ဧကဝုစ်, ဣတ္ထိလိင်ကို ယောကုန်လျက်။ အ-နိပ္ပန္နတံ၊ ကို။ အပေက္ခန္တိ၊ ငဲ့ကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဂေါ-သဒ္ဒါကြီး၊ ဓာတ်ရုပ်စီး၊ ပုဒ်ပြီးမှတ်ရန်, နိပ္ပန္နံ။
သြ-၏ အာဝ၊ အာဒေသ၊ ဇဲ့ရတတန်, အနိပ္ပန်။
ဝီ×ဣသ်-လုပ်၊ စီရင်ချုပ်၊ ပြီးရုပ်နိပ္ပန်-ပုဒ်-ဝိသံ။
ထီ,ဧက-နက်၊ မြဲသည့်တူက၊ ငဲ့ကွက်တတန်-အနိပ္ပန်။"

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။ဝီသံ-ဒသ စ×ဒသ စ။(၃၂၉)ဒွန်လုပ်မြဲ။ပကတိ စသ=ဒသ+ဒသ-သို့ ပကတိပြု။ သရူပါန မေက=သုတိ တူ ဒသ-သဒ္ဒါနှစ်ခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု။ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက် (ဒသ+ယော) ဂဏနေ ဒသဿ ဣသုတ်ဖြင့် ယော ဝိဘတ်ကြောင့် တစ်ခုကြွင်းဖြစ်သော ကာရိယ ဒသ-သဒ္ဒါကို ဝီ-ပြု။ ယော-ဝိဘတ်ကိုလည်း ဣသံ-ပြု။ (ဝီ+-ီသံ)ချေ၊ကပ်၊သိ-သက်၊ချေ ပြီး၏။ ။တိ သံ-ဒသ စ×ဒသ စ×ဒသ စ။ လုပ်မြဲ။ ဒသ+ဒသ+ဒသ-ပကတိပြု။ သရူပါန=သုတိတူ ဒသ-သဒ္ဒါသုံးခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု။ နာမ်ငဲ့၊ယော-သက် (ဒသ+ယော) ဣသုတ်ဖြင့် ယော-ဝိဘတ်ကြောင့် တစ်ခုကြွင်းဖြစ်သော ကာရိယ ဒသ-သဒ္ဒါကို တိ၊ ယော-ဝိဘတ်ကို ဣသံ-ပြု။(တိ+-ီသံ) ချေ၊ ကပ်၊ ကွစာဒိ=သုတ်ကြီးဖြင့် ဣ-ကို ဣ-ရှသပြု။ နိဂ္ဂဟီတ=ဗ-ထက် နိဂ္ဂဟိက်လာ(တိ ံသံ)သိ-သက်၊ချေ။ ။စတ္ထာလီသံ-ဒသ စ×၂×ဒသ စ။ နည်းတူ။ ဒသ+၂+ဒသ.ပကတိပြု။ သရူပါန=သုစီတူ ဒသ-သဒ္ဒါလေးခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု။ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက် (ဒသ+ယော)။ ဂဏနေ=ကာရိယ ဒသ-သဒ္ဒါကို စတ္ထာရ-ပြု။ ယောဝိဘတ်ကိုလည်း။ ဣသံ-ပြု(စတ္ထာရ+-ီသံ) လဒရှနံ=ရ-ကို လ-ပြု၊ (စတ္ထာလ+-ီသံ) ချေ။ကပ်၊ သိ-သက်၊ချေ။ ။ပညာသံ-ဒသ စ×၃×ဒသ စ။ နည်းတူ၊ ဒသ+၃+ဒသ-ပကတိပြု။ သရူပါန=ဒသ-သဒ္ဒါ ငါးခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု။ ယော-သက်။ (ဒသ+ယော) ဂဏနေ=ဒသ-သဒ္ဒါကို ပညာ-ပြု။ ယော-ဝိဘတ်ကို လည်း အာသံ-ပြု။ (ပညာ=-ာသံ) ချေ၊ ကပ်၊ စီရင်။ ။သဋ္ဌိ-ဒသ စ×၄×ဒသ စ။ နည်းတူ။သရူပါန မေက=ဒသ-သဒ္ဒါခြောက်ခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု။ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်။ (ဒသ×ယော) ဂဏနေ=ဣသုတ်ဖြင့် ဒသ-သဒ္ဒါကို ဆ-ပြု။ ယော-ဝိဘတ်ကို လည်း ဋ္ဌိ-ပြု (ဆ+ဋ္ဌိ) သ-ဆသ ဝါ=ဆ-ကို သ-ပြု။ ဝဂ္ဂေယောသာ.ယော သာနံ—ဋ္ဌိ-ကို အသဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဋ္ဌိ-ပြု၊(**သ**ဋ္ဌိ)သိ-သက်၊စီရင်။ ။သတ္တရိ-သတ္တတိ-ဒသ စ×၂×ဒသ စ။ နည်းတူ။ သရူပါန=ဒသ-သဒ္ဒါ ခုနစ်ခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု။နာမ်ငဲ့၊ယော-သက်(ဒသ+ယော) ဒသ ဂဏနေ=ဒသ-သဒ္ဒါကို သတ္တ။ ယော-ဝိဘတ်ကို ရိ,တိ-ပြု။ (သတ္တ+ရိ၊သတ္တ+တိ) သိ-သက်၊ချေ။ ။အသီတိ-ဒသ စ×ဇ×ဒသ စ။ နည်းတူ။ ဒသ+ဇ+ဒသ.ပကတိပြု။ တစ်ခုကြွင်းပြု။ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်၊ (ဒသ-ယော) ဂဏနေ=ဒသ-သဒ္ဒါကို အသ၊**ယော-ဝိ**ဘတ်ကို ဣတိ-ပြု၊ (အသ+-ီတိ) ချေ၊ကပ်၊ သိ-သက်၊ချေ။ ။နဝုတိ-ဒသ စ×ဂ×ဒသ စ။ နည်းတူ။ ဒသ×ဂ×ဒသ၊ ပကတိပြု။

http://www.dhammadownload.com

၃ ၉ ၀–စတူ.ပ-ပဒဿ တု လောပေါ=ပိ နဝါ။ ။ဂဏနေ၊ ၌။စတူ.ပ-ပဒဿ၊ စတု-ဟူသော ရှေးနည်းပုဒ်၏။ တု၊ တု-သဒ္ဒါသည်။ လောပေါ၊ ကျေပျောက်သည်။ ဟောတိ၊၏။ဥတ္တရ-ပဒါ.ဒိ စဿ၊ တု=ကျေပျောက်၍ နောက်ပုဒ်နှင့် နီးကပ်သော စ-အက္ခရာ၏။ စု-စောပိ၊ စု-ပြု, **စော**-ပြုတို့သည်လည်း။ နဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဂဏနေ၊ ၌။ ပရိယာ ပန္ဓဿ၊ အကျုံးဝင်သော။ စတူ.ပ-ပဒဿ၊ ၏။ တု.ကာရဿ၊ ၏။ လောပေါသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဥတ္တရ-ပဒါဒိ စ ကာရဿ၊ တု-ကျေပျောက်၍ နောက်ပုဒ်နှင့်နီးကပ်သော စ-အက္ခရာ၏။ စု-စောပိ အာဒေသော၊ တို့သည်လည်း။ နဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ စု.ဒ္ဒသ, စော.ဒ္ဒသ, စတု.ဒ္ဒသ၊ တစ်ဆယ့်လေးခုတို့၊ အပိ-ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ အနု.ပ-ပဒဿ၊ အနိုးပုဒ် (ဥပ ပဒ) မဟုတ်သော။စ-ကာရဿာ.ပိ၊စ-အက္ခရာ၏လည်း။ (အပိ-သဒ္ဒါ စ-ကာရဿနောင် ရှေ့.ထိုင်) လောပေါ-သည်။ နဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ စဿ **စ**-သဒ္ဒါ၏လည်း။ စု-စော.ပိ။ စု-ပြု, စော-ပြုတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။တာလီသံ၊ **စ**တ္တာလီသံ၊ စုတ္တာလီသံ၊ **စော**တ္တာလီသံ၊ **လေ**းဆယ်။

တစ်ခုကြွင်းပြု။ နာမ်၊ ယော-သက် (ဒသ+ယော) ဂဏနေ=ဒသ-ကို **နဝ**၊ **ယော**-ဝိဘတ်ကို ဥတိ-ပြု(နဝ+-ုတိ)ချေ၊ကပ်၊ သိ-**သ**က်၊ ချေ။ ။ကိ ရှပ်လှယ်ပြီ။

၃ ၉ ၀–သတ္တ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စတူ.ပ-ပဒဿ-စတု,ဥပ-ပဒဿ×လောပေါ× တု×ဥတ္တရ ပဒါဒိ စဿ×စု-စော×အပိ×နဝါ၊ သတ္တပဒ။ ။'ဥတ္တရ ပဒဿ ဒသဿ(**စ**တု-ဒသ)ဥပ သမီပေ ပဝတ္တံ ပဒံ-ဥပ-ပဒံ၊ စတု.ယေ ဝ ဥပ ပဒံ။စတူ.ပ-ပဒံ,လုပ် နောက်ဒသ၏ ရှေ့နည်းဖြစ်သော စတု-ပုဒ်ကိုယူ။ ယင်းပုဒ်က အစိတ်တု-**ကို** ချေပစ်ရသည်ကို (**စ**တု+ဒသ+.စ+ဒသ) '**စ**တူ ပ-ပဒဿ လောပေါတု' ဆိုသည်။တု-ကိုချေလျှင် 'စ+ဒသ'ဖြစ်၏။ ။'ဥတ္တရံ ပဒံ-ဥတ္တရ-ပဒံ' **စ**-နောက်က, ဒသ×ပုဒ်ကို**ကော**က်။ ။'ဥတ္တရ-ပဒဿ အာဒိ-ဥတ္တရ-ပဒါ.ဒိ'ဟု ကျေပျောက်၍ နောက်ပုဒ်နှင့်နီးကပ်လာသော။သို့မဟုတ် နောက် ဒသ-ပုဒ်၏အစ၌ တည်ရှိသော စ-အက္ခရာကိုကောက်။ ။ဥတ္တရပဒါ.ဒိ **စ**,သော **စော** စေ.တိ-ဥတ္တရ=ပဒါ.ဒိ-**စော**,ယင်း စ-ကိုပင်ကောက်။ 'တဿ ဥတ္တရ ပဒါဒိ စဿ' ဝိဘတ်ချုံ့။ ။'**စု** **စ**, **စော** **စ**,**စု**-**စော**'ဒုန်လုပ်။ ။စတု.ဟူသော ရှေ့နည်းပုဒ်၏ တု-သဒ္ဒါကိုချေ၊ တုကျေပျောက်၍ နောက် ဒသပုဒ်နှင့် နီးကပ်တည်ရှိသော စ-အက္ခရာကို **စု**, **စော**-ပြုဟူလို။ ။ပုံစံ၌ 'စတု **စ**, ဒသ **စ** **စ**တုဒ္ဒသ၊ **စ**တူ.ဟိ ဝါ အဓိကာ ဒသ-**စု**-ဒ္ဒသ၊ **စော**.ဒ္ဒသ၊ **စ**တု.ဒ္ဒသ'လုပ်။

အပိ သဒ္ဒတ္ထ။ ။စုစော.ပိ၌ အပိ-သဒ္ဒါ **ဘ**ယ်အနက်ရှိပါသနည်းမေးရန်ရှိ၍ 'အပိ.ဂ္ဂဟဏေန'စသော ဝါကျကိုမိန့်။ သမုစ္စယတ္ထ၊ ယင်း အပိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဥပဒေ, မဟုတ်သော စ-ကို အချို့.၌ ချေ၍ အချို့.၌ **စု**, **စော**-ပြုလေ-ဟူလို။ ။တာလီ

http://www.dhammadownload.com

၃ ၉ ၁-ယဒ.နှုပ.ပန္နာ နိပါတနာ သိဒ္ဓန္တိ။ ။ယံ-ယေ သဒ္ဒါ၊ အကြင်သဒ္ဒါတို့သည်။ ဣနှုပ-ပန္နာ၊ စီရင်ရန် သုတ်လက္ခဏာမရှိ၍ မပြီးမစုံ တင်နေကြကုန်၏။ တေ-သဒ္ဒါ၊ ထိုသဒ္ဒါတို့သည်။ နိပါတနာ-နိပါတနေန၊ ဝန်,မတင်စေရ ကျစေခြင်း နိရုတ္တိလက္ခဏာရှိသော ဤမဟာဝိသယ သုတ်ကြီးဖြင့်။ သိဒ္ဓါတိ၊ ပြီးကုန်၏။ ။ ယေ သဒ္ဒါ၊ တို့သည်။ အက္ခရ ပဒ-ဗျဉ္ဇနတော၊ အက္ခရာ, ပုဒ်, ဗျည်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဣတ္ထိ-ပုမ-နပုံသက လိင်္ဂတော၊ ဣတ္ထိလိင်, ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ နာမ-ပ-သဂ္ဂ-နိပါတတော၊ နာမ်,ဥပသာရ, နိပါတ်ပုဒ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အဗျယီဘာဝ သမာသ တဒ္ဓိတတော၊ အဗျယီဘော သမာသ်, တဒ္ဓိတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂဏန သခ်္ခ်ာ ကာလ-ကာရက-ပွယောဂ-သညာ

သံ-မှာ စ-ကိုချေ။ စုတ္တာလီသံ၊ စောတ္တာလီသံမှာ စု-စော-ပြု။ ဒ္ဒါသဒ္ဒိ ဒ္ဒဒ္ဒိ ပုံစံ၌။ သ-ကိုချေ၊ အာ-ကို အ-အပြုကိုလည်း ဆည်းသည်-ဟူ၏။ နိ။ ။'စုလ္လာသီတိ သဟဿာနိ၊ တမ္ဘော သော ဝဏ္ဏမယော အဟု'တမာလ ပုဗ္ဗိယ.တ္ထောရ.ပဒါန်။ ။ 'စုလ္လာသီတိ သဟဿာနိ၊ ဓမ္မာ.ဘိသမယော အဟု' ပိလိန္ဒ ဝစ္ဆတ္ထောရ.ပဒါန်-စသည်တို့၌ စတုရာသီတိပုဒ်ကို ဤသုတ်ဖြင့် တု-ကိုချေ၊ စ-ကို စု ရ-ကို လ၊ လ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု 'စုလ္လာသီတိ သဟဿာနိ' ပုဒ်ပြီးသည်။

ဆောင်ပုဒ်-''**စတု-ပုဒ်က ယင်းသည် စ၊ ချေကြ အချို့မှာ။**
ချို့ကို စော-စု၊ ပြုရန်-ဟု၊ စတု-သုတ်က ပ-သဒ္ဒါ။''

မှတ်ချက်။ ။စာကိုယ်၌ 'အပိ.ဂ္ဂဟဏေန ဥတ္တရ-ပဒါ.ဒီ စ-ကာရသ'ဟုရှိကြ၏။ ဥတ္တရ ပဒါဒီ.ကို မလို, အပိုပင်။ စတ္တာလီသကား တပုဒ်တည်းဖြစ်၍ စ×တ္တာ-လီသံ ကာခ,ဲ,တ္တာလီသံ-ကို ဥတ္တရပဒ, မလုပ်နိုင်။ ဝုတ္တိ-ကို ယောင်၍ နောက်ထည့်ဖြစ်ဟန်တူသည်။ တာလီသံ-ရှပ်တွက်ရာ ဒသ စ×၂×ဒသ စ-စတ္တာ့လီသံ-ပြုပြီး၍ ဤသုတ်၌ အပ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-ကိုချေလျှင် 'ထွန်နော့က် ရေပါ' နည်းအားဖြင့် တ-သံယုတ်လည်း အလိုလိုကျေပျောက်တော့၏။ အထူးချေရန် မလိုတော့။

ရှပ်တွက်ပုံ။ ။စုဒ္ဒသ-စတုစ×ဒသစ(၃၂၉)ဒ္ဒန်လုပ်မြဲ။ စတု+ဒသ-ပကတိပြု။ စတူပ ပဒသ=ဤသုတ်ဖြင့် စတုဟူသောရှေ့နီးပုဒ်၏ တု-ကိုချေ(စ+ဒသ)တု-ကျေပျောက်၍ နော့ကပုဒ်ဒ္ဒ-ဒ့နီးကပ်သော စ-ကို စု-ပြု(စု+ဒသ) ပရသ ဒ္ဒေဘာဝေါ= ဒ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဒ္ဒ-ပြု(စု+ဒ္ဒသ)နာမ်ဲ့- ယော-သက်။ ပဠာ.ဒိန.မကာရော-စီရင်။ ။စော.ဒ္ဒသ-စတု စ×ဒသ စ။ နည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် စ-ကို စော-ပြုသည်သာထူး၏။ ။ဝါ-ရှပ်။ စတု.ဒ္ဒသ=စတု စ×ဒသ စ။ လွယ်၏။ ဤသုတ်က ဝါ မြစ်၍ မချေရ၊ မပြုရ။ ။အပ-ရှပ်၊ တာလီသံ-ဒသ စ×၂×ဒသ စ။ ဒ္ဒန်လုပ်။ ဒသ+၂+ဒသ-ပကတိပြု။ သရူပါန=ဒသ-သဒ္ဒါလေးခုကို တခုကြွင်းပြု၊ နာမ်ဲ့၊ ယော

http://www.dhammadownload.com

တော၊ အရေအတွက်သင်္ချာ (မိသ်,ဂုဏ်,သမ္ပန်,သကော်တန်, ငါးတန်-အနေကာ), ကာလ ကာရက,ပုံစံ-ပြယုဂ်, သညာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သန္ဓိ-ပကတိ-ဝုဒ္ဓိ၊ လောပါ,ဂမ ဝိကာရ ဝိပရိတတော၊ သန္ဓိ,ပကတိ,ဝုဒ္ဓိ,လောပ, အာဂုမ်, ဝိကာရ-ဝိပရိတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိဘတ္တိ ဝိဘဇနတော **စ**၊ ဝိဘတ်ကိုဝေဖန်သော အားဖြင့်လည်းကောင်း အ-နိဒ္ဒိဋ္ဌ-လက္ခဏာ၊ ညွှန်းပြအပ်သော စီရင်ရန် **သုတ်**သီး မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ အသိဒ္ဓါ၊ မပြီးမစုံ တင်ရှိနေ**ကုန်**၏။ တေ သဒ္ဒါ၊ တို့သည်။ နိပါတနာ,နိပါတနေန၊ ဖြင့်။ သိဒ္ဓန္တိ၊ ကုန်၏။

သက် (ဒသ+ယော) ဂဏနေ-ဒသ-သဒ္ဒါကို စတ္တာရ။ ယော-ဝိဘတ်ကို ဤသံ-ပြု (စတ္တာရ-ီသံ) လ ဒ-ရာနုံ=ရ-ကို လ-ပြု၊ ခေ့၊ ကပ်၊ (စတ္တာလီသံ) ဤသုတ်၌ အပိ-သဒ္ဒါဖြင့် အနီးပုဒ်မဟုတ်သော စတ္တာလီသံပုဒ်က စ-ကိုခေ့။ (တာလီသံ) သိ-သက်၊ ခေ့။ ॥စတ္တာလီသံ-ဝါရုပ်၊ လှယ်ပြီ။ ॥စတ္တာလီသံ၊ စောတ္ထာလီသံ၊ နည်းတူ။ ဤသုတ်၌ အပိ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-ကို စု,စော-ပြုသည်သာ ထူး၏။

၃ ဇ၁-စတု.ပ္ပဒ, မဟာဝိသယ သုတ်ကြီး။ ॥အကြင်ပုံစံ၌ ကစ္စည်းကျမ်း၀ယ် စီရင်ရန် သုတ်သီးမရှိ၍ ရှုပ်မပြီးချင် **ဝ**နှ်တင်ရှိနေ**ကုန်**၏။ ထိုပုံစံ၌ ဤမဟာဝိသယ သုတ်ကြီးဖြင့် ဝနှ်မတင်စေရ၊ ကျအောင်**စီ**ရင်လေ။ ဝါ၊ မပြီးစေရ။ ပြီးစီးအောင်။ ဝါ၊ မပြီး,ပြီးအောင် စီရင်ကြလေ-ဟူလို။ ॥သုတ်ငယ်တို့ဖြင့် ပြီးလျက်၊ ဤသုတ်ကြီးဖြင့်ထပ်၍စီရင်သောအရာလည်းရှိ၏။ ထိုကို ပဇ္ဇုန္နဂတိ**ကုန**ည်းမှတ်။ သို့အတူက် ပုန ရှုတ္တိဒေါသမရောက်။ ॥ကစ္စည်း ဝုတ္တိ၌ ပုံစံမပါ၊ ဤသုတ်၏ အရာကို **စ**ာသင်ငယ်တို့ အ၀ါး၀ရန် စီရင်ပုံနှင့်တကွ ပုံစံကို ပြဦးမည်။

ဆောင်ပုဒ်-"ဣမ-နောက် ဇ္ဇ၊ သမာနနှင့်၊ ပရ-နောက် ဇ္ဇ၊ ရှေ့နှစ်ခုကို ပြုလေ အ-သ၊ ကာလ.တ္ထတည့်၊ အဇ္ဇ ပုရာ၊ သ္ဝေမှာ တနော၊ ဟိယ္ယော-တ္ထန၊ ဘာ၀တ္ထ သိ၊ ပဋိဘာဂ၊ **ကုစ္ဆိ**တ-သညာ၊ နုကမ္ပားက၊ နက်ဘာတမှာ၊ *စ္ဆဥ.လေ-ယျဏ်၊ တတန်-မာတာ၊ ပိတာ.ဒီ နက်၊ *မဟသက်ရ၊ ကိ**ုယ**,တ,နှင့်၊ ဇေ,နောက်မှာ၊ ပရိမာဏ၊ နက် တ,က,နှင့်၊ သက်ရ အာဂန္တု၊ အစပြုသည်၊ ယ.ဒနု-သုတ်ကြီးအရာတည်း။"

*ဆ.ဥ.လေ.ယျဏ် ကို ဆ×ဥလ×ယျေဏ်။ *မဟ-ကို အာ+မဟ-ဖြတ်။ ॥ 'ဣမသ္မိ'ကာလေ-အဇ္ဇ။ သမာနေ ကာလေ-သဇ္ဇ၊ သဇ္ဇကံ၊ အပရဇ္ဇ၊။ အဇ္ဇ ဘ၀ံ-အဇ္ဇတနံ၊ အဇ္ဇတနီ၊ သ္ဝာတနံ၊ ပုရာတနံ၊ ဟိယျတ္ထနံ-ဟိယျတ္ထနီ၊ ဟတ္ထိနော ဝိယ-ဟတ္ထိကာ၊ အသ္ဝကာ၊ **ကုစ္ဆိ**တော သမဏော-သမဏကော့။ ဘိက္ခုကော။ မုဏ္ဍကော၊ ကတကော ပုတ္တကော၊ ပိတု ဘာတာ ပိတ္ထေယ္ယော၊ မာတု ဘဂိနီ-မာတုစ္ဆာ-ပိတုစ္ဆာ။ မာတုဘာတာ-မာတုလော၊ **မာ**တုမာ့တာ့.မာ့တာ **မာ**ဟီ၊ **မ**တု ပိတာ၊

http://www.dhammadownload.com

မာတာ မဟော၊ ပိတု မာတာ-ပိတာ မဟီ၊ ပိတု ပိတာ-ပိတာ မဟော။ ကိ ပရိ-မာဏံ အသာ-တိ ကိတ္တကံ၊ ယတ္တကံ၊ တတ္တကံ၊ ဧတ္တကံ၊ **ယာ**ဝ၊ ဧတာဝ၊ လက်ာအစဉ်အတိုင်း ပုံစံ။

အနက်။ ။*ဣမသ္မိံ ကာလေ၊ ဤအခါ၌။ **အ**ဇ္ဇ၊ ဤအခါ၌။(ကာလအနက်၌ ဣမ-သဒ္ဒါနောင် ဇ္ဇ-ပစ္စည်းသက်၊ ဣမ သဒ္ဒါကို အ-ပြု)။ *သမာနေ ကာလေ၊ တူမျှသောအခါ၌။ ဝါ၊ ချက်ချင်း။ သဇ္ဇု၊ တူမျှသောအခါ၌။ ဝါ၊ ချက်ချင်း။ သဇ္ဇုကံ၊ ချက်ချင်းအမြန်။ ဝါ၊ နေ့ချင်းပြန်။ ('သဇ္ဇုကံ ပါဟေ တဗ္ဗော'။ ။ ကာလအနက်၌ ဇ္ဇ-ပစ္စည်းသက်၊ သမာန,သဒ္ဒါကို သ-ပြု)။ အပရဇ္ဇု၊ တပါးသော နေ့၌။ ဝါ၊ နက်ဖြန်ခါ၌။ (အပရသ္မိံ ကာလေ-အပရဇ္ဇု။ ကာလအနက်၌ ဇ္ဇ-ပစ္စည်း**သ**က်။) သက္ကတ၌ အဟနိအနက်ဝယ် ဇ္ဇော စသော ပစ္စည်းကိုစီရင်၏။ ။'သဇ္ဇော အဇ္ဇော-ပရဇ္ဇု,ပုဗ္ဗေဇ္ဇု အညေ တရေဇ္ဇု ဣတရဇ္ဇု အပရေဇ္ဇု အရေဇ္ဇု ဥတ္တရေဇ္ဇု' ပါဏိနီ၊ ၅-၃-၂၂။ 'သတ္ထမိယာ ကာလေ ဣတိ ဝတ္တတေ၊ သဇ္ဇော ပဘုတိ-သဒ္ဒါ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ ပကတိ-ပ္ပစ္စယ အာဒေသော ကာလ ဝိသေသေ ဣတိ သတ္တ်ံ ဧတေ နိပါတန လက္ခဏံ လဗ္ဘတိ၊ သမာနဿ သော နိပ္ပဇ္ဇတေ, ဇ္ဇော စ ပစ္စယော **အ**ဟနိ အဘိ ဓေယ္ယေ သမာနေ-အဟနိ-သဇ္ဇော။ ဣဒံ သဒ္ဒဿ အ-ကာရော ဇ္ဇ-ပ္ပစ္စယော စ အဟနိ အတ္ထေ,အသ္မိံ အဟနိ-အဇ္ဇ၊ ပုဗ္ဗ-ညာ-ညတရေ ဝရာ-ရော-ဘယော-တ္တ ရေဟိ အဇ္ဇ-ပ္ပစ္စယော နိပ္ပဇ္ဇတေ အဟနိ အဘိ**ဓေ**ယ္ယေ၊ ပုဗ္ဗသ္မိံ အဟနိ-ပုဗ္ဗေဇ္ဇု၊ အညသ္မိံ အဟနိ-အညေဇ္ဇု၊ အညတရသ္မိံ အဟနိ-အညတရေဇ္ဇု ဣတရသ္မိံ အဟနိ ဣတရေဇ္ဇု၊ အပရသ္မိံ အဟနိ-အပရေဇ္ဇု၊ အရေသ္မိံ အဟနိ သရေဇ္ဇု၊ ဥဘယသ္မိံ အဟနိ-ဥသယေဇ္ဇု၊ ဥတ္တရသ္မိံ အဟနိ-ဥတ္တရေဇ္ဇု (ဇ္ဇု စ ဥဘယဘော ဝတ္တဗ္ဗော) ဥဘယဇ္ဇု' ကာသိကာ ဝုတ္တိ၊ ။'ကေတော ကရဏံ ဧကေ ဒ္ဒိဟိ ဝိဘာဂေဟိ-ဒ္ဒဇ်ံ,ဒ္ဒိဇ်ံ' တိုဋ္ဌိကား ဇ္ဇ-ဇ္ဇဏ် ပစ္စည်းဖြင့် ပြီး၏။ 'အဒ္ဓေဗ္ဗ-ဝါဒီ သမ္ပုဒ္ဓါ'၌ 'နဒ္ဓေဗ္ဗ ဝစနံ ဧတ္ထ-ဒ္ဓ-အ-ဒ္ဓေဗ္ဗာ၊ အ-ဒ္ဓေဗ္ဗ ဝါဒံ သီလ မဿ-တိ အ-ဒ္ဓေဗ္ဗ-ဝါဒီ,လုပ်။ ။'ကေတောဇ်ံ' သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ။

***အ**ဇ္ဇ ယနေ့၌။ ဘဝံ၊ တည်း။ အဇ္ဇတနံ၊ သည်။ အဇ္ဇတနီ၊ ယနေ့၌ ဖြစ်သည်ကို ဟောသောဝိဘတ်။ ။ သ-ဘဝံ-သ-ဘာတနံ၊ နက်ဖြန်နေ့၌ ဖြစ်သည်။ ။ပုရေ ဘဝံ-ပုရာတနံ၊ ရှေးနေ့၌ ဖြစ်သည်။ ။ဟိယော ဘဝံ-ဟိယျတ္တနံ၊ ယမန်နေ့၌ ဖြစ်သည်။ ဟိယျတ္တနီ ယမန်နေ့ (ရှေးနေ့)၌ ဖြစ်သည်ကို ဟောသောဝိဘတ်။ ဘဝ အနက်၌ တ္တန-ပစ္စည်းသက်။ ။ဟတ္ထိနော ဝိယ၊ ဆင်နှင့်တူကုန်သည်တည်း။ ဟတ္ထိကာ၊ ဆင်နှင့်တူကုန်သည်။ ဝါ၊ ဆင်ရုပ်၊ အဿကာ၊ မြင်းနှင့် တူကုန်သည်။ ပဋိဘာဂအနက်၌ က-ပစ္စည်းသက်ပုံ။ ။'ဣမေ နော ဟတ္ထိကာ အဿာ၊ ဗလိ ဗဒ္ဓါ စ နော ဣမေ။ ယေဟိ.ဿ ပုဗ္ဗေ ကိဠာမ၊ တာနိ.ကဏ္ဌေ ! ဗဟာမ္ဘသေ' ဝေဿန္တရာတ်။ ဤ၌ က-ပစ္စည်းမထင်သော အဿ, ဗလိဗဒ္ဓလို သဒ္ဒါမျှားမှာ ပစ္စည်းကိုချေထားသည် သို့မဟုတ် **အ**ဘေဒေါ.ပစာ-ဟုမ္ဘတ်။ အဿ မြင်းရုပ်။

http://www.dhammadownload.com

ဗလိဗဒ္ဓါ၊ နှားရုပ်-ပေး။ အဿာ ဝိယ အဿာ၊ ဗလိဒဒ္ဓါဝိယ ဗလိဗဒ္ဓါလုပ်။ ။ 'အဿ-သဒ္ဓေါ အသေးဝ ဝတ္တတေ၊ ကန်-ပစ္စယော တ ပဋိဘာဂရူပေ သဒ္ဒိသေ၊ တိ နာ၊ယံ သကတ္ထိကော၊တိ ဧကေ၊ အညေ တု သာဒ္ဒိယ နိဗန္ဓနာ အ-ဘေဒေါ. ပစာရေန 'ဂေါ ဝါဟိကော' ဣတိ၊ဝ အဿ-သဒ္ဓေါ ဧဝ ပဋိဘာဂေ ဝတ္တတေ ပစ္စယော တု တသ္မေ၊ဝ သြပစရိကတ္တသ ဗောဓကော ဣစ္စာ၊ဟု။ ပဋိဘာဂေ ကိ? ဂေါဝိယ-ဂဝယော'တတ္ထ ဗောဓိနီ။ ။ဤနည်းတူ ပူဇော်အပ်သော သိကြား ရုပ်, နတ်ရုတ်,စသော ပဋိမာဒ္ဓလည်းကောင်း၊ အဇ္ဇုန, ဒုယောဓန-စသော ပန်းချီ ဆေးရေးရုပ်-စိတ္တကမ္မဒ္ဓ လည်းကောင်း၊ ခြသေ့ရုပ်, ဂဠုန်ရုပ်, ဥဒေါင်းရုပ်-စသည် အမှတ်တံဆိပ်ရှိသော တံခွန်, အလံ-ဟူသော ဓဇဒ္ဓလည်းကောင်း-သိလေ။

"အစ္စာသု ပူဇာ ရဟာသု၊ စိတ္တ-ကမ္မ.ဒ္ဓဇေသု စ။
ဣဓေ ပဋိဘာဂေ လောပေါ၊ ကဿ ဒေဝ ပထာ-ဒီသု။" ကာသိကာ၊

၅-၃-၁၀၀။ ပူဇာရဟာသု၊ ပူဇော်ထိုက်ကုန်သော။ **အစ္စာသု**။ ရုပ်တု,ဆင်းတု တို့ဒ္ဓလည်းကောင်း။ စိတ္တကမ္မ.ဒ္ဓဇေသု၊ ပန်းချီ ဆေးရေးရုပ် တံခွန် အလံတို့ဒ္ဓ လည်းကောင်း။ ဣဓေ ပဋိဘာဂေ၊ အတူ-ဟူသော ပဋိဘာဂ ဣဝတ္တဒ္ဓ လည်း ကောင်း။ ဒေဝ ပထာ.ဒီသု၊ ဒေဝပထ-စသည်တို့ဒ္ဓ လည်းကောင်း။ ကဿ၊ က-ပစ္စည်း၏။ လောပေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပူဇော်အပ်သော သိကြား,နတ် စသော ရုပ်ဟု-ဟော သက္ကသိဝ-စသော သဒ္ဓါ။ ရှုကြည့်အပ်သော စိတ္တကမ္မဟော အဇ္ဇုန ဒယောဓန၊ ဓဇဟော သီဟ,ဂရုဠ,ဟံသ-စသော သဒ္ဓါနောင် က-ပစ္စည်း ကျေသည်-ဟူလို။ ။'အစ္စာသု တာဝ-သိဓေါ, ဗိသဏု၊ စိတ္တကမ္မနိ အဇ္ဇုနော ဒုယော ဓနော၊ ဓဇေသု ကပိ ဂရုဠော သီဟော ဒေဝ ပထ, ဟံသပထ, ဝါရိပထ ဇလပထ, သတပထ, သီဟဂတိ ဥဠ္ဠဂိ၀ါ, ဝါမရဇ္ဇု, ရဇ္ဇု, ဣန္ဒ ဒဏ္ဍ, ပုပ္ဖ, မသ္ယ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။'သုညော ဟတ္ထိ ဂ၀ါ.ဿ ဝဠ္ဠဝေနာ.တိ အတ္ထ ကဠ္ဠရူပ, ပေါတ္ထကရူပ, စိတ္တရူပ ဝသေန ကတာ ဟတ္ထိ အာဒယော အတ္ထိ၊ ဝေဿ ဝဏ္ဏ မန္ဒါတာ.ဒိနံ ဌိတဋ္ဌာနေ စိတ္တကမ္မ ဝသေန ကတာပိ၊ ရတန ပရိက္ခတာနံ ဝါတ-ပါန ဒ္ဝါရဗန္ဓ မဠ္ဠပိဋာ.ဒီနံ ဝသေန-သဏ္ဌိတံ-ပိ ဇာတရူပ ရဇတံ သတ္ထိ' ဥပရိ-ပဏ္ဏာသ-စူဠသုညတ သုတ္တ.ဋ္ဌကထာ။ ။ဤ၌-ဝေဿ ဝဏ္ဏ မန္ဒါတု-ပုဒ်များကို 'ဝေဿ ဝဏ္ဏော ဣ၀-ဝေဿ ဝဏ္ဏာ။ မန္ဒါတုနော ဣ၀-မန္ဒတာ'လုပ်၍ က-ပစ္စည်းကိုချေ။ ဝေဿ ဝဏ္ဏ နတ်မင်းရုပ်တု၊ မန္ဒါတ်မင်းရုပ်တု-ဟု-ပေး။ ။'ဝေဿ ဝဏ္ဏ မန္ဒါတာ.ဒီန.န္တိ ပဋိမာရူပေ ကတာနံ, ဝေဿ ဝဏ္ဏ မန္ဒါတု သက္ကာဒီနံ၊ စိတ္တကမ္မ ဝသေနာ.တိ အာရမ္မဏာ.ဒိ စိတ္တ ကမ္မ ဝသေန' ၎င်း ဋီ။

*ကုစ္ဆိတော၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော။ သမဏော၊ ရဟန်းတည်း။ သမဏကော၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော ရဟန်း။ ကုစ္ဆိတော ဘိက္ခု-ဘိက္ခုကော၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော ရဟန်း။ ကုစ္ဆိတော မုဏ္ဍော-မုဏ္ဍကော၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော ခေါင်းတုံးဦးပြည်း။

http://www.dhammadownload.com

ကုစ္ဆိတအနက်၌ က-ပစ္စည်းသက်။ ။'ယေ စ ခေါ တေ ဘော ဂေါတမ မုဏ္ဍကာ သမဏကာ ဣဿ ကဏ္ဌ ဗန္ဓု ပါဒါ ပစ္စာ' သီလက္ခန္ဓ-အမ္ပဋ္ဌသုတ်။ ။'အယံ ပန ဟီလေန္တော သမဏကာ မုဏ္ဍကာ.တိ အာဟ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။ဥဒ္ဓု မာတကံ၊ ဝိနီလကံ ဝိပုဗ္ဗကံ၊ အဋ္ဌိကံ စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။'ပဋ္ဌိဏ္ဏ။လတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ။ ဥဒ္ဓု မာတ.န္တိ-ဥဒ္ဓု မာတကံ၊ ဝိနီလံ ဝုစ္စတိ ဝိပရိတိန္ဒ ဝဏ္ဏံ၊ ဝိနီလ.မေဝ-ဝိနီလကံ။ ပဋ္ဌိဏ္ဏ။လတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ ဝိနီလ.န္တိ-ဝိနီလကံ' မူလ ပဏ္ဏာသ-သတိပဋ္ဌာန သုတ္တ.ဋ္ဌကထာ။ ။'ပဋ္ဌိဏ္ဏ။လတ္တာ တိ ဇိဂုစ္ဆနီ ယတ္တာ၊ ဣစ္ဆိတံ ဝိနီလ-ဝိနီလက.န္တိ ကုစ္ဆန.တ္ထော ခါ.ယံ က-ကာရောတိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ၊ ယထာ ပါပကော ကိတ္တိ-သဒ္ဒေါ အတ္ထ၂ဂ္ဂစ္ဆတီ.တိ' ၎င်း-ဋီ။ ။'ကုစ္ဆိတေ' ပါဏိနီ။ ။'ကုစ္ဆိတော ဂရဟိ တော နိန္ဒိတော၊ ပကတ္ဗျ.တ္ထ ဝိသေသနံ စေ.တံ၊ ကုစ္ဆိတတ္ထော.ပါဒီကေ.တ္ထော ဝတ္ထ မာနာ ပါတိပဒိကာသ္မ.တ္ထေ ယထာ ဝိဟီတံ ပစ္စယော ဘဝတိ၊ ကုစ္ဆိတော အသော-အသကော၊ ဩဒ္ဒတကော၊ ဂဒ္ဒြဘကော' ကာသိကာဝုတ္တိ။

*__နာမ မတ္ထေန ကတော__-ကတကော၊ ခြေပွတ်။ သညာအနက်၌ က-ပစ္စည်းသက်။ 'နာမ မတ္ထေန ကုမာရော-ကုမာရကောဗာလကော' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ 'ကုမာရကော ဗာလကော၊ သူငယ်-ပေး'။ ။ကုမာရကာ.တိ တရုဏပုဂ္ဂလာ။ ယေ သဘာဝတ ဒုဗ္ဗာသိတသ အတ္ထံ ဇာနန္တိ၊ တေ ဣဓ ကုမာရကာ.တိ အဓိပ္ပေတာ၊ ဣမေဟိ သတ္တာ ဇာန ဒိစသတော __ပဌာယ__ ယာဝ ပဏ္ဍိတ ဝယ္ဟကာ ကုမာရာ.တိ, ဗာလာ.တိ, __စ__ ဝုစ္စတိ တတော ပရံ ဝီသတိ 'ဝယ္ဟာနိ ယုဝါနော.တိ' ဥဒါန ဋ္ဌကထာ.သောဏ ဝဂ်၊ ၄-သုတ်။ ။သိတတ်သည်မှစ၍ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်တိုင် သူငယ်ကို ကုမာရ၊ဗာလ-ဟုခေါ်၍ အသက်နှစ်ဆယ်အထိ၊ ယုဝ,လုလင်ပျိုဟု ခေါ်သည်–ဟူလို။ သဠာဝဒ္ဓိကာ-စသည်၌ကား အမည်သညာအနက်၌ သက်သော က-ပစ္စည်းကျေသည်ဟူ၏။ သဠ္ဍေ.ဝ မနုဿော-သဠာ၊ မြက်ဖြင့်လုပ်သည့် လူရပ်နှင့် တူသူ ဝဒ္ဓိကေ.ဝ-ဝဒ္ဓိကာ၊သားရေကြိုးနှင့်တူသူ-ပေး။ ။'လောပေါ မနုဿော ပါဏိနီ၊ ၅-၃-၉၇။ သညာယံ ဝိဟီတသ ကန်သ လောပေါ ဘဝတိ မနုဿော ဝါ ဘေ့ စ္ဆာ ကိဏမယော ပုမာ၊ သဠ္ဍေ ဝ မနုဿော သဠာ,ဝဒ္ဓိကာ, သိဒ္ဓိန္ဒကောမုဒီ။ ။'သဠာ တိဏမယော ပုရိသော၊ ဝဒ္ဓိကာ စမ္မမယီ-ဝရတ္ထြာ'ကာတန္တ–ဋီ။

*__အနုကမ္ပိတော ပုဗ္ဗော__–ပုတ္တကော, ချစ်သား၊ ချစ်လှစ္စာသောသား။ အစဉ်သနား စောင့်ရှောက်အပ်သောသား၊ ချစ်သား လူကလေး၊ အနုကမ္ပအနက်၌ က-ပစ္စည်းသက်။ ။'အနုကမ္ပိတော ဝစ္ဆော-ဝစ္ဆကော'၊ နွားကလေး၊ 'အနုကမ္ပိတော ဣတ္ထီ,ဣတ္ထိကာ' မိန်းကလေး စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။'အနုကမ္ပာယ' ပါဏိနီ၊ ၅-၃-၇၆။ ။'ပုတ္တကော-အနုကမ္ပိတော ပုဗ္ဗော ဣစ္ဆတ္ထော' သိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ။ ။'အနုကမ္ပယုတ္တော.ဘိဝယိနော သက.တ္ထေ ကော ဘဝတိ ဣစ္ဆ.တ္ထော' ဗာလမနောရမာ။

*__ကာက တာလီယံ__–ကျီးနှင့် ထန်းသီးကဲ့သို့ တစ်ခါတစ်ရံ တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်၍

http://www.dhammadownload.com

အခိုက် မတော်ဖြစ်ရခြင်း။ ကာလ တာလ-သဒ္ဓါနောင် ကဒါစိ အနက်ဌ ဤယ-ပစ္စည်းသက်။ ။'ကာကတာက မိဝ အာကသ္မိကံ ယံ မိလနံ၊ တံ ကာက တာလီယံ'။ ကာက တာလ.မိဝ၊ ကျီးနှင့် ထန်းသီးကဲ့သို့။ အာကသ္မိကံ၊ ရုတ်တရက်၊ ရှောင်တခင်၊ တစ်ခါတစ်ရံ၊ ယံမိလနံ၊ အကြောင်တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တံ၊ သည်။ ကာကတာလီယံ၊ မည်၏။ ။အဇာကပါဏိယံ (အဇာခဂ္ဂိယံ)၊ သန်လျက်ကျခိုက် ဆိတ်လာခိုက်နှင့် တိုက်ဆိုင်တွေ့ကြုံရှောင်တခင် ပေါင်းဆုံမိသဖြင့် မတော်တဆ ဆိတ်သေရခြင်း။ ဝါ၊ ဆိတ်-သန်လျက်ကျသလို မတော်တဆဖြစ်ရခြင်း။ အန္ဓက ဝတ္ထကီယံ၊ သူကန်းသွင်းခိုက်, ငုံးလာခိုက်နှင့် တိုက်ဆိုင် ဆုံထိ သူကန်း ငုံးဖမ်းမိခြင်း။ ဝါ၊ သူကန်း ငုံးဖမ်းမိသလိုဖြစ်ရခြင်း-စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။ဤနည်းမျိုးကို မြန်မာမှုဌ 'ထန်းသီးကြွေခိုက်, ကျီးနင်းခိုက်'ဟု ခိုင်းနှိုင်းပုံပြုကာ ပြောဆိုသုံးနှုန်းကြသည်။ ထန်းသီးကလည်း အကြွေ, ကျီးကလည်း အနင်းနှင့် အခန့်သင့် တိုက်ဆိုင်မိကြသည်ကို ဆိုသည်။ ချဲ့အုံ-လှုတစ်ယောက်က ဘယ်ကိုမျှမရည်ရွယ်ဘဲ၊ အနေအထားမသင့်သော တုတ်တစ်ခုကို ကောက်ပစ်လိုက်ရာ ဟိုကလာသူတစ်ယောက်နှင့် တိုက်ဆိုင်မိ၍ ထိမှန်သွားလျှင် အလို မတော်တဆ 'ထန်းသီးကြွေခိုက် ကျီးနင်းခိုက် ဆိုသလို' အခိုက်အခါ မသင့်သာ၍ ဖြစ်ရသည်။ မင့်ကို ရည်ရွယ်ပစ်သည် မဟုတ်ပါဟု ပြောဆိုကြ၏။ ထို့အတူ ဤကာကတာလီ နည်းမှာလည်း ကျီးကလည်း ပျံလာခိုက်၊ ထန်းသီးကလည်း ကြွေကြခိုက်နှင့် အလိုက်သင့်တွေ့ကြုံကာ မတော်တဆ, ကျီးကို ထန်းသီးထိမှန်၍သေရသလို၊ သူခိုးများကလည်းအသွား၊ ဒေဝဒတ်ဆိုသူ လူကစ်ယောက်ကလည်းအလာ အခန့်သင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံကြ၍ သူခိုးက ဒေဝဒတ်ကို သတ်သွားရာ ကျီး-ထန်းသီးဖြစ်ပုံနှင့်တူလှ၍ 'ကာကတာလီယ' နည်းဟုဆိုသည်။ ဤနည်းတူ နောက်ပုံစံများကိုသိလေ။ 'သမာသ.ဣ တ.ဗ္ဗိသယာ' ပါဏိနီ၊ ၅-၃-၁၀၆။ ။ 'ကာကတာလီယံ အဇာ ကပါဏိယံ အန္ဓကဝတ္ထကီ အတက္ကိတောဝ.ပ ပန္ဒံ စိတ္တိ ကရဏ.မုစ္ဆတေ တံ ကထံ? ကာကဿာဂမနံ ယာဒိစ္ဆကံ (ကာရဏ ဝိရဟိတံ)၊ တာလဿ ပတနံ စ၊ တေန တာလေန ပတတာ ကာကဿ ဝဓော ကတော၊ ဒေ.မေဝ ဒေဝဒတ္တဿ တတြာ.ဂမနံ ဒဿုနံ(စောရာနံ)စော.ပနိပါတော၊ ဟေဟိ (စောရေဟိ)စ တဿ(ဒေဝဒတ္တဿ)ဝဓော ကတော၊ တတြ ယော ဒေဝဒတ္တဿ ဒဿုနံ စ သမာဂမော၊ ယော ကာကတာလ သမာဂမ သဒ္ဒိသော ဣ.ဣ.ကော ဥပမတ္ထော၊ အတော စ ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓော၊ သော ကာကတာလ ဝ.ဓသဒ္ဒိ-သော.တိ ဒုတိယော ဥပမတ္ထော၊ တတြ ပထမေ သမာသော၊ ဒုတိယေ ပစ္ဆယော' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။ဤကာကတာလီယ-နည်းမျိုးကဲ့သို့ သစ်သားကို ပိုးစားရာ အခန့်သင့်သဖြင့် အက္ခရာစာလုံး ပေါ်လာသလို သူကန်း ယမ်းဆ၍ သွားရာ အခန့်သင့်သလို လိုရာအရပ်သို့ ရောက်သလို၊ မတော်တဆ ခြေချော်လဲသွားရာ အခန့်သင့် နှဲယ်ငြိသဖြင့် မလဲမကွဲသလို၊ အခန့်သင့်၍ အခွင့်အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်

http://www.dhammadownload.com

လာခြင်းကို ဃုဏာဂ္ဂရိယ အန္ဓဂတီယ, ခလတိ ဝလ္လိယ,နည်းဟု မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီကာ ဆို၏။ ။'ကာကတာလီယံ ကာကတာလ-သဒ္ဒေါ ကာကဿ ဂမနေ ဧဝ တာလဿ ပတနေန ကာကဿ မရဏေ ဝတ္တတေ၊ တ.ဒိဝ အာကသ္မိကံ သင်္ကတိ၊ ဧဝံ ဃုဏာဂ္ဂရိယံ, အဇာ ခဂ္ဂိယံ, အန္ဓ ဂတီယံ ခလတိ ဝလ္လိယံ' ဇင်းရာမ-ဋီ။

*ခုဒ္ဒက-အနက်ဌလည်း က-ပစ္စည်းသက်။ 'ဝက်ကံ၊ ရထကံ'စသည်ကိုထုတ်။ ။ ဝက်ကံ၊ ထွန်ငယ်၊ ကလေးများ ကစားစရာ ထွန်ကလေး။ ရထကံ၊ ရထားငယ်၊ ကလေးများ ကစားစရာ ရထားငယ်၊ လှည်း၊ မော်တော်ကား၊ ဘိုင်စကယ် (စက်ဘီး)ကလေး။ ။'ဣမေနော ဟတ္ထိကာ အဿာ၊ ဗလိဗဒ္ဓါ စ နော ဣမေ။ ယေဟိ.ဿု ပုဗ္ဗေ ကီဠာမ၊ တာနိ အဇ္ဇ ဇဟာမသေ' ဝေဿန်ဇာတ်။ ။'ဟတ္ထိ-ကာ.တိ တာ တေန အမှာကံ ကီဠန.တ္ထာယ ကတာ ဟတ္ထိကာ' ဇင်းအဋ္ဌကထာ။ ။ ယာနိ တာနိ ကုမာရကာနံ ကီဠာပနကာနိ၊ တေဟိ ကီဠတိ၊ သေသ္ပ ထိ.ဒံ-ဝက်ံ၊ ဃဋ္ဋိကံ၊ မောက္ခစိကံ၊ စိဂ်ုလကံ၊ ပတ္တာဠကံ၊ ရထကံ ဓနုကံ' မူလပဏ္ဏာသ-မဟာ တဏှာသခ်ိယသုတ်။ ။'ဝက်.ဿ ဂါမ ဒါရကာနံ ကီဠနကံ ခုဒ္ဒက နဂ်လံ။ ရထက.ဿ ခုဒ္ဒကရထံ၊ ဓနုက.ဿ ခုဒ္ဒက ဓနု.မေဝ' ဇင်းအဋ္ဌကထာ။ ။တုမှ,အမှ-သဒ္ဒါနောင် ဣယ,ဏ-ပစ္စည်းသက်။ ဣယ-ပစ္စည်းကြောင့် တုမှ-အမှ သဒ္ဒါတို့ကို တုဝ,အသ, တံ,မံ-ပြု။ ဏ-ပစ္စည်းကြောင့် တုမှာက,အမှာက၊ တဝ,မမ၊ တုယ,မယ၊ တာဝက, မာကော-ပြု၍ တဝ ဣဒံ-တုဝိယံ၊ မမ ဣဒံ-အသ္မိယံ-အမှိယံ ဝါ၊ တဝ,မမ+ဣမံ-တ.ဒီယ,မဒီယံ။ တဝ ဣဒံ တဝံ, တုယ်ံ, တာဝကံ၊ မမဣဒံ, မမံ, မယ်ံ,မာမကံ'ဖြစ်၏။ ။'နကမ္ဘုနာ ဝါ ဝစသာ ဝါ တာတ၊ အပရာဓိတောဟံ တုဝိယံ သရာမိ' တိ'သ-ဇယဒိသဇာတ်။

'တုဝိယ.ဿ တဝ သန္တာကံ'ဇင်း-အဋ္ဌကထာ။ ။'အသုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော ရူပံ ဧတံ မမ ဧသော ဟမသ္မိ ဧသော မေ အတ္တာ.တိ သမနုပဿတိ' ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ နကုလဝဂ်။ ။တေမှိ ဝိဒိတ္တာ ပဏ္ဍိတော၊ နု မမတ္ထာယ နမေထ မာမကော' သုတ္တ နိပါတ ဇရာသုတ်။ ။'မာမကော.တိ မမ ဥပါသကော၊ ဘိက္ခုတိဝါ သခ်ဋ္ဌ ဂတော၊ ဗုဒ္ဓါ ဒီနိဝါ ဝတ္ထုနိ မမာယ မာနော' ဇင်း-အဋ္ဌကထာ။ ။တုမှာ,ဣ ဣဒံ တုမှာကံ၊ အမှာကံ ဣဒံ-အမှာကံ၊ တုမှာက, အမှာက သဒ္ဒါနောင် ဣဒံ အနက်ဌ ဏ-ပစ္စည်းသက်။ တုမှာကံ၊ အမှာကံ၊ သင် ဂါ+ဏိဥစ္စာ။ ။'ရူပံ ဘိက္ခဝေ နတုမှာကံ၊ တံ ပဇဟထ' နိဒါဝဂ္ဂ-နတုမှာကဝဂ်။ ။*ပိတု၊ အဖ၏။ ဘာတာ၊ ညီ,အစ်ကိုတည်း။ ပိတ္ထေယျော, ဘထ္ထေ, ဘကြီး။ (ဘာတာအနက်ဌ ယျော်သက်)။ ။*မာတု၊ အမိ၏။ ဘဂိနီ၊ ညီမ,အမတည်း။ မာ,တုစ္ဆာ၊ မိထ္ထေ, (မိကြီး။ အဒေါ် ဒ္ဓေ:ဒေါ်။ ကြီးတော်)။ ပိတု ဘာ,တာ.ပိတုစ္ဆာ၊ ဘ,ထ္ထေ, ဘကြီး။

http://www.dhammadownload.com

(ဘာတု, ဘိဂိနီအနက်၌ စ္ဆ-ပစ္စည်းသက်)။ *မာတု၊ ၏။ ဘာတာ၊မောင်ကြီး, မောင်ငယ်သည်။ မာတုလော၊ ဦးကြီး(ရီး)၊ ဦးလေး (ဘာတုအနက်၌ ဥလ-သက်)။ ။ *မာတု၊ ၏။ မာတာ၊ တည်း။ မာတာမဟီ၊ အဘွား။ မာတု၊ ၏။ ပိတာ၊ တည်း။ ပိတာမဟော၊ အဘိုး-အမိဘက်။ ။*ပိတု၊ ၏။ မာတာ၊ တည်း။ ပိတာမဟီ၊ အဘွား။ ပိတု၊ ၏။ ပိတာ၊ တည်း။ ပိတာမဟော၊ အဘိုး-အဘဘက်။ (မာတု, ပိတု-အနက်၌ အာမဟ-သက်)။ ။သက္ကတ, အာသုဗောဓ၌ နိပါတနသုတ် တည်၍၊ သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ၌ သုတ်အသီးသီးတည်၍ စီရင်၏။ ။'ပိတုဗျာ.ဒယော နိပါတနာ၊ ပိတု ဘာတာ-ပိတုဗျော၊ မာတုဘာတာ-မာတုလော၊ ပိတု.မိတာ-ပိတာမဟော၊ မာတု ပိတာ မာတာမဟီ'အာသုဗောဓ။ ။ပိတု ဘာတရိဗျော။ ။ 'ပိတုဘာတာ-ပိတုဗျော'။ ။'မာတု ဘာတရိ ဥလော မာတုလော'။ ။-မာတု ပိတူဟိ မာတရိ ပိတရိ စ အာမာဟော။ ။မာတုပိတာ-မာတာ မဟော၊ ပိတာ မဟော။ မာတု မာတာ-မာတာမဟီ ပိတာ့မဟီ' သိဒ္ဓန္တ-စန္ဒြိကာ။

****အဃ ထိ ဝတ္ထု၏။** ပရိမာဏံ၊ အတိုင်းအရှည်သည်။ ကိ ံ၊ အဘယ်မျှလောက်နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မေးအပ်ရာ သတ္တိကြောင့်။ ကိတ္တကံ၊ မည်၏။ ယံ ပရိမာဏံ အဃာ.တိ-ယဲတ္တကံ၊ အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည် ရှိသည်။ တံ ပရိမာဏံ အဃာ.တိ-တတ္တကံ၊ ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်။ ဧတံ ပရိမာဏံ အဃာ.တိ-ဧတ္တကံ၊ ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်။ (ပရိမာဏံ အနက်၌ ကိ ံ.ယ-တ-ဧတ-နောင် တ္တက-သက်)။ ။ယံ,တံ ပရိမာဏံ အဃာ.ကိ-ယာ၀ါ၊ တာ၀ါ၊ အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်။ ဧတံ ပရိမာဏံ အဃာ.တိ-ဧတာ၀ါ၊ ဤ=သည် (ပရိမာ့ဏအနက်၌ ဝန္တု-သက်)။ ။'ဧတ ကိ-မိဒံ ယ-ဧတဟိ ပရိမာဏော ဝန္တု' သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ။ ။'ယ, တ, ဧတေဟိ ပရိမာဏော ဝန္တု'။ ။ သခ်ျာပရိစ္ဆေဒေါ ပရိမာဏံ၊ တံ အဃ ဣတျုးတ္ထေ ပထမန္တေဟိ ဧတေဟိ ဝန္တု ဘ၀တိ၊ ဥ-ကာ့ရော အနုဗန္ဓော၊ ယံ ပရိမာ့ဏ် အဃ ဣတိ ၀ါကျေ ဝန္တု အာတ္တေ ယာ၀ါ တာ့၀ါ' အာသုဗောဓ။ ။ယ, တ, နောင် အာ့ဝါတက-ပစ္စည်းလည်း သက်ရ၏။ 'ယာ၀တကော၊ တာ့ဝတကော'ပုံစံ။ 'ယ၀ တက္ကဿ ကာယော၊ တာ၀ တက္ကဿ ဗျာမော' မဟာ၀ဂ္ဂ မဟာပရ့ဝနသုတ်။ ။'ယာ၀တကော အဟောသိ ဘဂ၀တာ့ သိဒ္ဓံ ကထာ သလ္လာပေါ' သီလက္ခန္ဓ-အမ္မဋ္ဌသုတ်။ ။ ယာ့ဝတိကာ့၊ ယာ၀တိကော၌ ယာ၀-သဒ္ဒါနောင် ပရိမာဏတ္ထ၌ ဏိက-ပစ္စည်းသက် (ယာ့ဝ+ဏိက) အနုဗန် ဏ-ကို ချေ။ တ-လာ၍ ယာ၀တိက-ပြီးသည်။ ပါဏိနီ၌ ဝတုပ် ပစ္စယန္တယာ၀တိ သဒ္ဒါနောင် 'သခ်ျာယ အစ္ဆန္တာယကန်' ၅-၁-၂၂ သုတ်ဖြင့် ကန်-ပစ္စည်းသက်။ 'ဝတော ဣန်ဝါ'သုတ်ဖြင့် ဝိကပ်ဣန်-လာ၍ 'ယာ၀တကော၊ ယာ့ဝတိကော၊ တာ၀တကော့၊ တာ၀တိကော' ပြီးသည်။ ဟူ၏။ ။'ယာ့ဝတိကာ ယာ့နဿ ဘူမိ, ယာနေန ဂန္တာ ယာနာ ပစ္ဆာ ရေဟိသ္ဘာ ပတ္ထိကောဝ ယ္ယေန ဘဂ၀ါ တေနုပသင်္ကမိ' သီလက္ခန်-အမ္မဋ္ဌသုတ်။

http://www.dhammadownload.com

၃၉၂-ဒ္ဓါ.ဒိတော စကာ နေက.တ္ထေ စ။ ။အနေက.တ္ထေ၊ ရာ, ထောင် စသည် များသောအနက်၌။ ဒ္ဓါ.ဒိတော၊ ဒ္ဓိ-အစရှိသော သင်္ချာသဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊ ၌။ ကော စ၊ က-ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အနေက.တ္ထေ၊ ၌။ ဒ္ဓိ-ဣစ္စေဝ.မာဒိတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ က.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နိပါတနှာ စ၊ ရှေ့-နောက်ပြန်စေ, က-ကိုချေ၍ ပြီးစေသဖြင့်လည်း။ သိဒ္ဓန္တိ၊ **ကုန်**၏။ သတသ၊ ရာ၏။ ဒ္ဓိကံ၊နှစ်လီတည်း။ ဒ္ဓိသတံ၊ရာနှစ်လီ။ သတသ၊ရာ၏။ တိကံ၊သုံးလီတည်း။ **တိ**သကံ၊ ရာသုံးလီ၊ သတသ၊၏။ စတု-ဏ္ဏံ၊လေးလီတည်း။ **စ**တု.သတံ၊**ရာ**လေးလီ။ သတသ၊ ၏။ ပဉ္စကံ၊ ငါးလီတည်း။ ပဉ္စသတံ၊ **ရာ**ငါးလီ။ သတသ၊ ၏။ ဆဏ္ဏံ၊ ခြောက်လီတည်း။ ဆ.သတံ၊ **ရာ**ခြောက်လီ။ သတသ၊ ၏။ သတ္တကံ၊ ခုနှစ်လီတည်း။ သတ္တသတံ၊ ရာခုနှစ်လီ။ သတသ၊ ၏။ အဋ္ဌကံ၊ ရှစ်လီတည်း။ အဋ္ဌသတံ၊ ရာရှစ်လီ။ သတသ၊ ၏။ နဝကံ၊ ကိုးလီတည်း။ နဝသတံ၊ **ရာ**ကိုးလီ။ သတသ၊ ၏။ ဒသကံ၊ ဆယ်လီတည်း။ ဒဘသတံ၊ **ရာ**ဆယ်လီ။ သတသ၊ တစ်ထောင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

၃၉၂-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စ-သဒ္ဒါ 'နိပါတနှာ သိဒ္ဓန္တိ'ကို ဆည်းသည်။ ။ဤသုတ်ဖြင့် က-ပစ္စည်းသက်၍ သတ×ဒ္ဓိက ပြီးလတ်သော် ယ.ဒနု=သုတ်ကြီးဖြင့် က.ကိုချေ။ သတ×ဒ္ဓိကို ရှေ့နောက်ပြန်၍ ဒ္ဓိ+သတံ ပြီးအောင် စီရင်ရန် ဟဒနု=သုတ်ကိုဆည်းသည့် ဝုတ္တ သမုစ္စည်း-ဟူလို။ ။ဤ က-ပစ္စည်းကား ဝါကျ၌သက်သည်ဟု အထူးမှတ်။ ။ရှေ့ဗာ-တို့၌ကား သကတ်, ပရိမာဏ, ရာသိ.စသောအနက်၌ စီရင်ကုန်၍ ဒ္ဓိကံ၊ တိကံ=ပ=သတသကံ စသည်ကို ပုံစံထုတ်၏။ ။'အနေက.တ္ထေတိ သကတ္ထ-ပရိမာဏတ္ထာဒိ **အ**နေကတ္ထေ'ရှေ့-ဦ။ ။ဤအလို ဒ္ဒေယော-ဒ္ဓိကံ၊ ဒ္ဒေ ပရိမာဏာ အဿာ.တိ ဝါ-ဒ္ဓိကံ၊ ဒ္ဓိကော ရာသိ ဝါ-ဒ္ဓိကံ့။ ဧဝံ တိကံ၊ စတုက္ကံ စသည်လုပ်။ '**အ**နေက.တ္ထေ၊ သက**တ်**,ပရိမာဏ စသည် များသော အနက်'ဟု **သုတ်**ကိုအနက်ပေး။ ။သက္ကတတို့၌လည်း သကတ် ပရိမာဏ **စ**သောအနက်တို့၌ပင် စီရင်ကုန်၏။ ။'သင်္ချာယံ သညာ-သံဃ သုတ္တ ဏ္ဌာယနေသု' ပါဏိနီ။ ၅-၁-၅၈။ ။'သညာ သံဃသုတ္တ.ဏ္ဌာယနေသု.တိ ပစ္စယ.တ္ထ ဝိသေသန၊ တတြ သင်္ချာယံ သကတ္ထေ ပစ္စယော ဝါစ္စော၊ ပဉ္စေ.ဝ ပဉ္စကာ,သကုဏာ၊ တိကာ သာလက္ခ်ာယနာ။ သံဃေ အဋ္ဌကော၊ သုတ္တ အဋ္ဌဏ္ဌာယ ပရိမာဏသ သုတ္တသ အဋ္ဌကံ ပါဏိနီယံ၊ ဒသကံ ဝေယ္ယ ပဒီယံ' ကာသ်ကာဝုတ္တိ။ ။'တတြ သညာယံ သက.တ္ထေ ပစ္စယော ဝါစ္စော၊ ယံ ဝါ ဒ္ဓသေ.ဂ ယော ဣတိ.ဝ သင်္ချာ မတ္တ ဝုတ္တေ ပရိမာဏိ နိပစ္စယော၊ ပဉ္စေ.ဝ-ပဉ္စကာ, သကုဏာ၊ ပဉ္စ ပရိမာဏံ ဧတေသ မိတိ ဝါ၊ သဃေ် ပဉ္စကော၊ သုတ္တေ အဋ္ဌကံ ပါဏိနီယံ၊ သဃ်-သဒ္ဒသ ပါဏိ-သမူဟေ ရုဠ္ဍတ္တာ သုတ္တံ ပုထု ဥပ ပန္ဒ' သ်ဒ္ဒန္တ ကောမုဒီ။

http://www.dhammadownload.com

သန္ဓာဘေဒ။ ။ဤသုတ်မှ အထက် ယာဝ တဒုတ္တရိ,သုတ်တိုင်ပြအပ်သော သန္ဓာစုကဲ့သို့ ဂုဏိတ-သန္ဓာ။ အောက်၌ ဆိုခဲ့ပြီး သန္ဓာစုကား မိဿကသန္ဓာ တည်း။ ။သန္ဓာသည် (၁) ရောရ၍ ယူအပ်သော မိဿကသန္ဓာ။ (၂) မြောက်၍ ယူအပ်သော ဂုဏိတသန္ဓာ။ (၃) စပ်၍ယူအပ်သော သမ္ဗန္ဓသန္ဓာ။ (၄) အမှတ် သင်္ကေတအားဖြင့် ယူအပ်သော သင်္ကေတသန္ဓာ။ (၅) အများအားဖြင့် ယူအပ်သော အနေကသန္ဓာ-ဟု ငါးမျိုးတည်း။

၁-မိဿက။ ။'ဒသ စ×ဒသ **စ**-ဝိသတိ၊ စတ္တာရော စ×ဒသ စ-စတုဒ္ဒသ, စသည်ကား ဆယ့်ခုနစ်လီ**ကို**ပေါင်း၍ ဝိသတိ လေးခုနှင့် ဆယ်ခုကို ပေါင်း၍ စုဒ္ဒသ-ဟု ရေတွက်အပ်, ယူအပ်သောကြောင့် မိဿကသန္ဓာ။ အပေါင်းသန္ဓာဟု ဆိုသည်။ ထို့အတူ 'ဒသေ.တ္ထ ရာဇီယော ဃေတာ၊ ဒဿနီယာ' မနောရမာ။ 'ဆ+ပဏ္ဏာ ပန္ဒရသ, ဟလိဒ္ဒါယာ စတုဒ္ဒသ, ပါဋ္ဌိဝယ် ဆ+ပဏ္ဏာ ပန္ဒရသ၌ ခြောက်ခုနှင့် တစ်ဆယ့်ငါးခုကိုပေါင်း၍ (ဆ **စ**,ပန္ဒရသ **စ**-ကော-ဝိသတိ) နှစ်ဆယ့် တစ်ခု။ 'ပုတ္တာပိတာ ဗဟဝေါ၊ ကေနာမာ.တိ မေသုတံ။ အသီတိ-ဒသ-ကော စ၊ ဥန္ဒနာမာ မဟာဗ္ဗလာ'ပါဋ္ဌိဝယ် အသီတိ ဒဃ ကော **စ**-၌ ရှစ်ဆယ်နှင့် တစ်ဆယ့် တစ်ခုပေါင်းလျှင် ကိုးဆယ့်တစ်ခုဖြစ်၍ ကေ နဝုတိ-**ဆို**သင့်လျက် ပေါင်းယူ ရေတွက်ရသည့် မိဿကသန္ဓာအားဖြင့် အသီတိ ဒဃ ကော ဝ'ဟု ဆိုသည်။ '**ဝိ**စိတြ သဒ္ဒရစနံ ဟိ ဘဂဝတော ပါဝစနံ' ဟူလို။

၂-ဂုဏိတ။ ။'ဒ္ဝိ-သတံ၊ တိ-သတံ'စသည်ကား တစ်ရာကို နှစ်ခုနှင့်မြှောက်၍ ဒ္ဝိ-သတ၊ သုံးခုနှင့်မြှောက်၍ တိ-သတ စသည် ရေတွက်အပ်, ယူအပ်သောကြောင့် ဂုဏိတသန္ဓာ။ အမြှောက်သန္ဓာဆိုသည်။ ထို့အတူ 'စတ္တာရိ×သတာသဟဿာနိ ဆဠာဘိညာ မဟိဒ္ဓိကာ' တစ်သိန်းတည်း၊ လေးခုနှင့်မြှောက် လေးသိန်းဖြစ်၏။ 'တီဏိ×သတသဟဿာနိ၊ နာရိယော သမလင်္ကတာ'၌ တစ်သိန်းသည်၊ သုံးခုနှင့် မြှောက် သုံးသိန်း။ 'တာ စ သတ္တ×သတာ ဘရိယာ၊ ဒါသေါ သတ္တ×သတာနိ**စ**' တစ်ရာတည်း၊ ခုနစ်ခုမြှောက် ခုနစ်ရာဖြစ်၏။ ဤသို့ မြှောက်၍ယူရသောကြောင့် ဂုဏိတသန္ဓာ **ဆို**သည်။

၃-သမ္ဗန္ဓ။ ။'ယောဇနာနံ သတာ.နုဿော၊ ဟိမဝါ ပစ္ဆ ပဗ္ဗတော'၌ ပဗ္ဗ-သဒ္ဒါ**ကို** သတနှင့်စပ်၍ ငါးရာဟုယူအပ်, ရေတွက်အပ်သောကြောင့် သမ္ဗန္ဓသန္ဓာ။ **အစ**ပ်သန္ဓာဆိုသည်။ ထို့အတူ 'သတံ+ဟတ္ထိ။ သတံ+အဿာ၊ သတံ+အဿ တရီ ရထာ။ သတံ+ကညာ သဟဿာနိ။ အာမုတ္တ-မဏိ ကုဏ္ဍလာ။ ကေသပဒ-ဝိတိဟာ ရဿ။ ကလံနဋ္ဌတ် သောဠသိ'၌ ရှေသတ-ကို နောက်-သဟဿနှင့်စပ်၍ (ဟတ္ထိ သတသဟဿာနိ) ဆင်တစ်သိန်း။ (အဿ သတ သဟဿာနိ) မြင်းတစ်သိန်းစသည် ရေတွက်အပ်, ယူအပ်သောကြောင့် သမ္ဗန္ဓသန္ဓာ **ဆို**သည်။ ဤ၌ ပုဒ်တစ်ပါးကို ခုန်ကျော်စပ်ဖက်ရသည်**ကို**စဉ်၍သာ သမ္ဗန္ဓသန္ဓာဆိုရသည်။ သတ-သဟဿ တစပ် တည်း ဟုဆိုနေက၊ ထောင်တည်၊ ရာနှင့်မြှောက်လျှင် ရာ။ **အလီ**တထောင်တသိန်း

http://www.dhammadownload.com

ပင်ဖြစ်၍ ဂုဏ်တမျိုးဖြစ်၏။ ။မိဿက,သမ္ဘန္ဓ ရောသည် စပ်သည်ဆိုရာမှာ အသံ အားဖြင့် တူယောင်ရိုးမှား ရှိသော်လည်း 'အသီတိ ဒသ ဧကော စ'ကဲ့သို့ အစဉ် ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်ခြား, မခြားကိုသော်လည်းကောင်း အရေးမထားဘဲ၊ အချင်းချင်းရောနှော ပေါင်းဖက်၍ ရေတွက်ယူရလျှင် မိဿကသင်္ချာ။ ။သင်္ချာ တို့၏အကြားဌ ပုဒ်ခြား တည်ရှိသဖြင့် ခုန်ကျော် စင်ဖက်ရ၍ ဂုဏ်တလည်း ရကောင်းလျှင် သမ္ဘန္ဓသင်္ချာ။ ဤသို့ ထူးပြားကြ၏။

သဒ္ဒသင်္ဟ-ကျမ်းဆရာကား ငါတို့အထက် 'ယာဝ တဒုတ္တရိ' သုတ်ဌ ဆိုလတ္တံ့ သော သင်္ချာတို့၏ဘုံဌာနနှစ်ဆယ့်တစ်မျိုးတွင် မူလဘုံကို ရှစ်ဌာနခွဲ၍ ဌာနပေါင်း နှစ်ဆယ့်ရှစ်ခုယူ၏။ ယူပုံကား တစ်က ကိုးအထိ ပထမဌာန။တစ်ဆယ်က ကိုးဆယ် အထိ ဒုတိယဌာန။တစ်ရာက ကိုးရာအထိ တတိယဌာန။ တစ်ထောင်က ကိုးထောင် အထိ စတုတ္ထဌာန။ တစ်သောင်းက ကိုးသောင်းအထိ ပဉ္စမဌာန။ တစ်သိန်းက ကိုးသိန်းအထိ ဆဋ္ဌမဌာန။ တစ်သန်းက ကိုးသန်းအထိ သတ္တမဌာန။ တစ်ကောဋိ က ကိုးကောဋိအထိ အဋ္ဌမဌာနယူ၍ ဆယ်ကောဋိက ကောဋိကိုးဆယ်အထိ နဝမ ဌာန။ ဤနည်းတူ အထက်ဘုံဌာနတို့ကိုလည်း သိလေ။ ။ဤသို့ဘုံဌာနနှစ်ဆယ့် ရှစ်ခုခွဲဝေ၍ မိမိတို့ဘုံဌာနတူ သင်္ချာအချင်းချင်း ရောစပ်လျှင် မိဿက သင်္ချာ (တစ်ရှာတည်းနေ၊ တရေတည်းသောက် ဆိုသလို မိမိတို့ ရပ်သူရှာသားချင်းသာ ပေါင်းဖက်နိုင်သည်-ဟူလို) ဘုံကဲ့ သင်္ချာချင်း ရောစပ်လျှင် သမ္ဘန္ဓသင်္ချာ။ ဥပမာ- 'အသီတိ ဒသ ဧကော စ'ဌ အသီတိလည်း ဒုတိယာဌာနသင်္ချာ။ဒသလည်း ဒုတိယ ဌာန သင်္ချာဖြစ်၍ ထိုနှစ်ခုတို့၏အချင်းချား ရောနှော ပေါင်းဖက်၍ ရေတွက် ရသောကြောင့် မိဿကသင်္ချာမည်သည်။ ဧကော ဒသ-စသည်ဌ ဧက-က ပထမဌာန၊ ဒသ-က ဒုတိယဌာနဖြစ်၍ ဌာနခြားသောကြောင့် ထိုနှစ်ပါးတို့ မပေါင်းနိုင်။ အချင်းချင်းတကွဖြစ်သည်ကို စပ်၍ယူရသောကြောင့် သမ္ဘန္ဓသင်္ချာ မည်သည်ဟု အထူးကိုဆို၏။ ။'မိဿက သမ္ဘန္ဓာနံကော ဝိသေသော'တိ? ဝုစ္စတေ၊ တေတော နဝန္တံ သင်္ချာနံ ပထမဌာနံ၊ ဒသတော နဝုတ္ပ,န္တံ ဒုတိယဌာနံ၊ ဒသတော နဝ သတန္တံ တတိယဌာနံ။ သဟဿတော နဝသဟဿ,န္တံ စတုတ္ထဌာနံ၊ နဟုတတော နဝနဟုတန္တံ ပဉ္စမဌာနံ၊လက္ခတော နဝလက္ခ,န္တံ ဆဋ္ဌဌာနံ၊ ဒသသတသဟဿတော နဝဒသသတသဟဿ,န္တံ သတ္တမဌာနံ၊ ကောဋိတော နဝကောဋ္ပ,န္တံ အဋ္ဌမဌာနံ၊ ဒသ ကောဋိတော နဝုတီ ကောဋ္ပ,န္တံ နဝမဌာနံ၊ ဣစ္စာဒိနာ နယေန ယာဝ နဝ-ဒသ သတ သဟဿ သခ်ေ္ခယ္ယန္တံ သက သက္ကဌာနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဝုတ္တေသု ဌာနေသု ကမတော ဌိတသင်္ချာယော တေဟိ အည သင်္ချာဟိ မိလနံ မိဿကရဏံမိဿ ကံ နာမ။ ကေန 'အသီတိ ဒသ ဧကော စာ'တိ တ္ထေ အသီတိသင်္ချာ ဒုတိယဌာနေ ဌိတာ။ ဒသ သင်္ချာပိ ဒုတိယဌာနေ ဌိတာ။ တေသံ အသီတိ ဒသန္ဒံ အည်းမည်ံ မိလနံ မိဿကံ နာမ ဘဝတိ၊ ဧဝ,မည်ကြ။ ကော ဒသာ ဒီသု,မန ဧက သင်္ချာ ပထမဌာနေ ဌိတာ၊ တေသံ ပန မိဿိတုံ နိ သက္ကာ။အည,မည်ံ သဟဇာတ,မေ၎

http://www.dhammadownload.com

ဘဝတိ၊ တံ သဟဇာတံ သမ္မန္ဓော နာမ၊ အယဲ.မေ တေတံ ဝိသေသော' သဒ္ဒ သင်္ဂဟ။ ။ဤဆရာလို ဒွါဒသ၊ စတုဒ္ဒသ၊ ပန္နရသ-စသည်ကို ဘုံ မတူ၍ သမ္မန္ဓ သခ်္ခါဆိုခဲ့လျှင် ဒွိ-သတံ၊ တိ.သတံ-စသည်လည်း ဘုံမတူ၍ သမ္မန္ဓသခ်္ခါ-ဟုဆိုရာ ရောက်၏။ သဗ္ဗန္ဓသခ်္ခါဖြစ်လျှင် ဒွိ-သတသည် နှစ်ရာမဟုတ်၊ တရာ့နှစ်ခုသာ ဖြစ်ခြင်း အတိဗျာပိုတ ဒေါသ။ မိမိပြဆိုခဲ့သော 'ဆ+ပိဂ်လာ ပန္နရသ' ပုံစံ၌ ဆ+ပန္နရသ သုံးပုဒ်ခဲ့ယူလျှင် သင့်သလိုရှိသော်လည်း၊ ဆ×ပန္နရသ-ဟု နှစ်ပုဒ်ယူလျှင် ဘုံ မတူ၍ မိဿက မဖြစ်နိုင်သည့်ပြင်။ 'အသီတိ ဒသ ဧကော စ'၌လည်း အသီတိနှင့် ဒသ နှစ်ပုဒ်သာ ဘုံတူ၍၊ ဧက-ကား ဘုံမတူသောကြောင့် အလုံးစုံမန္ဒံသော အဗျာပိတဒေါသ-ထင်၍ ဆင်ခြင်ရန် ရှိချေသည်။

၄-၅-သင်္ကေတ, နေကာ။ ။'တိ'သ ပုရိသ နဝုတျာ' စသည်ကား တိ'သ-သဒ္ဒါ သုံးသောင်း-ဟူသောအနက်ကို၊ နဝုတိ-သဒ္ဒါ ကိုးသောင်း-ဟူသောအနက်ကိုဟောသည်ဟု အမှတ်သင်္ကေတအားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် သင်္ကေတ.သခ်္ခါ 'တိ'သ ပုရိသ နဝုတျော၊ သုံးသောင်း ကိုးထောင်သော ယောကျားတို့သည်' ပေး။ ။'တိ'သ မေ ပုရိသ နာဝုတျော၊ သဗ္ဗ ဝေ.တေက နိစ္စိတာ'မဟော်ဇာတ်။ ထို့အတူ ကာသိ၊ အဏ္ဏ ဝ၊ ဥသု-စသော သဒ္ဒါများလည်း သင်္ကေတသခ်္ခါတည်း။ ကာသိကရာဇ်ဘုရင်သည် တစ်နေ့လျှင် အခွန်ဘဏ္ဍာတော် တစ်ထောင်ရ၍ ကာသိ သဒ္ဒါ တထောင်ကိုယူရသည်။ အဏ္ဏ ဝ-သဒ္ဒါ သမုဒ္ဒြာဟော သမုဒ္ဒြာလေးစင်းရှိ၍ လေးခုသခ်္ခါ၊ ဥသု-သဒ္ဒါများဟော၊ လေးသမားများသည် လက်မပျက်ရ ငါးရက် တစ်ကြိမ် ပစ်ခတ်ရသောကြောင့် ငါးခုသခ်္ခါယူရသည်။ ။သည်သာ မကသေး-

"ကာ.ဒီ ဌာ.ဒီ ယ-ကရာ.ဒီ၊ နဝ သခ်္ခါ ပကာသိတာ။
ပဋ္ဌ သခ်္ခါ ပ-ကာရာဒီ၊ သုညာ နာမ သရ-ဥ,နာ။"

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	ဝ
က	ခ	ဂ	ဃ	င	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ	တ	ထ	ဒ	ဓ	နဉ
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ	×	×	×	×	အ-အာ
ယ	ရ	လ	ဝ	ဿ	ဟ	သ	ဟ	ဠ	×× အံ-အား

အက္ခရ-သခ်္ခါ ဇယားပုံ။

http://www.dhammadownload.com

၃ ၉၃-ဒသ ဒသကံ=ယောမ့ိ။ ။ဂဏေန၊ ၌။ ဒယာမ့ိ၊ ယော-ဝိဘတ်ကြောင့်။ ဒသ ဒသကံ၊ ဆယ်ခုတို့၏ ဆယ်ဖိုကိုဟောသော ဧကသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါသည်။ သတံ၊ သတ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒသကာနံ၊ ဆယ်ခုတို့၏။ သတံ၊ အလီတစ်ရာကို ဟောသော ဧကသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါသည်။ သဟဿဿ၊ သဟဿ-ပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ယောမ့ိ၊ ကြောင့်။ ဂဏေန၊ ၌။ ပရိယာ ပန္နသ၊

ကာ.ဒီ ၌.ဒီ ယ-ကာရာ.ဒီ၊ က-စသော ကိုးလုံး, ၌-စသော ကိုးလုံး, ယ-စသော ကိုးလုံးသောအက္ခရာတို့ကို။ နဝ-သခ်္ခ၊ **ကိုး**ခုတိုင်အောင် အရေအတွက် သခ်္ခာတို့ ဟူ၍။ ပကာ သိတာ၊ပြအပ်ကုန်၏။ ပ.ကာရာ.ဒီ၊ ပ-စ×မ-ဆုံးအက္ခရာ ၁ ၊ားလုံးတို့ကို။ ပ၌-သခ်္ခ၊ ၁ ၊ားခုတိုင်အောင် အရေအတွက်သခ်္ခာတို့ဟူ၍။ ·ပကာသိတာ၊ ကုန်၏။ သရဉ.နာ၊ မာဂဓ-မြန်မာ, ရောကာ တွက်ကုံ၊ုံ, သရ တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးနှင့်တကွ ဉ-နှ-အက္ခရာတို့ကို။ သုညနာမ၊ သုညမည်ကုန်၏-ဟူ၍။ ပကာသိတာ၊ ကုန်၏။ ။ ဤသို့သော အက္ခရာသခ်္ခာနှင့်တကွ အရေအတွက်ပြ ကေ၊ ဒ္ဓိ၊ **တိ-**စသော **သ**ခ်္ခာများသည် သကေ့်တသခ်္ခာမည်၏။ ။'သဟဿ ရံသီ၊ များသောရောင်ခြည် ရှိသည်။ သတ ဝေ.ဇော၊ များသောတန်ခိုးရှိသည်'။ စသည်တို့၌ သဟဿ သဒ္ဒါ, သတ-သဒ္ဒါတို့ကား ထောင်, ရာကို မဟော၊ များသောအနက်ကို သို့မဟုတ် ထောင်ပေါင်းများစွာ **ရာ**ပေါင်းများစွာဟူသော အနက်ကို ယူရသောကြောင့် အနေက သခ်္ခာမည်သည်။

ဆောင်ပုဒ်. "မိသ်,ဂုဏ်,သမ္ဘန်၊ သကေ့်တံ၊ ၁ ၊ားတန် အနေကာ။
ပေါင်းမှ-မိဿ၊ **မြောက်**ဆင်ရ၊ ဂုဏိတ-သခ်္ခ၊
ခုနှ်ကျော် **ရှေ**-နောက်၊ **စ**ပ်တုံမြောက်၊ မှတ်လောက် သမ္ဘန္ဓာ။
လောကအမှတ်၊ ခေါ်ပညတ်၊ တစ်ရပ်-သကေ့်တာ။
ရာ,ထောင်မက၊ များအတ္တ၊ ဟောက-အနေကာ။
သဟဿ ရံသီ၊ ပုံစံညီ၊ နည်းမ့ိ သိဖို့ရာ။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဒ္ဓိ-သတံ-ကို သတ+**ဒ္ဓိ**.တည်။ သတ နောင် သ-သက်၊ သ်-လာ ကပ်။ ဒ္ဓါဒိတော ကော=သုတ်ဖြင့် များသောအနက်၌ ဒ္ဓိ-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ က ပစ္စည်းသက်။ (ဒ္ဓိက)သိ-သက် အံ-ပြု။ (သတဿ+ဒ္ဓိကံ) ဝ ါကျရှုပ်ပြီး၏။ သတဿ။ ၏။ ဒ္ဓိကံ၊ တည်း။ ဣတိ **အ**တ္ထော၊ ၌။ (၃ ၂ ၇) တပ္ပုရိသ်လုပ်မြဲ၊ သတ+ဒ္ဓိက-ဟု ပကတိပြု။ ယ.ဒနု=သုတ်ကြီးဖြင့် က-ပစ္စည်းကိုချေ။ သတ+ဒ္ဓိ-ကိုလည်း ဒ္ဓိ-သတ ဟု ရှေနောက်ပြန်။ နာမ်ငှ၊ သိ-သက်၊ စီရင်။ ။တိ-သတံ-သတ×တိ-တည်။ ရှေးနည်းမ့ိတွက်၊ လွယ်ပြီ။ ကြွင်းပုံများ**လည်း** နည်းတူသိ။

၃ ၉၃-သတ္တ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ယော-ဝိဘတ်ကြောင့် ဆယ်ခု,ဆယ်လီဟော ဒ္ဓန်ဧကသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါကို သတံ-ပြု ဆယ်ခု-အလီ တရာဟော ဒ္ဓန်ဧကသိသ် ဒသ-

http://www.dhammadownload.com

အကျုံးဝင်သော။ ဒသ ဒသကဿ၊ ဆယ်ခုတို့၏ ဆယ်လီကိုဟောသော ကေသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါ၏။ သတံ၊ သတ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သတ-ဒသကဿ၊ ဆယ်ခုတို့၏ အလီတစ်ရာကိုဟောသော ကေသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါ၏။ သဟဿံ၊ သဟဿ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သတံ၊ တစ်ရာ။ သဟဿံ၊ တစ်သောင်း။ ဒ္ဌိကာဒီနံ၊ ဒ္ဌိက-အစရှိကုန်သော။ တ.ဒုတ္တရ-ပဒါန.ဠ၊ ထိုသတ, သဟဿကို့မှ နောက်ဖြစ်ကုန်သော ပုဒ်တို့၏လည်း။ (ထည့်။ ရှေပါနိ၊ ရှင်တို့ကို)။ ယထာသင်္ခ်ံ၊ တိုင်း။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ ပြီးစေအပ်ကုန်၏။ တ.ဒိတံ ထိုအရေအတွက်သည် သတဿ၊ ရာ၏။ ဒ္ဌိကံ၊ နှစ်လီသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒ္ဌိ-သတံ၊ ရာနှစ်လီ။ ဧဝံ၊ တူ။ တိ.သတံ၊ ရာသုံးလီ။ စတု.ဿတံ၊ ရာလေးလီ။ ပञ္စ-သတံ၊ ရာငါးလီ။ ဆ-ဿတံ၊ ရာခြောက်လီ။ သတ္တ-သတံ။ ရာ.ခုနစ်လီ။ အဋ္ဌ-သတံ၊ ရာရှစ်လီ။ နဝ-သတံ၊ ရာကိုးလီ။ ဒသ-သတံ၊ ရာဆယ်လီ။ သဟဿံ၊ တစ်ထောင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

သဒ္ဒါကို သဟဿပြု-ဥ။ ॥ဆယ်ခု-ဆယ်လီဟော ဒ္ဌန်ကေသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါကို သတ-ပြု။ ရာ-ဆယ်လီဟော ဒ္ဌန်ကေသိသ် သတ-သဒ္ဒါကို သဟဿ-ပြု-ရ။ ॥ နိ,နာတို့ကား-ဥ-စကားကို 'သတ ဒသကဿ သဟဿံ' ဟူသော ဝုတ္တိနှင့်မညီဟု ပယ်ကြ၏။ သို့သော်လည်း 'ဒသကာနံ သတံ' ဟူသော ကစ္စည်းသုတ်နှင့် ညီရကား မပယ်သင့်။ သို့အတွက် 'သတ ဒသကဿ၊ ဆယ်ခုတို့၏ အလီတစ်ရာကို ဟောသော ကေသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါ၏'ဟု ဝုတ္တိအနက်ပေး။ ကာသီ-သဒ္ဒါ ထောင် ဟောဖြစ်၍၊ အလီတစ်ရာဟော ကေသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါကို ကာသီ-လည်း ပြုရ၏။ ॥ စ-သဒ္ဒါ ဒုတိယတ္ထ သမ္ပိဏ္ဏန၊ ဥ။

ဝုတ္တိဋ္ဌရှင်းချက်။ ॥ရာ,ထောင်-ဟော သင်္ချာပုဒ်တို့၏ရှင်ပြုပုံ နယ်ကို ဖော်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ နှစ်ရာ, သုံးရာ, နှစ်ထောင်, သုံးထောင်-စသော သင်္ချာပုဒ်တို့၏ ရှင်ပြုပုံ နယကို ဖော်ပြတော်မူခြင်းငှာ 'ဒ္ဌိကာဒီနံ' စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ॥ တနည်း၊ အရှင်-ဆရာ။ ရာ,ထောင်ဟော သင်္ချာပုဒ်တို့၏ သတ,သဟဿ ရှင်ကို ဖော်ထုတ်ညွှန်ပြ၍ ကျွန်ုပ်တို့ သောတုဇန အများ မှတ်သားရပေပြီ။ နှစ်ရာ, သုံးရာ, နှစ်ထောင်, သုံးထောင်-စသည်ဟော သင်္ချာပုဒ်တို့၏ရှင်အနေအထားကို အဝါးမဝ,မသိရသေးပါ။ ထိုပုဒ်တို့၏ ရှင်အနေအထားကို ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြပါဟု လျှောက်ထားရန်ရှိသောကြောင့် 'ဒ္ဌိကာ ဒီနံ' စသော ဝါကျကိုမိန့်။-ကား၊ ဒ္ဌိက-စသော နောက်ပုဒ်တို့ကို သတ, သဟဿ-စသော ရှေ့ပုဒ်တို့နှင့် တဲ့ယှဉ်စပ်ဖက်၍ 'သတဿ ဒ္ဌိကံ-ဒ္ဌီ-သတံ၊ သဟဿဿ ဒ္ဌိကံ-ဒ္ဌိ-သဟဿံ' စသည် နှစ်ရာ, နှစ်ထောင် သင်္ချာများကို ထားသို့ စီရင်ရသည်-ဟူလို။

'ဥတ္တရေ ပဒ္ဓာဘာဝေ ပဝတ္တံ ပဒံ'-ဥတ္တရ ပဒံ-လုပ်။ သတဿ ဒ္ဌိကံ-စသည်ဌ ဒ္ဌိ-စသော နောက်ပုဒ်များကိုကောက်။ ॥'တေသံ သတသဟဿာနံ ဥတ္တရ-ပဒံ-

http://www.dhammadownload.com

တ-ဒုတ္ထရ-ပဒ'လုပ်။ ၎င်းကိုပင်ကောက်။ ။သတ္တ ဒ္ဌိကံ ဒ္ဌိ-သတံ၊ သတ္တ တိကံ တိ သတံ။ သတ္တ စတုက္ကံ-စတု.သတံ=သတ္တ ဒသကံ-ဒသ သတံ။-ယင်း ဒသ သတကို ယဒနု-သုတ်ဖြင့် သဟသ-ပြုဟု နိ-ဆို၏။ သဟဿ ဒ္ဌိက-ဒ္ဌိ-သဟဿံ။ သဟဿ တိကံ-တိသဟဿံ။ ဧဝံ စတု.သဟဿံ၊ ပဉ္စသဟဿံ=နဝ သဟဿံ၊ သဟဿ ဒသကံ-ဒသ သဟဿံ-စသည် အသခ်ေါ်ယျ တိုင်အောင် လုပ်လေ။ ။တပ္ပုရိသ် ဝါကျသာမဟုတ် 'ဒ္ဒေ သတာနိ-ဒ္ဌိသတ' စသည် ဒိဂု သမာသ်လည်း လုပ်ရ၏။ တ.ဒုတ္ထရပဒါန.ဗ-ဌ် စ-သဒ္ဒါဖြင့် နည်းတစ်ပါးကို ဆည်းသည်-ဟူ၏-နိ။ ။ထိုဖြင့် ရာ, ထောင်, သောင်း, သိန်း, သန်းကုဋေ-ဟော စသည် ရှေ့ပုဒ်တို့ကို သတ-ဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့်တွဲစပ်၍ သတ္တ သတကံ-ဒသ သဟဿံ၊ သောင်းဖြစ်၏။ သဟဿ သတကံ-သတ ဿဟဿံ၊ သိန်း။ ဒသ သဟဿ သတကံ-ဒသ သတသဟဿံ၊ သန်း။ သတ သဟဿ သတကံ-ကောဋိ၊ ကုဋေဖြစ်၏။ ဤနည်းအတိုင်း အသခ်ေါ်ယျတိုင်အောင် တက်လေ-ဟူလို။ ။ဥ-အလို 'ဒ္ဌိကာဒီနံ တ.ဒုတ္ထရ ပဒါန.ဗ ဖြင့် အောက်သခ်ျာကို ပြ၏။ သို့အတူက် ဒသ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်နှင့် ဒ္ဌိက, တိက-စသော နောက်ပုဒ်ကိုစပ်၍ 'ဒသ ဒ္ဌိကံ-ဝီသံ၊ ဒသ တိကံ-တိံသံ၊ ဒသ စတုက္ကံ-စတ္တာလီသံ၊ ဒသ ပဉ္စကံ=ပညာသံ၊ ဧဝံ ဆဋ္ဌိ၊ သတ္တတိ 'ဒသ နဝကံ-နဝုတိ'ဟူသော အောက်သခ်ျာရုပ်များ ပြီးသည်-ဟူလို။ ။ဤသတ္တ ဒ္ဌိကံ ဒ္ဌိသတံ-စသော ပုံစံများကို 'ဒ္ဌိဒီတော ကော'=သုတ်ဌ် ဆိုပြီးသည် မဟုတ်ပါလော-ဟူမူ။ ။ဟုတ်၏။ သို့ရာတွင် ရှေ့သုတ်ဌ် ဒ္ဌိ-စသော သဒ္ဒါတို့၏ က-ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ပုံကိုသာ ပြခြင်းငှာ ဆိုသည်။ ဤသုတ်မှာမူကား နောက်ပုဒ်များသာဟု ပြလို၍ ဆိုသည်။ ။ကပစ္စည်းက အပေါင်းဇာတ်ကိုဟော၍ ဒ္ဌိ-သတံ-စသည် ဧကဝုစ်နှင့် ထားရသည်။ ဝဂ္ဂဘေဒဖြစ်မူ ဒ္ဒေသတာနိ၊ ဒ္ဒေသဟဿာနိ-ဟု ဗဟုဝုစ်နှင့်လည်း ထား၏။

မှတ်ချက်။ ။ရှ, နိ, နာ-တို့အလို သတံကို ဒသဆယ်ခု၊ သဟဿံကို သတ-ဆယ်ခု ဒ္ဌန်လုပ်၊ ဧကသိသ်ပြု၊ နာမ်ခဲ့၊ ယော-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဧကသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါကို သတံ။ ဧကသိသ် သတ-သဒ္ဒါကို သတဿ ပြု။ ယဒနု=သုတ်ကြီးဖြင့် ယော-ကိုချေ။ နာခဲ့၊ သိ·သက်၊ ချေ။ ရှ-အလို ဗျဥ္ဇနေ စ, သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ သိ-ကို အံ-ပြု သည်။ ။ဥ-အလို သဟဿံ-ကို ဒသ-တစ်ရာတည် ဒ္ဌန်လုပ်။ ဧကသိသ်ပြု။ နာမ်ခဲ့၊ ယော-သက်၊ ဆယ်ခုအလီတစ်ရာဟော ဧကသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါကို သဟဿံ-ပြု။ ။ ကစ္စာန သံခိပ်ဆရာတေအလို ဧကသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါကို နိဂ္ဂဟိတ်မဲ့ သတသဟဿ-ပြု။ ဤနည်းကား ရှင်ပြီးသန့်ရှင်း သိလ္ဓယ်၍ကောင်း၏။ ငါတို့လည်း သံခိပ်ဆရာ တော်တုရား၏ အလိုက္ခ သုတ်အနက်ပေးခဲ့သည့်ပြင်၊ ရှုပ်လည်း စီရင်ပြရမည်။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဒသတစ်ရာ၊ ကစ္စည်း,ဥ၊ တည်ပါ သဟဿရှုပ်ကို။**
သယ-ဆယ်ခါ၊ ရှ, နိ' နာ၊ တည်ကာ တွက်ကြ သူတို့ဆို။"

http://www.dhammadownload.com

၃ ၉၄-ယာ၀ တ.ဒုတ္တရိ ဒသ-ဂုဏိတ.ဥ။ ။ယာ၀ တ.ဒုတ္တရိ၊ ထိုသဟသမ္မ ဆက်၍ အထက်သန်ရှေ့ယျတိုင်အောင်။ ဒသ ဂုဏိတ.ဥ၊ ဆယ်ခုဖြင့် မြှောက်အပ် သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တာသံ သန်ဿနံ၊ တို့၏ ယာ၀ ဥတ္တရိ၊ သဟသမ္မ ဆက်၍ အထက်သန်ရှေ့ယျ တိုင်အောင်။ ဒသဂုဏိတ.ဥ၊ ကိုလည်း။ ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုအပ်၏။ တံ၊ ထိုပုံစံသည်။ ယထာ၊ ဘယ်မှာနည်း။ ဒသသ ဂဏနသ၊ဆယ်ခုသန်ဿ ကို။ ၀ါ၊ ဆယ်ဂဏန်းကို။ဒသဂုဏိတံ၊ ဆယ်ခုနှင့်မြှောက်သည်ကို။ ကတ္တာ၊ ပြုသော ကြောင့်။သတံ၊တရားသည်။ ဟောတိ၊၏။ သတသ၊တစ်ရာသန်ဿကို။ ၀ါ၊ရာဂဏန်း ကို။ ဒသဂုဏိတံ၊ ဆယ်ခုဖြင့်မြှောက်သည်ကို။ ကတ္တာ၊ ပြုသောကြောင့်။ သဟဿံ၊ တစ်ထောင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သဟဿဿ၊ တစ်ထောင်သန်ဿကို။ ၀ါ၊တစ်ထောင် ဂဏန်းကို။ ဒသဂုဏိတံ၊ ကို။ ကတ္တာ၊ကြောင့်။ ဒသ သဟဿံ၊ တသောင်းသည်။ဟော တိ၊ ၏။ ဒသ သဟဿဿ၊ တစ်သောင်းသန်ဿကို။ ၀ါ၊ သောင်းဂဏန်းကို။ ဒသ

"ဝုတ္ထိဆရာ၊ ရှု, နိ, နာ၊ ညီညာ-ယှုဆ ယှင်းမယို။
သ.နိဂ္ဂဟီတ၊ ကာရိယ၊ မိန့်ကြသကို-ကျမ်းထိုထို။
နိဂ္ဂဟီတ်မဲ့သာ၊ ပြုဖို့ရာ၊ ဆရာသံခိပ်,ဆို။
သိလှယ်ကျင်ရှုံး၊ ရှပ်ပြီးချုံး၊ ကောင်းဆိုးဝါဒ မှတ်စေလို။"

ရှပ်တွက်ပုံ။ ။သတံ-ဒသ စ×ဂ×ဒသ စ။ (၃၂၉)၊ ဒွနှစ်လုပ်မြဲ။ သရှပါန= သုတ်တူ ဒသ-သဒ္ဒါဆယ်ခုကို တစ်ခုကြွင်းပြု၊ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်။ (ဒသ+ယော) ဒသ ဒသတ ဤသုတ်ဖြင့် ဆယ်ခုဆယ်လီဟော ဂေသိသ် ဒသ သဒ္ဒါကို သတ-ပြု၊ (သတ+ယော) ယဒနု=သုတ်ကြီးဖြင့် ယော-ဝိဘတ်ကိုချေ။ (သတ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သဟဿံ-ဒသ စ×ဒသ စ×၉၇×ဒသ စ။ နည်းတူလုပ်။ သရှပါန=သုတ်တူ ဒသ-သဒ္ဒါ တစ်ရာကို တစ်ခုကြွင်းပြု။ နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်၊ (ဒသ+ယော) ;ဒသ ဒသကံ=ဤသုတ်ဖြင့် ဆယ်ခုဆယ်လီ တရာဟော ဒသသိသ် ဒသ-သဒ္ဒါကို သဟဿ-ပြု။ (သဟဿ+ယော) ယဒနု=ယော ကိုချေ။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဒ္ဝိသတံ-စသည်ကို (၂၉၃)သုတ်က အတိုင်းတွက် အထူးမရှိပြီ။

၃ ၉၄-တိ-ပဒ, စိဝိသုတ်။ ။ပရိဘာသာသုတ်-ဟူ၍လည်း အပရေ ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏။ ။ဤသို့ ရေတွက်ခြင်း ဂဏနမတ္တမျှဖြင့် သန်ဿ သဒ္ဒါတို့၏ဖြစ်ပုံကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ မြှောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့် သန်ဿသဒ္ဒါတို့၏ ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းငှာ 'ယာ၀ တ.ဒုတ္တရိ' သုတ်ကိုမိန့်။ ။ဆိုခဲ့ပြီး 'ဒသ ဒသကံ' သုတ်မှဆက်၍ အထက်အသရှေ့ယျတိုင် သန်ဿများ စီရင်ဖို့ရာဆိုသောသုတ်ဖြစ်၍ ဆယ်ခုမြှောက် ၍ ကျရာ သန်ဿအတိုင်း အာဒေသပြု။ ဥပမာ- ထောင်ကို ဆယ်နှင့်မြှောက်လျှင် ထောင်ဆယ်လီ, တသောင်းဖြစ်၍ သဟဿ-ကို ဒသ ဒတဿ-ပြု၊ ဤနည်းတူ

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏိတံ၊ကို။ ကတ္တာ၊ကြောင့်။ သတ သဟဿံ၊ တစ်သိန်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ သတ သဟဿဿ၊ တစ်သိန်းသန်ခြာကို။ ဝါ၊ သိန်းဂဏန်းကို။ ဒသ ဂုဏိတံ၊ကို။ ကတ္တာ၊ကြောင့်။ ဒသ သတ သဟဿံ၊တစ်သန်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ဒသ သတ သဟဿဿ၊ တစ်သန်းသန်ခြာကို။ ဝါ၊သန်းဂဏန်းကို။ ဒသဂုဏိတံ၊ကို။ ကတ္တာ၊ကြောင့်။ ကောဋိ၊ တစ်ကုဋေသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကောဋိ သတသဟဿာနံ၊ ကုဋေတစ်သိန်းသန်ခြာ တို့ကို။သတဂုဏိတံ၊ **ရာ**ဖြင့်**မြောက်**သည်ကို။ ကတ္တာ၊ကြောင့်။ ပကောဋိ၊ (ပကုဋေ) သည်။ဟောတိ၊၏။ ဒေဝ၊တူ။ သေသာပိ၊အကြွင်းသန်ခြာတို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်**ကုန်**၏။ **စ.**ဂ္ဂဟဏံ။ သည်။ ဝိသေသန.တ္ထံ၊ အထူးပြုခြင်းအနက်ရှိ၏။

အထက်ကိုလည်းသိ။ ။ဤသုတ်ကို ဂုဏိတ **ဝိ**ဓိ၊ ဂုဏိတ လက္ခဏာကို မသိကုန်**သေးသော** သူတို့ကိုရည်၍ တစ်ဆယ်မှစ၍ အသခ်ေျယျ တိုင်အောင် ဆယ်ခုဖြင့် မြောက်အပ်၏။ ။တစ်နည်း၊ တစ်ဆယ်**မှစ**၍ တစ်သန်းတိုင်အောင် ဆယ်ခုဖြင့် မြောက်၍ ကောဋိ**မှစ**၍ **အသ**ခ်ေျယျတိုင်အောင်တို့ကား သန်ခြာတို့၏ များလှသည့် အတွက် (သတာ.ဒိဂုဏိတ) **ရာ**-စသည်ဖြင့် မြောက်အပ်၏ဟု ဂုဏိတ သန်ခြာကို နားလည်စေရန်ဆိုသည်။**စ**-သဒ္ဒါဖြင့် ဆယ်ခုဖြင့်သာ မြောက်ရသည် မဟုတ်သေး။ **ရာ,**ထောင်-စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း။ နှစ်ခု, သုံးခု-စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း မြောက်ရသေးသည်-ဟူသော **အ**နက်ကိုပေါင်းသည်။ သို့မဟုတ် အထူးပြုသည်။

သခ်ြာဘူမိ။ ။ဂဏန်းသန်ခြာတို့သည် မူလဘုံ၊ ကောဋိဘုံ၊ ပကောဋိဘုံ၊ ကောဋိ ပကောဋိ**ဘုံ**၊နဟုတဘုံ၊ နိန္ဒဟုတဘုံ၊ အကွောဘိဏီဘုံ၊ ဗိန္ဒုဘုံ၊ အဗ္ဗုဒဘုံ၊ နိရဗ္ဗုဘုံ၊ **အ**ဟဟဘုံ၊ အဗဗဘုံ၊ အဋဋဘုံ၊ သောဂန္ဓိကဘုံ၊ ဥပ္ပလဘုံ၊ ကုမုဒဘုံ၊ ပုဏ္ဍရိကဘုံ၊ ပဒုမဘုံ၊ကထာနဘုံ၊ မဟာကထာနဘုံ၊ **အ**သခ်ေျယျဘုံ-ဟူ၍(၂၁)နှစ်ဆယ့်တစ်ဘုံ ရှိ၏။ ။မူလဘုံ၌လည်း ခုဌာန၊ဆယ်ဌာန၊ရာဌာန၊ထောင်ဌာန၊ သောင်းဌာန၊သိန်း ဌာန၊ သန်းဌာန-ဟု ဌာနငယ် ခုနစ်မျိုးရှိ၏။ ။တစ်ခု၊နှစ်ခု=ကိုးခုသည် ခုဌာန၊ တစ်ဆယ်၊နှစ်ဆယ်=ကိုးဆယ်သည် ဆယ်ဌာန၊ တစ်**ရာ**၊ နှစ်ရာ၊ကိုးရာသည် ရာဌာန၊ ဇာစ်ထောင်၊နှစ်ထောင်=ကိုးထောင်သည် ထောင်ဌာန၊ တစ်သောင်း၊ နှစ်သောင်း= ကိုးသောင်းသည် သောင်းဌာန။ တစ်သိန်း၊ နှစ်သိန်း=ကိုးသိန်းသည် သိန်းဌာန၊ တစ်သန်း၊နှစ်သန်း=ကိုးသန်းသည် သန်းဌာန။ ။ကိုးသန်း၊ကိုးသိန်း၊ကိုးသောင်း၊ ကိုးထောင်၊ကိုးရာ၊ ကိုးဆယ်-ကိုးခုမှာ မူလဘုံဆုံး၏။ ဆယ်သန်းပြည့်လျှင် ကောဋိ ဘုံဖြစ်၏။ ။ကောဋိဘုံ၌လည်း ခုဌာန၊ဆယ်ဌာန၊ ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊သန်း ဌာနဟု ဌာနခုနစ်မျိုးပင်ရှိ၏။ ။တစ်ကုဋေ၊ နှစ်ကုဋေ=ကိုးကုဋေသည် ခုဌာန၊ ဤနည်းတူ ဆယ်ဌာန-စသည်ကိုလည်းသိ။ ။ကုဋေဆယ်သန်းပြည့်လျှင် ပကောဋိ ဘုံဖြစ်၏။ ဤပကောဋိဘုံ၌လည်း ဌာနခုနစ်ပါးပင်ရှိ၏။ ဤနည်းတူ၊မဟာကထာန တိုင်**အော**င် ဘုံတိုင်းမှာပင် ဌာနငယ် ခုနစ်ပါးစီရှိ၏-ဟု မှတ်။ ။**အ**သခ်ေျယျ

http://www.dhammadownload.com

ဘုံကား ရေတွက်ကြောင်း ဂဏနပထဘုံမဟုတိ။ ။'သခ်ါတုံ အ-သက္ကုဏေယျတ္တာ အသခ်ေၖယျာ၊ ဂဏနပထံ ဝိတိ ဝတ္တာတိ အတ္ထော' ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ-ဟူရကား အရေအတွက် ဂဏနပထကို လွန်၍ဖြစ်သောကြောင့် အောက် ဘုံများကဲ့သို့ အသခ်ေၖယျ ခု၊ ဆယ်၊ ရာ-စသည် ဌာနငယ်ခုနစ်ပါး မပွားရတော့ပြီ။ ရေတွက်စရာ ခေါ်စရာ ဂဏန်းကုန်ဆုံးပြီ-ဟူလို။ ။မဟာကထာနဘုံမှ ခု၊ ဆယ်၊ **ရာ-စ**သည် တက်၍ မဟာကထာန ဆယ်သန်းပြည့်လျှင် အသခ်ေၖယျဘုံသို့ ဆိုက်သည်။ အသခ်ေၖယျဘုံဖြစ်သည်-ဟူလို။

***မူလဘုံ။** ။အဘွင်း၌ ဌာနငယ် ခုနစ်ချက်တွင် တစ်ဌာနမှ တစ်ဌာနသို့ ဆယ်ခု,ဖြင့် မြှောက်ပွား၍ တက်ရသည်ဟု ပြခြင်းငှာ 'ဒသဿ ဂဏနဿ ဒသ ဂုဏိတံ ကတ္တာ'စသည်ကိုမိန့်။ ။ဆယ်**ကို** ဆယ်နှင့်မြှောက်(၁×၁၀=၁၀၀) ရာ ဖြစ်၏။ ရာကို ဆယ်နှင့်မြှောက်(၁၀×၁၀၀=၁၀၀၀) ထောင်ဖြစ်၏။ ထောင်**ကို** ဆယ်နှင့်မြှောက် (၁၀×၁၀၀၀=၁၀၀၀၀)သောင်းဖြစ်၏။ သောင်းကို ဆယ်နှင့်မြှောက် (၁၀×၁၀၀၀၀=၁၀၀၀၀၀)သိန်းဖြစ်၏။ သိန်းကို ဆယ်နှင့်မြှောက် (၁၀×၁၀၀၀၀၀=၁၀၀၀၀၀၀) သန်းဖြစ်၏။ မူလဘုံ၌ ဌာနငယ် ခုနစ်ချက် ဆုံး၏။ ။ထိုမူလဘုံ၏အဆုံးဌာန သန်းကို ဆယ်နှင့်မြှောက်လျှင်**း** သန်းဆယ်လီ ဖြစ်၍ ကောဋိ-ဟူသော ဒုတိယဘုံဖြစ်၏။ ။ထိုကောဋိကို ဆယ်နှင့်မြှောက်လျှင် ဆယ်ကုဋေဖြစ်၏။ ၎င်းကို ဆယ်နှင့်မြှောက်လျှင် ရာကုဋေ၊ ၎င်း**ကို** ဆယ်နှင့် မြှောက်လျှင် ထောင်ကုဋေ၊ ၎င်းကို ဆယ်နှင့်မြှောက်လျှင် သောင်း**ကု**ဋေ။ ၎င်းကို ဆယ်နှင့်မြှောက်လျှင် သိန်းကုဋေ။ ၎င်း**ကို** ဆယ်နှင့်မြှောက်လျှင် သန်းကုဋေ။ ၎င်းကို ဆယ်နှင့်မြှောက်လျှင် ကောဋိသန်းဆယ်လီဖြစ်၍ ပကောဋိ-ဟူသော တတိယဘုံ ဖြစ်၏။ ဤနည်းတူ အသခ်ေၖ**ယျ**တိုင်အောင် အထက်ဘုံတို့ကို မြှောက်၍ တက်လေ။ ။တစ်နည်း၊ ခု, ဆယ်, ရာ, ထောင်-စသော ဌာနငယ်များ**ကို** မရေတွက်လိုဘဲ၊ ကောဋိဌာနမှဆက်၍ အထက်ကို ရေတွက်လိုလျှင် ထိုကောဋိဘုံဆုံးဌာန ကုဋေသန်း**ကို**တည်း ဆယ်နှင့်မြှောက်၊ **ကု**ဋေသန်းဆယ်လီဖြစ်၍ ပကောဋိဘုံ ဖြစ်**လေ**။ ဤနည်းတူ အောက်အောက် ဘုံဆုံးဌာနကိုတည်း ဆယ်နှင့်ချည်းမြှောက်၍ အသခ်ေၖယျဘုံတိုင်အောင် တက်လေ။

***ဤသို့** မူလဘုံ ဆယ်ဌာနမှစ၍ ကောဋိဘုံတိုင်အောင်၊ သို့မဟုတ် အသခ်ေၖယျ ဘုံတိုင်အောင် ဆယ်နှင့်မြှောက်၍ တက်ပုံ ဂုဏိတသခ်ျာနယကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ ကောဋိဘုံမှ အထက်သို့ ရေတွက်ရန် သခ်ျာများခဲ့လျှင် မြှောက်ခြေ ဂဏန်းတိုးပွားကာ သတ-စသည်ဖြင့်မြှောက်၍ တက်ရသေးသည် ဟူသော ဂုဏိတ နယကို ဖော်ပြတော်မူလို၍ 'ကောဋိ သတ သဟဿာနံ သတ ဂုဏိတ' စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ကောဋိဌာနတွင် ခြောက်ခုမြောက်သော **ကု**ဋေသိန်းကို တည်း၊ ရာနှင့်မြှောက်လျှင် ကုဋေသိန်းပေါင်းတစ်ရာဖြစ်၍ ပကောဋိဘုံဖြစ်၏။ ထို့အတူ ပကောဋိသိန်း တည်း၊ ရာနှင့် မြှောက်လျှင် ပကောဋိ **သိန်းပေ**ါင်းတစ်ရာဖြစ်၍

http://www.dhammadownload.com

ကောင္ရိ ပကောင္ရိတုံ့ျဖစ္၏။ ။ဤနည္းတူ အထက္အထက္ဘုံမ်ားကို တစ္ရာျဖင့္ မ်ြောက္ပ္ပားၿ၏ တက္လေဟု ညြန္ျပေတာ္မူလို၍ ၉၀ သေသာပိ ယောဇ္ဇ တဗ္ဗာ' ဟူသော ၀ါကၠကိုမိန္ခ်။ ။ဤနည္းတူ အသခ်ၤယ္ဘုံတိုင္ေအာင္ မ်ြောက္ၿ၏တက္။ မ်ြောက္ခ်ြ၀ဏၰန္း၊ သို့မဟုတ္ ၀ဏၰန္းဖိုတိုးလ္ယင္ တည္ေသာ ၀ဏၰန္း၊ သို့မဟုတ္ ၀ဏၰန္းမကို လ္ယြားရသည္။ ဆယ္ခုမ်ြောက္နည္းမ်ာ ကုေ၌သန္းကိုတည္ၿ၍ ရာ-မ်ြောက္နည္းမ်ာ မ်ြောက္ခ်ြ ၀ဏၰန္းဖိုက သုညတစ္လုံး တိုးလာၿ၍ ဏည္ေသာ ၀ဏၰန္းမကို သုညတစ္လုံးလ္ယြားကာ ကုေ၌သိန္းတည္ရသည္။

တစ္နည္း–ရာ,ေထာင္,ေသာင္း,သိန္း,သန္း-ေအာက္မူလ ဘုံဌာနယ္ ၁ါးခုကိုဆယ္။ေကာင္ရိဘုံစေသာ အထက္ဘုံၨစ္ဆယ္ကို သိန္းတစ္ရာ။ ၀ါ၊ တစ္ကုေ၌ၨင့္ မ်ြောက္ေလ။ ။ကုေ၌ၨင့္ မ်ြောက္ရလ္ယင္ ယာ၀ တ.ဒုတ္ဓရိ=သုတ္ၨင့္ ဆန္ၨ့ကၠင့္ မ၀ေနဘူးလား-ဟူမ့ သိန္းတစ္ရာလ္ယင္ ဆယ္သန္းျဖစ္ၿ၍ ဆယ္ခုမ်ြောက္ဆိုသည္ၨင့္ အဘူပင္ျဖစ္ရကား မဆန္ၨ့ကၠင့္ပ ၀ါဘူး-ဟူလို။ ။တစ္ဘုံ တစ္ဘုံလ္ယင္ ဌာနယ္ ခုနစ္ခုစီရွိရာ၊ ဆယ္ဌာနမ့အထက္ သုညတစ္လုံးစီတက္ၿ၍ တစ္ကုေ၌ဆိုလ္ယင္ သုညခုနစ္လုံးျဖစ္ရကား ကောင္ရိမ့ အထက္ဘုံတို့ကို သုညခုနစ္လုံးစီတိုးၿ၍ တက္ေလ။ သို့အတ္ပက္ ဘုံေ၀ါင္း ၨစ္ဆယ္ကိုတည္၊ ခုနစ္ခုၨင့္မ်ြောက္ (၇×၂၀=၁၄၀) အသခ်ၤယ္ၨ၌ သုညတစ္ရာ့ေလးဆယ္ျဖစ္၏။ မူလဘုံဌာန သုညၿ၀ါးလုံးတို့ ထည့္ လ္ယင္ သုည (၁၄၅) တစ္ရာေလးဆယ့္ၿ၀ါး ျဖစ္၏။

"သတံ, သဟဿံ, နယုတံ၊ လက္ခံ, နိယုတကောင္ရိယော။
ပကောင္ရိ, ကောင္ရိ ပကောင္ရိ၊ နဟုတံ, နိန္နဟုတ.မ္ပိ စ။
အက္ခောဘိဏီ.ထ္ထိယံ ဗိန္ဒု၊ အဗ္ဗု ဒ.ဒ္ဓ, နိရ္ဗ္ဗုဒံ။
အယဟံ, အဗဗ.ေ၀ ၀ါ၊ ၎ံ, သောဂန္ခိ.ကုပ္ပလံ။
ကုမုဒံ, ပုဏ္ဍရိက.ဒ္ဓ၊ ပဒုမ.ဒ္ဓ၊ ကထာန, စ။
မဟာကထာနာ.သခ်ၤယ္ပ.မိစ္ေစတာသု သတာ. ဒိ စ။
ကောဋ္ဌာ.ဒိ စ ဒသ ဂုဏံ၊ သတ လက္ခဂုဏံ ကမာ။
စတ္ဘာလီသ သတံ သုညံ၊ အသခ်ၤယ္ပ.ၨ္ဓိ ဝုစ္စတိ။"

သတံ၊တစ္ရာ။ သဟဿံ၊တစ္ေထာင္။ နယုတံ၊ တစ္ေသာင္း။ လက္ခံ၊ တစ္သိန္း။ နိယုတ-ကောင္ရိယော၊တသန္း,တကုေ၌တို့။ ပကောင္ရိ, ပကုေ၌။ ကောင္ရိ ပကောင္ရိ၊ ကုေ၌ပကုေ၌။ နဟုတံ၊နဟုတ။ နိန္နဟုတံ၊ နိန္နဟုတ။ အက္ခောဘိဏီ၊ အက္ခောဘိဏီ။ အယံ၊ ၎ အက္ခောဘိဏီ-သဒ္ဒါသည္။ ဗ္ဗုတ္ထိ၊ဗ္ဗုတ္ထိလိုင္တည္း။ မဟာကထာနံ၊ မဟာကထာန၊ အသခ်ၤယ္ပ၊ အသခ်ၤယ္ပ။ ဗ္ဗုတိ ေတာသု၊ ၎ ၨစ္ဆယ့္ၿ၀ါးခုသော ဘုံဌာနတို့ေတာင္။ သတာ.ဒိ စ၊ သတ-အစရွိသော ဌာနယ် ၁ါးခုတို့ကို လည္း ေကာင္း။ ေကာင္ဌာ.ဒိ စ၊ ေကာင္ရိ-အစရွိသော ဘုံၨစ္ဆယ္ဘို့ကို လည္းေကာင္း။

http://www.dhammadownload.com

ကမာ၊ အစဉ်အတိုင်း၊ ဒသဂုဏ်၊ ရှေ့ဌာနဝယ် ၀ါးခုကို တစ်ဆယ်ဖြင့် မြှောက်အပ်၏။ သတလက္ခဂုဏ်၊ နောက်ဘုံနှစ်ဆယ်ကို သိန်းပေါင်းတစ်ရာ။ ၀ါ၊ တစ်ကုဋေဖြင့် မြှောက်အပ်၏။ (ရှေ့၀ါးခုကို တစ်ဆယ်ဖြင့် မြှောက် ဆိုသော်လည်း ဥပလက္ခဏမျှသာ၊ ၀ါးခုသာမဟုတ်၊ နောက်ကဆိုခဲ့တိုင်း အသင်္ချေယျတိုင်အောင် မြှောက်ရ၏။) စတ္တာလီသ သတ် သုည် သုညတစ်ရာ့လေးဆယ်ကို။ အသင်္ချေယျန္တိ၊ အသင်္ချေယျ-ဟူလို။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

ဧတာ သု သင်္ခ်ာသု ကမာ ကမေန သတာ.ဒိ လက္ခ ပရိယန္တံ ဒသဂုဏ် ဒသဟိ ဂုဏိတံ ဘ၀တိ၊ ကောဋ္ဌာ.ဒိကံ အသင်္ချေယျ ပရိယန္တံ သတလက္ခံ ဂုဏ် သတ လက္ခေဟိ ဂုဏိတ ဘ၀တိ၊ တသ္မာ ဧကာ လေခါ ဒ္ဓိ သုည သဟိတာသတံ ဘ၀တိ၊ တထာ တိ-သုည သဟိတာ သဟဿံ၊ စတု.သုည သဟိတာ နိယုတံ၊ ပဉ္စ သုည သဟိတာ ဧကာ လေခါ လက္ခံ ဘ၀တိ၊ ဧကာ ပန လေခါ သတ္တသုည သဟိတာ ကောဋိ တထာ စုဒ္ဒသသုညသဟိတာ ပကောဋိ။ ဣမိနာ နယေန ယာ၀ါ.သင်္ချေယ္ယံ နေတဗ္ဗံ၊ အယ.မေ ကစ္စာန.မာစရိယာနံ မတိ။ အထ၀ါ သတာ ဒယော အသင်္ချေယျ ပရိယ.ဏ္ဍော သဗ္ဗေပိ ဒသဂုဏိတာ ကာတဗ္ဗာ၊အယံ-ကစ္စာယနဿ ပတိ။ တေန ဟိ 'ယာ၀ တ.ဒုတ္တရိ ဒသဂုဏိတ-ဏ္ဍေ.' တိ သုတ္တ.မာဟ။အထ၀ါ-သတာ.ဒယော လက္ခ.ဏ္ဍာ ဒသဂုဏိတာ၊ ဟေန ဧကာလေခါ ဒ္ဓိ-ဗိန္ဒု သဟိတာ (၁၀၀) သတံ ဘ၀တိ။ တထာ တိ-စတု.ပ္ပဏ္ဍာ.ဒိ ဗိန္ဒု သဟိတာ သဟဿာ.ဒိကံ ဘ၀တိ၊ ဧကာ လေခါ ပန ဒ္ဓါဒသ ဗိန္ဒု သဟိကာ ကောဋိ တထာ ဧကေန ဝီသတိ ဗိန္ဒု သဟိတာ ပကောဋိ.တိ ယာ၀ အသင်္ချေယျာ ဧကေ ကသ္မိ သတ္တ သတ္ထ ဗိန္ဒုနိ ကတ္ဘာ၀ဏာနာ ကာတဗ္ဗာ၊တသ္မာ အ-သင်္ချေယျ ဂဏန ဝိသေသေ ပဉ္စစတ္တာလီသာ.ဓိကာနိ သတ-ဗိန္ဒုနိ ဘ၀န္တိ၊ အယံ မှာကံ မတိ။ အဘိဓာန်-ဋီ ။ဤ ဋီကာ၌ ကေစ္စရိယ ၀ါဒ-ဟူသည် ဝုတ္တိဆရာ၊ ၎င်းအဖွင့် ဋီကာဆရာများပင်တည်း။ အယံ သမ္မာကံ မတိ-အရ ဤ ဋီကာ၀ါဒမှာ ဂဏန်းအတတ် မသင်ဘူးသေးသော သူငယ်တို့ အတွက် မိန်းမတွက်ခေါ်သော လောကဓာတ်ကျောင်း အလီပေါင်းအတွက်မျိုး ဖြစ်ရာ၏။ သက္ကတပူရာဏ် ကျမ်းများ၌ကား။—

"ဧက, ဒသ, သတ, သဟဿာ, ယုတ လက္ခ.ပ္ပယုတ,ကောဋိယော ကမာ။
လက္ခဏ္ဍ, နိယုတ, ဏ္ဍော၀၊ ကောဋိ, အ၀ုဗ္ဗ.,မေ၀ စ။
ဗိန္ဒော, ခ၀ေါ, နိခ၀ေါ, စ၊ သင်္ခ်ါ, ပဒ္ဓေါ, စ သာဂရော။
အန္တံ, မဇ္ဈ ပဒ္ဓရာ,ဏ္ဍ၊ ဒသ၀ုဒ္ဓ၊ ယထော.တ္တရံ။"

ဟု သင်္ခ်ာမည် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးလာ၏။ ။ဆယ်ခုချည်းမြှောက်၍ သုညတစ်ဆယ့်ခုနှစ်လုံးရှိလျှင် ဇဒ္ဓရာ-သင်္ခ်ာဖြစ်၏။ ထိုမှ အထက်အရေအတွက် သင်္ခ်ာမရှိသောကြောင့် အ-သင်္ခ်ာ-ဟူ၍လည်းဆို၏။ ကစ္စည်းကျမ်းလာ သင်္ခ်ာနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ပကောဋိ တစ်ထောင်သာရှိ၏။ ။အမရ ကောသ၌လည်း 'ပန္တ်ကာ ဒသ

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏောတ္တရံ'ဟု ပူရာဏ်ကျမ်းအတူပင်ဆို၏။ သို့ရာတွင် ဌီကာအဆိုနှင့် အနည်းငယ် သင်္ချာအမည် ကွဲလွဲ၏။ ။'ပန္ဓိ ဒသ-သင်္ချာ တ-မာရဗ္ဘ ဒသဂုဏ် ဥတ္တရံ ယတြ တာဒိသံ သင်္ချာနံ ကမာ သတ-သဟဿာ.ဒိ ဘဝတိ။ ပန္ဓိ ဒသက္ခရ-စ္ဆန္ဒော ဒသ-သင်္ချာ ပလီသုပိ' ဣတိ ဝိယောဂ။ ယထာ-ဒသ ဂုဏာ ပန္ဓိသတံ ၁ ဝတိ၊ သတံ ဒသဂုဏံ သဟဿံ ဘဝတိ၊ ဧဝ.မယုတာ.ဒိ။ ယဒါ.ဟု။–

"ဧကဲ, ဒသ, သတ, သဟဿာ ယုတ, လက္ခ:ပ္ပယုတ, ကောဋ္ဌိယော ကမာ။
အ ဗ္ဗုဒ မဇ္ဈ, ခ ဗ္ဗ, နိ ခ ဗ္ဗ, မဟာ ပဒ္ဓ သံ ကဝေါ, တသ္မာ။
ဇလဓိ, စ, န္ဓံ မ ဇ္ဈ အ ပရဒ္ဓ.မီတိ ဒသ ဂုဏော.ဣ္ဌ သညာ။
သင်္ချာယ ဌာနာနံ ဗျ ဝဟာရ.တ္ထံ ကတာ ပုဗ္ဗေ ဣတိ။"

မဟေသရ ဆရာစီရင်သော အမရဝိ ဝေ ကဋ္ဌိကာ။ ။ဒီပဝံသ၌ ဆိုပုံကား–

"ဒသ ဒသ သတ.ဣ.ဝ၊ သတ ဒသ သဟဿိ ယော။
သဟဿ ဒသ ဒသ သဟဿံ စ၊ ဒသ ဒသ သဟဿံ သတ သဟဿိ ယော။
ဒသ ဒသ သတ သဟဿံ စ၊ ကောဋိ ပ ကောဋ္ဌိ ကောဋ္ဌိ ပ ကောဋ္ဌိ ယော။
နဟုတံ စ နိန္ဓဟုတံ စ၊ အ ဗ္ဗုဒေါ စ နိ ရ ဗ္ဗုဒေါ။
အ ဗ္ဗဗံ အ ဌ ဌ ဣ.ဝ၊ အ ဟဟ ကုမုဒါနိ စ။
သောဂန္ဓိကံ ဥ ပ ပ လ ကော၊ ပုဏ္ဍ ရိက ပဒုမ္မ ကော။
ဣ ဏ္ဍ ကာ ဂ ဏိ တာ သ ခ ဉ်ပါ၊ ဂ ဏာ နာ ဂ ဏိ ထာ တ ဟိ ံ။
တ တော ဥ တ္တ ရိ အ-ဘူ မိ၊ အ-သ ခ ဉ်ယျာ.တိ ဝုစ္စ တိ။"

ဤ ဒီ ပ ဝံ သ ကျမ်းကား–သဗ္ဗသင်္ဂဟာကာရ ဖြစ်ကုန်သော အဋ္ဌကထာဌီကာ ဆရာတို့၏ ပမာဏဖြစ်၍၊ ဤကျမ်းလာ သင်္ချာကိုသာ ပမာဏပြုကာ သုံးစွဲပြုဆိုကြကုန်၏။ သို့အတွက် ဤကျမ်းလာ သင်္ချာအစဉ်ကိုသာ လေးလေးနက်နက်, သက်ဝင်ယုံကြည်စွာမှတ်သားသင့်၏။ မြောက်ပွားပုံမှာလည်း နောက်ကဆိုခဲ့သော ဒသဂုဏိတ, သတဂုဏိတ, ကောဋ္ဌိဂုဏိတ-စသော နည်းအတိုင်းပင် မြောက်ပွားအပ်၏။ ။ဤ၌ ကောဋ္ဌိ ဘုံမှ အသ ခ ဉ်ယျတိုင် ဘုံတစ်ဆယ့်ခြောက်ဘုံသာရှိ၍ တဆယ့်ခြောက်ဘုံတည်။ တစ်ဘုံလျှင် သုညခုနစ်လုံးဖြစ်၍၊ ခုနစ်ခုနှင့်မြောက် (၇×၁၆=၁၁၂) သုည တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်နှစ်ပြည့်လျှင် အသ ခ ဉ်ယျဘုံဖြစ်၏။ ဂဏန်းတစ်နှင့် တကွ, သုည တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်နှစ်တွင် သင်္ချာဆုံး၏။ အသ ခ ဉ်ယျ-ဟူလို။

အ ဂ္ဂေါ ဘိ ဏီ-အသုံး။ ။ဤ၌ 'အ ဂ္ဂေါ ဘိ ဏီ ဗိ ဒ္ဓ၊ ကဲထာန၊ မဟာ ကထာန' သင်္ချာလေးခုမပါ။ ထိုသင်္ချာများ ဗြဟ္မာသံယုတ်-စသော ပိဋကတ်ပါဠိ၌ မရှိသော ကြောင့်-ဟူ၏။ အ ဂ္ဂေါ ဘိ ဏီ-သဒ္ဒါကိုကား စစ်သည်ကို ရေတွက်ရာ သာသနိက-ကျမ်းဂန်တို့၌အသုံးပြုကြ၏။ ထိုကြောင့်။ ။'သာသေနာ မဟာ တီ အာသိ။ ဥယျုတ္တာ

http://www.dhammadownload.com

သိဝိပါဟိနီ'ဟူသော ဝေဿန်ဇာတ်ပါဠိ၌။ ။'တတ္ထ မဟာတီ.တိ ဒ္ဒါဒသ အက္ခော ဘိဏီ သခ်ါတ သေနာ'ဟု အဋ္ဌကထာဆရာဖွင့်၏။ ။'ပဗ္ဗလော သဗ္ဗ သေနာဟ၊ ဗြဟ္မ ဒတ္တောယ.မာဂတော၊ သာယံ ပဗ္ဗာလိယာ သေနာ၊ အ.ပ္ပမေယ္ယာ မဟော-သခ'ဟူသော ဥမင်္ဂဇာတ်ပါဠိတော်၌။ ။'တတ္ထ သဗ္ဗ သေနာယာ.တိ သဗ္ဗာယ ဧကသတနာယိကာယ အဋ္ဌာရသ အက္ခောဘိဏီ သခ်ါတာယ သေနာယ သဒ္ဓိ'-အာဂတောကိရ တာတာ.တိ ဝဒတိ' ၎င်းအဋ္ဌကထာ ဖွင့်ဆိုအပ်သတည်း။ ။ သောဏနန္ဒ-ဇာတ်၌လည်း။ ။'ကးသော သာ မဟာတီ သေနာ၊ ပိဋ္ဌတော အနု-ဝတ္တတိ၊အက္ခောဘိဏီ အပရိယန္တာ၊ သာဂရသော.ဝ ဥမ္မိယော'ဟု အသုံးပြုတော်မူ၏။ ။'အက္ခောဘိဏီ.တိ ခေါဘေတုံ နဿ သက္ကာ' ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ဤကား အက္ခောဘိဏီ သခ်ျာကို စစ်သည်ရေတွက်ရာ၌ အသုံးပြုပုံတည်း။ ။အက္ခောဘိဏီ တပ်ဖွဲ့ပုံကိုကား အဋ္ဌကထာတို့၌ မဆိုကုန်။ အဘိဓာန်၌ကား—

အက္ခောဘိဏီတပ်ဖွဲ့ပုံ-"သဋ္ဌိ.ဝံသ.ကလာပေသု။
ပစ္စေကံ သဋ္ဌိ-ဒဏ္ဍီသု။
ဓူလီကတေသု သေနာယ။
ယန္ဓိယာ.ကွောဘိဏီ.တ္ထိ.ယံ။"

ဟု-ဝါး-အလုံးခြောက်ဆယ်စည်းထားသော ဝါးအစည်းခြောက်ဆယ်ကို မြေမှုန်ဖြစ်အောင် နင်းချေ၍သွားသော စစ်အင်္ဂါလေးပါးကို အက္ခောဘိဏီတပ်ဟု ဆိုး၏။ ။သေနာယ၊ စစ်သည်သည်။ ပစ္စေက၊အသီးသီး။ သဋ္ဌိ-ဒဏ္ဍီသု၊ ဝါးအလုံးခြောက်ဆယ်စီရှိကုန်သော။ သဋ္ဌိ-ဝံသ ကလာပေသု၊ ဝါးအစည်းခြောက်ဆယ်တို့ကို။ ဓူလီ ကတေသု၊ မြေမှုန်ဖြစ်အောင် နင်းချေကုန်လျက်။ ယန္ဓိယာ သွားသည်ရှိသော်။ အက္ခောဘိဏီ၊ အက္ခောဘိဏီ-တပ်မည်၏။ ဤတ္ထိယံ၊ ဤတ္ထိလိုင်တည်း။ ။ မဟာဝံသဋီကာ 'အက္ခောဘိဏီ ဃတ' ပုဒ်အဖွင့်၌—

"သတံ သတ-သဟဿ-နံ၊ ဒန္ဓိနန္ဓုပ-ကာရကော။
နာဂေ နာဂေ ဒသ-ရထာ၊ အဿာ ဒသ ရထေ ရထေ။
အဿ အဿ သတ္တ ဓနုဂ္ဂဟာ၊ ပုရိသာ တေသ.ဠ္ဆ ဝီသတိ။
ဧတ.ဒက္ခ္ဟောဘိဏီသေနာ၊ တဝ ပုတ္ထဿ ဤသရာ.တိ။"

ဧဝံ လောကေ ဝိဿုတံ ပါကဋံ ကတ္တာ ဝုတ္ထတ္ထာ-စုဒ္ဒသ-ကောဋိသဟဿာနိ အဋ္ဌကောဋိ သတာနိ ဧကာဒသ ကောဋိယော စာ.တိ ဧဝံ ဘိက္ခုဘိဏီ သေနာယ ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ၊ နဟေ.တ္ထ သန္ဓေဟော ကာတဗ္ဗော-ဟု ဆိုး၏။ ။ဆင် သိန်းပေါင်းတရ(တကုဋေ)။ ဆင်တစ်စီးလျှင် ရထားဆယ်စီးဖြစ်၍ ရထားပေါင်းကုဋေတစ်ဆယ်။ရထားတစ်စီးလျှင် မြင်းဆယ်စီးဖြစ်၍ မြင်းပေါင်းကုဋေတစ်ရာ။ မြင်းတစ်စီးလျှင် လေးသမား ခုနစ်ယောက်ဖြစ်၍ လေးသမားပေါင်း ကုဋေခုနစ်ရာ

http://www.dhammadownload.com

လေးသားတစ်ယောက်လျှင် သူ့ရဲအရံ နှစ်ကျိပ်ဖြစ်၍ သူ့ရဲပေါင်း ကုဋေတစ်ရာ့လေးဆယ်။ စုစုပေါင်း ကုဋေ၄တစ်သောင်းလေးထောင်ရှစ်ရာ တစ်ဆယ့်တစ်ကုဋေ**ကို** အကျွောဘိဏီတပ်ဆိုသည်–ဟူ၏။ ။**နီတိ**-၌ကား-

"နဝ-နာဂ-သဟဿာ**နိ**၊ နာဂေ နာဂေ သတံ ရထာ။
ရထေ ရထေ သကံ အဿာ၊ အဿေ အဿေ သတံ နရာ။
နရေ နရေ သတံ ကညာ၊ ဧကော.ကိဿံ သတိ.တ္ထိယော။
သော အကျွောဘိဏီနာမ၊ ပုဗ္ဗာ စရိယေဟိ ဘာသိတာ။"

ဟု ဆို၏။ ။နဝ နာဂ-သဟဿာနိ၊ ဆင်ကိုးထောင်။ နာဂေ နာဂေ သတံ ရထာ၊ ဆင်တစ်စီးတစ်စီး၌ ရထားတစ်**ရာ**စီ။ ရထေ ရထေ သတံ အဿာ၊ ရထားတစ်စီးတစ်စီး၌ မြင်းတစ်**ရာ**စီ။ အဿေ အဿေ သတံ နရာ၊ မြင်းတစ်စီးတစ်စီး၌ သူ့ရဲတစ်ရာစီ။ နရေ နရေ သတံ ကညာ၊ သူ့ရဲ တစ်ယောက် တစ်ယောက်လျှင် သူငယ်မ တစ်ရာစီ။ ဧကော.ကိဿံ သတိတ္ထိယော၊သူငယ်မတစ်ယောက်တစ်ယောက်၌ အ**စေ**ခံ ကျွန်မ တစ်ရာစီ။ သော၊ ဤ ဆင်ကိုးမထောင်, ရထားကိုးသိန်း, မြင်းတစ်ကုဋေ, သူ့ရဲကောင်ရိ ပကောင်ရိ, သူငယ်မ-နိန္နဟုတ,ကျွန်မ-အကျွောဘိဏီတို့ကို။ **အ**ကျွောဘိဏီနာမ၊ တပ်ဖွဲ့ အကျွောဘိဏီ။ ဝါ၊ အကျွောဘိဏီတပ်-ဟူ၍၊ ပုဗ္ဗာ စရိယေဟိ၊ တို့သည်။ ဘာသိတာ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ।ဤ**အ**ကျွောဘိ**ဏီ** သခ်္ခ်ာသည် တစ်ခုမှစ၍ ရေတွက်လျှင် ကစ္စာယန၊ ၎င်းဝတ္ထိ**စ**သော ဆရာတို့အလို တေရသမ ဘုံဌာနဋ္ဌတည်၍။ ပုဗ္ဗာ**စ**ရိယတို့အလို စူဠသမဘုံ၌တည်၏။ 'ဣမိနာပန ဝ**စ**နေန စူဠသမဌာနံ ဟုတ္ဘာ တိဌတိ.တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ'**နီ**တိ။ ။အမရကောသ၌။-

"**ဧ**ကော.ကေက ရထာတျ.ဿာ၊ ပတ္တိ ပဏ္ဍပဒါတိကာ။
ပတျ.ဂေ် **တိ**-ဂုဏော သဗ္ဗေ၊ ကမာ.ဒါချာ ယထော.တ္တရံ။
သေနာ-မုခံ ဂုမ္ဗ-ဂဏော၊ ဝါဟိနီ၊ ပုတနာ စမူ။
အနီကိနီ ဒသာကိ.နီ၊ ချ.ကျွောဘိဏီ.တိ ဥယတိ။"

ဟု ရှစ်ခုမြောက်ခတ္တိယဝဂ်၌ဆို၏။ ။ဧက.ကေက ရထာ**တျ**.ဿာ၊ဆင်တစ်စီး ရထားတစ်စီး,မြင်းသုံးစီး။ ပဏ္ဍပဒါတိကာ၊ ခြေသည်သူ့ရဲငါးယောက်။ အယံ၊ဤမျှ လောက်ကား။ ပတ္တိ၊ပတ္တိ-တပ်မည်၏။ ယထော.တ္တရံ၊ **အ**ထက်သို့အဆင့်ဆင့်။ ကမာ အစဉ်အတိုင်း။ သဗ္ဗေ အလုံးစုံကုန်သော။ ပတျ.ဂေ်၊ ပတ္တိ-စစ်အင်္ဂါ စသည်တို့ကို။ တိ-ဂုဏော၊ သုံးခုမြောက်ल**တ်**သော်။ သေနာမုခံ 'သေနာမုခ-စစ်အင်္ဂါ။ ဝါ၊သေနာ မုခ-စစ်အ**ဖွဲ့**စစ်တပ်။ဂုမ္ဗ၊ဂုမ္ဗ-စစ်အင်္ဂါ။ ဂဏော-ဂဏ-**စ**စ်အင်္ဂါ။ ဝါတိနီ၊ဝါဟိနီ-**စ**စ်အင်္ဂါ။ ပုတနာ၊ ပုတနာ-**စ**စ်**အ**င်္ဂါ။ စမူ၊ စမူ-**စ**စ်**အ**င်္ဂါ။ **အ**နီကိနီ၊ **အ**နီ**ကို**နီ-

http://www.dhammadownload.com

စစ်အင်္ဂါ။ ဒသာကိန်၊ဒသာကိန်-စစ်အင်္ဂါ။ အကျော်ဘိဏီ အကျော်ဘိဏီ-စစ်အင်္ဂါ။ ဤတို့ သို့။ ဥာဟတိ၊ ၏။ ။ဆင်၊ ရထား (၂၁၇၀) နှစ်သောင်းတစ်ထောင် ရှစ်ရာ ခုနှစ်ဆယ်။ မြင်း (၆၅၆၁၀) ခြောက်သောင်း ငါးထောင် ခြောက်ရာ တစ်ဆယ်။ လူ(၁၀၉၃၅၀)တစ်သိန်းကိုးထောင်သုံးရာငါးဆယ်။ လေးရပ်ပေါင်း (၂၁၇၀၀) နှစ်သိန်း တစ်သောင်း ရှစ်ထောင် ခုနှစ်ရာကို အကျော်ဘိဏီတပ်-ဟု ဆိုသည်။ ။ ဧကော ဤတော ယသံ သာ-ဧကော.ဘာ၊ ဧကော ရထော ယသံ သာ၊တယော အသော ယသံ သာ၊ ပဗ္ဗ ပဒါ တယော ယတြ သာ၊ ဧတံဝိသေသေန စတု-ဗ္ဗိဓ ဝိသိဋ္ဌာ သေနာ ပတ္တိ ဘဝတိ၊ ယ-ဒုတ္တံ ဧကော ရထော ဂဏော.စ္စကော၊ နရာ ပဗ္ဗ ပဒါတယော။ တယော စတုရဂါ.ပရေ၊ ပတ္တိ ဤတျ.ဘိဓိယတေ' ဤတိ၊ ဧကံပတျ.ဂေ် ပတ္တိအဝယဝေ ဂဏဒီတိ တိ-ဂုဏော ယထော.တ္တရံ ကမာသေနာ-မုခါ.ဒယော အာချာ ဘဝန္တိ၊ တံယထာတီဟိ ပတ္တီဟိ သေနာမုခံ၊ တီဟိသေနာ-ပုခေဟိ ဂုမ္ဗော၊ ဂုမ္ဗတ္တယေန ဂဏော၊ တီဟိ ဂဏေဟိ ဝါဟိနီ၊ တီဟိ ဝါဟိနီဟိ ပုတနာ၊ ပုတနတ္တယေန စမူ၊ ဧတ္တယေန အနီကိနီ၊ တတ္ထယေန ဒသာနီကိနီ-တတ္ထ ယေန အကျော်ဘိဏီ။ တထာ စ အကျော်ဘိဏျာ.မီတျာ.ဓိကေ။သတ္တတိယာ၊ ဌဘိ သတေဟိ၊သံယုတ္တာနိ သဟဿာနိ ဂဏန.မေကဝိသတိ။ ၂၁ဂ၇၀။ဧဝ.မေဝ ရထာနံ တု၊ သခ်္ဂါနံ ကိတ္တိတံ ဗုဓေါ။ ၂၁ဂ၇၀၊ ပဗ္ဗ သဋ္ဌိ သဟဿာနိ၊ ဆ-သတာနိ ဒသေ.ဝ တု။ သခ်္ဂါ တု ရဂါတ.ညေဟိ၊ ဝိနာရယေ တုရ.ဂ်မေ။ ၆၅၆၁၀။ နာရာနံ သတသဟဿံ၊ သဟဿာနိ နဝေ.ဝ စ။ ဆတာနိ တီဏိ စ. ညာနိ၊ ပညာသ.ဗ္ဗ ပဒါတယော၊ ၁၀၉၃၅၀။ ဤတိ ပစ္စေကံ' အမရ ဝိဝေက-ဋ္ဌကာ။ ။လေးရပ်ပေါင်းလျှင် ၂၁ဂ၇၀၀။ နှစ်သိန်း တစ်သောင်း ရှစ်ထောင် ခုနှစ်ရာဖြစ်၏။ ယင်းကို စူဠအကျော်ဘိဏီဆိုး၏။ မဟာအကျော်ဘိဏီ ပမာဏကား ၁၃,၂၁၂၄၉၀၀။ တစ်ဆယ့်သုံးကုဋေ နှစ်သန်း တစ်သိန်း နှစ်သောင်း လေး-ထောင်ကိုးရာ ရှိသည်—ဟူ၏။ ။ မဟာ.အကျော်ဘိဏီ.ပပမာဏ-နှ။ ခ-ဒုကံ ဝ၀.နိ၀ိ-၉၊ ဝေဒါ.၄၊ ကွ-၂၊ စန္ဒြာ-၁၊ ကွာ-၂၊ ဂ္ဂ-၃၊ ဟိမံသုတိ-၁၊ မဟာ-ကျော် ဘိဏီကာ ဝုတ္တာ၊ သခ်္ဂါ ဂဏ်ကာ-ကော်ဝိဒေ' ၎င်း-ဌ။

အလွန်ရှည်ဝေး၍ ရှေးကျလှသောခေတ်ကာလ၌ လူအများသည် အသက်ရှည်၍ ရောဂါလည်း ကင်းရှင်းကြသည့်အတွက် အလွန်လူများလှ၏။ နောက် နောက်ကာလ၌ကား အသက်တို ရောဂါများကြသဖြင့် လူနည်းပါးလေသည်။ သို့အတွက် မိမိတို့ဖြစ်ပွားရာ ခေတ်ကာလအခိုက်အတန့်ကိုစွဲ၍၊ အကျော်ဘိဏီတပ်ဖွဲ့ပုံကို ဆိုကြ ရသဖြင့် အချို့ကျမ်းဂန်၌ မျှား၍ အချို့ကျမ်းဂန်မှာ နည်းပါးကာ တစ်ကျမ်းနှင့် တစ်ကျမ်း,မတူ ကွဲလွဲကြသည်ဟု မှတ်။ ။ငါတို့မြန်မာရာဇဝင်မှာပင် ပုဂံပြည် အနော်ရထာ မင်းတရားသည် သထုံပြည်သို့ စစ်ချီထွက်ရာ ဥဿာပဲခူးသို့ စစ်ဦး ရောက်သော်လည်း ပုဂံက,စစ်မကုန်သေးဟု ဆို၏။ အင်းဝ ဘုရင်မင်းခေါင်ကြီး လက်ထက်မှာ သို့ကလောက် မမျှားလှချေ။ ဤမင်းနှစ်ပါးလက်ထက်နှင့် နှိုင်းစာ

http://www.dhammadownload.com

လျှင်၊ လူအနည်းအများဖြစ်ပုံ ထင်ရှားလျှ၏။ ။'ပေါရာဏ ကာလေ မနုဿာ ဒီဃာ.ယုကာ အပ္ပါ.ဗာဓာ'စသည် ဟောတော်မူအပ်သော ဘုရားစကားတော်ကို စဉ်းစားမိကြသော ယခုခေတ် အင်္ဂလိပ်စာတတ်အချို့ပညာရှိများက ယခုခေတ်ဖြစ်ပျက်ပုံ မျက်မြင်နှင့်နှိုင်းစာ၍ ရာဇဝင်စကားကိုပင် ကိုယ်နှင့်တကွ အမျိုးသားဂုဏ်ကိုထိခိုက်မည်ကိုမျှ သတိမရကြတဲ့၊ ကြွားသည်,ကားသည်ဟု ဆိုမိကြ၏။ အလွန်ထိတ်လန့်ဖွယ် ကောင်းလျှ၏။

အသင်္ခ်ေယျဘေဒ။ ။အသင်္ခ်ေယျသည် ပကရဏ၏အစွမ်းဖြင့် အနေကာ ဘေဒတည်း။ ။'အသင်္ခ်ေယျာ.ယုကာ ဧတေ၊ အဋ္ဌ-ဝိသတိ ဘူမိပါ။ ကုသဝတီ ရာဇဂဟံ၊ မိထိလ.ဗ္ဗာပိ အာဝသုံ'။ ။ဤမဟာဝံသပါဠိဋ္ဌ လူတို့၏ အသက် အပိုင်းအခြား အာယု.ပ္ပမာဏကို အသင်္ခ်ေယျဆိုသည်။ ။'သောတာ.ပတ္တိ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ.ယ ပဋိပန္နေ ဒါနံ ကတ္တာ အသင်္ခ်ေယျာ, အ.ပ္ပမေယျာ, ဒက္ခိဏာ ပါဋိကခ်ိ.တဗ္ဗာ'။ ။ဤဒက္ခိဏာ ဝိဘင်္ဂသုတ်ပါဋိဋ္ဌ အသင်္ခ်ေယျကား-တဆန်ကောပမာဏရှိသော မဟာပထဝီ မြေအဝန်းအဝိုင်းရှိ မြေမှုန်သည် များပြားလှ၍ မရေတွက်နိုင်။အရေအတွက်သင်္ချာကို လွန်သဖြင့် အသင်္ခ်ေယျ၊ ထို့အတူ တဖျာရာ ကော.က်နယ်တလင်းတခု, တစ်ကော,နှစ်ကော-စသည် မဟာပထဝီမြေထုတစ်ခုလုံး တစ်ခုထက်တစ်ခု ပိုမိုများပြားလ၍ အရေအတွက် သင်္ချာကိုလွန်သဖြင့် မရေတွက်နိုင်သည်ကို အသင်္ခ်ေယျဆိုသည်။ ။'တတ္ထ ကောလိယ ဥဒကဿဝိယ, သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိ ကိရိယာယ ပဋိသန္ဓေ ဒိန္န ဒါနဿ အသင်္ခ်ေယျတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တာသု တာသုဟိ မဟာနဒီသု မဟာသမုဒ္ဒေစ ဥဒကဿ ဝိယ သောတာ ပန္နာ ဒီသု ဒိန္န ဒါနဿ ဥတ္တရိ တရ.ဝသေန အသင်္ခ်ေယျတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပထဝိယာ ခလ မဏ္ဍလ-မတ္ထေ ပဒေသေ ပံသုအာ.ဒိ ကတ္တာ ယာဝ မဟာ ပထဝိယာ ပံသုနော အပ္ပမေယျတာ.ပိ အာယ.မတ္ထော ဒီပေ တဗ္ဗော'ဝင်းအဋ္ဌကထာ။ ။'စတ္တာရိ.မာနိ ဘိက္ခဝေ ကပ္ပဿ အသင်္ခ်ေယျာနိ' ဤ စတု.ကျ အင်္ဂုတ္တရ ပါဋိဋ္ဌ မဟာကပ္ပ အသင်္ခ်ေယျကို အသင်္ခ်ေယျဆို၏။ သံဝဋ္ဋအသင်္ခ်ေယျ။ သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ အသင်္ခ်ေယျ၊ ဝိဝဋ္ဋအသင်္ခ်ေယျ၊ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီအသင်္ခ်ေယျ ဤသင်္ခ်ေယျ လေးခုတို့ကို မဟာကပ္ပ။ သို့မဟုတ် တကမ္ဘာဟုဆိုသည်။ ထိုမဟာကပ်တို့၏ ဂဏန ပထ.မဟိဏ္ဏန္တ။သို့မဟုတ် ဂဏနပထ ဝိထိ ဝတ္ထုကို အသင်္ခ်ေယျ ဆိုသည်။ ဘုရားလောင်းတော်တို့ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ကြရသည်ကား ဤ မဟာကပ်တို့၏ လေးသင်္ခ်ေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံး ဖြည့်ကျင့်တော်မူကြရ၏။ ထို့ကြောင့် စရိယ ပိဋကပါဋိတော်ဌ-

"ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ အသင်္ခ်ေယေ။
တတ္ထ.ဋ္ဌရေ ယံ စရိတံ၊ သမ္ဘုံ တံ ဗောဓိ-ပါစနံ။"

ဟု ဟောတော်မူ၏။ ။ဂင်းအဋ္ဌကထာဌ်လည်း။ ။'အ-သင်္ခ်ေယ.တိ ဧတ္ထ သင်္ခ်ါတုံ နသက္ကာ.တိ-အ-သင်္ခ်ယာ၊ဂဏနံ အတိက္ကန္တာ-တိ အတ္ထော။ 'အသင်္ခ်ေ

http://www.dhammadownload.com

ယျ.ခ္ဆိ ဧကော ဂဏန ဝိသေသော.'ဂိ ဧကေ။ တေဟိ ဧကေတော ပဌာယ မဟာ
လက္ခ ပရိယောသာနာနိ ဧကေန သဒ္ဓိ ဌာနာနိ စဇ္ဇေတ္တာ ဒသ မဟာလက္ခာနိ
အသခ္ခေယျနာမ သဒ္ဓိမဌာနန္တရ.ခ္ဆိ ဝဒန္တိ၊ တံ နယုဇ္ဇတိ၊ အသခ္ခေယျ ဌာနန္တရ်
နာမ ဂဏန ဝိသေသော၊ တသ္မာ အသခ္ခေယျ ဘာဝါ.ဘာဝတော ဧကံ ဌာနန္တရ်
အသခ္ခေယျ-ဣာ.တိ ဝိရုဒ္ဓ.မေတံ။နနုစအသခ္ခေယျ ဘာဝေန အသခ္ခေယျ တ္ထေပိ
တသ္မာ စတုဋ္ဌမ-ဘာဝေါ နယုဇ္ဇတိ?နော နယုဇ္ဇတိ၊ စတူသုဌာနေသု အသခ္ခေယျ
ဘာဝသ္မာ ဣစ္ဆိ တတ္ထာ'ဟု ဖွင့်ဆို၏။ အချို့အရာ၌ အနန္တ အပရိမာဏဖြစ်၍ မရေ
တွက်နိုင်, မနှိုင်းရှည့်နိုင်အောင်အဆုံးမရှိမျှားပြားလှသည်ကို အသခ္ခေယျဆိုသည်။

"စတ္ထာရော တေ အသခ္ခေယ္ယာ၊ ကောဋိ ယေသံ နဗ္ဗုဒတိ။
သတ္ထ-ကာယော စ အကာသော၊ စက္ခ-ဝါဋ္ဌာ စ.နန္တကာ။
ဗုဒ္ဓ.ညာဏံ အပ္ပမေယ္ယံ၊ နသက္ကာ ဧတေ ဇိဏာနိတုံ။" ဗုဒ္ဓဝံသပါဋိ။

ဂင်းအဋ္ဌကထာ၌လည်း 'သခ်ါတုံ အ သက္ကုဏေယ္ယတော အသခ္ခေယ္ယာ၊
ဂဏန ပထံ ဝိတိ ဝတ္ထာ.တိ အတ္ထော'ဟုမိန့်၏။ ။ဤ'စတ္ထာရော တေ အသခ္ခေ
ယ္ယာ' အသခ္ခေယ္ယကား ရေတွက်၍ မရစကောင်းသော အသခ္ခေယ္ယတည်း။ ။
'ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ စတုရော စ အသခ္ခေယ္ယ' စရိယ ပိဋကလာ ဘုရား
လောင်းတို့၏ ပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာ မဟာကပ္ပေ အသခ္ခေယ္ယကား ရေတွက်၍ ရစ
ကောင်းသော။ သို့မဟုတ် ရေတွက်နိုင်သော အသခ္ခေယ္ယတည်း။ အကြောင်းကား
ရေတွက်ကောင်းသော သတသဟဿ-သဒ္ဓါနှင့်တကွ တဲ့ဖက်၍ဟောတော်မူသော
ကြောင့်တည်း။ 'သာမညဝစနောပိ သဒ္ဒန္တရ-သန္ဓိဝေနေန ဝိသေသ ဝိသယော
ဟောတိ'ဟူလို။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်ဦးကာကြီး၌။ ။'ဝေဒေဿ, သတ.ဗ္ဗေ၊
သဟဿံ, ဒသသဟဿံ။ သတသဟဿံ, ဒသ သတသဟဿံ, ကောဋိ, အဋ္ဌဝီ-တိ
ဣစ္စာဒိ ဝ သေန အ-သခ္ခေယ္ယ ဂဏနာ ဥတ္တဗ္ဗာ'ဟု မိန့်သတည်း။ ။ရှေ-ဦ-၌
လည်း။ ။'အသခ္ခေယ္ယန္တိ ကောဋိတော ဥပရိ ဝိသတိမံ ဂဏနဌာနံ ကပ္ပါ-
သခ္ခေယ္ယံ၊ ကသ္မာ? ဂဏနတော အသခ္ခေယ္ယ.ဝသေန ဝုတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္စိ ဧတေ
သ.မန္ဓရာ ကပ္ပါ ဂဏနတော အသခ္ခေယ္ယော.တိ'ဟု မိန့်၏။ ။ကစ္စာယနမတာ.
နုသာရအားဖြင့် 'ကောဋိသော ဝိသတိမံ ဌာနံ အသခ္ခေယ္ယံ'ဟု ဆိုသည်။
ဒီပဝံသ မတာ.နုကူလအားဖြင့်ဆိုမူ 'ကောဋိတော ဥပရိ သောဠသမံ ဂဏနဌာနံ
ကပ္ပါ.သခ္ခေယ္ယံ' ဆိုအပ်၏။ ။ဤကပ္ပါ.သခ္ခေယ္ယအားး ဘုရား, ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါ, သာဝကတို့၏ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ရာ ပမာဏ အသခ္ခေယ္ယတည်း။ ဤသို့
အသခ္ခေယ္ယသည် ပကရဏ၏အစွမ်းအားဖြင့် အနေကဘေဒ ဖြစ်သတည်း။

ဤအသခ္ခေယ္ယ-ဘုံကား ဂဏန ပထာ.တိက္ကန္တဘုံတည်း။ဂဏန ပထား.တိက္ကန္တ၊
ပဏန ပထ၊ ဝိတိ ဝတ္ထာ.အသခ္ခေယ္ယဟူသည် အထူတူပင်။ ထို့ကြောင့် ဤဂုဏ်တ
အရာ၌ မဟာကထာ၌ တိုင်ရုံ ဘုံနှစ်ဆယ်သာ ဆယ်ခု စသည်ဖြင့် မြှောက်အပ်၍

http://www.dhammadownload.com

ဂဏနပထ ဘုံမည်၏။ အသခ္ခေယျဘုံမှာ ဆယ်ခုစသည် မြောက်ခြင်းမှလွတ်ကင်း၍ ဂဏန ပထားတိက္ကန္တဘုံဆိုသည်။ နိရုတ္တိဒီပနီဋ္ဌကား မဟာကထာနဘုံကို လွန်သည်ကစ၍ အနန္တ အပရိမာဏ, မဟာပထဝီစုဏ္ဏတို့ကို ဤသခ္ခေယျအတွင်းသို့ သွင်းယူရေတွက်သင့်တော့သည်။ထို့ကြောင့် ဒီပဝံသဋ္ဌ 'တတောဉပရိ အ-ဘူမိ၊ အသခ္ခေယျန္တိ ဝုစ္စတိ'ဟု ဆိုအပ်သတည်း။ ။ဤဋ္ဌ အဘူမိဖြင့် ဂဏန ပထဘုံ-ကို မြစ်၏။ ဂဏနပထာ-တိက္ကန္တ အသခ္ခေယျဘုံ-ဟူ၍ တသီးတခြား မရှိအောကြောင့်ဟု ဆိုသည်။ ။'မဟာကထာန ဘူမာ-တိက္ကန္တတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အနန္တ မဟာပထဝီယာ သဗ္ဗ ပံသုစုဏ္ဏာနိပိ ဣဓ အသခ္ခေယျ ဘူမိယံ သင်္ဂယ္ဟန္တိ။ ဣဟရထာ အသခ္ခေယျန္တိ စ, ဂဏန ပထ ဘူမိတိ စ ဝိ-ရုဒ္ဓ-မေတန္တိ။ ဒီပဝံသေ စ 'တတော ဉပရိ အ-ဘူမိ အ-သခ္ခေယျန္တိ ဝုစ္စတီ-'တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အဘူမိ-တိ ဝစနေန ဂဏန ပထ ဘူမိ၏ သင်္ခိသိဒ္ဓါ၊ နတု ဂဏန ပထာ-တိက္ကန္တာ ဝိသုံ အသခ္ခေယျ ဘူမိ နာမ' နိရုတ္တိ ဒီပနီ။ ။ထိုစကားမသင့် မဟာကထာနဘုံအထက်၊ အသခ္ခေယျဘုံ ရှိသလို။ အသခ္ခေယျဘုံအထက်၊ မဟာသခ္ခေယျဟု ရေတွက်စရာ ဘုံဆင့်တစ်ခုမရှိ၊ ရေတွက်စရာ ဂဏန်းအမည်ခေါ် ကုန်ဆုံးသောကြောင့် အသခ္ခေယျ ခု,ဆယ်,ရာ-စသည်ဖြင့် အထက်ဘုံတစ်ခုအစွဲက် ဌာနဝယ်တို့ဖြင့် တက်စရာမရှိသည်ကိုသာ 'ဂဏန ပထာ-တိက္ကန္တာ' ဆိုသည်။ မရေတွက်ကောင်းသောကြောင့်မဟုတ်။ တစ်သခ္ခေ၊ နှစ်သခ္ခေ၊ သခ္ခေတစ်ဆယ် တစ်ရာ-စသည်ရေတွက်ရ၏။ ဒီပဝံသ ဆရာလည်း ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုရည်၍သာ 'တတော ဉပရိ အ-ဘူမိ၊ အသခ္ခေယျ-န္တိ ဝုစ္စတိ'ဟု ဆိုသည်။ ။မဟာကထာနဘုံတွင်ဆုံး၍ အထက်သို့တက်စရာမရှိလျှင် 'စတ္တာလီသံ သတံ သုညံ၊ အသခ္ခေယျ-န္တိ ဝုစ္စတိ'အရ အသခ္ခေယျ၌ သုည(၁၄၀)တစ်ရာ့လေးဆယ် မပြည့်တော့ချေ။ အကြောင်းကား-ကောင်ရှိမှ အထက်ဘုံပေါင်း နှစ်ဆယ်ရှိ၍ ဂဏနပထ မဟုတ်၍၊ အသခ္ခေယျကိုနှုတ်လျှင် တစ်ဆယ့်ကိုးဘုံဖြစ်၍ သုည ခုနစ်လုံးနှင့်မြောက်လျှင် 'သက်×ဧက-သတ်။ သတ္တ×နဝ ဣတိဆ, သုည(၁၃၃) တစ်ရာ့သုံးဆယ့်သုံးသာ ရသောကြောင့် မသင့်ဟူလို။ ။သို့အတွက် အသခ္ခေယျဘုံကို မဟာကထာနဘုံမှဆက်၍ မဟာကထာန ခု၊ ဆယ်၊ ရာ-စသည် ဌာနဝယ်တို့ဖြင့် တက်၍ ရေတွက်လေ။

နိတိ-ဝါဒကိုရှင်းချက်။ ။နိတိဋ္ဌ'ယာဝ တ-ဒတ္ထရိ ဒသ ဂုဏိတံ,အဗ္ဗု ဒ တောဝါ ဝိသတိဂုဏံ'သုတ်တည်၍ ပါဠိတော်နည်းအားဖြင့် အဗ္ဗုဒမှစ၍ အသခ္ခေယျတိုင်အောင် နှစ်ဆယ်ဖြင့် မြောက်ရမည်ဟုဆို၏။ ထိုစကားမသင့်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ သဂါထာဝဂ္ဂပြဟ္မဂံယုတ်ပါဠိ၊ သုတ္တနိပါတ် ကောကာလိကသုတ် ပါဠိတို့ဋ္ဌ။ ။'သေယျထာ ပိ ဘိက္ခု ဝိသတိ အဗ္ဗုဒေါ နိရဗ္ဗုဒေါ နိရယော၊ သေယျထာ ပိ ဘိက္ခု ဝိသတိ နိရဗ္ဗုဒနိရယော ဧဝ-မေကော အဗ္ဗ နိရယော'။ ။စသည်ဖြင့် အဗ္ဗုဒမှစ၍ ပဒုမတိုင်အောင် ဝိသတိဂုဏ အားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် ဤ ဂဏန ဝိသယမှာလည်း သဗ္ဗုဒမှ-

http://www.dhammadownload.com

အသခ်ေ့ျယျုတိုင်အောင် နှစ်ဆယ်ဖြင့်မြောက်နည်းကို ယူသင့်သည်မဟုတ်ပါကား ဟူမူ။ မယူအပ်။ ထိုပါဠိ၌ ရေတွက်ဖို့ရာ သခ်ၢာနည်းပြ ဂဏန ဝိသယ အားဖြင့် ဝိသတိဂုဏ-ဟု ဆိုသည်မဟုတ်။ အဗ္ဗုဒမှ ပဒုမတိုင် ဂရဲဆယ်ခုတို့၏ အသက်အပိုင်း အခြား၊ ၎င်းတို့၏အမည်ကိုပြခြင်းငှာသာ ဟောတော်မူသောကြောင့်တည်း။ ထို စကားသင့်၏။အကယ်၍ ဂဏန နယကိုရည်၍ ဟောတော်မူသည်ဖြစ်အံ့။ 'ဝိသတိ အဗ္ဗုဒါ ကေ နိရဗ္ဗုဒံ၊ဝိသတိနိရဗ္ဗုဒါ ကေ အဗဗံ'ဤသို့ စသည် တစ်မည်တည်း သာဖြစ်ရာ၏။'တိ ံသတိ အဗ္ဗုဒါ၊ စတ္တာလီသ သဗ္ဗုဒါနိ'ဤသို့ စသည်ဖြင့်လည်း ကောင်း။ 'တိ ံသတိ နိရဗ္ဗုဒါ၊ စတ္တာလီသ နိရဗ္ဗုဒါနိ' စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း အမည်တစ်မျိုး ကူးပြောင်းလဲလှယ်၍မဖြစ်နိုင်ရာ။ ဖြစ်လည်း ဖြစ်လေ့ကျ၏။ ထို့ ကြောင့်=ယင်းသုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်ဌပင်-'

"သတံ သဟဿာနံ နိရဗ္ဗုဒါနံ။ ဆတ္တိ ံသတိ ပဗ္ဗ စ အဗ္ဗုဒါနိ။
ယ.မရိယံ ဂရဟံ နိရယံ ဥပေတိ၊ ဝါစံ မန.ဉ္စ မဏိဓယ ပါပကံ။"

ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဤပါဠိ၌ 'ဆတ္တိ ံသတိ ပဗ္ဗ စ အဗ္ဗုဒါနိ'ဖြင့် ကောကာ လိကရဟန်း ခံစားရမည့် ပဒုမ ဂရဲသက် အာယု.ပမာဏကိုပြသည်။ ဗြဟ္မသံယုတ် ဗကသုတ်လည်း။-

"အပ္ပံ ဟိ ဧတံ နဟိ ဒီဃ.မာယု၊ ယံ တ္ဝံ ဗက မညသိ ဒီဃ.မာယုံ။
သတံ သဟဿာနံ နိရဗ္ဗုဒါနံ အာယုံ၊ ပဇာနာမိ တဝ ါ.ဟံ ဗြဟ္မေ။"

ဟု ဟောတော်မူ၏။ ။ဤ၌'သတံ သဟဿာနံ နိရဗ္ဗုဒါနံ အာယုံ'ဖြင့် ဗက ဗြဟ္မာ၏အသက်အကြွင်းကိုဆိုသည်။ ။'သတံ သဟဿာနံ နိရဗ္ဗုဒါန.ဉ္စ နိရဗ္ဗုဒ ဂဏနာယ သတသဟဿံ နိရဗ္ဗုဒါနံ။ အာယုံ ပဇာနာမိ.စိ ဣဒါနိ တဝ အဝသိဋ္ဌံ ဧတ္တကံ အာယုဉ္စ အဟံ ဇာနာမိ' ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ 'နိရဗ္ဗုဒါနံ သတသဟဿာနိ ဧကံအဗဗံနာမ၊ ဧတ္တကံ တဿ ဗြဟ္မုနော အာယု အဝသိဋ္ဌံ' ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။ ထို့ကြောင့် 'သေယျထာ ပိ ဝိသတိ အဗ္ဗုဒနိရယာ, ဧဝ.မေကော နိရဗ္ဗုဒ နိရယော'စသောစကားဖြင့် ဂဏန နယကို မပြု။ အသက်အပိုင်းအခြား အာယု.ပမာဏကိုသာ ပြသည်ဟု သိရသတည်း။

'အဗ္ဗုဒနိရယော.တိ အဗ္ဗုဒေါနာမ ပါဠိယေကွော နိရယော နတ္ထိ၊ အဝီစိမှိ ယေဝ ပန အဗ္ဗုဒ-ဂဏနာယ ပစ္စိတဗ္ဗ.ဌာန.သော တံ နာမံ၊ နိရဗ္ဗုဒါ.ဒီသုပိ ဧသေ.ဝ နယော။ ဝဿ ဂဏနာပိ ပနေ.တ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ယထေ.ဝ ဟိ သတံ သဟဿာနိ ကောဋိဟောတိ၊ ဧဝံ သတံ သတ သဟဿာ သ ကောဋိယော ပကောဋိ နာမ ဟောတိ၊ သတံ သတသဟဿ ပကောဋိယော ကောဋိ ပကောဋိနာမ၊ သတံ သတသဟဿကောဋိ ပကောဋိယော နဟုတံ၊ သတံ သတသဟဿနဟုတာနိ နိန္နဟုတံ၊ သတံ သတသဟဿနိန္နဟုတာ ဧကံ အဗ္ဗုဒံ၊ တတော ဝိသတိ ဂုဏံ နိရဗ္ဗုဒံ၊

http://www.dhammadownload.com

သေနယော သဗ္ဗတ္တ'ပြဟ္မသံယုတ် အဋ္ဌကထာ။ ။သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ။ ။ ဤအဋ္ဌကထာများလည်း ပါဠိအဝိရောဓေ, ဂဏန နယကိုပင် ဖွင့်ပြကြသည်မဟုတ် ပါလော-ဟူမူ။ မဟုတ်။ ဤအဋ္ဌကထာ၌'အဗ္ဗုဒ ဂဏနာယ ပစ္စိတဗ္ဗဌာနသော-တံ နာမံ'ဖြင့် အဗ္ဗုဒ သင်္ချာ ဝိသေသအမည်ဖြင့် ကံအားလျော်စွာ လားရောက်ကြ ကုန်သော ငရဲသူသတ္တဝါတို့ ဒုက္ခဝေဒနာ ခံစားရာဌာနကို။ 'ဝဿ ဂဏနာပိ ပနေ.တ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ' စသော ဝါကျစကားရပ်ဖြင့် ဤနိရဗ္ဗုဒ-စသော ငရဲ ဆယ်ရပ်၌ ကျရောက်ကုန်သော ငရဲသတ္တဝါတို့၏ ဒုက္ခဝေဒနာ ခံစားရာကာလ, ငရဲသက် နှစ်အရေအတွက် 'နိရယော.ယုဝဿဂဏန'ကိုယူ။ ထို့ကြောင့်အဋ္ဌကထာ စကား၊ကိုလည်း ငရဲသက် နှစ်အရေအတွက်သာပြ ဂဏန နယကို မပြုရကား ပါဠိ အ-ဝိရောဓ ဂဏန နယကို ဖွင့်ပြသည်မဟုတ်-ဟူလို။ ။သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌ ကထာ၌။ ။''ကေစိ ပန 'တတ္ထ တတ္ထ ပရိဝေဒနာ နတ္ထေနာ-ပိ ကမ္မ ကာရက နာနတ္ထေန စ ဣမာနိ နာမာနိ လဒ္ဓါနိ'တိ ဝဒတိ။ အပရေ သီတနရကာ.ဝ ဧတေ.တိ''။ ။ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဥဒါန=အဋ္ဌကထာ၌။ ။'သဠိဝါ အဋ္ဌ မဟာ နိရယာ, သောဠသ ဥဿဒနိရယာ, လောကန္တရ နိရယော.တိ သဗ္ဗေပိ မေ ဧကန္တ ဒုက္ခတာယ နိရယဋ္ဌေန နိရယာ၊ ယထာ သ-ကမ္မုနာ ဂန္တ္ဗဗ္ဗတော၊ တထာ တထာ ဂတိ စာ.တိ-နိရယဂတိ၊အဗ္ဗု ဒါ.ဒိ သီတနရကာပိ ဧတေ သ္ဝေ အန္ဓောဂဓာ'ဟူ၍လည်းကောင်း။ရှု-၌။ ။'ဒသ သတ သဟဿာ ဒသ-ဂုဏိတံ ကောဋိဋ္ဌာနံ။.တဋ္ဌ ကော.ဒိ သင်္ချာ ကောဋိ ဘူတတ္တာ ကောဋိ တိ ဝုစ္စတိ။နိန္နဟုတ သတ သဟဿာနံ သတံ အကွောဘိဏီနာမ ကောဋိတော ဆဋ္ဌ ဌာနံ။ နိရဗ္ဗုဒါ.ဒိ ပဒုမ.ဝသာနံ သီတ နရက နာမယေ့ျဌာနံ'။ ။ဟူ၍လည်းကောင်းဖွင့်ဆိုကြသဖြင့် 'သေယျထာမိ ဘိက္ခု ဝိသတိ အဗ္ဗုဒ.နိရယော,ဧဝ.မေကော နိရဗ္ဗုဒ နိရယော' စသောပါဠိကား ဂဏန နယကိုပြသည်မဟုတ်။ အဗ္ဗုဒ နိရယာ.ယု ဝဿ ဂဏန-စကားဟု ယုံမှားမရှိ မှတ်အပ်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် နီတိ-စကားမသင့်-ဟူလို။

ဤ ကစ္စည်းကျမ်းလာ သင်္ချာအစဉ်ကား ပြဟ္မသံယုတ်စသော ပါဠိတော် များနှင့်မတူပေ။ ထို့ကြောင့် နီတိ၌။-

"ကမော ကစ္စာယနေ ဧသော၊ ပါဠိယာ သော ဝိရုဇ္ဈတိ။
ပါဠိယံ.နွှ ကမော ဧဝံ၊ ဝေဒီ တဗ္ဗာ နိရဗ္ဗုဒ-ဒါ။
အဗဗံ အဋ္ဌ ဌာဟာ၊ ကုမုဒ ဗ္ဗ သုဂန္ဓိကံ။
ဥပ္ပလံ ပုဏ္ဍရိက.ဗ္ဗ၊ ပဒုမ.ဿ ဇိနာ ဗြဝိ။"ဟုဆိုဏ်။

ဂဏန်းသင်္ချာ-ရေတွက်ပုံအစဉ်ကား။ ။'ခု၊ ဆယ်၊ ရာ၊ ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေ' 'ခု၊ ကုဋေ-ဆယ်၊ ကုဋေ-ရာ၊ ကုဋေ-ထောင်၊ ကုဋေ-သောင်း၊

http://www.dhammadownload.com

ကုဋ္ဌေ-သိန်း၊ကုဋ္ဌေ-သန်း၊ ပကောဋ္ဌိ'-'ခု၊ ပကောဋ္ဌိဆယ်၊ ပကောဋ္ဌိရာ၊ ပကောဋ္ဌိ ထောင်၊ ပကောဋ္ဌိသောင်း၊ ပကောဋ္ဌိသိန်း၊ ပကောဋ္ဌိသန်း၊ ကောဋ္ဌိပကောဋ္ဌိ' 'ခု၊ ကောဋ္ဌိပကောဋ္ဌိဆယ်၊ ရာ၊ ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊ ကောဋ္ဌိပကောဋ္ဌိသန်း၊ နဟုတ'-'ခု၊နဟုတဆယ်=သိန်း၊ နဟုတသန်း၊ **နိန္ဒ**ဟုတ'-'ခု၊ နိန္ဒဟုတဆယ်၊ ရာ= သိန်း၊ သန်း၊ အက္ခောဘိဏီ'-'ခု၊ အက္ခောဘိဏီဆယ်=သန်း၊ ဗိန္ဓ'-'ခု၊ ဗိန္ဓ ဆယ်=သန်း၊ **အ**ဗ္ဗုဒ'-'အဗ္ဗုဒဆယ်=သန်း၊ နိရဗ္ဗုဒ'-'ခု၊ နိရဗ္ဗုဒဆယ်=သန်း၊ အဟဟ'-'ခု၊ အဟဟဆယ်=သန်း၊ အဗဗ'-'ခု၊ 'အဗဗဆယ်=သန်း အဋဋ'-'ခု၊ အဋဋဆယ်=သန်း၊ သောဂန္ဓိက'-'ခု၊ သောဂန္ဓိကဆယ်=သန်း၊ ဥပ္ပလ'-'ခု၊ ဥပ္ပလဆယ်=သန်း၊ ကုမုဒ'-'ခု၊ **ကု**မုဒဆယ်=သန်း၊ ပဒုမ'-'ခု၊ ပဒုမဆယ်=သန်း၊ ပုဏ္ဍရိက'-'ခု၊ ပုဏ္ဍရိကဆယ်=သန်း၊ ကထာန'-'ခု၊ ကထာနဆယ်=သန်း၊ မဟာ ကထာန'-'ခု၊ ဆယ်၊ ရာ၊ ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊ မဟာကထန သန်း= အသင်္ခေ်ယျ။' ဤသို့ ဆက်၍တက်လေ။

မှတ်ချက်။ ။'ကုဋ္ဌေ' 'ခု၊ **ကုဋ္ဌေ**ဆယ်' ဤသကေ်တကား ဂဏန်းအခေါ် **နှုတ်**တက်ရန် လေ့ကျင့်သောအခါ ခု၊ ဆယ်၊ **ရာ**၊ ထောင်၊ သောင်း၊သိန်း၊သန်း၊ ကုဋ္ဌေဟုဆို၍ ၎င်းကုဋ္ဌေ**ကို**ပင် ခု-အရာ၌ထား၍ တစ်ဖန်ထပ်ခါ ကုဋ္ဌေခု၊ ဆိုရန် ပြ**ထား**သည်။ဥပမာ-(၁၀၄,၀၀၀၀၀၀၀) တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်**လေး**ကုဋ္ဌေဆိုလျှင် ပြထားသော ဂဏန်း ၄ နေ**ရာ**သည် တစ်ကုဋ္ဌေဖြစ်၍ ထိုကို ကုဋ္ဌေ-ခုဟု ဆို၍ ကုဋ္ဌေခု၊ ကုဋ္ဌေဆယ်၊ ကုဋ္ဌေရာ။ ဤသို့ **စ**ဃည် ရေတွက်ရန် ပြထားသည်။ ။ ခုဌာနဌ် တစ်ကိုရေး၊ ဆယ်ဌာနဌ် သုညတစ်ခုကိုရေးလျှင်(၁၀)တစ်ဆယ်ဖြစ်၏။ ဆယ်ဌာနဌ် ဂဏန်းမြင်လျှင် အမြင်ဂဏန်းကို်ကြည့်၍ တဆယ့်တစ်၊ တဆယ့်နှစ် (၁၁၊၁၂)စသည်ဆို။ ဆယ်ဌာနမှုစ၍ သုညတစ်လုံးစီတိုး၍ရေး၊ ဓာစ်သန်းပြည့်လျှင် သုညခြောက်လုံးရ၏ (၁၀၀၀၀၀၀) ယင်းတွင် သုညတစ်လုံးတိုးလျှင် ကောဋ္ဌာ**ဘုံ**ဖြစ်၍၊ ကောဋ္ဌိဘုံမှာ သုညခုနစ်လုံးရ၏။ သို့အတွက် ကောဋ္ဌိဘုံမှအထက် အသင်္ခေ်ယျတိုင်**အောင်** သုညခုနစ်လုံးစီတိုး၍ တက်လေ။ ။တစ်ကို ဆယ်နှင့် မြှောက်ရာ၊ ရာ, ထောင်-စသည်နှင့်မြှောက်။ ရာ-စသည်**ကို**လည်း ဆယ်-စသည်နှင့် မြှောက်၊သုညထွက်**ရာ**။ သို့မဟုတ် ဂဏန်းမြင်ရာ အမည်တပ်၍ခေါ်။ မြှောက်သည့် ဂဏန်းခြေကိုတည်၍၊ ကေသိသ်ကို ကျ**ရာ**သခ်ျာသဒ္ဒါပြု၍ ရုပ်တွက်ကြလေ။ ။ တစ်နောက် သုညတစ်လုံးရှိလျှင် ဆယ်။ နှစ်လုံး-ရာ။ သုံးလုံး-ထောင်။ လေးလုံး သောင်း။ ၅ါးလုံး-သိန်း။ ခြောက်လုံးရှိလျှင် တစ်သန်းဟုမှတ်။ သို့မဟု**တ်** အမြင် ဂဏန်းစဉ်ကို ခု၊ ဆယ်၊ ရာ၊ ထောင်-စသည် ပဋိလောမ။ ၀ါ၊နောက်ပြန်၊နောက် ကစ၍ထောက်၊ ကျရာ အမည်အတိုင်းခေါ်၍ ရေတွက်ကြလေ။ ။ခု၊ဆယ်၊ရာ၊ ထောင်၊သောင်း၊သိန်း၊သန်း။ ကုဋ္ဌေ။ ပကုဋ္ဌေ။ ကုဋ္ဌေ ၄ကုဋ္ဌေ-သည် သခ်ျာပါဠိ အစဉ်ကို ကျေကျေရအောင် ကျက်ထား။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ပုဒ်-"သခ်္ဂ၁ဌ္ဌ၀ယ်၊ ဘုံအကျယ်၊ နှစ်ဆယ်၊ တစ်မျိုးသာ။
မူလ၊ကောင်ို၊ ပကောင်ို၊ ဆုံး၏ သခ်ေျှယျှာ။
မှလဘုံ၀ယ်၊ ခုနစ်သွယ်၊ အ၀ယ် ဌာနမှာ။
ခု၊ဆယ်၊ရာ၊ထောင်၊ သောင်း၊သိန်း၊သန်း၊ မှတ်စမ်း-သူ့ သညာ။
ဘုံတိုင်းမှာ၀ယ်၊ ခုနစ်သွယ်၊ အ၀ယ်-ဌာန ရှိသည်သာ၊
သခ်ေျှယျှာထက် ခု ဆက်ဆက်၊ တက်ရန်မရှိ-မှတ်ဖိုရာ။
ထို့ကြောင့်တည်း ဟု၊ အ.ဘူမိ၊ ဆိုဘိ-သခ်ေျှယျှာ။
တစ်နောက်-သုည၊ တစ်လုံးပြ၊ ခေါ်ကြ ဆယ်ခုသာ။
ရာမှာ နှစ်လုံး၊ ထောင် သုံးလုံး၊ လေးလုံး-သောင်းသခ်္ဂါ။
သိန်းလျှင် ၇ ါးလုံး၊ သန်း ခြောက်လုံး၊ ရေးထုံး ဂဏန်းမှာ။
ခုနစ်လုံးစုံ၊ ကောင်ို့ဘုံ၊ မြင့်တုံ့ ခုနှင့် ထက်ကိုသာ။
မူလ ဘုံဖြင့်၊ အဆင့်ဆင့်၊ တိုးမြင့်ပွားလေပါ။
ကောင်ို့မ၀ယ်၊ ဘုံနှစ်ဆယ်၊ မြင့်ဖွယ်သုည ခုနစ်သာ။
ကောင်ို့ဘုံမှ၊ သခ်ေျှယျှ၊ သုည တရာ့လေးဆယ်သာ။
ရာလေးဆယ့်၇ ါး၊ သုညပွား၊ ထည့်ပြားမူလ ဘုံကိုပါ။
ဂဏန်းတွက်မျိုး၊ မော်ကွန်းထိုး၊ ကျမ်းရိုး စဉ်အလာ။"

မှာထားချက်။ ။သတိ၊ သတသိုတ္ပိကား လိုရင်းမဟုတ် (၃၉၃) သုတ်က အတိုင်းတွက်။ နိဿယဆရာတော်ကြီးများကား 'ဒသဟိ ဂုဏိသာ သဟသိ-ဒသ သဟသိ'ဟု တပ္ပုရိသ်လုပ်၍ ရှုပ်စီရင်ကြ၏။ ။ရှု-ဋ္ဌ ဌ်ကား 'ဒသေ.၀ သဟသိ၊ ဒသန္ဓ၀ါ သဟဿာနံ သမာဟာရော-ဒသ သဟသိ'ဟု ကမ္မဓာရဲ ဒိဂုလုပ်၏။ ။ ဂုရုတားကား 'ဒသ **စ**၊ ဒသ **စ**၊တစ်ထောင် ကေသိသ် ဒသကို။ တစ်နည်း၊ ကာသိ **စ**၊ ကာသိ **စ**၊ ဆယ်ခုဒွန် ကေသိသ် ကာသိ ကို၊ဒသသဟသ-ပြု။ တစ်နည်း။နဟုတ-ပြု ဟု ဒွန်သမာသ်လုပ်၏။ ။ဝုတ္တိ၌ 'ဒသသ ဂဏနသ ဒသ ဂုဏိတံ ကတ္တာ သတံ ဟောတိ'ကား ရှုပ်လုပ်ရန်ပြသည်မဟုတ်။ ဆယ်ခုမြောက်နည်းကိုသာဖော်ပြသော ၀ါကျဖြစ်သည့်ပြင်။ ဤသုတ်သည်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်မှဆက်၍ အထက်ကိုစီရင်ရန် ဖော်ပြသောသုတ်ဖြစ်၍ ဒွန်ရှုပ်လုပ်ခြင်းသည် အောက်-အထက် သုတ်များနှင့် လည်းညီ၊ ရှုပ်ပြီး သန့်ရှင်းသိလွယ်ခြင်း အကျိုးလည်းထင်သဖြင့် ကောင်း၏။ ၇ါတို့လည်း ဒွန်သမာသ်လုပ်၍ ရှုပ်စီရင်အံ့။ ။ဤသုတ်ယှဉ်း ဂုဏိတာ-ကာရကို ပြလိုရှိ ဆိုသောကြောင့် အာဒေသမဟုတ်၊ ပရိဘာသာသုတ်-ဟု အပရေဆရာတို့ဆိုသည်-ဟု နှိ-ဆို၏။ ထိုအပရေ၀ါဒသည်။ ။'ယာ၀ တာသံသခ်္ခ်ာန.မုတ္တရီ.နွှ် တတော သဟဿတော ဥတ္တရိ တာသံ သခ်္ခ်ာနံ ယာ၀ ကောဋ္ဌ-ပရိယ.န္တ-ဂဏန.မတ္ထိ၊ တာ၀ တံ ဒသဂုဏိတ.မေ၀ ကာတဗ္ဗံ ထော့ဇေတဗ္ဗံ၊ န နိပ္ပါဒိ တ.န္တ.တ္ထော'။ ။သဟဿ မှစ၍ အသခ်ေျှယျှတိုင် သခ်္ခ်ာတို့ကို ဆယ်ခုဖြင့်မြောက်ခြင်းကိုသာပြုရမည်။ ရှုပ်ပြီး

http://www.dhammadownload.com

၃၉၅–သက-နာမေဟိ။ ။တာသံ၊ သခ်္ဂါတို့၏။ ရူပါနိ၊ ရူပ်တို့ကို။ သက နာမေဟိ၊ မိမိတို့၏အမည်ဖြင့်။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ ပြီးစေအပ်ကုန်၏။ ။အ-နိဒ္ဒိဋ္ဌ-နာမ-ယျောနံ၊ ပြအပ်ပြီးသော အမည်မရှိကုန်သေးသော။ ယာသံပန သခ်္ဂါနံ၊ အကြင် သခ်္ဂါတို့၏။ ရူပါနိ၊ ရူပ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ တာသံ၊ ထိုသခ်္ဂါတို့၏။ ရူပါနိ၊ ရူပ်တို့ကို။ သကေဟိ သကေဟိ နာမေဟိ၊ မိမိ, မိမိတို့၏ အမည်တို့ဖြင့်။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ ကုန်၏။ သတ သဟသ္ဿာနံ၊တသိန်းတို့၏။ သတံ၊အလီတရာသည်။ ကောဋိ၊ ကောဋိ မည်၏။ ကောဋိ သတ သဟသ္ဿာနံ၊ ကုဋေတစ်သိန်းတို့၏။ သတံ၊ အလီတရာသည်။ ပကောဋိ၊ ပကောဋိမည်၏။ ပကောဋိ သတ သဟသ္ဿာနံ၊ ပကောဋိ တသိန်းတို့၏။ သတံ၊ သည်။ ကောဋိ ပကောဋိ၊ ကောဋိ၊ ပကောဋိမည်၏။ ကောဋိ ပကောဋိ သတ

အောင် စီရင်ဖို့မဟုတ်ဟု ဆိုသော.ရှု-ဋ္ဌ,နှင့်အညီ။ ဝါတို့လည်း အပရေဝါဒကိုပင် သဘောတူ၏။ သို့အတွက် 'သကနာမေဟိ' ဆိုလတ္တံ့ သုတ်ဖြင့် ရုပ်စီရင်အံ့။ ယဒနု= သုတ်ဖြင့်လည်း စီရင်ကြ၏။ ။နိဿယဆရာကြီးတို့ကား၊ ဝိဓိသုတ်ဟု ဆိုသော နိစကား**ကို**ယူ၍ 'ယာဝ တဒုတ္တရိ' ဤသုတ်ဖြင့်ပင် စီရင်ကြ၏။ ။နို-ဆိုသော ဝိဓိလည်း၊ ရူပနိပ္ဖါဒန ဝိဓိမဟုတ် ဂုဏ်တ ဝိဓိကိုသာ ရည်သည်။ ။ဤနာတို့ လည်း ရူပ်တွက်မပြကြ။ ရူပ်ပြီးသည်သာ ပဓာန-ဟူလို။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဒသသတသဿံ-ကို၊ သတသ္ဿ×သဟသ္ဿ×၇×သတသ္ဿ,တည်။ ဒွန်လုပ်မြဲ၊ သတသ္ဿ-တခုကြွင်းပြု၊ နှာမ်ငဲ့။ **ယော**-သက်၊ သကနာ မေဟိ-ဆိုလတ္တံ့ သုတ်ဖြင့် ဆယ်ဒွန်ကေသိသ် သတသ္ဿကို ဒသ သတသ္ဿပြု၊ ယော-ဝိဘတ်ကိုလည်း ချေ၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ (နောက်နောင်ကိုလည်း ဤနည်း မှီတွက်။ ။ဒသ သဒ္ဒါ တစ်ထောင်တည်ရှိလည်း တွက်နိုင်၏။ ။သတ သတသ္ဿ-ဒသ သတသ္ဿ×၈×ဒသ သတသ္ဿ။(၃၉၅)ဆယ်ခုဒွန် ကေသိသ် ဒသ သတသ္ဿ သဒ္ဒါကို သတ သတသ္ဿ-ပြု။ ။ဒသ သတ သဟသ္ဿ-သတ သတသ္ဿ×၈×သတ သတသ္ဿ။(၃၉၅)သတ သတသ္ဿ**ကို** ဒသ သတ သတသ္ဿ-ပြု။ ။ကောဋိ-ဒသသတ သတသ္ဿ×၈×ဒသ သတ သတသ္ဿ။ (၃၉၅)ဒသ သတ သတသ္ဿ**ကို** ကောဋိ-ပြု။ ပကောဋိကို (ကောဋိဘုံ ဌာနငယ်၊ ခြောက်ခုမြောက် သိန်းဌာန) ကောဋိ သတ သတသ္ဿ×၉၈×ကောဋိ သတ သတသ္ဿ(၁၀၀)တည်။လုပ်မြဲ၊ (၃၉၅)တရာဒွန် ကေသိသ် ကောဋိ သတ သတသ္ဿ-ကို ပကောဋိ-ပြု၊ ယော-ကိုချေ၊ နာမ်ငဲ့၊ **စီရင်**။

၃၉၅–ကေ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။အောက်၌ပြ**အ**ပ်သော ဒသ ဂုဏ်တ ဂဏန်း၏ အစွမ်းဖြင့် ရေတွက်ခြင်းသခ်္ဂါ၏ ဗဟုကဖြစ်သောကြောင့် အရေအတွက် နည်း**စ**ရန် ကောဋိဘုံမှစ၍ သတ ဂဏန်း၏အစွမ်းအားဖြင့်ရေတွက်ပုံကိုပြလို၍၊ဤသုတ် ကိုဆိုသည်။ ။သိန်းတည်၊ ဆယ်နှင့်မြောက်-သန်း၊ သန်းတည်၊ ဆယ်နှင့်မြောက်-**ကုဋေ**ဖြစ်၏။ သို့လို နှစ်ကြိမ်မြောက်မှ ကုဋေဖြစ်၍ ဂဏန်းအကြိမ်များသည်၊

http://www.dhammadownload.com

သဟဿာနံ၊ ကောဋိ ပကောဋိ တစ်သိန်းတို့၏။ သတံ၊သည်။ နဟုတံ၊ နဟုတမည်၏။ **နဟုတ သ**ဟ သဟဿာနံ၊ နဟုတ တစ်သိန်းတို့၏။ သတံ၊ သည်။ နိန္ဒဟုတံ၊ နိန္ဒဟုတမည်၏။ နိန္ဒဟုတ သတ သဟဿာနံ၊ တို့၏။ သတံ၊ သည်။ အက္ခောဘိဏီ၊ အက္ခောဘိဏီမည်၏။တထာ၊ထို**အ**တူ။ ဗိန္ဓု၊ ဗိန္ဓုမည်၏။ အဗ္ဗုဒံ၊ အဗ္ဗုဒမည်၏။ နိရဗ္ဗုဒံ မည်၏။ အဟဟံ၊ မည်၏။ အဗဗံ၊ မည်၏။အဋဋံ၊ မည်၏။ သောဂန္ဓိကံ၊ မည်၏။ဥပ္ပလံ၊မည်၏။ ကုမုဒံ၊မည်၏။ ပဒုမံ၊မည်၏။ ပုဏ္ဍရိကံ၊မည်၏။ ကထာနံ၊ မည်၏။ မဟာကထာနံ၊ မည်၏။ အသङ္ခေ်ယ္ယံ၊ မည်၏။

သိန်းတည်၊ **ရာ**နှင့်မြှောက်လျှင် တစ်ကြိမ်တည်းနှင့် တစ်ကုဋေဖြစ်၍ ဂဏန်း**အ**ကြိမ်နည်းသည်-ဟူလို။ ။ကောဋိ**ဘုံ**မှစ၍ အထက်ဘုံတို့ကို **ရာ**ဖြင့်မြှောက်၍တက်။ သို့မြှောက်ပွား**ရာ**မှာလည်း ဂဏန်းဖိုတိုးတိုင်း၊ ဂဏန်း**မ**ကိုလျှော့ရသည်ဟု ပြခြင်းငှာ '**သ**တသဟဿာနံ သတံ ကောဋိ' စသည်ကိုမိန့်။ ။ဆယ်ခု**မြှောက်**နည်း၌ မူလဘုံ ဆုံး,သန်းကိုတည်ဆယ်နှင့်**မြှောက်**(၁၀×၁၀၀၀၀၀၀၀=၁၀၀၀၀၀၀၀)ကောဋိဖြစ်၏။ **ရာ**မြှောက်နည်းမှာ **အ**မြှောက်ဂဏန်းဖို သုညတစ်လုံးတိုးလာ၍ဂဏန်း**မ**, ဂဏန်းခြေကို သုညတစ်လုံးလျှော့ကာ မူလဘုံ ဆဋ္ဌ ဌာန သိန်း**ကို**တည်၊ **ရာ**နှင့်**မြှောက်**(၁၀၀×၁၀၀၀၀၀=၁၀၀၀၀၀၀၀) ကောဋိဖြစ်၏။ ဤသို့**စ**သည်ဖြင့် **အ**ထက်ဘုံတို့ကိုသိလေ။ ထောင်, သောင်း, သိန်း, သန်း-**စ**သည်ဖြင့် **မြှောက်**လိုလျှင်လည်း ဂဏန်းဖိုတိုးတိုင်း၊ ဂဏန်း**မ**ကိုလျှော့၍ **မြှောက်**ပွားလေ။ ။သ**ခ်ျာ**တဒ္ဓိ**တ်** ပြီး၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**တိယ, ဤက၊ မ,ထ,ဌ,နှင့်၊ ဌ,မ,ပစ္ဆယာ၊**
ခုနစ်ဖြာ၊ သခ်ျာ**တ**ဒ္ဓိ**တ်** ပြီး**သ**တည်း။"

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကောဋိ-ကို သတသဟဿ×၉ဂ×သတသဟဿ (၁၀၀) တည်၊ (၃ ၂၉)ဒွန်လုပ်မြဲ။ သရူပါန=**သုတိ**တူ သတ သဟဿ တစ်**ရာ**ကို တစ်ခုကြွင်းပြု။ယော-သက်(သတ သဟဿ+**ယော**)သကနှာ**မ**ေဟာ ဤသုတ်ဖြင့် ယော-ဝိဘတ်ကြောင့် တစ်**ရာ**ဒွန် **ဂ**ေသိသ် သတ သဟဿကို ကောဋိ-ပြု။ (ကောဋိ+**ယော**)။ ယဒနု=သုတ်ကြီးဖြင့် ယော-**ဝ**ိဘတ်ကို**ခ**ျေ။ **နာ**မ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ခ**ျ**ေ၊ပြီး၏။ (နောက်နောက်ကိုလည်း ဤနည်းတူတွက်)။ ။ပကောဋိ-ကောဋိ သတ သဟဿ×၉**ဂ**×ကောဋိ သတ သဟဿ။ **ရ**ည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် တစ်**ရာ**ဒွန် **ဂ**ေသိသ် ကောဋိ သတ သဟဿ**ကို** ပကောဋိ-ပြု။ ။**ကော**ဋိ ပကောဋိ ပကောဋိ သတ သဟဿ×၉ဂ×ပကောဋိ သတ သဟဿ။ ဤသုတ်ဖြင့် တစ်**ရာ**ဒွန် **ဂ**ေသိသ် ပကောဋိ သ**တ** **သ**ဟ**ဿ**ကို ကောဋိ ပကောဋိ-ပြု။ ။(နောက်နောက်ရုပ်များကိုလည်း **ဝ**ါကျကိုရှု၍ **ဂ**ေသိသ် ကျရာ သ**ခ်ျ**ာ**အ**တိုင်းပြု စီရင်ကြလေ)။ ။နဟုတံ-ကောဋိ ပကောဋိ သတ **သ**ဟ**ဿ**×၉ဂ×ကောဋိ ပကောဋိ သတ သဟ**ဿ**

http://www.dhammadownload.com

၃၉၆-တေသံ ဏော လောပ်။ ။တေသံ၊ ထို တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းတို့၏။ ဏော ဏ-အနုဗန်သည်။ လောပ်၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။တေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏၊ ဏော၊ သည်။ လောပ်၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဂေါတမဿ၊ ဂေါတမမည်သော သူ၏။ **အ**ပစ္စံ၊ တည်း။ ဂေါတမော၊ ဂေါတမမည်သော သူ၏သား။ ဧဝံ၊ တူ၊ ဝါသိဋ္ဌော၊ ဝသိဋ္ဌရသေ့၏သား။ ဝေနတေယ္ယော၊ ဂဠုန်မ၏သား။ **အာ**လယ္ယံ၊ ပျင်းသောသူ၏ဖြစ်ကြောင်း။ အာရောဂ္ယံ၊ အနာကင်းသူ၏ဖြစ်ကြောင်း။

၃၉၇-ဝိဘာဂေ ခေစ။ ။ဝိဘာဂေ စ၊ ဝေဖန်ခြင်းအဖို့ အစုအနက်ဌလည်း။ ခေစ၊ ခေ-ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝိဘာဂ၊ တွေ့ စ၊ ဌလည်း။ ခေ-ပစ္စယော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ **ဧ**ကေန၊ တစ်ခုသော။ ဝိဘာဂေန၊ ဝေဖန်ခြင်းအဖို့အစုဖြင့်။ ဧကေခ၊ တစ်ခုသောဝေဖန်ခြင်းအဖို့အစုဖြင့်။ ဧဝံ၊ တူ။ **ဒ္ဝိ**ခ၊ နှစ်ခုကုန်သော ဝေဖန်ခြင်းတို့အဖို့အစုတို့ဖြင့်။ တိခ၊ သုံးခုကုန်သော ဝေဖန်ခြင်း**အ**ဖို့အစုတို့ဖြင့်။ စတုခ၊ လေးခု**ကုန်**သော ဝေဖန်ခြင်းအဖို့တို့ဖြင့်။ ပဉ္စခ၊ ငါးခု**ကုန်**သော ဝေဖန်ခြင်းအဖို့အစုတို့ဖြင့်။ ဆခ၊ ခြောက်ခုကုန်သော ဝေဖန်ခြင်း အဖို့အစုတို့ဖြင့်။ **စေ.တိ** ပဒ၊စ-ဟူ**သော**ပုဒ်သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း၊ **သော**ပစ္စယော၊သော-ပစ္စည်းသည်။ ဟော**တိ**၊၏။ သုတ္တသော သုတ်-အဖို့အစုအားဖြင့်။ ဗျဉ္ဇနသော၊ သဒ္ဒါ**အ**ဖို့အစုအားဖြင့်။ ပဒသော၊ ပုဒ်တို့**အ**ဖို့အစုအားဖြင့်။

နိန္ဒဟုတ-နဟုတ သစ္စ သဟဿ×ဧ ဂ×နဟုတ သတ သယဿ။ အ**ကွ**ေ**ဘ**ဘိ**ဏ**-**နိ**န္ဒဟုတ သတ သဟဿ×ဧ ဂ×**နိ**န္ဒဟုတ သတ သဟဿ။ **ဗ**ိ**ဒ**ု-**အ**ကော**ဘ**ိ**ဏ**ိ သတ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဂ×**အ**ကွ**ော**ဘ**ိ**ဏ**ိ သတ သဟဿ။ **အ**ဗ္ဗ**ဒ**-**ဗ**ိ**ဒ**ု သတ သဟ ဿ×ဧ ဧ။ **နိ**ရ**ဗ**္ဗ**ဒ**-**အ**ဗ္ဗ**ဒ** သတ သဟဿ×ဧ ဧ။ **အ**ဟ**ဟ**-**နိ**ရ**ဗ**္ဗ**ဒ** သတ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **အ**ဋ**ဋ**-**အ**ဟ**ဟ** သတ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **အ**ဌ**ဌ**-**အ**ဋ**ဋ** **သ**တ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **သ**ော**ဂ**န္ဓိ**က**-**အ**ဌ**ဌ** သတ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ ဥ**ပ**ပ**လ**ံ=**သ**ော**ဂ**န္ဓိ**တ** **သ**တ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **ကု**မ**ုဒ**-**ဥ**ပ**ပ**လ** **သ**တ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **ပ**ဒ**ုမ**-**ကု**မ**ုဒ** **သ**တ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။**ပ**ုဏ္ဏ**ရ**ိ**ကံ**-**ပ**ဒ**ုမ** **သ**တ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **က**ထာ**နံ**-**ပ**ုဏ္ဏ**ရ**ိ**က** **သ**တ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **မ**ဟာ**က**ထာ**နံ**-**က**ထာ**နဿ** **သ**တ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **အ**သ**ခ**ျ**ယ**ျ= **မ**ဟာ **က**ထာ**နဿ** **သ**တ **သ**ဟ**ဿ×ဧ ဧ။ **မ**ဟာ **က**ထာ**နဿ** **သ**ဟ **သ**ဟ**ဿ**။

၃၉၆-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။**ဏ**-**အ**နုဗန်ကိုချေ၊ **စ**ိရင်း။ ။'**ဏ**-**က**ာရော ဝုဒ္ဓ.**တ**ွော'**ဟ**ူ**သ**ည့်**အ**တိုင်း **ဏ**-**အ**နုဗန်-**ဟ**ူ**သ**မျှ ဝုဒ္ဓိ**အ**ကျိုးငှာ**သ**ာ ဆိုအပ်ရကား **တ**ဒ္ဓိတ်ဌ**လ**ာ**သ**မျှ **ဏ**-**အ**နုဗန်ကို ဤ**သ**ုတ်ဖြင့်ချေပစ်ရ**သ**ည်။ ။ရှေ့၊ ဂေါတမော **စ**သည်ကို။ ၃၄၄၊ ၃၆၀၊ **သ**ုတ်**အ**တိုင်း**တ**ွက်။

၃၉၇-တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။'**သ**ခ်ျာယ **ဝ**ိ**ခ**.**တ**ွေ **ခ**ာ' **ပ**ါ**ဏ**ိ**နိ**၊ ၅-၃-၄၂။ '**သ**ခ်ျာယ **ပ**ကာ**ခ**ရေ **ခ**ာ' **သ**ာ**ရ** သ**တ**။ ။**သ**ကနာ**မ**ေ**ဟ**ိ **သ**ုတ်**မ**ှ **မ**ဏ္ဍ**ိ**က

http://www.dhammadownload.com

ဂတိက နည်းအားဖြင့် သင်္ချာ သဒ္ဒါလိုက်၍ ကော-စသော သဒ္ဒါမှနောက်၌ ခေါ-ပစ္စည်းသက်။ ။'မဏ္ဍူကဂတိဟာ သင်္ချာ ဂဟဏ.မနုစတ္ထတေ'ရှု။ ။စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စည်း။ ဝိဘာဂ-ပုဒ်၊ ခေါ-ပုဒ်နောင် ထိုင်ပေး။ ။*ဝိဘာဂနောင် ထိုင်သော စ-ကား ပကာရ, အာကာရ, အဿတ္ထိ-အနက်များကို ဆည်း၏။ 'ဝိဘာဂေ စ ပကာရေ စာ.ကာရေ အဿတ္ထိယံပိ စ'အဘိခေါ်။ ။'ဧကေန ဝိဘာဂေနဧကခေါ' ဝိဘာဂတ္ထာ၌ ခေါ-သက်။ ။'ဒ္ဝိဟိ ဝိဘာဂေဟိ, ပကာရေဟိ, အာကာရေဟိ ဝါ-ဒ္ဝိခေါ, ဒုခေါ, ဒ္ဝေခေါ။ တီဟိ ဝိဘာဂေဟိ,ပကာဧဂေဟိ,အာကာရေဟိ ဝါ-တိခေါ'။ ဝိဘာဂ,ပကာရ,အာကာရ.တ္ထာ၌ ခေါ-သက်၊ နောက်နောက်ပုဒ်များကိုလည်း ဤနည်းတူလုပ်။တတိယန္တ-နိပါတ်တည်း။ ။'စတ္ထာရော ပကာရာ အဿတိ-စတုခေါ။ ပဉ္စ ဝိခေါ ပကာရာ အဿာ.တိ ပဉ္စခေါ'။အဿတ္ထိအနက်၌ 'ခေါ-သက်။ ဝိဘတ် ခုနစ်သွယ် ဝုစ်နှစ်ပါးနှင့်ဆက်ဆံသော နိပါတ်တည်း။ ။သဗ္ဗ ဝိဘတ္ယ.တ္ထေ ဝါ.ယံ ပစ္စယော'မုဒ္ဓဗောဓ-ဒုဂ္ဂါ ဒါသ-ဠီ။ ။*ခေါ-နောက်ထိုင်သော စ-ကား သော-ပစ္စည်းကိုဆည်းသည်။ ။ထို.ကြောင့်'ဧစ.တိ ကိ.မတ္ထံ'ဟူတော ဝါကျကိုမိန့်သည်။ ။'သုတ္ထေန ဝိဘာဂေန-သုတ္ထသော' စသည်လုပ်။ ။ဤ ပစ္စည်းကိုလည်း ဆည်း၏။'ကေခေါ ကရောတိ.တိ ကေဏ္ဍီ၊ ဒ္ဝိခေါ ကရောတိ.တိ-ဒ္ဝဏ္ဍီ'ပုံစံ။ ။'ဧဟိ အမ္ဘော ပုရိသ ယာဝစတိကာ သာဝတ္ထိယာ ဇစ္စန္ဓာ၊ တေ သဗ္ဗေ ကေဏ္ဍီ သန္ဓိ-ပါတေဟီ.တိ' ဥဒါန-ဇစ္စန္ဓဝဂ်။ ။'ကေဏ္ဍန္ဓိ ကေတော' ဝင်းအဋ္ဌကထာ။ ။'အဒ္ဓဏ္ဍ ဝစနာ ဗုဒ္ဓါ၊ အ-မောဃ ဝစနာ ဇိနာ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ ။'အ-ဒ္ဒဏ္ဍဝစနာ.တိ ဒ္ဝေခေါ၊ အပ္ပ-ဝတ္ထာ စစနဉ္စ ကော်သ ဂစနာ.တိ အတ္ထော' ဝင်းအဋ္ဌကထာ။ ။ သက္ကတ၌ 'ကေ.ဏ္ဍမဥ္ဇဝါ။ ။ကေဏ္ဍ၊ ကေခေ' သိဒ္ဓန္တ စန္ဒိကာ။ ။'ကေ သဒ္ဒတော ဏ္ဍ မုဉ် ဝါ ဘဝတိ၊ ဥကာရော ဥစ္စာရဏ.တ္ထော၊ ပက္ခေ ခေ။ ဧကော ပကာရော ကေဏ္ဍီ၊ ကေခေ' သုဗောဓိနီ။ ။ကာသိကာဝုတ္တိ၌ကား 'ကေခေ ရာသိ ကုရု-ကေဏ္ဍီ' လုပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။"ဝိဘာဂေသုတ်၊ ခေါ-သရုပ်၊ ဖော်ထုတ် လေးနက်ပြ။
ဝိဘာ,ပကာ၊ အာကာရ၊ အဿတ္ထာ.နက်မှာ ခေါ-သက်ကြ။
ကရောဏ္ဍ.တ္ထ၊ ဝိဘာဂ၊ သော,ဏ္ဍ,ကိုလည်း ဆည်းသပ။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ကေခေ-ဧကေန×ပကာရေန၊ ဝိဘာဂေ ခေ စ ဤသုတ်ဖြင့် ဝိဘာဂအနက်၌ ခေါ-ပစ္စည်းသက် (ဧကေန×ခေ×ဝိဘာဂေန)တေသံ=နာဝိဘတ်၊ ဝိဘာဂပုဒ်တို့ကိုချေ၊ (ဧက×ခေ)ပကတိ-ပြု။ နာမ်ငဲ့။ နာ-သက်။ သဗ္ဗာ သးမာဝုသော=ခေ-ပစ္စယန္တ နိပါတ်ပုဒ်မှ နောက်ဖြစ်သော နာ-ဝိဘတ်ကိုချေ၊ ပြီး၏။ ။ ဒ္ဝိခေ-ဒ္ဝိဟိ×ဝိဘာဂေဟိ။ တိခေ-တီဟိ×ဝိဘာဂေဟိ။ စတုခေ-စတူဟိ×ဝိဘာဂေဟိ။ ။ပဉ္စခေ-ပဉ္စဟိ×ဝိဘာဂေဟိ။ဆခေ-ဆဟိ×ဝိဘာဂေဟိ။ နည်းတူ။ ။စ,

http://www.dhammadownload.com

၃ ၉ ဂ-သဗ္ဗနာ မေဟိ ပကာရ ဝစနေ တု ထာ။ ။သဗ္ဗနာမေဟိ၊ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ပကာရ-ဝစနေ၊ပကာရ သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော အထူးအပြားအနက်၌။ (သာမညဿ ဘေဒကော ဝိသေသော ပကာရော' ဗာလမနောရမ) ထာ တု၊ ထာ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၏။ ။သဗ္ဗနာမေဟိ၊တို့မှ၊ပရေ၊၌။ ပကာရ ဝစန.တွေ၊ ပကာရသဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော အထူးအပြားအနက်၌။ ထာ-ပစ္စယော၊သည်။ ဟောတိ၏။သော ထိုသို့သော။ ပကာရော၊ အထူးအပြားသည်။ တထာ၊ ထိုသို့သော အထူးအပြားရှိသည်။ တံ၊ ထိုသို့သော။ ပကာရံ၊ ကို။ တထာ။ ထိုသို့သော အထူးအပြားကို။ တေန၊ ထိုသို့သော။ ပကာရေန၊ ဖြင့်။ တထာ၊ ထိုသို့သော အပြားဖြင့်။ တဿ၊ ထိုသို့သော။ ပကာရဿ၊ အား။ တထာ၊ ထိုသို့သော အပြားအား။ တသ္မာ၊ ထိုသို့သော။ ပကာရာ၊ မှ။ တထာ၊ ထိုသို့သော အပြားမှ။ တဿ၊ သော။ ပကာရဿ၊ ၏။ တထာ၊ ထိုသို့သော အပြား၏။ တသ္မိं၊ သော။ ပကာရေ၊ ၌။ တထာ၊ ထိုသို့သော အပြား၌။ ဧवं၊ တူ။ ယထာ၊ အကြင်သို့

ရှပ်၊ သုတ္တသော-သုတ္တေန×ဝိဘာဂေန။ ।ဤသုတ်ဖြင့် စ-သဒ္ဒါဖြစ် ဝိဘာဂအနက်၌ သော-ပစ္စည်းသက်။ ရှေးနည်းတူတူက်။ ဗျည္ဇနသော-ဗျည္ဇနေန×ဝိဘာဂေန။ ပဒ သောပဒသာ×ဝိဘာဂေန၊ နည်းတူ။

၃ ၉ ဂ-စတု-ပ္ပဒ, ဝိဒိသုတ်။ ။'ပကာရေ ဝစနေ တု ထာ' ကာတန္တ၊ ၂-၆-၃ဂ။ ။ပကာရ-သဒ္ဒါ ဝိသေသအနက်, သဒိသအနက်ကိုဟောရာ၊ ဤ၌ ဝိသေသတ္ထကိုယူ၊'သာမညဿ ဒိသေသော ဘေဒကော ပကာရော' ကာသိကာ။ ။'သာမညဿ ဘေဒကော ပကာရော' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'ပကာရ-သဒ္ဒါ ဝိသေသတ္ထော,သဒိသတ္ထော စ၊ ယထာ-ဗြာဟ္မဏော ဣတိ သာမညံ၊ တဿ ဝိသေသာ မာတုရာ.ဒယော၊ ရူပ မိတိ သာမညံ တဿ ဝိသေသာ သုက္ကာဒယော ပကာရော ယထာ-ဒေဝဒတ္တ.ပ္ပကာရာ သဒိသာ ဣတိ။ ဣဟ တု ဝိသေသတ္ထော ဣစ္စာ.ဟ.... သာမညေ.တျာ.ဒိ'ကာတန္တ-ဋီ။ ။'ပကာရဿ ဝစနံ-ပကာရ-ဝစနံ'လုပ်။ပကာရ သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သောအထူးအပြားအနက်ကိုကောတ်။ ။သို့မဟုတ်ပကတိ၏ ဝိသေသနကို ပကာရ ဆိုသည်။ ။'ပကာရဿ ဥတ္တိ ဝစနံ ပကာရ-ဝစနံ၊ တ.ဿ ပကတိ ဝိသေသနံ'ကာတန္တ-ဋီ။ ။သဗ္ဗနာမေဟိဖြင့် သုဒ္ဓနာမ်, သဓ္ဒါနာမ်-တို့နောင် ထာ-ပစ္စည်းမသက်ရဟုပြသည်။ ။'ပကာရေ တုထာ' လောက်သာမဆိုဘဲ၊ ဝစန သဒ္ဒါကိုဆိုခြင်းသည် ထာ-ပစ္စည်းကား ဝိဘတ် ခုနစ်သွယ်, ဝုစ်နှစ်ပါး၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။ ။ယင်းဝိဘတ်မျှားသည် ဝါကျ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ ထင်ရှားသိသာနိုင်သည်ဟုပြုခြင်းငှာ 'သော ပကာရော-တထာ'စသည်ကိုမိန့်။

ဝုတ္တိ၌-ရှင်းချက်။ ။ဝုတ္တိ၌ ကေဝုစ်ဝါကျကိုသာပြ၏။ ।'တေ ပကာရေ-တထာ၊ တေ ပကာရေ-တထာ၊ တေဟိ ပကာရေဟိ-တထာ၊ တေသံ ပကာရာနံ-တထာ၊ တေဟိ ပကာရေဟိ-တထာ၊ တေသံ ပကာရာနံ.တထာ၊ တေသု

http://www.dhammadownload.com

သော အပြားသည်။ (ကို၊ ဖြင့်၊ မှ။ အား၊ ၏၊ ၌) သဗ္ဗထာ၊ **ခပ်သိမ်း**သော အပြားသည်။ (ကို၊ ဖြင့်၊ အား၊ မှ၊ ၏၊ ၌) အညထာ၊ **တစ်ပါး**သော အပြားသည်။ (ကို၊ ဖြင့်၊ အား၊ မှ၊ ၏၊ ၌) တုဋ္ဌဟ**ကြ**၊ သည်။ ကိ**ုမတ္ထ**၊ နည်း။ တတ္ထာ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သော။ ထိုသို့သော။ ပကာကော၊ သည်။ တထတ္ထာ၊ ထိုသို့သော အပြားသည်။ (ကို၊ ဖြင့်၊ အား၊ မှ၊ ၏၊ ၌) ဧ**ဝံ**၊ တူ။ ယထတ္ထာ၊ **အ**ကြင်သို့သော အပြားသည်။ (ကို၊ ဖြင့်၊ အား၊ မှ၊ ၏၊ ၌) သဗ္ဗထာ၊ ခပ်သိမ်း**သော** အပြားသည်။ (**ကို**=၌) အညထတ္ထာ၊ တပါး**သော** အပြားသည်။ (ကို=၌) ဣတရထတ္ထာ၊ ဤမှတစ်ပါး**သော** အပြားသည်။ (ကို=ဌ)

ပကာရေသု-တထာ'ဟု ဗဟုဝုစ် ဝါကျလည်း လုပ်ရ၏။ ။**ယ**ထာ-**စ**သည်၌ 'ယော ပကာရော။ **ယေ** ပကာ**ရော** ဝါ ယထာ။ **ယံ** ပကာရံ၊ ယေ ပကာရော ဝါ-ယထာ။ ယေန၊ ယေဟိ ဝါ ပကာရေဟိ-ယထာ၊ ယဿ ပကာရဿ၊ **ယေ**သံ ပကာရာနံ ဝါ-ယထာ။ ယသ္မာ ပကာရာ၊ ယေဟိ ပကာရေဟိ ဝါ-ယထာ။ ယဿ ပကာရဿ၊ ယေသံ ပကာရာနံ ဝါ-ယထာ။ ယသ္မိ ပကာရေ။ ယေသု ပကာ**ရေ**သု ဝါ ယထာ'။ ။'သ**ဗ္ဗော** ပကာရော၊ သ**ဗ္ဗ**ေ ပကာရေ ဝါ-သ**ဗ္ဗ**ထာ။ သ**ဗ္ဗ**ံ ပကာရံ၊ သ**ဗ္ဗ**ေ ပကာရေ ဝါ-သ**ဗ္ဗ**ထာ=**သ**ဗ္ဗ**သ္မိ**ံ, သ**ဗ္ဗ**ေ ဝါ ပကာရေ၊ သ**ဗ္ဗ**ေသု ဝါ ပကာ**ရ**ေသု-သ**ဗ္ဗ**ထာ'။ ။'**အ**ညော ပကာ**ရော**၊ **အ**ညေ ပကာ**ရ**ေ ဝါ-**အ**ညထာ=**အ**ညသ္မိ**ံ** ပကာ**ရ**ေ၊**အ**ညေသု ဝါ ပကာ**ရ**ေသု **အ**ညထာ'။ ။'ဣတ**ရ**ော ပကာ**ရ**ော၊ ဣတ**ရ**ေ ပကာ**ရ**ေ ဝါ ဣတ**ရ**ထာ=ဣတ**ရ**သ္မိ**ံ**. ပကာ**ရ**ေ၊ ဣတ**ရ**ေသု ဝါ ပကာ-**ရ**ေသု ဣတ**ရ**ထာ'လုပ်။ ။*တုသ**ဒ္ဒ**ါ ဘယ်အနက်ရှိပါသနည်း-ဟူသော အမေး**ကြော**င့် 'တုဋ္ဌဟ**ကြ** ကိ**ုမတ္ထ**' ဟူ**သော** ဝါ**ကျ**ကိုမိန့်။ တု-သ**ဒ္ဒ**ါ သ**မ**ုစ္စ**ယ**တ္ထ၊ ယင်းဖြင့် ပကာ**ရ**အနက်၌ **ထ**ာတ္ထ-ပစ္စည်းသက်။ တတ္ထာ-ဟု ရ**ှ**ေ ဒန္တ**ဇ** ဒုတိ**ယ**ကွ**ရ**ာ နောက် ပ**ထ**မ**ကွ**ရာ ဒ**ွေ**ဘော်**နှ**င့် ရှိစေ**ရ**မည်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။**တ**ထာ-**သော**×ပ**ကာ**ရော။ **သ**ဗ္ဗ**နာ**မ**ေ**ဟိ ပ**ကာ**ရ ဝ**စ**နေ=ဤ**သ**ုတ်ဖြင့် ပ**ကာ**ရ**အ**နက်၌ **ထ**ာ-ပ**စ**ည်းသက်။ (**သော**×**ထ**ာ×ပ**ကာ**ရော)။**တ**ေသံ-**သ**ဒ္ဒ**ါ**ဖြင့် **သ**ိ-**ဝ**ိ**ဘ**တ် ပ**ကာ**ရ**ပ**ုဒ်**တ**ို့**ကို**ချေ။ (**တ**+**ထ**ာ) ပ**က**တိ**စ**ဿ=၌ **စ**၊ ပ**က**တိ-ပြု၊ နာမ်ငဲ့၊ **သ**ိ-**သ**က်။ **သ**ဗ္ဗာ **သ**.**မ**ာ**ဝ**ုသော-**သ**ုတ်ဖြင့် **သ**ိ-**ဝ**ိ**ဘ**တ်**ကို**ချေ၊ ပြီး၏။ ။(နောက်နော်ကျ ရှုပ်တ**ွ**ို့**ကို**လည်း ဤ**နည်**း**တ**ူ**တ**ွ**ကျ)။ ။**ထ**ာ-ပ**စ** စ္ဆ**ယ**ုပ**ုဒ်**ကား နိ**ပ**ါ**တ**်ဖြစ်၍ ယင်း**ပ**ုဒ်**နော**ာ် ဝ**ိ**ဘ**တ**်ခ**ုန**စ်သ**ယ**်ကို **သ**ဗ္ဗာ**သ**မာ**ဝ**ုသော-**သ**ုတ်**နှ**င့် ချည်းချေ။ ။**တ**ု-ရှ**ု**ပ်၊ **တ**ထ**တ**ာ-**သော**×ပ**ကာ**ရော။ ဤ**သ**ုတ်၌ **တ**ု-**သ**ဒ္ဒ**ါ**ဖြင့် **ထ**တ**ာ**-ပ**စ**ည်းသက်။ (**သော**×**ထ**တ**ာ**×ပ**ကာ**ရော) ရ**ှ**ေ**နည်**း**တ**ူ**တ**ွ**ကျ။ ယ**ထ**တ**ာ-**ယော** × ပ**ကာ**ရော **သ**ဗ္ဗ**တ**တ**ာ-**သ**ဗ္ဗော×ပ**ကာ**ရော။ **အ**ည**ထ**တ**ာ-**အ**ညော × ပ**ကာ**ရော။ ဣ**တ**ရ**ထ**တ**ာ-ဣ**တ**ရော×ပ**ကာ**ရော၊ **နည်**း**တ**ူ။

http://www.dhammadownload.com

၃၉၉-ကိ-မိမေဟိ ထံ။ ။ကိ-မိမေဟိ၊ ကိ-သဒ္ဒါ,ဣမ-သဒ္ဒါတို့မှ။ပရေ၊ ၌။ ပကာရ ဝစနေ၊ ၌။ ထံ၊ ထံ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကိ-ဣမ-ပစ္စေတေဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ပကာရ ဝစန-တွေ၊ ၌။ ထံ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကော၊ ဘယ်သို့သော။ ပကာရော၊ အထူးအပြားနည်း။ ကထံ၊ ဘယ်သို့သော အထူးအပြားနည်း။ ကံ၊ ဘယ်သို့သော။ ပကာရံ၊ အထူးအပြားကို။ ကထံ၊ ဘယ်သို့သော အထူးအပြားကို။ ကေန၊ သော။ ပကာရေန၊ ဖြင့်။ ကထံ၊ ဘယ်သို့သော အထူးအပြားဖြင့်။ ကဿ၊ သော။ ပကာရဿ၊ အား။ ကထံ၊ ဘယ်သို့သော အထူးအပြားအား။ ကသ္မာ၊ သော။ ပကာရာ၊ မှ။ ကထံ၊ ဘယ်သို့သော အထူးအပြားမှ။ ကဿ၊ သော။ ပကာရဿ၊ ၏။ ကထံ၊ ဘယ်သို့သော အထူးအပြား၏။ ကသ္မိं၊ သော။ ပကာရေ၊ ၌။ ကထံ၊ ဘယ်သို့သောအထူးအပြား၌။ အယံ၊ ဤသို့သော။ ပကာရော၊ သည်။ ဣတ္ထံ၊ ဤသို့သော အထူးအပြားသည်။ ဣမံ၊ သော။ ပကာရံ၊ ကို။ ဣတ္ထံ၊ ဤသို့သော အထူးအပြားကို။ ဣမိနာ၊ သော။ ပကာရေန၊ ဖြင့်။ ဣတ္ထံ၊ ဤသို့သော အထူးအပြားဖြင့်။ ဣမဿ၊ သော။ ပကာရဿ၊ အား။ ဣတ္ထံ၊ ဤသို့သော အထူးအပြားအား။ ဣမသ္မာ၊ သော။ ပကာရာ၊ မှ။ ဣတ္ထံ၊ ဤသို့သော အထူးအပြားမှ။ ဣမဿ၊ သော။ ပကာရဿ၊ ၏။ ဣတ္ထံ၊ ဤသို့သော အထူးအပြား၏။ ဣမသ္မိं၊ သော။ ပကာရေ၊ ၌။ ဣတ္ထံ၊ ဤသို့သော အထူးအပြား၌။

၃၉၉-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဣဒံ-ကိ ဟိ-ထံ-ကာရိယော' ကာတန္တ ၂-၆-၃၉။ ။ဤ ထံ-ပစ္စည်းသည်လည်း ဝိဘတ် ခုနစ်သွယ်၊ ဝုစ်နှစ်ပါး၌ပင် ဖြစ်၏။ ။'အတြာ ပိ သဗ္ဗ ဝိဘတ္တိယော ဧ-ယျာ' ကတန္တ-ဋီ။ ။ဓာ-စသော ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော တဒ္ဓိတ် ဟူသရွေ့ကား အဗျယ တဒ္ဓိတ်မည်၏။ ။ရှု-၌ကား, 'ကော-ဒိတော သကိဿကွတ္တုံ' သုတ်ကို တဒ္ဓိတ်၌ သွင်း၍ 'ကွတ္တုံ,ဓာ,သော,ဏ္ဍ, ထာ,ထတ္ထာ,ထံ' ဤခုနစ်ပစ္စယန္တ ပုဒ်များကို အဗျယတဒ္ဓိတ် ဆိုသည်။

ဆောင်ပုဒ်- 'ကွတ္တုံ, ထတ္ထာ၊ ထံ,ဓာ,ထာ၊ သော,ဏ္ဍာ,သတ္ထအဗျယ။''

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကထံ-ကော×ပကာရော။ ကိ-မိမေဟိထံ,ဤသုတ်ဖြင့် ပကာရ အနက်၌ ထံ-ပစ္စည်းသက်။(ကော×ထံ×ပကာရော) တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် သိ-ဝိဘတ်၊ ပကာရ-ပုဒ်တို့ကိုခေါ်။ (ကိ+ထံ) ပကတိ စဿ=၌,စ၊ ပကတိပြု။ ကိဿ ကဝေ စ-၌,စ ထံ-ပစ္စည်းကြောင့် ကိ-သဒ္ဒါကို က-ပြု၊ (က+ထံ) နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်။သဗ္ဗာသ မာဝုသော=သိ-ကိုခေါ်ပြီး၏။ (နောက်နောက်ရုပ်များကိုလည်း ဤနည်းမှီတွက်)။ ဣတ္ထံ-အယံ×ပကာရော။ ဤသုတ်ဖြင့် ထံ-ပစ္စည်းသက်။ (အယံ×ထံ×ပကာရော) တေသံ=သိ-ဝိဘတ်၊ ပကာရ-ပုဒ်တို့ကိုခေါ်။ (ဣမ+ထံ) ပကတိပြု။ ဣမဿိ ထံ ဒါနိ=ဣမ-သဒ္ဒါကို ဣ-ပြု။ ဝဂ္ဂေ ဃောသာ.ဃောသာနံ=အသဒ္ဒိသ ဒ္ဒေဘော် တ္ထ-ပြု၊ (ဣ+တ္ထ) နာမ်ခဲ့၊ စီရင်။ ။အကြွင်း နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၄၀၀-ဝုဒ္ဓါ.ဒိ.ဃရဿ ဝါ.သံယောဂ.န္တသ သ-ဏေ စ။ ။သ-ဏေ၊ ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ အ-သံယောဂ.နွယ်၊ သံယုဂ်အဆုံးမရှိသော။ အာဒိ.ဃရဿ ဝါ၊ **အစ** သရ၏လည်းကောင်း။ အာဒိ-ဗျဉ္ဇနသ ဝါ၊ **အစ**-ဗျည်း၏ **အစိတ်**၏လည်းကောင်း။ ဝုဒ္ဓိ၊ ဝုဒ္ဓိ-ပြုသည်။ **စ**၊ **အ**ချို့၊ ဟောကိ၏။ ။ ပရေ၊ သော။ သ-ဏ-ကာရကေ၊ ဏ-အက္ခရာ အနုဗန်ရှိသော။ ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ **အ**-သံယောဂ.နွယ်၊ သော။ အာဒိ.ဃရဿ ဝါ၊ ၏လည်းကောင်း။ **အာ**ဒိ-ဗျဉ္ဇနသ၊ **အစ**-ဖြစ်သောဗျည်း၏။ သရန္တသ ဝါ၊ **အစိတ်**သရ၏လည်းကောင်း။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ ဟောတိ၏။ **အာ**ဘိမ္မိကော **အ**ဘိမ္မောကို သိမြင်တတ်သောဆရာ (**အ**ဘိမ္မောကို သင်သော သူ)။ ဝေနတေယ္ယော၊ ဂဠုန်မ၏သား။ ဝါသိဋ္ဌော၊ ဇသိဋ္ဌ ရသေ့၏သား။ **အာ**လသျှ၊ ပျင်းသော သူ။ (လူပျင်း)၏**အ**ဖြစ်။ **အ**ရောဂျှ၊ **အ**နာ ကင်းသူ၏**အ**ဖြစ်။**အ**သံ**ယော**ဂ.နွယ်တိ ပဒီ၊ သည်။ ကိ.မတ္တံ၊ နည်း။ ဘဂ္ဂဝေါ၊ ဘဂ္ဂုမည်သော သူ၏သား။ မန္ဒေ္ဓယျော၊ မန္ဒီ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ ကုန္ဒေ ယျော၊ ကုန္ဒီ-မည်သော မိန်းမ၏သား။ ဣတိ **အာ**ဒီသု၊ တို့ဦ။ ပတိသေနေ.တ္ထ၊ ၏။

၄၀၀-ဆ.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဝုဒ္ဓိ.ရာဒေါ သ-ဏော' ကဘတန္တ၊ ၂-၆-၄၉။ 'အာယုဝဏ္ဏာနံ **အာ** ဒေ သြ ဘာ၀ေန ဝဒ္ဓနံ-ဝုဒ္ဓိ'ဘာ၀သာဓ်လုပ်။ **အာ**,ဒေ,သြ-ဝုဒ္ဓိတို့ကိုကောက်။ ။'သာ၀ရေသု **အာ**ဒိ-**အာ**ဒိ.ဃရော'နိဒ္ဓါရဏ သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်လုပ်။ ။'သရာနံ **အာ**ဒိ-**အာ**ဒိ-**ဃ**ရော'ဟု နိဒ္ဓါရဏ.တ္ထ ဆဋ္ဌီ မလုပ်ရ။ နိဒ္ဓါ ရဏ.တ္ထ၌ ဆဋ္ဌီသမာသ်ကို မြစ်သောကြောင့်-ဟူလို။ ။'နိဒ္ဓါရဏ ဆဋ္ဌီယာ တု န သမာသော၊ နိဒ္ဓါယ**ဏော** ယာ ဆဋ္ဌီ.' တိ **နိ**ဿေနေတော' သုဗောဓိနီ-ဋီ။ ။ လဃုဘာ၀ သ-၌ကား နိဒ္ဓါရ**ဏ**တ္ထ**ဆ**ဋ္ဌီ,သတ္တမီ**ခ**ုစ်မျိုးပင်လုပ်၏။ နိဒ္ဓါ**ရ**ဏတ္ထ ဆဋ္ဌီ သမာသ်ကို မြစ်သည်ဆိုသော်လည်း 'လ္ဟေ**နံ**ဝေးထစ်' တစ်ထစ်ချ မှယ်သားရသော **အ**ရာ**ကို**မျိုးမဟုတ်၊ နိဒ္ဓါရဏ ရထိုက်သော **အ**ရာ**ကို**မှ ပြုလုပ်နိုင်သေးသည်-ဟူလို။ 'သရာနံ,သရေသု ဝါ **အာ**ဒိ-**အာ**ဒိ**ဃ**ရော၊ နိဒ္ဓါ**ရ**ဏ.တ္ထ ဆဋ္ဌီ,သတ္တမီ**ဝ**ါ သမာ သော ကွစိ**အ**ဘာ**ဝ**ဗျ.နွယ်-ပရော၊ တု **အ**ယော.ဒ-**မ**ပိ**ဘ**ပကံ'လဃုဘာ၀ သ။ ။နိဒ္ဓါ ရဏ-ဟူသည် သ-ဇာတိယာ.ပေက္ခမျိုးဖြစ်၍၊ **မ**ိမိ**နှ**င့်ဇာတ်တူ သရ**မ**ျှားကိုသာ**ယ**ူ **ရ**၏။ **ဗ**ျည်းကို**မ**ယူ**ရ**။ ။'**နိ**ဒ္ဓါ**ရ**ဏံ **စ** သ-ဇာ**တိ**ယာ.ပေက္ခံ၊ တထော တထာ နရာနံ သေ**ဒ**ော ဣတ္ထျ.တ္ထေ ဗြာဟ္မဏော ဧ၀ လ**ဘ**တေ၊ **န** တု ဂေါ**ဏ**ော တထာ **အ**တြာ.ပိ သရော ဧ၀၊ **န**တု ဗျ**ဉ**္ဇနော'လဃုဘာ၀ သ။ ။ဤ**အ**လို **အာ**ဒိ**ဗ**ျ**ဉ**္ဇ**န**သ ဝါ **သ**ရ**န**္တသ'ဟူသော ကစ္စည်း ဝုတ္တိကား **အ**ကျိုးမထင်။ ။တစ်နည်း၊ '**အာ**ဒိ **စ**သော သရော **စ**.တိ-**အာ**ဒိ.ဃရော' ကမ္မ**ဓ**ာ**ရ**ရလုပ်။ **အ**ဘိ**မ**ျှာ-**စ**သည်၌ **အ**စ ဆုံး သ**ရ**ကို**ယ**ူ။ ။**ဝ**ါ-**သ**ဒ္ဒါ သ**မ**ိ**ဏ**္ဍန။ ဗျည်း**နှ**င့်**တ**ကွသော သ**ရ**ကို**ပ**ေါင်းသည်။ **ဝ**သိ**ဋ**္ဌ-**စ**သည်၌ **အ**စ, **ဝ**-**ဗ**ျည်း၏ **အ**စိတ်**သ**ရ-**စ**သည်ကို **ပ**ေါင်းသည်-ဟူလို။ ။ ထို့ကြောင့် **အ**ာ**ဒ**ိ**ဗ**ျ**ဉ**္ဇ**န**သ ဝါ **သ**ရ**န**္တသ ဝုတ္တိ**ဖ**ွင့်သည်။ ။'**အ**ာ**ဒ**ိ **ဗ**ျ**ဉ**္ဇ**န**သ **အ**ယံ-

http://www.dhammadownload.com

၆၀၁-မာ ယူနံ.မာဂမော ဌာန။ ။ဌာနေ၊ သင့်လျော်သော အကြောင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ သ-ဏော၊ကြောင့်။ အ-သံယောဂ.နှာနံ၊ကုန်သော။ အာဒိဘူကာနံ၊ အစဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ ယူနံ၊ ဣ,ဥ,တို့၏။ ဗုဒ္ဓိ၊ ဇ-ဝုဒ္ဓိ, သြ-ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ မာ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တတြ၊ ထိုဝုဒ္ဓိအရာ၌။ **အာဂမော၊** ဇ-ဝုဒ္ဓိ,သြ-ဝုဒ္ဓိလာခြင်း

အာဒိဗျဉ္ဇနော' ဣဒံတဒ္ဓိတ်လုပ်။ **အစ-ဗျည်း**၏ **အစိတ်**သရကိုယူ။ 'သံယောဂေါ **အန္တော**ယသာ.တိ-သံယောဂ.နွှော။ **နသံ**ယောဂ**နွှော-အ**သံယောဂ**နွှော**' လုပ်။ **အန္တိမော**၊ ဘဂ္ဂဝေါ-စသည်တို့ကား သံယုဂ် **အ**ဆုံးရှိသော သရ။ **အာ**ရည်ကော၊ သာမဏေရော-စသည်တို့ကား သံယုဂ် **အ**ဆုံးမရှိသော **အ**သံ**ယော**ဂ**နွှ** သရ။**ယ**ဉ်ကိုသာယူ။ ။'**သ**က ဏော**န ယော**ဝ**ဏ္ဍ**တီ.တိ-**သ**ဏော'ဏ-**အ**နုဗန်ရှိ**သော**ပ**ရ**ဉ်ကိုကော်။ ။**စ-**သ**ဒ္ဒါ **နိ**ဝ**ဏ္ဍ**ာ**ပ**နာ-ဝ**ခ**ာ**ရ**ဏ။ **အ**ချို.ဌ် ဝုဒ္ဓိ မပြုရဟုမြစ်သည်။ ။**တ**စ်**နည်**း'**ဝ**ဝ**ဏ္ဍ**တ **ဝိ**ဘာ**သာ**။**ဝ**ါ**သိ**ဌ**ော'**စ**သည်**ဌ**နိ**ရ**ဝိ**ခ**ီ**။**သြ**ဌ**ုမ**ို**ကော **စ**သည်**ဌ**။ **အ**နိ**ရ**ဝိ**ခ**ီ**။ **နီ**ရ, **ပီ**တ **စ**သည်**ဌ** **အ**သ**ဏ္ဍ-ဝ**ိ**ခ**ီ**ကိုပြ**သ**ည်။

"**ဝ**ါ**သ**ိ**ဌ**ာ.**ဒ**ီ**သ**ု **နီ**ရ**ာ.**ယ**ံ၊ **အ**-**နီ**ရ**ော **သ**ြ**ဌ**ုမ**ို**တ**ာ.**ဒ**ီ**သ**ု။
နီရ **ပ**ီ**တ**ာ.**ဒ**ေ**ါ၊ **ဝ**ဝ**ဏ္ဍ**တ **ဝ**ိ**ဘ**ာ **သ**တ**ော**။"

ဝဝ**ဏ္ဍ**တ **ဝ**ိ**ဘ**ာ**သ**တ**ော**၊**ဝ**ဝ**ဏ္ဍ**တ **ဝ**ိ**ဘ**ာ**သ**ာ**အ**နက်**ရှ**ိ**သော**ဝ**ါ-**သ**ဒ္ဒ**ါ**ကြော**င**့်။ **အ**ယံ **ဝ**ုဒ္ဓ**ိ**၊**ဌ**ျ**ဝ**ုဒ္ဓ**ိ**အ**ပ**ြ**သ**ည်။ **ဝ**ါ**သ**ိ**ဌ**ာ.**ဒ**ီ**သ**ု**၊**တ**ို့**ဌ**။**နီ**ရ**ော**၊**မ**ြ**ဲ**။ **သ**ြ**ဌ**ုမ**ို**က**ာ.**ဒ**ီ**သ**ု**၊ **တ**ို့**ဌ**၊ **အ**နီ**ရ**ော**၊ **မ**ြ**ဲ**။ **နီ**ရ **ပ**ီ**တ**ာ.**ဒ**ေ**ါ**။**နီ**တ**,**ပ**ီ**တ **စ**သည်**ဌ**။ **ဝ**ုဒ္ဓ**ိ**၊**သ**ည်။ **နှ**၊**မ**ြ**ဖ**စ်။

ဆောင်ပုဒ်-"**ဝ**ါ**သ**ိ**ဌ**ာ.**ဒ**ီ **သ**ြ**ဌ**ုမ**ို**၊ **ည**ှိ**တ**ော **နီ**ရ**,**အ**နီ**ရ**ော**။
နီရ**,** **ပ**ီ**တ **စ**သ**ည**ှ**ိ**မ**ှ**၊ **အ**သ**ဏ္ဍ**ရ**ူ**ပ**,** **မ**ှ**တ**ှ**ိ**ရ**ာ**။
ဝုဒ္ဓ**ါ**.**ဒ**ီ **သ**ုတ်**၊** **ဝ**ါ**သ**ရ**ူ**ပ**၊** **အ**ချ**ု**ပ်**က**ဗ**ျ**ာ**,** **မ**ိန့်**ခ**ဲ့**တ**ာ**။"

ရူ**ပ်**တ**ှ**ိ**ပ**ုံ**။** ။**အ**ာ**ဘ**ိ **ခ**မ**ို**ကော-**အ**ာ**ဘ**ိ**ခ**မ**ို**×**အ**ခ**ိ**တော(**ဥ**ဂ**ဝ)**ဘ.**မ**ခ**ိ**တော=**သ**ုတ်ကိုကြည့်**တ**ှ**ိ**။**ဝ**ေ**နတော**ယ**ျ**ော-**ဝ**ိ**နတ**ာ**ယ×**အ**ပ**စ**ုံ**။(**ဥ**၆**၄)**၊ **ဏော**ယ**ျ**ော **က**ာ**တ**ို**ကာ **ဒ**ီ**ဟ**ိ**,**သ**ုတ်**အ**တ**ို**င်**း**တ**ှ**ိ**။ ။**ဝ**ါ**သ**ိ**ဌ**ော-**ဝ**သ**ိ**ဌ**ယ×**အ**ပ**စ**ုံ**။ **ဝ**ါ**ယ**ာ **ပ**စ**ော=**သ**ုတ်**အ**တ**ို**င်**း**တ**ှ**ိ**။ ။**အ**ာ**လ**ယ**ျ**ံ**,** **အ**လ**ယ**ယ×**ဘ**ာ**ဝ**ေ**ါ**။ **အ**ာ**ရော**ဂ**ျ**ံ.**အ**-**ရော**ဂ**ယ×**ဘ**ာ**ဝ**ေ**ါ**။(**ဥ**၆**၀)**၊ **ဏ**ျ**တ**ာ**=**သ**ုတ်**အ**တ**ို**င်**း**တ**ှ**ိ**။ ။**ကီ**-**ရ**ူ**ပ် **ဘ**ဂ**ဂ**ေ**ါ-**ဘ**ဂ**ဂ**ု**နော×**အ**ပ**စ**ုံ**။ (**ဥ**၄**ဂ**) **ဏ**ေ**ါ.**ပ**ဏ**္ဍ**ာ**ဒ**ီ**ဟ**ိ**,**သ**ုတ်**အ**တ**ို**င်**း**တ**ှ**ိ**။ **ဤ**သ**ုတ်**ဖ**ြ**င့် **အ**စ**သ**ရ **အ**-**ကု**ိ**ဝ**ုဒ္ဓ**ိ**ပ**ြ**သ**င့်**ဌ**ြ**ား**သော်**လ**ည်**း **သ**ံ**ယ**ုဂ်**အ**ဆုံ**း**မ**ရ**ှ**ိ**သ**ည် **မ**ဟုတ်**သော**ကြော**င**့် **မ**ပြ**ု**ရ၊ **ဆ**ို**ရ**ုံ**သ**ာ**ထ**ူ**း**၏**။ ။**မ**ဏ္ဍ**ေ**ယ**ျ**ော-**မ**ဏ္ဍ**ိ**ယ**ာ×**အ**ပ**စ**ုံ**။ **က**ဏ္ဍ**ေ**ယ**ျ**ော-**က**ဏ္ဍ**ိ**ယ**ာ× **အ**ပ**စ**ုံ**။ (**ဥ**၄**၆**)**၊ **ဏ**ော**ယ**ျ**ော **က**ာ**တ**ို**ကာ=**သ**ုတ်**အ**တ**ို**င်**း**တ**ှ**ိ**၊ **မ**ြ**စ်**ရ**ှ**ိ**သ**ာ**ထ**ူ**း**၏**။

၆၀**၂-စ**တ**ု**ပ**ဒ**, **ဝ**ိ**ခ**ီ**သ**ုတ်**။** ။'**နှ** **ယ**-**ဝ**ေ**ါ **ပ**ဒ**ါ-**ဒ**ေ**ါ **ဝ**ုဒ္ဓ**ိ**-**ရ**ူ**ဂ**ေ**ာ' **ကာ**တ**ဏ္ဍ**၊**၂**-**၆**-**၅**၀**။ ။**ဤ**သ**ုတ်**ကား **ဆ**ို**ခ**ဲ့**ပ**ြီ**း **သ**ုတ်**တ**စ်**ပ**ါ**း**ဖ**ြ**င့် **ရ**ော**ဂ**်**လ**ာ**မ**ည့်

http://www.dhammadownload.com

သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဌာနေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ သ-ဏော၊ ကြောင့်။ အ-သံယောဇနာ္ဓာနံ၊ ကုန်သော။ အာဒိဘူတာနံ၊ ကုန်သော။ ဣ-ဥ-ဣစ္ဆေတေသံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိ၊သည်။ မာဟောတိ၊မဖြစ်။ တေသု စ၊ ထိုဝုဒ္ဓိအရာတို့ဌာ်လည်း။ ဧ-သြဝုဒ္ဓါ.ဂမော သည်။ ဟောတိ၊၏။ ဗျာကရဏံ၊ (ရူပ်ပြီးစီရင်သော) ဗျာကရဏ်းကျမ်းကို (သဒ္ဒါကျမ်းကို)။ အဓိတေ၊ သိမြင်တတ်သည်တည်း။ ဒေယျာကရဏီကော၊ ဗျာကရဏ်းကျမ်းကို သိမြင်တတ်သောဆရာ၊ ရျာယံ၊ နည်းကို (နည်းနာ၊ နယ၊ ဥပါယကို)။ အဓိတေ၊ တည်း။ နေယျာယိကော၊ နည်းကိုသိမြင်တတ်သူ။ ဗျာဝစ္ဆသ၊ ဗျာဝစ္ဆ မည်သော့သူ၏။ အပစ္စံ၊ သား၊ တည်း။ ဝေယျာဝစ္ဆော၊ သား။ ဒ္ဒါရေ၊ ဌာ။ နိယုတ္တော၊ တိုက်တွန်းစေခိုင်းအပ်၏။ ဒေ ါရိကော၊ တံခါးစောင့်၊ ဒရဝမ်။

ဝုဒ္ဓိကိုမြှစ်ဌာ် မိမိသည်ပင်လျှင် ဝုဒ္ဓိလာခြင်း အာဂမဝိဓိကို စီရင်သည်။ သို့အတွက် ပတိသေဓ၊အာဂမနှစ်ကိစ္စကုံ်ပြီးစီးစေသည်။ ။'ဣဟပတိသေဓော၊ဝိဓိ စ ဂမျတေ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'ပတ္တိ ပုဗ္ဗက-ပတိသေဓော.ယံ။ နစ ကေနစိ ဝုဒ္ဓိ-ရာဂမော ပတ္တော ဣတိ ဝိဓိ စ ဘဝတိ' ကာတန္တ-ဋီ။ ။ဣဟ နဂ္ဂဟဏံ ပုဗ္ဗေန ပတ္တာ ဝုဒ္ဓိ ပတိ သိဒ္ဓတေ၊ ဝုဒ္ဓါ.ဂမော စ နကေနစိ ပတ္တော ဣတိ အနေန ဝိဓိယတေ' ၎င်း-ပဏ္ဍိကာ။ ။'ဣ စ၊ ဥ စ-ယူ၊ တေသံ ယူနံ'လုပ်။ ။ဣ၊ဥ၊တို့ကို၊ ဧ-ဝုဒ္ဓိ သြ-ဝုဒ္ဓိ မပြုရ။ ထိုဝုဒ္ဓိအရာ၌ ဧ၊ သြ-အက္ခရာ လာ-ဟူလို။ ။ဌာနေ ပုဒ်ဖြင့် ပတိသေဓ၊ အာဂမ၊ နှစ်ပါးစုံ မမြဲသည်ကို ပြသည်-နိ။ ။ရူ-၌ကား ဌာနေ-ဟု ဆိုသောကြောင့် 'ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ၊ ဝမော ဒုဒန္တာနံ'သုတ်တို့၏ ဝိသယ ဣ, ဥ၊တို့ကို မြှစ်ဌာ် ထိုသုတ်တို့၏ အာဒေသ-ယ၊ဝ-တို့၏ ရှေ့ဌာ် ဧ-ဝုဒ္ဓိ၊ သြ-ဝုဒ္ဓိ လာရသည်-ဟု ဆို၏။

"ဌာနေ.တိ ဝစနာ စေ-ဣ၊ ယူနံ.မာဒေသ ဘူတတော။
ယ-ဝေဟိ ပုဗ္ဗေ.ဝ ဧ-သြ၊ ဝုဒ္ဓိယော ဟောန္တိ အာဂမာ။" ရူ

စ၊ ဆက်ဦးအုံ့။ ဣ-ဣ၊ ဤသုတ်ဌာ်။ ဌာနေ.တိ ဝစနာ၊ ဌာနေ-ဟူသော သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းကြောင့်။ ယူနံ၊ ဣ၊ဥ၊တို့၏။ အာဒေသ ဘူတတော၊ အာ့ဒေသဖြစ်ဌာ် ဖြစ်ကုန်သော့။ ယ-ဝေဟိ၊ ယ်၊ဝ၊တို့မှ။ ပုဗ္ဗေ.ဝ၊ ရှေ့ဌာ်သာလျှင်။ ဧ-သြ-ဝုဒ္ဓိယော့၊ ဧ၊သြ၊ဝုဒ္ဓိတို့သည်။ အာ့ဂမာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်- "ယ ဝါ.ဒေသ၊ ယင်းရှေ့မှ၊ လာကြ ဧ-သြ-သာ။
လာရန်ဌာန၊ ရူ-ဌ်ပြ၊ မာယူန သုတ်အရာ။
ဌာန-ပုဒ်ထူး၊ မိန့်ပုံကျူး၊ အထူးမှတ်စမ်းပါ။"

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။ပုဒ်သည် အက္ခရာကို ချုံးထားခြင်း သံခိတ္တ၊ အက္ခရာကို ဖြန့်,ဆန့်ဌာ်ထား,ခြင်း သမ္ပသာရဏဟု နှစ်မျိုးရှိရာ၊ဤ၌-ဗျာကရဏ၊ရျာယ၊ဗျာဝစ္ဆ၊

http://www.dhammadownload.com

ဒ္ဒါရ-ပုဒ်မျှားသည်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးသော ဗျာကတ၊ ဗျတ္တ၊ ဗျဥ္ဇန၊ ဗျဂ္ဂ၊ သဂ္ဂ၊ သစ္စာယန-ပုဒ်မျှားသည်လည်းကောင်း၊ သံခိတ္တ ပုဒ်မျှားတည်း။ ယင်းတို့ကို ဖြန့်ဆန့်ခြင်း သမ္မသာရဏပြုလျှင် ဝေယျာကရဏ။ နိယာယ၊ ဝေယျာဝစ္ဆ၊ ဒုဝါရ၊ ဝိယာကတ၊ ဝိယတ္တ၊ ဝိယဥ္ဇန၊ သုဝဂ္ဂ။ ကာတိယာနဟု ဖြစ်၏။ ထိုကိုသမ္မ-သာရဏ ပုဒ်ဟုဆိုသည်။ သမာသဗျာသ ဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်၏။ ။'ပဋ္ဌေ ပဋ္ဌော နိပုဏော ဗျာကရိဿတိ'စတ္တာလီသ သရဘာဏ်ဇာတ်။ ။'သော နေသံ ပဋ္ဌာနိ ဝိယ ကရိဿတိ'ဟု လည်းကောင်း၊ ၎င်းဇာတ်။ ။'ပဋ္ဌဿ ဝေယျာကရဏေန ပဋ္ဌော' ဝိဂ္ဂရဇာတ်။ ။'ဗျာကရဏသီ.ဒံ ဖလံ နိမိတ္တ ဗျာကရဏိယတ္ထေရ-ပဒါန်။ ။'ဒက္ခိဏာမ္ပိ ဒုဝါရမ္ပိ၊ ပိသာစော အာသဟိ တဒါ။ အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဝီတရသီ-ဝ ဘာဏုမံ' ဧက ပုပ္ပိယ.တ္ထေရ.ပဒါန်။ ။'ပဏ္ဍိတော ဝိယတ္ထော မေဓာဝီ ဗဟုဿုတော' ပဉ္စ-ဂုံတ္ထရ.မုဏ္ဍရာဇဝတ်။ ။'ဝိယတ္ထေားတိ ဗျတ္ထော ဆေကော' အဋ္ဌကထာ။ ။'သုစိ ပဏ္ဍိတ သမ္ပန္နံ၊ အနေးကဲရသဗျဥ္ဇနံ' သာဏဝါသီ ထေရ.ပေတီ-ဝတ္ထု။ ။'အနေးက သူပံ ဝိဓိဓံ ဝိယဥ္ဇနံ။ ဥပနာမယိ ဘတ္တံ မနုည-ရူပံ' စတ္တာလီသ သခ်ပါလဇာတ်။ ။'သု သညတာ.နဋ္ဌိပ ဗျဥ္ဇနေန'တိ သ-ပဏ္ဍရဇာတ်။ ။'ယေ ဘဝန္တိ ဝိယဥ္ဇနာ'သေလ.တ္ထေရ ဂါထာ။ သုတ္တနိ-သေလသုတ်။ ။'ရူပ ပဋ္ဌ' ပမဋ္ဌ,ဝ၊ ဗျတ္ဂ'ဝ ဂိရိသာနု ဇာ' တိ သ ကိ ဆန္ဒဇာတ်။ ။'တဗ္ဗ သေနော နိတာဠေတိ ဝေယ္ယဂ္ဃယ.ဂ သာဂတိ ပကိဏ္ဏက.တစ္ဆသူကရဇာတ်။ ။'ဝေယ္ယဂ္ဃ ယော သာဂတိ'တိဗျတ္ထ ဂါနံ သမဂ္ဂဝါသံ ဂစ္ဆန္တာန.မ္ပိသော ဇေ-ရူပါဂတိ ဗျတ္ထ ဂါနံ ဂတိယေ.ဝနာမ ဟောတိ'ဝင်း-အဋ္ဌကထာ။ 'သော ဝဂ္ဂိကော သုခ၀ိပါကော သဂ္ဂ သံဝတ္တနိကော'စတုကဂုံတ္ထရ ပုညာဘိ သဒ္ဒဝဂ်။ ။'သုဋ္ဌု အဂ္ဂါနံ ရူပါဒီနံ ဒါယကာ.တိ၊ သောဝဂ္ဂိကာ' ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ။'ရူပါဒီဟိ ပဗ္ဗဟိ ကာမ ဂုဏေဟိ သုဋ္ဌု အဂ္ဂေါ.တိ-သဂ္ဂေါ၊ သဂ္ဂဿ ဟိတံ-သော ဝဂ္ဂိကံ'လုပ်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုကောက်။ ။'အဇ္ဇေယ္ယ မေ သာ တဝ ဟောတု မေတ္တိ၊ ဘရိယ်ာယ ကစ္စာယန ပိယာယ သဒ္ဓိ'' ဝိဂ္ဂရဇာတ်။ ။ဃာတေတ္ဝာ ဆာဒေဿာမိ ဥ္ဘ ကာတိယ်ာနံ' ၎င်း-ဇာတ်။ ။သာ ကာတိယာနီ သုဏိသာယ သဒ္ဓိ'' အဋ္ဌ-ကစ္စာနီဇာတ်။

ရှေ့တွက်ပုံ။ ။ဝေယျာကရဏိကော ဗျာကရဏံ×အဓိတေ။ (၃၅၁) သုတ် အတိုင်းတွက်။ ။နေယျာယိကော-ဿာယံ×အဓိတေ။တမ.ဓိတေ တေန=အဓိတေ အနက်ဌ ဏိက-ပစ္စည်းသက်။ (ဿာယံ×ဏိ×အဓိတေ) တေသံ=အံ-ဝိဘတ်၊ အဓိ တေ-ပုဒ်တို့ကိုခေါ်။ တေသံဏော=ဏ-အနုဗန္ဓကိုခေါ်။ (ဿာ+-ိက) ပကတိ စသည်ဌ စ၊ ဿာယ+ဏ္ဍက-ဟု ပကတိပြု။ ဿာယ-**ကို** နိ+အာယ-ပုဒ်ဖြတ်။ သို့မဟုတ် နိ× အာယ-ဟု သမ္ပဿာရဏ-ပြု။ (နိ+-ဃ+-ိက) ဝုဒ္ဓါ.ဒိ ဿရသ ါ=ဏ-အနုဗန် ရှိသောပစ္စည်းကြောင့် **အစသရ ဏ-ကို ဇ-ဝုဒ္ဓိပြုလိုလတ်သော် မာယူနံ.မာဂမော=**

http://www.dhammadownload.com

၄၀၂-အာတ္တဇ။ ။ဌာနေ၊ သည်။ **သတိ**၊ သော်၊ သ-ဏေ၊ ကြောင့်။ **အ**-သံယောဂန္တာနံ၊ **ကုန်သော**။ အာဒိဘူတာနံ၊ ကုန်သော။ ယူနံ၊ တို့၏။ **အာတ္တ-ဇ**၊ **အာ-အ**ဖြစ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ။ဌာနေ၊သည်။ **သတိ**၊ **သော်**။ **သ-ဏေ**၊ ကြောင့်။ **အ-**သံယောဂန္တာနံ၊**ကုန်သော**။ အာဒိဘူတာနံ၊ကုန်သော။ ဣ-ဥဣစ္ဆေ-တေသံ၊တို့၏။ **အာတ္တ**-ဇ၊သည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ရိ-ကာရော-ဂမော စ၊ရိ-**အ**ကွာရ လာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣသိသ**ရသေ**့၏။ ဘာဝေ၊ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ **အာ**ရိသ်ုံ၊ **ရသေ**့၏ဖြစ်ကြောင်း။ ဣဏသ၊ မြီ-ကြွေး၏။ ဘာဝေ၊ တည်း။**အာ**ဏ်ုံ၊ မြီ-ကြွေး၏ဖြစ်ကြောင်း။ ဥသဘသ၊ နွားလား-ဥသဘ**အ**တူ ရဲရင့်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ဘာဝေ၊တည်း။ **အာ**သဘံ၊ နွားလာ-ဥသဘ**ဋ္ဌ**ာ**အ**တူ ရဲရင့်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြစ်ကြောင်း။ ဥဇုနော၊ ဖြောင့်**မတ်**သည်၏။ ဘာဝေ၊

ဤသုတ်ဖြင့် ဣ-ဥတို့၏ **ဇ**-သြ-ဝုဒ္ဓိ**အ**ပြုကို မြစ်သောကြောင့် မပြုရ၊ ဣ ဝ ဏ္ဏောယံ နဝ၊=**အာ**-သရကြောင့် **နှ**-၏မှီရာ ဣကို ယ-ပြု။ မာယူန-ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပြုမှ ရှေ့၊ **ဇ**-ဝုဒ္ဓိ**အ**ရာ၌ **ဇ**-**အ**ကွာရလာ(နိ+ဇ-ယ်+-ာယ်+-ိက) ပရသ**ာ** ဒ္ဒေ ဘာဝေ၊= ယ်-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် **ယျ**-ပြု။ (နိ+ဇ-ယျ+-ယ်+-ိက) နိ+ဇ-ကပ်၊ ယျ+**အာ**-ကပ်၊ ယ်+ဣ-ကပ်(**နေ**ယျာယိက) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ **သြ**-ပြု၊ **စီ**ရင်။ ။ဝေယျာ ဝစ္ဆော-ဗျာဝစ္ဆသ×**အ**ပစ္စံ၊ ဝ ဏ္ဏာ-ပစ္ဆေ=**အ**ပစ္စ**အ**နက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ **ဒ**ည်းတူလုပ်၊ ဗျာဝစ္ဆ+**အ**-ဟု ပကတိပြု။ ဗျာ**ဝ**စ္ဆ-ကို။ ဝိ+**အာ**+ဝစ္ဆ-ပုဒ်ဖြတ်။ သို့မဟုတ် **ဝိ+အာ+**ဝစ္ဆ-ဟု သမ္ပသာရဏ-ပြု။ (**ဝိ**+-ာ+ဝစ္ဆ+၊)ဝုဒ္ဓါဒိ သရသ= ဣ-ကို **ဇ**ဝုဒ္ဓိပြုလိုလတ်သော်၊ မာ**ဃ**ုန=ဤသုတ်ဖြင့်၊ ဣ-ဥတို့၏ **ဇ** သြ-ဝုဒ္ဓိ**အ**ပြုကို မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဣ ဝ ဏ္ဏောယံ နဝ၊=ဣ-ကို ယ်-ပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပြုမှ ရှေ့ **ဇ**-ဝုဒ္ဓိ**အ**ရာ၌ **ဇ**-**အ**ကွာရလာ(ဝ+ဇ-+ယ်+ာ+ဝစ္ဆ+၊) ပရသ**ာ** ဒ္ဒေ ဘာဝေ၊= ယ်-ကို ဒ္ဒေဘော် ယျ-ပြု။ ဝ+ဇ-ကပ်။ ယျ+**အာ**-ကပ်။ ဝ္ဆ+**ဏ**ီ**မှီ**ရာ **အ**-ကိုခေ့။ ဝ်ဆ+ **အ**-ကပ်။ (ဝေယျာ**ဝ**ဝ္ဆ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဒေ၊ဝ၊ ရီကော-ဒ္ဌ၊ရေ×**နိ**ယုတ္တော။ (၃၅၁)။သုတ်အတိုင်းတွက်။ ။(ဣ**ဃ**ယ၊ဗျာ**ဝ**ဝ္ဆ-ပုဒ်တို့**ကို** ပုတ်ဖြတ်မနေရအောင် (၃၅၁)သုတ် ဝေယျာကရဏီကော ရုပ်က,မှာထားခဲ့တိုင်း **နိ**×**အာ**ယ×ဣက၊ ဝ×**အာ**×ဝ္ဆ+**အ**-ဟု ပကတိ-ပြုဟု တစ်ချက်တည်း ဆိုတွက်လိုလျှင်လည်းတွက်၊ သာ၍ ရုပ်သန့်ရှင်း၏။ ကောင်း၏။)။

၄၀၂-ဒ္ဒိ-ပဒ ,ဝ်ဝ်ိသုတ်။ ။စ-သဒ္ဒါရ-**အ**ာဂုံကို ဆည်းသည်။ ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်မှ ဌာန-သဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကြောင့်။ ဣသိ,ဣဏ,ဥသဘ,ဥဇု-**အ**စရှိသော သဒ္ဒါဟို့၏ **အ**စ-ဣ,ဥကိုသာ **အ**ာ-ပြု။ဣသိ-သဒ္ဒါတစ်ခု၏ **အ**စ-ဣ,ကိုသာ **အ**ာ-ပြုပြီးသည့် **အ**ခြား-မဲ့၌ ရိ-**အ**ကွာရ လာရသည်။

"ဌာနာ-ဒိတာရတော **အ**ာတ္တံ၊ ဣ သီဏုကဘု-ဇာဒီနံ။
ဣသိယေ-ဝ ရိ-ကာရ-ဂ၊ မော စ-ဣ-ဣ-ဣ-ဣ-ရေ ဘဝေ။"ရှု

http://www.dhammadownload.com

တည်း။ အဇ္ဇဝံ၊ ဖြောင့်မတ်သည်၏ဖြစ်ကြောင်း။ ဣစ္ဆေဝ-မာဒီ၊ တို့ကို။ ယောဇေ တဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ယူနှ.မီတိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ အပါယေသု၊ အပါယ်ဘုံ တို့၌။ ဇာတော၊ ဖြစ်သည်တည်း။ အပါယိကော၊ အပါယ်ဘုံ၌ဖြစ်သည်။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။ ဌာနေ တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း၊ ဝေမတိကော။ ယုံမှားခြင်း၌ယှဉ်သည်။ ဩပနယိကော၊ ကပ်၍ဆောင်ခြင်း၌ ယှဉ်သည်။ ဩပမာယိကော၊ ဥပမာ၌ ယှဉ်သည်။ ဩပါယိကော၊ အကြောင်းဥပါယ်၌ ယှဉ်သည်။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

ဌာနာ-ဓိကာရတော၊ ဌာန်-သဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကြောင့်။ ဣသီ.ဏုသတု.ဇာဒီနံ၊ ဣသီ,ဣဏ,ဥသဘ, ဥဇု အစရှိကုန်သော သဒ္ဒါတို့၏ အ-ဣ တို့၏။ အာတ္တံ၊ အာ၏အဖြစ်သည်။ ဘဝေ၊ ၏။ ဣသိသော-ဝ၊ ဣသီ-သဒ္ဒါတစ်ခု၏ အစ, ဣ ၏ သာလျင်။ အာတ္တာ.နန္တရေ၊ အာ-ပြု၏ အခြားမဲ့၌။ ရိ ကာရာ.ဂမော။ စ-သဒ္ဒါ ဖြင့် ရိ-အက္ခရာလာခြင်းသည်လည်း။ ဘဝေ၊ ၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဥဇု.သဘ၊ ဣသီ.ဏ၊ **အစ-ဣ,ဥ,** အာ-ကိုပြု။
ဣသီ-ဣ×အာ၊ ပြုနောက်မှာ၊ ရိ-သာ လာ ဟု **စ** အမှု။
အာတ္တဗ္ဗသုတ်၊ ဌာနရှုပ်၊ လိုက်ပုဒ်တစ်ခု, **အထူး**ရှု။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။အာ့ရိသ္ပ-ဣသိ**ဏ**×ဘာဝေ ါ။**ဏ**ျတ္တ တာ ဘာဝေ တု,သုတ်ဖြင့် ဘောအနက်၌ **ဏ**ျ-ပစ္စည်းသက်(ဣသိ**ဏ**×**ဏ**ျ×ဘာဝေ ါ)တေသံ×သ,သံ-ဝိဘတ်၊ သ-အာဂုံ ဘာဝ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ **တေ**သံ**ဏော**=အနုဗန်- **ဏ** ကို ချေ၊ (ဣသိ+၂) ပကတိ **စ**ဏ=၌ **စ**၊ ဣသိ+ယ-ဟု ပကတိပြု။ **အာ**တ္တ**ဗ္ဗ**,ဤသုတ်ဖြင့် **ဏ**-အနုဗန် ရှိသောပစ္စည်းကြောင့် **အစ** **ဣ**ရ ဣ-ကို အာ-ပြု။ ဤသုတ်၌ **စ**-သဒ္ဒါဖြင့် **အာ**-ပြုမှ နောက်၌ ရိ-အက္ခရာလာ(**အာ**+ရိ+**သ**+၂)အဝ**ဏ**္ဏောယေ လောပ**ဗ**္ဗ-ဌ် **စ**၊ ယ-ပစ္စည်းကြောင့် **ဣ**-၏မှီရာ ဣ-ကို ချေ၊ **ဣ**+ယ-ကပ်(**အာ**+ရိ+**ဣ**)၊နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။**အာ**ကုံ၂-ဣ**ဏ**ဿ×ဘာဝေ ါ။ **ဏ**ျတ္တတာ=**ဏ**ျ-သက် (ဣ**ဏ**ဿ×**ဏ**ျ×ဘာ**ဝေ** ါ)ရှေ့နည်းတူလုပ်။(ဣ**ဏ**+၂)ပကတိပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် **ဏ**-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် **အစ** **ဣ**ရ ဣ-ကို **အာ**-ပြု (**အာ**-**ဏ**+၂) **အ**ဝ**ဏ**္ဏောယေ=ယ-ပစ္စည်း ကြောင့် **ဏ**-၏မှီရာ **အ**-ကိုချေ၊**ဏ**်+ယ-ကပ်(**အာ**ကုံ၂-)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။**အာ**သ**ဘ**-ဥသ**ဘ**ဿ ဘာဝေ ါ။ **ဏ** ဝိ သမာ**ဒီ**ဟိ=ဘော-အနက်၌ **ဏ**-ပစ္စည်းသက် (ဥသ**ဘ**ဿ×**ဏ**×ဘာ**ဝေ** ါ)နည်းတူ။ (ဥ**သ**ဘ+၊) ပကတိပြု။ **အာ**တ္တ**ဗ္ဗ**,ဤသုတ်ဖြင့် **ဏ**-အနုဗန်ပစ္စည်းကြောင့်။ **အ**စ**ရ** ဥ-**ကို**အာ-ပြု (**အာ**ဿ**ဘ**+၊) ဿ**ရ**လော**ပေ**ါ=ချေ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။**အ**ဇ္ဇ**ဝ**ံ-ဥ**ဇ**ုနော+ဘာ**ဝေ** ါ။ **ဏ**ဝိ**ဿ**မာ**ဒီ**ဟိ=**ဏ**-ပစ္စည်း သက်။ နည်းတူ(ဥ**ဇ**+၊)ပကတိပြု။ **အာ**တ္တ**ဗ္ဗ**,ဤသုတ်ဖြင့် **အ**စ**ရ** ဥ-ကို **အာ**-ပြု။ တေ**ဿ**ဝ**ဝ**ုဒ္ဓိ=**ဿ**ုတ်ကြီးဖြင့် **ဇ**-၏မှီရာ ဥ-ကို **အ**ဝ-ပြု (**အာ**+**ဇ**+-ဝ+၊) ပ**ရ**ဿ

http://www.dhammadownload.com

၄ဝ၃-ကွစာ.ဒိ မဏ္ဍ|တ္ထရာနံ=စ။ ။ပစ္စယေသု စ၊ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။ အာဒိ မဏ္ဍ.တ္ထရာနံ၊ အစ,အလယ်,အဆုံး သရတို့၏။ ကွစိ၊ ၌။ ဒီဃ-ရဿာ၊ ဒီဃ-ပြု၊ ရဿပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပစ္စယေသု **စ**၊တို့ကြောင့်လည်းကောင်း။ အ.ပ္ပစ္စယေသု စ၊ ပစ္စည်းမရှောင်းရာတို့၌လည်းကောင်း။ အာဒိ **မ**ဏ္ဍ|တ္ထရ-ဣစ္ဆေ တေသံ၊ တို့၏။ ကွစိ၊ ၌။ ဒီဃ ရဿာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ **အာ**ဒိ ဒီဃော၊ အစ ဒီဃ**ကို**၊ တာ၀၊ (မဏ္ဍေ,ဒီဃတို့၏) ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ ပါ.ကာရော-ပ×ကာ**ရော**၊ တံတိုင်း။ **နီ.ဝ**ါရော-နိ×ဝ|ရော၊ ကြိတ်**စ**ပါး။ ပါ.သာဒေါ-ပ×သာဒေါ ပြာသာဒ်၊ **ပ**ါ.ကဒ္ဒေါ-ပ×ကဒ္ဒေါ၊ ထင်ရှားသည်။ ပါ.တိမောက္ခော-ပ×အတိ၊ မောက္ခော၊ **အ**လွန်မြတ်သည်။ ပါ.တိကခ်ေါ-ပ×အတိသခ်ေါ၊ အလိုရှိသည်။ ဣစ္ဆေ**ဝ**.မာဒီ၊ ဤသို့ **အ**စရှိသည်တို့တည်း။ မဏ္ဍေဒီဃော **အ**လယ်၌ ဒီဃကို၊တာ၀၊ (ဥတ္တရ,ဒီဃတို့၏)ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ ။**အ**ဂ်-မာ.ဂဓိကော-**အ**ဂ်-မ×ဂဓိကော၊ အဂ်တိုင်း,မာဂဓတိုင်းတို့၌ ပေါက်ဖွား,စိုးရနေထိုင်သူ။ သြရဘ.မာဂဓိကော-**သြ**ရ**ဘ**-မ×ဂဓိကော၊**ဆိတ်**,သားကောင်တို့**ကို**သ**တ်**၍ အသက်မွေးတတ်သူ။ ဣစ္ဆေ**ဝ**မာ.ဒီ၊

ဒ္ဒေဘာ၀ေါ=ဇ,ကို သဒ်သဒ္ဒေဘော် ဇ်-ပြု။ . ကွစာဒိ=သုတ်ကြီးဖြင့် **အာ-ကို** **အ**-ရဿ-ပြု။ (အ+ဇ်+ဝ်+၊)ဇ်×အ-ကပ်။ဝ်+**အ**-ကပ်။ (**အ**ဇ္ဇ**ဝ**) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ ပ=ကိ ရုပ်၊ **အ**ာပါယိကော-**အ**ပါယေသု×ဇာတော။ တ.မဓိတေ=**အ**ာဒိ-သဒ္ဒါ ဖြင့် ဇာတာအနက်၌ ဏိက-သက်။ (**အ**ပါ**ယေ**သု×ဏိက×ဇာတော) နည်းတူ (**အ**ပါယ+-ိ) ပကတိပြု။ **အ**ာတ္တ**ဗ**,ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-အနုဗန် ပစ္စည်းကြောင့် **အ**စ သရ **အ**-ကို **အ**ာ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဣ, ဥ, မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဝုဒ္ဓါဒိ=**အ**စသရ **အ**-ကို **အ**ာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ချေ.ကပ် နာမ်ခဲ့ စီရင်။ ။ဒု-ကိ ။ ဝေ**ဝ**မတိ ကော၊ **ဝ**ိ**မ**ိ**ယ**ာ×**နိ**ယုတ္တော၊တ.မဓိတေ=ဏိက-သက်၊ နည်းတူ (**ဝ**ိ**မ**ိ+-ိက) ပကတိပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် **အ**စသရ ဣ-ကို **အ**ာ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဌာနမဟုတ် သောကြောင့် မပြုရ။ ဝုဒ္ဓါဒိ=**အ**စ **သ**ရ ဣ-**ကို** ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု (ဝေ မတိ+-ိက) ချေ.ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ စီရင်။ ။**သ**ြ**ပ**နယိကော-ဥ**ပ**နယေ×**နိ**ယုတ္တော။တ.မဓိတေ=ဏိက-သက်။ နည်းတူ(ဥ**ပ**နက+-ိက)ပကတိပြု။ဤသုတ်ဖြင့် ဥ-ကို **သ**ြ-ဝုဒ္ဓိပြု။စီရင်။ ။ **သ**ြ**ပ**မာယိကော-ဥ**ပ**မာယ×**နိ**ယုတ္တော။ ဏိက။ ။**သ**ြ**ပ**ါယိကော-ဥ**ပ**ါယေ×**နိ**ယုတ္တော၊ ဏိက။ ရှေးနည်းမှီတူက်။

၄ဝ၃-ပဋ္ဌ-ပဒ, ဝိဝိ**သုတ်**။ ။ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌လည်းကောင်း၊ မနှောင်းရာ၌လည်းကောင်း၊ တဒ္ဓိတ်,သမာသ်,နာမ်-စသောပုဒ်တို့၏ **အ**စ, အလယ်, အဆုံး တို့၌ဖြစ်သော သရ-တို့ကို ဒီဃ,ရဿပြု စီရင်သောသုတ်။ ။**စ**-သဒ္ဒါ သမုစ္စယတ္ထ။ **အ**-ပစ္စယေသုကို ဆည်းသည်။

"ဒီဃတ္တံ ပါကဒ္ဒ.နုပ-၊ ဃာတာ.ဒေါ မခုဝ|.ဒီသု။
ရဿတ္တံ အဇ္ဇ**ဝ**ံ ဣတ္ထိ-၊ ရူပါ.ဒေါ စ က.တာ.ဒီသု။" ရူ

http://www.dhammadownload.com

တို့တည်း။ ဥတ္တရ-ဒီဃော၊ အဆုံးဒီဃကို။တာ၀ဝ၊ (မဆိုရသေးသောပုံစံတို့၏) ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ တိတိကွာ၊တိတိကွာ-ဟု ဆိုအပ်သော။ ခန္ဓီ-ခန္ဓီ၊ သည်းခံခြင်းသည်။ ပရမံ၊ မြတ်သော။ တပေါ၊ အကျင့်တည်း။ အဠနာဂိရီ-အဠနာဂိရိ×၊ မျက်စဉ်းတောင်။ ကောဌရာ-ကောဌာရ၊ အခေါင်းရှိသော။ ဝနံ၊ သစ်တော။ အဂ်ုလိ-အဂ်ုလိ×၊လက်ချောင်း။ ဣစ္ဆေ၀.မာဒီ၊ တို့တည်း။ အာဒိ ရဿော၊ အစ ရဿကို။ တာ၀ဝ- (မဇ္ဈေ,ရဿတို့၏) ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ ပ.ဂေ၀-ပါ×ဝေ၊ ရှေးဦးကသာလျှင်။ ဣစ္ဆေ၀.မာဒီ၊ တို့တည်း။ မဇ္ဈေရဿော၊ အလယ် ရဿကို။ တာ၀ဝ၊ (ဥတ္တရ, ရဿတို့၏) ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ သုမဝ.သော-သုမေဝ×သော၊ ကောင်းသောပညာရှိသည်။ သုဝဏ္ဏ.ရေဟိ-သုဝဏ္ဏဝ×ရေဟိ ရွှေရည်အယဉ်တို့ဖြင့်။ ဣစ္ဆေ၀.မာဒီ၊ တို့တည်း။ ဥတ္တရ ရဿော၊ နောက်ရဿကို။ တာ၀ဝ၊ (မဆိုသေးသောပုံစံတို့၏)ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။သော၊ထိုပုဏ္ဏားသည်။ နာမသော၊ အမည်အားဖြင့်။ ဘော၀ါဒိ-ဘော၀ါဒီ၊ ဘော၀ါဒီအမည်ရှိသည်။ ဟောတိ ၏။ ဂုမဏန၊ ဂုဏ်အားဖြင့်။ ယထာ ဘာ၀ိ....ယထာ ဘာ၀ိ၊ ယထာ ဘာ၀ိမည်၏။ ဣစ္ဆေ၀.မာဒီ၊ တို့တည်း။ အညေပိ၊ တပါးသောပုံစံတို့ကိုလည်း။ ယထာ ဇိန ၀စနာ.နုပရောဓေန၊ အကြင် အကြင် ဇိန ၀စနတို့နှင့် မဆန့်ကျင်သဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ စ.ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ အပ္ပ.စ္စယေသု စာ.တိ အတ္ထံ၊ အ.ပ္ပစ္စယေသု စ-ဟူသော အနက်ကို။ သမ္ပိဏ္ဏေကိ.ပေါင်း၏။

ပါကဌာ.နုပ.ဃာတာ ဒေါ၊ ပါကဌ, အနုပဃာက-စသည်၌ လည်းကောင်း, မ၀ုါ.ဒီသု၊ မ၀ုဝ မည်တို့ ဗာလော စသည်တို့၌လည်းကောင်း။ ဒီဃတ္ထံ၊ အာဒိ၊ မဏ္ဍူ.တ္ထရ ဒီဃ၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဇ္ဇ၀ံ,ဣတ္ထိ-ရူပါ.ဒေါ စ၊ အဇ္ဇ၀ံ, ဣတ္ထိ-ရူပံ,စသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ က, တာ.ဒီသု စ၊ က-ပစ္စည်း၊ တ-ပစ္စည်း စသည် နှောင်းဖို့ရာ၌လည်းကောင်း။ ရဿတ္ထံ၊ အာဒိ, မဏ္ဍူ.တ္ထရ ရဿ၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ။ ။*အာဒိ ဒီဃ။ ပါ-ကရော-ပ×ကာရော။ ကွစာဒိ ဤသုတ်ဖြင့် ပ-၏ မှီရာ အစ သရ အ-ကို အာဒီဃ-ပြု၊ ပြီး၏။ ။နီ.ဝါ**ရော-နီ**×ဝါ**ရော**။ ဤသုတ်ဖြင့် **နီ-**၏ မှီရာ **အစ** သရ ဣ-ကို ဤ-ဒီဃ-ပြု၊ ပြီး၏။ ။ပါ.သာဒေါ-ပ×သာဒေါ။ ပါ.ကဌော-ပ×ကဌော။ ပါ-တိမောကွော-ပ×အတိ မောကွော။ ပါ.တိကခ်ေါ-ပ×အတိကခ်ေါ။ ရှေးနည်းတူတူက်။ ။*မ.ဇ္ဈေ ဒီဃရုပ်၊ အဂ်ိ မာ.ဂ၀ိကော။ အဂ်ိမ×ဂ၀ိကော။ ဤသုတ်ဖြင့် **မ-**၏**မှီရာ** အလယ် သရ အ-ကို အာ-ဒီဃ-ပြု၊ ပြီး၏။ သြရဟ-မာ.ဂ၀ိကော-သြရဟ-မ×ဂ၀ိကော၊ နည်းတူ။ ။ ဥတ္တရ ဒီဃရုပ်။ **ခန္ဓီ.ခန္ဓီ**။ ဤသုတ်ဖြင့် **ခ-**၏**မှီရာ** အဆုံးသရ ဣ-ကို ဤ-ဒီဃ ပြု။ ။**အ**ဠနာဂိရီ **အ**ဠနာဂိရိ×၊ ကောဌာရ-ကောဌာရ+၊ ဤသုတ်ဖြင့် ရ-၏ မှီရာ အဆုံးသရ ဣ,အ-ကို ဤ,အာ-ပြု။ ။အဂ်ုလီ-အဂ်ုလိ×။လ-၏မှီရာ အဆုံးသရ ဣ-ကို ဤ-ဒီဃပြု။ ။=**အာ**ဒိရဿရုပ်၊ ပ.ဂေ၀-ပါ×ဝေ။ ပ-၏ မှီရာ

http://www.dhammadownload.com

၄၀၄-တေသု ဝုဋ္ဌိ=ဒေသာစ။ ။တေသု၊ ထိုအစ,အလယ်,အဆုံးတို့၌၊ ဝုဋ္ဌိ-လောပါ.ဂမ-ဝိကာရ-ဝိပရိတာ.ဒေသာ စ၊ ဝုဋ္ဌိပြုခြင်း၊ ကျေခြင်း၊ လာခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘောဖြစ်ခြင်း ဝဏ္ဏတစ်ပါးပြုခြင်းတို့သည်လည်း။ ကွစ်၊ ၌။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။တေသု အာဒိ မဏ္ဍ.တွေရေသု၊တို့၌။ယထာ ဇိနဝစနာ.နုပရောဓေန၊ အကြင်အကြင် ဇိနဝစန တို့နှင့် မဆန့်ကျင်သဖြင့်။ ကွစ်၊ ၌။ ဝုဋ္ဌိ။ ဝုဋ္ဌ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကွစ်၊ ၌။ လောပေါ၊ ကျေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကွစ်၊ ၌။ အာဂမော၊လာခြင်းသည်။ဟောတိ၊၏။ကွစ်၊၌။ ဝိ-ကာရော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကွစ်၊ ၌။ ဝိပရိတော၊ ဆန့်ကျင်သော ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကွစ်၊ ၌။ အာဒေသော၊ ဝဏ္ဏတစ်ပါးပြုခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အာဒိ-ဝုဋ္ဌိ၊ အစဝုဋ္ဌိကို။ တာဝ (မဏ္ဍေဝုဋ္ဌိတို့၏)ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ အာဘိ-ဓမ္မိကော၊ အဘိမ္မောကို သိမြင်တတ်သောဆရာ (ဃင်သောသူ)။ ဝေနတေယ္ယော၊ ဂဠုန်မ၏ သား။ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ မဏ္ဍေဝုဋ္ဌိ၊ အလယ်ဝုဋ္ဌိကို။ တာဝ (ဥတ္တရ.ဝုဋ္ဌိတို့၏) ရှေးဦးစွာ ဆိုအံ့။ သုခ သေယ္ယော၊ ချမ်းသာစွာ အိပ်ခြင်း။ **သုကော.ရိ**၊ ချမ်းသာကိုပြုတတ်သော။ ဒါနံ၊ အလှူ၊ သုခကာ.ရိ၊ ချမ်းသာကို ပြုတ**တ်**သော။ သီလံ၊ သီလ။ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့သည်။ ဥတ္တရ ဝုဋ္ဌိ၊ **အဆုံး ဝုဋ္ဌိကို**။ တာ.ဝ၊ (မ**ဆိုရ**သေးသော ပုံစံတို့၏) ရှေးဦးစွာ ဆိုအံ့။ ကာလိင်္ဂါ၊ ကလိင်္ဂတိုင်းကို

အစသရ အာ-ကို အ-ရဿ-ပြု။ ။မဏ္ဍေရဿရှေ့၊ သုမေဓ.သော-သုမေဓာ× သော။ ဓ-၏ မှီရာ **အလယ်** သရ **အာ**-ကို **အ**-ရဿ-ပြု။ ။**သုဝဏ္ဏ**ဓ.ရေဟိ-သုဝဏ္ဏာ×ရေဟိ။ ဓ-၏မှီရာ အလယ် သရ **အာ**-ကို **အ**-ရ**ဿ**-ပြု။ ။ဥတ္တရ ရဿရှေ့၊ဘောဓ ါဒိ.ဘော.ဝ ါဒီ×။ယထာ ဘာဝိ-**ယ**ထာ ဘာ.ဝိ×။ ဒ,ဝ,တို့၏မှီရာ **အဆုံး**သရ ဣ-ကို ဣ-ရဿ-ပြု၊ စီရင်။

၄၀၅-တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။စ.သဒ္ဒါ အညမည သမုစ္စည်း။ ။ဣသုတ်ကို မဆိုသော်လည်း ထိုထိုသုတ်တို့ဖြင့်ပြီးလျက် တစ်ဖန်ထပ်၍ဆိုခြင်းသည် ပုန **ရှုတ်**ကို နိရတ္တက ဒေါသ မရောက်ပါလော၊ ဘယ်**အ**တွက် ပြန်ဆိုသနည်း.ဟူမူ၊ ဝုဋ္ဌ, လောပါ.ဂမ.စသည်တို့ကို ပြလို၍ ဆိုသတည်း။

ဝုဋ္ဌိ-စသည်ကိုပြခြင်း။ ။ဝုဋ္ဌိဟူသည် ရဿ သရတို့၏ မိမိပင်ကိုယ်ရင်းသဘောမှ ဖောက်ပြန်၍ သန္တာန်, ကာလအာ.ဖြင့် ရှည်လျား, တိုးပွား၍ ဖြစ်လာသော ဒီဃသရ ၀ါးလုံးပင်တည်း။ သို့အတွက် ဝုဋ္ဌိနှင့် ဒီဃ သဘောတူ သဘာဂဖြစ်၏။ သဘာဂ-ဆိုသော်လည်း သန္တာန်,ကာလကို**သာ**ရည်၍ဆိုသည်။ **အာ**ဒေသပြု**ရာ**မှာ 'အာယုဝဏ္ဏာနဠ' ဥပဒေအရ အ-အက္ခရာ၊ဣ,ဏ်၊ဥ,ဏ်တို့ကို ဝုဋ္ဌိ-ပြု၍၊ရဿ သရ သုံးလုံးကိုသာ ဒီဃ-ပြုရသည်။ ။**လော**ပ-ဟူသည် မျက်မြင်ထင်ရှား,ဖြစ်ပွား၍ နေသော **အ**က္ခရာ၏ မမြင်မျက်မှောက်, ကွယ်ပျောက် ပျက်စီး၍ သွားခြင်းပင်

http://www.dhammadownload.com

အစိုးရသည်။ ပစ္စက္ခ-ခမ္မာ၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တရားရှိသည်။ ဤစွေ့ဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ အာဒီလောပေါ့၊ အစ ကျေခြင်းကို၊ တာဝ၊ (မဇ္ဈေ လောပတို့၏) ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ တာလီသံ၊ လေးဆယ်။ ဤစွေ့ဝ.မာဒီ၊တို့တည်း။ မဇ္ဈေလောပေါ့၊ အလယ် ကျေခြင်းကို၊ တာဝ၊ (ဥတ္တရ လောပတို့၏) ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ တတ္တ.ကာမေ့၊ပြလိုသည်။ကုမ္ဘ.ကာရ ပုတ္တော၊ အိုးထိန်းသည်၏သား။ ဝေဒလ္လ.နှစ်သက်ခြင်းကိုမှီသည်။ဤစွေ့ဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ ဒတ္တရ.လောပေါ့၊ နောက်ကျေခြင်းကို။ တာဝ၊(မဆုံရသေးသောပုံစံတို့၏) ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းယောကျ်ား။ ဘိက္ခုနီ၊ ရဟန်းမိန်းမ။ ဤစွေ့ဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ အာဒိ-အာဂမော့၊ အစ လာခြင်းကို။ တာဝ၊ (မဇ္ဈေ အာဂမတို့၏) ရှေးဦးစွာ ဆိုအံ့။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝု.တ္တော.ဥxတ္တော၊ ဆိုအပ်၏။ ဤစွေ့ဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ မဇ္ဈေ အာဂမော၊ အလယ်လာခြင်းကို။ တာဝ၊ (ဥတ္တရ.ဂမတို့၏) ရှေးဦးစွာဆိုအံ့၊ သ.သီလဝါ-သောxသီလဝါ၊သော၊ထိုသူသည်။သီလဝါ သီလရှင်၏။သ.ပညဝါ=သောxပညဝါ၊ သော။ ထိုသူသည်။ ပညဝါ၊ ပညာရှိ၏။ ဤစွေ့ဝ.မာဒီ၊ တို့ဏည်း။ ဥတ္တရ အာဂမော့၊ အဆုံးလာခြင်းကို။ တာဝ၊ (မဆိုရသေးသော

တည်း။ ။အာဂမဟူသည် မျက်မှောက် ထင်ရှားမဖြစ်ပွားသေးသော အကျွန်ုတို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပင်တည်း။ ။ဝိကာရဟူသည် ဗျည်းကို ဗျည်းတစ်ပါး၊ သရကို သရတစ်ပါး၊ ပုဒ်ကို ပုဒ်တစ်ပါး ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲ၍ပြုခြင်းပင်တည်း။ ။ဝိပရိတဟူသည် ဝုဒ္ဓိမှတစ်ဖန်,သန္ဓာန်,ကာလအားဖြင့် ဆုတ်ယုတ်ဖောက်ပြန်၍ ဖြစ်သော ရဿ သရမျိုးပင်တည်း။ သို့အတွက် ရဿနှင့် ဝိပရိတတို့သည် သဘောတူ သဘာဝဖြစ်၏။ ။အာဒေသဟူသည် သရကို ဗျည်း၊ ဗျည်းကို သရ ပြုခြင်းပင်တည်း။ သို့အတွက် ဝိကာရ, အာဒေသ တို့သည် သဘောတူ သဘာဝဖြစ်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"သန္ဓာန်ကာလ၊ ပင်ကိုမှ၊ ပွားက ဝုဒ္ဓိမှတ်စေလို။
ဝုဒ္ဓိ ဒီဃ၊ သဘာဝ၊ မိန့်ကြသကို-ကျမ်းထိုထို။
ဝုဒ္ဓိမှပြန်၊ သန္ဓာန်,ကာလ၊ ယုတ်လျော့က၊ ဝိပရိတ ဆို။
ရဿ, ဝိပရိတ၊ ယင်းနှစ်ဝ။ တူကြမယို-သဘောကို။
မျက်မြင်ထင်ရှား ဖြစ်ပြီးသား၊ ယှင်းပါးကွယ်ပျောက်-လောပဆို။
ရှေးကမထင်၊ ရုတ်ချည်းပင်၊ ပေါ်လျှင်-ယင်းကို အာဂုံဆို။
ပျောက်ကွယ်,ဖြစ်ပေါ်၊ ယင်းနှစ်ဖော်၊ သင့်တော်တူမျှသဘာဝ။
ဗျည်းချင်း, သရ၊ လဲလှယ်ပြန်၊ မှတ်ရန်တဝ ဝိကာရ။
ဗျည်းနှင့်-သရ၊ ပြန်လဲကာ၊ မြဲစွာမှတ်ကြ အာဒေသ။
ဝိကာရတာ၊ အာဒေသမှ နှစ်ဖြာတူကြ-သဘာဝ။"

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံတို့၏) ရှေးဦးစွာ ဆိုအံ့။ ဝေဒလ္လံ၊ နှစ်သက်ခြင်းကိုမှီသည်။ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ အာဒိ ဝိကာရော၊ အစ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ အာ.ရိသ္ပိ၊ ရသေ့တို့၏ဖြစ်ကြောင်း။ အာ.ဏျ၊ မြီခကြား၏ဖြစ်ခကြောင်း။ အာ.သတ်၊ နွားလား ဥသဘ အတ္ထ,ရဲရင့်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၏ ဖြစ်ကြောင်း။ အ.ဇ္ဇဝ၊ ဖြောင့်မတ်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်း။ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ မဇ္ဈေ ဝိကာရော၊ အလယ် ဖောက်ပြန်ခြင်းကို။ တာဝ၊ ဆိုအံ့။ ဝရ.ရိသ္ပိ၊ မြတ်သောရသေ့၏ဖြစ်ကြောင်း။ပရ.ရိသ္ပိ၊တစ်ပါးသောရသေ့၏ဖြစ်ကြောင်း။ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ ဥတ္တရ ဝိကာရော၊ အဆုံး ဖောက်ပြန်ခြင်းကို။ တာဝ=ဆိုအံ့။ ယာနိ၊ အကြင် အမျိုးတို့သည်။တာနိ၊ထိုအမျိုးတို့သည်။ သုခါနိ၊ ချမ်းသာတို့သည်။ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ အာဒိ ဝိပရိတော၊အစ-ဝိပရိတ်ကို။တာဝ=ဆိုအံ့။ သူရိယော၊ နေသည်။ ဥ.ဂ္ဂတေအဝ×ဂတေ၊ အောက်သို့ လျှောသည်ရှိသော်။ ဥ.ဂ္ဂစ္ဆတိ-အဝ×ဂစ္ဆတိ၊ အောက်သို့လျှောသက်၏။ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ မဇ္ဈေ ဝိပရိတော၊ အလယ် ဝိပရိတ်ကို။ တာဝ=ဆိုအံ့။ သ.မုဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ကောင်းစွာ အောက်သို့ လျှောသက်၏။ သူရိယော၊ နေသည်။ သ.မုဂ္ဂတေ၊ ကောင်းစွာအောက်သို့လျှောသက်သည်ရှိသော်။ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။ ဥတ္တရ ဝိပရိတော၊ အဆုံးဝိပရိတ်ကို။ တာဝ=ဆိုအံ့။ ဒိဂု၊ နွားနှစ်ကောင်။ ဒိဂုဏံ၊ နှစ်ထပ်။ ဣစ္ဆေဝ.မာ.ဒီ၊တို့တည်း။ အာဒိ အာဒေသော၊ အစ အာဒေသကို။ တာဝ=ဆိုအံ့။ ယူနံ၊ ဣ,ဥတို့၏။ ဣစ္ဆေဝ.မာ.ဒီ၊ တို့တည်း။ မဇ္ဈေ အာဒေသော၊ အလယ် အာဒေသကို။တာဝ=ဆိုအံ့။ ဣ.ယောဂေ၊ အမြဲအားထုတ်ခြင်း။ ဣစ္ဆေဝ.မာ.ဒီ၊ တို့တည်း။ ဥတ္တရ အာဒေသော၊ အဆုံး အာဒေသကို။ တာဝ=ဆိုအံ့။ သဗ္ဗ သေယ္ယော သဗ္ဗသေဋ္ဌော၊ အလုံးစုံသော သူတို့ထက် ထူးချွန်ချီးမွမ်းအပ်သော။ စိတ္တ၊ စိတ်။ ဣစ္ဆေဝ.မာ.ဒီ၊ တို့တည်း။ ဧဝံ၊တူ။ ယထာ ဇီနဝစနာ.နုပရောဓေန၊ အကြင်အကြင် ဇီနဝစနတို့နှင့် မဆန့်ကျင်သဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံတို့တို့၌။ ယောဇေ တဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။အာ.ဘိ ဓမ္မိကော-အာဘိဓမ္မံ×အဓိကေ။(၃၂၁)၊ သုတ်အတိုင်းတွက်။**တေ**သု ဝုဒ္ဓိ=ဤသုတ်ဖြင့် အစသရ **အ**-ကို အာဝုဒ္ဓိပြုသည်သာထူး၏။ (ဝုဒ္ဓါဒိ **သုတ်**နှင့် မလုပ်ဘဲ၊ ဤသုတ်နှင့် လုပ်ခြင်းကား ပဋ္ဌာန္ဒဂတိက နည်းတည်း။ ။ *ဝေနတေယ္ယော-**ဝိ**နတ.ဗ္ဗယ×အပစ္စံ။ (၃၄၆)သုတ်အတိုင်းတွက်။ ဤသုတ်ဖြင့် အစသရ ဣ.ကို **ဧ**-ဝုဒ္ဓိပြု။ ။*မဇ္ဈေ ဝုဒ္ဓိ၊ သုခ သေယ္ယော-သုခ သိ×ယ္ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုဒ်၏အလယ် သ-၏မှီ**ရာ** ဣ-**သရကို** **ဧ**-ဝုဒ္ဓိပြု-သုခံ သယနံ၊သုခေနဝါ သယိတဗ္ဗော၊ သုခံ ဝါ သယန္တိ ဇ္ဇော.**တိ**-သုခ-သေယ္ယော။ သုခ-သဒ္ဒ||.ပ.ပဒ+သိ-သယ္ယ။(၅၄၁)။ ဏျော၊ ဣမိနာ မဇ္ဈေ ဣကာရသ **ဧ**-ဝုဒ္ဓိ။-*သုခ-ကာရီ-သုခ ကx**ရီ**။ ဤ**သုတ်**ဖြင့် ပုဒ်၏ **အ**လယ် က-၏ **မှီ**ရ**ာ** **အ**-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု- 'သုခံ

http://www.dhammadownload.com

ကရောတိ သီလေန ဓမ္မေန သာဓုကာရိတာယ ဝါ.တိ-သုခကာ.ရိ၊ သုခ-သဒ္ဒ။ပ.ပဒ×ကရ-ကရဏေ၊ (၅၃၂)၊ ဏီ။ဤမိနာ မဏ္ဍေ က-ကာရ နိဿယသ အ-ကာရသ အာဝုဒ္ဓိ။ ကုစာ.ဒိနာ အန္တေ ရသော သုခ ကာရိ.ဟိ သိဒ္ဓိ'။ ။ *ဥတ္တရ ဝုဒ္ဓိ။ကလိင်္ဂ-ကလိင်×သိ-သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုဒ်၏အဆုံး၌ သိ-ဝိဘတ်ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု (ကလိင်+ဂ-ာ)ချေ၊ ကပ်။ ကလိင်္ဂသု ဇာတော ဤသရော ဝသတိ ဝါ.တျတ္ထေ၊ (၃၅၂)-ဏ.ပ္ပစ္စယာ.ဒိ ကတ္တာ,ကလိင်္ဂတော သိ၊ တသ ဤမိနာ သြ-ဝုဒ္ဓိ ကလိင်္ဂါ.တိ ရှုပ်။ ။မာဂဓော-မာဂဓ×သိ-သက် နည်းတူ။ မာဂဓသေ ဇာတော, ဤသရော, ဝသသိ ဝါတျ.တ္ထေ၊ (၅၂ဝ) ဏ.ပ္ပစ္စယာဒိ ကတ္တာ မာဂဓတော သိ၊တသ ဤမိနာ သြ-ဝုဒ္ဓိ မာဂဓော.တိ သိဒ္ဓိ။ ။ပစ္စက္ခ ဓမ္မာ-ပစ္စက္ခ ဓမ္မ×၊ ဤသုတ်ဖြင့် မ-၏ မှီရာ အဆုံးသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ 'ပစ္စက္ခော ဓမ္မော ယသ.'တိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသံ ကတ္တာ ပစ္စက္ခ ဓမ္မ ဤတိ ပကတိရှုပေ ဤမိနာ ပဒန္တ မ-ကာရ နိဿယ အ-ကာရသ အာ.ဝုဒ္ဓိ၊ နာမ.မိဝ ကတ္တာ သျာ.ဒျု.ပ္ပတ္တာဒိ တတော်ရှုပ်။ ။*အာဒိလောပ။ တာလီသံ-စ×တ္တာ လီသံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုဒ်၏အစ, စ-အက္ခရာကိုချေ။ အကျယ်ဘုက်ပုံကို ၃၉ဝ-သုတ်မှာ ကြည့်။ ။*မဏ္ဍေလောပ။ ကတ္တု.ကာမော-ကတ္တုံ×ကာမော ဤသုတ်ဖြင့် ပုဒ်၏ အလယ် တ္တု-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ။ 'ကတ္တုံ×ကာမော.တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ ဤမိနာ မဏ္ဍေ နိဂ္ဂဟိတလောပေ ရှုပ်'။ ။ကုမ္ဘ.ကာရပုတ္တော-ကုမ္ဘံ×ကာရပုတ္တော၊ နည်းတူ။ ။ဝေဒလ္လံ-ဝေဒံ×လ္လ။ ဤသုတ်ဖြင့်ပုဒ်၏ အလယ် ဒ-ထက်နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၊ လ-ဒ္ဒေဘော်ပြု။ 'ဝေဒ.လ္ဟ.ဿ ဝေဒံ တုဋ္ဌိ နိဿိတ.ဿ အတ္ထေ(၃၅ဂ)လ.ပ္ပစ္စယံ ကတ္တာ တေသံ ဂဟဏေန နိဿိတ ပဒသော.ဝ လောပံ ကတ္တာ 'ဝေဒံ×လ.'တိ ပကတိရှုပေ ဤမိနာ မဏ္ဍေ ဝေဒ.ဿ်ပဒေ နိဂ္ဂဟိတသ လောပေါ၊ လသ ဒ္ဒိတ္တံ၊ သျာ-ဒျု.ပ္ပတ္တိရှုပ်'။ ။*ဥတ္တရပဒလော.ပ။ဘိက္ခု.၊ ဘိက္ခု.နီ-တည်း။ သိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ပုဒ်၏အဆုံး သိ-ဝိဘတ်ကိုချေ။ ။*အာဒိ-အာဂမရှုပ်။ဝုဠော-ဥ×တ္တော။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုဒ်၏အစ၌ ဝ-လာ။ 'ဥစ္စတေတိ-ဝုတ္တော၊ ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါ စာယံ၊ ၅၅၆ ဝဿဥ ဓာတု.ဿ်တလောပေါ.ဒ္ဓိတ္တံ၊ ဤမိနာ ပဒသ အာဒိမှိ ဝါ.ဂမေ, သျာဒျုပ္ပတ္တိပ်'။ ။*မဏ္ဍေ အာဂမ။သ.သီလ ဝါ-သော×သီလ ဝါ၊ သ-ပညဝါ. သော×ပညဝါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုဒ်၏အလယ်၌ အ-လာ။ သရလောပေါ=အာဂုံ ကြောင့် သ-၏မှီရာသြ-ကိုချေ၊သ်×အ-ကပ်။ ။*ဥတ္တရအာဂမ။ဝေဒလ္လံ ဝေဒလ္ဟ×။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုဒ်၏အဆုံး၌ သိ-လာ။ သိ-ကိုအုံ-ပြု၊ချေ-ကပ်။ ။အာဒိဝိကာရ။ အာရိယ်-ဤသိနော×ဘာဝေါ၊ (၃၆ဝ)၊ ဏျ-သက်၊နည်းတူ။ (ဤသိ×ဿ)ပကတိ ရှုပ်။ အဝဏ္ဏောယေ=၌ စ၊ ဤ-ကိုချေ၊ကပ်၊(ဤ×ဿ)ဤသုတ်ဖြင့် အစသရ ဤ-ကို အာ-ပြု။ အာ-ပြုမှ နောက်၌ ရိ-အက္ခရာလာ (အာ×ရိ×ဿ) နာ့မ်ငဲ့-စီရင် အာဏျ-ဤဏသ×ဘာဝေါ တျတ္ထေ(၃၆ဂ)၊ဏျ.ပစ္စယာ.ဒိမှိ ကတေ ဤဏျ.ဟိ ပကတိရှုပေ ဤမိနာ အာဒိ ဤကာ ရသ အာ-ကာရေ သျာဒျုပ္ပတ္တိရှုပ်။ ။အဌသတ်

http://www.dhammadownload.com

၄၀၅-အ-ယု-ဝဏ္ဏာန်-ဥာ-ယောဝုတ္တိ။ ။အာ.ယု.ဝဏ္ဏာနံ။အ-ကွ္ဓရာ,ဣ.ဝ,ဏ်, ဥ-ဝ,ဏ်တို့၏။ အာယော စ၊ အစဉ်အတိုင်း အာ, ဧ, သြ-ပြုတို့သည်သာလျှင်။ ဝုဒ္ဓိ၊ ဝုဒ္ဓိ-မည်၏။ အ-ဣ,ကိ၊ အ-ဟူသည်။ အ-ကာရော၊ အ-အကွ္ဓရာတည်း။ ဣ-ဣ-

---

ဥသဘာ+ဘာ၀ေါ၀ါ=ဗျ.ဘော(၃၆၀)တု.ဂ,ဟကောန ဏ.ပ, စ္ဓယာ.ဒီမှ ကတေ ဥသ ဘ.ဏ်ကို ပကတိ ရှုပေ ဣမိနာ အာဒိ ဥ-ကာရသ အာ-ကာရေ သျှာဒျ,ပ,ပ,တို့ ရှုပ်။ ။ အ-ဇ,ဝ်-ဥဇုနော×ဘာ၀ေါ၀ါ=ဗျ.ဘော'(၃၆၀' တု.ဂ,ဟကောန ဏ-ပ,စ္ဓယာ.ဒီမှ ကတေ, ဥဇု+အ-ဣ,ကိ ပကတိရှုပေ ဣမိနာ အာဒိ ဥကာရသ အာ၊ ဇ-ကာရသ.ကို ဥ-ကာရသ အ၀ါဒေသော၊ ၀-ကာရသ ပရံ နေတဗ္ဗော (အာ-ဇ၀) ဇ-ကာရသ ဒ္ဒိတ္တံ၊ (၄၀၃) တိ အာ-ကာရသ ရသံ သျှာဒျ,ပ,ပ,တို့ ရှုပ်။ ။မဗ္ဗေ ဝိကာရ ၀ရ.ရိသ့ံ-၀ရ×ဣ,သ့ံ။ ဣ,သုတ်ဖြင့် အလယ် ဣ-ကို အာ-ပြု။ အာ-ပြုမှ နောက်၌ ရိ-အ,ကွ္ဓရာလည်းလာ။ ရ-ရေ၊ ကပ်၊ (၀ရ.ရိသ့ံ)။ ။ပရ.ရိသ့ံ-ပရ×ဣ,သ့ံ။ နည်းတူ။ ။ဥတ္တရ ဝိကာရ။ ယာနီ၊ တာနီ၊ သုခါနိ-ယ၊ တ၊ သုခ၊ ယော-ဝိဘတ်သက်။ ဣ,သုတ်ဖြင့် အဆုံး၌ ယော-ဝိဘတ်ကို နိ-ပြု။ ယောသု ကတ နိကာရ=ယော-ဝိဘတ်ကို နိ-ပြုပြီးသည်ရှိသော်၊ ယ၊ တ၊ ခ-၏ မှီရာ အ-ကို အာ-ဒီဃ-ပြု။ ။အာဒိ ဝိပရိတ။ ဥဂ,တေ-အ၀×ဂ,တေ။ ဥဂ,ဓ္ဓတိ-အ၀×ဂ,ဓ္ဓတိ၊ ဣ,သုတ်ဖြင့် အ၀-ကို သြ-၏ ဝိပရိတ် ဥ-ပြု။ ဂ-ကို သဒ်သ ဒ္ဒေဘော် ဂ,-ပြု။ ။ မဗ္ဗေ ဝိပရိတ။ သမ့.ဂ,ဓ္ဓတိ၊ သမ့.ဂ,တေ။ သံ×အ၀×ဂ,ဓ္ဓတိ၊ သံ×အ၀ဂ,တေ။ ဣ,သုတ်ဖြင့် အလယ် အ၀-ကို သြ-၏ ဝိပရိတ် ဥ-ပြု။မဒါသရေ=သ-ထက် နိ,ဂ,ဟီတ်ကို မ်-ပြု၊ ကပ်၊ ဂ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု။ ။ဥတ္တရ ဝိပရိတ။ ဒိဂု-ဒိဂေါ။ ဣ,သုတ်ဖြင့် အဆုံးသရ ဂ-၏ မှီရာ သြ-ကို ဝိပရိတ် ဥ-ပြု။ ။ဒိဂုဏ်-ဒိဂုဏ၊ သိ-သက်။ ဣ,သုတ်ဖြင့် အဆုံး သိ-ဝိဘတ်ကို သြ-၏ ဝိပရိတ် အံ-ပြု။ (သေ-ဟူသော သုတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဝိပရိတ် ဆိုသည်)။ ။*အာဒိ အာဒေသ၊ ယူနံ-ဣ×ဥနံ။ ဣ,သုတ်ဖြင့် အစသရ ဣ-ကို ယ-ပြု။ (၇၉) နံ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဥ-ကို ဥ,-ဒီဃ-ပြု (ယ်×ယူနံ) ယ်+ဥ,-ကပ်။ 'ဣ စ, ဥ စ-ဣ-ဥ,တိ ဒ္ဒန္ဒသမာသံ ကတ္ဘာဣ+ဥ,တိ ဌိတေ,တတော နံ၀ စနံ ကတ္ဘာ ဣမိနာ အာဒိ ဘူတသီ.ကာရသ ယ.ကာရံတိ (၇၉)နံမှ အ:ကာရသ ဒီဃ ကတေ ရှုပ်။ ။*မဗ္ဗေ အာဒေသ။ ရ,ျာယောဂေါ-နီ×အာယောဂေါ။ ဣ,သုတ်ဖြင့် နိ-၏မှီရာ အလယ်သရ ဣ-ကို ယ်-ပြု။ (နိ+ယ်+ အာယောဂေါ) ယ်+အာ-ကပ်၊ နိ+ယာ-ကပ် (ရ,ျာ.ယောဂေါ)။ ။*ဥတ္တရ အာ၀မ။ သဗ္ဗသေယ္ယော-သဗ္ဗသေယ္ယ။ သိ-သက်၊ ဣ,သုတ်ဖြင့် အဆုံး သိ-ကို သြ-ပြု။ ခေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၀၅-စတု.ပ,ဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စ-သဒ္ဒါ ရှု-အလို နိ၀တ္တာ၀ပနာ.၀ဓာရဏ၊ အဘိ၀ဓိကော၊ ဝိနတေယ္ယော-စ,သော အ၀ျှေ့ ပုံစံတို့၌ ဝုဒ္ဓိ-အပြုကို မြစ်သည်။ 'စ၊

http://www.dhammadownload.com

ဣတိ၊ ဣ၊ဣ၊ နှစ်လုံးသည်။ ဣ-ဝဏ္ဏော၊ဣ-ဝ၏မည်၏။ ဥ၊ဥ၊-ဣတိ၊ဥ၊ဥ၊-နှစ်လုံး သည်။ဥ-ဝဏ္ဏော၊ဥ-ဝ၏မည်၏။တေသံ၊အ-ကာရ ဣ ဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာနံ၊ထိုအ-အက္ခရာ, ဣ ဝ၏,ဥ ဝ၏တို့၏။ ယထာသင်္ခ်ံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ အာ-ဧ-သြ၊ အာ, ဧ,သြ-ပြုတို့ သည်သာလျှင်။ ဝုဒ္ဓိယော၊ ဝုဒ္ဓိ**တို့**မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အာ-ဤ-ဥ၊ စ၊ အာ,ဤ,ဥ၊-တို့သည်လည်း။ ဝုဒ္ဓိ၊ ပင်ကို ဝုဒ္ဓိမည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ အာဘိ ဓမ္မိကော၊ အာဘိမ္မောကို သင်သောသူ။ ဝေနတေယ္ယော၊ ဂဠုန်မ၏သား။ သြဠုမ္ပိ ကော။ ဖောင်ဖြင့် ကူးတတ်သသူ။ ပုန၊ တဖန်။ ဝုဒ္ဓိ.ဂ္ဂဟဏံ၊ ဝုဒ္ဓိ-သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်း သည်။ကိ.မတ္ထံ၊နည်း။ ဥတ္တရ ပဒ ဝုဒ္ဓိဘာဝတ္ထံ၊ နောက်ပုဒ် ဝုဒ္ဓိဖြစ်ခြင်းအကျိုးရှိ၏။ အင်္ဂါဝဂေဟိ၊ အင်္ဂါတိုင်း,မဂဝတိုင်းတို့မှ။ အာဂတောဿ၊ လာ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အင်္ဂါဝဝိဒေကာ၊ မည်၏။ နိဂမဇနပဒေသု၊ နိဂုံးဇပုပုဒ်တို့၌။ ဇာတော၊ ဖြစ်သည် တည်း။ ဣတိ၊ကြောင့်။ နေဂမ ဇာနပဒ၊မည်၏။ ပုရိမ.ဇနပဒေသု၊ အရှေ့ဇနပုဒ် တို့၌။ ဇာတော၊ တည်း။ ဣတိ၊ကြောင့်။ ပေါရိမ ဇာနပဒ၊ မည်၏။ သတ္တာ.ဟော၊

မဖြစ်သည်လည်း ရှိသေး၏'ပေး။ ။ဉာ-အလို သမ္ပုစ္ဆည်း။ အာ,ဤ,ဥ၊-ပင်ကို ဝုဒ္ဓိတို့ကိုဆည်းသည်။ ။နိ-အလို သမ္ပိဏ္ဏန၊ အ-အက္ခရာ, ဣ-ဝ၏, ဥ-ဝ၏,တို့၏ ဝိကတိ-ဖြစ်သော အာ, ဧ, သြ-တို့သည်သာ ဝုဒ္ဓိ အမည်ရသည်မဟုတ်။ ပင်ကို ပကတိဖြစ်သော အာ,ဤ,ဥ၊-တို့လည်း ဝုဒ္ဓိ မည်ပါသေးသည်-ဟု ပေါင်းသည်။ နာ-ကား အ-ဝုဒ္ဓိကို ပေါင်းသည်ဟူ၏။ အာ, ဧ, သြ-တို့ကား ဝုဒ္ဓိ။ အ,ဣ,ဥ-တို့ကား အ-ဝုဒ္ဓိ-ဟူလို။ ။အချို စာ၌ 'အ-ဣ-ဥ,အ-ဝုဒ္ဓိ'ဟု ရှိ၏။ သီဟိဠမ္ဗ၌လည်း ဤအတိုင်းပင်။ ဤပါဠိကို နာ-ဆရာအတည်ပြုလို၏။ ။ရှေ-၌လည်း'စ.ဂ္ဂဟဏမ. ဝုဒ္ဓိ သမ္ပိဏ္ဏ နံ.တ္ထံ'ပင် ဆို၏။ 'ဝိမံသိတ္ဌာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ' ဟူလို။

တေသုဝုဒ္ဓိ-သုတ်မှ ဝုဒ္ဓိ-သဒ္ဒါ အလိုက်ခံ၍ 'အ-ယုဝဏ္ဏာနံ.ဩ ယော' လောက် တင်ဆိုက။ လိုအပ်သောအနက် ပြီးလောက်လျက် ဘယ်အတ္ထက် ဝုဒ္ဓိ-သဒ္ဒါကို ဆို သနည်းဟူသော အမေးကြောင့် 'ပုန ဝုဒ္ဓိ.ဂ္ဂဟဏံ'စသော ဝါကျကိုမိန့်။ နောက် ပုဒ်ကို ဝုဒ္ဓိပြုရကျိုးရှိပါသည်-ဟူလို။ ။အ-ယုဝဏ္ဏာနံ-ဟူသော ဌာန နိယမ စကား ဖြင့် ပင်ကိုသဘာဝ ဝုဒ္ဓိဖြစ်နေကြသော အာ,ဧ, သြ-တို့၏ ဝုဒ္ဓိ အပြုကိုနှစ်စေသည်။

"ယထာ ဟိ ကတ-ဝုဒ္ဓိနံ၊ ပုန ဝုဒ္ဓိ နတ္ထိ ဟောတိ။
ဧवं သဘာဝ-ဝုဒ္ဓိနံ၊ အာ-ယောနံ ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ န။" ရှု

ဟိ၊ မှန်၏။ ဣဟ၊ ဝိဓိအရာ၌။ ကတဝုဒ္ဓိနံ၊ ဝုဒ္ဓိ ပြုအပ်ပြီးသော သရတို့၏။ ပုန ဝုဒ္ဓိ၊ တဖန် ဝုဒ္ဓိ ပြုခြင်းသည်။ န ဟောတိ ယထာ၊ မဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧवं ဝတ္ထာ၊ ဤအတူ။ သဘာဝ ဝုဒ္ဓိနံ၊ ပင်ကို ဝုဒ္ဓိ ဖြစ်ကြကုန်သော။ အာ-ယောနံ၊ အာ, ဧ, သြ-တို့၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ။'ဘာရဒ္ဒါဇော၊ ဝေသာမိတ္တော၊ ဂေါတမော၊ မောဂ္ဂလ္လာယနော, စသည် သဘာဝဝုတ္တိပုံစံ။

http://www.dhammadownload.com

ခုနစ်ရက်၌။ နိယုတ္တော၊ ယှဉ်သည်တည်း။ ဣစီ၊ ကြောင့်။ သတ္တာဟိကာ၊ မည်၏။ စတုဝိဇ္ဇေ၊ လေးပါးသောအတတ်၌။ နိယုတ္တော၊ သည်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စာတုဝိဇ္ဇိကာ၊ မည်၏။ ဣစ္ဆေ၀ံ-မာဒီ၊ တို့ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဝုဒ္ဓိ ဣစ္ဆနေန၊ ဝုဒ္ဓိ-အမည်ကို ပြုရသဖြင့်။ ကွ-တ္ထော-ကောx အတ္ထော၊ နည်း။ ဝုဒ္ဓါဒိ. သရဿ ဝါ.သံယောဂန္တဿ သ-ဏော စ၊=သဏောစ,စသော သုတ်၌ ဝုဒ္ဓိခေါ်ဆို ရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ॥နာမကပ္ပေ၊ ၌။ တဒ္ဓိတ ကပ္ပေါ၊ တဒ္ဓိတ် ကျမ်းမည်သော။ အဋ္ဌမော၊ ရှစ်ခုမြောက်သော။ ကဏ္ဍော၊ သည်။ ဣတိ၊ ပြီးပြီ။

ဆောင်ပုဒ်-"အ-ယုဝဏ္ဏ၊ ဝုဒ္ဓိက၊ ဌာနမ္ဘတ်၍ ဆို။
ပင်ကိုယ်သဘော၊ အာ, ဧ, ဩ၊ ပယ်လော ဝုဒ္ဓိကို။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ॥အာဘိ ဓမ္မိကော-အာဘိဓမ္မံx အဓိတေ။(၃၅၀)ဝေန တေယျော-ဝိနဘာယx အပစ္စံ။(၃၃၆)။ သြဠ္ဠ၊ မ္ပိကော-ဥဠ္ဠ၊ မ္ပေနx တရတိ။ (၃၅၀)။ သုတ် တို့ကို ကြည့်တွက်။ ॥အင်္ဂါဝဓိကော-အင်္ဂါဝဓိက။ နေဂမ ဇာန ပဒါ-နေဂမ ဇာနပဒ။ ပေါရိမ ဇာနပဒါ-ပေါရိမ ဇာနပဒ။ သတ္တာဟိကာ-သတ္တာဟိက။ စာတု ဝိဇ္ဇိကာ-စာတုဝိဇ္ဇိက။ တေသု ဝုဒ္ဓိ=သုတ်ဖြင့် ကဒ,ဒ,တို့၏မ္ပိရာ အဆုံးသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ နာမ်ဲ့၊ စီရင်။

ရစိတာယ် ဟံသာ၀တီ မဏ္ဍလေ သပြေကန် နဂရေ မဟာဓမ္မိကာရာမ-
နဝ၀ိဟာရာ.ဓိပတိနာ ရှေကျင်ဝံသာ နုယကွဂေန မဟာ၀ေယျာ
ကရဏိကေန သိရီ.ဘဒ္ဒန္တ ဥက္ကံသာစ၃ရ-မဟာနာယ
က.တ္ထေရေန နာမ ကပ္ပေ တဒ္ဓိတ ကပ္ပဿ
ကစ္စာန.တ္ထ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

"ဝါစ.ပွတိ.ဘာ၀ေန၊ သိတ ဝိဂတ္တ-ဟဒ္ဒယာ။
တေသံ ဟိတဿ ကပ္ပဿ၊ သမ္ပုဏ္ဏံ ဒီပနီ ဂတာ။
ယာ ဌိကာ ကစ္စာယနဿ၊ သဂ္ဂတ-ဗျာကရဏာန.ဝေ။
တ.မာလမ္ပ တပေါတေန၊ တရန္တုပိဋ္ဌက.ဏ္ဍံ။"

http://www.dhammadownload.com

ဤတွင်၊ အနက်၊ အဓိပ္ပာယ်၊ ရုပ်တွက်ပုံနှင့်တကွသော သမာသ်နှင့်တဒ္ဓိတ်
အဆုံးအဖြတ်ခန်းပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

သပြေကန်

သဒ္ဓါကြီးနိုဿယသစ်

၆-အာချာတ်

"နမော အာ**ချာ**တ-ဝရစက္ကဝတ္ထိနော ဓမ္မရာဇဿ"

(**အာသီသ-ပတ္ထနာ**)

"**အာ**ချာတ.ဘူသိတ-သုဒ္ဒသ-ရံသိ.နန္ဆံ၊
အာချာတ.စက္က-ဝရ-ဝတ္ထိ.တိ ဘူဝနေ, ယံ။
အာချာတ.ဗောဓိယ ဇန.မ္ဗုဇ.မပါရ.နေယျံ၊
အာချာတ.မတ္ထ-ဝိဝရဿ ပပါတု ရာဇံ။"

ဝရ-**စက္ကဝတ္ထိ**.တိ၊ တရားတည်းဟူသော မြတ်သော စကြာ ရတနာကို လည်စေတော်မူနိုင်သော စကြာမင်းတြားကြီးဟူ၍။ ဘူဝနေ၊ လောကသုံးရပ်, ဘုံသုံးထပ်၌။ **အာ**ချာတ-**အာ**ချာတော, **အ**ဘိပါကဒ္ဓော၊ အလွန်ကျော်ကြားတော်မူပေသော။ ယောမုနိန္ဒကြော၊ **အ**ကြင်ဘုရားတည်းဟူသော **နေ**မင်းကြီးသည်။ **အ**-ပါရံ-**အ**-ပါရတော၊ ကမ်းလမ်းမမြင်, **အ**ပြင်ကျယ်ပြော, **သံ**သရာတည်းဟူသော ပင်လယ်ရေကြောမှ။ နေယျံ-နေယျ.နန်ဆံ၊ **နိ**ဗ္ဗာန်သာဝှမ်း, ထိုမှ ကမ်းသို့, လက်လှမ်း ဝင်တွယ်,ယူသယ်ဆောင်ပို့အပ်သော ကူတို့-ဟူ၍။ **အ**ာချာတ-**အ**ာချာတံ ကသိတံ။ ဆိုအပ်သော။ ဇန.မ္ဗု ဇံ၊ ကြာနှင့်အတူ, များပိုလ်လူကို။ **အ**ာချာ**တ**-ဘူသိတ.သုဒ္ဒသ ရံသိ=ရံသီဟိ၊ **အ**ာချာတ်ပုဒ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အတ္ထ,ဓမ္မ-စသော လေးချက်သော နက်နဲခြင်းတို့ဖြင့် အလွန်အကဲ, နဲက်နဲသိမ်မွေ့.လှသဖြင့်, သိနိုင်ရန် ခဲခက်လှသော တရားတည်းဟူသော ရောင်ခြည်တို့ဖြင့်။ ဗောဓိယ၊ သစ္စာလေးတန်, **အ**မှန်လေးချက်, သဘောနက်**ကို**, ကွက်ကွက်မိမိ, သိစေသဖြင့်-ပွင့်စေတော်မူပြီး၍။ **အ**နန္ဆံ-**နိ**ဗ္ဗာန-ပုရံ၊ ရေတွက်**ကုန်**ပြုန်း, ဂဏန်းသုဉ်း၍, **အ**ဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော ဂုဏ်တော်အပေါင်းတို့၏ စုဝေးရာ, မဟာ**အ**-သင်္ခတခာတ်, **နိ**ဗ္ဗာန်-တည်းဟူသော ရွှေပြည်**မြတ်သို့**။ **နေ**ယျံ-**နိ**တော၊ ခာတ်,

http://www.dhammadownload.com

ကာ-"အာချာတ-သာဂရ.မထ.ဇ္ဇတနီ-တရ.ဂ်ံ၊
ဓာတု.ဇ္ဇလံ ဝိကရဏာ.ဂမ-ကာလ-မိနံ။
လောပါ.နုဗန္ဓရိယ်×မတ္ထ ဝိဘာဂ.ဏီရံ၊
ဓိရာ တရန္တိ ကဝိနော ပုထု-ဗုဒ္ဓိ-နဝါ။" ဝသန္တတိလက။

ကာ-(တ-ဘ-ဇ-ဇ၊ ဂရု ဒ္ဒ၊ ဝသန္တ တိလက-မှတ်)။ အထ၊ ထိုတဒ္ဓိတ်ကျမ်း၏ အခြားမဲ့ဌ- ဝုစ္စမာနံ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော။ အဇ္ဇတနီ-တရ.ဂ်ံ၊ အဇ္ဇတနီ-ဝိဘတ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဝိဘတ်ရှစ်မျိုး, လျှိုင်းတံပိုးလည်း ရှိထသော။ ဓာတု-ဇ္ဇလံ၊ ဓာတ်-ဟူသော ရေလည်း ရှိထသော။ ဝိကရဏာ.ဂမ-ကာလ=မိနံ၊ ဝိကရဏ-ပစ္စည်း, အာဂုံ, ကာလ-ဟူသော ငါးလည်း ရှိထသော လောပါ-

*မှတ်ချက်-မိန္ဒံ-ဟု နသံယုဂ်နှင့် အချို့ရှိကြ၏။ ငါးဟော မိန-သဒ္ဒါ ကို 'မိနော ဝေသာရီ ကောဏ္ဍဇော' အမရကောသ။ ။'မိန ပုံ+ မိနက်၊ မစ္ဆေ၊မာသာ, ဒိ ဒ္ဒါဒသေ ရာသီ'ဟုထောမနီဓိတ္တိ အဆိုရှိ၍ ဒ္ဒေဘော်မလို၊ ဒီဃနှင့် မိန-ဟူသာ ရှိစေရမည်။

ရေ, လေ, မီး, လှုတ်စီးကြသည့် ရထားကြီး လေးမျိုးထက်, ဆထက်ထောင်ရာ, အသွားသာသည့်, မဟာမဂ္ဂင် 'ရန်လုံးနှင်' သဘော်ကြီးဖြင့် သံသရာတည်းဟူသော သမုဒ္ဒြာရေကြော့မှ လှေင်ဆော့တင်ယူပ်ဆောင်တော်မူလေပြီ။ သော-မုနိန္ဒ.ကျော့၊ ထိုဘုရားတည်းဟူသော့ နေမင်းကြီးသည်။ အာချာ့တံ အာချာတဿ၊ အာချာတ်ကျမ်း၏။ အတ္ထ ဝိ ဝရဿ။ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြ-ရေးသား့လတ္တံ့သော။ မေ-မမ၊ အကျွန်ုပ်အား။ ရာဃံ-အယံ-အနိဋ္ဌ ဖလ-ဒံ,သဗ္ဗုပဒ္ဒဝံ၊ ကျမ်းရေးသားဆဲ ခဏ၌, ကျရောက်-နှောင့်ယှက်, အလုပ်ပျက်အောင် နှိပ်စက်ငြိတုယ်, အန္တရာယ် အဝ၀, ဘေးဘယ-အတန်တန်, ဥပဒ်ရန်အမျိုးမျိုး,မကောင်းကျိုး အရှုပ်ရှုပ်, အနိဋ္ဌရှုပ်တရားဆိုးကို။ ပပါတု-ရ ရက္ခတု၊ကိုယ်သို့မကပ်, ကင်းဝေးပြတ်အောင်, ကြပ်ကြပ်-နိစ္စ, ကယ်မ-စော့င့်ရှောက်တော်မူပါဘုရား။

အာချာတ.ဝစနတ္ထ။ ။'ကြိယံ အာချာယတီးတိ – အာချာတံ' လုပ်၊ အာ့ပုဗ္ဗ-ချာ+ကထနေ။ ။တိ စသော ဝိဘတ်ဟော့။ သို့မဟုတ် ကြိယာ့ဟော့ အာချာ့တ-သဒ္ဒါကား နပုလ္လိင်ဖြစ်၍ အာချာတ-ဟု နပုလ္လိင်နှင့်ထား့သည်။ ။'အာချာ့တ.သဒ္ဒေါ သဘာ့ဝတော နပုံသက လိင်္ဂေါ၊တထာ စ အာချာတံ ကြိယာ့ပဓာန.န္တိ ဌိကာ့ ကာရု'ကာတန္တ.နုဝါဒ။ ။ကြိယံ၊ကြိယာ့ကို။ **အာချာယတိ** ဟော တတ်၏-ပေး။ ကြိယာ့ဘော့အနက်ကို ဟော့သော တိ-စသော ဝိဘတ်သည် အာချာ့တ်မည်သည်-ဟူလို။ ။ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ-စသောပုံစံ၌ တိ-စသော ဝိဘတ်သည် **သွားခြင်းကြိယာကို** **မဟော**၊ **ကတ္တား-စသော** **အနက်ကို**သာ ဟောရကား

http://www.dhammadownload.com

နုဗန္ဓရိယံ၊ အနုဗန် ၈-အကွာရာကျေခြင်းစသော ညွှန်-သည်း ရှိထသော။ အတ္ထ-ဝိဘာဝတီရံ၊ အနက်ကိုဝေဖန်ရာ သဒ္ဒါဟူသောကမ်း-လည်းရှိထသော။ အာချာတ-သာဝရံ၊ **အာချာတ်** ကြိယာ-တည်းဟူသော သမုဒြာကို၊ ကဝိနော၊ နှစ်သက်ဖွယ် **စကား**ကို ဆိုတတ်ကုန်သော။ ဓီရာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ပုထု-ဗုဒ္ဓ-နာဝါ-ပုထု-ဗုဒ္ဓိ-နာဝါယ၊ ကြီးခိုင်ကျယ်ပြော-ပညာ-တည်းဟူသော လှေ, သင်္ဘောဖြင့်၊ တရုန်တို၊ လွှယ်ကူရောက်အောင်, ကူးမြောက်နိုင်ကြကုန်၏။

အာချာတ် မမည်သင့်-ဟူပြားအံ့။ ။ဗျုပ္ပတ္တိ နိမိတ်ဖြစ်သော ကြိယာနှင့်တကွ ကတ္တားကို ဟောရကား အာချာတ်ပင်မည်သည်။ ။'ဗျုပ္ပတ္တိ-နိမိတ္တ-ဘူတာယ သဟ ကတ္တာ.ဒီနံ ဝါစကတ္တာ ကြိယံ အာချာယတီ.တိ-အာချာတ.န္တိ ဝုတ္တံ'နိ။ ။ တစ်နည်း၊ တိ-စသော ဝိဘတ်တို့သည် ကတ္တား-စသော အနက်ကိုဟောကုန်၏။ ဂမု-စသော ဓာတ်တို့သည် သွားခြင်း-စသော ကြိယာကို ဟောကုန်၏။ သို့သော်လည်း ဓာတ်တို့၏ ဝိဘတ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ဓာတ်သည် ကြိယာကိုဟောလျှင် ဝိဘတ်လည်း ကြိယာကိုဟောသည်မည်ရကား နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် တိ-စသော ဝိဘတ်သည်လည်း အာချာတ်မည်တော့သတည်း။

"ဝုတ္တောပိ ဓာတုနာ၊ ဘာဝေ၊ ဝိဘတ္ထိ.ပ္ပစ္စယာ ဝိနာ။
ဘာဝိနော ဓာတုနော.တ္ထသ္မာ၊ ချာတေ ပါကဒ္ဒ.ဘာဝတော။
ကြိယံ ပဓာန-ဘာဝေန၊ အာချာယ.တီ.တိ-ဘံပဒံ။
အာချာတံ ကေစိ-ဓာတ္ဝ.တ္ထော၊ ပစာရေနာ.တိစ.ဗြဝုံ။" စိန္တာ

ဓာတုနာ၊ ဓာတ်သည်။ ဘာဝေ၊ ကြိယာကို။ ဝုတ္တောပိ၊ ဟောအပ်သော်လည်း။ အာချာတေ၊ ၌။ ဝိဘတ္တိ.ပ္ပစ္စယာ-ဝိနာ-ဘာဝိနော၊ ဝိဘတ်, ပစ္စည်းနှင့်မကင်းမူ၍ ဖြစ်လေ့ရှိသော။ ဓာတုနော၊ ဓာတ်၏။ အတ္ထသ္မာ၊ ကြိယာအနက်၌။ ပါဒ-ကဘာဝတော၊ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကြီယံ၊ ကို ပဓာန-ဘာဝေန၊ ပြဋ္ဌာန်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ အာချာယတိ၊ ဟောတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ-မဒံ၊ သည်။ အာချာတံ၊ မည်၏။ ကေစိ၊ အချို့ဆရာတို့သည်။ ဓာတ္ဝ.တ္ထော.ပစာရေန၊ ဓာတ်နက် ကြိယာအမည်ကို ကတ္တား, ကံ-၌ တင်စားသောအားဖြင့်။ **ကြီယံ**၊ ကြိယာ-မည်သော ကတ္တား, ကံ-ကို။ အာစိက္ခတိ၊ဟောတတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ အာချာတံ၊ မည်၏။ ဣတိ စ၊ ဤသို့လည်း-။ **အ**ဗြဝုံ၊ ဆိုကုန်ပြီ။

ကေစိ ဆရာတို့ကား 'ကြိယံ အာစိက္ခတေ.တိ-အာချာတံ' ဟု လုပ်ကုန်၏။ ဓာတ်နက်ကြိယာအမည်ကို ကတ္တားကံပေါ်တင်၍၊ ကြိယံ-ဟူသောပုဒ်ကို မုချ ကြိယာကိုလည်းကောင်း၊ ဥပစာအားဖြင့် ကြိယာမည်သောကတ္တား,ကံ,ကို လည်းကောင်း ကောက်ယူ။ ဘော-ကိုဟောခိုက် မုချကြိယာကို။ကံ,ကတ္တားကို ဟောခိုက် ဥပစာအားဖြင့် ကြိယာမည်သော ကံ, ကတ္တားကိုဟော၍၊ တိ-စသော ဝိဘတ်တို့

http://www.dhammadownload.com

ယည် အာချာတ် မည်ပါ၏–ဟူလို။ ။'အာချာယ်တေ အာစိက္ခေတေ ကတ္တု-ဗျာပါရ.မီတိ-အာချာတံ'သာရသုတ-စန္ဒကိတ္တိ-ဋီ။ ။ယင်းကို ကေစိဆိုသည်။ ။ သင်းသို့ဖြစ်လျှင် 'ကတ္တာ.ဒိ အတ္ထံ အာချာယတီ.တိ-အာချာတံ'ဟု မုချ ဝစနတ္ထ ကြံသော် မသင့်လော-ဟူငြားအံ့။ အာချာတ်၏ကြိယာပဓာနဖြစ်၍ ဝါ၊ ကြိယာ ဘာ ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် မသင့်–ဟူလို။

'ဗျာတိရေကေန ဂစ္ဆာမိ၊ နဂစ္ဆာမီ.တိ ပါကဋာ။
ကိံ'ကရောတိ ပစာမီ.တိ၊ ပဋေတော ဝါပျ.ယံ'ကြိယ်ာ။
ဧဝံ ပိ သာဓု.ရူပတ္တာ၊ ချာတသော.ဝ ကြိယာ.ပဓာ။
နတ္ထံ ဒဗ္ဗ.ပ္ပဓာနတ္ထံ၊ ကိတသ သိဒ္ဓ-ရူပတော။" စိန္တာ

ဂစ္ဆာမိ၊သ္ဝား၏။ နဂစ္ဆာမိ၊ မသ္ဝား။ ဣတိ၊သို့။ ဗျတိ ရေကေန၊ အနေ့ယ,ဗျတိ ရေက, အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ကိံ၊ ဘယ်ကို။ ကရောတိ၊ ပြုသနည်း။ ပစာမိ၊ ချက်၏။ ဣတိ၊သို့။ ပဋေတော.ဝါပိ၊ အမေး,အဖြေ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အယံ ကြိယာ၊ ဤကြိယာသည်။ အာချာတေ၊ ဌ။ ပါကဋာ၊ ထင်ရှားလျှ၏။ ။ဧဝံပိ၊ ဤသို့ဆိုလတ္တံ့.သော အချင်းအရာဖြင့်လည်း။ အာချာတသော.ဝ၊သာလျှင်။ သာဓု-ရူပတ္တာ၊ ကာရကတို့သည် ပြီးစေအပ်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကြိယာ ပဓာနတ္ထံ၊ ကြိယာ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဥ ယံ့၊ သိအပ်၏။ ကိတသ၊ ကိတ်၏ကား။ သိဒ္ဓ.ရူပကော၊ ကံ'ကတ္တား-စသော ဒြပ်ထင်ရှားသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒဗ္ဗ.ပ္ပဓာနတ္ထံ၊ ဒြပ်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဥ ယံ့၊ ၏။

အာချာတ်–ဟူသည် ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောသော ပုဒ်မျိုးဖြစ်၍ ကတ္တား,ကံ, ဟော ကြွယ်ဘုဒ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ကတ္တား,ကံ,ကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောသည်မဟုတ်။ ကြိယာကိုသာ ပဓာနအားဖြင့် ဟောသောကြောင့် 'ပဓာန ဘာဝဝန ကြိယံ,အာချာယတီ.တိ-အာချာတံ' လုပ်လျှင် ဘော,ကံ,ကတ္တား, သုံးပါးသော တျာဒျ.န္တပုဒ်အားလုံးကို ယူနိုင်၍၊ နာနန္တရိက, ဥပစာ, ကြံဇရာ မလိုတော့ပြီ၊ ပဓာန ဘာဝေန၊ လွန်စွာ ပြဋ္ဌာန်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ကြွယ်၊ ကို။ အာချာယတိ၊ဟောတတ်၏-ပေး။ ။ဂစ္ဆတိ,ဂမိယတေ-စသောကတ္တား,ကံ-ဟော ကြိယာပုဒ်များ၌ ကြိယာ ဝိသေသဒြပ်ကို ပဓာနအားဖြင့် ဟော၍ ကတ္တားဒြပ်, ကံဒြပ်,ကိုကား အပ္ပဓာနအားဖြင့် ဟော၏။ သို့အတူက် ဘောဟော အာချာတ် ပုဒ်၌ သကတ်,ဒြပ်,သင်္ချာ,ကာရက အနက်လေးပါး။ ကတ္တား,ကံ, ဟောသော အာချာတ်ပုဒ်များ၌ သကတ်, ပဓာနဒြပ်, အပ္ပဓာနဒြပ်, သင်္ချာ, ကာရက, အနက် ၈ါးပါးကို ကောက်ယူရ၏။ ။အာချာတ်, ကိတ်, ကြိယာ နှစ်မျိုးအထူးကား–အာချာတ်မှာ ကာရကတို့သည် ပြီးစေအပ်သော သဘောရှိသောကြောင့် ကြိယာ ပဓာန။ ကိတ်မှာ ကတ္တား, ကံ-စသော ဒြပ်ထင်ရှားသော သဘောရှိသောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ဒဗ္ဗ.ပ္ပဓာန၊ ဤသို့ ထူးကြ၏။ 'ဧဝံပိ သာဓု.ရူပတ္တာ ဒဗ္ဗသော-ဝ ကြိယာ-ပဓာနာ' ဟု နောက်ကဆိုခဲ့ပြီး။ ။ကိတ်ကြိယာတို့မည်သည် ကံ,ကတ္တား စသည်ကို ဟော သော ကြိယာကို မဆိုထားဘိ ဘာဟော ကိတ်ပင် 'ဂမနံ' ဗာယတိ၊ ပစနံ ကရောတိ' စသည်ဖြင့် ဒြပ်ထင်ရှားရှိကြောင်းကို—

"ကိတ-ဘာဝေါ ဒဗ္ဗ မိဝ၊ တေန ကမ္မာ.ဒယော အပိ။
ပါယော သတ္ဗ.ပိ ကမ္မသ္မိံ၊ ဘာဝ.တ္တ-ဝိဟိတာ ကိတာ။"

ဟု-ကစ္စာယနသာရဋ္ဌဆို၏။ ။ကိတ-ဘာဝေါ ကိတ်ဘောသည်။ ဒဗ္ဗ.မိဝ၊ ဒြပ်ကဲ့သို့။ ဉာယတေ၊ သိအပ်၏။ တေန၊ ထိုဒြပ်နှင့်တူသည် အဖြစ်ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထို ကိတ်ဘော၌။ ကမ္မာ.ဒယော အပိ၊ ကံ-အစရသော ကာရကတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကမ္မသ္မိံ၊ ကံ-သည်။ သတ္ဗ.ပိ၊ ရှိလျက်လည်း။ ကိတာ၊ ကိတ်-ပစ္စည်းတို့ကို။ ပါယော၊ များသောအားဖြင့်။ ဘာဝ.တ္တ ဝိဟိတာ၊ ဘော-အနက်၌ စီရင်အပ်ကုန်၏။

သက္ကတတို့၌ကား—'အာချာယန္တေ ကထျန္တေ အတ္ထတောဟ နိပ္ပါဒယန္တေ ဘုဝ.ဒီနံ ရူပါနိ ယေန တံ-အာချာတံ' သာရသ္ဝတ-စန္ဒကိတ္တိ-ဠီ။ ဘူ-စသော ဓာတ်ရူပ်တို့၏ ပြီးကြောင်းဖြစ်၍ တစ်ကျမ်းလုံးကို အာချာတ်ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း— 'အာချာယန္တေ အာစိက္ခတေ ကတ္တု ဗျာပါရ.မိတိ-အာချာတံ' ၎င်း-ဠီ။-ကတ္တု ဗျာပါရကို ဟောတတ်၍ တိ-စသော ဝိဘတ်ကို။ သို့မဟုတ် တိ-စသော ဝိဘတ္တန္တ ပုဒ်များကို အာချာတ်ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း၊ 'အာချာယန္တေ မုချတောဟ ပတိ ပဇ္ဇန္တေ ယာနိ, တာနိ.တိ-အာချာတံ' ကာတန္တ.နုဝါဒ။ မုချပဓာန အားဖြင့် ကြိယာကို ဟောတတ်သောကြောင့် တိ-စသော ဝိဘတ်ကို အာချာတ်ဆိုသည်။ ။ တစ်နည်း-'အာ-သမ္မာပဓာနေန နိရာ.ကခ်ေန, သာဓျရူပေနဝါ ချတာ ပဋ္ဌ ပါဒိတာ ပစာနာ.ဒိ.ရူပါ ကြိယာ, ကာလ-ကတ္တာဒိ.ရူပါ အတ္တာ စ အနေနာ.တိ အာချာတံ၊ ဧဝံ ပိ ကေစိ ဗျာစိက္ခတေ' ကာတန္တ.နုဝါဒ။

ဆောင်ပုဒ်-"ကြိယာဟော၊ ယင်းသဘော၊ မှတ်လောက် အာချာတ်ကို။
တိ-စသည်ပ၊ ယင်း-အရ၊ ကောက်ကြစေ-ခလို။
တိ-စသည်ကား၊ ကံ,ကတ္တား၊ ဟောပြားကျမ်း၌ဆို။
သို့ဖြစ်သော်လဲ ကံ,ကတ်.တွဲ၊ ဟောမြဲကြိယတ် အာချာတ်ကို။
ဓာတ်,ဝိဘတ်မှာ၊ မကင်းရာ၊ ထဝါ မှတ်စေလို။
နာနန္တရိက၊ နည်းမြောက်ဆ၊ ခေါ်ကြ.အာချာတ်ကို။
ကာရကများစွာ၊ ပြီးစေရာ၊ ချာတ်မှာ ကြိယာ ပဓာန။
ဒြပ်ထင်ရှား၊ ကံ-ကတ္တား၊ ကိတ်ကား-ဒဗ္ဗ.ပ္ပဓာန။
ထို့ကြောင့် ကိတ်ဘော၊ ကံ,စသော၊ ပွားလော ကာရက။"

http://www.dhammadownload.com

အာချာတ်-လက္ခဏာ။ ။'ကာလ, ကာရက, ပုရိသ, ပရိဒီပကံ ကြိယာ လက္ခဏ.မာချာတိကံ' စူဌနိရုတ္တိ အဆိုရှိရကား-ကာလသုံးပါး၊ ကာရကသုံးပါး၊ ပုရိသ် သုံးပါးကို ပြတတ်သော ကြိယာ လက္ခဏာရှိသော ပုဒ်သည် အာချာတ် မည်၏။ ။တစ်နည်း-

"ယံ တိ-ကာလံ တိ-ပုရိသံ၊ ကြိယာ.ဝါစီ တိ-ကာရကံ။
အ-တိ လိင်ံ ဒ္ဝိ-ဝစနံ၊ တဒါ-ချာတန္တိ ဝုစ္စတိ။" ရှု။

ယံ ပဒံ၊ သည်။ တိ-ကာလံ၊ ကာလသုံးပါးရှိ၏။ တိ-ပုရိသံ၊ ပုရိသ်သုံးပါးရှိ၏။ ကြိယာ-ဝါစီ၊ကြိ**ယာ**ကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောတတ်၏။ တိ-ကာရကံ၊ ကာရကသုံးပါး ရှိ၏။ အ-တိ-လိင်ံ လိင်သုံးပါးမရှိ။ ဒ္ဝိ ဝ**စ**နံ၊ဝုစ်နှစ်ပါးရှိ၏။ တံ-ပဒံ၊ ကို။ အာချာ တ.နွှဲ၊ အာချာတ်-ဟူ၏။ ဝုစ္စတိ ဆိုအပ်၏။ ။(၁) အတိတ်,အနာဂတ်,ပစ္စုပ္ပန်-ဟူသော ကာလသုံးပါးရှိခြင်း။ (၂) ပထမ,မဇ္ဈိမ,ဥတ္တမ ပုရိသ် ဟူသော ပုရိသ် သုံးပါးရှိခြင်း။ (၃) ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောခြင်း။ (၄) ဘော,ကံ, ကတ္တားဟူသော ကာရကသုံးပါးရှိခြင်း။ (၅) ဣတ္ထိလိင်,ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်ဟူသော လိင်သုံးပါးမှ ကင်းခြင်း။ (၆) ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်ဟူသော ဝုစ်နှစ်ပါးရှိခြင်း။ ဤ လက္ခဏာခြောက်ပါးဖြင့် မှတ်အပ်သောပုဒ်ကို အာချာတ်ဆိုသည်။ ။လိင်ကင်း ပုံကား 'ဂါမော ဂန္တ္တေ၊ ဒိသာ ဂန္တ္တေ၊ နဂရံ ဂန္တ္တေ' ဟူသော ဝါစ္စလိင်ဟော ကိတ်ပုဒ်များသည် မိမိဟောအပ်သော ဂါမ-ဟူသော ဝါစ္စလိင်အားလျော်စွာ။ ဝါ-ဝါစ္စလိင်ကိုင့်၍ 'ဂန္တ္တေ, ဂန္တ္တေ, ဂန္တ္တေ' ထားရသလို အာချာတ်ပုဒ်များမှာ မထားရ။ ဝါ-ဝါစ္စလိင်သို့ မလိုက်ရ။ 'ဂါမော ဂစ္ဆတေ၊ ဒိသာ ဂစ္ဆတေ၊ နဂရံ ဂစ္ဆတေ'ဟု လိင်သုံးပါးဌပင် မိမိ ပကတိပုဒ်ရင်းတိုင်းသာ ထားရ၏။ လိင်အတွက် ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းမရှိရ။ ထိုသို့ လိင်ကြောင့် ရုပ်အထူးမဖြစ်သည်ကို လိင်မရှိ။ လိင်မှကင်းသည်ဟု ဆိုသည်။

ဆေဒင်ပုဒ်-"ကာလ, ကာရက၊ ပုရိသ-သုံးစီ၊ ဝုစ်နှစ်လီနှင့်။
ဝါစီ-ကြိယာ၊ ယင်းခြောက်ဖြာ၊ ညီခါ-အာချာတ်ပုဒ်။"

ဤအာချာတ်ကျမ်းဌ-စီရင်အပ်သော ပစ္စည်းများကား ရုပ်ပြီး ကာမတ္တ၊ ဇောတကမ္ဗသာ။ ထို့ကြောင့် ကစ္စာယန ဘေဒ-ဌ-

"ဇောတန္တိ.ပစ္စယာ စေ.တ္ထ, အာချာယန္တိ ဝိဘတ္တိယော။
ဘာဝ-ကမ္မ.ဗ္ဗ ကတ္တာရံ၊ အာချာတန္တိ ပဝုစ္စတိ။"

ဟု ဆို၏။ ။ဇော၊ဤအာချာတ်ကျမ်းဌ။ ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းတို့သည်။ ဇောတန္တိ၊ ထွန်းပြုတတ်ကုန်၏။ (နဝါစကာ၊ မဟောတတ်ကုန်)။ **ဝိ**ဘတ္တိယော ၊တိ-**စ**သော **ဝိ**ဘ**တ်**တို့သည်။ ဘာ**ဝ**-ကမ္မ.ဗ္ဗ ကတ္တာရံ၊ ဘော, ကံ, ကတ္တား-သုံးပါးကိုလည်း။

http://www.dhammadownload.com

ခ*–"ဝိစိတ္တ-သခ်ါရ ပရိကၠိတံ ဣဒံ။
အာချာတ-သဒ္ဒံ ဝိပုလံ အ-သေသတော။
ပဏ္ဏမ္ပ သ.မ္ဘုဒ္ဓ.မနန္တ-ဂေါစရံ။
သု.ဂ္ဂေါစရံ ယံ ဝဒတော သုဏာထ မေ။" ဥပဇ္ဈာတိ

ခ-အနန္တ-ဂေါစရံ၊ အဆုံးမရှိ အာရုံကို သိနိုင်သော သဗ္ဗညုတ-ဉာဏ်ရှိတော်မူထသော။ သု-ဂေါစရံ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကောင်းသောအာရုံ ရှိတော်မူထသော။ သ.မ္ဘုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ ပဏ္ဏမ္ပ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ယံ အာချာတ သဒ္ဒံ၊ အကြင် အာချာတ်ကျမ်းကို (အာချာတ်သဒ္ဒါကို)။ ဝဒတော၊ ဆိုလတ္တံ့သော။ မေ မမ၊ (ကစ္စည်းဆရာ)ငါ၏အထံမှ ဝိ-စိတ္တ-သခ်ါရ-ပရိကၠိတံ၊ ဆန်းကြယ်သော ကြိယာတို့ဖြင့် ခြံရံအပ်သော။ ဝိပုလံ ပြန့်ပြောကျယ်ဝန်းထသော။ ဣမံ အာချာတ-သဒ္ဒံ။ ဤအာချာတ်ကျမ်းကို (သဒ္ဒါကို)။ အသေသတော၊ အကြွင်းအကျန် မရှိသော အားဖြင့်။ သုဏာထ၊ နာယူမှတ်သား, ဆောင်ထားကြကုန်လော။

*မှတ်ချက်–'ဇ-တ-ဇ-ရ၊ ဂိုဏ်းစယ၊ ဝိသဋ္ဌ ဂါထာ'။ 'တဂိုဏ်းဒွယ်၊ ဇ-နှင့် ရ၊ ဣန္ဒဝိသတာ' ဟူသည်နှင့်အညီ၊ ဤ ဂါထာကား-ဝိသဋ္ဌ,ဣန္ဒ၊ ဝိသ-နှစ်ပါးရောသော ဥပဇာတိ ဂါထာတည်း။ ပ,တ,ဝိသဋ္ဌ၊ ဒု,စ-ဣန္ဒ ဝိသ။ ။ပရိကၠိတ္တံ-ဟု တ္တ-သံဃုတ်နှင့် အချို့ရှိ၏။ ဝိသဋ္ဌ ပါဒ, ဇ ဂိုဏ်းကြိုက်ရမည်ဖြစ်၍ သံယုဂ်မလို။

အာချာယန္တိ၊ ဟောတတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာချာတ.န္တိ၊ ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ ၏။ ။'အ.ပ္ပစ္စယော ရူပ သိဒ္ဓိမတ္တော.ဝ ဇာယတိ'ဟူ၍လည်း ဝါစ-ဝါစကဒ္ဒဆိုး၏။

ဆောင်ပုံ - "အာချာတ်ဌာတည်း၊ သက်-ပစ္စည်း၊ ရုပ်ပြီးကာမ္ဘ-ဇောတက။
တိ-စ, ဝိဘတ်၊ ဘော,ကံ,ကတ်၊ ဟောတတ်ကုန်လ္ဟ ဝါစက်။"

အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ ကဏ္ဍအားဖြင့် ရှစ်ပါး၊ပကရဏအားဖြင့် လေးပါးအပြား ရှိနေသောနာမ်တို့ကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍။ ယခုအခါ၊ ထိုနာမ်တို့နှင့် တုလျာဓိကရဏ အဖြစ်ဖြင့် ဆက်ဆံသော။ ဝါ၊ ထိုနာမ်တို့၏ ဆက်စပ်, ပေါင်းဆုံရာ ဖြစ်သော အာချာတ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်း-တီထွင် စီရင်တော်မူလိုသော ကစ္စည်းဆရာ မဟာထေရ်မြတ်သည် ကျမ်းကိုမပြီမီ ရှေးဦးစွာကျမ်း၏ဂန္ဓိရ-သဘာဝကိုလည်းကောင်း၊ ပဏာမနှင့်တကွ,ဥယျောဇဉ်ကို လည်းကောင်း ပြခြင်းငှာ 'အာချာတ သာဂရ' စသော ဂါထာကိုမိန့်။ ။ထိုတွင်'အာချာတ သာဂရ' စသော ပထမဂါထာဖြင့် ကျမ်း၏ မဟာသမုဒ္ဒြာတပဲ နက်နဲကျယ်ဝန်းသည်၏အဖြစ်ကို ပြသည်။ 'ဝိစိတ္တ သခ်ါရ ပရိကၠိတံ' စသော ဒုတိယ ဂါထာဖြင့် သတ္တု ပမာဏနှင့်တကွ ကျမ်းကို

http://www.dhammadownload.com

၈–"အဓိကာရေ မင်္ဂလေစေ၀၊ နိပ္ပန္နေ စာ-၀ဓာရဏေ။
အနန္တရေ စာ.ပါဒါနေ၊ အထ-သဒ္ဒေါ ပ၀တ္တတိ။" ပထျာ၀တ္တ
၈-အထ-သဒ္ဒေါ၊ (နှ.ပါတ်) အထ-သဒ္ဒါသည်။ အဓိကာရေ၊အဓိကာရ,အနက်
၌ လည်းကောင်း။ (အဓိကာရ-ကား ဆုံးဖြတ်ခြင်း-စသည် အနက်များ၏။)
မင်္ဂလေစေ.၀၊ မင်္ဂလာအနက်၌ လည်းကောင်း။ (ပဒပူရဏ, ပဒါ.လင်္ကာရ-စ
သောအနက်များ ကိုယူ။) နိပ္ပန္နေ စ၊ ပြီးခြင်းအနက်၌ လည်းကောင်း။ အ၀ ဓာရ
ဏေ စ၊ အ၀ ဓာရဏအနက်၌ လည်းကောင်း။ (မြဲ,မြစ်,ဆုံးဖြတ်၊ နစ်စေအပ်၊
နက်မှတ်-အ၀ဓာ။) အနန္တရေ စ၊ အခြားမဲ့ အနက်၌လည်းကောင်း။ အ၀ါဒါနေ
စ၊ အ၀ါဒါန်အနက်၌ လည်းကောင်း။ ပ၀တ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

သင်နှာရန် တိုက်တွန်းခြင်း ဥယျောဇဉ်ကိုပြသည်။ ။ထိုဂါထာတို့၏ ပိဏ္ဍတ္ထ
အချုပ် လက်ဆုပ် အဓိပ္ပာယ်ကား–

ဥစ္စာ စီးပွား-များစွာ မြတ်စွန်းလို၍ ပင်လယ်ရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးသို့ သွား
လာ ကူးသန်း ရောင်း၀ယ်ကြကုန်သော ကုန်သည်တို့သည်။ လိုင်း-တံပိုးကြမ်း၊
ငါးမန်း,လိပ်,ငါး အစရှိသော ဘေးဘေးမုံ်များစွ မဟာသမုဒ္ဒြာကြီး၏ နက်နဲ
ပြောကျယ်၊ ကြောက်လန့်ဖွယ် အတိုဖြစ်သော်လည်း ဥစ္စာစီးပွားအလိုငှာ ကြီးစွာ
သော သင်္ဘောဖြင့် ကူးသန်းသွားလာသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ လိုင်းတံပိုးနှင့် တူသော
အဇ္ဇတနီ-စသော ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်။ ရေသူ မကရ်,, ငါးမန်,, လိပ်, ငါး သားရဲ,
ကြမ်းတို့နှင့် အလားတူသော ဝိကရဏ-ပစ္စည်း,အာဂုံ, ကာလ-စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံ
သော မဟာသမုဒ္ဒြာနှင့် အလားတူသော အာချာတ်ကျမ်းကို ကျယ်ဝန်းနက်နဲ၊
ခက်ခဲခြင်းသဘောရှိသော်လည်း အနက်ကို၀ေဖန်၍သိခြင်းငှာ၊ နှစ်သက်ဖွယ်သော
စကားကို ဆိုတတ်သော ပညာရှိတို့သည် ပညာတည်း ဟူသော ကြီးစွာသော
သင်္ဘောဖြင့် ကူးသန်းသွားနိုင်ကြကုန်၏။

အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော အာရုံရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်-တည်း
ဟူသော ကောင်းသောအာရုံရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီး၍၊ ဆန်း
ကြယ်သော ကြိယာတို့ဖြင့် ခြံရံအပ်၍၊ ပြန့်ပြော ကျယ်ဝန်းသော ဤအာချာတ်
ကျမ်းကို ဆိုလတ္တံ့သော ကစ္စည်းဆရာ ငါ၏အထံ၌ ကောင်းစွာ သင် နာ ဆောင်
ရွက်,လေ့ကျက် မှတ်သားကြကုန်-ဟူလို။

ဤကျမ်း၏–နက်နဲသည်၏အဖြစ် ဂန္ဓိရသဘာ၀**ကို** လည်းကောင်း၊ စာသင်
သားတို့အား သင်ယူရန် တိုက်တွန်းခြင်း ဥယျောဇဉ်ကိုလည်းကောင်း ပြုပြီး၍၊
ယခုအခါ အထ-သဒ္ဒါ၏ သတ္ထုဒ္ဒါရကို ပြုခြင်းငှာ 'အဓိကာရေ မင်္ဂလေစေ.၀'
အစရှိသော ဂါထာကိုမိန့်။ ။ဤသုံးဂါထာကို ဉာဏ်ဆရာ မဖွင့်သောကြောင့်
ပါဠိဟောင်းမဟုတ်ဟု ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၀၆-အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ ဆ ပရသ ပဒါနိ။ ။အထ၊ဆိုတဒ္ဓိတ်ကျမ်း၏ အခြားမဲ့၌ (အနန္တရတ္ထ။ တစ်နည်း-'အထ၊ အနိဋ္ဌ ဖလ,ဘယ အစုတ်, ပယ်ဖြုတ်သန့်ရှင်း, ကောင်းခြင်းအရပ်ရပ်, ဣဋ္ဌ-ဓာတ်အဖြာဖြာ, မင်္ဂလာနှင့် ကောင်းစွာပြည့်စုံပါစေသော' မင်္ဂလတ္ထ) ဝုစ္စမာနာနံ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကုန်သော။ **ဝိဘတ္တိနံ**၊ ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့တွင်။ **ဝ**ါ၊ တို့၏။ **ပုဗ္ဗာနိ**၊ ရှေ့၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဆ၊ ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။ ပရသ ပဒါနိ၊ ပရသပုဒ် မည်ကုန်၏။ ။အထ၊၌။ဝုစ္စမာနာနံ၊ ကုန်သော။ ဝိဘတ္တိနံ၊ တို့တွင်။ ဝ၊ တို့၏။ ပုဗ္ဗကာနိ၊ ကုန်သော။ ယာနိ ယာနိ ဆ-ပဒါနိ၊ အကြင်အကြင် ခြောက်ပုဒ်, ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။တာနိ တာနိ ဆ-ပဒါနိ၊ ထိုထိုခြောက်ပုဒ်,ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။ ပရသ ပဒါနိ၊ ပရသပုဒ် မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ တံ တာနိ ပရသ ပဒါနိ၊ ထိုပရသပုဒ်တို့သည်။ **ယထာ** ကတမာနိ၊ ဘယ်ဟာတို့ပါနည်း။ တိ,အန္တိ-သိ, ထ-မိ, မ၊=မိမ-ဟူသည်တို့တည်း။ -ပရသ ပဒ.မိစ္စနေန၊ ပရသပုဒ်-ဟူသော **အ**မည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ကုဒ.တ္ထော-ကောx အတ္ထော၊ဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်း။ ကတ္တရိ ပရသ ပဝ.၊ ကတ္တရိ ပရသ ပဒ.-စသော သုတ်၌ ပရသပုဒ်-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း **အ**ကျိုးရှိ၏။

၄၀၆-အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ ကျမ်း၏ ဂမ္ဘီရဘာဝ, ဉယျောဇဉ်နှင့် တကွ၊ အထ-သဒ္ဒါ၏ အတ္ထုဒ္ဓါရကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ လွန်စွာခက်ခဲ နက်နဲကျယ်ဝန်းလှသော **အာ**ချာတ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းတီထွင် စီရင်တော်မူခြင်းငှာ၊ ထိုကျမ်း၌လည်း ဝိဘတ္တိသညာ၊ ဓာတုသညာ နှစ်ရပ်တွင် ဝိဘတ်၏ ဗဟုတရဖြစ်၍ ဝိဘတ္တိသညာကို ရှေးဦးစွာပြခြင်းငှာ၊ ထိုတွင်လည်း သာမညဝိသေသန နှစ်ရပ်တို့တွင်-သဗ္ဗသာဓာရဏ အရာဖြစ်၍ သာမည သညာကို ရှေးဦးစွာပြခြင်းငှာ 'အထ ပုဗ္ဗာနိ-ဝိဘတ္တိနံ'ဟူသော သုတ်ကိုမိန့်။ ။တစ်နည်း၊အရှင်-ဆရာ၊ 'ကတ္တရိ ပရသ ပဒ'ဟူသော သုတ်ဝယ်၊ကတ္တားအနက်၌ ပရသပုဒ်သက်ရမည်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထိုပရသရိဒ်ဟူသည် ဘယ်ဟာပါနည်း။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ' သုတ်ကိုမိန့်။

၄၀၆-ပဌ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'အထ ပရသ ပဒါနိ'ကာတန္တ၊၃-၁-၁။ ။**အ**ထ-ကား အနန္တရတ္ထ ဇောတက နိပါတ်ပုဒ်,ဝိဂ္ဂိဟ်မလုပ်ရ။ ။'ပုဗ္ဗေ ဘ**ဝါ**နိ-ပုဗ္ဗာနိ' ဘာ**ဝ**တဒ္ဓိတ်လုပ်။ ။'ကာလာ.ဒိ**ဝ**သေန ဓာတ္ဌ.ထ္ထံ **ဝိ**ဘဇန္တိ.တိ-ဝိဘတ္တိ ဟော'၊ကာလာ.ဒိ ဝသေန၊ **အ**တိ**တ်-ဒ**သေ ကာလတ္ထ၏အစ္ဆမ်းဖြင့်။ ဓာတ္ဌ.ထ္ထံ၊ ဓာတ်၏အနက်ကို။ဝိဘဇန္တိ၊ဝေဖန်တတ်ကုန်၏-ပေး။ ။ကာ၊လ-စသည်တို့၏အစ္ဆမ်းဖြင့် ဓာတ်အနက်ကို**ဝေ**ဖန်တ**တ်**၍ ဝိဘတ်ဆိုသည်။ ပစ-ဓာတ်ချည်းသက်သက်၊ချက်ခြင်းကြိယာကို ချက်ပြီး,ချက်လတ္တံ့,ချက်ဆဲ+ပဲလား။ ထိုသူ၊ သင်,ငါx ချက်သည်။ တစ်ယောက်ပဲလား၊ အများပဲလားဟု ခွဲခြား၍မသိနိုင်။ ဝိဘတ်နှင့်တွဲ၍ **အ**ပစ,ဟု ဖြစ်**လာ**သောအခါ သူတစ်ယောက်တည်းချက်၍ ပြီးတာကို၊ ပစ်ဿတ်, ပစတိ,ဟု ဖြစ်**လာ**သောအခါ၊ သူတစ်ယောက်တည်းချက်မှု၊ ချက်တုန်းပဲဟု ခွဲခြားဉ:၍သိနိုင်

http://www.dhammadownload.com

သည်ကို ဓာတ်အနက်ကိုဝေဖန်သည်၊ခွဲဝေသည်ဟုဆိုသည်။ ။'အတ္ထသ ဝိဘဇနံ-ဝိဘတ္တိ' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ပစ-စသော ဓာတ်၏အနက်ကို ဝတ္ထုမာန်-စသည်ဖြင့် ဝေဖန်တတ်၍။ သို့မဟုတ် ဧကဝုစ်-စသော အနက်တို့ကိုဝေဖန်တတ်၍။ သို့မဟုတ် ဝတ္ထုမာန်-စသောအနက်တို့ကို ဝေဖန်တတ်၍။ ဝါ ခြားပြီးစေတတ်၍ ဝိဘတ်မည်သည်။ ။'အတ္ထ.သေတျာ.ဒိ အတ္ထသ ဝတ္ထုမာနာ.ဒိ ဝိဘဇနတော ဝိဘတ္တိယော ဥစ္စတေ လောကော:ပစာရတော' ကာတန္တ-ဋီ။ ။'ဝတ္ထုမာနာ.ဒယော အတ္ထာ အဘိ ဝိဘဇန္တိ ဣတိ-ဝိဘတ္တိယော, အနု.တ္ထ-ဗလာ ဧ ဝိဘတ္တိ သညာ သိဒ္ဓါ၊ ယထာ-သျာ.ဒီန.မီတျ.တ္ထော' ဎင်း-ပဠိကား။ ။'ဝိဘဇ္ဇန္တေ ပဋိပါဒယန္တေ ဧကတ္ထာ.ဒယော အတ္ထော ဧတေဟိ.တိ-ဝိဘတ္တိယော' ဎင်း-အနုဝါဒ။

ပရဿပုဒ်မည်ပုံ။ ။'ပရဿ.တ္ထာနိ ပဒါနိ ပရဿ-ပဒါနိ' မဇ္ဈေလောပီ, အ-လုတ္တသမာသ။ ပရဿ၊ သူတစ်ပါးဟောနာမ, တုမှ-သဒ္ဒါ၏။ အတ္ထာနိ၊အနက်ကိုပြတတ်ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ ပုဒ်တို့တည်း-ပေး။ ။ဝတ္ထုမာန်ခြောက်ပုဒ်၊ ပဠုမီ၊ အတ္ထမီ၊ ပရောက္ခာ၊ ဟိယျတ္တနီ၊ အဇ္ဇတနီ၊ ဘဝိဿန္တိ ကာလာတိပတ္တိ ခြောက်ပုဒ်စီ, ခြောက်ရစ်လီ (အဋ္ဌ-သော×အဋ္ဌာ-စာလီသ) လေးဆယ့်ရှစ်လုံးသော ပရဿပုဒ်တို့ကိုယူ။

ဆောင်ပုဒ်-"ဝတ္ထာမာနီ၊ ပဠုမီ၊ သတ္တီ, ပရောက္ခာ။
ဟိယျတ်, အဇ္ဇတ်၊ ဘဝိဿတ် ကာ့လာတ်, ဝိရှစ်ဖြာ။"

ပထမ-ပုရိသ်, မဇ္ဈိမ-ပုရိသ်တို့မှာ သူတစ်ပါးဟော နာမ,တုမှ,သဒ္ဒါတို့နှင့်ယှဉ်ကြ၍ ပရဿပုဒ် မည်တန်စေ။ မိမိဟူသော အမှ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြုတတ်သော ဥတ္တမ-ပုရိသ်မှာ အသို့ ပရဿပုဒ် မည်သနည်း-ဟူမူ 'အမ္ဘ ဝနံ-သရက်တော့၊ပနသ ဝနံ-ပိန်ခွဲတော'ဟူသကဲ့သို့ မျှားရာသို့လိုက်ကာ တဗ္ဗဟူလ, ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ပရဿပုဒ်မည်သည်။ ။'တ.ဗ္ဗာ ဟုလ္လတော တဗ္ဗော ဟာရော'ရှု။ ။ပထမ,မဇ္ဈိမ ပုရိသ်နှစ်ပါးမှာ သူတစ်ပါး-ဟူသော နာမ,တုမှ-သဒ္ဒါ၏အနက်ကို ဟော့တတ်၍ မုချပရဿ။ ဥတ္တမ. ပုရိသ်မှာ မိမိ-ဟူသော အမှ-သဒ္ဒါ၏အနက်ကို ဟောသော်လည်း မျှားရာသို့လိုက်၍ တ.ဗ္ဗ ဟူလ ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ပရဿပုဒ်မည်သည် ဟူလို။ ။တစ်နည်း၊ 'ပဒယတိ, ဥပေတိ, ပကာသေတီ.တ'-ပဒံ။ ကတ္တု.သခ်ါ တဿ ပရဿ ပဒံ ပကာ့သကံ ပရဿ.ပဒံ' အ-လုတ္တသမာသ်၊ သမုဒါယာ:ပေက္ခ ဧက ဝစနန္တ-တည်း။ ပဒယတိ,ဥပေတိ,ပကာ့သေတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဒံ၊ မည်၏။ ကတ္တု.သခ်ါတဿ၊ ကတ္တာ:ဟုဆိုအပ်သော့။ ပရဿ၊ သူတစ်ပါးကို။ ပဒံ-ပကာ့သကံ၊ ပြုတတ်သည်တည်း-ပေး။ ကတ္တာ:သည် အလုံးစုံသော့ကြိယာနှင့် ဆက်ဆံ၍ ပရ။ကုံ-သည် သ-ကမ္မကကြိယာ တစ်ခုနှင့်သာ ဆက်ဆံ၍ အတ္ထ။ ပရမည်သော ကတ္တာ:ကို ဟော့သောကြောင့် ရှေ့ခြောက်ပုဒ်သည် မုချ-ပရဿ။ နောက်ခြောက်ပုဒ်လည်း အတ္ထမည်သော ကုံ-ကို ဟောသောကြောင့် မုချ-အတ္ထနေ့ ပုဒ်မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

"ပဟာယ အတ္ထနော ကမ္မံ၊ ပရံ ကတ္တာရ,မာဒိသေ။
ပရဿ ပဒ,မာချာတံ တသ္မာ တံ ဝိညုနာ မတံ။" နိ

ယသ္မာ၊အကြောင်းကြောင့်။ ပရဿ-ပဒံ၊ ရဿပုဒ်-ဟု ဆိုအပ်သော အာချာတံ၊ သည်။ အတ္ထနော၊ မိမိ၏။ ဝါ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ ကမ္မံ၊ ကံ-ကို။ ပဟာယ ပယ်စွန့်၍။ ပရံ၊ပရမည်သော။ ကတ္တာရံ၊ကတ္တားကို။ အာဒိသေ၊ဟောင်း။ တသ္မာ၊ကြောင့်။ တံအာချာတံ၊ ကို။ ပရဿ ပဒံ၊ ပရဿပုဒ်ဟူ၍။ ဝိညုနာ၊ ပညာရှိသည်။ မတံ၊ သိအပ်၏။ တစ်နည်း-'ပရ သခ်ါတ ကတ္တုနော ဝါစကာနိ ပဒါနိ ပရဿပဒါနိ'။ ပရ သခ်ါတ ကတ္တုနော၊ သူတစ်ပါးဟုဆိုအပ်သော ကတ္တားကို။ ဝါစကာနိ၊ ဟော တတ်ကုန်သော။ ပဒါနိ တို့တည်း-ပေး။ ။ရှေ့-ခြောက်ပုဒ်သည် ဘော ဟူသော မိမိအနက်ကို မဟောတတ်။ ကတ္တား-တည်းဟူသော သူတစ်ပါးအနက်ကိုသာ ဟောတတ်သောကြောင့် မုချပရဿပုဒ်။ နောက်-ခြောက်ပုဒ်ကား ဘောကို ဟော ခိုက်အတွင် ရှင်ဘု၊ ဘူတပုဗ္ဗ ဂတိကနည်းအားဖြင့် အတ္ထနောပုဒ်မည်သည်။

ဝုတ္တိဌ-ကျမ်းရိုးစာတက်။ ။အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ၊ သုတ်၏ အတ္ထ ယောဇနာ ကို ပြဆိုတော်မူလိုရကား 'အထ သဗ္ဗာသံ' စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။တစ်နည်း-အထပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ၊ သုတ်၏ အတ္ထယောဇနာကို ဘယ်သို့ပြုရမည်နည်း။သုတ္တဝုတ္တိ ရှိသလောက်နှင့်ပင် အတ္ထယောဇနာကို ပြုရမည်လော။ ဤသို့ မေးရန်ရှိ၍ 'အထ သဗ္ဗာသံ'စသော ဝါကျကိုမိန့်။ သုတ္တဝုတ္တိ ရှိသလောက်နှင့် အနက် မပြည့်စုံသေး၊ 'သဗ္ဗာသံ ယာနိ ယာနိ၊ တာနိတာနိ၊ သညာနိ ဟောန္တိ'ဟူသော ပက္ခိပန ဝုတ္တိတို့ကို ထည့်စွက်၍ အနက်ယောဇနာလေ-ဟူလို။ ။ဤဝါကျ၌ လိုရင်း ပဓာနကား-'တာနိ တာနိ ပရဿ ပဒါနိ ဟောန္တိ'တို့ကိုကောက်။ ထိုပုဒ်တို့သည် ပရဿပုဒ် မည်ကုန်၏-ဟူလို။ ။အရှင်ကစ္စည်းဆရာ၊ ထိုထိုပုဒ်တို့သည် ပရဿပုဒ် မည်ကုန်၏-ဟု ဆရာဆိုတော်မူ၏။တာနိ တာနိပုဒ်တို့သည် နိယမပုဒ်ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုနိယမပုဒ်သည် အနိယမပုဒ်နှင့် ကင်း၍မဖြစ်စကောင်း။ ထိုအနိယမကား ဘယ်မှာနည်း။ ယင်း နိယမ၏ အနိယမကို ဖော်ပြတော်မူပါ။ ဤသို့လျှောက်ထားရန်ရှိ၍ 'ယာနိ ယာနိ' ဟူသော ပါဋ္ဌကိုမိန့်။-ကား၊ တာနိ တာနိ-ဟူသော နိယမ၏ အနိယမကား-ယာနိ ယာနိ ဆ-ပဒါနိ,ပင် ဖြစ်သည်ဟူလို။ ။(ဆ-သဒ္ဒါဝိစ္ဆာဖြစ်၍၊ ယင်းအနက် ထင်ရှားစေရန် 'ယာနိ ယာနိ ဆ-ပဒါနိ၊ တာနိ တာနိ'ဟု ဝိစ္ဆာပုဒ်တို့ဖြင့် ဖွင့်ပြသည်။ ဝိစ္ဆာ-ဟူသည် ဒြပ်အမျှားကို နှံ့စေလိုရာ၌ သုံးသောအရာမျိုးဖြစ်၍၊ ဤ၌ ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်လုံးတွင် ရေးရှေးခြောက်ပုဒ်,ခြောက်ပုဒ်တို့ကို ယူစေလို၍ဆိုသည်။) အရှင် ဆရာ၊ အကြောင်ခြောက်ပုဒ်-ခြောက်ပုဒ်တို့သည် ရှိကုန်သော-ဟု ဆရာ ဆိုတော်မူ၏။ ဘယ်တို့တွင် ခြောက်ပုဒ်-ခြောက်ပုဒ်တို့ပါနည်း။ ဝါဘယ်တို့၏ ခြောက်ပုဒ်,ခြောက်ပုဒ်တို့ပါနည်း။ဘူ-စသော ဓာတ်တို့တွင် ဝါ-ဓာတ်တို့၏ ခြောက်ပုဒ်, ခြောက်ပုဒ် ဖြစ်ကောင်းပါသလော။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'ဝိဘတ္တိနံ' ဟူသော ပါဋ္ဌကိုမိန့်။ ဓာတ်

http://www.dhammadownload.com

၄၀၇-ပရာ ဏျ.တ္တနော-ပဒါနိ။ ။ပရာဏိ၊ နောက်ဌ္ဌဖြစ်ကုန်သော။ ဆ၊ တို့သည်။ အတ္တနော ပဒါနိ၊ အတ္တနောပုဒ်-မည်ကုန်၏။ ။သဗ္ဗာသံ၊ ကုန်သော။ ဝိဘတ္တိနှံ-တို့တင်။ ဝါ၊တို့၏။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ ယာနိ ယာနိ ဆ-ပဒါနိ၊တို့သည်။ သန္ဓိ၊ကုန်၏။ တာနိ တာနိ ဆ-ပဒါနိ၊ တို့သည်။ အတ္တနောပဒ သညာနိ၊ မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ-တာနိ အတ္တနော ပဒါနိ၊ ထိုအတ္တနောပုဒ်တို့သည်။ ယထာ ကတမာနိ၊ ဘယ်ဟာတို့ပါနည်း။ တေ, အန္တေ-သေ, ဥ-ဧ, မှေ၊=ဧ မှေ

တို့တင် ဝါ-ဓာတ်တို့၏ ခြောက်ပုဒ်-ခြောက်ပုဒ်မဟုတ်။ ဝိဘတ်တို့၏ ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်ဖြစ်သည်-ဟူလို။ ။အရှင်ဆရာ၊ ဝိဘတ်တို့၏ ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဘယ်ဝိဘတ်တို့၏ ခြောက်ပုဒ်,ခြောက်ပုဒ်ပါနည်း။ ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်တစ်ခု၏ ခြောက်ပုဒ်, ခြောက်ပုဒ်ပင် ဖြစ်ပါသလော။ ဤသို့ မေးရန်ရှိ၍ 'သဗ္ဗာသံ'ဟူသော ပါဠိကိုမိန့်၊ ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်လုံး၏ ခြောက်ပုဒ်, ခြောက်ပုဒ်-ဟူလို။ ။အရှင်-ဆရာ၊ ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်လုံး၏ ခြောက်ပုဒ်, ခြောက်ပုဒ်-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ရှေ-နောက် နှစ်ရင်တို့တင် ဘယ်ခြောက်ပုဒ်, ပါနည်း။ နောက် ခြောက်ပုဒ်ပင် ဖြစ်ပါသလော။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'ပုဗ္ဗာနိ' ဟူသော ပါဠိကို မိန့်။ ရှေ-ခြောက်ပုဒ်-ဟူလို။ ။အရှင်-ဆရာ၊ ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်တို့တင် ရှေ-ခြောက်ပုဒ်-ဟူလို။ ။အရှင်-ဆရာ၊ ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်ကို့တင် ရှေ-ခြောက်ပုဒ်-ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ဘယ်မှ အခြားမဲ့ဌ် ဆိုလတ္တံ့သော ဝိဘတ်ပါနည်း။ သန္ဓိကျမ်း၏ အခြားမဲ့ဌ် ဆိုလတ္တံ့သော ဝိဘတ်ပင် ဖြစ်ပါသလော။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ အထဝုစ္ဆ မာနာနံ' ဟူသော သုတ္တ ဝုတ္တိနှင့်တကွ, ပါဠိသေသကို မိန့်။ ထိုတဒ္ဓိတ် ကျမ်း၏ အခြားမဲ့ဌ် ဆိုလတ္တံ့သော ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်-ဟူလို။ ။*ဤသို့ အတ္ထယောဇနာကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ သရူပ-ပုစ္ဆာကို ထုတ်ဆိုတော်မူလိုရကား 'တံ ယထာ'ဟူသော ပါဠိကို မိန့်။ ။တစ်နည်း၊ အရှင်ဆရာ၊ ဆရာကား-ဆ ပရသ ပဒါနိ-ဟူသော သရူပဝန္တပုစ္ဆာကို ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသရူပဝန္တသည် သရုပ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်ကောင်း။ ထို သရူပ ဝန္တ၏ သရုပ်ကား ဘယ်မှာနည်း။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ သရုပ်နှင့်တကွ, ပုစ္ဆာကို ပြခြင်းငှာ 'တံ ယထာ' ဟူသော ပါဠိကိုမိန့်။ သခ်ျာ,သခ်ျေယျ-စသည် မေးလေဦး။ ။ပုစ္ဆာကိုပြပြီး၍ ဝိဿဇ္ဇနာကိုပြခြင်းငှာ 'တိ,အန္တိ' စသည်ကိုမိန့်။ ။ တစ်နည်း၊ သရူပ ပုစ္ဆာကိုပြပြီး၍ ထိုသရူပ-ပုစ္ဆာ၏ ဝိဿဇ္ဇနာနှင့် မကင်းရာသော ကြောင့် ထိုသရူပပုစ္ဆာ၏ ဝိဿဇ္ဇနာကို ပြတော်မူလိုရကား 'တိ,အန္တိ' စသည်ကို မိန့်။ ။တိ၊ အန္တိ-သိထ, မိမ-ဌ, အာဒျတ္ထ ဝါစက ဣတိ-သဒ္ဒါကျေသည်။ ထိုအာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ကြင်းဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဌ် ရှေခြောက်ပုဒ်, ခြောက်ပုဒ်ကိုကို ရေတွက်။ ။တစ်နည်း။ ဥပလက္ခဏ နိဒဿန-နည်းမှတ်။ ။(ဤမှ နောက်ဌ် အနုသန္ဓေ-စသည်ကို ထူးရာလောက်သာ ဆိုတော့မည်။)

၄၀၇-ဒ္ဓိ,ပဒ, သညာသုတ်။ ။'နဝ ပရာဏျ.တ္တနော-ပဒါနိ' ကာတန္တ ၃-၁-၂။ ။ပရာဏိ-ဌ, ဏ-ကြီးနှင့် ရှိစေရမည်။ 'ပရာ ဒီပ.နိ.ဒု-ပရီ' ဥပဒေ

http://www.dhammadownload.com

ဟူသည်တို့တည်း။ အတ္တနော ပဒ မိစ္ဆနေန၊ အတ္တနောပုဒ်ဟူသော အမည်ကိုမည်ရ သဖြင့်။ ကုံ-တ္ထော-ကောx အတ္ထော၊ နည်း။ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ= ကမ္မနိ-စသော သုတ်တို့၌ အတ္တနောပုဒ်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

အရ၊ ရဟာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ ပရ-နောင် နဃယ်-ကို ဏ-ကြီးပြန်ရသည်။ ။'အတ္တနော အတ္ထာနိ ပဒါနိ-အတ္တနော ပဒါနိ' အလုတ္တ သမာသ်။ အတ္တနော၊ မိမိဟော အမ္ပ-သဒ္ဒါ၏။ အတ္ထာနိ၊ အနက်ကိုပြတတ်ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့တည်း-ပေး။ ။ဥတ္တမ ပုရိသ်သည် မိမိဟော အမ္ပ-သဒ္ဒါ၏အနက်ကို ပြတတ်သောကြောင့် မုချ-အတ္တနော ပုဒ်မည်၏။ ပထမ,မဇ္ဈိမ+ပုရိသ်တို့မှာ မိမိမှတစ်ပါး နာမ,တုမ္ပ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ဟောတတ်သော်လည်း သူဆင်းရဲကိုပင် စိတ်အထင်ဖြင့် 'ခန ဝနုက' ခေါ်ဆိုကြ သလို၊ အထင်ရှင်ဖြင့် ရှေးမည်ဝေါဟာ၊ ပေါရာဏာ ပညတ်ဖြင့် အတ္တနောပုဒ်မည် သတည်း။ ။တစ်နည်း၊ 'ကမ္မ သခ်ါတသ အတ္တနော ပဒံ ပကာသကံ-အတ္တနော ပဒံ' အလုတ္တသမာသ်။ ကမ္မ သခ်ါတသ၊ ကံ-ဟု ဆိုအပ်သော။ အတ္တနော၊ မိမိ၏ အနက်ကို။ ပဒံ-ပကာသကံ၊ ပြတတ်သည်တည်း-ပေး။

"ကတ္တာရံ ပဇဟိတ္ဘာန၊ အတ္တနော ကမ္မ,မာဒိသေ။
အတ္တနော ပဒ-မာချာတံ၊ ဇာနိတ္ဗ္ဗံ ဝိစက္ခဏာ။"နိ

အတ္တနောပဒံ၊ အတ္တနောပုဒ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ အာချာတံ၊ အကြင်အာချာတ် သည်။ ကတ္တာရံ၊ ကတ္တားကို။ ပဇဟိတ္ဘာန၊ ပယ်စွန့်၍။ အတ္တနေ၊ မိမိ၏။ ကမ္မံ၊ ကံကို။ အာဒိသေ၊ ၏။ တံ အာချာတံ၊ ကို။ အတ္တနောပမံ၊ ဟူ၍။ ဝိ-စက္ခဏာ-ဝိစက္ခဏောဟိ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ဇာနိတ္ဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။ ။တစ်နည်း-အတ္တနော အတ္ထ သခ်ါတ ဘာဝဿ ဝါစကာနိ ပဒါနိ အတ္တနော-ပဒါနိ'လုပ်။ အတ္တနော မိမိ၏။ သတ္ထ သခ်ါတ ဘာဝဿ၊ အနက်ဟုဆိုအစ်သော ဘောကို။ ဝါစကာနိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့တည်း-ပေး။ အဓိပ္ပာယ် အောက်ကဆိုခဲ့ပြီ။

ဆောင်ပုဒ်-"တစ်ပါး အတ္ထ၊ သုဖော်ပြ၊ ပရဿ သ,-သညာ။
ပုရိသ်xပ,မ၊ မုချတ္ထ၊ တ,ဗ္ဗ ဟူလ ဥတ္တမာ။
သကတ္ထကော၊ သူကဟော အတ္တနော,ပုဒ် ခေါ်စရာ။
နောက် ဥတ္တ၊ မုချတ္ထ၊ ပ, မ, ရှင်ဒီသာ။
ကြိယာများထု၊ ဆက်ဆံမှု၊ ကတ္တု-ပရ, နည်း-ထဝါ။
သ ကမ္မဂေတ်၊ ဆက်ဆံလတ်၊ မှတ်တော့ ကံမှာ-အတ္တသာ။
ကတ္တားဟောချုပ်၊ ရှေ့ခြောက်ပုဒ်၊ မုချမှတ်ပါ ပရဿာ။
အတ္တနော-ပုဒ်၊ ကံ-ဟောရုပ်၊ မုချ သူထဲ,မည်သည်သာ။
ကံ-ကတ်-ပရ၊ ဘော-အတ္ထ၊ မှတ်ကြ အထဝါ။"

http://www.dhammadownload.com

၄၀၈-ဒွေဒွေ ပထမ-မဏ္ဍိ.မုတ္တမ-ပုရိသာ။ ။ဒွေဒွေ၊ နှစ်ပုဒ်,နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ပထမ-မဏ္ဍိ.မုတ္တမ-ပုရိသာ။ပထမပုရိသ်,မဏ္ဍိမပုရိသ်,ဥတ္တမပုရိသ် မည်ကုန်၏။ ။ သဗ္ဗာသံ၊ ကုန်သော။ ဝိဘတ္တိနံ၊ တို့တွင်။ဝါ,တို့၏။ ပရသ္သ ပဒါနဉ္စ၊ ပရဿပုဒ်တို့၏ လည်းကောင်း။ အတ္တနော ပဒါနဉ္စ၊ အတ္တနောပုဒ်တို့၏ လည်းကောင်း။ ဒွေဒွေ ပဒါနိ၊ နှစ်ပုဒ်,နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ပထမ မဏ္ဍိ.မုတ္တမ-ပုရိသ-သညာနိ၊ မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ,ကုန်၏။ တံ တေ ပုရိသာ ထိုပုရိသ်တို့သည်။ ယထာ ကတမေ၊ ဘယ်ဟာတို့ ပါနည်း။ တိ,အန္တိ-ဣတိ၊ တိ,အန္တိ-ဟူသော နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ပထမ-ပုရိသာ၊ ပထမ ပုရိသ်မည်ကုန်၏။ သိ,ထ-ဣတိ၊ သိ,ထဟူသော နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ မဏ္ဍိမ ပုရိသာ မဏ္ဍိမ ပုရိသ်မည်ကုန်၏။ မိ,မ-ဣတိ၊ မိ-မ ဟူသော နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ဥတ္တမ-ပုရိသာ၊ ဥတ္တမ ပုရိသ် မည်ကုန်၏။ အတ္တနော ပဒါနမ္ပိ၊ တို့တွင်လည်း။ တေ,အန္တေ-ဣတိ၊ တို့သည်။ ပထမ ပုရိသာ မည်ကုန်၏။ သေ, ဥ-ဣတိ၊ တို့သည်။ မဏ္ဍိမ-ပုရိသာ၊

"ပရကတ္တာ၊ ဟောအမှ၊ ရှုတော့ ရှေ-ခြောက်,ပရသ္သာ။
မုချဘောဋ္ဌ၊ ကံ-ကတ်ခိုက်၊ မှတ်ပိုက် နောက်ခြောက်, ရုဇ္ဇိသာ။"

စုတ္ထိဋ္ဌ ရှင်းချက်။ ။တေ, အန္တေ-သေ,ဥ-ဧ,မှေ-ဋ္ဌ အာဒျတ္ထ ဣတိ-သဒ္ဒါ ကျေသည်။ ။တစ်နည်း-ဥပလက္ခဏ နိဒဿန နည်းတည်း။ သို့အတွက် ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်လုံးဋ္ဌပင် နောက်ခြောက်ပုဒ်, ခြောက်ပုဒ်စီဖြစ်ကြ၍၊ အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်ပေါင်း လေးဆယ့်ရှစ်လုံးဟုမှတ်။ ပရဿပုဒ်, အတ္တနောပုဒ်, နှစ်ရပ်ပေါင်း လျှင် 'ဆ နဝုတျတ်၊ သခ်ျာမှတ်၊ အာချတ်ဝိဘတ်ပေါင်း' ကိုးဆယ့်ခြောက်လုံး ဖြစ်၏။ ထိုတွင် ပရဿပုဒ် ဝိဘတ်သည် ကတ္တားကိုဟော၍ အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ် မှာ ဘော,ကံ, ကတ္တား, သုံးပါးကို ဟော၏။—

"ပရဿံ ကတ္တရိ ဥ ယျံ၊ သ-ကမ္မာ.ကမ္မ ဓာတုယာ။
အတ္တနော တီသု ဝိညေယျံ၊ ဘာဝေ ကမ္မနိ ကတ္တရိ။" ဇာလိနီ

သ-ကမ္မာ.ကမ္မ-ဓာတုယာ၊ သ-ကမ္မက,အ-ကမ္မဓာတ်မှ နောက်ဋ္ဌ။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်ဋ္ဌ။ ပရဿံ၊ ပရဿပုဒ် ဝိဘတ်ကို။ ဥ ယျံ၊ သိအပ်၏။ အတ္တနော၊ အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်ကို။ ဘာဝေ စ၊ ဘောအနက်ဋ္ဌလည်းကောင်း။ ကမ္မနိ စ၊ ဋ္ဌ လည်းကောင်း၊ ကတ္တရိ စ၊ ဋ္ဌလည်းကောင်း။ တီသု၊ သုံးပါးသော အနက်တို့ဋ္ဌ။ ဝိညေယျံ၊ သိအပ်၏။

ဆောပုဒ်—"ပုဒ် ပရတ်ဟု၊ ရှေခြောက်ခု၊ ဟောမှကတ္တားသာ။
နောက်-အတ္တနော၊ ဝါစကော၊ ဘောနှင့်-ကံ, ကတ္တား"

၄၀၈-ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'တီကိ တီကိ ပထမ-မဏ္ဍိ.မုတ္တမာ'ကာတန္တ၊ ၃-၁-၃။ ။'ဝါကျ၊ ပုရေတီ-တိ-ပုရိသာ (ပုရ ဓာတ်၊ ဣသ-ပစ္စည်း။) ဝါကျ၊ စကားဝါကျကို။ ပုရေတိ၊ ပြည့်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုရိသာ၊ မည်၏။ 'ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ' ယော်ကျားထမင်းချက်၏-ဆိုရာ၌ ပုရိသော ဩဒနံ

http://www.dhammadownload.com

မည်ကုန်၏။ ဧ,မ္ပေ-ဣတိ၊ တို့သည်။ ဥတ္တမ-ပုရိသာ၊ မည်ကုန်၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံ သောဝိဘတ်တို့ဖြင့်။ ဧဝံ၊ ဤအတူတည်း။ ပထမ-မဇ္ဈိမ,ဥတ္တမ-ပုရိသ,မိစ္ဆနေန၊ ပထမ, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမ+ပုရိသ်အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ကဒ-တ္ထော-ကောx အတ္ထော၊ နည်း။ နာမမှိ ပယုဇ္ဇ မာနေပိ တုလ္ယာ,ဓိကရဏေ ပထမော၊ တုမ္ဗေ မဇ္ဈိမော၊ အမ္ဗေ ဥတ္တမော=စသော သုတ်တို့ဖြင့် ပထမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်, ဥတ္တမပုရိသ်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

လောက်တင်ဆိုက ယောကျ်ားထမင်းချက်ဆိုသော စကားဝါကျမပြည့်စုံ။ ပစတိ ဟူသော ပထမပုရိသ်တို့ထည့်ဆိုမှသာ စကားဝါကျပြည့်စုံရကား၊ ဝါကျကိုပြည့်စုံ စေတတ်သောကြောင့် ပုရိသ်မည်သည်။ ။ဤကား ကျေးဇူးရှင် တုံ့တေး ဆရာ တော်ဘုရားကြီးပြောနေကျ အဓိပ္ပာယ်တည်း။ ။တစ်နည်း၊ 'ကြိယာ ကာလ-သကတ္ထ-ဒဗ္ဗ - ဧကတ္ထာ,ဒိ-သခ္ခ်ာ - ကမ္မာ,ဒိ - ကာရကော ပုရေပေန္တိ,တိ - ပုရိသာ' ကြိယာ - ကာလ - သကတ္ထ,ဒဗ္ဗ - ဧကတ္ထာ,ဒိ-သခ္ခ်ာ-ကမ္မာ,ဒိ-ကာရကေ၊ ကြိယာ ကာလ, သကတ်, ဒြပ်, ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်, သခ္ခ်ာ, ကံ-စသော ကာရက-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ အတ္ထေ၊ တို့ကို။ ပုရာပေန္တိ၊ ပြည့်စုံစေတတ်ကုန်၏-ပေး။ ။'ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ' စသောပုံစံတို့ဌ ပစတိ-စသော ပထမ ပုရိသ်သည် ချက်ခြင်းကြိယာ၊ ချက်ဆဲ-ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၊ ချက်ခြင်းကြိယာ ဝိသေသ သကတ်, ချက်တတ်သူ ဒြပ်, တစ်ယောက်တည်းအဖြစ် ဧကဝုစ်သခ္ခ်ာ, ချက်ခြင်းကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော သတ္တိ-ဟူသော ကတ္တုကာရကအနက်တို့ကို ပြည့်စုံစေတတ်သည်။ သို့မဟုတ် ပြည့်စုံ သည်ကို သိအောင် ပြုတတ် ပြုစေတတ်သောကြောင့် ပုရိသ်မည်သည်-ဟူလို။ ။ တစ်နည်း၊ 'သိဿာနံ ဟဒယံ ပုရေန္တိ,တိ-ပုရိသာ' တပည့်သားတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ပြည့်စေတတ်၍ ပုရိသ် ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း၊ 'သိဿာနံ အဏ္ဏာသယံ ပုရေန္တိ ဝမေန္တိ,တိ-ပုရိသာ'လုပ်။ ။တစ်နည်း၊ 'သိဿာနံ ကခ်ံ ပုနန္တိ သောဓေန္တိ,တိ၊ ပုရိသာ'လုပ်။ တပည့်သားတို့၏ အလို အဏ္ဏာသယကို တိုးပွားစေတတ်၊ ယုံမှား ခြင်းကို သုတ်သင်တတ်၍ ပုရိသ်ဆိုသည်-ဟူလို။

"နာမ-တုမ,မ္ဗ ယောဂိကာ၊ အတ္ထ ဘေဒ,ပ္ပကာသကာ။
အဏ္ဏာသယ,န္ဆ၊ သိဿာနံ၊ ပုရေန္တိ စ ပုနန္တိ စ။" ကာရိကာ။

တု၊ ရုဋ္ဌိမ္ဗတစ်ပါး အနဒ္ဓတ္ထကိုဆိုအံ့။ အတ္ထ-ဘေဒ,ပ္ပကာသကာ၊ အနက်ထူးကို ပြတတ်ကုန်သော။ နာမ-တုမ,မ္ဗ-ယောဂိကာ-နာမ, တုမ္ဗ, အမ္ဗ+သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ် ကုန်သော တိ-စသော ဝိဘတ်တို့သည်။ သိဿာနံ၊ တို့၏။ အဏ္ဏာသယံ၊ အလိုဆန္ဒကို။ ပူရေန္တိ စ၊ ပြည့်လည်း ပြည့်စေတတ်ကုန်၏။ ပုနန္တိ စ၊ သုတ်လည်း သုတ်သင်တတ် ကုန်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ပုရိသာ၊ ကုန်၏။ ။တနည်း၊ 'ဤမေ ပန ပထမ ပုရိသာ-ဒယော ပေါရာဏကာဝ'ဟု ဥ-အဆိုရှိရကား၊ ဤပုရိသဟူသောအမည်သည် 'ရုဋ္ဌိ,

http://www.dhammadownload.com

၄၀၉-သဗ္ဗေသ.မေကာ.ဘိမ၁နေ ပရော ပုရိသော။ ။သဗ္ဗေသံ၊အလုံးစုံသော ပုရိသ်နှစ်ပါး, သုံးပါးတို့၏။ ဧကာ.ဘိဝနေ၊ တူသောကာလ, တူသော-ကြိယာကို ဟောသည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ပရော၊ နောက်ဖြစ်သော။ ပုရိသော၊ ပုရိသ်ကို။

အာချာတ်၊ နိပါတ်,ဥပသာ၊ သဗ္ဗနာမ်, အာလုပ်။ ဣခြောက်ပုဒ်၊ မထုတ်ဝိဂြိုဟ်မှ' ဟူသော ခြောက်ပုဒ်တို့တွင် ရှင်ဋီပုဒ်ဖြစ်၍ ဝိဂြိုဟ်မဆိုရ။ ထို့ကြောင့် နီတိ၌ 'ပထမပုရိသာ.ဒီနံ တိဏ္ဏံ ပုရိသာနံ ဂစနတ္ထံ နပရိယေသာမ၊ ရှင်ဋီသာ ဟိ ပေါရာ-ဏာဟိ တျာ.ဒီနံ ပုရိသာ-သညာ ဝိဟိတာ'ဟု ဆိုဏ်။ ကာရိကာ၌လည်း။-

"တတ္ထ ဝုတ္တာ စ ပုရိသာ၊ ပထမ မဇ္ဈိမုတ္တမာ။
ဝေယျာကရဏ-ပေါရာဏ၊ သညာယ အဘိလက္ခိတာ။"

ဟု ဆိုဏ်။ ။တတ္ထ၊ ထိုအာချာတ်ကျမ်း၌။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်သော။ ပထမ မဇ္ဈိမုတ္တမာ၊ ပထမ, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ပုရိသာ၊ ပုရိသ်အမည်တို့ကို။ ဝေယျာကရဏ-ပေါရာဏ သညာယ၊ ဗျာကရဏ်းကျမ်းလာ, ရှေးဆရာတို့ ပညတ်အပ်သော **အ**မည်ဟောင်းဖြင့်။ ဝါ၊ ဟူ၍။ အဘိလက္ခိတာ၊ မှတ်အပ်ကုန်၏။ ။'ပထမေ ဇာတာ-ပထမာ၊ မဇ္ဈိမေ ဇာတာ-မဇ္ဈိမာ၊ ဥတ္တမေ ဇာတာ ဥတ္တမာ။ ပထမာ စ,မဇ္ဈိမာ စ, ဥတ္တမာ **စ**-ပထမ မဇ္ဈိမုတ္တမာ။ ပထမ-မဇ္ဈိမုတ္တမာစ **တေ**, ပုရိသာစေ.**တိ**-ပထမ-မဇ္ဈိမုတ္တမ-ပုရိသာ။ တေသံ ပထမ=ပုရိသာနံ* 'ဒ္ဒန်၏ နောက်၌၊ ရှိသောပုဒ်၊ ယှဉ်လိုက်ပုဒ်တိုင်းမှာ'ဟူသော နိယံနှင့်အညီ၊ ဒ္ဒန်နောက် ကျသော ပုရိသ-သဒ္ဒါကို ပုဒ်တိုင်းမှာယှဉ်၍ ပထမ ပုရိသ်၊ မဇ္ဈိမ ပုရိသ်၊ ဥတ္တမ ပုရိသ်-ဟု အနက်ကိုမှတ်။ ။ထိုပုရိသ်တို့သည် ဝိဘတ်တသ္ဌယ် တစ်သ္ဌယ်လျှင် ပရဿပုဒ်, အတ္ထနောပုဒ်အားဖြင့် ပထမ, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမ+ပုရိသ် နှစ်ခုစီ နှစ်ခုစီဖြစ်၍ ဝိဘတ်ရှစ်သ္ဌယ်ကိုတည်၊ ပထမ ပုရိသ်နှစ်ခုနှင့်မြောက် (ဒ္ဒေ×အဋ္ဌ = သောဠသ၊ ၂×ဂ=၁၆) ပထမပုရိသ်ပေါင်း တစ်ဆယ့်ခြောက်။ ထိုနည်းတူ-မဇ္ဈိမပုရိသ်(၁၆) ဥတ္တမပုရိသ် (၁၆)ဖြစ်၍ သုံးရပ်ပေါင်းလျှင် 'ပ,ဒု,တ-ညီ၊ သောဠစီ။ ပေါင်းပြီ ဌစတ်-ပုရိသ်မှတ်' (၄ဂ) လေးဆယ့်ရှစ် ပုရိသ်ဖြစ်ဏ်။ ယင်းကို ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ် နှစ်ပါးနှင့် မြောက်လျှင် 'အားလုံးစုဆောင်း၊ ပုရိသ်ပေါင်း၊ ရုကြောင်း ဆနဝုတျတ်'-(၉၆) ကိုးဆယ့်ခြောက် ပုရိသ်ဖြစ်ဏ်။

ဆောင်ပုဒ်-"စကားဝါကျတ်၊ ပြည့်စေတတ်၊ ပညတ် ပုရိသ်ကို။
ကြိယာ, ကာလ၊ သကတ် စ,တို့၊ နက်များပုံ။
ပြည့်စုံစေတတ်-ပုရိသ်ကို။
ပုရိသ်-ဟူသည်၊ ရှေးအမည်၊ ရှင်ဋီသာ-ဟု တစ်နည်းဆို"။

၄၀၉-စတု.ပ္ပဒ, ပရိဘာသာသုတ်။ ။နိကား ဝိဓိသုတ်ဆိုဏ်။ ။'ယုဂ-ပဒ ဝစနေ ပရော-ပုရိသာနံ' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၄။ ။'ပထမ ပုရိသာ ဒီနံ,မေ

http://www.dhammadownload.com

ဂဟေ တဗ္ဗော၊ ယူအပ်၏။ ။သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တိဏ္ဏံ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ပထမ-မဇ္ဈိမ-ပုရိသာနံ၊ တို့၏။ ဧကာ-ဘိဓာနေ၊ တူသော ကာလ, တူသော ကြိယာကို ဟောသည်။ သကိ၊ သော်။ ပရော၊ နောက်ဖြစ်သော၊ ပုရိသော၊ ပုရိသ်ကို။ ဂဟေ တဗ္ဗော၊ ယူအပ်၏။ သော စ၊ ထိုသူတစ်ယောက်သည်လည်း။ ပဌတိ၊ ရှတ်ဆို၏။ တဗ္ဗေ၊ သင်တစ်ယောက်သည်လည်း။ ပဌသိ၊ ၏။ တုမ္မေ၊ သင်တို့သည်။ ပဌမ၊ ရှတ်ဆိုကြကုန်၏။ သော စ၊ ထိုသူတစ်ယောက်သည်လည်း။ ပစတိ၊ ချက်၏။ တဗ္ဗေ၊ သင်သည်လည်း။ ပစသိ၊ ချက်၏။ တုမ္မေ၊ သင်တို့သည်။ ပစထ၊ ချက်ကြကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ သေသာသု၊ ကြွင်းကုန်သော။ ပိဘတ္တီသု၊ ဝိဘတ်တို့၌။ ပရော၊ နောက်ဖြစ်သော။ ပုရိသော၊ ပုရိသ်ကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ယှဉ်အပ်၏။

ကဗ္ဗ၊ပ္ပသင်္ကေ ပရိဘာသ၊မာဟ'ရှု။ ။''အ၊ပ္ပဝုတ္တာ ပရိယာ၊ယေဝါ ပတ္တေ ပရိဘာသေယ်ုံ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'အ-နိယမေ နိယမ-ကာရိဏီယာ သာပရိဘာသာ' ကာတန္တာ-နုဝါဒ။ ။ပ,မဇ္ဈ, ဥ-ဟု သုံးခုသော ပုရိသ်တို့၊ ရောသိပ်ပေါင်းယှက်၊ တဲ့ဖက်ဖြစ်ပွားရာ ဝိဘတ်သက် ရှုပ်ထွေးမည်ကြောင့် နောက်နောက်ပုရိသ်ကိုသာ ဓာတ်နောက် သက်ရမည်-ဟု မှတ်ချက် ဒီကရီကို အတည်ဖော်ပြကာ ပရိဘာသာမူရန် ဤသုတ်ကိုဆိုအပ်သတည်း။ သို့အတွက် ဝိဓိသုတ်ဆိုသော နိ-စကားကို *'လောပါ၊ဒေသ၊ အာဂမနှင့် ဒီဃရဿ၊ ပတိသေဓ၊ ပစ္စယထည့်၊ ဝိဘတ္တိ၊ ဝိဓိ ရှစ်ဖြာသုတ်'ဟူသော လက္ခဏာရှစ်ချက်တွင် သက်ဆိုင်ရာ မထင်၍ ဆင်ခြင်ရန် ရှိသည်။

ဝစနတ္ထ။ ။'အဘိဓီယတေ ဘာသီယတေ-အဘိမာနံ'လုပ်။ အဘိ-ပုဗ္ဗ+ဓာ-ဓာတ်ယု-ပစ္စည်း။ **အ**ဘိဓီယတေ-**အ**ာသီယတေ၊ ဟောခြင်း-ပေး။ ။'ဧကေ**သ** **အ**ဘိဓာနံ-ဧကာဘိဓာနံ' ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်တဲ့။ ဧကေ**သ**၊ တူသော ကာလ, တူသော ကြိယာကို။ **အ**ဘိဓာနံ၊ ဟောခြင်းတည်း-ပေး။ ။ဧက-သဒ္ဒါ တုလျတ္ထ ဝါစက။ တူသော ကာလ,တူသောကြိယာဟူသော အနက်ကိုယူ။ ကာတန္တ၌ ကာလဟော ပရိယာယ် ယုဂပဒ-သဒ္ဒါနှင့်ဆို၏။ ။'ယုဂပဒေ၊က-ကာလ၊တ္ထော၊ ယုဂပဒ-ဝစန ဧကြိယာ ကာလ၊ဘိဓာနေ ပရော ပုရိသာနံ မဇ္ဈေ ယော, ပရော၊ သော ဘဝတိ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။ဤ-ဧကာ ဘိဓာနေဖြင့် ပရော ပုရိသ်၏ လက္ခဏာ **အ**င်္ဂါကို ပြသသည်။ ပုရိသ်နှစ်ခု, သုံးခု, ပေါင်းစုရောယှက်ကာမျှဖြင့် ဂရောပုရိသ် သက်ရမည်မဟုတ်။ ကာလလည်းတူပါမှ၊ ကြိယာလည်းတူပါမှ၊ ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးပြည့်စုံမှ ပရောပုရိသ် သက်ရမည်။ ကာလသာတူ၍ ကြိယာမတူ။ ကြိယာသာတူ၍ ကာလမတူ-ဤအင်္ဂါတစ်ချက်ချက်၊ ပျက်ကွက်လျှင် မသက်ရ။

ပုရိသ်ယှက်ဟု ဆိုပုံ။ ။တူသော ကြိယာ,ကာလ, ရှိသော ပထမ-**စ**သော ပုရိသ်နှစ်ပါး, သုံးပါး,တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ သို့မဟုတ် ပုရိသ်နှင့်ဆိုင်သော စကား၀ါကျ

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်။ ၀၊ တို့ကို။ တပေါင်းတည်း, တစ်စုတည်း,တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်ကြသည်ကို။ သို့မဟုတ် တစ်ပေါင်းတည်းပြောဆိုသည်က ပုရိသ်ယှက်သည်ဟုဆိုသည်။ ယင်းသို့ရှောယှက်သောအခါ ဖြစ်ထိုက်သောစကားတွေကို တစ်လုံးစီ, တစ်ခုစီ, အကုန်ဆိုနေက, စကားလည်းရှည်၊ စာနေလည်း များမည်ကြောင့် စကားအားလုံးပေါင်းရုံး ပါ၀င်အောင် ယူ၀င်သိမ်းကြုံးနိုင်သော နောက်ဆုံး ပုရိသ်ကိုသာ ယူရမည်။ ၀၊ အသုံးပြုရမည်ဟု စကားမရှည်။ စာနေ မများရန် 'ကောဘိမာနေ ပရော ပုရိသော'ဟူသော ပုဒ်မ (၄၀၉) ဥပဒေကို အတည်ပြုအပ်သတည်း။

ချဲ့အုံ့။ ॥သူလည်းချက်၊ သင်လည်းချက်ဟု ပထမ, မဏ္ဍိမ ပုရိသ် နှစ်ချက်ပေါင်းယှက်သောအခါ॥ သို့မဟုတ် တစ်ယောက်သူက ပေါင်းယှက်၍ ပြောဆိုစေခိုင်းသောအခါ၊ တယောက်စီမဆိုဘဲ၊ တစ်ချက်တည်းပြီးအောင် နောက်ပုရိသ်ကိုယူ၍ သင်(မင်း)တို့ချက်ကြ (တုမ္မေ ပစထ) ဟု ဆိုလိုက်လျှင်၊ နှစ်ယောက်တို့အား စေခိုင်းခြင်းကိစ္စ, တစ်ချက်တည်းပြီးသွား၏။ ॥ထို့အတူ=သူလည်းချက် ငါလည်းချက်မယ်ဟု 'သော စ အဟဏ္ဍ ပစာမ' ပထမ, ဥတ္တမ-ပုရိသ်နှစ်ပါး ပေါင်းယှက်သောအခါ၊ သို့မဟုတ် ပေါင်းယှက်၍ ဆိုလိုသောအခါ၊ စကားတစ်လုံးစီ၊ တစ်ယောက်စီ မဆိုဘဲ၊ တစ်ချက်တည်းပြီးသွားအောင် နောက် ပုရိသ်ကိုယူ၍ ငါတို့ချက်မယ်,တို့ချက်ကြစို့(မယံ ပစာမ)ဟု ဆိုလိုက်လျှင် သူရော, ငါပါချက်ဖို့ တိုက်တွန်းခြင်းကိစ္စ တစ်ချက်တည်းပြီးသွား၏။ ॥ထို့အတူ သူသည်လည်းချက်၊ သင်လည်းချက်၊ ငါလည်းချက်မည်ဟု (သော စ, တဏ္ဍ, အဟဏ္ဍ, ပစာမိ) ပထမ, မဏ္ဍိမ, ဥတ္တမ, ပုရိသ် သုံးပါးပေါင်းယှက်သောအခါ- သို့မဟုတ် ပေါင်းယှက်၍ ဆိုလိုသောအခါ၊ တစ်လုံးစီ, တစ်ယောက်စီမဆိုရဘဲ၊ တစ်ချက်တည်းပြီးအောင် နောက်ပုရိသ်ကိုယူ၍ ငါတို့ချက်ကြမယ်,ချက်ကြစို့ (မယံ ပစာမ)ဟု ဆိုလိုက်လျှင် အားလုံးချက်ဖို့ တိုက်တွန်းခြင်းကိစ္စ တချက်တည်းပြီးသွား၏။ (ဤသို့ ပေါင်းစပ်, ပူးတွဲ, ဖြေဆိုရေးသားသောအရာမျိုးကို ပုရိသ် ယှက်သည်ဟု ဆိုသည်။ လောကဘ္ဍ အထင်အရှား၊ မိမိတို့ ပြောဆိုသုံးစွဲနေကြ၍ တက်ပြီးသော စကားဟောင်းပင် ပါဠိဘာသာ၌ အထူးထင်နေကြ၍သာ ရှုတ်ဘရက် သဘောမကျ ဖြစ်ရချေမည်။ ॥ဤသို့ ယှက်ရာမှာလည်း နောက်ကပြဆိုခဲ့တိုင်း ကြိယာ, ကာလတူ, အင်္ဂါနှစ်ချက်စုံမှသာ ပရောပုရိသ်ကို ယူရသည် 'သူကချက်၊ သင်က,သွား၊ ငါကစားမယ်' (သော စ ပစတိ၊ တဏ္ဍ ဂစ္ဆသိ၊ အဟံ ဘုဉ္ဇာမိ)ဟု ဆိုရာ။ သို့မဟုတ် ပုရိသ်သုံးချက်၊ ရှောယှက်ရာ၊ ကာလသာတူ၍ ကြိယာမတူ-အင်္ဂါတစ်ချက်ပျက်၍ ပရောပုရိသ် မယူ မသက်ရာ။ ॥'သူက-ချက်ဆဲ၊ သင်က-ချက်လတ္တံ့၊ ငါက-ချက်ပြီး'ပြီ' (သော စပစတိ၊ တဏ္ဍ ပစိဿတိ အဟံ အပစိမှ)ဟု ဆိုရာ။ သို့မဟုတ် ပုရိသ်သုံးချက် ရှောယှက်ရာ ကြိယာသာတူ၍၊ ကာလမတူသောကြောင့် ပရောပုရိသ် မယူ၊ မသက်ရ။

http://www.dhammadownload.com

ပရောပုရိသ်ယူပုံ။ ။ပရောပုရိသ်-ဟူသည် ပထမ-ပုရိသ်မှ ထောက်၍ မဇ္ဈိမ-ဥတ္တမ-သည ပရ။ မဇ္ဈိမ-မှထောက်၍၊ ဥတ္တမသည် ပရ-မည်၏။။ ဤသို့ သညာသုတ် အစဉ်အားဖြင့်သာ ယူရမည်။ စကားအစဉ်အားဖြင့် မယူရ။-

"ပစ္ဆာ ဝုတ္တော ပရော နာမ၊ သညာယ ပဋိပါတိယာ။
ဧဝံ ပန ဂဟေတဗ္ဗော၊ ပရောပုရိသ-နာမကော။
ပထမမှာ ပရောနာမ၊ မဇ္ဈိမော ဥတ္တမော ပိ စ။
မဇ္ဈိမမှာ ပရော နာမ၊ ဥတ္တမော ပုရိသော ရုဠတော။" နိတိ

သညာသ၊ ပုရိသ် သညာသုတ်၏ ပဋိပါတိယာ၊ အစဉ်အားဖြင့်။ ပစ္ဆာ၊ နောက်၌။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သော ပုရိသ်သည်။ ပရောနာမ၊ ပရမည်၏။ ဧဝံပန၊ ဤသို့သာလျှင်။ ပရောပုရိသ နာမကော၊ ပရောပုရိသ်အမည်ကို။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ယူအပ်၏။ ပထမမှာ၊ ပထမပုရိသ်မှ။ ပစ္ဆာ၊ နောက်၌။ ရုတော၊ ဆိုအပ်သော။ မဇ္ဈိမော စ၊ မဇ္ဈိမပုရိသ်သည်လည်းကောင်း။ ဥတ္တမော ပိ စ၊ ဥတ္တမပုရိသ်သည်လည်းကောင်း။ ပရောနာမ၊ မည်၏။ မဇ္ဈိမမှာ၊ မှ။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ ရုတော၊ သော။ ဥတ္တမော၊ သည်။ ပရောနာမ၊ မည်၏။

သက္ကတ၌လည်း-ဤအတူပင်ဆိုး၏။ ။'ယုဂပဒိ ဝစနေ ပရော ပုရိသာနံ' ၃-၁-ဂ။ ။'ယုဂပဒိ ဧကေ ကာလ.တ္ထော၊ ယုဂပဒိ ဝစနေ ဧကြိယာကာလာ.ဘိဓာနေ ပုရိသာနံ မဇ္ဈေယော ပရော၊ သော ဘဝတိ၊ သော စ, တ္ဘဒ္ဓ, အဟဒ္ဓ ပစာမ၊ သော စ, တ္ဘဒ္ဓ, အဟဒ္ဓ အပစိမှ၊ သော စ, တ္ဘဒ္ဓ, အဟဒ္ဓ ပစိဿာမ၊ ဝစန မတန္ဒ် (ဝစနံ အ.ပ္ပဓာနံ)။ သော စ, တ္ဘဒ္ဓ, ပစထ၊ တ္ဘဒ္ဓ အဟဒ္ဓ ပစာမ၊ ယုဂပဒိ ဝစနေ ဣတိ ကိ? သော ပစတိ, တ္ဘံ ပစိဿတိ၊ အဟ.မပစ မိတိ ဘိန္နကာလေ ဝုတ္တေ,မယ,မပစိမှာ.မာ ဘဝတီတိ၊ ဝစန.ဂ္ဂဟဏံ ယုဂပဒိ ဝိသယေ မာဘဝိ.တိ၊ သော ပစတိ, တ္ဘံ ပစသိ, အဟံ ပစာမိ, ပစာမိတ္ဝေ.ဝ ပ္ပေါ်တိ။ အ-ပ္ပ ဝတ္ထိယံ ပရိယာယေ ဝါ ပတ္တေ ပရိဘာသာယံ' ကာတန္ဒ္ဝုတ္တိ။ ။ယုဂပဒိ ဝစနေ၊ တစ်ခုသော ကြိယာကာလကို ဟောခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ပုရိသာနံ၊ ပုရိသ်အများတို့တွင်။ ပရော၊ နောက်ဆုံးပုရိသ်သည်။ ဘဝတိ၊ ၏။ ကာတန္ဒ္ဒသုတ်နက်။

ယုဂပဒိ-သဒ္ဒေါ.ယ မဗျယော၊ တတြ သမာသေန ဆဋ္ဌီ ယတ္ထော ဘာဝနီ ယောတိ သဒ္ဒန္တရေ အတ္ထံ ဒဿေတိ = ဧကြိယာ ကာလာ.ဘိဓာနေ.တိ၊ ကြိယာယ ကာလော-ကြိယာ ကာလော၊ ကြိယာယ သော အင်္ဂီကကော ဘူတာ နာဂတ ဝတ္တမာနာယ၊ သော ကြိယာကာလော၊ ဧကော စ သော ကြိယာ-ကာလော စေ.တိ-ဧကြိယာ-ကာလော၊ တယာ.ဘိဓာနံ၊ တသ္မိ.န္တိ။ အပစိမှေ.တိ ပစိဓာတုမှာ အဇ္ဇတနီ ပရသ ပဒု.တ္တမ ပုရိသသ ဗဟုဝစနံ၊ ဝစန.မတန္ဒ.မိတိ သုတ္တေ လိင်္ဂသဒ္ဒါ ကာလော စ အတန္ဒ္ဒာနံ၊ တေန ပုရိသာန.မိတိယံ ဗဟု ဝစနံ၊ တ.ဒန္ဒ် အ.ပ္ပဓာနံ၊ အလော ဒ္ဒိန္နံပိ ပုရိသာနံ မဇ္ဈေ ယော ပရော၊ သောပိ

http://www.dhammadownload.com

ဘဝတီ.တျ ထွေ။ အပစ.မီတိ အဇ္ဇတနီယာ အံ၊ အည့ သကလံ ပုဗ္ဗ.မိဝ။ ဥတ္တိ ဝစနံ အဘိဝန်ပရိယာယော။ ဧက ကြိယာ ကာလ ဩ.တိ ကမ္မနိ ဆဋ္ဌီ၊ တေန ကြိယာကာလေ ဝါစ္ဆေ အဘိဝေယ္ယ ဣစ္ဆတ္ထော သိဒ္ဓေါ ဘဝတိ။ အန္တရေန ပန ဝစန.ဂ္ဂဟဏံ ယုဂပဒီ.တိ ဝိသယ.သတ္တမီပိ သိယာ၊ ဝိသယော.ဘိဝေယ္ယော.တိ ဧက ကြိယာ ကာလဿာန ဘိဝိယမာနတ္တာ တဿ သာဝနာ နိပိ နာ.ဘိဝိယန္တေ.တိ နတက္ကတာနိ ဒ္ဝိ.ဝစန, ဗဟုဝစနနီ.တိ၊ အပိ တု ဥဿဂ္ဂ (သာမည) သိဒ္ဓ မေက-ဝစန.မေဝ ပပ္ပေါတိ ဣစ္ဆာ.လောကေတ္ဘာ အာဟ.ဝစန.ဂ္ဂဟဏ.မိစ္ဆာဒိ၊ အ.ပ္ပဝတ္တိယ.မိစ္ဆာ.ဒိ-ဣဟ ဟိ ပဒတ္ထ ဒ္ဌယံ ဇာတိဗျတ္တိ စ၊ တတြ ဇာတိပဒတ္ထေ ဧက.မေဝေဒံ လက္ခဏမိတိ။ သကိ လက္ခိယေ လက္ခဏဿ စရိတတ္ထတ္တာ၊ ယုဂပဒီ ဝစနေ သမတ္ထ ပုရိသ ပ္ပတ္တိယောဂ္ဂ-ဝါကျေ နကဿစိ ပဝတ္တိ သိယာ၊ တထာဟိ ပဝတ္ထ မာနေန ပုရိသေန ပုရိသန္တရဿ နိဝတ္တိ ကတ္ဘာ ပဝတ္တိ တဗ္ဗံ။ ဇာတိယ စေ ကံလက္ခဏ.မည္ဟြ စရိတ္ထတ္ထံ ကထ.မည့ နိဝတ္ထသိတ္ဝံ သက္ကောတိ? တဿာ အ.ပ္ပဝတ္တိယေဝ၊ ဗျတ္တိပဒ.ထွေ တု ပတိလက္ခိယေ လက္ခဏာနိ ဘိဇ္ဇန္တိ ယုဂပဒီ ဝစနေ သဗ္ဗေသ.မေဝ ပဝတ္တိ သိယာ၊ အည္ထာ ဧတံ လက္ခိယ္ယဝိသယာနံ လက္ခဏာန အကတတ္ထတ္တာ အနတ္ထကတာ အာပဇ္ဇတိ၊ နစ ကဒါ အနေက လက္ခဏ.မုပ ပဇ္ဇတီ.တိ၊ ကိဉ္စ ရဟိ ပရိယာယေန သိယာ၊ အတောဝ ပရိဘာသာ။ ယံ *လိဂ်ဝတိ၊ လိဂ်ံ ပန.ဿ ယုဂပဒီ ဝစန.မေဝ၊ တေန ဟိ ဟောပုရိသော လိဂ်ယတော၊ နစ ဝတ္ထဗ္ဗံ 'ပုဗ္ဗ ပရာနံ ပရ-ဝိမိ ဗလဝါ'တိ ဘဝိဿတီတိ.ကမေနာ?တိ၊ ယတော ယုဂပဒီဝစန.မကမာဘိဝနံ၊ တဿာ ကထံ ပုဗ္ဗာ ပရ ဝတ္ထိစ္ဆာ?တိ၊ တ.ဒနုသာ'ဂီနံ လက္ခဏာနံ ပရ.မေဝ ဣစ္ဆတ္ထိတိ?စေ၊ တထာပိ ပဋိပတ္တိယံ ဂရီယသီ (ဂရုကာ)တိ ဝင်း-ပဏ္ဍိကာ။ ။*ယာ ကေတြ ဂဟိတ-သမ္ပဒ္ဓာ သတိ ပဒီပေါဝိယ သဗ္ဗသတ္ထ.မတိဇလယတိ၊ သာ လိဂ် ဝတိ။-

"ဧကဋ္ဌော သဝိတာ ဒေဝေါ၊ (သူရိယော) ယထာ သဗ္ဗ.ပ္ပကာသကော။
ယထာ လိဂ်ဝတီ သတ္ထ၊ မေကဋ္ဌာပိ ပဒီပယေ။" အနုဝါဒ

တေ,ဒုတ္ထံ ဘဝတိ-ယဒိ ပယောဂေ.မာဒါယ ပုဗ္ဗာ.ပရ ဗျဝတ္ထာရော ကရီယ့ တေ၊ တဒါ တဟ္ဆ, တ္ဘ္ဆ သော စ-ပစာမ ဣ**ဗျ**.ဒီသု ပရော ပုရိသ ဘာဝေါ နာမ-ယောဂေါ ပရတ္ထာ ပထမော ပုရိသော ဘဝ**တိ**။ တ.ဒနုသ'ဂီ နမီတိ နာမ-တုမ္ဘ သမ္ဗန္ဓိန.မီတျ.တ္ထော။ 'ပဋိပတ္တိယံ ဂရီသသီ'တိ သုတ္ထေ ဌိတေဟိ ပုသာနံ ဗဟုဝစနေန နာမီ.တျာ.ဒီ သုတ္ထက္ကမ-ဌိတ-ပထမ မ**ဏ္ဍ**ိမု.တ္ထမာ နဲ ပ**ဌ**ာပိ တတ္ထေန ပုရိသာနံ မဏ္ဍေ ပရတ္ထ ဝိစာရေ သုတ္ထက္ကမေနေ.ဝ ပရတ္ထံ ဂယ္ဟတေ' ကာတန္တ၊ ကဝိရာဇ-ဋီ။

ဆောင်ပုဒ်-"သညာသုတ်တွင်၊ စဉ်တိုင်းပင်၊ ယူချင် ပရောပုရိသ်ကို။
ပ-မ္ဘထောက်လျှင်၊ မဇ်,ဥတ်ပင် ခေါ်တွင် ပရ-ကို။
မဇ်-က, ထောက်ဆ၊ ဥတ္တမ၊ ပရ-ခေါ်စေလို။"

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်။ ။'သော စ ပဌတိ၊ တွဏ္ဍ ပဌသိ၊ တုမ္မေ ပဌထ။ သော စ ပစတိ၊ တွဏ္ဍ ပစသိ၊ တုမ္မေ ပစထ' တို့ကား ဤသို့ ဖြစ်သင့်သောအရာမှာ ဤသို့ မဖြစ်ရဟုသိစေလို၍၊ ကြိယာအသီးသီးထည့်ဆိုရသည်။ ပုရိသ်ယှက်ပုံအစစ်ကိုပြသည် မဟုတ်။ တုမ္မေ-ဟု ဆိုသည်ကား သော **စ**, တွဏ္ဍ, နှစ်ပုဒ်အရ အင်္ဂါသိတ ဗဟုဝုစ် ဖြစ်၍၊ ပဌထ-ဟု တုမ္မယောဂ ဗဟုဝုစ် ချထားသည်ကို ပြခြင်းငှာသာ ဆိုသည်။ လိုရင်းမဟုတ်။ ။**ပုရိသ်ယှက်ပုံကား**။ ။'သော **စ**, တွဏ္ဍ, ပစသိ၊ ပစထ ဝါ။ သော **စ**, အဟဏ္ဍ, ပစာမိ၊ ပစာမ ဝါ။ တွဏ္ဍ, အဟဏ္ဍ, ပစာမိ၊ ပစာမ ဝါ။ သော **စ** တွဏ္ဍ, အဟဏ္ဍ, ပစာမိ၊ ပစာမ ဝါ'။ ။သော **စ**၊ ထိုသူတစ်ယောက်သည်လည်း ကောင်း။ တွဏ္ဍ၊ သင် (မင်း) တစ်ယောက်သည်လည်းကောင်း။ ပစသိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ ပစထ၊ ချက်ကြကုန်၏-**စ**သည်ပေး။ ။ပါဠိပုံစံကား (က) 'တဿ ကာမေဟိ သမ္မဒ္ဒေါ၊ **အာ**ဂတော.သ္မိ တ ဝ.န္တိကေ။ သ**စေ** ကရေယျ ဩကာသံ၊ ဥတယော.ဝ ဝသာမသေ'မဟော်ဇာတ်။ တွဏ္ဍ, အဟဏ္ဍ ဥတယော ဝ မယံ ဝသာမသေ' ဟူလို။ (ခ) 'အဟဏ္ဍ ဘရိယာ **စ** မနုဿာ လောကေ၊ သဒ္ဓါ ဥဘော ဒါနံ ပတီ-အဟုမ္ပ' ဝိဓူရဇာတ်။ ။ဤသို့သာ ယှက်ရသည်။

ဤ၌ ကေဝုစ်သက်သက်ယှက်ပုံမှာ။ ။(ဂ) 'နမေ သုတာဝါ ဒိဋ္ဌာဝါ၊ ဘာသန္တိ မာနုသီ မိဂီ။ တွဏ္ဍ ဘဒေ သုခီ ဟောဟိ၊ **ဧ**သော **စ**ာပိ မဟာ မိဂေါ' ဟူသော ပဏ္ဍက နိပါတ် ဇာတ်ပါဠိ၊ **အ**ထက်က က, ခ-အမှတ် ပါဠိ သဲ့လွန်**စ**ကို ထောက်၍ ကေဝုစ် သက်သက်လည်း ယှက်ပုံ**ကို**သိရ၏။ (တွဏ္ဍ **ဧ**သော **စ** သုခီ ဟောတိ)။ ကေဝုစ်သက်သက် ယှက်ပုံနည်းကို တိုက်ရိုက်ပြသဖြင့်လည်း၊ နေယျတ္ထ အားဖြင့် ဗဟုဝုစ်သက်သက်ယှက်အပ်သည်ကိုလည်း သိရ၏။ သို့အတွက် **ကေ**ဝုစ်၊ ဗဟုဝုစ်၊ သုဒ္ဓ-လေးဝါရစီဖြစ်၏။ သည်သာမကသေး။ (ဃ) 'အဟဏ္ဍ မဒ္ဒီ-ဒေဝီ **စ**၊ ဇာလီ-ကဏ္ဍာဇိနာစုဘော။ အညေ.မညံ ဩကာ-နုဒါ၊ ဝသာမ အဃမေ တဒါ' ဟူသော **စ**ရိယာ ပိဋ္ဌက ပါဠိတော်ကို ဩောက်၍ မိဃက ဝါရ၊ ရထိုက်သလောက် ယှက်အပ်၏။ 'အဟဏ္ဍ ဝသာမိ၊ မဒ္ဒီဒေဝီ **စ** ဝသတိ၊ ဇာလီ-ကဏ္ဍာ **စ** ဝသန္တိ၊ မယံ ဩကာ-နုဒါ ဝသာမ' ဆိုလိုရင်းမှာ-အဟဏ္ဍ, သော **စ**, တေ**စ**-ဝသာမ, ဟူလို။ သို့အတွက်-

(ခ) 'တိ,သိ-သိ၊ ထ ဝါ။ တိ,မိ-မိ၊ မ ဝါ၊ သိ,မိ-မိ၊ မ ဝါ။ တိ,သိ,မိ-မိ၊ မ ဝါ' **ကေ**ဝုစ်မူ၊ **ကေ**ဝုစ်မူလီ၊ **ကေ**ဝုစ်ချ၊ ဗဟုဝုစ်ချ လေးဝါရ။ (၂)'တိ,ထ-ထ၊ တိ,မ-မ၊ သိ,မ-မ၊ တိ,သိ,မ-မ' **ဧ**-မူ၊ ဗ-မူလီ၊ ဗ-ချ လေး။ (၃) 'တိ,သိ,ထ-ထ၊ တိ'မိ,မ-မ၊ သိ,မိ,မ-မ၊ တိ,သ့ိ,မိ,မ-မ'**ဧ**-မူ၊ ဗ-မူလီ၊ ဗ-ချ လေး။ (၁)အန္တိ,သိ-သ့ိ၊ ထ ဝါ။ အန္တိ, မိ-မိ၊ မ ဝါ။ ထ,မိ-မိ၊ မ-ဝါ။ အန္တိ, ထ, မိ-မိ၊ မ-ဝါ' ဗ-မူ, **ဧ**-မူလီ၊ **ဧ**-ချ လေး၊ ဗ-ချ လေး။ (၂)အန္တိ, ထ-ထ။ အန္တိ,မ်ိ,မ-မ။ ထ,မ-မ၊ အန္တိ, ထ,မ-မ'ဗ-မူ၊ ဗ-မူလီ၊ ဗ-ချ လေး။ (၃)အန္တ,သ့ိ,ထ-ထ။ အန္တ,မ်ိ,မ-မ။ ထ,မ်ိ၊ မ-မ။ အန္တိ,ထ,မ်ိ,မ-မ'ဗ-မူ၊ **ဧ**,ဗ-မူလီ၊ ဗ-ချ လေး။ ။(က) တိ အန္တိ,သိ-သ့ိ,

http://www.dhammadownload.com

ထ၀ါ။ တိ-အန္တိ, မိ-မိ၊ မ ၀ါ၊ သိ-ထ, မိ-မိ၊ မ ၀ါ။ တိ-အန္တိ, သိ-ထ, မိ-မိ၊ မ ၀ါ' ဧ,ဗ-မူ၊ ဧ-မူလီ၊ ဧ-ခ္ယလေး။ ဗ-ခ္ယလေး။ ။(ခ) 'တိ-အန္တိ, ထ-ထ။ တိ-အန္တိ, မ-မ၊သိ,ထ,မ-မ၊တိ-အန္တိ-သိ-ထ,မ-မ၊' ဧ,ဗ-မူ၊ ဗ-မူလီ၊ ဗ-ခ္ယလေး။ ။(ဂ)တိ-အန္တိ, သိ-ထ ထ၊ တိ-အန္တိ, မိ-မ-မ၊ သိ ထ, မိ-မ-မ၊ တိ အန္တိ-သိ-ထ, မိ-မ-မ' ဧ, ဗ-မူ ဧ, ဗ-မူလီ၊ ဗ-ခ္ယလေး။

ဤသို့လျှင် ဝတ္ထုမာန် ပရသမုဒ်ဌ် စုစုပေါင်း ပရောပုရိသ် (၄ဂ) လေးဆယ့်ရှစ်ဝါရှိ၏။ အတ္ထနောပုဒ်လည်း ယင်းနည်းတူ (၄ဂ) ။ နှစ်ရင်ပေါင်းမူ ဝတ္ထုမာန်ဌ် (၉၆) ကိုးဆယ့်ခြောက်ဝါရ။ ပဠုမီ စသည်ဌ်လည်း ကိုးဆယ့်ခြောက်ဝါရစီ။ ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်လုံးဌ် 'အဌ် ဆ သတ္တာ၊ အားလုံးရော၊ပရော ပုရိသ်ပေါင်း' (၇၆ဂ) ခုနှစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ဝါရ ဖြစ်၏။

(၁) နာမ-မူတည်၊ တုမှ-မူလီ။ (၂) နာမ-မူတည်၊ အမှ-မူလီ။ (၃) တုမှ-မူတည်၊ အမှ-မူလီ။ (၄) နာမ,တုမှ-မူတည်၊ အမှ-မူလီ ထည့်ရှုလှည့်သော မတည်၊ အမာခံစက်။ ။(၁) ဧကဝုစ်မူ၊ ဧကဝုစ်မူလီ။ (၂) ဗဟုဝုစ်မူလီ။ (၃) ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်မူလီ။ ။(၁)ဗဟုဝုစ်မူ၊ ဧကဝုစ်မူလီ။ (၂) ဗဟုဝုစ်မူလီ။ (၃)ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်မူလီ။ ။(၁)ဧက-ဗဟုမူ၊ ဧကဝုစ်မူလီ။ (၂)ဗဟုဝုစ်မူလီ။ (၃)ဧက-ဗဟုမူလီ ထည့်ရှုလှည့်သော နောက်ဆက်ပွား အမှန်းတင် စက်များကို သဘောကျလျှင် လွယ်ကူလှ၏။ ။ဧကဝုစ် မူလီဆုံးရာဌ် အင်္ဂါပေက္ခ, စယာ ပေက္ခ အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နီးရာကို လိုက်သောအားဖြင့် လည်းကောင်း ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ် နှစ်မျိုးရ၏။

ဇာတ်ပါဠိတို့၏အနက်။ ။(က) သုဃရေ၊ ရှေအိမ်သခင်, ရှပ်သွင်တင့်တယ်, လှမျိုးကြွယ်သည့် အမယ်သာလိကာ။ ဟိ၊ ကျွန်ုပ်ပြန်ကြား, ထိုစကားများသည် အားလုံးပင် မှန်ကန်ပါ၏။ တဿာ၊ မယ်မင်းလှသွင် ရှေအိမ်ရှင့်ကို သာလျှင်။ ကာမာ၊ ကြားကတည်းက, လိုလားချစ်ခင်လှသောကြောင့်။ သမ္မဒ္ဓေ၊ ကာမဂုဏ်စိတ်, ယိုဖိတ်ယဇ်မူးသည်ဖြစ်၍။ ဘဝ ဓ္ဓိကေ။ ဗြဟ္မဒတ် ထီးနန်း,ရှေအိမ်ကြီးစံ, သင်၏ထံသို့။ အာဂတောမှေတ္တာမဠ္ဠ, အသင့်ကြူရန်, အခွင့်ခံ-လာရောက်သည်။ အသို့၊ ဖြစ်ပါ၏။ သြကာသံ၊ မေတ္တာနှင်းဆင့် ယင်းအခွင့်ကို။ စေကရေယ္ယ၊ မေတ္တာပြန်၍, လက်ခံသိမ်းပိုက်မည် ဖြစ်ပါမူကား။ ဥဘယေ၀ ကျေးနှင့်-ဆက်ရက်, လည်ဖက် ကြည်စယ် ကျွန်ုင်တို့မောင်မယ်နှစ်ဦးတို့သည်။ ဧသာမသေ၊ အေးအေးသာသာ, ပျော်ပျော်ကြီးနေကြပါစို့။ ။(ခ) အဟဠ္ဠ၊ ကျွန်ုပ် ဝရုဏနဂါးမင်းသည်လည်းကောင်း။ ဘရိယာ စ၊ ဝိမလာဒေဝီ မိဖုရားကြီးသည်လည်းကောင်း၊ ဥဘော၊ နှစ်ဦးသော ကျွန်ုင်တို့သည်။ မနုဿ လောကေ၊ လူ၏တုံ့တွင် ဖြစ်ကြစဉ်က၊ သဒ္ဓါ၊ ရတနာသုံးတန်, ကံ, ကံ၏အကျိုးကို မြတ်နိုးယုံကြည်ကြကုန်၏။ ဒါနပတိ အလှူရှင်တို့သည်။ အဟုမှ၊ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ။(ဂ)ဘဒ္ဒေ၊ ရှေရှပ်သဖွယ်ယဉ်မျိုးကြွယ်သည့် မယ်သမင်။ တွဠ္ဠ၊သင်သည်လည်းကောင်း။ ဧသော စာပိ

http://www.dhammadownload.com

၄၁၀-နာမမှီ ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ တုလျာ.ဓိကရဏော ပထမော။ ။တုလျာ.ဓိကရဏော၊ တူသော တည်ရာအနက်ရှိသော။ နာမမှီ၊ နာမ-သဒ္ဒါကို။ ပယုဇ္ဇ မာနေပိ၊ တိုက်ရိုက် ယှဉ်အပ်သော်လည်းကောင်း။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇ မာနေပိ၊ တိုက်ရိုက်မရှိ ဆ၍ သိအပ်သော်လည်းကောင်း။ ပထမမော၊ ပထမပုရိသ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တုလျာ.ဓိကရဏော၊ သော။ နာမမှီ၊ ကို။ ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇ မာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ ပထမ ပုရိသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏၊ သော၊ ထိုသူသည်။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ တိုက်ရိုက်မရှိ, ဆ၍ သိအပ်ရာဌ်လည်း။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ တုလျာ.ဓိကရဏော.တိ ပဒံ၊ တုလျာ.ဓိကရဏော-ဟူသောပုဒ်သည်။ ယံ.မတ္ထံ၊ နည်း။ တေန ဒေဝဒတ္တေန၊ ထိုဒေဝဒတ်သည်။ တံ၊ သင့်ကို။ ဟညေ၊ သတ်အင်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့ဌ်။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

မဟာမိဂေါ၊ ကျောက္ကင်းမိပြီး, ထိုသင့်မောင် သမင်ကြီးသည် လည်းကောင်း။ သုခီ၊ လန်းလန်းသာသာ, စန်းပမာသို့, ချမ်းသာခြင်းရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်လေတော့။ မာနုသီ၊ လူမကိုလို, နားဝင်ချိုပျား, လူစကားကို။ ဘာသန္တိ၊ ချစ်ခင်စရာ နားဝင်သာအောင်, ကြင်နာစွာပြောဆိုတတ်သော။ မိဂီ၊ သမင်မကို။ မေ၊ ငါမှဆိုးသည်။ နသုတာ ဝါ၊ မ္ပေးဖ့ားသည်မှ, ခဲချိန်ကျအောင် တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မကြားရဘူးပေ။ နဒိဋ္ဌာ ဝါ၊ မြင်လည်းမမြင်ဘူးပေ။ ။(ဃ)အဟဏ္ဍ၊ ဝေဿန္တရာ၊ ငါမင်းမြတ်သည်လည်းကောင်း။ မဒ္ဒီဒေဝီ စ၊ မဒ္ဒီမြောက်သား, မိဖုရားသည်လည်းကောင်း။ ဥဘောဝ၊ နှစ်ယောက်ကုန်သော။ ဇာလီ ကဏှာဇိနာ စ၊ ဇာလီမင်းသား-ကဏှာဇိန်မင်းသမီးတို့သည်လည်းကောင်း။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သောက နဒါ၊ ပြည်စည်းစိမ်ကင်း စိုးရိမ်ခြင်းကို ပယ်ရှင်းကြကုန်လျက်။ တဒါ၊ ထို ဝေဿန္တရာ, ဇာတ်ဖြစ်ခါ၌။ အဿမေ၊ ဝက်ပါတောင်ဝှမ်း, ကျောင်းသခ်ိမ်း၌။ ဝသာမ၊ နေကြကုန်၏။

၄၁၀-ပဒ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'နာမမှီ ပယုဇ္ဇမာနေ ပိ ပထမမော' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၅။ ။တူသော တည်ရာရှိသော နာမ-သဒ္ဒါကို တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ တိုက်ရိုက်မရှိ ဆ၍ သိအပ်သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် သူသွားသည်။ သူတို့သွားသည်။ လူသွားသည်။ နွားသွားသည် စသည်ဖြင့် နာမသဒ္ဒါနှင့် တကွ တွဲဖက်၍၊ ပြောဆိုသုံးစွဲသောအရာမှာ ဓာတ်မှနောက်၌ ပထမပုရိသ် သက်ရမည်။ သို့မဟုတ် ပထမ ပုရိသ်နှင့် ရေးသားပြောဆို သုံးစွဲရမည်ဟူသော ဥပဒေပုဒ်မကို ညွှန်ပြစီရင်သော သုတ်တည်း။ နာမ,အရကို အထက်၌ ဆိုလတ္တံ့သော တုမ,အမ-သဒ္ဒါကိုချန်ထား၍ ကြွင်းသော ဒေဝ, မနုဿ, ဣတ္ထိ, ပုရိသ, ဂေါ, မဟိ.သ-စသော သဒ္ဒါများကိုယူ။ မြန်မာလို သူ, လူ, နတ်, မိန်းမ, ယောကျ်ား, နွား, ကျွဲ စသော အရာများပင်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

တုလျာဓိကရဏ–ဟူသည် 'ပုရိသော သြဒနံ ပစတိ'၌ ပုရိသအရ၊ ပစတိ-အရ တစ်ယောက်တည်းဆိုလိုသည်။ ချေအုံ့။ ပုရိသော ဟူသော နာမ-သဒ္ဒါသည် ယောက်ျားတို့၏ အချင်းချင်းတူသော အခြင်းအရာ အာကာရ ပညတ် ဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ချက်တတ်သူ ခြင်းကို။ ပစတိ-အာချာတ်သည်လည်း ချက်ခြင်းကြိယာကိုအကြောင်းပြု၍ ချက်တတ်သူ လုပ်ခြင်းကို ဟောဏ်။ ဤသို့ ပုရိသအရလည်း ချက်တတ်သူ လုပ်ခြင်ပင်။ ပစတိ-အရလည်း ချက်တတ်သူ လုပ်ခြင်ပင်ဖြစ်၍ 'တုလျှံ အဓိကရဏံ အတ္ထော ယဿ-တ.ဿ် တုလျှ.ဓိကရဏ'ဟူသည်နှင့်အညီ၊ တုလျာဓိ.ကရဏ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ။ယဿ၊ အကြင် နာမ်ပုဒ်အား။ တုလျှံ၊ ကြီယဲ့ ပုဒ်နှင့် အရတူသော။ အဓိကရဏံ အတ္ထော၊ တည်ရာခြင်းအနက်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။-ပေး။ ။တစ်နည်း၊ ပုရိသောပုဒ်၌ သက်တ်,ခြင်,လင်,သ၏,ကာရကအနက် ငါးပါးရ၏။ ထိုတွင် ယောက်ျားတို့၏အချင်းချင်း တူသောအခြင်းအရာ အာကာရ ပညတ်ဇာတ်သည်-သကတ်။ ယောက်ျားခြင်းသည် ခြင်း။ သန့်ရှင်းသောအခြင်းအရာ ဝိသဒါကာရသည် ပုလ္လိင်။ တစ်ယောက်တည်းအဖြစ် ဧကဝုစ်သ၏။ ချက်ခြင်းကြိယာကိုပြီးစေတတ်သောသတ္တိသည် ကာရကမည်၏။ ပစတိ-အာချာတ်၌လည်း သကတ်,ပဓာနခြင်,အပွဓာနခြင်,သ၏, ကာရကအနက်ငါးပါးပင်ရ၏။ ထိုတွင် သူခင်သိမ်းတို့၏ ချက်ခြင်းကြိယာ သာမညသည် သကတ်။ ယောက်ျားတစ်ယောက်တည်း၏ ချက်ခြင်း ကြိယာဝိသေသသည် ပဓာနခြင်။ ယောက်ျားခြင်သည် အပွဓာနခြင်။ တစ်ယောက်တည်းအဖြစ်သည် ဧကဝုစ်သ၏။ ဝါစက သတ္တိသည် ကာရကမည်၏။ ထိုတွင် ပစတိ အာချာတ်အရ အပွဓာနခြင်, သ၏, ကာရက သုံးပါးနှင့် ပုရိသော နာမသဒ္ဒါ၏အရ ခြင်,သ၏ ကာရကတို့ တူမျှ တိုက်ဆိုင်မိ ကြသည်ကို တုလျာဓိကရဏဖြစ်သည် တူသော တည်ရာရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

ဆောဝင်ပုဒ်-"ဇာတ်-ဂုဏ်-ကြိယံ၊ ခြင်-နာမ်၊ ငါးတန်-ပဝတ္တ။
နိမိတ်ငါးဖြာ၊ နာမ်၌သာ၊ ချာတ်မှာ ကြိယာတစ်ပါးပ။
နာမ်နှင့်အာချာတ်၊ သကတ်,ဘိန္ဒာ,ဒဗ္ဗာ,သ၏၊ ကာရက-ဟူ။
သုံးပါးတူ၊ ယူလေ တုလျာဓိကရဏ။"

အပိသဒ္ဒါရှင်းချက်။ ။'အပိ သမ္ဘာဝနာ နိန္ဒာ ပုစ္ဆာ.နုညာ သမုစ္စယေ။ သန္ဒေဟာ.ဝဓာရဏ.ပေ၊ ပုနရ.တ္တေ ဘဝေပိ စ'ဟူသည်နှင့်အညီ။-

"ချီးမွမ်းကဲ့ရဲ့၊ မေးတဲ့,ခွင့်ပြု၊ ဆည်းမှ,ယုံမှား။
ပိုင်းခြား, နည်းငယ်၊ တဖန်,ဝယ်၊ ကိုးသွယ် အပိ,ဟော။"

ဟူသော ကိုးပါးသောအနက်တို့တွင် ဤသုတ်၌ ပါရှိသော အပိ-သဒ္ဒါသည် သုတ်၌မဆိုအပ်သော အ.ပွယုဇ္ဇမာနေပိကို ဆည်းသည့် **အ**ဝုတ္တ သမုစ္စည်းအနက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် 'အ.ပွယုဇ္ဇမာနေ.ပိ' ဟု ဝုတ္တဖွင့်**သည်**။ ။'ဂမျှမာနေပိ'ကို ဆည်းသည်လည်း–ဟူ၏။

http://www.dhammadownload.com

"ပယုတ္တေ ဂမျမာနေ ဝါ၊ ဝုတ္တေ တုမ္ဘမ္ပိ မဏ္ဍိမော။
တထုတ္တ.မော ဘာဝေ.မ္ဘမ္ပိ၊ သေသမ္ပိ ပထမော ဘဝေ။" ကစ္စာယနသာရ

ဝုတ္တေ၊ ဟောအပ်သော။ တုမ္ဘမ္ပိ၊ တုမ္ဘ-သဒ္ဒါကို။ ပယုတ္တေဝါ၊ တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်လည်းကောင်း။ ဂမျမာနေဝါ၊ ဆ၍ သိအပ်သော်လည်းကောင်း။ ဓာတုတော၊ ဓာတ်မှနောက်၌။ မဏ္ဍိမော၊ မဏ္ဍိမ ပုရိသ်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ တထာ၊ ထိုပြင်၊ ဝုတ္တေ၊ သော။ အမ္ဘမ္ပိ၊ အမ္ဘ-သဒ္ဒါကို။ ပယုတ္တေဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ ဂမျမာနေဝါ၊သော်လည်းကောင်း။ ဥတ္တမော၊သည်။ ဘဝေ၊ ၏။ ဝုတ္တေ၊ သော။သေသမ္ပိ၊ တုမ္ဘ,အမ္ဘ-သဒ္ဒါမှ ကြွင်းသော နာမ-သဒ္ဒါကို။ ပယုတ္တေဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ ဂမျမာနေဝါ၊သော်လည်းကောင်း။ ပထမော၊ သည်။ ဘဝေ၊ ၏။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။'သော ဂစ္ဆတိ'၌ သော-ကား တုလျာဓိကရဏ နာမကတ္တား ဖြစ်၍'နာမမှိ ပယုဇ္ဇ မာနေပိ' ဥပဒေပုဒ်မ (၄၁၀) အရ ဂစ္ဆတိဟု ပထမ-ပုရိသ်သက်ရသည်။ ဝါ၊ ပထမပုရိသ်နှင့် ထားရသည်။ ဂစ္ဆသိ, ဂစ္ဆာမိဟု မဇ္ဈိ, ဥတ္တ-ပုရိသ်မျှား မထားမသက်ရ။ ။သော-၏ အရလည်း သူ့ဖြစ်၊ ဂစ္ဆတိအရလည်း သူ့ဖြစ်ပင်ဖြစ်၍ အရတူကြသည်ကို တုလျာဓိကရဏဆိုသည်။ ။တုလျာဓိကရဏလည်း ဖြစ်ပါမှ တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော။သို့မဟုတ် ဆ၍ သိအပ်သော နာမ-သဒ္ဒါကိုလည်း ဟောပါမှ ပထမပုရိသ် သက်ရမည်။ အဂ်ါနှစ်ပါး။ ။'နာမမှိ သာမညလက္ခဏေ ပယုဇ္ဇမာနေ ဥစ္စမာနေ.ပိ ပထမ ပုရိသော ဘဝတိ' သာရသ္ဌတ-စန္ဒကိတ္တိ-ဋီ။ ။'ဝုတ္တေ.တိ ဝိသေသနဿ ကတတ္တာ, အ-ဗုတ္တေ သတိ နာမာ.ဒီသု ပယုတ္တေသုပိ နဘဝန္တိ၊ယထာ-တယာ ဒေဝဒတ္တေန ကရီယဟေ ကရော.တိ'ကစ္စာ ဟနသာရ-ဋီကာသစ်။ ။ထို့ကြောင့်'တေန ဟညသေ'ဟု ကိ' ထုတ်လတ္တံ့။ ။ ဟောသည် ဟူရာမှာလည်း ကြိယာနှင့်ကံ, ကတ္တားအချင်းချင်း, ဝဲ့ကြ, စပ်ကြ, တိုက်ဆိုင်ဆုံစည်းမိကြသည်ကိုဆိုလိုသည်။ သို့မဟုတ် အာချာတ်ကြိယာက အချုပ်အခြာလုပ်၍၊ ဤကံ,ကတ္တားကား ငါနှင့်သာ စပ်ဆိုင်၊ ငါပိုင်ကံ,ကတ္တားတည်း-ဟု သိစေ, ထင်မြင်စေသည်ကို ဆိုလိုသည်။ အထက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။ ။'တေ ဂစ္ဆန္တိ-ကား ဗဟုဝုစ်ပုံစံ၊ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်သက်ရသည်သာ ထူး၏။ ။အာချာတ်ကြိယာနှင့် ကတ္တား, ကံတို့မှာ ဝုစ်တူကြရသည်။ ဝုစ်တူထားရိုးတည်း။ ကတ္တား, ကံ,ဧကဝုစ်ဖြစ်လျှင် ကြိယာလည်း ဧကဝုစ်။ ဗဟုဝုစ်ဖြစ်လျှင် ဗဟုဝုစ်။ သို့ရာတွင် ဟောရာပုဒ်ကိုလိုက်ရသည်။ ကံ-ကိုဟောလျှင် ကံ-ပုဒ်နှင့်အတူထား။ ကတ္တားကို ဟောလျှင် ကတ္တားပုဒ်နှင့် အတူထား။ ။'ကမ္မနိ ဧက ဝစန သတိ ကြိယာ ဧက ဝစနံ၊ ကမ္မနိ ဗဟု-ဝစနေ သတိ ကြိယာ ဗဟု ဝစနံ'သာရသ္ဌတ-စန္ဒကိတ္တိ-ဋီ။ ။ ကိတ်ကြိယာမှာ လိင်ဝုစ်နှစ်ပါးစုံပင် ကတ္တား, ကံသို့လိုက်၍ ထား၃ရသည်။ ထို့ကြောင့် 'ကိတကာ.ဘိဓေယ္ယ-လိင်္ဂါ'ဟု ကစ္စာယနသာ၃ရ၌ ဆို၏။

http://www.dhammadownload.com

'ဂစ္ဆတိ,ဂစ္ဆန္တိ'တို့ကား နာမ-သဒ္ဒါ တိုက်ရိုက်မရှိ၊ ဆ၍ သိအပ်သောပုံစံ။-ယောဂ ကတ္တားတိုက်ရိုက်မရှိသော်လည်း လမ်းကိုသွားသည်။ ထမင်းကိုချက်သည် ဟုဆိုလျှင် လမ်း,ထမင်းဟူသော ကံ-ကို ဆ၍လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် သွားသည် ဟုဆိုသော ကြိယာသည် ကတ္တားကို ငဲ့ကွက်, ဦးတန်း၍ဆိုသော ကြိယာမျိုး ဖြစ်သည့်အတွက် ယင်းကြိယာကို ဆ၍ လည်းကောင်း၊ နာမယောဂ, နာမကတ္တား-အယှဉ်ဟုသိရသောကြောင့် ပထမပုရိသ်သက်ရသည်-ဟူလို။ 'မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ,ကရောတိ ဝါ။ 'နိန္ဒန္တိ တုဏ္ဍိမာသီန်၊ နိန္ဒန္တိ ဗဟုဘာဏိနံ။ မိတဘာဏိမို နိန္ဒန္တိ၊ နတ္ထိ လောကေ အနိန္ဒိတော' ဓမ္မပဒ-စသည်ကိုလုံ့လည်းထုတ်။ ဇနာ-ဟု နာမကတ္တားကို ထုတ်သည့် ယှဉ်စပ်လေ့။ ။'တေန ဟညသေ ဒေဝဒတ္တေန' ကား ကိ-ပုံစံ။ တေန ဒေဝဒတ္တေန-ဟူသော နာမ ကတ္တားသည် ဟညသေ ကြိယာနှင့် ယှဉ်ကား ယှဉ်၏။ တုလျှာဓိကရဏမဖြစ်၊ ဟေတုလည်းမဟော။ သို့အတွက် ပထမ ပုရိသ်မသက်ရ။ ဟညသေ၌ သတ်ခြင်းကြိယာသည် တုံ-ဟူသော တုမှ-ကံနှင့်သာ တုလျှာဓိကရဏဖြစ်သည့်ပြင်၊ အချင်းချင်း ငဲ့စပ်, တိုက်ဆိုင်မိကြ၍ ဟောလည်း ဟော၏။ သို့အတွက် 'တုမ္မေ မဏ္ဍိမေ' ဆိုလတ္တံ့ ဥပဒေပုဒ်မ (၄၁၁) အရ မဏ္ဍိမ ပုရိသ်သာ သက်ရသည်။ တုံ-အရလည်း သတ်အပ်သူ ဒြပ်, ဟညသေ-အရလည်း သတ်ခြင်းကြိယာကိုအကြောင်းပြု၍ သတ်အပ်သူ ဒြပ်ကိုပင်ရ၍ တုလျှာ.ဓိကရဏ ဖြစ်သည်-ဟူလို။ ။ဤအာချာတ်သည် အတ္ထ သာမညကို ဟော၍၊ နာမ်သည် အတ္ထဝေါသေသကိုဟော၏။ တပတိ၊ ထွန်းလင်း၏။ တောက်ပ၏။ တောက်လောင်၏ ဆိုလျှင် နေလား၊ နက္ခတ်လား၊ မီးလားဟု တပတိ-အာချာတ်က အမျှားနှင့် ဆက်ဆံနေ၍ အထူးကိုမသိနိုင်။ အာဒိစ္စောဆိုလိုက်လျှင် နာမ်ပုဒ်က ဝိသေသတ္ထကို ဟော၍၊ နက္ခတ်ရောင်, မီးရောင် မဟုတ်-ဟု အနက်တစ်ပါးကို နစ်စေလျက်၊ နေရောင်-ဟူသော အတ္ထဝိသေသကို သိရသည်။ ဤသို့ အာချာတ်, နာမ်တို့ အနက် ဟော့ပုံ ထူးပြား၏။ ။'ဒိဝါ တပတိ၊ အာဒိစ္စော၊ ရတ္တိ-မာ့ဘာ့တိ စန္ဒိမာ။ သန္ဒဒ္ဓေ ၊ ခတ္တိယော့ တပတိ၊ ဗ္ရာဟ္မဏော။ **အထ** သဗ္ဗ မဟောရတ္တိ'၊ ဗုဒ္ဓေါ တပတိ တေဇသာ' ဓမ္မပဒ ဗြာ့ဟ္မဏဝဂ်။

မှာထ၁းချက်။ ။အာချာတ်ရုပ်တွက်ရာ၌ သည်း, ပရိဘာသာ့သုတ်များကို အသုံးမပြုနှင့်တော့။ အကျိုးထူးမရှိ၊ ကြန့်ကြာ့ရုံသာရှိမည်။ 'ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ'အဆိုရှိသော့ကြောင့် ဘူ,ပစ-စသောသဒ္ဒါတို့ကို ဓာတ်ခေါ်ရသည်။ 'ဓာတုလိင်္ဂေါ ပရာ ပစ္စယာ'အဆိုရှိသော့ကြောင့် ဓာတ်မှနောက်၌ ပစ္စည်းသက်ရသည်ဟု စိတ်ကသာ နှလုံးသွင်း။ ဂစ္ဆန္တိ,ပစန္တိ-စသည် အစသရ ရှိသော ဝိဘတ်များ၌ လည်း 'ပစ္စယော ရူပသိဒ္ဓိ မတ္တော.ဇ'ဟူသည်နှင့်အညီ၊ အာချာတ်ပစ္စည်းတို့သည်၊ ရူပ်ပြီးရုံမတ္တ-အကျိုးထူး မပြသော့ကြောင့် ရူပ်ပြီးလွယ်ရန် အ-ပစ္စည်း မသက်တော့ပြီ၊ သက်လိုလျှင်လည်း 'လောပ.ဣတ္ထ.မကာရော'သုတ်ဖြင့်ချေလေ။

http://www.dhammadownload.com

၄၁၁-တုဒမ္ မဏ္ဍိမော။ ။ဘုလျာ.ဓိကရဏော၊ သော။ တုမ္ဟေ၊ တုမ္ဟ-သဒ္ဒါကို။ ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ မဏ္ဍိမော၊ မဏ္ဍိမပုရိသ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တုလျာ.ဓိကရဏော၊သော။ ဘုမ္ဟေ၊ကို။ ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ မဏ္ဍိမပုရိသော၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ တုံ၊သင်သည်။ ယာသိ၊သွား၏။ တုမ္ဟေ၊သင်တို့သည်။ ယာထ၊ သွားကုန်၏။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ ၌လည်း။ ယာသိ၊ သွား၏။ယာထ၊ ကုန်၏။ တုလျာ.ဓိကရဏောတိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။တယာသည်။ သြဒခနာ၊ ထမင်းကို။ ပစ္စတေ၊ ချက်အပ်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေခန.တ္ထံ၊ ၏။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ဂ္ဂ-တိ-ကို ဂမု-တည်။ ဂမု၊ ဂမု-သဒ္ဒါသည်။ ဂတိမ္ပိ လာခြင်း အနက်၌ဖြစ်၏။ ဓာတုဿန္တော်လောပေါ် နေက သရဿ, သုတ်ဖြင့် မျှားသော သရရှိသော ဂမု-ဓာတ်၏ အစိတ် ဥ-ကိုချေ။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ,သုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဝတ္တမာန် **ဝိဘတ်** ပရဿပုဒ်၊ ပထမ ပုရိသ် ဧကဝုစ် တိ-**ဝိဘတ်**သက်၊ (ဂမ်×**တိ**) ဘူဝါဒိတော အ,သုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+၊+တိ)။ ဂမိဿန္တော် ဩ ဝါ သဗ္ဗာသု, သုတ်ဖြင့် ဓာတုန် မ်-ကို ဩ-ပြု (ဂ+ဩ+၊+တိ=ဩ×အ သို့ကပ်။ ဂ+ဩ+တိ) ပြီး၏။ ။(**အာချာတ်ရုပ်ဆိုရိုး**။ ဤနည်းအတိုင်း နောက်နောက်ရုပ်တို့ကို ဖော်တွက်၊ အကျဉ်းမျှသာရေးမည်)။ ။ ဂ+ဩ-ဂမု၊+ဂတိမ္ပိ ၏။ ဓာတုဿန္တော်=ဂမု-ဓာတ်အစိတ် ဥ-ကိုချေ။ ဝတ္တမာနာ=ဝတ္တမာန် ဗဟုဝုစ် အန္တိ-ဝိဘတ်သက်(ဂမ်+၊+န္တိ)။ ဂမိဿန္တော် ဩ ဝါ=ဓာတုန် မ်-ကို ဩ-ပြု (ဂ+ဩ+၊+န္တိ=ဩ+အ သို့ကပ်၊ ဂ+ဩ+န္တိ) ပြီး၏။ ။ကိ ရုပ်။ ဟညသေ-ဟန၊+ဟိ လာယံ၊ ညဉ်းဆဲခြင်း၌ဖြစ်၏။ ဓာတုဿန္တော်=ဟန-ဓာတ်၏ အစိတ် အ-ကိုချေ။ နာမမှိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ=ဤသုတ်ဖြင့် တေန-ဟူသော နာမ-သဒ္ဒါ၏ အယ္ယဉ် ဟန-ဓာတ်မှ နောက်၌ ပထမ ပုရိသ် သက်သင့်ငြားသော်လည်း။ တုလျာ. ဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ=ဟန-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဝတ္တမာန် (အတ္တနေ၁ပုဒ် မဏ္ဍိမ ပုရိသ်) ဧကဝုစ် သေ-**ဝိဘတ်**သက်။ (ဟန်+သေ) ဘာဝကမ္မေသုယော, သုတ်ဖြင့် ဟန-ဓာတ်မှ နောက်၌ ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဟန်+ယ+သေ) တဿ စ-ဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတို့ သ-ခ၁ တ္ထန္တသ သုတ်ဖြင့် ဓာတုန်ကို ယ-ပစ္စည်းနှင့်တကွ ဥ-ပြု။ (ဟဉ+သေ) ပရဿ ဒွေဘာဝေါ=ဉ+ကို သဒိသဒ္ဒေဘော် ညပြု (ဟ+ဉ+သေ=ဟညသေ) ပြီး၏။

၄၁၁-ဒ္ဒီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'တုမ္ဟေ မဏ္ဍိမော' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၆။ ။တုလျာ. ဓိကရဏဖြစ်သော တုမ္ဟ-သဒ္ဒါကို 'တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ ဆ၍ သိအပ်သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် သင်သွား၊သင်တို့သွားကြ၊ မင်းသွား၊မင်းတို့ သွားကြ စသည်ဖြင့် တုမ္ဟ-သဒ္ဒါနှင့်တကွ တွဲဖက်၍ ပြောဆို သုံးစွဲသောအရာမှာ,

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်မှ နောက်၌ မဏ္ဍိမ ပုရိသ်သက်ရမည်။ သို့မဟုတ် မဏ္ဍိမ ပုရိသ်နှင့် ရေးသား, ပြောဆို, သုံးစွဲရမည်ဟူသော ဥပဒေကိုညွှန်ပြစီရင်သော သုတ်တည်း။ ။ဤတုမှ-ယောဂကို မြန်မာလို-သင်,နင်,မင်း,မောင်-စသည် ပြောဆိုသော စကားမျိုးမှတ်။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။တဲ့ယာသိ၌ တဲ့-ကား တုလျာ.ဓိကရဏ-တုမှ ကတ္တားဖြစ်၍ တုမှေ မဏ္ဍိမော ဥပဒေအရ၊ ယ့ာသိ-ဟု မဏ္ဍိမပုရိသ်သက်ရသည်။ ဝါ၊ မဏ္ဍိမ ပုရိသ်နှင့်သာ ထားရ, ဆိုရ, ရေးသားရသည်။ ယာတိ၊ ယာမိ စသည် တစ်ပါးပုရိသ်နှင့် မထား မဆိုရ။ ။တုမှေ ယထ-ကား ဗဟုဝုစ်ပုံစံ။ ။ယာသိ, ယာထ-တို့ကား တုမှ-သဒ္ဓါဘုံက်ရိုက်မရှိ၊ ဆ၍ သိရသောပုံစံ။ ။'ကရောမိ တေ တံ ဝစနံ၊ ယံမံ ဘဏသိ သာရတိ'တေမိယဇာတ်။ ။'နန္ဒသာပိ နိသာမေထ၊ ဝစနံ သော ပဝက္ခတိ' သတ္တတိ-သောဏ-ဇာတ်,စသည်တို့ကိုလည်းထုတ်။ ။တယာ ပစ္စတေ သြဒနော-ကား ကိ'ပုံစံ။ တယာ-ဟူသော တုမှ ယောဂ ကတ္တားသည် ပစ္စယေ ကြိယ့ာနှင့် ယှဉ်ကား ယှဉ်၏၊ မင့ဲ့ မဟောရ။ သို့အတူက် မဏ္ဍိမ ပုရိသ် မသက်ရ။ သြဒနော-ဟူသော နာမ ကံကိုသာင့ဲ့၍ ဟောသောကြောင့် ပစ္စတေ-ဟု ပထမ ပုရိသ်သက်ရသည်။ ဝါ-ပထမပုရိသ်နှင့် ထားရသည်။

ပါဠိ-ပိဋကတ်၌-တုမှ-ယောဂနှင့် ဆိုသင့်လျက် နာမယောဂနှင့် ဆိုသော အရာလည်းတင်၏။ ။'ဣဒ ဘန္တေ-ဘဂဝါ ပံသုကူလံ ဓောတု'စသည်တည်း။ ဤ၌ ဘဝ်-သံ ကတ္တားကိုထုတ်။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဣဒ၊ တပည့် ဣဒ္ဓ,ကျိုးခါန်ဆ၍, တစ်ခဏချင်း, စီရင်ခင်းအပ်သော ဤကျောက်ဖျာ၌။ ဘဝ်၊ အရှင်ဘုရားသည်။ ပံသုကူလံ၊ ကျွန်-ပုဏ္ဏ၏, ဆဝရစ်လွှမ်း, ပိုးမျိုးပြွမ်းသည့် ပိုက်ဆံလျှော်သက်နှုံးကို။ ဓောတု၊ ဖွပ်လျော်တော်မူပါ-ပေး။ ။ အချို့ပညဝန်တို့က ယောဂ ဝိပလ္လာသ-ဟု ဆိုကြကုန်၏။ မာဂဓ-ဘာသာ၌-တဲ့, တုမှေ ဆိုသင့်သော့အရာမှာ ဘဝ်, ဘဝန္တော-ဟု ပရိယာယ်မှ ဆိုရိုးပြုကြသဖြင့် ဝစန ဝိပလ္လာသ-ဟု မဆိုသာ။

ရူပ်တုက်ပုံ။ ။ယာဘိ-ကို ယာ-တည်။ ယာ၊ ယာ-သဒ္ဓါသည်။ ပါပုဏနေ၊ ရောက်ခြင်း၌=၏။ ဓာတုဿန္တော=ယာ ဓာတ်၏ အစိတ် အာ-ကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း ဧကသရဖြစ်သော့ကြောင့် မချေရ။ (နောက်နောက်ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းသိ၊ ဤသုတ်က အနေကဿရ ဓာတုနှင့်ကိုသာချေ၍ ဧကဿရကို မချေ။) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေသုတ်ဖြင့် ယာ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဝတ္တမာန် (ပရဿပုဒ် မဏ္ဍိမ ပုရိသ်) ဧကဝုစ် သိ-ဝိဘတ်သက် (ယာ+သိ) ပြီး၏။ ။ယာထ-ယာ+ပါပုဏနေ၊ ၏။ ဝတ္တမာနာ=ဝတ္တမာန် (ပရဿပုဒ် မဏ္ဍိမပုရိသ်) ဗဟုဝုစ် ထ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဟာ=ထ)ပြီး၏။ ။ကိ'ရူပ်။ ပစ္စတေ-ပစ-တည်။ ပစ၊ သည်။ ပါကေ၊ ချက်ခြင်းအနက်၌=၏။ ဓာတုဿန္တော=ပစ-ဓာတ်၏ အစိတ် အ-ကိုချေ၊ တုမှေ မဏ္ဍိမော, ဤသုတ်ဖြင့် တယာ-ဟူသော တုမှယောဂ အယှဉ် ပစ-ဓာတ်မှ နောက် မဏ္ဍိမပုရိသ်

http://www.dhammadownload.com

၄၁၂-အမ္ပ ဥတ္တမော။ ။တုလ္ယာ.ဓိကရဏော၊ သော။ အမ္ပ၊ အမ္ပ-သဒ္ဒါကို။ ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ ဥတ္တမပုရိသ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တုလ္ယာ.ဓိကရဏော၊ သော။ အမ္ပ ကို။ ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ သော်လည်းကောင်း။ ဥတ္တမ ပုရိသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဟံ၊ ငါသည်။ ယဇာမိ၊ ပူဇော်၏။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ယဇာမ၊ ပူဇော်ကုန်၏။ အ.ပ္ပယုဇ္ဇမာနေ.ပိ၊ ၌လည်း။ ယဇာမိ၊ ပူဇော်၏။ ယဇာမ၊ ကုန်၏။ တုလ္ယာ.ဓိကရဏော.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္တံ၊ နည်း။ မယာ၊ ငါသည်။ ဗုဒ္ဓေ၊ ဘုရားကို။ ဣဇ္ဇတေ၊ ပူဇော်အပ်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေဓနတ္ထံ၊ ၏။

သက်သင့်ပြားသော်လည်း တုလ္ယာ.ဓိကရဏ မဟုတ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ဝတ္တမာနာ=ဝတ္တမာန် ဧကဝုစ် တေ-ဝိဘတ်သက်။ (ပစ်+တေ)။ ဘာဝ ကမ္မသု ယောဇ=ပစ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပစ်+ယ+တေ) တသ စ-ဝဂ္ဂ= ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် စ နှင့် တကွ စ-ပြု၊ (ပစ+တေ) ပရသဒ္ဒေဘာဝေါ=စ-ကို သဒ်သဒ္ဒေဘော် စ-ပြု၊ (ပစ္စ+တေ=ပစ္စတေ) ပြီး၏။

၄၁၂-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'အမ္ပာ.ဒျ-တ္တမော' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၇။ ။ တုလ္ယာ.ဓိကရဏဖြစ်သော အမ္ပ-သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော်။ ဝါ၊ ငါ၃ုက်၏။ ငါတို့ ၃ုက်ကုန်၏-စသည် အမ္ပ-သဒ္ဒါနှင့် တကွ တွဲဖက်၍ ပြောဆို သုံးစွဲသော အရာမှာ ဓာတ်မှ နောက်၌ ဥတ္တမ ပုရိသ် သက်ရမည်။ သို့မဟုတ် ဥတ္တမ ပုရိသ်နှင့် ရေးသား,ပြောဆို သုံးစွဲရမည်-ဟူလို။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။အဟံ ယဇာမိ-၌ အဟံ-ကား တုလ္ယာ.ဓိကရဏ အမ္ပကတ္တား ဖြစ်၍ အမ္ပ ဥတ္တမော ဥပဒေအရ ယဇာမိ-ဟု ဥတ္တမ ပုရိသ် သက်ရသည်။ ဝါ၊ ဥတ္တမ ပုရိသ်နှင့်ထားရသည်။ ယဇတိ၊ ယဇသိ စသည် တစ်ပါးပုရိသ်နှင့် မထား၊ မဆိုရ။ ။မယံ ယဇာမ-ကား ဗဟုဝုစ်ပုံစံ။ ။'နာ.တံ ရောဟဏ ဂစ္ဆာမိ၊ ဟဒယံ ဒမ အဝကဿတိ။ နု တံ အဟံ ဇဟိဿာမိ၊ ဣမ ဟိဿာမိ ဇီဝိတံ' ဝိသ-ရောဟဏ ဂဇာတ်။ ။'တေ မယံ ဝိစရိဿာမ၊ ဂါမာဂါမံ နဂါနဂံ' သုတ္တနိ-ဟေမဝတ သုတ္တ။ ။'သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊ ဂါမာ ဂါမံ-ပုရာ ပုရံ' ဎင်း-အာဠဝက သုတ္တ။

ယဇာမိ၊ယဇာမ-တို့ကား တိုက်ရိုက်မရှိ ဆ၍ သိရသောပုံစံ။ ။'မဟာ ယညံ ယဇိဿာမ၊ ဧဝံ' မောဂ္ဂါမ ပါပကာ' ဘူရိဒတ္တဇာတ်။ ။'နု ပစာမိ နုပါစေမိ၊ နဆိန္ဒာမိ နု ဆေဒယေ' ပကိဏ္ဏက-ဘိက္ခာပရမ္ပရဇာတ်။ ။'မံသာနိ ဘောက္ခာမ ပမောဒမာနာ' စတ္တာလီသ-ဝိမာန်ပါလဇာတ်။ ။အမ္ပ-သဒ္ဒါတိုက်ရိုက် မရှိ မသိ၍ သိရသော ပါဠိပုံစံ။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိဥ္ဒ်-အမှ ယောဂနှင့် ဆိုသင့်လျက်၊ နာမယောဂနှင့် ဆိုသောအရာလည်း ထင်၏။ ။'သာဝကော တေ မဟာဝီရ၊ ပါဒေ ဝန္ဒတိ ဝဂိသော' ဝဂိသ.ထွေရာ.ပဒါန်။ ။'သာဝကော တေ မဟာဝီရ၊ သရဏော ဝန္ဒတိ သတ္တုနော' သရက.ထွေရာ.ပဒါန်။ ။'သာဝိကာ တေ မဟာဝီရ၊ ပါဒေ ဝန္ဒတိ သုန္ဒရီ' သုန္ဒရီ ထေရီ.ပဒါန်။ ။'ပဗ္ဗ ဒီပါ မဟာဝီရ၊ ပါဒေ ဝန္ဒကိ စက္ခုမ' ပဗ္ဗဒီပိကာ ထေရီ.ပဒါန်။

'မယာ ဣဇ္ဈတေ ဗုဒ္ဓေါ' ကိ.ပုံစံ။ ။မယာ.ဟူသော အမှ-ကတ္တားသည် ဣဇ္ဈတေ ကြွယာနှင့်ယှဉ်ကားယှဉ်၏။ တုလျှာ.ဓိကရဏမဖြစ် ဟောလည်းမဟော။ သို့အတွက် ဥတ္တမ ပုရိသ် မသက်ရ။ ဣဇ္ဈတေဥ်,ပူဇနကြွယာသည် ဗုဒ္ဓေါ-ဟူသော နာမယောဂ-ကံနှင့်သာ တုလျှာ.ဓိကရဏဖြစ်သည့်ပြင် အချင်းချင်းစဲ့ကြ, စပ်ကြ၍ ဟောလည်းဟော၏။ သို့အတွက် နာမမှီ ပယုဇ္ဇမာနေ-ဥပဒေအရ ပထမ ပုရိသ်သာ သက်ရသည်။

"ပထမော နာမ်-သဒ္ဒေန၊ တုမှ-သဒ္ဒေန မဇ္ဈိမော။
ဥတ္တမော အမှ-သဒ္ဒေန၊ ဝစန.မှိ သမာနကံ။ နိ
ဘာဝေ တု အတ္ထနော-ပဒံ၊ ပထမံ ပုရိသံ မတံ။
တံ-စေ.က-ဝစန.မေဝ၊ အ-ကမ္မကာယ ဓာတုယာ။" ဇာလိနီ

ပထမော၊ ပထမပုရိသ်ကို။ နာမ-သဒ္ဒေန၊ နာမ-သဒ္ဒါနှင့်။ မဇ္ဈိမော၊ ကို။ တုမှ-သဒ္ဒေန၊ တုမှ-သဒ္ဒါနှင့်။ ဥတ္တမော၊ ကို။ အမှ-သဒ္ဒေန၊ အမှ-သဒ္ဒါနှင့်။ ယောဇေ တဗ္ဗော၊ ယှဉ်အပ်၏။ ဝစန.မှိ၊ ဝုစ်သည်လည်း (ဧကဝုစ်,ဗဟုဝုစ်)၊ သမာနကံ၊ ယှဉ်ဘက်နာမ်ပုဒ်, သူ၏ဝုစ်နှင့် မဟုတ် တတာ,တူမြဲရာ၏။ ။ဘာဝေ တု၊ ဘောကို ဟောသည်ရှိသော်ကား။ အတ္ထနော-ပဒံ၊ အတ္ထနောပုဒ်ဖြစ်သော။ ပထမံ ပုဝိသံ၊ ပထမ-ပုရိသ်ကို။ မတံ၊ သိအပ်၏။ တံ စ၊ထိုပထမ-ပုရိသ်သည်လည်း။ အ-ကမ္မကာယ ဓာတုယာ၊ အ-ကမ္မဓာတ်မှ နောက်၌။ ဧက ဝစန.မေဝ၊ ဧကဝုစ် ဝိဘတ်တစ်လုံးသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အ-ကမ္မက ဓာတ်နောင် သက်ရမည် ဆိုသော်လည်း ယေဘုယျသာမှတ်။

ဆောင်ပုဒ်-"ပ-မှာ နာမ၊ မဇ္ဈ တုမှ၊ အမှ-ဥတ္တမာ။
အတ္ထနောပုဒ်၊ ဘောဟောရုပ်၊ ဧကဝုစ်သက် ပထမာ။
ပုရိသ် သုံးကာ၊ ယင်းယောဂ၊ ဟောမှ-သက်သုည်သာ"

ဝုတ္ထာ.ဝုတ္ထ-ကို ရှင်းချက်။ ။ဤနေရာ၌ ရပ်တန့်၍ စာသင်ဝယ် တို့သည် ကတ္တား၊ ကံတို့၏။ ဝုတ္ထာ.ဝုတ္ထကို ကျနသေချာစွာ ခွဲခြမ်းသိမြင်မှ ပိဋကတ်အခြေရ၊ အထက်တန်းရောက် ပေါက်မြောက်နိုင်ကြမည်ဖြစ်၍၊ ပိဋကတ် အခြေအမြစ်ဟု ဆိုထိုက်သော ကံ,ကတ္တားကို ကွဲအောင် ခွဲပေးရာ၏။ ယောဂနှင့်တွဲ၍ ခွဲပုံ။ မေး-ဖြေပုံ အကျယ်ကို ငါတို့ ရေးသားအပ်သော ကစ္စာနသံခိ၏ နိဿယ ဒုတိယတွဲမှာ

http://www.dhammadownload.com

ယူကြလေ။ ဤဌာနကား ကျမ်းကြီးမည်ကြောင့် စာသင်ယမ်းသို့ သိလွယ်,မှတ်လွယ် နိုင်လောက်ရုံ အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြအံ့။

ဆောင်ပုဒ်-"တဒ္ဓိတ်, သမာသ်- ကိတ်, အာချာတ်၊ လေးရပ် ဝါစက ပြား။
ဟောလျှင်-ဝုတ္တ၊ မဟောက၊ အဝုတ္တ-ကံ, ကတ္တား။
ဟောရာမှာ-ပ၊ မဟောက၊ ဒု,တ,ဆနှင့် ထား။
ကတ္တားဟောက၊ ကံ-ဒု, ဆ၊ ပ-နှင့် ကတ်ကိုကား။
ကံ-ကိုဟောက၊ ကတ် တ,ဆ၊ ပ-နှင့် ကံကိုထား။
ကံ-ရှိ မရှိ၊ ဘောဟောသိ၊ ချင်း၏-ကံ,ကတ်, ဒု တ, ဆ၌။
ပုဒ် ပရသ်ဟု၊ ရှေ့ရောက်ခု၊ ဟောမှု ကတ္တားမှတ်။
နောက်အတ္တနော၊ ဝါစကော၊ ဟောကြ-ဘော,ကံ,ကတ်။"

'ကာရက-ခြောက်တန်၊ ဘော, သမ္ပန်, အမှန် ဝါစ္စရှစ်' ဟူသည်နှင့်အညီ၊ ကာရကခြောက်ပါးကို 'ဝါစကေဟိ ဝစိတဗ္ဗ-နှင့် ဝါစ္စံ' ဝါစကတို့က ဟောအပ်သောအနက်ဖြစ်၍ ဝါစ္စဆိုသည်။ ။'ပထမာကြဉ်ပယ် ခြောက်သွယ် ဝိဘတ်၊ သမာသ်, တဒ္ဓိတ်၊ အာချာတ်ကြ,တ်, အဟုတ်မှတ်ကြ ဝါစက'ဟူရကား၊ဒုတိယာ စသော ဝိဘတ်ခြောက်သွယ်၊ သမာသ်,တဒ္ဓိတ်,အာချာတ်,ကိတ်- ဤဆယ်ပါးကား 'ဝါစ္စ-တ္ထံ ဝစတီ-တိ-ဝါစကော' ဝါစ္စအနက်ရှစ်ပါးကို ဟောတတ်သောကြောင့် ဝါစကဆိုသည်။ အနက်ကို ဝါစ္ဆ၊ သဒ္ဒါကို ဝါစက-ဟူမှတ်။ ။ထိုတွင် ဒုတိယာ၊ စသော ဝိဘတ်ခြောက်သွယ်ကို ဝိဘတ္တိ ဝါစက။ ဝါစကင်ယ်-ဟူ၍ဆို၏။ ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည် ကမ္မဝါစ္စကို ဟော၍၊ တတိယာ-စသော ဝိဘတ်တို့သည် ကရိုဏ်း-စသော မိမိတို့၏အနက် ဝါစ္စကို အသီးသီးဟောကြကုန်၏။ ။'တဒ္ဓိတ်, သမာသ်၊ ကိတ်, အာချာတ်၊ လေးရပ် ဝါစကပြား' ဟူသော ဆောင်ပုဒ် လင်္ကာအရ၊ သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ်၊ ဤလေးပါးကို ဝါစကြီး လေးပါးဆိုသည်။ ထိုတွင် ကိတ် ဝါစကသည် သမ္ပန်ကြဉ်သော ဝါစ္စခုနစ်ပါးကို ဟော၍၊ တဒ္ဓိတ်, သမာသ်ဝါစကတို့မှာ ဝါစ္စရှစ်ပါးကိုပင်ဟောကြ၏။ အာချာတ် ဝါစကမှာမူကား ဘော,ကံ ကတ္တား-ဝါစ္စသုံးပါးကိုသာဟော၏။ ဝါစ္ဆ ဝါစက သဒ္ဒါ ငယ်ကို လေ့လာကြလေ၊ မခဲလှ၊ စကားအလျဉ်းသင့်၍ ဤမျှသာ ဆိုလိုက်သည်။

ဆောင်ပုဒ်-"တဒ္ဓိတ်, သမာသ်၊ ဝါစကတ်-ရှစ်ရပ် ဝါစ္ဆဟော။
ဘော,ကံနှင့်ကတ်၊ သုံးဝါစ္ဆတ်၊ အာချာတ် ဝါစကော။
သမ္ပန်ပယ်ချ၊ သတ်-ဝါစ္ဆ၊ ကိတ် ဝါစက ဟော။"

တိ စသော—**အာချာတ်** ဝိဘတ်များကို အာချာတ် ဝါစကဆိုသည်။ ယင်း ဝါစကတို့က ဟောသော ကံ,ကတ္တားကို ဝုတ္တကံ, ဝုတ္တ-ကတ္တားဆိုသည်။ မဟော အပ်သော ကံ,ကတ္တားကို အ-ဝုတ္တ ကံ, ကတ္တား-ဟု ဆိုသည်။ ဝုတ္တ ကံ, ကတ္တားမှာ ပထမာ ဝိဘတ်နှင့်ထား၍၊ အ-ဝုတ္တ ကံ, ကတ္တားမှာ ဒုတိယာ, တတိယာ ဆဋ္ဌီ-

http://www.dhammadownload.com

၃၇၄ သပြေကန်-သङ္ခါကြီးနိသ်ယ်သစ်

ဝိဘတ်တစ်ခုခုနှင့်ထားရသည်။ ကတ်,ကံ,ဟူသော ဝါကျတစ်ခုမှာ နှစ်ပါးစုံ ဝုတ္တ, အ-ဝုတ္တ မထား-မနေစေရ။ ကတ္တား ဝုတ္တဖြစ်လျှင် ကံ-အဝုတ္တ၊ ကံ-ဝုတ္တဖြစ်လျှင် ကတ္တား အဝုတ္တနှင့်ထားရ,ဆိုရ၊ ပြောဆိုသုံးစွဲရသည်။ ထို့ကြောင့် 'ဟောရာမှာ ပ၊ မဟောက၊ ဒု,တ,ဆ-နှင့်ထား'ဟူသော ဆောင်ပုဒ် လက်ဘကိုဆိုသည်။ ဟောရာ, ဟောရာ၊ ပထမာ၊ မဟော ဒုတိယာ, တတိယာ,လည်း-ဟူ၏။ ဘောကို ဟောရာ၌ ကတ္တား, ကံ-နှစ်ပါးစုံ အဝုတ္တချည်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် အ-ကမ္မကခတ် နောက်၌သာဖြစ်၍ ကံ-မလို၊ ကတ္တားကိုသာ တတိယာ, ဆဋ္ဌီ-ဝိဘတ်နှင့် ထားရသည်။

ယင်းအာချာတ်ဝိဘတ်တို့တွင် ပရသမုဒ်သည် ကဲတ္တားကိုဟော၍ အတ္တနော ပုဒ်သည် ဘော,ကံ,ကတ္တား သုံးပါးလုံးကိုဟောသည်ဟု ခွဲခြား၍မှတ်။ ဟောဆိုသည်ကား 'ပုရိသော ဂစ္ဆတိ'၌ (၄၁၀) သုတ်က ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဂစ္ဆတိအရ အ-ပွဓာနဖြစ်, သခ်္ခ၊ ကာရက, သုံးပါး။ ပုရိသောအရ ဖြစ်, သခ်္ခ, ကာရက အနက်သုံးပါး တိုက်ဆိုင်မိကြ၍ အာချာတ်က ဦးစီးဦးကိုင် အချုပ်အချာလုပ်၍ ဤကံ, ကတ္တားများကား ဝါနှင့်သာဆိုင်၍ ဝါပိုင် ကံ,ကတ္တားများပေဟု ငဲ့ကွက်စောင့်ရှောက်သည်ကို ဟောသည်ဟုဆိုသည်။ သူတို့နှစ်ပါး ငဲ့ကြ, စပ်ကြသည်။ တိုက်ဆိုင်ဆုံစည်းမိကြသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့မဟုတ် 'ဝဒတိ ဝိညာပေတိ' ဟူသော ဒီပနီအရ အာချာတ် ဝါစက-က ဤကံ,ကတ္တားကား ဝါနှင့်သာစပ်သည် ဝါနှင့်သာဆိုင်သည်။ ဝါပိုင် ကံ, ကတ္တားပေဟု သိမြင်နားလည်စေသည်ကို ဆိုလိုရင်းတည်း။ 'သား+အမိ' ဆိုသလိုမှတ်။

ဟောကြ ငဲ့ကြသော—ကံ,ကတ္တားကို ဝုတ္တဆို၍အကုန်မတိုက်ဆိုင်မိကြ ငဲ့ကွက်ရှိသာမည ကံ,ကတ္တားကို အဝုတ္တဆိုသည်။ မဂ္ဂ-အရ သကတ်, ဖြပ်, လိင်, သခ်္ခ, ကာရက အနက်ဝါးပါး၊ တစ်ပါးပါးနှင့်မျှ မတိုက်ဆိုင်မိကြ။ သူခပ်သိမ်းတို့၏ သွားခြင်း ကြိယာ သကတ်-အန္တတ္ထ ယောဂျားဏ် သွားခြင်း ကြိယာ ဝိသေသ ပဓာနဖြပ်မျှကို ငဲ့ရှုသာ။ ။ဤမျှလောက် အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် စာသင်ယ်တို့ သိနိုင်ရန် ခဲယဉ်းလှသေး၍ တစ်နည်းပြဆိုဦးမည်။

ဝုတ္တ ဟူသည်–ဝဒန္တ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ဆိုလိုရင်းသာ ပဓာနတည်း။ ဆိုလိုသောပုဂ္ဂိုလ်က ကတ္တုသတ္တိကို ဦးတန်းကာ ပဓာနဝန်ကိုင်ပြု၍ ဆိုလိုမှု ကတ္တား ဝုတ္တ၊ ကံ-အဝုတ္တဖြစ်၏။ ကမ္မသတ္တိကို ဦးတန်းကာ ပဓာနဝန်ကိုင်ပြု၍ ဆိုလိုမှု ကံ-ဝုတ္တ၊ ကတ္တား အဝုတ္တဖြစ်၏။ အဝုတ္တဟူသည် မပြဋ္ဌာန်း။ ဝါ၊ ပဓာနဝန်ကိုင်မဟုတ်၊ အပေါင်း အမြှောင်-ဟု ဆိုလိုသည်။ လောကစကားသုံးရာ၌ 'သူစားနိုင်သည်။ သွားနိုင်သည်။ ထမင်းချက်ပါ၊ ကျောင်းသို့သွားပါ' ဆိုရာ၌ သူ-ဟူသော ကတ္တား၏

http://www.dhammadownload.com

စားနိုင်, သွားနိုင်သော သတ္တိ။ ထမင်း, ကျောင်း-ဟူသော ကပ်ဥတည်သော ကျွက်ခြင်း, သွားရောက်ခြင်း ပစန, ပါပုဏ္ဏသတ္တိကို ပဓာန ဝန်ကိုင်ပြုကာ အတိုးချဲ့၍ သုံးသောစကားမျိုးဖြစ်၏ သို့အတူက် အပ္ပဓာနစကားလုံးများကိုမသုံးဘဲ၊ ဖြုတ်ထားခဲ့သည်။ ။သူ-ဟူသောစကားကို နာမ။ သို့မဟုတ် နာမ်စား (ဣတ္ထိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒေဝ၊ နာဂ၊ ယက္ခ၊ ဂေါ၊ မဟိ'သ။ ဝါ-မိန်းမ, ယောကျ်ား, နတ်, နဂါး, ဘီလူး, နွားနဲ့ကျွဲ-စသော နာမ်တို့၏အစားသုံးသောကြောင့် နာမ်စားဆိုသည်)။ သင်, နင်, မင်း, မောင်-စသောစကားမျိုးကို တုမ္ဘ။ ငါ, ကျွန်ုပ်, ကျွန်တော်-စသော စကားမျိုးကို အမှ-ယောဂ စကားမျိုးဟုမှတ်။ ။သူ-ဟူသော နာမ စကားလုံးနှင့် ယှက်ဖက်၍သုံးသော သွားသည်-ဟူသော ကြိယာ စကားများကို (သွား၊ စား၊ ချက်၊ ဖတ်၊ ရွတ်၊ အံ၊ ရိုက်၊ သတ်၊ ဖြုတ်၊ ခွဲ၊ နေ၊ ထိုင်၊ ပြောဆိုသော စကားများကို ကြိယာ-ဟုမှတ်) ပူးတွဲ၍ ပါဠိဘာသာဖြင့်အသုံးပြုမူ၊ ကစ္စည်းဥပဒေပုဒ်မ (၄၁၁) 'နာမမှီ ပယုဇ္ဇမာနေပိ'အရ၊ ပထမပုရိသ'ဧကဝုစ် ဝိဘတ်နှင့် သူ-ဟူသော နာမ်စား၊ ဝါ-နာမစကားလုံးကိုလည်း ဆိုလိုသူ ပြဋ္ဌာန်းရာသို့လိုက်၍ ဆိုလိုသူက ကတ္တားကို ဝန်ကိုင်ထားသောကြောင့် 'ဟောရာမှာ-ပ မဟောက ဒု, တ, ဆ, နှင့် ထား'ဟူသော ဥပဒေအရ၊ ပထမာဝိဘတ်နှင့် 'သောဂစ္ဆတိ' ဟု ဆိုရ၏။ သွား၏ ဆိုသော် ဘယ်ကိုသွားတုန်းဟု တစ်စုံတစ်ယောက် ထောက်ခံ မေးမြန်းရန် ကံနှင့် မကင်းကောင်းသောကြောင့် ကံထည့်ရလိမ့်မည်။ ကံထည့်မူ ဆိုလိုသူက ပြဋ္ဌာန်းရင်း မဟုတ်၍ အပ္ပဓာန, အ-ဝုတ္တဖြစ်ရကား 'မဟောက ဒု,တ,ဆနှင့် ထား'ဟူသည့် အတိုင်း၊ ဒုတိယာ' ဆဋ္ဌီဝိဘတ်တစ်ခုခုနှင့် ဝိဟာရံ,ဝိဟာရဿ-ဟု အ-ဝုတ္တ ကံထည့်ရသည်။ 'သောဝိဟာရံ, ဝိဟာရဿ ဂစ္ဆတိ'ဖြစ်၏။ ဤနည်းတူ၊ 'ပုရိသော ဂါမံ, ဂါမဿ ဝါ ဂစ္ဆတိ။ ရာဇာ နဂရံ, နဂရဿ ဝါ ပဝိသတိ။ ဣတ္ထီ သြဒနံ,သြဒနဿ ဝါ ပစတိ။ ဒါရကော ဝိဟာရံ, ဝိဟာရဿ ဝါ ဂစ္ဆတိ။ ကုမာရော ကညံ, ကညာ ဟ ဝါ အာနေတိ။ ဝမ္ပုကီ ဒါရံ, ဒါရုနော ဝါ တစ္ဆတိ။ ကဋ္ဌဟာရော ကဋ္ဌံ,ကဋ္ဌဿ ဝါ ဆိန္ဒတိ' စသည်ကိုလည်း ကတ္တား, ကံ-ကျေပွန်အောင် လေ့ကျက် စိစစ်ကြလေ။ ။ဆိုလိုသူ စိတ်ကညတ်တိုင်း ပိုင်းခြား၍ နာမ်,ကြိယာနှစ်ပါး ပြိုင်ဆိုင် မိလျှင်ပင် ဆိုခဲ့ပြီးသော နာမ်,အာ၃ျာတ်အရ၊ ဒြပ်, သခ်္ခာ, ကာရက, သုံးပါးတို့သည် သဒ္ဒသတ္တိအားဖြင့် တိုက်ဆိုင်ဆုံစည်းမိကြတော့သည်သာတည်း-ဟူလို။

ဆိုလိုသူက-ကမ္မသတ္တိကို ဦးတန်းကာ ပဓာန ဝန်ကိုင်ပြု၍ ကျောင်းသို့သွား ပါ၊ အားလပ်၏ဆိုရာ၌ ဆိုလိုသူက ကံ-ကို ပဓာန ဝန်ကိုင်ပြု၍ ဆိုသောကြောင့် ကံဟောဖြစ်ရကား 'နောက်အတ္တနော'၊ ဝါစကော၊ ဟောကြ ဘော,ကံ,ကတ်,ဟူသော ဥပဒေအတိုင်း၊ ကြိယာကို အတ္တနောပုဒ်နှင့် 'ဂစ္ဆီယတေ'ဟု ထားရလိမ့်မည်။ ကျောင်း-ဟူသော နာမ်ကို 'ဟောရာမှာ-ပ' ဟူသော ဥပဒေအတိုင်း ပထမာ-ဝိဘတ်နှင့် 'ဝိဟာရော'ဟု ထားရလိမ့်မည်။ ဘာယ်သူသည် သွားအပ်သနည်းဟု

http://www.dhammadownload.com

တစုံတယောက် ထောက်ခံမေးမြန်းရန် ကတ္တားနှင့်မကင်းကောင်း၍ ကတ္တားထည့်ရဦးမည်။ ထည့်သော် ဆိုသူ ပြဌာန်းရင်းမဟုတ်၍ အပွဓာနဖြစ်ရကား 'မဟောက ဒုတ,ဆနှင့်ထား' ဟူသော ဥပဒေအရ၊ တတီယာ, ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ် တစ်လုံးလုံးနှင့် တယာ, တစ-ဟု အ-ဝုတ္တ ကတ္တားထည့်ရမည်။ 'တယာ, တစ ဝါ ဝိဟာရော ဂစ္ဆိယတေ'ဖြစ်၏။ ။တယာနှင့် ဂစ္ဆိယတေတို့ကား တုမ္မေ မဏ္ဍိမော ဥပဒေနှင့် မဆန့်လော-ဟူပြားအုံ၊ 'ပုရိသ်သုံးက၊ ယင်းယောဂ၊ ဟောမှ သက်ရမည်' ဟူ သည့်အတိုင်း မဟောသောကြောင့် မဆန့်။ 'သြဒနော ပစ္စတေ ပုရိသေန ပုရိသဿ ဝါ၊နာဂေါ ဟညတေ(သတ်) ဂရုဠေန ,ဂရုဠဿ ဝါ၊ရညာ, ရာဇဿ ဝါစောရော ဟညတေ (သတ်)၊ အာစရိယေန, အာစရိယဿ ဝါ သိဿော ပေသိယတေ(စေ)၊ ဗုဒ္ဓေန, ဗုဒ္ဓဿ ဝါ ဓမ္မော ဒေသိယတေ (ဟော)၊ သီဟေန, သီဟဿ ဝါ မိဂေါ ခါဒီယတေ (ခဲ-စား) ဂေါ ဃာတကေန,ဂေါ ဃာတကဿ ဝါ (နွားသက်သမား) ဂေါ ဃာတီယတေ'စသော ပုံစံမျိုးကိုလည်း စိစစ်ကြလေ။

'မင်းချက်ရာ'-ချက်လိုက်ပါ၊ချက်လိုက်ဟု ကြိယာကို ဦးစီးဝန်ကိုင်ပြု၍ဆိုလျှင် ဘော ဟော ဖြစ်၍ (ဓာတ်နက် ကြိယာကို ဘောဆိုသည်)။**ကံ**,ကတ္တားနှစ်ပါးလုံးပင် အ-ဝုတ္တဖြစ်၏။ မင်း-ဟူသော စကားကို ချက်လိုက်ဟူသော**စ**ကားနှင့် ပူးတွဲ၍ ပါဠိဘာသာဖြင့်သုံးမူ 'အတ္တနောပုဒ်၊ ဘော ဟောရုပ်၊ ဧကဝုစ်သက်-ပထမာ'ဟူ သော ဥပဒေအရ၊ အတ္တနောပုဒ် ပထမပုရိသ် ဧကဝုစ်ဝိဘတ်နှင့် မင်း-ဟူသော တုမ္မ-ကတ္တားစကားလုံးကိုလည်း ကြိယာမကဟောသောကြောင့် အ-ဝုတ္တ ကတ္တား ဖြစ်၍ 'ကံရှိ,မရှိ၊ ဘော ဟောဘိ၊ ချင်း၏ ကံ,ကတ်-ဒု,တ,ဆဋ္ဌ ဟူသော ဥပဒေ အရ၊ တတီယာ,ဆဋ္ဌီ တစ်လုံးလုံးနှင့် ထား၊ 'တေ တယာ ဝါ ပစ္စတေ' ဖြစ်၏။ ကဲ့ထည့်လျှင်လည်း အ-ဝုတ္တပင်ဖြစ်၍ သြဒနံ, သြဒနဿ ဝါ'ဟု ဒုတီယာ, ဆဋ္ဌီ တစ်ခုခုနှင့် ထည့်ရမည်။ 'ဘော, တယာ ဝါ ပစ္စတေ သြဒနံ, သြဒနဿ ဝါ' ဟု ဖြစ်၏။ တေ၊ သင်သည်။ ဝါ၊ ကား။ တယာ၊ သင်သည်။ သြဒနံ၊ **ကို**။ ဝါ၊ ကား။ သြဒနဿ၊ **ကို**။ ပစ္စတေ၊ ချက်ခြင်း။ ဝါ၊ ချက်ရာ၏-ပေး။ ဤနည်းတူ၊ 'ပုရိသေန, ပုရိသဿ ဝါ ပစ္စတေ သြဒနံ, သြဒနဿ ဝါ၊ ဣတ္ထိယာ သူပံ, သူပဿ(ဟင်း)ဝါ-ပစ္စတေ၊ ဘိက္ခုနာ ဘိက္ခုဿ ဝါ သိဗ္ဗတေ (ချုပ်) စီဝရံ, စီဝရဿ ဝါ၊ ဂါဝေန ဂဝဿ ဝါသယတေ' စသည်ဖြစ်၏။

(က) "ဘိဟိတေ ကတ္တရိ ဥ ယျာ၊ ပတမာ သာဓနဉ္ဍနာ။
ဒုတိယာ ဝါ.ထဝါ ဆဋ္ဌီ၊ ကမ္မနိ ဧကဒါ သိယာ။
(ခ) ဘိဟိတေ ကမ္မနိ ဥ ယျာ၊ ပထမာ သာဓနဉ္ဍနာ။
ယတိယာ ဝါ.ထဝါ ဆဋ္ဌီ၊ ကတ္တရိ-သဗ္ဗဒါ သိယာ။
(ဂ) ဘာဝါ.ဘိဓာယဓေ သန္တေ၊ သ-ကဗာ.ကမ္မ-ဓာတုယာ။
တတိယာ ဝါ.ထဝါ ဆဋ္ဌီ၊ ကတ္တရိ သဗ္ဗဒါ သိယာ။" ဇာလိနီ

http://www.dhammadownload.com

(က) အာဘိဟိတေ၊ အာချာတ်, ကိတ် ဝါစကတ္တိသည် ဟောအပ်သော။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားဒ္ဒ။ ပထမာ၊ ပထမဝိဘတ်ကို။ သာဓနညုနာ၊ ကြိယာကိုသိသော ပညာရှိသည်၊ဥ ယျော၊သိအပ်၏။ တဒါ၊ထိုကတ္တားကိုဟောသောအခါ၌။ ကမ္မနိ ကံ-ဒ္ဒ။ ဒုတိယာ၊ ဝါ၊ ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည်လည်းကောင်း။ အထ ဝါ၊ ထို့ပြင်။ ဆဋ္ဌီ ဝါ၊ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည်လည်းကောင်း။ ကေဒါ၊ တစ်ရံအခါ။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ခ)အဘိဟိတေ၊သော၊ကမ္မနိ၊ဒ္ဒ။ ပထမာ၊ကို။ သာဓနညုနာ၊ သည်။ ဥ ယျော၊ ၏။ တဒါ၊ ထိုကံကို ဟောသောအခါ၌။ ကတ္တရိ၊ဒ္ဒ။ တတိယာ ဝါ၊ သည်လည်း ကောင်း။အထ ဝါ၊ ပြင်။ ဆဋ္ဌီ ဝါ၊သည်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗဒါ၊ အခြင်းခပ်သိမ်း။ သိယာ၊၏။ (ဂ) သ-ကမ္မာ.ကမ္မ ဓာတုယာ၊ သ-ကမ္မက, အ-ကမ္မက ဓာတ်မှ နောက်ဒ္ဒ။ဝိဟိတေ၊သော။ ဘာဝ ၊ဘိဓာယကေ၊ဘောဟော ပစ္စည်းသည်။ သန္တေ၊ ရှိလတ်သော်၊ ကတ္တရိ၊ဒ္ဒ။ သဗ္ဗဒါ၊ ခပ်သိမ်း။ တတိယာ ဝါ၊သည်လည်းကောင်း။ အထ ဝါ၊ ပြင်။ ဆဋ္ဌီ.ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ သိယာ၊၏။ ။သကွဲတဒ္ဒ ဆဋ္ဌီ ကံ,ကတ္တားကိုမဆို။ အ-ဝုတ္ထ ကံ,ကတ္တားဒ္ဒ ဒုတိယာ တတိယာ ဝိဘတ်တစ်လုံးစီ သာ ဆို၏။

"ကတ္တရိ ပထမာ ဏ္ဍတြ၊ ဒုတိယာ တတြ ကမ္မနိ၊
ဓာတုဃော ဥဘယ-ပဒ၊.မေထ ကတ္တု.တ္ထ လက္ခဏံ။
ကတ္တရိ တတိယာ ယတြ ပထမာ တတြ ကမ္မနိ။
ယ.ပ္ပစ္စယန္တံ ဝိညေယ္ယံ၊ ဓာတုတောစ.တ္ထနော ပဒံ။
ဘာဝေ ကတ္တာ ဘတိယန္တော၊ ကမ္မံ စ.တြ ဘဝေ နှ ဟိ။
ကြိယာ စေ.က ဝစနံ၊ ဘဝေယ္ယ အတ္ထနော ပဒံ။"

သာရသ္ဝတ-စန္ဒကိတ္တိ-ဋီ။

ယ္ဍတြ။ အကြင်ဝါကျ၌။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားဒ္ဒ။ ပထမာ၊ ပထမာ ဝိဘတ်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ကြားအံ့။ တတြ၊ထိုဝ ါကျ၌။ ကမ္မနိ၊ ကံ၌။ ဒုတိယာ၊ ဒုတိယာ ဝိဘတ် သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဓာတုတော၊ ဓာတ်မှ နောက်ဒ္ဒ။ ဥဘယ-ပဒံ၊ ပရဿပုဒ်, ကတ္တနောပုဒ် နှစ်ပါးသည်။ သိယာ၏။ တေါ၊ ဤသည်လျှင်။ ကတ္တု.တ္ထ လက္ခဏံ၊ ကတ္တားဟော လက္ခဏာတည်း။ ။ယတြ၊ ဒ္ဒ။ ကတ္တရိ၊ ဒ္ဒ။ ဘတိယာ၊ တတိယာ ဝိဘတ်သည်။သိယာ၊အံ့။တတြ၊ဒ္ဒ။ ကမ္မနိ၊ဒ္ဒ။ ပထမာ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဓာတု ဘော၊ဓာတ်မှနောက်ဒ္ဒ။ ယ.ပ္ပစ္စယ.န္တ.ဒ္ဒ၊ ယ-ပစ္စည်းအဆုံးရှိသည်ကိုလည်းကောင်း။ အတ္ထနော ပဒ.ဒ္ဒ၊ အတ္ထနောပုဒ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝိညေယ္ယံ၊ သိအပ်၏။ ။ ဘာဝေ၊ ဘော-ဟော ဝါကျ၌။ ကတ္တား၊ သည်။ တတိယန္တော၊ တတိယာဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

အဆုံးရှိ၏။ ဝတ္ထု ထိုဘောဟော ဝါကျ၌။ ကမ္မံ၊ သည်။ နဟိ ဘဝေ၊ မဖြစ်သည် သာတည်း။ ကြိယာ၊ သည်၊ အတ္တနောပဒံ၊ အတ္တနော့ပုဒ်ဖြစ်သော။ ကေဝစနံ၊ ကေဝုစ်ဝိဘတ်သည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြင့်ရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဝိဘတ် ပ-သက်၊ သည် ကား-နက်၊ မှတ်ချက် ကတ္တား ဝုတ္တဆို
ဝိဘတ် ပ-သက်၊ ကို့သို့နက်၊ မှတ်ချက် ကံ-ကို ဝုတ္တဆို။
တ,ဆ ဝိသက်၊ သည်, ကားနက်၊ မှတ်ချက် အ-ဝုတ္တ ကတ္တားကို။
ဒု-ဆ-ဝိသက်၊ ကိုသို့,နက်၊ မှတ်ချက် အ-ဝုတ္တ ကမ္မကို။
စာတ်-ပေး ကြိယာ ပ-ကတ္တား၊ ကံ-လာ ဒု, ဆ-ကို။
အပ်-ပေး ကြိယာ၊ ပ-ကံမှာ၊ ကတ်လာ တ, ဆ-ကို။
ခြင်း,ရာ-ပေးက၊ ယင်း ဘာဝ၊ ဒု,တ,ဆ-လာ ကံ,ကတ်-ကို။"

မှာထားချက်။ ။'ဘု,ဟု သတ္တာယ,မိတိ ဇေ့ထ-ဘု,တိ ဒန္ဓ အဝ မဒ္ဒနာ-နုဘဝနပါတုဘာဝနာ,ဒိ-အနေကတ္ထ,တ္ထေပိ ယေဘုယ္ယေန သတ္တ ဝါစကတ္တာ ဘု, ဟု သတ္တာယ,မိတိ ဝုတ္တ'ဘ-ဌိကာ မှတ်တမ်းနှင့်အညီ။ 'ယဇ-ဒေဝါ ပူဇ သင်ဟ: ကရဏ ဒါနေသု'ဟု ခေတ်ကျမ်းလာ အနေကတ္ထပင်ဖြစ်သော်လည်း သူ့ယော်ကို သိလှယ်, ဆောင်လှယ်ရန် ယေဘုယ္ယေနယ်, ပယောဂါနုရူပအားဖြင့် မျှားရာသို့ လိုက်၍ ယဇ၊ ပူဇာယံ-ပူဇော်ခြင်း၌ဖြစ်၏-စသည်ဖြင့်သာ အနက် ကြားရလိမ့်မည်။ ခေတ်ကျမ်းများနှင့်မညီဟု ပြစ်တင်တော်မမူသင့်ကြပြီ။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ယဇာမိ-ကို ယဇ-တည်။ ယဇ၊ ယဇ-ခေတ်သည်။ ပူဇာယံ၊ ပူဇော်ခြင်းဖြစ်၏။ ခေတုသဒ္ဒေါ=ယဇ-ခေတ်၏ အစိတ် အ-ကိုချေ။ ဝတ္ထမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ,သုတ်ဖြင့် ဝတ္ထမာန် ဧကဝုစ် မိ-ဝိဘတ်သက်။ဘူဝါ-ဒိတော အ-သုတ်ဖြင့် ယဇ-ခေတ်မှနောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်(ယမ်+၊+မိ)အ-ကာရော ဒီဃံ ဟိ မိ မေသု, သုတ်ဖြင့် မိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့-အ-သရကို အာ-ဒီဃပြု။(ယ+-ာ+မိ+ယ+မိ) ဇ+အာ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ယဇာမ-ယဇ၊သည်။ပူဇာယံ၊၏။ နည်းတူ။ ဝတ္ထမာနာ= သုတ်ဖြင့် ဗဟုဝုစ် မ-ဝိဘတ် သက်သည်သာ ထူး၏။ ။ကိ ရုပ်၊ ဣဇ္ဇတေ-ယဇ-ပူဇာဟံ။ ခေတုသဒ္ဒေါ-ခေါ့ အမှေ ဥတ္တမော, ဤသုတ်ဖြင့် မယာ-ဟူသော+အမှ သဒ္ဒါ၏အယှဉ် ယဇ-ခေတ်မှ နောက်၌ ဥတ္တမ ပုရိသ် သက်သင့်ငြားသော်လည်း တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ဝတ္ထမာနာ-ဝတ္ထမာန် (အတ္တနောပုဒ်) ဧကဝုစ် တေ ဝိဘတ်သက်။ ဘာဝကမ္မေသု ယော,သုတ်ဖြင့် ယဇ-ခေတ်မှ နောက်၌ ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ယ+ယ+တေ) ယ,ဿာ,ဒိဿိ, သုတ်ဖြင့် ယဇ-ခေတ်၏အစ ယ-ကို ဣ-ပြု၊ (ဣ+ယ+တေ) တဿ စ ဝဋ္ဌ ယ-ကာရ=သုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ခေတုနှင့်နှင့်တကွ ဇ-ပြု။ (ဣ+တေ) ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေ၊=ဇ-ကို သဒ္ဒေဘော် ဇ-ပြု။ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၁၃-ကာလေ။ ။ပရာ၊ နောက်ဆိုလတ္တံ့သော ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့သည်။ ကာလေ၊ သင့်လျော်ရာကာလ၌။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ကာလေ ဣစ္ဆေတံ၊ ကာလေ-ဟူသော သုတ်ကို။ အဓိကာရတ္ထံ၊ လိုက်ဖို့ရာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

၄၁၃-ကေပဒ, အဓိကာရသုတ်။ ။'ကာလေ' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၁၀။ ။'ကရဏ-ကာရော၊ ကြိယာ။ ကာရောဝေ-ကာလော'။ကရဏ်၊ ပြုခြင်း။ ကာရော။ ပြုခြင်း-ပေး။ ရ-ကို လ-ပြု၍ ကာလောပြီးသည်။ ကြိယာကို ကောက်။ ။'ကာလော-တိ စေ.တ္ထ ကြိယာ အဓိပ္ပေတာ' နီတိ။ ။ဘေဒစိန္တာ၊ သက္ကတ၊ တို့၌ကား-ကာလ-ဟူသည် ကောင်းကင်ကဲ့သို့ မပြိုမကွဲ အမြဲ တည်နေသော-သဘောတစ်ခုပင်တည်း။ ယင်းတခုတည်းတော သဘောမျိုးပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ကြီယာမှလွတ်သော ကာလမည်သည် မရှိရကား သဟစရဏဖြစ်သော ကြိယာ၏ ပစ္စုပ္ပန်,အတိတ်ကာလ,အနာဂတ်-ဟူသောအပြားကို ကာလ၌ တင်စား၍၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ,အတိတ်ကာလ,အနာဂတ်ကာလ စသည် ပြားရသည်-ဟူလို။ ။'နိစ္စော ဗျာပီ သမ္ပတိ-ဘူတ-ဘဝိဿတိ ကြိယာ ယောဂတော အာကာသ-ကပ္ပေါ ကောဒဗ္ဗဒ္ဒော ဘိဇ္ဇတေ ကာလော' ကာတန္တ ဝုတ္ထိ။ ။'နိစ္စော တျာ.ဒိ နိစ္စတ္တာ ဗျာ့ပကတ္တာ စ အာကာသ ကပ္ပေါ ကောဒ ယဒျ.ပိ ကာလော၊ တထာပိ ဝတ္တမာနေ ဘူတော ဘဝိဿန္တိ.တိ၊ယေ စ ဝတ္တမာနာ.ဒယော ဗျပဒေသော, တေ အသ ကြိယာ ဒ္ဒါရကာ ဣတျ.တ္ထော' ကာစာန္တ-ပဋ္ဌိကာ။ ။'ကာလော အဋ္ဌ-ဒဗ္ဗ ဟိရိတ္တံနဝမံ ဒဗ္ဗ-မီတိ ဝိသေသိကာ.ဒိ-မတံ၊ဣဿရသော.ဝ မုတ္တိ-ဘေဒေါ ကာလေ ဣတိ ဝေဒံတိ မတံ၊ ပဓာနဿော.ဝ အဝတ္ထာ ဘေဒေါ ဣတိ သခ်ာ.ဒိ မတံ၊ ပဓ္ဓတ္တယေ.ပိ တဿော.ကတ္ထာ ဝတ္တမာနာ.ဒိ ဘေဒါ.ဘာ.ဝေ ပိ ဝတ္တမာနာ.ဒိ ကြိယော ပါမိ၀သာ ဝတ္တမာနာ.ဒိဗျာဒေသော ဗောဇ္ဈော။ ဟေတု ပသိဒ္ဓ-ပရိ-မာဏ် သူရိယာ.ဒိ ကြိယံ အ.ပ္ပသိဒ္ဓ ကြိယာယ အ-ဝစ္ဆေဒိကံ ကာလ.မာဟု၊ သူရိယဿ ဥဒယော စလ-သံယော.ဂတော အာရဗ္ဘ,အတ္ထာ, စလ-သံယော.ဂ-ပရိ-ယန္တာ ကြိယာဒီန.မုစ္စတေ။ အတ္ထာ.စလ-သံယော.ဂတော အာရဗ္ဘ,ဥဒယာ.စလ သံယော.ဂ ပရိ.ယန္တာ ရတ္ထိ ဥစ္စတေ၊ တဒါ ဝုတ္ထာဟပဓ္ဓ-မာသာ.ဒိဗျ၀ဟာ-ရော, ကာလ-ဿပိ အ-နိစ္စတ္တာ တေသံ မုချ-၀ ဝတ္တမာနာ.ဒိ-ဗျာပဒေသော' လဟုဘာသ။

တနည်း။ ။'ကရောတိ သတ္တေဟိ သတိ ဟိ ကာလော'လုပ်။ သတ္တေ သတ္တ၀ါ တို့ကို။ ကရောတိ ဟိ သတိ၊ ညှဉ်းဆဲတတ်၏-ပေး။ ထို့ကြောင့် ကာလော ဃသတိ ဘူတာနိ၊ သဗ္ဗာ.နေ၀ သဟ-တ္ထနာ။ ယော စ ကာလ ဃသော ဘူတော၊ သ-ဘူတ ပစနီ ပစိ'ဟု မိန့်ပြီ။ ။တစ်နည်း၊ 'ကလီယတိ မုဟုတ္တာ.ဒိ ဝသေန ဂဏီယတိတိ-ကာလော' လုပ်။ မုဟုတ္တာ-ဒိ၀သေန၊ တမုဟုတ် စသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ကလီ ယတိ-ဂဏီယတိ၊ ရေတွက်အပ်၏-ပေး။

http://www.dhammadownload.com

၅၁၄-ဝတ္ထမာနာ ပစ္စုပ္ပဒ္ဓေ။ ။ပစ္စုပ္ပဒ္ဓေ၊ ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သော့။ ကာလေ၊ ကာလ၌။ ဝတ္ထမာနာ၊ ဝတ္ထမာန် ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပစ္စုပ္ပဒ္ဓေ၊ သော။ ကာလေ၊ ၌။ ဝတ္ထမာနာ ဝိဘတ္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပါဠိလိ ပုတ္ထံ၊ ပါဠိလိပုတ်ပြည်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ သာဝတ္ထိယံ၊ သာဝတ္ထိပြည်၌။ ပဝိသတိ၊ ဝင်သွား၏။

အချုပ်အားဖြင့်-ဆိုရသော်၊ ကာလ-ဟူသည် ပညတ္တိ ဓမ္မပင်ကည်း။ ထိုကြောင့် အဋ္ဌသာလိနီ၌။ ။'စိတ္တကာလော ရူပကာလောတိ.အာဒိနာ နယေန ဓမ္မော၀ါ၊ အတိတော၊ အနာဂတော.တိ အာဒိနာ နယေန ဓမ္မ ဝုတ္တိ'ဝ၀ါ၊ ဗီဇကာလော၊ အင်္ကုရကာလော.တိ အာဒိနာ နယေန ဓမ္မ-ပဋိပါဋိ'ဝ၀ါ၊ ဥပ္ပါဒကာလော၊ ဇရာ ကာလော.တ် အာဒိနာ နယေန ဓမ္မ လက္ခဏံ၀ါ၊ ဝေဒိယန ကာလော၊ သဏ္ဌာန ကာလော.တိ အာဒိနာ နယေန ဓမ္မ ကိစ္စံ၀ါ၊ နှာနကာလော၊ ပိ၀နကာလော.**တိ** အာဒိနာ နယေန သတ္တ ကိစ္စံ၀ါ၊ ဂမနကာလော၊ဌာနကာလော.တိ အာဒိနာ နယေန ဣရိယာ ပထံ စ၀ါ၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏ၊ သာယန္ဟ ဒိ၀ါ၊ ရတ္တိ.တိ အာဒိနာ နယေန စန္ဒိမ သူရိယာ.ဒီ ဝတ္ထုနံ ၀ါ၊ အနုမာသော၊ မာသော.တိ အာဒိနာ နယေန အဟော ရတ္တာဒိ သင်္ခါတံ ကာလသဏ္ဌယံ ၀ါ.တိ ဧ၀ံ တံတံ ဥပါဒါယ ပညတ္တော ကာလော နာမ၊ သော ပနေ.သ သဘာ၀တော အ-ဝိဇ္ဇ မာနတ္တာ ပညတ္တိ မတ္တကော ဧ၀ါဟိ ဝေဒိတ္တာ'ဟု မိန့်ပြီ။

၅၁၅.ဒ္ဒိ.ပဒ၊ ဝိဓိသုတ်။ ။'သမ္ပတိ ဝတ္ထမာနာ' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၁၁။ 'ဝတ္ထတိ.တိ ဝတ္ထ မာနော' ဝတ္ထတိ၊ ဖြစ်ဆဲ-ပေး။ အားထုတ်လုပ်ကိုင်၍ မပြီး သေးသောကာလကိုကောက်။ ။'အာရဒ္ဓေါ အ-ပရိသမတ္တော စ ဝတ္ထမာနော' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'အာရဒ္ဓေါ ယော သာယေတုံ ပတ္တော၊ နစ သာမတ္ထိ.မုပ ဂတော၊ သော ဝတ္ထမာနော ဣထ္ထု.စ္ဆတေ' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ.ဗျာသ။ ။'အာရဒ္ဓကြိယာ ယ သာမတ္ထိ-ပရိယန္တော၊ ဝတ္ထမာနော၊ ဏ္ဍာ မဟာ ဘာရတံ ပဋတိ' မုဒ္ဓ-ဗောဓ-ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဋီ။ ။'ဝတ္ထမာနော ကာလော ဧတိသော.တိ ဝတ္ထမာနော'။ ဧတိသော။ ထို တိ-စာသော ဝိဘတ်အား။ ဝတ္ထမာနော ကာလော၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ သည်။ အတ္ထိ၏-ပေး။ ။တစ်နည်း၊ ဝတ္ထမာနေ ဘ၀ါ-ဝတ္ထမာနော'။ ဝတ္ထမာနေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။ ဘ၀ါ၊ ဖြစ်သော ဝိဘတ်တည်း-ပေး။ တိ-စသော **ဝိဘတ်ကို** ကောက်။ ။'တံ တံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ၊ ဥပ္ပန္နော-ပစ္စုပ္ပန္နော'။ တံ တံ ကာရဏံ၊ ထိုထို အကြောင်းကို။ ပဋိစ္စ စွဲမှီ၍။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်သည်တည်း-ပေး။ ။ဆိုထိုအကြောင်း ကိုစွဲ၍ တစုံတခု အမှုကိစ္စကို အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေရန် အားထုတ်လုပ်ကိုင်မှု၏ အပြီး အဆုံးသို့ မရောက်သေးတဲ့ အားထုတ်ပြုလုပ်ဆဲ ကြိယာကို ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ဆိုသည်။ ။ဝတ္ထမာန်၊ ပစ္စုပ္ပန် အတူတူပင်။ ဤ၌ကား-ဝိသယီ၊ ဝိသယမျှသာ ထူး၏။ ထိုထို ဝိပွကတ-ဟူ၍လည်း ဆို၏။—

http://www.dhammadownload.com

"ယော သာယေတိ,မ ဒရဒ္ဓေါ၊ နစ နိဋ္ဌ-မုပါ.ဂတော။
ဝတ္ထမာနော.တိ သော ဝုတ္တော၊ သော.ဝ ဝိပ္ပကတော.တိစ" စိန္တာ

ယော ကာလော၊ အကြင်ကာလသည်။ ကိုယ်ကမ္မ၊ တစ်စုံတစ်ခု အမှုကိစ္စကို၊ **သာယေတိ**၊ ပြီးစေခြင်းငှာ။ **အာရဒ္ဓေါ**၊ အားထုတ်၏။ **နိဋ္ဌ**၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့။ **နစ ဥပဂတော**၊ မရောက်သေး။ **သော**ကာလော၊ ကို။ **ဝတ္ထခေနော.တိ**၊ ဟူ၍။ **ဝုတ္တော** ဆိုအပ်၏။ **သော.ဝ**၊ ထိုဝတ္ထမာန်ကိုပင်လျှင်။ **ဝိပ္ပ ကတော.တိစ**၊ ဝိပ္ပ-ကတ-ဟူ၍လည်း။ **ဝုတ္တော**၊ ၏။

ဆောင်ပုဒ်-**"ပြီးရန်အားထုတ်၊ ယင်းအလုပ်၊ သမုတ် ဝတ္ထမာန်။**
မပြီးသေးဘဲ၊ ပြုလုပ်ဆဲ၊ ခေါ်မြဲ-ပစ္စုပ္ပန်။"

ထိုပစ္စုပ္ပန်သည် (၁)ခဏ.ပစ္စုပ္ပန်။ (၂)သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန်။ (၃)အဒ္ဓါ ပစ္စုပ္ပန်-ဟု သုံးမျိုးတည်း။ ထိုတွင်-"ယသ္မိं သမယေ ကာမာဝစရံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ" စသည်ကဲ့သို့ ဥပဒ်, ဌီ, ဘင် ဟူသော ခဏတွင်ယ သမ"ဂီ ပစ္စုပ္ပန်သည် ခဏ ပစ္စုပ္ပန်။ ။'ကေ၊ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ'စသည်ကဲ့သို့ တစ်ခု, နှစ်ခုသော သန္တတိဝါရ၌ အကျုံးဝင်သော ပစ္စုပ္ပန်သည် သဇ္ဇာတိ ပစ္စုပ္ပန်။ ။'ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ' ကဲ့သို့ တစ်ခုသော ဘဝဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်သည် အဒ္ဓါန ပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ။ပစ္စုပ္ပန္နေ.ဇ္ဈ နာမေ.တံ တံဝိဓံ-ခဏ ပစ္စုပ္ပန္နံ, သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန္နံ, အဒ္ဓါန ပစ္စုပ္ပန္နေ.ဇ္ဈ။ တတ္ထ ဥပါဒ-ဌိတိ ဘင်.ပ္ပတ္တံ ခဏ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ကေ ဌိတိ သန္တတိ ဝါရ ပရိယာပန္နံ၊ သန္တဟိ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ တတ္ထ အဒ္ဓကာရေ နိသိဒိတ္ဝာ အာလောကဋ္ဌာနံ ဂတဿ နတ္ထိ အာရမ္ဏံ ပါကဋံ ဟောတိ၊ ယာဝ ပန တံ ပါကဋံ ဟောတိ၊ တ္ထေ.နေ့ရေ ကေ ဌိ သန္တတိ ဝါရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာလောကဋ္ဌာနေ ဝိစရိတ္ဝာ သြဝရကံ ပဝိဋ္ဌဿပိ နတ္ထိ သဟသာ ရူပံ ပါကဋံ ဟောတိ၊ တ္ထေ.နေ့ရေ ကေ ဌိ တိ ဝါရာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုရေ ဌတ္ဝာ ပန ရဇကာနံ ဟတ္ထ-ဝိကာရံ, ဃဏ္ဍိ-ဘေရီ-အာဒိ အာကောဋနဝိကာရ.ဇ္ဈ ဒိသ္ဝာပိ နတ္ထိ သဒ္ဒံ သုဏာတိ ယာဝ ပန တံ သုဏာတိ၊ တေသ္မိं အနေ့ရေ ကေဌိသန္တတိဝါရော ဝေဒိ-ထဗ္ဗော။ ဧဝံ တာဝ မဇ္ဈိမ ဘာဏကာ။ သံသုတ္ထ ဘာဏကာ ပန ရူပ သန္တဟိ,အ-ရူပ-သန္တတိ တိ ဒ္ဝေသန္တတိယော ဝတ္ဝာ ဥဒကံ အက္ကမိတ္ဝာဂတဿ ယာဝတိရေအက္ကန္တ ဥဒက လေခါ နဝိပ္ပသီဒတိ၊ အဒ္ဓါနတော အာဂတဿ ယာဝကာယ ဥသုမ ဘာ ဝေါ နဝူပသမတိ၊ အာတပါ အာဂန္ဓာ ဂတ္တံ ပဝိဋ္ဌဿ ယာဝ အဒ္ဓကာရ ဘာဝေါ နဝိဂစ္ဆတိ၊ အန္ဓော ဂတ္ဘေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရိတ္ဝာ ဒိဝါ ဝါတပါနံ ဝိဝရိတ္ဝာ သြလောကေသိ, ယာဝ အက္ခိနံ ဖန္ဒန ဘာဝေါ နဝူပသမတိ၊ အယ ရူပသန္တတိ နာမ။ ဒ္ဝေ တယော ဇဝန ဝါရာ အရူပသန္တတိ နာမ-တိ ဝတ္ဝာ-တံ-ဥဘယမ္ပိ သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမာတိ ဝဒန္တိ။ ကေဘဝ ပရိစ္ဆိန္နံ ပန အဒ္ဓါန ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ၊ ယံသန္ဓာယ ဘဒ္ဒေကရတ္တ သုတ္တေ 'ယောစာ-ယံ အာဝုသော မနော,ယေ စ မ္မော သမ္ဘယုတ္တာ၊

http://www.dhammadownload.com

ဥဘယ.မေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ ။တသ္မိံ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆန္ဒ ရာဂ ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏံ ဆန္ဒရာဂ ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏသ္သ တ.ဒဘိနန္ဒတိ၊ တ.ဒဘိနန္ဒန္တော ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ.တိ'ဝုတ္တံ။ ။သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန္နေ.ဣ.ဣ.ထ အဋ္ဌကထာသု အာဂတံ၊ အဒ္ဓါန ပစ္စုပ္ပန္နံ သုတ္တေ'အဋ္ဌသာလိနီ။ ။ဤကား အဋ္ဌကထာတို့ ဆိုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်တည်း။

ဗျာကရဏ်းကျမ်း-ဆရာတို့ကား (၁) သမီပ ဝတ္တမာန်၊ (၂) တံ ကာလ-ပေက္ခ ဝတ္တမာန်ဟု နှစ်မျိုးဆိုကုန်၏။ ထိုတွင် အတိတ်, အနာဂတ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ အနီးဌိုဖြစ်သော ဝတ္တမာန်သည် သမီပ ဝတ္တမာန်မည်၏။ 'ကုဏော တုံ အာဂစ္ဆသိ၊ ကတ္ထ တုံ ဂစ္ဆသိ'ပုံစံ။ ။တုံ၊ သင်သည်။ ကုတော၊ ဘယ်အရပ်က(ဘယ်က) အာဂစ္ဆသိ၊ လာခဲ့သနည်း-မေး။ ရောက်သည်မှ ကာလ အတန်ကြာပြီးသော်လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၏ အနီးဖြစ်၍ သမီပူပစာရ အားဖြင့် ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်နှင့်ဆိုသည်။ တုံ၊ သင်သည်။ ကတ္ထ၊ ဘယ်အရပ်သို့ (ဘယ်သို့)။ ဂစ္ဆသိ၊ သွားမည်နည်း။ မသွားရသေး၊ သွားလတ္တံ့ဖြစ်၍ အနာဂတ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်အနီးဖြစ်၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်နှင့်ဆိုသည်။ ။ထိုအတိတ်က ဖြစ်ဆဲ ကာလကိုရည်မှတ်၍ စောင်းငဲ့သော ဝတ္တမာန်သည် တံ ကာလ.ပေက္ခ ဝတ္တမာန်မည်၏။ 'တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတိ၊ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ၊ ဧဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝါမ-ဟံ' စသည်ပုံစံ။ ကပ်-ကမ္ဘာကာလ ခြားကွာလှသော်လည်း၊ လွန်ပြီးသော အတိတ်ကာလ, ဖြစ်ဆဲသော ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာကို ရည်မှတ်,စောင်းငဲ့၍ ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်နှင့် ဆိုသည်။

"ပစ္စုပ္ပန္နေ-သမီပေပိ၊ တဗ္ဗော.ဟာရ္ဟ ပစ္စာရတော။
ဝတ္တမာနာ အတီတေပိ၊ တံ ကာလ ဝစနီ.စ္ဆယာ။" ရှု

ပစ္စုပ္ပန္နေ-သမီပေပိ၊ ပစ္စုပ္ပန်၏ အနီးဖြစ်သော အတိတ်, အနာဂတ် ကာလ၌လည်း။ တ-ဗ္ဗောဟာရ္ဟ.ပစာရတော၊ ထိုပစ္စုပ္ပန် ဟူသောအမည်ကို တင်စားသော သမီပူ.ပစာရအားဖြင့်၊ ဝတ္တမာနာ၊ ဝတ္တမာန်မည်သည်။ ဟောတိ ၏။ အတီတေပိ၊ အတိတ် ကာလ၌လည်း။ တံ-ကာလ-ဝစနီ.စ္ဆယာ-တံ-ကာလ-ဝစနီ.စ္ဆာယ၊ ထိုအတိတ်က ဖြစ်ဆဲကာလကိုဆိုသောကြောင့်။ ဝတ္တမာနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

သင်္ကတ-ဋ္ဌကား-(၁)ပဝတ္တ။ ပရတာ ဝတ္တမာန်။ (၂) ပဝတ္တာ ဝိရတ ဝတ္တမာန်။ (၃) နိစ္စ.ပ္ပဝတ္တိ ဝတ္တမာန်။ (၄) သမီပ ဝတ္တမာန်-ဟု လေးမျိုးဆို၏-

"ပဝတ္ထ။.ပရတော စေဝ၊ ပဝတ္ထာ.ဝိရတော တထာ။
နိစ္စ.ပ္ပဝတ္တိ သာမီပေါ၊ ဝတ္တမာနာနံ စတုဗ္ဗိဓော။"

ကာတန္တ ပဋ္ဌိကာ၊ မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ။

http://www.dhammadownload.com

ပ,ဝတ္ထု။ပရတော စေ.ဇ။ ဖြစ်ပြီးနောက်တွင်, ရှောင်ကြဉ်သမျှ တည်သော ဝတ္ထုမာန်ရင်း။ ပဝတ္ထာ.ဝိရတော စ။ ဖြစ်၍ မရှောင်ကြဉ်သမျှတည်သော ဝတ္ထုမာန်ရင်း။ တထာ၊ ထို.ပြင်။ နိစ္စ.ပ,ဝတ္ထိ၊ အမြဲဖြစ်သော ဝတ္ထုမာန်ပင်း။သာမီပေါ်၊ သမီပ ဝတ္ထုမာန်ရင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထုမာနော၊ သည်။ စတုဒ္ဓိခေါ၊ ခေးပါး အပြားရှိ၏။ ။'မံသံ နခါဒတိ၊ ဣဟ ကုမာရ ကီဠန္တိ'။ ဣဟ ပဗ္ဗတာ တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုတော အာဂစ္ဆသိ တ္ဝံ' 'ဧသော.ဟံ ဂစ္ဆာမိ' အစဉ်အတိုင်းပုံစံ။

(၁) အယံ၊ဤ-သူသည်။ မံသံ၊ အသားကို။ နခါဒတိ၊ မစား။ သတ္ထဝါတို့၏ အသားကို မစားတော့အံ့ဟု ရှောင်ကြဉ်၍ မစားဘဲနေခြင်းကာလ ကြာသော်လည်း ကြဉ်ဆဲပင်ဖြစ်ရကား ပ,ဝတ္ထု။ပရတ ဝတ္ထုမာန်မည်၏။ ။ဥပဝသန္တော ဥပါသကော ဝိကာလေ နဘုဉ္ဇတိ'စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။ပ,ဝတ္ထော စ သော ဥပရတောစေ.တိ ပ,ဝတ္ထု။ပရတော' လုပ်။ ။'နနု ပ,ဝတ္ထော ဥပ္ပန္နော ဥပ ရတော စ အတီတော၊ သော ကထံ ဝတ္ထုမာနော?'၊ သစ္စံ,ယာ ခါဒန-ကြိယာ ပ,ဝတ္ထာ၊ သာ ဣဒါနိ ဥပရတာ သတီ ပ,ဝတ္ထုတော၊ တေ-ဒုတ္ထံ ဘဝတိ၊ ယာ ခါဒန ကြိယာ ပါရဒ္ဓါ, သာ,ဝနဉ် သမ္ဘန္ဓာ ခါဒနာ.ဝတ္ထာယံ အပရိသမတ္ထာ သတီ,ဝတ္ထ မာနာ၊အဘော ပါရမ္ဘာ.ပရိသမတ္ထိတာ ဃဋ္ဌံ,တေ.ဝ၊ ဘေတ္ဝ သန္ဓံ နဝိနသ္ဓတိ.တိ မတေန ဝုတ္ထံ။နုန မံသံ နခါဒတီ'တျ.သ ပ,ဝတ္ထော.ပရတ္ထတ္ထေ ဧ ကိ'ပမာဏံ?'၊ အတြ ဇာ,တိ.ပ,ဘူတိ နခါဒတိ.တျတ္ထော၊ ကထံ နသိယာ?'၊ သစ္စံ, ဇာ,တိ.ပ,ဘူတိ ယော နခါဒတိ၊ တတ္ထာပိ ခါဒန ကြိယ.မဏ္ဍာရောပေတ္ဝာ သေ နိ'သေခေါ၊ အည-ထာ ခါဒန ကြီယာယ အ-ဘာ,ဝါနိ'သေခေါ နော.ပဇ္ဇတီ.တိ၊ အတော ဥဘယ တြေ.ဇ အာရောပေတ္ဝာ ပ,ဝတ္ထော.ပရတသ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထာ နဒေါသော.တိ တေ-ဒေါ,ဝါ.ဟ-'ဣဟေ တျာ.ဒီတိ ဟေမကရသာ.ဓိ,ပ,ါ'ယော။ အည ဇ တု မံသံ နခါဒတီ'တျ.တြ အာရော ပေတ္ဝာ ခါဒန ကြိယာယ အာရမ္ဘာ.ပရိသမတ္ထိယာ ဝိဇ္ဇ မာနတ္ထာ ,ဝတ္ထမာနံ နိ,ပ,ါဒေတ္ဝာ နဉ် သမ္ဘန္ဓေ နေ.ဝ ဥပရတော ဘဝိသ္ဓတိ.တိ ကဗ္ဗာ ပ,ဝတ္ထာဟော.ပရတော ,ဝတ္ထုမာနော.တိ ဝုစ္စတိ၊ နတု ယော ,ဝ ,ဝတ္ထ မာနော၊ သော ,ဝ ပ,ဝတ္ထော ဥပရတော စေ.တိ တေ.ဒေ,ဝ ပဋ္ဌိ,ပန္ဓိယာ အာ,သ-ယတော ဣစ္ဆာ.ဟု။ အ-ဝိရတာ ,ဗုဒ္ဓိယ-မီတိ ,ဗုဒ္ဓိယံ အ-ဝိရတတ္ထေန အဗ္ဗာ ,ဝသိတာ.ဣစ္ဆတ္ထော' ကဝိရာ,-ဠီ။

၂-ဣဟ၊ ဤ-အရပ်ဌ။ ကုမာရ၊ သူငယ်တို့သည်။ ကီဠန္တိ၊ ကစားကြကုန်၏။ ထိုသူငယ်တို့သည် အိပ်ခြင်း, စားခြင်း မကင်းသောအား, အကြား အကြား ပြတ်လပ်၍၊ ဆတ်ဆတ် ပစ္စုပ္ပန်ပင် မဟုတ်သော်လည်း မပြတ်မလပ်,ကစားတတ် သည်ဖြစ်၍၊ ကစားမှုကို မရှောင်ကြဉ်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ကစားခြင်း ကြိယာ တည်နေသောကြောင့် ပ,ဝတ္ထ ဝိရတ ပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ။'ဣဟ ပလ္လာ ယုဇ္ဈန္တိ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ဣဟ၊ ဤအရပ်ဌ။ မလ္လာ၊ လက်ဝှေ့,လက်ပန်း သမားတို့

http://www.dhammadownload.com

သည်။ ယုဇ္ဈန္တိ၊လုံးထွေး,ထိုးသတ်ကြကုန်၏-ပေး၊ ။'ဤဟ ကုမာ့ရော ကီဋ္ဌန္တိတိ ဗုဘုက္ခာယ နိဒ္ဒါယ၀ါ ပီဋ္ဌိတာနံ ကုမာရာနံ ကီဋာ ဝုတ္တာ.ဗျ ဝိရတေ.တိ ဗုဒ္ဓိယာ သ္မေ ပဘုတိ ကာလယ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ' ကာတန္တ-ပဏ္ဍိကာ။ ။'အ-ဝိရတာ ဗုဒ္ဓိ.တိ ဗုဒ္ဓိ အ-ဝိရတတ္တေန အဗ္ဘာ ၀သိတာ ဤစ္ဆ:တ္ထောဟသ္မေ ပဘုတိ ကာလယ ဤစ္ဆာ.ဒိ.သ္မေ ပသူတိ ကီဋာ ကာလယေ၊တ္ဗျတ္ထော' ကဝိရာဇ-ဋီ။

၃-ဤဟ၊ ဌ်။ ပဗ္ဗတာ၊ တောင်တို့သည်။ တိဋ္ဌန္တိ! တည်ကုန်၏။ ဖြစ်၍ နေခြင်းကာလ ကြာခဲ့သော်လည်း။ နေ့ညဉ့်မစဲ, အမြဲမပြတ် ဖြစ်၍နေရကား၊ (ဖြစ်ခြင်းကြိယာ အစဉ်မပြတ် အမြဲ ဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုလိုသည်) နိစ္စ.ပ္ပ၀တ္တိ ၀တ္တမာန်မည်၏။ ။'ဤဟ တိဋ္ဌန္တိ နိန္နဂါ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ဤဟ၊ ဌ်။ နိန္နဂါ၊ မြစ်တို့သည်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏-ပေး။ ။'နိစ္စ.ပ္ပ၀တ္တေ စ ကာလ**ဝိ**ဘာဂါ' ၀ါတ္တိက ၃-၂-၁၂၃။ ။'နိစ္စ.ပ္ပ၀တ္တေ စ သာသိတဗ္ဗာ ဘ၀န္တိ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဗ္ဗတာ,သ၀န္တိ၊ နဒ္ဒေါ ဤတိ' မဟာဘာသ။ ။တောင်တို့သည် အမြဲမပြတ်တည်၍ နိစ္စ.ပ္ပ၀တ္တိ ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဤမည်သော မင်းတို့လက်ထက်က တည်ခဲ့ပြီ၊ နော့ဂ်မင်းများ လက်ထက်လည်း တည်လတ္တံ့ဟု သမ္ဘန္ဓိ-ဖြစ်သော့ မင်းတော်နှင့် တဲ့ဘက် ပြောဆိုလိုသော့အခါ 'တိဋ္ဌ ပဗ္ဗတာ, ဌဿန္တိ ပဗ္ဗတာ'ဟု အတိတ်,အနာဂတ်-ကာလ များ၌လည်း ဖြစ်သေးသည်-ဟူ၏။ ။'ပဗ္ဗတာ တိဋ္ဌန္တိ နိစ္စ.ပ္ပ၀တ္တတ္တာ၊ **ကိ**ဠ ပဗ္ဗတာနံ ဌိတေ ၀တ္တမာနတ္ထေပိ ဘူတ-ဘ**ဝိ**ဿတိ ကာလာနံ သမ္ဘ၀ ဝိ၀ကွာယ အတိဋ္ဌ ပဗ္ဗတာ, ဥဿန္တိ ပဗ္ဗတာ.တိပိ ဘ၀တိ' မုဒ္ဓဗောဓ ဒုဂ္ဂါဒါသ–ဋီ။ ။'သန္တိ **စ ကာ**လ ဝိဘာဂါ' ၀ါတ္တိက၊ ၃-၂-၁၂၃။ ။'သန္တိ **စ** ခလ္ဟာ.ပိကာလ ဝိဘာဂါ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဗ္ဗတာ,ဌဿန္တိ ပဗ္ဗတာ,အတိဋ္ဌ ပဗ္ဗတာ ဤ**တိ**၊ ကိ သ္ကော်ာန္တိ ဒေတ သဒ္ဒါ ပယောတ္ထ.မီတျ.ဘော့ သန္တိ ကာလ ဝိဘာဂါ။ နာ.ဝ၀ံ ပယော့ဂ.မေ၀၊ ဤဟ ဟိ ဘူတ ဘ၀ိဿတိ ၀တ္တမာနာနံ ရာဇူနံ ယာ ကြိယာ၊ သာတိဋ္ဌတျာ.ဓိကရဏံ၊ ဤဟ တာ၀ ပဗ္ဗတာ့ ဤတိ သမ္ဘတိ ယေ ရာဇာနော၊ တေသံ ယာ ကြိ**ယာ**၊ တာသု ၀တ္တမာနာသု။ ဌဿန္တိ ပဗ္ဗတာ ဤတိ-ဤတ္ထော ဥတ္တရံ ယေ ရာဇာနော ဘ,ဝိဿန္တိ၊ တေသံ ယာ ကြိယာ၊ တာသု ဘ၀ိဿန္တိသု။ အတိဋ္ဌ ပဗ္ဗတာ ဤတိ-ဤဟ ဟိ ယေ ရာဇာနော ဗဘူ၀ု၊ တေသံ ယ**ာ**ကြိယာ၊ တာသု **အတိ**ဤန္တ**ာ**သု' မဟာဘာသ။

၄-တ္ဌ၊ သင်သည်။ ကုတော၊ ဘယ်က (မှ)။ အာဂ**ဆ**ဿိ၊ လာခဲ့သနည်း။ ဒေ၀.ဟံ၊ တိုင်ါသည်။ ဂ**ဆ**ာမိ၊သ္ဝား၏။ ပစ္ဆုပ္ပန်**ဆတ်ဆတ်** မဟု**တ်**သော်လည်း ပစ္ဆုပ္ပန်၏အနီး အတိ**တ်**,အနာဂတ်ကာလကို သမီပူပစာ**အား**ဖြင့် သာမီ ၀တ္တမာန်ဆိုသည်။ ။'ကဒါ တ္ဌ **ဂ**ဆ္ဆာ**သ**ိ၊ အဟံ ဂ**ဆ**ာမိ သမ္ဘတိ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။'သမီပေ ဘ၀ေါ-သာမီပေါ၊ သော စ ဘူတ**ဿ** ဘ**ဝ**ိဿတိ **စ** သမီပေ ဘ**ဝ**ံ ဒ္ဒိ**ဓ**ာ၊ ဘ**ဝ**ြ ဘူတ သမီ**ပ**ေ**ကဒါ** **အာ**ဂ**တော**သိ? **သ**ေ ဂ**ဆ**ာမိ ဤ**စ**ြ **အာ**ဂ**မ**နသ

http://www.dhammadownload.com

အတိတ်ဃပိ ဝတ္ထုမာနဿ ဝိဝက္ခာ တ.ကျတဿ အဒ္ဓါ ခေဒါ-ဒိ တထေ.ဝ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထာ၊ ဘဝိဿတိ သာမီပေယ်ထာ-ကဒါ ဂမိဿတိ? သေ ဂစ္ဆာမိ.တိ၊ အတြ ဘဝိဿတိ ပိ ဂမနဿ ဝတ္ထုမာန ဝိဝက္ခာ' ကာတန္ဒ=ပဋ္ဌိကာ။

ဆောင်ပုဒ်- "ပဝတ္ထု.ပရတာ၊ ပဝတ္ထာ.ဝိရတ၊ သာမီပနှင့်၊ နိစ္စ.ပ္ပဝတ္ထံ၊ဝတ္ထုမာန်၊ လေးတန် ပြား ဘေဒါ။

ရှောင်ကြဉ်သလော့ကာ်၊ ဖြစ်ပြီးနောက်၊ တည်မြောက် ပဝတ္ထု.ပရတာ။

မကြည်သမျှ၊ မြစ်ပြီးက၊ တည်ကြ ပဝတ္ထ ဝိရတာ။

ရှည်ကြာ တည်မြဲ၊ ဖြစ်မစဲ၊ ခေါ်မြဲနိစ္စ.ပ္ပဝတ္ထာ။

တိတ်,နာဂတ်ဘုင်၊ ပစ္စုပ်တင်၊ **ယင်းလျှင် သာ**မီပါ။"

ယောဂဝိဘာဂ။ ။'အာဏာတျာ.သိဒ္ဓေ.နုတ္ထကာလေ ပဗ္ဗမီ'စသောဆိုလတ္တံ. သုတ်များကဲ့သို့ **ဝိ**သယ်ကို ရှေထား၍ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဝတ္ထုမာနာဟု, ဆိုသင့်လိုက်၊မဆို မူ၍'ဝတ္ထုမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ'ဟု **ဝိ**သယ်**ကို** **နော**ကျ**ထား**၍ဆိုခြင်းသည်၊ ဤဆိုလတ္တံ. သော ယောဂဝိဘာဂကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ။'ဝတ္ထုမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ'တသုတ်။ 'ဝတ္ထုမာနာ'တသုတ်၊နှစ်သုတ်ခဲ့၊ဒွိဝေါဟရဏ ယောဂဝိဘာဂတည်း။ ။ဝတ္ထုမာနာ ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်၏အနီးဖြစ်သော အတိတ်,**အနာ**ဂ**တ်**ကာလ၌ လည်းကောင်း။ ပုရေ, ပုရာ, ယာဝသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာ အနာဂတ်ကာလ၌လည်း ကောင်း။ ဧကံသ အဝဿမ္ဘာဝီယ်, **အ**နိ**ယ**မ+**အ**နက်၌လည်းကောင်း။ ကဒါ, ကရဟိ-သဒ္ဒါတို့နှင့် ယှဉ်ရာ အနာဂတ်ကာလ၌ လည်းကောင်း။ နနု.နုန-သဒ္ဒါတို့၏ အယှဉ်မေးအပ်သည်ကို ပြန်၍ ဖြေဆိုရာ၌လည်းကောင်း။ အတိတ်အနက်ကို ပြစွမ်းနိုင်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ အတိတ်ကာလ၌ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ် သက်ရ၏။

ဆောင်ပုဒ်. "ပုရေ–ပုရာ, ယာဝ-ယောဂ၊ ဧကံသ-နှင့်၊ အဝဿ ဘာဝီ, **အ**နိ**ယ**မတ်, ကရဟတ်, ကဒါ, **နာ**ဂ**တ်**မှာတည်း၊ မေးရာဖြေမှု။ နနု.နှင့်နှ, နု-ယောဂဘက်, တိတ်နက်ပြတတ်, တ.သမီပ, ဘာမျှ မယှဉ်, **နာ**ဂတ်ဘုင်, သက်ချင် ဝတ္ထုမာန်။"

လက်ဘဉ်အတိုင်း-ပုံစံထုတ်အံ့။ (၁) 'ပုရေဒိဗ္ဗတိ, ပုရာဒိဗ္ဗတိ အဓမ္မော။ ယာ ဝါ.ဟုံ အာဂစ္ဆာမိ, **တာ**ဝ ဣဓေ.ဝ ဟော့ဘတိ'။ (၂) 'နိ**ရ**ယံ နုန ဂစ္ဆာမိ။ နတ္ထိ မေ ဘ္ဘေ သံသယော'။ (၃) 'ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝါ မဟံ။ (၄) 'မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန, ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ'။ (၅) 'ကဒါ ဂစ္ဆတိ, ကရဟိ ဂစ္ဆတိ'။ (၆) အကာသိ ကဋ္ဌ ဒေဝဒတ္တ, နနု ကရောမိ ဘော'၊ 'အကာသိကဋ္ဌံ ဒေဝဒတ္တ, နု ကရောမိ ဘော, နခ.ကာသိ ဝါ, အဟံ နုကရောမိ.အဟံနှာ. ကာသိ ဝါ။ (၇) ဘယံ တဒါ နု ဘဝတိ။ (၈) ကုတောနု တ္ဝံ ဘိက္ခု အာ-ဂစ္ဆတိ။ ကဒါ ဂစ္ဆသိ။ (၉) ပုတ္တော ဥပ္ပဇ္ဇတေ တဝ"။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံနက်။ ။၁-အခမ္မော၊ မသူဘော်တရားသည်။ ပုရေ ဒိဗ္ဗတိ ပုရာ ဒိဗ္ဗတိ၊ မကြာခင် ထွန်းပထင်ရှားလတ္တံ့။ ၀ါ.ထွန်းပ မထင်ရှားမီ။ အဟံ၊ ငါသည်။ ယာ၀ အာဂစ္ဆာမိ၊ ပြန်လာအံ့။ တာ၀၊ ထိုငါလာသည် တိုင်အောင်။ ဣခေ၀၊ ဤအရပ်၌သာလျှင်။ဟော့တိ၊ဖြစ်နေရစ်လော။ (ပုရေ, ပုရာ, ယာ၀-သဒ္ဒါတို့နှင့် ယှဉ်ရာ အနာ၀တ်ကာလ၌ ၀တ္တမာန် ဝိဘတ်သက်)။ ။'မ္မေ ဣ ဝိနယဿ သင်္ဂါ ယေယျာမ၊ ပုရေ အခမ္မော ဒိဗ္ဗတိ' စူဠ၀ါ-ပဉ္စသတိက ခန္ဓက။ ။'ဥဒ္ဒေဟိ တုံ လုဒ္ဓ ခရုံ ဂဟေတ္တာ၊ ဒန္တေ ဣမေ ဆိန္ဒ ပုရာ မရာမိ' တိ သ-ဆန္ဒန္တ-ဇာတ်။ လုဒ္ဓ၊ မှဆိုး။ ဥဒ္ဒေဟိ၊ထလော့။ ပုရာ မရာမိ၊ မကြာခင် ငါသေရတော့အံ့။ ၀ါ၊ မသေခင်၊ မသေမီ။ ဟံ၊ သင်သည်။ ခရုံ၊ လှကို။ ဂဟေတ္တာ၊ ကိုင်၍။ ဣမေ၊ ဒန္တေ၊ ခြောက်ထွေအရောင်, ထောက်ပြောင်တင့်တယ်,ဤအစွယ် နှစ်ချောင်းကို။ ဆိန္ဒ၊ ဖြတ်ယူလော့-ပေး။ ။'တံ မံ ၀နံ ပါပယ တာတ ခိပ္ပ၊ ပုရာ တေ ပါဏံ ဝိဇဟာမိ အဿမေ' ပဏ္ဏာသ နိဋ္ဌိကာဇာတ်။-တာတ၊ သခင်။ တေ၊ သင်၏။ အဿမေ၊ သခ်မ်းကျောင်း၌။ ပါဏံ၊ ကျွန်ုပ် ဣသိ သိဂ်၏ အသက်ကို။ ပုရာ ဝိဇဟာမိ၊ မစွန့်လိုက်ရမီ။ တံ ၀နံ၊ ဟိမ၀န္တာ,ခေမာမြစ်စောင်း,ကျွန်ုပ်မိတ်ဆွေ ရသော့ကလေး၏ နေရာ တော့ကျောင်းသို့။ ပါပယ၊ ရောက်အောင် ပို့ပါတော့-ပေး။ ။'အာမန္တေသိ ခေါ တံ ဂစ္ဆာမိ၊ ပုရာ တေ ဟောမ' အပ္ပိယာ' တေ ရသ-ဇ၀နဟံသဇာတ်။ ။'ပုရာ မေ နိဒ္ဒနာ ဟောတိ၊ သယ.မေ၀ ၀ဇာမဟံ' ပဏ္ဏာသ-မဟာဇောဓိဇာတ်။ ။တုဏ္ဏီ ဥတ္တရိကေ ဟော့တိ၊ တုဏ္ဏီ ဟောဟိ ပုနဗ္ဗသု။ ယာ၀ါ.ဟံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌသ၊ မ္မံ သောသ္သာမိ သတ္ထုနော'သ ဂါထာ ၀ဂ္ဂ ပုနဗ္ဗသု မာတာ ဂင်္ဂါနီ-၀ဋ္ဌု။ ။'ယ့ာ၀ါ-ဟံ သိ၀ိရာဇဿ၊ အာရောစေမိ မဟေသိနော' မဟော်ဇာတ် သုဝ ခဏ္ဍ၊ ကျေးသား**ဆိုပုံ**။ 'မမ အာ၀ဟနံ ယာ၀ နဟောတိ၊ တာ၀ မာဥ္ဇကဏ္ဍိ'-ဟူလို။ ။'နဘ ပါပိ တေ မူလ ဖလာနိ ဘုဥ္ဇေ၊ ယာ၀ နပဿာမိ တံ ဗြဟ္မစာရိ' ပဏ္ဏာသ-နိဋ္ဌိကာဇာတ်။ တံ ဗြဟ္မစာရိ'၊ ရှုမြင်သူ မူးနောက်၍ ရှုးမလောက် ချောလှသည့် ကျွန်ုပ်၏မိတ်ဆွေ-ရသော့ တာ၀ပသ-ကလေးကို။ ယာ၀ နပဿာမိ၊ **အကြင်ရှေ့**လောက်,မတွေ့မမြင်ရသေး။ တာ၀၊ **လောက်**။တေ။သင်ဖခင်၏။ မူလဖလာနိ၊ **သစ်ဥ, သစ်သီး**တို့ကို။ အဟံ၊ ဤသိ သိဂ်,ဖေ့.သားလှသည်။ နဘုဥ္ဇာမိ၊ **စား**ချင်တော့ပါ-ပေး။ ။'ယာ၀.နုပ္ပဋ္ဌိ-ဗုဒ္ဓေါ၊ ဓမ္မ**ရာ**ဇာ ပ ဘက္ခ်**ရော**။ တာ၀ အညေ အပ္ပဇေသုံ၊ ပုထုသမဏ ဗြာဟ္မ-ဏော' စတုက္ကနိပါတ်-ဗာ၀ေရုဇာတ်။ ။ဤကား ပါဠိပုံစံများတည်း။

သက္ကတ ၌ 'ယ့ာ၀ ပုရာ နိပါတေသု လင်(၀တ္တမာနာ)' ၃-၁-၄။ ပါနီဏီ **သုတ်**ဘည်၏။ ။'ယာ၀ ပုရာ နိပါတကောဂေ ဘ၀ိဿန္တ.ဣတ္ထေ တျာ.ဒယော' **သာ**ရ**ဿ**ုတ။ ။ကာ.ဘန္ဓ-၌ 'ပယောဂတောစ' ၃-၃-၁၇-ထူ **သာ**မန် **သုတ်** ဘည်၍ ၀တ္တမာန်.စသော ဝိဘတ်တို့၏ ကာလ ဝိသေသကိုဝုတ္တိ**ဆရာ** ဆို၏။ ။

http://www.dhammadownload.com

'ပယုဇ္ဇတေ ဣတိ-ပဒယောဂေါ၊ ပယောဂတော ဧဝ ကာလဿ ဝိသေသော ဥ ယျော၊ အတ္ထတော ပဒန္တရသမ္ဗန္ဓေ ဟာဝ ဘုဇ္ဇတိ တတော ဝဇတိ၊ ဘဝိဿတ္တာ ဂမ္မတေ၊ ဘဝိဿန္တိ ဝိဝဂ္ဂါယ ဘုဝ ယာဝ သဒ္ဒဿ ယောဂေါ ဧဝ။ အဓိယဿု မာဏဝ ပုရာ ဝိဇ္ဇော တတော ဝိဇ္ဇ၊ ခိပ္ပံ ကရဿု ကဋ္ဌံ ပုရာ ဂစ္ဆာသိ ဂါမံ၊ ဝတ္တမာန သာမီပျဿ တ-ဂ္ဂဟဏေန ဂဟဏံ၊ ပုရာ-သဒ္ဒတော အနာ.ဂတာ.ဝဂမေ သတိ တဒါ တဿ ဝတ္တမာနတာ' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'အဓိယဿု ဣစ္ဆာ.ဒိ ဣဟာ-ပိ အဏ္ဏာယန, ကဋ္ဌကံရဏာနံ ဝတ္တမာနတ္တာ တံ သမီပါနံ ဝိဇ္ဇောတန ဂမနာန.မပိ တ.ဂ္ဂဟဏေန ဂဟဏာ ဝ ဝတ္တမာနတ္တံ၊ တတော ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဝတ္တမာနာ.တိ။ အထ ဝါ-ပုရာ-သဒ္ဒတော ယော အနာဂတ ကာလော အဝ ဂတော၊ တတြ ကြိယာ ဝတ္တတီ.တိ-ဝတ္တမာနာ.န ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ယထာ 'ဘာသတိ ရာဃဝေါ တဒါ.' တိ ဘူတေပိ ဝတ္တမာနာ သိဒ္ဓါ။ တံ ကာလ-ကြိယာ.ယ တသ္မိံ ကာလေ ဝတ္တမာနတာ. ဘျာဟ....ပုရေ.စ္စာ.တိ၊ ဝါ-သဒ္ဒေါ.တြ ပက္ခန္တရ သူစကော အဏ္ဏာ ဟရိတဗ္ဗော၊ တဿေ.တိ ဝိဇ္ဇောတနဿ ဂမနဿ စ သကပဒတော ဝတ္တမာနတာ ဂမ္မတေ၊ ပဒန္တရတော အာဂတတာ.တိ' ဝုင်း-ပဠိကာ။ ။'နနု ကထံ ဘဝိဿတိ ကာလေ ဝတ္တမာန ဝိဓာနံ သမ္ဘဝတိ?၊ တသ္မာ အယုတ္တိ ဝတ္တမ္ဘာ ဣစ္ဆာ.ဟ... ဝတ္တမာန သမီပျ ဿေ.ဘျာဒိ၊ ဝတ္တမာနဿ အဏ္ဏယနာ.ဒီနောယံ သာမီပျံ ဝိဇ္ဇောတနာ.ဒိကံ၊ တဿ ဘဝိဿတော ပိ တ.ဂ္ဂဟဏေန ဂဟဏ.မိစ္ဆတ္ထော၊ အထ ယဒိ သာမီပျံ နု ဝိဝစ္ဆိယတေ၊ တဒါ ကိ သိယာ? ဘျာ ဟ;ပုရာ-သဒ္ဒတော ဣစ္ဆာ.ဒိ ဝုတ္တိ၊ ပက္ခန္တရံ ဝါ အတော ဧဝ ဝါ သဒ္ဒေါ.တြ ပက္ခန္တရ သူစကော အဏ္ဏာဟရိ တဗ္ဗော.တိ ပဠိကာ ကာရေန ဝုတ္တံ၊ ပုရာ-သဒ္ဒတော ယော ဘဝိဿန္တ ကာလော အဝ ဂမ္မတေ၊ တတြ ယာ ကြိယာ ဝတ္တတေ၊ တတြ ဘဝိဿန္တ ကာလေ တဿ ဝိဇ္ဇောတနာ.ဒိနော ဝတ္တမာနတာ ဝိဝစ္ဆိယတေ ဘျ.တ္ထော၊ အတြ ပုရေ.တိ ဥပလက္ခဏံ၊ ယာဝ ါ.ဒိ-သဒ္ဒေါ ပိ ဗောဒ္ဓဗ္ဗော' ဝုင်း-ကဝိရာဇ-ဋီ။

၂-နိရယံ-ဝရဲသို့။ ဂစ္ဆာမိ နုန၊ ဧကန်သွားရမည်သာတည်း။ ဧတ္ထ၊ ဣဝရဲသို့ သွားရမည့်အရေး၌။ မေ၊ ဝေ ပိဋ္ဌိယကွမင်းအား။ သံသယော၊ ယုံမှားစရာသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သုဝဏ္ဏသာမဏေတ်။ ။ကော်သတ္ထ, အနာဂတ်ကာလ၌ ဝတ္တမာန် သက်ပုံ။ ။'သာ.ဟံ နနု ဣတော ဂန္တ္မာ ယောနိ လဒ္ဓါန မာနုသံ' ရေဝတီ ပေတာဝတ္ထု။ ။'နိရယံ နနု ဂစ္ဆာမိ၊ ဧတ္ထ မေ နတ္ထိ သံသယော 'ကေပိဏ္ဍပါတ ဒါယိကာ ဘိက္ခုနီ-ထေရီ.ပဒါန်။ ဗဒ္ဓုမ-မိဖုရားကြီး စိတ်အကြံဖြစ်ပုံ။ ။(၃) 'အဟံ၊ ဝါသုမေဓာသည်။ ဓုဝံ၊ မချုတ်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားသည်။ ဘဝါမိ၊ ဖြစ်ရအံ့။' ဗုဒ္ဓဝံသ၊ အသမ္ဘာဝီယတ္ထ၌ သက်ပုံ။ (၄) 'ပဒုဋ္ဌေန၊ ရာဂ-စသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော။ မနသာ၊ စိတ်ဖြင့်။ ဧစ ဘာသတိ ဝါ၊ အကယ်မူလည်း ဆိုမိချေအံ့။ ဧစ ကရောတိ ဝါ၊ အကယ်မူလည်း ကာယကံမှု, မနောကံမှုတို့ဖြင့်လည်း ပြုမိချေအံ့'၊

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မပဒ-ယမကဝဂ်။ အနိယမတ္ထဋ္ဌသက်ပုံ၊ ။'ဣဒ္ဓ ဟိ ကာလနိယမော နာ ကတော၊ ကာလံ သာမညေ ဝတ္တမ္ဘေ ဝတ္တမာန ဝစနသ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ၊ တေန ဘာသတိ ဝါ,အကာ သိဝါ,ဘဝိဿတိဝါ,ကရိဿတိဝါ.တိ အတ္ထောပိ ဝုတ္တော ဟောဟိ' နီတိ။ ။(၅)ကဒါ၊ ဘယ်အခါ၌။ ဂစ္ဆတိ၊သွားအုံ (မည်)နည်း။ ကရဟိ၊ ၌။ ဂစ္ဆတိ၊ နည်း။ ကဒါကရဟိ သဒ္ဒါတို့၏ အယှဉ်ဝှဲ့ သက်ပုံ။ ။'ကဒါ-ဟံ ပတ္ထံ ဂဟေဿာန၊ မုဏ္ဍော သံဃာဋိ ပါရုတော'မဟာဇနကဇာတ်။ ။'ကဒါ ကရဟိနံ ဘဝိဿတိ လဋ်၊ ၆၁၇။ ။ကဒါ တရဟိနံ ကော ဘဝိဿတိ ကာလေ လဋ် ဘဝတိ၊ ကဒါ, ကရဟိဝါ ဘုဇ္ဇတိ' သာသုဗောဓ။

၆–ဒေဝဒတ္တ-ဒေဝဒတ်၊ ကဋ္ဌံ၊ သင်ဖြူးဖျာကို။ အကာသိ၊ ရက်ပြီလော၊ ဘော၊ အရှင်။ နာ ကရောမိ နနု၊ ရက်ရတော့မည်လား။ ဒေဝဒတ္တ၊ဒတ်။ ကဋ္ဌံ၊ကို။ အကာသိ၊ ရက်ပြီလော။ ဘော အရှင်။ နာ ကရောမိ၊ မရက်တော့ပြီ။ ဝါ၊ ကား။ နာ.ကာသိ'၊ ပြီ။ အဟံ၊သည်။ ကရောမိ နု၊ ရက်ပြီးပြီမဟုတ်ပါလော။ ဝါ၊ ကား။ အဟံ၊သည်။ နာ.ကာသိ'-အကာသိ'နု၊ ရက်ပြီးပါပြီကော။ နနု နုန-၏ အယှဉ်မေးအပ်သည်ကို ပြန်၍ဖြေဆိုရာ အကိတ်ကာလ၌ သက်ပုံ။ ။'ပစ္ဘဏ္ဍာ.နု-ပဒံဟေ.တံ၊ အတိ မညသိ နနု မံ' မဟော်ဇာတ်။ ။'အတိ မညသိ နနု မ.ဣ် မံ ဣစ္ဆတိ အယ.ဣ် တ္ဝံ မံ အတိ မညသိ နနု' ရင်းအဋ္ဌကထာ။ ။'နနု ပုဋ္ဌ-ပုဋ္ဌဝစနေ' ပါဏိနီ ၁-၂-၁၂၀။ ။'ဘူတ သာမညေ ဝိဓိ အယံ၊ နနု-သဒ္ဒ ဥပပဒေ ပုစ္ဆန ပုဗ္ဗကေ ပဋ္ဌ ဝစနေ ဘူတ.တ္တေ လဋ်-ပစ္စယော ဘဝတိ, လုင် (အဇ္ဇတနီ) အပဝါဒေါ၊ အကာသိ ကဋ္ဌံ ဒေဝဒတ္တ၊ နနု ကရောမိ ဘော' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'နနော ဝိဘာသာ'ပါ၊ ၃-၂-၁၂၁။ ။'နနု-သဒ္ဒေ နု သဒ္ဒေ စ ဥပ-ပဒေ ဖုဋ္ဌသ ပတိ ဝစနေ ဝိဘာသာ လဋ်-ပစ္စယော ဘဝတိ ဘူတေ၊ အကာသိ ကဋ္ဌံ ဒေဝဒတ္တ၊ နနု ကရောမိ ဘော၊ နာ.ကာသိ'၊ အဟံ နု ကရောမိ၊ အဟံ နု ကသ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။

၇–တဒါ-ထိုရှေးအခါ ဘုရားလျှာတို့, ခွေတာထက်ဝယ်, စမ္ပယ် နေထိုင်သော အခါ၌။ ဘယ်၊ ကြောက်လန့်ဖွယ်သည်။ နနု ဘဝတိ၊ မဖြစ်ပြီ။ အတိတ်ကို ပြစ္ဘမ်း နိုင်သော အရာ၌ ဝတ္တမာန်သက်။ ။ဘယ် တဒါ နနု ဘဝတိ၊ အဇ္ဇပေ.တံ ပဝိဿတိ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ ။'အတ္ထ.ပ္ပကာသန သမတ္ထေ စ။ ။အတ္ထ.ပ္ပကာသန သမတ္ထေ အတီတေ ကာလေ စ ဝတ္တမာနာ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊ ဘယ် တဒါ နဘဝတိ၊ ဘယ် တဒါ နဟောတိ.တိ အတ္ထော' နီတိ။

၈–ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ တ္ဝံ၊ သင်သည်။ ကုတော၊ ဘယ်အရပ်က။ အာဂစ္ဆသိ၊ လာခဲ့သလဲ။ ကဒါ၊ ဘယ်အခါ၌။ ဂစ္ဆသိ၊ သွားမည်လဲ။ ပစ္ဆုပ္ပန်၏ အနီးဖြစ်သော အတိတ်, အနာဂတ်၌ ဝတ္တမာန်သက်ပုံ။ ။'ကုတော စ တ္ဝံ ဘိက္ခု! အာဂစ္ဆသိ.သိ ဣတ္ထ နိ သိဒ္ဓာသော ဘိက္ခု နာ အာဂစ္ဆတိ၊ ဝတ္တမာန သမီပေ.ပန ဇဝ

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထုံ လဘတိ'၊ တေနာ.ဟ 'ကုတော စ ဧတံ ဘိက္ခု ! အာဂစ္ဆသီ.တိ၊ **ကုတော** အာဂတောသီ?တိ အတ္ထော။ တတော အဟံ အာဂစ္ဆာမိ.တိ ဧတ္ထ ပိ ဧသေဝ နယော'ကုဋ္ဌ ကာရ သိက္ခာပဒ.ဌကထာ။ ။'ဝတ္ထမာန သမိပေ.တိ ဝတ္ထမာနသ္မ သမိပေ အတီတေ။ ဧဝံ ဝတ္ထုံ လဗ္ဘတိ.တိ 'အာဂတော.သီ'တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ ဝတ္ထမာန သမိပတ္တာ 'အာဂစ္ဆသီ.တိ' ဧဝံ ဝတ္ထမာန ဝေါဟာရေန ဝတ္ထုံ လဗ္ဘတိ၊ **လက္ခဏံ** ပနေတ္ထ သဒ္ဒ သတ္ထာ.နုသာရတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သော ဧဝ နယော.တိ၊ 'အာဂတော မှိ'တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ အာဂစ္ဆာမိ.တိ အယ.မ္ပိ ဝတ္ထမာန သာမိပေ ဝတ္ထမာန ဝေါဟာ ရော.တိ ဒဿေတိ' သာရတ္ထ-ဋီ။ ။'သမိပေါ ဒုဝိဓော ဘူတ သမိပေါ, ဘဝိဿတိ သမိပေါ စ၊ ယထာ အာဂမနာ.နန္တရမ္ပိ ဧသော.ဟ.မာဂစ္ဆာမိ၊ ဧဝံ ဂမနတော ပုဗ္ဗံပိ ဧသော.ဟံ ဂစ္ဆာမိ.တိ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ။ ။သာမိပျံ ဒဿေန္တော အာဟ-အဒေ.စ္စာဒိ၊ သမိပေ ဘဝေါ-သမိပေါ၊ သော စ ဘူတသ္မ ဘဝိဿတော စ သမိပေ ဘဝံ ဒုဝိဓော၊ တတြ ဘူတသာမိပေါ ကဒါ အာ တော.တိ'? ဧသ အာဂစ္ဆာမိ ဣစ္စ.ုတြ အာဂမနသ္မ အတီတသ္မာပိ ဝတ္ထမာနတ္ထ ဝိဝစ္ဆာ တ.ဣ တသ္မ မဂ္ဂဓေါ.ဒိနော တထေ.ဝ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထာ။ အနာဂတ သာမိဗျေ ယထာ ကဒါ ဂမိဿသိ? ဧသ ဂစ္ဆာမိ.ကိ၊ အတြ ဘဝိဿ တောပိ ဂမနသ္မ ဝတ္ထမာနသ္မ၊ ဝိဝစ္ဆာ၊ တ.ဒတ္ထသ္မ သနိဓာနသ္မ ဝတ္ထမာနတ္ထာ.တိ။ ယဒါ တု ဘူတာ.နာဂတ ဝိစ္ဆာ၊ တဒါ ယထာရဟံ ပစ္စယာ ဘဝန္တိ ဧဝ၊ ယထာ ကဒါ အာဂတော.သိ? ဧသော.ဟ.မာဂစ္ဆာမိ-ဟိ ဟိယျတ္ထနိ၊ ဧသော.ဟ.မာဂမိတိ အဇ္ဇတနိ၊ ဧသော.ဟ.မာဂတော.တိ နိဋ္ဌာ၊ကဒါ ဂမိဿသိ? ဧသော.ဟံ ဂမိဿာမိ.တိ ဘဝိဿန္တိ၊ ဧသော.ဟံ ဂါမိ.တိ-ဏိ' ကာတန္ဒ-ပဇ္ဇိကာ။

၉-ဘဒ္ဒေ-အာစာရစင် သီ လခင်းသည့် သင် သုမေဓာ မိဖုရား။ တဝ၊ သင် မိဖုရားအား၊ ပုတ္တော၊ သား‌ကောင်း ရတနာသည် ဥပ္ပဇ္ဇတေ၊ ဖြစ်ပေ, ရပေ လတ္တံ့ ! ဘယ်ဟာ တစုံတခုနှင့်မျှ မယှဉ်ရာ အနာဂတ်ကာလ၌ ဝတ္ထမာန် သက်ပုံ။ ။'ဓမ္မရာဇာ ဝိဒေဟာနံ၊ ပုတ္တော ဥပ္ပဇ္ဇတေ တဝ'။ ပကိဏ္ဏက သုရူစိ ဇာတ်။ ။'ဥပ္ပဇ္ဇတေ.တိ ဧ၀ရူပေါ ပုဇ္ဇော တဝ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ မာစိန္တယီ.တိ' ပင်းအဋ္ဌကထာ။ ။*ကိ' သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်**ရာ** လိစ္ဆာအနက်ဝယ် အနာဂတ်ကာလ၌ လည်း ဝတ္ထမာန် ဝိဘတ် သက်ရ၏။ လဒ္ဓုံ‌ဣစ္ဆာ လိစ္ဆာ,လုပ်၊ ကတရော, ကတ မော ဝါ ဘိက္ခံ ဂဏှာတိ၊ ဂဏှိဿတိဝါ, ကော တံ နိဒ္ဒိတုမရဟတိ' ကိ' ယောဂ လိစ္ဆတ္ထပုံစံ။ ။ကိ' ဝုတ္တော လိစ္ဆာယ်'ပါဏိနီ။ ။၃-၃-၆။ ။*အလိုရှိသောအကျိုး ပြီးစီးခြင်း ဣဋ္ဌ သိဒ္ဓိအနက်၌ အနာဂတ်ကာလ၌လည်းသက်ရ၏။လဒ္ဓုံ‌ဣဿတေတိ ဣဋ္ဌံ၊ သိဒ္ဓေနံ ဒါန သီလာ.ဒိနာ သဂ္ဂါ.ဒီနံ-သိဒ္ဓိ။ ဣဋ္ဌဿသိဒ္ဓိ=ဣဋ္ဌ-သိဒ္ဓိ'လုပ်။ ။ 'ယောဘိက္ခံ တဒါတိ,ဒဿတိ ဝါသော သဂ္ဂံ ယာတိ,ယဿာတိ ဝါ၊ ဒါနံ ဒတ္ဝာ သီလံ သမာဒိယိတ္ဝာ,ဥပေါသထ ကမ္မံ ကတ္ဝာ တာဝ'တိ'သာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ

http://www.dhammadownload.com

ဥပပဇ္ဇတိ' 'ဣဓ မောဒတိ, ပေစ္စ မောဒတိ, ကတ-ပုညော ဥဘယတ္ထ မောဒတိ။ ရာဇာ သဂ္ဂံ ဂမိဿတိ ဝါ' ပုံစံ။ ။'လိစ္ဆမာန သိဒ္ဓိ ဝါ' ပါဏိနီ၊ ၂-၃-၇။ ။လိစ္ဆာမာဒနန အန္ဒာ.ဒိနာ သိဒ္ဓိ ဂမျမာနာယံ ဘဝတိ လဋ္ဌ ဘဝတိ၊ ယော အန္ဓံ ဒဒါတိ ဒဿတိ ဒါတာ ဝါ၊ သော သဂ္ဂံ ယာဟိ,ယဿတိ ယာထ ဝါ'။ သိဒ္ဓန္တ-ကောမုဒီ။

*မရောက်အပ်, မရအပ်သေးသည်ကို ရောက်လို,ရလိုခြင်း အာသံသာ အနက် မှာမူကား အနာဂတ်,ကာလပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ အာဒျာတ်ဝိဘတ်ကို ဝိကပ်အားဖြင့် အတိတ်,ပမ္ပုစ္ဆန်ကဲ့သို့သာဖြစ်ကုန်၏။ (အာသံသာ-ဟူသည်လည်း အာသီသပင်တည်း)။ 'အ ပတ္တသ ပတ္ထုံ ဣစ္ဆာ အာသံသာ၊ အာသီသနာ.တိ အတ္ထော'။ 'ဒေဝေါ စေ အဝဿိ, ဝဿတိ ဝဿိဿတိ ဝါ၊ ညံ ဝပိမှ, ဝ ပါမှ, ဝပိဿာမ ဝါ' ပုံစံ။ ။'ပဟူ တ ဓန ဓညော.သိ'။ 'ယဇဿု ပဟုတေ ဝိတ္ထံ၊ ယဇဿု ပဟုတေ ဓနံ' သုတ္တနိပါတ ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိကသုတ်။ ။ပဟူတဓန ဓညော.သီ.တိ ပဟူတ ဓနဓညော ဘဝိဿတိ အတိသမ္ဘာဝယ.န္တိ အဓိပ္ပါယော၊ အာသီသာယံ ဟိ အနာဂတေ ပိ ဝတ္တမာန ဝစနံ ဣစ္ဆန္တိ သဒ္ဒကောဝိဒါ' ဎင်းအဋ္ဌကထာ။ ။'အာသံသာယံ ဘူတာ.ဝ' ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁၃၂။ ။'ဘဝိဿတိ ကာလေ ဘူတ.မိဝ, ဝတ္တမာန.မိဝ စ ပစ္စယာ ဝါ ဘဝန္တိ အာသံသာယံ'သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။ရှေ-အလို, ဝတ္တမာန်-ဟူသည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ မုချ၊ အတိတ်,အနာဂတ်ကာလ၌ ဥပစာ-ရှင့်။ သို့အတူက် ဆိုခဲ့ပြီး အနက်တို့၌ သုတ်ရင်းဖြင့်ပင် သက်နိုင်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ပစ္စုပ်, တီတတ်၊ နာဂတတ်၊ သက်အပ်-ဝတ္တမာန်။
ပစ္စုပ်မုချ၊ ကြွင်းရှင့်၊ ရှေ-မိန့်ခွန်းပြန်။"

ရှေ့ပ်တွက်ပုံ။ ။ဂစ္ဆတိ-ကိ၊ဂမုတည်။ ဂမု ဂမု-သဒ္ဒါသည်။ ဂတိမှိ,လားခြင်း၌ ဖြစ်၏။ ဓာတုဿန္ဟော=သုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်၏ အစိတ် ဥ-ကိုချေ။ ဝတ္တမာနာ ဂစ္ဆပ္ပန္နေ ဤသုတ်ဖြင့် (ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌) ဝတ္တမာန် ဧကဝုစ်-တိ-ဝိဘတ်သက်။ ဘူ ဝါဒိတော အ,သုတ်ဖြင့်၊ ဂမုဓာတ်မှ နောက်၌ အ,ပစ္စည်းသက်(ဂမ်+၊+တိ) ဂမိဿန္ဟောစ္ဆာ ဝါ သဗ္ဗာသု, သုတ်ဖြင့် ဓာတုန်-မ် ကို၊ စ္ဆ-ပြု။ (စ္ဆ်+၊+ဟိ၊= စ္ဆ+အ-သို့ကပ်၊ ဂစ္ဆတိ) ပြီး၏။ ။ပဝိသတိ-ပ-ပုဗ္ဗ+ဝိသ-တည်။ ဝိသ၊ ဝိသ-သဒ္ဒါသည်။ ပဝေသနေ၊ ဝင်သွားခြင်း၌-၏။ ။ဓာတုဿန္ဟော=ဝိသဓာတ်၏ အစိတ် အ-ကိုချေ။ ဝတ္တမာနာ=ဤသုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန် ဧကဝုစ် တိ ဝိဘတ်သက်၊ ဘူ ဝါဒိတော အ=ဝိသ-ဓာတ်မှ နောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်။ (ပ-ဝိသ်+၊+တိ=သ်+ အ-ကပ်၊ ပဝိသတိ)ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၁၅-အာဏတျာ.သိဌ္ဌေ.နုတ္တ ကာလေပဋ္ဌမီ။ ။အနုတ္တ-ကာလေ၊ အနီးဌ် ပြောဆိုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကာလဌ်။ ၀ါ၊ နောက်ဆုံး ဟောတော်မူအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကာလဌ်။ ၀ါ၊ **အတိတ်,** အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်-ဟု သီးခြား, ကမ်းသတ်, မသုံးသပ်အပ်သော အနာမဋ္ဌ ကာလဌ်။အာဏတျာ.သိဌ္ဌေ၊ **စေခိုင်းခြင်း,** တောင့်တခြင်း,အနက်။ ပဋ္ဌမီ၊ ပဋ္ဌမီ**ဝိဘတ်**သည်။ ဟောတိ၊၏။ ။အနုတ္တ ကာလေ၊ ဌ်။ အာဏတျ.တ္ထေ **စ**၊ **စေခိုင်**းခြင်းအနက်ဌ် လည်းကောင်း။**အာသိသ**ဌ္ဌေ **စ**၊တောင့်တခြင်းအနက်ဌ်လည်းကောင်း။ ပဋ္ဌမီ-ဝိဘတ္တိ၊သည်။ဟောတိ၊၏။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ကို။ ကရောတု၊ ပြုလော့။ တေ၊ သင့်အား။ သုခံ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။

၄၁၅-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ပဋ္ဌမျ.နုမတီ။ ။သမတ္ထနာ.သိသော **စ**' ကာတန္ဓ၊ ၃.၁.၁၀-၁၉။ ။'**အာဏပေန်-အာဏတ္တိ**'လုပ်။ **အာဏာ**ပနံ၊ **စေခိုင်**းခြင်း-ပေး။ **အာဏ**-ဓာတ် **စေခိုင်**းခြင်း-ပေသန **အနက်**ဟော။ ။'**အာသီသနံ** ဌ္ဌဿ သမ္ဘတ္တဿ **အ**တ္ထဿ ပတ္ထနံ **အာသိ**ဌ္ဌော'။ ဌ္ဌဿ၊ **အ**လိုရှိအပ်သော။ သမ္ဘတ္တဿ၊ ရောက်လတ္တံ့သော။**အ**တ္ထဿ၊ **အ**ကျိုးကို။ **အာ**သီသနံ-ပတ္ထနံ၊တောင့်တခြင်း-ပေး။ **အာ**-ပုဗ္ဗ+သီသ၊ ပတ္ထနာယံ။ ။'**အာ**သီသနံ-**အာ**သီ၊ **အ**ပတ္ထဿ ဌ္ဌဿ **အ**တ္ထဿ ပတ္ထုံ ဌ္ဌစ္ဆာ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ မုဒ္ဓဗောဓ-ဒုဂ္ဂါဒါသ-ဌ်ဌ်-**အ**လိုရှိအပ်သော **အ**ကျိုးကို ထင်စွာပြုခြင်းကို **အာ**သီသန ဆိုသည်။ ။'ဌ္ဌဿ **အ**တ္ထဿ **အာ**ဝီကရဏ-**အာ**သီ။ ယထာ-ဇီ၀တု ဘ၀' ဌင်း-ဌ်။ ။သာရသ္ဓတ-**စ**ဋ္ဌ ကိတ္တိ-ဌ်ကာဌ် မရအပ်သေးသော ၀တ္ထုကို မိမိဖို့ရာ တောင်းတခြင်း။ တစ်နည်း၊ သူတစ်ပါး**အ**ကျိုးဌာ အလိုရှိအပ်သည်ကို တောင့်တခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပြောဆိုခြင်းကို **အာ**သီ**သ**နဆိုသည်။ ။'**အ**-ပတ္ထဿ **စ**တ္ထုနော သယံ ပတ္ထနံ, **မ**ေ ဌ္ဌဒံ ၀တ္ထု ဘ၀ဟု'ဌ္ဌ**တိ** **အာ**သီ။ 'ပရဿ **အ**ညဇနဿ ၀ါ ဌ္ဌဌာ.သံသနံ'ကုစ္ဆိ ထတ္ထ ကထနံ ၀ါ **အာ**သီ ဥစ္ဆတေ' ဌင်း-ဌ်။ ။သုဗောဓိနီ၊ လဃုဘာသတ္ထိဌ်ကား-မိမိ,သူတပါး**အ**ကျိုးဌာ မရအပ်သေးသော **အ**လိုရှိအပ်သော**အ**ကျိုးကို၊ တောင်းတခြင်းကို **အာ**သီ**သ**ဆိုသည်။ သို့မဟုတ် **အာ**သီဌ်,ဆိုသည်။ ။'**အာ**သီ**သ**နံ **စ** **အ**-ပတ္ထ ဿ-ဝ သမ္ဘ ၀တီ.တိ **အ**ပတ္ထ-ပတ္ထနာ **အာ**သီ၊ **ဿ**ာ **စ** ဿ ပရဿ **စ** ဿ**ဘ**ဝတီ.**တိ** ပရဿ ဌ္ဌဌ္ဌာ.သံသနံ ၀ါ' သုဗောဓိနီ-ဌ်။ ။**အာ**သီ**သ**နံ **စ** **အ**-ပတ္ထ ဿ**ဝ** ဘ၀တီ.တိ **အ**ပတ္ထ-ပတ္ထနာ **အာ**သီ၊ **ဿ**ာ **စ** ဿ ပရဿ **စ** ဿ**ဘ**ဝတီ။ ဿ ပရဿ ဌ္ဌဌ္ဌတ္ထသီသနံ ၀ါ **အာ**သီ၊ ဌ္ဌဒမ္မိ **အ**ပ္ပတ္ထ-**ဝ**ိသယေ**မ**ေ ဿ**ဘ**ဝတိ၊ 'အာယသ္မာ ဘ**ဝ**တု ဘ**ဝ**' **မ**ဏ္ဍ.ပ္ပစ္ဘယ**ဿ** **အ** တ**ိ**ဿ**ယ**ဌ္ဌော၊ **အ**တိ**ဿ**ယ-တာ.ယုပတျာ.နုကူလေ.က-ဘ၀.ဒတ္ထာ.ဿ**ယ**ာတ္ထ-ဓာရဏ-ကြိယာ, **တ**ဗ္ဗိ**ဿ**ယာ **သ**ုဘာ.**သ**ီတာ **ဇ**ီ**ဿ**ယ-ဘူတာ **ဒ**ီ**ဿ**ာယုးပတျာနုကူလေ.ကဘ၀.ဒတ္ထာ.ဿ**ယ**ာ.ဌ္ဌ-ဓာရဏ**ကြ**ိယေ.တိ **စ**ာ.ဌ္ဌော'လ**ယ**ုဘာ**ဿ**။

http://www.dhammadownload.com

ကာရိတာ၊ဏတ္တိ အထူး။ ။စေခိုင်းတတ်သော အာဏာပက ဗျာပါရရှိသဖြင့် ရှိသော၊မရှိသေစေမူ ကာရိတ်။ အာဏာပက ဗျာပါရကင်းသဖြင့် ရှိသော၊ မရှိသေ စေမူ အာဏတ္တိ၊ ဤသို့တူး၏။ ။'အာဏာပက ဗျာပါရေန ဟိ သမ္ဘန္ဓေ သတိ အနာဒရ ဝသေနေ.ဝ ပေသနေ ဟေတု ကတ္တာ ဟောတိ၊ **အ**သတိ အနာဒရ ဝသေန ဝါ၊**အ**နာဒရ ဝသေန ဝါ ပဠမီ ဝိဘတ္တိယေဝ ဟောတိ'နိ။ ။တစ်နည်း၊ အာဏတ္တိမှာ နိဗျာပါရ၊ ကာရိတ်မှာ သဗျာပါရ-ဟု ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏။ ။ တစ်နည်း၊ဒြပ်ကို စေမူ အာဏတ္တိ။ ကြိယာနှင့်တကွ ယှဉ်၍ စေမူ ကာရိတ်တည်း—

"ဒါသာ.ဒိ ပေသနေ ယေ.ဝ၊ ဟေတု-ကတ္တာ ဝိဓီယတေ၊
ဒါသာ.ဒိ ပေသနေ ကတ္တာ၊ **ပ**ဠမီယာ အ-ဂေါစရာ။
ပေသနေ ဒဗ္ဗမတ္တဿ၊ အာဏတ္တေ ပဠမီ သိယာ။
သ-ကိရိယာပယောဂေတု၊ **ဝ**ိယောဂေ ဏော-ဏယာ.ဒယော။" ဗျာချာန်

ဒါသာ.ဒိ ပေသနေယေ၀၊ ကျွန်-စသည်**ကို** စေခိုင်းရာ၌သာလျှင်။ ဟေတု-ကတ္တာ**း** ဟေတု ကတ္တာ**း**ကို။ **ဝ**ိဓီယတေ၊ စီရင်အပ်၏။ ကတ္တာ၊ ဟေတု ကတ္တာ**း** သည်။ ဒါသာ-ဒိ ပေသနေ၊၌။ ပဠမီယာ၊ ပဠမီဝိဘတ်၏။ **အ**-ဂေါစရာ၊ သက်**ရာ** မဟုတ်။ ။ဒဗ္ဗမတ္တဿ၊ ဒြပ်မျှ**ကို**။ ပေသနေ၊ **စ**ေခိုင်းရာ၌။ အာဏတ္တေ၊**အ**ာဏတ္တိ အနက်၌။ ပဠမီ၊ သည်။ သိယာ၊၏။ သ-ကိရိယာ ပယောဂေသု၊ ကြိယာနှင့်တကွ ဒြပ်**ကို**စေခိုင်းရာ၌။ ဏော-ဏယာ.ဒယော၊ **ဏော၊ဏယ-**စသော ကရိတ် ပစ္စည်း တို့ကို။ ဝိဓေယ္ယာ၊ စီရင်အပ်ကုန်၏။ ။တစ်နည်း၊ဒဗ္ဗ.မတ္တဿ၊ဒြပ်မျှကို။ပေသနေ၊ ကိုယ်တိုင်စေခိုင်းရာ၌။ **အ**ာဏတ္တေ၊**အ**ာဏတ္တိ-**အ**နက်၌။ ပဠမီ၊သည်။ သိယာ၊၏။ တု၊ ထိုပြင်။ သ-ကိရိယာ ပယောဂေ၊ မိမိ၏ပြုလုပ်ခြင်း**စ**သော ကြိယာကို၊**ကတ္တာ**း ထစ်ပါး၏ ပြုလုပ်ခြင်းကြိယာပေရာသို့ တင်၍။ ဝါ၊ရှေ့ပြောင်း၍ စေခိုင်းရာ၌။ ['ပယောဇ္ဇ-ပ**ဝ**တ္တိ.ဉပဟိတာယ ပယောဇနက နိဋ္ဌ ပ**ဝ**တ္တိ၊ သ**ာ**ဏီ**ဇ.** (ကိစ်) တ္ထော'**တ**ကၠ**ဗော**ဓိနီ]။ ဏော-ဏယာ.ဒယော၊ **ဏော၊ဏယ-စ**သော ကာရိတ်ပစ္စည်း တို့ကို။ ဝိဓေယ္ယာ၊ စီရင်အပ်ကုန်၏။ ။ဤ**အ**လို-ကိုယ်တိုင်စေခိုင်းရာ၌ **အ**ာဏတ္တိ။ **မ**ိမိ၏ ပြုလုပ်၊ချက်ပြုတ်ခြင်း-**စ**သောကြိယာကို စေ**အ**ပ်သူကတ္တာ**း**၏ ပြုလုပ်၊ချက် ပြုတ်ခြင်း**စ**သော ကြိယာ**ပ**ေါ်သို့ ပြောင်းရှေ့စေခိုင်းလျှင် ကာရိတ်ဟူ၏။ ။ 'ဘော ဒေ**ဝ**ဒတ္တ သြဒနံ ပစ။ သ**ာ**မီကော **ဒ**ါသံ သြဒနံ ပါ**စ**ေတိ၊ ရာ**ဇ**ာ **အ**မစ္စံ ကမ္မံ ကာရ**ေ**ပေတိ'ပုံစံ။ ။တစ်နည်း၊မရှိမသေ-**စ**ေလျှင် ကာရိတ်။ ရှိ**သော**,**မ**ရှိ**သ**ေ နှစ်ပါးစေခြင်းကား **အ**ာ**ဏ**တ္တိ။ ။'နိယောဂေါ **စ** နာမ **အ**ာ**ဒ**ရပုဗ္ဗကော သ**ဒ**္ဓ-သတ္ထေ **အ**ဓိ**ပ**ေ**ပ**ေတော၊ ဣ**ဝ** ပန **အ**နာ**ဒ**ရ ပုဗ္ဗကော **ဝ**ါ ဟောတု **အ**ာ**ဒ**ရ **ပ**ုဗ္ဗကော **ဝ**ါ ဉာ**ဒ**ယတ္ထာ ပိ **အ**ာ**ဏ**တ္တိ လ**ကၠ**ဏေ နိယ္ယော**ဂ**ေါ **အ**ဓိ**ပ**ေ**ပ**ေတော'နီတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ပုဒ်-"အာဏာပက၊ ဗျာပါရနှင့်၊ တက္ကယှဉ်ထွေ၊
မရှိသေ၊ စေလျှင် ကာရိတ်သိ။
ရှိ,မရှိသေ။ နှစ်ထွေယှဉ်ခါ၊ နိဗျာပါ၊ စေခါအာဏတ္တိ။
သ-ဗျာပါရာ၊ ကာရိတာ၊ ကင်းခါ.ဏတ္ထိ-တစ်နည်းသိ။
မရှိသေစေ၊ ကာရိတေ၊ နှစ်ထွေ စေဘိ-အာဏတ္တိ။
ဒြပ်,ကြိယာ၊ စေ-ကာရိတ၊ ဒြပ်မျှစေ၊
အာဏတ္တော၊ တထွေ-မှတ်ကုန်ဘိ။
ကိုယ်တိုင်စေဘိ၊ အာဏတ္ထိ-မှတ်၊ မိမိကြိယာ၊ တစ်ပါး-
မှာတင်၊ စေခိုင်းလျှင်၊ ယင်းပင် ကာရိတတ်-တစ်နည်းမှတ်။"

သက္ကတ-ဌီပုံ။ ။**စေ**အပ်သော ပယောဇ္ဇက ကတ္တား၏ဖြစ်**စေ**ခြင်းကြိယာ၌ တင်အပ်ပြောင်းရှေ့အပ်သော စေခိုင်းတတ်သော ပယောဇ္ဇက,ကတ္တား၌ တည်သော ဖြစ်စေခြင်းကြိယာသည် ကာရိတ်။ပယောဇ္ဇက,ကတ္တား၏ဖြစ်ခြင်း ကြိယာ၌ မတင်အပ်**သော** ပယောဇက ကတ္တား၏ဖြစ်ခြင်းကြိယာသည် အာဏတ္တိ၊ ဤသို့ထူးကြ၏။ ။တစ်နည်း။စေသူ၌ဟည်သော **စ**ေခြင်းကြိယာသည် **အာ**ဏတ္တိ။ **စ**ေခိုင်းအပ်,**စ**ေခိုင်းတ**တ်**သူ ကတ္တားနှစ်ခု၌ရှိသော **စ**ေခြင်းကြိ**ယာ**သည် ကာရိတ်။ ဒေဝဒတ္တ၊ဒေဝဒတ်။ပစ၊ချက်လော။ ဤ၌ဆိုသူပင်လျှင် **စ**ေခိုင်းသူဖြစ်၍ **စ**ေခြင်းကြိ**ယာ**သည် **စ**ေသူ၌ တည်သောကြောင့်။ **အာ**ဏတ္တိ။ 'သာမိကော တံ ဩဒနံ ပါ**စ**ယ**တိ**' အရှင်သည် သင့် (မင့်)ကို ထမင်းချက်**စ**ေ၏။ ဤ၌ ဆိုသူမှ တစ်ပါးသူသည် **စ**ေခိုင်းသူဖြစ်၍ **စ**ေခိုင်းအပ်, **စ**ေခိုင်းတ**တ်**သူ ကတ္တားနှစ်ခု ရှိသောကြောင့် ကာရိတ်။ ဤသို့ထူးသည်-ဟူ၏။

နဒ္ဒေ.ဝံ ဏီ**ဇ**ဿ (ဏိစ်.ပစ္စယဿ) ပဌမျာ.ဒီန.ဿ ပရိယာယတာ ဘဝတိ၊ **ဘ**ဝေါ **စ** ဣဒါနိ ပုစ္ဆတု ဘဝန္တိ ဝတ္တမ္ဘေ'ပုစ္ဆယတီ.တိ ဏိ**ဇ**ော.ပိ ပယုဇ္ဇေယျာ.တိ **စ**ေ?နေဝံ၊ကတ္တု ပယောဇကော ဟိ ဟေတု ပေဿ **ဝ**ိသယော၊ ယော သမ္ဘော ဓိတော **ဒ**ေ**ဝ**ဒ္ဒတ္တာ.ဒီ၊ သော တုနာ.ဇ္ဇာပိ ပုစ္ဆကတ္တု၊တ္ထေန **အ**ဝ**ခ**ာရိတော (ပဏ္ဍိတေဟိ နဝိနိစ္ဆိတော)၊ အဿ **စ** ပယော်ဇ္ဇ.ပဝတ္တိ ဥပဟိတာ (အာရောပိတာ)ယ္ဍ ပယော်ဇက နိဋ္ဌ.ပဝတ္တိသော ဏိ**ဇ**.ထ္ထော၊ တ **ဒ**ေ**ဟ**ိ**တ**ာ ပယောဇက.ပ္ပ**ဝတ္ထိ**တု ပဌမျ.ထ္ထော ဣစ္စု.ဘယ်ဘေဒေါ။ ကိ**ဏ** (**အ**ပရော **န**ယော) ပယော်တ္တု နိဋ္ဌာ ပယုတ္တိ ပဌမျထ္ထော၊ ပယောဇ္ဇ ပယော်**ဇ**္ဇ၊ ကတ္တု၊ကာ ,တု ဏိ**ဇ**.ထ္ထော၊ ပ**ဒ**ေ**ဝ**ဒတ္တ၊ဣစ္စ**ဒ**ေ**ဝ**ဒ**ဟ**ိ ဝတ္ထာ **ဒ**ေ ပေရတော (**အ**ာဏာပကော)ပါ**စ**ယတိ တ္ဟာ.ဒေါ ဝတ္ထု၊ဘိန္ဒော (ဝတ္ထာ-ပ**ရ**ော ပေရကော) ပါ**စ**ယာမိ တ္ဟာ.ဒေါတု ဝတ္ထာ.တိဒိသော(ဥဒါဟရဏ လေသော)တက္ခ ဗောဓိနီ။ 'ပေရဏ် (ပယောဇက ဗျာပါ**ရ**ော) တယ်ဍ ဒေ၊ ကရီယတ.မိတိ ကြိယာသု နိ**ယ**ောဇနံ၊ယ်ထာ ဂုရုံ အန္ဓံ ဘောဇ**ယ**တိ၊ **ဒ**ဏ္ဍံ ဂါမံ ဂမယ်တိ၊ သုသုံ သာယ် ယတိ၊ **အ**.**စ**ေတနေ တု ဥပစာရော၊

http://www.dhammadownload.com

ယထာဘောဇနာ ဘာဝေါ ဝါယုံ ဝဒ္ဓယတိ.စ္စာဒိ၊ ဓာတုမှာ (ကြိယတ္ထခ) ဣတိ ဗျာဝျာနံ သဗ္ဗ ဓာတု ပါတ္ထတ္ထံ၊ တေန ဘဝန္တံ ပေရယတိ,ဘာဝယ္ယတိ၊ကာမယမာနံ ပေရယဲတိ ကာမယ္ယတိ၊ တိကိစ္ဆယတိ၊ စောရယတိ.စ္စာဒိ၊ ပေရဏေဉိ(ဏိ)မှာ ပရောပိ ဉိ(ဏိ)၊ ယထာ-ပိတာ ပုတ္တေန သိဿံ ဝေဒံ ပါဌယတိ၊ အတြ ပုတ္တော ပါဌယဲတိသော.ဝ ကတ္တာ၊ နဲ တု ပဋတိသ၊ တေန ပုတ္တသ ကမ္မတ္တံ နဲ ဘဝတိ' မုဒ္ဓဗောဓ.ဒုဂ္ဂါဒ ါသ-ဋီ။

အနု-သမီပေ ဥတ္တော-အနုတ္တော။ အနုသမီပေ၊ အနီးဌ်။ ဥတ္တော၊ ပြောဆို အပ်သည်တည်း-ပေး။ ။'အနုတ္တော စ သော ကာလော စာ.တိ - အနုတ္ထ - ကာလော'။ အနီးဌ် ပြောဆိုအပ်သော ကာလကို ကောက်။ ။ဤ ဝစနတ္ထဖြင့် အတိတ်, အနာဂတ်-ကာလကိုလည်း ရေတ္ထတ်အပ်၏။ ။ဣမိနာ အတီတာ.နာဂတ ကာလော ပိ သင်္ဂဟိတာ'နိ။ ။အနက်ရင်းနှင့်ပေါင်းမူ ကာလသုံးပါးဌ် ပဋ္ဌမိဝိဘတ်သက်နိုင်၏။ ။ဤ ဝစနတ္ထကိုရည်၍ သုတ်ဌ် ပထမအနက်ပေးသည်။ တနည်း၊'အနု ပစ္ဆာ.ဝုတ္တော ကာလော-အနုတ္ထကာလော'။ အနုတာပ ပုဒ်များဌ် အနု-သဒ္ဒါကဲ့သို့ အနု ပစ္ဆာ ဝါစကကြုံ။ အနု.ပစ္ဆာ၊ နောက်ဆုံးဌ်။ ဝုတ္တော၊ ဟောအပ်သော ကာလော၊ တည်း-ပေး။ ။အတီတာ ဓမ္မာ၊ အနာဂတာ ဓမ္မာ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ' စသည်ဖြင့် နောက်ဆုံးထား၍ ဟောတော်မူအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို ကောက်။ ဤကိုရည်၍ ဒုတိယအနက် ယော-ဇနာသည်။ ။ တစ်နည်း၊'ပစ္စုပ္ပန္နာ.ဒိဘာဝေန နဲ ဝုတ္တော.တိ-အနုတ္ထော'။ အနုတ္ထော စ သော ကာလော စာ.တိ' အနုတ္ထကာလော'။ ပစ္စုပ္ပန္နာ.ဒိဘာဝေန်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ-စသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ ဟောဆိုအပ်သည်။ နဲ၊ မဟုတ်ပေး။ ။ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်-ဟု ဘယ်ဟာ တစ်စုံတစ်ခုမျှ မသုံးသပ်အပ်သော အနာမဋ္ဌ ကာလဌ် ပဋ္ဌမိဝိဘတ်သက်လေ-ဟူလို။ ။ဤထိုရည်၍ တတိယာအနက် ယော-ဇနာ သည်။ ။ထိုသို့ အနာမဋ္ဌ ကာလဌ် သက်၏ဆိုသော်လည်း အချင်းခပ်သိမ်း အနာ မဋ္ဌကာလဌ် ဖြစ်သည်မဟုတ်။ ပစ္စုပ္ပန်, အနာဂတ် နှစ်ရပ်ဌ်သာ ဖြစ်၏။ ။ 'တထာ ပိ သဗ္ဗသော ကာလ-ဘေဒ.မနာ မသိတ္ဌာ ပဋ္ဌမိ ဝိဘတ္တိ နဲ ဘဝတိ၊ ဝတ္တမာနာ.နာဂတေသု ဘဝကိ၊ နော အတီတေ'၊ ဗာ-ဋီ။ ဤ-ဋီကာ ဆရာ ကား 'သာ စ ဝတ္တမာနာ ဘဝိဿန္တိ ယေ.ဝ၊ နော အတီတေ' ဟူသော ကာတန္တ ဝတ္တိနှင့် အညီဆိုသည်။ ။'အဇ္ဇ ဂစ္ဆတု သ္မေ ဝါ ဂစ္ဆတု' ပုံစံများ ကို ထောက်လျှင် ဤ ဝါဒ.သာ၍ ကောင်းသည်။ ဥ-ဆရာကား ပစ္စုပ္ပန်ကာလ တစ်ပါးဌ်သာ သက်စေပြု၏။ လဃုဘာသ၊ သုဗောဓိနီ-ဋီကာတို့ဌ်ကား အနာ ဂတ်ကာလ တစ်ပါးဌ်သာဟု ဆိုကုန်၏။ ။'ယဗျ.ပိ ယဒါ.ဒိတု ဗာ.ဒယော (ယဲတ်-အာဒီ, တုတ်-အာဒယော) နဲ ကာလ ဝိသေသ ဝိဟိတာ၊ တထာပိ ဘဝိဿတိ ကာလော အတြ ဂမျတေ၊ အတီတေ ဝတ္တမာနာနံ ဝိမ္ပျာဒိ အသမ္ဘ ဝတော' ဌင်း-ဋီ။

http://www.dhammadownload.com

ပဠုမီ, သတ္တမီ မည်ပုံ။ ။'ပဠုန္ဒံ ပူရဏီ-ပဠုမီ' ပူရဏာတဒ္ဓိတ်လုပ်။ ။ဤ-ပဠုမီ-အမည်သည် သုတ်စဉ်အတိုင်း မှည့်သောအမည် မဟုတ်။ ပါဠိတော်၌ လာသော ဒေသနက္ကမ အတိုင်းမှည့်သောအမည်တည်း။ ။ပရောက္ခ,ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, သုံးပါးကား အတိတ်ဝိဘတ်။ ဘဝိဿန္တိ-ကား အနာဂတ်ဝိဘတ်။ ဝတ္တမာန်,ပဠုမီ,သတ္တမီ-သုံးပါးကား ပစ္စုပ္ပန်ဝိဘတ်။ ။အတိတ်၌ သက်သော ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ။ အနာဂတ်၌ သက်သော ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်ကို ထောက်၍-တူ, အန္တ-စသည်ကို ငါးခုမြောက်သောကြောင့် ပဠုမီဆိုသည်။ ။ဝတ္တမာန်-ဝိဘတ်သည် ပဠုမီ-မသင့်သော်လည်း၊ ဝတ္တမာန်ဟူသောအမည်ထူးကို ရပြီးဖြစ်၍ ပဠုမီ-မမည်။ ။ပဠုမီ၏နောက်၌ ယျ,ယျုံ-စသော ဝိဘတ်ကို ဆင့်ပြီ မဆိုဘဲ၊ဘယ်အတွက် သတ္တမီဆိုရသနည်းဟူမူ။ ဝတ္တမာန်ကို တည်မြဲနေ**ရာ**၌ထား၍၊ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ဝတ္တမာန်, ပဠုမီ, သတ္တမီဟူရေတွက် ပြန်သော် ယျ,ယျုံ-စသော ဝိဘတ်သည် သတ္တမဌာနဉ် တည်ရကား 'သတ္တန္ဒံ ပူရဏီ-သတ္တမီ-ဟူသည့်အတိုင်း သတ္တမီမည်၏။-

"ယသ္မာ ပဠုမီ ဘူတာယ၊ ဝတ္တမာနာယ ဌာနတော။
သမာနာ ပဠုမီ ယော်တိ၊ တသ္မာ သာ ပဠုမီ မတာ။
သတ္တမီ ပန ကိဠာပိ၊ သမာနာ တာဟိ သတ္တမာ။
ဟေဠတိ ယသ္မာ ဓာတော ဝုတ္တာ၊ သတ္တမီ တေ ဝ နော်မတိ။"နိတိ

တာသု၊ ထိုပဠုမီ,**သတ္တမီ-ဝိဘတ်**တို့တွင်။ ပဠုမီ၊သည်။ ပဠုမီ-ဘူတာယ်၊ ငါးခုမြောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဝတ္တမာနာယ ဝတ္တမာန်-ဝိဘတ်နှင့်။ ဌာနတော၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟူသော ငါးခုမြောက်ဌာနအားဖြင့်။ သမာနာ၊ တူသည်။ ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ ဟောတိ၏။ **တ**သ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သာ၊ ထိုပဠုမီ-**ဝိ**ဘတ်ကို။ ပဠုမီ၊ ပဠုမီ-ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်၏။ ။သတ္တမီ ပန၊ သည်ကား။ (ပဠုမီ ဘူတာယ်၊ **သော**။ ဝတ္တမာနာယ နှင့်။ ဌာနာတာ၊ **အား**ဖြင့်၊ လိုက်ပေး)။ ကိဠာပိ သမာနာ၊ **အ**ကယ်၍ကား တူ၏။ တထာပိ၊ ထိုသို့ပင် တူသော်လည်း။ တာဟိ၊ ထိုအစဉ် တဖန်ပြန်၍ ရေတွက်အပ်သော ပရောက္ခာ, ဟိယျတ်, **အ**ဇ္ဇတ်, ဘဝိဿန်, ဝတ္တမာန်, ပဠုမီ-ဝိ**ဘ**တ်ခြောက်ခုတို့မှ။ သတ္တမာ၊ ခုနစ်ခုမြောက်သည်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟောတိ၏။ **တ**သ္မာ၊ ကြောင့်။ သတ္တမီတော၊ သတ္တမီဟူ၍သာလျှင်။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ ဤတိ၊ ဤသည်ကား။ နော၊ ငါတို့၏။ မတိ၊ အလိုတည်း။ ။ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်မှာ အနိယမ-ကာလ၌ ဖြစ်သောကြောင့် နောက်ဆုံးထား၍ ဆိုအပ်သတည်း။ ။ တစ်နည်း၊ ပဠုမီ, သတ္တမီ- အမည်သည် ရဋ္ဌိ သညာသာတည်း။ ရှေ-ဌ၌ 'ပဠုမီ.တိ တ္ဌာ.ဒီနံ သက္ကတ ဝေါဟာရော'ဟု ဆို၏။ သက္ကတ-ဟူသည်လည်း ကာတန္တ ကျမ်းကို ရည်ရွယ်ဆိုသည်။ ၎င်းတစ်ကျမ်းသာ 'ပဠုမျာ.နုမတိ။ သမတ္ထနာ ဝိသော ၅။ ။ဝိဓျာ.ဒီသု သတ္တမီ' ပဠုမီ, သတ္တမီ.အမည်ကိုဆို၍ တစ်ပါးသော

http://www.dhammadownload.com

ပါကိန်း-စသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့ဌာ်ကား လင့် လိုင်-စသော အမည်ကိုသာ ဆိုကြသောကြောင့်တည်း။

ဆောင်ပုဒ်-"ပရောက်, ဟိယျတ်၊ အဇ္ဇ အတိတ်၊ ဘဝိသ် နာဂတ်၊ လေးရပ်ကို ထောက်၊ ဝါးခုမြောက်၊ မှတ်ရောက် ပဏ္ဍိ။
ပရောက်, ဟိယျတ်၊ အဇ္ဇတ်, ဘဝိသ်၊ သိပ်ဝတ္တမာန်၊ ပဏ္ဍိ စဉ်၊
ခြောက်ခုတွင်ထည့်၊ ခုနစ်ပြည့်၊ ယင်း၏အမည် သတ္တမီ။
ကာလာတိကား၊ အနိယမ၊ ယင်းကာလကြောင့်၊ နောက်မှတလီ ဆိုတော့ပြီ။"

သဒ္ဒါ.ဓိက။ ။ကာလေ-သုတ်က ကာလ-သဒ္ဒါ အလိုက်ခံ၍ 'အာဏတျာ.သိဋ္ဌေ နုတ္တေ ပဏ္ဍိ' လောက်တင်ဆိုက လိုအပ်သောအနက် ပြီးလောက်ပါလျက်၊ ကာလ-သဒ္ဒါကိုဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါလွန်ဖြင့်။-

"အာဏတျာ.သိဋ္ဌ၊ သပထနှင့်၊ အကြောသ, ယာ.စနာ၊ သမ္ဘုစ္ဆာ
တည့်၊ ပတ္ထနာ, အဇ္ဈိတ်၊ ဝိဓိတ်, အာမန်၊ နိမန္တ-နက်၊ ဆယ့်
တစ်ချက်၊ သက်လေ-ပဏ္ဍိ။"

ဟူသော လက်ာအရ တစ်ဆယ့်တစ်နက်တို့တွင် အာဏတ္တိ, အာသိဋ္ဌ-နှစ်နက်ကို သုတ်ရင်းဖြင့်သက်၍၊ ကြွင်းအနက်များမှာ ကာလ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် သက်လေ-ဟူသော-အနက်ကို ပြသည်။ ။လက်ာအစဉ်အတိုင်း ပုံစံထုတ်အံ့။-

"ဧကိကာ သယနေ သေသု၊ ယာ တေ အမ္ဘေ အဝါဟရိ၊
တံ.နုဗန္ဓတု မဟိ'သီ၊ ဒဒါဟိ ပဝရံ ဂဇံ။
ကိ'နု ဘော အာဘိမ္ဘံ ဝါ၊ ဝိနယံ ဝါ သုဏောမိ ကိ'။
အယံ သုမန မာလာ.ဝ၊ ပိယာ ဟောမိ ဘစ.ါ.ဘဝေ။
ဒေသေတု ဘဂဝါ ဓမ္မံ၊ ဧဝံ ပုညံ ကရောတု ဘော။
အာဂစ္ဆတု ဘဝံ ဇ္ဇေ၊ နိသီ. ဒတ္ဝေ.ဒ.မာသနံ။" ပုံစံ

ပုံစံနက်။ ။'ယာ နာရီ၊ **အ**ကြွင်မိန်းမသည်။ တေ၊ အရင်ရသော့၏။ အမ္ဘေ၊ သရက်သီးတို့ကို။ အဝါဟရိ၊ခိုးယူ၏။ (ထည့်-သာနာရီ၊ထိုမိန်းမသည်။) ဧကိကာ၊ လင်နှင့်ကင်းကွာ ကိုယ်ထည်းသာလျှင်။ သယနေ၊ ညောင်စောင်း သန္တာ ဖုံမ့ေ.ထု၌။ ဧသေတု၊ အိပ်ရစေသား' စတုတ္ထ-အမ္ဘစောရဇာတ်။ ကျိန်ဆိုခြင်း သပထ အနက်၌ ပဏ္ဍိ-သက်ပုံ။ 'သပနံ-သပထော' သပ+အကြောသေ၊ ထ။ သပနံ၊ ကျိန်ဆိုခြင်း-ပေး။ ။'ယော နိလယံ မဏ္ဍယတိ ဆဏ္ဍာသေန ဝိပညတိ။ တသ္ဝ သာ.ဝ သ.မ'ဒ္ဓ.တု၊ ယာ.တေ အမ္ဘေ အဝါဟရိ' ဌင်းဇာတ်။ ။'ပဒ္ဒိဂ္ဂဏ္ဍာမ တေ ဇေတံ၊ အဂ္ဂယံ ဟောတု သေ ဘယ်' သဂါထာ ဝဂ္ဂ သက္ကသံယုတ်။ ။'မုဒ္ဓါ တေ ဖလတု သတ္တဓာ' တိ'သ-ပဏ္ဍရဇာတ်။

http://www.dhammadownload.com

*'**မဟိ**'သီ၊ တောကျဲမသည်။ တံ၊ သင်သား-မိုက်**ကို**။ **အနုဗန္ဓတု**၊ လိုက်ခတ်ပါ**စေ**'ဆဲရေခြင်း-အကျော်သနတ္ထ၌ ပဋ္ဌမီသက်။ ။'**အကျော်သနံ အကျော်သော**'၊ **အာ**-ပုဗ္ဗ+ကုသ၊**အကျော်**၊ ခသယု။**အကျော်**သနံ၊ ဆဲရေးခြင်း-ပေး။ ။'**တံ** မာတာ နိဝတ္တေတု **အ**-သကျော်ဣ'' ''**စဏ္ဍာ** **တံ** **မဟိ**'သီ '**အနုဗန္ဓတု**'**တံ** **အကျော်**သတ်'' **အ**ဋ္ဌသာလိနီ ဒ္ဌိရကထာ။ ။'**စောရ** **ဝေါ** **ခဏ္ဍ** ခဏ္ဍိကံ ကရောဣ'ဂင်း။ ။'**ဧဝံ** **ဝေ**ဒေတု ပဋ္ဌာလာ၊ သင်္ဂါမေ သတ္တိယာ ဟတောဝ၊ ယထာ ယံ ကပဏော သေ**တိ**၊ ဟတောဝ ဖာလေန သာလိယော။' **တိ**'သ-ဂန္ဓ **တိ**ဏ္ဍုကဇာတ်။ ။'**ဧဝံ** ဟညတု ပဋ္ဌလော၊ သင်္ဂါမေ **အ**သိနာ ဟတောဝ။' ဂင်း၊ '**ဧဝံ** ကန္ဒတု ပဋ္ဌာ လော၊ **ဝိ**-ပုတ္တော **ဝိ**ပ္ပသုသ**ယ**တု။' ဂင်း။

*'**ပ**ဝရံ မြတ်သော။ ဂဇံ၊ ပစ္ဆယ-ဆင်ဖြူတော်ကို။ ဒဒါဟိ၊ ပေးတော်မူပါ' **တော**င်းရမ်းခြင်း-ယာစနတ္ထ။ ။'**ယာ**စတေ-ယာစနံ' **ယာ**စ+**ယာ**စနေ၊ ယု။ ။'ရတနံ ဒေ**ဝ** ယာစာမ၊ သိ**ဝ**ိနံ ရဋ္ဌ**ဝ**ဗုန။ ဒဒါဟိ **ပ**ဝရ နာဂ၊ ဤသာ ဒန္ဓံ ဥရ္ဌ**ဝ**ံ' ဝေ**ယ**န်ဇာတ်။ ။'**တေ**-နေ**တ**္ထာ ဘ**ဝ**ိ**ယ**ာ**ဝ**ေ**ယ**ာ**ဝ**ေ**ယ**ာ**ဝ**ေ

http://www.dhammadownload.com

ပေတုံ သမတ္ထော ဟောမီ.တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ' တိ'သ-ဆန္ဒန္တ္ထဇာတ် အဋ္ဌကထာ။ မကောင်းသည်ဋ္ဌ စူဠသုဘဒ္ဒါ ဆုတောင်းပုံ။ ။'ပဠု ဟတ္ထာ တဝ ဟောန္တု၊ တယော ဟောန္တု မမ ဣသေ။ တေန သဒ္ဓိ'သမာ ဟောန္တု၊ ဗောဓိတ္ထာယ တဝ ဣသေ' ယဲသော်ရော ထေရီ ပဒါန်။ ယဲသော်ရော အလောင်း သုမိတ္ထာ ဆုတောင်းပုံ။

*'ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ မွမ်း၊ တရားကို။ ဒေသေတု၊ ဟောတော်မူ ပါ'တိုက်တွန်းခြင်း-အဗ္ဗေသနတ္ထ။ ။'အဗ္ဗေသနံ နမက္ကာရပုဗ္ဗံ ကတ္တာ နိယောဇနံ အစ္ဆိဋ္ဌ' အခီ-ပုဗ္ဗ+ဣ၊ ဂဝေသနေ၊ တ။ နမက္ကာရ ပုဗ္ဗကံ၊ ရှိခိုးခြင်း ရှေးရှိသည်ကို။ ကတ္တာ၊ ၍။ အဗ္ဗေသနံ-နိယောဇနံ၊ တိုက်တွန်းတောင်းပန်ခြင်းတည်း-ပေး။ 'အစ္ဆိဋ္ဌော သက္ကာရ ပုဗ္ဗကော ဗျာပါရော'ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။'သက္ကာရ ပုဗ္ဗကော ဗျာပါရော အဗ္ဗေသနံ'ကာတန္ဗ-ဝုတ္တိ။ ။'သက္ကာရ ပုဗ္ဗက နိယောဇနံ 'အဗ္ဗေသနံ၊ ယထာ-ပုတ္တံ အစ္ဆာယဘုံ ဘဝ'မုဒ္ဓဗောဓ-ဋ္ဌ။ ။'ဒေသေတု ဘဂဝါ ဓမ္မံ၊ ဒေသေတု သုဂတောဓမ္မံ' သဂ ါထာဝဂ္ဂ ဗြဟ္မ သံယုတ်-ပုံစံ။ ။'ဒေသေတု ဘဂဝါ ဓမ္မံ သညာတာရော ဘဝိဿန္တိ'ဝင်း။ 'အဟိ အဂ္ဂိ ပဒီပေဟိ၊ နာနာကဋ္ဌ သမာနယိ၊ အဟံ ပစိဿ မတ္ထာနံ၊ ပက္ကံ တုံ ဘက္ခယိဿသိ။' စရိယ ပိဋကတ-သသပဏ္ဍိတ စရိယ။

*'ဘော၊ အို-အမောင်။ ပုညံ၊ ကောင်းမှုကို။ ဝဝံ ကရောတု ဤသို့ပြုလော' စီရင်ခြင်း ဝိဓျတ္ထ။ ။'ဝိဓာနံ အဓိဋ္ဌာနံ သုဘာသုတံ ဝါ ဖလံ ဥပဒေသနံ, အညာ ဇာကဿ ဝါ ကတ္တဗ္ဗာ-ဒိနော အတ္ထဿ ဥပနံ-ဝိဓိ'ဂိ-ပုဗ္ဗ ဓာ+ကရဏေ၊ ဣ၊ ဝိဓာနံ အဓိဋ္ဌာနံ၊ ဆောက်တည်ခြင်း။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ သုဘာ သုတံ၊ ကောင်းမကောင်း သော့ ဖဟံ အကျိုးကို။ ဥပဒေသနံ၊ နည်းပေးညွှန်ပြခြင်းတည်း။ ဝါ၊ တနည်း၊ အညာတကဿ၊ မသိသော သူအား ကတ္တဗ္ဗာဒိနော၊ ပြုအပ်သောအမှု အစရှိသော။ အတ္ထဿ၊ အကျိုးကို။ ဥပနံ၊သိစေခြင်းတည်း-ဒေပး။ ။'ဝိဓိ အညာတကဿ ဥပနံ'ကာတန္ဗ-ဝုတ္တိ။ ။'ဣဓ ပဗ္ဗတော ဟောတု ဣဟ ဝိဓိနာမ အဓိဋ္ဌာနံ'ဗာ-ဋ္ဌ အလို။ ဤနေရာ၌ ကော့င်ဖြစ်စေ-ရေဖြစ်စေ စသည် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း ဝိဓိဆိုသည်။ ရှု-ဌ်လည်း 'အယံ ပါသာဒေါ သုဝဏ္ဏမယော ဟောတု'ကို ထုတ်၏။ အဓိဋ္ဌာန်ပင်။ 'ဣဒံ အာလောကဋ္ဌာနံ အန္ဓကာရံ ဟောတူ.တိ ဝါ,ဣဒံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ ပဋိစ္ဆန္နံဟောတူ.တိ ဝါ, ဣဒံ အပါကဋ္ဌာနံ ပါကဋံ ဟောတူ.တိ ဝါ အာဝဇ္ဇိတ္တာ ပရိကမ္မံ ကတ္တာ ဝုတ္တ နယေနေ.ဝ အဓိဋ္ဌာ.တိ'ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-ဣဒ္ဓိဝိဓ နိဒ္ဒေသ။ ။ကဋ္ဌံကရောတု၊ ဘတ္တံ ပစတု၊ခေတ္တံ ကာသတု'စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ကာသိကာဝုတ္တိ, သိဒ္ဓတ္တကော မုဒိတ္ဌိ၌ စေခိုင်းခြင်းကိုပင် ဝိဓိဆိုသည်။ ဝိဓိ ပေရဏံ, ကာသိကာ။ ဝိဓိ-ပေရဏံ ဘစ္စာ-ဒီနိ ကဋ္ဌသ ပဝတ္တနံ'သိဒ္ဓတ္တ။ ။မုဒ္ဓဗောဓ-ဋ္ဌိကာအပြီးသို့ မရောက်သေးသည်ကို ပြီးမြောက်စေခြင်းကို ဝိဓိဆိုဏ်။ 'အ.ပ္ပတတ္တ ပါပကောဝိဓိ' ဂင်း-ဋ္ဌ။

http://www.dhammadownload.com

*'ဘဝ၊ **အရှင်သည်** အာဂစ္ဆတု၊ ကြွလာတော်မူပါ' ခေါ်ဝင်ခြင်း-အာမန္တ နတ္ထ'။ ။အာလပန်-အာမန္တနံ 'ကာမာစာ**ရော** နုညာ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။'အာမန္တနံ ကာမာစာ**ရ**ကဏ်' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'ကာမာစာ**ရ** ကရဏ-မီတိ-ကာမာစာ**ရော** ဣစ္စာစာရော၊ တေန ယံ ကရဏံ၊ တဒါ မန္တနံ၊ တော-ဒုတ္တံ ဘဝတိ-ယဒိစ္ဆယေ ကရဏံ နာ-နိစ္ဆယ အ-ကရဏေပိ ဒေါသာ-ဘာ**ဝ**တော တဒါ-မန္တနံ' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ ဆ္ဟာသ။ ။'ယတြ ပစ္စက္ခာနေ ကာမာစာ-ရော၊ တံ အာမန္တနံ' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'တေ ဝေယ်ာ**ဒ**ကော ရာဇာ၊ သီ**ဝိ**ရဋ္ဌေ ပသာသတု' ဝေယ်ာ-ဇာတ်။ ။ဟေ တာတ ပိယပုတ္တ၊ ပူရေထ-မမ ပါရမီ' ဂင်း။ ။'ဟေ ဒါနိ မဟာရာဇ၊ မာပိတံ တေ နိ**ဝ**ေသနံ' မဟော်ဇာတ်။ ။'စတု-ပ္ပဒေါ အဟံသမ္မ၊ တ္ဌမ္ပိ သမ္မ စတု-ပ္ပဒေါ။ ဟေ သမ္မ နိ**ဝ**တ္တသု၊ ကိ'န္နုဘီတော ပလာယတိ' ဒုက-သုကရဇာတ်။ ။'ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ **အာ**မန္တယာမိ **ဝေ**၊ ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ အ-ပ္ပမာဒေန သမ္ပာ-ဒေထ' မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်။

*ဣဒံ၊ **ဤ**သည်**ကား**၊ **အ**ာသနံ၊ **နေ**ရာ**ပါ**တည်း။ ဣဝ၊ ဤ**နေ**ရာ**ဌ**။ နိသီဒတု၊ ထိုင်တော်မူပါ ပင့်ဖိတ်ခြင်း နိမန္တန-တ္တ။ ။'ဣ**ဝေ**-ဝ ရဇ္ဇံ ကာရေဟိ၊ စေတေဟိ ပရိ-ဝါ**ရိ**တော' ဝေယ်ာ-ဇာတ်။ ။'**ဇ**တု ဘဝံ **အ**ာသမိ မံ **အ**ဒေတု(ပရိဘုဇ္ဇတု)၊ ပဇ္ဇ**ဇ**ု ဘက္ခ**ဇ**ု ပဋ္ဌိ-စ္ဆ ဒမ္မိ။ ဣဒ-မာသနံ **အ**တြ ဘဝံ နိသီဒတု၊ ဣတော ဘဝံ မူလ ဖလာ**နိ** ဘုဇ္ဇတု' ပဏ္ဍာသ-နိဋ္ဌိကာ-ဇာတ်။ ။'ဟေ မံ ရထ-မာရုယ္ဟ၊ ရာဇ သေ-ဋ္ဌ ဒိသမ္ပတိ' နိမိဇာတ်။ ။'**အ**ဇ္ဇေ**ာ** ပ**ဝိ**သ ဘဒ္ဒ**ေ**ဇ္ဇ၊ ပါ**ဒ**ေ ပက္ခ**ဝ**ယ ယသ္ယုတေ' ဝေယ်ာ-ဇာတ်။ ။'ဣ-ဒ-မာသနံ **အ**တြ ဘဝံ နိသီဒတု' စတ္တာ-လီသ-သ-ပါ-ဝ-ဇာ**တ်**။ ။'ဣဒံ မေ **အ**ာသနံ ဝိရ ! ပညတ္တံ တ-ဝ-နုစ္ဆ**ဝ**ံ။ ဟာသယ**ဒ**ေ-ဘ-မံ စိတ္တံ၊ နိသီဒ ကုသုမာသနေ'သ္ဝ-ဘုဟိ-တ္ထေ**ရ**ော ပ-ဒါ-ပုံ-စံ။ ။'နိမန္တနံ **အ**ာ-ဒ-ရ ပုဗ္ဗကံ နိ**ယော**ဇနံ-နိမန္တနံ'။ **နိ**-ပုဗ္ဗ မန္တ+ဂုတ္ထ-ဘာ-သနေ၊ ယူ။ **အ**ာ-ဒ-ရ ပုဗ္ဗကံ၊ ရှိ**အ**ေ-ခြင်း ရှေ-ရှိ-သည်-ဖြစ်-၍။ နိမန္တနံ-နိ-ယောဇနံ၊ တိုက်-တွန်း-ယှဉ်-စေ-ခြင်း-တည်း-ပေ-း။ ။'နိ-မ-န္တ-နံ နိ-ယော-ဇ ကရဏံ အာ-ဝ-ယ-ကေ သာ-ဒ-ဘော-ဇနာ-ဒိ, ဒေ-ဟိ-တ္ထာ-ဒိ ပ-ဝ-တ္ထ-နံ' သိဒ္ဓန္တ-ကော-မုဒီ။ ။'နိ-မ-န္တ-နံ နိ-ယော-ဇ-ဂ-ကရဏံ' ကာ-သိ-ကာ-ဝ-တ္ထိ။ ။'နိ-မ-န္တ-နံ **နိ**-ယော-ဂ-ကရ-ဏ-မီ-တိ **အ**-သ-စ-ာ-မ-ပိ **အ**-စ-္ဆ-ာ-ယ-မ-ကရ-ဏေ သ-စ-ေ-ခ-မ-ော-ပ-ပ-တ-ိ-နိ-ယ-မ-ေန **အ**-ဝ-ယ-မ-္ဘ-ာ-ဝ-ေန ယံ-ကရ-ဏ-ံ၊ တ-ံ နိ-မ-န-တ-နံ'ဇ-ိ-နိ-န-္ဒ ဗ-ုဒ-္ဓ-ိ-ဆ-ာ။ ။ မ-ခ-ျ-တ-ိ-ပ-ြ-ုအ-ပ-သ-ည-ိ-ကု သ-ိ-ခ-ေ-ခ-ြင-ိ-း-ကာ-း နိ-မ-န-တ-နံ။ **အ**-လ-ိ-ုအ-ာ-တ-ိ-ုင-ိ-း-ပ-ြ-ုအ-ပ-သ-ည-ိ-ကု သ-ိ-ခ-ေ-ခ-ြင-ိ-း-ကာ-း အ-ာ-မ-န-တ-နံ-ဟ-ု ကဝ-ိ-ရ-ာ-ဇ-ဒ-ီ-ဆ-ိ။ ။'**ဇ**-တ-ေ-နံ **အ**-ဝ-ယ ကတ-ာ-ဗ-ဗ-တ-ာ ဥ-ပ-နံ နိ-မ-န-တ-နံ။ကာ-မ-ာ-စ-ာ-ရ ကာ-တ-ဗ-ဗ-တ-ာ ဥ-ပ-နံ **အ**-ာ-မ-န-တ-နံ-မ-ီ-တ-ိ'ကဝ-ိ-ရ-ာ-ဇ-ဒ-ီ။ ။**မ**-ု-ဒ-ု-ဗ-ော-ခ-ရ-ာ-မ-ဒ-ီ ကာ-ဌ-ိ-ကာ-း-နိ-မ-န-တ-နံ, **အ**-ာ-မ-န-တ-နံ-ခ-ျ-စ်-ပ-ါ-ယ-ည-် နိ-ယ-ော-ဂ-၏ **အ**-ထ-ူ-ယ-ူ-ကု-ိ-ဆ-ိ-ု-၏။ ။ မ-ပ-ြ-ု-ခ-ြင-ိ-း-ကြ-ော-င-့ ထ-ပ-် ၍ တ-ိ-ုက-် တ-ွန-် း-ယ-ှ-ဉ-် စ-ေ-ခ-ြင-ိ-း-ရ-ှ-ိ-မ-ူ-နိ-မ-န-တ-နံ, **မ**-ရ-ှ-ိ-မ-ူ **အ**-ာ-မ-န-တ-နံ-ဟ-ု **အ**-ထ-ူ-ယ-ူ-ကု-ိ-ဆ-ိ-ု-၏။ ။'**နိ**-မ-န-တ-နံ-မ-ာ-မ-န-တ-နံ-ဗ-ု **နိ**-ယ-ော-ဇ-နဝ-ိ-ယ-ေ-သ-ေ-ခ-ု၊ တ-တြ-ေ **ဃ**-ာ-သ-ာ-

http://www.dhammadownload.com

၅၁၆-အနုမတိ ပရိကပ္ပ.ထ္ထေသု သတ္တမီ။ ။အနုတ္တ ကာလေ၊ ၌။ ဝါ၊ ၌။ အနုမတိ ပရိက.ပ္ပထ္ထေသု၊ ခ္ဍင့်လ္ဟတ်စုံစမ်းခြင်း ကြံစည်အော့ကမ်းခြင်းအနက်တို့၌။

ကရဏေ ပတိဝါယော၊ တ.န္ဓိမန္တနံ၊ ယထာ-ဣဟ သယတု ဘဝန္တိ နိမန္တနာ.မန္တန ဘေဒေါ'ဝင်း-ဒ္ဓီ။ ။ရူ-ဒ္ဓီကာ၌ကား 'နိမန္တန ဒေယျဓမ္မ.ပ္ပဋိဂ္ဂဟဏာ.ဒိ နိယောဂ ကရဏ' ပေးကမ်း လှူဒါန်းဖွယ် ဝတ္ထုကို ခံယူခြင်းစသော အကျိုးငှာ တိုက်တွန်း ယှဉ်စေခြင်းကိုပြုခြင်းကို နိမန္တန-ဟုဆို၏။ ။'အဓိ ဝါသေတု မေ ဘဝံ ဂေါတမော သ္ဒါတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိं' ဘိက္ခု သံဃေန' သုတ္တနိ-သေလသုတ် ပါဠိတော်-စသည်နှင့် လျော်၏။ ။'ဝိဓိ နိမန္တနာ.စ္ဆိဒ္ဒ-သမ္ပုစ္ဆန.ပတ္ထနေသု' လိင်' ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁၆၃။ ။ရှေ့၌, **အနုမတိ** ပတ္တကာလ တို့၌လည်း ပဋ္ဌမီကို စီရင်၏။ ။'ပုစ္ဆတု ဘဝံပဋ္ဌ၊ ပဝိသတု ဘဝံ' **အနုမတိ** ပုံစံ။ ။'အနုဇာနာမ, တာတ ရဋ္ဌပါလ ကုလပုတ္တ **အဂါရသ္မာ** အနာဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ' မဏ္ဍိမ ပဏ္ဏာသ-ရဋ္ဌပါလသုတ်။ 'သမ္ပတ္တော တေ ကာလော ကဋ္ဌ-ကရဏေ, ကဋ္ဌं ကရောတု ဘဝံ' ပတ္တကာလ-ပုံစံ။ ။'ကာလော ခေါ တေ မဟာဝီရ၊ ဥပဗ္ဗဇ္ဇ မာတုကုစ္ဆိယံ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ ။ဤ၌ **အနုမတိမှာ** နိမန္တနာ၌ ဝင်၍၊ ပတ္တကာလမှာ ဝိဓိ၌ **အတွင်း**ဝင်၍ ပါလေပြီ။ ။မုဒ္ဓဗောဓ၌ ပေသ ပတ္တကလေ-စသည်၌ စီရင်၏။ ။'ဝိဓိ နိမန္တနာ မန္တနာ.ဏ္ဍေသန-သမ္ပုစ္ဆန-ပတ္ထနာ-ပေသ-ပတ္တကာလာ.ဒီသု' မုဒ္ဓဗောဓ-၉၅၄။ 'ကမ္မနိ ပေသနံ-ပေသံ၊ ယထာ-ပေသိသော တံ ဂဂ်ं ဂစ္ဆ ဣတိ၊ တက္ကရိယော. စိတ ကာလာ လာ့ဘော ပတ္ထ-ကာလော၊ **ယထာ**-ပတ္ထော တေ ကာလော, ဘပေါ ကရောတု ဣတိ' ၎င်းရာမ-ဒ္ဓီ။ ။ဤပေသတ္ထလည်း **ဝိ**ဓိ၌ပင်ဝင်၏။ 'ပေသော တု ဝိဓိရေ.ဝ'လဃုဘာသ။

ရှေ့ပ်တွက်ပုံ။ ။ကရောတု **ကို** ကရ-တည်။ကရ၊သည်။ကရဏေ၊ပြုခြင်း၌ဖြစ်၏။ ဓာတုဃန္ဓော=ကရ-ဓာတ်၏ **အစိတ် အ**-ကိုချေ။ **အာ**ဏတျာသိဒ္ဓေ=ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ နော့ဂ်၌ ပဋ္ဌမီ ဧကဝုစ် တု-**ဝိ**ဘတ်သက်။ တနာ.ဒိတော သြယိရာ, သုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ နော့ဂ်၌ **သြ**-ပစ္စည်းသက် (ကရ်+ေ-ာ+တု=ကရောတု) ရ်+**သြ**-သို့ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဟောတု-ဟူ။ ဟူ၊ သည်။ သတ္ထာဃ်ုံ၊ ထင်ရှားခြင်း၌ ဖြစ်၏။ဓာတုဃန္ဓော=ဟူ-ဓာတ်၏ **အ**စိတ် ဥ-ကို ချေသင့်ပြီးသော်လည်း ဧကသရဖြစ်သောကြောင့် မချေရ။ (နောက်နောက် တစ်လုံးတည်း ဧကသရ **ဓာတ်**ဟူ သမ္ပကို ဤနည်းတူ သိလေ မရေးတော့ပြီ)**အာ**ဏတျာသိဒ္ဓေ=ပဋ္ဌမီ ဧကဝုစ် တု-**ဝိ**ဘတ်သက်။ ဘူဝါဒိတော **အ**=ဟူ-**ဓာတ်**မှ နောက်၌ **အ**-ပစ္စည်းသက်(ဟူ+ါ+တု) **အ**ညေသု စ=**အ**-ပစ္စည်းကြောင့် သံယုတ်**အ**ဆုံးမရှိသော ဓာတ်၏ **အ**စသရ ဥ-**ကို** **သြ**-ဝုဒ္ဓိပြု(ဟော+ါ+တု)မလာပဲ့ဖြေ့ထ္ထ မကဒ္ဒရော=**အ**-ပစ္စည်းကိုချေ၊ပြီး၏။

၅၁၆-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဝိဓျာ.ဒီသု သတ္တမီ။ ။**ဝိ**ဓျာ.ဒီသု ဝတ္ထမာ နေသု ဓဒ္ဒတုတော သတ္တမီ ဘဝတိ, ပဋ္ဌမီ စ' ကာတန္တဝုတ္တိ၊ ၃-၁-၂၀။

http://www.dhammadownload.com

သတ္တမီ၊ သတ္တမီ ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အနုတ္တကာလေ၊ ၌။ ၀ါ၊ ၌။ အနုမတျ၊ တ္ထေ စ၊ ခ္ဒင့်လ္ဘတ်စုံစမ်းခြင်းအနက်၌လည်းကောင်း။ ပရိကပ္ပ၊ တ္ထေ စ၊ ကြံစည်အောက်မေ့ခြင်းအနက်၌လည်းကောင်း။ သတ္တမီ ဝိဘတ္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တ္ဝံ၊ သင်သည်။ ဂစ္ဆေယျာသိ၊ သွားလိုသလော။ သွားလို သွားတော့။ အဟံ၊ သည်။ ကိံ ကရေယျာမိ၊ ဘယ်လိုပြုလုပ်ရပါမည်နည်း။

ဝိဓိသမ္ဘာ၀နေ။ ။'ဝိဓိကတ္ထဗ္ဗတ္ထော၊ ပဒေသော၊ သမ္ဘ၌ဝနံ-ကပ္ပနံ၊ ဥဟော၊ ဓာတြ ယ်ာတ်.အာဒယော ပစ္စယာ ဘ၀န္တိ' သာရသ္ဝတ်။ ။'ကတ္တု၊ မိစ္ဆတော, အနိစ္ဆတော ၀ါ ပရဿ အနုဇာနနံ-အနုမတိ'လုပ်။ ကတ္တု၊ ပြုခြင်းငှာ။ ဣစ္ဆ-တော ၀ါ၊ အလိုရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ အနိစ္ဆတော ၀ါ၊ အလိုမရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ပရဿ၊ သူတစ်ယောက်အား။ အနုဇာနနံ၊ ခ္ဒင့်လ္ဘတ်ခြင်းတည်း-ပေး။ 'အနုမတိ စ ခေါ ပရဿ အနုမတိ' ဥ။ ။'ပရိကပ္ပနံ-ပရိကပ္ပေါ' 'ပရိကပ္ပနံ, မိမိအလိုကို ကြံစည်ခြင်း-ပေး။ ။'ပရိကပ္ပေါ စ ခေါ အတ္တနော ပရိကပ္ပေါ' ဥ။ ။ဗာ-၌ပြုလုပ်ရမည့်, အမှုကိစ္စ, မဆုံးဖြတ်နိုင်သည်ကို ပရိကပ္ပ ဆို၏။

"ယံ ကိ၎ိ ဝတ္ထု၊ မိစ္ဆန္တ၊ မညော ယ-ဒနုမညတိ။
သာ၊ နုမတိ ပရိကပ္ပေါ၊ ကတ္တဗ္ဗာ နိစ္ဆယော မတော။"ဗာ

ယံကိ၎ိ ဝတ္ထု၊ အကြင်ဝတ္ထု တခုခုကို။ ဣစ္ဆန္တံ၊ အလိုရှိသောသူကို။ အညော၊ တယော်ောက်သူသည်။ ယံ အနုမညတိ၊ အကြင်ခ္ဒင့်ပြု၏။ သာ၊ ထိုခ္ဒင့်ပြုခြင်းကို။ အနုမတိ ဟူ၍။ မတာ၊ ၏။ ကတ္တဗ္ဗာ နိစ္ဆယော၊ ပြုလုပ်ရမည့်အမှုကိစ္စကို မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကို။ ပရိကပ္ပေါ၊ ဟူ၍။ မတော၊ ၏။ ။'ကိံ မဟံ ကရေယျာမိ၊ ကိံ ကရောမိဒေ၀' ပုံစံ ခ္ဒင့်လျော်၏။ ။တစ်နည်း၊ 'ပရိကပ္ပနံ သလ္လက္ခဏံ နိ၎ပနံ၊ ဟေတု ကြိယာယ သမ္ဘ၀ ဖလကြိယ်ာယ သမ္ဘ၀ ပရိကပ္ပေါ စ'ရှု။ ။ဟေတုကြိယာယ၊ ရဟန်းပြုခြင်းစသော အကြောင်းကြိယာ၌၏။ သမ္ဘ၀ေ၊ ဖြစ်သင့်သော်၊ ဖလကြိယ်ာယ၊ သမ္ဘ၀ ပရိကပ္ပေါ စ၊ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း-စသော အကျိုးကြိယာ၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းသည် လည်းကောင်း။ ပရိကပ္ပေါ၊ ၏-ပေး။ ။ဤအလို-အနုမတိ ပရိကပ္ပ-တွေသည်, ခ္ဒင့်လ္ဘတ်စုံစမ်းခြင်းဖြစ်ဖို့ရန်ကို ကြံစည်ခြင်းအနက်တို့၌။ သတ္တမီ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏-ဟု သုတ်အနက်ပေး။ ။သို့အတူက-ပရိကပ္ပအရ, ပရိကပ္ပမတ္တ၊ ဟေတု ဖလ ပရိကပ္ပ-တု နှစ်မျိုးခဲ့ယူ။ ယင်းဟေတုဖလ ပရိကပ္ပဖြင့် ကြိယာတိပန္နကိုလည်း ရအပ်၏။ ။'အပ္ပေ၀ နာ၀ေ သ္ဝေ ဥပသက်မေယျာမ ကာလဒ္ဓ သမယ္ဓ ဥပါဒါယ'သီလက္ခန်-သုဘသုတ်။ ပရိကပ္ပ မတ္တ ပုံစံ။ ။'ယ-ဒိသော ပထမ ဝယော ပဗ္ဗဇေယျ၊ အရဟာ ဘ၀ေယျ'။ 'တယော မေ ဘိက္ခ၀ေ၊ ဓမ္မာ လော-ကေ နသံ ဝိဇ္ဇေယ္ယုံ၊ နတထာ ဂတော ဥပ္ပ-ဇ္ဇေယ္ယ အရဟံ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေ'ဒသဂ္ဂုတ္တရ-အာသခ်ိ၀ဂ်၊ ဟေတု ဖလ ပရိကပ္ပ ပုံစံ။ ။သော့၊ ထိုသူသည်။ ပထမ ၀ယော၊ ပထမအရွယ်၌။ ယဒိ-ပဗ္ဗဇေယျ၊ အကယ်၍

http://www.dhammadownload.com

ရှင်သာမဏေ ပြုပြောင်းအံ့။ အရဟာ၊ ရဟန္တာသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်လေ၊ကောက်**ရာ**၏။ ဤပုံစံကား သာသနာ့ပွဿိဒ္ဓအားဖြင့် ရှု-၌ ဆိုသော ပုံစံတည်း။ ဓမ္မပဒ-မဟာခေ သေဋ္ဌိပုတ္တဝတ္ထု၌ဤကား-'သစေ ပန နိက္ခမိတ္မာ ပဗ္ဗဇိဿာ၊ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿာ' ဟု ကာလာတိပတ္တိ ပုံစံရှိ၏။ ။ဘိက္ခဒေ၊ တ္ဝိ။ တယော၊ ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ-အားဖြင့် သုံးပါးကုန်သော။ ဣမေ မ္မော၊ တ္ဝိသည်။ လေ၊ကော၊ သတ္တလောကဠ။ နသံ**ဝိ**ဇ္ဇေယ္ယုံ၊ မရိကုန်ကြားအံ့။ **တ**ထာဂတော၊ လာခြင်းကောင်း**သော**။ အရဟံ၊ ပူဇော်**အ**တူ**း**ကို ခံထိုက်သော။ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရား**သ**ည်။နဉပ္ပဇ္ဇေ**ယ္ယ**ု၊ မဖြစ်နိုင်ပေရာ-ပေး။ ။ရှင်, ရဟန်းပြုခြင်း ကြီယာ၊ **တ**ရား**သ**ုံးပါ**း** ဖြစ်**ခြ**င်း ကြီယာကား အကြောင်း။ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း, ဘုရားဖြစ်ခြင်း**ကြီ**ယာကား အကျိ။ ထိုထိုကြုံခြင်းကြောင့် ဟေတု ဖလ၊ ပရိကပ္ပဆိုသည်။ ရှင်,ရဟန်းမဖြစ်ဘဲ လွန်သွား သောကြောင့် ကြီယာ တိပန္နလည်း မည်၏။ ထို့ကြောင့် ကြီ**ယာ**-**တိ**ပန္နဠ်လည်း သတ္တမီ**ဝိ**ဘ**တ်**သက်ရသည်ဟုမှတ်။ သတ္တမီမည်ပုံ**ကို**အောက်(၄၁၅)သု**တ်**ကဆိုခဲ့ပြီ။

အတ္ထ-သဒ္ဒါခ်ိကာ။ ။အနုမဟီ-ပရိကပ္ပေသု သတ္တမီလောက်တင်ဆိုက လိုအပ် သောအနက် ပြီးလောက်လျက်၊ အတ္ထ-သဒ္ဒါကိုဆိုခြင်းသည် ပို့လွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါ လွန်ဖြင့် အောက်ပါ အနက်များ၌ သတ္တမီဝိဘတ်သက်။

ဆောင်ပုဒ်-"သံပုစ္ဆာ ပတ္ထန၊ **မ**ဏ္ဍိ**ဋ္ဌ**, ဝိဓျာ၊ မန္တာ, နိမာန်၊ ပေသံ တိသဂ္ဂ၊ ပတ္တကာလေ၊ **ဝေ**လာ, ကာလ၊ **သ**ဒ္ဓ**ယ**တာ၊ ယံ-ယ္ဟဉ်မ္ဟ,တည်, သမ္ဘာဝန၊ ရဟ, သက္ကတ်၊ ဆယ်ငါးရပ်၊ သက်အပ် သတ္တမီ။"

သံပုစ္ဆာ၊ ပတ္ထနာ၊ **အ**ဏ္ဍိ**ဋ္ဌ**၊ ဝိဓိ၊ အာမန္တန၊ နိမန္တန၊ ပေသ၊ အတိသဂ္ဂ၊ ပတ္ထ ကာလ၊ ယံ-သဒ္ဒါနှင့် ယ္ဟဉ်ရာ-ကာလ၊ သမယ၊ သမ္ဘဝနာ၊ အရဟ၊ သက္ကေ-ဤ တဆယ်ငါးနက်ဠ် အတ္ထ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် သတ္တမီ-ဝိဘ**တ်** သက်ခေ-ဟူလို။

အစဉ်အတိုင်းပုံစံ။ ။'သံပုစ္ဆနေ-ကိံ နုဘော မမ္မ.မဏ္ဍေယ္ယုံ။ ဥဒါဟု **ဝိ**နိ**ယံ** နု ကိ''ပတ္ထနာယံ-'ပရဒါရံ နဂ္ဂေ**ယ**ုံ၊ သဒါရ.ပ္ပသုတော သိယံ။ထိနံ ဝသံ နဂ္ဂေ**ယ**ုံ'။**အ**ဏ္ဍိ**ဋ္ဌ**ေ-'**အ**ဏ္ဍာပေ**ယ**ျ၊ မာဏဝကံ၊ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေ**ယ**ုံ'။ 'ဝိ**ဓ**ိမ္ပိ-ဒေ**ယ**ော ဂ၊ါမံ ဂဠ္ဆေ**ယ**ျ၊ ဘတ္တံ ပစေ**ယ**ျ'။ **အ**ာမန္တနေ-'ဣ**ဓ ဘ**ဝံ **နိ**သီဒေ**ယ**ျ'။နိမန္တ**နေ**-'ဘ**ဝ**ံ ဘုဉ္ဇေ**ယ**ျ'။ ပေ**သ**-'ဘ**ဝ**ံ ခလု ကဋ္ဌ ကရေ**ယ**ျ'။ **အ**တိ**သ**ဂ္ဂေ-'ပုညာ**နိ** ကရိ**ယ**ာထ သုခါ**ဝ**ဟာ**နိ**'။ ပတ္ထကာလေ-'**အ**ယံ တေ သစ္ စ ကာလော သ**ဒ**္ဓံ ဝ**ဒ**ေ-**ယ**ျာသိ'။ ကာလ**သ**မယ ဝေ**ဝ**ာသု-'ကာလော,**သ**မ**ယ**ော, ဝေ**ဝ**ာ**ယ**ံ ဘုဉ္ဇေ**ယ**ျ ဘ**ဝ**ံ'။**သ**ဘ္ဘာ**ဝ**နာ**ယ**ံ-'**အ**ပိ ပ**ဗ**္ဗတံ သိ**ရ**သာ ဘိ**ဒ**ေ**ယ**ျ'။ **အ**ရ**ဟ**ော-'ဘ**ဝ** ခလု ကည်ံ ဂ**ဟ**ေ**ယ**ျ၊ ဘ**ဝ**ံ တံ **အ**ရ**ဟ**တိ'။**သ**တ္ထိ**ယ**ံ-'ဣမံ ဘ**ဝ**ံ ဝ**ဒ**ေ**ယ**ျ သ**ဒ**္ဓ ဏေ**ယ**ျ၊ ဘ**ဝ**ံ ခလု ဘာ**ရ**ံ ဝ**ဟ**ေ**ယ**ျ'။

ပုံစံနက်။ ။*သံပုစ္ဆနေ၊မေးမြန်းခြင်း**အ**နက်ဠ်။ဘော၊**အ**ိုး-**အ**ရှင်။ **ဓ**ိမ္ပံ၊သုတ်, **အ**ဘိ**ဓ**ိမ္ဘာ**ကို**။ **အ**ဏ္ဍေ**ယ**ျ ကိ ံ နု၊ **သ**ရ**ဏ**ာ**ယ**်ရ**မ**ည်**လော**။ ဥ**ဒ**ါ**ဟ**ု၊ **ထ**ိ**သ**ို့ **မ**ဟုတ်။

http://www.dhammadownload.com

ဝိနယ်၊ ဝိနည်းကို။ **အဗ္ဗေယျံကိ'နု၊ လော'** မေးမြန်းခြင်း သမ္ပုစ္ဆနတ္ထ.ဌ် **သတ္တမီ ဝိဘတ်**သက်ပုံ။

*'**ပတ္ထနာယံ**၊ ဆုတောင်းခြင်းအနက်ဌ်။ ပရဒါရံ၊ သူ့မယားကို။**နဂစ္ဆေယျံ**၊ မသွားလာရလို။ သဒါရ-ပွသုတော၊ မိမိမယားဌ်သာ လေ့လာရောင့်ရဲနိုင်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ရလို၏။ ထီနံ၊ မိန်းမကို၏။ ဝသံ၊ အလိုသို့။ **နဂစ္ဆေယျံ**၊**မလိုက်ရလို**။' ဝေဿန္ဒာတ်။ ဆုတောင်းခြင်း ပတ္ထနဲတ္ထ။ ။'ဧက-ရတ္တံ ဒွိရတ္တံ ဝါ၊ ဘဝေယျံ အဘိပါရကော' ပဏ္ဍာသ - ဥမ္မာဒန္တီဒာတ်။ ။'ပဿေယျံ တံ ဝဿ သတံ **အာရောဂျံ**' အသီတိ-သုတသောမဒာတ်။ ။'**လဘေယျာ.ဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော** သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ **လဘေယျံ** ဥပသမ္ပဒံ' သုတ္တနိ-သဘိယ်သုတ်။

*'**အဘ္ဘိဒ္ဒေ**၊ **အဘ္ဘိဒ္ဒ**အနက်ဌ်။ မာဏဝတံ၊ လုလင်ယော်ကို။**အဘ္ဘာပေယျ**၊ **ရှတ်အံ** သရဘ္ဘာယ်ပါ**စေ**'တိုက်တွန်းခြင်း-**အဘ္ဘိဒ္ဒ**တ္ထ။ ။'**ဧမ့ံ** သုဏောယျ၊ **ဂန္ထံ သိက္ခေယျ**' **စသည်ကိုလည်း**ထုတ်။ ။*'ဝိဓိမှိ စီရင်ခြင်းအနက်ဌ်။ ဘော၊ **အို-အမောင်**။ ဂါမံ၊**သို့**။**ဧဝံ ဂစ္ဆေယျ**၊ ဤသို့သွားလော၊**သွားရာ**၏'**စီရင်ခြင်း ဝိ**ဓျတ္ထ။ ။'**ဧဝံ ပတ္တံ** ပစေယျ၊ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇေယျ၊ကဋ္ဌံ ကရေယျ၊ ပုညံ ကရေယျ'**စသည်ကိုလည်း**ထုတ်။

*'**အာမန္တေန**၊ **ဌ**။ ဘဝံ၊ **အရှင်**သည်။ ဤဝ၊ ဤနေရာဌ်။ **နိသီဒေယျ**ထိုင်**နေ** **လှည့်ပါ**' ခေါ်ဝင်ခြင်း **အာမန္တနတ္ထ**။ ။'**တုဝဋ္ဌံ ခေါ အယျပုတ္တ အာဂစ္ဆ** ယျာသိ' ဥဒါန နဒ္ဒဝဂ္ဂ။*'**နိမန္တေန**၊ဌ်။ ဘဝံ၊ **သည်**။ ဘုဉ္ဇေယျ၊ **စားသုံးလှည့်ပါ**' ပင့်ဖိတ်ခြင်း၊ **သို့**မဟုတ် **ဖိတ်**မန်**ခြင်း** နိမန္တန.တ္ထ။ ။*'ပေသေ၊ ပေသအနက်ဌ်။ ဘဝံ၊**သည်**။ ခလု၊ စင်စစ်။ ကဋ္ဌံ၊ သင်ဖြူးဖျာကို။ ကရေယျ၊ ရက်ရမည်' **စေခိုင်**ခြင်း ပေသနတ္ထ။ အမှုအလုပ်ကိုပြုလုပ်ရန်**စေ**ခိုင်ခြင်းကို ပေသဆိုသည်။ 'ပေသနံ ပေသော'လုပ်။ ။'ကမ္မနိ ပေသနံ ပေသ္ပေ ယထာ ပေသိတေ၌ တ္ဌ ဂဂ်' **ဂစ္ဆေယျ**' မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ။

*'**အတိသဂ္ဂေ**၊ စွန့်လွှ**ဘိ**ခွင့်ပြုခြင်းအနက်ဌ်။ သုခါ ဝဟာ**နိ**၊ချမ်းသာကိုဆောင်**နိုင်**ကုန်သော။ ပုညာနိ၊ ကောင်းမှုတို့ကို။ ကယိရာထ၊ ပြုလေတော့။ ဝါ၊ ပြုလို**ပြုတော့**' စွန့်လွှတ် ခွင့်ပြုခြင်း-**အတိသဂ္ဂတ္ထ**။ ။ကာမာ့**စာ**ရာ မဗ္ဘနုညာန.မတိ သဂ္ဂေါ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။*'**ပတ္ထကာလေ**၊ ချိန်ခါ**ရောက်**သည်ကို ပြောဆိုခြင်း အနက်ဌ်။ အယံ၊ ဤ**အခါ**ကား။ တေ၊ **သင်**၏။ **သစ္စာကာလော**၊ **မှန်**သည်**ကို**သာ ဆိုရမည့်**အခါ**တည်း။ **သစ္စံ**၊ **မှန်**သောစကားကို။ ဝဒေယျာသိ၊ ဆိုလော။ ဆိုချိန် **ရောက်ပြီ**' ချိန်ခါ**ရောက်**သည်ကို ပြောဆိုခြင်း ပတ္ထကာလ**အနက်**ဌ် **သက်**ပုံ။ ။ 'နိမိတ္တ ဘူတဿ **ကာလဿ ဝ**သ**ရော ပတ္ထကာလတာ**' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။ 'ဝတ္ကရိယော.စိတ-ကာလ ကာလော ပတ္ထကာလော၊ ယ-ထာ-ပတ္ထော ဟော ကာလော ဟပေါ ကရေယျ ဤတိ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ။

http://www.dhammadownload.com

***ကာလ သမယ ဝေလာသု**၊ ကာလ, သမယ, ဝေလာ အနက်တို့၌။ ဘဝံ၊ အရှင်သည်။ ယံ ဘုရှေ့ယျ၊ အကြင် စားရာ၏။ တဿ၊ ထိုစားခြင်း၏။ ကာလော၊ အခွင့်ရောက်ပြီ။ သမယော၊ အချိန်တန်ပြီ။ ဝေလာ၊ အခါတိုင်ပြီ။' ယံ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာ ကာလ, သမယ, ဝေလာအနက်တို့၌သက်ပုံ။ ။*'အရဟေ၊ ထိုက်ခြင်း အနက်၌။ ဘဝံ၊ အရှင်သည်။ ခလု၊ စင်စစ်။ ကညံ၊ ဒသဝဿ အလွဖြိုးသစ်, ကညာ စစ်ကို။ ဂဟေယျ၊ ယူထိုက်ရာ၏။ ဘဝံ၊ သည်။ တေ ကညံ၊ ထိုကညာကို။ အရဟတိ၊ ထိုက်တန်၏။' အရဟတိအနက်၌ သက်ပုံ။

"အဋ္ဌ-ဝဿာဘဝေ ဂေါရီ၊ ဒသ-ဝဿာ တု ကညကာ။
သမ္ဘတ္တေ သောဠသေ ဝဿေ၊ တုမာရီ,တိ ဘိဓီယတေ။"

ဤအလို-ရှစ်နှစ်အရွယ်ကို ဂေါရီ။ ဆယ်နှစ်အရွယ်ကို ကညာ။ တဆယ့်ခြောက်နှစ် ရွယ်ကို ကုမာရီဆို၏။ ။'ကညာ, ကုမာရီ, ဒ္ဝေပထမ ဝယသိ ဝတ္ထမာနော'။ ။ 'အဋ္ဌဝဿာ ဘဝေ ကညာ၊ နဝ ဝဿာ စ ရောဟိဏီ' ဤအမရဒကာသင်္ဒီကာ အလို ပထမအရွယ်ကို ရှစ်နှစ်ရှိ သူငယ်မကို ကညာ-ဆို၏။ ။*'သမ္ဘာဝနေ၊ သမ္ဘာဝနာ ၌။ ပဗ္ဗတံ အပိ၊ တောင်ကိုသော်လည်း။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းဖြင့်။ ဘိန္ဒေယျ၊ ခွဲနိုင်ရာ၏' ချီးမွမ်းခြင်း သမ္ဘာဝနေ။ ။'သမုဒ္ဒ-မပိ သော သေယျ' စသည်ကိုလည်း ထုတ်။ ။သမ္ဘဝနာ-ဟူသည် ကြိယာတို့၌ထိုက်တန်လျောက်ပတ်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ အစွမ်းသတ္တိကို ယုံကြည်ခြင်းပင်တည်း။ 'သမ္ဘာဝနံ ကြိယာသု ယောဂ္ဂ ဘာဝဿနိစ္ဆယျံ သာ,မတ္ထိယဿ သဒ္ဒဟနေ,နွှ် အတ္ထော' ဗုဒ္ဓိ.ပ္ပသာဒနီ-ဋီ။ ။ 'ဆဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု၊ အပိ ဟိမဝန္တံ ပဗ္ဗတရာဇာနံ ပဒါလေယျ၊ ကော ပန ဝါဒေါ? ဆဝါယ အဝိဇ္ဇာယ' ဆတ္တာဂုတ္တရ အနုတ္တရိယ ဝဂ်။ ။*'သတ္တိယံ၊ စွမ်းနိုင်ခြင်းအနက်၌။ ဣမံ၊ ဤသူကို။ ဝတ္ထုံ၊ ပြောဆိုခြင်းငှာ။ ဘဝံ၊ သည်။ သက္ကုဏေယျ၊ တတ်နိုင်ရာ၏။ ဘဝံ၊ သည်။ ဘာရံ ခလု၊ ဝန်ကိုသာ လျှင်။ ဝဟေယျ၊ ဆောင်စွမ်းနိုင်၏' သတ္တိအနက်၌ သက်ပုံ။ ။ကော ဣမံ ဝိဇဋေယေ ဇဋံ' ဒေဝတာ သံယုတ်။ ။'ဣမံ ဧဝံ ဝိဇဋေတွာ ဌိတံ ကော ဝိဇဋေယျ? ဝိဇဋိတုံ ကော သမတ္ထော့' ဂဏ်း-အဋ္ဌကထာ။ 'ဝိဇဋိတုံ ကော သမတ္ထော,တိ ဣမိနာ ဝိဇဋေယေ တိပဒံ သတ္တိ အတ္ထံ နဝိမိ အာဒိအတ္ထေ,နွှ် ဒဿေတိ' ဂဏ်း-ဋီကာ။ ။ဤ ပဗ္ဗမီ, သတ္တမီ-ဝိဘတ် နှစ်ရပ်သည် အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်-သုံးရပ်တွင် ဘယ်ကာလကိုမှ မသုံးသပ်ဘဲ၊ အနာမဋ္ဌကာလ၌ သက်ကုန်၏။-

"ကာလ-ဘေဒ,မနိဿာယ၊ ပဗ္ဗမီ သတ္တမီ သိယုံ။
ပတ္ထနာ ဝိမိ သမ္ပုစ္ဆာ၊ ဝိသယာပရိကိတ္ထိတာ"။ ကစ္စာယနသာရ

ပဗ္ဗမီ, သတ္တမီ၊ ပဗ္ဗမီ သတ္တမီ ဝိဘတ်နှစ်မျိုးတို့သည်၊ ကာလ ဘေဒံ၊ ကာလ အထူးကို။ ဘ-**နိ**ဿဲ့ယ၊ မမှီမူ၍သာလျှင်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တာ၊ ထိုဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

၄၀၇-အ.ပ္ပစ္စကွေ့ ပရောက္ခာ.တီတေ။ ။အ.ပ္ပစ္စကွေ့၊ မျက်ကွယ်ဖြစ်သော။ **အတီတေ**၊ အတိတ်ဖြစ်သော။ ကာလေ၊ ကာလ၌။ **ပရောက္ခာ**၊ ပရောက္ခာဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၏။ ။အ.ပ္ပစ္စကွေ့၊ သော။ **အတီတေ**၊ သော။ ကာလေ၊ ၌။ ပရောက္ခာဝိဘတ္တိ၊သည်။ဟောတိ၏။ သုပိနေ၊ အိပ်မက်၌။ **အာဟုကိလ**၊ ဆိုသတဲ့။ ဝေ၊ ဤသို့။ ပေါ**ရာဏာ**၊ ရှေးဆရာတို့သည်။ **အာဟုကိလ**၊ ဆိုကုန်သတဲ့။

နှစ်မျိုးတို့သည်။ ပတ္ထနာ.ဝိဓိ-သမ္ပုစ္ဆာ-**ဝိ**သယာ၊ တောင့်တ,စီရင်,**မေး**မြန်းခြင်း အနက်ဆာလျှင် သက်**ရာ** ဝိသယရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပရိကိတ္တိတာ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ပဗ္ဗမီ သတ္တမီ၊ ဤနှစ်လီ၊ မမှီ-ကာလ**ကို**။
အနာမဋ္ဌ၊ ဝိသယ၊ **သတ်**ကြ-စေခလို့။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဂစ္ဆေယျာသိကို၊ ဂမု-တည်။ ဂမု၊ သည်။ ဂတိမှီ၌ ဖြစ်၏။ ခေတုဿ**ဣ**=ဂမုခေတ်၏ အစိတ် ၃-ကိုခေါ်။ အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ, ဤသုတ်ဖြင့် သတ္တမီ ဧကဝုစ် ယျောသိ-ဝိဘတ်သက်။ (ဂမ်+ဧ-ယျောသိ) ဂမိဿ**ဣ**=ခေတ္တုန် **မ-ကို အ**ဘိဿ ဒ္ဒေဘော် ဆ-ပြု။ (ဂ**ဆ**+ဧ-ယျောသိ) **ဆ**+ဧ-သို့ကပ်ပြီး၏။ ။ကရေယျာမိ-ကရ+ကရဏော၊ ပြုခြင်း၌-၏။ ခေတုဿ**ဣ**=ကရခေ**တ်**၏ **အ**စိတ် **အ**-ကိုခေါ်။ **အ**နုမတိ ပရိကပ္ပ=ဤသုတ်ဖြင့် သတ္တမီ ဧကဝုစ် ယျောမိ-ဝိဘတ်သက်။ (ကရ်+ဧ-ယျာမိ)ရ်+ဧ-ကပ်ပြီး၏။

၄၀၇-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ပရောက္ခာ၊ ၃-၁-၁၃။ ။အတီ**ခ**တ ကာလေ ပရောက္ခာ ဝိ**ဘ**တ္တိ ဘ**ဝ**တိ၊ ဇယာန ကံသံ ကိုလ ဝါသုဒေ**ဝ**ါ'ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'**အ**ကွ်ိနော ပတိ မုခေါ-ပစ္ဆ.ကွော' တပ္ပ၊ရိသ်လုပ်။ **အ**ကွ်ိနော၊ မျက်စိ၏။ ဝါ၊ ဤ**ခ**ြေ၏။ ပတိ မုခေါ၊ ရှေ့ရှုဘည်း။ ပစ္ဆ.ကွော၊ မျက်စိ၏။ ဝါ၊ ဤ**ခ**ြေ၏ ရှေ့ရှု-ပေး။ မျက်မှောက် ပစ္ဆုပ္ပန်ကာလကိုကောက်။ ။'**နိ** ပစ္ဆ.ကွော **အ**.ပ္ပစ္စကွော' လုပ်။ ပစ္ဆ.ကွော၊ မျက်မှောက်သည်။ ဝါ၊ ဤ**ခ**ြေ၏ ရှေ့ရှုသည်။ **နိ**၊ မဟုတ်-ပေး။ မျက်ကွယ်**အ**တိ**တ်**ကိုကောက်။ ။တစ်နည်း၊ 'အ**ကွ**ံ ဤ**ခ**ြေယံ ပတိ ဂတံ နိ**ဿ**ိတံ-ပစ္ဆ.ကွ်ံ'လုပ်။ **အ**ကွ်ံ ဤ**ခ**ြေယံ၊ ဤ**ခ**ြေကို။ ပတိ ဂတံ နိ**ဿ**ိတံ၊မှီသည်တည်း-ပေး။ ။'**နိ** ပစ္ဆ.ကွ်ံ **အ**.ပ္ပစ္စကွ်ံ၊ **တ**ဿ**ိ**ံ **အ**.ပ**ဿ**.ကွော'ခံ။ ။'ဝိသယတ္ထ.ကွ.မိ**ဿ**ိယံ' **အ**ဘိ ခေါ်-ဟူရကား၊ **အ**.ပ္ပစ္ဆ-ကွ-၌ **အ**ကွ-သဒ္ဒါ စကွ၊-စသော ဤ**ခ**ြေဟောဖြစ်၍-'**အ**.ပ္ပစ္ဆ.ကွော၊ ဤ**ခ**ြေ၏ရှေ့ရှုမဟုတ်သော။ ဝါ၊ ဤ**ခ**ြေ**ကို** မှီသည် မဟုတ်သော'ဟု **အ**နက်ပေး။ ။တစ်နည်း၊'ဒ်ဋ္ဌံ နာမ ပဗ္ဗဒ္ဒါရ-ဝသေန ဂဟိတာ ရူပါ.ဒ**ယော**'**အ**ဋ္ဌ-သာလိနီ ဟူရကား။ ဤ**ခ**ြေ ဝါ:ပါ:လုံ:ပင် ဒဿနမည် ကောင်:သောကြောင့်-'**အ**.ပ္ပစ္ဆကွော၊ မျက်ကွယ်ဖြစ်သော' ဟု ပေး**ရ**ိ:**အ**တိုင်:လည်: **ပေ**:**နိ**ုင်၏။

ပရောက္ခာ။ ။'**အ**ကွ**ာ**နံ ဤ**ခ**ြေယာနံ ပရံ-ပရောက္ခာ'လုပ်။**အ**ကွ**ာ**နံ ဤ**ခ**ြေယာနံ၊ ဤ**ခ**ြေတို့၏။ ပရံ၊ ရှေ့ရှုမှတပါ:တည်:-ပေ:။ မျက်ကွယ်ဖြစ်သော **အ**တိတ်ကာလ

http://www.dhammadownload.com

ကို ကောက်။ ။အက္ခ×ပရ-ပုဒ်ရင်း၊ နိပါတနသုတ်ဖြင့် အက္ခ-နှင့် ပရ ရှေ့ နောက်ပြန်(ဂ၊ရ+အက္ခ)အ-ကို သြ-ပြု။(ပရ+ေ-ကွ)သြ-သရကြောင့် ရ၏။ မှီရာ အ-ကိုချေ။ ရ-သြ-ကပ်၍-ပရောက္ခ-ပြီးသည်။ ။'အက္ခာနံ ပရံ-ပရောက္ခံ၊ ဣန္ဒြ. ယာန.မဝိသယော ဘျ.ထွော' ကာတန္တ-ဝုတ္တိ။ ။'အက္ခိနော ပရော.ပရောက္ခော အက္ခာ ဣန္ဒြိယာ ပရော၊ ဣတိဝါ' လဃုဘာသ တက္ကဒီပိကာ။ ။'အက္ခာနံ၊ အက္ခေဟိ ဝါ ပရ.မိတိ ဝိ ဝက္ခာယ နိပါတနာ ကတြ ပရ-သဒ္ဒသ ပုဗ္ဗနိပါတော အက္ခ-သဒ္ဒသ စ အာဒေါ သြတ္တ.မိတိ'ကာတန္တ-ဋီ။ ။'အက္ခာနံ ပရံ ပရောက္ခ. မိတိ ကတေ သမာသေ ပရ-သဒ္ဒသ ပုဗ္ဗနိပါတော' အတိခနာ, အက္ခ-သဒ္ဒသ စ အာဒိ အ-ကာရသ သြတ္တံ' ၎င်းပဋ္ဌိကာ။

အတီတ။ ။'အတိက္ကမ ဣတော ပဝတ္တော-အတီတော'လုပ်၊ အတိက္ကမ၊ဥပါဒ် ခဏ-စသည်ကိုကျော်လွန်၍။ ဣတော ပဝတ္တော၊ဖြစ်သည်တည်း-ပေး။ ။**အတိတ်** ကာလဟူသည် အားထုတ်လုပ်**ကိုင်**ခြင်း ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာ ပြတ်စဲပြီးသောကာလပင် တည်း။**အား**ထု**တ်**ဆဲပစ္စုပ္ပန်ကြိယာကို ကျော်လွန်၍ ဖြစ်သောကြောင့် အတိတ် ဆိုသည်။ 'ကြိယာ သန္ဓာန ဝိစ္ဆေဒေါ၊ တ္ထေ ဘူတံ ပတီ ယတေ'ကာရိကာ။ ။ဤ၊ ဤကာလသုံးပါးတွင်။ ကြိယာ သန္ဓာန ဝိစ္ဆေ**ဒ**ေါ၊ ကြိယာ-အစဉ်ပြတ်စဲပြီးသော၊ ကာ**လော**၊ ကို။ ဘူတံ၊ အတိတ်ကာလဟူ၍။ ပတီယတေ၊ သိအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ပြုလုပ်ကြိယာ ပြတ်စဲခါ၊ ယင်း**မှာ** အတိ**တ်**မှတ်။
ပစ္စုပ္ပန်ပေါ်၊ ခုန်လွန်ကျော်၊ မှည့်ခေါ် ယင်းသ**ကတ်**။"

သက္ကတ-ကြိယာ အစဉ် ပြတ်စဲပြီးဖြစ်၍၊ မျက်မှောက်ကင်ထင် မမြင်ရတဲ့ အကျိုးကိုဆ၍ သိရသော အနုမေယျ ကြိ**ယာ**မျိုးကို အတိ**တ်**ဆိုသည်-ဟူ၏။ ။ 'သဗ္ဗဒါ **စ** ကြိယာ အနုမေယျ သရူပါ,ပစ္စက္ခသ အ-ဝိသယ်တ္တာ၊ ဖလေန **စ** အနု**မီ**ယမာနာ ကြိယ်ာ အတီတော.ဝ' ကာတန္တ-ဋီ။

အ.ပ္ပစ္စ.က္ခေ.ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် မျက်မှောက်, မျက်ကွယ် အတိတ်နှစ်ရပ် တွင် မျက်မှောက်အတိ**တ်**ကို ဆို,ပိတ်တားမြစ်သည်။ ဝါ၊ မျက်ကွယ် အတိ**တ်**ကို ယူလေ-ဟူလို။ ။'ဣတ္ထေ **စ** **အ**တီတသ ပစ္စက္ခာ.ပ္ပစ္စ.ကၡ **စ**သေန ဒ္ဒိဝေ ဘိန္ဒတ္တာ အ.ပ္ပစ္စ.ကွေ.တိ ဝိသေသေတိ'နိ။ ။ကာတန္တ-ဝုတ္တိ၌'ပရောက္ခေ အတီတေ ကာ**လေ** ပရောက္ခေ.တိ'ဟု ပရောက္ခေ-သဒ္ဒါဖြင့် မျက်မှောက်အတိတ်ကိုနှစ်**စ**သည်-ဟူ၏။ သာ ဟိ ဒ္ဒိဝေ ပရောက္ခာ **စ**, **အ**.ပရောက္ခာ **စ**၊ တတြ ယာ **အ**-ပရောက္ခဒဗ္ဗ သမဝါ ယိနီ၊ သာ **ပ**ရောက္ခာ၊ ယထာ-**ဝ**ဟန္တိ သာ ဂ**ရ**ု၊ သဒ္ဒန္တေ နဒိယော ဣတိ။ ယာ-တု ပစ္စက္ခ ဒဗ္ဗ သမဝါယိနီ၊ သာ ပ**စ္စ**က္ခာ၊**ယ**ထာ-ယံ ပစ္စတိ,ပစ္စတေ သြဒနော ဣတိ။ တထာ **စ** ပစ္ခ.ကၡ ကြိယာ **နိ**ရ သတ္တံ သသညာဟံ'ပ**ရော**ကွေ တီတေ ဣတိ **ဝိ**ခသသန.မုစ္စတေ' ၎င်း-ဋီ။ ။*ဤ-ပရောက္ခာ **ဝိ**ဘ**တ်**သည် (၁) ပေါ့ဖျင်း

http://www.dhammadownload.com

သော ကတ္တား၏မိမိပြုသောအမှုကို မအောက်မေ့မိ, သတိမေ့လျော့သောအရာ။ (၂) အမှုအပြစ်**ကို** စင်စစ်ကွယ်ဝှက်, ဖုံးလွှမ်းလိုသောအရာ။ (၃) မြင်ခြင်း-စသည် မရှိသောအရာ, ဤသုံးချက်တို့၌ စီရင်အပ်၏။-

"ကတဿာ.သရဏော ကတ္တု၊ အစ္ဆန္ဒ.စ္ဆာဒနေပိ စ။
ဒိဋ္ဌာ.ဒီန.မဘာ.ဝေ စ၊ တီသု ဥ ယျာ ပရောက္ခတာ။"
ကစ္စာယနသာရ-ကာတန္တ-ဋီ။

ကတ္တု၊ ကတ္တားဖျင်း၏။ ကတဿ၊ မိမိပြုအပ်ပြီးသောအမှု**ကို**။ အ-သရဏော၊ မေ့လျော့သော အရာ၌လည်းကောင်း။ အစ္ဆန္ဒ.စ္ဆာဒနေပိ စ၊ စင်စစ် ဖုံးလွှမ်းလိုသောအ**ရာ**၌လည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌာ.ဒီနံ၊ မြင်ခြင်း-စသည်တို့၏။ အဘာ.ဝေ စ၊ မရှိသော **အ**ရာ၌လည်းကော**င်း**။ တီသု၊ သုံးပါးသော **အ**ရာတို့၌။ ပ**ရော**က္ခတာ၊ ပရောက္ခာ ဝိဘတ် သက်သည်၏အ**ဖြစ်ကို**။ ဥ ယျာ၊ ၏။ ။ကတဿာ.သရဏ ကတ္တား၏ပုံစံကို 'ယဿ-သုပိနေ ကိလမာ.ဟ တျာဒိ အ**ကြ**ာ ဟိ နိဒ္ဒါယ မောဟ စိတ္တော သ-ကတ.မ္ပိ နဿတိ.တိ' ဟု ကစ္စာယနသာရ-ဋီကာထုတ်၏။ ။ 'သုပိနေ၊ အိပ်မက်၌။အာဟ ကိလ၊ ဆိုမိသတတ်။ ဝါ-ဆိုမိလေသလား-မသိ'-ပေး။ သင်၏ မိတ်ဆွေသည် မသင့်သော ဤစကားကို ဆိုသည်ဟု ကြားရသည် မှန်သလော့ဟု သူတစ်ပါးမေးသည့်အခါ၊ သူ့စကားကို သူမမှတ်မိ၊ အိပ်မက်ထဲ များမှာဆိုမိဟန်ရှိ၏။ ဆိုမိသည်ဖြစ်တော့မည်။ ဆိုမိသတဲ့ဟု **မိတ်**ဆွေတစ်**ယော**ာက် က ပြော့ဆိုသည့် အရာကိုယူ။ ။*'မန္ဒစ်သက်ကား၊ တဆင့်ကြား။ **ထား**-**လေ**-ကိလသာ' ဟူသော အနက်နှစ်ပါးတွင် ဤ-၌ တဆင့်ကြားအနက်ယူ။ ရ-ကို လ-ပြု၍ ကိလဖြစ်နေသည်။ အိပ်မက်၌**သာ** မ**ဟုတ်**သေး။ နိုးလျက်ဆိုမိသူ**ကို** ထိုသူမေ့သော်လည်းကောင်း၊ ပြောသူမေ့သော်လည်း**ကောင်**း ပရောက္ခာဖြစ်သင့်၏။ ။သက္ကတ၌ 'သုတ္တော.ဟं ဝိလာလပ၊ မတ္တော.ဟं ကိं**ဝိစာ**ရ, စိတ္တသ ဝိက္ခေပတာ'ကို ထုတ်၏။ ။'စိတ္တသ ဝိက္ခေ.ပါ**တိ** ယဒါ ဗျာမူဠ စိ.တ္တေန ဗျာသတ္တစိတ္တေန ဝါ ကြိယစ္ဆတေ ယာ၊ သာ ဟိ နိဝုတ္တိ-ကာလေ အနုပလဒ္ဓါ ဖလေနာ.နုမီယတေ၊ တဒါ တသ အပိ ပရော.ကွတ္ဘယ နိဝုတ္တိ ဘ ဝတိ တျ.တ္တော' ကာတန္တ-ဋီ။ ။'စိတ္တသ ဝိက္ခေပေါ.တိ သာဟိ ကြိယာ သယံ ကစ္စာ.ပိ **ဝိ**ကွ်ိတ္ထ.စိတ္တတ္တာ ကတ္တာနော.ပလက္ခိတာ.၊ ကေ ဝလं ဖလေ နာ.နုမီယတေ.တိ ပရော.ကွ္ခေ ဝါ.တိ' ၎င်း-ပဋ္ဌိကာ။ ။'ပရောက္ခေ လိင်္ဂ' ပါဏိနီ၊ ၃-၂-၁၁၅။ ။ 'စကာရ၊ ဥတ္တမ ပုရိသေ စိတ္တ-**ဝိ**ကွ်ေပါ ဒိနာ ပရောက္ခတာ သုတ္တော.ဟं ကိလ ဝိလာလပ၊ ဗဟုံ ၈ဂါမ ပူရတော တဿမတ္တော ကိလာ.ဟ' သိဒ္ဓန္တကော့မုဒီ။

အစ္ဆန္ဒဆာ**ဒနာ**၌-'နာ.ဟံကလိဂ်ံ မာဂမိ'' စသည်ကိုထု**တ်**။ အဟံ၊သည်။ ကလိဂ်ံ၊ ကလိဂ်-ပြည်သို့။ မာဂမိ'၊ **မသွား**-**စ**ဘူး။ ဝါ-**မ**သွား**ဘ**ူးပါ-ပေး။ ။ကလိဂ်ပြည်၌ နေ**ဖူ**းသလား **မေ**:**ရ**ာ၊ ကလိဂ်ပြည်၌ ကျူးလွန်ခဲ့သည့် ပြစ်မှုထင်ရှားမည်

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်။ ဖုံးကွယ်လိုဆောအားဖြင့် နေဖူးမည်ကိုထား၍၊ သွားတောင်မသွားဘူး ပါဟု ဖုံးကွယ်လိုသော့အရာ၌ ပရောက္ခာ ဝိဘတ် သက်ရသည်-ဟူလို။ ။'တဿ အစ္ဆန္ဒ.စ္ဆာဒနေ ပိ စ သတိ၊ ယထာ-'နာ-ဟံ ကလိဂ်.မာဂမိ' တျာ.ဒိ၊ အတြ ခလု ကတ္တာ ကိ'ဘဝံ ကလိဂ်ေ တိဋ္ဌတိ.တိ ကေနစိ ပုဒ္ဒေါ သ-ကတ.မ္ပိ ပစ္စက္ခံ ကလိဂ်-ဂမန.မစ္ဆာဒနံ ကရောတိ.တိ' ကစ္စာယနသရ-ဋီ။ ။နာ.ဟံ ကလိဂ်' ဇဂါမ ဣတိ ဂမန ဒေါသဘာယာ ပစ္စက္ခ.မပိ ဆာဒေတိ'ကာတန္ဒဝုတ္တိ။ ။'သော ဟိ ကတ္တာ သယံ ကတာ.မပိ.ကလိဂ်.ဂမနံ သ နိမိတ္တံ.မပိ.နိမိတ္တ.မေဝ ပတိပဇ္ဇတေ၊ ဂမနဿ ဒေါသေန ယောဂတော၊ ဖလေ ယောဂတော ဝါ၊ သဗ္ဗ.မေဝ ပတိ ပဇ္ဇတေ' ဂင်း-ဋီ။ ။'နာ.ဟံ ကလိဂ်'ဇဂါမ တျာ.ဒိ နကေဝလံ ကလိဂ် ဝိသ ယာ.ဝဋ္ဌာန.မစ္ဆာ ဒေတိ၊ အပိတု ကလိဂ်-ဂမနဿ ဒေါသ သံယောဂတော စ ပစ္စ.ကွ.မပိ ကလိဂ်.ဂမန.မစ္ဆာဒေတိ၊ ဣတိ အစ္ဆန္ဒ.စ္ဆာဒနေ ပိ ပရောက္ခဿ ဝိဝကွ်ိ တတ္ထာ ပရောက္ခာ သိဒ္ဓေ ဝါတိ' ဂင်း-ပဠိကာ။ ။'အစ္ဆန္ဒာ ပဟာန ဝေ လိင်္ဂ ဝတ္ထုဗ္ဗော'ဝါတိတ္ထိက၊ ၃-၂-၁၁၅။ ။'ကလိဂ်ေသ့.ဝသိ?.နာ ဟံ ကလိဂ်ေ ဇဂါမ' သိဒ္ဓန္ဓကောမုဒီ။ ။'အစ္ဆန္ဒာပဟာနဝေ.တိ အ-ပဟာနဝေါ အ-ပလာပေါ၊ တတြ အစ္ဆန္ဒိ ကတ္ထံ နာမ ဣတ္ထံယဲ.မဘိယုတ္ထံ၊ တံ ဟေတုနောပျ ပဟာနုတိ။နာ.ဟ. မိစ္ဆာ.ဒိကလိဂ်ေါနာမ နိသိဒ္ဓေါဒေသော (နဂမိတဗ္ဗော.တိ နိသေနေ ဒေသော) 'အဂ် ဝဂ် ကလိဂ်ေသု၊ သောရဋ္ဌ မဂဓေသု စ။ တိတ္ထယာ.တြ(ဗုဒ္ဓဒဿနာ ဂမနံ ဝိနာ)ဂန္ဓာ၊ပုနသခ်ါရ-မာစရေ(ပုန ပါပ ဓောဝန ကမ္မံ အာစရေ)'ဣတိသ္မ ရဏာ (ဓမ္မသတ္ထ ဝစနာ။) ဟသ္မိ'ဒေသေ တ္ထယ့ ဂတံ၊ စိရဋ္ဌိတ.မီတိ? ကေနစိ ကောစိ ပုဒ္ဒေါ သမာနေအာဟ-နာ.ဟံ ကလိဂ်ေ ဇဂါမေ.တိ၊ နကေဝလ.မဝဋ္ဌာန.မေဝ နိသိဒ္ဓေတေ၊ ကိန္တု တံဟေတုဘူတံ ဂမန.မပီတိ ဘဝတျစ္ဆန္ဒာ ပဟာနဝေါ၊ ယဒါ တု ကလိဂ်ေသု ဂမီတျု.တ္ထော သမာနေ ဂမန.မေဝါ.ပလပတိ၊နတ ဒါ.စ္ဆန္ဒာ ပဟာနဝေါ ဣတိ လဝေ.ဝ ဘဝတိ။ နကလိဂ်ေသ့မီတိ'တတ္ထဗောဓိနီ။

ဒိဋ္ဌာဒီနမဘာဝ-၌၊ ဧဝံ ကိလပေါရာဏာ-ဟု စသည်ပင်တည်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ပေါရာဏာ၊ ရှေးဆရာတို့သည်။ အာဟုကိလ၊ ဆိုဖူးကုန်သတဲ့-ပေး။ ။'သော ကိရာ ဟ ဣမံ ဝါစံ၊ တေ ဟ်ရာ့ဟု ဣမံ ဝါစံ''ကိုလည်းထုတ်။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဣမံ ဝါစံ၊ ဤစကားကို။ အာဟကိရ၊ ဆိုသတဲ့။ တေ၊ တို့သည်။ ဣမံ ဝါစံ၊ ဤစကားကို။ အာဟုကိရ၊ ဆိုကြကုန်သတဲ့-ပေး။

ဆောင်ပုဒ်-''မ့ေလျှောကွယ်ဖုံး၊ မမြင်သုံး၊ သက်အုံး-ပရောက္ခာ။
မျက်ကွယ်ဖြစ်ပျက်၊ တိတ်အနက်၊ မှတ်ချက် ဝိသယာ''

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။အာဟ-ကိုဖြူ-တည်၊ ဖြူ၊ သည်။ ဝိယ်ယ်တ္ထိယံ ဝါစာယံ၊ ပိပြင် သော စကား၌ဖြစ်၏။ အားပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာ့တိတေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဖြူ-ခေတ်မှ နေ့ကုန်၌ ပရောက္ခာ ကေဖျိစ် အ-ဝိဘတ်သက်။ (ဖြူ+၊) ဖြူဘူန.မာဟဘုဝါ

http://www.dhammadownload.com

၄၁၈-ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စုက္ခေ ဟိယျတ္တနီ။ ။ဟိယျော ပဘုဘိ၊ ယမန်နှေ (မနေ့က)မှစ၍။ ပစ္စက္ခေ၊ မျက်မှောက်လည်းဖြစ်သော။ အ-ပ္ပစ္စက္ခေ၊ မျက်ကွယ်လည်းဖြစ်သော။ **အ**တီတေ၊ သော။ ကာလေ၊ ၌။ ဟိ,ယျတ္တနီ၊ ဟိယျတ္တနီ ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဟိယျော ပဘုတိ၊၍။ ပစ္စက္ခေ၀ါ၊ သော၊အ-ပ္ပစ္စက္ခေ ဝါ၊ သော။ အတီတေ၊ သော။ ကာလေ၊ ၌။ ဟိယျတ္တနီ **ဝိ**ဘတ္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သော့။ ထိုသူသည်။ မဂ္ဂံ၊ ခရီးကို။ (လမ်း**ကို**) အဂမာ၊ သွားပြီ။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ အဂမူ၊ **ကုန်**ပြီ။

ပရောက္ခာယံ,**သုတ်**ဖြင့် ပ**ရော**က္ခာ ဝိဘတ်ကြောင့် ဗြူ-ဓာတ်ကို အာဟ-ပြု။ (အာဟ+၊) သရလောပေါ=အ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဟ-၏မှီရာ အ-ကိုချေ။ ဟ+အ-သို့ကပ်ပြီး၏။ ။အာဟု.ဗြူ ဝိဘတ္တိယံ ဝါစာယံ၏။ အ-ပ္ပစ္စက္ခေ=ပရောက္ခာ=ဗဟုဝုစ် ဥ-ဝိဘတ်သက် (ဗြူ+၊) ရှေးနည်းမှီတွက်။

၄၁၈-တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။'ဟိယျတ္တနဲ့ တီတေ ကာလေ ဟိယျတ္တနီ' ကာတန္တ-ဝုတ္တိ၊ ၃-၁-၁၆။ ။'အနဇ္ဇတနေ.တီတေ' သာရသ္ကတ။ ။'ဟိယျော ပဘုတိ အတီတေ ကာလေ ဘ၀ါ-ဟိယျတ္တနီ' ဘာ၀ တဒ္ဓိ**တ်**လုပ်။ ဟိယျပုဒ်၊ တန-ပစ္စည်း၊ တ-ဒ္ဒေဘော်ပြု။ နဒါဒိ=ဤ-ပစ္စည်းသက်။ ဟိယျော၊ မှ။ ပဘုတိ၊ ၍။ အတီတေ ကာလေ၊ ၌။ ဘ၀ါ၊ ဖြစ် (သက်)သော **ဝိ**ဘတ်တည်း-ပေး။ အာ,ဥ-စသော ဝိဘတ်ကိုကောက်။ ။ကာတန္တ,ဝုတ္တိ၌ ဟိ,ယျော ဘာ၀ေါ ကာလော-ဟိယျတ္တနော'လုပ်၍ ကာလကို ကောက်ယူ၏။ ဤအလို-ဟိယျတ္တနေ ဘ၀ါ-ဟိယျတ္တနီ'လုပ်၍ **ဝိ**ဘ**တ်**ကိုကောက်။ ဤ-ပစ္စည်း ဘ**ဝ**အနက်မှာသက်။ ။လွန်ပြီး သောနှ,ယမန်နှ,, မနှ,ကို ဟိယျ။ ယမန်တနှ,, တမြန်နှ,**ကို** ပရဟိယျဆိုရ၍ လာလတ္တံ.သောနှ,, နက်ဖြန်နှ,ကို-သ,ေ။ သံဘတ်နှ,**ကို** ပရသ,ေ-ဟု ဆိုသည်။ အဇ္ဇ=ယနှ,,ယခုနှ,-ကို အလယ်ထား၍။ (**အ**တိတ်,အနာဂတ်) နှစ်ဘက်ဝေဖန်သည်။ ဟိ**ယျ**-ကား **အ**တိ**တ်**။ သ,ေ-ကား အနာဂတ်တည်း။ ။'ဟိယျော ဂတေ၊ အနာဂတေ အဟနိ သ,ေ၊ ပရသ,ေ, သ,ေ ပရေ အဟနိ၊ ဂတနိ၀သော နာ၀ ဟိ,ယျော၊ အာဂမိ ဒိ၀သော နာ၀သ,ေ။ အာ,ဂမိ ဒိ**ဝ**သတေ**ခ** ပရဒိ**ဝ**သောနာ**ဝ** ပရသ,ေ'ကာတန္တာ.နှ,ဝါဒ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။အဂမာ၊ကို။ဂမု-တည်။ဂမု-သည်။ဂတိမ္ပိ၊၏။ ဓာတုသ,ေ=ချေ။ဟိ,ယျော ဘဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိ,ယျတ္တနီ, ဤ**သုတ်**ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဟိ**ယျ**တ္တနီ ဧကဝုစ် အာ-ဝိဘ**တ်**သက်။ (ဂမ်+-ာ) အ-ကာရ ဂမော ဟိ,ယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလတိ ပတ္ထိသု, သုတ်ဖြင့် ဟိ,ယျတ္တနီ ဝိဘ**တ်**ကြောင့် ဓာတ်၏အစ၌ **အ**-အက္ခရာလ (အဂမ်+-ာ)။ မ်+အာ-သို့ကပ်ပြီး၏။အဂမ-ဂမု၊ဂတိမ္ပိ၊၏။ချေ။ ဟိ**ယျော** ပဘုတိ=ဟိ**ယျ**တ္တနီ ဗဟုဝုစ် ဥ၀ိဘတ်သက် (ဂမ်+ ||)ရှေးနည်းတူစ,ွက်။

http://www.dhammadownload.com

၄၁၉-သမိပေ.ဇွတနီ။ ။အဇ္ဇ.ပ္ပဘုတိ၊ ယနေ့မှစ၍။ ပစ္စက္ခေ၊ သော။ အ.ပ္ပစ္စက္ခေ၊ သော။ သမိပေ၊ အနီးဌိုဖြစ်သော။ အတီတေ၊ သော။ ကာလေ။ ဌ။ အဇ္ဇတနီ၊ အဇ္ဇတနီ-ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၏။ ။အဇ္ဇ-ပ္ပဘုတိ၊၍။ ပစ္စ.ခ္ခေ ဝါ၊ သော။ အ.ပ္ပစ္စက္ခေ ဝါ၊ သော။ သမိပေ၊သော။ အတီတေ၊ သော။ ကာလေ၊ ဌ။ အဇ္ဇတနီဝိဘတ်တို၊ သည်။ ဟောတိ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ မဂ္ဂံ၊ကို။ အဂမီ၊သွားပြီ။ တေ၊ တို့သည်။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ အာဂမုံ၊ ကုန်ပြီ။

၄၁၉-ဒွိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'အဇ္ဇတနေ-တိတေ မတ္တေ အဇ္ဇတနီ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ၊ ၃-၁-၁၆။ ။အဇ္ဇ ပ္ပဘုတိ အတီတော ကာလေ ဘဝါ-အဇ္ဇတနီ' လုပ်။ အဇ္ဇပ္ပဘုတိ၊ ယနေ့မှစ၍။ အတီတေ ကာလေ၊ဌ။ ဘဝါ၊ဖြစ်(သက်)သော ဝိဘတ် တည်း-ပေး။ ဤ၂ဝ်-စသောဝိဘတ်ကိုကော်ဂက်။ ။'အဇ္ဇ ဘာဝေါ ကာလော-အဇ္ဇတနော'လုပ်၊ ကာလကိုကော်ဂက်။ ။'အဇ္ဇတနေ ဘဝါ အဇ္ဇတနီ' ဝိဘတ်ကို ကော်ဂက်ယူ။ ကာတန္တဝုတ္တိနည်းတည်း၊ ။တနည်း၊ 'အသ္မိ'အဟနိ-အဇ္ဇ' လုပ်။ အသ္မိ'အဟနိ၊ ဤနေ့ဌ။ အဇ္ဇ၊ ဤနေ့ဌ-ပေး။ နိပါတနသုတ်ဖြင့် ဤမ သဒ္ဒါနောင် အဟနိ-အနက်ဌ။ သို့မဟုတ် ဒိဝသ **အ**နက်ဌ ဇ-ပစ္စည်းသက်။ အဟနိ-တဒ္ဓိတ် တည်း။ သက္ကတဌ **အဇ္ဇ**-ပစ္စည်းဆို၏။ ။'အသ္မိ'အဟနိ-တိ-အဇ္ဇ၊သဇ္ဇာဒိတ္တာ ဤဒံ အဇ္ဇပ္ပစ္စယော စ အဟနိ တျ.ထွေ နိပ္ပဇ္ဇတေ'တတ္ထ ဒီပိကာ-ဌ။ ။အဇ္ဇတဝါ-အဇ္ဇ တနီလုပ်၊ ဝိဘတ်ကိုကော်ဂက်။ ဝတ္ထုထင်ရှားရှိမှု မျက်မှောက် (ပစ္စက္ခ) အတိတ်။ **ဝ**တ္ထုထင်ရှားမရှိမှု မျက်ကွယ်(**အ.**ပ္ပစ္စက္ခ)အတိတ်။ 'ပစ္စ.ခ္ခေ**ဝါ.တ**ိ ဝတ္ထုပ္ပစ္စ.**ခ္ခ**ဘူတေ'ရ-ဌ။ ။ဟိတျ အတိတ်သည် ပစ္စက္ခ, အ.ပစ္စက္ခ နှစ်ပါးရှိရာ ယင်း ဟိယျတ်ကို နှစ်**စ**ေလို၍ သမိပေ-ဟု ဆိုသည်။ ပြုလုပ်ပြီး**စ**, အနီးဆုံး အတိတ်မှစ၍ **အ**ဇ္ဇတနီ-ဝိ**ဘ**တ်**ကို** စီ**ရ**င်လေ။ သို့မဟုတ် အနီးဆုံး **အ**တိတ်ကစ၍ **အ**ဇ္ဇတနီ-**ဝ**ိဘတ်**နှ**င့် **ရ**ေးသားပြောဆို သုံးစွဲ**ရ**မည်-ဟူလို။

ဟိယျ အဇ္ဇ-**ယူ**ပုံ။ ။လွန်ခဲ့ပြီးသောညဉ့်၏ပစ္ဆိမယာမ် **လ**ေးချက်တီး စတုတ္ထ-ပဟိုရ်မှစ၍၊ လာလတ္တံ့သောညဉ့်တစ်ချက်တီးတိုင်အောင် သောကာလသည် **အ**ဇ္ဇ-မည်၏။ ရှေ**လ**ေးချက်တီး တပဟိုရ်နှင့်-တနေ့လုံး နောက်ညဉ့်တပဟိုရ်။ ပေါင်း **နေ့**,ညဉ့် ခြောက်ပဟိုရ်ကို အဇ္ဇ၊ လွန်ခဲ့ပြီးသော ညဉ့်သုံးပဟိုရ်နှင့်တကွ၊ ဟိုဘက် **တ**နေ့လုံ**းကို** ဟိယျဆိုသည်။ (**နေ့**လေးပဟိုရ်၊ ညဉ့်**လ**ေးပဟိုရ်၊ **နေ့**,ညဉ့်**နှ**စ်ရပ် ပေါင်း ရှစ်ပဟိုရ်ရှိသည်)။ ။တနည်း၊ လွန်ခဲ့ပြီးသော ညဉ့်ကို ပစ္ဆိမယာမ် **လ**ေး ချက်တီး စတုတ္ထပဟိုရ်၏ နောက်ထက်ဝက်ကစ၍၊ လာလတ္တံ့သော ညဉ့်ပ**ထ**မ ယာမ် တချက်တီး၏ ရှေ့ထက်ဝက်ကာလသည် **အ**ဇ္ဇ-မည်၏။ ရှေ**လ**ေးချက်တီး ပဟိုရ်ဝက်**နှ**င့်တနေ့လုံ**း**နောက်ညဉ့်နက်တချက်တီး ပဟိုရ်ဝက်ပေါင်း **နေ့**ညဉ့်ဝါ**း** **ပ**ဟိုရ်ကို **အ**ဇ္ဇ။ **လ**ွန်ခဲ့**သော ညဉ့်**သုံ**း**ပ**ဟိ**ုရ်**ခ**ဲ့**နှ**င့်**တ**ကွ**,**တ**နေ့**လ**ုံ**ကို ဟ**ိ**ယျ**ဆ**ိ**သ**ည်**။**

http://www.dhammadownload.com

"အတီတ-ရတ္တိယာ ယာ၃မော၊ ပစ္ဆိမော.ယု.မ မုယ ၀ါ။
ဘာ၀ိနိယာ.ဒိပ္ပဟာရော၊ တ.ဒမုံ.၀ါ ဇေ တေဟျဟော။" ကစ္စာယနသာ၀

အတီတ ရတ္တိယာ၊ လွန်ခဲ့ပြီးသော ညဉ့်လေးချက်၏။ ပစ္ဆိမော ယာ၃မော၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ယာမ်သည်လည်းကောင်း။ အမုယ၊ ထိုလင်းလုမိုးသောက် နောက်ဆုံး ယာမ်၏။ အမုံ၀ါ၊ ထက်ဝက် ငါးမောင်းခန့် သည်လည်းကောင်း။ ဘာ၀ိနီယာ၊ ဖြစ်ပွားလာမည့် အနာ၀တ် ညဉ့်လေးပဟိုရ်၏။ အာဒိပ္ပဟာရော၊ အစ တပဟိုရ်သည်သော်လည်းကောင်း။ တ.ဒမုံ၀ါ၊ ထိုအစ တပဟိုရ်၏ ထက်ဝက်သည်သော်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ရှိ၏။ တေဟိ၊ထိုယာမ်ပဟိုရ်,ယာမ်ပဟိုရ်ဝက်နှင့် တကွ။ အဟော၊ တစ်နေ့လုံးသည်။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့မည်၏။ ။'စတုတ္ထော ဘာ၀ေ၀ါ ပဟာရော'ဟူသော ဋီကာသစ်နှင့်အညီ 'ညဉ့်လေးချက်' ဟု ယောဇနာသည်။ ဤ၀ါထာ၌ ဟိယျော-အရကို၊ မဆိုပါတကား-ဟူမူ။ ။'တန္ဒိသေ၀ေန ယောတ္ဌ. ညော သော အနဇ္ဇ တနေ မတော' ဟူသော ဋီကာသစ်စကားကို ထောက်၍ သိရသည်-ဟူလို။

သက္ကတ၌-ဆိုပုံ။ ။လွန်ခဲ့ပြီးသော ညဉ့်၏ ပစ္ဆိမယာမ် နံနက်လေးချက်တီး စတုတ္ထတပဟိုရ်၊ ရှေးသူဟောင်းတို့ မှတ်သားချိန်ဆ နည်းလမ်းကျသည့် အိပ်ရာ ထချိန်မှသည် လာလတ္တံ့သော ညဉ့်၏နည်းလမ်းအစဉ်, အိပ်ရာ၀င်ချိန်တိုင်အောင် တစ်ရက်သည် အဇ္ဇ။ သို့မဟုတ် အဇ္ဇတနမည်၏။ ။ရှေ့လေးချက်တီးတပဟိုရ်နှင့် တစ်နေ့လုံး၊ နောက်ညဉ့် တပဟိုရ်ပေါင်း နေ့-ညဉ့် ခြောက်ပဟိုရ်၊ စက်နာရီ ၂၄-နာရီကို အဇ္ဇ။ သို့မဟုတ် အဇ္ဇတန။ လွန်ပြီးသော ညဉ့်သုံးပဟိုရ်နှင့်တကွ တနေ့လုံးကို ဟိယျ၊ သို့မဟုတ် အနဇ္ဇတန-ဆိုသည်။ကစ္စာယနသာ၀နှင့်အတူပင်။ ။ တစ်နည်း၊ရှေ့-နောက် နှစ်ဘက် ညဉ့်ထက်ဝက်စီပါသော တစ်ရက်သည်။ ၀ါ၊ ရှစ်ပဟိုရ် စက်နာရီ ၂၄-နာရီသည် အဇ္ဇတန။ လွန်ခဲ့ပြီးသောညဉ့်ထက်ဝက်မှ ဟိုဘက် တစ်နေ့နှင့် ညဉ့်ထက်ဝက်၊ရှစ်ပဟိုရ်, စက်နာရီ ၂၄-နာရီသည် အနဇ္ဇတနမည်၏။

'**အာဉ္ဉယာ-ဝုဋ္ဌာနာ**-အာဉ္ဉယာ သံ၀ေသနာ အဟော၊ ဥဘယတော.မုရတ္တိ ၀ါ လောကတော သိဒ္ဓ'ကာတန္တ၀ုတ္တိ၊ ၃-၁-၁၆။ ။အာဉ္ဉယာ ဝုဋ္ဌာနာ၊ ရှေးသူဟောင်းတို့ ချိန်ဆ၍ နည်းလမ်းကျကျ မှတ်သားအပ်သော အိပ်ရာထချိန်မှစ၍၊ အာဉ္ဉယာ သံ၀ေသနာ၊ နည်းလမ်းအစဉ် 'အိပ်ရာ၀င်ချိန်တိုင်အောင်။ အဟော၊ တစ်ရက်သည်။ ၀ါ၊ ခြောက်ပဟိုရ်, စက် ၂၄-နာရီသည်။ အဇ္ဇတနော၊ အဇ္ဇတနမည်၏။ ၀ါ၊တနည်း။ဥဘယတော.မု ရတ္တိ၊ ရှေ့-နောက် ညဉ့်ထက်ဝက်စီပါသော။ အဟော၊တစ်ရက်သည်။ ၀ါ၊ရှစ်ပဟိုရ် စက် ၂၄-နာရီသည်။ အဇ္ဇတနော၊ မည်၏။ ဤဒေါ၊ ဤနည်းသည်။ လောကတော သိဒ္ဓံ၊ လူတို့အသုံးများသဖြင့် ထင်ရှားလှ၏။

'**ဉယာ အပေဘော**-ဉယော၊ ယောဂျော ဤစ္ဆ.ဟော။ အတိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ စတုတ္ထော ယာ၃မော ဉယ ဝုဋ္ဌာနော၊ အာ၀ါမိနိယာ ရတ္တိယာ ပထမေ

http://www.dhammadownload.com

ယ့ာမော ဉာယ သံဝေသနော။ အထ ဝါ-ပုဗ္ဗာ ပရ ဉာဏယ ဒ်ိ ဝသာနံ အမုရတ္တေန် သဟ မဗ္ဗ.ပ္ပ ဝတ္တိ ဒ်ိ ဝသော အဇ္ဇတနော.တိ လောက.ပ္ပသိဒ္ဓ အဇ္ဇတန ကာလေ' ကာတန္တ.နုဝါဒ။ ။ဉာယာ အပေတော ဉာယော၊ ဉာယဝုဋ္ဌာနော အတိက္ကန္တာယ စတုတ္ထော ယာမော၊ အာဂါမိနိယာ ပထမော ဉာယ့ သံဝေသနော ဣတိ၊ သံဝေသနံ ဣဟ သေယ္ယာ.ရောဟဏံ၊ အဟာ ဒ်ိ ဝသော ကာလော ဣတျ.တ္ထော။ ဉာဏယတော.မုရတ္တံ ဝေ.တိ ဉာဏယ်တော ဉာဏယ်သောအမု-ရတ္တော ယသ အ့ဟသ ဣတိ ဝိဂ္ဂဟော' ၎င်း-ဒ်ီ။ ။'အာဉာ.ဒီတိ ဉာယ အနပေတံ ဉာယံ၊ အာဘိဝိဓိမ်ှ စာယ.မာ၊ ဉဋ္ဌာနံ သေယ္ယ ပရိစ္ဆာဂေါ၊ သံဝေသနံ သေယ္ယာ.ရောဟဏံ၊ တတြာ.တိက္ကန္တာယရတ္တိယာ စတုတ္ထေ ယာမေ ဉာယ.မုဋ္ဌာနံ၊ အာဂါမိနိယ့ာ စ ရတ္တိယာ ပထမေ ယာမေ ဉာယ သံဝေသနံ၊ တေန ဉဋ္ဌာန သံဝေသနော.ပလက္ခိတံ ပဟရဒ္ဒယ.မဘိဗျာပေတ္ဝာ အဟော ဒ်ိ ဝသော ကာလေ အဇ္ဇတနော။ အထ ဝါ ဉဋ္ဌဟန္တိ အသ္မိ.နွ်ိ-ဉဋ္ဌာနံ၊ အတိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ စတုတ္ထော ပဟာရော ဇေ ဉစ္ဆတေ၊ တထာ သံဝသတိ အသ္မိ.နွ်ိ သံဝေသနံ၊ အာဂါမိနိယာ ရတ္တိယာ ပထမော ပဟရော.တိ ဇေတ ဒ္ဒေ ပဟရေ အဘိဗျာပေတ္ဝာ အဟော အဇ္ဇတနော ကာလော ဣစ္ဆ.တ္ထော၊ ဉဘယတော.မုရတ္တံ ဝေ.တိ ဉာဏယတော ဉာဏယ် ပယော အမုရတ္တိယော ယ့ာသ အ့ဟသ.တိ ဝိဂ္ဂဟော၊ တေန အဋ္ဌပဟရော အဇ္ဇတနော ကာလေတိ၊ ဝါ-သဒ္ဒေန အတ္ထန္တရံ ဒဿိတ' ၎င်း-ပဠိကာ။ ။'ဉပစာရ နိဿယနံ ဒုဋ္ဌိ.ဇာန.မိစ္ဆာ.ဟ အထ ဝေ.တိ၊ ပဂ္ဂဒ္ဓန္တရံ သမ္မုတျ.နွ်ရ.မဝလမ်ိတ္ဝာ.ဟ ဉာဏယတော.စ္စာဒိ၊ ဝါ-သဒ္ဒေန မတန္တရ.မီတိ, အဋ္ဌပဟရဏလက္ခဏံ မတန္တရ.မိစ္ဆတ္ထော' ၎င်း-ကဝိရာဇ-ဒ်ီ။ ။'ဧကိဿာ ရတ္တိယာ စတုတ္ထော ယာ့မော ဒ်ိ ဝသော စ သဗ္ဗော ဒုတိယာယ စ ရတ္တိယာ ပထမော အဇ္ဇတနော ဣစ္ဆာ-ဟု' မဟာ့ဘာသ ပဒီပ။ 'အဇ္ဇတနေလင်' ၃-၂-၁၁၁။ သုတ်အဖွင့်။ ။''အတီတာယ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမဗုန အာဂါမိနိ ပုဗ္ဗဗုန သဟိတော ဒ်ိ ဝသော အဇ္ဇတနော ဣတိ 'ကာလော.ပသဇ္ဇနေ စ တုလ္ယ' ဣစ္ဆတြ ဌိတ'' တက္ကဗောဓိနီ။ ၎င်းသုတ်အဖွင့်၊ ၎င်းကျမ်းများလည်း ကာတန္တ ရှေးနည်းတူ၏။

သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ-သာရသ္ဝတ ၎င်း-ဒ်ီ။ လဃုဘာသ၊ သိဒ္ဓန္တ**စန္ဒ्**ကာ။ ၎င်း-ဒ်ီ ကာ၊ အာသုဗောဓ **စ**သော ဗျာ**ကရ**ဏ်း ကျမ်းများ၌ကား လွန်ခဲ့သော ညဉ့် ထက်ဝက် နှစ်ပဟိုရ်နှင့် တစ်နေ့လုံး။ လာလတ္တံ့သော ညဉ့်ထက်ဝက် နှစ်ပဟိုရ်၊ ပေါင်း နေ့ညဉ့် ရှစ်ပဟိုရ် စက်နာရီ ၂၄-ကို အဇ္ဇ။ လွန်ခဲ့သော ညဉ့်၏ အစ နှစ်ပဟိုရ် သန်းခေါင်မှသည် ဟိုဟက် နောက်ညဉ့်အဆုံး နှစ်ပဟိုရ် သန်းခေါင်အထိ နေ့ညဉ့်ပေါင်း ရှစ်ပဟိုရ်, စက်နာရီ ၂၄-ကို ဟိယျ, အနဇ္ဇတန-ဆိုတ်။ ကာတန္တ နောက်နည်းနှင့်တူ၏။ ။'ကာ့လော ပသဇ္ဇနေ စ တုလ္ယ'ပါဏိနီ၊ ၁-၂-၅၇။ ။ 'အတီတာယ ရတ္တိယ့ာ ပစ္ဆိမ.ဗုန အာဂါမိနိယ့ာ ပုဗ္ဗဗုန စ,သဟိတော ဒ်ိ ဝသော

http://www.dhammadownload.com

အဇ္ဇတနော' သိဒ္ဓန္တကောမုနီ။ ။'အတီတာယ ရတ္တိယာ ပထမဒ္ဒယံ, ဝတ္ထမာ နာဒီနံ အာဂ ါမိနိယာ ပထမ ဒ္ဒယံ၊ သော၊ အဇ္ဇတနော၊ အညော အနဇ္ဇတနော' သာရသုတ-သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ။ ။'အတီတ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမ ပဟာရဒ္ဒယံ, သကလော ဒိဝသော၊ အာဂ ါမိနိယာ ရတ္တိတာ ပုဗ္ဗ ပဟာရဒ္ဒယံ၊ သော အဇ္ဇတနော၊ တတော အညောကာလော အနဇ္ဇတနော' စန္ဒကိတ္တိ.ဋီ။ ။'အတီတ ရတ္တိယာ အန္တိမံ ယာမ ဒ္ဒယံ၊ အာဂ ါမိနိယာ ပထမယာမဒ္ဒယံ မဇ္ဈေ.ပ္ပဝတ္တိ ဒိဝသော သကလော ဧသော အဇ္ဇသဒ္ဒ ဝ ါစ္စော ကာလော' လဃုဘာသ၊ သုဗောဓိနီ၊ တတ္ထဒီပိကာ။

အချုပ်မှာ။ ။ ရှေ့-နောက် ညဉ့်သန်းခေါင်မှ ဟိုမှာဘက် တနေ့လုံးကို အဇ္ဇ။ လွန်ခဲ့သော ညဉ့်သန်းခေါင်မှ ဟိုမှာဘက် တနေ့လုံးနှင့် ညဉ့်သန်းခေါင်တိုင် ကာလကို ဟိယျ,အဇ္ဇဘန-ဆိုသည်။ ဗေဒင်ကျမ်းတို့ဌာ်လည်း ဤနည်းတူပင်-ဟူ၏။ ဝိနည်း.ပိဋကတ်တော်ဌာ်ကား ယာမ်ကိုသုံးဖို့ ပိုင်းခြားသည့်ပြင်၊ နေ့-ကိုလည်း **အရုဏ်**ဖြင့်ပိုင်းခြား၏။ ။ယနေ့အရုဏ်တက်ကာကို လာလတ္တံ့သော ညဉ့်အရုဏ် တက်တိုင် တနေ့နှင့်တညဉ့်-ရှစ်ပဟိုရ်။ သို့မဟုတ် ခြောက်ပဟိုရ်၊ စက်နာရီ ၂၄-နာရီကို အဇ္ဇ။ (ယာမ, ပကာရ အဘူတူပင်။ ပိဋကတ်အလို ပထမ ယာမ,မဇ္ဈိမ ယာမ, ပစ္ဆိမယာမ-ဟု နေ့သုံးပဟိုရ်၊ ညဉ့်သုံးပဟိုရ်ဖြစ်၍၊ ခြောက်ပဟိုရ်-ဆိုသည်)။ယနေ့ အရုဏ်တက်မှလွန်ခဲ့ပြီးဟိုဘက်အရုဏ်တက်တိုင် ရှစ်ပဟိုရ်။ **တနည်း**၊ ခြောက်ပဟိုရ်, စက်နာရီ ၂၄-ကို ဟိယျ, အနဇ္ဇတန ဆိုသည်။ ။သတ္တာ.ဟံ သန္ဓိ ဝတ္ထော ကာတဗ္ဗော.တိ သတ္တာ.ဟေ ယေ၀ သန္ဓိ၀တ္ထိ တဗ္ဗော၊အဌမောအရုဏောတ္ထော.၀ နဥဌာပေတဗ္ဗော.ဟိ အတ္ထော' မဟာ၀ဂ္ဂ.ဋ္ဌကထာ။ ။'သတ္တာ ဟ သန္ဓိ ဝတ္ထော ကာတဗ္ဗော.တိ သကလံ သတ္တာ.ဟံ ဗဟိဧ ၀ အ၀ိတိ နာမေတ္ဌ သတ္တာ.ဟ ပရိယောသာနဘူတံ (အဌမ) အရုဏုဌာန ကာလံ ပုန ဝိဟာရေ.၀ သမ္ဘန္ဓ ဝသေန သတ္တာ.ဟံ ဝိဟာရေ သန္ဓိ၀တ္ထိ ကာတဗ္ဗံ၊သတ္တာ.ဟ ပရိယောသာန ကာလော မှိ ဤ၀ သတ္တာ.ဟ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော'**ဝိ**မကိ-ဋီ။ ခုနစ်ရက်လုံးလုံးအပြင် ဘက်ဌမ**ကုန်**လွန်စေဘဲ ခုနစ်ရက်အဆုံး ရှစ်ရက်မြောက်အရုဏ်ကိုမိမိကျောင်းတိုက် တွင်းမှာ တက်စေရမည်-ဟူလို။ ။ဤ**ဝိ**နည်း ဒေသနာတော်နည်းမျိုးကို **လဃု**-ဘာသ ဆရာက ကေစိဆို၏။ ဤ**ဆရာ**ကား-သန်းခေါင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အဇ္ဇကို သမာနဝ ါဒလုပ်၍၊ ကေစိတို့ကား**ယ**နေ့အရုဏ်တက်မှ နက်ဖြန်အရုဏ်တက် တိုင်အောင် နေ့-ညဉ့်အပေါင်းကို အဇ္ဇ-ဟု အရုဏ်ဖြင့်ပိုင်းခြားကုန်၏။ အညေတို့ကား ယနေ့နေထွက်ကကုန်,နက်ဖြန် နေထွက်တိုင် နေ့-ညဉ့်ပေါင်းကို အဇ္ဇ-ဟ နေ ထွက်ဖြင့် ပိုင်းခြားကုန်၏။ လူအများတို့လည်း**နေ**ထွက်ဖြင့်ပင် ပိုင်းခြား၍ (ဟိယျ, အဇ္ဇ,သ္မေ) ယမန်နေ့,ယနေ့,နက်ဖြန်ဟုပြောဆိုသုံးစွဲကြသည်ဟုဆို၏။ ။'ကေစိ တု အရုဏောဒယာ အာရဗ္ဘအရုဏောဒယ ပရိ**ယ**န္တော ကာလော'အညေတု သူရိ ယော.ဒယာအာရဗ္ဘ သူရိယော.ဒယ ပရိယန္တော,ဤစ္စာ.ဟု လောကိကာနံ ဟိယျ, အဇ္ဇ, သ္မေ.ဤတိ တတြေ.၀ ဗျ၀ဟာရဒဿနတော' **လဃု**ဘာသ၊ တတ္ထဒီပိကာ-

http://www.dhammadownload.com

ဒ့ဲ။ ။ဤလူအများသုံးစွဲရိုး၊ နေ့ညဉ့် ခေါ်ရိုးကား-ပါထေယျ-အာဒ္ဓာနာဒ့ယ သုတ်, ပါဠိတော်ကြီးနှင့် အညီပင်တည်း။

"ယတော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ သူရိယော၊ အာဒိစ္စော မဏ္ဍလီ မဟာ။
ယဿ စုဂ္ဂစ္ဆမာနဿ၊ သံဝရီပိ နိရုဇ္ဈတိ။
ယဿ စုဂ္ဂတေ သူရိယေ၊ ဒိဝသော.တိ ပဝုစ္စတိ။" ၎င်းပါဠိ

ဟိယျောပဘုတိ ဟု ကစ္စည်းဆရာဆိုသောကြောင့် ဟိယျ-အရကို **ယမန်**နှေ့, မနေ့ကစ၍ လွန်ခဲ့ပြီးသော နေ့, ရက်, ပက္ခ, လ, နှစ်-**စ**သော အဆုံးမရှိသော ကမ္ဘာဘာက, အတိတ် ကာလအထူးကိုယူစေလို၏။ ။ဤ၀ါဒမျိုးကို ကာတန္တ ဒ့ကာဆရာ မနှစ်သက်-ကေစ၀ါဒဆို၏။ အကယ်၍ ထိုကေစိတို့ဆိုတိုင်း ယူခဲ့သော် 'ဟိယျတ္တနေ.တိတေ ဟိယျတ္တန်' ဟု ဟိယျတ္တနိ**ဝိဘတ်**၏အဟိ**တ်**သာမန်ဌ ဣက်အပ် ကြောင်းကိုဆိုသော ဒုဂ္ဂါသိ'ဟ ဆရာ့စကား အကျိုးမရှိ၊ နိရတ္ထကသာ ဖြစ်ရာ သည်ဟု **ဆို**၏။ ။'ကေစိ အာဟ ဟိ**ယျော** ပဘုတိ ဘူတ**ဝိသေ**သော ပက္ခမာသ သံ၀စ္ဆရာ.ဒိ ကာဒေလာ ဟိ**ယျော**-သဒ္ဒေန လက္ခတေ ဣတိ,တံ မတေ ဘူတသာ-မညေ ဟိယျတ္တနိ ဝိဓာန.မနတ္ထကံ ဟောတိ' ၎င်း-ဒ့ဲ။ ။သို့ရာတွင် ဟိယျော ပဘုတိ၊ သမီပဇ္ဇတနိ, နှစ်သုတ်လုံးပင် **သာ**၀ကာသ **ဝိ**ဓိသုတ်များဖြစ်ကြ၍ ပုဗ္ဗ **ဝိ**ဓိထက် ပရ**ဝိ**ဓိ အားရှိရကား။ ဟိယျော ပဘုတိ, **သုတ်**ထက် သမီပေ.ဇ္ဇတနိ, **သုတ်**က အရာကျယ်၍ ဟိယျော ပဘု**တိအရကို**၊ယမန်နှေ့, တမြန်နှေ့, တမြန်တနေ့ ဆိုသော ဟိယျ,ပရဟိယျ,ပရဟိယျ,ဟိယျ အတိတ်ကာလကိုသာ ယူ၍ ၎င်းဟိယျ အတိတ်၌ ဟိယျတ္တနိ ဝိဘတ်ကိုစီရင်။ အဇ္ဇ-ပဘုတိ,**အ**ရကို ယနေ့ပြုလုပ်ပြီးစ အနီး ဆုံး အတိတ်ကစ၍ ကမ္ဘာကာလများစွာ ကွာခြားဖြစ်ပွားခဲ့ပြီးသော အတိ**တ်** ကာလကိုယူ။ထို့ကြောင့် 'ဇက နဝုတိတောကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မ မကရိ' တဒါ' **စ**သည် ဖြင့် **ကို**းဆယ့်တကမ္ဘာကွာခြားသော **အ**ရာကို အဇ္ဇတနိ **ဝိ**ဘတ်ဖြင့် ဟောတော် မူသည်။ ။သက္ကတ-တို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် ယူ၏။ ထို့ကြောင့် ကာတန္တ ဝုတ္တိ-၌'အဇ္ဇကနေ တီတမတ္တေ အဇ္ဇတနိ'ဟု ဆိုသည့်ပြင်။ ဒ့ကာ၌လည်း 'သဗ္ဗတြ ဘူတ သာမည **ဝိ**ဝကွာယံ အဇ္ဇတနိ ဘ၀တ္ယေ.၀'ဟု ဆို၏။

အနဇ္ဇတန - သည်, ဟိယျ-ယမန်နှေ့၊သ့ေ-နက်ဖြန်နှေ့-ဟု နှစ်မျိုးရှိရာ၊ ယမန်နှေ့ ဟိယျ-ကာလမှာ ဟိယျတ္တနိ သက်၍။ *နက်ဖြန်နှေ့ သ့ေကာလမှာ ဘ**ဝိ**သ္ဒိ ဝိဘာဘ်သက်ရမည်။ ဟိယျ-ကား အတိတ်၊ သ့ေ-ကား အနာဂတ်-ဟူလို။ ။'သော စ **အ**နဇ္ဇတနော ဒ္ဌိဓာ အတီတာ.နာဂတဘေဒေန၊တတြ.အတီတေ ဂတေ အနဇ္ဇ တနေ ကာလေ ဝုစ္စမာနေတိ ဗာ.ဒယော မတီပရိယန္တာ ပရဿ ပဒ အတ္ထနော-ပဒ ဘေဒေန အဋ္ဌာ ဒသ.ပ္ပစ္စယာ ဘ၀န္တိ'သာရသ္ဝတ-စန္ဒကိတ္တိ-ဒ့ဲ။ ။သက္ကတ-၌ သ့ေ-ကာလ၌ သက်ရန် သ္ဝာတနိ-**ဝိ**ဘတ်ကို အသီး ဆို၏။ 'သ့ေ.ကာလေ

http://www.dhammadownload.com

ဘဝါ-သ္ဌာတနှိ,လုပ်။ ကစ္စည်းကျမ်း၌ကား 'တာ, တရော, တာရာသ်' စသော သ္ဌတနှိ ဝိဘတ်များကို ပါဠိတော်နှင့်မလျော်၍ ပယ်ဖြုတ် နုတ်သိမ်းခဲ့သည်။

မှတ်ချက်။ ။သ္ဓေ-ဟူသော ပါဠိကို မြန်မာပြန်ဆိုရာ နက်ဖြန်, နက်ဖန်ဟူ ရ-ရစ်,မဲ့,နှစ်မျိုးပင်ရေးထိုးရှိ၏။ ။'နက်ဖြန်,နက်ဖန်၊ အဖန်ဖန်လျှင်၊ လည်ပြန်ခါခါ' ဘူရိဒတ် အလက်၁။ ။'စေလိုက်-တဖန်၊ နက်ဖြန် နံနက်၊ ကောင်းကင်ထက်သို့ တက်၍ ကိုယ်တိုင်' ပြာဠိဟာခန်း။ ၎င်းတို့ကို ထောက်လျှင် ရ-ရစ်နှင့် ရေးရမည်။ ။'ယမန် ယမန်၊ သာနှင့်တန်၊ နက်ဖန်သဘက်ခါ' ကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံကိုထောက်လျှင် ရ-ရစ်မဲ့ ရေးရမည်။ သို့ရာတွင် ရ-ရစ်မဲ့ကား ဟံသာဝတီ ရောက် မင်းတရားကြီး လက်ထက်မှစ၍ ဖြစ်ပွားသည့် စကားသစ်ဟု ရ-ရစ်ဖြင့် ဖြန်-ကိုသာ မုံရွေးဆရာတော်-အတည်ပြု၏။

အဇ္ဇ-သည်လည်း—အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်-သုံးမျိုး။ ဥပမာ-နေ့ဆွမ်းစားခိုက်-စားဆဲ ကြိယာလည်း အဇ္ဇ-ပစ္စုပ္ပန်မည်၍၊ နေ့ဆွမ်းမစားမီက ပြုလုပ်ခဲ့သမျှ စားခြင်း, သွားခြင်းစသော ကြိယာသည် အဇ္ဇ-အတိတ်မည်၏။ နေ့ဆွမ်းစားပြီးနောက် ပြုလုပ် လတ္တံ့သော ကြိယာများသည် အဇ္ဇ-အနာဂတ်မည်၏။ ယနေ့ပြုလုပ်ပြီးစ အနီးဆုံး အတိတ်ကစ၍ အဇ္ဇတနှိ-ဝိဘတ်သက်။ ယနေ့ ပစ္စုပ္ပန်ကာလမှာ ဝတ္တမာန်။ ရှေ့ပြုလတ္တံ့ အနာဂတ်ကာလမှာ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်သက်။ 'အဇ္ဇတနော ကာလော တိဝိဓော အတီတော ဝတ္တမာနော အနာဂတော စ၊ အတီတေ တတြ အဇ္ဇတနေ ဘူတေ သိ(အဇ္ဇတနှိ)။**အဇ္ဇတနေ** ဝတ္တမာနေ တိ ဗာ.ဒိ (တျာ.ဒိ)။ အဇ္ဇတနေ အနာဂတေ သျာ.ဒယော ဘဝိဿန္တိ ဟောတိ' **လဃု** ဘာသ။ ။ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနှိ, အဇ္ဇတနှိ အတိတ် ဝိဘတ်သုံးမျိုးတွင်-အဇ္ဇ မျက်မှောက်အတိတ်မှာ အဇ္ဇတနှိ, ဝိဘတ်တစ်လုံးသာသက်၊ မျက်ကွယ်အတိတ်မှာ အဇ္ဇတနှိ, ပရောက္ခာ ဝိဘတ် နှစ်လုံးသက်။ ဟိယျတ် မျက်မှောက်အတိတ်မှာ ဟိယျတ္တနှိ ဝိဘတ်တစ်လုံးသာ။ မျက်ကွယ်အတိတ်မှာ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနှိ, အဇ္ဇတနှိ ဝိဘတ်သုံးလုံးသက်နိုင်၏။ပရောက္ခာမှာ,မျက်ကွယ်အတိတ်၌ သက်နိုင်၍။ ဟိယျတ္တနှိ,အဇ္ဇတနှိတို့မှာ မျက်မှောက် မျက်ကွယ်, အတိတ်နှစ်မျိုး၌ သက်နိုင်၏။ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနှိ, အဇ္ဇတနှိတို့၏ သဘောခွဲအားလျော်စွာ အရာကိုကြည့်၍ စိစဉ်လေ။

ဆောင်ပုဒ်-"လွန်ညဉ့်-နောက်ဆုံး လာ-စဆုံး၊ နေ့လုံးခြောက်ပဟိုရ်-အဇ္ဇကို။
ရှေ့-နောက် ယာမ်ဝက်၊ နေ့နှင့်ဘက်၊ ငါးချက်ပဟိုရ်-တစ်နည်းဆို။
ရှေ့-နောက်, နေထွက်၊ အရုဏ်တက်၊ လယ်ကွက်ရှစ်ပဟိုရ်-အဇ္ဇကို။
လွန်ညဉ့်-ကျန်သုံး၊တစ်နေ့လုံး။ ဟိုဆုံးပဟိုရ် စွက်-ဟိယျကို။
ယာမ်ဝက်,ကျန်သုံး၊ တနေ့လုံး၊ ဆုံးဝက်ငါးပဟိုရ် ဟိယျတ်ဆို။
အဇ္ဇ-ဟိုဘက်၊ လွန်တဲ့ရက်၊ မှတ်ချက်အချုပ်-ဟိယျတ်ကို။"

http://www.dhammadownload.com

၄၂၀-မာ ယောဂေ သဗ္ဗ-ကာလေ စ။ ။မာ ယောဂေ၊ မာ-ပတိသေဓနှင့် ယှဉ်သည်။သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။ သဗ္ဗ-ကာလေ၊ အလုံးစုံသောကာလ၌။ ဟိယျတ္တ-နဇ္ဇတနီယော စ၊ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ်တို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ။ကုန်၏။ ။ ဟိယျတ္တ-နဇ္ဇတနီ ဣစ္ဆေတာ ဝိဘတ္တိ-ယော စ၊ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ-ဝိဘတ်တို့သည်လည်း။ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။မာယောဂေ၊သည်။ သတိ၊ သော်၊ တဒါ၊ ထိုအခါ၌-သဗ္ဗ-ကာလေ၊၌။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ မာဂမာ။မသ္စားပြီ (မသ္စားလတ္တံ့ ၊ယခုမသ္စား)။ ဝါ၊ဘယ်ကာလမှ မသ္စား။ မာဝစာ၊ မဆိုပြီ။ (မဆိုကတ္တံ့ ၊ယခုမဆို) ဝါ၊ ဘယ်ကာလမဆို။ မာဂမီ၊ မသ္စားပြီ။ (မသ္စားလတ္တံ့ ၊ယခုမသ္စား) ဝါ၊ ဘယ်ကာလမှ မသ္စား။ မာဝစာ၊ မဆိုပြီ။ (မဆိုလတ္တံ့ ၊ယခုမဆို)ဝါ၊ဘယ်ကာလမှမဆို။မာဝစီ၊ မဆိုပြီ။(မဆိုလတ္တံ့ ၊ယခုမဆို)ဝါ၊ ဘယ်ကာလမှမဆို။ စ-ဂ္ဂဟဏေန၊ စ-သဒ္ဒါဖြင့်။ ပဗ္ဗမီဝိဘတ္တိ၊ ပဗ္ဗမီ-ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မာ-ဂစ္ဆာတိ၊ ဘယ်ကာလမှ မသ္စားလင့်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။အာဂမီ-ကို ဂမု-တည်။ ဂမု၊ ဂမု-သဒ္ဒါသည်။ ဂတိမ္ဘိ၊၏။ ဓာတ္ဝတ္ထေ=ချေ။ သမီပေဇ္ဇတနီ, ဤသုတ်ဖြင့် အဇ္ဇတနီ ဧကဝုစ် ဤ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဂမ်+-ီ) အ-ကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ=သုတ်ဖြင့် အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ်ကြောင့် အစ-၌ အ-အက္ခရာလာ၊ (အဂမ်+-ီ)မ်+ဤ-သို့ကပ်ပြီး၏။ ။အဂမုံ-ဂမု၊ သမီပေဇ္ဇတနီ, ဤသုတ်ဖြင့် အဇ္ဇတနီ ဧကဝုစ် ဥံ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဂမ်+-ုံ) အ-ကာရာဂမော=အ.လာ(အဂမ်+-ုံ)မ်×ဥံ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၂၀.တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။'မာ ယောဂေ အဇ္ဇတနီ။ ။မာ-သမ္ဗ-ယောဂေ ဟိယျတ္တနီ' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၂၃။ ။'မာ ပတိသေဓေန ယောဂေ၊-မာယောဂေ၊'လုပ်။ တသ္မိ'မာယောဂေ-ခံ။ ။ဤသုတ်ကား-မာ ပတိသေဓနနှင့် ယှဉ်ရာ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ဝိဘတ်တို့၏ မိမိတို့ ဟောရင်း အတိတ် သက်သက်၌သာ မဟုတ်ဘဲ၊အလုံးစုံသောကာလတို့၌သက်နိုင်ရန် ထင်မံခုနှင့်ပြုသော သုတ်တည်း။ ။ စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယတ္ထ၊ ထို စ-သဒ္ဒါဖြင့် ပဗ္ဗမီဝိဘတ်သက်အပ်သတည်းဟု ပြခြင်းငှာ 'စ.ဂ္ဂဟဏေန' စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ပဗ္ဗမီ-ဝိဘတ္တိ-ဟူသော စကားလည်း ဥပလက္ခဏာသာ၊ ပရောက္ခာ, ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်များလည်း သက်ရ၏။ ။'မာကိ သိတ္ထော မယှာ-ဝိနာ'။ 'မာ ဒေဝ ပရိဒေဝသိ' ဝေဿန္တရာတ်-ပုံစံ။ မာယာ၊ ဝါနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ တံ့၊ မြောက်သား ဒေဝ, သင်မဒ္ဒီသည်။ မာကိ သိတ္ထော၊ တမ်းတ ငိုမြည်, နောင်မကြုံလျှီရစ်ပါလင့်။ ဒေဝ၊ ခမည်းတော်မင်းမြတ်။ တံ့၊ သင်မင်းမြတ်သည်။ မာပရိဒေဝသိ၊ ဇာလီ-ကဏှာ,မြေးနှစ်ဖြာတို့ကြောင့် ပြင်းစွာ ပင်ပန်း ,ယခုမြည်တမ်းတော်မမူပါသင့်-ပေး။ ။ပရောက္ခာ ဝိဘတ်သည် မာ-နှင့် ယှဉ်ခါအနာဂတ်မှာ ဖြစ်၍။ ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်မှာ ပစ္စုပ္ပန် ကာလ၌သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

နီတိ-ကား-သဗ္ဗ ကာလေ-ဟူသော ဝိသယကို မနှစ်သက်။ မာဂမာ-၌ မာ**ဃ**ယာဂေ၊ သဗ္ဗကာလေ,ဆိုသောကြောင့် **ဟိ**ယျတ္တနိ**ဝိ**ဘတ် ပစ္စုပ္ပန်, **အ**တိတ် **အ**နာဂတ်, ကာ**လ**ာတိပတ္တိအနက်၌ စီရင်လျှင် မာဂမာ၊ သွားဆဲမဟုတ်၊ မသွားပြီ၊ မသွားလတ္တံ့၊ မသွား**ရ**ုပြီဟူ**သော** အနက်မျှားဖြစ်၏။ ဤအနက်မျိုးလည်း အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့၌ မထင်သောကြောင့် ဆင်ခြင်၍ယူကြလေ-ဟူ၏။ ။သဗ္ဗ-ကာလေ.တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန မာဂမားတိ ပဒဿ မာ ဂစ္ဆတီ.တိ ဝတ္တမာန.တ္ထော၊ ဟောတိ၊ မာဂစ္ဆီ.တိပိ အတီတ **အ**တ္ထော။ မာ**ဂ**စ္ဆိဿတီ.**တိ**ပိ အနာဂတ.တ္ထော၊ **မ**ာဂစ္ဆိဿာ.တိပိ ကာလာတိပတ္တိ **အ**တ္ထော ဟောတိ။ တထာ သေသေသုပိ။ ဧ**ဝं** ဝတ္တမာနာ. တီတာ.နာဂတ-ကာလာတိ ပတ္တိ **အ**တ္ထော ဟော**တိ**။ သဗ္ဗ.မေတံ **အ**တ္ထကထန် **အ**ဋ္ဌကထာ.ဒီသု နဒိ**ဿ** တိ၊ တထာပိ သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတ္တာ ယုတ္တ.ရ္ဟေ ဂဟေတဗ္ဗ'နီတိ။ ။မာ.ကိ သိတ္ထော မယာ ဝိနာ-၌၊ ပရောက္ခာ **ဝိ**ဘတ်သည် **မ**ာနှင့် ယှဉ်သော်လည်း သဗ္ဗကာလ**ကို** မဟောဘဲ၊ အနာ**ဂ**တ်ကာလကိုသာ ဟော၏။ ။'**မ**ာ သု ပုနပိ ဧ**ဝ**-ရ္ဟ-**မ**ကာသိ'။ ပုနပိ၊ တဖန်လည်း။ ဧ**ဝ**ရ္ဟံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော ခိုးမှုကို။ **မ**ာ **အ**ကာသိ၊ မပြုပါလင့်။ ဒုတိယ ပါရာဇိက-**ဓ**နိ**ယ**ဝတ္ထု-ပုံစံ၌ **အ**ဇ္ဇတနီ **ဝိ**ဘတ် **မ**ာနှင့် ယှဉ်သော်လည်း **အ**နာ**ဂ**တ်ကာလကို **သ**ာ ဟော၏။ ။**မ**ာ ဒေ**ဝ** ပရိ**ဒေ**ဝသိ-၌ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် **မ**ာ-နှင့် ယှဉ်သော်လည်း မိမိ-ပစ္စုပ္ပန်ကာလကိုသာ ဟော၍ သဗ္ဗကာလကို မဟော။ သို့အတူ**ဂ**ါ **မ**ာ-ယော**ဂ****အ**ရာမှာ ကာလကိုမမှတ်ဘဲ၊ ပစ္စုပ္ပန် **အ**နာ**ဂ**တ်, ရအပ်သော**အ**ရာကို **စ**ာ**နာ**ထောက်ချင့်၍ သင့်သလိုယူရမည်ဟု ဆိုလိုရိပ် ထင်၏။

သက္ကတ-၌-ဟိယျတ္တနီ, **အ**ဇ္ဇတနီ **ဝိ**ဘတ်တို့သည် **မ**ာပတိသေ**ခ**ှင့် ယှဉ်သော **အ**ခါ၊ မိမိ-**ဝ**သယ **အ**တိတ်ကာလကို စွန့်ပယ်၍၊ ပစ္စုပ္ပန်, **အ**နာ**ဂ**တ် ကာလတို့၌ ဖြစ်၏။ ပတိသေ**ခ**-ဟူသည် **အ**တိတ်၌-မဖြစ်သင့်။ သို့**မ**ဟုတ် **အ**တိတ် ကြိယာကို မြစ်ခြင်း၌ **အ**ကျိုးမရှိသောကြောင့်ဟု ဆို၏။ ။'ဝတ္တမာနာ ဘ**ဝိ**ဿတိ ဝိ**ဝ**ယာနံ ဗာ**ခ**ကော.ယံ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'**အ**တိ**ဂ**္ဂန္တ္ဝေ နတ္ထိ ပတိသေ**ခ**ော ဣစ္စာဟ-ဝတ္တမာနေ.တျာဒိ' ၎င်း-ဋီ။ ။'**မ**ာ-သ**ဒ္ဒ**ေ ပတိသေ**ခ**-ဝါစီ ပတိသေ**ခ**ော **စ** **အ**တီတေ နသမ္ဘ**ဝ**တီ.တိ:တျာ.ဟ ဝတ္တမာနေ.တျာဒိ' ၎င်း-ပဋ္ဌိကာ။ ။'ပတိ-သေ**ခ**ော **စ** **အ**တီတေန သမ္ဘ**ဝ**တီ.တိ၊ နနု ကထं 'နာ.ဟံ ကလိဂ်ံ ဇ**ဂ**ါမ' ဣစ္စာ.ဒိ ပတိသေ**ခ**ော **ဝ**ိ**ဿ**တေ?၊ သရူပကထန.မိဒံ နဟု မုချ-ပ္ပတိ**သေ**ခော၊ ဥတော **ယ**ဿ **မ**ာ-သ**ဒ္ဒ**ေန မုချ.ပ္ပတိသေ**ခ**ော နဥစ္စတေ၊ တဿ နသုတ္တ.ပ္ပဝုတ္တိ။ ဝတ္ထုတော တု ပ**တိ**သေ**ခ**သ**ဒ္ဒ**ေ၊ **အ**ဿ ဝါရဏ.ဏ္ဍော၊ ဝါရဏံ ပုန **အ**-နိ**ပ**ဿ**ဒ**ု ကာရိယံ ပ**စ**ွေ.ဝ ဃ**ဋ**တေ၊ နတု **အ**တီတေ' ၎င်း ကဝိ**ရ**ာဇ-ဋီ။ ။'**မ**ာ-သ**ဒ္ဒ**ေ ပတိသေ**ခ** ဝ**စ**နော၊ ပတိသေ**ခ**ော **စ** **နတီ**တေ သမ္ဘ**ဝ**တိ၊ ဘူတာယ ကြိယာယ ပတိသေ**ခ**ဿ နိ**ရ**တ္ထကတ္တာ၊ **ဝ**တ္တမာနေ ပနာ.နာ**ဂ**တေ **စ** သမ္ဘ**ဝ**တိ **အ**ာ**ရ**ဒ္ဓါ**ပ**ရိ

http://www.dhammadownload.com

၄၂၁-အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ။ ။အနာဂတေ၊အနာဂတ်ကာလ၌။ဘဝိဿန္တိ၊ ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အနာဂတေ ကာလေ၊ ၌။ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ္တိ၊ သည်။ ဟော့တိ၊ ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဂစ္ဆိဿတိ၊ သွားလတ္တံ့။ ကရိဿတိ၊ ပြုလတ္တံ့။ တေ၊ဟိုသည်။ ဂစ္ဆိဿန္တိ၊ကုန်လတ္တံ့။ ကရိဿန္တိ၊ ကုန်လတ္တံ့။

သမတ္တာနံ အနာဂတေ စ သမ္ဘဝတိ အာရဒ္ဓါ ပရိသမတ္တာနံ အနာရဒ္ဓါယ ကတ္တု့. မိစ္ဆာယ ပတိသေဓော သာတ္ထကော.တိ'ဗုဒ္ဓိ.ပ္ပသာဒနီ.ဋီ။ ။နီတိ ဝါဒသည် ဤ သက္ကတ-နှင့် တူညီ၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ပရောက် ဝတ္တမာန်၊ ပဋ္ဌမျှ၊ ဝါးတန်-ဟိယျဇ္ဇတ်။
မာ-နှင့် ယှဉ်ရုံး၊ ကာလသုံး၊ သက်အုံး-တရပ်-ကစ္စည်းမှတ်။
ပတိသေဓ၊ သဘာဝ၊ တိတ်ကာလနှင့်-လျှဉ်းမစပ်။
ထို့ကြောင့် တိတ်ကြဉ်၊ကာလတွင်၊ မာ-ယှဉ်ဝါးရပ်-ဝဲင်းဝိဘတ်။
ကျမ်းဗျာကရဏ်း၊ နီတိထုံး၊ ကောင်းဆုံးယုံမှတ်-သုဒ္ဓရတ်။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။မာ ဂမာ-ကို မာ-သဒ္ဒ||.ပ ပဒ, ဂမု-တည်။ ဂ**တိ**မှိ၊ ၏။ ဓာ တုဿန္ဓော=ခေါ်။ မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေ **စ,** ဤသုတ်ဖြင့် မာ-ပ**တိ**သေနှင့် ယှဉ်ရာ ဟိယျတ္တနီ ဧကဝုစ် အာ-ဝိဘတ်သက်၊ (မာ-ဂမ်×-ဘ) မ်+**အာ**-သို့ကပ်၊ ပြီး၏။ ။မာ**ဝစ**ာ-မာ-သဒ္ဒ||.ပ ပဒ,ဝစ-တည်။ ဝစ၊ သည်။ ဝိပတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ပီပြင်သော**စ**ကား၌ ဖြစ်၏။ ဓာတုဿန္ဓော=ခေါ်။ မာယောဂေ=ဤသုတ်ဖြင့် မာ-ပတိသေနှင့်ယှဉ်ရာ ဟိယျတ္တနီ ဧကဝုစ် အာ-ဝိဘတ်သက်၊ (မာ**ဝ**စ်+-ဘ)စ်+ **အာ**-သို့ကပ်၊ ပြီး၏။ ။မာ-ဂမီ-မာ-သဒ္ဒ||.ပ ပဒ, ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ။မ**ဘ**ဝစီ-မာ-သဒ္ဒ||.ပ ပဒ, **ဝစ+ဝိ**ဘတ္တိယံ **ဝ**ါစာ**ယ**။ မာယောဂေ=ဤသုတ်ဖြင့် အဇ္ဇ တနီ ဤ-ဝိ**ဘတ်**သက်၊ (မာ-ဂမ်+နီ၊ မာ-ဝစ်+ဤ) မ်, စ်+ဤ-ကပ်၊ပြီး၏။ ။ စ ရှုပ်၊ မာ**ဂ**ဆ္ဆာဟိ-မာသဒ္ဒ||.ပ ပဒ,ဒိမု-ဂတိမှိ၊ ၏။ မာယောဂေ=ဤသုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် မာ**ပ**တိသေနှင့်ယှဉ်ရာ ပ**ဋ**ိမ**ဧ**ကဝုစ် ဟိ-ဝိဘတ်သက်။ **ဘူ**ဝါဒိတော အ=ဂမုဓာတ်မှ နော့ဂ်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (မာ-ဂမ်+ဟ+ဟိ) ဂမိဿန္ဓော ဗ္ဘော ဝါ=ဓာ့တွန် မ်-ကို ဆ်-ပြု၊(မာ-ဂ**ဆ်**+ဟ+ဟိ)အ**ကာ**ရော ဒီဃံ ဟိ**မ**ိမေသု-ဟိ**ဝ**ိဘတ် ကြောင့် အ-ကို အာ**ဒီ**ဃပြု။ (မာ-ဂ**ဆ်**+-ဘ+ဟိ)**ဆ်**+**အ**-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၂ဃ-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဘဝိဿ**တိ** ကာလေ ဘဝိဿန္တိ'ကာတန္တ၊ ၃-ဘ-ဘ၆။ ။'နံ **အာ**ဂတော-**အ**နာ.ဂတော' တပ္ပုရိသ်လုပ်။ **အ**ာဂတော၊ ဖြစ်ဆဲ သည်။ နံ မဟုတ်-ပေး။ ။'ပ**စ**္စယ သာမဂ္ဂိယာ သတိ **အ**ာယတိ' ဥပ္ပဇ္ဇနာ. ရဟော.တိ **အ**ဏ္ဍော' ရှေ့-မိန့်ရကား-ယခုမဖြစ်သေး၊ **အ**ကြောင်း ညီညွတ်သည်ရှိ သော် နောင်မ**ခ**ျွတ် ဖြစ်ထိုက်, ဖြစ်လတ္တံ့**သော** ကြိယာ**ဘ**ူသည် **အနာဂတ်** ကာလ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ ။တစ်နည်း ပြီးစီးအောင် အားထုတ်လုပ်ကိုင်ခြင်းမပြုရသေး။ အားထုတ် အံ့ဟု ရှေ့ရှုကာသာဖြစ်သော ကြိယာ**ကို** အနာဂတ်ကာလဆိုသည်။ ။'သာ့ဝေတေ့. မနာရဒ္ဓေါ ဘာဝေါ ဘဝိဿန္တော.တိ ဝုစ္စတေ' ဗုဒ္ဓိ.ပ္ပသာဒနီ-ဋီ။

"အာရဒ္ဓေါ.နိဋ္ဌိတော ဘာဝေါ၊ ပစ္စုပ္ပန္နော သုနိဋ္ဌိတော။
အတီတောနာဂ တု.ပ္ပါဒ၊မပ္ပတ္တာ.တိမုခါ ကြိယာ။" ကစ္စာယနသာရ

အာရဒ္ဓေါ၊ အားထုတ်ဆဲဖြစ်၍။ အ-နိဋ္ဌိတော၊ အပြီးသို့ မရောက်သေးသော။ ဘာဝေါ၊ ကြိယာသည်။ ပစ္စုပ္ပန္နော၊ မည်၏။ သုနိဋ္ဌိတော၊ အားထုတ်၍ အချင်း ခပ်သိမ်း ပြီးပြီးသော။ ဘာဝေါ၊ သည်။ အတီတော မည်၏။ ဥပ္ပါဒ.မပ္ပတ္တာ၊ ဖြစ်ခြင်းမရောက်သေးသော။ အတိမုခါ ကြိယာ၊ အားထုတ်လုပ်ကိုင်အံ့ဟု ရှေ့ရှု ကာမျှသို့ဖြစ်သော ကြိယာသည်။ အနာဂတော၊ မည်၏။ ။*ဘဝိဿန္တိ-ဟူ သော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အတိတ်ကာလ၌လည်း ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်သက်။ 'အနေ ကဇာတိ သံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ' ပုံစံ။ အ-နိဗ္ဗိဿံ-အ-ဝိန္ဒန္တော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို မရခြင်းကြောင့်။ အနေက ဇာတိ သံသာရံ၊ ဘဝများစွာ သံသရာကာလပတ်လုံး။ သန္ဓာဝိဿံ ကျင်လည်ပြေးသွားရလေပြီ-ပေး။ ဓမ္မပဒ-ဇရာဝဂ်။ ။ဤ သန္ဓာဝိဿံ-ကို ရှု-၌ တံ-ကာလဝစနိစ္စာ-ဟု ဆိုသည်။

"အတီတေ ပိ ဘဝိဿန္တိ၊ တံ ကာလ-ဝစနိစ္ဆိယာ၊
အနေက-ဇာတိ-သံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿန္တိ အာဒီသု။" ရှု

အနေက-ဇာတိ သံသာရံ၊ ပတ်လုံး။ ခန္ဓာဝိဿံ၊ လေပြီ။ ဤတိအာဒီသု၊တို့၌။ တံ-ကာလဝစနိစ္ဆယာ-တံ-ကာလဝစနိစ္ဆယ၊ ထို အတိတ်ကာလကို အနာဂတ်ပြု၍ ဆိုလိုသောကြောင့်။ အတီတေပိ၊၌လည်း။ ဘဝိဿန္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သုတ်ရင်းဖြင့်ပင် အတိတ်ကာလ၌ သက်။ အနာဂတ်၌မုချ၊ အတိတ်၌ဥပစာ-ဟူလို။ ဤ ရှု-ဝါဒကို ဆရာတို့ ဝန်မခံကြကုန်၊ နီတိ-၌ကား မတန္တရ-ဟုဆို၍၊ မိမိဝါဒကို 'ဂါထာယ.မတီတ.တ္ထေ ဤမိသံ' သုတ်တည်၍ပြု၏။ ။ဂါထာယံ၊ ဂါထာအရာ၌။ အတီတ.တ္ထေ၊ အတိတ်အနက်၌။ ဤ၊ ဤ-ဝိဘတ်**ကို**။ ဤသံ၊ ဤသံပြု-ပေး။ ။ 'တဟိ ပုရေ သညမိသံ, သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ' ပုံစံ။ ။အဟံ၊ ငါသည်။ ပုရေ၊ ရှေးခေတ်ပါလ သူရှေးဖြစ်စဉ်က။ သညမိသံ၊ ပေးလှူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မိခဲ့လေပြီ-ပေး။ ။သန္ဓာဝိဿံ-၌ အဇ္ဇတနီ ဤ-ဝိဘတ်ကို ဤသံ-ပြုထား၍ အတိတ်ကာလ၌ပင် အတိတ် ဝိဘတ်သက်၏။ အနာဂတ် ဝိဘတ် မဟုတ်-ဟူလို။

ဇရဟတ္ထ–ဝိမှယတ္ထ, နာမ-သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ အတိတ်, ပစ္စုပ္ပန် ကာလ၌လည်း ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်သက်၏။ ။'နဟိနာမ ဘိက္ခဝေ ! တဿ မောဃပုရိသဿ ပါဏောသု အနုဒ္ဒယာ ဘဝိဿတိ။ကဲထံ ဟိ နာမ သော ဘိက္ခဝေ! မောဃပုရိသော

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗမတ္တိကမယံ ကုဋ္ဌိကံ ကရိဿတိ'ပုံစံ။ ။'ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ တဿ မောဃ ပုရိသဿ၊ မဂ်-ဖိုလ်မလှမ်း, ထိုရဟန်း၏။ ပါဏေသု၊ သတ္တဝါတို့၌။ အနုဒ္ဒယာ၊ သနားကြင်နာခြင်းသည်။ နဟိ နာမ ဘဝိဿတိ၊ မဖြစ်တုံဘိ၏'။ ။'ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သော မောဃ ပုရိသော၊ မဂ်, ဖိုလ်မလှမ်း, ထိုရဟန်းသည်။ သဗ္ဗမတ္တိကမယံ၊ တစ်ဆောင်လုံး မြေညက်ဖြင့်ပြီးသော။ ကုဋ္ဌိကံ၊ ကျောင်းဝယ်ကို။ ကထံ-ဟိ နာမ ကရိဿတိ၊ ဘာကြောင့်ပြုလုပ်ဘိသနည်း။ ဝါ၊ ဘာကြောင့် ပြုလုပ်ရတဲ့လဲ' ဒုတိယ ပါရာဇိက ဓနိယဝတ္ထု-နက်။ ၊ဂရဟ-တ္ထ နာမ-သဒ္ဒါအယှဉ် အတီတ. တ္ထ၌ ဘဝိဿန္တိ သက်ပုံ။

နာမေ ဂရဟာ ဝိမှယေသု။ ။'နာမ-သဒ္ဒေ နိပါတေ သတိ ဂရဟာယံ,မှေ ယေ စ ဂမျမာနေ၊ ဿတျာ.ဒယော ဟောန္တိ' ပဒသာဓန။ ။နာမေ၊ နာမ. သဒ္ဒါကို။ ဂမျမာနေ၊ သိအပ်သည်ရှိသော်။ ဂရဟာ ဝိမှ ယေသု၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း, အံ့သြခြင်းအနက်တို့၌။ ဿတျာ.ဒယော၊ ဿတိ-စသော ဝိဘတ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏-သုတ်နက်။ ။'ဘူတဝတ္ထုမာနာသု ဝိဘတ္တိသု ယထာ ယောဂံ အမ္မတ္ထာသ ဿတြာ.ဒီနံ ဝိဓာန.တ္ထံ ဝစနံ'ဗုဒ္ဓိ.ပ္ပသာဒနီ။ ။'ကထံဟိ နာမ သော ဘိက္ခဝေ' ဟူသော ဤနောက်ပုံစံ၌။ မောဂ္ဂလ္လာန်, ပဒသာဓန-ဆရာတို့အလို ဂရဟတ္ထ နာမ ယောဂ အတီတတ္ထ၌ သက်၍။ ပါဏိနီ-ဆရာအလို-ဂရဟတ္ထ ကိ-သဒ္ဒယောဂ၌ အနာဂတ် ဝိဘတ်သက်၏။ ။'ကိ ဝုတ္တေလိင်,လုင်္ဂ'ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁၁၃၊ ။ 'ဂရဟာယ.မိစ္ဆေ၀ ဝိဘာသာ နသုယတေ၊ ကိ ဝုတ္တေ ဥပ-ပဒေ ဂရဟာယံ ဂမျမာနာ ယံ ဓာတုတော လိင်,လုင်္ဂ ဘ၀တိ၊သဗ္ဗ-လ-ကာရာနံ အ-မ ဝါဒေါ၊လိင်-, ဂဟဏံ လုင်္ဂ အပရိဂ္ဂဟတ္ထံ၊ ကော နာမ ဝသလံ ယံ တတြ ဘ၀ံ ယာဇယေ့ယျ ယံ တတြ ဘ၀ံ ဝသလံ ယာဇယိဿတိ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။ကိ ဝုတ္တေ၊ ကိ-သဒ္ဒါ ဖြင့် ဆိုအပ်သော။ ဥပ ပဒေ၊ အနီးပုဒ်သည်။ သတိ၊သော်။ ဂရဟာယံ၊ကို။ ဂမျမာနာယံ၊သော်။ ဓာတုတော၊ ဓာတ်မှ နောက်၌။ လိင်,လုင်္ဂ၊ သတ္တမီ,ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်သည်။ ဘ၀တိ၏-သုတ်နက်။ ။ဘ၀ံ၊ အရှင်သည်။ ဝသလံ၊ သူယုတ်ကို။ ယံ ယာဇယေ့ယျ၊ အကြင် ယာဇ်ပူဇော်စေ၏။ ထတြ၊ ထိုသို့ပြုရာ၌။ ကောနာမ ဘယ့်နှယ် ဟာတဲ့လဲ။ ဘ၀ံ၊သည်။ ဝသလံ၊ကို။ ယံ ယာဇယိဿတိ၊အကြင် ယာဇ်ပူဇော်စေဘိ၏။ တတြ၊ ထိုသို့ပြုရာ၌။ ကော နာမ၊ဘယ့်နှယ်ဟာတဲ့လဲ။ ဝါ၊ ဘာကြောင့် သည်လို လုပ်ရသလဲ။ ။ဤကိုရည်၍ 'တဿ လက္ခဏံ သဒ္ဒ သတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ'ဟု အဋ္ဌကထာ, ဋီကာဆရာတို့ မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

'ကထံ ဟိ နာမ-သော ဘိက္ခဝေ! **ကုဋ္ဌိကံ** ကရိဿတီ.တိ ဤဒံ **အတီ** **တတ္ထေ** အနာဂတ ဝစနံ၊ အကာသီ.တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တဿ** **လက္ခဏံ** **သဒ္ဒ** **သတ္ထတော** **ပရိယေသိတဗ္ဗံ'** ပါ**ရာ**ဇိကာ.ဋ္ဌကထာ-ဒုတိယသိက္ခာပဒ, ဓနိယဝတ္ထု-**အဖွင့်**။ ။ 'သဒ္ဒ သတ္ထ **ဝိဒူဟိ** ကိ-သဒ္ဒယောဂေ **အနာဂတ-ဝစနဿ** ဤစ္ဆိ **တတ္ထာ** ဝုတ္တံ၊ **တဿ**

http://www.dhammadownload.com

လက္ခဏ သဒ္ဒ သတ္ထတော ပရိယေသီတဗ္ဗန္တိ သာရတ္ထ-ဒီ။ ။'ကထံ သဒ္ဒ ယောဂေန သက္ခိဿတီ.တိ အနာဂတ ဝစနံ ကတံ။နာမ-သဒ္ဒ ယောဂေနား.တိ စ ဝဒန္တိ' ၎င်း-ဒီ။

ပစ္စုပ္ပန်ဌ် ဘဝိဿန္တိ သက်ပုံ။ ။'(က) အတ္ထိ နာမ တာတ သုဒိန္န! အာဘိ ဒေါသိကံ **ကုမ္ဘာသံ** ပရိဘိဠ္ဠိဿတိ။(ခ) အတ္ထိ နာမ တာတ ရဋ္ဌပါလ! အာဘိ ဒေါသိကံ ပူတိ **ကုမ္ဘာသံ** ပရိဘုဠ္ဠိဿတိ။ (ဂ) အတ္ထိ နာမ အာနန္ဒ! ထေရံ ဘိက္ခုံ ဝိဟေသိယမာနံ အဇ္ဈုပေက္ခိဿထ'။ (က) တာတ သုဒိန္ဒ၊ ချစ်သားသုဒိန်။ အတ္ထိ နာမ၊ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေခြင်း။ အာဘိဒေါသိကံ၊ တညဉ့်ကျော်၍ ချဉ်စော်နံစုတ်သော။ ကုမ္ဘာသံ၊ မုယောမုန့်ကို။ ပရိဘုဠ္ဠိဿသိ နာမ၊ သုံးဆောင်နိုင်ဘိ၏-ပေး။ ပထမပါရာဇိက သုဒိန္ဒ ကဏ္ဍ။ (ခ)နောက်ပုံစံလည်း အထူပင်။ ရဋ္ဌပါလ အမည် မျှသာ ထူး၏။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ရာဇဝဂ် ရဋ္ဌပါလသုတ်။ (ဂ) အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ အတ္ထိနာမ၊ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေခြင်း။ တုမှေ၊ သင်တို့သည်။ ထေရံ၊ မထေရ်ကြီး ဖြစ်သော။ ဘိက္ခုံ ကို။ ဝိဟေသိယမာနံ၊ မညှဉ်းဆဲအပ်သည်ကို။အဇ္ဈုပေက္ခိဿထ၊ **အ**ရေးမပြု, လျစ်လျူရှုရက်ကြကုန်ဘိ၏တကား။ ဝါ၊ လျစ်လျူရှုကာ နေလဲနေ နိုင်ကြပါပေကုန်၏။ ပဠဂ္ဂုတ္တရ အာဃာတဝဂ် ပုံစံနက်။ ။ဂရဟတ္ထ နာမ သဒ္ဒါ အယှဉ် ပစ္စုပ္ပန္နတ္ထဉ် ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်သက်ပုံ။

ပါဏိနီ-ဌ်-မယုံကြည်နိုင်ခြင်း, သည်းမခံနိုင်ခြင်း **အ**နောကပ္ပန, အ.မရိ သန.တ္တဉ် အတ္ထိ-သဒ္ဒါ အယှဉ် ဝတ္တမာန် ကာလဉ် ဘဝိဿန္တိ **ဝိ**ဘတ်သက်။ ။ 'အနောကပ္ပနာ.မရိသေသု အ-ကိ ဝုတ္တောပိ'။ ။'ကိ ကိလာတ္ထ၂.တ္ထေသု လုဒ္ဓ' ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁၄၅-၆။ ။'အနော ကပ္ပနာ.မရိသေသု.တိ ဝတ္တတေ၊ကိ ကိလ သဒ္ဒေ သမုဒါယေ ဥပပဒံ၊အတ္ထ၂တ္ထာ အတ္ထိ ဘဝတိ ဝိဇ္ဇာတယော၊ကိ ကိလာတ္ထ၂. တ္ထေသု ဥပ ပဒေသု အနေကပ္ပနာ. မရိသေသု ဓာတုတော လုဒ္ဓ-ပစ္စယော ဘဝတိ၊ လိင် အ-ပဝါဒေါ ကိ ကိလ နာမ တတြ ဘဝံ ဝသလံ ယာဇယိဿတိ၊ အတ္ထိ နာမ တတြ ဘဝံ ဝသလံ ယာဇယိဿတိ၊ ဘဝတိ နာမ တတြ ဘဝံ ဝသလံ ယာဇယိဿတိ၊ ဝိဇ္ဇတိ နာမ တတြ ဘဝံ ဝဘလံ ယာဇယိဿတိ၊ နာ သဒ္ဒဟာမိ, နာ မရိသယာမိ'ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။အနောကပ္ပနာ.မရိသေသု၊ မယုံကြည်နိုင်ခြင်း, သည်းမခံနိုင်ခြင်းတို့ကို။(မုဒ္ဓဗောဓ၌ အသဒ္ဓ အမရိသ-ဟု ဆို၏)။ ။'အညေ စ အ-သဒ္ဓါ.မရိသေ'မုဒ္ဓဗောဓ၊ (၉၄၃)။ ။-သဒ္ဓါ သမ္ဘာဝနာ မရိသော စ ခမာ သဒ္ဓါယ အဘာဝေါ အ-သဒ္ဓံ။ မရိသ အဘာဝေါ အ-မရိသံ၊ အ-သဒ္ဓဿ အ-မရိသဿ အ-သဒ္ဓါ.မရိသံ' ၎င်း-ဒီ။ ။'အနော်ကပ္ပနာ အသမ္ဘာဝနာ, အ-မရိသော အက္ခမာ'-သိဒ္ဓန္တ ဒကာမုဒီ။ ဂမ္ဘီရာနေသု၊ သော်။ အ-ကိ ဝုတ္တောပိ၊ ကိ-သဒ္ဓါဖြင့် ပြီးသောပုဒ်တို့ကို မဆိုအပ်သော်လည်း။ ဝါ၊ ကိ-သဒ္ဓါကို မယှဉ် အပ်သော်လည်း။ လိင်,လုဒ္ဓ ပစ္စယာ၊ သတ္တမီ,ဘ**ဝိ**ဿန္တိ-ဝိဘတ်တို့သည်။ဘဝန္တိ။ ကုန်၏။ ။အနောကပ္ပနာ.မရိသေသု၊တို့ကို။ဂမ္ဘီရနေသု၊ ကုန်သော်။ ကိ ကိလာ,

http://www.dhammadownload.com

တ္ထ၂.တ္ထေသု၊ကိ ံကိလ-သဒ္ဓါ,အတ္ထိအနက်ရှိသော သဒ္ဓါတို့သည်။ ဥပပဒေသု၊ အနီး ပုဒ်ဖြစ်ကုန်လတ်သော်။ လုဒ္ဓ၊ ဘဝိဿန္တိ-ဝိ ဘတ်သည်။ ဘဝတိ၏။သုတ်နှဲက်။ ။ ဘဝံ သည်။ ဝသလံ၊ သူယုတ်ကို။ ယာဇယတိ၊ ယာဇ်ပူဇော်စေ၏။ တတြ၊ ထိုသို့ ပြုရာ၌။ ကိ ံကိလနာမ၊ ဘယ်နှယ်ဟာတဲ့လဲ။ 'ကိ ံကိလေတိ သမုဒါဟော-ကောဓ ဇောတကောဓ.ပ.ပဒံ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ဘဝံ၊ သည်။ ဝသလံ၊ကို။ ယာဇယိသတိ၊ ၏။ တတြ၊ ၌။ အတ္ထိနာမ၊ ရှိမှရှိရလေခြင်း။ ဘဝတိ-နာမ၊ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်း= ဝိဇ္ဇတိနာမ၊ ရှိမှရှိရလေခြင်း။ ဝါ၊ ကြုံမှကြုံရလေခြင်း။-ပုံစံနက်။

ပါဏိနီ-အလို-(ခ)မှတ်ပုံစံကိုအနက်ပေးမှု-ဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်းပေး။ ။ တာတ ရဋ္ဌပါလ၊ ချစ်သားရဋ္ဌပါလ။ အာဘိဒေါသိကံ၊ တညဉ့်ကျော်၍ ချဉ်စော် နံစုတ်သော။ ကုမ္မာသံ၊ မုဒယာ မုန့်သိုးကို။ ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ၊ သုဒ္ဓါဘုတ် အလား မြိန်မြိန်ကြီး သုံးစားနိုင်ပါ၏။ အတ္ထိနာမ၊ ရှိမှရှိရလေခြင်း။ ဝါ၊ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေ ခြင်း။ ဝါ၊ ကြုံမှကြုံရလေခြင်း။ ။ဂါ၊သခင်ရှေတုင် မျက်မြင်ပင်ဖြစ်သော်လည်း သို့ကလောက် အောက်ကျနောက်ကျ အမှုကို ပြုနိုင်သည့်အတွက် မယုံကြည်နိုင် အောင်ပင်ဖြစ်တော့၏။ မကြည့်ချင်တောင်, မမြင်ချင်တောင်,သည်းမခံနိုင်ပါဘူး- ဟူလို။ ။ဤပါဏိနီ သုတ်ကိုရည်၍ 'အက္ခရစိန္တကာ ပန ဣမံ လက္ခဏံ ဝဒန္တိ'ဟု အဋ္ဌကထာဆရာတို့ မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

'အက္ခရ စိန္တကာ ပန ဣမံ လက္ခဏံ ဝဒန္တိ။ ။အနော ကပ္ပနာ.မရိသန.တ္ထ ဝသေနေ-တံ အတ္ထိသဒ္ဒေ ဥပပဒေ ပရိဘုဉ္ဇိဿတီ.ဟိ အနာဂတ ဝစနံ ကဲတ.န္တိ'။ တဿာ.ယမတ္ထော။ 'အတ္ထိ နာမ တာတ သုဒိန္ဒ! အာသိဒေသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိ ဘုဉ္ဇိဿသိ ဣဒံ ပစ္ဆ-ကွ.မပိ အဟံ န-သဒ္ဒဟာမိ, န-မရိသယာ.မိ.တိ' ပါရာဇိကာ. ဋ္ဌကထာ။ ။'အတ္ထိ နာ.မ တာတာ.းတိ ဇတ္ထ အတ္ထိ.တိ ဝိဇ္ဇမာန.တ္ထံ၊ နာ.မာ.တိ ပုစ္ဆန.တ္ထ,မညန.တ္ထ၀ါ နိပါတော၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ–'အတ္ထိ နုခေါ တာတ ရဋ္ဌပါလ အမှာကံ ခန်၊ နနု နာ.မ နိဒ္ဒနာ.တိ ဝတ္ထုဗ္ဗာ၊ ယေသံ နော တုံ ဤဒိသေ ဌာနေ နိသီဒိတ္ဗာ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ။ တဿ အတ္ထိ နုခေါ တာတ ရဋ္ဌပါလ အမှာကံ ဇီဝိတံ၊ နနုမယံ မတာ.တိ ဝတ္ထုဗ္ဗာ၊ ယေသံ နော တုံ ဤဒိသေ ဌာနေ နိသီဒိတ္ဗာ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ၊ ဘထာ အတ္ထိ မညေ တာတရဋ္ဌပါလ တ၀ အဗ္ဘန္တရေ သာသနံ နိဿာယ သမဏ ဂုဏော ယံ တုံ သုဘောဇန သရ သံ၀ဗိုတောပိ ဣမံ ဇီဂုစ္ဆနီယံ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ အမတ မိ၀ နိ ဗ္ဗိကာရော ပရိဘုဉ္ဇိသိ.တိ' မူလပဏ္ဏာသ ရဋ္ဌပါလ သုတ္တ.ဋ္ဌကထာ။ ။ 'အနော ကပ္ပနာ.မရိသနတ္ထ ဝသေနာ.တိ ဇတ္ထ အနော ကပ္ပနံ အ-သဒ္ဒဟနံ၊ အမရိသနံ အ-သာဟနံ အနာဂတ-ဝစနံ အနာဂတ သဒ္ဒ.ပ္ပယောပေါ၊ အတ္ထနော ပန ဝတ္ထုမာန ကာလိကော.ဝ၊ တေနာ.ဟ–'ပစ္ဆက္ခ မပီ.တိ၊ နမရိသယာမိ ဣ ဿဟာ ဒ္ဒမိ' ရဋ္ဌပါလသုတ္တ-ဋ္ဌ၊ သာ.ရတ္ထ-ဋ္ဌ။

http://www.dhammadownload.com

အတ္ထိနာမ။တိ အ.မရိသနတ္ထေ နိပါတော၊ တေနေ.ဝ စေတ္ထ အဇ္ဇု-ပေက္ခိဿ ထာ.တ် **အနာဂတ** ဝစနံ ကတံ။ အယဉ္စေ.တ္ထ အတ္ထော အာနန္ဒ! တုမ္ဟေ ထေရံ ဘိက္ခုံ ဝိဟေသိယမာနံ အဇ္ဇု.ပေက္ခထ၊ နဝေါ ဧတံ ပရိသယာမိ နသဟာမိ နာဓိဝါသေမိ.တိ' ပဋ္ဌဂ္ဂိတ္ထရ အာဃာတဝဂ္ဂ.ဋ္ဌကထာ။ ။'အ-မရိသတ္ထေ.တိ အ.သဟန-တ္ထေ အနာဂတ ဝစနံ ကတန္တိ အနာဂတ-သဒ္ဒ.ပ္ပယောဂေါ ကတော၊ အတ္ထော ပန ဝတ္တမာန ကာလိကော.ဝ၊ အက္ခရ စိန္တကာ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု အနောကပ္ပနာ-မရိသန.တ္ထ ဝသေန အတ္ထိ-သဒ္ဒေ ဥပ ပဒေ ဝတ္တမာန ကာလေပိ အနာဂတ ဝစနံ ကရောန္တိ' ဂင်း-ဋီ။ ။အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့၌-မရိသနတ္ထ၊ မရိသယာမိ-ဟု ပါဠိရှိနေ၏။ မရိသ.ဓာတ်။ ယု-ပစ္စည်းမရိသနတ္ထ။ စုရာဒိဂိုဏ်း ဓာတ်ဖြစ်၍ ဏယ်-ပစ္စည်းဖြင့် မရိသယာမိ, ပြီးသည်။

ဤ ပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ၌--နာမ သဒ္ဒါ၏ ပုစ္ဆန.တ္ထ, မည်နေ.တ္ထ နှစ်ပါးတွင် မည်နတ္ထ-ဟူသည် သမ္ဘာဝနာပင်တည်း။ သို့အတွက် 'အတ္ထိနာမ တာတ ရဋ္ဌပါလ' ဟူသော ဝါကျကို ဤသို့ယောဇနာအပ်၏။ တာတ ရဋ္ဌပါလ၊ ချစ်သား ရဋ္ဌပါလ။ အာဘိဒေါသိကံ၊ တည်ဖြစ်ကျော်၍ ချဉ်စော်နံစုတ်သော။ ကုမ္မာသံ၊ မုယောမုန့်သို့ကို။ ဘုဉ္ဇိဿသိ၊ သုံးဆောင်ဘိ၏။ အတ္ထိနာမ၊ ငါတို့မှာ ဥစ္စာရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ မဆင်းရဲသေး၊ မမဲ့သေးပါ။ လူမဲ့လို့ မဆိုထိုက်သေးပါ။ ကောင်းမွန်မြိန်မြတ်သောအရသာကို ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ ကျေးနှိုင်ပါသေး၏-ဟူလို့။ ။တစ်နည်း၊ အတ္ထိနာမ၊ ငါတို့ အသက်ထင်ရှား ရှိသေးသည် မဟုတ်ပါလော။ မသေသေးပါ၊ သေသည်ဟု မဆိုထိုက်သေးပါ-ဟူလို့။ ။ဤအလို နာမ-သဒ္ဒါ ပုစ္ဆနတ္ထ။ သို့လိုမေးခြင်းဖြင့်လည်း တိုက်နံရံခြေ၌ နေထိုင်စားသောက်ခြင်းဌာန, ဘောဇနာကိုလည်း ကဲ့ရဲ့ရာရောက်သောကြောင့် နာမ-သဒ္ဒါ ဂရဟာအနက်ရှိ၏။ ။တနည်း၊ တာတ ရဋ္ဌပါလ၊ လ။ အာဘိဒေါသိကံ၊ သော။ ကုမ္မာသံ၊ ကို။ ဘုဉ္ဇိဿသိ၊ သုံးဆောင်ဘိ၏။ အတ္ထိနာမ၊ သင်၌ သာသနာကိုမှီ၍ ရအပ်သော သမဏဂုဏ်ထူး ရှိမည်ထင်၏။ ဝါ၊ ရှိယောင်တကား။ ဤအလို နာမ-သဒ္ဒါ မည်နတ္ထ၊ ရဋ္ဌပါလ၏ သာသနာကိုမှီ၍ ရအပ်သော သမဏဂုဏ်ထူးကို ချီးမွမ်းလျက် ဌာန, ဘောဇနာကို ကဲ့ရဲ့သော ကြောင့် ဂရဟတ္ထလည်း ရထိုက်၏။

ဝိမှယတ္ထ၌—'**အစ္ဆရိယံ** ဝတ ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ ဘော, သန္ဓေန ဝတ ဘော ပဗ္ဗဇိတာ **ဝိ**ဟာရေန ဝိဟရန္တိ၊ ယတ္ထဟိနာမ သညီ သမာနော ဇာဂရော ပဗ္ဗမတ္ထာနိ သကဒ္ဒသတာနိ နိဿာယ နိဿာယ **အတိ**ဂ္ဂန္တ္ဝာနိ နေဝဒဂ္ဂတိ,နေ ပန သဒ္ဒံ သောဿတိ'။ ။'အစ္ဆရိယံ အန္ဓော နာမ ပဗ္ဗတ.မာ**ရော**ဟိဿတိ၊ ပဓိရော နာမ သဒ္ဒံ သောဿတံ' စသည်ကိုထုတ်။ 'ဘော၊ အို-အချင်းတို့။ ပဗ္ဗဇိတာ၊ ရဟန်းတို့သည်။ တဝ၊စင်စစ်။သန္ဓေန ဝိဟာရေန၊ ငြိမ်သက်သော သမာပတ္တိ **ဝိ**ဟာရဖြင့်။ ဝိဟရန္တိ၊ **နေ**တော်မူ**ကြ**ကုန်၏။ ယတ္ထဟိ၊ **အ**ကြင်ကြောင့်။ တစ်နည်း၊ ယတ္ထဟိ-

http://www.dhammadownload.com

ယောဟိ၊ အကြင် အာဌာရ-ရသေ့သည်။ သညီ သမာနော၊ သညာရှိလျက်။ ဇာဂရော၊နိုးကြားလျက်။ နိဿာ့ယ-နိဿာယ်၊ မိမိသို့ချဉ်းကပ်၍ ချဉ်းကပ်၍။ ဝါ၊ မိမိအနားသို့ သီ၍,သီ၍။ အဂတိဂ္ဂန္ဓာနိ၊ လွန်သွားကုန်သော။ ပဗ္ဗမတ္ထာနိ သကဒ္ဒ သတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့ကို။ နေဝ ဒက္ခတိ နာမ မမြင်လိုက်ဘူးတဲ့။ နပနသဒ္ဒံ သောဿတိနာမ၊ အသံကိုလဲ မကြားလိုက်ဘူးတဲ့။ (ထည့်-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝါ။ တဿ၊ ထိုအာဌာရ ရသေ့၏။ သန္ဓဝိဟာရေန၊ ဖြင့်။ တံဝိဟာရဏံ၊ ထိုနေခြင်းသည်။) ဘော၊ တို့။ အစ္ဆရိယံ ဝတ၊ သြ-အံ့ဖွယ်ရှိပေစ္ဆတကား။ ‘ဘော၊ တို့။ အဗ္ဘုတံ ဝတ၊ သြ-မဖြစ်ဘူးမြဲ ဖြစ်ပေစ္ဆတကား’ မဟာ့ဝဂ္ဂ၊ မဟာ့ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်-အနက်။ ‘အန္ဓော နာ့မ၊ သူကန်းဖြစ်လျက်။ ပဗ္ဗတံ၊ တောင်ကို။ အာရောဟိ ဿတိ၊ တတ်နိုင်ဘိ၏။ ဗဒိရောနာမ၊ နားပင်းသူဖြစ်လျက်။ သဒ္ဒံ၊ အသံကို။ သောဿတိ။ ကြားတုံဘိ၏။ အစ္ဆရိယံ၊ အံ့သြဖွယ်ရှိပေစ္ဆ’ ပေး။ ‘အစ္ဆရိယံ ဝတ ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ ဘော သမဏသ(မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ)မဟိဒ္ဓိကတာ မဟာနုဘာ့ဝတာ၊ ယတြဟိ နာမ ဒိဗ္ဗဘဝနံ (ဝေဇယန္တံ ပါသာဒံ) ပါဒ-ဂုဋ္ဌကေန သက်မ္မေဿတိ, သမ္မကမ္မေဿတိ, သမ္မဝေယ္ယေတိ.တ်’ မူလ ပဏ္ဏာသ-စူဠဝဂ္ဂ သခ်ယ သုတ်ကိုလည်းထုတ်။ အနက်သိလောက်ပြီ-နောက်တစ်နည်း မှီပေး။

ပါဏိနီ၌–အနောကပ္ပန, အ.မရိသနတ္ထ, ဂရဟတ္ထ, စိတ္တီကရဏတ္ထ,ပဗ္ဗ,ယ,ယတြ သဒ္ဒါ၏အယ္ယဉ်ဋ္ဌ သတ္တမီကိုစီရင်၍ ပဗ္ဗ ယတြမှတစ်ပါး၊ သေသမည်သော စိတ္တီကရဏတ္ထ နာမ သဒ္ဒါ၏အယ္ယဉ်ဋ္ဌ ဘဝိဿန္တိကိုစီရင်၏။ စိတ္တီကရဏ-ဟူသည်လည်း အစ္ဆရိယ,အဗ္ဘုတ,ဝိမုယတ္ထပင်တည်း။ ‘စိတ္တီကရဏံ အစ္ဆရိယ.ဗ္ဘုတံ ဝိမ္ဟယနီယံ’ ကာ့သိကာ့ဝုတ္တိ။ ။(၁)ယ,ပ္ဗ ယတြာ့နံ။(၂)ဂရဟာယံ စ။ (၃)စိတ္တီကရဏော စ။ (၄)သေသေလုဒ္ဓ အယဒိမ္ဘိ’ ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁၄ဂ=၁၅၁။ ‘ယ,ပ္ဗ ယ,ယတြာဟိ အညတြ စိတ္တီကရဏံ သေသော၊ သေသေ ဥပဒေ-စိတ္တီကရဏော ဂမ္ဘမာန ဓာတုတော လုဒ္ဓ-ပစ္စယော ဘဝတိ။ ယ,ဒိ-သဒ္ဒေါ စေ နပယုဇ္ဇတေ၊ သဗ္ဗလ-ကာရံ၊ အပဝါဒေါ၊ အစ္ဆရိယံ စိတ္တီကရဏ.မဗ္ဘုတံ၊ အန္ဓောနာမ ပဗ္ဗတ.မာ့ရောဟိဿတိ ပဒိရောနာ့မ ဗျာကရဏ.မဗ္ဘေဿတိ’ ကာသိကာ့ဝုတ္တိ။ ‘ပ,ပ္ဗ ယ,ယတြ ဟိ အညသ္မိ ဥပ-ပဒေ စိတ္တီကရဏော ဂမ္ဘမာ့နေ ဓာတုတော လုဒ္ဓ ဘဝတိ၊ အစ္ဆရိယံ အန္ဓော ကဏ္ဌ(ဝါသုဒေဝံ)ဒက္ခတိ’သိန္ဓန္တကောမုဒီ။ ။အန္ဓော ကဏ္ဌ ဒက္ခတိ အစ္ဆရိယ.မိတိ အန္ဒယော နာမေ.တိ အဗ္ဗယံ အစ္ဆရိယ.ဇောဇကံ’ဗာလမနေ့ခရမာ-ဋ္ဌ။

ဤကိုရည်၍–‘ဤဒိသေတု သဒ္ဒလက္ခဏ’ဟု အဋ္ဌကထာဆရာတို့ မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ ‘ယ,ယတြ ဟိ နာမ ယော့နာ့မ၊ နေ.ဝ ဒက္ခတိ.တိ နာ အဒ္ဒသ၊ ယတြ သန္ဓယုတ္တတ္တာ ပနေ.တံ အနာဂတ ဝသေန ဝုတ္တံ၊ ‘ဧဝ ရူပ ဤဒိသေသု ဌာနေသု သန္ဓလက္ခဏ’ မဟာ့ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ။ ‘ဧဝ ရူပ.ဇ္ဇ ဒက္ခတိ ကရိဿတိ ဘဝိဿတိ.တိ ဤဒိသံ၊ဤဒိသေသူ.တိ ယ,ယတြ ယ,ပ္ဗ.ဝ.တိ ဧဝ ရူပ-နိပါတ

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒယုတ္တဌာနေသု' ၎င်း-ဌ။ ။'ဥ၂ရုက္ခမ္ဘော.တိ ခမ္ဘကတ ဥ၂ရုဘာဝေါ၊ ဥ၂ရု ထဒ္ဓတာ.တိ အတ္ထော၊ ဝိမှယ.တ္ထ ဝသေန ပနေ.တ္ထ 'ဘဝိသ္သတီ.'တိ အနာဂတ. ဝစနံ ကတံ, မူလပဏ္ဏာသ-မဟာသစ္စကသုတ်-အဋ္ဌကထာ။ ။'ဥ၂ရုက္ခမ္ဘောပိ နာမ ဘဝိသ္သတီ.တိ ဧတ္ထ နာမသဒ္ဒေါ ဝိမှယတ္ထောတိ တတ္ထာ ဝုတ္တံ-ဝိမှယတ္ထ ဝသေနာတိ' အာဒိ။ အန္ဓောနာမ ပဗ္ဗထ.မဘိ ရှုဟိသ္သတီ.တိ အာဒိသုဝိယ ဝိမှယ ဝါစီ သဒ္ဒယောဂေန ဟိ ဘဝိသ္သတီ.တိ အနာဂတ ဝစန်' ၎င်း-ဌ။

နိရုတ္တိဒီပနီ-ဌ–ညည်းတွားခြင်း၊ သို့မဟုတ် ညည်းညူခြင်း အနုတ္ထုန၊ နောင်တ တဖန် ပူပန်ခြင်း ပစ္ဆာနုတာပ၊ တဖန် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပစ္ဆာနုမောဒ အနက် တို့ဌလည်း ဘဝိသ္သန္တိ ဝိဘတ်ကိုစီရင်ရ၏။ ။အနုတ္ထုန ပစ္ဆာနုတာပ ပစ္ဆာနုမောဒနာပိ ဧတ္ထေ.ဝ (နာမေ ဂရဟာ ဝိမှယောသု သုတ္ထေ.ဝ) သဂ်ယ္ဟန္တိ အနုတ္ထုနာ-ဒီသု'နဲ့ အတ္ထနာ ပဋိစောဒေသံ နဲ့ ဂဏ္ဌာ အာရောစေသံ၊ နဲ့ ပုဗ္ဗေ ခန.မေသိသံ'။ 'ဣတိ ပစ္ဆာ.နုတပ္ပတိ'၊ 'ဘူတာနံ နဲ့, ပစာယိသ္သံ'၊ 'ပဟုသန္တော နဲ့ ပေါသိသ္သံ'။ 'ပရဒါရံ အာသေဝိသ္သံ၊ ပဏ္ဍိတံ နဲ့ ပယိရုပါသိသ္သံ'၊ 'ဣတိ ပစ္ဆာနုတပ္ပတိ'၊ 'အ နေ.ဂ-ဇာတိ သံသာရ'၊ 'သဒ္ဓာဝိသ္သ အနိဗ္ဗိသ'၊ ကတ္ထစိ ပန ဂါထာ ဝသေန ဧကေ-သနလောပေါ-'မိတ္ထော မိတ္ထသ္သ ပါနိယံ၊အ-ဒိန္နံ နဲ့ ပရိ ဘုဉ္ဇိသ'၊ 'နိရယမ္ပိ အပစ္စိ သ'၊ 'ဂစ္ဆန္တော နံ ဥဒိက္ခိသ'၊ ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခိသ'၊ ဣစ္စာ.ဒိ' နိရုတ္တိဒီပနီ။

'ကထံ ဟိ နာမ–ဘိက္ခဝေ တသ္ဝ မောဃ ပုရိသသ' စသော ပါဠိ-ဌ' မောဂ္ဂလာန်,ပဒသာခေါ်-ဆရာတို့အလို ဂရဟတ္ထ နာမယောဂ။ ပါ၏နီ-ဆရာ အလို ဂရတတ္ထကိ =သဒ္ဒယောဂ။ အဋ္ဌကထာဆရာလည်း ပါ၏နီ-ခ္ခဏ် အတူပင် ဆို၏။ သို့ရာတွင်-နီတိ ဆရာမှာမူကား အထက်ပါဆရာတို့ တပုဒ်စီခွဲကာ အနက် ရှိမဲ့-ဆိုကြကုန်သော်လည်း (ကထံ ဟိ နာမ-ပုဒ်တို့တွင် ကထံ.ကို ဂရဟတ္ထယူလျှင် နာမအနက်မရှိ၊ ပဒါလက်ခံရ။ နာမ-**ကို** ဂရဟတ္ထယူလျှင် ကထံအနက်မရှိ၊ ပဒါ လက်ခံရ။ ဟိ-ကား ပဒါလက်ခံရ သက်သက်ပင်)။ ငါတို့ကား ဒဋ္ဌိကရဏဖြစ်စေ ခြင်းငှာ 'ကထံ ဟိ နာမ' နိပါတ သမုဒါယ**ကို**ပင် ဂရဟတ္ထ-ဆိုသည်—ဟူ၏။ ။ 'ကထံ ဟိ နာမယောဂေနာ.တီတေ.နာဂတသ္ဝေ.ဓ ပယောဂေါ။ ကထံ ဟိ နာမ သဒ္ဒသ္ဝ ယောဂေန အတီတေ အနာဂတသ္ဝ ဣဝ ပယောဂေါ ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ-ကထံ ဟိ နာမာ.တိ နိန္ဒာ ဝစနေ အပဒိသန.တ္ထေ နိပါတ-သမုဒါ**ယော**၊ ကထံ ဟိ နာမ တံ မောဃပုရိသ ဧဝံ သ္ဝာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ဥဒရသ္ဝ ကာရဏာ ပဗ္ဗဇိတ္ဝသိ 'ဝိနယေ မဟာဝဂ္ဂေ ပါဠိယော၊ ကထံ ဟိ နာမ ယောဂေ နာ.တိ ကိ-မတ္ထံ၊ ကထံ နဲ့ တံ မာရိသ သြဃ.မတရိ.တိ အာဒိသု ကထံ ဟိ နာမ-သဒ္ဒသ္ဝ အ-ဘာဝတော အတီတေ အနာဂတသ္ဝဝိယ ပယောဂေါ နဟောတိ.တိ ဒဿနတ္ထံ၊ တသ္ဝ ပန ပါဠိယာ အဋ္ဌကထာယံ ကထံ ဟိ-သဒ္ဒံ အ-ဂ္ဂဟေတ္ဝာ နာမ-သဒ္ဒ မေ-ဝ ဂဟေတ္ဝာ နာမ ယောဂေန အတီတေ အနာဂတသ္ဝ ဝိယ ပယောဂေါ.တိ ဝုတ္တံ။ အမ္မေဟိ

http://www.dhammadownload.com

ဂန ဒဠ္ဍီကရဏ.တ္ထံ ကထံ ဟိ နာမ.ယောဂေနာ.တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ နာမ-သဒ္ဒ ယောဂေ နိယမော နတ္ထိ၊ ကထံ နိယမော နတ္ထီ.တိ ဧစေ?၊ 'တံ ပိ နာမ မံ ဧဝံ ဝတ္တပ္ပံ ပညသိ'တိ ဘော.နာဂတသ ဝိယ ပယောဂေါ နု ဟောတိ။ 'ဆ.ဗ္ဗဿာနိ နာမ မုဂ္ဂယူသ ကုလတ္ထယူသ ဟရေဏု ယုသာ.ဒီနံ ပသဋ္ဌ ပသဋ္ဌ မတ္ထေန ယာ-ပေဿတိ'.တိ ဣမိဿံ စူဠသီဟနာဒ-သုတ္တ.ဋ္ဌ ကထာယံ အနာဂတသ ပယောဂေါ ဟောတိ၊ တေနာ.ဟ....တဒ္ဒီကာယံ ယာပေဿတိ နာမာ.တိ နာမ-သဒ္ဒံ အာနေ-တ္မာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗော၊ နာမ.သဒ္ဒယောဂေန ဟိ အနာဂတသ ဝိယ ပယောဂေါ၊ ယာပေသိ ဣစ္စေဝ-တ္ထောတိ။ တ္ထေစ-ယဒိ အတီတ.တ္ထေ အနာဂတ-ဝစနံ သိဟာ၊ အနာဂတသ ဝိယ ပယောဂေါ.တိ ဌီကာ-ကာရော နု ဝေဒေယ္ယ၊ နု ဟိ အသော ဝိယော.တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ အ သသဒိသံ ယေ.ဝ ပန အနသံ 'အသော ဝိယော.'တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ'နိတိ။

ဆောင်ပုဒ်-"မပြူသေးတုံ၊ ရွှေ-ရှုရုံ၊ မှတ်ပုံ-အနာဂတ်။
ဘဝိသန္တိ၊ ရှု-နှင့်နိ၊ သက်ဘိ-အတီတတ်။
နီတိ မိန့်ဟန်၊ ဣ ဣသံ မဆန်နာဂတ်၊ တိတ်ဝိဘတ်။
ပုစ္ဆာ မညာ၊ ဝိမှယာ၊ နိန္ဒာ နောကတ်၊ မရိသတ်။
ကိ-နှင့် နာမ၊ သူ့အတ္ထ၊ ဖော်ပြခြောက်ရပ် ကဝိမြတ်။
တိတ်ပစ္စုပ္ပန်၊ ယင်းယောဂ၊ ကတ်ရန်**ဝိ**ဘတ် အနာဂတ်။
အတ္ထိ.နက်ပြ၊ ကိ-ကိလ၊ နောက မရိသတ် ဟောသတတ်။
နိန္ဒ၊**ဝိ**မှယာ၊ နောကပ္ပါ၊ မရိသာ လေးရပ်-တနည်းမှတ်။
ပဠု ယတြ၊ သင်းတို့က၊ ဟောကြားတတ်၊ မြဲဆတ်ဆတ်။
ယင်းတို့ယှဉ်ရာ၊ ဓာတ်နောက်မှာ၊ သက်ပါ**ဝိ**ဘတ်၊ **အနာဂတ်**။
ကထံ ဟိ နာမ၊ ပုဒ်ပေါင်းက၊ နိန္ဒတ္တမှတ်၊ ဟောသတ**တ်**။
မြမြံစေလို၊ နီတိဆို၊ ထဲသိုကြပ်ကြပ် အတူးမှတ်။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဂ စ္ဆိ သတိ-ကို။ဂ မု-တည်။ဂ မုသည်။ဂ တိမှိ၏။ဓာတုသဏ္ဌော=ခေါ်။အနာဂတေ ဘဝိသန္တိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဂ မု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဘဝိ**သ**န္တိ ဧကဝုစ် သတိ-**ဝိ**သတ္တသက်။ ဣ-ကာရာ.ဂ မော့ အသဗ္ဗဓာတုကမှိ၊ သုတ်ဖြင့် (အသဗ္ဗ ဓာတ်)ဘဝိ**သ**န္တိ ဝိ**ဘ**တ်ကြောင့် ဂ မုဓာတ်မှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ(ဂ မ်+-ိ+ **သ**တိ)ဂ မိသ**ဏ္ဌော** ဗ္ဗောဝ ါ=သုတ်ဖြင့် ဓာတုန် မ်-ကို၊ စ္ဆ-ပြု(ဂ စ္ဆ+-ိ+သတိ) **စ္ဆ**+ဣ-သို့ကပ်ပြီး၏။ ။ကရိသတိ-ကရ+ကရဏော၏။ဓာတုသဏ္ဌော=ခေါ်။အနာ ဂတေ=ဘဝိ**သ**န္တိ ဧကဝုစ် သတိ-**ဝိ**ဘတ်သက်။ဣ-ကာရာ ဂ မော=ဣ-လာ (ကရ်+ -ိ**သ**တိ)ရ်+ဣ-သို့ကပ်ပြီး၏။ ။နောက်နှစ်ရှုပ်လည်း အတူပင်၊ ဗဟုဝုစ် **သ**န္တိ-**ဝိ**ဘတ်သက်ရုံသာထူး၏။ ။ဂ **စ္ဆ**+-ိ**သ**န္တိ=ဂ **စ္ဆိ သ**န္တိ။ကရ်+-ိ+**သ**န္တိ=**ကရိ သ**န္တိ။

http://www.dhammadownload.com

၄၂၂-ကြိယာ.တိပန္နေ.တီတေ ကာလာ.တိ ပတ္တိ။ ။ကြိယာ-တိပန္နေ၊ကြိယာ မဖြစ်ဘဲ လွန်၍သွားသော။ အတီတေ၊ အတိတ်ကာလ၌။ ကာလာ.တိ ပတ္တိ၊ ကာလာ.တိ ပတ္တိ ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကြိယာ.တိပန္နေမတ္တေ၊ ကြိယာ မဖြစ်ဘဲ လွန်သွားခါမျှဖြစ်သော။ အတီတေ ကာလေ၊ ၌။ ကာလာ. တိပတ္တိ ဝိဘတ္တိ၊သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ တံ-ယာနံ၊ ထိုယာဉ်ကို (လှည်း၊ ရထား၊ မော်တော်ကား-စသည်ကို)။ စေ၊ အလဘိဿာ၊ အကယ်၍ ရသည်ဖြစ်အုံ့။ အဂစ္ဆိဿာ၊ သွားရလေရာပြီ။ တေ၊ တို့သည်။ တံ-ယာနံ၊ ကို။ စေ အလဘိဿံသု၊ အကယ်၍ ရကုန်သည်ဖြစ်အုံ့။ အဂစ္ဆိဿံသု၊ သွားရလေကုန်ရာပြီ။

၄၂၂-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ကြိယာ တိပတ္ထေ.တီတေ ကာလေ ကြိယာ.တိ ပတ္တိ'ကာတန္ဆ၊ ၃-၁-၁၆။ ။'အတိက္ကမ္မ ပတနံ ဂမနံ ပဝတ္တနံ ဝါ-အတိပန္နံ'လုပ်။ အတိက္ကမ္မ၊ လွန်၍။ ပတနံ ဂမနံ၊ သွားခြင်းတည်း။ ဝါကား။ ပဝတ္တနံ၊ ဖြစ်ခြင်း-ပေး။ ။'ကြိယာယ အတိပန္နံ-ကြိယာ.တိပန္နံ'၊ တသ္မိံ ကြိယာ.ပတိန္နေ-ခံ။ ။ ကြိယာ.တိပန္န-ဟူသည် ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် လည်း-ကောင်း၊ အကြောင်းချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း-ကောင်း၊ သွားခြင်းစသော ကြိယာ-တို့၏ စင်စစ် မဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ မဖြစ်ဘဲ လွန်သွားခြင်းသည် ကြိယာ ဇာတိပန္န-မည်၏။ ။'သာ ပန ဝိရုဒ္ဓ.ပွစ္ဆယ္ယ.ပနိ့ပါတနထော, ကရဏ ဝေကလ္လတော ဝါ ကြိယာယ အတိနိဗ္ဗတ္တိ'ရှု။ ။'ကုတောစိ ဝေ ဂုဏတော အတိနိဝုတ္တိ ကြိယာယ ကြိယာ.တိပတ္တိ' ကာတန္ဆဝုတ္တိ။ ။ကြိယာယ အတိပတနံ-ကြိယာ.တိ ပတ္တိ။ ကုတော စိ ဝေ ဂုဏတော ကြိယာယ အနတိနိဗ္ဗတ္တိ' ကာတန္ဆ-ဋီ။ ၎င်း-ပဋ္ဌိကာ။ ။'ကုတော စိ ဝေ ဂုဏတော.တိ ဝိဒ္ဒုရ ပွစ္ဆယ္ယ.ပ-နိ့ပါတော, ကာရဏ-ဆ္ဆရ, ဝေကလ္ လ တောဝါ'ဇိန်ဒ ဗုဒ္ဓိ-ရှာသ။ ။'ကြိယာယ အတိက္ကမော အတိနိဗ္ဗတ္တိ-အ-သိဒ္ဓိ.တိ အတ္ထော' လဃုဘာသ။

"ဝိရုဒ္ဓဟေတု.ယောဂါ ဝါ၊ ဟေတု ဝေ ကလ္လတော ပိ ဝါ။
ကြိယာန.မဘာဝေ ဝါ ဝ၊ ကြိယာ.တိပန္နံ မိရိတံ။" ကစ္စာယနသာရ

ဝိရုဒ္ဓ ဟေတု ယောဂါ ဝါ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းနှင့် ပေါင်းယှဉ်မိခြင်း-ကြောင့် လည်းကောင်း။ ဟေတု ဝေကလ္လတော ပိ ဝါ၊ သင့်လျော်သော အကြောင်း၏ ချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း-ကောင်း။ ကြိယာနံ၊ သွားရခြင်းစသော အကျိုးကြိယာတို့၏။ အ-ဘာဝေ ဝါ၊ မဖြစ်ခြင်းကိုသာ-လျှင်။ ကြိယာ.တိပန္နံ၊ ဟူ၍။ ဤရိတံ၊ ဆိုအပ်၏။

ဝိရုဒ္ဓ ဟေတု ယောဂ, ဟေတု ဝေကလ္ လ-နှစ်ပါးတို့တွင် ဝိရုဒ္ဓ ဟေတု ယောဂ-ပုံစံကား 'သစ္စာ.ယံ ဘိက္ခဝေ့ ရာဇာ ပိတရံ ဓမ္မိကံ ဓမ္မရာဇာနံ ဇီပိတာ နဝေါရာ ပေဿထ၊ ဣမသ္မိံ ယေဝ အာသနေ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿထ'သီလက္ခန်-သာမညဖလသုတ်။ ။'သစေ ဘိက္ခဝေ့ ပေယ္ယော ဟတ္ထာ.ရောဟ ပုတ္တော မုဟုတ္တံ

http://www.dhammadownload.com

နိသီဒေယျ=မဟာတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော အဂမိဿာ' မစ္ဆိမ ပဏ္ဏာသ-ကန္ဒရသုတ်။ ။ဘိက္ခဝေ၊တို့။ အယံ-ရာဇာ၊ ဤအဇာတသတ်မင်းသည်။ ဓမ္မိကံ၊ တရားစောင့်သော။ ဓမ္မရာဇာနံ၊ တရားသဖြင့် မင်းပြုသော။ ပိတရံ၊ ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကို။ ဇီဝိတာ၊ ဇီဝိတံ ဧန္ဒေမှ။ သစေ နဝေ၊ ရောဟ ပေထဿ၊ အကယ်မုချ မသတ်မိပါမူကား။ ဣမမ္ဟိ ယေဝ အာသနေ၊ သာမညဖလသုတ်ကို နိဂုံးချုပ်ကြားနာ,ဤနေရာ၌သာလျှင်။ ဝိရဇံ၊ ကိလေသာမြူကင်းသော။ ဝီတမလံ၊ အညစ်အကြေးကင်းသော။ ဓမ္မစက္ခုံ၊ အောက်မင်, ဖိုလ်ဟူသော ဓမ္မစက္ခုသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဿထ၊ ဖြစ်ရာလေပြီ။ ။ဤ-၌ အဖကို သတ်ခြင်း ပိတု ဃာတက ကမ္မန္တရာယ်-ဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်း ကြီယာနှင့် ပေါင်းမိခြင်းကြောင့် ဓမ္မစက္ခု၏ ဖြစ်ခြင်း-အကျိုးကြီယာ မဖြစ်ဘဲ လွန်သွားခြင်းကို။ သို့မဟုတ် အကျိုးကြီယာ စင်စစ် မဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ကြီယာ.တိပန္နဆိုသည်။ ။ဘိက္ခဝေ၊တို့။ပေယျောဟတ္တာ ရောဟ ပုတ္တော၊ ဆင်ဦးစီးသား။ ဝါ၊ ဆင်ဆရာသား, ပေယျသည်။ ('ဟတ္တာ ရောဟ ပုတ္တော.တိ ဟတ္တာစရိယ-ပုတ္တော' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။) သစေ မုဟုတ္တံ နိသီဒေယျ၊ တခဏမျှ, တုပ်ကွဝပ်တွား, ငါဘုရား၌, ခစားနေထိုင်ပါမူကား။ မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော၊ ပုဂ္ဂိုလ်လေးရပ်,ခွဲထွင်ဟောပြောအပ်သော ဒေသနာကို ကြားနာရသဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ကြီးမြတ်သော အကျိုးနှင့်ယှဉ်သည်။ အ, ဂမိဿာ-အ, ဘဝိဿာ၊ ဖြစ်လေရာပြီ။ 'မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော အ,ဂမိဿာ.တိ မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော ဟုတ္ဝင် ဂတော ဘဝေယျ၊ သောတာပတ္တိ ဖလံ ပါပုဏေယျာ.တိ အတ္ထော' (အဋ္ဌကထာ။) ဤ၌ မောဟ၊ သို့မဟုတ် အာလသျ-ဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းနှင့် ပေါင်းဆုံမိခြင်းကြောင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်-ဟူသော အကျိုးကြီယာမဖြစ်ဘဲ လွန်သွားသည်ကို။ ဝါ၊ အကျိုးကြီယာ စင်စစ် မဖြစ်ခြင်းကို ကြီယာတိပန္န-ဆိုသည်။

ဟေတု ဝေကလ္လ-ပုံစံကား။ ။'သစေ ပန နိက္ခမိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိဿာ၊ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿာ'ဓမ္မပဒ-မဟာနေ သေဋ္ဌဝတ္ထု။ ။'သစေ တံ ယာနံ အ,လဘိဿာ၊ အ, ဂစ္ဆိဿာ' လောက.ပ္ပသိဒ္ဓ ပုံစံ။ ။အယံ၊ ဤမဟာဓန-သူဌေးသားသည်။ ပထမ ဝယေ၊ပထမအရွယ်၌။ နိက္ခမိတ္ဝာ.လူ့ဘောင်မှထွက်ခွာ၍။ သစေ ပဗ္ဗဇိဿာ၊ အကယ်ရဟန်းပြုပါမူကား။ အရဟတ္တံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ပါပုဏိဿာ၊ ရောက်လေရာပြီ။ ။ဤ၌ ရဟန်းပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းချို့တဲ့ခြင်း ဟေတု ဝေကလ္လဖြစ်၍ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း အကျိုးကြီယာ မဖြစ်ဘဲ လွန်သွားခြင်းကို။ ဝါ၊ အကျိုးကြီယာ စင်စစ် မဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ကြီယာ.တိပန္န ဆိုသည်။ သစေတံ ယာနံ-ပုံစံ၌ ယာဉ်ကို ရခြင်း အကြောင်း ကြီယာချို့တဲ့ခြင်း ဟေတုဝေကလ္လဖြစ်၍ သွားရခြင်းအကျိုးကြီယာ မဖြစ်ဘဲ လွန်သွားခြင်းကို။ ဝါ၊ အကျိုးကြီယာ စင်စစ် မဖြစ်ခြင်းကို ကြီယာ တိပန္န ဆိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကြိယာ.တိပန္န-သည် အတိတ်, အနာဂတ်, နှစ်မျိုးရှိ၏။ လွန်သွားခြင်းမဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် ကြိယာတိပန္န-မရှိ။ ။'သာစ ဘူတ သဝ်ဿတီ ဝိသယ'ကတန္တ-ဌ။ ။ဘဝိဿတီ.တိ အနု ဝတ္တတေ ဥတ္တရ သုတ္တတော ဘူတေ.တိစ၊ ဘူတေ ဘဝိဿသိ အတ္ထေ ဝတ္တမာနာ ဓာတုတော တိဗာ.ဒယော ပစ္စယာ ဘဝန္တိ ကြိယာနိဗ္ဗတ္တေ ဂမျမာနေ' လဃုဘာသ။ ။'ဘဝိဿတိ ဘူတေ.တိ စ နာနုဝတ္ထနီယံ၊ ပါရိသေသ လဒ္ဓတ္တာ ဝတ္တမာနကြိယာ အတိက္ကမာ.သမ္ဘဝတော' ဂင်းသိရီ အနုဘူတိ ဆရာ 'သျှပ်ကြိယာ-တိက္ကမေ'ဟု ကာလကိုမမှတ်ဘဲ ဆိုသော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာ၏ လွန်သွားခြင်း မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် အတိတ်, အနာဂတ်, ကာလနှစ်ပါးကို ယူလေ-ဟူလို။ ။ကစ္စာယနသာရဋ္ဌ-

"တ္ဌ ဒ္ဝိဓာ ဘူတံ ဘာဝိ၊ ဘူတံ သမ္ပုဏ္ဏ-ကာရဏာ။
ဘာဝီ ဘာဝ.တိမန္ဒန္တ္ဟ၊ ကုတောစိ လိဂ်-ဒဿနာ။"

ဟု ဆို၏။ ။တ-ဿ ထိုကြိယာပန္ဒသည်လည်း။ ဘူတံ၊ အတိတ်လည်းကောင်း။ ဘာဝီ၊အနာဂတ်လည်းကောင်း။ ဤတိ၊ ဤသို့။ ဒ္ဝိဓာ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ဘူတံ၊ အတိတ်ကြိယာတိပန္ဒကို။ သမ္ပုဏ္ဏကာရဏာ၊ ပြည့်စုံသော ဝိရုဒ္ဓဟေတု ဝေကလ္လအကြောင်းကြောင့်။ ဥ ယျံ၊ သိအပ်၏။ ဘာဝီ၊ အနာဂတ်ဖြစ်သော။ ဘာဝ.တိ ပန္ဒန္တ္ဟ၊ ကြိယာတိပန္ဒကိုကား။ ကုတောစိ လိဂ်.ဒဿနာ၊ ဝိရုဒ္ဓ ဟေတု ဝေကလ္လ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းနိမိတ်, အရိပ်အသွင်ကို မြင်ခြင်းကြောင့်။ ဥ ယျံ၊ ၏။

ဝိရုဒ္ဓဟေတု–ကြောင့်ပင် ဖြစ်ဖြစ် ဟေတုဝေကလ္လကြောင့်ပင်ဖြစ်ဖြစ်၊ ပြည့်စုံခြင်း သမ္ပုဏ္ဏကာရဏကြောင့် အတိတ်ကြိယာ.တိပန္ဒကိုသိအပ်၏။ ။'သာစာ.ယံ ဘိက္ခဝေ ပထမ ဝယေ ဘောဂေ အ.ကွေ့ပေတ္တာ ကမ္မန္တေ ပယောဇယိသာ၊ ဣမ သ္မိ'ယေဝ နဂရေ အဂ္ဂသေဋ္ဌိ အဘဝိသာ' ဓမ္မပဒ-မဟာနေသေဋ္ဌိ ပုတ္တဝတ္ထု။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အယံ၊ ဤမဟာနေသူဌေးသားသည်။ ဘောဂေ၊ ဥစ္စာတို့ကို။ အကွေ့ပေတ္တာ၊ မကုန်စေဘဲ။ ဝါ၊ မဖြုန်းတီးဘဲ။ ကမ္မန္တေ၊ ဥစ္စာပွားကြောင်း ရောင်းမှု, ဝယ်မှု, ဂရုစိုက်ထုတ်, လှူ, အလုပ်ကို။ သစေ ပယောဇယိသာ၊ ကြိုးကြိုးစားစား အကယ်၍လုပ်ကိုင်ပါမူကား။ ဣမသ္မိ'ယေဝ-နဂရေ၊ ဤဗာရာဏသီမြို့ဦးသာလျှင်။ အဂ္ဂသေဋ္ဌိ၊ အကြီးဆုံးသူဌေးသည်။ အ,ဘဝိသာ၊ ဖြစ်လေရာပြီ။ ။ဤ၌ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး အုတ်မြစ်သဖွယ်ဖြစ်သော ရွှေ, ငွေ ဥစ္စာ ပြည့်စုံပါလျက်၊ ရောင်းမှု,ဝယ်မှု အကြောင်းကြိယာကို မပြုလုပ်သည့်အတွက်၊ သူဌေး ဖြစ်ခြင်းအကျိုးကြိယာမဖြစ်။ (ရွှေ,ငွေစသော အရင်းအနှီးနှင့်တကွ အခြားအရာများ ပြည့်စုံလျက်ရောင်းဝယ်မှုတစ်ခုသာလိုတော့သည်။ အကယ်၍ရောင်းဝယ်မှုကိုပြုပါမူကား၊ သူဌေးကြီးဖြစ်မည်အမှန်ပင်)။ ဤသို့အကြောင်း၏ပြည့်စုံခြင်း သမ္ပုဏ္ဏ ကာရဏကို ထောက်ဆမြော်မြင်၍ အဂ္ဂသေဋ္ဌိ အဘဝိသာ, ဟူသော ကြိယာတိပန္ဒကို

http://www.dhammadownload.com

အတိတ်-ဟု သိရ၏။ ။'သော စေ တံ ယာနံ အလဘိဿာ၊ **အဂစ္ဆိဿာ'** ပုံစံ၌ လည်း သုံးလိုသူတို့ ဆောင်ရွက်ဖွယ်ကိစ္စ-အရပ်ရပ်ပြည့်စုံလျက်၊ ယာဉ်ကိုမရတာ တစ်ခုသာရှိတော့သည်။ အကယ်၍ရပါမူကား သုံးရလေပြီ။ ဤသို့ သမ္ဘုဏ္ဍ ကာရဏာကို ထောက်ဆ မြော်မြင်၍ အလဘိဿာ-ဟူသော ကြိယာတိပန္နကို အတိတ်-ဟု သိရသည်-ဟူလို။

ဝိရုဒ္ဓဟေတု-ကြောင့်ဖြစ်ဖြစ်၊ ဟေတုဝေကလ္လကြောင့်ဖြစ်ဖြစ် တစုံတခုသော အကြောင်းနိမိတ်, အရိပ်အသွင်ကို မြော်မြင်ခြင်း-ကုတောစိ လိုက် ဒဿနကြောင့် အနာဂတ်ကြိယာ.**တိ**ပန္နကိုသိအပ်၏။ ။'စိရ.မှိ ဘက္ခော အာဘဝိဿာ၊သစေ နော နဝိဝဒါမသေ'သက္ကနိပါတ်-ဒဗ္ဗပုပ္ဖဇာတ်။ ။'သစာဟံ.နာ-ဂမိဿံ၊ မဟာဇာနိ ယော သော အ,ဘဝိဿာ'မဏ္ဍိမ ပဏ္ဏာသ-အဂ္ဂိလိမာလ သုတ္တ ဌကထာ။ ။'နော ငါတို့ ဖျံ-နှစ်ဦးတို့သည်။ သစေ နဝိဝဒါမသေ၊ မငြင်းမခုံ, အကယ်၍ သင့်တင့် ကုန်အုံ့။ စိရမှိ ဘက္ခော၊ နေ့ရည်ရှည်ကြာ, စားဖို့ရာသည်။ အာဘဝိ**ဿာ**၊ ဖြစ်ပေရာ လတ္တံ့။ 'အ-သီသကံ အ-နဂ္ဂံ၊ သိဂ်ါလော ဟရတိ ရောဟိတ'မှာ ဆက်စပ်=။ အသီသကံ၊ ခေါင်းရိုးမရှိသော။ အနဂ္ဂံ၊အမြီးရိုးမပါသော။**ရော**ယိတံ။ ငါ**းကြင်း** ဆူကြိုင်း ဝမ်းပျဉ်းသား အလ**ယ်**ပိုင်း**ကို**။ သိဂ်ါလော၊ ခွေးတရားသူကြီးသည်။ဟရ တိ။(**အ**နုတီရ-စာရီ နဂ္ဂံ၊ သီသံ ဂမ္ဘီရ-စာရိနော။ အထာ.ဟံ မဏ္ဍိမော **ခ**ဇ္ဇာ၊ ဓမ္မဋ္ဌသ ဘ**ဝိ**ဿတိ။) **အ**မြီးခေါင်းဘက်, ငါးတို့တွက်ထား၊**အ**လယ်သားကို ယူ သုံးလေပြီ။ ။ဤ၌ နေ့ရက် ရှည်ကြာ, **အ**စာဖြစ်ရန်။ သို့မဟုတ် နေ့ရက်ရှည် ကြာ စားဖို့ရာဖြစ်လိမ့်ဟု အမှတ်နိမိတ်, **အ**ရိပ်အသွင်ကို မြင်ခြင်း၊-ကုတောစိ လိုက် ဒဿနကို ထောက်ဆမြော်မြင်၍ 'စိရ.ဘက္ခော **အ**,ဘဝိ**ဿာ**' ကြိယာတိပန္နကို အနာဂတ်-ဟု သိရ၏။ ။**အ**ဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ သစေနာ.ဂမိ**ဿာ**၊ **အ**ကယ်၍ **အ**ဂ္ဂိလိမာလထံသို့ မသုံးသည်ဖြစ်အုံ့။ **မ**ဟာ**ဇာနိ**ဟော၊ **အ**မိကိုသတ်ခြင်းကြောင့် ကြီးစွာသော **ဆုံ**းရှုံ**း**ခြင်းသည်။ **အ**,ဘဝိ**ဿာ**၊ ဖြစ်ပေရာလတ္တံ့။ ။ဤ၌ မြတ်စွာ ဘုရား အဂ္ဂိလိမာလထံသို့ တကယ်မကြွဘဲ နေတော်မူပါလျှင်၊ အဂ္ဂိလိမာလသည် **အ**မိကိုသတ်၍ မာတုဃာတက-ကံ**အ**တွက်၊ ဆန့်ကျင်ဘက် **အ**ကြောင်းကြောင့် **မ**ဂ်, ဖိုလ်မရ၊ **ဆုံ**းရှုံ**း**ခြင်းမလှ ဖြစ်ရလိမ့်မည်-ဟူသော **အ**မှတ်နိမိတ် **အ**ရိပ်**အ**သွင် **ကို**မြင်ခြင်း **ကု**တောစိ လိုက်ဒဿနကို ထောက်ဆမြော်မြင်၍ 'မ**ဟာ**ဇာ**နိ**ယော **အ**,ဘဝိ**ဿာ**'ဟူသော ကြိယာ.တိပန္နကို **အ**နာဂတ်.ဟု သိရသည်။

ဝုတ္တိဋ္ဌ ရှင်း**ချက်**။ ။'ကြိယာ.**တိ**ပန္နေ.တီတေ'ဟုကာ.လကိုမှတ်၍**ဆို**သောကြောင့် ကစ္စည်းဆရာအလို **အ**တိ**တ်**ကာလ၌သာ သက်ရောလို၏။ ဝုတ္တိဆရာလည်း အထူး မဖွင့်။ဥ,ရှု-စသောဌီကာတို့လည်း အလိုက်ကိုမပြကြ။ ကာတန္တ-၌လည်း 'ကြိယာ တိပန္နေ.တီတေ'ဟူ၍**ပ**င်ဆို၏။ သို့**ရာ**တွင် **ယ**င်းဌီကာ၌ 'သစ ဘူတ.ဘဝိ**ဿ**တိ ဝိ**ဿ**ယာ'ဟု **အ**တိတ်, **အ**နာဂတ် နှစ်ပါး ဖွင့်ပြ**ဿ**ောကြောင့် လည်းကောင်း။ ပါဏိနီ၌'လိုင်နိမိတ္တေလုင် ကြိယာ တိပတ္တေ။ ဘူတေစ' ၃-၃-၁၃၉-ဟု နှစ်သုတ်

http://www.dhammadownload.com

တည်၍ အတိတ်,အနာဂတ်ဌပင် စီရင်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ ။ကာသိကာ ဝုတ္တိဌ-'ဘဝိဿတီ.တိ အနုဝတ္တတေ၊ ဟေတု ဟေတုမတော လိင်ဣတိ ဧဝ.မာဒိကံ လိင် **နိ**မိတ္တံ၊ လိင်နိမိတ္တေ ဘ**ဝိ**ဿတိ ကာလေ လုင်-ပစ္စယော ဘဝတိ ကြိယာ.တိ ပတ္တေ သတိ၊ ကုတောစိ ဝေဂုဏတော အတိနိဝုတ္တိ ကြိယာ**ယ** ကြိယာ.တိ ပတ္တိ'။ ။'လိင် နိမိတ္တေ, လုင် ကြိယာ.တိ ဝတ္တေ သဗ္ဗ.မနု ဝတ္တတေ။ ပုဗ္ဗေန ဘဝိဿတိ ဝိဟိတော၊ သမ္ပတိ ဘူတော **ဝ**ိဓိယတေ၊ ဘူတေ စ ကာလေ လိင်နိမိတ္တေ ကြိယာ.တိ ပတ္တေ သတိ လုင် ပစ္စယော ဘဝတိ'ဟု ဖွင့်သောကြောင့်လည်း ကောင်း။ ။'တ.ဒ္ဓ ဒ္ဒိဝ ဘူတံ ဘာဝိ' ဆိုခဲ့ပြီးသော ကစ္စာယနသာရ စကားကို ထောက်၍လည်းကောင်း ကာလာ.တိပတ္တိ၏ ကာလန္ဒစ်ပါးတို့ဌ သက်သည့်အဖြစ် ထင်ရှားရကား-အနာဂတေ ဘ**ဝ**ိဿန္တိ,သုတ်မှ အနာဂတ သဒ္ဒါလိုက်စေလိုသည် ဟု-မှတ်။ သို့အတွက် တုံ့တေးဆရာကော်ဘုရားကြီးသည် ကစ္စာနသံခိပ်ကျမ်းဌ ကြိယာ.တိပန္နေ အ**တီ**တေ အနာဂတေ စ ကာလာတိပတ္တိ'ဟု **အ**နာဂတ-သဒ္ဒါ လိုက်စေ၍၊ **အ**တ္ထယောဇနာကိုပြ၏။ ထို့ကြောင့် 'ကြိယာ.တိ ပန္နေ၊ သော၊ **အ**တီတေ စ၊ ဌလည်းကောင်း။ **အ**နာဂတေ စ၊ ဌလည်းကောင်း။ ကာလာ.တိ ပတ္တိ၊ သည်။ ဟော့တိ၊ ၏။' သုတ်အနက်ပေး။ ။နိ-ကား၊ ကာလာတိပတ္တိ။ ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် **အ**နာဂတ်ကာလဌ ကာလာတိပတ္တိ ဝိ**ဘ**တ်သက် ရမည်ဟုဆို၏။ ။နိတိဌကား-'ကြိယာ.တိ ပန္နေ.တီတေ-နာဂတေ စ ကာလာ**တိ ပ**တ္တိ'ဟု သုတ်တည်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ကြောင်း ဆန့်ကျင်ဘက်၊ ကြောင်းချို့ဖျက်။
ဆက်ဆက်ကြိယာ မဖြစ်လာ။
ကာလာ**တိ**ပတ်၊ **တိ**တ်, **နာ**ဂတ်၊ ပြားလတ် နှစ်မျိုးသာ။
ကြောင်းသမ္ပုဏ္ဏ၊ **အ**တီတ၊ ဆ**ဏ်** **သိ**ဖို့**ရာ**။
ဖြစ်လိမ့်မည်ထင်၊ ရိပ်အသွင်၊ ဆင်ခြင်-**အ**နာဂတ်မှာ"

ရှုပ်တူကိ**ပုံ**။ ။**အ**လ**ဘိ**ဿာ-**လ**ဘတည်။**လ**ဘသည်။ **လ**ာ**ဘော**၊**ရ**ခြင်းဌဖြစ်၏။ ဓာတုဿ**ဣ**ာ=ချေ။ ကြိယာ.တိပဒ္ဒေ.တီ**တေ** ကာလာတိ ပတ္တိ, ဤသုတ်ဖြင့် ကာလာတိပတ္တိ ဧကဝုစ် ဿာ-ဝိဘတ်သက်။ဣ-ကာရာ ဂမော အသဗ္ဗ ဓာတုကမ္မီ, သုတ်ဖြင့် **အ**သဗ္ဗဓာတ် **ဝ**ိ**ဘ**တ်ကြောင့် **လ**ဘ-**ဓာ**တ်**မ**ှ နောက်ဌ ဣ-**အ**ကွ**ာ**ရာ**လ**ာ (**လ**ဘ်+-ိ+ဿာ) **အ**.ကာ့ရာ.ဂမော **ဟ**ိယျတ္ထနီ=**အ**စဌ **အ**-**အ**ကွ**ာ**ရာ**လ**ာ (**အ**-**လ**ဘ်+-ိ+ဿာ)ဘ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။**အ**ဂ**စ္ဆ**ိဿာ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ချေ၊ ကြိယာ တိပန္နေ=ကာလာ-တိပတ္တိ=ဧကဝုစ် ဿာ-ဝိဘတ်သက်။ ဣ-ကာရာ ဂမော=ဣ-**လ**ာ(ဂမ်+-ိ+ဿာ) ဂမိဿ**ဣ**ော**ဒ**ော**ဝ**ါ=ဓာတုန် မ်-ကို **စ**ွ-ပြု(ဂ**စ**ွ+-ိ+ဿာ) **အ**-ကာရာဂမော **အ**-**လ**ာ (**အ**-**စ**ွ+-ိ+ဿာ=) **စ**ွ+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ နောက် နှစ်ရုပ်လည်း နည်းတူ၊ ဗဟုဝုစ် ဝိ**ဘ**တ်သက်ရုံ**ဿ**-**အ**-**လ**ဘ်+-ိ+ဿံသု=**အ**လ**ဘ**ိ ဿံသု။ **အ**-ဂ**စ**ွ+-ိ+ဿံသု=**အ**,ဂ**စ**ွ**ဿ**ံသု။

http://www.dhammadownload.com

၅၂၃–ဝတ္တမာနာ တိ,အန္တိ-သိ,ထ-မိ,မ၊ တေ,အန္တေ-သေ,ဝေ-ဧ,မေ။ ။ တိ, အန္တိ-သိတ=ဧ, မေ၊ တိ, အန္တိ=ဧ, မေ-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ဝတ္တမာနာ၊ ဝတ္တမာန် မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ (ဝုတ္တိသို့ မလိုက်)။ ။ တိ,အန္တိ=ဧ,မေ ဤစွေတေသံ၊ ဧ,မေ-ဟူကုန်သော။ ဒ္ဒါဒသန္ခံ ပဒါနံ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့၏။ ဝတ္တမာနာ ဤစွေသာ သညာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝတ္တမာနာ ဤစွေနေန၊ ဝတ္တမာန် အမည်ကိုမှည့်သဖြင့်။ ကုတ္ထော-ကောx အတ္ထော၊ ဘာအကျိုးရှိပါသနည်း၊ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ=ပစ္စုပ္ပန္နေ-စသည်တို့ ဝ ဝတ္တမာန်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

၅၂၄–ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'ဝတ္တမာနာ **တိတ်**,တည်,အန္တိ-သိ ထသ်,ထ-မိ, ဝသ်,မသ်၊ ဟေ,အာတေ,အန္တေ-သေ,အထေ,ဝှေ-ဧ, ဝဟေ,မဟေ, ကာတန္တ၊ ၃-၁-၃၄။ ။သက္ကတ အာချာတ်**ဝိ**ဘတ်များ**ကို** သောတုဇနတို့ ဉာဏ်ပွားရန် ဖော်ပြလိုက်သည်။ ။'ဤမာနိ ဝစနာနိ ဝတ္တမာန သညကာနိ ဘဝန္တိ။ ဝတ္တမာန ပဒေသာ၊ သမ္ဘတိ ဝတ္တမာနဲ့ ဤစွေ,ဝမာဒယော' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။သက္ကတ ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့၌ သက္ကတဘာသာ,နုရူပအားဖြင့် အာချာ**တ်** ဝိ**ဘတ်** ဆယ်မျိုးဆို၏။ မာဂဓ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌မူ ဇိန**ဝ**စနာ-နုရူပအားဖြင့် ရှစ်မျိုးသာဆို၏။ ပိဋကတ်တော်၌ကား ရှစ်မျိုးမျှပင် စုံလင်အောင် မရှိပေ။ သို့ရာတွင် သဒ္ဒသတ္ထလက္ခဏာပြည့်စုံစေရန် အရှင်-ကစ္စာယန-စသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းဆရာမြတ်ကြီးများလည်း ဝိဘတ်ရှစ်မျိုးအပြည့်အစုံပြု၍ ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ အမည်နှင့် အစဉ်ကား ဗျာကရဏ်းကျမ်းဆရာတို့ ဝတ္ထိစ္ဆာအားလျော်စွာ အမျိုးမျိုးထားဆိုကြကုန်၏။ကာတန္တ၌- ၁-ဝတ္တမာန်။ ၂-သတ္တမီ။ ၃-ပဉ္စမီ။ ၄-ဟိယျတ္တနီ။ ၅-အဇ္ဇတနီ။ ၆-ပရောက္ခာ။ ၇-သ္ဝတ္တနီ။ ၈-အာသီ။ ၉-ဘဝိဿန္တိ။ ၁၀-ကာလာ,တိပတ္တိ-ဟု ဝိဘတ်အမည် အစဉ်ကိုဆို၏။ ။ပါဏိနီ-၌ နာမ်ဝိဘ**တ်ကို** သုပ-အာချာ**တ်ဝိ**ဘတ်ကို တိင-ဟု ဆို၍၊ သျာဗျန္တကို သုဗန္တ၊ တျာဗျန္တကို တိင,နွ၊ ဆိုး၏။ အစဉ်မှာ-ကာတန္တနှင့်တူ၍၊ အမည်မှာ- ၁-လဋ်။ ၂-လိင်။ ၃-လောဋ်။ ၄-လင်။ ၅-လုင်။ ၆-လိဋ်။ ၇-လုဋ်။ ၈-[လိင်။ ၉-[လိဋ်။ ၁၀-[လင်-တမျိုးဖြစ်၍ မတူကြ။ မုဒ္ဓဗောဓမှာကား- ကီ, ဓီ, ဂီ, ဃီ, ဋီ, ဌီ, ဍီ, ဎီ, ဏီ ထီ, အမည်ပေး၍၊ အစဉ်မှာ အတူပင်။ ဤမှတပါး သာ,ရသ္ဝတ၊ သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ၊ အာသုဗောဓ၊ သံခိတ္တသာရ**စ**သော ဗျာကရဏ်းကျမ်းများကား-ပါဏိနျာ,နုယာယီသာ များကြကုန်၏။ ။ ဤ ကစ္စာယန ဆရာ**ကား**-ကာ,တန္တ အမည်အတိုင်းပင် ဆို၏။ သို့ရာတွင် **ဝိ**ဘတ်သရုပ်ကိုမူ ပါဠိဓောရ်နှင့် လျော်သည်ကိုသာ ယူသည့်ပြင်၊ **အစ**ဉ်လည်း**အ**နည်းငယ်ကွဲလွဲ၏။ ထိုသဏ္ဌတ **ဝိ**ဘတ်ဆယ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးတစ်မျိုး၌ ဝိ**ဘတ်**လုံး**ရေ** ၁၈။ **ဧ**ကဝုစ်၊ **ဒ္ဒွိ**ဝုစ်၊ **ဗ**ဟုဝုစ်-ဟု ဝုစ်သုံးမျိုး (**တ**စ်ခု-**ဧ**ကဝုစ်၊ **နှ**စ်ခု-**ဒ္ဒွိ**ဝုစ်၊

http://www.dhammadownload.com

၄၂၄-ပဌမိတ္ၠ, အန္တ-ဟိ, ထ-မိ, မ၊ တံ,အန္တံ-သု, ဝေါ-ဧ, အာမသေ။ ။ တ္ၠ, အန္တ=ဧ, အာမသေ=အာမသေ-ဟုကုန်သောတစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ပဌမိ၊ ပဌမိ-မည်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။တ္ၠ,အန္တ=အာမသေ ဤစွေတေသံ ကုန်သော။ ဒ္ဝါဒသန္နံ ပဒါနံ၊ တို့၏။ ပဌမိဤစွေ.သာ သညာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပဌမိ ဤစွနေန၊ သဖြင့်။ ကုးတ္ထော.ကောx အတ္ထော၊ နည်း။ အဏေတ္ပာ.သိဒ္ဓေ.နုတ္ထ ကာလေ ပဌမိ=ပဌမိ-စသည်တို့ဌ ပဌမိ-ဟု ခေါ်ဆိုခြင်း အကျိုးရှိ၏။

သုံးခုမှအထက် ဗဟုဝုစ်)။ ပထမ မဇ္ဈိမ ဥတ္တမပုရိသ်-ဟု ပုရိသ်သုံးမျိုး၊ပရသ္ယပုဒ်-အတ္ထနောပုဒ်-ကို ပုဒ်နှစ်မျိုးရှိ၏။

အာချာတ်—ဝိဘတ်ကျေပွန်ရန် ဝိဘတ်အစုံယှဉ်ခါ ပဒမာလာကို ခေတ်သုံးခုမှ လောက် ဖော်ပြအံ့။ အဖန်ဖန်လေ့လာကြလေ။ ။*ဘူx၊ သတ္တာယံ၊ ခေတုတော ဘျာဒျု.ပွတ္တိ၊ ဘူ၀ါ.ဒိတော အ.တိ အ.ပွစ္စယော(ဘူ+၊+တိ)အညေသု စ တိ ဥ-ကာရဿ သြ-ဝုဒ္ဓိ(ဘ်+ဝ+၊တိ) သြ အ၀ သရေ.**တိ** သြ-ကာရဿ အ၀ါ. ဒေသော(ဘ်+ဝ်+၊+တိ-ဘ၀တိ)သော ဘ၀တိ,တေ ဘ၀န္တိ၊ တ္ဝံ ဘ၀သိ, တုမ္ဟေ ဘ၀ထ၊အဟံ ဘ၀ါမိ,မယံ ဘ၀ါမ။သော ဘ၀တေ,တေ ဘ၀န္တေ၊ တ္ဝံ ဘ၀သေ, တုမ္ဟေ ဘ၀ဝ္ဟे၊ အဟံ ဘ၀ေ, မယံ ဘ၀မ္ဟေ.**တိ** ရူပ်။ ။ပစ+ပါကေ၊ ခေတု ဿန္တော.တိ ခေတ္ဝ.နှ.ဿ လော့ပေါ၊ ခေတုတော ဘျာ.ဒျု.ပွတ္တိ အ.ပွစ္စယောစ (ပစ်+၊=တိ) သော ဒေ၀ဒတ္တော သြဒနံ ပစတိ,တေ သြဒနံ ပစန္တိ၊ တ္ဝံ ပစသိ, တုမ္ဟေ ပစထ အဟံ ပစာမိ, မယံ ပစာမ၊ သော ပစတေ, တေ ပစန္တေ၊တ္ဝံ ပစသေ, တုမ္ဟေ ပစဝ္ဟे၊ **အ**ဟံ ပစေ, မယံ ပစ၁မ္ဟေ-တိ ရူပ်။ ။ဂမု+ဂ**တိ**မ္ဟိ၊ ခေတုဿန္တော. **တိ** ခေတ္ဝ.နှ.ဿ လောပေါ၊ ခေတုတော ဘျာ.ဒျု.ပွတ္တိ, အ.ပွစ္စယော **စ** (ဂမ်+၊+တိ) ဂမိ ဿန္တောစ္ဆော ၀ါ.တိ ခေတ္ဝနှ.ဿ မကာရဿ ဆ္ဆော(ဂ+ဆ+၊+ တိ=ဂ+ဆ+တိ)သော ဒေ၀ဒတ္တော ဂါမံ ဂ+ဆ+တိ,တေ ဂ+ဆ+န္တိ၊ **တ**္ဝံ ဂ+ဆ+သိ, တုမ္ဟေ ဂ+ဆ+ထ၊ အဟံ ဂ+ဆ+ာမိ, မယံ ဂ+ဆ+ာမ။ သော ဂါမံ ဂ+ဆ+တေ, တေ.ဂ+ဆ+န္တေ၊ **တ**္ဝံ ဂ+ဆ+သေ, တုမ္ဟေ ဂ+ဆ+ဝ္ဟे၊ အဟံ ဂ+ဆ+ေ, မယံ ဂ+ဆ+ာ၁မ္ဟေ**တိ**-ရူပ်။

၄၂၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။ ပဌမိ တ္ၠ,တာ၁မ်,အန္တ-ဟိ,တာ၁မ်,တ-အာနိ, အာ၀, အာမ၊ တာ၁မ်, အာ၁တာ၁မ်,အန္တ-သ္ဝ,အာတာ၁မ်-ဝ္ဝမ်၊ဧ,အာ၀ငဟ,အာမဟ' ကာ၁တန္တ၊ ၃-၁-၂၆။ ။**အယံ** ပန ပဒမာလာ။ ။ဘူ+သတ္တာယံ၊ ခေတုတော ဝိဘတ္တျ-ပွတ္တိ, အ.ပွစ္စယော, ဝုဒ္ဓိ.အာ၀ါ.ဒေသော **စ**။ သော သုဓီ ဘ၀တု, တေ ဘ၀န္တု၊ ဟိလော့ပံ ၀ါ တိ ဟိ ဝိဘတ္တိ လော့ပေါ၊ တ္ဝံ သုဓီ ဘ၀,ဘ၀ါဟိ, အကာရော ဒီဃံ ဟိ-မိ-မေသ္ယတိ ဟိမ္ဟိ ဒီဃော၊ တုမ္ဟေ ဘ၀ထ၊ အဟံ ဘ၀ါမိ, **မယံ** ဘ၀ါမ။ သော သုဓီ ဘ၀တံ,ယော ဘ၀န္တံ၊တ္ဝံ ဘ၀ဿု,တုမ္ဟေ ဘ၀ဝ္ဟော၊အဟံ ဘ၀ေ,မယံ ဘ၀ါမ္ဟသေ.တိ-ရူပ်။ ။ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ခေတုတော ဝိဘတ္တျ-ပွတ္တိ

http://www.dhammadownload.com

၅၂၅.သတ္တမီ ယျေ, ယျေ့-ယျောသိ,ယျောထိ-ယျောမိ,ယျံ့ောမ၊ ထေ, ရေ-ဌေ၊, ယျောဝ့ော-ယျံ့,ယျောမေ။ ။ယျေ, ယျေ့=ယျောမ့ေ=ယျောမ့ေ--ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ သတ္တမီ၊ သတ္တမီ-မည်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ယျေ=ယျောမ့ေ့ကျစ္စတေသံ၊ကုန်သော။ ဒ္ဒါဒသန္ဒံ-ပဒါနံ တို့၏။ သတ္တမီကျစ္စသာ သည်သာ သည်။ဟောတိ၊၏။သတ္တမီ ကျစ္စနေန၊ သဖြင့်။ ကုံ-ထွော-ကော×အတ္ထော၊ နည်း။ အနုမတိ ပရိကပ္ပ-တ္ထေသု သတ္တမီ=သတ္တမီ စသည်တို့၌ သတ္တမီဟု ခေါ်ဆို ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

အ.ပ္ပစ္စယော.စ္ဆာဒေသော.စ။သော ဂါမံ ဂစ္ဆတု,တေ ဂစ္ဆန္တု၊ တုံ ဂစ္ဆ, ဂစ္ဆာဟိ, တုမ့ေ ဂစ္ဆထ၊ အဟံ ဂစ္ဆာမိ,မယံ ဂစ္ဆာမ၊ သော ဂါမံ ဂစ္ဆတံ,တေ ဂစ္ဆန္တံ၊ တုံ ဂစ္ဆဿု, တုမ့ေ ဂစ္ဆဝ့ော၊ အဟံ ဂစ္ဆေ, မယံ ဂစ္ဆမ့ေဟိ ရှုပ်။ ။ပစ+ပါကေ၊ ဝိဘယ္ယု.ပ္ပတ္တိ၊ အ.ပ္ပစ္စယောစ။သော သြဒနံ ပစတု,တေ ပစန္တု၊တုံ ပစ, ပစာဟိ, တုမ့ေ ပစထ၊ အဟံ ပ့စာမိ, မယံ ပစာမ။ သော သြဒနံ ပစတံ,တေ ပစန္တံ၊ တုံ ဂစဿု, တုမ့ေ ပစဝ့ော။ အဟံ ပစေ, မယံ ပစာမသေ.တိ ရှုပ်။

၅၂၅-ဒ္ဓိ-ပဒ,သညာသုတ်။ ။'ယ့ာတ်, ယာတာမ်,ယ့ာသ်-ယ့ာသ်, ယာတမ်, ယာတ-ယာမ်,ယာဝ,ယာမ၊ ဤတ,ဤယာတာမ်, ဤရန်-ဤထသ်, ဤယာထာမ်, ဤခ့ုမ်-ဤယ,ဤဝဟိ,ဤမဟိ,ကာ့တန္တ၊ ၃-၁-၂၅။ ။ဤသတ္တမီဝိဘတ်ကိုအလုံး စုံသော သက္ကတ ဗျာကရဏ်းများ၌ သံယုဂ်မရှိ၊ တာလုဗ ယ-တလုံးသာ ဆိုကြ ကုန်၏။သာသနိက-မာဂဓ ပေစာ.ဘုတ်အုပ်တို့၌ကား သ-သံယောဂ ယ-ဒ္ဒေဘော် နှင့်ချည်းသာရှိကြ၏။ဉ,ရှ-စသော ဌိကာများလည်း သေချာကျန ဆုံးဖြတ်ခြင်း မရှိကြ၊ဘယ်သင်းသာသင့်သည်-ဟု သိမှတ်ရန် ခဲခက်လှ၏။ သို့ရာတွင်-သဒ္ဒနီတိ ကျမ်းပြုအရှင် အဂ္ဂဝံသကား။ ။'ဒဇ္ဇာ သပ္ပုရိသော ဒါနန္တိ ဇ္ဇတ္ထ ဟိ ဒဇ္ဇာ.တိ ကျဒ်ံ ဒ.ဒယျာ.ထိ ပဒ-ရှုပ် ပတိဋ္ဌပေတ္ဝာ ယ-ကာ့ရေ ပရေ ပရလောပံ ကတ္ဝာ (ဒစ်+ယျ)တတော တိဏ္ဏံ ဗျဉ္ဇနာနံ သံယောဂဿ တီသု သညောဂေ-ဗျဉ္ဇနေသု ဒ္ဒိန္ဒံ သရှုပါန.မေကသ လောပဿ(ဒ+ဒ္ဒ) ဒ္ဒ-ကာရ သညာ.ဂသ စ ဇ္ဇ ကာရ ဒ္ဒယံ ကတ္ဝာ (ဒ+ဇ္ဇ)တတော ဒီဃ.ဝသေနု.စ္စာရိတ.ဗ္ဗတ္ထာ အနိမိတ္တံ ဒီဃဘာဝံ ကတ္ဝာ (ဒ.ဇ္ဇာ) နိ.ပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ သာသနသာ- နုရူပေါ ဝဏ္ဏ သိန္ဓိ သ.ဝတိ'-ဟု ဆို သောကြောင့် အရှင်အဂ္ဂဝံသ-ဆရာအလို ယျေ,ယျေ့-စသော ဝိဘတ်များမှာ သာသနာနုလောမ, သ-သံယောဂ,တာ့လုဗ ယ-နှင့်သာလိုသည်။ သို့အတွက် မာ.ဂဓကျမ်းဂန်တို့၌ သ-သံယ့ောဂ၊ သက္ကတ-ကျမ်းဂန်တို့၌ ဝ သံယောဂ-ဟုမှတ်။

အယံ ပန - သတ္တမီ ဝိဘတ္တိ ပဒမာလာ။ ။ဘူ+သတ္တာယံ၊ ဓာတုတော ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တိ၊ (ဘူ+ခ-ယျ) အညေသု စာ.တိ ဥ-ကာ့ရဿ သြ-ဝုဒ္ဓိ၊ သြ-အဝ သရေ.တိ သြ-ကာ့ရဿ အ၀ (ဘ်+ဝ်+ေ-ယျ=ဘ၀ေယျ)။ သော အရဟာ

http://www.dhammadownload.com

၄၂၆-ပရောက္ခာ အ,ဥ-ဧ,ထ-အံ့, မ,တ္ထ,ရေ-တ္ထော,ဝ့ော=ဣ,မ့ေ။ ။အ,ဥ=ဣ, မ့ေ=ဣ,မ့ေ-ဟူသော စာဆယ်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ပရောက္ခာ၊ ပရောက္ခာ၀ိဘတ် မည်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အ, ဥ=ဣ,မ့ေ ဣစ္ဆေတေသံ၊ ကုန်သော။ ဒွိဒသန္နံ ပဒါနံ၊ တို့၏။ ပရောက္ခာ ဣစ္ဆေသာ သညာ၊ သည်။ ဟောတိ၊၏။ ပရောက္ခာ.ဣစ္ဆ နေန၊ သဖြင့်။ကဋ.တ္ထော-ကောx အဇ္ဇတ္ထာ၊ နည်း။ အ.ပ္ပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာ.တီတေ= တီတေ-စသည်တို့၌ ပရောက္ခာ-ဟု ခေါ်ဆိုခြင်းအကျိုးရှိ၏။

ဘ၀ေယျ ,သ၀ိါရ အနိစ္စာ ဘ၀ေယျုံ၊ တံ ဘ၀ေယျာသိ,တုမ့ေ ဘ၀ေယျာထ။ အဟံ ရာဇာ ဘ၀ေယျာမိ, မယံ အမစ္စာ ဘ၀ေယျာမ၊ သော ဘ၀ေထ, တေ ဘ၀ေရံ၊ တံ ဘ၀ေထော, တုမ့ေ ဘ၀ေယျာ၀ေ့ာ၊ အဟံ ဘ၀ေယျံ, မယံ ဘ၀ေ-ယျာ မ့ေ.တိ-ရှုပ်။ ။'ဂမု+ဂတိမ္မိ၊ ဝိဘတ္တျု-ပ္ပတ္တိ၊ စ္ဆာ၀ေသော စ(စ္ဆ+ဧ-ယျ= ဂစ္ဆေယျ)သော ဒေ၀ဒတ္တော ဂါမံ ဂစ္ဆေယျ,တေ ဂစ္ဆေယျုံ၊ တံ ဂစ္ဆေယျာသိ၊ တုမ့ေ ဂစ္ဆေယျာထ၊ အဟံ ဂစ္ဆေယျာမိ မယံ ဂစ္ဆေယျာမ။' 'သော ဂစ္ဆေထ၊ တေ ဂစ္ဆေရံ၊ တံ ဂစ္ဆေ၀ေတာ၊ တုမ့ေ ဂစ္ဆေယျာ၀ေ့ာ၊အဟံ ဂစ္ဆေယျံ,မယံ ဂစ္ဆေယျာ-မ့ေ.တိ-ရှုပ်'။ ။'ပစ+ပါကေ၊ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တိ၊ (ပစ်+ဧ-ယျ=ပစေယျ) သော သြဒနံ ပစေယျ, တေ ပစေယျုံ၊ တံ ပစေယျာသိ, တုမ့ေ ပစေယျာထ၊ အဟံ ပစေယျာမိ,မယံ ပစေယျာမ'၊ 'သော ပစေထ,တေ ပစေရံ၊တံ ပစေ၀ေ,တုမ့ေ ပစေယျာ၀ေ့ာ၊ အဟံ ပစေယျံ, မယံ ပစေယျာမ့ေ ကိ-ရှုပ်။

၄၂၆-ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'ပရောက္ခာ အဒ္ဒ, အာတုသ်, ဥသ်-ထလ်, အထုသ်,အ-အဒ္ဒ,ဝ,မ၊ ဧ,အာတေ,ဣရေ၊ သေ,အာထေ,ရ့ေ။ ဧ, ဝဟေ, မဟေ' ကာတန္တ-၃-၁-၂၉။ ။ပရောက္ခာ ဝိဘတ်ရှင်စဉ်ပုံ။ ။ဘူ+သတ္တာယံ၊ ဓာတု တော ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တိ၊ (ဘူ+။)ကဋစာ.ဒိ ဝဏ္ဏာန.မေက-ဿရာနံ ဒ္ဒေဘာ၀ေါ.တိ ဘူ-ဓာတုဿ ဘူဘူ.တိ ဒ္ဒိဘာ၀ေါ(ဘူ-ဘူ+၊) ပုဗ္ဗော-ဗ္ဗာ သော.တိ ဒ္ဒေ-ဘူတာနံ ပုဗ္ဗံ အဗ္ဗာသ-သညာ။ အန္တသိ ဝဏ္ဏာ.ကာရော ၀ါ.တိ အဗ္ဗာသ.နွှသ ဥ-ကာရဿ အ-ကာရော (ဗ-ဘူ+၊) ဒုတိယာ စတုတ္ထာနံ ပထမ တတိယာ.တိ အဗ္ဗာသနွှသ ဘ-ကာရဿ ဗ ကာရော (ဗဘူ+၊) ပြု.ဘူန.မာ.ဟ-ဘူ၀ါ.တိ ဘူ.ဓာတုဿ ဘူ၀ါ.ဒေသော(ဗဘူ၀+၊)သရလောပေါ.တိ ပုဗ္ဗဿရ လောပေါ ၀-ကာရဿ ဝ.ရံ နေတ္ဝာ(ဗဘူ၀) သော ကိရံ ဗဘူ၀ေ.တေ ကိရ ဗဘူ၀ု၊ တံ ကိရ ဗဘူ၀ေ၊ ဣ ကာရာဂမော အသ.ဗ္ဗ ဓာတုကမ္မိ.တိ ဓာတုတော ဣ-ကာ-ရာဂမော၊ တုမ့ေ ဗဘူ၀ိတ္ထ၊ အဟံ ကိရ ဗဘူ၀ံ, မယံ ကိရ ဗဘူ၀ိမ့ေ။ သော ကိရ ဗဘူ၀ိတ္ထ, တေ ကိရ ဗဘူ၀ိရေ၊ တံ ကိရ ဗဘူ၀ိတ္ထော။ တုမ့ေ ကိရ ဗဘူ၀ိ၀ေ့ာ။ အဟံ ကိရ ဗဘူ၀ိ'၊ မယံ ကိရ ဗဘူ ၀ိမ့ေတိ ရှုပ်။ ။ဂမု+ဂတိမ္မိ၊ ဓာတုတော ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တိ၊ ကဋစာ.ဒိ ဝဏ္ဏာန.ဣ ဂ ဿ ဒ္ဒေ ဘာ၀ေါ(ဂဂမ်+၊)က-ဝဂ္ဂဿ စ-ဝဂ္ဂေါတိ အဗ္ဗာ

http://www.dhammadownload.com

၄၂၇-ဟိယျတ္တနီ အာ, ဥ.သြ.တ္ထ-အုံ, မ္ပ၊ တ္ထ,တ္ထုံ.သေ, ဝုံ, ဣ,မ္ပသေ။ ။ အာ, ဥ=မ္ပသေ-မ္ပသေ-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ဟိယျတ္တနီ၊ ဟိယျတ္တနီ-မည်သည်။ ဟောန္တိ၊ **ကုန်၏**။ ။အာ,ဥ=မ္ပသေ-မ္ပသေ-ဣစ္စတေသံ၊ ကုန်သော။ ဒ္ဝါဒသ ဒ္ဒံ ပဒါနံ တို့၏၊ဟိယျတ္တနီ ဣစ္စေသာ သညာ၊သည်။ဟောတိ၊၏။ ဟိယျတ္တနီ ဣစ္စနေန၊ သဖြင့်။ ကုဒ.ထ္ထာ-ကောx အတ္ထာ၊ နည်း။ ဟိယျော ပဘူတိ, ပစ္စကွေ ဟိယျတ္တနီ=တ္တနီ-စသည်ဌ ဟိယျတ္ထနီ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

သဂတသ ဂ-ကာရသ ဇော၊ ကုစိ ဓာတ္ဝာ.ဒိနာ ဂ.ကာရန္တသ ဒီဃော (ဇဂါမ်+၊=ဇဂါမ)သော ကိရ ဂါမံ ဇဂါမ၊ တေ ကိရ ဂါမံ ဇဂါမု၊တုံ ဇဂမေ၊ တုမ္ဟေ ဇဂမိတ္ထ၊ အဟံ ဇဂမံ၊ မယံ ဇဂမိမ္ဟ။ သော ဇဂမိတ္ထ။ တေ ဇဂမိရေ တုံ ဇဂမိတ္ထော၊တုမ္ဟေ ဇာမိဝ္ဟော၊ အဟံ ဇာမိ ၊မယံ ဇဂမိမ္ဟ၊တိ ရူပံ။ ။ပစ+ပါတေ၊ ဝိဘတ္တျုပ္ပတ္တာဒိ (ပပစ်+၊=ပပစ)။ သော ကိရ သြဒနံ ပပစ။ တေ ကိရ ပပစု၊ တုံ ကိရ ပပစု ပပစေ၊ တုမ္ဟေ ကိရ ပပစိတ္ထ၊ အဟံ ကိရ ပပစံ,မယံ ကိရ ပပစိမ္ဟ။ သော ကိရ ပပစိတ္ထ၊ တေ ကိရ ပပစိရေ။ တုံ ကိရ ပပစိတ္ထော၊ တုမ္ဟေ ကိရ ပပစိဝ္ဟော၊ အဟံ ကိရ ပပစိ ၊ မယံ ကိရ ပပစိမ္ဟ.တိ ရူပံ။

၄၂၇-ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'ဟိယျတ္တနီ ဒိ, တာမ်, အန်-သိ,တမ်,တ-အမ်, ဝ, မ။ တ,အာတမ်,အန္တ-ထာသ်,အာထာမ်,ဓ္ဝမ်,ဣ,ဝဟိ, မဟိ' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၂၇။ ။ရူပ်စဉ်။ ။*ဘူxသတ္တာယံ ဝိဘတ္တျုပ္ပတ္တိ(ဘူ+-ါ)အာကာရဂမော ဟိယျတ္တနီ.တိ အာဒိမ္ဟိ အ.ကာရဂမော(အ-ဘူ+-ါ)အညေသု စာ.တိ သြ-ဝုဒ္ဓိ၊ သြ အဝ သရေ.တိ အဝါ.ဒေသော(အ-ဘ်+၊+ဝ+-ါ=အာဘဝါ။)သော ရာဇာ အာဘဝါ၊ တေ ဒါသော အာဘဝူ။ တုံ အာဘဝေါ၊ တုမ္ဟေ အာဘဝတ္ထ။ အဟံ အာဘဝံ၊ မယံ အာဘဝမ္ဟာ။ သော အာဘဝတ္ထ၊ တေ အာဘဝတ္ထုံ၊ တုံ အာဘဝေသေ၊ တုမ္ဟေ အာဘဝ၊ဝုံအဟံအာဘဝိ'။မယံ အာဘဝိမ္ဟာ.တိ ရူပံ။ ။ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ဝိဘတ္တျုပ္ပတ္တာဒိ (အဂစ္ဆ+-ဘ=အဂစ္ဆာ)သော ဂါမံ အဂစ္ဆာ။ တေ အဂစ္ဆု။ တုံ အဂစ္ဆော၊ တုမ္ဟေ အဂစ္ဆတ္ထ၊ အဟံ အဂစ္ဆံ၊ မယံ အဂစ္ဆမ္ဟ။ သော အဂစ္ဆတ္ထ၊ တေ အဂစ္ဆတ္ထုံ၊ တုံ အဂစ္ဆသေ၊ တုမ္ဟေ အပစ္ဆဝ္ဟံ၊ အဟံ အဂစ္ဆိ ၊ မယံ အဂစ္ဆမ္ဟသေ.တိ ရူပံ။ ။ပစ+ပါတေ၊ ဝိဘတ္တျုပ္ပတ္တာ.ဒိ (အပစ်+-ဘ=အ ပစာ,ပစ်+-ဘ=ပစာ) သော သြဒနံ အပစာ,ပစာ၊ တေ အပစု, ပစု၊ တုံ အပစော, ပစော၊ တုမ္ဟေ အပစ္ဆတ္ထ,ပစ္ဆတ္ထ။ အဟံ အပစံ, ပစံ၊ မယံ အပစမ္ဟာ,ပစမ္ဟာ။ သော အပစ္ဆတ္ထ,ပစ္ဆတ္ထ။ တေ အပစ္ဆတ္ထုံ, ပစ္ဆတ္ထုံ။ တုံ အပစသေ,ပစသေ၊ တုမ္ဟေ အပစ္ဆဝ္ဟံ,ပစ္ဆဝ္ဟံ။ အဟုံ အပစိ , ပစိ ၊ မယံ အပစမ္ဟသေ,ပစမ္ဟသေ.တိ ရူပံ။

http://www.dhammadownload.com

၄၂၈-အဇ္ဇတနီ ဤ ဉံ-ဩ, ဣ-ဣ, မှ, ဥ-သေ, ဝုံ-အံ, မေ့။ ။ဤ, ဉံ=အံ,မေ့=အံ,မေ့-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ အဇ္ဇတနီ၊ အဇ္ဇတနီ-မည်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဤ,ဉံ=အံ,မေ့ ဤစ္စေတေသံ၊ ကုန်သော။ ဒ္ဒါဒသန္နံ ပဒါနံ၊ တို့၏။ အဇ္ဇတနီ ဤစ္စေသာ သညာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဇ္ဇတနီ ဤစ္စနေန၊ သဖြင့်။ ကဒ္ဒေါ-ကောx အတ္ထော၊ နည်း။ သမီ ဇေဇ္ဇတနီ=တနီ-စသည်၌ အဇ္ဇတနီ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

၄၂၉-ဘဝိဿန္တိ ဿသိ ဿန္တိ-ဿသိ, ဿထ-ဿာမိ, ဿာမ-ဿတေ,ဿန္တေ-ဿသေ, ဿဝေ၊ ဿံ, ဿာမေ့။ ။ဿတိ ဿန္တိ=ဿာမေ့=ဿာမေ့-ဟူသော တဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဘဝိဿန္တိ မည်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ဿတိ,ဿန္တိ=ဿာမေ့ ဤစ္စေတေသံ၊ကုန်သော။ ဒ္ဒ ၊ဒသန္နံ (ဒါနံ၊ တို့၏။ ဘဝိဿန္တိ ဤစ္စေသာ သညာ၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ ဘဝိဿန္တိ ဤစ္စေနေန၊ သဖြင့်။ ကဒ္ဒေါ-ကောx အတ္ထော၊ နည်း။ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ=ဿန္တိ-စသည်တို့၌ ဘဝိဿန္တိ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

၄၂၈-ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။ ‘ဝေမေဝ အဇ္ဇတနီ-ဒီ, တာမ်, အန်-သိ, တမ်,တ-အမ်, ဝ,မ။ ။တာမ်, အာတမ်,အန္တ-ထာသ် အာထာမ်,ဝမ်-ဤ,ဝတိ, မဟိ’ကာတန္တ၊ ၃-၁-၂၈။ ။ရူပ်စဉ်။ ။*ဘူ+သတ္တာယ်၊ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တာ.ဒိ၊ ကွစိဓာတ္မာ.ဒိနာ ဤ ကာရဿ ရဿော (အဘဝ်+-ီ=အဘဝီ) သော ရုဇာ အဘဝိ,ဘဝိ၊ အဘဝီ ဘဝီ ဝါ သဗ္ဗတော ဉံ-ဤ သူ.**တိ** ဉံ-ဝိဘတ္တိဿ ဤ သ္ဝာ ဒေသော၊တေ အဘဝိ သု,ဘဝိ သု,အဘဝုံ ဘဝုံ ဝါ။ တုံ အဘဝေ ,ဘဝေ ၊ တုမ္မေ အဘဝိတ္ထ ဘဝိတ္ထ။ ဤ-ကာရာဂမေ အဟံ အဘဝိ ဘဝိ ၊ မယံ အဘဝိမ္ဘ,ဘဝိ မ္ဘ။ သော အဘဝ , ဘဝ ၊ တေ အဘဝူ, ဘဝူ။ တုံ အဘဝိသေ, ဘဝိသေ။ တုမ္မေ အဘဝိဝ္ဘ, ဘဝိဝ္ဘ။ အဟံ အဘဝံ ဘဝံ၊ မယံ အဘဝိမ္ဘေ, ဘဝိမ္ဘေ တိ ရူပံ။ ။ဂမု+ ဂတိမ္ဘိ၊ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တာ.ဒိ၊ (အဂစ္ဆ+-ီ=အဂစ္ဆီ) သော မဂ္ဂံ အဂစ္ဆီ,ဂစ္ဆီ.အ ်ဆီ, ဂစ္ဆီ ဝါ၊ တေ အဂစ္ဆိ သု, ဂစ္ဆိ သု၊ အဂစ္ဆုံ ဂစ္ဆုံ ဝါ။ တုံ အဂစ္ဆော, ဂစ္ဆော၊ တုမ္မေ အဂစ္ဆိတ္ထ, ဂစ္ဆိတ္ထ၊ အဟံ အဂစ္ဆိ , ပစ္ဆိ ၊ မယံ အဂစ္ဆိမ္ဘ, ပစ္ဆိမ္ဘ။ သော အဂစ္ဆ , ဂစ္ဆ၊ တေ အဂစ္ဆု,ဂစ္ဆု။ တုမ္မေ အဂစ္ဆိဝ္ဘ, ဂစ္ဆိဝ္ဘ၊ အဟံ အ ်စ္ဆိ , ဂစ္ဆိ ၊မယံ အဂစ္ဆိမ္ဘေ,ဂစ္ဆိမ္ဘေ-တိ ရူပံ။ ။ပစ+ပါကေ၊ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တာ.ဒိ (အပစ်+ -ီ=အပစီ)သော ဩဒနံ အပစိ, ပစိ၊ အပစီ ပစီ ဝါ၊ တေ အပစိ သု, ပစိ သု၊ အပစုံ, ပစုံ။ တုံ အပစော, ပစော၊ တုမ္မေ အပစိတ္ထ, ပစိတ္ထ။ အဟံ အပစိ ပစိ ၊ ယံ အပစိမ္ဘေ, ပစိမ္ဘေ.တိ ရူပံ။

၄၂၉-ဒ္ဒိ-ပဒ,သညာသုတ်။ ။ ‘သျ,သံဟိတာနိ တျာ.ဒီနိ ဘဝိဿန္တိ-သျတိ, ဘျတသ်, သျန္တိ-သျသိ, သျထ သ်, **သျထ-**သျာမိ, သျာဝသ်, **သျာ**မသ်=သျာတေ,

http://www.dhammadownload.com

၄၃ ၀-ကာလာ.တိပတ္တိ ဿာ, ဿံသု-ဿေ, ဿံထ ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု-ဿသေ, ဿဝှေသိ, ဿာမှသေ။ ။ဿာ, ဿံသု=သိ ဿာမှသေ-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ကာလာ.တိပတ္တိ၊ကာလာ.**တိ** ပတ္တိ-မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဿာ,ဿံသု=သိ ဿာမှသေ ဤစွေတေသံ၊ ကုန်သော။ ဒုဗါဒသန္ဓံ ပဒါနံ၊ တို့၏။ ကာလာ.**တိ** ပတ္တိ ဤစွေသာ သည်ာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကာလာ.တိ ပတ္တိ ဤစွေနေန၊ သဖြင့်။ ကဒ.တ္ထော-ကော×အတ္ထော၊ နည်း။ ကြိယာ.**တိ** ပန္ဒေ.တီတေ ကာလာ.တိ ပတ္တိ။=ပတ္တိ-စသည်၌ ကာလာ.တိ ပတ္တိဟုခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

သျှတေ, သျှန္တေ-သျှသေ သျှထေ, သျှဒ္ဓေ-သျှ သျှာဝဟေ, သျှာမဟေ' ကာတန္တ၊ ၃-၁-၃ ၂။ ။**ရှုပ်စဉ်**။ ။ဘူ+သတ္တာ.ယံ၊ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တာ.ဒိ၊ (ဘဝ်+-ိ+ ဿ**တိ**=ဘဝိဿတိ) သော ရာဇာ ဘဝိဿတိ။တေ ဘ**ဝိ**ဿန္တိ၊ တ့ဲ,ဘဝိဿသိ တုမှေ ဘ**ဝိ**ဿထ။ အဟံ ဘ**ဝိ**ဿာမိ၊ မယံ ဘဝိဿာမ။- သော ဘဝိဿတေ၊ တေ ဘဝိဿန္တေ။ တ့ဲ ဘ**ဝိ**ဿသေ၊ တုမှေ ဘဝိဿ**ဝှေ**၊ အဟံ ဘ**ဝိ**ဿံ၊ မယံ ဘ**ဝိ**ဿာမှေ.တိ ရှုပ်။ ။ဂမု+ဂတိမှိ၊ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တာ.ဒိ၊ (ဂစ္ဆ်+-ိ+ဿတိ=ဂစ္ဆိဿတိ) သော ဂါမံ ဂစ္ဆိဿတိ၊ တေ ဂစ္ဆိဿန္တိ၊ တ့ဲ ဂစ္ဆိဿသိ တုမှေ ဂစ္ဆိဿထ၊ မယံ ဂစ္ဆိဿာမ။ ဂစ္ဆိဿတေ၊ဂစ္ဆိဿန္တေ။ဂစ္ဆိဿသေ၊ ဂစ္ဆိဿ**ဝှေ**၊ဂစ္ဆိဿံ၊ ဂစ္ဆိဿာ မှေ.တိ ရှုပ်။ ။ ပစ+ပါကေ၊ ဝိဘတ္တျုပ္ပတ္တာဒိ၊ (ပစ်+-ိ+ဿတိ=ပစိဿတိ) သော ပစိဿတိ-ဩဒနံ၊ တေ ပစိဿန္တိ၊ တ့ဲ ပစိဿသိ။ တုမှေ ပစိဿထ၊ အဟံ ပစိဿာမိ၊မယံ ပစိဿာမ။ သော ပစိဿသေ၊ ပစိဿန္တေ။ ပစိဿသေ၊ ပစိဿ**ဝှေ**၊ ပစိဿံ ပစိဿာ-မှေ-တိ ရှုပ်။

၄၃ ၀–ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'ဒ္ဒျာ.ဒီနိ ကြိယာ.တိပတ္တိ-သျှသ်, သျှတာမ်, သျှန်-သျှသ်,သျှဘမ်,သျှတ-သျှမ်, သျှာဝ,သျှာမ=သျှာတ,သျှေတံ, သျှန္တ-သျှထာသ် သျှသာမ်, သျှဒ္ဓမ်-သျှ သျှာဝဟိ, သျှာမဟိ' ကာတန္တ။ ၃-၁-၃၃။ ။ **ရှုပ်စဉ်**။ ။ဘူ+သတ္တာ.ယံ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တာ.ဒိ၊ (အ-ဘဝ်+-ိ+ဿာ=**အ**ဘဝိဿာ) သော ပထမ ဝယော ပဗ္ဗဇိ အလတိဿာ၊ **အ**ရဟာ **အ**ဘ**ဝိ**ဿာ, ဘ**ဝိ**ဿာ၊ တေ စေ ပဗ္ဗဇိ အလတိသ်သု အရဟန္တော **အ**ဘ**ဝိ**သ်သု, ဘ**ဝိ**သ်သု။ တ့ဲ **အ**ဘ**ဝိ**သော, ဘ**ဝိ**သော၊ တုမှေ, **အ**ဘ**ဝိ**ဿာ**ဝ**ထ, ဘ**ဝ**ိဿာ**ဝ**ထ။ **အ**ဟံ **အ**ဘ**ဝိ**သ်, ဘ**ဝ**ိသ်၊ ယံ **အ**ဘ**ဝ**ိသ်ာမှာ, ဘ**ဝ**ိဿာမှာ၊ သော **အ**ဘ**ဝ**ိဿ**ထ**၊ တေ **အ**ဘ**ဝ**ိသ်သု,ဘ**ဝ**ိသ်သု၊ တ့ဲ **အ**ဘ**ဝ**ိဿ**သ**ေ,ဘ**ဝ**ိဿ**သ**ေ၊တုမှေ **အ**ဘ**ဝ**ိဿ**ဝ**ှေ,ဘ**ဝ**ိဿ**ဝ**ှေ။ **အ**ဟံ **အ**ဘ**ဝ**ိသ်, ဘ**ဝ**ိသ်၊ ယံ **အ**ဘ**ဝ**ိဿာမှေ ဘ**ဝ**ိဿာ**ဝ**ေမှ.တိ ရှုပ်။ ။ဂမု+ဂတ်မှိ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တာ.ဒိ၊ (**အ**ဂ**ဆ**+-ိ+ဿတိ=**အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**တိ) သော စေတံ ယာနံ **အ**လတိ**ဿ**ာ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**ာ, ဂ**ဆ**ိ**ဿ**ာ၊ ဇေ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သ်သု, ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သ်သု။ တ့ဲ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သော ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သော၊ တုမှေ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**ထ, ဂ**ဆ**ိ**ဿ**ထ၊ **အ**ဟံ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သ်, ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သ်၊ ယံ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**ာမှာ၊ ဂ**ဆ**ိ**ဿ**ာမှ။ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**ထ, ဂ**ဆ**ိ**ဿ**ထ၊ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သ, ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သ။ **အ**ဂ**ဆ**ိ**ဿ**သေ,

http://www.dhammadownload.com

၄၃၁-ဟိယျတ္တနိ-သတ္တမီ ပဠမီ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗ ခေတုကံ။ ။ဟိယျတ္တနိ တတ္တမီ ပဠမီ ဝတ္တမာနာ၊ဟိယျတ္တနီ, သတ္တမီ, ပဠမီ, ဝတ္တမာန်-ဝိဘတ်လေးသွယ် တို့သည်၊ သဗ္ဗ ခေတုကံ၊ သဗ္ဗခေတ် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဟိယျတ္တနာ. ဒယော၊ ဟိယျတ္တနီ-အစရှိကုန်သော။ စတသော ဝိဘတ္တိယော၊ ဝိဘတ်လေးသွယ် တို့သည်။ သဗ္ဗခေတုကသညာ၊ သဗ္ဗခေတ်မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အဂမာ၊ သွားပြီ။ ဂစ္ဆေယျ၊ သွားရာ၏။ ဂစ္ဆတု၊ သွားလော။ ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။သဗ္ဗခေတုက ဣစ္စနေန၊ သဖြင့်။ ကွ.ထ္ထော-ကော+အတ္ထော၊ နည်း။ ဣ-ကာရ ဂမော အသဗ္ဗ ခေတုကမ္မိ=ကမ္မိ-စသည်၌ သဗ္ဗခေတ်-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ။ အာချာတ ကပ္ပေ၊ အာချာတ်ကျမ်း၌၊ ပထမော၊ သော။ ကဏ္ဍော၊ သည်။ ဣတိ၊ ဤတွင် ပြီးပြီ။

ဂစ္ဆိဿသေ၊ အဂစ္ဆိဿဝေ, ဂစ္ဆိဿဝေ၊ **အ**ဂစ္ဆိဿိ, ဂစ္ဆိဿိ၊ အဂစ္ဆိဿာမှေ, ဂစ္ဆိဿာမှေ.တိ ရူပံ။ ။ပစ+ပါကေ၊ ဝိဘတ္တျု.ပ္ပတ္တာ.ဒိ၊ (အ-ပစ်+-ိ+ဿာ= အပစိဿာ) သော စေ သုကရ-မံသံ အလဘိဿာ, အပစိဿာ, ပစိဿာ၊ ဒေ အပစိဿံသု,ပစိဿံသု။ တုံ အပစိဿေ,ပစိဿေ၊ တုမှေ အပစိဿထ, ပစိဿထ။ **အဟံ** အပစိဿံ, ပစိဿံ။ **မယံ** **အ**ပစိဿာမှာ, ပစိဿာမှာ။ အပစိဿထ, ပစိဿထ၊ အပစိဿိသု, ပစိဿိသု။ အပစိဿသေ, ပစိဿသေ, အပစိဿမှေ, ပစိဿမှေ။ **အ**ပစိဿိ, ပစိဿိ၊ **အ**ပစိဿာမှသေ, ပစိဿာမှသေ.တိ ရူပံ။ ။ ဤရူပစဉ်ကား ရထိုက်သလောက် ရူပ်ထူးအစုံ **စ**ဉ်ပြသည်မဟုတ်၊ သူငယ်တို့ **ဝိ**ဘတ် သရုပ်ကျေရန် လေ့ကျင့်လွယ်ရုံလောက်သာ ဖော်ပြသည်။

၄၃၁-ဒ္ဒိ-ပဒ,သညာသုတ်။ ။"ဆဋ္ဌာ ဒေါ သဗ္ဗခေတုကံ၊ ၃-၁-၃၄။ ။ 'ဆန္ဒံ ဝိဘတ္တိနံ အာဒေါ ဝတ္တမာန သတ္တမီ ပဠမီ ဟိယျတ္တနိယော သဗ္ဗ ခေတုက သညာ ဘဝန္တိ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။ယေဘုယ္ယေန သဗ္ဗခေတ္ကသု၊ အလုံးစုံ သဗ္ဗခေတုကံ"လုပ်။ ။ယေဘုယ္ယေန၊များသောအားဖြင့်။ သဗ္ဗခေတ္ကသု၊ အလုံးစုံ သော့ခေတ်တို့၌။ ဝတ္တတိ၊ ၏။-ပေး။ ။ဟိယျတ္တနီ, သတ္တမီ, ပဠမီ, ဝတ္တမာန်-ဤဝိဘတ်လေးသွယ်ကား ခေတ်အများ၌ဖြစ်၍ သို့မဟုတ် ခေတ်အများနှင့် ဆက်ဆံ၍ သဗ္ဗခေတ်အမည်ရလျှင် ကြွင်းဝိဘတ်များယဉ်း ဗျတိရေကနည်းအား ဖြင့် အသဗ္ဗခေတ်အမည်ကိုရတော့၏။ ပရောက္ခာ,အဇ္ဇတနီ,ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိ ပတ္တိ ဤဝိဘတ်လေးသွယ်ကို အသဗ္ဗခေတ် ဝိဘတ်မ**ှ**တ်လေ-ဟူလို။ ။တနည်း၊ ဤ လေးသွယ်**ကို** သဗ္ဗခေတ်မှည့်လျှင် ကြွင်းလေးသွယ်က အသဗ္ဗခေတ် အမည်ရ၍ 'ဣကာရဂမော **အ**သဗ္ဗခေတုကမ္မိ'ဟု အက္ခရာလာရာဌာန ဝိသယ်ကို မှတ်လွယ်ရုံ သာဖြစ်၍ **ရ**ဠဿိသညာသာ-ဟူလို၊ ။**သ**က္ကတ-ဌလည်း လောက.ပ္ပသိဒ္ဓ ပုဗ္ဗာ.စရိယ သညာရဠဿိသ,တည်း။**သ**ဗ္ဗခေတုကံ-လည်း နပုလ္လိင်သာ-ဟုဆို၏။ ။'**သ**ဗ္ဗခေတုကံ **နပုံသက်, လော**ကဝေါပ္ပသိဒ္ဓံ ပုဗ္ဗာ.**စ**ရိ**ယ** **သ**ညာ **နိ**ရန္ဒယောဃယံ ကာတန္တ-ဌိ။ ။

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗခေါတုက ပီတိ ပုဗ္ဗာစရိယ-ပ္ပသိဒ္ဓေါ.ယံ သညာ, နိယ.ဒ္ဒယ် သမ္ဘာဝဘော၊ နပုံ သကလိင်.မီတ'ဎင်း-ပ္ဍိကာ။ ။နံ,နာ-တ္ဝိကား ဝစန ဝိပလ္လာသ-လိင် ဝိပလ္လာသ-ယူ၏။ ။'ဝစန ဝိပလ္လာသော.ယံ၊ သဗ္ဗခေါတုကာ.တိ အတ္ထော'နိ။ ။'သဗ္ဗခေါတုကာ.တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ လိင်-ဝိပလ္လာသဝသေန သဗ္ဗခေါတုကန္တိ ဝုတ္တံ' နာ။ ။အာသုဗောဓ-ဌ် သဗ္ဗခေါတ်၊ အဒ္ဓခေါတ်ဟု ဆိုး၏။ 'အာဒေါ ပဋ္ဌ သဗ္ဗခေါတုကံ၊ ဘေသံ အဒ္ဓခေါတုက်' အာသုဗောဓ။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။အဂမာ-ကို ဂမုတည်။ ဂမု၊သည်။ဂတိမ္ပိ၊၏။ခေတုဿန္ဘော=ခေ့။ ဟိယျော ပဘူ**တိ**=ဂမုခေတ်မ္ပ **နော**က်ဌ ဟိယျတ္ထနိ ကေဝုစ် အာ-**ဝိ**ဘတ်သက်။(ဂမ်+-ဘ) အကာရောဂမော ဟိယျတ္ထနိ=ဟိယျတ္ထနိ **ဝိ**ဘတ်ကြောင့် အစဌ် အ-အကွ်ရာလဘ (အ-ဂမ်+-ဘ=အဂမာ) မ်+အာ-သ့ိုကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆေယ္ယ-ဂမု-ဂတိမ္ပိ၊ ၏။ ခေတုဿန္ဘော=ခေ့၊ အနုံမတီ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္ထမီ=ကေဝုစ် ယျေ-ဝိဘ**တ်**သက်၊ (ပမ်+ဧ-ယျ) ဂမိဿန္ဘော ဘ္ဘော ဝ ါ=ခေတ္ဌန် မ်-ကို ဘ်-ပ္ပြ (ဂစ်ဆ+ဧ-ယျ=ဂစ္ဆေတ္ပ)ဘ်+ဧ-သ့ိုကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆတု-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ ၏။ ခေ့၊ အာဏတ္ပါသိဒ္ဓေ=ပဋ္ဌမီ ကေဝု တု-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝ ါဒိတော **အ**=အ-ပစ္ဆည်းသက် (ဂမ်+၊+တု) ဂမိဿန္ဘော=ဘ်-ပ္ပြ (ဘ်ဆ+၊+တု=ဂစ္ဆတု) ဘ်ဆ+အ-သ့ိုကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆတိ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊၏။ခေ့၊ ဝတ္ထမာနဘ=ဝတ္ထမာန်ကေဝုစ် တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝ ါဒိတော အ=အ-ပစ္ဆည်းသက်၊ ဂမိဿန္ဘော=ဘ်-ပ္ပြ (ဂဘ်ဆ+၊+တိ=ဂစ္ဆတိ) ဂဘ်ဆ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။

အာ**ဓ**ျာတ ကပ္ပေ ပထမပရိစ္ဆေဒသ ကစ္စာနတ္ထ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိဘတ္တိသဘာဂ-"ဒ္ဒေ ဒ္ဒေ ထ-မိ-မ-အာ-ဥ-ဥ-ဝ့ေ၊မ္ပာ-ဩ-ဝ့ံ-သ်ံ သ သေ-သ်ဝ့ေ၊
ဒ္ဓါဒသာ ဆ တု သေ ဧ-မ့ေ၊ အံ-ဏ့ံ-**ဿ**ထ တယော တယ့ော။
တ္ထ တ့ေ.ကာ ပဋ္ဌဌ သေသေ၊ ကူ.နပ-ပညာ.သ ကေခ.။"

ဒ္ဓါဒသော၊ တဆယ်ခ့ စ်ကုန်သော။ ထ-မိ-မ-အာ-ဥ-ဥ-ဝ့ေ-မ္ပာ-ဩ ဝ့ံ-သ်ံ-ဿ သေ-ဿဝ့ေ၊ **ထ**-ဝိဘတ်၊ မိ-မအာ,ဥ,ဥ,ဝ့ေ,မ္ပာ-ဩ,ဝ့ံ,သ်ံ,ဿသေ-ဿဝ့ေ-ဝိဘ**တ်** တ့ိုသည်။ ဒ္ဒေ ဒ္ဒေ၊ ဝတ္ထမာန်-**ထ**,မိ,မ၊ ပဋ္ဌမီ-**ထ**,မိ,**မ**, **ဘ**သောအားဖြင့် ခ့ စ်လုံးခ့ စ်လုံးစီတ့ိုတည်း။ တု၊ ထိ.ပြင်း။ ဆ၊ ခြောက်လုံး**ကု**နန်သော။ သေ-ဧ, မ့ေ-ကံ-ဏ့ं-ဿထ၊ သေ-**ဝ**ိဘတ်, ဧ-မ့ေ, အံ,ဏ့ं,၊ ဿထ-**ဝ**ိ**ဘ**တ်တ့ိုသည်။ တယော တယော၊ ဝတ္ထမာန်-သေ, ဟိ**ယ**ျတ္ထနိ-သေ, အဇ္ဇတနီ-သေ, **ဘ**သောအားဖြင့် သုံးလုံးသုံးလုံးစီတ့ိုသည်။ ကော၊ တစ်လုံးသော။ တ္ထတု။ သသံယောဂ တ္ထ-ဝိဘတ်သည်ကား-ပ္ဍ.ဌ.ဌ.ဘ.၊ ဂါ:ဌာနဌ်ခ့ တည်၏။ကေ့.နပညာသ၊ တစ်ခုယုတ် ဂါ:ဆယ်သော။ ဝ ါ၊ (၄၉) လေးဆယ့်ကိုးလုံးသော။ သေသ.၊ ကြွင်:ဝိဘတ်တ့ိုသည်။ ဧကေခ.၊ တစ်ဌာနစီသ.ဘ အဖို့ရှိကုန်၏။ ဝ ါ၊ အတ္ထုမရှိ-တစ်လုံးစီသာတည်း။ ။ နာနာဌာ**နိ**က (၄၇)လေးဆယ့်ခုနစ်။ ကေဌာနိက (၄၉)**လေ**းဆယ့်**ကို**းအား**ဖ**ြင့် ဝိ**ဘတ်**ပေါ:(၉၆)ကိုးဆယ့်ခြောက်လုံးတည်း။ ဇယားပုံကို ကြည့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

အာချာတိ၀ိဘတ်သရုပ်ခွဲဇယားပုံ

| | | |

http://www.dhammadownload.com

၅၃၂–ခေတု လိင်ေဟိ ပရာ ပစ္စယာ။ ။ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ခေတု-လိင်ေဟိ၊ ခေတ်,လိင်-တို့မှ။ ပရာ၊ နောက်၌ သက်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။ ယောကောစိ၊ တစ်ခုံတစ်ယောက်သော့သူသည်။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ တံ၊ ထိုပြုသောသူကို။ အညော၊ တစ်ယောက်သောသူသည်။ ကရောဟိ၊ ပြုလော။ ကရောတိ၊ လော။ ဣစ္ဆေ.ဝံ၊ ဣသို့။ အဗြဝီ၊ ဆိုပြီ။ အထ ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ ကရောန္တံ၊ ပြုလုပ်သောသူ**ကို**။ ပယောစေတိ၊ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်၏။ ကာရေတိ၊ ပြုစေ၏။ ပဗ္ဗတံ၊ တောင်သည်။ အတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ (ထည့်-ဒဋ္ဌံ၊ လှပ်ရှားမယိုင်,ခိုင်မြဲသည်ကို။) အာစရတိ ဣ.ဝ၊ ပြုကျင့်သကဲ့သို့။ သံယော၊ သံယာ့သည်။ (အပေါင်းသည်)။ အတ္တာနံ၊ကို။ ဒဋ္ဌံ၊ ကို။ အာစရတိ၊ ပြုကျင့်၏။ ပဗ္ဗတာ့ယ္ယတိ၊ တောင်ကဲ့သို့ပြုကျင့်၏။ သမုဒ္ဒံ၊ သမုဒ္ဒြာသည်။ အတ္တာနံ၊ ကို။ အာစရတိ၊ ဣ.ဝ ပြုကျင့်သကဲ့သို့။ ဟဒ္ဒာကံ၊ တစ်ဘက်ဆည်ကန်သည်။ အတ္တာနံ၊ကို။ အာစရတိ၊ ၏။ သမုဒ္ဒယတိ၊ သမုဒ္ဒြာကဲ့သို့ပြုကျင့်၏။ သဒ္ဒေါ၊ အသံသည်။ (မီးစ-၏အသံသည်)။ အတ္တာနံ၊ ကို။ စိစ္စိ.ဒ.မိ.ဝ၊ စိ၌စိ**ဌ**(ဖျစ်ဖျစ်)ကဲ့သို့။ **အာ**စရတိ၊ ၏။ 'စိစ္စိ**ဌ**ာ**ယ**တိ၊ စိ**ဌ**စိ**ဌ**(ဖျစ်ဖျစ်)ကဲ့သို့ပြုကျင့်၏။ ဝသိဌ္ဌ၊ ဝသိဌ္ဌရသေ့၏။ အပစ္ပံ၊သားတည်း။ ဝါသိဌ္ဌော၊ ဝသိဌ္ဌ-ရသေ့၏သား။ ဧဝံ၊ ဤအဘူ။ အညေပိ၊ တစ်ပါးသောပုံစံတို့ကိုလည်း။ **ယော့ဇေတဗ္ဗာ**၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

၅၂၃–တိ.ပဒ,ပရိဘာသာသုတ်။ ။'ပစ္စယော ပရော'ကာတန္တ၊ ၃-၂-၁။ ။ ဝါစက,ဗောဓက, ခေတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပစ္စည်းဟူသမျှတို့သည် ခေတ်,လိင်-တို့မှ နောက်၌ သာ သက်ရသည်ဟု ထင်ရှားသိသာရန် ဖော်ပြ၍ ပရိဘာသာ့သုတ်ဆိုသည်။ ။ 'ကြိယံ ခေရေန္တိ-တိ-ခေတဝေါ'လုပ်။ ကြိယံ၊ ကို။ ခေရေန္တိ၊ ဆောင်တတ်**ကုန်**၏-ပေး။ ။ဘူ-စသော ခေတ်တို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း-စသော ကြိယာကို ဟောသောကြောင့် ကြိယာကို ဆောင်ဘ**တ်**၍ ခေ**တ်**ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း၊ 'သကတ္ထ ပရတ္ထံ ခေရေတီ.တိ-ခေတု'။ သကတ္ထ ပရတ္ထံ၊ မိမိအနက်, သူတစ်ပါးအနက်ကို။ ခေရေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ။'ကောဂီ နေ.ကသေနန္တံ၊ မာရံသ ဝိဇယီ ဇိနော' စသည်၌ ဇိ-ခေတ်သည် အောင်နိုင်ခြင်းဟူသော မိမိအနက်**ကို**ဟော၍။ 'မာရံ ပရာဇေတိ၊ မာရသ စ ပါပိမတော ပရာဇယော ပညာသံ ဇိတော' စသည်၌ ရှုံးခြင်း-ဟူသော သူတစ်ပါးအနက်ကိုဟော၏။ သို့အတူက် မိမိ, သူတစ်ပါးအနက် နှစ်ပါးကို ဆောင်တတ်၍ ခေတ်ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း၊ 'အတ္တနော သဘာဝံ ခေရေတီ.တိ-ခေတု' လောကဋ္ဌ-မိမိတို့၏ သဘောကို ဆောင်တတ်သော ရွှေ, ငွေ, ကြေး, သံ-စသော ခေ**တ်**တို့သည် ကျောက်နှင့်**ရော**၍ တည်သကဲ့သို့။ ဘူ-စသော ခေတ်တို့သည်လည်း ပစ္စည်းနှင့်ရောကာ ထိုထိုအရာ၌ တည်ဘ**တ်**၍၊ 'ခေတုဝိယာ.တိ-ခေတု' ဟူရကား ရွှေခေတ် စသည်နှင့် တူ**သော**ကြောင့် ခေတ်ဆိုသည်။ ။သက္ကတ-၌ ပုဗ္ဗာ.စရိယ သညာရှိ.ဟု ဆို၏။ ။'ခေ-သဒ္ဒေါ

http://www.dhammadownload.com

ပုဗ္ဗာ.စရိယ သညာ၊ တေ စ ကြိယာ ဝစနံ သည် ကတဝန္တော၊ တသ္မာ ဣဟာ.ပိ ပုဗ္ဗာ.စရိယ သညာ-သယဲတော ကြိယာ ဝါစိန.မေဝ ဓာတု-သညာ ဝိဓီယတေ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။*'နိ‌ပ္ဖန္နန္ဒ၎င့်၊ အနိ‌ပ္ဖန္နတ‌ဖြာ၊ လိ‌င်ပြားရာ၊ ဓာတ်မှာ နည်းတူ **မှတ်**'ဟူသော နိ‌ပ္ဖန္နဓာတ်, **အ**နိ‌ပ္ဖန္နဓာတ် နှစ်မျိုးတွင် ပရာ-ပစ္စယာ-ဟူသော ဘဒ္ဒန္တ‌ရိက်ထောက်၍၊ အနိ‌ပ္ဖန္န-ဓာတ်-ဟု မှတ်။ ။'ဝိဘတ္တိ.ပ‌စ္စယ ရဟိတော ကေဝ‌လော ဘ‌ဒ္ဒ.ဒိ ဓာတု-သညော ဘ‌ဝ**တိ**' စ‌ဒ္ဒ‌ကိတ္တိ-ဋီ။ ။ဓာတု-သဒ္ဒါ၏ လိ‌င်ကို။—

"ဓာတု-သ‌ဒ္ဒေါ ဇီန-မ‌တေ၊ ဣ‌တ္ထိ-လိ‌င်္ဂ‌နေ မ‌တော။
သ‌တ္ထေ ပုလ္လိ‌င် ဘာ‌ဝ‌သ္မိ၊ ကစ္စာ‌ယန-မ‌တေ ဒ္ဒိ‌သု။"

ဟူ‌သော နိ‌တိ-အ‌တိ‌ုင်းမှ‌တ်။ ။ဓာ‌တု‌သ‌ဒ္ဒေါ၊ ကို။ ဇီန-မ‌တေ၊ ဘု‌ရား‌အ‌လို‌တော်‌၌။ ဣ‌တ္ထိ လိ‌င်္ဂ‌နေ၊ ဣ‌တ္ထိ‌လိ‌င်အ‌ဖြစ်‌၌။မ‌တော၊သိ‌အ‌ပ်၏။ (စ‌ကျ‌ဝိ‌ညာ‌ဏ-ဓာ‌တု‌ယာ ယေ ဓ‌မ္မာ'**စ‌**သော ပါ‌ဠိ‌တော်‌မျာ‌းကို ထော‌က်‌၍ ဘု‌ရား‌အ‌လို‌တော်။ ၁၂-သာ‌သ‌နိ‌ကကျ‌မ်း‌ဂ‌န်‌အ‌လို‌ဣ‌တ္ထိ‌လိ‌င်‌ဆို‌သည်)။ သ‌တ္ထေ-သ‌တ္ထ‌မ‌ဟေ၊ ဗျာ‌ကရ‌ဏ်း ကျ‌မ်း‌ဆ‌ရာ‌တို‌အ‌လို‌၌။ ပုလ္လိ‌င်-ဘာ‌ဝ‌သ္မိ၊ပုလ္လိ‌င်အ‌ဖြစ်‌၌။ မ‌တော၊ ၏။ (ဘူ‌ဝါ.ဒ‌ယော ဓာ‌တ‌ဝေါ' **သုတ်**‌မျာ‌းကို‌ထော‌က်‌၍ ပါ‌ဏိ‌နီ-**စ‌**သော ဗျာ‌ကရ‌ဏ်း ကျ‌မ်း‌ဆ‌ရာ‌တို‌အ‌လို ပုလ္လိ‌င်‌ဆို‌သည်)။ ကစ္စာ‌ယ‌နမ‌တေ၊ ကစ္စ‌ည်း‌ဆ‌ရာ‌၏‌အ‌လို‌၌၊ ဒ‌ွိ‌သု၊ ဣ‌တ္ထိ‌လိ‌င်, ပုလ္လိ‌င်, နှစ်ပါ‌း‌တို‌၌။ မ‌တော၊၏။ ('ဓာ‌တု‌ယာ ကမ္မာ.ဒ‌ိမှ ဏော။ ။ ဓ‌ာ‌တု‌သ‌ဒ္ဒေါ လော‌ပေ‌ါ‌နေ‌က သ‌ရ‌ဿ' **သုတ်**‌မျာ‌းကို‌ထော‌က်‌၍ ကစ္စ‌ည်း‌ဆ‌ရာ‌အ‌လို ဒ‌ွိ‌လိ‌င်‌ဆို‌သည်)။

ဆော‌င်‌ပုဒ်။ ။"ပုံ-သ‌ဣ‌တ၊ ထိ ဇီန၊ ဒ‌ွိ‌က-ကစ္စ‌ည်း‌ဆို။
ဓာ‌တု-သ‌ဒ္ဒ၊ ယ‌င်း‌လိ‌င်၊ **မှ‌တ်**‌ကြ‌စေ ခ‌လို။"

ဓာ‌တု‌ဗေ‌ဒ။ ။ထို‌ဓာ‌တ်‌တို‌သည် သ-ကမ္မ‌ဂ,အ-ကမ္မ‌ကအ‌ား‌ဖြ‌င့် နှစ်မျိုး‌ရှိ‌ရာ အ‌ကြ‌င်‌ဓာ‌တ်‌သည် ကံ‌ကို‌ခံ‌၏။ သ‌ို‌မ‌ဟု**တ်**-ကံ‌ရှိ‌၏။ ထို‌ဓာ‌**တ်**‌သည် သ-ကမ္မ‌ဂ'ဂါ‌မံ ဂ‌စ္ဆ‌တိ၊ ဩ‌ဒ‌နံ ပ‌စ‌တိ'ပုံ‌စံ။ ။အ‌ကြ‌င်‌ဓာ**တ်**‌သည် ကံ‌ကို-မ‌ခံ‌။ သ‌ို‌မ‌ဟု**တ်** ကံ.မ‌ရှိ။ ထို‌ဓာ‌တ်‌သည် အ-ကမ္မ‌ဂ။ 'အ‌စ္ဆ‌တိ၊သေ‌တိ'ပုံ‌စံ။ ။ကြိယံ ဓာ‌ရေ‌န္တိ-တိ-ဓာ‌ဝ‌ေါ၊ ဘူ‌ဝ‌ါ.ဒ‌ယော၊ တေ ပန အ‌တ္ထ‌ဝ‌သာ ဒ‌ွိ‌ဓာ ဘ‌ဝ‌န္တိ သ-ကမ္မ‌ဂ,အ-ကမ္မ‌ကာ စာ.တိ၊တ‌တြ သ-ကမ္မ‌ကာ ယေ‌ဓာ‌တ‌ဝေါ‌ကမ္မာ.ပေ‌ဋ္ဌံ ကြိယံ ဝ‌ဒ‌န္တိ၊ယ‌ထာ.ကဋ္ဌံ ကရော‌တိ, ဂါ‌မံ‌ဂ‌စ္ဆ‌တိ, ဩ‌ဒ‌နံ ပ‌စ‌တိ.တျာ.ဒ‌ယော၊အ-ကမ္မ‌ကာ ကမ္မ-နှ‌ရာ.ပေ‌ဋ္ဌံ ကြိယံ ဝ‌ဒ‌န္တိ၊ ယ‌ထာ-**အ**စ္ဆ‌တိ, တ‌ိ‌ဋ္ဌ‌တိ.တျာ.ဒ‌ယော'ရှု။

သ‌ဣ‌တ-ဌ‌—ဓာ‌တ်‌ဟူ‌သ‌မ္ဘ‌သည် အ‌ကျိုး-ဟူ‌သော ဖ‌လ၊ ထို‌အ‌ား‌လျော‌ဉ်‌စ‌ား‌ထု‌တ်‌လု‌ပ်‌ကို‌င်‌မှ အ‌မူ‌အ‌ရာ-ဟူ‌သော ဗျာ‌ပါ‌ရ‌ဟု အ‌နက်‌မျိုး‌ရှိ‌ရာ၊ ထို‌ဖ‌လ, ဗျာ‌ပါ‌ရ‌နှစ်ပါ‌းစု‌ံ သ‌မ‌နှာ-ဓ‌ိက‌ရ‌ဏ‌ဖြ‌စ်‌၍‌တ‌စ်‌ခု‌ဒ‌သာ‌အ‌ရာ‌ဌ‌ ‌တည်‌လျှ‌င် အ-ကမ္မ‌ကဓာ‌တ်။‌တည်‌ရာ‌မ‌တူ ကွ‌ဲ‌လွ‌ဲ‌ကြ‌၍ ဗျာ‌ဓ‌ိက‌ရ‌ဏ‌ဖြ‌စ်‌လျှ‌င် သ-ကမ္မ‌ကဓာ‌တ်။ 'ဘ‌ဝ‌တိ၊

http://www.dhammadownload.com

ယတတိ၊ ဝတ္ထတိ၊ သေတိ' စသည်၌ အသ-ဓာတ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း သတ္ထ.သတ္ထ-ကား ဖလ၊ ထိုအားလျော်သော အတ္ထ ဓာရဏကား ဗျာပါရ၊ ထိုဖက်,ဗျာပါရ နှစ်ပါးတို့၏ ကတ္တားဟူသော တစ်ခုသောအရာ၌ တည်၍ အ-ကမ္မကဓာတ်မည်သည်။ ထို.အတူ ယတ-ဓာတ်၏ အားထုတ်ခြင်း၊ ယတတ္ထကား-ဖလ၊ ထိုအား လျော်သောအမှုအရာ။ သို့မဟုတ်-ဝတ္ထာ.ရမ္မဏ သံယောဂကား ဗျာပါရ။ ဝတ-ဓာတ်၏ဖြစ်ခြင်း ဝတ္ထနတ္ထကား-ဖလ။ ထိုအားလျော်သောအမှုအရာ။ သို့မဟုတ်-ဝတ္ထာရမ္မဏ သံယောဂကား ဗျာပါရ။ သိ-ဓာတ်၏ အိပ်ခြင်း သယနတ္ထကား-ဖလ။ ထိုအားလျော်သောအမှုအရာကား-ဗျာပါရ။ ထိုဖလ-ဗျာပါရ နှစ်ပါး တို့၏ ကတ္တာ.-ဟူသော တစ်ခုသော အရာ၌တည်၍ အ-ကမ္မက မည်သည်။ ။ 'သြဒနံ ပစတိ၊ ပါကာရံ ဘိန္ဒတိ၊ ရုက္ခံ ဆိန္ဒတိ၊ ဂါမံ ဂစ္ဆတိ' စသည်၌ ပစ-ဓာတ်၏ ကျက်ခြင်း၊ ချက်ခြင်း-ပစနတ္ထကား-ဖလ။ ထိုအားလျော်သော ဆန်ထည့်ခြင်း, ရေဆေးခြင်း, ဖိုခုံလျှောက်တည်ခြင်း, မီးမွှေးခြင်း, ထမင်းအိုးတည်ခြင်း-စသော အမှုအရာများကား-ဗျာပါရ။ ဤ၌ ဗျာပါရသည် ပုရိသစသော ချက်တတ်သူ ကတ္တား-၌တည်၍၊ ဖလ-သည် သြဒနံ-ဟူသော ကံ-၌ တည်၏။ သို့အတွက်-တည်ရာဌာန မတူကြ။ ဗျာကရဏဖြစ်၍ သ-ကမ္မကဓာတ်မည်သည်။ ထို.အတူ ဘိဒဓာတ်၏ ကွဲခြင်း, ခွဲခြင်း ဘိန္ဒနတ္ထသည်-ဖလ။ ထိုအားလျော်သော တူရွင်း ပေါက်တူးတို့ဖြင့် တူးခြင်း,ပေါက်ခြင်း-စသော အမှုအရာကား ဗျာပါရ။ ဆိဒိ-ဓာတ်၏ ဖြတ်ခြင်း ပြတ်ခြင်း ဆေဒနတ္ထကား-ဖလ။ ပုဆိန်, ဓား, လှ-တို့ဖြင့် ပေါက်, ခုတ်, တိုက်ဖြတ်ခြင်း-စသောအမှုအရာကား-ဗျာပါရ။ ဂမု-ဓာတ်၏သွား ရောက်ခြင်း ဂမနတ္ထ။ သို့မဟုတ် အရှေ့အရပ်နှင့်တဲ့စပ်ခြင်း ပုဗ္ဗဒေသ သံယောဂ ကို ဖြတ်၍၊ မြောက်အရပ်နှင့် တဲ့စပ်ခြင်း၊ ဥတ္တရဒေသ သံယောဂကား-ဖလ။ ထိုအားလျော်သော ခြေကိုချီကြွခြင်း ချခြင်း-စသော အမှုအရာကား-ဗျာပါရ။ ထိုဗျာပါရသည် ဖြို့တတ်ဖြတ်သွားတတ်သူ ကတ္တား၌တည်၍၊ ဖလ-သည် ပါကာ ရ, ရုက္ခ, ဂါမ-ဟူသောကံ-၌ တည်ရကား သ-ကမ္မက-ဓာတ်မည်သည်ဟု ဟရိ ကာရိက၊ သဒ္ဒကောဠ၁၁၊ ဝေယျာ ကရဏဘူသန-စသော ကျမ်းတို့၌ဆိုး၏။

"ဖလ ဗျာပါရာနံ ဧကော၊ နိဋ္ဌတာယံ အ-ကမ္မကော။
ဓာတု ဏော သံ ဓမ္မိ-ဘေဒ၊ သ-ကမ္မကော ဥဒါဟတော။" ဟရိကာရိကာ

ဖလ-ဗျာပါနံ၊ ဖလ,ဗျာပါရတို့၏။ ဧကနိဋ္ဌတာယံ၊ တစ်ခုသော အနက်၌ ဖြစ်သည်ရှိသော်- ('ဧက နိဋ္ဌတာယံ ဧကမတ္ထ ဝုတ္တိတာယ.မိစ္ဆ.တ္ထော'သဒ္ဒတ္ထရတ္နာ) အကမ္မကော ဓာတု၊ အ-ကမ္မကဓာတ်မည်၏။ တေသံ၊ ထိုဖလ,ဗျာပါရတို့၏၊ ဓမ္မိ ဘေဒေ၊ တည်ရာကွဲခြား, တစ်ပါးသည် ဖြစ်ခဲ့သော်။သ-ကမ္မကော၊ဟူ၍။ ဥဒါဟ တော၊ ဆိုအင်၏။ ။ဤ-ဆရာတို့အလို ကမ္မသညာကို ရှေးဦးအစ ဗျာကရဏ်း

http://www.dhammadownload.com

ကျမ်းပြုဆရာတို့ ပညတ်သမုတ်၍ ထားခဲ့သည့် ပရိဘာသိက သညာသာ မှတ်ရမည်။ အတ္ထာ.နုဂတ မဟုတ်-ဟု တာရာနာထ-ဆရာဆို၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဖလ,ဗျာပါရ၊ မ္ဗီတူက၊ ယူကြေယင်းခေတ်-အကမ္မတ်။
မတူကွဲခြား၊ မ္ဗီရှုပြား၊ ယင်းကား ခေတ်မြတ် သကမ္မတ်။"

မဇ္ဈိသာ ဆရာကား-ကမ္မုနာ သဟေ.တိ နတ္ထိ ကမ္မံ ယဿေ.တိ အ.ကမ္မကော'ဟူသောကြောင့် ကံ-နှင့်တကွဖြစ်သော။ သို့မဟုတ် ကံ-ရှိသော ခေတ်သည် သကမ္မက၊ ကံမရှိသော ခေတ်သည် အ-ကမ္မက ခေတ်ဟု ဆို၏။ ဤ၌ ကံရှိသည်။ ကံ-နှင့်တကွဖြစ်သည်ဆိုရာမှာ အသီးသီး တစ်ပုဒ်စီ, တခြားစီ တည်သော ကမ္မီ, ကမ္မ-တို့၏ အချင်းချင်း ငဲ့စပ်ကြသည့် အညော ညာ.ပေကွ, သမ္ဗန္ဓရူပ ကိုသာ ဆိုသည်။ ခေတ္တ.တွော-ပ-ဂဟိတ, သဟဘာဝ-ကံ-ကို မဆို။ ဝါ=မယူရ။ သို့အတူက် ဇီဝတိ-စသည်၌ ပါ၊ ခေရ၊ာ.နုကူလ-ဗျာပါရတွက-ရှိသော ထိုပါ၊-စသော ကံ-၏ (ဇီဝ+ပါ၊ ခေရ၊ော၊ အသက်ကို ဆောင်ခြင်း၌-၏။) ဇီဝ-ခေတ်၏ အနက်အတွင်းသို့ ကျရောက်ပါဝင်၍ နေသော်လည်း၊ ယင်း ဇီဝ ခေတ်-ကို သ-ကမ္မက မဆိုရ၊ အ-ကမ္မကသာ၊ အကြောင်းကား-ခေတ်အနက်ဖြင့် ယူအပ်သော ကံ-ကား အသီးအခြား မဟုတ်ဘဲ၊ ခေတ်နက်ထဲတွင် ပါဝင်နေသောကြောင့်-ဟူလို။ ။ဤ၀ါဒနှစ်ရပ်တွင် ရှေ့အလို အဓိသယ တေ ပါသာဒေါ စသည်၌ သီ-ခေတ်၏ ဖလ သမာနာ.ဓိကရဏ ဗျာပါရ ဗောဓေဖြစ်၍၊အ-ကမ္မက သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဘောအနက်၌သာ အာချာတ် ဝိဘတ်သက်ရု၏။ ကံ-အနက်၌ မသက်နိုင်ရာ။ သို့ရာတွင် ဤကမ္မသညာသည် ပရိဘာသိက, ကိတ္တိမ နာမ်မျိုးသာဖြစ်၍ အတ္ထာ.နုဂတ မဟုတ်ရကား။ သီ-စသော ခေတ်နောင် ကံ-အနက်၌ အာချာတ်ဝိဘတ်သက်နိုင်ပါ၏—ဟူလို။ 'ကမ္မဗ္ဗ ဗျာကရဏ သတ္တိယ ပရိ-ဘာသိက ကမ္မသညာ ဝိသိဋ္ဌ.မုစ္စတေ၊ တေန အဓိသယတေ ပါသာဒေါ ဣစ္စာ ဒီသု ကမ္မနိ လ-ကာရော.ပတ္တိ (အာချာတ ဝိဘတ္တ၂ု.ပတ္တိ) အဓိ+သီ ခေတုဿ ကမ္မ သညာ ဝိသိဋ္ဌာ.နွိတ သကတ္ထ ဗောဓေတ္တာ၊ အညထာ ပုဗ္ဗမတေ တဿ ဖလ-သမာနာ.ဓိကရဏ ဗျာပါရ ဗောဓေတာယ အကမ္မကတ္ထေန 'ဘာ၀ေစာ.ကမ္ဗ ကေ, ဣတိ (သုတ္ထေန) ဘာ၀ေ ဧ၀ လ-ကာရော.ပတ္တိ' သဒ္ဒတ္ထရတ္နာ။

ပစ္စယ။ ။ကို-'တံ တံကာရဏံ ပဋ္ဌိစ္စ ဇ္ဇော.တိ-ပစ္စယော'လုပ်။ တံတံ ကာရဏံ၊ ထိုထိုအနက်ဟူသောအကြောင်းကို။ ပဋ္ဌိစ္စ၊စွဲမှီ၍။ ဇ္ဇော၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏-ပေး။ ကံ, ကတ္တား-စသော ထိုထိုအနက်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ပစ္စည်းဆိုသည်။ ။ တစ်နည်း၊ 'သဒ္ဒနိပ္ဖတ္တိ ပဋ္ဌိစ္စ ဇ္ဇော.တိ.ပစ္စယော'၊ပတိပုဗ္ဗ,ဣ+ဂတိယံ။ ။သဒ္ဒနိပ္ဖတ္တိ နိပ္ဖန္နပုဒ်,ခေတ်-လိင်ရုပ်တို့၏ပြီးခြင်းကို။ ပဋ္ဌိစ္စ၊၍။ ဇ္ဇော ကုန်၏။ နိပ္ဖန္နပုဒ်,ခေတ်လိင်ရုပ်တို့၏ပြီးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၍ ပစ္စယ ဆိုသည်။ ။တစ်နည်း၊ 'ပတိယတေ အတ္ထော အနေနာတိ-ပစ္စယော'အနေန၊ ဤ ဏ-စသည်ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကတ္တား-

http://www.dhammadownload.com

စသောအနက်ကို။ ပတီယတေ၊ သိအပ်၏။ ကတ္တား-စသောအနက်ကို သိကြောင်း ဖြစ်၍ ဏ-စသည်ကို ပစ္စည်းဆိုသည်။ ။ဤ ပစ္စယ-သဒ္ဒါဖြင့် သိ-စသော နာမ် ဝိဘတ် တိ-စသော အာချာတ် ဝိဘတ်များကိုလည်း ရေတွက်။ ။ဓာတ်သည် ကြိယာဟော၊ ပစ္စယသည် သာဓနသတ္တိဟော၊ လိင်သည် ဒြပ်-စသော အနက်ဟော၊ ဝိဘတ်သည် ကတ္တား-စသော အနက်ကို ထွန်းပြသည်-ဟူလို။

"ဓာတု သဒ္ဒေါ ကြိယာ ဝါစီ၊ ပစ္စယော သာဓန ဝါစကော။
အတ္ထဿ ဝါစကံ လိင်္ဂံ၊ ဝိဘတ္တိ အတ္ထ-ဇောတိကာ"။ ဇာလိနီ

ဓာတု-သဒ္ဒေါ၊ ဓာတု သဒ္ဒါသည်။ ဝါ၊ ဓာတ်သည်။ ကြိယာ ဝါစီ၊ ကြိယာကို ဟောဏ်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းသည်။ သာဓန ဝါစကော၊ သာဓနသတ္တိကို ဟောဏ်။ လိင်္ဂံ၊ ပုရိသ-စသော လိင်သည်။ အတ္ထဿ ဝါစကံ၊ ဒြပ်-စသောအနက်ကို ဟောတတ်ဏ်။ ဝိဘတ္တိ၊ ဝိဘတ်သည်။ အတ္ထ-ဇောတိကာ၊ ကတ္တား-စသော အနက်ကို တွန်းပြတတ်ဏ်။ (ဆီမီး စသည်ကဲ့သို့ အနက်ကို ထွန်းပြတတ်သည်-ဟူလို။)

ဆောင်ပုဒ်-"ဓာတ်ကား ကြိယာ၊ ပစ္စည်းမှာ၊ သာဓနာ သတ္တိဟော။
ဝိဘတ်ဇောတက၊ ကတ္တား စ၊ လိင်-က, ဒြဝ်ဟော။"

တတော့ စ ဝိဘတ္တိယော, ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-ဟု ပဗ္ဗမျှန္ဓနှင့် ပြအပ်သောကြောင့် ဤသုတ်ကိုမဆိုသော်လည်း ဓာတ်မှ နောက်၌ ပစ္စည်း ဝိဘတ်တို့၏ သက်အပ်သောအရာ၊ သိသာထင်ရှားလှသည် မဟုတ်ပါလော။ ဘယ်အတွက် ဤသုတ်ကို တဖန်ဆိုရပြန်သနည်း-ဟူမူ။ ။ဒူရန္တိ သုတ်ဖြင့် ဒိသာယောဂ အပါဒါန သညာကိုပြု၍ ပစ္ဆမီ ဝိဘတ်စီရင်အပ်ရကား၊ ဓာတ်, လိင်ကိုမှ ရှေ့၌လည်း ပစ္စည်း, ဝိဘတ်တို့သည် သက်အပ်ကုန်၏။-ဟူသော အနက်ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ပစ္စယ ဌာနကို နိယမပြုခြင်းငှာ ဤသုတ်ကို တဖန် ဆိုရပြန်သတည်း။

ဝုတ္တိ၌ ရှင်းချက်။ ။ဓာတု-အရ ဘူ-စသော ဓာတ်၊ ခ-စသော ပစ္စည်းအဆုံး ရှိသော တိတိက္ခ,ပဗ္ဗတာယ-စသော ဓာတုပွစ္စယန္တ-ပကတိပုဒ် နှစ်ပါးကိုယူ။ လိင်အရ-ကြိယာဟော ဓာတ်, သတ္တိဟော ပစ္စည်းဝိဘတ်သည် ကြွင်အပ်သော ဒြပ်ဟော ပုရိသ-စသော နာမ်, ဥပသာရ,နိပါတ်,သမာသ်,တဒ္ဓိတ်,ကိတ်, ကိစ္စ ပစ္စယန္တ ဤတ္ထိ ပစ္စယန္တ,ဓာတု ပစ္စယန္တ-ဖြစ်သော နာမ ပကတိပုဒ်တို့ကိုယူ။ ။'ဓာတုဟိ စာ.တိ ဇော ဘူ ဝါ.ဒယော ခါ.ဒိ ဓာတု.ပွစ္စယန္တာစာ.တိ ဒုဝိဓာပိ ဓာတု.ပွကတိယော ဂတိဟာ.လိင်ဂ္ဂဟဏေန ဓာတု.ပွစ္စယ ဝိဘတ္တိ ဝဇ္ဇိတ နမော.ပသဂ္ဂ နိပါတ ဘူတာ 'သမာသ တဒ္ဓိတ ကိတကာ ကိစ္စ ဤတ္ထိ.ပွစ္စယန္တ ဓာတု.ပွစ္စ-ယန္တ ဘူတာ စ သဗ္ဗ-ပိ နာမ ပကတိယော ပဟိတာ'ရှု-ဒ္ဓိ။ ။ကရောတိ ဂစ္ဆတိ-ကား ဓာတု ပကတိ-ပုံစံ။ ယော ကော်စိ ကရောတိ=စိစ္စိဌာယတိ-တို့ကား ဓာတုပစ္စယန္တ

http://www.dhammadownload.com

၄၃၃–တိ၀ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခ-ဆ-သာ ၀ါ။ ။တိ၀ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ၊ တိ၀,ဂုပ,ကိတ,မာနခ၀တ်တို့မှ။ ပရေ၊ နောက်၌။ ခ-ဆ-သာ၊ ခ,ဆ, သ-ပစ္စည်း တို့သည်။ ၀ါ၊ချို့။ ဟော၊ နွယ်ကုန်၏။ တိ၀ ဂုပ ကိတ မာန ဣစ္ဆေတေတိ ခ၀တူဟု၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ခ-ဆ-သ-ဣစ္ဆေတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ၀ါ၊ ချို့။ ဟောနွယ်၊ ကုန်၏။ တိတိကွတိ၊ သည်းခံ၏။ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်၏။ တိကိစ္ဆတိ၊ ဆေးကု၏။ (ကုစား၏)။ ဝိမံသတိ၊ စူးစမ်း (ဆင်ခြင်) ၏။ ၀ါ၊တိ. ပဒ၊ သည်။ တိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ တေ၀တိ၊ သက်အောက်ပြု၏။ ဂေ ါ၀တိ၊ စောင့်ရှောက်၏။ မာနေတိ၊ မြတ်နိုး၏။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပဓာသေနေ,တ္ထံ၊ ၏။

ပကတိ-ပုံစံ။ ။ဝသိဋ္ဌသ အပစ္စံ-ဝ ါ ဘိဒ္ဓော-ကာ: တဒ္ဓိတ်ပကတိ-ပုံစံ။ ၎င်း ပကတ်ပုဒ်မျှားနောင် ပစ္စည်း၀ိဘတ်တို့ကို သက်လေ၊ စီရင်လေ-ဟူလို။

ရုပ်တူက်ပုံ။ ။ကရောတိ-ကို၊ကရ-တည်။ ကရ၊သည်။ ကရဏော၊ပြုခြင်း၌ဖြစ်၏။ ခ၀တုသဏ္ဌော=ချေ။ ဂတ္ကမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ, သုတ်ဖြင့် ကရခ၀တ်မှ နောက်၌ ၀တ္ထမာန်ကေ၀ုစ်-တိ-၀ိဘတ်သက်၊ တနာဒိတော သြ ယိရာ,သုတ်ဖြင့် ကရ-ခ၀တ်မှ နောက်၌ သြ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ဧ-ာ+တိ=ကရောတိ)ရ်+သြ-သို့ကပ်၊ပြီး၏။ ။ ဂ၌တိ-ဂမုx ဂတိမ္ပိ၊၏။ချေ။ တိ ၀ိဘတ်သက်။ အ-ပစ္စည်းသက်။ခ၀တ္ထန်မ်-ကို ဣ-ပြု၊ (ဂ၌+၊+တိ=ဂ၌တိ)။ ။ကာ၃ရေတိ-ကရ+ကရဏော၊၏။ချေ၊ခ၀တူဟု ဏော ဏယု-ကရ-ခ၀တ်မှ နောက်၌ ဏော-ပစ္စည်းသက်၊ ဏော-ပစ္စည်းကိုလည်း ကာရိတ်မှည့်။ ကာရိတာနံ ဏော လောပံ=ကာရိတ် ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ဏ-ကိုချေ။ (ကရ်+ဧ=) အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိကာရိတေ=ဏ အနုဗန် ပစ္စည်းကြောင့် အစသရ အ-ကို အာ၀ုဒ္ဓိပြု၊(ကာ၃ရ်+ဧ-=ကာ၃ရ) ၀ တ္ထမာနာ=ခ၀တု-ပစ္စယန္တမှနောက်၌ ၀ တ္ထမာန် ကေ၀ုစ် တိ-၀ိဘတ်သက်၊ (ကာ၃ရေတိ) ပြီး၏။ ။ပဗ္ဗတာယတိ ပဗ္ဗတ-တည်။ အာယနာမတော ကတ္တုပမာနာ၃ါစာ၃ရေ = ပဗ္ဗတ-ဟူသော နာမ-သဒ္ဒါနောင် အာယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဗ္ဗတ+-ာယ=ပဗ္ဗတာယ) သရလေ၃ပေါ=ချေ၊ ကပ်။ ၀ တ္ထမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ=ပဗ္ဗတ-ဟူသော နာမခ၀တ်မှနော၃က်၌ ၀ တ္ထမာန် ဧကေ၀ုစ် တိ-၀ိဘတ်သက် (ပဗ္ဗတာယတိ) ပြီး၏။ ။သမုဒ္ဒါယတိ-သမုဒ္ဒ။ စိစ္ဆိ၃ယတိ-စိစ္ဆိ၃။ အာယ-သက်၊ ရှေ့နည်းအတိုင်းတူက်။ ။ဝ ါ သိ-ဋ္ဌော-ဝသိဿx အပစ္စံ တည်။ ဝ ါ ဏာ,ပစ္ဆေ=ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ဝသိဋ္ဌဿx၊x အပစ္စံ)၊ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် သ-ဝိဘတ်၊သ-အာ၃ုံ အပစ္စ-ပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဝသိဋ္ဌ+၊) ပကတိပြု။ ဝုဒ္ဓါဒိ သရဿ ၀ ါ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဝ ါသိဋ္ဌ+၊) ချေ၊ကပ်၊နာမ်ခဲ့-သိ-သက်၊ သြ-ပြု-စီရင်။

ရ၃ရ–တိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။တိ၀-ခ၀တ်နောင် ခ, ဂုပ-ခ၀တ်, ကိတ-ခ၀တ် နောင် ဆ, မာ၃န-ခ၀တ်နောင် သ-ပစ္စည်းသက်။ ။သဏ္ဌတ-ဌ် သ-ပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

တစ်လုံးသာစီရင်၏။ ။'ဂုပ တိဇ ကိတေဟိ သန်'ကာတန္တ၊ ၃-၂-၂။ ပါ-၃-၁-၅။ ဝါ-သဒ္ဒါ ဥ-အလို ဝိကပ်။ ရူ-အလို ဝဝတ္ထိတ **ဝိ**ဘာသာ။ ထို ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် တိဇဓာတ်၏ သည်းခံခြင်း ခမာအနက်၌သာ ခ-ပစ္စည်းသက်။ ဂုပဓာတ်၏ကဲ့ရဲ့ခြင်း နိန္ဒနတ္ထ၊ ကိတဓာတ်၏ ဆေးကုခြင်း ရောဂါပနယနတ္ထ၊ မာန-ဓာတ်၏ စူးစမ်းခြင်း၊ ဝီမံသနတ္ထ-၌သာ သ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ တစ်ပါးအနက်များ၌ မသက်ရ။

"တိဇတော ခန္တိယံ ခေါ၊ ဝ၊ နိန္ဒာယံ ဂုပတော တု ဆော။
ကိတာပိ ရောဂါ၊ပနယေ၊ မာနာ ဝီမံသနေ၊စ သော။" ရူ

တိဇတော—တိဇ-ဓာတ်မှ နောက်၌။ ခန္တိယံ၀၊ သည်းခံခြင်း အနက်၌သာ လျှင်။ ခေါ၊ ခ-ပစ္စည်းသည်။ ဟော့တိ၊၏။ ဂုပတော၊ဂုပ-ဓာ**တ်**မှ နောက်၌ကား။ **နိ**န္ဒာယံ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်၌**သာ**လျှင်။ ဆော၊ ဆ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကိတာပိ၊ ကိတ-ဓာ**တ်**မှ နောက်၌လည်း။ ရောဂါ၊ပနယေ၊ အနာပျောက်မှု, ဆေးကုခြင်းအနက်၌သာလျှင်။ ဆော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မာနာ၊ မာနဓာတ်မှ နောက်၌။ ဝီမံသနေ၊စ၊ စူးစမ်းခြင်းအနက်၌သာလျှင်။ သော၊ သ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ကာတန္တဝုတ္တိ-စသော သက္ကတကျမ်းများ၌ ဂုပ-ဗဓ-ဓာတ်နှစ်ခု တို့၏ **နိ**န္ဒနတ္ထ ဆ-**ကို** စီရင်သည့်ပြင်၊ ကိတ-ဓာတ်ကိုလည်း **သံ**သယ,ပတိကာရ နှစ်နက် ယူ၏။

"ဂုပေါ ဗဓော စ နိန္ဒာယံ၊ ခမာယံ စ တထာ တိဇော။
သံသယေ စ ပတိကာ,ရေ၊ ကိတော သန် အာဘိဓိယ်တေ။"ကာတန္တဝုတ္တိ

ဂုပေါ၊ဂုပဓာ**တ်**သည်လည်းကောင်း။ ဗာဓော၀၊ ဗ**ဓ**-ဓာ**တ်**သည်လည်းကောင်း။ **နိ**န္ဒာယံ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်ကို။ ဂမျှမာ,နာယံ၊ သိအပ်သည်ရှိသော်။သန်၊ သန့်-ပစ္စည်းသက်။(နှ-ကား အနုဗန် သ-ပစ္စည်းပင်)။ တထာ၊ ထိုပြင်။ တိဇော၊သည်။ ခမာ,ယံ၊ သည်းခံခြင်းအနက်ကို။ ဂမျှမာနာယံ၊ သော်။ **သ**န်၊ သက်။ ကိတော၊ သည်။ သံသယေ စ၊ ယုံမှားခြင်းအနက်ကိုလည်းကောင်း။ပတိကာရေ စ၊ကုစားခြင်း (ဆေးကုခြင်း) အနက်ကိုလည်းကောင်း။ ဂမျှမာနာယံ၊ **သော**။ သန်၊ ကို။ **အ**ဘိဓိယတေ၊ ဆိုအပ်၏။ ဝါ၊ စီရင်အပ်၏။ ။ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ**ရှာ**သဋ္ဌကား ဆိုခဲ့သောအနက်တို့၌ သန်ပစ္စည်းကို မြဲ**စေ**သော **နိ**ဗ္ဗ**ဝိ**ဓိကို ပြသည်ဟုဆို၏။ ။'ဝက္ခမာ,နံ ဝါ,ဂ္ဂ ဟဏ် သဗ္ဗသ သေသော ဝိညာ,ယ်တေ၊ သာ **စ** ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ၊ တေန **နိ**န္ဒာ,ဒိသု **နိ**စ္စ သန် ဘဝတိ၊ အညတြ **နဘ**ဝ**တိ**' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ**ရှာ**သ။

ဆောင်ပုဒ်-"တိဇ,နော,ဂ်ကွက်၊ သည်းခံနက်၊ သက်**လေ** ခ-ကိုသာ။
ဂုပ-ဗ၀၊ ကဲ့ရဲ့မှ၊ ကိတ ပယ်နက်, ဆ-သက်ရာ။
မာန-ဓာတ်တွက်၊ စူးစမ်းနက်၊ သ-သက် ရူ-က-မှာ။
သီခြားကန့်ကွက်၊ ဓာတ်အနက်၊ မှ**တ်**ချက် ဝါ-ကြောင့်သာ။"

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ-၌ရှင်းချက်။ ။ခ.စသော ပစ္စည်းများကို ဓာတ်အနက်၌ စီရင်အပ်၍ ဓာတုနိဗ္ဗိဒပစ္စည်းဟု ရှု–ဆိုး၏။ ။ပါဏိနီ.၌ကား 'သနာ.ဒျ.န္တာ ဓာတ.ဝေါ' ၃-၁-၃၂ ဟု ခါ.ဒျန္တတို့၌ ဓာတုသညာတို့ကို စီရင်၏။ ကစ္စည်း ဝုတ္တိ-ဆရာလည်း တစုံတရာ အထူးမဖွင့်ဆိုသဖြင့် ပါဏိနီ-ကဲ့သို့ ဓာတုသညာကို သဘောတူဟန် ရှိသည်။ ကာတန္တဝုတ္တိ-ဆရာကား သဘတ္တ-၌ စီရင်၏။ ။'ဂုပ တိဇ ကိတာဟိ သန် ပရော ဘဝတိ သကဓတ္ထ' ကာတန္တဝုတ္တိ။

***တိတိကွ္ဓတိ.၌**–တိဇ.ဓာတ်၏'တိဇ+နိသာနဗဒ္ဓနေ ခမာယဉ္ဆ' ဟူသော အနက်တို့တွင် သည်းခံခြင်း ခမာ အနုက်တစ်ပါး၌သာ ခ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ ။တိဇ.နောင် ခ-ပစ္စည်းသက်၊တိ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု။ဓာတ္ဟန် ဇ-ကို၊ ဂ်-ပြု (တိဘိတ်+ခ=တိတိကွ) ဂ်+ခ-ကပ်လျှင် တိတိကွ္ဓဖြစ်၏။ ယင်းကို ဓာတုးပ္ပစ္စယ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တိဘိကွ-ဓာတ်။ သို့မဟုတ်-ဒါဒျ.န္တ.ဓာတ်ဟူ၍လည်းကောင်းဆိုရ၏။ ထို့နောက် တိ-ဝိဘတ် သက်လျှင် တိတိကွ္ဓတိဖြစ်၏။ ။ပါ၌ပုံစံကား ဒန္တော သေဠော မနုဿေသု ယော.တိ ဝါကျ၊ တိတိကွ္ဓတိ' ဓမ္မပဒ-နာဂ ဝဂ်။ ။'ယေ စ ဂါမေ တိတိကွ္ဓန္တိ၊ တေ ဥဒ္ဒာရတရာ တယာ'နဝ-ဟလိဒ္ဓိရာဂ-ဇာတ်။ ။ယင်းတိတိကွ-ဓာတ်နောင် အာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် 'တိတ္ကွနံ-**တိတိ**ကွ္ဓာ' ဖြစ်၏။ ။'ခန္ဓိ ပရမံ တပေါ တိ**တိ**ကွ္ဓာ' မဟာဝဂ္ဂ မဟာပဓာနသုတ်။ သိ-ကို အံ-ပြုလျှင် တိဘိကွ'သုတိတိကွ' အရည်ရှိ ပန္ဓမ်ိ သယနာသနေ'ဝင်း-ဟလိဒ္ဓိရာဂ-ဇာတ်။ ရှေ့နှင့်ဆက်လျှင် တဂါထာပြည့်၏။ ။ဝင်းနောက် အဿတ္ထ,ဣ-ပစ္စည်းသက်လျှင် တိတိကွ္ဓီ ဖြစ်၏။ ။'သုဿုသီ စ တိတိကွ္ဓီ စ၊ တံ ဘဇေဟိ ဣတော ဂတော'ဝင်း-ဇာတ်။ ။'သုဿုသီ စ တိတိကွ္ဓီစာ.တိ တဝ ဝစနံ သုဿုသာ.ယ စေဝ ဝစနာ.ဓိ ဝါသေနေန စ သမန္နာဂတော ဘဝေယျာတိ **အ**တ္ထော' ဝင်း-အဋ္ဌကထာ။ ။နိသာန ဗဒ္ဓန.စသော အနက်တို့၌ကား 'တေဇနံ၊ တေဇယတိ' စသည်ဖြစ်၏။ 'ဥသု-ကာရ နမယဲ့ဣ တေဇနံ' ဓမ္မပဒ, ပဏ္ဍိတဝဂ်။

ဇိဂုစ္ဆတိ-၌–ဂုပ-ဓာတ်၏ ဂေါ၊နိန္ဒာ,ဗျာကုလ-အနက်တို့တွင် နိန္ဒနတ္ထ-တခု၌သာ ဆ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ သက္ကတ-၌ ဂုပ, ဗဓ-ဟု ဓာတ်နှစ်ပါးဆို၏။ 'ဂုပေါ ဗဓော တု နိန္ဒာယံ'ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။ဂုပ-ဓာတ်နောင် ဆ-ပစ္စည်းသက် စီရင်လျှင် ဇိဂုစ္ဆဖြစ်၏။ ယင်းဇိဂုစ္ဆ-ဟူသော ဓာတုးပ္ပစ္စယ်။ သို့မဟုတ် ဇိဂုစ္ဆ-ဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် ဇိဂုစ္ဆတိဖြစ်၏။ ။ပရံ မတံ ဒိသ္ဝာ အဒ္ဒိယတိ ဟရယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ' တိကဂ်ိုတ္ထရ-ဒေဝဒူတဝဂ်။ ။ယံ ဟိ ဧကေ ဇိဂုစ္ဆန္တိ၊ မထံ ဒိသ္ဝာန ပါပကံ' စတုက္ကနိပါတ-မုဒိတတ္ထေရ ဂါထာ။ ။'သကာပိ မဇတာ ဇိဂုစ္ဆေယ္ယ' သုမေဓာ ထေရီ ဂါထာ။ ။ဇိဂုစ္ဆ-ဓာတ်နောင် အာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ဇိဂုစ္ဆာ။ မာန-သက်လျှင် ဇိဂုစ္ဆမာနော။ အန္တ-သက်လျှင် ဇိဂုစ္ဆန္တာ။ တဗ္ဗာ.ဒိ-သက်လျှင် ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ ဇိဂုစ္ဆနီ**ယော**-စသည်ဖြစ်၏။ ။'ဧဝံ သန္တေ တပေါ ဇိဂုစ္ဆာ ပရိ

http://www.dhammadownload.com

သုဒ္ဓါ ဟောတိ' ပါထေယျ-ဥဒုမ္ဗရသုတ်။ ။'အဒ္ဓိယမာနော ဟရာယမာနော ဇိဂုစ္ဆမာမော ဥဒါန-နဒ္ဓဝဂ်။ ။'နှာယန္တိ ဇိဂုစ္ဆန္တာ'သုမေဓာ ထေရီ ဂါထာ။ ။'ဣဓ ဘိက္ခဝေ ! ပုဂ္ဂလော ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗော နသေဝိတဗ္ဗော'တိကဂုံတ္တရ-ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂ။ ။'ယံ အနိစ္စ ဒုက္ခာ.ဒိ ဘာဝေန ကုစ္ဆိတံ အရိယေဟိ ဇိဂုစ္ဆနီယံ' ဥဒါန ဌကထာ-ဒုဟိယဝဂ္ဂ။

ဗီဘစ္ဆ–နိန္ဒ အနက်ဌဖြစ်သော ဗဓ-ဓာတ်ခနာင် ဆ-ပစ္စည်းသက် (ဗစ်+ဆ)။ ကွစိ ဓာတု,သုတ်ကြီးဖြင့် တတိယကွဲရာ ဗ-ကို စတုတ္ထကွဲရာ ဘ-ပြု။ ဘ-ကို ဘဘ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဘဘစ်+ဆ) ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ-သုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသ-ဌ ဖြစ်သော စတုတ္ထကွဲရာ ဘ-တို့ တတိယကွဲရာ ဗ-ပြု(ဗဘစ်+ဆ) အန္တသီဝဏ္ဏာ ကာရော၀ါ= အဘ္ဘာသ အစိတ် အ-ကို ဤ-ပြု၊ ဗျဉ္ဇနန္တသ စော=ဓာတုန် စ်-ကို စ်-ပြု၊ (ဗီဘစ်+ဆ=ဗီဘစ္ဆ) စ်+ဆ-ကပ်။ ဗီဘစ္ဆနံ-ဗီဘစ္ဆာ၊ ပြီး၏-ရှိရှာစက်ဆုပ်ခြင်း။ ။'သုသာန-မိ၀ ဗီဘစ္ဆာ၊ ရမန္တေ ယတ္ထ ဗဟုလိယာ' ဇနပဒကလျာဏီ ထေရိကာ. ပဒါန်။ ဝိဘစ္ဆေ-ဟူ၍လည်း အချို့.ရှိ၏။ ဗ-ကို ဝ-ပြု၊ 'သိဂ်ါရဟသ ဂရုဏာ၊ ရှုဒ္ဓ ဝိရ ဘယာနကာ။ ဝိဘစ္ဆ.ဒ္ဓုတသ္ဆန္တာ စ၊ ရသာဌ္ဌာယိန.နုက္ကမဒ္ဓ' သုဗောဓာ-လင်္ကာရ။ ။ဤရုပ်ကား အလွန်ငုတ်သည့်ပြင်၊ ပိဋ္ဌကတ်တော်ဌ၌လည်း အလွန်နည်းပါးလှသည့်အတွက် ဝိဂစ္ဆ၊ ဝိဗစ္ဆ၊ ဝေဘစ္ဆ-ဟု အထွေထွေပါဌ်ပျက် ရှိနေကြ၍၊ သတိရှိသင့်လှပေသည်။

တိုကိစ္ဆတိ-ဌ်–ကိတ-ဓာတ်၏။ ရောဂါ.ပနယန ဥဏာ.စ္ဆာ ဝါသ သံသယေ, ဟူသော အနက်တို့တွင် ဆေးကုခြင်း ယောဂ.ပပနယနတွေ,ယုံမှားခြင်း သံသယတွေ တို့ဌသာ ဆ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ ဥဏာ.စ္ဆာ.ဝါသ အနက်တို့ဌ် မသက်ရ။ 'ကိတ-ဓာတုတော သံသယ ရောဂါ.ပနယနေသု ဆ.ပ္ပစ္စယော'ရှု-ဌ်။ ။'သံသယေ စ ပတိကာရေ ကိတော'ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။ကိတ+ရောဂါ.ပနယနေ-ဟူသော ဓာတ်နောင် ဆ-ပစ္စည်းသက် စီရင်လျှင် တိကိစ္ဆ-ဖြစ်၏ကို။ ယင်းတိကိစ္ဆ ဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် တိကိစ္ဆတိ ဖြစ်၏။ ။ဝိ-ပုဗ္ဗ-ကိတ+သံသယေ-ဟူသော ဓာတ်နောင် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ ကိ-ကို ဒွေဘော်ပြု၊ (ဝိ-ကိကိတ်+ဆ) ရှေ့က-ကို စ, ဓာတုန် တ်-ကို စ်-ပြု၊(ဝိ-စိက်စ်+ဆ=ဝိ.စိကိစ္ဆ)စ်+ဆ-ကပ်လျှင် ဝိ-စိကိစ္ဆ။ ယင်းဓာတ် နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် ဝိ-စိကိစ္ဆတိ ဖြစ်၏။ 'ဒေ၀ါပိနံ တိကိဿန္တိ၊ မာတာ ပိတိ-ဘရံ နရ' သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်။ ။'ဣဓ ဘိက္ခဝေ!ဘိက္ခု သတ္ထရိ ကဏ်တိ ဝိစိကိစ္ဆတိ'ပဋ္ဌဂုံတ္တရ ကိမိလဝဂ်။ ။တိကိစ္ဆ,ဝိ-စိကိစ္ဆ-ဓာတ်နောင် အာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် တိကိစ္ဆာ-ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်၏။ 'တိကိစ္ဆနံ-တံကိစ္ဆာ' ဆေးကုခြင်း။ 'နကာမ နိတသ ကရောတိ ကောစိ၊ သြက္ကန္တ သုက္ကသ ဟိ ကာ တိကိစ္ဆာ'ဒု-ကာမ နိတဇာတ်။ ။'ဝိ.စိကိစ္ဆနံ-ဝိ-စိကိစ္ဆာ'ယုံမှားတွေးတောခြင်း။'အထ စ ပန မေ ဝိစိကိစ္ဆာ ကထံ ကထာသလ္လံ စိတ္တံပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ.တိ' ဆက္ကဂုံတ္တရ-သာ.ရဏီယဝဂ်။

http://www.dhammadownload.com

မာန-ဓာတ်၏- 'ဝိမံသ,ပူဇာ,ပေမေသု' ဟူသောအနက်တို့တွင် စူးစမ်းခြင်း ဝိမံသနတွေ-ဌ်သာ သ-ပစ္စည်းသက်။ ပူဇာ,ပေမအနက်တို့ဌ် မသက်ရ။ ။မာန-**ဓာတ်**နောင် သ-ပစ္စည်းသက် စီရင်လျှင် ဝိမံသ။ ယင်းဓာတ်နောင် **တိ-ဝိ**ဘတ် သက်လျှင် ဝိမံသတိ-ဖြစ်၏။ ။ဝိမံသ ဓာတ်နောင် အာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ဝိမံသနံ-ဝိမံသာ ဖြစ်၏။ ဝိမံသနာ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း။ 'သတိ ဂိ ဝ ါ ဃိရေ့ပညာ၊ ဝိမံသာ ဓမ္မစိန္တာနာ' ဥဒါယိ.တ္ထေရ ဂါထာ၊

ရှေ့ပတ္တက်ပုံ။ ။တိတိကွ,တိ-ကို၊ တိဇ-တည်။ တိဇ၊ သည်။ ခန္ဓိယ်၊ သည်းခံခြင်း-ဌ=၏။ ဓာတုဃန္ဓော=ချေ။ တိဇ ဂပကိတ မာနေဟိ=ဤသုတ်ဖြင့် **တိဇ-**ဓာတ်မှ နောက်ဌ် ခ-ပစ္စည်းသက် (ကိဇ်+ခ) ကွစာ.ဒိ ဝဏ္ဏာန **မ**ကဃရာနံ ဒ္ဒေဘာဝေ ါ,သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အစ တိ-ကို၊ တိတိ-ဟု ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (တိကိဇ်+ခ) **ကောခေ,စ** သုတ်ဖြင့် ခ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ဇ်-ကို၊ ဂ်-ပြု၊ (**တိ**တိဇ်+ခ=တိတိဂ္ဂ)ဂ်+ခ-ကပ်၊တိတိဂ္ဂ။ (ဓာတု.ပ္ပစ္စယရှုပ်။ 'ဓာတု.ပ္ပစ္စယေဟိဝိဘတ္တိယော' ပရိဘာသာရှိ၍။ ဓာတု.ပ္ပစ္စယရှုပ်ပြီးအောင်လုပ်ပြီးမှ**ဝိ**ဘ**တ်**သက်ရသည်)။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ=ဝတ္တမာန် ဧကဝုစ် တိ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ (**တိ**တိဂ္ဂတိ) ပြီး၏။ ။ဇိ ဂုစ္ဆတိ-ဂုပ+နိန္ဒာယံ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းဌ်ဖြစ်၏။ ချေ။ တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ=ဤသုတ်ဖြင့် ဂုပ-ဓာတ်မှ နောက်ဌ် ဆ-ပစ္စည်းသက်။ (ဂုပ်-ဆ) ကွစာ.ဒိဝဏ္ဏာ=ဓာတ်၏**အစ** ဂု-ကို။ ဂုဂု-ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ဂုဂုပ်+ဆ) ပုဗ္ဗော.ဗ္ဗာသော=ရှေ့ ဂု-ကို အဗ္ဗာသ အမည်မှည့်။ ကဝဂ္ဂသ စ ဝဂ္ဂေ ါ=အဗ္ဗာသဌ် ဖြစ်သော ဂ-ကို၊ စ-ဝဂ် ဇ-ပြု။ အန္တသီ ဝဏ္ဏာ ကာရော ဝ ါ=အဗ္ဗာသ အစိတ် ဥ-ကို၊ ဠ-ပြု၊ (ဇိဂုပ်+ဆ)ဗျဥ္ဇနန္တသ စော ဆ.ပ္ပစ္စယေသု စ,သုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ပ်-ကို စ်-ပြု၊ (ဇိဂုစ်+ဆ=ဇိဂုစ္ဆ) စ်+ဆ-ကပ်၊ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ=ဝတ္တမာန်=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဇိဂုစ္ဆတိ)ပြီး၏။ ။တိကိစ္ဆတိ-ကိတ+ရောဂ ါ ပနယနေ၊ **အ**နာပျောက်မှု ဆေးကုခြင်းဌ်=၏။ ချေ။ တိဇ-ဂုပ=ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစာ.ဒိ ကိကိ-ဟု ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ကိကိတ်+ဆ)ပုဗ္ဗော.ဗ္ဗာသော=အဗ္ဗာသ အမည်မှည့်။ မာန ကိတာနံ ဝ-ဝတ္ထံ ဝ ါ+အဗ္ဗာသဌ်ဖြစ်သော က-ကို တ-ပြု၊ (ကိကိတ်+ဆ) ဗျဥ္ဇနန္တသ စော ဆ-ပ္ပစ္စယေသု စ=ဆ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် **တ်**-ကို စ်-ပြု၊ (တိကိစ်+ဆ=တိကိစ္ဆ) ဝတ္တမာနာ=ကိ-ဝိဘတ်သက်၊ (တိကိစ္ဆသိ) ပြီး၏။ ။ဝိမံသတိ-မာန+ဝိမံယာယံ၊ စူးစမ်းခြင်းဌ်=၏။ ချေ။ တိဇ ဂုပ=သ-ပစ္စည်းသက်၊ (မာန်+သ) ကွစာ.ဒိ=မာမာ.ဟု ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ ပုဗ္ဗော.ဗ္ဗာသော=ရှေ့မာ-ကို အဗ္ဗာသ-အမည်မှည့်။အန္တသီ ဝဏ္ဏာ ကာရော ဝ ါ=အဗ္ဗာသ အစိတ် အာ-ကို ဤ-ပြု၊ (မိမာန်+သ) မာန ကိတာနံ-အဗ္ဗာသဌ်ဖြစ်သော မ-ကို ဝ-ပြု၊ (ဝိမာန်+သ) တတောပ ါ မာနာ နံ ဝ ါ-မံ ဃေသု=အဗ္ဗာသမှ နောက်ဖြစ်သော မာန-ဓာတ်ကို၊ မံ-ပြု၊ (ဝိမံ+သ) ဝတ္တမာနာ=**တိ-ဝိ**ဘ**တ်**သက်၊ (ဝိမံသတိ) ပြီး၏။ ။ဝ ါ-ရှေ့ပ်။ တေဇတိ **တိ**ဇ+နိ

http://www.dhammadownload.com

၄၃၄- ဘုဇ,ဃသ,ဟရ,သု,ပါဒီဟိတု.မိစ္ဆ.တ္ထေသု။ ။ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါ.ဒီဟိ၊ ဘုဇ,ဃသ,ဟရ,သု,ပါ အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တု.မိစ္ဆ.တ္ထေသု၊ တုံ-ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်သော ဣစ္ဆာအနက်တို့၌။ ခ,ဆ,သာ၊ ခ,ဆ,သ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ချို့ ။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ဘုဇ,ဃသ,ဟရ,သု,ပါ ဣစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ ဓာတုဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ခ-ဆ-သ ဣစ္ဆတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့ ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဘောတ္တုံ၊ စောင့်ရှောက်တတ်ဖို့ရာ။ ဣစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။ ဗုဘုက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်လို၏။ (စောင့်ရှောက်လို၏)။ ဃသိ တုံ၊စားတတ်ဖို့ရာ။ ဣစ္ဆတိ၊၏။ ဇိဃစ္ဆတိ၊ စားတတ်လို၏။ (စားလို၏)။ ဟရိတုံ၊ ဆောင်ဖို့ရာ။ ဣစ္ဆတိ၊ ၏။ ဇိဟီရိသတိ၊ ဆောင်တတ်လို၏။ (ဆောင်လို၏)။ သောတုံ၊ နာတတ်ဖို့ရာ။ ဣစ္ဆတိ၊ ၏။ သုဿုသတိ၊ နာတတ်လို၏။ (နာလို၏)။ ပါတုံ၊ သောက်တတ်ဖို့ရာ။ ဣစ္ဆတိ၊ ၏။ ပိပါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ (သောက်လို၏)ဝါ.တိပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဘောတ္တုံ၊ စောင့်ရှောက်တတ်ဖို့ရာ၊ ဣစ္ဆကိ၊ ၏။ ဣတိအာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသောခနတ္ထံ၊ ၏။ တုမိစ္ဆတ္ထေသု.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဘုဇ္ဇတိ၊ စားတတ်၏။ ဝါ၊ စောင့်ရှောက်တတ်၏။ ဣတိအာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေခနတ္ထံ၊ ၏။

သာနေ၊ ထက်အောင်ပြုခြင်း၌=၏။ ချေ။ တိဇ ဂုပ=ဣသုတ်ဖြင့် တိဇဓာတ်မှ နောက်၌ ခ-ပစ္စည်းသက်သင့်ငြားသော်လည်း ဝါသဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မသက်ရ။ (နောက်နောက်ကိုလည်း ဤနည်းတူ ဖော်ဆို) ဝတ္ထမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်။ ဘူဝါဒိတော အ=တိဇဓာတ်မှ နောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (တိဇ်+၊+တိ) အညေသုစ=အစသရ ဣ.ကို၊ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊(တေဇ်+၊+တိ=တေဇတိ) ဇ်+အ-ကပ်ပြီး၏။ ။ ဂေါ်ပတိ-ဂုပ+ဂေါ်ပနေ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၌=၏။ ချေ။တိဇ ဂုပ=ဝါမြစ်။ ဝတ္ထမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ.ပစ္စည်းသက်၊ (ဂုပ်+၊+တိ) အညေသုစ=ဥ.ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (ဂေါ်ပ်+၊+တိ=ဂေါ်ပတိ) ပ်+အ-ကပ်ပြီး၏။ ။မာနေ တိ မာန+မာနနေ၊ မြတ်နိုးခြင်း၌-၏။ ချေ။ တိဇ ဂုပ=ဝါ.မြစ်။ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (မာန်+၊+တိ) လောပမ္ဗေတ္တ.မကာရော=အ-ပစ္စည်းကို ဧ-ပြု၊ (မာန်+ဧ+တိ=မာနေတိ) နှ-ဧ+ကပ်ပြီး၏။ ။(ဥ-၌ 'ဓာတိဟိ ဏောဏယ' သုတ်ဖြင့် ဏော-ပစ္စည်းသက်၏။ နာ-၌ အ.ပစ္စည်းသက်၏။ နာ-နည်းသို့လိုက်သည်။)

၄၃၄-တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။'ဓာတုတော ဝါ တုမန္တာ ဣစ္ဆတိနာ ဧကတ္ထု ကာ'ကာတန္တ၊ ၃-၂-၄။ ။'ဘုဇော စ ဃသော စ ဟရော စ သုစ ပါစ ဘုဇ, ဃသ,ဟရ,သုပါ။ ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါအာဒိ ယေသန္တေ.ဘုဇ.ဃသ ဟရ သုပါ.ဒယော'လုပ်။ အာဒိဝန်ကို 'ဝိဇေတု.မိစ္ဆတိ-ဝိဇိဂီရိသတိ' စသည်၌။ ဇိ-ဓာတ် စသည်ကိုယူ။ ။'တုစ ဣစ္ဆာစ-တု-မိစ္ဆာ၊ သမာန ကတ္တု ဘာဝေ ယုတ္တာနံ တု.မိစ္ဆာနံ အတ္တာ-တုမိစ္ဆ.တ္ထာ' လုပ်။ တေသုတု.မိစ္ဆ.တ္ထေသု-ခံ။ ဤအလို တု-မိစ္ဆ.

http://www.dhammadownload.com

ထွေသု၊ တူသော ကတ္တား၏အဖြစ်၌ ယှဉ်ကုန်သော တုံ-ပစ္စည်း၊ ဣစ္ဆာ၊ အနက် တို့၌ဟု-ပေး။ ။'တစ်နည်း တုံ.မန္တ ယုတ္တာ ဣစ္ဆာ-တုံ.မိစ္ဆာ၊ တုံ.မိစ္ဆာ ဧဝ အတ္ထာ-တုံ.မိစ္ဆ.တ္ထာ'လုပ်၊ တေသု-ခံ။ ။ဤအလို-တုံ.မိစ္ဆ.တ္ထေသု၊ တုံ-ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သော ဣစ္ဆာအနက်တို့၌ဟု-ပေး။ ။'ခေတုတော ဝါ တု မန္တာ ဣစ္ဆာတိနာ ဧက ကတ္တုကာ'ဟူသော ကာတန္တသုတ်ကား ရှုပ်ထေးလျှ၏။ 'ဣစ္ဆာ-တ္ထေသု သမာန ကတ္တု ကေသု တဝေတုံ ဝါ'ဟု ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့် ဧက ကတ္တုက-ထည့်ရန်မလို။ တုံ.မိစ္ဆတ္ထေသု-ဆိုက, သမာန ကတ္တုအဖြစ် ပြီးတော့သည်ဖြစ်၍၊ ဤကစ္စည်းသုတ်ကား သာရတ္ထ, လီန သူစက-စသော သုတ္တင်ဂုဏ်, ပြည့်စုံ ကောင်းမြတ်လှပေ၏။

ဘောတ္တု.မိစ္ဆတိ စသည်တို့ကား ခ-စသော ပစ္စည်းတို့၏အနက်ကို သိသာ ထင်ရှားရန် ဖွင့်ပြသည့် အတ္ထ ဝါကျသာတည်း။ ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျမဟုတ်။အာချာတ်-ဟူသည် ကြိယာဟောဖြစ်၍ ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျ မရစကောင်း။ သမာသ်,တဒ္ဓိတ်,ကိတ် တို့၌သာ ရအပ်သည်။ သို့အတူက် ခ,ဆ,သ-ပစ္စည်းတို့သည်။ တုံ-ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ် သော ဣစ္ဆာအနက်ကိုဟောသည်ဟု မှတ်။ ။သမာန ကတ္တားဖြစ်ပုံ အနက်ပေးပုံ တို့ကို အထက်ကိတ်ပိုင်း 'ဣစ္ဆာတ္ထေသု သမာန ကတ္တု ကေသု တဝေ တုံ ဝါ'သုတ် သို့ ရောက်မှ ပြဆိုအံ့။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။ဗုဘုက္ခတိတ္တ၌,ဘုဇ-ဓာတ်နောင်-တုံ.မစ္ဆတ္ထ၌ခ-ပစ္စည်းသက်၊ ဘု-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု (ဘုဘုဇ်+ခ) ဘ-ကို ဗ၊ ဇ်-ကို က-ပြုလျှင် ဗုဘုက္ခဖြစ်၏။ ယင်း ဓာတု.ပစ္စယ။ သို့မဟုတ် ဗုဘုက္ခ ဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် ဗုဘုက္ခတိ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ ဣ-လာ၊ သိ-ကို သြ-ပြုလျှင် ဗုဘုက္ခိတော ဖြစ်၏။ 'ဗြဟ္မံ စက္ကံ အပစာယ မာနော၊ ဗုဘုက္ခိတော နော ဝိဟရာမိ ဘောတ္တုံ' ဒုကဲ-ဥရဂဇာတ်။ ။ *ဇိဂ္ဂစ္ဆတိ၌,ဃသ-ဓာတ်နောင် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှုးနည်းစီရင်လျှင် ဇိဂ္ဂ.ဖြစ်၏။ ယင်းဇိဂ္ဂ.ဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် ဇိဂ္ဂ.တိ၊ အာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ဇိဂ္ဂ.ဖြစ်၏။ 'ဇိဂ္ဂ.ဘ ပရမာ ရောဂါ သင်္ခါရာ ပရမာ ဒုခါ' ဓမ္မပဒ သုခ ဝဂ်။ ။'ဇိဃ.ဘ.စ ပိပါသာ.စ၊ ယ.ဃ ဘာယတိ မ.ဘ.ရီ' ဒေဝတာ သံယုတ်။

***ဇိဂိသတိ–ဌ**-ဟရ-နောင် သ-ပစ္စည်းသက် စီရင်လျှင် ဇိဂိသ။ ယင်းဓာတ် နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် ဇိဂိသတိ။ ။'စိတ္တံ နုတေ ဝိပရိယတ္တံ အဒုကိ'နု ဇိဂိသတိ'(ကြံ့စည်၏။) အသီတိ မဟာ ဟံသဇာတ်။ ။'အနကိ'နု ဇိဂိသတိ.တိ ဥဒါဟု ကိ'နု စိန္တေသိ' ဇင်း-အဋ္ဌကထာ။ ။ အန ရိယ ပရိသမ္ဘာသေ၊ ပါပ ကမ္မံ ဇိဂိသတိ (ရှာ၏)' တိ-သက်'ဆန္ဒဇာတ်။ 'အတ္ထနော. ဝ ပါပကမ္မံ ဂဝေ သသိ ဥပ္ပါဒေသိ' ဇင်း-အဋ္ဌကထာ။ ။ဇိဂိသ-ဓာတ်နောင် အန္တ-ပစ္စည်းသက်၊ သိ-သက်။ သိ-ကြောင့် န္တ-ကို အံ-ပြုလျှင် ဇိဂိသံဖြစ်၏။ ။'နာဟံ ဇိဂိသ.မန္ဒေသိ၊ အန္ဒေသံ ဘက္ခ.မတ္ထနော' ဘူရိဒတ္တ-ဇာတ်။ ။'သဗ္ဗံ ဣဒံ စလ.မိတိ ပေက္ခမာ နော၊ အဘိနိက္ခမိ' အ-မတံ ပဒံ ဇိဂိသံ (ရှာသော)' ပညာသ နိပါတ-ဘာလ

http://www.dhammadownload.com

ပုဒ္ဓ-တ္ထေရ ဂါထာ။ 'ဇိဂီသံ ပရိယောသန္တော' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။ဇိ-ဓာတ် နောင် သ-ပစ္စည်းသက်။ ဇိ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ဇိဇိ+သ) ဟရသ ဂီသေ-၌ ဂီသေ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဇိ-ဓာတ် ဂီ-ပြုလျှင် ဇိဂီသ ဖြစ်၏။ ယင်းဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် ဇိဂီသတိ။ ။'အလမ္ဘာနေ့ဟိ နာဂေန၊ မမံ အဘိ ဇိဂီသတိ' ဘူရိဒတ္တဇာတ်။ ။'ဥစ္စာ.ဝစေ ဟုပါယေဟိ၊ ပရေသ.မဘိဇိဂီသ**တိ**' ဝိသတိ-ပါရာ ပရိဟတ္ထေရ ဂါထာ။ ။ဤကေရ ဂါထာလာ ဇိဂီသတိကား ဇိ, ဟရ-ဓာတ်နှစ်မျိုးပင်ရ၏။ ။'ပ**ရေ**သံ သန္တကံ ဟရိတုံ ဣစ္ဆတိ (ဟရ) ပရေဝါ ဟာပေတိ ဇိနာတိ (ဇိ)' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။

***သုဿုသတိ-၌**-သု-ဓာတ်နောင် သ-ပစ္စည်းသက် စီရင်လျှင် သုဿုသ၊ ယင်းဓာတ်နောင် တိ ဝိဘတ်သက်လျှင် သုဿုသတိ-ဖြစ်၏။ ။'တထာဂတော အနာလယော ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေသု သုဿုသတိ၊ သော တံ သြဒဟတိ'စတုက္ကဏ္ဍ-ဘယဝဂ်။ ။'သုဿုသတိ.တိ၊ သောတုကာမော ဟောတိ'ဂုဏ်း-အဋ္ဌကထာ။ ။'တေသု ဘည်မာနေသု နှ သုဿုသန္တိ' ဒုက္ခဏ္ဍ-ပရိသဝဂ်။ ။သုဿုသ-ဓာတ်နောင် အာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် သုဿုသာ။ တ-ပစ္စည်း, အာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် သုဿုတာ-ဖြစ်၏။ 'သုဿုသာ သုတဝုနီ၊ သုတံ ပညာယဝုနံ' ဒုက-မဟာစုန္ဒ-တ္ထေရ ဂါထာ။ ။'အ.ပ္ပမတ္တဿ မေ ဘိက္ခော၊ သုဿုတာ တဝ သာသနေ' ပဏ္ဍိတ-သုမန.တ္ထေရ ဂါထာ။

ပိ-ပါသတိ-၌–ပါ ဓာတ်နောင် သ.ပစ္စည်းသက် စီရင်လျှင် ပိဝါသ။ ယင်းဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် ပိဝါသတိ-ဖြစ်၏။ ။ဝတ္ထိစ္ဆာအားဖြင့် နဒီကူလံ ပိပတိသတိ စသည်ဝယ်,အ-စေတနာပင်ဖြစ်သော်လည်း ဣစ္ဆတ္ထ၌,သ.ပစ္စည်းကို စီရင်အပ်၏။ ပတ-ဓာတ်နောင် သ-ပစ္စည်းသက်။ ပ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ ရှေ့ ပ-၏ မှီရာ အ-ကို ဣ-ပြု၊ (ပိပတ်+သ) ပတ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဣ-လာ (ပိပတ်+-ိ+သ=ပိပတိသ) ယင်း ပိပတိ သ-ဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင် ပိပတိသတိ-ဖြစ်၏။ 'နဒီကူလံ မြစ်ကမ်းပါးသည်။ ပိပတိ သတိ၊ ပြိုကျလိုလို'။ ဝါ၊ ပြိုကျချင်၏။'-ပေး။ ။သာမီ မရိသတိ' **စ**သည်ကိုလည်းထုတ်။ မရ+ပါ၊ စာဂေ သ-ပစ္စည်းသက်၊ 'ရှေးနည်းစီရင်လျှင် မိမရိသတိပြီး၏။ ။သာ၊ခေ့းသည်။မိမရိသတိ၊ သေလိုလို'။ ဝါ၊ သေချင်၏။-ပေး။ 'ကထံ နဒီကူလံ ပိပတိသတိ,သ**ာ** မိမရိသတိ? ယထာ ဝါကျ၊ တထာ ဣဒံ **ဝ**ိ**ဝ**ဋ္ဋာယေတိ မတံ'ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'အာသက်**ာ**ယ. မုပသခ်္ဂန.မီတိ ကောစိ၊ တဒိဟ နဝတ္ထုဗ.မိစ္ဆာ.ဟ ကထ.မိစ္ဆာဒိ၊ ပတိတု မိစ္ဆတိ, မရိတုမိစ္ဆတီ.တိ ယထာ ဝါကျ၊ တထာ ဣဒံ ပိပတိသတီ တျ.တ္ထော၊ ဝါကျ.မေ ဝ စရဟိ ကထ.မိစ္ဆာ.ဟ-**ဝ**ိ**ဝ**ဋ္ဋာယေတိ။ ဣဒံဝုတ္တံ ဘဝတိ-ယထာ ကာသာ.ဒိကံဒမ္ဘံ ပုရိသံ ဒိသ္ဝာ ဣစ္ဆာ ဂမျတေ ကဒ္ဒ.မေ**ဝ** ကတ္ထုမိစ္ဆတီ.တိ၊ တသာ အ-စေတနဿ ပိ နဒီကူလဿ လေဒ္ဓုနိ ဝိကိရန္တိ၊ ဘေဒါ စ ဇာတန္တိ.တိ ဒဿနာ ဣစ္ဆာ ဂမျတေ

http://www.dhammadownload.com

နဒီကူလံ ပတိတု မိစ္ဆတီ.တိ။ တထာ-သုဏာသ သစေတနသ္ဿပိ မရဏိစ္ဆာ နသမ္ဘဝ တီ.တိ နစောဒနီယံ၊ တဿာ ပျ.ဌ် မြော.ဝသေသတာယ ပရိတု.မိစ္ဆတီ.တိ လောကေ ဝိဝစ္ဆာ ဒဿနာ၊ နနု 'တု.မန္ဘာ ဣစ္ဆတိ.နေက ကတ္တုကာ'တိ ဇော္ဗာ ဝတာ.ဝ သန် ဘဝကိ၊တဘော တုမံ ပတ္ထေ.ဝ ယတိတဗ္ဗံ တဿေ ဝ သနု.ပ္ပတ္တိ နိမိတ္တတ္တာ၊ တဿ ကိ.မိဒ မုစ္စတေ 'တထာ ဝါတ္ပ၊ တထာ ဣဒ' မီတိ? သစ္စံ၊ ဧဝံ ယောဇိယတေ ဝုတ္တိ၊ တဝံ မတေ ဝါကျ် စရဟိ ကထံ? နဟိ တုမံ ပတိ အပိ ဘဝ တော ဝါကျ.မတ္ထိ.တိ? သစ္စံ 'ဝိဝစ္ဆာယ ဝါကျ်'.မီတိပရော၊ ဧဝံ စရဟိ ယထာ တဝ.မ္ဘတေ ဝါကျ်၊တထာ.တြာပိ ဝိဝစ္ဆာတေ ဒံ-ဝါကျ် တတောစ သန် ပစ္စယော.တိ အ-ဒေါသော' ၎င်း ပဋ္ဌိကာ။ ။ဤ 'အာသက်ာယ-မုပသခ်ျာနံ' ဟူသော ဝါတ္ထိကဆရာတို့ အလို။ 'နဒီကူလံ၊ မြစ်ကမ်းပါးသည်။ ပိပတိသတိ၊ ပြိုကျမည်ထင်၏။ ဝါ၊ ပြိုကျလိမ့်မည်လား။ 'သာ၊ ခ္ခေးသည်။ မိမရိသတိ၊ သေမည်ထင်၏။ ဝါ၊သေလိမ်မည်လား'-ဖေး။ ။'အာသက်ာယ-မုပသခ်ျာနမီတိ ယောဂဝိဘာ-ဂတော.ယ.မိဋ္ဌ သိဒ္ဓီ-တိပါဏိယာ၊ အယ.မာသကော်နနဒီကူလံ ပပိတု.မိစ္ဆတီ.တျ.တ္ထော' ၎င်းကဝိရာဇ-ဋ္ဌီ။ ။'ဧကသုဝါနဝိသယာ မရဏာသက်ာ.တိ ဗေဒ ခေ' တတ္ထဗောဓိနီ။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ဗုဘုက္ခတိ-ကို၊ ဘုဇ-တည်။ ဘုဇ၊သည်။ ပါလနေ၊စောင့်ရှောက်ခြင်း၌=၏။ချေ။ ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပ ဒီဟိ=ဤသုတ်ဖြင့် ဘုဇဓာတ်မှ နောက်၌ ခ-ပစ္စည်းသက်၊(ဘုဇ်+ခ)ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာန+သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အစ ဘု-ကို၊ ဘုဘု-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဘုဘုဇ်+ခ) ပုဗ္ဗောဘ္ဘာသော=သုတ်ဖြင့် ရှေ့ဘု-ကို၊ **အ**ဘ္ဘာသ-အမည်မှည့်။ ဒုတိယာ စတုတ္ထာနံ-သုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသ-၌ဖြစ်သော စတုတ္ထက္ခရာ ဘ-ကို၊ တတိယက္ခရာ ဗ-ပြု၊ (ဗုဘုဇ်+ခ) ကောခေစ=သုတ်ဖြင့် ခ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုနှ် ဇ်-ကို၊ ဂ်-ပြု၊ (ဗုဘုဂ်+ခ=ဗုဘုက္ခ) ဂ်+ခ-သို့ကပ်။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ-သုတ်ဖြင့် **ဝ**တ္တမာန် ဧကဝုစ် တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဗုဘုက္ခ×တိ=ဗုဘုက္ခတိ) ပြီး၏။ ဗိဃစ္ဆတိ-ဃသ+ဘက္ခဏော၊ စားခြင်း၌ဖြစ်၏။ ချေ။ ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပ ဒီဟိ=ဆ-ပစ္စည်းသက်။ (ဃသ်+ဆ) ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာန=ဃ-ကို၊ ဃဃ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဃဃသ်+ဆ) ပုဗ္ဗောဘ္ဘာသော-အဘ္ဘာသအမည်မှည့်။ အန္တသိ ဝဏ္ဏာ-အဘ္ဘာသ၏ အစိတ် အ-ကို ဣ-ပြု၊ ကဝဂ္ဂသ စ ဝဂ္ဂေ ၊=အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော က-ဝဂ် ဃ-က၊ စ-ဝဂ် ဇ-ပြု။ (ဗိဃသ်+ဆ) ဗျဉ္ဇနန္တသ ဇော=ဆ.ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုနှ်သ်-ကို၊စ်-ပြု (ဗိဃစ်+ဆ=ဗိဃစ္ဆ)စ်+ဆ-သို့ကပ်၊ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဗိဃစ္ဆ+တိ=ဗိဃစ္ဆတိ)ပြီး၏။ ။ဗီဂီသတိ ဟရ+ဟရဏော၊ ဆောင်ခြင်း၌=ဖြစ်၏။ ချေ။ ဘုဇ-ဃသ=သ-ပစ္စည်းသက် (ဟရ်+သ) ကွစာဒိ=ဟဟ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဟဟရ်+သ) ပုဗ္ဗောဘ္ဘာသော=အဘ္ဘာသမှည့်၊ အန္တသိ ဝဏ္ဏာ အဘ္ဘာသအစိတ် အ-ကို ဣ-ပြု၊ **ဟဃဇော=အဘ္ဘာသအစိတ် အ-ကို ဣ-ပြု၊ ဟဃဇော=အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော ဟ-ကို**

http://www.dhammadownload.com

၄၉၅-အာယ နာမတော ကတ္တုပမာနာ ဒါစာရေ။ ။ကတ္တုပမာနာ၊ ကတ္တား၏ ဥပမာနဖြစ်သော။ နာမ-သဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊ ၌။ အာစာရေ၊ အာစာရ အနက်၌။ **အာယ**၊ **အာယ-ပစ္စည်းသည်**။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကတ္တုပမာနာ၊ သော။ နာမတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ **အာစာရ**၊တွေ၊ ၌။ **အာယ-ပစ္စယော**၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပဗ္ဗတံ၊ တောင်သည်။ အတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ ဒဠှ၊ လှုပ်ရှားမယိုင်, မြဲခိုင်သည်ကို။ **အာ**စရတိ ဣဝ၊ ပြုကျင့်သကဲ့သို့၊ သံဃော၊ **သံဃာ**သည်။ အတ္တာနံ၊

ဝ-ပြု(ဇိဟရ်+သ) ဟရဿ ဂီသေ=သ-ပစ္စည်းကြောင့် ဟရ်ဓာတ်ကို ဂီ-ပြု၊ (ဇိဂီ+သ=ဇိဂီသ)ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊(ဇိဂီသ+တိ=ဇိဂီသတိ)ပြီး၏။ ။သုဿုသတိ-သု+သဝဏ္ဏ၊နာကြားခြင်း၌=ဖြစ်၏။ ဘုဇ ဃသ=သ-ပစ္စည်းသက်။ ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာ=သုသု-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (သုသု+သ)ပရဿ ဒွေဘာဝေ ါ=ဥ-သရမှ နောက်ဖြစ်သော သု-ကို သဒိသဒွေဘော် ဿု-ပြု၊ (သဿု+သ-သုဿုသ) ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (သုဿုသတိ+သုဿုသတိ) ပြီး၏။ ။ပိပါသတိ-ပါ+ပါနေ၊ သောက်ခြင်း၌ဖြစ်၏။ ဘုဇ ဃသ=သ-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစာဒိ=ပါပါ-ဟု ဒွေဘော်ပြု။**အ**ဘ္ဘာသမှည့်၊ (ပါပါ+သ) အန္ဓသိဝဏ္ဏာ=အဘ္ဘာသ အစိတ် အာ-ကို၊ ဣပြု၊-(ပိပါ+သ)တတော ပါ မာနာနံ ဝါမံ သေသု=သ-ပစ္စည်းကြောင့် ပါ-ဓာတ်ကို ဝါ-ပြု၊ (ပိဝါ+သ=ပိဝါသ) ဝတ္တမာနာ=တိ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ (ပိဝါသ+တိ=ပိဝါသတိ)ပြီး၏။ ။ဝါ-ရူပ် ဘောတ္ဗုံ-ဘုဇ+ပါလနေ၊၏။ ချေ။ ဘုဇ ဃသ=ဣသုတ်ဖြင့် တုံ-ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်သော ဣစ္ဆာအနက်၌ ခ-ပစ္စည်း သက်သင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာနကတ္တုကေသု တဝေ တုံ ဝါ,သုတ်ဖြင့် ဘုဇ-ဓာတ်မှနောက်၌ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘုဇ+တုံ) အညေသု စ=**အစ**သရ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဘောဇ+တုံ) ဘုဇာဒီ နှ မန္ဓော နော ဒ္ဓိ စ=ဓာတ္နန်-ကိုချေ၊သ-ပစ္စည်း**ကို**လည်း ဒွေဘော်ပြု။ (ဘောတ္ဗုံ) ပြီး၏။ ။ကိ-ရူပ်၊ဘုဇ္ဇ**တိ**-ဘုဇ+ပါလနေ၊၏။ချေ။ ဘုဇဃသ=ဣသုတ်ဖြင့် ခ-မစ္စည်းသက်သော်ငြားသော်လည်း **တုံ**-ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်သော ဣစ္ဆာအနက်မဟုတ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ဝတ္တမာနာ=တိ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ ရူဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတ ပုဗ္ဗဇ္ဇ=ဘုဇ-ဓာတ်မှ နောက်၌ **အ**-ပစ္စည်းသက်၊ရှေတ-ဏက်၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ (ဘုဇ်+ အ+တိ=ဘုဇတိ) ဝဂ္ဂန္တိ ဝါ ဝဂ္ဂေ=ဇ-ဗျည်းကြောင့် ဘ-ထက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉ-ပြု၊ (ဘုဉ+ဇတိ=ဘုဇ္ဇတိ) ဉ+ဇ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၉၅-စတုပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ကတ္တုအာယော သ လောပေါ စ' ကာတန္တ၊ ၃-၂-၇။ ။'ဥပမေယျ သခ်ါတံ အတ္ထံ ဥပမီယတိ ဧတေနာ တိ-ဥပမာနံ' လုပ်။ ဥ-ပုဗ္ဗ-မာ+မာနေ၊ ယု။ ဧတေန၊ ဣတောင် စသည်ဖြင့်။ ဥပမေယျ သခ်ါ**တံ**၊ ဥပမေယျ-ဟု **ဆို**အပ်သော။ အတ္ထံ၊သံဃ-**အ**စရ**ရှိ**သောအနက်ကို။ ဥပမီယတိ၊နှိုင်းရှည့်

http://www.dhammadownload.com

ကို။ ဒဋ္ဌံ၊ ကို။ အာစရတိ၊ ပြုကျင့်၏။ ပဗ္ဗတာယတိ၊ တောင်ကဲ့သို့ပြုကျင့်၏။ သမုဒ္ဒံ၊ သမုဒ္ဒြာသည်။ အတ္ထာနံ၊ ကို။ အာစရတိ ဣဝ၊ ကဲ့သို့။ တဠာကံ၊ တာဘက် ဆည်ကန်သည်။ အတ္ထာနံ၊ ကို။ အာစရတိ၊ ၏။ သမုဒ္ဒါယတိ၊ သမုဒ္ဒြာကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ သဒ္ဒေါ၊အသံသည်။ စိစ္စိဋ-မိဝ၊ ဖျစ်ဖျစ်ကဲ့သို့။ အာစရတိ၊ ပြုကျင့်၏၊ စိစ္စိဋာယတိ၊ ဖျစ်ဖျစ်ကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ အညေပိ၊ တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

အပ်၏-ပေး။ တောင်-စသည်ကို ကောက်။ ။'ကတ္တုနော ဥပမာနံ-ကတ္တုဥပမာနံ'။ ကတ္တုနော၊ သံဃော-ဟူသော ကတ္တား၏-ပေး။ 'အာစရဏံ-အာစာရော'။ **အာစရဏံ**၊ ပြုကျင့်ခြင်း-ပေး။ ။ကတ္တား၏ ဥပမာန ဖြစ်သော နာမ-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ **အာစ**ရ-အနက်၌ အာယ-ပစ္စည်းသက်-စီရင်သောသုတ်။ ။'နနု ကတ္တု ဘူတာ နာမတော အာယော ဝိဓီယတေ၊ နဟိ အာယဿ ပကတိယာ ကတ္တုတ္ထံ ပတီယတေ၊ကိံ ဠ္ဟု အညဿ၊ တထာ ဟိ 'သေနာယ တေ ကာကော'ဣစ္စ-တြ ကာကဿ ဝ ကတ္တုတ္ထံ ပတီယတေ၊ နု သေနဿ တိ?။ သစ္စံ၊ဥပမာန ဘူတာ ကတ္တုတော အာယော တ္ဝေ။ တ္ထေ အယ။ မေ ဝ။ တ္ထော၊ တထာဟိ ယံ ကတ္တုကေ အာစာရေ အညော ဥပမီယတေ၊ တသ္မာ အာယော ဘ ဝတီ။ တိ၊ ဧ ဝ ဣ သတိ သေနေ ယထာ စရတိ၊ တထာ ကာကော အာစရတီ။ တ္ယတ္ထော ဗောဒ္ဓဗ္ဗော၊ ဝတ္ထုတော တု ကတ္တု ဣကိ သမ္ဗန္ဓေ ဆဋ္ဌီ၊ နု တု ပဋ္ဌမီ၊ တတော စ အာစာရေ အဘိဓေယ္ယ ယော ကတ္တာ၊ တဿ ယံ ဥပမာနံ၊ တသ္မာ အာယော ဘ ဝတီ။ တိ ဖြ။ မ၊ နု စ ဥပမာနတော ဣစ္စေနေန၊ သမာနာ။ ဓိကရဏတ္ထေန အနုယ-သမ္ဘ ဝါ ကတ္တု ဣတိ ပဋ္ဌမီ ဧ ဝါ။ တိ ဝ ဝ ဗ္ဗတ္ထံ။ ဝိသေသန ဝိသေသ္ယ ဘာ ဝ ဿ ဝ ဗ္ဗာ။ ယ ဗ္ဗတ္ထာ ကဝိရာဇ-ဠီ။ ။ဤ'ပဗ္ဗတ။ မိ ဝ-အာစရတိ' ဟူသော ဝါကျသည်လည်း အတ္ထ ဝါကျသာ၊ **ဝိ**ဂ္ဂဟ ဝါကျမဟုတ်။ သံဃော-ဟူသော ဥပမေယျ ကတ္တား၏ ဥပမာန, အာစာရတ္ထတို့ကို ထင်ရှားသိသာရန် ပြခြင်းဌာ ဆိုသည်။

ဤ၌ ဥပမာန၊ ဥပမေယျ၊ ဥပမာ၊ ဥပမာ ဇောတက-ဟု အစိတ်လေးမျိုးခဲ့။ 'စန္ဒောဝိယ တ ဝါ နနံ'၊ တ ဝ၊ အရှင်ဘုရား၏။ အာနနံ၊ မျက်နှာတော်သည်။ စန္ဒောဝိယ၊ လပြည့်ဝန်းကြီးကဲ့သို့တည်း-ဟူရာ၌။ လမင်းကြီး၏ရှုကြည့်ဖွယ် တင့်တယ်ခြင်း အသရေဂုဏ်သည် အလုံးစုံ မြင်သူတို့၏စိတ်တွင် အလွန်ထင်ရှား၍၊ မိမိနှင့် ဂုဏ်အသရေတူ၊ ဖူးမြင်သူတို့၌ မထင်ရှားသော မြတ်စွာဘုရား၏မျက်နှာ တော်ကို နှိုင်းရှည့်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် 'ဥပမေယျ သခ်ါတံ အတ္ထံ ဥပမီယတိ ဧတေနာ။ တံ-ဥပမာနံ' ကရဏသာခ်နှင့်အညီ ဥပမာနမည်၏။ ။'ပသိဒ္ဓဿ သာ ဓမ္မတော အ။ ပ္ပသိဒ္ဓဿ သာ ခနံ ဥပမာန။ မိတိ ဥပမာန လက္ခဏံ' ကဝိရာဇ။ ။ မထင်ရှားသော မြတ်စွာဘုရား၏မျက်နှာတော်သည် မိမိနှင့် တင့်တယ်ခြင်း ဂုဏ်

http://www.dhammadownload.com

အသဒ္ဒရတူ လမင်းနှင့်နှိုင်းရည်ပြုအပ်သောကြောင့် 'ဥပမီယတိ ဥပမေယျဝတ္ထုနာ. တိ-ဥပမေယျံ'ဟူသော ကမ္မသာဓကြောင့် ဥပမေယျမည်၏။ ။ဥပမာန လမင်းနှင့် ဥပမေယျ မျက်နှာတော်တို့၏ ရှုကြည့်ဖွယ်, တင့်တယ်လှပခြင်း ဂုဏ်အသရေတူကြ သည့် သဒိသဘောဂုဏ်သည် 'ဥပမီယတေ သမ္မဏ္ဍတေ-ဥပမာ' ဟူသော ဘာဝ သာဓကြောင့် ဥပမာမည်၏။ ။'ဥပမာနော.ပမေယ္ယာနံ၊ သဒိသတ္တံ သိယောပမာ' အလင်္ကာ။ ။ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော ဝိယ-စသော သဒ္ဒါကား-ဥပမာ ဧာတကား။ ။ဤသို့ အစိတ် လေးပါးဆိုမှတ်။ ထိုဥပမာန,ဥပမေယျ နှစ်ခုတို့ သည် ဝိဘတ်တူကြရသည်။ သို့မဟုတ် ဝိဘတ်တူ ထားရိုးတည်း။

"သာမ္မေ သာဓနံ သိဒ္ဓ၊ မသိဒ္ဓသ္မော.ပမာနကံ။
ဥပမေယ္ယ.မသိဒ္ဓ.န္တံ၊ ဒ္ဒယ.မေက-ဝိဘတ္တိကံ။"ကစ္စာယနသာရ

အ-သိဒ္ဓသ၊ မထင်ရှားသော မျက်နှာစသော ဝတ္ထုကို။ သာမ္မ.သာဓနံ၊ တင့်တယ်ခြင်း-စသော တူသောဂုဏ်ဖြင့် ပြီးစေတတ်သော။ သိဒ္ဓံ၊ ထင်ရှားသော လမင်းစသော ဝတ္ထုသည်။ ဥပမာနကံ၊ နှိုင်းရည်ကြောင်းဖြစ်၍ ဥပမာန-မည်၏။ အ-သိဒ္ဓံ၊ မထင်ရှားသော မျက်နှာစသော ဝတ္ထုသည်။ ဥပမေယျံ၊ ပြီးစေအပ်, ပိုင်းခြားအပ်၍ ဥပမေယျမည်၏။ တံ ဒ္ဒယံ၊ ထိုဥပမာ ဥပမေယျ နှစ်ခုပေါင်း သည်။ ဧက-ဝိဘတ္တိကံ၊ တူသော ဝိဘတ်ရှိ၏။ ။ဝိဘတ်ကား အမြဲတူရမည်။ လိင် သင်္ချာမူကား မတူသည်လည်းရှိ၏။ ။'အ-သိဒ္ဓသ အပါကဋ္ဌသ ဝတ္ထုနော သာမ္မ သာဓနံ သဒိသ ဘာဝေန နိပ္ပါဒက-ဘူထ သိဒ္ဓံ ပါကဋ် ဝတ္ထု ဥပမာနကံ နာမ။ အ-သိဒ္ဓံ အ-ပါကဋ် နိပ္ပါဒေတဗ္ဗ ဝတ္ထု ဥပမေယျံနာမ၊ တံ ဒ္ဒယံ ဧက ဝိဘတ္တိက.န္တ္ဗ္ဗတ္ထော။ ယထာ-လင်ဘေဝိဒ'မဒ္ဒ-မာတဂ်ေါ ဣဝ ဝနိတာ ဝိဟရကိ' တျာ.ဒိ။ သင်္ချာဘေဒေ'သီဟော ဣဝ ဣမေ မဓုရံ ဂါယန္တိ'တျာ.ဒိ။ ဒ္ဒယ ဘေဒေ 'တုရင်ေါ ဣဝ ဣမာ ဣတ္ထိယော ခ၊ဝန္တိ' တျာ.ဒိ။ ဒ္ဒယသ္မေ.က-ဝိဘတ္ကျ. ဒါဟရဏ.မိဒါ.ဒ္ကျ.ဒါဟရိတေ။ယထာ 'နရဒေဝ-မိဝ ဘဝန္တံ ပသာမိ,တျာ ဒိ' ကစ္စာယနသာရ-ဋီ-ဟော်င်း။

ဤပုံစံ၌—ပဗ္ဗတံ-သည် အာစရတိ-ကြိယာ၏ ဥပမာန ကတ္တားတည်း။ အာ-စရဏ ကြိယာကား အာယ-ပစ္စယတ္ထတည်း။ ထိုအာစရဏ ကြိယာက,ကတ္တားကို ငဲ့၍ ပဗ္ဗတသည် ကတ္တားဖြစ်သည်-ဟူ၏။ ။'အာစရဏ ကြိယာက ပစ္စယတ္ထတ္တာ တဒ.ပေက္ခာ ယေ.ဝ ဥပမာနသ ကတ္တုတာ' ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိနျာသ။ ။သံဃောသည် အာစရိယ-ကြိယာ၏ ဥပမေယျ ကတ္တားတည်း။ ပဗ္ဗတ-ကား မထင်ရှားသော သံဃ-စသောအနက်ကို ထင်ရှားသော မိမိ၏ထင်ရှားသော မြဲမြံခိုင်ခံ့ခြင်း-စသော တူသော ဂုဏ်ဖြင့်။ ပြီးစီးစေအပ်၍ နှိုင်းရည်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာန။ သံဃော-ကား မထင်ရှား၍ နှိုင်းရည်အပ်သောကြောင့် ဥပမေယျ။ ထိုနှစ်ပါး တို့၏ အချင်းချင်း တူကြသည့် သဒိသ ဘောဂုဏ်သည် ဥပမာ။ ဣဝ-သဒ္ဒါကား

http://www.dhammadownload.com

ဥပမာ ဇောတက။ ။ဥပမာ,ဥပမေယျ နှစ်ခုကား ဝိဘတ်တူရိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် ပဗ္ဗတံကို၊ ကံ-ဟု မမှတ်လင့်၊ 'ဗဟုံ ဝေ သရဏံ ယန္တိ၊ ပဗ္ဗတာနိ ဝနာနိစ' ဓမ္မပဒပါဠိ-၌ ဝနာနိ-ကဲ့သို့ နပုလ္လိင်။ သို့မဟုတ် လိင် ဝိပလ္လာသာမှတ်။ သို့အတူက် 'ပဗ္ဗတော ဣဝ အာစာရတ္ထော'ကို ရှု၌ဖွင့်ဆို၏။ ။ဤသုတ်ကား ကတ္တုပမာနဖြစ်၍ 'ပဗ္ဗတ.မိဝ၊ တောင်ကိုကဲ့သို့'ဟု နိသျများ ပေးသည်ကား မသင့်။ ကမ္မူ-ပမာ ဖြစ်နေသည့်ပြင်၊ ဒုတိယာဝိဘတ်လည်း မဟုတ်သောကြောင့်-ဟူလို။ -ဤနည်းတူ သမုဒ္ဒါယတိ၊ စိစ္စိဒ္ဓာယတိ စသည်ကိုလည်း သိလေ။ ။သော ဟဗ္ဗသေ သော ဥဒကေ ပက္ခိတ္တော စ်စ်ဒ္ဓာယတိ, စိဒ္ဓစိဒ္ဓယတိ' ဗြာဟ္မဏသံယုတ်။ ။ဇဝံ အညေပိ အရ 'ဝတ္ထံ ရူမောဝိယ အတ္တာန မာစရတိ ရူမာယတိ၊ သေနော ဣဝ အတ္တာန. မာစရတိ သေနာယတိ ကာကော' စသည်ကိုထုတ်။ ။ဝတ္ထံ၊ ဘ့ဲ့ဖြူ ပုဆိုးသည်။ အတ္တာနံ၊ကို။ ရူမာယ့တိ၊ မီးခိုးရောင်လို ညိုညိုမှိုင်းမှိုင်း၊အာစရတိ၊ ၏။ ကာကော၊ ကျီးဌက်သည်။ သေနာ ဝိယ၊ သိန်းဌက်ကဲ့သို့။ အတ္တာနံ၊ ကို။ အာစရတိ၊ ၏-ပေး။

ဤသုတ်၏–အစီအရင်ကား – ဥပလက္ခဏသာဖြစ်၍၊ ကရော.တျတ္ထ, အနုဘဝန.တ္ထ ပါပတ္ထ-တို့၌လည်း အာယ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ သို့မဟုတ် နာမတော-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်သက်။ ထိုတွင် သဒ္ဒ, ဝေရ, ကလဟ, ရူပ, ဒုဋ္ဌန, သုဒိန, မေဃ-စသော သဒ္ဒါ.ဒိဂုဏ်း သဒ္ဒါနောင် ကရောတျ.တ္ထ၌သက်။ 'သဒ္ဒံ ကရောတိ သဒ္ဒါယတိ' အသံပြု၏။ 'ဝေရံ ကရောတိ၊ ကာလဟံ ကရောတိ၊ ရူပံ ကရောတိ-ရူပါ ယတိ' စသည်လုပ်။ ရူပါယတိ၊ အခိုးအလျှံကို ပြု၏-ပေး။ ။'သဒ္ဒ ဝေရ ကလဟ ကရဏ မေဃေဟိ ကရဏေ' ပါဏိနီ၊ ၃-၁-၁၇။ ။သုခ, ဒုက္ခ, တိတ္တ,ကပဏ' ကရဏ, ပတိတ, အလိက-စသော သုခါဒိဂုဏ်း သဒ္ဒါနောင် အနုဘဝ နတ္တ၌သက်။ 'သုခံ အနုဘဝတိ-သုခါယတိ၊ ချမ်းသာကိုခံစား၏။ ဒုက္ခံ အနုဘဝတိ၊ တိတ္တံ အနုဘဝတိ၊ ကပဏံ အနုဘဝတိ၊ ကရုဏံ အနုဘဝတိ၊ ကရုဏာယတိ' စသည်လုပ်။ သုခါဒီဟိ ကတ္တရိ ဝေဒနာယ်' ပါဏိနီ၊ ၃-၁-၁၈။ ။တဋ္ဌ, သတြ, ဂဟဏ, ကစ္ဆ, ကိစ္ဆ-ဟူသော ကဋ္ဌာဒိဂုဏ်း သဒ္ဒါနောင် ပါပတ္ထ၌ သက်။ 'ကဋ္ဌံ, ကမ္မံ ကရောတိ-ကဋ္ဌာယ့တိ' စသည်လုပ်။ ရှုပ္ပေခက်ခဲသောအမှုကို ပြု၏-ပေး။ ။'ကဋ္ဌံ ဒေသံ ဂဟဏံ ကာမတိ ပဝတ္ထတိ.တျတ္ထော' ကာသိကာ ဝိဝရဏ။ ။'မမ မာ ကရာ နစ္ဆလ တုဏ္ဍိလသ သဒ္ဒေါ ဒိန္န ပုဗ္ဗော မမေ.ဝ ပထမံ သဒ္ဒါယတိ' ဆဏ္ဍ-ဘုဏ္ဍိလဇာတ်.အဋ္ဌကထာ။ ။'အဇိန စမ္မ သဒ္ဒေန၊ ဝနံ သဒ္ဒါယတိ ဘဒ္ဒါ' ဥပ သိဝ:ထ္ထေရာပဒါန်။ ။'ပရိဘုယ့တိ ရူမာယတိ၊ ခုဒ္ဒါယ ဟဒယံ မမ'ပ္ပဋ္ဌပုတ္တခါဒက ပေတဝတ္ထု။ ။'သောဟဗ္ဗသေ သော သန္ဓ||ပါယတိ သမ္ဘရ||ပါသတိ' ဗြာဟ္မဏ သံယုတ်။ ။'ဘိက္ခု|| ပိဋ္ဌပရိကမ္မံ ကာဘ့ဲ ကုက္ကု||စ္စာယန္တိ' ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ခန္ဓက။ ။'စန္ဒံ ခေါ တံ ဒေါဟဋ္ဌာယသိ၊ သ္ဘရိယံ ဝါ အထ ဝါပိ မာလုတ' ဝိရူရဇာတ်။

http://www.dhammadownload.com

၅၃၆-ဤယူ ပမာနာ စ။ ။ဥပမာနာ၊ ကံ၏ဥပမာနဖြစ်သော။ နာမတော စ၊ နာမ-သဒ္ဒါမှလည်း။ ပရေ၊ ၌။ အာစာရ-တွေ၊ ၌။ ဤယ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အ-ဆတ္တံ၊ ထီးမဟုတ်သော သစ်ရွက် (စလူရွက်) ကို။ ဆတ္တ-မိဝ၊ ထီးကိုကဲ့သို့။ အာစရတိ၊ ၏။ ဆတ္တီယတိ၊ ထီးကိုကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ အ ပုတ္တံ၊ သား မဟုတ်သောတပည့်ကို။ ပုတ္တ-မိဝ-သားကိုကဲ့သို့။ အာစရတိ၊ ၏။ ပုတ္တီယတိ၊ သား ကိုကဲ့သို့ပြုကျင့်၏။ ဥပမာနာ-တိပဒံ၊ သည်။ ကိ-မတ္ထံ၊ နည်း။ မြေ့၊ တရားကို။ စရတိ၊

ယင်း ယောဂ-ဝိဘာဂ—နမော-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်နောင် ကရောတိအနက်၌ အဿပစ္စည်း ကျ်လျှင် နမဿဖြစ်၏။ ယင်း-ဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်သက်လျှင်၊ နမဿတိ-ဖြစ်၏။ နမဿတိ၊ ရှိခိုးခြင်းကိုပြု၏။ ။'ဓမ္မ-ဝါသီ ဆ မာသေတိ၊ ဇာတ-ဝေဒံ နမဿာတိ' ဝေဿန္တာတ်။ ။'ယံ မနုဿာ နမဿန္တိ၊ သဗ္ဗမ္မောန ပါရဂုံ။ ဒေ-ဝါပိ တံ နမဿန္တိ၊ ဣတိ မေ အရဟတော သုတံ' ဆက္ကဂုံတ္တရ-ဓမ္မိကဝဂ်။ ။'ဝန္ဒမာနာ နမဿန္တိ' 'ဧဝံ လောကသ္မိ' ဂေါတမ' သုတ္တနိပါတ-ဝါသေဋ္ဌသုတ်။ 'နမဿန္တိ နမော ကရောန္တိ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။ယင်း နမဿ-ဓာတ်နောင် မာန အန္တ, တုံ-ပစ္စည်းများသက်လျှင်-'နမဿမာန၊ နမဿန္တ၊ နမဿိ တုံ' ဖြစ်၏။ 'နမဿမာနာ သမ္ဘုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဗ္ဗာပိ သု-ဓမ္မတံ' ဘုတ္တနိပါတ-ဟေမဝတ-သုတ်။ ။ 'နက္ခတ္တာနိ နမဿန္တာ၊ အဂ္ဂိ' ပရိစရံ ဝနေ' ဆက္ကဂ-ခေမာ ထေရိကာ ဂါထာ။ ။ 'နမဿိတုံ သမဏ သမာဂမံ သီဝံ' သိရီ-ဝိမာန ဝတ္ထု။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။ပဗ္ဗတာယတိ-ကို၊ ပဗ္ဗတ-တည်။ အာယနာမတော=ဤသုတ် ဖြင့် ပဗ္ဗတ-ဟူသော နာမသဒ္ဒါမှ နောက်၌ အာယ ပစ္စည်းသက်၊ (ပဗ္ဗတ+-ဣယ= ပဗ္ဗတာယ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်။ ဝတ္ထုမာနာ-ပဗ္ဗတာယ-ဓာတ်နောင်၊ (ပဗ္ဗတာယ-ဟူသော ဓာတု ပစ္စယ နောင်။ သို့မဟုတ် နာမ-ဓာတ်နောင်၊) ဝတ္ထု-မာန် ဧကဝုစ် တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ပဗ္ဗတာယ+တိ=ပဗ္ဗတာယတိ)ပြီး၏။ ။(နောက် နောက်ရုပ်များလည်း ဤနည်းမှီတွက်။ ။ရှေ့၌ ပဗ္ဗတော ဝိယ-ဟု ဝါကျရုပ်လုပ် တွက်၏။ ဝါကျရုပ်လုပ်က နားရှုပ် နေမည်ကြောင့် အကျဉ်းသာ တွက်ပြသည်။ သမာသ်ရုပ် သဘောကျက အလိုလိုပင် သိကြလိမ့်မည်)။

၅၃၆-ဘီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဥပမာနာ-ဒါစာရေ'ကာတန်၊ ၃-၂-၇။ ။ ရှေ့သုတ်က ဥပမာန-သဒ္ဒါအလိုက်ခံရ၍၊ ဤယ စ-လောက်တင်ဆိုက၊ ပြီးလောက် လျှက်၊ ဘယ်အတွက် ဥပမာနသဒ္ဒါကို ဆိုပြန်သနည်း-ဟူမူ၊ ကတ္တုသဒ္ဒါကို နစ်စေ လိုရ်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဤယ-ပစ္စည်းကို ကမ္မ။ပမာန နာမ-သဒ္ဒါနောင် စီရင် ရသည်-ဟု-မှတ်။ ။'ဥပမာန-ဂ္ဂဟဏံ ကတ္တု-ဂ္ဂဟဏ နိ-ဝတ္တနတ္ထံ၊ တေန ကမ္မတော ပိ သိဒ္ဓတိ'ရှု။

ပုံစံ၌-ရှင်းချက်။ ။အ ဆတ္တံ ဆတ္တမိဝ အာစရတိ-၌, ဆတ္တ-ကား အာစရတိ ကြိယာ၏ ဥပမာနံ ကံတည်း။ အာစရဏ ကြိယာကား ပစ္စယတ္ထတည်း။ ယင်း

http://www.dhammadownload.com

ပြုကျင့်တတ်၏။ ဣတိ၊ ဤကြောင်းကြောင့်။ ဓမ္မာစာရီ၊ တရားကျင့်သူမည်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။ အာစာရ.တ္တေတိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.-မတ္ထံ၊ နည်း။ အ-ဆတ္ထံ၊ ကို။ ဆတ္တ.မိဝ၊ ထီးကဲ့သို့။ ရက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

အာစရဏ ကြီယာက, ကံကိုင့်၍၊ ဆတ္တသည် အဝုတ္တကံဖြစ်၏။ သို့အတူက် ဆတ္တသည် အာစရတိ ကြီယာ၏ ဥပမေယျ ကံ-တည်း။ ကတ္တားကို ဝနကမ္မိကော-ဟု ထည့်၊ 'ဝနကမ္မိကော၊ တောမူလုပ်သူ, တောသူလုရိုင်းသည်။ အ-ဆတ္ထံ၊ ကို။ ဆတ္တ.မိဝ၊ ကိုကဲ့သို့။ အာစရတိ-၏။'-ပေး။ ဆတ္တံ-ကား နှိုင်းရည့်ကြောင်းဖြစ်၍ ဥပမာန။ အ-ဆတ္တကား နှိုင်းရည့်အပ်၍ ဥပမေယျ။ ထိုနှစ်ပါးတို့၏ အချင်းချင်း တူကြသည့် သဒိသဘောဂုဏ်ကား ဥပမာ။ ဣဝ-သဒ္ဒါကား ဥပမာဇောတက။ ။ အ-ပုတ္တံ ပုတ္တမိဝ=ဌ်လည်း နည်းတူခဲ့။

သက္ကတဌ်ဆိုပုံ။ ။'ဥပမာနာ အာစာရေ' ပါဏိနီ၊ ၃-၁-၁၀။ ။'အာစရဏ ကြီယာယ ပစ္စယတ္ထတ္ထာ တ.ဒပေက္ခဒယော ဥပမာနသ္မာ ကမ္မတာ၊ ပုတ္တ-မိဝ အာစရတိ.ပုတ္တီယတိ ဆတ္တံ (သိသံ) ပါ၀ါရီ ယတိ ကမ္မလံ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။ 'ပုတ္တ.မိဝါ.စရတိ-ပုတ္တီယတိ မာဏဝကံ၊ မာဏဝကတော ဂိသေသေ ဒုတိယာန ဥတ္ထ.တ္ထေတိ' ကာဓာန္ဓဝုတ္တိ။ ။'ပသိဒ္ဓသ္မာ သာဓမ္ပာ အ.ပ္ပသိဒ္ဓသ္မာ သာနေ မုပမာန.မိတိ ဥပမာန လက္ခဏံ၊ အထ 'ဥပမီ.တိ.ဥပမာန.မိတိ ဘာ၀လက္ခဏသ္မာ ဂဟဏံ၊ ဥပမီယတေ ယေန ယံ၀ါ တ.ဒုပမာန.မိတိ ကရဏ သာဓနသ္မာ၀ါ ဂဟဏံ? နတာ၀ ဘာ၀ သာဓနသ္မာ ဂဟဏံ၊ ဥပမီ.တီ.တ္ပ၊ ကရဏတော၊ နာပိ ကမ္မ သာဓနသ္မာ၊ တတြ ဥပမာန သဒ္ဒသ္မာ ဥပမေယျ ပသိဒ္ဓတ္တာ၊ တသ္မာ ကရဏ သာဓနသ္မော.ဝ ဂဟဏံ၊ တသ္မာ ပသိဒ္ဓသ္မာ သာဓမ္ပာ, အ-ပ္ပသိဒ္ဓသ္မာ သာနေ.မုပမာန လက္ခဏံ။ အာစရဏံ-အာစရော၊ သ၁ စာ.တြမာနန သရ္ဝပေါ၊ အတော ဧ၀ အသ္မာ သကမ္မကတ္ထံ၊ တေန ပုတ္တီယတိ သိသ.မိစ္စာဒေါ ပုတ္ထ.မိ ဝါ.စရတိ သိသ.မိစ္ဆတ္ထော၊ ဥတ္ထရ-သုတ္တေ တု စေဋ္ဌာ-ဝစနော ဧ၀ါ.ယံခေတု၊ တေနာ.ကမ္မ ကော ဧ၀၊ တတြာ.ဘိခေန.မေ၀ နိယာမကံ။ နနု ပုတ္ထ.မိ၀ါ.စရတီ.တိ ပုတ္ထ-သဒ္ဒ တော ကထံ ဒုတိယော?၊ ယာ၀တာ ဣ၀သဒ္ဒသ္မာ သဒိသသ္မာ သမ္ဘဒ္ဓေနပုတ္ထသဒ္ဒတော ဆဋ္ဌီ ဧ၀ ယုဇ္ဇတိ၊ တတော စ ပုတ္ထသ္မာ သဒိသံ မာဏဝကံ မည္ဟတေ ဣစ္ဆတ္ထော လဗ္ဘ တော?သစ္ဆိပုတ္ထ-သဒ္ဒေနေ.ဝ လက္ခဏသ္မာယ ပုတ္ထသဒိသော ဣစ္ဆေတေ။ဣ၀-သဒ္ဒေါတု ဇောတကော၊ တတောစ ယုတ္ထတ္ထေနေ.ဝ ဣ၀-သဒ္ဒတ္ထသ္မာ ဇောတိတတ္ထာ ပုတ္ထီယ-တိ.စ္စာဒေါ ဣ၀.သဒ္ဒသ္မ.ပ္ပယောဂေါ၊ ယထာ-သတ္ထိ.ဝ သာမာ-သ-တ္ထိသာမာ၊ အထ ယဒိ ပုတ္ထသဒ္ဒေန ပုတ္ထ သဒိတော ဥစ္ဆတေ၊ တဒါ ပုတ္ထ သဒ္ဒသ္မာပိ ဥပမေယ္ယ ဝုတ္တိတာ ဧ၀၊ တသ္မာ ကထံ ဥပမာနတော ယိန် (ဤယော) ပရော ဘ၀တီ.တိ ဝုတ္တိ သင်္ဂ် စ္ဆတေတိစေ? ဥပမာနာ ဣစ္ဆေနေနဥပမာနသဒ္ဒ၀ါစ္စာဥပမေယ္ယာ.ဘိ လက္ခဏာ

http://www.dhammadownload.com

ယ ဥစ္စတေ၊ ယဒ္ဓေ.ဝံ, ဥပမေယျဝုတ္တိ ဥပမာန သဒ္ဒတော ဥတ္တာ ဒုတိယာဝိဘတ္တိ တာယ ဧဝ ဥပမေယျသ္မာ ကမ္မတာ ဗောဓေတော ကထံ မာဏဝက-သဒ္ဒါ ဒုတိယာ-**တိ?**။ ပုဗ္ဗပက္ခ် သမာဓာတုံ မာဏဝကတော.ဘျ**ာ**ဒိ ဝုတ္တိ၊ အထ စရ**တိ** ကဒ္ဒော ကရီယတေ ဣစ္စတြာ ပိ အတ္ထနော ပဒသ္မာ သာမညေ ကမ္မနိ ဝိဟိတတ္တာ ဝိသေသသ္မာ ကဒ္ဒသ္မာ ကမ္မသ္မာ ပဋိပါဒန.တ္ထံ ကဒ္ဒ-သဒ္ဒတော ဒုတိ**ယာ** တိဋ္ဌတု?။ တထာဝုတ္တံ။

"အထ သာမညေ-ဝါ ဝိဟိတ္တာ၊ ဝိသေသော စေန ဂမ္မတေ။
ကရီယတေ ကဒ္ဒော ဣစ္စာဒေါ၊ ဒုတိ**ယာ** ကိ ဇာ**ယ**တေ.**တိ**။"

သစ္စံ သာမညသ္မာပိ **ဝိ**သေသ သန္ဓိဓိမ္မ **ဝိ**သေသ.ါ စကတ္တံ ဒိဿတေ၊ ယထာ 'ပြာဟ္မဏော ဘဂ္ဂနာမော.တိ၊ အတော **သ**ာမညကမ္မနိ ပစ္စယေ သမာနာ.ဓိ ကရဏတ္ထေန သန္ဓိဓိဘာ၀ါ **ဝိ**သေသသ္မာ ပိ ဥတ္တ.တ္ထေတေ.တိ၊ စရတိ ပုတ္ထိယတိ ဣစ္စနေနာ.ပိ မာဏဝက သန္ဓိဓိတာ၀ါ ဥတ္တတ္ထတာ သိယာ?။ နေ.ဝံ နဟ် ကမ္မနိ ဣယော ဝိဓိယတေ၊ ယေန ကမ္မုနာ ဥတ္တတ္ထတာ ဝိဓိယတေ။ အတော နေကာ.တြ မာဏဝကသ္မာ ကမ္မုနော ဥတ္တတ္ထတာ ကာရီယတေ.**တိ** သိဒ္ဓန္တော**'** ကဝိရာဇ-ဒ္ဓိ။

ဣသုတ်ကား—ဒုဝဂ်သမ္ပတ္တိ သုက်တည်း။ ဥပမာနလည်းဖြစ်ပါမှ၊ အာစရတိ ကြိယာ၏ ကံလည်းဖြစ်ပါမှ၊ ဣအင်္ဂါနှစ်ပါးစုံမှ ဣယ-ပစ္စည်းသက်ရမည်။ ဓမ္မံ အာစရတိ.ဌ် အာစရဏ ကြိယာ၏ ကံသာဖြစ်၍၊ ဥပမာန မဖြစ်သောကြောင့် ဧကင်ဝိကလဖြစ်၍ မသက်ရ။ ဆတ္တ မိ၀ ရက္ခတိ-ဥပမာနဖြစ်၍။ အာစရတိကြိ**ယာ**၏ကံ-မဖြစ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ထို့ကြောင့် 'ဥပမာ.တိ ကိ.မတ္ထံ'**စ**သည်ကို မိန့်သည်။

စ-သဒ္ဒတ္ထ။ ။ဣသုတ်ဌ် **စ**-သဒ္ဒါ အနုကမုနတ္ထ၊ **အာစာ**ရသဒ္ဒါကို ငင်သည်၊ တစ်နည်း၊ သမုစ္စယတ္ထ **အာ**ဓာရ-ပမာ**ကို**။ သို့မဟုတ်-**အာ**ဓာရဖြစ်သော ဥပမာန ဝါစီ သဒ္ဒါကိုဆည်းသည်။ **အာ**ဓာရဖြစ်သော ဥပမာန ဝါစီ-သဒ္ဒါနောင်လည်း **စ**-သဒ္ဒါဖြင့် ဣယ-ပစ္စည်း သက်လေ-ဟူလို။ ။'ပါသာဒီယတိ ကုဋ္ဌိယံ၊ ပရိယင်္ကီ ယတိ ပဏ္ဍကေ'ပုံစံ။ ။ကဿဓကာ၊ လယ်သမားသည်။ ကုဋ္ဌိယံ၊ တဲအိမ်ဌ်။ ပါသာ-ဒီယတိ၊ ပြဿာဒ်ကဲ့သို့ကျင့်၏။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ပဏ္ဍကေ၊ ညောင်စောင်း ဌ်။ ဝါ၊ ကုပ်ပျစ်ဌ်။ ပရိယင်္ကီယတိ၊ ပလ္လင်ဌ်ကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ ။'ပါသာဒ.မိ၀-**အာ**စာရတိ-ပါသာဒယတိ ကုဋ္ဌိယံ'၊ ဝါကျလုပ်။ ။ကုဋ္ဌိယ.မိ၀ **အာ**စ**ာ**ရ-ကုဋ္ဌိ ယတိ ပါလာဒေ'ဟူ၍လည်း-လုပ်။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ပါသာဒေ၊ ဌ်။ ကုဋ္ဌိယမိ၀၊ ကုဋ္ဌိဌ်ကဲ့သို့။ **အာ**စရတိ၊ ၏။-ဟု ဘိက္ခုကတ္တား ထည့်၍လည်း ပေးနိုင်၏။ ။ 'အဓိကရဏ္ဏော.တိ ဝတ္ထုဗ္ဗံ' ဝါတ္ထိက။ ၃-၁-၁၀။ ။'**အာ**ဓာရတောပိ ဘ၀တိ နိရပေက္ခတ္တာ၊ ကုဋ္ဌိယ.မိ ဝါ.**စ**ရ**တိ**-ကုဋ္ဌိယတိ ပါသာဒေ'ကာတန္ဓဝုတ္တိ။ ။ဧ၀ံ အညေပိ **အ**ရ='ပါ၀ါရိယတိ ကမ္မလံ'**စ**သည်ကိုထုတ်။ ကမ္မလံ၊ သားမွေးစောင်, ဿကလင်ကို။ ပါ၀ါရိဟတိ။ စုလျားဖြူလွင်, **အ**ပေါ်တင် **သ**ာ.ကဲ့သို့

http://www.dhammadownload.com

၄၃၇-နာမမှာ.တ္ထီစ္ဆ.ထ္ထေ။ ။နာမမှာ၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ အတိ.စ္ဆတ္ထေ၊ မိမိဖို့ရာ အလိုရှိခြင်းအနက်၌ ဤယ၊ ဤယ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။နာမမှာ၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ အတ္ထနော ဤစ္ဆ.ထ္ထေ၊ ၌။ ဤယ.ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊၏။ အတ္ထနော၊ မိမိဖို့ရာ။ ပတ္ထံ၊ သပိတ်ကို။ ဤစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။ ပတ္ထီယတိ၊ မိမိဖို့ရာ သပိတ်ကိုလို၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ဝတ္ထီယတိ၊ မိမိဖို့ရာ အဝတ်ကိုလို၏။ ပရိကၠာရီယတိ၊ မိမိဖို့ရာ ပရိကၠာကို

ပြုကျင့်၏-ပေး။ ။'ပါဝါရ.မိဝ အာစရတိ-ပါဝါရီယတိ' ဝါကျလုပ်။ ။ ဤအာဝရဏ.ပမာနှင့် ပေါင်းလျှင် ဥပမာ-သုံးမျိုးဖြစ်၏။ ၁-ကတ္တု.ပမာ။ ၂-ကမ္မ.ပမာ။ ၃-အာဝရဏ.ပမာ။

ဆောင်ပုဒ်-"ကတ္တုရူပ်ကို၊ နစ်စေလို၊ မိန့်ဆို ဥပမာနကို။
အာစာရနက်၊ ငင်ဖို့တွက်၊ ဆက်၍-စ-ကိုဆို။
ကတ္တု၊ ကမ္မ၊ အာဝရ၊ သုံးဝ ဥပမာ ပြားသလို။
အာဝရဏပမ်ံ၊ သက်ဖို့ရန်၊ တတန်,စ-ကိုဆို။
ဤယူ.ပမာ၊ ယင်းသုတ်မှာ၊ ထူးရာ မှတ်စေလို။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဆတ္တီယတိ-ကို ဆတ္တ-တည်။ ဤယူပမာနာ စ, ဤသုတ်ဖြင့် ကံ၏ ဥပမာန-ဖြစ်သော ဆတ္တ-ဟူသော နာမ-သဒ္ဒါနောင် ဤယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဆတ္တ+-ီယ=ဆတ္တီယ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်။ ဝတ္ထမာနာ=ဆတ္တီယတော်နောင် (ဆတ္တီ-ဟူသော ဓာတု.ပစ္စယ။ သို့မဟုတ် နာမ ဓာတ်နောင်) ဝတ္ထမာန် ဧကဝုစ် တ-ဝိဘတ်သက်။ (ဆတ္တီယ+တိ=ဆတ္တီယတိ) ပြီး၏။ ။ပုတ္ထီယတိ-(ပုတ္ထ+-ီယ=ပုတ္ထီယ+တိ=ပုတ္ထီယတိ) ရှေးနည်းတူ ဆိုတွက်။ ။ပ-ကိ ။ ဓမ္မံ-ဓမ္မ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာမ သဒ္ဒါမှ နောက်၌ ဤယ-ပစ္စည်း သက်သင့်ပြားသော်လည်း၊ ဥပမာန-သဒ္ဒါမဟုတ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ကို-ဟူ၍=အံ-ဝိဘတ်သက်၊ချေ၊ကပ် ပြီး၏။ ။ဒု-ကိ ၊ ဆတ္တံ-ဆတ္တ၊ နည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာမ-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ ဤယ-ပစ္စည်း သက်သင့်ပြားသော်လည်း အာစာရအနက် မဟုတ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ဆိုရုံသာ ထူး၏။

၄၃၇-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။'နာမတော အတ္တ.မေစ္ဆာယံ ယိန်' (ဤယော) ကာတန္တ၊ ၃-၂-၅။ ။'အတ္တနော အတ္တာယ ဤစ္ဆာ-အတ္တိစ္ဆာ၊ အတ္တိစ္ဆာယေ.ဝ အတ္ထော-အတ္တိ.စ္ဆတ္ထော'လုပ်။ တသ္မိ-ခံ-အတ္တနော အတ္ထာယ၊ မိမိဖို့ရာ၊ ဤစ္ဆာ၊ အလိုတည်း-ပေး။ ထိုကြောင့် အတ္တိ.စ္ဆတ္ထေ၊ မိမိဖို့ရာအလိုရှိခြင်းအနက်ဟု သုတ်ကို အနက်ဖေးသည်။ ရှေသုတ်က နာမ-သဒ္ဒါအလိုက်ခံ၍ အတ္တိ.စ္ဆတ္ထေ-လောက်တင် ဆိုက၊ လိုအပ်သော အနက်ပြီးလောက်လျက်၊ ဘယ်အတွက် နာမ-သဒ္ဒါကို တဖန်

http://www.dhammadownload.com

လို၏။ စီဝရိယတိ၊ မိမိဖို့ရာ သင်္ကန်းကိုလို၏။ ဓနိယတိ၊ မိမိအဖို့ရာ ဥစ္စာကိုလို၏။ ဃဋ္ဌိယတိ၊ မိမိဖို့ရာ ရေအိုးကိုလို၏။ အတိ.စ္ဆ.တ္ထေတိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ အညဿ၊သူတပါးဖို့ရာ။ ပတ္ထံ၊ ကို။ ဣစ္ဆတိ၊ ၏။ ဣတိအာဒီသု၊တို့ဌ်။ ပတိသေန.တ္ထံ၊ ၏။ ဧဝံ၊ တူ။ အညေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ဆိုပြန်သနည်း-ဟူမူ။ ဥပမာန-သဒ္ဒါကို နစ်စေလို၍ ဆိုသတည်း။ ။'အနု ဝတ္ထ မာနေပိ သိဒ္ဓေ ပုန နာမ.ဂ္ဂဟဏံ ဥပမာန နိ ဝတ္ထန.တ္ထံ' နိ။

ဆောင်ပုဒ်-"ဥပမာနံ၊ နစ်ဖို့ရန်၊ မိန့်ပြန် နာမကို။
နာမမှာသုတ်၊ လာသရုပ်၊ အချုပ် မှတ်စေလို။"

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။'အတ္ထနော ဝတ္ထမိစ္ဆတိ-ဝတ္ထိယ့တိ၊ အတ္ထနော ပရိက္ခာမိစ္ဆတိ-ပရိက္ခာရိယတိ'စသည်လုပ်။ ဤယ-ပစ္စည်းကား။ မိမိဖို့ရာအလိုရှိခြင်း အတ္ထိ.စ္ဆတ္ထ ကိုဟော၏။ သို့အတူက် အတ္ထနော ပတ္ထ.မိစ္ဆတိ-ဟူသော အတ္ထ ဝါကျဆိုသည်။ ။ ဤသုတ်ကား ဧက.ဂ်၊ သမ္ပတ္တိတည်း။ မိမိဖို့ရာအလိုရှိခြင်း အတ္ထိစ္ဆာရှိမှသာ ဤယ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ ထို့ကြောင့် **အ**ညဿ ပတ္ထ.မိစ္ဆတိ၌, အတ္ထိစ္ဆာမရှိ၍ မသက်ရ။ စောဒနာဦးအုံ-အညဿ ပတ္ထ.မိစ္ဆတ၌ ဘာကြောင့် ဤယ-ပစ္စည်းမဖြစ်သနည်း-ဟူမူ။ ပုဒ်တစ်ပါးကို ငဲ့ကွက်ခြင်း သာ.ပေကွ ရှိနေသောကြောင့်တည်း ချဲ့အုံ-အညဿ တိဿဿ ပတ္ထ.မိစ္ဆတ'ဟူရာ၌ တစ်ပါးသော တိဿ-သဒ္ဒါကို ငဲ့၍နေရ သော ပတ္ထ-သဒ္ဒါသည် တစ်ပါးသော ဤယ-ပစ္စည်းနှင့် တွဲဖက်၍ တနက်တည်း ဟူသော ဧကတ္တ ဘာဝ မဖြစ်နိုင်။ ဥပမာ-တစ်စုံတရာ ပစ္စည်း ဥစ္စာ-စသည်အတွက် ငဲ့ကွက် ပူပန်နေရသူသည်။ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်နှင့်မျှ အတူတွဲဖက်လက်ခံ၍ တစ်စုံတစ်ခု အမှုက်စွက် မပြုလုံ့သည့်ပြင်၊ အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် စကားမျှလက်ခံ၍ မပြောချင်သလို။ ထို့အတူ-တိဿ-စသော တစ်ပါးကို ငဲ့နေရသော ပတ္ထ-သဒ္ဒါ သည်။ ဤယ-ပစ္စည်းနှင့်တကွ, ဧကတ္တ ဘာဝ ဖြစ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်-ဟူလို။ ထိုသို့ သာပေကွရှိ၍ ဤယ-ပစ္စည်းမဖြစ်နိုင်လျှင် အတ္ထနော ပုတ္ထမိစ္ဆတ္ဌ်ဌ်လည်း သာပေကွ ရှိ၍ ဤယ-ပစ္စည်းမဖြစ်သင့်။ သို့မဖြစ်သင့်လျှင်, အတ္ထနော ပုတ္ထိယတ-ဟူ၍လည်း မဖြစ်။ သို့မဖြစ်လျှင် သား၏-အမိနှင့်စပ်သည့်အဖြစ်ကို ဘယ့်ကြောင့်သိအပ်သနည်း ဟူမူ။ တစ်ပါးသော အရာ၏ မကြားအပ်သည့်အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ **အ**လို-ဟူသည့် အတ္ထသာလျှင် ဝိသယရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သိအင်ပါသည်-ဟူလို။ 'ဘာ့တုနော ပုတ္ထ.မိစ္ဆတိ,အတ္ထနော ပုတ္ထ.မိစ္ဆတိ,မဟန္တံ ပုတ္ထ-မိစ္ဆ**တိ-တ် သာ**ပေကွတ္ထာ၊ ဘာတု ပုတ္ထိယတိ.တိ အယုတ္ထတ္ထတ္ထာ' ကာတန္ဓဝုတ္တိ။ ။ 'ဘာတု ဣစ္ဆာ.ဒိ နနု အတ္ထနော ပုတ္ထံ.မိစ္ဆတိ.ဘျတြာပိ သာပေကွတ္ထာ ယဒိ ယိန် (ဤယ) ပစ္စယောန သိယာ၊ တဒါပုတ္ထဿ ကထ.မတ္ထနိယဟာ.ဝ ဂမော?၊ သစ္စံ၊ အတ္ထဝိသယာ.ဝ လော့ကဿ ဣစ္ဆာ၊ နပရဝိသယာ၊ သာစတ.ဗ္ဗာ.စီ သဒ္ဒ.ပ္ပယော့ဂ.

http://www.dhammadownload.com

၄၃၀-ဓာတ္ဟိ ဏေ-ဏယ-ဏာပေ-ဏာပယာ ကာရိတာနိ ဟေတ္ဝ.တ္ထော။ ။ ဟေတ္ဝ.တ္ထော၊ ပယောဇက ဗျာပါရ-ဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်း ကြိယာကို။ ဂမျမာနေ၊ သိအပ်သည်ရှိသော်။ ဓာတ္ဟိ၊ ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏေ-ဏယ-ဏာပေ-ဏာပယာ၊ ဏေ, ဏယ, ဏာပေ, ဏာပယ, လေးမျိုးတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့၊ ဟော့ခ်ို့။ ကုန်၏။ ကာရိတာနိစ၊ ကာရိတ်လည်း မည်ကုန်၏။ ။ဟေတ္ဝ.တ္ထော၊ ကို။ ဂမျမာနေ၊ သော်။ သဗ္ဗေဟိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏေ-

---

မန္တ္တရေနာပိ ပတီယတေ၊ အထ ဒုက္ခ.မိစ္ဆတိ အဃ.မိစ္ဆတီ.တိ ကထံ ယိန် ဘဝတီ.တိ? နဟိ ကော့စိ အတ္ထနော ဒုက္ခ.မိစ္ဆတ၊ အတ္ထတော ပရသော.ဝါ.တိ.အပေက္ခ-တေ ဣတိ အ-ဒေါသေ' ဂင်း-ပဋ္ဌိကာ။

ရူပ်တ္ဝက်ပုံ။ ။ပတ္တီယတိ-ပတ္တ-ဘည်။ နာမမှာ.တ္တိစ္ဆတ္ထော, ဤသုတ်ဖြင့် ပတ္တ-ဟူသော နာမ-သဒ္ဒါမှနော့က်၌ မိမိဖို့ရာ အလိုရှိခြင်းအနက်၌ ဤယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပတ္တ+-ီယ=ပတ္တီယ) သရလော့ပေါ=ချေ၊ ကပ်။ ဝတ္တမာနာ=ပတ္တီယ-ဟူသော ဓာတ်မှ နောက်၌ ဝတ္တမာန် ကေဝုစ် တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ပတ္တီယ+တီ=ပတ္တီယတိ) ပြီး၏။ ။ဝတ္ထီယတီ=ဝတ္ထ။ ပရိကွာရီယတိ=ပရိကွရ။ စီဝရီယတိ=စီဝရ။ နေနီယတိ-ခန။ ဃဋ္ဌီယတိ-ဃဋ္ဌ၊ နည်းတူတူတက်။ ။ကိ ရူပ်၊ ပတ္ထံ-ပတ္ထ။ နာမမှာ.တ္တိစ္ဆတ္ထော, ဤသုတ်ဖြင့် နာမဃဋ္ဌါမှ နောက်၌ ဤယ-ပစ္စည်း သက်သင့် ဌားသော်လည်း မိမိဖို့ရာ အလိုရှိခြင်းအနက် မဟုတ်သောကြောင့် မသက်ရ။ အံ-ဝိဘတ်သက်။ (ပတ္ထ+ၤ=ပတ္ထံ) ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၃၀-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဗျက်-သညာသုတ်။ ။'ကာရေန္တိ ယောဇေန္တိ.တိ-ကာရိတာနိ' လုပ်။ ကာရေန္တိ ယောဇေန္တိ၊ စေခိုင်းတတ်ကုန်၏-ပေး၊ သူတစ်ပါးကို စေခိုင်းတတ်သော အကြောင်း ကတ္တားကို့ကောက်။ ။'ကာရိတံ ဒီပေတီ.တိ-ကာရိတာနိ'ဒီပေတိ တဒ္ဓိတ်လုပ်။ ကာရိတံ၊ ကာရိတ်ကတ္တားကို။ ဒီပေတိ၊ ပြုတတ်၏-ပေး။ ဏေ,ဏယ်စသော ပစ္စည်းတို့ကို့ကောက်။ ။ကာရိတာ-ဟု ဆိုအပ်လျက်၊ လိင်ဝိပလ္လာသ အားဖြင့် ကာရိတာနိ-ဟု နပုလ္လိင်နှင့် ဆိုသည်။ ။'ဟိနောတိ ပဓာနတ္ထေန ဂစ္ဆတိ ပဝတ္ထတီ.တိ-ဟေတု'၊ ပဓာနတ္ထေန၊ ပြဋ္ဌာန်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဟိနော့တိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္ထတိ၊ ဖြစ်တတ်၏-ပေး။ ။'ဟေတု စ သော အတ္ထော စာ.တိ-ဟေတ္ဝ.တ္ထော'လုပ်။ အကြင်သူသည် ကတ္တားတစ်ပါးကို စေခိုင်း, တိုက်တွန်း၏။ ထိုသူ၏ စေခိုင်းတိုက်တွန်းခြင်း ပေသန.ဗ္ဗောသနာ.ဒိ လက္ခဏာရှိသော ဗျာပါရကို။ သို့မဟုတ်-ပေသန.ဗ္ဗောသနာ.ဒိလက္ခဏာရှိသောကြိယာကို ဟေတု.တ္ထ ဆိုသည်။ တနည်း၊ စေခိုင်းတိုက်တွန်းသောကတ္တားကို ပယောဇက၊ စေခိုင်း တိုက်တွန်းအပ်သောကတ္တားကို ပယောဇ္ဇက၊ထိုတွင် ပယောဇကကတ္တား၏ ဗျာပါရ-ဟု

http://www.dhammadownload.com

ဏယ-ဏာပေ-ဏာပယ ဣစ္ဆေတေ၊ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကာရိက သည်စ၊ ကာရိတ်လည်းမည်ကုန်၏။ ယောကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ သည်။ ကရောတိ၊ ပြုလုပ်၏။ တံ၊ ထိုပြုလုပ်သူကို။ အညော၊ သူတစ်ယောက်သည်။ ကရောဟိ၊ပြုလော့။ ကရောဟိ၊ပြုလော့။ ဣစ္ဆေဝံ၊ ဤသို့။ **အ**ဗြဝိ၊ ဆိုပြီ။ အထ ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ ကရော**န္တ**ံ၊ ပြုလုပ်သည်ကို။ ပယောဇေတိ၊ တိုက်တွန်း၏။ (စေခိုင်း ၏)။ ကာရေတိ၊ကာ**ရယ**တိ၊ကာရုပေတိ၊ကာရုပယ်တိ၊ပြုလုပ်စေ၏။ ယေကေစိ၊ သူခပ်သိမ်းသည်၊ကရော**န္တ**ိ ပြုလုပ်ကုန်၏။ တေ၊ထိုပြုလုပ်သူတို့ကို။ အညေ၊ တစ်ပါး

ဆိုအပ်သော အကြောင်းကြိယာကို ဟေတု.တ္ထ-ဆိုသည်။ထိုကြောင့်-'ယောကောစိ ကရောတိ၊ တံ အညော ကရောဟိ ကရောဟိ'စသည် ဝုတ္တိဌ် ဖွင့်ဆိုလတ္တံ့။ ။ 'အတ္ထတော ပန ပေသန.ဏ္ဍေ သနာဒိကော ပယောဇက ဗျာပါရော ဣဝ ဟေတုနာမ'ရှု။ ။'ဓာတုတော**စ** ဟေတု၊ ၃-၂-၁၀။ ။ဟေတု.သဒ္ဒေန ဟေတု အတ္ထ၊ ဗျာပါရော အတ္ထော ဂမျတေ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'လောကေ ဖလသာဓန ယောဂ္ဂေ ပဒ.တ္ထော ဟေတု ဥစ္စတေ သတ္ထေစ 'ယော ကာရယတိ၊ သဟေတု'-တိ၊ တတြ ယဒိ လောကိက ဟေတု.ဂ္ဂဟဏံ ဘဝတိ၊တဒါ အဏ္ဏာယနေန ဝသတီ.တျ.တြာပိ ဘဝေယျ၊ အတ္ထ၊ ဧဝံ ဝိဒသသာ ဘာဝေါ စ၊ အ.ယုတ္တံ ဟေတု.ဂ္ဂဟဏံ အနတ္ထက.ပ္ပသင်္ဂတော။ ကြိယာ ဘာဝေါ ဟိ ဓာတု၊ ကြိယာ စ သာဓ္ဒ၊ရူပါ။ ပဋ္ဌ သာဓ္ဒ၊ တ္ဝ ဓာတု.မန္ဒရေန နသမ္ဘဝတီ.တိ' သဗ္ဗေဝ ကြိယာ ဟေတုမတိ၊ တတော ဟေတု.ဂ္ဂဟဏေန ကိ' ဣဟ ဗျာ**ဝ**စ္ဆိဇ္ဇတေ၊ စုရာဒိတော စေတိ ဝ**စ**နတော စ၊ စူ**ရ**.ဒယော ဟိ ဓာတဝေါ တ.ဒတ္ထေပိ ကြိယာ လက္ခဏေ-ဇေ၊ ကြိယာ စ သာဓ္ဒ၊ရူပါ, သာဓ္ဒ-ရူပတ္ထံ နဟေတုဗျာဘိစာရိနီ-တိ အနေနေ.ဝ သိဒ္ဓံ၊ တသ္မာ 'ကာရယတိယော, သဟေတု စေတိ၊ အသ စ ဒဗ္ဗတ္ထာ တတြ နဓာတု ဝတ္ထတေ ဣတိ အတ္ထတော တ.ဗျာပါရော ဇေ ပတီယတေ ဣတ္ထာ.ဟ-ဟေတု သဒ္ဒေန.တ္ဗာဒိ ဟေတု ဗျာပါရော စ ပေသန.ဏ္ဍာသနာ.ဒိ လက္ခ-ဏော' ဇင်း-ပဋ္ဌိကာ။

ဝါသဒ္ဒတ္ထ။ ။ဝုတ္ထိ-ဌ် ဝါလိုက်ကိုမပြု'တိ ဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ' သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါ မဏ္ဍူ၊က ဂတိကနည်းအားဖြင့် လိုက်သည်-ဟု ရှု-ဆို၏။ သို့အတူက် သုတ်ဌ် ဝါ-ထည့်၍ အနုက်ထောဇနာသည်။ ယဲင်းအဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါ ဝ ဝတ္ထိတ-ဝိဘာ သာအ ုက်ရှိ၍၊ ၃-ဝ ဏ်အဆုံးရှိသော ဘူ-စသော ဓာတ်မှ နောက်ဌ် ဏေ,ဏယ-ဋ္ဌစ်ပစ္စည်းသက်။'ဘာဝေတိ၊ ဘာဝယတိ'၊ 'သာဝေတိ၊ ဘာဝယတိ'ပုံစံ။ ဘာဝေ**တိ**၊ ဖြစ်ပွားစေ၏။ သာဝေတိ၊ နာကြားစေ၏-ပေး။ ။စုရာ.ဒိ ဏဏိကဓာတ်, ဣဝဏ္ဏန္တဓာတ်, အာ-ကာရန္တဓာတ်, ဇ-ကာရန္တဓာတ်, သြ-ကာရန္တဓာတ်တို့မှ နောက်ဌ် ဏာပေ, ဏာပယ-ဋ္ဌစ်ပစ္စည်းသက်။ 'စောရုပေတိ၊ စောရုပယ်တိ၊

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်။ ကာရောထ၊ပြုလုပ်ကြကုန်လော့။ကရောထ၊ကုန်လော့။ ဤစွေ့ဝံ၊သို့။အပြုံ၊ ဆိုကုန်ပြီ။ ကာရေန္တိ၊ ကာရယန္တိ၊ ကာရာပေယ္ယန္တိ ကာရာပယန္တိ၊ ပြုလုပ်စေကုန်၏။ ယော ကော့စိ၊ သည်။ ပစတိ၊ ချက်၏။ တံ၊ ထိုချက်သသူကို။ အညော၊ သည်။ ပစာဟိ၊ ချက်လော့။ ပစာဟိ၊ လော့။ ဤစွေ့ဝံ၊ သို့။ အပြုဝိ၊ ပြီ။ အထ ဝါ၊ ကား။ ပစန္တံ၊ ချက်သသူကို။ ပယောဇေတိ၊ တိုက်တွန်း၏။ ပါစေတိ၊ ပါစယတိ၊ ပါစာပေါတိ၊ ပါစာပယတိ၊ ချက်စေ၏။ ယေကေစိ၊တို့သည်။ ပစန္တိ၊ချက်ကုန်၏။ တေ၊ ထိုချက်သသူတို့ကို။ အညေ၊တို့သည်။ ပစထ၊ ချက်ကြကုန်လော။ ပစထ၊ ကုန်လော။ ဤစွေ့ဝံ၊ သို့။ အပြုဝုံ၊ ကုန်ပြီ။ ပါစေန္တိ၊ ပါစယန္တိ၊ ပါစာပေန္တိ၊ ပါစာပယန္တိ၊ ချက်စေကုန်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ဘဏေတိ၊ ဘဏယတိ၊ ဘဏာပေတိ၊ ဘဏာပယတိ-ရွတ်ဆိုစေ၏။ ဘဏေန္တိ၊ ဘဏယန္တိ၊ ဘဏာပေန္တိ၊ ဘဏာယန္တိ၊ ရွတ်ဆိုစေကုန်၏။ တထရိ.ဝ-တထာ×ဧ၀၊ ထိုအတူသာလျှင်။ အညေပိ၊ တစ်ပါး သော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဟေက္ခ.တ္ထေ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊နည်း။ ကရောတိ၊ပြု၏။ ပစတိ၊ချက်၏။ ဤတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေ ခ.တ္ထံ၊၏။ အတ္ထ.ဂ္ဂဟဏေန၊ အတ္ထ-သဒ္ဒါပိုဖြင့်။ အလ.ပ္ပစ္စယော၊ အလ-ပစ္စည်း သည်။ ဟော့တိ၊ ၏။ ဇော့တလတိ၊ ထွန်းလင်းစေ၏။

ခိုးစေ၏။ စုရ-ခေတ် စုရာ.ဒိ ဂဏိက'ပုံစံ။ ။'ဂေဠုံ ဥဿာ့ပေတိ၊ ဥဿာ ပယတိ'၊ ထောင်မတ်စေ၏။ ဝါ၊ စိုက်၏။ ဥ-ပုဗ္ဗ သိ-ခေတ်။ ။'သယာပေတိ၊ သယာပယတိ'အိပ်စေ၏။ သိ-ခေတ်။ ဤ-ဝဏ္ဏန္တခေတ်ပုံစံ။ ။'ဒါပေတိ၊ ဒါပ ယတိ' ပေးဘတ်၏။ ဒါ-ခေတ်။ အာ-ကာရန္တခေတ်ပုံစံ။ ။'ဈာပေတိ၊ ဈာပ ယတိ၊ လောင်ကျွမ်းစေ၏။ ဈေ-ခေတ်။ ဧ-ကာရန္တခေတ်ပုံစံ။ ။'သြသာပေတိ သြသာပယတိ'ပြီးဆုံးစေ၏။ သော-ခေတ်။ သြ-ကာရန္တခေတ်ပုံစံ။ ။အနေ.ကသရ ခေတ်မှ နောက်၌ ဏေ,ဏယ,ဏာပေ, ဏာပယ.လေးပစ္စည်းလုံးသက်၍။ အချို့.အနေ.ကသရ ခေတ်နောင် ဏေ,ဏယ-နှစ်ပစ္စည်း။ ဏာပေ,ဏာပယ-နှစ်ပစ္စည်းသက်၏။ ။'ကာရေတိ၊ကာရယ်တိ၊ ကာရာပေတိ ကာရာပယတိ'ပြုလုပ် စေ၏။ အနေ.ကသရ ခေတ်နောင် လေးပစ္စည်းသက်ပုံ။ ။'သြဘာသေတိ၊ သြဘာသယတိ' တောက်ပစေ၏။ အဝ-ပုဗ္ဗ-ဘာသ-ခေတ်။ ။အနေ.ကသရ ခေတ်နောင်၊ ဏေ-ဏယ-နှစ်ပစ္စည်းသက်ပုံ။ 'ရောပေတိ၊ ရောပယ့တိ' ဖြစ်စေ၊ ပေါက်စေ၏။ ဝါ၊ စိုက်၏။ ရုဟ-ခေတ်၊ ခေတ္တန် ဟ=ကျေသည်။ အနေ.ကသရ-ဏာ့ပေ, ဏာပယ-နှစ်ပစ္စည်းသက်ပုံ။

ဆောင်ပုဒ်-"ဥ.ဝဏ္ဏန္တ၊ ခေတ်နောင်မှ၊ ဏေ,ဏယ,သာ သက်။
စုရိဝဏ္ဏာ၊ ဧ-သြန္ထာ၊ ဏာပေ, ဏာပယ-စွက်။
နေ,ကသရာ၊ခေတ်နောက်မှာလေး၊ ချို့.မှာဒ္ဒေး၊ လိုက်ရေး ဝါ-
အတ္ထက်။"

http://www.dhammadownload.com

ကာရိတဝိသယ - ဤ ပစ္စည်းများသည် တော၊ ကံ၊ ကတ္တား-သုံးပါးသော ကာရကတို့တွင် ဘယ်ကာရကဟု သက်သနည်း-ဟူမူ။ ။ဧက-ကမ္မက၊ ဒွိ-ကမ္မက၊ **တိ**-ကမ္မကဟုတ်တို့၏ ကာရိတ သညာဟု သာစီရင်အပ်သောကြောင့် ကမ္မကာရက, ဟေတုကတ္တု ကာရက နှစ်ပါးဟု သာ သက်အပ်၏၊ ဘာဝကာရက, သုဒ္ဓကတ္တု ကာရကတို့ဟု မသက်ရ။-

"အ-ကမ္မာ ခေတဝေါ ဟောန္တိ၊ ကာရိတေ တု သ-ကမ္မကာ။
သ-ကမ္မကာ ဒွိ-ကမ္မ-ဿု၊ ဒွိ-ကမ္မာ စ တိ-ကမ္မကာ။
တသ္မာ ကတ္တရိ ကမ္မေ စ၊ ကာရိတေ ရူပ သမ္ဘဝေါ။
နှ ဘာဝေ သုဒ္ဓကတ္တာ စ၊ ကရိတေ ကမ္မသည်တော။
နျာ-ဒီနံ ပခာနတ္တု၊ အ-ပ ခာနံ ဒုဟာ-ဒီနံ။
ကာရိတေ သုဒ္ဓကတ္တာ စ၊ ကမ္မ-မာခ္ယာတ-ဝေါစရံ။" ရှု။

အ-ကမ္မကာ၊ ကံကိုငဲ့ခြင်းကင်းလျက် ကြိယာကိုဟောတတ်ကုန်သော။ ခေတဝေါ၊ ဂုဏ-စသော ခေတ်တို့သည်။ ကာရိတေ၊ ကာရိတ် ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ရာ၌။ သ-ကမ္မကာ၊ကံရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ သ-ကမ္မကာ၊ ကံ**ကို**ငဲ့လျက် ကြိယာကို ဟောကုန်သော။ ခေတဝေါ၊ ဂမု-စသောခေတ်တို့သည်။ ကာရိတေ၊ ၌။ ဒွိ-ကမ္မကာ၊ကံ-နှစ်ခုရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊**ကုန်**၏။ဒွိ-ကမ္မကာ၊ ကုန်သော။ ခေတဝေါ နိ ဒုဟ-**စ**သော ခေတ်သည်။ ကာရိတေ၊ ၌။ တိ-ကမ္မကာ၊ ကံ-သုံးခုရှိကုန်သည်။ ဟိ ယသ္မာ၊ အကြောင်းကြောင့်။ ဟောန္တိ၊ **ကုန်**၏။ ('သ-ကမ္မကာ **ယေ** ခေတဝေါ ကမ္မာ-ပေက္ခံ၊ကြိယံ ဝဒန္တိ၊ တေ သ-ကမ္မကာ၊ အ-ကမ္မကာ ယေကမ္မာ နိရာ-ပေက္ခံ ကြိယံ ဝဒန္တိ၊ တေ **အ**-ကမ္မကာ'ရှု။ ။'ယေသ-မတ္ထော ကမ္မေန သမ္ဗန္ဓနိ**ယော**၊ တာနိ ပဒါနိ သ-ကမ္မကာနိ၊ ယေသ-မတ္ထော ကမ္မေန သမ္ဗန္ဓနိ**ယော** နှ ဟောတိ၊ တာနိ ပဒါနိ အ-ကမ္မကာနိ' နိတိ။ ။'ကတ္တု-ဝါစိ**နိ** ခေတုမှိ၊ ယဿိ' ကမ္မံ ဂဝေ**ယ**တေ။ သ-ကမ္မကောဟတိ သော ဥ**ယော**၊ တ-ဗ္ဗိရှေ**ဒ**ါ အ-ကမ္မကော' ဗာ။ ။'ဖလ-ဗျာပါရသော ဧကော၊ နိဋ္ဌာယံ အ-ကမ္မကော။ ခေတု တေသံ ဝမ္မီ ဘေဒေ၊သ-ကမ္မကော ဥဒါဟရော'ဟရိကာရိကာ (တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာရိတေ၊ ကာရိ**တ်**အရာ၌။ကတ္တရိ စ၊ ကတ္တား-၌လည်းကောင်း။ ကမ္မေ၊ ကံ-၌လည်းကောင်း။ ရူပ-သမ္ဘဝေါ၊**အာ**ချာ**တ်**ဝိ**ဘ** တ်ဿက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ (အာချာတ ဝိဘတ္တိ သမ္ဘဝေါ**ဟော**တိ'ရှု-ဋီ)ဘာဝေ ၌။ နှ၊ မဖြစ်။ ကာရိတေ၊ ကာရိတ်ပစ္စည်း**အ**ရာ၌။ သုဒ္ဓကတ္တာ စ၊ သုဒ္ဓကတ္တားကိုလည်း။ ကမ္မ သည်တော၊ ကံ-ဟုမှတ်အပ်၏။ ('ဒေဝ ဒတ္တော ကမ္မံ**ကရော****တိ**'သုဒ္ဓကြိယာ၌ ဒေဝဒတ္တ-ဟူသောကတ္တားသည် 'ဒေဝဒတ္တံ ကမ္မံ ကာ**ရ**ပေတိ ယညဒတ္တော' ကာရိတ် ကြိယာ၌, **ယ**ညဒတ္တော-ဟူသော ကတ္တား၏**အ**စေ**အ**ပါးခံ**ရ**နှ် ဒေဝဒတ္တံ-ဟု ကာရိတ်ကံဖြစ်လာသည်**ကို** 'ကာရိတေ ကမ္မသည်တော' ဟု ဆိုသည်။) နျာ-ဒီနံ၊ နှ, ဝဟ စသော **နျာ**ဒိဂုဏ်းခေတ်တို့၏။

http://www.dhammadownload.com

ပဓာန်၊ ပဓာန ဖြစ်သော။ ယဉ္ဇ ကမ္မံ၊ အကြင် အဇ-အစရှိသော ကံသည်လည်း ကောင်း။ ('အဇော ဂါမံ နီယတိ ဒေဝဒတ္တေန'၌ အဇော-ဟူသော ကံ-ကို ရည်သည်။) ဒုဟ-ဒီနံ၊ ဒုဟ-စသော ဒုဟဒီဂိုဏ်းခေတ်တို့၏။ အ-ပ္ပဓာနံ၊ အ-ပ္ပဓာန ဖြစ်သော။ ယဉ္ဇ-ကမ္မံ၊ အကြင် ဂါဝီ-စယော ကံသည်လည်းကောင်း။ ('ဂါဝီ ခီရံ ဒုယ္ယတီ ဂေါပါလေန'၌ ဂါဝီ-ကိုရည်သည်။) ကာရိတေ၊ ၌။ သုဒ္ဓကတ္တာ၊ သုဒ္ဓ ကတ္တားဖြစ်သော။ ယဉ္ဇ-ကဲ့မ္မံ၊ အကြင် ဒေဝဒတ္တ-အစရှိသော ကံသည်လည်း ကောင်း။ အတ္ထိ၏။ တံ-ကမ္မံ၊ ထိုပဓာန, အ-ပ္ပဓာန, သုဒ္ဓ-ဖြစ်သော ကံသုံးခုကို။ အာချာတ ဂေါစရံ၊ အာချာတ်ဝိဘတ်သည် ဟောအပ်၏၊ ဝါ၊ အာချာတ် ဝိဘတ် သက်အပ်ရာ ကံမည်၏။ ('အာချာတ ဂေါစရံ ကမ္မနိ ဝိဟိတာယ အာချာတ ဝိဘတ္တိယာ ဂေါစရံ အာဘိဓေယ္ယံ ဘဝတိ' ရှု-ဋီ)။

ကာရိတ်သက်ပုံ။ ။ကာရိတ်ပစ္စည်းနှစ်ချက်သက်ပုံကို နီတိ-၌'ပရိ-အဓ-သော တော ဏော စ ဏာ-ပေ စ'ဟု သုတ်တည်၍။ 'အတ္ထနာ ဝိပ္ပကတံ ပရေဟိ ပရိယော သာ ဝါ ပေတိ'ကို ထုတ်၏။ ဘေဒစိန္တာ-၌ကား ကာရိတ် သုံးချက်သက်၍ ရှေ ပစ္စည်းများ ချေထားကြောင်းကို-

"သော ဟိ လောက-ပ္ပမာဏေန၊ တိ-ကဒ္ဓတ္တုံ ပတိ-ပဇ္ဇတေ။
အတြ ဟိ ပုရိမော လုဒ္ဓတ္တာ၊ ကာရိတော-ဝ နိ-ပါတနာ။"

ဟုဆိုအ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို (၂ဂ၂) ယောကာရေတိ သ-ဟေတု, သုတ်က ဆိုခဲ့ပြီ။ ။*ခတ္ဌဟိ=ကာနိတာနိ ဟေတုမှ-လောက်တင်ဆိုက လိုအပ်သော အနက်ပြီးလောက်လျက်၊ **အ**တ္ထ-သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။ 'သဒ္ဒါ-ဓိကော အတ္ထာ-ဓိကော ဟောတိ'ဟူရကား ထိုသဒ္ဒါပိုဏ်အတ္ထာ ဓိကကို ဖော်ပြတော်မူပါ-ဟု လျှောက်ထားရန်ရှိသောကြောင့် 'အတ္ထ-ဂ္ဂဟဏေန' စသော ဝါကျကိုမိန့်၊ ကား၊ ယင်းအတ္ထ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် အာလ-ပစ္စည်းသက်လေ-ဟူလို။ ။ဤ အတ္ထ-သဒ္ဒါ ကို ဉာ-ရှုတ့ိုလည်းမဖွင့်ကြ။ နိ-ကား ပါဠိ၌ဟာင်းမဟုတ်၊ ဋီကာ-ဗျာချာန်စကား နောက်မှ ထည့်ထားသည်ဟုဆိုအ၏။ သီဟိုဠ်မှ၌ကား ဏလ-ပစ္စည်းဟု ဆိုအ၏။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။'ယောကောစိ ကရောတိ တံ အညော ကရောဟိ ကရောဟိ ဣစ္စေ-ဝံ အဗြဝိ' စသည်ကား စေခိုင်းတိုက်တွန်းပုံ ပယောဇက ဗျာပါရကို ထင်ရှား သိသာရန် ဖော်ပြသော သတ္တဝါကျ-တည်း။ ယောကောစိ၊ တစ်ယောက်သောသူသည်၊ ကမ္မံ တစ်ခုတစ်ခု, အမှုအလုပ်ကို။ ကရောတိ၊ ပြုလုပ်၍နေ၏ တံ၊ ထိုအမှု ပြုလုပ်နေသူကို။ ကညော၊ တစ်ယောက်လူ ဒေဝဒတ်သည်။ ကရောဟိ၊ ကရောဟိ၊ လုပ်-ဟ-လုပ်ဟော့, လုပ်ကွယ်လုပ်ကွယ်။ ဣစ္စေ-ဝံ၊ ဤသို့။ အဗြဝိ ဆိုပြီ၊ သော၊ ဒေဝဒတ်သည်။ ကာရေတိ နာမ၊ ပြုလုပ်စေသူမည်၏။ ။ထိုစေခိုင်းသူ ဒေဝဒတ်၏ စေခိုင်းခြင်း ပယောဇက ဗျာပါရကြောင့်ကို ဟေတု ဆိုသည်။ ထို

http://www.dhammadownload.com

ကြီယာကို ဟောသော ဓာတ်နောင် သက်သော ဏေ, ဏယ-စသော ကာရိတ် ပစ္စည်းများကို စီရင်ရသည်။ ။ယင်း ပယောဇက, ဗျာပါရသည် သ-စေတနဥ် သာ ရကောင်းသည်မဟုတ်။ 'ဘိက္ခာ ဘိက္ခုံ ဝါသယတိ၊ ကရီသော မာဏဝံ အဗ္ဘာပယတိ' စသော အ-စေတနဥ်လည်း ရကောင်း၏။ ။ဘိက္ခာ၊ ထမင်း (ဆွမ်း)သည်။ ဘိက္ခုံ၊ ရဟန်းကို။ ဝါသယတိ၊ နေစေ၏။ ကရီသော၊ နွားချေးခြောက်သည်။ မာဏဝကံ၊ သူငယ်-ကျောင်းသားကို။ အဗ္ဘာပယတိ၊ စာအံနိုင်အောင်ပြု၏။ ဝါ၊ စာအံစေ၏။ အလုနန်ချမ်းအေး၍ စာမအံနိုင်အောင်ရှိနေရာ နွားချေးခြောက်ကို မီးညှိကာ၊ ယင်း မီးတောက်က စာမအံနိုင်လောက်အောင် ချမ်းသော အချမ်းကိုဖျောက်၍၊ စာအံခြင်းနှင့်လျော်သော၊ သို့မဟုတ် စာအံနိုင်လောက်သောအစွမ်းသတ္တိကိုဖြစ်စေသည်။ သို့အတွက် စာအံစေသည်ဟုဆိုသည်။

'တထာ ဘိက္ခံ ဝါသယတိ, ကာရိသော အဗ္ဘာပယတိ' ကာတန္တ ဝုတ္ထိ။ ။ 'နဟိ သ ဧဝ ဝတ္ထုံ ပယောဇယတိ၊ ယော အာဟ-ဥဿတ.မီတိ၊ ကိန္တု တုဏ္ဍိ တိဋ္ဌ မာနောပိ ယော တထာ ပဋိပါဒယတိ၊ သော ပိ ဝတ္ထုံ ပယောဇယတိ ဧဝေ.တိ၊ နခလု သော မောနီ ဝသေတိ၊ ဝစန.မနုစ္စာရယန္တော ဝသနကြီယာ.နကူလဗ္ဗ ပီဌာ.ဒီကံ ဒဒန္တော ပယောဇကော နဘဝတိ.တိ၊ တသ္မာ စေတတ္တန.မကိုဋ္ဌ ကရမေ၀ ဘိက္ခာ စ ပစုရတရ ဗျဗ္ဗနဝတီ လဗ္ဘမာနာ ဝါသာ.နု ကူလံ တိတ္ထိ ဝိသေသ။မာဒန္တိ ကထံ နပယော့ဇိကာ?၊ တထာ ကာ့ရီသော (ဂေါမယော) ပိ နိဗ္ဗာတ ဝဟနိ ပဇ္ဇလိတော အဗ္ဘေန ဝိရောဓိ' သီတာ.ဒိက.မပနယ်န္တော အဗ္ဘာယနာ.နကူလံ သာမတ္ထိ ယဲ.မုပဇနယတီ-တိ ယုတ္တံ တသ ပယောဇကတ္တံ၊ တထာ စ ဝုတ္တံ။

"ပေသန.ဗ္ဗေသနေ ကုဗ္ဗံ၊ တံ သမတ္ထာနိ ဝါ.စာရံ။
ကတ္ဘာ.ဝ ဝိဟိတော သတ္ထေ၊ ဟေတု.သည် ပပဇ္ဇတေ.တိ။"

'တံ သမတ္ထာနိတိ တသ္မိ' ဝါသာ-ဒိကေ သမတ္ထာနိ ယောဂ္ဂါနိ အနုကူလာနိ တိတ္ထိ ဝိသေသာ.ဒီနိ၊ အာစာရံ သမ္မာဒယန္တော ဘိက္ခာ.ဒိကော ပျ.တ္ထော ဟေတု ဣတိ ဘာ၀ေါ' ၎င်း-ပဠိကာ။

တတ္ထမောဓိနီ—ဌ္ဌလည်း ပယောဇက ဗျာပါရသည် သ-စေတန, အ-စေတန နှစ်မျိုးနှင့် ဆက်ဆံသည်ပြင်။ 'ဒေ၀ဒတ္တော ပါစယတိ' ဒေ၀ဒတ်သည် ထမင်းကို ချက်စေ၏-စသော အချို့အရာ၌ ချက် (ကျက်) ခြင်းအကျိုးကိုပြုစေ၍ သိဒ္ဓ 'ဘိက္ခာ ဝါသယတိ'စသောအချို့အရာ၌ အကျိုးသဘောရှိ၍ ဖလရှုပ-ဟု နှစ်မျိုး ဆိုး၏။ ။'ပယောဇက-ဗျာပါရေ.တိ ပယောဇကော စေတန သာဓာရဏော ဝိ ဝစ္ဆိတော၊ သော စ ကုစိ သိဒ္ဓေါ, ကုစိဖလ-ရှုပေါ၊ ဒေ၀ဒတ္တော ပါစယတိ, ဂမယတိ.စ္စာဒေါ သိဒ္ဓေါ 'ဘိက္ခာ ဝါသယတိ' သဂ်မော ဝါသယဟိ.စ္စာဒေါ ဖလ-ရှုပေါ' တတ္ထမောဓိနီ။

http://www.dhammadownload.com

ဤ-၌ ဟေတုတ္ထ–သဒ္ဒါဖြင့် ပယောဇက ကတ္တုဗျာပါရ၌သာ ဏေ,ဏယ-စသော ပစ္စည်းများကို စီရင်ရမည်။ ပယောဇ္ဇက ကတ္တုဗျာပါရ၌ မစီရင်-ဟူသော အနက်ကိုပြ၏။ ထိုစကားဟုတ်၏။ အကယ်၍ ပယောဇကဗျာပါရ၌ ဤသုတ်ဖြင့် ဏေ,ဏယ-ပစ္စည်းများ**သက်**ခဲ့လျှင် 'စုရာ.ဒိတော ဏေ,ဏယ'သုတ်ကို **ဆို**ကျိုးမရှိ၊နိရတ္ထကသာ ဖြစ်ရာသောကြောင့်တည်း။ သို့အတူက် ပ**ယော**ဇက ကတ္တုဗျာပါရဓာတ်နောင် ဤသုတ်ဖြင့် ဏေ,**ဏ**ယ, သက်၍ ပယောဇ္ဇက ကတ္တုဗျာပါရ ဓာတ်နောင် 'စုရ**ရာ**ဒိတော'သုတ်ဖြင့် **သ**ကျ်ရသည်-ဟုမှတ်။ ။သို့ဖြစ်လျှင် စုရာဒိတော, သုတ်ဖြင့် ဘယ်အနက် ဘယ်**ဝိ**သယ်မှာ သက်ရမည်နည်း-ဟူမူ 'အ.နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ပစ္စ-ယာသကတ္ထော' ဘယ်အနက်,ဘယ်**ဝိ**သယ်-ဟု သေချာဂန,**နိ**ယမ မရှိသော ပစ္စည်း-ဟူသမျှ သကတ္ထ၌သာ သက်ရမည်-ဟူရကား၊ ယင်းသုတ်ဖြင့် ဒသကတ္ထမှာ သက်လေ။ ။'စုရာ.ဒိတော စ၊ ၃-၂-၁၁။ ။စုရာ-ဣစ္စေဝ.မာဒီဟိ စ ဣန် ပရော ဘဝတိ ဒသကတ္ထော၊ သစ ကာရိတ သညကော။ စောရေတိ၊ **စော**ရယ**တိ**'ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'ဒသကတ္ထော ဣတိ အနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တော ပစ္စယော သကတ္ထော ဘဝတိ၊ ဟေတု စ ပုဗ္ဗေနေ.ဝ သိဒ္ဓိတ္ထာတိ ဘာဝေါ' ၎င်း-ပဠိကာ။ ။ထို့ကြောင့်-ဘူဝါဒိတော စသည် အထက်၌ဆိုလတ္တံ့သော **ဝိ**ကရဏပစ္စည်းများသည် ဒသကတ္ထ-၌ချည်းသာ သက်သည်ဟူ၍လည်းမှတ်။ ။ဤကား သက္ကတ-ကျမ်းများ,အလိုဆိုခြင်းတည်း။ ကစ္စာယနဝုတ္တိဆရာကား ကတ္ထရိ-ဟု **ဝိ**သယ်**ကို** ဖွင့်ဆိုလျက် ရှိပေပြီ။

ဆောင်ပုဒ်-"ပယော်ဇက၊ ဗျာပါရ၊　ဓာတုဟိ-ဏေ, ဏယ်-သက်။
ပယ်ဖြောဇ္ဇက၊ ဗျာပါရ၊ စုရာဒိ အတွက်။
သုတ်၌-အတ္ထ၊ ထူးမပြ၊ ဒသကတ္ထ-ချည်းသက်။
ကာရိတ်ပစ္စယ်၊ အထူးပြ၊ သက္ကတ-ကျမ်းကထုက်။"

ရှုပ်တုက်ပုံ။ ။ကာရေတိ-ကို၊ကရ-တည်:ကရ၊သည်။ကရဏော၊ပြုခြင်း၌ဖြစ်၏။ ဓာတုဃဋ္ဋနာ=ချေ။ ဓာတုဟိ ဏေ, ဏယ်=ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ **ဏော**-ပစ္စည်းသက်၊ ဏော-ပစ္စည်းကိုလည်း ကာရိတ်အမည်မှည့်။ (ကရ်+ဏော) ကာရီ တာနံ ဏော် လေပံ, သုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ဏ-ချေ။ (အရ်+ဇ-) အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိကာရိတေ, သုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် သံယုဂ်အဆုံး မရှိသော**ဓာတ်**၏ အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု(ကာရေ+ဇ-ကာရေ) ရ်+ဇ-သို့ကပ်။ ဝတ္တမာန=ဝတ္တမာန် ဧကဝုစ် တိ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ (ကာရေ+တိ=ကာရေတိ) ပြီး၏။ ကာရ**ယ**တိ-ကရ+ကရဏော၊ ဏယသက်။ ကာရာပေတိ-ကရ+ကရဏော၊ ဏာပေ-သက်။ ကာရာပယတိ-ကရ+ကရဏော၊ဏာပယ-သက်။ ရှေးနည်းမှီတုက်။ ကာရေန္တိ၊ ကာရယန္တိ ကာရာပေန္တိ၊ ကာရာပယ်န္တိ-ကရ+ကရဏော၊ဏော၊ဏယ၊ဏာပေ၊ ဏာပယ-သက်။ ဗဟုဝုစ် အန္တိ ဝိဘတ်သက်(ကရ်+ဇ-+န္တိ=ကာရေန္တိ) ရှေးနည်းတူတုက်။ ပါစေတိ-ပစ+ပါဏော၊ ချက်ခြင်း၌ဖြစ်၏။ ချေ။ ဓာတုဟိ **ဏေ,ဏယ်**=ဤသုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

၅၃ ၉-ဓာတု ရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စာ။ ။ဓာတု-ရူပေ၊ ဓာတ်၏သဘော်သည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ နာမသ္မာ၊ နာမ-သဒ္ဒါမှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏယော စ၊ ဏယ-ပစ္စည်းသည်လည်း၊ ဟောကိ၊ ၏။ ကာရိတ သညော စ၊ ကာရိတ်လည်း မည်၏။ ။ဓာတု-ရူပေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ တသ္မာ နာမသ္မာ၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဏယ-ပစ္စယော စ၊သည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ကာရိတ သညော စ၊ မည်၏။ ဟတ္ထိ နာ၊ ဆင်ဖြင့်။ မဂ္ဂံ၊ **ခရီး**ကို။ **အ**တိက္ကမတိ၊ လွန်၍သွား၏။ **အ**တိဟတ္ထ**ယ**တိ၊ ဆင်ဖြင့် လွန်၍သွား၏။ ဝိဏာယ၊ စောင်းဖြင့်။ ဂီတံ။ သီချင်းကို။ ဥပဂါယတိ၊(ညှို၍)

ဏော-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်လည်းမှည့်။ (ပစ်+ဏော) ကာရိတာနံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊(ဂစ်+ဇ-)အသံယောဂ**ဇ္ဇ**ဿ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊(ပါစ်+ဇ-= ပါစေ)ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ပါစေ+တိ=ပါစေတိ) ပြီး၏။ ။ပါစယတိ၊ ပါစာ၃ပေတိ၊ ပါစာ၃ပယတိ-ပစ+ပါကေ။ ဏယ၊ ဏာ၃ပေ၊ ဏာ၃ပယ-သက်။ နည်းတူ(ပါစ်+ယ=ပါ**စ**ယ)**တိ-ဝိ**ဘ**တ်**သတ်။(ပါစယ+တိ=ပါ**စ**ယတိ)ပြီး၏။ ။ ပါ**စ**ေ**ဇ္ဇ**ိ၊ ပါ**စ**ယ**ဇ္ဇ**ိ၊ပါ**စ**ာ**ပ**ေ**ဇ္ဇ**ိ၊ ပါ**စ**ာ**ယ**ဇ္ဇ**ိ**-ပစ+ပါကေ၊နည်းတူ၊ ဗဟုဝုစ်**အ**ဇ္ဇ**ိ**-ဝိ**ဘ**တ်**သ**တ်။ ။ဘ**ဏ**ောတိ-ဘ**ဏ**+သ**ဒ**္ဒေ၊ **အ**သံပြုခြင်း**ဌ**-၏။ချေ။ဤ**သ**ုတ်ဖြင့် **ဏ**ော-ပ**စ**္စည်းသက်၊ ကာ**ရ**ိတ်**အ**မည်မှည့်။ ကာ**ရ**ိတာနံ **ဏ**ော=**အ**နုဗန် **ဏ**-ကိုချေ၊(ဘ**ဏ**+ ဇ-=ဘ**ဏ**ော)ဝတ္တမာနာ+တိ-ဝိ**ဘ**တ်**သ**တ်၊ (ဘ**ဏ**ော+တိ=ဘ**ဏ**ောတိ) ပြီး၏။ ။ ဘ**ဏ**ယ**ဇ္ဇ**ိ၊**ဘ**ဏာ**ပ**ေ**ဇ္ဇ**ိ၊ဘ**ဏ**ာ**ပ**ယ**ဇ္ဇ**ိ-ဘ**ဏ**+သ**ဒ**္ဒေ၊ **နည်**းတူ။ ။ဘ**ဏ**ော**ဇ္ဇ**ိ၊ဘ**ဏ**ယ**ဇ္ဇ**ိ၊ ဘ**ဏ**ာ**ပ**ေ**ဇ္ဇ**ိ၊ ဘ**ဏ**ာ**ပ**ယ**ဇ္ဇ**ိ.ဘ**ဏ**+သ**ဒ**္ဒေ။ **နည်**းတူ။ ဗဟုဝုစ် **အ**ဇ္ဇ**ိ** ဝိ**ဘ**တ်**သ**တ်။ ။ကိ**ံ**-ရှပ်၊ **ဏ**ရောတိ-**ဏ**ရ+**ဏ**ရ**ဏ**ော၊ ၌။ ချေ။ ဓာ**ဟ**ူ**ဟ**ိ **ဏ**ော **ဏ**ယ= ဤ**သ**ုတ်ဖြင့် **ဏ**ော **ဏ**ယ **ဏ**ာ**ပ**ေ **ဏ**ာ**ပ**ယ-ပ**စ**္စည်းသက်သင့်ပြား**သ**ော်လည်း ဟိတ် **အ**နုက်မဟုတ်သောကြောင့် **မ**သက်ရ။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိ**ဘ**တ်**သ**တ်။ ဘ**နာ**ဒိ**တော** **ဩ**ယိ**ရ**=**ဩ**-ပ**စ**္စည်းသက်၊ (ဏ**ရ**+ဇ-+တိ=ဏ**ရ**ောတိ) ရ+**ဩ**-ဏ**ပ**်ပြီး၏။ ။ ပ**စ**တိ-ပ**စ**+ပ**ါ**ကေ၏။ ချေ၊ ဤ**သ**ုတ်ဖြင့် တိ-**ဝ**ိ**ဘ**တ်**သ**တ်၊ ဘူ**ဝ**ါဒိ**တော** **အ**= **အ**-ပ**စ**္စည်းသက်၊ (ပ**စ**+၊+တိ=ပ**စ**တိ) **စ**+**အ**-ဏ**ပ**်၊ ပြီး၏။ ။**အ**ဘ**ဏ**-ရှပ်၊ ဇော-တ**လ**တ်-ဇုတ+ဒိ**ဘ**ိ**ယ**ံ၊ ထ**ဒ**ိန်ပခြင်း**ဌ**ဖြစ်၏။ ချေ၊ ဤ**သ**ုတ်**ဌ** **အ**ဘ**ဏ**-**သ**ဒ္ဒါပိုဖြင့် ဇုတ-ဓာတ်မှ **နော**ာ်**ဌ** **အ** လ-ပ**စ**္စည်းသက်၊ (ဇတ်+၊လ) **အ**ညေ**သ**ု **စ**-**အ**စ **သ**ရ ဥ-ကို **ဩ**-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဇောတ်+၊လ=ဇော**တ**လ) တ်+**အ**-ဏ**ပ**်။ တ**ီ**-ဝ**ိ**ဘ**တ**်**သ**တ်၊ (ဇော**တ**လ+တိ=ဇော**တ**လ**တ**ိ) ပြီး၏။

၅၃ ၉-စိ**တ**ုပ**ဒ**,ဝ**ိ**ဗု**ဂ**်**သ**ညာ**သ**ုတ်။** ။ဟ**တ**္ထ**ိ**၊ ဝ**ိ**ဏာ-**စ**ော ခြ**ပ**်ဟောနာမ် ပုဒ်**မ**ျှ**ား**ကို ကြ**ိ**ယာ **သ**ာ**ခ**ေ**နဟ**ော ဓာ**တ**်**သ**ော**သ**ို**ရ**ောက်**စ**ေ။ **သ**ို**မ**ဟုတ် ဖြစ်**စ**ေလို **သ**ော် ဤ**သ**ုတ်ဖြင့် **နာ**မ-**သ**ဒ္ဒါ**မ**ှ**နော**တ်**ဌ** **ဏ**ယ-ပ**စ**္စည်းသက်။ ယင်း**ဏ**ယ-ပ**စ**္စည်း ကို**လ**ည်း ကာ**ရ**ိတ်**မ**ှည့် **စ**ိ**ရ**င်**လ**ေ-ဟူ**လ**ို။ ။**စ**-**သ**ဒ္ဒါ ဥ,**အ**လို **အ**နု**ဂ**ုန-ကာ**ရ**ီ**တ**-ကို ငင်**သ**ည့်။ ဝုတ္တိ**အ**လို **သ**မုစ္စည်း၊ **အ**ာ**ရ**,**အ**ာ**လ**-ပ**စ**္စည်းကို**ဆ**ည်း**သ**ည်။ ။

http://www.dhammadownload.com

သီဆိုး၏။ ဥပ ဝိဏ္ဍယတိ၊ စောင်းဖြင့် (ညှိ၍)သီဆိုး၏။ ဝီရိကံ၊ လုံ့လကို။ ဒဠ္ဍ၊ မြဲမြံစွာ။ ကရောတိ၊၏။ ဒဠ္ဍယတိ မြဲမြံစွာပြု၏။ ရတ္တိ၊ညဉ့်သည်။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ စင်ကြယ်သည်။ ဟောတိ၊၏။ ဝိသုဒ္ဓါယတိ၊စင်ကြယ်၏။ စ.ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ အာရ-အာလ ဣစ္ဆေတေ ပစ္စယာ။ အာရ, အာလ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ သန္တရံ၊ **အ**ခြားရှိသည်ကို၊ ကရောတိ။ ၏။ သန္တာရတိ၊ အခြားရှိသည်ကိုပြု၏။ ဥပက္ကမံ၊ လုံ့လကို။ ကရောတိ၊ ၏။ ဥပက္ကမာလတိ၊ လုံ့လကိုပြု၏။

'ဓာတုယာ ရူပေါ သဘာဝေါ-ဓာတု-ရူပေါ။ ကြိယာယ.မတ္ထော၊ တသ္မိ"။ ဓာတုယာ၊ ဓာတ်၏။ ရူပေါ-သဘာဝေါ၊ သဘောတည်း—ပေး။

ဓာတု ရူပ-ဟူသည် ဓာတုတ္ထ-ဆိုသည်နှင့် အတူတူပင်။ ဓာတု-ဟူသည် ဘူ-စသည်ပင်တည်း၊ဓာတု.တ္ထ.ဟူသည် ကြိယာတည်း။ကြိယာ-ဟူသည် ကာရကတို့၏ ဗျာပါရတည်း။ သို့မဟုတ် ကာရကတို့သည် ပြီးစေအပ်သော ဒြပ်မဟုတ်သော ပဒတ္ထတည်း။ယင်းဓာတုတ္ထဝယ် နာမ်ပုဒ်မှနောက်၌ ဏယ-ပစ္စည်းသက်။ သို့ရာတွင် အမှတ်မရှိသော နာမ်ပုဒ်နောင်, အမှတ်မရှိသော ဓာတုတ္ထ၌ကား သက်ရသည် မဟုတ်။ **အ**ကြင် နာမ်ပုဒ်နောင်, အကြင် ဓာတ်အနက်၌ ဏယ-ပစ္စည်းထင်၏။ ထို နာမ်ပုဒ်နောင် ထိုဓာတ်အနက်၌သာ သက်ရ၏။ ။'ဣန် ကာရိတ် ဓာတု.တ္ထော' ကာတန္တ၊ ၃-၂-၉။ 'ဓာတု.တ္ထ ကြိယာယ် နာမတော ဣန်(ဣယ) ဘဝတိ ဓာတု.တ္ထော၊ သ စ ကာရိတ သညကော' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'ယဒ္ဓပိ ဓာတဝေါ ဘာ.ဒယော၊တေသ.မတ္ထာ သတ္ထာ.ဒယော၊ တထာပိ ယသ္မာ နာမတော ယသ္မိ ဓာတု.တ္ထေ ဣန် ဒိဿတေ၊ တသ္မာ **တ**သ္မိ ဓေ ဘဝတိ အာဘိဓာနာ၊ ဝါ.ဓိဟာ-ရဿ ဗဟုလတ္ထတ္ထာ ဝါ' ဌင်း-ဠီ။

နာမ်ဖြစ်လျက်-ကြိယတ္ထသို့ရောက်သွားသည်။ သို့မဟုတ် ကြိယတ္ထ.ကို ဟော စွမ်းနိုင်သည်ကို ဓာတုရူပ-ဆိုသည်။ ဥပမာ-ပကတိ-စသည်၌ ပစ-**ဓာတ်**, ကိ-**ဝိဘတ်**တို့သည် ချက်ခြင်းကြိယာ,ချက်သူ ကတ္တားကိုဟောနိုင်သလို။ ဟတ္ထာယ, ဝိဏာ-ယ-စသော ဏယ-ပစ္စည်းနှင့် တကွဖြစ်သော နာမ်ပုဒ်များလည်း လွန်သွား ခြင်းကြိယာ, လွန်သွားသူ ကတ္တားကို ဟောနိုင်သည့်အတွက် ဓာတ်သဘောသို့ ရောက်သွားသည်။ သို့မဟုတ် ဓာတ်ဖြစ်သွားသည်**ကို** ဓာတုရူပ-ဟု ဆိုသည်။ ။ နာမ်ဖြစ်လျက်, ဘယ်အတွက် ဓာတ်သဘောသို့ ရောက်သွားရပါသနည်း ဟူမူ။ အောက်ပါ ဘေဒစိန္တာအတိုင်းမှတ်။-

"ဓာတ္ဌတ္ထ ဝါစ ကေနေ.ဝ၊ ပစ္စယေန ပယောဂတော။
နာ.မတ္ထံ ပဇဟိတ္ဝာ နု၊ ဓာတုရူပေ.ဝ တိဋ္ဌတိ။
အတ္ထနာ ဝ စနီယသ။ ကတ္ထု, ကမ္မေဟိ ပါကဌော။
သ-ကတ္ထုကော **သ**-ကမ္မော.စ။ ဓာတုရူပေါ.တိ ဝုစ္စတိ"။ စိန္တာ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတု.ဏ္ဍ–၀ ါစကေန၊ ဓာတ်နက်ကြီယာကိုဟောတတ်သော။ ပစ္စေယေန၊ ပစ္စည်း ဝိဘတ်နှင့်။ ပယောဂတော ၉၀၊ ယှဉ်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ နာမတ္တံ၊ နာမ်၏အဖြစ်ကို။ ပဇဟိတ္တာန၊ ပယ်စွန့်၍။ ဓာဟု-ရူပေ၀၊ ဓာတ်သဘောဌာသာလျှင်။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်၏။ ။အတ္ထနာ မိမိသည်။ ၀စနီယဿ၊ ဟောအပ်သော သဒ္ဒါ၏။ ကတ္တု-ကမ္မေဟိ၊ ကတ္တား,ကံတို့ဖြင့်။ သ-သတ္ထု ကော၊ ကတ္တားရှိ၏။ သ-ကမ္မော၊ ကံရှိ၏-ဟူ၍။ ပါကဒ္ဒေ၊ ထင်ရှား၏။ သော၊ ထိုသဒ္ဒါ**ကို**။ ဓာတု ရူပေါ.တိ.ဓာတု ရူပ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ။ပဗ္ဗတာယ၊ ဟတ္ထာယ-**စ**သည်ဌ် တောင်ဖြစ်, ဆင်ဖြစ်ဟော ပဗ္ဗတ, ဟတ္ထီ-ဟူသော နာမ်များသည် ပြုပြင်ခြင်း, လွန်သွားခြင်း ဓာတ်နက်ကြီယာဟော အာယ, ဣယ-ပစ္စည်းများနှင့် ယှဉ်စပ်ရသောကြောင့် မိမိတို့ ဖြစ်အနက်ဟော နာမ်သဘောကိုစွန့်ပယ်၍၊ ကြီယာဟော ဓာတ်သဘောဌ် တည်သည့်ပြင်၊ အာယ-**စ**သော ပစ္စည်းသည် ဟောအပ်သော သံယောဇဉ်-ဟူသော ကတ္တား၊ မဂ္ဂံ-ဟူသောကံတို့ဖြင့်လည်း ထင်ရှားသောကြောင့် ဓာတုရူပ-ဆိုသည်။ အချုပ်မှာ နာမ်ပုဒ်က, ဓာတ်ဖြစ်သွားသည်။ သို့မဟုတ် အာချာတ်ဖြစ်သွားသည်-ဟူလို။ ။'နာမ်ပုဒ်နောက်တွင် ပစ္စည်း၀င်၊ နာမ်ပင်မလဲ၊ ဓာတ်ဖြစ်မြဲ'နိယံ။ ။အာချာတ်ဖြစ်သွားသည်ဆိုသော်လည်း ပကတိအစစ်မဟုတ်။ အတုသာတည်း။ ။နာမ်သာ အာချာတ်ဖြစ်သည်မဟုတ်။ အာချာတ်သည်လည်း အမည်သည်ကို ဟောသော အရာ၊ ပုဒ်တစ်ပါးနှင့်ယှဉ်ရာတို့ဌ် နာမ်ဖြစ်ပြန်၏။

"သညာယ.မာချာတံ နာမံ၊ ပဒန္တရ-ယုတံ ပိ ၀ါ။
မာ၀ဲလီ ကော မေ ၀ဒ္ဓတိ၊ နတ္ထးညော ကောစိ ဝိဇ္ဇတိ။"

အာချာတံ၊ သည်။ သညာယံ၊ အမည် သည်ကို။ အဘိယျောယံ ၀ါ၊ ဟောအပ်သော်လည်း ကောင်း။ ပဒန္တရ-ယုတံ ပိ ၀ါ၊ ပုဒ်တစ်ပါးနှင့် ယှဉ်စပ်ရသော်လည်း ကောင်း။ နာမံ၊ နာမ်ဖြစ်၏။ မာ၀ဲလီ၊ မာ၀ဲလီ-ဂေါသာလ တက္ကတ္ထန်း။ မေ၊ ငါ့ဘုရား၏။ ပါဒါနိ၊ ခြေတော်တို့ကို။ ၀ဒ္ဓတိ၊ ရှိခိုးသူကား။ ကော၊ ဘယ်သူတဲ့လဲ။ အညော၊ တစ်ပါးသော။ ကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ကိုးကွယ်ရာသည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ရှိသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ။**အာချာတ်**က နာမ်ဖြစ်ရာမှာ (၁)အမည်နာမကို ဟောသောအရာ။ (၂)ပုဒ်တစ်ပါးနှင့်ယှဉ်စပ်ရသော အရာ နှစ်မျိုး။ **မာ၀ဲလီ-စ**သည်ဌ် မာ-ပုဗ္ဗ ၀ေ-ဓာတ်၊ အဇ္ဇတနီ ဤ-ဝိဘတ် **အာ**ဂမိ, ဂမီတို့ကဲ့သို့ အာချာတ်ဖြစ်လျက် **မာ၀ဲလီ** ဂေါသာလ တက္ကတ္ထန်း-**အ**မည်ကို ဟောသောအရာဖြစ်၍ ဒဗ္ဗ၀ါစက နာမ်ဖြစ်ရသည်။ 'ကော မေ ၀ဒ္ဓတိ ပါဒါနိ၊ နတ္ထ.ညော ကောစိ ဝိဇ္ဇတိ'**စ**သည်တို့ဌ် ၀ဒ္ဓတိ, **ဝိ**ဇ္ဇတိ ပုဒ်များသည် **အာ**ချာတ်ဖြစ်လျက်၊ ကော, နတ္ထိ-ဟူသော ပုဒ်တစ်ပါးဌ် **စ**ပ်ရ ယှဉ်ရ၍ ဒဗ္ဗ ၀ါစက **နာ**မ်ဖြစ်သွားသည်။ ၀ဒ္ဓတိ-**အာ**ချာတ်ကား ရှိခိုးခြင်းကြီယာကို မဟောဘဲ၊ ရှိခိုးသူဖြစ်ကို ဟော**နေ****သော**ကြောင့်-ဟူလို။ ။'**မိဂံ ဓာ၀တိ ပဿာမိ' စ**သည်ကို**လည်း**ထုတ်။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ပုဒ်-"နာမ်ပုဒ်နှောက်ရပ်၊ ပစ္စည်းကပ်၊ နာမ်,ဓာတ် ဖြစ်သလို။
အာချာတ်နှောက်နာမ်၊ ဝိဘတ်ရံ၊ ချာတ်-နာမ် ဖြစ်သကို။"

ပုံစံရှင်းချက်။ ။'ဟတ္ထိနာ အတိက္ကမတိမဂ္ဂ'ကားအတ္ထဝါကျတည်း။ဟတ္ထယ တိ.၌ ဏယ-ပစ္စည်းသည် တေနာ.တိက္ကမနတ္ထ၌ သက်သည်-ဟု ထင်ရှားသိသာရန် ဖော်ပြသည်။ ။သက်သက်သော ဣယ-ပစ္စယန္တ နာမ်ပုဒ်တို့၏ အတ္ထဝိသေသကို ပြခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော သာမတ္ထိယမရှိသောကြောင့် အတိဟတ္ထယတိ-စသော ဥပ သာရဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ဓာတုတ္ထ-၌ ဏယ-ပစ္စည်းကို စီရင်ရသည်။ 'ဝိဏာ ယ ဥပဂါယတိ'လည်း အတ္ထဝါကျပင်။ဥပဝိဏာယ်တိ-၌ ဏယ-ပစ္စည်း ကတ္တားဏ် ကရိုဏ်းအနက်၌ သက်အပ်သည်-ဟု ထင်ရှားသိသာရန် ဖော်ပြသည်။ နှောက် နှောက်ကိုလည်း ဤနည်းကိုမှီ၍ သိလေ။ ။'တေနာ.တိက္ကမတိ၊ဟတ္ထိနာ အတိက္ကမတိ အတိဟတ္ထယတိ၊ ကတ္တုကရဏ.တ္ထေ ဝိဏာယ ဥပဂါယတိ-ဥပ ဝိဏာ့ယတိ' ကာတန္တ္ဝုတ္တိ။ ။ဤ၌ ကတ္တု-သဒ္ဒါကိုဆိုခြင်းကြောင့် ဗာဟိရ ကရိုဏ်း, အဗ္ဗတ္တိ က ကရိုဏ်းနှစ်မျိုးတွင်၊ဝိဏာ-စသော ဗာဟိရ ကရိုဏ်းမျိုး၌သာသက်၍။ စက္ခုနှာ ရူပံ ပဿတိ-စသည်၌။ စက္ခုနှာ-စသော အဗ္ဗတ္တိက ကရိုဏ်းမျိုး၌ မသက်ရ။ သို့ အတူက် စက္ခယ့်တိ-ဟု ရူပ်မဖြစ်ကောင်း။ ။'ကတ္တု ကရဏတ္ထေ.တိ ကတ္တုနှောကရဏံ၊ တ ဒေဝ အတ္ထော တသ္မိ'၊ ကရဏံ ဟိ ကတ္တု ဧဝ ဘဝတိ၊ ယ.မိဟ ကတ္တု.ဂ္ဂဟဏံ၊ တံ ဣန္ဒြိယ-မပိ ဝိသိဋ္ဌံ ကရဏံ၊ တတြမာ ဘဝတု.တော့ တ.ဒတ္ထံ၊ အညထာ စက္ခုနှာ ပဿတိတော့ တ.ဒတ္ထေ စက္ခယတိ.တိ ပယောဂေါ သိယာ.တိ ဘာဝေါ' ကာတန္တ-ပဋ္ဌိကာ။ ။'ဒဋ္ဌံ ကရောတိ ဝိဝိယံ-ဒဋ္ဌယတိ' ကား ကရောတျ.တ္တ-၌ ဏယ-သက်ပုံ။ 'သမာနံ ကရောတိ-သမာနာယတိ၊ ပမာဏံ ကရောတိ-ပမာဏယတိ၊ အ-မိသံ ကရောတိ-အ-မိသယတိ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ 'ဝိသုဒ္ဓါဟောတိ ရတ္တိ ဝိသုဒ္ဓါယတိ'ကား ဝိသုဒ္ဓါဟောတျ.တ္တ၌သက်။ ။'ကုသလံ ပုစ္ဆတိ-ကုသလယ်တိ'အနာဂင်းခြင်းကို မေးမြန်း၏-စသည်တို့ကိုလည်းထုတ်။ ။ 'သန္ဓရာယ်တိ၊ဥပဂ္ဂမာလတိ'တို့ကား စ-သဒ္ဒါပုံစံ၊ကရောတျ.တ္တ၌ အာရ,အာလ-ပစ္စည်းသက်။ ။'အတ္ထံ အာစိက္ခတိ-အတ္ထာပေတိ၊ ဝေဒ.မာစိက္ခတိ ဝေဒါပေတိ၊ သုက္ခံ ကရောတိ သုက္ခာပေတိ၊ သုခံ ဝေဒယတိ.သုခါ ပေတိ၊ ဒုက္ခံ ဝေဒသတိ-ဒုက္ခာပေတိ'စသည်တို့ကိုလည်းထုတ်။ စ.သဒ္ဒါဖြင့် ဏာပေ-ပစ္စည်းသက်။

ခါဒိ နာမတ္ထ။ ။'တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခ ဆ သာဝ ါ'သုတ်မှ-ဤသုတ်တိုင် နာမဓာတ်-ဟူ၏။ ။ဝုတ္တိ-ရှု-တို့ကား ခ-အစ ကာရိတ် အဆုံးရှိသော ပစ္စည်းများကို ဓာတု.ပစ္စယ-ဟု ဆို၏။ ။'ဓာတု.တ္ထ ဝိဟိတ ပစ္စယာ-ဓာတု.ပ္ပစ္စယာ' လုပ်။ ။နို-၌ကား ကိဇ-စသော ဓာတ်နှောင် သက်အပ်သော ခ-စသော ပစ္စည်းများကို ဓာတု.ပ္ပစ္စယ-ပဗ္ဗတ-စသော နာမ်ပုဒ်နှောင် သက်သော အာယ-စသော ပစ္စည်းများကို နာမ.ပ္ပစ္စယ-ဟု ဆို၏။ ။'နာမတော ဝိဟိတာ ပစ္စယာ-နာမ-ပ္ပစ္စ

http://www.dhammadownload.com

ယာ'လုပ်။ ။သက္ကတ-ဌ ခ-စသော ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော.တိတိကွတိ-စသည်ကို ခါဗျန္တခေတ်-ဟုဆိုရ၏ အာယ-စသော ပစ္စယန္တပုဒ်များကို နာမခေတ်-ဟု ဆို၏။ ။ဘေဒစိန္တာ ဆရာကား အာယ-စသော ပစ္စယန္တပုဒ်များကို ခေတုရူပ-နာမခေတ်-ဟု ဆို၏။ ။အရှင် အရိယဝံသ-ဆရာကား၊ ဆိုခဲ့သော ပစ္စည်းများသာမဟုတ်၊ ခေတ်နောင် သက်ကောင်းသော ပစ္စည်းဝိဘတိ သက်သမျှ 'တမနန္တရိတ္ဌာ'စသည်ကိုလည်း ခေတု ရူပ-နာမခေတ်-ဟု ဆို၏။ တမနန္တရ နာမ်ပုဒ်နောင်တွာ-ပစ္စည်းသက်သောကြောင့်-ဟူလို။ 'တ.မနန္တရိတ္ဌာ.တိ တံ အတ္ထနော သနန္တရံ အဗျဝ-ဟိတံ ကတ္ဌာ'ဋ္ဌိကာကျော်-ဝိထိပိုင်း၊ တဒါရမ္ဘကဝါရ အဖွင့်။ ။'အနန္တရံ ကတ္ဌာ အနန္တရိတ္ဌာ.တိ အနန္တရ-သဒ္ဒသ နာမ ခေတု ဘာဝံ ဒဿေန္တော တ.မနန္တရိတ္ဌာ.တိ တန္တိ အာဒိ.မာဟ' မဏိသာရ မဇ္ဈသာ။

တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ—သုတိမ္ပ ဤသုတ်တိုင် သက်အပ်သော ခ၊ဆ၊သ၊ အာယ၊ဤယ၊ဏေ၊ဏယ၊ဏာပေ၊ဏာပယ၊ဏယ-ဆယ်ပစ္စည်း။ **အတ္ထ**၊**စ**-သဒ္ဒါတို့ဖြင့် သက်အပ်သော အလ၊အာရ၊အာလ၊ဏာပေ-လေးပစ္စည်း။ ဤတစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းတို့ကို။ 'ခေတု-တ္ထေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ခေတု.နိဒ္ဒိဋ္ဌာ'ဟူသည်နှင့်အညီ၊ ခေတ်နက်ကြိယာ၌ ညွှန်ပြစီရင်အပ်၏။ သို့မဟုတ် ခေတ်နက်ကြိယာကို ဟောသောကြောင့် ခေတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပစ္စည်းဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။ ချဲ့အုံ့-အခြားသော အ-စသော့ပစ္စည်းများမှ ရုပ်ပြီးရုံမျှ သကတ္ထဌ်သာ သက်ရ၍၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အနက်ကိုမျှ မဟောနိုင်၊ အာယ-စသော ပစ္စည်းများမှ့ မူတား၊ ဂမ္ပ,ပစ-စသောခေတ်တို့သည် သွားခြင်း, ချက်ခြင်းစသော ကြိယာကို ဟောသလို၊ ကျင့်ခြင်း-စသော ခေတ်နက်ကြိယာကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ခေတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပစ္စည်းဟု ဆိုအပ်၏။ ထိုပစ္စည်းများကို ခေတု.ပ္ပစ္စယောတိ.တိ ခန္ဓိ-အာစာရု.ဒိ ဘေဒေ ပယောဇက-ဗျာပါရဘူတေ ခေတု.တ္ထေ ဝိဟိတတ္ထာ ခေတု-ဘူတ.ပ္ပစ္စယာ၊ တေ.တေ ခါ.ဒိ-ကာရိတ.န္တာ' ရှု-ဋ္ဌ, အဆိုရှိ၍၊ (၁)ခေတု.ပ္ပစ္စယ၊ (၂)ခေတုရူပ,ပ္ပစ္စယ။ (၃)ကာရိတ ပ္ပစ္စယ်-ဟု သုံးမျိုးခဲ့ခြားသင့်၏။ ခ-ဆ-သ-သုံးပစ္စည်းတို့သည် ခေတ်စစ်နောင်သက်ရ၍ ခေတုးပ္ပစ္စယ။ အာယ့,ဤယ့,ဏယ့,အာရ,အာလ-ငါးပစ္စည်းတို့သည် နာမ်ပုဒ်နောင်သက်ရ၍ ခေတု-ရူပ-ပစ္စယ၊ (နာမ.ပစ္စယဟူ၍လည်းဆိုနိုင်၏)။ဏေ၊ဏယ၊ ဏာပေ၊ဏာပယ်၊အလ-ငါးပစ္စည်းတို့သည် ပယောဇက ဗျာပါရအနက်ဌ သက်ရ၍ ကာရိတ-ပစ္စယ မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"**ခေတ်**နက်ဟောလျှာ၊ ပစ္စယာ၊ ယင်းမှာ ခေတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ။
ခေတု,နာမ,ကာရိက၊ သုံးမျိုးသူက ပြားသပ။
ခ,ဆ,သ-မှာ၊ ခေတုသာ၊ ဏေ,ဏယာ-စ ကာရိတ။
အာယ့ဉ.ဒိကို၊ နာမဆို၊ သိလိုဖော်ပြ သရူပ"။

http://www.dhammadownload.com

၄၄၀-ဘာ၀-ကမ္မေသု ယော။ ။ဓာတုဟိ၊ ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဘာ၀-ကမ္မေသု၊ ဘော၊ကံအနက်တို့၌။ ယော၊ယ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ။သဗ္ဗေဟိ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဓာတုဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဘာ၀-ကမ္မေသု၊တို့၌။ ယ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဌိယတေ၊ တည်ခြင်း။ ဗုဇ္ဈတေ၊ သိခြင်း၏သိအပ်၏။ ပစ္စတေ၊ ချက်ခြင်း၊ ချက်အပ်၏။ လဗ္ဘတေ၊ ရခြင်း၊ရအပ်၏။ ကရီယတေ၊ ပြုခြင်း၊ပြုအပ်၏။ ဣဇ္ဈတေ၊ ပုဇော်ခြင်း ပူဇော်အပ်၏။ ဥစ္စတေ၊ဆိုခြင်း ဆိုအပ်၏။ ဘာ၀-ကမ္မေသု. တိ ပဒံ၊ သည်- ကိ.မတ္ထံ၊နည်း။ ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ ပစတိ၊ချက်တတ်၏။ ပဌတိ၊ ရွတ်ဆိုတတ်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေ၀နေ.တ္ထံ၊ ၏။

ရူပ်တ္ဟက်ပုံ။ ။အတိဟတ္ထဟတိ-ကို အတိဟတ္ထီ-တည်။ ဓာတု ရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စ, သုတ်ဖြင့် အတိဟတ္ထီ-ဟူသော နာမ သဒ္ဒါမှနောက်၌ ဏယ-ပစ္စည်းသက်၊ ဏယ-ပစ္စည်းကိုလည်း ကာရိတ် အမည်မှည့်။ (အတိဟတ္ထီ+ဏယ) ကာရိတာနံကော လောပံ၊ သုတ်ဖြင့် အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (အတိဟတ္ထီ+၊ယ) သရလော မေါ=ချေ၊ ကပ်။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘက်သက်၊ (အတိဟတ္ထယ+တိ+အတိဟတ္ထယတိ)ပြီး၏။ ။ဥပဝီဏာယတိ-ဥပဝီဏာ။ ဒဋ္ဌယတိ-ဒဋ္ဌ။ ဝိသုဒ္ဓယတ်-ဝိသုဒ္ဓ။ ရှေးနည်းမှီတူက်။ ။စ-ရှပ်။ သန္ဓာရတိ သန္ဓရ။ ဤသုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် သန္ဓရ-ဟူသော နာမ-သဒ္ဒါနောင် အာရ-ပစ္စည်းသက်၊ (သန္ဓ+-ဏရ=သန္ဓာရ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (သန္ဓာရ+တိ=သန္ဓာရတိ) ပြီး၏။ ။ဥပဂ္ဂမာလတိ-ဥပဂ္ဂမ။စ,အာလ-သက်၊ (ဥပဂ္ဂမ+-ဏလ=ဥပဂ္ဂမာလ) တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဥပဂ္ဂမာလ+တိ=ဥပဂ္ဂမာလတိ)ပြီး၏။

၄၄၀-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဒိသုတ်။ ။'ဘ၀နံ ဘာ၀ေါ'ဓာတု.တ္ထော။ ဘော-ဟူသည် ဓာတ်အနက်ပင်တည်း။ ဓာတ်အနက်-ဟူသည်လည်း ကတ္တား, ကံတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်၊ သွားခြင်း, ချက်ခြင်း-စသော ကြိယာပင်တည်း။ 'သော စ ကာရက.နွယ်ရေန အသံသဋ္ဌော ကေ၀လော ဘ၀နေ သ၀နာ.ဒီကော ဓာတု.တ္ထော' ရှု-ဦ။ ။ယင်းဘော၃သည် ကြိယာ သာမညဇာတ်သာဖြစ်၍ တစ်ခုတည်း ဖြစ်ရကား ကေ၀စ်,ပထမပုရိသ်သာ-ဟူ၏။

"ဓာတု.တ္ထော ကာရကာ.မိယော၊ သုဒ္ဓေါ ဘာ၀ေါ.တိ မနျတေ။
သော ကြိယာ သာ စ သာမည်၊ တယော-ကတ္တံ ပတီယတေ။" စိန္တာ

ကာရကာ.မိယော၊ ကာရကတို့နှင့် မရောယှက်သည်ဖြစ်၍။ သုဒ္ဓေါ၊ သက်သက်သော။ ဓာတု.တ္ထော၊ ဓာတ်အနက်ကို။ ဘာ၀ေါတိ၊ ဟူ၍။ မနျတေ၊ သိအပ်၏။ သော၊ ထိုဘော၃သည်။ ကြိယာ၊ ကြိယာပင်တည်း။ သာ စ၊ ထိုကြိယာ-ဟူသည်လည်း။ သာမည်၊ သာ၃မညဇာတ်တည်း။ တယ၊ ထိုသာမညဇာတ်၏။ ကေတ္တံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဧကဝုစ်အဖြစ်ကို။ ပတိယတေ၊ သိအပ်၏။ ။ဘာ-ကို ဝါစကအရာ မြန်မာမှုဋ္ဌ-ခြင်း-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ရာ-ဟူ၍လည်းကောင်း အနက်ပြန်ဆိုရသည်။ ဝါ-မြန်မာ ဘာသာ နောက်ဆက်စကားလုံး အသုံးပြုရသည်။

သက္ကတ-ဌ-ဆိုပုံ။ ။ဘော.ဟူသည် ပြီးစေအပ်သော အခိုက်အတန့်ဌ သာဓိယ မာနတ္ထဖြစ်သော ပုဗ္ဗာ.ပရိဘူတ လက္ခဏာရှိသော ဒြပ် မဟုတ်သော ဓာတုတ္ထ ပင်တည်း။ ပုဗ္ဗာ.ပရိဘူတ လက္ခဏာဟူသည် ဖလ-ဖြစ်သော ဓာတုတ္ထ၏ရှေနောက် အဖို့ဌဖြစ်သော ဗျာပါရ-ဟူသော မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာပင်တည်း။ ဥပမာ-သြဒနော ပစ္စတိ ဒေဝဒတ္တော-ဟူရာဝယ်၊ ချက်ခြင်း ပစန-ကြိယာဌ ဆန်၏နှုးညံ့ ပျော့ပြောင်းခြင်း မုဒုတ္တသည်သာ ပစ-ဓာတ်၏ ပဓာနတ္ထဖလဖြစ်၏။ ထမင်းအိုးဌ ဆန်ထည့်ခြင်း,ဖိုခုံလျှောက်ပြင်ဆင်ခြင်း, ထမင်းအိုးတည်ခြင်း,မီးမွှေးခြင်း, မီးထိုးခြင်း-စသော ရှေအဖို့ဌဖြစ်သော ဗျာပါရ။ သို့မဟုတ် ကြိယာ။ ထမင်းခူးခြင်း, ထည့်ခြင်း, ရေဆေးခြင်း-စသောနောက်အဖို့ဌသာ ဖြစ်သော ဗျာပါရ။ ဝါ-ကြိယာ တို့သည်ကား ထိုပစနကြိယာ၏အခြံအရံ, အကြောင်းဖြစ်သော တာဒျတ္ထအား ဖြင့် ပစ-ဓာတ်၏အနက်ပင် ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဘတ္တိဟရိဆရာသည်။-

"အနန္တရံ ဖလံ ယဿ၊ ကပ္ပုတေ တံ ကြိယံ ဝိဒု။
ပဓာန-ဘူတံ တာဒတ္ထျာ၊ အညာသ-ဿ္ဌတ ဒါ ချာတာ။"

ဟု-ဆို၏။ ။ယဿ၊ အကြင် ကြိယာ၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမရှိသော။ ဖလံ၊ အကျိုးကို။ ကပ္ပုတေ၊ ကြံအပ်၏။ ပဓာန-ဘူတံ၊ ပြဋ္ဌာန်းသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တံ၊ ထိုအရာကို။ ကြိယံ၊ ကြိယာ-ဟူ၍။ ဝိဒု၊ သိကြကုန်၏။ အညာသ-ဿ္ဌ၊ တစ်ပါးသော ရှေနောက် အခြံအရံ ကြိယာတို့၏ကား။ တာဒတ္ထျာ၊ ထိုအခြံအရံ အကြောင်းအဖြစ်ကြောင့်။ တ.ဒါချာတာ၊ ထိုပဓာန ကြိယာကဲ့သို့ ကြိယာ-ဟူ၍ သာဆိုလျှင် ဆိုအပ်၏။ ။သို့အတူက် ထိုဘောဌ သက်သော တိ-စသော ဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့သည်လည်း ကြိယတ္ထကို့သာ ဟောကြကုန်၍ အပြား မရှိသောကြောင့် အဘေဒကတ္ထု-သဒ္ဒါအားဖြင့် ဧကဝုစ် သဒ္ဒါဖြင့်သာ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ။ထို့ကြောင့် အခါခပ်သိမ်းဌ ဧကဝုစ်သာဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဝိသေသကာရကဌသာ ဖြစ်သင့်သည်-ဟု မှတ်ရာ၏။ တဗ္ဗ-စသော ပစ္စည်းတို့သည် ဟောအပ်သော ဘောသည်ကား။ 'ကိတာ.ဘိဟိတော ဘာဝေါ ဒဗ္ဗ.မိဝ ပကာသတေ'ဟု မဟာဘာသ အဆိုရှိရကား။ သိဒ္ဓါ.ဝတ္ထုဖြစ်၍ ဒြပ်ကဲ့သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုဝုစ်လည်းဖြစ်၏။ ကံကိုလည်း ဧကော.နေက ရုပ်ရှိသောကြောင့် ဗဟုဝုစ်ဖြင့်လည်း ဆိုရ၏။ ထို့ကြောင့် 'ဘုဇ္ဇန္တော ဘောဂါ'စသော ဗဟုဝုစ်ကိုလည်း မှတ်ရာ၏-ဟူလို။

'ကရီယတေ.တိ-ကမ္မံ'လုပ်။ ကံ-ဟူသည် 'ယံ ကရောတိ၊ တံ ကမ္မံ' သုတ်ဌ ဆိုအပ်သော ကမ္မကာရက ပင်တည်း။ ဤကမ္မကာရကကို ပဓာန ဝါစက **အရာ**

http://www.dhammadownload.com

မြန်မာမှ,ဉ်၊ အပ်-ဟူ၍ အနက် ပြန်ဆိုရသည်။ ။ကတ္တားဟူသည်လည်း 'ဟော ကရောတိ သ ကတ္တား' သုတ်ဉ်ဆိုအပ်သော ကတ္တု ကာရကပင်စာည်း။ ယင်း ကတ္တားကိုလည်း ပဓာနဝါစကအရာ မြန်မာမှ,ဉ်၊ တတ်-ဟူ၍ အနက်ပြန်ဆိုရသည်။ 'ဘာဝေါ စ ကမ္မဉ္စ ဘာဝ ကမ္မာနိ'လုပ်၊ တေသု-ခံ။

ဤသုတ်ဖြင့်- သက်အပ်သော ယ-ပစ္စည်းသည် ကြိယာ, ကာရကကို မဟော တတ်၊ ဘော,ကံ-တည်းဟူသော မိမိအနက်ဉ်သာ ဇောတကအားဖြင့် ဖြစ်တတ် သောကြောင့် သကတ္ထ(သ,တ္ထ)ပစ္စည်းမည်၏။ ။'သဿ ဒေသော-သကော၊သကော ဇ ဝ အတ္ထော-သကးတ္ထော'လုပ်။ မိမိဥစ္စာဖြစ်သောပုဒ်၏အနက်။ သို့မဟုတ် ဓာတ်၏ အနက်ကို သကတ္ထ။ (သ,တ္ထ) ဆိုသည်။ ဝိသေသန သကတ်မျိုးမဟုတ်။ ။ဒိဝါဒိ ဂဏိက-စသော အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် သဗ္ဗသာဓာရဏ ပစ္စည်းလည်းမည်၏။ ထို့ကြောင့် 'သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ'ဟု ဝုတ္တိဖွင့်သည်။ ထိုသဗ္ဗ သာဓာရဏ သကတ္ထ ပစ္စည်းများကား ကြိယာ,ကာရကကို မဟော၊ တိ-စသော ဝိဘတ်တို့သာဟောရ၍၊ ရှုပ်ပြီးရုံသာ ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ သက်ရသည်။ 'ရှုပသိဒ္ဓိ မတ္တတ္တံ ယ.ပ္ပစ္စယော'ဉာ။ ။ဓာတု.ပ္ပစ္စယမည်သော ခ-အစ ကာရိတ်အဆုံးရှိသော ပစ္စည်းများမှာ ကြိယာ, ကာရက အနက်ကို ဟောတတ်သဖြင့် ဓာတ်သဘောရှိ သောကြောင့် ဝိဘတ်မသက်မီ သက်ရသည်။ ဤသို့ အထူးကိုမှတ်။

ဆောင်ပုဒ်-"ကတ္တား,ကံ-အနက်၊ မရောယှက်၊ သက်သက် ကြိယုတ်၊ ဘော သမုတ်။
ဇာတ်-သာမည၊ ပြားမရ၊ သက်ကြ ပ-ပရှသ် ဧကဝုစ်။
ကိတ်ဘောမှာကား၊ ဒြပ်လား၊ ပြားဗဟုဝုစ်, နှစ်ပါးရှပ်။
တတ်-ကတ္တား-သာ၊ အပ်-ကံမှာ၊ ခြင်း,ရာ-ပြန်ထုတ်-ဘာဝပုဒ်။"

ရှုပ်ဟူက်ပုံ။ ။ဌိယတေ-ကို။ ဌာ-တည်။ ဌာ၊သည်။ ဂတိနိဝတ္တိယံ၊ သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်း၌-ဖြစ်၏။ ဝတ္တမာနာ=သုတ်ဖြင့် ဌာ-ဇာတ်မှ နောက်ဉ် ဝတ္တမာန် ဧကဝုစ် တေ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘာဝကမ္မေသု ယော,ဤသုတ်ဖြင့် ဌာ-ဓာတ်မှနောက် ဉ် ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဌာ+ယ+တေ) ယမှိ ဒါ ဓာ မာ ဌာ ဟာ ပါ မဟ မထ.ဒီန.မီ,သုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဌာ-ဓာတ်၏ အစိတ် အာ-ကို ဤ-ပြု၊(ဌ+-ီ ယတေ=ဌိယတေ)ပြီး၏။ ဗုဇ္ဈတေ ဗုဓ+ဉာနဏ၊သိခြင်း၌ဖြစ်၏။ချေ။ ဝတ္တမာနာ= တေ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘာဝတမ္မေသု-ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဗုဓ်+ယ+တေ) တဿ စ-ဝဂ္ဂ ယ-ကာရ ဝ-ကာရတ္တံ=ယ.ပစ္စည်းကို ဓာတ္နန် မ်-နှင့်တကွ စ.ဝ,ဂ် စျ-ပြု၊ (ဗုစျ+တေ) ဝဂ္ဂေ ယောသာ ယောသာနံ=စျ-ကို၊ အသဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဇ္ဈ-ပြု၊ (ပုဇ္ဈ+တေ) ပြီး၏။ ။ပစ္စတေ-ပစ+ပါကေ၊ ချက်ခြင်း၌ ဖြစ်၏။ ချေ၊ ဝတ္တမာနာ=တေ-ဝိဘတ်သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပစ်+ယ+တေ)

http://www.dhammadownload.com

၇၄၀–တဿ စ ဝဂ္ဂ, ယ, ကာရ-ဝ, ကာရတ္တံ သ ဓာတုနွဿ။ ။သ-ဓာတုနွဿ၊ဓာတ်၏အစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ တဿ၊ထိုယ-ပစ္စည်း၏။ စ-ဝဂ္ဂ ယ, ကာရ-ဝ,ကာရတ္တံ၊ စ-ဝဂ်,ယ-အက္ခရာ,ဝ-အက္ခရာဖြစ်သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဓာတုနံ၊ တို့၏။ အန္တေန၊ အစိတ်နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ တဿ ယ.ပ္ပစ္စယဿ၊ ထိုယ-ပစ္စည်း၏။ စ-ဝဂ္ဂ, ယ, ကာရ-ဝ, ကာရတ္တံသည်။ ယထာ သမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်၏။ ဝုစ္စန္တေ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဥစ္စတေ၊ ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်၏။ ဥစ္စန္တေ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ **မဇ္ဇတေ**၊ ဆုပ်

တဿ စ-ဝဂ္ဂ=ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုနှစ်-နှင့်တကွ **စ**-ပြု၊ (ပစ+တေ)ပရဿ ဒွေဘာ ဝေါ+စ-ကို သဒိသဒွေဘော် **စ**-ပြု၊(ပစ္စတေ)ပြီး၏။ ။**ရဇ္ဇတေ**-ရဘ+ရာတေ ရခြင်း၌ ဖြစ်၏။ ချေ၊ တေ-**ဝိဘတ်**သက်၊ ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရသ်+ယ+တေ) ပုဗ္ဗ ရူပဇ,သုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် ဘ-**ပြု**၊ (ရဘ်+ဘ+တေ)ဒေါ်ဃသစ-၌, ဓာတုနှ် ဘ်-ကို ဗ်×ပြု၊ (ရဗ်+ဘ+တေ=ရဗ္ဘတေ) ဗ်+ဘ-ကပ်ပြီး၏။ ။**ကရိယ**တေ-ကာရ+ကရတော၊၏။ ချေ။တေ-ဝိဘတ်သက်၊ ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ယ+တေ) ဣဝဏ္ဏာ ဂမော ဝါ=ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဣ-အက္ခရာ လာ၊ (ကရ်+-ိ+ယ+တေ)ရ်+ဣ-ကပ်ပြီး၏။ ။**ဣဇ္ဇတေ**-ယဇ+ဒေ ဝါပူဇသင်္ဂဟ ကရဏ ဒါနေသု၊ နတ်အားပူဇော်ခြင်း, အပေါင်းအစုပြုခြင်း, ပေးလှူခြင်းတို့၌ ဖြစ်၏။ ချေ၊ တေ-ဝိဘတ်သက်၊ **ယ**-ပစ္စည်းသက်၊ (ယဇ်+ယ+တေ)။ ယဇဿ ဒိသီ=ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ယဇ-ဓာတ်၏ **အစ ယ**-ကို ဣ-ပြု၊(ဣဇ်+ယ+တေ)တဿ **စ** ဝဂ္ဂ-ယ-ပစ္စည်းကို၊ ဓာတုနှ်ဇ်-နှင့်တကွ ဇ-ပြု၊(ဣဇ+တေ)ပရဿ ဒွေ ဘာ=ဝေါ= **ဇ**-ကို သဒိသ ဒွေဘော် **ဇ**-ပြု၊(**ဣဇ္ဇတေ**)ပြီး၏။ ။**ဥစ္စတေ**-ဥစ+ဝိယတ္တိ**ဝ**ါစာယံ၊ ပီပြင်သော**စ**ကား၌ဖြစ်၏။ ချေ၊ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ဥစ်+ယ+တေ) တဿ **စ** ဝဂ္ဂ=**ယ**-ပစ္စည်းကို၊ ဓာတုနှ်-နှင့်တကွ ဇ-ပြု၊(ဥစ+တေ)ပရဿ ဒွေ ဘာ=ဝေါ= **စ**-ကို သဒိသ ဒွေဘော် **စ**-ပြု၊ (**ဥစ္စတေ**)ပြီး၏။ ။**ကိ**ံ-ရှပ်၊ ကရောတိ-ကရ+ကရ ဏော၊၏။ ချေ၊တိ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်း သက်သင့်ပြားသော်လည်း ဘော, ကံအနက်မဟုတ်သောကြောင့် မသက်ရ။ တနာဒိတော **သြ,ယိ**ရ=ကရ ဓာတ်မှနောက်၌ **သြ**-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ေ-ာ+တိ)ရ်+**သြ**-ကပ်ပြီး၏။ ။**ပစတိ**-ပစ+ပါ**ဝ**ကေ၊ ၏။ ပဌတ်-ပဌ+ဝိဘတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။ လွယ်၏။

၇၄၁–တိ-ပဒ, ဝိဝိသုတ်။ ။ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတ်၏ အစိတ်၊သို့မဟုတ် ဓာတုနှ်-နှင့်တကွ **စ-ဝဂ်**။ **ယ**-အက္ခရာ, ဝ-အက္ခရာအချို့၌ ပြု-စီရင်။ ။**ရွှေသုတ်**က ယ-ပစ္စည်း အလိုက်ခံ၍ 'စ,ဝဂ္ဂ-ယ,ကာရ-ဝ, ကာရတ္ထံ, လောက်တင်ဆိုက ပြီးလျှက်၊ **တဿ**-ကို ဆိုခြင်းသည် ဘာ**ဝ**အကျိုးရှိ**ပ**ါ**သ**နည်း-ဟူမူ။ ။ဘာ**ဝ**ကမ္မသု ယော,

http://www.dhammadownload.com

နယ်ခြင်း, ဆုပ်နယ်အပ်၏။ မဇ္ဇန္တေ၊ ဆုပ်နယ်အပ်ကုန်၏။ ပစ္ဆတေ၊ ချက်ခြင်း, ချက်အပ်၏။ ပစ္ဆန္တေ၊ ချက်အပ်ကုန်၏။ ဗုဇ္ဈတေ၊ သိခြင်း, သိအပ်၏။ ဗုဇ္ဈန္တေ၊ သိအပ်ကုန်၏။ ယုဇ္ဇတေ၊ ယှဉ်ခြင်း၊ ယှဉ်အပ်၏။ ယုဇ္ဇန္တေ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။ ကုဗ္ဗတေ၊ အမျက်ထွက်ခြင်း, ထွက်အပ်၏။ ကုဗ္ဗန္တေ၊ အမျက်ထွက်အပ်ကုန်၏။ ဥဗ္ဗတေ၊ စွန့်ခြင်း, စွန့်အပ်၏။ ဥဗ္ဗန္တေ၊ စွန့်အပ်ကုန်၏။ ဟညတေ။ သတ်ခြင်း, သတ်အပ်၏။ ဟညန္တေ၊ သတ်အပ်ကုန်၏။ ကယျတေ၊ ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ ကယျန္တေ၊ ပြုအပ်ကုန်၏။ ဒိဗ္ဗတေ၊ ထွန်းပခြင်း, ထွန်းပရာ၏။ ဒိဗ္ဗန္တေ၊ ထွန်းပအပ်ကုန်၏။

သုတ်ဖြင့် သက်အပ်သော ယ-ပစ္စည်းကိုသာ စ-ဝဂ် စသည် ပြုရသည်။ တစ်ပါး ယ-ပစ္စည်းကို မပြုရဟု သိစေခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ။ဝုတ္တိ-၌ ဝါ-သဒ္ဒါအလိုက်ကို မပြု။ ရှု-၌ ဣဝဏ္ဏာ၊ ဂမောဝါ,သုတ်မှ သီဟ-ဂတိကနည်းအားဖြင့် ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်သည်။ ဟူ၏။ ။'ဣ ဣ-ဝဏ္ဏာ၊ ဂမော ဝါ.တိ ဣတော သီဟ ဂတိယာ ဝါ-သဒ္ဒေါ အနုဝတ္တေ တဒဗ္ဗာ'-ရှု ။ယင်း,ဝါ-သဒ္ဒါ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာအနက်ရှိ၏။ထိုဖြင့် ဓာတုန် စ-ဝဂ်, တ-ဝဂ်+ပထမကွဲရာ, ဒုတိယကွဲရာဖြစ်လျှင် တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ဒုတိယကွဲရာ စသည် ပြုရသည်။ သို့သော် ယောဘုယျအားဖြင့် စ-ဝဂ် ဓာတုန် ပ,တ-ကို၊ စ-ဝဂ် ပ,တ-ပြုရ၏။ တ-ဝဂ် ဓာတုန် တ,စ,မ-ကို၊ စ-ဝဂ် တ,စ,မ-ပြုရ၏။ ဂရ-ဓာတ်မှ ရ-ကို ယ-ပြု။ ဒိဝု,သိဝု-စသော ဓာတ်မှ ဝ-ကိုသာ ဝ-ပြုရ၏။ ဤသို့ ပိုင်းခြားသည်။

"စ-ဝဂ္ဂေါ, စ, တ+ဝဂ္ဂါနံ၊ ရ-ဝါန.ဣ ယ-ဝတ္ထနံ။
ယထာ.ဏ္ဍမံ သ.ပ္ပစ္ဆယ်၊ ဓာ.တ္ဆန္ဒာနံ ဝ ဝတ္ထိတာ။"

ဝ ဝတ္ထိဘာ ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသာအနက်ရှိသော ဝါ-သဒ္ဒါကြောင့်၊ သ.ပ္ပစ္ဆယ်-ဓာတု.နွဒာနံ၊ ယ-ပစ္စည်းနှင့်တကွသော ဓာတ်၏ အစိတ်တို့တွင်။ စ.တ+ဝဂ္ဂါနံ၊ စ-ဝဂ်, တ-ဝဂ်တို့၏။ စ-ဝဂ္ဂေါ၊ စ-ဝဂ်ပြုသည်။ ရ-ဝါန.ဣ၊ ရ-အကွဲရာ,ဝ-အကွဲရာတို့၏လည်း။ အထာ.ဏ္ဍမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ယ-ဝတ္ထနံ၊ ယ-အကွဲရာ, ဝ-အကွဲရာ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝုတ္တိ-၌ ပုံစံထုတ်ပုံ-အစဉ်မကျ၊ အစဉ်ကျအောင် ထုတ်ပြအံ့။—

ပုံစံ။ ။ဥစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ဝုစ္စတေ, ဝုစ္စန္တေ။ ယဇ+ဒေဝ ပူဇ-သဂ်ဟ ကရဏ-ဒါနေသု၊ ဣဇ္ဇတေ, ဣဇ္ဇန္တေ-စ-ဝဂ် ပ,တ-ပုံစံ။ ။ပဒ+ကထနေ၊ ပဇ္ဇတေ ပဇ္ဇန္တေ။ ဗုဓ+ဉာဏေ၊ ဗုဇ္ဈတေ, ဗုဇ္ဈန္တေ။ ဟန+ဟိ ̇သာယံ၊ ဟညတေ, ဟညန္တေ-တ ဝဂ် တ,စ,မ-ပုံစံ။ ။ကရ+ကာရဏေ၊ ကယျတေ, ကယျန္တေ။ ။ ဒိဝု+ကီဠာယံ၊ ဒိဗ္ဗတေ,ဒိဗ္ဗန္တေ။ သိဝု+သိဗ္ဗနေ၊ သိဗ္ဗတေ,သိဗ္ဗတေ, သိဝိယဲယေ-ဓာတုန် ရ, ဝ=ပြု-ပုံစံ။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ပုဒ်-"စ-ဝဂ်-ပ,တ၊ ဓာတုနှိမ့ ပ,တ,စ, ဝဂ် ပြုလေမြဲ။
တ-ဝဂ် အန္တိ၊ တ,စ,မံ၊ ပြုရန် စ-ဝဂ် ရှေကနဲ့။
ရ-ကိုကား ယ၊ ဒ-**ကို** ဝ၊ ပြုကြမလဲ့ စဉ်တိုင်းပဲ။
တဿ စ-ဝဂ္ဂ၊ ယင်းသုတ်မှ၊ ဝါ-က, ဝေခ္ခဲ့ စီရင်နဲ့။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဝုစ္စတေ-ကို၊ ဥစ-တည်။ ဥစ၊သည်။ ဝိယဲတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ပီပြင်သော စကားဌ-၏။ ဓာတုဿ ဣတ္ထာ=ချေ။ ဝတ္တမာနော=သုတ်ဖြင့် တေ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ ဘာဝကမ္မသု ယော, သုတ်ဖြင့် ဥစ-ဓာတ်မှ နောက်ဌ ယံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥစ်+ယ+တေ) တဿ စ-ဝဂ္ဂ=ဤသုတ်ဖြင့် **ယ**-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် စ်-နှင့်တကွ စ-ပြု၊ (ဥစ+ယ+တေ) ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=စ-ကို သဒ်သ ဒ္ဒေဘော် စွ-ပြု။ ဒေ သု-ဝုဒ္ဓိ=သုတ်ကြီးဖြင့် အစဉ် ဝ-အက္ခရာလာ (ဝ+-၊+စ+တေ=ဝုစ္စတေ) ဝ+ဥ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝုစ္စန္တေ.ဥစ+**ဝိ**ယတ္တိယံ ဝါစာ့ယံ၊နည်းတူ။ ဗဟုဝုစ် အန္တေ-ဝိဘတ်သက်သည်သာထူး၏။ (ဝ+-၊+စ+န္တေ=ဝုစ္စန္တေ)။ ။ဥစ္စတေ, ဥစ္စန္တေ-ဥစ+**ဝိ**ယဲတ္တိယံ ဝါစာယံ၊နည်းတူ။ ဝ-မလာရသည်သာတူး၏။ ။မဇ္ဇတေ မဇ+ပရိမဇ္ဇနေ၊ ဆုပ်နယ်ခြင်းဌ-၏။ ချေ။ . တေ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ ဘာဝကမ္မေသု=ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (မဇ်+ယ+တေ) တဿ စ-ဝဂ္ဂ=ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် ဇ်-နှင့်တကွ ဇ-ပြု၊ (မဇ်+တေ)ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ဇ-တို့ သဒ်သ ဒ္ဒေဘော် ဇ္ဇ-ပြု(မဇ္ဇ+တေ=မဇ္ဇတေ)ပြီး၏။ ။မဇ္ဇန္တေ-မဇ+ပရိမဇ္ဇနေ၊ ၏။ အန္တေ-**ဝိ**ဘတ်သက်။ နည်းတူ။ ။ပစ္ဇတေ-ပစ+ပါကေ၊ဌ-၏။ချေ။တေ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ယ-ပစ္စည်းသက်၊(ပစ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် စ်-နှင့်တကွ စ-ပြု၊ (ပစ+တေ)။ ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=စ-ကို သဒ်သ ဒ္ဒေဘော် စွ-ပြု၊ (ပစ္စ+ဘေ=ပစ္စတေ)ပြီး၏။ ပစ္စန္တေ-ပစ+ပါကေ၊ အန္တေ-သက်၊နည်းတူ။ ။ဗုဇ္ဈတေ-ဗုဓ+ဉာဏေ၊ သိခြင်းဌ-၏။ချေ။တေ-သက်၊ယ-သက်၊ (ဗုဓ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် ဓ်-နှင့်တကွ ဓ-ပြု၊ (ဗုဓ+တေ)ဝဏ္ဏ ယောသာ.ယောသာနံ=ဓ-ကို အသဒ်သ ဒ္ဒေ ဘော် ဇ္ဈ-ပြု၊ (ဗုဇ္ဈ+တေ=ဗုဇ္ဈတေ)ပြီး၏။ ။ဗုဇ္ဈန္တေ-ဗုဓ+ဉာဏေ၊အန္တေ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ယုဇ္ဇတေ-ယုဇ+ယောဂေ-ယှဉ်ခြင်းဌ-၏။ ချေ။ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ယုဇ်+ယ+တေ)ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် ဇ်-နှင့်**တ**ကွ ဇ-ပြု၊ (ယုဇ+တေ) ပရဿ=ဇ-ကို သဒ်သ ဒ္ဒေဘော် ဇ္ဇ-ပြု၊ (ယုဇ္ဇ+တေ+ယုဇ္ဇတေ)ပြီး၏။ ။ယုဇ္ဇန္တေ-ယုဇ+ယောဂေ၊ အန္တေ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ကုဇ္ဈတေ-ကုဓ+ကောပေ။ အမျက်ထွက်ခြင်းဌ-၏။ ချေ။ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ကုဓ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် ဓ်-နှင့်**တ**ကွ စ-ပြု၊ (ကုစ+တေ) ဝဏ္ဏ ယောသာ-စ-ကို အသဒ်သ ဒ္ဒေဘော် ဇ္ဈ-ပြု၊ (ကုဇ္ဈ+တေ=ကုဇ္ဈတေ) ပြီး၏။ ။ကုဇ္ဈန္တေ-ကုဓ+ကောပေ။ အန္တေ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဥဇ္ဈတေ-ဥဓ-ဥယ်ဝဏ္ဏ၊ စွန့်ခြင်းဌ-၏။ ချေ။ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ဥဓ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

၇၇၂-ဣဝဏ္ဏာ.ဂမော ဝါ။ ။ဘမှိ၊ ထိုယ-ပစ္စည်းကြောင့်၊ခေတ္တဟီ ခေတ်တို့မှ။ပရေ၎ဋ္ဌ။ ဣ-ဝဏ္ဏာ.ဂမော၊ ဣ-ဝဏ်လာသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ တမ္ပိယဲ ပစ္စယ၊ကြောင့်။သဗ္ဗေဟိ၊ကုန်သော။ ခေတ္တဟီ၊ တို့မှ။ ပရေ၎ ဋ္ဌ။ ဣ-ဝဏ္ဏာ.ဂမော၊သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ကရီယတေ၊ ကရီယတိ၊ ပြုခြင်း-ပြုအပ်၏။ ဂစ္ဆိယျတေ၊ ဂစ္ဆိယတိ၊ သွားခြင်း-သွားအပ်၏။ ဝါ.တိပဒံ၊သည်၊ကိ'.မတ္ထံ၊နည်း။ ကယျတေ၊ ပြုခြင်း-ပြုအပ်၏။ ဣတိ အာဒီသု။ တို့ဌ။ ပတိသေဓနတ္ထံ၊ ၏။

ကို ခေတ္တန် ဓ-နှင့်တကွ စျ-ပြု၊(ဥစျ+တေ)စျ-ကို အသဒိသဒ္ဒေဘော်ဇ္ဈ-ပြု၊ (ဥဇ္ဈ+တေ=ဥဇ္ဈတေ) ပြီး၏။ ။ဥဇ္ဈန္တေ-အန္တေ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဟညတေ ဟန+ဟိ'သာယံ၊ ညှဉ်းဆဲ (နှိပ်ကပ် သတ်ဖြတ်)ခြင်း၌၊ ၏။ ချေ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ဟန်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်း ခေတ္တန် ဟ်နှင့်တကွ ဉ-ပြု၊ ဟဉ+တေ)ဉ ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ည-ပြု(ဟ်ည+တေ=ဟညတေ)ပြီး၏။ ။ဟညန္တေ၊ အန္တေ-သက်၊ နည်းဘူ။ ။ကယျတေ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ တေ-သက်၊ ယ.သက်၊(ကရ်+ယ+တေ)ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ခေတ္တန် ရ်နှင့်တကွ ယ-ပြု၊ (ကယ+တေ) ယ.ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ယျ-ပြု။ (ကယျ+တေ=ကယျတေ) ပြီး၏။ ။ကယျန္တေ-အန္တေ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဒိဗ္ဗတေ.ဒိဝု+ကီဠာယံ၊ ကစားမြူးတူးခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တေ-သက်။ ယ-သက်။ (ဒိဝ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ဣ-ပစ္စည်းကို ခေတ္တန် ဝ်နှင့်တကွ ဝ-ပြု။ ဝ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဗွ-ပြု(ဒိဝ+တေ) ဒေါ ဣသ စ-၌, စ၊ ဗွ-နှစ်လုံးကို၊ ဗ-နှစ်လုံးပြု၊ (ဒိဗ္ဗ+တေ=ဒိဗ္ဗတေ)ပြီး၏။ ။ ဒိဗ္ဗန္တေ-အန္တေ-သက်၊ နည်းတူ။

၇၇၂-ဒ္ဒိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။တသ္မ စ ဝဂ္ဂ-သုတ်မှ တသ္မကို တမ္ပိ-ဟုပြုင်လိုက်သည်။ ။ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဣ,ဝဏ်လာ စီရင်သော အာဂမ ဝိဓိသုတ်တည်း။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် တသ္မ စ-ဝဂ္ဂ, သုတ်အစီအရင်ကိုမြစ်၏။ ဣ-ဝဏ်လာလျှင် တသ္မ စ-ဝဂ္ဂ,သုတ် မစီရင်ရတော့ပြီ-ဟူလို။ ။ဣ-ဝဏ်နှစ်လုံးတွင် ဣ-လာလျှင် ယ-ပစ္စည်းကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၍၊ ဤ-လာလျှင် ဒ္ဒေဘော်မပြုရ။ ကရိယျတေ,ကရိယတေ,ဂမိယျစော, ဂမိယတေ-ဟု ရှုပ်ဖြစ်၏။ ။ဝါ-သဒ္ဒါဝိဂၢပ်။ ရှု-အလို ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ကရိယျထေ-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏေ ၏။ခေတ္တ သန္တေ=ချေ။ ဝတ္ထုမာနာ=တေ.ဝိဘတ်သက်၊ ဘာဝကမ္မသုယော=ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ယ+တေ) ဣ-ဝဏ္ဏာ.ဂမော ဝါ, ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ခေတ်မှနောက်၌ဣ-အက္ခရာလာ၊ (ကရ်+-ိ+ယ+တေ)ပရသ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ယ-ကို သဒိသေဒ္ဒေဘော် ယျ-ပြု၊ (ကရ်+-ိ+ယျ+တေ-ကရိယျတေ) ရ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကရိ**ယတိ**-ကရ+ကရဏေ၊ချေ။ တေ-သက်၊ **ယ** သက်၊ (ကရ်+**ယ**+တေ) ဤသုတ်ဖြင့်=ဤ-အက္ခရာလာ၊ (ကရ်+-ိ+ယ+တေ) အတ္ထနော ပဒါနိ

http://www.dhammadownload.com

၅၅၃-ပုဗ္ဗ-ရူပ-ဥ။ ။သော၊ ထို ယ-ပစ္စည်းသည်။ပုဗ္ဗ-ရူပ-ဥ၊ ပုဗ္ဗ-ရုပ်အဖြစ်သို့လည်း။ ဝါ၊ ရှေ့-ခေတ္တန်၏ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန်သို့လည်း။ ဝါ၊ ချို။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။သဗ္ဗေဟိ ကုန်သော။ခေတ္တဟိ၊တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ယ-ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ပုဗ္ဗ-ရူပ်၊ သို့။ ဝါ၊ ချို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဝုဗုတေ၊ ပ္ပားခြင်း,ပ္ပားအပ်၏။ ဖလ္လတေ၊ ပြီးခြင်း,ပြီးအပ်၏။ ဒမ္မတေ၊ ဆုံးမခြင်း,ဆုံးမအပ်၏။ သက္ကတေ၊ စွမ်းနိုင်ခြင်း။ ဝါ-ပူဇော်ခြင်း,ပူဇော်အပ်၏။ လဗ္ဘတေ၊ ရခြင်း,ရအပ်၏။ ဒိဿတေ၊ ရှုကြည့်ခြင်း, ရှုကြည့်အပ်၏။

ပရဿ ပဒတ္တံ,သုတ်ဖြင့် အတ္တနောပုဒ် တေ-ဝိဘတ်ကို၊ ပရဿပုဒ် **တီ**-ပြု၊ (ကရ်+-ီ+ယ+တိ=ကရီယတိ) ရ်ဤ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆိယျတေ-ဂမု+ဂတိမှ၊ ၏။ ခေါ့။ ဟ-သက်၊ ယ-သက် (ဂမ်+ယ+တေ) ဣ-ဇဏ္ဏာ.ဂမော=ဣ-အက္ခရာလာ (ဂမ်+-ီ+ယ+ဒေ) ဂမိယဿ္ကော.ဒ္ဓော ဝါ+ခေတ္တန် မ်-ကို ဒ္ဓ-ပြု(ဂစ္ဆ+-ီယ+ဒေ) ပရဿဒ္ဒေဘာဝေါ=ယ-**ကို** သဒ်သ ဒ္ဒေဘော် ယျ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ+-ီ+ယျ+တေ+ဂစ္ဆိယျတေ) **စ္ဆ**+ဣ-ကပ် ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆီယတိ-ဂမု+ဂတိမှ၊၏။နည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဤ-လာ၊ယ-ပစ္စည်းကို ဒ္ဒေဘော်မပြုရ (ဂစ္ဆ+-ီ+ယ+တိ=ဂစ္ဆီယတိ)။ ။ ဝါ-ရှုပ်။ကယျတေ-ကရ+ကရဏေ၏၊ ခေါ့။ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ကရ်+ယ+တေ) ဣ-ဇဏ္ဏာ.ဂ**မော** ဝါ, ဤသုတ်ဖြင့် **ယ**-ပစ္စည်းကြောင့် ဣ-ဝ**ဏ်** လာသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သော့ကြောင့် မလာရ။ ဤသာ စ-ဝဂ္ဂ=သုတ်အတိုင်းတွက်။

၅၅၄-ဒ္ဒိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။ယ-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရုပ်ပြုစီရင်။ ။**စ**-သဒ္ဒါ အနုကမုန်၊ ဝါ ကို ဝင်သည်။ ။'ပုဗ္ဗသ ခေတ္တန္တသ ရူပံ သမာနံ-ပုဗ္ဗ-ရူပ်' လုပ်။ ပုဗ္ဗသ ခေတ္တန္တသ၊ ရှေ့ခေတ္တန်၏။ ရူပံ သမာနံ အသွင်သဏ္ဌာန်ကည်း-ပေး။ ။ ပုဗ္ဗ-ရုပ်,ဟူသည် ယ-ပစ္စည်း**ကို** ယင်း၏ရှေ့ခေတ္တန်အက္ခရာနှင့် ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန်တူ ပြုခြင်းပင်တည်း။ ဥပမာ-'ဖလ်+ယ+တေ+ဖလ်+လ+တေ=ဖလ္လတေ'၌ ယ-ပစ္စည်းကို ယင်း၏ရှေ့က ခေတ္တန်နှင့် ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန်တူ လ-ပြုသလိုမှတ်။

ထိုခေတ္တန်၏-အရကိုလည်း အောက်၌ မဆိုရသေးသော။ ဝါ တသ စ-ဝဂ္ဂ, သုတ်၌ ဆိုပြီးသည်မှတစ်ပါး က-ဝဂ်, ဋ-ဝဂ်, ပ-ဝဂ်, လ, သ-အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ခေ**တ်**တို့၏**အစိတ်**ကိုသာ ယူရ၏။ သို့မဟုတ် ယင်းအက္ခရာတို့ကိုသာ ပုဗ္ဗရုပ်ပြုရ၏။ ။'ယေဋ္ဌာ.နုတ္တေဟိ ပရသော.ဝေဒီ၊ တေန က-ဋ-ပ-ဝဂ္ဂ-လ-သန္ဓော.ဟေ၀ ခေတ္တဟိ ပရော၊ သောယ.ပ္ပစ္စယော ပုဗ္ဗ-ရူပ.မာ ပဇ္ဇတေ ဝါ.တိ' ရှု။ ။ထိုတွင်လည်း ကဝဂ်၌-က၊ ဋ-ဝဂ်၌-ဋ၊ ပ-ဝဂ်၌-ပ, ဘ မ-ဆုံးသောခေတ္တန်တို့သာ ပိဋကတ်တွင်ထင်၏။ ။'ဂ'ကိ ''မေ ပိဒဟိသ္သန္တိ၊ နတံ သက္ကောမိ ဗြာဟ္မဏ!' တိ'သ-သမ္ဘ ဝဇာတ်။ 'ကဿ ဝဗုန္တိ အာသ ဝါ၊ ဘ ဝ ဗုလ-ဘ ဝ ဂါမိနော' ဧကနိ.အာ'ယ.တ္ထေရ ဂါထာ။ 'အာသ ဝါ တဿ ဝ ဗုန္တိ၊ **အာ**ရ**ူ**သော အာသ

http://www.dhammadownload.com

၄၄၄-တထာ ကတ္တရီ စ။ ။ကထာ၊ ထိုသ စ ဝဂ္ဂ-သုတ်, ပုဗ္ဗ-ရူပဇ္ဈ-သုတ် တို့၌ **ဆို**အင်ပြီးသည်နှင့်အတူ။ ကတ္တရီ၊ ကတ္တားအနက်၌လည်း။ ယသ၊ ဒိ၀ါ.ဒိ, ဟ-ပစ္စည်း၏။ အာဒေသော-ကာရိယ-ပြုသည် (စ-ဝဂ်, ယ, ဝ-ပုဗ္ဗရူပ်အပြုသည်။)

ဝက္ခယာ'မေ့ပဒ ကောဓ ဝဂ်။ 'အ-ကာမာ ကရဏီယံ ဝါ၊ ကရဏီယ.မ့ဲ ကုဗ္ဗတိ' ပဏ္ဏာသ-မဟာ ဗောဓိဇာတ်။ 'အာယတောပိ နကုပ္ပေယျ၊ သ-ရာဇ ဝသတိ' ဝသေ'ဝိရူရဇာတ်။ 'ယ.ဒတ္တိ ဘဂတံ ကိ'ဠ္ဠ၊ ဘာ၀ေါ စ ယဒတ္ထ လဗ္ဘတိ'ဝိသတိ-အဓိမုတ္တ.တ္ထေရဂါထာ။ 'တသ သာသန.မာဂမ့ မ၊ လဗ္ဘတေ တံ အ-သောကတာ' ၎င်း။ 'သုဒန္တော ဝတ ဒမ့ေထ၊ အတ္ထာ ဟိ ကိရ ဒု.ဒ္ဒမော' မ့ေပဒ-အတ္ထ၀ဂ်'ပုံစံ။

ဆောင်ပုံ.''ဓာတုန်နှင့်မူ၊ အသ,င်တူ၊ **မှတ်**ယူစေလို-ပုဗ္ဗရူပ်**ကို**။
ကာ-ဌ ပ+ဇဂ်၊ လ,သ-စ္ဆက်၊ ဆုံးလျက်**ဓာတ်**ကို ပြုစေလို။
ဝဂ်တူင် က, စ၊ ပ, သ, မ၊ အန္တဓာတ်သာ ထင်သည်ကို။
ပုဗ္ဗ-ရူပေ၊ ဥပဒေ၊ မှတ်စေ**ခ**လို-ရှု-ကျမ်းဆို။''

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဝုဒ္ဓတေ-ကို ဝမှ-တည်။ ဝမှ၊ သည်။ ဝမှနေ ပွားခြင်း၌-၏။ ဓ: တုဿန္တော=ချေ။ ဝတ္ထမာနာ=တေ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ ဘာ၀ ကမ္မေသု ယော=**ယ**-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝ**ဒ**ိ+ယ+တေ) ပုဗ္ဗ ရူပဇ္ဈ ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် ဒ-ပြု (ဝ**ဒ**ိ,ဒ+ဒ,တေ) ကွစ် ဓာတု-သုတ်ကြီးဖြင့် ဓာတုန်၏ ရှေး ဒု-**အ**ကွ**ရ**ာကိုချေ။ ဓာတ်၏။**အ**စ ဝ-၏မှီရာ' **အ**-ကိုလည်း ဥ-ပြု။(ဝ,ဒ်×ဒ်×တေ)ဥော ဒ-ကာရ,ရေ,သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထကွ**ရ**ာ ဒ်-ကို တတိယကွ**ရ**ာ ဌ်-ပြု။ (ဝ,ဌ-**ဒ**+တေ=ဝုဒ္ဓတေ) ဌ+ဒ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ।ဖ**လ**ွတေ-ဖလ+**နိ**ဗ္ဗတ္တိယံ ပြီးခြင်း၌-၏။ချေ။ တေ-သက်၊**ယ**-သက်၊(ဖလ် ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် လ-ပြု။ (ဖလ်+လ+တေ=ဖ**လ**ွတေ) လ်+လ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ।ဒမ့ေတ ဒမ+ဒမနေ၊ ဆုံးမခြင်း၌-၏။ ချေ။ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ဒမ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် **ယ**-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် မ်-ပြု၊ (ဒမ်+**မ**+ တေ=ဒ**မ**ွတေ) မ်+မ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဿ**ဂ**ွတေ-သက+သာမတ္ထိယံ၊ စ္ဓမ်းနှိုင်ခြင်း၌-၏။ နည်းတူ(သက်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် **ယ**-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် က-ပြု၊ (သက်+က+တေ=ဿ**ဂ**ွတေ)ဂ်+ဂ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။**လ**ဗ္ဘတေ-လဘ+လာဘေ၊ ရခြင်း၌-၏။နည်းတူ။(လဘ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် က-ပြု၊ (လဘ်+ဘ+တေ) ဒေါ**ဓ**ိ**ယ** **စ**-**ဌ်** **စ**၊ ဓာတုန် ဘ်-**ကို** ဗ-ပြု (လ**ဗ**+ဘ+တေ= လ**ဗ**ွတေ) ဗ် ဘ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဒီ**ယ**တေ-ဒီ**ယ**+ပ**ဂ**ွေနေ၊ ရှုကြည့်ခြင်း၌-၏။ နည်းတူ။ (ဒီ+ယ်+**ယ**တေ) ဤသုတ်ဖြင့် **ယ**-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် ယ်-ပြု(ဒီ**ယ**်+ ယ+တေ=ဒီ**ယ**တေ) ယ်+ယ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၄၄-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။**စ-ယ**ဒ္ဓါ အနုကမ္ပုန်၊ ယ-ပစ္စည်းကို နောက်သုတ်သို့ မလိုက်စေရန် ဆွဲ၀င်သည်။ နို။ ။ဥ-အလို ဝုတ္တ-ပ္ပကာ**ရ**.နုကမ္ပုန်-တသ စ-ဝဂ္ဂ၊ ပုဗ္ဗ ရူပဇ္ဈ,နှစ်သုတ်၌ဆိုခဲ့သော အာဒေ**သ**ကို ၀င်သည်-ဟူ၏။ ။

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ ၏။ ။ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်သုတ်၌။ ဘာဝ-ကမ္မေသု၊ တို့၌။ ယဲ့-ပစ္စယဿ၊ ၏။ အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ကတ္တာရိ စ။ ကတ္တားအနက်၌လည်း။ ယ-ပစ္စယဿ၊ ၏။ အာဒေသော၊ ကို။ ကာ-တဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။ ဗုဒ္ဓတိ၊ သိ၏။ ဝိဗ္ဗတိ၊ ပစ်ဖောက်(ဖောက်ထွင်း)၏။ မညတိ၊ သိ၏။ သဗ္ဗတိ၊ ဧပ်, ချုပ်၏။

တဿ စ-ဝဂ္ဂ,ပုဗ္ဗ ရူပဗ္ဗ,နှစ်သုတ်၏ ကမ္မရုပ် အစီအရင်ကဲ့သို့၊ ဒိဝါ.ဒိ ယဲ့-ပစ္စည်းကိုလည်း ရှေးနည်းတူပြုလုပ်၍ ကတ္တုရုပ် စီရင်လေ-ဟူလို။

ဤသုတ်ကား—အတိဒေသ ခြောက်မျိုးတွင် နိမိတ္တာ-တိဒေသ သုတ်တည်း—ဘော, ကံ-ဝိသယ ယ-ပစ္စည်းကိုလွန်၍ ကတ္တုဝိသယ,ယ-ပစ္စည်းကို ညွှန်းသော ကြောင့်တည်း။ ။ကာရိယာ.တိဒေသ သုတ်-ဟူ၍လည်း ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏။ ဝါတို့ကျေးဇူးရှင် တို့တေး ဆရာတော်ဘုရားလည်း ကာရိယာ.တိ ဒေသ ဆိုက သာ၍ကောင်းမည်ဟု ပြောဖူး၏။ ။ကာတန္ဓ ဝုတ္တိ-၌လည်း ဤသို့သော အရာ ၎င်း 'ကာရိယာ.တိ ဒေသော.ယံ'ဟု ကာရိယာ.တိ ဒေသပင်ဆိ၏။ ယ-ပစ္စည်း နှင့်တကွ စ-ဝဂ် စသည်ပြန် ညွှန်းပြ၍ 'သေသေသု ဣ.ဝ'ကဲ့သို့ ကာရယာ.တိ ဒေသပင် ကောင်းသည်။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။ဗုဓ+ဘာဝေ၊ယ၊တိ-ဤမိနာ ဓာတု.ဣန္ဒေန သဟ ယဿ ဗျော, ဒ္ဒိတ္တံ ဗုဗ္ဗတိ 'အထ ဇာလဗ္ဗ ပါသဗ္ဗ၊ အာသဗ္ဗာပိ နှ ဗုဗ္ဗတိ' အသီတိ-စူဠဟံသ ဇာတ်။ ။အန္တ-သက်လျှင် ဗုဗ္ဗန္တိ၊ 'ဗေဒနေယျာ ဝ ဗုဗ္ဗန္တိ' သာရိပုတ္တ-တ္ထေရ. ပဒါန်။ ။အန္တိ-ကို ရေ-ပြုလျှင် ဗုဗ္ဗရေ။ 'ဗုဗ္ဗရေ အရိယ သစ္စာနိ' သုမေဓ ထေရီ ဂါထာ။ ။သိ-သက်လျှင် ဗုဗ္ဗသိ။ 'တယော-ဗုဗ္ဗေသိ မာဏဝ' စတ္တာ လီသ အလမ္ဗုသာဇာတ်။ ။ထ-သက်လျှင် ဗုဗ္ဗထ။ 'ယေ သုတ္တာ တေ ပ-ဗုဗ္ဗထ' ဤတိဝုတ်=ဤဗုဓ-ဓာတ်ကား ဇာဂရဏတ္ထတည်း။ ဗုဓ-ဓာတ်သည် ဇာဂရဏ, ဝိကသန, ဂတိ-အနက်တို့၌ ဒိဝါဒိဂိုဏ်းသာတည်း။ ညဏတ္ထမှာ ဘူဝ်ဒိ, ဒိဝါဒိ ဂိုဏ်းတည်း။-'ဗေဒနေယျာ.ဝ ဗုဗ္ဗန္တိ'ကား ဝိကသနတ္ထတည်း။ 'နိဗ္ဗာနံ ဗုဗ္ဗတိ ဂစ္ဆတိ.တိ ဗုဒ္ဓေါ'ကား ဂတျ တ္ထတည်း။ ။*ဝိဓ+ဝိဗ္ဗနေ၊ ဖောက်ထွင်းခြင်း၊ ယ၊ တိ-သက်လျှင် ဝိဗ္ဗတိ။ သိ-သက်လျှင် ဝိဗ္ဗသိ။ 'ဝိဗ္ဗသိ ဝန မူလသ္မိ' ပဂိဏ္ဏ-စဋ္ဌကိဋ္ဌရီဇာတ်။ 'ကောနု, မံ ဥသုနာ ဝိဗ္ဗိ'။ 'ဝိဗ္ဗေယျုံ မံ အမည္ဃထ'သုဝဏ္ဏသာမ ဇာတ်။ ။*မနု+ဘာဝေ၊ ယ၊ တိ-မညတိ။ 'ဤဒံ သစ္စ.န္တိ မညတိ' ဤတိ ဝုတ္တက။ 'တ္ဝံ နု ဒါသောတိ မညသိ' သတ္တသိ ကုသဇာတ်။ ။*သိဝု သိဗ္ဗနေ၊ ယ၊ တိ၊ သိဗ္ဗတိ။ 'ဟောတော ဥပသမ္ပန္နာယ စီဝရံ သိဗ္ဗတိ ဝါ, သိဗ္ဗာပေတိ ဝါ, တိက္ခ္ဒ ဝိဘင် ဩ ဝါ ဒုဝဂ်။ 'အာနေဟိ သိဗ္ဗိဿာမိ နံ' မဟော်ဇာတ်။

http://www.dhammadownload.com

ပုဗ္ဗရူပ် ပုံစံမပါ-'ကုပ္ပတိ၊ ရူစ္စတိ၊ ဝပ္ပတိ၊ ဒိပ္ပတိ' စသည်ကိုထုတ်။ ။ကုပ+ကောပေ၊ယ၊တိ၊ ယသ ပုဗ္ဗ ရူပ်-ကုပ္ပကိ-အမျက်ထွက်၏။ 'အလမ္ပာယေ နကုပ္ပါမိ' စရိယ ပိဋကတ်ဘုရိဒတ္တ စရိယ။ ကောပေနေယ္ယ နကုပ္ပါမိ' ဥဒါန။ ။*ရုစ+ရောစနေ၊ ယ၊ တိ-၊ ရူစ္စတိ-နှစ်သက်၏။ 'မုတ္တသ္မ တဝ ရူစ္စတိ' အသီဟိ စူဠဟံသ ဇာတ်။ 'ကုတော သုခ ဂစ္ဆ မယ္ဟံ နရူစ္စတိ' ဌင်း-သုခဘောဇန ဇာတ်။ ။'ဝပ+ဗီဇ နိက္ခေပေ၊ တိ-ဝပ္ပတိ၊မျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးကြဲ၏။-'နတေ ဗီဇံ ပဝပ္ပန္တိ၊ နာပိ နီယန္တိ နဂ်လာ'ပိလိန္ဒ ဝစ္ဆဂ္ဂေရာ.ပဒါန်။ ။*ဒီပ+ဒိတ္တိယံ၊ယ၊တိ-ဒိပ္ပတိ၊ တောက်ပြောင်ထွန်းလင်း၏။-'သ'ဝစ္ဆ ရေ ဂိမ္ဘသမယေ၊ ဂန-ဒါဟော ပဒိပ္ပတိ' စရိယ ပိဋကတ်-ဝဋ္ဋက စရိယ။

တသ္ဓစ-ဝဂ္ဂ=သုတ်ပုံစံ၌လည်းမစုံ။ဓာတုန် စ-ဝဂ် ပ,တ။ တ-ဝဂ်တရ,ပုံစံများ ကျန်နေသည်-'ပစ္ဆတိ၊ ယုဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဃူရတိတ္ထိကုထုတ်'။ ။စ+ပါကေ ယ၊ တိ၊ ယသ ဓာတု.ဆ္ဆေန စော၊ ဒ္ဒိတ္ထံ-ပစ္ဆတိ-ကျက် (ချက်) ၏။-'ယ်ာဝ ပါပံ နပစ္ဆတိ' ဓမ္မပဒ-ဗာလဝဂ်။ 'ပစ္ဆတိ နိရယေ ဃောရေ' ဘူရိဒတ္တဇာတ်။ ။*ယုဇ+ယောဂေ၊ ယံ၊ တိ၊ ယုဇ္ဇတိ သင့်၏။ ။ဥ-ပုဗ္ဗ, ပဒ+ဂတိမ္ဗိ။ ယ။ ဣန္ဒိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ 'ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပဘာဂ်ရာ' စတုက္ကဂ်ုတ္တရ။ 'ယမ, လောကံ ဥပပဇ္ဇရေ' သ-ဂါထာဝဂ္ဂ။ ။*ဃူရ-ဗီရဏေ၊ ယ၊ တိ-ဃူရတိ၊ ဆွေးမြည့်အိုမင်း၏။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ဗုဇ္ဈတိ-ကို ဗုဓ-တည်။ ဗုဓ၊သည်။ ဉာဏော၊ ၏။ ဓာတုဿ=ခ္ဆေ။ ဝတ္ထမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဒိ ဝါဒိတော ယာ,သုတ်ဖြင့် ကတ္တာ:အနက်၌ ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဗုဓ်+ယ+တိ) တထာ ကတ္တရိ စ=ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် ဓ်နှင့်တကွ ဗျ-ပြု၊ (ဗုဗျ+တိ) ဝဂ္ဂေ ယောသာယောသ,နံ=ဗျကို အသဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဗ္ဗ-ပြု၊ (ဗုဗ္ဗ+ဟိ=ဗုဗ္ဗတိ) ပြီး၏။ ။ဝိဗ္ဗတိ-ဝိဓ+ဝိဗ္ဗနေ၊ ဖောက်ထွင်းခြင်း၌-၏။ ခ္ဆေ၊ **တိ**-သက်၊ ဒိ ဝါဒိတော ယော-ယ-ပစ္စည်း သက်၊ (**ဝိ**ဓ်×ယ×တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် ဓ်နှင့်တကွ ဗျ-ပြု၊ (ဝိဗျ+တိ) ဝဂ္ဂေ=ဗျ-ကို အသဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဗ္ဗ-ပြု၊ (ဝိဗ္ဗ+တိ=ဝိဗ္ဗတိ)ပြီး၏။ ။မညတိ-မန+ဉာဏော၊ သိခြင်း၌-၏။ နည်းတူ (မန်+ယ+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် နှ-နှင့်တကွ ဉ-ပြု၊ (မဉ +တိ)ပရသ ဒ္ဒေဘာ,ဝေါ ဉ -ကို သဒိသဒ္ဒေဘော် ည-ပြု၊ (မည+ တိ=မညတိ) ပြီး၏။ ။သိဗ္ဗတိ-သိဝ+သိဗ္ဗနေ၊ ချုပ်စပ်ခြင်း၌-၏။ နည်းတူ၊ (သိဝ်×ယ+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် ဝ်နှင့်တကွ ဝ-ပြု၊ (သိဝ+တိ) ဝ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဗ္ဗ-ပြု၊ (သိဗ္ဗ+တိ) ဒေါ်ယော စ-၌, စ၊ ဗ္ဗ-နှစ်လုံးကို ဗ-နှစ်လုံးပြု၊ (သိဗ္ဗ+တိ=သိဗ္ဗတိ) ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၄၅–ဘူဝါဒိ.တော အ။ ။ဘူဝါဒိတော၊ ဘူ-အစရှိသောဓာတ်မှ။ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်၌။ အ၊ အ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ဘူ ဣစ္ဆေ၀.မာဒိတော၊ ဘူ-အစရှိသော။ ဓာတု ဂဏတော၊ ဓာတ်အပေါင်းမှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ၌။ အ-ပစ္စည်းဟော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဘ၀တိ၊ ဖြစ်၏။ ပဋတိ၊ မုတ်ဆို၏။ ပစတိ၊ ချက်၏။ ဇယတိ၊ အောင် (နိုင်) ၏။

၄၄၅–ဒ္ဒိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။ဘူ-စသော ဓာတ်မှ နောက်၌ ကတ္တားအနက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်-စီရင်။ ။'အန် ဝိကရဏော ကတ္တရိ' ကာတန္တ၊ ၃-၂-၃၂။ ။ ဤသုတ်မှစ၍ 'စုရာဒိတော ဏေ-ဏယော' သုတ်တိုင်း ရှစ်သုတ်တို့ဖြင့် သက်အပ်သော ၁၇-ပစ္စည်းတို့သည် ဓာတ်တို့ကို ဂိုဏ်း အသီးအခြား, တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး မရောယှက်ရအောင် ပြုတတ်။ သို့မဟုတ် ပြုကြောင်းဖြစ်၍ ဝိကရဏ ပစ္စည်း မည်ကုန်၏။ 'ဝိသုံဝိသုံ ဓာတဝေါ ကရောန္တိ, ကရိယန္တေ ဝါ ဧတေတီ.တိ-ဝိကရဏာ' လုပ်။ ။တနည်း၊ ဂဏဝိဘာဂ၀ဝသေန ဓာတဝေါ အညမညံ ဝိသဒိတာနိ ရူပါနိ ကရောန္တိ.တိ-ဝိကရဏာ'လုပ်။ ဓာတ်တို့ကို ဂိုဏ်း၀ဏ သီးခြားခွဲ၀ေ၍၊ အချင်းချင်း ရုပ်မတူရအောင်ပြုတတ်သောကြောင့် ဝိကရဏမည်သည်။ ။တနည်း ဘူ-စသော ပကတိ၊ တိတိကွ-စသော ဓာတု.ပွစ္စယန္တ ပုဒ်များနှောက် ကျရောက်တတ်သော ကြောင့် ဝိကရဏဆိုသည်။ ။'ပကတိ.ပွစ္စယဲန္တ ပကတိ ယော ပစ္စယော၊ သော ဝိကရဏော' သာရသုတ။ ။တနည်း၊ 'ဝိသဒိသာ ဓာတု-ဝိဘတ္တိယော နိဿာယ ကရောန္တိ ဘ၀န္တိ-တိ ဝိကရဏာ' အချင်းချင်းမတူကုန်သော။ သို့မဟုတ်-ပြားကုန်သော ရှေ-နောက်ဖြစ်သော ဓာတ်, ဝိဘတ်တို့ကိုမှီ၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိကရဏမည်သည်။

"ပုဗ္ဗ.ပရ ဘာဂ-ဌာနာ၊ ဘိန္နာ ဓာတု-ဝိဘတ္တိယော။
နိဿာယ ပစ္စယာ ဟောန္တိ၊ ယေ တေ ဝိကရဏာ သိယုံ။"ဗာ

ပုဗ္ဗာ.ပရ-ဘာဂ.ဌာနာ၊ ရှေနောက်အဖို့တည်ကုန်သော။ ဘိန္နာ၊ ပြားကုန်သော။ ဝါ-အချင်းချင်းမတူကုန်သော။ ဓာတု-ဝိဘတ္တိယော၊ ဓာတ်, ဝိဘတ်တို့ကို။ နိဿာယ၊ အမှီပြု၍။ ယေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဝိကရဏာ၊ ဝိကရဏမည်ကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။'ဝိကရဏသ ပုဗ္ဗာစရိယ.ပွသိဒ္ဓါ' ကာတန္တ-ဋီ။

ဓာတ်ကို အသီးအခြားပြုပုံကား–'အ-ဝိကရဏာ ဘူ၀ါ.ဒယော' ဟူရကား-အ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်ကား-ဘူ၀ါဒိဂဏိကဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေ၌ နှင့်ဂွဟိတ်လာ၍ ပြီးကောင်းသောဓာတ်ကား-ရှုဓာ ဒိဂဏိကဓာတ်-စသည် ဓာတ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု,မရောယှက်စေဘဲ ဂိုဏ်းရှစ်မျိုးဖြင့် ကွဲပြား, ခြားနားသော ပစ္စည်းရှစ်ခုတို့ဖြင့် သတ်မှတ်ပိုင်းခြားသည်။

http://www.dhammadownload.com

"ဘူဝါ.ဒိ စ, ရူဓာ.ဒိ စ၊ ဒိဝါ.ဒိ စ, သ္ဓာ.ဒိ, ဂဏ္ဏာ။
ကိယာ.ဒိ စ၊ ဂဟာ.ဒိ စ၊ တနှာ.ဒိ စ, စုရှာ.ဒိ စ။
ဧတေ အဋ္ဌ ဂဏ္ဏာ ဟောန္တိ၊ ဝိကရဏ.ပ္ပဘေဒတော။"

ဘူဝါ.ဒိ စ–ဘူဝါဒိဂိုဏ်း လည်းကောင်း။ ရူဓာ.ဒိ စ၊ ရူဓာ.ဂိုဏ်း လည်းကောင်း။ ဒိဝါ.ဒိ စ၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်းလည်းကောင်း။ သ္ဓာ.ဒိဂဏ္ဏာ၊ သ္ဓာဒိဂိုဏ်း လည်းကောင်း။ ကိယာ.ဒိ စ၊ ကိယာဒိဂိုဏ်းလည်းကောင်း။ ဂဟာ.ဒိ စ၊ ဂဟာဒိ ဂိုဏ်းလည်းကောင်း၊ တနှာ.ဒိ စ၊ တနှာဒိဂိုဏ်းလည်းကောင်း။ **စရှာ.ဒိ** စ၊ စရှာဒိ ဂိုဏ်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိကရဏ.ပ္ပဘေဒတော ဝိကရဏ-ပစ္စည်းသက်ရာ ဝိသယ-အပြားအားဖြင့်။ ဧတေ အဋ္ဌ ဂဏ္ဏာ၊ ထိုရှစ်ဂိုဏ်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ရူ-၌ကား ၎င်းရှစ်ပါးတွင် ဂဟာ.ဒိဂိုဏ်းကို ကိယာဒိဂိုဏ်း၌ သွင်း၍ ခုနှစ်ပါးဟူ၏။-

"ဘူဝါ.ဒိ စ, ရူဝေ.ဒိ စ၊ ဒ္ဝိဝါ.ဒိ, သ္ဓာ.ဒယော ဂဏ္ဏာ။
ကိယာ.ဒိ စ, တနှာဒိ စ၊ စုရှာ.ဒိ စာ-တိ သတ္တဓာ"။ ရူ

သက္ကတ-ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ကား-ဘူဝါဒိ,အဒါဒိ,ဇုဟောတျာ,ဒိဒိဝါဒိ, သ္ဓာဒိ, တုဒါဒိ, ရုဓာဒိ, တနှာဒိ, ကိယာဒိ, စုရာဒိ-ဂိုဏ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးဟူ၏။-

"ဘ္ဓာ.ဒျာ.ဒိ, ဇုဟောတျာ.ဒိ၊ ဒိဝါ.ဒိ, သ္ဓာ.ဒိ ရေဝ စ။
တုဒါ.ဒိ စ, ရုဓာ.ဒိ စ၊ တနှာ.ဒိ, တျာ.ဒိ, စုရှာ.ဒယော။
ဧတေ စ ဒသ-ဝိဓာ ဓာတဝေါ ဂဏ္ဏပါဒြေ ပါဏိနိနှာ။
ဂဏ္ဏ ဘေဒန ပဋိတာ"။ အာသုဗောဓ

ဤဆယ်ပါးသော–ဂိုဏ်းတို့တွင် အဒါဒိ, ဇုဟောတျာဒိ, တုဒါဒိ ဂိုဏ်းသုံးပါးကို ဘူဝါဒိ ဂိုဏ်း၌သွင်း၍ ကစ္စည်း-ရူ-တို့၌ ရှစ်ပါး, ခုနှစ်ပါး ဆိုကြသည်။ ဤပစ္စည်းများသည် 'ပုဗ္ဗာ.ပရ-ဘာဂ.ဌာနေ၊ ဘိန္နာ ဓာတု ဝိဘတ္တိယော' ဟူသည်နှင့်အညီ ကတ္တားစသောအနက်ကိုမဟောတတ်။ ရှေနောက် **ဓာတ်,ဝိဘတ်**နှစ်ပါးကို မှီ၍၊ ဗာဟျတ္ထ-ဖြစ်သော နောက်-ဝိဘတ်နက်ကိုထွန်းပြရုံသာ၊ သို့မဟုတ် ရှုပ်ပြီးခြင်းအကျိုးဌာသာ သက်ရ၏။ ။'သဗ္ဗ ဓာတုကမ္မိ.ယေဝါ.ယ.မိသ္ဓတေ'ရူ။ ။'ကတ္တရိသပ်' ပါဏိနီ၊ ၃-၁-၆၃။ ။'ကတ္တု ဝါစိနိ သဗ္ဗဓာတုကေ ပရတော ဓာတုတော သပ်-ပစ္စယော ဘဝတိ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ 'ကတ္ဌ.တ္ထေ သဗ္ဗဓာတုကေ ပရေ ဓာတုတော သပ် ဘဝတိ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ 'အန် ဝိကရဏော ကတ္တရိ'။ ။ ဓာတုတော အန် ပရော ဘဝတိ၊ သော **စ** ဝိကရဏ သညကော၊ ကတ္တရိ ဝိဟိတေ သဗ္ဗ-ဓာတုကေ ပရေ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ,တို့ အဆိုရှိရကား၊ ပ၊ဝ်ဝိကရဏ ပစ္စည်းတို့ကို ဟိယျတ္ထနီ, သတ္ထမီ, ပဉ္စမီ, ဝတ္တမာန်-သဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်လေးသွယ်၌သာ သက်အပ်ကုန်၏။ သို့ရာတွင် 'ရုန္ဓိဿတိ-သုဏိဿတိ'။ 'အဿတ္ထ.ရုက္ခ မူလမ္မိ, ဗုဇ္ဈိဿတိဟောယသော' ဗုဒ္ဓဝံသ စသည်၌ ထင်သောကြောင့် အ-သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ် နှောင်းရာ အချို့သော ဝိကရဏကို ဗုဒ္ဓ.ပ္ပိယစသော သဒ္ဒဝိဒူတို့ အလိုရှိကုန်သေး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၄၆-ရူဓာ.ဒိတော နိဂ္ဂဟီတ ပုဗ္ဗ-ဥ။ ။ရူဓာ.ဒိတော၊ ရူဓ-အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ဌ။ ကတ္တရိ၊ ဌ။ အ၊ အ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နိဂ္ဂဟီတ-

---

ဤသုတ်ဖြင့်-အ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ ဘုဝါဒိဂိုဏ်းတည်း။ ဣ-ကာရန္တ, အနေကဿရ ဓာတ်ဌကား အ-ပစ္စည်းလည်းသက်၊ နိဂ္ဂဟီတ်လည်း လာရ၏-'ဣ-ကာရန္တော နိဂ္ဂဟီတံ, နိစ္စံ ဘာ.ဒိ စုရာ.ဒိကေ'။ ။ဤကားဘုဝါဒိ ဂိုဏ်း၏ လက္ခဏာတည်း။

ဆောင်ပုဒ်-''ဝေတ်ကိုခဲ့ပြု၊ ဂိုဏ်းဖြင့်စု၊ ခေါ်မှု ပစ္စယ-ဝိကရဏော။
ဗဟျုတ်ထွန်းလျက်၊ ကတ္တားနက်၊ သက်ရန် သဗ္ဗ-ဓာတ်နောက်က။
ဘူ,ရှု,ဒိ,သ္ဌာ,၊ ကိ,ဂဟာ၊ တနာ, စုရ, ဂိုဏ်းအဌ။
ဧကေ.နေကံ၊ သရန္တံ၊ သက်ရန်နောက်မှ, အ-ကိုပ။
ဣ-ကာရန္တံ၊ ဗိန္ဒုကံ၊ လာရန်မြဲစွ-ဘုဝါ.ဒျ။''

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။ဘူ+သတ္တာယံ၊ အ၊ တိ၊ ဥဿ၊ သြ၊ သြဿ အဝါ.ဒေသော ဘဝတိ။ 'အတိ.ဝ ဖာသု ဘဝတိ' ကေဝိဟာရိယ.ထွေရဂါထာ။ ။အန္တိ-သက် လျှင် ဘဝန္တိ။ 'ဒေဝါ နဝ တာဏာယ ဘဝန္တိ တဿ'ဘူရိဒတ္တ။ 'ယံ ပိတ္ဘာ ဒုက္ခီ သုခိနော ဘဝန္တိ' ဆတ္တ-သေတကေတုဇာတ်။ ။ပစ+ပါကေ၊ အ၊ တိ၊ ပစတိ။ 'ယေန ဘတ္တာနိ ပစန္တိ' နဝ-ပဒကုသလဇာတ်။ 'ဟ'သ ရာဇံ ပစန္တု မေ' တေရသ-ဇဝန ဟုံသဇာတ်။ 'ဧကဿံ သာယမာသေ ပစန္တု။ ကေ ပုန ပါတရာသေ ပစန္တု' ဇင်း-တက္ကာရိယဇာတ်။ ။ဇီ+ဇယေ၊ အ၊ တိ-ဇယတိ၊ ဇေတိ။ 'သင်္ဂါမေ ဇေတိ ဒုဇ္ဇယော' သဂါထာ ဝဂ္ဂပြဟ္မဏသံယုတ်။ 'သာဓုမ္ပိ သာဓုနာ ဇေတိ' ဒုက-ရာဇော.ဝါဒဇာတ်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဘဝတိ-ကို ဘူ-တည်။ ဘူ၊ သည်။ သတ္တာယံ၊ ထင်ရှားခြင်း၌-၏။ ဝတ္တမာနာ=ဘူ-ဓာတ်မှနောက်၌ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါ.ဒိတော=ဤသုတ်ဖြင့် ဘူ-ဓာတ်မှ နောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (တိ+၊+ဘူ) အညေသု စ=အစသရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဘ်+ဧ+၊+တိ) သြ-အဝ သရေ=သြ-ကို အဝ်-ပြု၊ (ဘ်+၊ဝ်+၊+ တိ=ဘဝတိ) ဘ်,ဝ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ပဌတိ-ပဌ+ဝိဘတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ ချေ၊ တိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသတ်၊ (ပဌ်+၊+တိ=ပဌတိ) ဌ်+အ-ကပ် ပြီး၏။ ။ပစတိ-ပစ+ပါကေ၊ ၏။ ချေ၊ တိ-သက်၊ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပစ်+၊+တိ= ပစတိ) စ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဇယတိ ဇီ+ဇယေ၊ အောင်ခြင်း၌-၏။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဇီ+၊+တိ) အညေသု စ=ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဇ်+ဧ-+၊+တိ) ဇေယ= ဧ-ကို အယ်-ပြု၊ (ဇ်+၊ယ်+၊+တိ=ဇယတိ) ဇ်, ယ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၄၆--တိ-ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။ဥ,ရှ-တို့၌ စတု.ပ္ပဒသုတ်ဟု ဆို၏။ ။အ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေ-ဓာတ်၏ အစသရမှ နောက်၌ နိဂ္ဂဟီတ်လည်းလာ။ ။ပုဗ္ဗ-အရ

http://www.dhammadownload.com

ပုဗ္ဗဠ္ဍ၊ ရှေးဦး နိဂ္ဂဟိတ လာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ရူဓ ဣစ္ဆေဝ,မာဒိ တော၊ သော။ ဓာတု-ဂဏတော၊ မှ။ ပရေ၊ ဦ။ ကတ္တရိ၊ ဦ။ အ-ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေးဦ။ နိဂ္ဂဟီတာ-ဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ရုန္ဓတိ၊ ပိတ်ဆို့၏။ ဆင်နွှတိ၊ ဖြတ်၏။ ဘိန္ဒတိ၊ ခွဲ၏။ စ-ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဣ,ဤ,ဇ,ဩ ဣစ္ဆေ-တေ ပစ္စယာ၊ ဣဤ ဇ-ဩ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ နိဂ္ဂဟီတ-ပုဗ္ဗ-ဠ္ဍ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ရုန္ဓတိ၊ ရုန္ဓီတိ၊ ရုန္ဓေတိ၊ ရုန္ဓောတိ၊ ပိတ်ဆို့၏။ သုမ္ဘောတိ၊ ပရိသုမ္ဘောတိ၊ ပုတ်ခတ်၏။

ကို ရှေခတ်၏ အစသရမ္ဘ နောက်အရကိုယူ။ အကြောင်းကား-နိဂ္ဂဟိတ်ဟူသည် ဗျည်း-ဟူသော မိမိပင်ကိုသဘောအတိုင်း သရသို့သာ အစဉ်လိုက်၍ ဖြတ်တတ်သောကြောင့် မိမိမှီရာ အစသရမ္ဘ နောက်ဦးလာရသည်။ ။'တ္ထ နိဂ္ဂဟီတံ ပကတိ ယာ သရာ.နုဂတတ္တာ ဓာတု.သရတော ပရံ ဟောတိ'ရှု။ ။စ-သဒ္ဒါ ဒုတိယတ္ထ သမ္ဘိဏ္ဍန၊ အ-ပစ္စည်းသာ သက်ရသည် မဟုတ်။ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုလည်း လာရသည်ဟု ဒုတိယတ္ထကို ပေါင်းသည်-ဉာ။ ။တနည်း၊ ကမ္ဘစ္စည်း။ ဣ,ဤ,ဇ,ဩ-ပစ္စည်းများကို ဆည်းသည်။ သို့အတူက် စ-ဂ္ဂဟဏေန-ဟူသော ဝါကျကို ဝုတ္တိဦ့်မိန့်သည်။ ။ ဤ-စဂ္ဂဟဏေန-စသော ဝါကျ ရှေးကစ္စည်းကျမ်းများ၌မပါ၍ ဉာ-ဆရာ မဖွင့်။ ရှု-ဦ့်လာသောစကားကိုယူ၍ နောက်ဆရာတို့ ထည့်ထားသည်-ဟု နာ-ဆို၏။ ။ သီဟဠကွဲရာရေး ကစ္စည်းကျမ်း၌ 'ရုန္ဓတိ-ရုန္ဓီတိ၊ သုမ္ဘောတိ၊ သုမ္ဘောတိ'ဟုရှိ၏။ ပစ္စည်းစုံ ပုံစံလေးချက်နှင်ပြီး၍ ကောင်း၏။ ။ဤသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ကောင်းပြီးသမျှ ရှုခဝိဂိုဏ်းတည်း။ သုဒ္ဒအခိုက်ဦ့်သာ နိဂ္ဂဟိတ်လာရ၍၊ ကာရိတ်အခိုက်မှာ မလာရ။

ဆောင်ပုဒ်-"နေကဿရ၊ သုဒ္ဓဦ့်သာ၊ ဗိန္ဒုလာ၍၊ နောက်မှာ အ-သက်၊ မြဲ-
မပျက်၊ မှတ်ချက် ရှုခဝိ။
ဣ,ဤ,ဇ,ဩ၊ ပစ္စယော၊ သက်လော စ-ဝိဓိ။"

ပါဠိပုံစံကား။ ။ရူဓ+အာဝ.ရ.ဏေတိ၊ အ၊ ပုဗ္ဗေ နိဂ္ဂဟီတ.ဂမော-တဿ ဝဂ္ဂ.ဆ္ဆော ရုန္ဓတိ၊ 'ယော ဟန္ဒ ဥပရုန္ဓတိ၊ ဂါမာနိ နိဂမာနိစ'သုတ္တနိ-ဝသလသုတ်။ ဆိဒိ+ဒ္ဓိဓာတရဏေ၊ အန္ဒ၊ 'ဟတ္ထေ ပိ ဆိန္ဒန္ဒိ အထောပိ ပါဒေ၊ ကဏ္ဏေပိ ဆိန္ဒန္ဒိ အတော ပိ နာသံ'ရေ၀တီ ပေတိ၀တ္ထု။ ။ဘိဒိ+ဒ္ဓိဓာ ကရ.ဏေ၊ အန္ဒ။ 'သီသေ တုယ္ဟံ နိပတန္ဒိ၊ တေ ဘိန္ဒန္ဒိ စ မတ္ထကံ' သဠိကူဋ-ပေတ၀တ္ထု။ 'သာလိတ္ထကဃ-ပ ဟာရေန ဘိန္ဒိသံ တဿ မတ္ထကံ' လည်းကောင်း။ ။သုဘ=သမ္ဘဟာရေ၊ တိ၊ 'အစ္ဆာ ဟာရေန လုဒ္ဒေန၊ ယော နော ဂေါ၀ေါ.၀ သမ္ဘတိ'ဝေဿန္ဇာတ်။ ။'အာဒါ ယိ ဒဏ္ဍံ ပရိသုမ္ဘ (ပရိသုမ္ဘတု) ဘဿ' သတ္တ၊ ဘဿ္ဇာတ်။ ။'ဟန္ဒ ဟတ္ထေဟိ ပါဒေဟိ၊ မုခဠ ပရိသုမ္ဘတိ' မဟော်ဇာတ်၊ ဘူမိ' သုမ္ဘာမိ ဝေ ဂ ဿ' ပဠ္ဍက-

http://www.dhammadownload.com

၄၄၇-ဒိဝါ.ဒိတော ယော။ ။ဒိဝါ.ဒိတော၊ ဒိဝု-အစရှိသော ခေတ်မှ။ ပရေ၊ ဌ်။ ကတ္တာရိ၊ ဌ်။ ယော၊ ယ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒိဗ္ဗတိ၊ ထွန်းပ၏။ သိဗ္ဗတိ၊ စပ်ချုပ်၏။ ယုဗ္ဗတိ၊ ထိုးပစ် ပုတ်ခတ်၏။ ဝိဗ္ဗတိ၊ ထွင်းဖောက်၏။ ဗုဗ္ဗတိ၊ သိ၏။

သုဝဏ္ဏမိဂဇာတ်။ 'ဘူမိယံ,ဝ နိသုမ္ဘိသ' ဝိသတိ-စာပါထေရီ ဂါထာ။ ။ ဝိဒ+လာဘော၊ တိ-'အးသံဝိဘာဂီ စ သုခံ နု ဝိန္ဒတိ' အသီတိ-သုခေဘောဇနဇာတ်။ ။ဘုဇ+တာ-ဘက္ခေသု၊ အန္ဓို-'ကုလေ ကုလေ တေ ဘုဇ္ဇန္တိ' စန္ဒကုမာရဇာတ်။ 'အန္ဓ,ပါနံ နု ဘုဇ္ဇသိ' နာရဒဇာတ် စသည်ကိုလည်းထုတ်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ရုန္ဓတိ-ကို ရုဓ-တည်။ ရုဓ၊ သည်။ အာဝရဏေ၊ ပိတ်ဆို့ခြင်း၌-၏။ ခေတုဿန္ဓော-ခေ့။ ဝတ္ထုမာနာ=တိ.ဝိဘတ်သက်၊ ရုဓဒိတော နိဂ္ဂဟီတ ပုဗ္ဗဠ-သုတ်ဖြင့် ရုဓ-ခေတ်မှနောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေခေတ်၏ အစ ရ-ထက်၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ (ရုံ ဓ်+၊+တိ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ, သုတ်ဖြင့် ရ-ထက် နိဂ္ဂဟ်တ်ကို တ-ဝဂ္ဂန္တ, နှ-ပြု၊ (ရုန်+ဓ်+၊+တိ=ရုန္ဓတိ) ဓ်-အ-ကပ်။ နှ+ဓ-ကပ်ပြီး၏။ ။ဆိန္ဒကိ-ဆိဒိ+ဒ္ဓိခေကရဏေ၊ နှစ်ဖြာပြုခြင်း၌-၏။ ခေ့၊ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဆိဒ်+တိ) ဣသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေခေတ်၏ အစ ဆ-ထက်၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ (ဆိ ံဒ်+၊+ဘိ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ နိဂ္ဂဟိတ်ကို တ-ဝဂ္ဂန္တ နှ-ပြု၊(ဆိန်+ဒ်+၊+တ-ဆိန္ဒတိ)ဒ်+အ-ကပ်။ နှ+ဒ-ကပ်ပြီး၏။ ။ဘိန္ဒတိ-ဘိဒိ+ဒ္ဓိခေကရဏေ၏။ခေ့။ တိ-သက်၊ (ဘိဒ်+တိ)ဣသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေခေတ်အစ ဘ-ထက်၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ (ဘိ ံဒ်+၊+တိ) နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တ နှ-ပြု(ဘိန်+ဒ်+၊+တိ=ဘိန္ဒတိ) ဒ်+အ-ကပ်၊ နှ+ဒ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။စ-ရုပ်။ ရုန္ဓိတိ၊ ရုန္ဓိတိ၊ ရုန္ဓေတိ၊ ရုန္ဓောတိ၊ ရုဓ+အာဝဏေ၏။ခေ့။ တိ-သက်၊ ဣသုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဣ,ဣ,ဧ,ဩ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေခေတ်၏အစ ရ-ထက်၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တ, နှ-ပြု-(ရုန်+ဓ်+-ိ,-ီ,ေ-+ေ-ာ+တိ=ရုန္ဓိတိ၊ ရုန္ဓီတိ၊ ရုန္ဓေတိ၊ ရုန္ဓောတိ) ပြီး၏။ ။ သုမ္ဘောတိ။ သုဘ+ပဟာရေ၊ ပုတ်ခတ်ခြင်း၌-၏။ ခေ့။ ဘိ-သက်၊ ဣသုတ်၌ စ=ဩ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေခေတ်၏ အစ သ-ထက်၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ပဝဂ္ဂန္တ, မ်-ပြု၊ (သုမ်+ဘ်+ေ-ာ+တ်=သုမ္ဘောတိ) ဘ်+ဩ-ကပ်၊ မ်+ေဘာ-ကပ်ပြီး၏။ ။ပရိသုမ္ဘောတိ-ပရိ-ပုဗ္ဗ သုဘ+ပဟာရေ၊ ၏။ ရှေးနည်းတူတွက်။

၄၄၇-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဒိဝု-စသော ခေတ်နောင် ယ-ပစ္စည်းသက်စီရင်။ ဣသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ ဒိဝါ.ဒိဂိုဏ်းတည်း။

"ဒိဝု+ကီဠာ-ဝိဇိဂိသာ၊ ဗျာဟာရ ဇုတိ.ဌာ့တိ။
ဂတိ ကန္တိ-သတ္တီသု ဒိ၊ စု ပီဠာ ပရိ, ကူဇနေ။"

http://www.dhammadownload.com

ဒိဝု၊ ဒိဝု-ခေါတ်သည်။ ကီဠာ.ဝိဇိဝိသာ-ဗျာဝဟာရ - ဇုတိ.ထ္ထုတိ - ဂတိ.ကန္တိ-သတ္တီသု၊ ကစားနေထိုင်ခြင်း, အောင်လိုခြင်း, ပြောဆိုခြင်း, ထွန်းပခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, သွားခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်းတို့၌ဖြစ်၏။ ဒိ၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်းတည်း။ စု၊ စုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်မူ။ ပီဠာ-ပရိ ကူဇနေ၊ နှိပ်စက်ခြင်း, ချုံးဟုန်းခြင်း၌ ဖြစ်၏။ ဟု ခေတ္တထ္ထသင်္ဂဟ, အဆိုရှိမရကား-ဒိဝု-ခေါတ်သည် ဒွိဂဏိကခေါတ်ဖြစ်၍ ကီဠာ, ဝိဇိဂိတ, ဗျာဝဟာရ, ဇုတိ, ထုတိ, ဂတိ, ကန္တိ, သတ္တိ-အနက်တို့၌သာ ဒိဝါဒိဂိုဏ်းတည်း။ တစ်ပါးအနက်၌မူ စုရာ. ဂိုဏ်း၌ ဖြစ်၏။

ပါဠိပုံစံ။ ။ဒိဝု+ဇုတိယံ ယ၊ တိ'ပုရေ အ-ခမ္မော ဒိဗ္ဗတိ၊ ခမ္မော ပတိ ဗာဟိ ယျတိ။ ပုရေ အ-ဝိနယော ဒိဗ္ဗတိ' စူဠဝဂ္ဂ-ပဠိသတိက.ကွန္ဓက။ 'ဗုဒ္ဓေါ ဧလောကေ သ.မုပ္ပန္နော ဒိဗ္ဗတိဇိန-သာသနံ' ဝရဏဂဝမနိယ.တ္ထရ ပဒါန်။ ။သိဝု+သိဗ္ဗနေ၊ ယ၊ တိ-'အညာတိ ကာယ ဝေမတိကော စီဝရံ ဒိဗ္ဗတိ ဝါ, သိဗ္ဗာပေတိ ဝါ' ပါစိတ်-ဩဝါဒဝဂ်။ ။ယုဓ+သမ္ဗဟာရေ၊ ယ၊ ဃေ-'သကေန ဝါဒံ ပတိ သံယုဇ္ဈယျ' သုတ္တန်-မာဂ ဏ္ဍိယသုတ်။ ။ဝိဓ+ဝိဇ္ဈနေ၊ ယ၊ အန္တိ-'တေ မံ ဟဒယေ ဝိဇ္ဈန္တိ' ပဠိက-သုယောနန္ဒီဇာတ်။ အဋ္ဌကထာ။ ။'မာမံ ဝိဇ္ဈ ရထေသဘ' တေရသ-ရုရု မိဂဇာတ်။ ။'ဝိဇ္ဈသိ ဝန-မှုလသ္မိ'' ပကိဏ္ဏက-စဋ္ဌကိန္ဒရီဇာတ်။ ဗုဓ+ဉာဏေ၊ ယ၊ တိ-'ယော စ ဥပတ္တိ အတ္ထံ နခိပ-မနု ဗုဇ္ဈတိ' စတုက္ကဏ္ဏိ-ကုန္ဒိနီ ဇာတ်။ ။ယောဝါကျံ နာ.ဝဗုဇ္ဈတိ' ဆက္ကဏ-သိရီ ကာလကဏ္ဏိကာ ဇာတ်။ 'အဇ္ဇ-သုဝေ.တိ ပုရိသော၊ သ-ဒတ္ထံ နာ.ဝဗုဇ္ဈတိ' ၎င်းဇာတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဒိဗ္ဗတိ-ကို ဒိဝု-တည်။ ဒိဝု-သည်။ ဇုတိယံ၊ ထွန်းပခြင်း၌-၏။ ခေတ္တသ္ဓော=ခေ့။ ဝတ္ထမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဒိဝါ.ဒိယော ယော, ဤ သုတ်ဖြင့် ဒိဝု-ခေါတ်မှနောက်၌ ယ-ပစ္စည်းသက်၊(ဒိဝ်+ယ+တိ) တထာ ကတ္တရိ စ, သုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ခေတ္တန်ဝ်နှင့်ဟက္ခ ဝ-ပြု၊(ဒိဝ+တေ) ပရသ္မ ဒ္ဒေ ဘာဝေါ= ဝ-ကို သဒိသဒ္ဒေဘော် ဝ-ပြု၊ (ဒိဝ+တိ)ဒေါ်ဝေ္ဟ စ-၌-စ=ဝ-နှစ်လုံးကို ဗ-နှစ်လုံးပြု၊ (ဒိဗ+တိ=ဒိဗ္ဗတိ) ပြီး၏။ ။သိဗ္ဗတိ-သိဝု+သိဗ္ဗနေ။ ယ၊ တိ။ ၄၄၄-သုတ်နှင့် တူ၏။ ။ယုဗ္ဗတိ ယုဓ+သမ္ဗဟာရေ၊ ပြင်းစွာပုတ်ခတ်ခြင်း၌-၏။ ခေ့၊ တိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ယုဓ်+ယ+တိ) တထာ ကတ္တရိ စ=ယ-ပစ္စည်းကို ခေတ္တန် ဓ် နှင့်တကွ ဗျ-ပြု (ယုဗျ+တိ) ဝဂ္ဂေ ဃောသာ=ဗျ-ကို အသဒိသဒ္ဒေ-ဘော် ဗ္ဗ-ပြု၊ (ယုဗ္ဗ+တိ=ယုဗ္ဗတိ) ပြီး၏။ ။ဝိဗ္ဗတိ-ဝိဓ+ဝိဗ္ဗနေ၊ ထင်းဖောက်ခြင်း၌-၏။ တိ-သက်၊ ယ-သက်။ ဗုဓ+ဉာဏေ၊ ယ၊ တိ။ ၄၄၄-တထာ ကတ္တရိ စ,သုတ်နှင့်တူ၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၄၈-သ္ဌာ.ဒိတော ဏု-ဏာ ဥဏာ စ။ ။သ္ဌာ.ဒိတော၊ သု-အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ၌။ ဏု-ဏာ-ဥဏာ စ၊ ဏု-ပစ္စည်း၊ ဏာ-ပစ္စည်း၊ ဥဏာ-ပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။သု.ဣစ္ဆေ၀မာဒိတော၊ သော။ ဓာတု-ဂဏတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ ၌။ ဏု-ဏာ-ဥဏာ ဣစ္ဆေတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အဘိသုဏောတိ၊ အဘိသုဏာတိ၊ ရှေ့ရှုနာ၏။ သံ၀ုဏောတိ၊ သံ၀ုဏာတိ၊ အာ၀ုဏောတိ၊ အာ၀ုဏာတိ၊ စောင့်ရှောက်၏။ *ပါပုဏာတိ၊ ရောက်၏။

၄၄၈–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။"တိ-ပဒ.မိဒ"ဉာ။ ။နိ,နာ-တို့ကား-ပဋ္ဌပဒ သုတ်-ဟူ၏။ ။သ္ဌာဒိတော×ဏု×ဏာ×ဥဏာ × စ။ခဲ့။ ။နောက်-ဥဏ-နှစ်လုံးကို တ-ပစ္စည်းဟုယူသ့ျင် ရှေ-ဏုဏလည်း တ-ပစ္စည်းပင်ဟု မှတ်ထင်ကာ ပစ္စည်းနှစ်လုံးသာ ယူမည်စိုး၍ ငါးပုဒ်ခဲ့ရသည်-ဟူ၏။ ။စ-သဒ္ဒါ သမ္ပိဏ္ဍန-ပစ္စည်းသုံးခုကိုပေါင်းသည်။ ။တစ်နည်း ဏု-ပစ္စည်း၏ ဝုဒ္ဓိ အပြုကိုဆည်းသည်။ ။ဤသုတ်ဖြင့် ဏု-စသော ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသမျှ သ္ဌာဒိဂိုဏ်းတည်း။

ဝုတ္ထိ၌ ရှင်းချက်။ ။ဝုတ္ထိ၌ 'ပါပုဏောတိ၊ ပါပုဏာတိ'ပုံစံနှစ်ခုရှိရာ၊ ပ-ပုဗ္ဗ, အပ-ဓာတ်ဖြစ်၍ ပါပုဏောတိ- မရှိသင့်။ ဉာ ရှေ-တို့၌လည်းမပါ။ ။သတ္ထာ ဘာ မာ ဓ ဝိယ-ဓာတုဝုတ္တိ၊ ကပ္ပဒုမ-တို့၌ အာပ-ဓာတ်၊ သ္ဌာဒိဂိုဏ်း အာပဏောတိ-ဟု လာသည်ကိုကောက်လျှင် ပါပဏောတိ၊ ဖြစ်တန်ရာ၏။ သို့ရာတွင် ပါပုဏနတ္ထ မဟုတ်။ ဗျာပနတ္ထတည်း။ ။ဉ,နာ-တို့၌ ပ-ပုဗ္ဗ,အာပ+ပါရိဏနေ-ဟု အာပ-ဓာတ်ဆို၏။ ရှေ-၌ကား–'အပ+ပါပုဏော၊ ပ-ပုဗ္ဗော ဃရလောပါ.ဒိ၊ ဒီဃ.နွှဲ ဒီဃော၊ ဥဏာ ပစ္စယော'ဟု အပဓာတ်ဆို၏။ ။သီဟဠကွဓရာရေး ဉာ-၌လည်း အပဓာတ်ပင် ဆို၏။

ပါဠိပုံစံ။ ။သု+သ ဝ ဏော၊ ဟိ. 'ဝ ိ ဝ ါ ဒေါ နော သ.မုပ္ပန္နော၊ ဒဗ္ဗ-ပုပ္ဖသုဏောဟိမေ' သတ္ထ-ဒဗ္ဗ ပုပ္ဖဇာတ်။ 'တ.မဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏောထ မမ ဘာသ တော'သာရိပုတ္တ.တ္ထေရာ.ပဒါန်။ 'သုဏောမိ ဘိဒ္ဒာမိ ဝ ပေဟိ ဗြဟ္မေ'ဏော ဒသ-ဇုဏ္ဏဇာတ်။ 'သုဏာတု ဘ ဝ ံ ဝ စ နံ၊ နန္ဒသ ပရိသာယ စ'သတ္ထ-သောဏ-နန္ဒဇာတ်၊ 'သုဏန္တု မယ္ဟံ ပရိသာ သမာဂတာ'ဝိသ-သောမနဿဇာတ်။ ။ဗ ပုဗ္ဗ, အပ+ပါပုဏော၊ တိ-'အနတ္ထ သညီ သသ္မိ မာနသ သမုဋ္ဌိဒ္ဓံ ပါပုဏာတု' ဥဒါန–မေဃိယ ဝ ဂ်။ 'အ-မတံ ပါပုဏန္တိ တေ' ဗုဒ္ဓ ဝ ံ သ။ '**သ**မ္ဘောဓိ ' ပါပုဏိဿတိ' ဆက္ကာ-ဒရီမုခဇာတ်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။အဘိသုဏောတိ-အဘိ-ပုဗ္ဗ+သု-တည်။ သု၊ သည်။ သ ဝ ဏော၊ နာ ကြားခြင်း၌-၏။ ဝ ဏ္ဏမာနာ=သုဓာတ်မှနောက်၌ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (သ္ဌာဒိတော ဏု-ဏာ-ဥဏာ-စ,ဤသုတ်ဖြင့် သု-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏု-ပစ္စည်းသက်၊ (အဘိ-သု+ဏု+တိ) အညေသု စ, သုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဏု-ပစ္စည်း၏အစိတ် ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊

http://www.dhammadownload.com

၄၄၉-ကိယာ.ဒိတော နာ။ ။ကိယာ.ဒိတော၊ ကီ-အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ၌။ နာ၊ နာ-ပစ္စည်းသက်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကီ-ဣစ္ဆေ၀.မာဒိတော၊ သော။ ဓာတု-ဂဏတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ၌။ နာ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကိဏာတိ၊ ဝယ်၏။ ဇိနာတိ၊ အောင်၏။ ခုနာတိ၊ လှုပ်၏။ မုနာတိ၊ သိ၏။ လုနာတိ၊ ဖြတ်၏။ ပုနာတိ၊ စင်ကြယ်၏။

(အဘိ-သု+ဏ်+ဧ-ဝ+တိ=အဘိ-သုဏောတိ) ဏ်+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။အဘိ-သုဏာတိ-အဘိ-ပုဗ္ဗ သု+သ၀ဏော၊ ၏။ တိ-သက်၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဏာ-ပစ္စည်းသက်၊ (အဘိ-သု+ဏာ+တိ=အဘိ-သုဏာတိ)ပြီး၏။ ။သံ၀ုဏောတိ-သံ-ပုဗ္ဗ, ဝု+သံ၀ရဏော၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၌-၏။ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဏု-ပစ္စည်းသက်၊ (သံ-ဝု+ဏု+ဏိ) အညေသု စ ၌ စ၊ ဏ-ပစ္စည်း၏ အစိတ် ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (သံ-ဝု+ဏ်+ဧ-ဝ+တိ=သံ-ဝုဏောတိ) ဏ်+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သံ၀ုဏာတိ-သံ-ပုဗ္ဗ,ဝု-သံ၀ရဏော၊ ၏။ တိ-ဝိဘက်သက်၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဏာ-ပစ္စည်းသက်၊ (သံ-ဝု+ဏ+တိ=သံ၀ုဏာတိ)ပြီး၏။ ။အာ၀ုဏောတိ-အာ-ပုဗ္ဗ,ဝု+သံ၀ရဏော။ အာ၀ုဏာတိ၊ အာ-ပုဗ္ဗ,ဝု+သံ၀ရဏော၊ နည်းတူ။ ။ပါပုဏာတိ ပ-ပုဗ္ဗ အ၀ပ+ပါပုဏော၊ ရောက်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တိ-သက်၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဥဏာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပ-ကပ+ဣဏာ+တိ) သရသရေ လောပံ-နောက်သရကြောင့် ပ-၏မှီရာ ရှေ့သရကိုချေ၊ ဒီဃံ=ရှေ့အသရ ကျေပြီးသည်ရှိသော်၊ နောက်အသရကို အာဒီဃပြု။ (ပ်+-ဘပ်+ဣဏာ+တိ=ပါပုဏာတိ) ပ်+အာ,ပ်+ဥ-သို့ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၄၉-ဒ္ဒိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။ကီ-စသောဓာတ်မှ နောက်၌ နာ-ပစ္စည်းသက်။ ။ဣသုတ်ဖြင့် နာ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ ကိယာဒိဂိုဏ်းတည်း။ ။ဣ၌ 'ကိယာ.ဒိတော'ဟု ဒီဃနှစ်ပြင်ကြ၏။ စျ-လာန.မိယုဝါ သရေ၀ါ,သုတ်၏အရာ ဖြစ်၍ ရဿနှင့်သာ အသင့်-ဟုမှတ်။ ။ကီ-ဓာတ်က ဣ-ကို ဝိကပ် ရဿပြု၍၊ နာ-ပစ္စည်းက နာ-ငယ်ကို အမြဲ ဏာ-ကြီးပြန်ရသည်။ ကိယာ.ဒိတော နာ-ဟူသော ဝိနာ-ဝိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် တဗ္ဗာ-နီယ,တုံ,တုန-စသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် လည်း နာ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ 'ဝိနိစ်ဆိ နိတဗ္ဗံ၊ ဝိနိစ္ဆနီယံ၊ ဝိနိစ္ဆိ နိတုံ၊ ဝိနိ စ္ဆိ နိတ္ဘာ-ဆုံ။ ဖြတ်'ပုံစံ။ ဝိ,နိ-ပုဗ္ဗ,စိ-ဓာတ်။ တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ ဒေါ၀ေယ်ယ စ-၌, စ၊စ-ကို ဆ=ပြု၊ (ဝ်,နိ+ဆ+တဗ္ဗ) ကိယာဒိတောနာ-ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် တဗ္ဗ-ပစ္စည်းကြောင့် နာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိ,နိ-ဆ+နာ+တဗ္ဗ) ဆ-ကို အ သဒိသဒ္ဒေဘော် ဆ-ပြု၊ ယထာဂမ.မိကာရော = တဗ္ဗ-ပစ္စည်းကြောင့် ဣ-အက္ခရာလာ၊ (ဝိ,နိ+ဆ+နာ-ိ+တဗ္ဗ=ဝိ,နိ ဆ်ိ နိတဗ္ဗ) သရလောပေါ-နှ-၏မှီရာ အာကိုချေ၊ နှ+ဣကပ်၊ နှာမ်ငဲ့-စီရင်။

ပါ ဋ ပုံစံ။ ။ကီ+ဒဗ္ဗ ဝိနိမယော၊ 'တဿာ ပုဏ္ဏံ ကုမ္ဘ.မိ မံ ကိဏာထ'တိ'သ ကုမ္ဘဇာတ်။ 'တတောဃ.ယံ ဗြာဟ္မဏော ကာမံ၊ ဝိက္ကိဏာတု ဟနတု ဝါ'ဝေဿန်

http://www.dhammadownload.com

၄၅၀-ဂဟ၁.ဒီတော ပ္ပ,ဏ္ဍာ။ ။ဂဟ၁.ဒီတော၊ ဂဟ-အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ၌။ကတ္တရိ၊ ၌။ပ္ပ,ဏ္ဍာ၊ ပ္ပ-ပစ္စည်း,ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ဂဟ-ဣစ္ဆေ၀,မာဒီတော၊ သော။ ဓာတု ဂဏတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ၌။ ပ္ပ,ဏ္ဍာ ဣစ္ဆေတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဃေပ္ပတိ၊ ဂဏ္ဍာတိ၊ယူ၏။ ။ (ʻကလိ,မေ၀ နုန ဂဏ္ဍာမိ၊ အ-သိပ္ပေါ ဒုတ္တကော ယထာʼ။ ʻကဠ် အလာတော ကဏ္ဍာတိ၊ ကိတ၀ေါ သိက္ခိတော ယထာʼ မဟာနာရဒဇာတ်။ ʻသဗ္ဗေ၀ ဧတေ ဝိတထံ ဂဏ္ဍန္တိʼ-ʻ၀မ္မိက,ဂ္ဂ ဂတော သေတိ၊ တံ တ္ဝံ ဂဏ္ဍာဟိ ဗြာဟ္မဏ'ဘူရိဒတ္တ ဇာတ်-ပုံစံ)။

ဇာတ်။ ။ဇီ+ဇယေ၊ တိ-ʻကော,၀-ဣန္ဒြော အ-သုရေ ဇိနာတိʼ ပကိဏ္ဏက-တစ္ဆ သုကရဇာတ်။ ʻယော နု ဟန္တိ နဃာတေတိ၊ နု ဇိနာတိ နု ဇာပယေʼ ဣတိ၀ုတ်-ဒုက ʻပထမ၀ဂ်။ ။ခူ+ကမ္မေန၊ တိ-ʻ၀ုနာတိ ပါပကေ ဓမ္မေ၊ ဒုမ-ပတ္တံ,ဇမာလုတောʼ မဟာကောဋ္ဌိက,ဇတ္ထရ ဂါထာ။ ။မုန+ဉာဏော၊ ဟိ ʻယော မုနာတိ ဥဘော လောကေ၊ မုနီ တေန ပ၀ုစ္စတိʼ ဓမ္မပဒ-ဓမ္မဋ္ဌ၀ဂ်။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။ကိဏာတိ-ကို၊ကီ-တည်။ ကီ၊သည်။ ဒဗ္ဗ၀ိနိမဃ၊ဥစ္စာလဲလှယ်ရောင်း၀ယ်ခြင်း၌-၏။ ၀တ္ထုမာနာ=တိ-၀ိတတ်သက်၊ ကိယာဒိတော နာ-ဤသုတ်ဖြင့် ကီ-ဓာတ်မှနောက်၌ နာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကီ+နာ+တိ) ကွစိ ဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ကီဓာတ်၏ အစိတ် ဤ-ကို ဣ-ရဃပြု၊ နာ-ပစ္စည်း, နု-ဃယ်ကိုလည်း ဏ-ကြီးပြု၊ (ကီ+ဏာ+တိ=ကိဏာတိ)ပြီး၏။ ။ဇိနာတိ-ဇိ+ဇယေ၊ အောင်ခြင်း၌-၏။ **တိ**-သက်၊ နာ-သက်၊ (ဇိ+နာ+**တိ**=ဇိနာတိ) ပြီး၏။ ။ခုနာတိ-ခူ+ကမ္မနေ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ တိ-သက်၊ နာ-သက်၊ (ခူ+နာ+တိ ခုနာတိ) ကွစိဓာတု=ဥ-ကို ဥ-ရဃပြု၊ ပြီး၏။ ။မုနာတိ-မုန+ဉာဏော၊ ၏။ ချေ။ **တိ**-သက်၊ နာ-သက်၊ (မုန်+နာ+တိ=မုနာတိ) ကွစိ ဓာတု=ဓာတ္ဌန် နှ-ကိုချေ၊ ပြီး၏။ ။လုနာတိ လူ+ဆေဒနေ၊ ဖြတ်ခြင်း၌-၏။ တိ-သက်၊ နာ-သက်၊ (လူ+နာ+တိ=လုနာတိ) ကွစိ ဓာတု=ဥ-ကို ဥ-ရဃပြု၊ ပြီး၏။ ။ပုနာတိ ပူ+ပ၀နေ၊ စင်ကြယ်ခြင်း၌-၏။ **တိ**-သက်၊ နာ-သက်၊ (ပု+နာ+**တိ**=ပုနာတိ) ဥ-ကို ဥ-ရဃပြု၊ ပြီး၏။

၄၅၀-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဂဟ-စသော ဓာတ်မှနောက်၌, ပ္ပ,ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းသက်-စီရင်။ ။ဤသုတ်ဖြင့် ပ္ပ,ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ ဂဟာဒိ ဂိုဏ်းတည်း။ ။ʻဂဟ,ဒိတော ယထာရဟံ အာချာတတ္ထော၊ နာမတ္ထော ပ္ပ-ဏ္ဍာʼ နိတိ အဆိုရှိ၍ ʻဥဏ္ဍံ၊ တဏ္ဍာ ဇုဏ္ဍောʼ စသော နာမ်ပုဒိမျှား နောင်လည်း ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။-အာချာတ်မှာ ပ္ပ,ဏ္ဍာ နှစ်ပစ္စည်း။ နာမ်မှာ ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းသာ သက်-ဟူလို။ ။ʻ၀ါသိ-ဖလံ တာပေတ္ဝာ ဥဒကံ ၀ါ, ခီရံ ဥဏ္ဍာပေတိ၊ ဥသတိ ဒဟတီ,တိ ဥဏ္ဍံ၊ တဿတိ ပရိတဿတီ,တိ-တဏ္ဍာ၊ ဇောတေတိ လောကဿ ပီ-တိ သောမနဿဠ္ဆ ဥပ္ပါဒေတီ,တိ ဇုဏ္ဍောʼ ပုံစံ။

http://www.dhammadownload.com

၄၅၁-တနာဒိတော သြ-ယိရာ။ ။တနာ.ဒိတော၊ တနု-အစရှိသော ခေတ်မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ၌။ သြ-ယိရာ၊ သြ-ပစ္စည်း, ယိရ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။တနု ဣစ္ဆေ၀.မာဒိတော၊ သော။ ခေတု-ဂဏတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ၌။ သြ-ယိရ-ဣ.စ္ဆတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တနောတိ၊ ချေ၏။ တနောဟိ၊ ချေလော့။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ကရောဟိ၊ ပြုလော။ ကယိရတိ၊ ပြု၏။ ကယိရာဟိ၊ ပြုလော။

ဆောင်ပုဒ်-"ပ,ဏ္ဍ,သက်ကောင်း၊ ခေတ်အပေါင်း၊ မှတ်ကြောင်း ဂဟာဒိ။
နာမ်၌ ဏ္ဍာသာ၊ ချာတ်-ပ,ဏ္ဍာ၊ နှစ်ဖြာ သက်ကုန်တိ။
ဂဟာ.ဒိ သုတ်၊ စီရင်ရုပ်၊ အချုပ်-ဇာနာဟိ။"

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ယေပ္ပတိ-ကို ဂဟ တည်။ ဂဟ၊ သည်။ ဥပါဒါနေ၊ စွဲလမ်းခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဂဟာ.ဒိတောပ,ဏ္ဍာ ဤသုတ်ဖြင့် ဂဟ, ခေတ်မှ နောက်၌ ပ-ပစ္စည်းသက်(ဂဟ်+ပ+တိ) ဂဟယ ယေ-ပ=ဂဟ-ခေတ်ကို။ ယေ.ပြု၊ (ယေ+ပ+တိ=ယေပ္ပတိ) ပြီး၏။ ။ဂဏ္ဍာတိ-ဂဟ+ဥပါဒါနေ၊ ၏။ ချေ။ တိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂဟ်+ဏ္ဍာ+တိ+ဂဏ္ဍာတိ) ဟလောပေါ ဏ္ဍာမ့=ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းကြောင့် ခေတွန် ဟ-ကိုချေ။ ပြီး၏။

၄၅၁-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'တနု-စသော ခေတ်နောင် သြ, ယိရ-ပစ္စည်းသက်။ ။ဤသုတ်ဖြင့် သြ,ယိရ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ စုရာဒိဂိုဏ်း, တည်း။ ။ပါဠိပုံစံကား။ ။တနု+ဝိတ္ထာရေ အနွှဲ-'စမ္ဘံ ဝိတနောန္တိ ဇဋကဿ' ဒ္ဒါဒသ-မေဏ္ဍာတ်။ ။ကရ+ကရဏေ၊ တိ-'ယော ဣဿရောမ့ီ.တိ ကရောတိ ပါပံ' ပဏ္ဍာသ-ဥမ္မာဒန္တိ ဇာတ်။ ။'ယထာ သုခံ သာမိ ကရောတိ ကမ္မံ' ဌင်း-ဇာတ်။ ။'ယရောမိ တေ.တံ ဝစနံ၊ ယံ မံ ဘဏသိ သာရထိ'တေမိ-ဇာတ်။ 'အ ကိစ္စံ ပန ကထိရတိ' သောဏော ကောဋိဝိသ.တ္တေရဂါထာ။ 'တမ့ီ ဆန္ဒ, ကယိရာထ၊ သုခေါ ပုညဿ ဥစ္စယော' ဓမ္မပဒ-ပါပဝဂ်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ဟနောတိ-ကို တနု-တည်။ တနု-သည်။ ဝိတ္ထာရေ၊ ချဲ့ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တု-ဝိဘတ်သက်၊ တနာဒိတော သြ-ယိရာ, ဤသုတ်ဖြင့် သြ-ပစ္စည်းသက်၊ (တန်+ဝ+တိ=တနောတိ) နှ+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။တနောဟိ-တနု+ဝိတ္ထာရေ၊ ၏။ အာဏတ္ပါသိဒ္ဓေ=ဟိ-ဝိဘတ် သက်သည်သာ ထူး၏။ ။ကရောတိ၊ ကရ-ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ တိ-သက်၊ သြ-သက် (ကရ်+ဝ+တိ=ကရောတိ) ရ်+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကရောတိ-ကရ+ကရဏေ။ ဟိ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ကယိရတိ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ တိ-သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယိရ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ယိရ+တိ=ကယိရတိ) ကွစ်ခေတုနှင့်ခေတွန် ရ-ကို ချေ။ ပြီး၏။ ။ကယိရာဟိ-ကရ+

http://www.dhammadownload.com

၄၅၂-စုရာဒိတော ဏော-ဏယာ။ ။စုရာ.ဒိတော၊ စုရ-အစရှိသောဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ၌။ ဏော-ဏယာ၊ ဏော-ပစ္စည်း, ဏယ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။စုရ ဣစ္ဆေ ဝ.မာဒိတော၊ သော။ ဓာတု-ဂဏတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ကတ္တရိ၊ ၌။ ဏော-ဏယ, ဣစ္ဆေတေ၊ ပစ္စယာ၊တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကာရိတ သညာ စ၊ ကာရိတ်လည်း မည်ကုန်၏။ စောရေတိ၊ စောရယတိ၊ ခိုးဝှက်၏။ စိန္တေတိ၊ စိန္တယတိ၊ ကြံစည်၏။ မန္တေတိ၊ မန္တယတိ၊ တိုင်ပင်၏။

ကရဏော၊ ဟိ-သက်၊ ယိရ-သက်၊ (ကရ်+ယိယ+ဟိ=ကယိရာဟိ) ကွစိဓာတု=ဓာတုန် ရ-ကို ချေ၊ အ-ကာရော ဒီဃ ဟိ မိ-မေသု=ဟိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ရ-၏မှီရာ အ-ကို အာဒီဃ-ပြု၊ ပြီး၏။

၄၅၂-ဒ္ဒိ ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စုရ-စသော ဓာတ်နောင် ဏော-ဏယ-ပစ္စည်းသက်၊ ဏော,ဏယ-ကို ကာရိတ် အမည်မှည့်-စီရင်။ ။ဤသုတ်ဖြင့် ဏော,ဏယ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ စုရာဒိဂိုဏ်းတည်း။ ။ကာရိတသဒ္ဒါ-ဓာတုဟို ဏော-ဏယ, သုတ်မှ မဏ္ဍူက ဂတိကနည်းအားဖြင့် လိုက်၏။ သို့ရာတွင် အနုဗန် ဏ-ကို ချေရရှုံသာလိုက်သည်။ ။'တထာ ကတ္တရိ.တိ စ သီဟ ဝိလေဝကနေန ဘာဝ-ကမ္မ.ဂ္ဂဟဏာနိ စ ဝတ္တန္တေ' ရှု-အဆိုရကား၊ ဤဝိကရဏ-ပစ္စည်း များသည် ကတ္တားဌသာမဟုတ်။ ဘော, ကံ-ဌလည်း သက်ကုန်၏။ အာချာတ်ဌသာမဟုတ်၊ ကိတ်ဌလည်း သက်ကုန်သေး၏။ အာချာတ်မှာ ကတ္တားမြဲ၍၊ ကိတ်မှာ အချို့သော ရှုဓာဒိ **အစ**-ဂဟာဒိ-အဆုံးရှိသော ဂါးဂိုဏ်းတို့ဌသာ ဖြစ်ကုန်၏။ ပုံစံ အစဉ်အတိုင်းထုတ်အံ့-ရှုန္ဓနံ၊ ရှုန္ဓိတဗ္ဗံ၊ ရှုန္ဓန္တော (ရှုဓာဒိ)၊ ဝိဏ္ဏနံ၊ ဝိဏ္ဏိတဗ္ဗံ။ ဝိဏ္ဏန္တော (ဒိဝ ါဒိ)၊ သုဏိတ္ဌာ၊ သုဏိတဗ္ဗံ၊ သုဏန္တော (သ္ဌာဒိ)၊ ကိဏိတ္ဌာ၊ ကိဏိ-တဗ္ဗံ- ကိ.ဏန္တော (ကိယာဒိ)၊ ဂဏ္ဍနံ၊ ဂဏ္ဍိတဗ္ဗံ၊ ဂဏ္ဍန္တော (ဂယာဒိ)၊ ပုံစံ။

ဆောင်ပုဒ်- "အ,အ,ဣဝဏ္ဏာ၊ ဧ,ဩ,ယာ၊ ဏှ,ဏာ,ဥဏ,နာ။
ပ,ဏှာ,နှင့်-ဩ၊ ယိရှ,နော၊ မှတ်လော ဏော,ဏယာ။
ဝိကရဏ၊ သ ရှုပ၊ သတ္တရသဓာ။
အာချာတ်အတ္ထက်၊ ကတ္တားနက်၊ မှတ်ချက် မြဲနိစ္စာ။
ကိတ်သို့ရောက်လတ်၊ သော,ကံ,ကတ်၊ သုံးရပ် သက်ကုန်ရာ။
ရှ,ဒိ,သ္ဌာ,ကိ,ဂဟာဒိ၊ သက်ဘိ ဂါးဂိုဏ်းမှာ။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဓေစာရေတိ-ကို စုရ-တည်။ စုရ၊သည်။ ထေယ္ယ၊ ခိုးဝှက်ခြင်းဌ-၏။ ချေ၊ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ စုရာဒိတော ဏော-ယာ, ဤသုတ်ဖြင့် စုရ-ဓာတ်မှ နောက်ဌ ဏော-ပစ္စည်းသက်၊ ဏော-ပစ္စည်းကိုလည်း ကာရိတ် အမည်မှည့်။ (စုရ်+ဏော+တိ) ကာရိတာနံ ဏော လောပံ ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ဏ-ကိုချေ။ (စုရ်+ဧ-+တိ) အသံဃ ဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိ**ဧ**တေ+**အ**စသရ ဥ-ကို ဩ-

http://www.dhammadownload.com

၄၅၃-အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ။ ။အတ္တနော ပဒါနိ၊ အတ္တနော ပုဒ်တို့သည်။ ဘာဝေ စ၊ ဘောအနက်ဌလည်းကောင်း။ ကမ္မနိ စ ကံအနက်ဌလည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အတ္တနော ပဒါနိ၊ တို့သည်။ ဘာဝေ စ၊ ဌလည်းကောင်း။ ကမ္မနိ စ၊ ဌလည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဥစ္စတေ၊ ဆိုခြင်း,ဆိုအပ်၏။ ဥစ္စန္တေ၊ ကုန်၏။ လဗ္ဘတေ၊ ရခြင်း,ရအပ်၏။လဗ္ဘန္တေ၊ ကုန်၏။မဇ္ဈတေ၊ ဆုပ်နယ်ခြင်း, ဆုပ်နယ်အပ်၏။မဇ္ဈန္တေ၊ ကုန်၏။ ယုဇ္ဈတေ၊ ယှဉ်ခြင်း, ယှဉ်အပ်၏။ ယုဇ္ဈန္တေ၊ ကုန်၏။ ကယျာတေ၊ ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ ကယျန္တေ၊ ကုန်၏။

ဝုဒ္ဓိပြု၊ (စ်+ဧ-ဘရ်+ဧ-+တိ=စောရေတိ) စ်+သြ၊ရ်+ဧ-သို့ကပ်၊ ပြီး၏။ ။**စောရ**ယ**တိ-စုရ+ဏေ**ယျ၊ ၏။ တိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏယ-ပစ္စည်းသက်၊ (စုရ်+ဏယ=တိ) သည်သာထူး၏။ အကြောင်းရှေးနည်းတူတုက်။ ။စိန္တေတိ-စိန္တ+စိန္တာယ်၊ကြုံစည်ခြင်း၌-၏။ ခေါ်၊ တိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏော-ပစ္စည်းသက်၊ ခေါ်၊ (စိန္တ်+ဧ-+တိ=စိန္တေတိ) နှ်+ဧ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။စိန္တယတိ-စိန္တ+စိန္တာယ်၊ ၏။ ခေါ်။ **တိ**-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏယ-သက်၊ ခေါ်၊ (စိန္တ်+ယ+တိ=စိန္တယတိ)။ ။မန္တေတိ-မန္တ+မန္တနေ၊ တိုင်ပင်ခြင်း၌-၏။ ခေါ်။ တိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏော-သက်၊ ခေါ်၊ (မန္တ်+ဧ-+တိ=မန္တေတိ)။ ။မန္တယတိ-မန္တ+မန္တေန၊၏။ခေါ်၊ ဤ**သုတ်**ဖြင့် ဏယ-သက်၊ ခေါ်၊ (မန္တ်+ယ+တိ=မန္တယတိ)

၄၅၃-စတု-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝ-ကမ္မနိ' ကာတန္တ၊ ၃-၂-၄၀။ ။အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်တို့သည် ဘော, ကံ အနက်ဟောသည်။ ဝါ-ဘော,ကံ-အနက်ဌ အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်သက်လေ-ဟူလို့။ ။'စ-သဒ္ဒါ နှ, အလို သမ္ပိဏ္ဏန။ ရှု-အလို သမုစ္စည်း။ ကမ္မ ကတ္တားဌလည်း အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်ကို ဆည်းသည်။ 'ဘိဇ္ဇတေ ကုသုလော၊ ပီယတေ ပါနီယံ၊ ဘိဇ္ဇတေ ကဋ္ဌं ပုံစံ။ ။'ကမ္မမိဝ ကမ္မုနာ တုလျာ-ကြိယာ' ပါဏိနီ၊ ၃-၁-၇၂။ ။'ကမ္ম.မိဝ ကမ္ম-ကတ္တာ' ကာတန္တ၊ ၃-၂-၄၁။

ကမ္ম-ကတ္တားဟူသည်--'ယသ္မိं ကမ္ম နိ ကတ္တုဘူတေပိ တ.ကြိယာ လက္ခဏေ ယထာ ကမ္ম နိ၊ သော ကတ္တာ 'ကမ္ম.သယာနိ ကာရိတာနိ ပတိပဇ္ဇတေ' ကာ သိကာဝုတ္တိ။ ။ကမ္ম ဌာယ ကြိ**ယာ**ယ သမာနာ.ဓိကရဏ ဗျာပါရော ကတ္တာ ကမ္ম.ဝ လ-ကာရ-ရုပ် ကာရိယံ လဘတေ' အာသုဗောဓ။ ။'ယသ္မိं ကမ္ম နိ ကတ္တု ဘူတေပိ တ.ကြိယာ သက္ခဏေ ယထာ ကမ္ম နိ၊ သော-ကမ္ম နာ တုလ္ကြိယာ ကတ္တာ ကမ္ম.ဝ ဘဝတိ'မဟာဘာသ-တို့ အဆိုရှိရကား၊ ကမ္ম ရုပ်တွက်၍ ကစ္စားအနက်ပေးရသော ပုဒ်မျိုးဖြစ်၏။ **စင်စစ်**မှာ ကံပုဒ်သာတည်း။ ။ကတ္တားအရ,ကံ-အရ မကွဲပြားပ၊ ဒြပ်တစ်ခုတည်းဖြစ်ကြသည့် ကမ္ম ဌကြိယာကို၊ ကတ္တုဗျာပါရ အခိုက်အ**တန်**ကိုစွဲ၍ ကတ္တားဆိုသောအရာမျိုးတည်း။ ဥပမာ--သြဒနော၊ ထမင်းကို။ ပစ္စတေ၊ **ချက်**အပ်၏(ကံ)။ သြဒနော၊ ထမင်းသည်။ ပစ္စတေ၊ ခူက်

http://www.dhammadownload.com

တတ်၏။(ကတ္တား)။ဤ၌ ကတ္တားအရ, ကံအရ ထမင်းခြုပ်တစ်ခုတည်းပင်။ ပစန-ကြိယာသည် ချက်အပ်သော ထမင်းခြင်ဟူသော ကံ-၌တည်၍၊ မုခ္ယ ကမ္မဋ္ဌကြိယာ တည်း။ သို့ရာတွင် ယင်းကံကိုပင် ကတ္တားဆိုလိုသောအခါ၊ ကတ္တားဖြစ်သူးပြန် သောကြောင့် ကံလည်းဖြစ်၊ ကတ္တားလည်းဖြစ်၍ ကမ္မကတ္တားဆိုသည်။ 'ကမ္မဿ သော ကတ္တာစာ.တိ ကမ္မ-ကတ္တာ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။

တစ်နည်း၊ ကြိယာသည် ဖလကြိယာ, ဗျာပါရကြိယာ-ဟု နှစ်မျိုးရှိရာ၊ ဖလကြိ ယာသည် ကံ၌တည်၍၊ ဗျာပါရကြိယာသည် ကတ္တား၌ တည်၏။ ထိုတွင်-ပစတိ, ဘိန္ဒတိ-စသော ကမ္မဋ္ဌကြိယာ၌ ခွက်ခြင်း,ခွဲခြင်း-စသည်ကား ဗျာပါရ ကြိယာ၊ ကျက်ခြင်း,ကွဲခြင်း-စသည်ကား ဖလကြိယာတည်း။ 'ဒေဝဒတ္တော သြဒနံ ပစတိ, ကဋ္ဌံ ဘိန္ဒတိ'ပုံစံ၌၊ ဗျာပါရ ကြိယာသည် ဒေဝဒတ်-စသော ကတ္တား၌တည်၍၊ ဖလကြိယာသည် သြဒန,ကဋ္ဌ-စသော ကံ၌တည်၏။ အကြင်အခါ ကတ္တားသည် ပြုလုပ်သော မုဒုတ္တ-စသော ဂုဏ်ကိုစွဲ၍၊ မိမိ၏ ဗျာပါရ ကြိယာကို ကံပေါ်၌ တင်၍၊ ယင်းကံကိုပင် ဥပစာအားဖြင့် ကတ္တားပြု၍ ဆိုလိုအံ့။ ထိုအခါ သြဒနော ပစ္စတေ, ကဋ္ဌံ ဘိဇ္ဇတေ ဟု-ကမ္မကတ္တားဖြစ်၏။ 'သြဒနော၊ ထမင်းသည်။ ပစ္စ တေ၊ ကျက်၏။ ကဋ္ဌံ၊ ထင်းသည်။ ဘိဇ္ဇတေ၊ ကွဲ၏'-ပေး။ ။ဤ၌ ဖလကြိယာ, ဗျာပါရကြိယာ နှစ်လုံးပင် သြဒန, ကဋ္ဌ, ခြုပ်တစ်ခုတည်း၌ တည်၍၊ တုလျှဝိက-ရဏဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မ-ကတ္တားဆိုသည်။ 'ဓာတ္ဝ.တ္ထော ကြိယာ,သာ စ ဖလံ ဗျာပါရောစ၊ တတြ ဖလဿ ကမ္မဋ္ဌं ဗျာပါရဿ ကတ္တာ၌ံ၊ တထာ စ ကမ္မဋ္ဌ ဖလေန လမာနာမိကရဏော ဗျာပါရော၊ ယတြ ဓာတ္ဝတ္ထော ဝိဝစ္ဆိယတေ၊ တတြ ကမ္မ-ကတ္တာ-ဗျဝဟာရော'၊ အာသုဗောဓ။

အလွန်-ပြုလုပ်, ပျက်လုပ်သည်ကို စွဲ၍ ကတ္တာ၊ဗျာပါရကို ဆိုလိုသောအခါ၊ ကံ,သာကတ္တာ၊သည်ကို ရသည်မဟုတ် 'သာဓု အသိ ဆိန္ဒတ္တိ,ကဋ္ဌာနိ ပစန္တိ ထာလီ ပစတိ'စသည် တစ်ပါးသော ကာရက မျှားလည်း ကတ္တာ၊ သည်ကို ရကုန်၏။ အကြောင်းကား- မိမိတို့ဗျာပါရ၌ မိမိတို့သာ ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့်တည်း။ ။ 'ကမ္မ-ကတ္ကော.စ္စာတိ ကရဏာ-ဓိကရဏာန.မေဝါ.တြ ကတ္တာ၌ ဝိဝစ္ဆာ၊ နှ ကမ္မ-နော တျ.တ္ထော'။ ကာတန္တ ပဏ္ဍိကာ။

ယင်း ကမ္မ-ကတ္တားကိုလည်း-ကမ္မဋ္ဌကြိယာ၌သာရအပ်၍ ကတ္ဝ.တ္ထ ကြိယာ၌ မရအပ်။ ။ဓာတ္ဝ.တ္ထော ကေစိ ကမ္မဋ္ဌာ, ကေစိ ကတ္ဌဋ္ဌာ စ ဘဝန္တိ၊ တတြ ကမ္မဋ္ဌ-ဓာတူန.မေဝ ကမ္မ၊နော ကတ္တာရီ ဝိဝစ္ဆာ၊ နှ တု ကတ္ဝ.ဋ္ဌဓာတူနံ၊ တေန ပစ္စတေ သြဒနော သယ မေဝ, ဘိဇ္ဇတေ ကဋ္ဌं သယ.မေဝ,ဣစ္စာ.ဒိ ဘဝတိ။ ခဇ္ဇတေ သြဒနော သယ.မေဝ, ဂမျတေ ဂါမော သယ.မေဝ ဣစ္စာ.ဒိ နတု ဘဝတီ. တိ ဗေ ဇ္ဈံ၊ မုဒ္ဓဗောဓ-ဒ္ဒီ။ ။'အယံ ကာရိယာ.တိ ဒေသော ကမ္မဋ္ဌ ဘာဝကာနံ ကမ္မဋ္ဌ ကြိယာနံ ဓာတူနံ ဘဝတိ နတု ကတ္တာ၌ ဘာဝကာနံ ကတ္တာ၌ကြိယာနံ စ

http://www.dhammadownload.com

ဝေတူနံ ဘဝတိ။ ယတြ ကမ္မနိ ဒိဋ္ဌေ ကြိယာ.နုမာတုံ သက္ကတေ၊ တေ ကမ္မဋ္ဌ-ကြိယာ၊ တတော အညေ ကတ္တာဋ္ဌ-ကြိယာ။ ပက္ကေသု တက္ကုလေသု ဘိန္နေသု စ ကဋ္ဌေသု ဒိဋ္ဌေသု ဒိဋ္ဌော ကတ္တာ.ဗျာပါရော အနုမီယတေ' သုဗောဓိနီ-ဋီ။

ကတ္တာ.း **ကံ.တို့သည်**-သဘောမတူကြတဲ့လျက်၊ အကြင်ကံသည် တစ်ခုသော ကြိယာ၌ သူပင်ကံ သူပင်ကတ္တား ဘယ်ပုံဖြစ်နိုင်ပါသနည်းဟူမူ၊ ကြိယာသည် ပြီးစေအပ်သော အကြင်ကံသည်, ကတ္တား၏အလွန်ပြုလွယ်သော မိမိခြေပ်၏အတွင်း၌ တည်သော သုကရ,မဒ္ဒဝ-စသော ဂုဏ်နှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့် မိမိအလိုလိုသာလျှင် ကြိယာကိုပြီးစေ၏။ သို့မဟုတ် မိမိကိုယ်တိုင် ပြီးစေသကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ ကတ္တာ သတ္တိကို ကံပေါ်သို့တင်ပေးလိုက်**သ**ဖြင့်၊ ကံသည်ပင် ကတ္တားဖြစ်သ.းသည်။ သို့မဟုတ် ယင်းကံ တစ်ခုတည်းပင် ကတ္တားလည်းသူ, ကံလည်းသူ, အရတူဖြစ်သည်-ဟူလို။ 'ယံ ကမ္မံ ဂုဏ သံယောဂတော ကတ္တာတ္တေန ဝိဝစ္ဆိယတေ၊ သော ကမ္မ-ကတ္တာ' သာရသ္ဝတ။ ။'ယံ ကမ္မံပိ ဂုဏ-ယောဂတော ဝတ္ထာ မဇ္ဈဋ္ဌိတ သုကရာ.ဒိ မဒ္ဒဝါ.ဒိ ဂုဏ သံယောဂါ ဥပစာရတော ကတ္တာတ္တေန ဝိဝစ္ဆိယတေ။ သော ကမ္မ-ကတ္တာ.တိ ဝုစ္စတေ' စန္ဒကိတ္တိ-ဋီ။

"ကရိယမာနံ ယံ ကမ္မံ၊ သယံ.မေဝ ပ.သိဒ္ဓတိ။
သုကရေ သ-ဂုဏေ ကတ္တာ၊ ကမ္မ-ကတ္တာ.တိ.တဋ္ဌိဒ္ဓ"။ ကတန္ဇဝုတ္တိ

ကြိယာမာနံ၊ ပြုအပ်သော။ ယံ ကမ္မံ၊ အကြင် သြဒန ကုသလ အစရှိသော ကံသည်။ ကတ္တာ၊ ကတ္တာ ၏။ သုကရေ-သုကရေဟိ၊ ပြုလွယ်ကုန်သော။ သဂုဏေ-သ-ဂုဏေဟိ၊ မိမိအတွင်း၌တည်သော သုကရ,မဒ္ဒဝ-စသောဂုဏ်တို့နှင့်။ ယောဂတော၊ ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ သယံ.မေဝ၊ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။ ဝါ၊ မိမိအလိုလိုသာလျှင်။ ပ-သိဒ္ဓတိ၊ ပြီး၏။ တံ ကမ္မံ၊ ထိုကံ**ကို**။ ကမ္မ-ကတ္တာတိ၊ ကမ္မ-ကတ္တား-ဟူ၍။ ဗုဓာ၊ ပညာရှိ တို့သည်။ **ဝိဒု**၊ သိကြကုန်၏။ ('**ဝိဒု**-ဇာနန္တိ ဗုဓာ.တိ သေသော' မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီ)။

အချုပ်မှ.။ ။ကမ္မကတ္တာ.းဟူသည် ကံ-ဖြစ်လျက် ပြုလွယ်ပျက်လွယ်သည်ကို စွဲ၍ ကတ္တာ.းဖြစ်သ.းသော။ သို့မဟုတ် ကတ္တာ.း တင်စာ.းခေါ်ဆိုရသော ပုဒ်မျိုးတည်း။ မြန်မာမူ၌ 'ကျီပြိုသ.းသည်၊ သစ်ပင်လဲသ.းသည်၊ ပန်.းအိုး.ကွဲသ.းသည်' ဆိုသော စကာ.မျိုးပင်၊ စင်စစ်မှာ ကတ္တာ.ဗျာပါရ လုံ.လုံ.ခုံ.ကင်.လှသည်မဟုတ်၊ သို့ရာ.တွင် ကမ္မသဘာဝဖြင့် ဖြိုအပ်,လဲ့အပ်,ခွဲအပ်သော၊ ကျီ, သစ်ပင်, ပန်.အိုး.တို့သည် မိမိတို့ပင်**ကို**က ပြိုလု,လဲလု, ကွဲလု, ဖြစ်နေရာ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သူ ထိုကိုင်ကာမျှနှင့် ပြိုလဲ, ကွဲသ.းသဖြင့် ဖြို,လဲ့,ခွဲတတ်သော သူတစ်ယောက်၏ ကတ္တာ.သတ္တိကို ကျီ,သစ်ပင်,ပန်.အိုး.-ဟူသော ကံပေါ်သို့ တင်ပေးလိုက်သဖြင့် ယင်းကံသည်ပင် ကတ္တာ.းဖြစ်သ.းသောကြောင့် ကမ္မ-ကတ္တာ.းဆိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံဒ်စစ်ဌ–'သယံ သဒ္ဓါ ယှဉ်ရာမှာ ကတ္တား မယှဉ်ရာမှာ ကံ'ဟု သယံ-သဒ္ဓါ ကို အထူးပြု၍၊ သယံ-သဒ္ဓါမပါလျှင် မဖြစ်သလိုဆိုထား၏။ သို့သော်လည်း သယံ-သဒ္ဓါ လိုရင်းမဟုတ်။ မယှဉ်သော်လည်း ကတ္တားဖြစ်သည်ပင်။ သိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ၊ အာသုဗောဓ-ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ သယံ-သဒ္ဓါထည့်၍ ပုံစံမထုတ်ကြ။ ။ ကာသိ ကာဝုတ္တိ၊ ကာတန္တဝုတ္တိ-တို့၌ 'ဘိဇ္ဇတေ ကုသုလော သယမေဝ, ပစ္စတေ သြဒနော သယ.မေဝ, ဘိဇ္ဇတေ ကဋ္ဌं သယ.မေဝ'ဟု သယံ-သဒ္ဓါထည့်၍ ဆိုသည် မဟုတ်ပါလော-ဟူမူ။ လိုရင်းဖြစ်၏။ ထည့်သည်မဟုတ်။ ကျီ-ကိုင်ဖြူဖြိုသည်၊ ပန်း အိုးကို ဖြူခဲ့သည် ဆိုသောအခါ ဖြူကာ ဖြူခဲ့ရသည်မဟုတ်ပါ၊ သူ့ဘာသာသူ ပြိုသည်, သူ့ဘာသာသူကွဲသည်ဟု ဖြူအတွက် ကွယ်ကာဖိုရာသာ ဆိုသည်။ ။ 'လူယတေ ကေဒါရော-တိ ဝုတ္တိ-အတြ သယ-မေဝါ.တိ ဝိသေသ-ဗောဓနံ.တ္ထံ ဝုတ္တံ၊ န တု ပဒသာဓနော ပယောဝိတ္တ-ဒဿန.တ္ထံ၊ သယ.မေဝါ.တိပဒံ ဝိနာပိ, အာယု ပရံ ခီယတေ ဣစ္စာဒိ.ပ္ပဒေသော-ပဒဿနာ' ကာတန္တ-ကဝိရာဇ-ဋီ။ ။ 'ဒေဝဒတ္တော ကေဒါရံ လုနာတိ၊ သော ဧဝံ ဝဒတိ=နာ.ဟံ လုနာမိ၊ ကိ.န္တု ကေဒါရော သယ.မေဝ လုယတေ။ ကောစိ ဝဒတိ ဒေဝဒတ္တော သြဒနံ ပစတိ၊ သော ဧဝံ ဝ.ဒတိ-နာ.ဟံ ပစာမိ၊ ကိ-န္တု သြဒနော သက.မေဝ ပစ္စတေ.တိ။ တတြ သြဒနဿ သယ.မေဝ ပါက-သိဒ္ဓိ သာမတ္ထတာ၊ တတော ကမ္မ-ကတ္တုတ္တံ၊ ကမ္မံဧဝ ကတ္တာ ဇာတော၊ နပုန တတိယ.ဣတ္ထော ကတ္တာ ဘဝတိ-ကောစိ ဧဝံ ဝဒတိ ဒေဝဒတ္တော ကဋ္ဌं ဘိန္ဒတိ၊ သော ဧဝံ ဝဒတိ-နာ.မဟံဘိန္ဒာမိ၊ ကိ.န္တု ကဋ္ဌं သယ.မေဝ ဘိဇ္ဇတေ.တိ' သာရသ္ဝတ စန္ဒကိတ္တိ=ဋီ။

ကမ္မ-ကတ္တား ပုံစံ၌–'ကုသုလော၊ ကျီကို။ ဘိဇ္ဇတေ၊ ဖြိုအပ်၏။ (ကံ-အဖို) ကုသုလော၊ ကျီသည်။ ဘိဇ္ဇတေ၊ ဖြိုတတ်၏။ (ကတ္တား-အဖို) ကမ္မရှင်ဟုက်ပြီးစက ပြို၏-ဘု နိ-ဗျာပါရပေးလို့မဖြစ်။ ဖြိုအပ်၏-ဟု သ-ဗျာပါရ ပေးမှ ဖြစ်သည်။ ဆွေးမြည့်ပြိုကျလုနီးသော ကျီအိုဖြစ်၍ များစွာ အားမထုတ်ရဘဲ ဖျက်ယောင် ပြုကာမျှ။ သို့မဟုတ် ထိ,ကိုင်ကာမျှဖြင့် အလိုလို ပြိုကျသွား၍၊ ဖြိုတတ်သူ ကတ္တား၏ ဘိန္ဒနကြိယာ နိပ္ဖါဒနသတ္တိကို ဖြိုအပ်သောကျီပေါ်သို့ တင်ပေးလိုက်သဖြင့် ဖြိုအပ်သော ကျီသည်ပင် 'ဥပသမီပေ စရတိ ပဝတ္တတီတိ ဥပစာရော၊ တဒ္ဒမ္မသာ ဥပစာရော တ.ဒ္ဓမ္မ||.ပစာရော'ဟူသည်နှင့်အညီ တ.ဒ္ဓမ္မ||.ပစာအားဖြင့် ဘိန္ဒနကြိယာ နိပ္ဖါဒက ကတ္တားဖြစ်သွားရသည်။ ။ပါနီယံ၊ ရေကို။ ပီယတေ၊ သောက်အပ်၏။ (ကံ) ပါနီယံ၊ ရေသည်။ ပီယတေ၊ သောက်တတ်၏။ (ကတ္တား) ရေ-ငတ်ငတ်နှင့်သောက်ရာ အထူးအားထုတ်၍ မသောက်ရဘဲ၊ သူ့ဘာသာသူ ဝင်သွားသဖြင့် ရေသည် သောက်တတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၍ သောက်တတ်သော ကတ္တား၏ ပိဝန ကြိယာ နိပ္ဖါဒနသတ္တိကို သောက်အပ်သော ရေပေါ်သို့ တင်ပေးလိုက်သဖြင့် သောက်အပ်သော ရေသည်ပင် ပိဝနကြိယာ နိပ္ဖါဒက, ကတ္တား

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်သ္ဍားသည်။ ။ကဋ္ဌ၊ ထင်းကို။ ဝါ၊ ထင်းသည်။ ဘိဇ္ဇတေ၊ ခွဲအပ်၏။ ဝါ-ခွဲတတ်၏။ (ကတ္တား, ကံ-ထင်အောင်ပေး) သစ်ကြောပြတ်လျက် အသား ချောချော စင်းစင်း၊ နေညှဉ်း၍ ကဲ့လုံ ကဲ့ချင်နေသော ထင်းတုံးကို ပုဆိန်,ဓားမ,ထိကာ မျှဖြင့် ကဲ့သ္ဍားရာ၊ အားထုတ်၍မခွဲရတဲ့ ဖျတ်ကနဲ ဖျတ်ကနဲ ကဲ့သ္ဍားသဖြင့် ထင်းသည် သူ့ဘာသာသူ ခွဲတတ်သကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ ခွဲတတ်သူ ကတ္တား၏ ဘေဒနကြိယာ. ဘိန်ပ္ပါဒန သတ္တိကို ခွဲအပ်သော ထင်းပေါ်သို့ တင်ပေးလိုက်သဖြင့် ခွဲအပ်သော ထင်းသည်ပင် ဘေဒန ကြိယာ နိပ္ပါဒက ကတ္တားဖြစ်သ္ဍားရသည်။ ။'ပစ္စတေ သြဒနော၊ လ္ဟယတေ ကေဒါရော' စသည်ကိုလည်းထုတ်။

ဤကမ္မ ကတ္တားအရာ၌–သက္ကတ-ကျမ်းဆရာတို့၏ နာနာဝါဒ, ဝိနိစ္ဆိယကို အကျယ်သိကြဖို့ရာ အောက်၌ ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြပါအုံ့။

'ကမ္မ.မိ၀ ကမ္မုနာ တုလ္ယ ကြိယာ' ၃-၁-၇၇။ ။ကမ္မနိ ကြိယာ ကမ္မံ၊ ကမ္မဋ္ဌာယ ကြိယာယ တုလ္ယကြိယာ ကတ္တာ ကမ္မ.မိ၀ ဘ၀တိ၊ ယသ္မိ ကမ္မနိ ကတ္တု ဘူတေပိ တထာ ကြိယာ လက္ခီယတိ ယထာ ကမ္မနိ၊ သော ကတ္တာ ကမ္မ.မိ၀ ဘ၀တိ၊ ကမ္မ-နိဿယာနိ ကာရိယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဘိဇ္ဇတေ ကဋ္ဌံ သယ.မေ၀,အဘေဒီ ကဋ္ဌံ သယ,မေ၀, ကရီယတေ ကဋ္ဌော သယ.မေ၀။–

"ကမ္မ.တ္ထော ပစတိ ဘာ၀ေါ၊ ကမ္မဋ္ဌာ စ ဘိဒိ-ကြိယာ။
မာသာသိ-ဘာ၀ေါ ကတ္ထုဋ္ဌော၊ ကတ္ထုဋ္ဌာ စ ဂမိ-ကြိယာ။" ကာသိကာ

'ကမ္မ.မိ၀ ကမ္မ-ကတ္တာ' ၄-၂-၄၁။ 'ကမ္မ.ဒ္ဌ သော ကတ္တာစေးတိ-ကမ္မ-ကတ္တာ' ကမ္မ.မိ၀ ဘ၀တိ။–

"ကြိယာမာနန္ဌု ယံ ကမ္မံ၊ သယ.မေ၀ ပသိဗ္ဗတိ။
သုကရေ သ-ဂုဏော ကတ္ထု၊ ကမ္မ-တ္ထကာ.တိ တ.ဗ္ဗိဒ္ဒူ။"

လ္ဟယတေ ကေဒါရော သယ.မေ၀,အဘေဒီ ကုသ္ဍလော သယ.မေ၀, ကမ္မ,မိ၀ ဘာ၀ါ အတ္ထနော ပဒံ၊ ဣ၀-ကရဏံ သ-နိဿယ.တ္ထံ၊ ဣန ဘာ၀ေပိ ပစ္စတေ သြဒနေန သယ.မေ၀၊ ဘ္ယာ.ဒ်ိတ္ထာ နိ ဘဗ္ဗာ.ဒီသု ကမ္မ.မိ၀ ဘာ၀ေါ-ကတ္ထဗ္ဗံ ကဋ္ဌေန သယ.မေ၀, ဤသက္ကရော ကဋ္ဌေန သယ.မေ၀၊ ကမ္မ-ကတ္ထေတ္ဗ္ဗ ဘေဒေန ဘေဒေ တု နသိယာ, ဘိဇ္ဇမာနော ကုသ္ဍလော ပတ္ထာနိ ဘိန္ဒတိ၊ တထာ အညောပိ မာသိလိဿတော-အတ္ထာနံ ဟန္တိ အတ္ထေတိ, ဒုဝိဓောဟိ အတ္ထာ၊ တထာ ပစတိ သြဒနံ, ရန္ဓတိ သယ.မေ၀ ဓာတုဘေဒါ၊ ဂစ္ဆတိ ဂါမံ သော, သယမေ၀ ဂမ္မတေ.တိ နသိယာ၊ ကြိယာ နိဿယော ကတ္ထေ.ဝ ကေ၀လံ ကမ္မ.မိတိ ဘေဒါ၊ ဥတ္ထတ္ထတ္ထာပိ ကမ္မ..ကာရိယံ၊ တေန နိ ဒုတိယာ, ဓာတ္ဝတ္ထမိကာရော စ၊ ကမ္မ-ကတ္ထေ.တိကိ? သာ၀ု အသိ ဆိန္ဒတိ, သာ၀ု ထာလီ ပစတိ' ကာတန္ဌ ဝုတ္တိ။

http://www.dhammadownload.com

'ကမ္မဇ္ဇ သော ကတ္တာ စေ.တိ-ကမ္မကတ္တာ၊ နနု ကတ္တု-ကမ္မာန.မစ္စန္တဘေဒါ ကထ.မိဟ ကမ္မ ဓာရယော?၊ တတြ ယဒိ ကတ္ထာ နာ ကမ္မံ, ကမ္မံ စေ နာ ကတ္တာ? တ္ဗာဟ....ကြိယာမာနန္တု တ္ဗာ.ဒိ။ ကထံ သယ.မေဝ ပသိဒ္ဓတိ?တ္ဗာ.ဟ....သုက ရေစ္စာ.ဒိ။ သေဟိ အတ္ထနိ ယေဟိ ဂုဏေဟိ ကတ္တုနော သုကရေဟိ.သိ' ဣဒံ ဝုတ္တံ ဘဝတိ။ ယဒါ ကတ္တာ အမိဿယနာ.ဒိ လက္ခဏ-အတ္ထသာဓိယ-ဗျာပါရံ သုက ရတ္ထေန ဝိ ဝစ္ဆိတေ ကမ္မနိ နိဝေသယတိ နာ.ဟ မိဒံ ကရောမိ၊ ကိဇ္ဇရဟိ သယ.မေဝ အတ္ထာ နာ-မဘိနိဗ္ဗတ္တယတိ.တိ ဝိဝစ္ဆာ၊ တဒါ ဂေယ္ဟာပိ ကတ္တုတ္တံ ကမ္မတ္ထဇ္ဇ ယုဇ္ဇတေ ဣစ္စ.တ္ထောဟကမ္မ.မိဝ ဘာဝါ ပုဗ္ဗေ.နေဝ ကမ္မနိ အတ္ထနော-ပဒံ,တသ္မိ' စ ယကိစာ ပစ္စယာ.တိ။ ဧတ.ဒေဝါ.ဟ....ကမ္မ.မိဝ ဘာဝါ အတ္ထာနော ပဒမီ.တိ၊ ကမ္မနိ.တိ သေသော။ ဣဟ ဣဝ-ကရဏ.မန္တရေန သညာ သုတ္ထ.မိဒံ သိယာ 'ကမ္ম-ကတ္ထာ ကမ္ম-သညော ဘဝတိ.တိ။ အယ ပရတ္ထေ ပယုဇ္ဇမာနော သဒ္ဒေါဣဝ. မန္တရေန ဣဝ.တ္ထံ ဂမယတိ၊ ယထာ 'ဂေါ ဝါဟိကော, သီဟော မာဏဝကော'တိ၊ တတော.ယ မတိဒေသော ဘဝဿတီ.တိ စေ? သစ္စံ, ကိန္တုဗျပဒေသာ တိဒေ-သော ပိ သိယာ, သ စ သညာတော နဘိဇ္ဇတေ-တိ ပုဗ္ဗကော ဧဝ.တ္ထော ပသဇ္ဇေ ယျ၊ တသ္မိ' စ သတိ ကမ္ম ကတ္ထုနော ကမ္ম သည ကတ္ထာ ကမ္ম နိဝေ အတ္ထနော ပဒံ သိ.ယာ, နာ ဘာဝေ။ ဣဝ-ကရဏေ သတိ ကာရိယာ.တိ ဒေသော.ယံ ဘဝတိ။ တေန ကမ္ম ကတ္ထုနော- အ-ကမ္ম ုနာ ဧဝ-သတော ကမ္ম-ကာရိယံ-ဝိဓိယ.တေ၊ နတု သနိဿယော ကတ္ထုတ္ထ.မကမ္ম-သဘာဝ.မပိ အပနယတိ, တသ တ.ြာ ဗျာပါရတော။ အတိ ဒေသော ဟိ ကမ္ম-ကတ္ထုနော အ.ပ္ပတ္ထံ ကမ္ম.ကာရိယ. မုပနေတုံ ဝိဓိယမာနော ကထ.မိဟ-ကတ္ထုတ္ထ.မုပနေယ္ယ?၊ အတော ဧဝ 'ကာရိ ယာ.တိ ဒေသော.ယံ'မိတိ ဝက္ခတိ ဣစ္စာ.ဟ....ဣဝ ကရဏံ သ-နိဿယ.တ္ထမိတိ။ အတိဒေသေ မန္တရေန ယံ ဘဝတိ၊ တံ သ-နိဿယံ ကတ္ထုတ္ထံ တဒတ္ထ.မိစ္ဆတ္ထော။ တတော?ကိ? မိစ္ဆာ.ဟ... တေန ဘာဝေ.ပိ.တိ။ ဘဝိတာရုမန္တရေန ဘာဝေါ နသမ္ဘတိ, ဘဝိတုတ္ထာ ကတ္ထုနော ပဋိ.ပတ္ထိ။ အတော တ.ပ္ပဋိ.ပန္ဒ.မေဝ ကာရိယံ ဒဿယိတု.မောဒနေ.နေတိ ကတ္ထရိ တတိယ.မာဟ။

ပကရဏသ ပကရဏ.မေဝ နိယာမကံ ဣစ္စာ.ဟ တ္ဗာ.ဒိတ္ထာတ္ဗာဒိ။ အညထာ ကမ္ম နိ တ.ုပ.ုစ္စယေ ကတ္ထဗ္ဗေ, ကတ္ထဗ္ဗော, ကဒ္ဒော သယ.မေဝ' ဣစ္စပိ သိယာ.တိ ဘာဝေါ။ ဣ၏သက္ကရေတိ 'ဣ၏သံဒုသု'-ဣစ္စာ ဒိနာ ဘာဝေ ခလိ, တ-ဒန္တော စ သဘာ.ဝတော ပုလ္လင်ေါ ဧဝ၊ ကမ္ম-ကတ္ထေ တ.ုဘေဒနာ.တိ အဘေဒေဟိ ကမ္ম ဓာရယော.ဘဝတိ၊ တေန ယတြ ဘေဒဂန္ဒော ပ.ုတ္ထိ၊ တတြ နဘဝတိ 'ဘိဇ္ဇ မာနော ကုသုလော ပတ္ထာနိ ဘိန္ဒတီတိ၊ တတြ တု ဒေဝဒတ္ထ ဂတာယ ကုသ.ုလယ ကမ္ম တ္ထံ၊ ပတ္ထာနဇ္ဇ ယံ ကမ္ম တ္ထံ၊ တံ တံ ကုသ.ုလ ဂတာယ ကြဲယ.ာယာ.တိ ဘေဒေါ ဧတေန ဧကဒ.ုတ္ထဓာရု.ယေ.ဝ ကြိယာ.ု ယ.ုသ ကမ္ম တ္ထံ ကတ္ထုတ္ထံ စ၊ သော.ု ကမ္ম.မိဝ

http://www.dhammadownload.com

ဘ၀တီ.တိ ဒဿိတံ၊ တထာ.တိ အာသိလိဿမာနာဂတာယ ကြိယာယ ကမ္မတ္ထံ သဂတ(အတ္ထ-ဂတ)ကြိယာယ ကတ္တုတ္ထံ ဣစ္စတြပိ အတ္ထိဘေဒေါ။ဒုဝိဓော ဟျ.တြ အတ္ထာ 'အန္ဓရတ္ထာ ဗာဟိရတ္ထာစ၊ အန္ဓရတ္ထာ သုခ-ဒုက္ခ နိဿယော, ဗာဟိရတ္ထာ စ သရီရ လက္ခဏော၊ တတြ အန္ဓရတ္ထာ တံ ကရောတိ, ယေန ဗာဟိရတ္ထာ သုခ-ဒုက္ခ.မနု ဘ၀တီ.တိ။ ဗာဟိရတ္ထာစ တံကရောတိ, ယေန အန္ဓရတ္ထာ သုခဒုက္ခ.မနု ဘ၀တီတိ အန္ဓရတ္ထ-ဂတာယ ကြိယာယ ဗာဟိရတ္ထနော ဒုက္ခာ.နုဘ၀န.မေ၀ ဟနုံ တထာ ဗာဟိရတ္ထဂတာယ ကြိယာယ စ အန္ဓရတ္ထနောတိ ဘေဒေါ။ဂစ္ဆတိ.စ္စာဒိ.သော.တိ ဂါမော ဥစ္စတေ၊ပမ္မတေ၊ ဂါမော သယ.မေ၀ေတိ ပယော၊ဂေါန သိယာ ကမ္မ.မိ၀ ဘာ၀ယ အ-ဘာ၀ါ။ ကထ.မိစ္စာ.ဟ-ကြိယာနိဿယော ကတ္တာ.တိ၊ ပါဒ ဝိဟရဏ ရူပါ ဂတိ ကြိယာ ဒေ၀ဒတ္တ ဧ၀ သမ၀ေတော၊တေနတ္ထသော. ကတ္တုတ္ထံ ဂါမယ တု ကမ္မတ္ထ.မေတိ ဝါဘေဒေါ၊ နနု ကမ္မ.ကတ္တုနော သြဒနာ.ဒိယ ကမ္မ.မိ၀ ဘာ၀ေါ ဝိဓိယတေ၊ တတော ဒုတိယာ ကထံ နု ဘ၀တိ? အတ္ထနော ပဒေန တု ကမိတ္ထ.မုတ္ထ.မိဟိ စေ? သြဒနာဒိယ ကိုးမာယာတ?မိစ္စာ. ဟ.ဥတ္ထတ္ထတာ ပိ ကမ္မကာရိယ.မိတိ။ တသ္မာ ကမ္မတ္ထ မောဒနာ.ဒိနော-ယေ၀ ကမ္မုနော.တိ ဝုတ္တံ၊ အတောဘ ဘ.ဒပိ တယ ကာရိယ.မိစ္စ.တ္ထော။ ကိ ဣ ခေတု အနုဝတ္ထတေ၊ တတော ခေတုသော.၀ ကမ္မ.ကာရိယံ ပတိ ကမ္မ.မိ၀ ဘာ၀ေါ ဝိဓိယတေ၊ နလိဂ်သော.တိ။ အတောပိ နု ဒုတိယာ တိစ.ကာရေန သ္ဝစယ.မာဟ. ခေတ္ဝာ.ဓိကာရစေ.တိ။ ကမ္မကတ္ထေစ္စာ.တိ ကရ.ဏာဓိ-ကရဏာန-မေ၀ါ.တြဓိ ကတ္ထုတ္ထ ဝိ၀ စ္ဆာ၊ နု ကမ္မုနော ဘျ.ဇ္ဇော' ကာတန္တ ပဋ္ဌိကာ။

'ကမ္မံ စသော ကတ္တာ စေ-ဘီ သောတိ.ကတ္ထု ပရာမာသော။ ကမ္မ-ပရာမာသေ ဟိ နပုံသကတ္ထာ ပတ္တိ သိယာ။ ကမ္မ-ကတ္ထေ.တိ ပဒံ ကာက.ကွ်ိ-ရျာယေန ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျေ၊ အန္ဓိမ ဝါကျေ ကမ္မမိ၀ ဘ၀တိ ဘျ.တြ စ သမ္ဗန္ဓနီယံ၊ ကမ္မ မိ၀ ဘ၀ တီ.တိ ကမ္မကာရိယ ဘာ၀ေါ ဘ၀တီ ဘျ.ဇ္ဇော။ နနု ကြိယာယ သ-တန္ဘော (သးပ္ပ၀ခနော)ယော,သော ကတ္တာ ကတ္ထုကြိယာယ ယံ ဗျာပိယတေ၊ တံ ကမ္ဘ မိတ္ဗ.စ္ဆတေ၊တတော တုလ္ဟာဓိကရဏတ္ထာ.ဘာ၀ေါ ကမ္မခေရယော ကထံ သိသာ. တိ?အတော ဧ၀ ပဋ္ဌိကာယံပိ 'ကတ္ထုကမ္မာန.မစ္ဆန္တ ဘေဒါ ကထံ ကမ္မခေရယော'. တိ ဝုတ္တံ။ တတြစ အစ္ဆန္တ။ မိတိ ကြိယာ ဝိသေသနံ။သစ္ခံ-ကဿစိ ပစ ခေတုဿပ၀ခန ဖလရူပေါ ဝိကိလိ.ဒါဒိ (မုဒုတ္ထာ,ဒိ) အတ္ထ ဘာ၀ေါ ကမ္မဒ္ဒော, ကောစိ.ဟ.... ဂုဏဘူတော အဓိဿယနာ.ဒိ အတ္ထဘာ၀ေါ ကတ္ထုဒ္ဒော၊ ဧ၀ं ဘိဒိဿာ ပိ ဒ္ဒေဓိ ဘာ၀ေါ အတ္ထဘာ၀ေါ ကမ္မဒ္ဒော၊ ခဂ္ဂုယျမန နိပါတာ.ဒိ အတ္ထ ဘာ၀ေါ ကတ္ထုဒ္ဒော။ ဧ၀.မညေသ.မပိ ခေတူနံ ဗောဇ္ဈံ။ တတြ ယဒါ ကတ္ထုဒ္ဒေသ.ဓိဿ ယနာ.ဒိသု သုကရတ္ထေန ကမ္မနိ ဧ၀ အဗ္ဗောရောပိတေသု ခေဟု ဝတ္ထတေ၊ တဒါ ဧကသော.၀ ကမ္မတ္ထံ ကတ္ထုတ္ထ.ဒ္ဒေတိ။ တေ ဝုတ္တံ ဘ၀တိ 'ပစာဒိ ခေတု ဝါစ္ဆ

http://www.dhammadownload.com

ဝိကိလိ.ဒါဒိ ဖလာတာ ဝိတ္တေန ကမ္မတ္တံ၊ အဏ္ဏာ.ရောပိတာ.ဓိဿယနာ.ဒိ နိဿယ.ဓတ္ထ နစ ကတ္ထုတ္ထ.မီတိ အတောဘ တုလျာ ဓိကရဏတ္ထာ ကမ္မဝေရယော နဒုဿတိ။ နနု တထာပိ ကထ.မေ ကဿ ကာရကဿ ယုဂပဒိ (ဧကေဘ္ဓကေ) ဥဘယသညာ 'ကာရယတိ ယော,သယေသုစ' ဣစ္စ ဿ စ-ကာရေန နိရာက ကတ္ထာ? သစ္စံ 'အတ္ထ-နော ပဒါနိ ဘာဝကမ္မေသု' ဣစ္စ.တြ ဘာ၀ေ ကမ္မနိ.တိ ဘိန္နဝိဘတ္တိ နိဒ္ဒေသာ ဧ၀ါ တြ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမေန ကမ္မနိ.တိ အနုဝတ္တိ သိဒ္ဓါ။ ယံပန ကမ္မ.ကတ္ထာ ဣစ္စ.တြ ကမ္မ.ဂ္ဂဟဏံ တံ ဘူတ ပုဗ္ဗ ကမ္မ.ပဋိပတ္ထ.တ္ထံ။အတောဘ ဧ၀ ကတ္ထု သုတ္တေ ဋ္ဌိကာယံ 'ယဒါ ကတ္ထုဗျာပါရေန ဗျာ.ပိယမာနော ကမ္မံ ဟုတ္ဘ ကတ္ထာ သမ္ပဇ္ဇ-တိ၊ တဒါ ပန ကမ္မ-ကတ္ထရိ ပစ္စတေ.တိ ဘ၀တီ.'ဟိ ဝုတ္တံ။ တဏာဟိ ပစာ-ဒိ ဓာတု ၀ါစ္ဆ ဝိကိလိ.ဒါဒိ ဖလနိဿယတ္ထေန ဿဒနာ.ဒိနော ပုဗ္ဗ ကမ္မတ္ထေ ဇော-တေ ပစ္ဆာ အဓိဿယနာ.ဒိ နိဿယတ္ထေန ဝိ၀စ္ဆိတေ ကတ္ထု.မုပဇာယတီ.တိ ကမ္မ ကတ္ထာ.တိ ဝုစ္စတိ။တေ.ဒနု သန္ဓာနေ.နေ၀ ဝုတ္တိယံ 'ကြိယာ မာနန္တု' ဣစ္စာ.ဒိ ဝုတ္တံ။အယ.မတ္ထော-ကြိယမာနံ ယ.မောဒနာ.ဒိကံ ကမ္မံ၊ တံ သယ မေ၀ ပသိဒ္ဓတိ သိဒ္ဓံ ဘ၀တိ။ ကုတော ဣစ္စာ.ဟ-သုကရေစ္စာ.ဒိ။ သေဟိ အတ္ထနိယေဟိ ကမ္မ ဂတ ကြိယာ ဖလသရ္ဝေဟိ ဂုဏေဟိ၊ ကိဒိသေဟိ ကတ္ထုနော သုကရေဟိ သုခေန ကရီယမာနေဟိ ဣစ္စ.တ္ထော။ ခလိ-ပစ္စယ ယောဂေပိ တတ္ထု ဣစ္စ.တြ ဆဋ္ဌိယာ သာဓုတ္ထံ သမ္ဘန္ဓေ ဝိဓိယမာနတ္ထာ။ အရတာ 'နနိဋ္ဌာ.ဒီသု' ဣတိ နနိသေ၀ေ၊ နဥ်ဿ အ-နိစ္စတ္ထာ ၀ါ။ တ.မိစ္စာနေန ယ.မိစ္စဿ ပရာမာသော၊ နတု ကမ္မ-ကတ္ထု သဒ္ဒဿ,ပုမေန နိဒ္ဒေသာ.ဘာ၀ါ။ လုယတေ ကေဒါရော.တိ ဝုတ္တိ-အတြ သယ မေ၀ါ-တိ ဝိသေသ္ယ ဗောဓေန.တ္ထံ ဝုတ္တံ၊ နတု ပဒသာ၀ေနော ပယောဝိတ္ထ ဒဿနတ္ထံ၊သယ.မေ ၀ါ-တိ ပဒံ ဂိနာပိ 'အာယု ပရံ ခီယတေ'ဣစ္စာ.ဒိ-ပုယောဂ ဒဿနာ။ဧတေန 'လုယတေ ကေဒါရော'တိ ကမ္မနိ ဗျုပ္ပါ.ဒိယ သယံ သဒ္ဒ-သမ္ဘန္ဓေန ကမ္မ-ကတ္ထုတ္ထ-ပတိ.တိ အတ္ထတော ဘ၀ိဿတိ ကိ'သုတ္ထေန?သစ္စံ ပဋိပတ္တိ ဂါရ၀ နိရာသတ္ထ.မီတိ ကဿစိ(စန္ဒဂေါမိနော) နိဗ္ဗစန.မပိ နိရာကတ.မီတိ။

နနု'ကာရိယာ.တိ.ဒေသော ယ'.မီတိ ဝက္ခတိ၊တတော စ ကမ္မ.မိ၀ ဘ၀တိ. တ္ဗုတ္ထေ ကမ္မကာရိယ ဘာ၀ေါ ဘ၀တီ.တ္ဗ.တ္ထော သမ္ပဇ္ဇတိ၊ တဗ္ဗ ကမ္မ ကာရိယံ ဓာတုမ္ဟိ လဂ်ေ စ ဒိဿတေ။ တတော စ ယထာ 'အတ္ထနော ပဒါနိ သာ၀ေ စ ကမ္မနိ' ဣစ္စနေန အတ္ထနော ပဒံ သိယာ၊ တထာ ကေဒါရ-ကမ္မ-ကတ္ထရိ ကမ္မ၊ ဗောဓိကာ ဒုတိယာ ပ သိယာ အတ္ထနော ပဒေနေ၀ ကမ္မ-ကတ္ထုတ္ထာ:ဘိဓာနာ၊ ဥတ္ထတ္ထတ္ထေ ဒုတိယာ နဘ၀တီတိ စေ? ပရိယာယေန သိယာ 'ကဒါစိ အတ္ထနော ပဒံ,ကဒါစိ ဒုတိယေ.တိ။ တတော စ ဿဒနံ ပစတိ သယ.မေ၀ေ.တ္ဗ ပိ ပယော ဂေါသိယာ။အတြ ကမ္မမိ၀ ဘာ၀တော အတ္ထနော ပဒံ နကတ္ထရိ၊ ဒုတိယာ ယေ၀ တဿ လိဂ်ဿ ဝုတ္ထတ္ထာ၊ နစ ပရတ္ထာ အတ္ထနောပဒ.မေ၀ သိယာ.တိ ဝတ္ထုဗ္ဗံ။

http://www.dhammadownload.com

အသိသုတ္တသ ကာရိယာ-တိဒေသတ္တာ အနေ နေ-၀ ကမ္မ ကရိယံ ဝိဓိယတေ။ နဟိ ဧကေသ္မိ' သုတ္တေ ပုဗ္ဗာပရိယ သမ္ဘ၀ေါ အတ္ထီ။ ကိဉ္စ ကမ္မကတ္တာ ဟိ ကေဒါ ရော။ တသ္မာ ကမ္မကာရိယေ အတိဒေသိတဗ္ဗေ သက္ခိ ကေဒါရာ-ဒိနော ယံ-ကာရိယံ သမ္ဘ၀တိ၊ တ-ပ္ပစ္စာ သတ္ထိယာ တ-ဒေ၀ါ-တိ ဒေသိတဗ္ဗ-မိတိ ဒုတိယာ-၀ သိယာ။ နအတ္ထနောပဒ-မိတိ? သစ္စံ-ခေတုသ္မေတိ အဓိကာရော အတ္ထိ။ တထာ စ 'ခေတုသ ကမ္မ-မိ၀ ကမ္မကတ္တာ' တိ ဝုတ္တေ ခေတုသ-၀ ကမ္မကာရိယံ ဘ၀တီ-တိ ပစ္စာ စက္ခတိ။ ဘော-ဒနု သန္ဓာနေ နေ-၀ 'ကမ္မ-မိ၀ ဘာ၀ါ အတ္တနောပဒ'-မိတိ ဝုတ္တိယံ ဝုတ္ထံ။ အတောဧ၀ ပဗ္ဗိကာရေနာပိ ကမ္မ-မိ၀ ဘာ၀ါ ပုဗ္ဗေန ကမ္မနိ အတ္တနောပဒ မိတိဝုတ္တံ။ တံ ကထံ သင်္ဂစ္ဆတိ? ကာရိယာ တိ ဒေသတ္တာ အနေနေ-၀ ဝိ ခေတုမုစိ တတ္တာ။ ကိဉ္စ နဟု-ဘြ ကမ္မနိ အတ္တနောဒံ ဝိဓိယတေ၊ ကိန္တု ကမ္မ ကတ္တရိ ယေ၀။ တသ္မာ ကမ္မ ကတ္တရိ-တိ ဝတ္ထု-မုစိတံ? သစ္စံ, ပုဗ္ဗေန ကမ္မနိယံ အတ္တနော ပဒံ၊ တံ ကမ္မ-မိ၀ ဘာ၀ါ အနေနေ-၀ ကမ္မ-ကတ္တရိ ဝိဓိယတေ-တိ သဏ္ဌာဟာရံ ဗျာချာ တဗ္ဗံ၊ အထ ၀ါ-ပုဗ္ဗေနေ-တိ ယံ ဝုတ္တံ၊ တံ သတ္ထာ-တိဒေသေ(သ္ဌတ္တာ-တိဒေ သ) မ၀လမ္ဘ ဝုတ္တံ။ ယဉ္စ ကမ္မနိ-တိ ဝုတ္တံ၊ တ-ဒပိ ကမ္မကတ္တုနော ကမ္မ-မိ၀ ဘာ၀ါ ကမ္မကတ္တာ၀ ကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ယထာ-'စန္ဒ-မိ၀ မုခံ စန္ဒော-တ္တ ဝုစ္စတိ၊ ဧ၀ဉ္စ ကမ္မ နိ-တိ သေသော-တိ ယံ ဝုတ္တံ၊ တ-ဒပိ သင်္ဂစ္ဆတိ။ နနု ယဒိ ကမ္မ ကတ္တရိ အတ္တနော ပဒးမေ၀ေ-တိ ဝုစ္စတိ၊ တဒါ ကထံ ယဏိစာ (ပစ္စယာ) သိယုံ၊ ကမ္မနိ ဝိဟိတေ သဗ္ဗ-ခေတုကေ အ သဗ္ဗခေတုကေ စ တေသံ ဝိခေနာ-တိစေ? နစောဒေတဗ္ဗ-မေ တံ၊ ခေတုသ သမ္ဘကာရိယေ အတိဒေသိတဗ္ဗေ ယဏိစာ နိ-မပိ ဝိခေနသ ပတ္တိ တော။ နဟိ ယဏိစေ-ဝိနာ ကေ၀လ-မတ္တနော ပဒ ဝိခေနာ ဧ၀ ကမ္မ-မိ၀ ကာရိ ယ-မိတိ ၀တ္ဗုံ သက္ကာ ကမ္မ-မိ၀-စ္ဆနေန ခေတုသ သန္ဓိကာ ယံ ကာရိယံ, တသ္မာ ဝုတ္တတ္ထာ။ နဟိ သက်ောစေ ပမာဏ-မတ္ထိ၊ အတော ပဗ္ဗိကာ ရေနာ-ပိ 'တသ္မိ-ဗ္ဗ ဘတိ ယဏိစာ ပစ္စယာ' ပိ-တိ ဝုတ္တံ။

နနု ဗ္ဗ-ဂ္ဂဟဏံ ကိ-မတ္ထံ၊ သစေ ဗ္ဗ-ဂ္ဂဟဏ မန္ဓရေန ကမ္မ ကတ္တုနော ကမ္မသညာ ပိ သိယာ? တထ အညာယံ သတိယံ ကိ' ဒ္ဌသနံ? သစေ ယထာ ကဠံ ကရောတိ။ တထာ ကေဒါ ရံလုနာတိ သယ-မေ၀ေ တ-ပိ-ပယောဂေါ သိယာ? နေ၀ံ၊ တဒါ 'ယံ ကရီယတေ, တံ ကမ္မံ' ဗ္ဗစ-တော ပစ္စာယေ၀ သုတ္ထ-မ်ဒံ ကထံ သိယာ၊ တတော စ ပထမ ကမ္မ-ဂ္ဂဟဏ မပိ ခဏ္ဍိတံ သိယာ၊ တသ္မာ တ-ဒိသ-မကတ္ထာ ယဒ-တြ ခေတ္ထာ-ဓိကာရေ ကာရိယတေ၊ တံ ခေတုကာရိယ-မေ၀ ဘ၀ိသတိ၊ နဟု နာမ ကာရိယ-မိတိ။ ကိဉ္စ ပရတ္ထေ ပယုဇ္ဇမာနော သဒ္ဒေါ ဗ္ဗ၀ သဒ္ဒ-မန္ဓိရေနာ ပိ ဗ္ဗ၀-တ္ထံ ဂမယတိ၊ ယထာ သီဟော မာဏ၀ကော-တိ၊ တသ္မာ ကိ' ဗ္ဗ၀-ဂ္ဂဟဏေန? ဗ္ဗစ-ဟ....ဗ္ဗ၀-ကရဏ-မိတိ ဝုတ္တိ။ အတော ဧ၀ ပဗ္ဗိကာ ရေနာ-တိ 'အထ ပရတ္ထေ အယုဇ္ဇမာနေ' ဗ္ဗစ-ဒိ ဝုတ္တံ။ တတြ စ အထ-သဒ္ဒေါ

http://www.dhammadownload.com

အထ-ဝါ.တွေ့။ ဝုတ္တိ ဂန္ဓသာယ.မတ္ထော-'သဿ ကမ္မုနော နိဿယော, သ-နိဿယော ကတ္တုတ္တိ။ တ.ဒေဝ အတ္ထော ပယောဇနမ.ယေတိ ဝိဂ္ဂဟော'၊ ဒေတေန ကိ.မာယာ.တ။ မိစ္ဆာ.ဟ....တေနေဟိ ဝုတ္တိ။ ကတ္တုတ္ထေန ကမ္မတ္ထေ အပနီတေ သတိ ဓေတုသ အ-ကမ္မကတ္ထာ ဘာဝေ ပိ ပစ္စယော ဘဝတီ.တိ အာသယော (အဓိပ္ပါယော)။ အတော ဒေ ပဋ္ဌိကာရေနပိ 'တ.ပ္ပတိ ဗဒ္ဓ.မေဝ ကာရိယ.မိစ္ဆ.တြ ဒေ-သဒ္ဒေါ ပယုတ္တော။ အသာ.ယ.မာသယော 'ကတ္တုတ္ထ.ပ္ပတိ ဗဒ္ဓ မေဝ ကာရိယံ နတု ကမ္မတ္ထ.ပ္ပတိ ဗဒ္ဓ.မ ပိတိ။ ယဒိ ကမ္မတ္ထ.ပ္ပတိဗဒ္ဓ.မပိ ကာရိယံ ဘဝိဿတိ၊ တဒါ ဘာဝေ နသိယာ, ပုဗ္ဗ သတ္တော ဘာဝဂ္ဂ ဟဏတော၊ အ-ကမ္မက ဓေတု တော ယေဝ ဘာ-ဝေ ပစ္စယ-ဝိဓာနာတာ စ။ နနု တထာပိ ကထံ ဘာဝေ ပစ္စယော ကတ္တုတော ဘာဝဿ ဘိန္နတ္တာ.တိ စေ?။ နု၊ ဘာဝေါ ဟိ.ဘဝိတာရ.ပေက္ခော ဘဝတိ၊ ဘဝိတာ စ ကတ္တာ.တိ နဒေါသော။

နနု ယဒိ ဣဝ.ဂ္ဂဟဏံ ကတ္တုတ္ထတ္တ.မီတိ ဝုစ္စတေ၊ တဒါ ကမ္မကတ္တရိ ဝိဟိတော ပစ္စယော ပိ သိယာ.တိ၊ တဒါ လူယတေ ကေဒါရော သယ.မေဝေ.တိ ဝိဝစ္ဆာယံ လုနာတိ ကေဒါရော သယ.မေဝ ဣစ္စပိ သိယာ? သစ္ဆံ 'သေသတော ကတ္တရိ' (၃-၂-၁၇) ဣစ္စ.တြ 'ကတ္တရိ ရုစာ.ဒိ' (၃-၂-၃၂) ဣစ္စ.တော ကတ္တရီ.တိ အနုဝတ္တမာနေ သိဒ္ဓေ ယံ ပုန ကတ္တု.ဂ္ဂဟဏံ၊ တံ သုဒ္ဓ ကတ္တရိ.ယေဝ ပရသ ပဒံ ယထာ သိယာ၊ တေန ကမ္မကတ္တရိ နဘဝတီတိ တတြေ.ဝ ဝုတ္တံ။ အထ မာ ဘဝတု ကတ္တရိ ပရသ ပဒံ ဣန် ဥ ယဏာဒိတော, (၃-၂-၄၅) ဣစ္စနေန အတ္ထနော ပဒံ သိယာ? သစ္ဆံ 'သေသတော ကတ္တရိ' ဣစ္စ.တြ သီဟဂုဟာ.ဝ လောကန ဥယေန 'ကတ္တရိ ရုစာ.ဒိ' ဣစ္စ.တြပိ ကတ္တုနော အနုဝတ္တနာ သုဒ္ဓေ ကတ္တရိ ယေဝ အတ္ထနော ပဒ.မ်ိတိ ဗျာခ္ယာတဗ္ဗံ၊ အတော နကမ္မ ကတ္တရိ အတ္ထနော ပဒမ်ိ.တိ။ အထ ဝါ-ကတ္တုတ္ထံ နိဿာယ ကတ္တုဝိဟိတော ပစ္စယော ပိ သိယာ.တိ?။ ဝုစ္စတေ-တဒါ ဣ.ဂ္ဂဟဏ.မပနီယ 'ကမ္မကတ္ထာ သမ္မံ ဝါ.'တိ ဝိဒဟေယ္ယ၊ တဒါ ဒေ ကမ္မ.မိဝ ဘာ-ဝါ 'ပစ္စတေ သြဒနော သယ.မေ-ဝါ.'တိ ဘဝိဿတိ။ ဝိ.ကပ္ပ ပက္ခေ စ 'ပစ္စတံ သြဒနော သယ.မေ-ဝါ'တိ ကတ္တရိဘာ-ဝေပိ 'ပစ္စတေ သြဒနေန သယ.မေ-ဝါ'တိ ရူပတ္ထယံ ဘဝိဿတိ။ တသ္မာ ဒေ နမသိ ကတ္ဘာ ယံ ဣ.ဂ္ဂဟဏံ၊ တံ ဗောယေတိ 'ကမ္မကတ္တရိ ကတ္တရိ ဝိဟိတော ပစ္စယော နဘဝတီ.'တိ။ ယဇ္ဇေ.ဝ.မနေနေ.ဝ ဥယေန 'လူယတေ ကေဒါရော သယ.မေဝ' ဣစ္စာ.ဒေါ ကမ္မ ကတ္တရိ ပရသ ပဒံ နဘဝိဿတိ။ 'ကိံ သေသတော ကတ္တရိ' ဣစ္စ.တြ ဒေတံ ဗျာဝတ္တနးတ္ထံ ကတ္တု.ဂ္ဂဟဏေန? တသ္မာ ကတ္တု.ဂ္ဂဟဏသ အန.တ္ထဘယာ ပရသ ပဒမေဝ ကမ္မကတ္တရိ နဘဝတိ။ အတ္ထနော ပဒ-ဒ္ဓုဘဝတိ, ကထံ နဥ ဘ-ဝ်ယတေ?။ နေ.ဝံ, အာ.ဂမ ဝိရုဒ္ဓသ ဥပဟတ္ထ မယော.ဂ္ဂတ္ထာ။ စရဟိ 'သေသတော ကတ္တရိ' ဣစ္စ.တြ ကတ္တု-ဂ္ဂဟဏံ ကထံ စေ? တတြေ.ဝ ဗျာခ္ယာ သိဿာမာ.တိ ဒိသော (လေသော)။

http://www.dhammadownload.com

ကမ္မကတ္တေတ္ပ၊ဘေဒေနာ.တိဝုတ္တိ၊ ကမ္မ.မီဝ ကမ္မနိ ကတ္တရီ.တိ ကတေ ပိ ကမ္မ ကတ္တရိ ဘဝဿတိ၊ နစ 'ကမ္မနိ ကမ္မ ကာရိယံ ဘဝတိ, ကတ္တရိ စ ကမ္မကာရိယံ ဘဝ တီ.တိ ပုထု ဂန္ဓယော ဘဝိဿတီ'တိ တတ္ထဗ္ဗံ။ ကမ္မနိ ကမ္မ.မီဝ ဘာဝဿ ဝိဖလတ္တာ ဝိသေသနဝိသေသ္ပ ဘာဝဿ ဝတ္ထု အာယတ္တတ္တာစ။ အထ အ-ဘိန္ဒ ဝိဘတ္တိ နိဒ္ဒေ သေ ဂါရဝ.မီတိ စေ? နဘိန္ဒ-ဝိဘတ္တိ နိဒ္ဒေသာ အကောဒေ ဝ သုတ္တေတော ဥတ္တရတြ ကတ္တရီ.တိ အနုဝတ္ထမာနေ ကတ္တရီတ္ပ.ဿ ခဏ္ဍနာ၊ တသ္မာ ဒေ.မကတ္ဘာ ယ.ဒ ဘေဒ ဃဋ္ဋိတော ကမ္မဓာရယော ကရီယတေ။ တသ္မာ ယတြ ဘေဒ ဂန္ဓောပိ နတ္ထိ။ တတြ ကမ္မ.မီဝ ဘာစေါတိ သခ်ေပေါ။ ဂစ္ဆတိ ဂါမံ သော သယ.မေဝ ါ: တိ ဝုတ္တိ။ နနု ယထာ ပါဒဝိဟရဏ ရူပါ ဂတိ ကြိယာ ကမ္ပရိ သမဝေတာ၊ နကမ္မနီ-တိ၊ ဝုစ္စတိ၊ တထာ လ္ဟယတေ ကေဒါ.ရော သယ.မေဝ ဥ္ကစ္ဆ.တ္ပ၊ပိ ဥယ္ပ.မန နိပါတနာ.ဒိကတ္ထ ဝိသယေ ဒေ ပတ်ိယတေ၊ နတု သ္ပယမာနေ ကေဒါရေ၊ တသ္မာ ကထ.မိဟာ.ဘေဒေါ ကပ္ပယိ တုံ သက္ကာ၊ ယေန လ္ဟယတေ ဥ္ကစ္ဆ.တြ ဘဝတိ။ ဂစ္ဆတိ ဥ္ကစ္ဆတြ နဘဝိဿတိ? သစ္စံ, အယ.မာသယော 'လဝန ကြိယာ ကမ္မ.ဋ္ဌာပိ ပတ်ိယတေ၊ ဂမန ကြိယာတု ကတ္ထုဋ္ဌာ.ဝ ပတ်ိယတေ။ တထာဟိ ဒ္ဒိဓော-ဘ္ပုတံ ကေဒါရာ.ဒိကံ ဒိသ္ပာ ယထာ လဝန ကြိယာ ပတ်ိယတေ၊ တထာ ဒေ-ဒတ္ထေနဂတ.မပိ ဂါမံ ဒိသ္ပာ ဂမန ကြိယာ ပတ်ိ.တိန.တ္ထေဝ။ ကိ.န္တု ဂစ္ဆန္တံ ဒေဝဒတ္တံ ဒိသ္ပာ ဂမန ကြိယာ ပတ်ိယတေ:တိ။ ဒေ.မညာတြ.ပိ ဥ္ဟာနိယံ။ တထာ စာ.ဟု။

"ကမ္မဋ္ဌာ ပစဟိ ကြိယာ၊ ကမ္မဋ္ဌာ စ ဘိဒိ ကြိယာ။
မာသာသိ ဘာဝေါ ကတ္ထုဋ္ဌော၊ ကတ္ထုဋ္ဌာ စ ဂမိ ကြိယာတိ"။

အတော အာဟ....ကြိယာ နိဿယော ကတ္ထေဝေ.စ္စာဒိ။ အတော ဒေ 'ယော အဓာရော' ဥ္ကစ္ဆ-တြ ပဋ္ဌိကာယံ 'ကြ်ိယာ စ ဒ္ဒိစ ကတ္ထုဋ္ဌာ ကမ္မဋ္ဌာ စေ.'တိ ဝုတ္တံ။

ဥတ္တတ္ထာတာ.တာပိ ကမ္မကာရိယ.မီတိ ဝုတ္တိ-ဗ္ပာခ္ပာတ.မေတိ၊ တထာ ပိ ကိ္ဓ္ဓ ဝုစ္စတေ-အ္ပထာ.တိ ဒေသဗလေန ဒုတိယာ ဘဝ.တိ ကထံ ဝုတ္တတ္ထာယ ဗာဓနီ-ယာ?၊ နဟိ အယံ ဒုတ်ိယာ ကမ္မတ္ထနိဿိတာ။ ကိ.န္တု အတ်ိဒေသ ဗလေနေ ကမ္ပ-ကတ္ထရိယေဝ။ အတောပိ 'ဝုတ္တော ကမ္မ ကတ္ထရီ.'တိ ဝတ္ထုံ ယုဇ္ဇတိ။ နဟိ ဥ္ကဟ ဝုတ္ထာ.ဓိကာရော အတ္ထိ၊ နစ ဝုတ္ထကမ္မနိ ပထမာ ဝိဓာယက ဝစန.မတ္ထိ။ ယေန ဝုတ္တောတ္ထောပိ ကမ္မကာရိယံ သိယာ? နေ.ဝ,ယံယံ ကာရိယံ ကမ္မနိ ဝါစ္ဆေ ဝိဓီ-ယတေ၊ တံ တံ ကာရိယံ ကမ္မ ကတ္ထရိ ဝါစ္ဆေ ဝိဓီယတေ ကဝိရာဇ-ဒ္ဓီ။ ။

'ကမ္မ.မီဝ ကမ္မ-ကတ္ထာ အ-ကမ္မေ၊' ၉၂၇။ ။ကမ္မ.မေဝ ကတ္ထုတ္ထံ ပတ္ထံ ကမ္မ.ကတ္ထာ။ သ စ ကမ္မ.မီဝ ဘဝတိ၊ နတု ကမ္မေ သတိ၊ တထာစ၊—

http://www.dhammadownload.com

"ကြိယမာန.န္တ္ဆ ယံ ကမ္မံ၊ သယ.မေဝ ပသိဇ္ဈတိ။
သုကရ-သ-ဂုဏေဟိ ကတ္တာ၊ ကမ္မ-ကတ္တာ.တိ တိ တံ ဝိဒူ။
သယ.မေဝ ဘိဇ္ဇတေ ကဋ္ဌံ, အ-ဘေဒိ"။ မုဒ္ဓဗောဓ

ကမ္မံစ တံ ကတ္တာ.စေတိ-ကမ္မ ကတ္တာ၊ အာဒိမ္ပိ ကမ္မံ ပစ္ဆာ ကတ္တာတျ.တ္ထော။ ကမ္မသ္မာ ကတ္တုတ္ထ ဝိဝစ္ဆာယံ ကမ္မကတ္တာ၊ သ စ ကမ္မ-မိဝ ဘဝတိ၊ နတု ကမ္မနိ သတိ၊ ဒ္ဝိကမ္မကာန.မေက.ကမ္မနိ ဝိဇ္ဇမာနေ ကမ္မ.န္တရသ္မာ ကတ္တုတ္ထ ဝိဝစ္ဆာ နတ္ထိ.တျ.တ္ထော။ တေန 'ယာစီယတေ ရာဇာ သယ.မေဝ ဘူမိ'တိ နဘဝတိ၊ ကမ္မဋ္ဌ ဘာဝ ဓာတုန.မေဝ ကမ္မသ္မာ ကတ္တု ဝိဝစ္ဆာ၊ ယထာ 'ပစ္စတေ သြဒနော သယ.မေဝ, ဘိဇ္ဇတေ ကဋ္ဌံ သယ.မေဝ'ဣစ္စာဒိ။ 'အာဒိဒေသိက မနိစ္စ'-မိတိ ဉာယာ ကတ္တုဋ္ဌဘာဝ ဓာတုနံ နဘဝတိ.တိ ဗောဇ္ဈံ၊ တေန 'ခဇ္ဇတေ သြဒနေ သယ.မေဝ, ဂမ္မတေ ဂါမော သယ.မေဝ' ဣစ္စာဒိ နဘဝတိ၊ ဝ.ထာစ။

"ကမ္မဋ္ဌော ပစိသ္မာ ဘာဝေါ၊ ကမ္မဋ္ဌ စ ဘိဒါ.ဒယော။
ဗုဒ္ဓေသ္မာ ဘာဝေါ ကတ္တုဋ္ဌော၊ ကတ္တုဋ္ဌာ စ ဂမာ.ဒယောတိ"။

ပါစိနော။ ပစတိသ္မာ ဘာဝေါ တဏ္ဍုလာ ဒီနံ မုဒုတ္တံ တဏ္ဍုလာဒိသ္မေ-ဝ ဘဝ.တိ၊ နတုပါက ကတ္တရိ။ ဒေ၀ ဘိန္ဒတျာ.ဒိနော ဘာဝေါ ဘေဒါ.ဒိကဋ္ဌာ.ဒိသ္မေ.ဝ. နတု ဘေဒါဒိ ကတ္တရိ။ ဗုဒ္ဓေသ္မာ ဘာဝေါ ဉာဏံ သိဿေသ္မ.ဝ၊ နတု ဂန္ဓာ.ဒိမ္ပိ၊ ဒေ၀ံဂမာဒီနံ ဘာဝေါ ပါဒေ.စလနာ.ဒိ ဂမနာ.ဒိ ကတ္တုသ္မေ.ဝ၊ နတု ဂါမ.ဒိမ္ပိ၊ တျ.တ္ထော။ ကမ္မ.မိစ္စနေန ကမ္မ-ဝိဟိတ.မတ္တနော ပဒ-ယကာ ဒိ က.မတိ ဒိဿတိ။ နတု ကမ္မ-ကတ္တုနော ကမ္မတ္တံ ဝိဓိယတိ၊ ဟေန ကမ္မ ကတ္တာ 'ဘိဇ္ဇတေ ကဋ္ဌန သယ.မေဝ, ဣတိ ဘာဝေ ပစ္စယော ဘဝတိ၊ ကိ'ဣ ဧေ ကြိယာ ကမ္မုနော ကတ္တုတ္တံ ဝိဝစ္ဆိယတီ.တိ ဗောဇ္ဈံ။ တေန 'ပစတျာ.ဒံ, ရန္ဓီယတိ သယ.မေဝ' ဣစ္စ.တြ နဘဝတိ။ ဒေ၀ ဘိန္ဒပကရဏတ္တာ တဗ္ဗာဒေါ ဝိသယေပိ ကမ္မသ္မာ ကတ္တုတ္ထ နဝိဝစ္ဆိယတိ။ တေန 'တျာတဗ္ဗံ ကဋ္ဌေန သယ.မေဝ' ဣစ္စာ.ဒိ နဘဝတိ၊ ဧကြိယာယ မေကသ္မာ ကမ္မသ္မာကတ္တုတ္ထဿ ကထံ သမ္ဘ၀တီ.တိ? အာဟ ကြိယာမာန.စ္စာ.ဒိ။ ကြိယာမာနံ ယံကမ္မံ, သေဟိ ဂုဏေဟိ သယ.မေဝ ယဒိ ပ-သိဇ္ဈသိ နိပ္ဖဇ္ဇတိ တဒါ တံ ကမ္မ-ကတ္တာ.တိ ဝိဒူ ဇာနန္တိ ဗုဓာ.တိ သေသော။ ။ သေဟိ ဂုဏေဟိ ကိဒိသေဟိ ကတ္တုနော သုကရေဟိ သုခ-ကရေဟိ-တျတ္ထော' ရင်း—ဒုဂ္ဂါဒါသ—ဠီ။

ဤ ကမ္မ၀ဏ္ဏ—ဝိနိစ္ဆယကို ၀ါစပ္ပတိ-အာဘိ၀ေန် ကျမ်းပြုတာရာ နာထ-ဆရာ စီရင်သော 'သဒ္ဓတ္ထရတ္နာ' ကျမ်း၌ ကျယ်ဝန်းစွာဆိုသေး၏။ သို့ရာတွင် အလွန်ကျမ်းကြီးမည်ခြောင်း လျစ်လျူရှုလိုက်ရတော့သည်။ အလိုရှိပါက ၎င်းကျမ်း မျက်နှာ နံပါတ် ၆၁။ ကြောင်းရေ ၁၀-မှာ ယူပါကုန်။

http://www.dhammadownload.com

၄၅၄-ကတ္တရီ စ။ ။ကတ္တရီ စ၊ ကတ္တားအနက်၌လည်း။ အတ္တနော ပဒါနိ၊ တိုသည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကတ္တရီ စ၊ ၌လည်း။ အတ္တနော ပဒါနိ၊ တိုသည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ မညတေ၊ သိတတ်၏။ ရောစတေ၊ တင့်တယ်ကတ်၏။ သောစတေ၊ စိုးရိမ်တတ်၏။ ဗုဇ္ဈတေ၊ သိတတ်၏။ ဇာယတေ၊ ဖြစ်တတ်၏။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဥစ္စတေ-ကို ဥစ-တည်။ ဥစ၊ သည်။ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ပီပြင်သော စကား၌-၏။ ချေ၊ ဝတ္တမာနာ=တေ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘာဝ ကမ္မသုယောဇ၊ သုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥစ်+ယ+တေ) တဿ စ-ဝဂ္ဂ=သုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ စ-ပြု၊ ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ စ-ကို သဒ္ဒိသဒ္ဒေဘော် စ-ပြု၊ (ဥစ္စ+တေ=ဥစ္စတေ) ပြီး၏။ ။ဥစ္စန္တော ဥစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-၏။ နည်း၏။ ဗဟုဝုစ် အန္တော ဝိဘတ်သက်သည်သာထူး၏။ ။လဗ္ဘတေ၊ လဗ္ဘန္တော-လာဘ+လာဘော၊ ရခြင်း၌-၏။ (၄၄၀) သုတ်နှင့် တူ၏။ ။မဇ္ဇတေ၊ မဇ္ဇန္တော-မဇ+ပရိမဇ္ဇနေ ဆုပ်နယ်ခြင်း၌-၏။ ။ယုဇ္ဇတေ၊ ယုဇ္ဇန္တော-ယုဇ+ယောဂေ၊ ယှဉ်ခြင်း၌-၏။ ။ကယျတေ၊ ကယျန္တော-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ (၄၄၁) သုတ်နှင့် တူ၏။

၄၅၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ကတ္တရိ ရှစာ.ဒိ ဝါ.နု ဗန္ဓေဟိ' ကာတန္တ၊ ၃-၂-၄၀။ ။အတ္တနောပုဒ်လည်း ကတ္တားအနက်၌စီရင်သေးသည်။ သို့မဟုတ် ကတ္တားကိုလည်း ဟောနိုင်သည်-ဟူလို။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမုန၊ အတ္တနော ပဒ-ကို ငင်ယူသည်။ တစ်နည်း။ နိ ဝတ္တနတ္ထ။ အချို့၌ နစ်စေခြင်းအနက်ရှိသည်-ရှု။ ။ဤနှစ်သုတ်ဖြင့် အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်၊ အာချာတ် ဝါစကတို့၏။ ဝါစ္စကို ပြသည်။ ဘော, ကံ, ကတ္တား ဝါစ္စ သုံးပါးကို ဟောသည်-ဟူလို။ ။ထိုတွင် သ-ကမ္မက ဓာတ်နောင် ကတ္တား, ကံ ဝါစ္စနှစ်ပါးကိုဟော၍၊ အ-ကမ္မက ဓာတ်နောင်မှာ ဘောနှင့် ကတ္တား, ဝါစ္စနှစ်ပါးကို ဟော၏။

"သ-ကမ္မာ ကတ္တု-ကမ္မေသု၊ အာချာတ-ပ္ပစ္စယာ သိယုံ။
နစ ဘာဝေ အ ကမ္မာတု၊ ကတ္တု-ဘာဝေ နကမ္မနိ"။ စိန္တာ

သ-ကမ္မ၊ သ-ကမ္မက ဓာတ်မှ နောက်၌။ ကတ္တုကမ္မေသု၊ ကတ္တား ကံအနက်တို့၌။ အာချာတ.ပ္ပစ္စယာ၊ **အာချာတ်ဝိဘတ်**တို့သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဘာဝေ၊ ဘော၌။ နသိယုံ၊ မဖြစ်ကုန်။ အ-ကမ္မာ တု၊ အ-ကမ္မက ဓာတ်မှ နောက်၌ကား။ ကတ္တု-ဘာဝေ၊ ကတ္တားအနက် ဘော်အနက်၌။ သိယုံ၊ ကုန်၏။ ကမ္မနိ၊ ၌။ နသိယုံ၊ မဖြစ်ကုန်။

ဆောင်ပုဒ်-"သ-ကမ္မာစု၊ ကံ, ကတ္တု သက်မှ အတ္တနော။
အ-ကမ္မဓာတ်၊ ဘောနှင့် ကတ်၊ သက်အပ် ဝိသယော၊"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။မညတေ-ကို မန-တည်။ မန+သည်။ ဉာဏော၊ သိခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနာ=တေ-ဝိဘတ်သက်၊ ဒိ ဝါ ဒိတော ယော, သုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းသက်။

http://www.dhammadownload.com

၇၅၅-ဓာတု.ပ္ပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော။ ။ဝိဘတ္တိယော၊ ဝိဘတ်တို့သည်။ ဓာတု.ပ္ပစ္စယေဟိ၊ ဓာတ်အနက်၌ညွှန်းပြစီရင်အပ်သော ပစ္စည်းတို့မှ။ ပရာ၊ နောက်၌ သက်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဝိဘတ္တိယော၊ တို့သည်။ ဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ၊ ဓာတ်အနက်၌ ညွှန်းပြစီရင်အပ်ကုန်သော။ ခါ.ဒိ-ကာရိတဋ္ဌေ ဟိ၊ ခ အစ, ကာရိတ် ပစ္စည်းအဆုံးရှိကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့မှ။ ပရာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။.တိတိက္ခတိ၊ သည်းခံ၏။ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်၏။ **တိကိစ္ဆတိ**၊ ဆေးကု၏။ ဝိမံသတိ၊ စူးစမ်း၏။ သမုဒ္ဒါယတိ၊ သမုဒြာကဲ့သို့ပြု၏။ ပုတ္တိကတိ၊ သားကဲ့သို့ပြု၏။ ကာရေတိ ပြုစေ၏။ ပါစေတိ၊ ချက်စေ၏။

(မန်+ယ+တေ) တထာ ကတ္တရိ စ,သုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုနှင့်တကွ ဥ-ပြု+(မဥ+တေ) ပရသ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ဥ-ကို သဒိသဒ္ဒေဘော် ညာ-ပြု၊ (မည+တေ=မညတေ) ပြီး၏။ ။ရောစတေ-ရု စ+ရောစနေ၊ တင့်တယ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တေ-သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရုစ်+ဃ+တေ) အညေသု စ=အစသရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ရ+ဧ-ဘစ်+ဃ+တေ=ရောစတေ) ပြီး၏။ ။သော စတေ-သုစ+သောကေ။ စိုးရိမ်ခြင်း၌-၏။ **ဓ**တေ-သက်၊ အ-သက်၊ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (သ+ဧ-ဘ+စ်+ဃ+တေ=သောစတေ) ပြီး၏။ ဗုဇ္ဈတေ ဗုဓ+ဥကော၊ ၏။ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ တထာ ကတ္တရိ **စ**-စီရင်။ ။ဇာယတေ ဇန+ဇနနေ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ဇန်+ယ+တေ=ဇာယတေ) ကွစိ ဓာတု=ဓာတုန်-ကို ချေ၊ ဇ-၏မှီရာ အ-ကိုလည်း အာ-ဒီဃပြု ပြီး၏။

၇၅၅-ဒ္ဒိ-ပဒ, ပရိဘာသာသုတ်။ ။ဓာတ်အနက်၌ ညွှန်းပြ စီရင်အပ်ကုန်သော ခ, အစ-ကာရိတ်အဆုံး တစ်ဆယ့်သုံးလုံးသော ဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပစ္စည်းတို့မှ နောက်၌သာ ဝိဘတ်သက်ရမည်ဟု ထင်လင်းစွာဖော်ပြ၍ ပရိဘာသာသုတ်ဆိုသည်။ ။ယင်းပစ္စည်းများကား အန္တတ္ထဖြစ်သော ဓာတ်အနက်၌ စီရင်အပ်၍၊ ဓာတ်သဘောဝ၌တည်ရာဖြင့် ဓာတ်နောက်က ကပ်၍ ဝိဘတ်မသက်ခင် အရင်သက်ရသည်။ ။ဘာဝ, ကမ္မ ယ-ပစ္စည်းနှင့်တကွ, ဝိကရဏ ၁၇-ပစ္စည်းတို့ကား ဗာဟျတ္ထဖြစ်သော ကံ,ကတ္တား-စသောအနက်ကို ထွန်းတတ်၍၊ ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ ဓာတ်, ဝိဘတ် အလယ်ကြား၌ သက်ရသည်။

ဆောင်ပုဒ်-"ခ, ဆ စအုံး၊ ကာရိတ်ဆုံး၊ မှတ်ထုံး-ဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ။
ဓာသဘောရောက်၊ ယင်း၏နောက်၊ ကောက်၍သက်ကြ ဝိဘတ္တ။
ဝိဘတ်အတွက်၊ ဗာဟျတ်နက်၊ ထွန်းလျက်ဖော်ပြ-ဝိကရဏ။
ထို့ကြောင့်မှတ်ဖွယ်၊ ဓာတ်-ဝိ, လယ်၊ နောက်ဆွယ် ထွန်းပြ-
သက်ပြန်ရ။"

http://www.dhammadownload.com

၄၅၆-ကတ္တရီ ပရဿ ပဒံ။ ။ကတ္တရီ၊ကတ္တားအနက်၌။ ပရဿ ပဒံ၊ ပရဿ ပုဒ်သည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ကတ္တရီ၊၌။ ပရဿ ပဒံ၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ပစတိ၊ချက်၏။ ပဌတိ၊ရွတ်ဆို၏။ ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။

၄၅၇-ဘူဝါ.ဒယော ဓာတဝေါ။ ။ဘူဝါ.ဒယော၊ဘူ-အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။ ဓာတဝေါ၊ ဓာတ်မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဘူ-ဣစ္ဆေဝ-မာဒယော၊ ကုန်သော။ ယေ သဒ္ဒဂဏာ၊ အကြောင်း သဒ္ဒါအပေါင်းတို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ-သဒ္ဒဂဏာ၊ ထိုသဒ္ဒါအပေါင်းတို့သည်။ ဓာတု သညာ၊ ဓာတ်မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ စရတိ၊ ကျင့်၏။ စရန္တိ၊ ကျင့်ကုန်၏။ ပစတိ၊ ချက်၏။ ပစန္တိ၊ ချက်ကုန်၏။ စိန္တယတိ၊ ကြံစည်၏။ စိန္တယန္တိ၊ ကြံစည်ကုန်၏။ ဟောန္တိ၊ ၏။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အာချာတ-ကပ္ပေ၊၌။ ဒုတိယော၊ သော။ ကဏ္ဌော၊ သည်။ ဣတိ၊ပြီးပြီ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။တိတိက္ခတိ-တိဇ+ခန္တိယံ၊ ခ။ ဇိဂုစ္ဆတိ ဂုပ+နိန္ဒာယံ၊ ဆ။ တိကိစ္ဆတိ-ကိတ+ရာဂ.ပနယ့နေ၊ ဆ။ ဝိမံသတိ-မာန+ဝိမံသာယံ၊ သ။ ၄၃၃-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။သမုဋ္ဌဟတိ-သမုဋ္ဌ+-ဃ+တိ။ ၄၃၅-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ ပုတ္ထိယတိ-ပုတ္ထ+-ိယ+တိ။ ၄၃၆-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ကရေတိ၊ကရ+ကရဏေ၊ ဏေ၊ တိ။ ပါစေတိ-ပစ+ပါဏေ၊ ဏေ၊ တိ၊ ၄၃ဂ-သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၅၆–ဒ္ဒိ ပ,ဒ ဝိဓိသုတ်။ ။'သေသာ ကတ္တရီ ပရဿ ပဒံ' ကာတန္တ ၃-၂-၄ဂ။ ။ပရဿပုဒ် ဝိဘတ်သည် ကတ္တားကို ဟောသည်။ ဝါ-ကတ္တားအနက်၌သက်လေ-ဟူလို။ ။ကတ္တရီ စ သုတ်မှ ကတ္တရီ သဒ္ဒါအလိုက်ခံရ၍ ပရဿ ပဒံ, လောက်တင်ဆိုက ပြီးလောက်လျက်။ ကတ္တရီ-သဒ္ဒါ**ကို** တစ်ဖန်ဆိုခြင်းသည်၊ ပရဿပုဒ် ဝိဘတ်များသည် ကတ္တား၌သာ **အ**မြဲသက်ရသည်။ သို့မဟုတ် ကတ္တားကိုသာ **အ**မြဲဟောသည်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ သို့အတွက် *'ပုဒ်ပရသ်ဟု၊ ရှေ-ခြောက်ခု၊ ဟောမှ-ကတ္တားသာ။ ။နောက်-အတ္ထနော၊ ဝါ **စ** ကော၊ ဘောနှင့် ကံ, ကတ္တား'ဟု ဆောင်ပုဒ်လက်ဝတ်တို့ ၈ါတို့ ဆိုခဲ့ကုန်ပြီ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကရောတိ-ကရ+ကရဏေ။ သြ-တိ။ ၄၅၁-သုတ်နှင့်တူ၏။ ပစတိ-ပစ+ပါဏေ၊ အ-တိ။ ပဌတိ-ပဌ+ဝိဘတ္တိယံ ဝါစာယံ။ အ-တိ။ ၄၄၅-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဂစ္ဆတိ-ဂမု+ဂတိမှိ။ **အ**-တိ။ ၄၃၂-သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၅၇–ဒ္ဒိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'ဘူဝါ.ဒယော ဓာတဝေါ' ပါဏိနီ။ ၁-၁-၃။ ။'ဘူဣစ္ဆေဝ-မာဒယော သဒ္ဒါ ကြီယာ ဝါစီ ဓာတု သညာ ဘဝန္တိ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'ဘူ-အာဒိ ယေသ.ဣ.ကြော.တိ-ဘူဝါ.ဒယော' ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိ ရှာသ။ ။ဘူဝါ.ဒိ-၌ ဥ-ကို ဥဝ-ပြု၍ ပြီးသည်-ဝုဒ္ဓိ။ ။ဣ အလိုကား-

http://www.dhammadownload.com

ဘူ.ဒယော,ဘုဝါ.ဒယော,ဟုမဆိုဘဲ၊ ဘူဝါ.ဒယော-ဟု ဥ-ဒီဃနှင့် ဆိုသော ကြောင့် ဝ-အာဂုမ်ဟုဆိုလိုဏ်။ ။တစ်နည်း၊ 'ဘူစ, ဝါစ-ဘူ-ဝါ၊ ဘူ-ဝါ အာဒိ ပကာရ ယေသ.ဣ.ကြောင့်-ဘူ-ဝါ.ဒယော'။ ယေသံ၊ အကြောင်ခေတ်တို့အား ဘူ-ဝါ။ ဘူ-ခေတ်,ဝါ-ခေတ်ဟုဆိုအင်ကုန်သော။ အာဒိ ပကာရ၊ အတူတို့သည်။ အတ္ထိ၊ ကုန်ဏ်-ပေး။ ။ဘူ-ကာ, အ-ကမ္မကခေတ်၊ ဝါ-ကား သ-ကမ္မကခေတ်။ ဘာဒိ-သဒ္ဒါလည်း ပကာရတ္ထဖြစ်၍ သ-ကမ္မကကြိယာ, အ-ကမ္မကကြိယာချင်း တူသမျှကို ယူလေ-ဟူ၏။ ရှု-ဌ်လည်း အတူပင်ဆိုဏ်။

"ဘူဝါ- ဒီသု ဝ-ကာရော.ယံ၊ ဥ ယျော အာဂမ-သန္ဓိ-ဇော။
ဘူ-ဝါ-ပကာရ ဝါ ခေတူ၊ သ-ကမ္မား.ကမ္မက.တ္ထတော။" ရှု

ဘူဝါ.ဒီသု၊ ဘုဝါ-စသည်တို့ဌ်။ အယံ ဝ-ကာရော၊ ဤ ဝ-အက္ခရာကို။ အာဂမ-သန္ဓိ-ဇော၊ အာဂမသန္ဓိ-ဌ်ဖြစ်ဏ်-ဟူ၍။ ဥ ယျော,သိသတ်ဏ်။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဘူ-ဝါ-ပကာရော-ခေတူ၊ ဘူ-ခေတ်, ဝါ-ခေတ်လျှင် အတူရှိသောခေတ်တို့ကို။ သ-ကမ္မာ.ကမ္မ က.တ္ထတော၊ သ-ကမ္မကကြိယာ အ-ကမ္မကကြိယာ အနက် အားဖြင့်။ ဥ ယျာ၊ ကုန်ဏ်။

ဤဥ,ရှုတို့ကား-ရှေနည်းကို မဟာဘာသ။ နောက်နည်းကို သရလာဋီကာ၊ တတ္ထဗောဓိနီ-ဋီကာတို့အလို ဆိုဏ်။ ။"ကုတော.ယံ ဝကာရော၊ ယဒိ တာဝ သံဟိတာယ နိဒ္ဒေသော ကရိယတေ၊ ဘူ.ဒယော ဣတိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အထ.သံဟိ တာယ ဘု အာဒယော ဣတိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အတောဥတ္ထရံ ပဌတိ ဘူ.ဝါဒီနံ ဝ-ကာရော.ယံ၊ မဂ်လ.တ္ထော ပယုဇ္ဇတေ'၊ မဂ်လိကော အာစရိယော မဟာတော သတ္ထော.ဃသ မဂ်လ.တ္ထံ ဝ-ကာရော.ဂမ် ပယုဇ္ဇတေ"မဟာဘာသ။ ။'ဘူ စ ဝါစေ.တိဘူ ဝါ၊ အာဒိ-သဒ္ဒေါ ဝ ဝတ္ထာနုပ္ပကာရ-ဝါစီနံ ဒ္ဒိန္ဒ.မာဒိ သဒ္ဒါန. မေကသေသောအာဒိ၊ တေ အာဒိ ယေသ.န္တိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ဘူ-ပဘု တယော ကြ်ယာ ဝါစိတ္တေန ဝါ သဒ်သာ ခေတဝေါ ဣစ္စ.တ္ထော'သရလာဋီ။ ။'ဘု-ဝါ.ဒယော ဣတိ-ဘူ စ, ဝါစေတိ ဒ္ဒန္ဒေ၊ အာဒိ-သဒ္ဒေါ ဝ ဝတ္ထာန.ပ္ပကာရ ဝါစီ ကေသေ သော၊ အာဒိ စ, အာဒိ စ, အာဒိ၊ ဘူ-ဝါ အာဒိ ယေသ.န္တိ ဝိဂ္ဂဟော၊ ဘူပဘု-တတော ဝါ-သဒ်သာ၊ လာဒိသ္ပျ် စ ကြ်ယာယ ဝါစိတ္တေနာ-တိ'အာဟ....ကြ်ယာ ဝါစ်နော ဣတိ' တတ္ထဗောဓိနီ–ဋီ။

တစ်နည်း။ ။ဘုဝါ.-ဒိ-ဌ်,အာဒိ-သဒ္ဒါလည်းမဟုတ်။ဝ-အာဂုံလည်းမဟုတ်။ ဘူ-ပုဒ်၊ ဝါဒယေားပုဒ်။ 'ဘဝနံ-ဘူ' ဘာဝသာဓ်လုပ်၍ ကြ်ယာသာမန်အနက်ကို ကောက်။ 'ဝဒန္တိ.တိ ဝါဒယော'ကတ္တုသာဓ်လုပ်၊ ဝါစာ-သဒ္ဒါကိုကောက်။ 'ဘုဿ ဝါဒယော-ဘူ-ဝါဒယော' ဆဋ္ဌီတွဲ။-ဘုဿ၊ ဖြစ်ခြင်းကြ်ယာ သာမန်ကို။ ဝါဒယော၊ ဟောတတ်ကုန်သော သဒ္ဒါတို့တည်း-ပေး။

http://www.dhammadownload.com

"ဘူဝေါ.ဒီနံ ဝ-ကာရောယံ၊ မဂ်လ.တ္ထံ ပယုဇ္ဇတေ။
ဘူဝေါ အတ္ထံ ဝဒန္တိ.တိ၊ ဘု.တ္ထာဝါ ဝါဒယော မတာ။" ကာသိကာဝုတ္တိ

ဘူဝေါ.ဒီနံ၊ ဘူ-ဝါ-စသည်တို့တွင်။ အယံ ဝ-ကာရော၊ ဤ ဝ-အက္ခရာကို။ မဂ်လ.တ္ထံ၊ မဂ်လာအကျိုးငှာ။ ပယုဇ္ဇတေ၊ ယှဉ်အပ်၏။ (မဂ်လာအကျိုးငှာ ဝ-အက္ခရာလာထားသည်-ဟူလို)။ ဝါ၊ တစ်နည်း။ ဘူဝေါ အတ္ထံ၊ ဖြစ်ခြင်းကြီယာ သာမန်အနက်ကို။ ဝဒန္တိ၊ ဟောတတ်ကုန်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဘု.တ္ထာ၊ ကြီယာ သာမန်အနက်ကို။ ဝါဒယော၊ ဟောတတ်သော သဒ္ဒါတို့ကို။ ဤဟသုတ္တော၊ ဤသုတ်၌။ သညိနော၊ သညီ-တို့ဟူ၍။ မတာ၊ သိတတ်ကုန်၏။ ။'ဘူ-ဝါဒီနံ သညီနံ နိဒ္ဒေသေ အယံ ဝ-ကာရော မဂ်လ.တ္ထေ ပယုဇ္ဇတေ။ မဂ်လံ အတ္ထော ပယောဇနံ ယဿ သော-တထော.တ္ထော။ ဘူဝေါ.တ္ထ.မိတ္ဘာ.ဒိ၊ အထဝါ-ဘူဝါဒယော ဤတိ အတြ နိဒ္ဒေသေ နာ.ယံ အာဒိ-သဒ္ဒဿ ပယောဂေါ၊ နာ.ပိ မဂ်လ.တ္ထ ဝ-ကာရဿ၊ ကိ.န္တု ဝါဒိ-သဒ္ဒဿ ဥဏာ.ဒိကဿ၊ ဝဒန္တိ.တိ-ဝါဒယော၊ ဝါ စ ကာ.တ္ဗတ္ထော။ ဘု.တ္ထာ ဤတိတေသံ ဝါဒီန.မိဒံ ဝိသေသနံ။ ဘဝနံ-ဘူ၊ သမ္ပဒါ.ဒိတ္ထာ ဘာဝေ ကို၊ ဘဝတ္ဗ.တ္ထော ကြီယာသာမညံ၊ ဘူ အတ္ထော ယေသ-န္တေတိ ဘု.တ္ထာ၊ ကသ္မာ ပုန ဘု.တ္ထာ? ဘူဝေါ ဝေါ.တ္ထံ ဝဒန္တိ.တိ၊ ဤတိ ကာရဏော ဟောတု။ ယသ္မာ ဘူဝေါ ဝေတ္ဗတ္ထံ ဝဒန္တိ အဘိ ဝဒန္တိ။ တသ္မာ တေ ဘု.တ္ထာ၊ ဧဝံ ဝိဝေ ဝါဒယော ဝါစကာ သဒ္ဒါ ဘဝ တ္ဗ.တ္ထာ။ ဘိဝေယျနီ ဤတီ.ဟ သုတ္တေ သညိနော မတာ အဘိမတာ ဤတ္ဗ.တ္ထော။ အသ္မိ ဗျာချာနေ ဘူဝါဒယော ဤတိ ဆဋ္ဌီ သမာသော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဘုဿ ဝါဒယော-ဘူ-ဝါဒယော ဤတိ' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိနျာသ။ ။ဤ အလို–'ဘူ-ဝါဒယော၊ ကြီယာအနက်ကို ဟောတတ်ကုန်သော သဒ္ဒါတို့သည်။ ဝေတဝေါ၊ ဝေတ်မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏'-ဟု သုတ်အနက်ပေး။

ပါဠိပုံစံကား။ ။ဘူ+တတ္ထာယံ၊ အ၊ တိ- 'ဘယံ တဒါ နု သဝတိ၊ အဇ္ဇ.ပေ တံ ပဒိဿတိ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ 'နု မိယျမာနဿ ဘဝန္တိ တာဏာ' ရဋ္ဌပါလ.တ္ထေရ ဂါထာ။ ။*စရ+ဂတိယံ၊ စရဏော ဝါ၊ အန္တိ-'ပါတော.ဝ ပိဏ္ဍယ စရန္တိ ကာလေ' ပကိဏ္ဏက-မဟာမောရဇာတ်။ 'ဓမ္မ.မေဝ စရိဿာမိ၊ နာ.ဟံ ရဇ္ဇေန အတ္ထိကော' ဌင်း-သာဓိနဇာတ်။ ။*စိတိ၊ စိန္တ+စိန္တာယံ၊ ဏော၊ သိ-'ရဟော-ဂတော နိသီဒိတ္ဝာ၊ ဧဝံ စိန္တေ.သဟံ တဒါ' ဗုဒ္ဓဝံသ၊ တတ္ထ ဌတ္ဝာ ဝိစိန္တေသိ၊ တုဋ္ဌော သံဝိဂ္ဂမာနသော' ဌင်း။ ။တ္ဝာန-ပစ္စည်းသက်လျှင်-စိန္တယိတ္ဝာန။ အန္တ-သက်လျှင်-စိန္တေန္တော'. ဖြစ်၏။ 'ဧဝါ.ဟံ စိန္တယိတ္ဝာန'၊ 'ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ.တိ စိန္တေန္တော'၊ မဂ္ဂံ သေခေ.သဟံ တဒါ'ဌင်း။ ။*ဟူ+သတ္တာယံ၊ တိ-'အပိ စေ ဟောတိ ဟေ ဝိဇ္ဇော၊ မစ္စု ဟာယိ အနာသဝေါ' အဇိန.တ္ထေရ ဂါထာ။ 'ပဠုဟတ္ထာ တဝ ဟောန္တု၊ တဿော ဟောန္တု မမ ဤသေ။ တေန သဒ္ဓိ သမာ ဟောန္တု၊ ဗောဓတ္ထာယ တဝ ဤသေ' ယသောခရထေရီ အပဒါန်။ ။*ဂမု=ဂတိမ္ဂ၊ အ-တိ;

http://www.dhammadownload.com

၄၅၈-ကွစ၁ ဒီ-ဝဏ္ဏာန.မေက.ဿရာနံ ဒ္ဒေ ဘာဝေါ။ ။အာဒီ-ဝဏ္ဏာနံ၊ အစ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော ဝဏ္ဏတို့၏။ ကေ.ဿရာနံ၊ တူသော သရရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ကွစိ၊ အချို့၌။ ဒ္ဒေ ဘာဝေါ၊ ဒ္ဒေဘော်သည်။ ဝါ-နှစ်လုံးတို့၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အာဒီ၊ ဘူတာနံ၊ အစဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝဏ္ဏာနံ၊ ဝဏ္ဏတို့သည်။ ကေ.ဿရာနံ၊ တူသော သရ ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ကွစိ၊ ၌။ ဒ္ဒေဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တိတိကွတိ၊ ၏။ ဇိဝုစ္ဆတိ၊ ၏။ တိကိစ္ဆတိ၊ ဆေးကုတ်။ ဝိမံသတိ၊ စူးစမ်း၏။ ဗုဘုက္ခတိ၊ စားတတ်လို၏။ ပိဝါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ ဒဒ္ဒဋ္ဌတိ၊ ထွန်းပ၏။

'ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ' သမ္ဘူတ.တ.ထွေရ ဂါထာ။ 'အဿာဒံ နာ ဓိဂစ္ဆာမိ' တိ'သ-ကိ'ဆန္ဒဇာတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဘဝတိ-ကို ဘူ-တည်။ ဘူ၊ သည်။ သတ္တာယံ၊ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူ၀ါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘူ+၊+တိ) အညေသု စ=အစသရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဘ+ေ-ါ+၊+တိ) သြ အ၀သရေ=သြ-ကို အ၀-ပြု (ဘ+ေ၀+၊+တိ=ဘ၀တိ) ဘ+အ, ၀-+အကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဘ၀န္တိ-ဘူ+သတ္တာယံ၊ နည်းတူ။ အန္တိ-သက်ရုံသာထူး၏။ ။စရတိ-စရ+စရဏေ၊ ကျင့်ခြင်း၌-၏။ချေ။ တိ-သက် အ-သက်၊(စရ်+၊+တိ=စရတိ) ရ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။စရန္တိ-စရ+စရဏေ၊ အန္တိ-သက်။ ။(စရ်+၊န္တိ=စရန္တိ)။ ။ပစတိ-ပစ+ပါကေ။တိ-သက်။ အ-သက်၊ (ပစ်+၊+တိ=ပစတိ)။ ။ပစန္တိ-ပစ+ပါကေ။ အန္တိ-သက်၊ (ပစ်+၊န္တိ=ပစန္တိ)။ ။စိန္ဓယတိ-စိန္ဓ+စိန္ဓာယံ၊ ၏။ တိ-သက်။ ဏယ-သက်။ ၄၅၂--သုတ်နှင့် ထူ၏။ ။ဝိန္ဓယန္တိ၊ နည်းတူ။ ။ဟောတိ-ဟု+သတ္တာယံ၊ ၏။ တိ-သက်၊(ဟု+တိ) အညေသု စ-ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဟ+ေ-ါ+တိ=ဟောတိ)။ ။ဟောန္တိ-ဟု+သတ္တာယံ၊ အန္တိ-သက်၊ (ဟ+၊န္တိ) ဥ ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဟ+ေ-ာ+၊န္တိ=ဟောန္တိ ။ ။ဂစ္ဆတိ-ဂမု=ဂတိမ္ပိ၊ ချေ၊ တိ-သက်။ အ-သက်၊ (ဂမ်+၊+တိ) ဂမိယဿ္ဓောစ္ဆော ဝါ=ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ+၊+တိ=ဂစ္ဆတိ) ဂစ္ဆန္တိ-နည်းတူ။

အာချာတ.ကပ္ပေ ဒုတိယ ပရိစ္ဆေဒသ ကစ္စာန တ္တဒီပနီ
နိဋ္ဌိတာ။

၄၅၈-စတု.ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။'ဒ္ဓိ- ဝစန မတ္ထာသသ ကေ.ဿရသ.ဒ.ဿ' ကာတန္တ၊ ၃-၃-၁။ ။ဓာတ်၏အစ ဗျည်းတို့ကို သရတူ ဒ္ဒေဘော်ပြု၊စီရင်။ ။'အာဒိ ဘူတာ ဝဏ္ဏာ အာဒိ-ဝဏ္ဏာ'။ တိ-ဓာတ်-စသည်တို့၏ အစ၊ တိ-အက္ခရာ-စသည်ကိုကောက်။ ။'ကောဿ သမာနော သရော ယသ္သ သော-တိ-ကေသ ရော'။ ။ယသ္သ၊ အကြင်.ဒ္ဒေဘော် ဗျည်းအား။ ကောဿ သမာနော၊ ဓာတ်၏

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ-အလွန်တောက်ပြောင်ထွန်းလင်း၏။ 'ပရိယာယ်-သဒ္ဒါ နှစ်ချက်ဆင့်, မြင့်သော အနက်ထွက်' ဒုက္ခ-ဒုက္ခံ-စသည်တို့ကဲ့သို့-ဟူလို။ ။'ဒဒ္ဒဌ္ဌမာနာ.တိ အတိဝိယ ဇလမာနာ သောဘမာနာ' သဂါထာ-မာရ သံယုတ် အဋ္ဌကထာ) ဒဒါတိ၊ ပေး၏။ ဇဟာတိ၊ စွန့်၏။ စက််မတိ၊ စကြိုသွား၏။ (လူးလာ တုံ့ခေါက်, စကြိုလျှောက်၏)။ ကွစိ.တိပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္တံ၊ နည်း။ ကမ္မတိ၊ စလတိ၊ တုန်လှုပ်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့ဌ။ ပဿသေနော.တ္ထံ၊ ၏။

အစဗျည်း၏မှီရာ သရနှင့်တူသော။ **သရော**၊ သရသည်။ အတ္ထိ၏-ပေး။ ဝဂ္ဂ(ဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိဖြစ်၍ တိဇ-စသော **ဓာတ်**၏ အစ တိ-အက္ခရာ-စသည်နှင့် သရတူ ဒွေဘော်ဖြစ်သော သရနှင့်တက္ခ ဗျည်းကိုကော်ပေ။ 'ဧက.သရသော တျာ.ဒီ-ဧကော သရော ယသ သော ဧကသရော ဣတိ အဝ ယဝေန ဝိဂ္ဂဟော၊ သရ-ဗျဉ္ဇန သမုဒါယော သမာသ.တ္ထော၊ အဝယဝေါ စ သမုဒါယေ အန္တော ဘဝ တီ.တိ သရ ဗျဉ္ဇန.သေက.သရသ ဒ္ဒိ.ဗ္ဗစနံ သိဒ္ဓံ'ကာတန္တ ပဠိကာ။ ။ဤအလို-ဧကသရာနံ-ကား၊ ဒ္ဒေ ဘာဝေါ-ဟူသော ကာရိယ၏ဝိသေသနတည်း။ ဒ္ဒေဘော်ပြုရမည်ဆို၏။ ဓာတ်၏**အစ**, ဗျည်းနှင့်သရတူ ပြုရမည်လား။ သို့မဟုတ်-သရပြား ဒ္ဒေဘော်ပြုရမည်လား မေးရန်ရှိ၍ 'ဧကသရာနံ'ဟူသောပါဠိကို မိန့်ရသည်-ဟူလို။ ။ဤအလို၊ 'ဧကသရာနံ၊ တူသော သရရှိကုန်သည်ဖြစ်၍'ဟု-ပေး။ ။ တနည်း၊ 'သရေန သဟ ဧကတော ဝတ္တတီ.တိ ဧက.သရော'လုပ်။ ယော အက္ခ-ရော၊ အကြင် အက္ခရာသည်။ သရေန၊ နှင့်။ သဟ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ဝတ္တတိ၊ ၏-ပေး။ ။ဤအလို 'ဧက-သဒ္ဒါ ကေ့ပ္ပါဒ'ဟူသော ပုဒ်မျှားကို သဟ အနက်ဟောတည်း။ ဧက.သရာနံ ပုဒ်သည်လည်း အာဒီ ဝဏ္ဏာနံ-ဟူသော ကာရီ၏ ဝိသေသနတည်း။ သို့အတွက် 'ဧကသရာနံ၊ သရနှင့်တက္ခဖြစ်ကုန်သော အာဒီ-ဝဏ္ဏာနံ ဓာတ်၏အစဖြစ်ကုန်သော ဝဏ္ဏတို့၏'-ပေး။ ။အချို့ ပညဝန်တို့ကား-ကေသဒ္ဒါ သခ်ျာဝါစကကြုံ၍၊ 'ဧကသရာနံ၊ တစ်ခု**သော** သရရှိကုန်သော'-ဟု ပေးကုန်၏။ အနေကသရဗျည်းဟူ၍ မရှိရကား မကောင်း။

အချုပ်မှာ။ ။ဗျည်းသက်သက်ကိုသာ **ဒ္ဒေ**ဘော်ပြုရသည်မဟုတ်။ သရပါ ပြုရ၏။ သို့မဟုတ် သရနှင့်တက္ခ ဗျည်းကိုဒ္ဒေဘော်ပြုရ၏။ ။ဗျဉ္ဇန ဒ္ဒေဘာဝ၊ပဒ ဒ္ဒေ ဘာဝ၊ ဓာတု-ဒ္ဒေဘာဝ,သုံးမျိုးတို့တွင် သိန္ဓိပိုင်းလာ ဗျဉ္ဇနဒ္ဒေဘာဝမှာ သရမပါ, ဗျည်းချည်းသက်သက်သာ ဒ္ဒေဘော်ပြုရ၏။ ပဒ-ဒ္ဒေဘာဝ၊ ဓာတု-ဒ္ဒေဘာဝ-နှစ်မျိုးမှာ သရနှင့်တက္ခ ပြုရမည်။ 'ဂါမေ ဂါမေဇလံ အတ္ထိ၊ သေလေ သေလေ နမဏိကံ၊ ဂဇေ ဂဇေ နမုတ္တိကံ၊ ဝနေ ဝနေ နစ**ဒ္ဓနံ**' စသည် ဝိစ္ဆာပုဒ်မျိုးကို ပဒ ဒ္ဒေဘာဝဆိုသည်။ 'ဝိစ္ဆာယံ ဝတ္တမာနဿ ပဒဿလောကတော ဧဝ ဒ္ဒိ-ရုတ္တိသိဒ္ဓါ' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'ဗဟုနံ သ-ဇာတိယာနံ အတ္တာနံ ကြိယာ ဂုဏ ဒဗ္ဗေသု ဧကက္ခ

http://www.dhammadownload.com

ဏော ပယောတ္တုံ ဗျာပိတုံ ဣစ္ဆာ-ဝိစ္ဆာ၊ တဿ ဂမ္ဗ မာနာယံ ဒ္ဝိ ဝစနံ လောက တော ဧဝ သိဒ္ဓံ၊ တတော ကိံ ဝိသေသ ဝစနေ.တိဘာဝေါ'ကာတန္တ ပဋ္ဌိကာ။

ဒ္ဝိခတ္တုံ ဘဝတီ.တိ-'ဒ္ဒေဘာဝေါ၊ ဒ္ဒေဘူတော ဝါ ဘာဝေါ ဒ္ဒေ ဘာဝေါ' လုပ်။ ဘာဝ-ကား သဒ္ဒါဟောဖြစ်၍ ဒ္ဒေဘော်ဟူယည် သဒ္ဒါနှစ်ခုပြု၊ ဝါ-တိဇ-ဓာတ်စသည်၏ အစ, သရနှင့်တက္ခ ဗျည်းကို တိတိ-စသည်နှင့် နှစ်ကြိမ်ပြု-ဟုဆိုလို သည်။ ။ကွစိ-သဒ္ဒါကား ဝဝတ္တိတ ဝ်ဘာသာအနက်ရှိ၏။ နိစ္စ, အနိစ္စ, အသန္တ-ဝိဓိသုံးပါးကို ပြုသည်။

"ခ ဆ.သေသု ပရောက္ခာယံ၊ ဒ္ဒေ-ဘာဝေါ သဗ္ဗ-ဓာတုနံ။
အ.ပ္ပစ္စယေ ဇုဟောတျာ.ဒိ၊ ဿပိ ကိစ္စာ-ဒ္ဒိကေ ကွစိ။"ရှ

ခ-ဆ-သေသု၊ ခ-ဆ-သ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့် လည်းကောင်း။ ပရောက္ခာယံ၊ ပရောက္ခာ ဝိဘတ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗဓာတုနံ၊ တို့၏။ ဒ္ဒေဘာဝေါ၊သည်။ နိစ္စံ၊ မြဲ။ ဟောတိ၊ ၏။ အ-ပ္ပစ္စယေ၊ အ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဇုဟောတျာ.ဒိဿပိ ဇုတောတျာ.ဒိဂိုဏ်းဌ်ဖြစ်သော ဟု-ဓာတ် စသည်၏လည်း။ ဒ္ဒေဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကိစ္စာ.ဒိကေ၊ ကိစ္စ-ပစ္စည်းစသည်ကြောင့်။ ကွစိ၊ ဌ်။ ဒ္ဒေဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တိတိကွတိ၊ ဇ်ဂုစ္ဆတိ၊ ပိ ဝါသတိ၊ ဗဘုဝ-တို့ကား နိစ္စ။ ဇုဟောတိ၊ စက်မတိ၊ ဇုဟောတဗ္ဗံ၊ စက်မိတဗ္ဗံတို့ကား အနိစ္စ။ ကမ္မတိ၊ ဒါတဗ္ဗံ ဒတ္ဌ-စသည်တို့ကား-အသန္တဝိဓိတည်း။ ။နိ-ကား ကွစတ္ထ-ဟူ၏။ ယင်းစကားကို ဝုတ်ဘုတ်ထင်ရှား ပုံစံများရှိကြ၍၊ စဉ်းစားရန်ရှိသည်။

ဆောင်ပုဒ်-"ဓာတု,ပဒံ၊ ဗျဥ္ဇနံ၊ သုံးတန် ဒ္ဒေဘော်ပြား။
ဓာတု ပဒ၊ သ-သရ၊ ပြုကြ-နှစ်ခုပ္ပား။
ဗျဥ္ဇနမှာ၊ ဗျည်းချည်းသာ၊ ပြုရာ တစ်မျိုးခြား။
ပရောက္ခာယံ၊ ခဆ-သံ၊ နိစ္စံ ဒ္ဒေဘော်ထား။
ဇုဟောတျ၊ အ-ကြောင့်ပ၊ ကိစ္စပစ္စည်းများ။
ဒ္ဒေဘော်ပြုဘိ၊ မြဲမရှိ၊ ကွစိ, သူပိုင်းခြား။"

ပုံစုံ၌ ရှင်းချက်-ဒဒ္ဒဌတိ၌ ဒဌ-ဓာတ်ဟု ဉ,နာဆရာတို့ဖွင့်ဆိုသည်ပြင်။ ဓာတုတ္ထ သင်ဟု၌လည်း-'ဒဟိ-ဘူ ဝုတ္တိယံ စု, တု၊ ဒိတ္တိယံ ဒဟနေဒဠ္ဠော'ဟု ဒဌဓာတ်ပင် ဆိုအ၏။ သီဟဠဘာရာရေး ကစ္စည်း, ဉတို့၌ကား ဒဒ်လ-ဟု လဝယ်နှင့် ဒလ-ဓာတ်ဟုရှိ ရာ။ သက္ကတကို အလေးပြုကြသော သီဟိုဠ်ဆရာတို့ ပြင်ထားဟန်တူ၏။ သို့ရာတွင် ဉာသ်, ဆရာကြီးကိုယ်တိုင်ပင် မုဒ္ဓဇ ဌ,ဟ-သံယုဂ်နှင့် ဒဌ-ဓာတ်ဆိုကြောင်း ထင် ရှား၏။ အကြောင်းကား ယင်း-သီဟိုဠ်ဉာသ်၌ပင် ရုပ်တက်ရာ လ-ဒ္ဒေဘော်မပါ သောကြောင့်တည်း။ အချို့ပညဝန်တို့ကား'မြန်မာစာတို့၌ကား ဒဒ္ဒဌ-ဟု မုဒ္ဓဇ-ဌ, ဟ-သံယုဂ်နှင့် ပါ၌ပျက်ချည်းသာရှိကြ၏။သတိရစေ'ဏ မစစ်မဆေး ရှေးအကျ ဆုံး၊ ဗျာကရဏ်း မူလဋ္ဌီကာ ကြီးမျှမက။ ပါ၌ပိဋကတ်တော်၌လည်း ဒဒ္ဒဌမာ

http://www.dhammadownload.com

နာ အာဘန္တိ သမန္တာ စတုရော ဒီသာ' နာဝါ၀ိမာန ဝတ္ထု။ 'ဒဒ္ဒဋ္ဌမာန ဝဏ္ဏေန၊ ယသသာ စ ယသသိနံ' ဒဒ္ဒဋ္ဌ၀ိမာန။ 'မဒ္ဒဋ္ဌမာနာ အာဘန္တိ၊ သမန္တာ သတယောဇနာ'၀ိဟာရ ၀ိမာန။ 'ဒဒ္ဒဋ္ဌမာနာ ယသသာ ယသသိနံ' အသီတိ-သုဝေဘောဇန ဇာတ်-စသည် ဒဋ္ဌ-ခေတ်၊ မာန ပစ္စည်းနှင့် ရှိကြသော ပါဠိတော်ကြီးများကိုပါ ပယ်ရှားပုတ်ခတ်မိကြ၏။ လန့်စရာပင်။ မာဂ၀၊ တလမ်း၊ သက္ကတ, တလမ်းဖြစ်၍ အရာတိုင်းမှာပင် သက္ကတ,ကိုချည်း အားမကိုးသင့်။ သက္ကတ,၌ မုဒ္ဓဇ,ဌ-အက္ခရာ ပင်မပါ။ သို့ရာတွင်=ဂရုဋ-စသည်၌ ဋ-၏ကိုယ်စား ဍ-ရင်ကျောက်ကို အပြောက်ထိုး၍ သုံးကြ၏။ သတိရှိအပ်လှပေသည်။

ဤ ဒဒ္ဒဋ္ဌ-ပုံစံ၌-ပရဿ ဒ္ဒေဘာ၀ေါ ဌာနေ, သုတ်ဖြင့် ပြီးသင့်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟူမူ၊ မပြီးသင့်။ ဘာကြောင့်နည်းဟူမူ-ပရဿ ဒ္ဒေဘာ၀, ကား သုဒ္ဓ-ဗျဥ္ဇနကိုသာစီရင်၍၊ ဤ-၌ကား သ-သရ, ဗျဥ္ဇနကို လိုအပ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့် 'အာဒိ၀ဏ္ဏာနံ'ဟု ဗဟု၀စန နိဒ္ဒေသကို ဖော်ပြတော်မူအပ်သတည်း။ ထိုကြောင့် 'အာဒိ၀ဏ္ဏာနံ'ဟု ဗဟု၀စန နိဒ္ဒေသကို ဖော်ပြတော်မူအပ်သတည်း။ 'နနု ပရဿ ဒ္ဒေဘာ၀ေါ ဌာနေ.တိ ဤမိနာ စ သိဒ္ဓန္တိ.တိ? နသိဒ္ဓတိ၊ တေန ဗျဥ္ဇနသော.၀ ဒ္ဒေ ဘာ၀ါ.ပဇ္ဇနတော၊ ဤမ. သ-သရသော.၀ အဓိပ္ပေတတော စ၊ တေန ဝိ.ဟ အာဒိ၀ဏ္ဏာန.န္တိ ဗဟု-၀စန-နိဒ္ဒေသော ကတော'ဉ။

ပါဠိပုံစံ။ ။*ဒါ+ဒါနေ၊ အန္တိ-'ယေ သသံယ.မုဒ္ဒိဿ ဒဒန္တိ ဒါနံ' ဒဒ္ဒဋ္ဌ ၀ိမာန ဝတ္ထု။ 'သံယသ ဒါနာနိ ဒဒါတိ ၀ိတ္ထာ'၀ိဟာရ၀ိမာန။ ။*ဟာ+စာ ဂေ၊ တိ-'ကထံ ၀ိဓေနော သိရိနော ဇဟာတိ' စတ္ထာလီသ-သရဘဏ်ဇာတ်။ 'ဆန္ဒာ ဒေါသာ စ နဇဟန္တိ ဓမ္မံ' ၎င်း။ 'တံ လောဘံ သမ္မ.ဒညာယ ပဇ-ဟန္တိ ၀ိပဿိနော' ဥဒါန-၁-၀၈။ ။*ကမု+ဂတိမ္ပိ၊ အန္တိ- 'တေန ခေါပန သမယေန သမ္ဗဟူလာ ဘိက္ခူ အဘ္ဘော.ကာသေ စင်္ကမန္တိ' ဥဒါန-၂-မုစလိန္ဒ၀ဂ်။ 'ဝိရောစမာနော သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ စင်္ကမေ စင်္ကမိ ဇိနော' ဗုဒ္ဓ၀ံသ။ ။အ,အန္တ-ပစ္စည်း သက်လျှင်-စင်္ကမ၊ စင်္ကမန္တ၊ စင်္ကမန-စသည်ဖြစ်၏။ ။'စင်္ကမေ စင်္ကမန္တော.၀၊ ကထေသိ လောက နာယကော' ဗုဒ္ဓ၀ံသ။ ။'စင်္ကမနေ သြကီရန္တိ' ၎င်း။ ။*ကပိ+ကမ္ပနေ.တိ- 'သ.ပတ္တေ သ.မ္ပ ကမ္ပေတိ၊ ဤဒ္ဓော.၀ အ.သုရာ.ဓိပေါ' ပဏ္ဏသ-မဟာဗောဓိဇာတ်။ ။'ဟတ္ထိနာဂေ ပဒိန္နမ္ပိ၊ မေဒနီ သ.မ္ပ ကမ္ပထ' ဝေဿန်ဇာတ်။ ။*စလ+ကမ္ပနေ၊ တိ-'စလတိ၊ ရ၀တိ၊ ပုထ၀ီ၊ သံ-ကမ္ပတိ သဒေ၀ကေ' ယသောရာ ပမုခါ ထေရီ အပဒါန်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။တိကိဂ္ဓတိ-တိဇ+ခန္ဓိယံ၊ ၏။ ဇိဂုစ္ဆတိ-ဂုပ+ခိန္ဒာယံ၊ ၏။ တိကိစ္ဆတိ-ကိတ+ရောဂ ပါနယာနေ၊ ၏။ ဝိမံသတိ-မာန+ဝိမံသာယံ၊ ၏။ ၄၃၃-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဗုဘုက္ခတိ-ဘုဇ+ပါလေန၊ ၏။ ပိ၀ါသတိ-ပါ+ပါနေ၊ ၄၃၄-သုတ်နှင့် တူ၏။ ။ဒဒ္ဒဋ္ဌတိ-ဒဋ္ဌ×ဒိတ္ထိယံ၊ ထွန်းပခြင်း၌-၏။ ချေ။ တိ-ဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

၄၅၉-ပုဗ္ဗော.ဘ္ဘာသော။ ။ပုဗ္ဗော၊ ရှေ့ဝတ် တစ်လုံးသည်။ အဘ္ဘာသော၊ သဘ္ဘာသမည်၏။ ။ဒွေ ဘူတသ၊ ဒွေဘော်ဖြစ်သော။ ဝါ-နှစ်လုံးဖြစ်သော။ စာတုသ၊ ၏။ ပုဗ္ဗော၊ ရှေ့ဖြစ်သော။ ယော၊ အကြင် ဝတ်တစ်လုံးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သော၊ ထိုဝတ် တစ်လုံးသည်။ အဘ္ဘာသ-သညော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒဝေါတိ၊ ဆောင်၏။ ဒဒါတိ၊ ပေး၏။ ဗဟုဝ၊ ဖြစ်ပြီတဲ့။

သက်။ ဘူဝါ-ဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒဒ္ဓ+၊+တိ) ကွစာဒိဝဏ္ဏနာန မေ ကဿရာနံ=ဤသုတ်ဖြင့် ဒ-ကို ဒဒ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဒဒဒ္ဓ+၊+တိ) ပရဿ ဒွေဘာ ဝေါ=နောက် ဒ-ကို သဒိသ ဒွေဘော် ဒ္ဒ-ပြု၊ (ဒဒ္ဒ+၊+တိ=ဒဒ္ဒတိ) ဒ္ဒ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဒဒါတိ-ဒါ+ဒါနေ၊ ပေးခြင်း၌-၏။ တိ-သက်၊ (ဒါ+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဒါ-ကို။ ဒါဒါ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဒါဒါ+တိ) ပုဗ္ဗော.ဘ္ဘာသော=ရှေ့ ဒါ-ကို အဘ္ဘာသ အမည်မှည့်။ ရဿော=အဘ္ဘာသ၏ အစိတ် အာ-ကို၊ အ-ရသပြု၊ (ဒဒါ+တိ=ဒဒါတိ) ပြီး၏။ ။ဗဟာတိ-ဟာ+စာ-ဂေ၊ စွန့်ခြင်း၌-၏။ တိ-သက်၊ (ဟာ+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟာ-ကို ဟာဟာ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဟာဟာ+တိ) ပုဗ္ဗောဘ္ဘာသော=ရှေ့ဟာ-ကို အဘ္ဘာသ အမည်မှည့်။ ရဿော=အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော အာ-ကို အ-ရသပြု။ ဟသ ဗော=အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော ဟ-ကို ဗ-ပြု။ (ဗဟာ+တိ=ဗဟာတိ)ပြီး၏။ ။စကၾာမတိ.ကမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ချေ။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊(ကမ်+၊+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် က-ကို ကက-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ကကမ်+၊+တိ) ပုဗ္ဗော.ဘ္ဘာသော-မှည့်။ က ဝဂ္ဂသ စ ဝဂ္ဂေါ=အဘ္ဘသ၌ဖြစ်သော က-ဝဂ် က-ကို၊ စ-ဝဂ် စ-ပြု၊ (စကမ်+၊+တိ) နိဂ္ဂဟီတဿ=အဘ္ဘာသ၏အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတိလာ (စံကမ်+၊+တိ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဂ-ဝဂ္ဂန္တင်.ပြု၊ (စင်+ကမ်+၊+တိ=စက္ခ်ိမတိ) င်+ဂ-မ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကွစိ-ရူပ်။ ကမ္မတိ-ကပ်+ကမ္မနေ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ကပ်+၊+တိ) ကွစာဒိ ဝဏ္ဏနာ=ဤသုတ်ဖြင့် က-ကို၊ ကက-ဟု ဒွေဘော်ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ကွစိ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြု။ နိဂ္ဂဟီ-တဿ=ပ-ဗျည်းကြောင့် ဂ,ထက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ (ကပ်+၊+တိ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို ပ-ဝဂ္ဂန္တ မ်-ပြု၊ (ကမ်+ပ်+၊+တိ=ကမ္ပတိ) ပ်+အ,မ်+-ပကပ်၊ ပြီး၏။

၄၅၉-ဒ္ဒိ-ပဒ,သညာသုတ်။ ။'ပုဗ္ဗော.ဘ္ဘသော' ကာတန္တ၊ ၃-၃-၄။ 'ပဒံ အလက္ခိတ္တုံ အဘိ အတိရေကံ ကတ္တာ ဘာသီယတီ.တိ-အဘ္ဘာသော'လုပ်။ ယော-အက္ခရော၊ အကြင် အက္ခရာကို။ ပဒံ၊ ပုဒ်ဝါကျကို။ အလက်ခိတ္တုံ၊ တန်ဆာဆင်ဖို့ရာ။ အဘိ အတိရေကံ၊ အပိုအလွန်ကို။ ကတ္တာ၊ပြု၍။ ဘာသီယတိ၊ ရိတ်ဆိုအပ်၏။-ပေး။ ။'ဗဟုဝ၊ ဖြစ်ပြီးတဲ့။ ပပစ၊ ချက်ပြီးတဲ့' ဗဟုဝ၊ ပစ-ဟု တစ်လုံးတည်းဆိုသည်ထက်၊ နှစ်လုံးဆိုက သာ၍ပြေပြစ်ချေညက်သဖြင့်၊ ပုဒ်, ဝါကျ တင့်တယ်ရန်, တန်ဆာ အလှိုင္ဘာ ဆိုအင်သော အပိုဒွေဘော် အက္ခရာကို၊ အဘ္ဘာသ-

http://www.dhammadownload.com

၄၆၀—ရဿော။ ။အဘ္ဘာသ ဂတသ၊အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော သရ၏။ရဿော၊ ရဿပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဘ္ဘာသေ၊ ၌။ ဝတ္တမာနသ၊ သော။ သရဿ၊ ၏။ ရဿော၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ ဒဓောတိ၊ဆောင်၏။ ဒဒါတိ၊ပေး၏။ ဇဟာတိ၊စွန့်၏။

၄၆၁—ဒုတိယ.စတုတ္ထာနံ ပထမ-တတိယာ။ ။အဘ္ဘာသဂတာနံ၊အဘ္ဘာသ၌-ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုတိယ-စတုတ္ထာနံ၊ဒုတိယကွဲရာ,စတုတ္ထကွဲရာတို့၏။ ပထမ-တတိယာ ပထမကွဲရာ, တတိယကွဲရာပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အဘ္ဘာသ ဂတာနံ၊ ကုန်သော။ ဒုတိယ-စတုတ္ထာနံ၊တို့၏။ ပထမ-တတိယာ၊တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ စိစ္ဆေဒ၊ ဖြစ်ပြီတဲ့။ ဗုဘုကွဲတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်လို့၏။ (စား‌တတ်လို့၏) ဗဘုဝ၊ ဖြစ်ပြီတဲ့။ ဒဓောတိ၊ ဆောင်၏။

ဆိုသည်။ ။တနည်း၊ 'အဘိ အဓိကော ဟုတ္ဝာ ဘာသိတဗ္ဗော.တိ-အဘ္ဘာသော'။ ဓာတ်ရင်းအကွဲရာထက်ပိုလွန်၍ ရှုတ်ဆိုအပ်သော ဒွေဘော် အကွဲရာကိုကောက်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဒဓောတိ-ဓာ-တည်။ ဓာ၊ သည်။ ဓာရဏော၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဓာ+တိ) ကွစ.ဗာတိ ဝဏ္ဏာန=ဓာ-ကို ဓာဓာ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဓာဓာ+တိ) ပုဗ္ဗော.ဗ္ဗာသော, ဤသုတ်ဖြင့် ရှေ-ဓာကို အဘ္ဘာသ အမည်မှည့်။ ရဿော=အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော အာ-ကို အ-ရဿပြု၊ (ဓဓာ+တိ) ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ ပထမ-တတိယာ=အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော စတုတ္ထကွဲရာ ဓ-ကို၊ တတိယကွဲရာ ဒ-ပြု (ဒဓာ+တိ+ဒဓာတိ) ပြီး၏။ ။ဒဒါတိ-ဒါ+ဒါနေ၊ ပေး ခြင်း၌-၏။ တိ-သက်၊ (ဒါ+တိ) ၄၅၈-နှင့် တူ၏။ ။ဗဘုဝ-ဘူ+သတ္ထာယံ၊ ၏။ အ.ပ္ပစ္ဆကွေ့ ပရောက္ခာ.တီတေ=ပရောက္ခာ ကေဝုစ် အ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဘူ+၊) ကွစ.ဒိဝဏ္ဏာန=ဘူကို ဘူဘူ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဘူဘူ+၊) ပုဗ္ဗော.ဗ္ဗာသော=ရှေ-ဘူ-ကို အဘ္ဘာသ-အမည်မှည့်။ 'အန္တသိ.ဝဏ္ဏာ.ကာရော ဝါ=အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော ဥ-ကို အ-ပြု၊ (ဘဘူ+၊) ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ=အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော စတုတ္ထကွဲရာ ဘ-ကို တတိယကွဲရာ့ဗ-ပြု၊(ဗဘူ+၊)ပြု။ ဘူန.မာဟ ဘုဝါပရောက္ခာယံ=ပရောက္ခာ ဝိဘတ်ကြောင့် ဘူ-ဓာတ်ကို ဘုဝ်-ပြု။ (ဗဘုဝ်+၊=ဗဘုဝ) ဝ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၆၀-ဧက-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ရဿော' ကာတန္တ၊ ၃-၃-၁၅။ ။ အဘ္ဘာသ၌ဖြစ်သော ဒီဃသရကို ရဿ-ပြု-စီရင်။ ။ရူပ်။ ဒဓောတိ-မာ+ဓာရဏော-၏။ တိ-သက်၊ (ဓာ+တိ)။ ။ဒဒါတိ-ဒါ=ဒါနေ၊ ၏။ တိ-သက်၊ (ဒါ+တိ) ၄၅၉-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဇဟာတိ-ဟာ+စာဂေ၊ ၏။ တိ-သက်၊ (ဟာ+တိ) ၄၅၈-သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၆၁-ဒ္ဝိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဒုတိယ-စတုတ္ထာနံ ပထမ-တတိယာ'ကာတန္တ၊ ၃-၃-၁၁။ ။ဝ၀် ငါးပါးတို့တွင် အဘ္ဘာသ အမည်ရသည့် ဒုတိယကွဲရာ, စတုတ္ထကွဲရာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပထမကွဲရာ, တတိယကွဲရာ-ပြု။

http://www.dhammadownload.com

၄၆၂–က ဝဂ္ဂသ စ-ဝဂ္ဂေါ။ ။အဘ္ဘာ ဂတသ၊ သော။ က-ဝဂ္ဂသ၊ က-ဝဂ်၏။ စ-ဝဂ္ဂေါ၊ စ-ဝဂ်ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အဘ္ဘာသ ဂတသ၊ သော။ က-ဝဂ္ဂသ၊ ၏။ စ-ဝဂ္ဂေါ၊သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စိကိစ္ဆတိ၊ ကုစားတတ်၏။ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်တတ်၏။ ဇိဃစ္ဆတိ၊ စားတတ်လို၏။ ဇိဂီသတိ၊ ဆောင်တတ်လို၏။ ဇဂ်မတိ၊ သွားတတ်၏။ စက်မတိ၊ စကြီးသွား၏။

၄၆၃–မာန-ကိတာနံ ဝ-တတ္ထံ ဝါ။ ။အဘ္ဘာသ ဂတာန၊ အဘ္ဘာသဠ္ဌ ဖြစ်ကုန်သော။ မာန-ကိတာန၊ မာန-ဓာတ်,ကိတ-ဓာတ်တို့၏။ ဝ-တတ္ထံ၊ ဝ-အဖြစ်, တ-အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ။အဘ္ဘာသ-ဂတာနံ၊ကုန်သော။ မာန-ကိတ ဣစ္ဆေတေသံ၊ကုန်သော။ ဓာတူနံ၊တို့၏။ယထာသန္နိ၊အစဉ်အတိုင်း။ ဝ ကာရ-တ,

---

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။စိစ္ဆေဒ-ကို ဆိဒိ-တည်။ ဆိဒိ၊ သည်။ ဆေဒန၊ ဖြတ်ခြင်းဠ-၏။ ချေ။ အ.ပ္ပစ္ဆေ=ပရောက္ခာ ဧကေဝုစ် အ-ဝိဘတ်သက်၊ ကုစာ.ဒိ ဝဏ္ဏာန=ဆိ-ကို၊ ဆိဆိ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ဆိဆိဒ်+၊)ပုဗ္ဗော.ဘ္ဘာသော=အဘ္ဘာသအမည်မှည့်။ ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ=ဤသုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသဠ္ဌဖြစ်သော ဒုတိယကွ**ရာ**. ဆ-ကို ပထမကွ**ရာ** စ-ပြု၊ (စိဆိဒ်+၊) အညေသု စ=ဆိဒိဓာတ်၏ အ**စ**သရ ဣ-ကို ဧ-ပထမကွ**ရာ** စ-ပြု၊ (စိဆိဒ်+၊) အညေသု စ=ဆိဒိဓာတ်၏ အစသရ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (စိဆိ+ဧ-+ဒ်+၊)ဝဂ္ဂေ ဃောသာ.ဃောသာနံ=ဆိကို အသဒိသ ဒွေဘော် ဆ္ဆ-ပြု၊ (စိ+ဆ္ဆ+ဧ-+ဒ်+၊=စိစ္ဆေဒ) ဆ္ဆ+ဧ, ဒ်+အ-ကပ်ပြီး၏။ ။ဗုဘုက္ခတိ-ဘုဇ+ပါလနေ၊၏။ တိ-သက်၊ (ဘုဇ+တိ) ၄၃၄-သုတ်အတိုင်းတွက်။ ။ဗဘုဝ-ဘူ+သတ္ထာယံ။ ဗဓာတိ-ဓာ+ဓာရဏေ။ ၄၅၉-သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၆၂ ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ကဝဂ္ဂသ စ-ဝဂ္ဂေါ' ကာတန္ဓ၊ ၃-၃-၁၃။ ။ အဘ္ဘာသဠ္ဌ ဖြစ်သော က-ဝဂ်ကို စ-ဝဂ်-ပြု။ ။ရုပ်၊ စိကိစ္ဆတိ-ကိတ+ရောဂါ ပနယနေ။ ဇိဂုစ္ဆတိ-ဂုပ+နိန္ဒာယံ။ ၄၃၃-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဇိဃစ္ဆတိ-ဃသ+ဘက္ခဏေ၊ စားခြင်းဠ။ ဇိဂီသတိ ဟရ+ဟရဏေ၊ ဆောင်ခြင်းဠ-၏။ ။၄၃၄-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဇဂ်မတိ-ဂမု+ဂတိမ္ဗိ၊၏။ ချေ၊တိ-သက်၊အ-သက်(ဂမ်+၊+တိ) ကုစာဒိ ဝဏ္ဏာန=ဂဂ-ဟု ဒွေဘော်၊ (ဂဂမ်+၊+တိ) ပုဗ္ဗော.ဘ္ဘာသော=အဘ္ဘာသမှည့်။ က-ဝဂ္ဂသ=ဤသုတ်ဖြင့် က-ဝဂ်,ဂ-ကို စ-ဝဂ် ဇ-ပြု၊(ဇဂမ်+၊+**တိ**) နိဂ္ဂဟီတဠ=အဘ္ဘာသအဆုံးဠ် နိဂ္ဂဟိတ်လာ(ဇံဂမ+၊**တိ**+) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉ-ပြု။ (ဇဉ်+ဂမ်+၊+တိ=ဇဂ်မတိ) ဉ+ဂ-ကပ်၊ ပြီး၏။ စက်မတိ-ဂမု+ဂတိမ္ဗိ၊ တိ-သက်၊ ၄၅ဂ-သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၆၃-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အဘ္ဘာသဠ္ဌဖြစ်သော မာန, ကိတ-ဓာတ်တို့၏ မ,က,ကို အစဉ်အတိုင်း ဝ,တ-ပြု။ ။ရုပ်၊ဝိမံသတိ-မာန+ဝိမံသာယံ။ တိကိစ္ဆတိ-ကိတ+ရောဂါပနယနေ၊ ၄၃၃-သုတ်နှင့် တူ၏။ ။ဝါ-ရုပ်။ စိကိန္ဆတိ-

http://www.dhammadownload.com

ကာရတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ ခ္ခိ့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝီမံသတိ၊ စူးစမ်း၏။ တိကိစ္ဆတိ၊ ဆေးကု၏။ ဝါ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ စိကိစ္ဆတိ၊ ၏။ ဤတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

၄၆၄-ဟသ ဇော။ ။အဗ္ဘာသ ဂတသ၊ သော။ ဟသ၊ ဟ-၏။ **ဇော** ဇ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အဗ္ဘာသေ၊ အဗ္ဘာသ၌။ ဝတ္တမာနသ၊ ဖြစ်သော။ ဟ-ကာရသ၊ ၏။ ဇော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဇဟာတိ၊ စွန့်၏။ ဇုဟ္ဟတိ၊ ဇုဟောတိ၊ ပူဇော်၏။ ဇဟာရ၊ ဆောင်ပြီတဲ့။

ကိတ+ရောဂ ပါနယနေ၊ ၏။ ခ္ခေ့။ တိ**ဇ**-ဂုပ-ကိတ-မာနေဟိ=ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ ကိကိ-ဟု ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ကိကိတ်+ဆ) အဗ္ဘာသမ္ပည်။ ဤသုတ်ဖြင့် ကိတ-ခေတ်၏ သဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော က-ကို၊ တ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ.သဒ္ဒါ မြစ်သော ကြောင့် **မ**ပြု။ က-ဝဂ္ဂသ=အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်သော က-ဝဂ် က-ကို၊ **စ**-ဝဂ် **စ**-ပြု၊ (စိကိတ်+ဆ) ဗျဉ္ဇနန္တသ စော=ခေတ္တန် **တ်**-ကို စ်-ပြု၊ (စိကိစ်+ဆ=စိကိစ္ဆ) စ်+ဆ-ကပ်။ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ပြီး၏။

၄၆၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။အဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော ဟ-ကို၊ ဇ-ပြု။ ။ပါဠိ ပုံစံ။ ။ဟာ+စာဂေ-**တိ** 'ဇတ္ထ ပတိဋ္ဌာယ ဇဟာတိ-ဒေါသံ' သုတ္တနိ-မာဃသုတ်။ 'ဟရေ သခါ ကိသ နုမံ ဇဟာသိ' ဆက္ကာ- သုဝဏ္ဏ ကက္ကဋကဇာတ်။ ။ဟု+ဒါ နာ.ဒန-ဟောမ ပက္ခိပ ပီဏနေ၊ တိ-'သုန္ဒရိကာယ နဒိယာ တီရေ အဂ္ဂိ ဇုဟတိ' သုတ္တနိ-သုန္ဒရီက ဘာရဒ္ဒါရဇသုတ်။ 'အာသီသန္တိ ထောမယန္တိ၊ အဘိဇပ္ပန္တိ ဇုဟန္တိ' ဂင်း-ပုဏ္ဏက မာဏဝသုတ်။ 'သရ္ဒ ဇုဟတိ ပေါသော၊ ဗဟု ကာယ ဂယာယ စ' **အတ်**တိ-သုခေဘောဇနဇာတ်။ ။ဟ-၏မှီရာ ဥ-ကို၊ အဝ-ပြုလျှင် ဇုဟ္ဟတိ။ **သြ**-ပြုလျှင်-ဇုဟောတိ။ တ္ဌာ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ဇုဟိတ္ဌာ-စသည်ဖြစ်၏။ 'အဂ္ဂိ ဇုဟိတ္ဌာ' သုတ္တနိ။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။ဇဟာတိကို-**ကို**၊ ဟာ-တည်၊ ဟာ၊သည်။ **စာ**ဂေ၊စွန့်ခြင်း၌-၏။ ၄ဂ၅-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဇုဟ္ဟတိ-ဟု+ဒါနာ.ဒန-ဟောမ-ပက္ခိမ-ပီဏနေ၊ ပေးခြင်း, စားခြင်း, ပူဇော်ခြင်း, ထည့်ခြင်း၌-၏။ (ဟု+ဒေဝပူဇာယံ၊ နတ်အား ပူဇော်ခြင်း၌-၏-ဟူ၍သော်လည်း ကြား)။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဟု+၊+တိ) ကွစ.ဒိ ဝဏ္ဏာ=ဟု ဟု-ဟု ဒ္ဒေဘော်ပြု။ (ဟုဟု+၊+တိ) အဗ္ဘာသမ္ပည်။ ဟသ-ဇော၊ ဥ်သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်သော ဟ-ကို ဇ-ပြု၊(ဇုဟု+၊+တိ) ဤဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာ=ဟ-၏မှီရာ ဥ-ကို လ-အမည်မှည်။ ယ-ဝ-ကာရာ **စ**=အ-သရကြောင့် လ-မည်သော ဥ-ကို ဝ်-ပြု၊ (ဇုဟ်+ဝ်+၊+တိ=ဇုဟ္ဟတိ)ဝ် အ-ကပ်၊ ဟိ+ဝ-ကပ်၊ပြီး၏။ ဇုဟောတိ-ဟု+ဒါနာ.ဒန ဟောမ-ပက္ခိပ-ပီဏနေ၊ ၏။ တိ-သက်၊ဟုဟု-ဒ္ဒေဘော်ပြု။ အဗ္ဘာသ-မ္ပည်၊ (ဟုဟု+၊+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-**ကို**၊ ဇ-ပြု၊ အညေသု **စ**=ဥ-ကို **သြ**-ဝုဒ္ဓိပြု။

http://www.dhammadownload.com

၄၆၅-အန္တသီ.ဝဏ္ဏာ.ကာရော ဝါ။ ။အဘ္ဘာသ ဂတသ၊ သော။ အန္တသ၊ အစိတ်သရ၏။ ဣ.ဝဏ္ဏာ.ကာရော၊ ဣ-ဝ၏ပြု၊ အ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အဘ္ဘာသသ၊ အဘ္ဘာသ၏။ အန္တသ၊ အစိတ်သရ၏။ ဣ-ဝဏ္ဏော၊ ဣ-ဝ၏ပြုသည် လည်းကောင်း။ အ-ကာရော၊ အ-ပြုသည် လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇီဂုစ္ဆတိ၊ ကဲ့ရဲ့ စက်ဆုပ်၏။ ပိဝါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ ဝိမံ-သတိ၊ စူးစမ်း၏။ ဇိဃစ္ဆတိ၊ စားတတ်လို၏။ ဗဘုဝ၊ ဖြစ်ပြီတဲ့။ ဒဓာတိ၊ ဆောင်၏။ ဝါ,တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဗုဘုက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်လို၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

(ဧဟိ+ဧ+ဝ+တိ=ဧဟောတိ) ဟ+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဧဟာရ-ဟရ+ဟရဏော၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ အ.ပ္ပစ္စက္ခေ=ပရောက္ခာ=ကေဝုစ် **အ**-ဝိဘတ်သက်။ ဟဟ-ဟု ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ဟဟရ်+၊) အဘ္ဘာသမှည်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-ကို ဧ-ပြု၊ (ဧဟရ+၊) အညေသုစ-**အစ**သရ အ-ကို၊ **အာ**-ဝုဒ္ဓိပြု။ (ဧဟာရ်+၊ ဧဟာရ)ရ်+**အ**-ကပ်ပြီး၏။

၄၆၅-တိ-ပဒ,ဝိဒိသုတ်။ ။အဘ္ဘသ၏ အစိတ်သရကို **အ**ချို့၌ ဣ-ဝ၏ (ဣ-ဤ) **အ**-ပြု။ ။မာန ကိတာနံ, သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါ**အ**လိုက်ခံက ပြီးလောက်လျက်၊ ဝါ-သဒ္ဒါကို တဖန်ဆိုခြင်းသည် ဟသ ဧော, **သုတ်**၌ ဝါ-သဒ္ဒါကို နစ်စေခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ဤသုတ်သို့ **အ**လိုက်ခံလျှင်၊ ဟသ ဧော, **သုတ်**သို့လည်း လိုက်လိမ့်မည်၊ ယင်းသုတ်၌, ဝါ-ကို **အ**လိုမရှိသောကြောင့်-ဟူလို။ ။တနည်း၊ ဝါ၊သဒ္ဒါ ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ **အ**နက်ရှိ၏။ ထိုဖြင့် ဇီဂုစ္ဆတိ-၌ ဆ-ပစ္စည်းကြောင့် **အ**ဘ္ဘာသ ဖြစ်သော **အ**-ကို၊ ပိဝါသတိ-၌ သ-ကြောင့် **အာ**-ကို၊ ဇီဂုစ္ဆတိ-၌ ဆ-ကြောင့် **ဥ**-ကို ဣ-ပြုရ၏။ ဝိမံသတိ-၌ သ-ကြောင့် **အာ**-ကို၊ ဤ-ပြုရ၏။ ဗဘုဝ-၌ ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြောင့် **ဥ**-ကို၊ **အ**-ပြုရ၏။ ဗုဘုက္ခတိ-စသည်တို့၌ကား၊ ဤသုတ်ဖြင့် မစီရင်ရတော့ပြီ။

"ခ-ဆ-သေသု **အ**ဝဏ္ဏသ၊ ဣ.ကာ**ရော** သ-ဂုပုသ ဤ။
တသ ဘူသ ပရောက္ခာယံ၊ **အ**-ကာ**ရော** နာ.ပရသိ.မေ။"ရှု

ခ-ဆ-သေသု၊ ခ,ဆ,သ-ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဆေသု၊ ဆ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ သ-ဂုပုသ၊ ဂုဂ-ဓာတ်၏ **အ**ဘ္ဘာသ **ဥ**-နှင့်တကွသော။ **အ**ဝဏ္ဏသ၊ **အ**, **အာ**၏။ ဣ-ကာရော၊ ဣ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သေ၊ သ-ပစ္စည်းကြောင့်။ တသ၊ ထိုအဝ၏ **အာ**၏။ ဤ၊ ဤ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပရောက္ခာယံ၊ ပရောက္ခာ ဝိဘတ်ကြောင့်။ ဘူသ၊ ဘူ-ဓာတ်၏ **အ**ဘ္ဘာသ **ဥ**-၏။ **အ**-ကာရော၊ **အ**-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ **အ**ပ-ရသ၊ ဗုဘုက္ခတိ, ဇုဟောတိ, စိဂိစ္ဆတိ, တိဂိစ္ဆတိ, ဒဒါတိ, ဒဓာတိ-စသော **အ**ဘ္ဘာသ၏။ ဣမေ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဣ,ဤ, **အ**-ဟူသော ကာရိယတို့သည်။ နဟောန္တိ၊ ကုန်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဇီဂုစ္ဆတိ ဂုပ+နိန္ဒာယ်၊ ၄၃၃-သုတ်နှင့်ဟူ၏၊ ပိဝါသတိ-ပါ+ ပါနေ၊ ၄၃၄-သုတ်နှင့်တူ၏။ ဝိမံသတိ-မာန+ဝိမံသာယ်၊ ၄၃၃-သုတ်နှင့်တူ၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၆၆-နိဂ္ဂဟိတးဥ။ ။အန္တေ၊ အဘ္ဘာသ၏အဆုံး၌။ နိဂ္ဂဟီတ.ဥ၊ နိဂ္ဂဟိတ် လာသည်လည်း။ ဝါ၊ချိ့ ။ ဟောတိ၊၏။ ။အဘ္ဘာသဿ၊၏။ အန္တေ၊ ၌။နိဂ္ဂဟီတာ. ဂမော၊ သည်။ ဝါ၊ချိ့ ။ ဟောတိ၊၏။ **စက်မတိ**၊ **စကြီးသွား**၏။ စဉ္ဇလတိ၊ တုန်လှုပ်၏။ **ဇင်**မတိ၊သွား၏။ ဝါ-တိပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ပိပါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ ဒဒ္ဒဋ္ဌတိ၊ ထွန်းပ၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတသေနတ္ထံ၊ ၏။

၄၆ဂ-တတောပါ-မာနဿ ဝါ-မံသေသု။ ။သေသု၊ သ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ တတော၊ထိုအဘ္ဘာသမှ။ ပရေသံ၊နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ ပါ-မာနဿ၊ ပါ-ဓာတ်၏, မာန-ဓာတ်တို့၏။ ဝါ-မံ၊ ဝါ-ပြု, မံ-ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပရေ၊ သော။ သ.ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ တတော အဘ္ဘာသတော၊ မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ ပါ-မာနာ ဣစ္စေတေသံ၊ ကုန်သော။ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ ယထာ သခ်ြ ၊ တိုင်း။ ဝါ-မံ ဣစ္စေတေ အာဒေသော တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပိဝါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ ဝိမံသတိ၊ စူးစမ်း၏။

ဇိယစ္ဆတိ-ဃသ+ဘက္ခဏေ၊ ၄၃၄။ ဗဘုဝ-ဘူ+သတ္ထာယံ-ဒဓာတိ-ဓာ+ဓာရဏေ၊ ၄၅၉-နှင့်တူ၏။ ဗုဘုက္ခတိ-ဘုဇ+ပါလနေ၊ ၄၃၄-နှင့် တူ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဝါ-မြစ်ရုံသာထူး၏။

၄၆၆-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အဘ္ဘာသ၏အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ ။အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါ ဝိကပ်။ တစ်နည်း၊ ဝ ဝတ္တိတ ဝိဘာသာ။ ကမ-စသောဓာတ်၏ အဘ္ဘာသအဆုံး၌သာ လာရသည်။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမုန၊ အန္တသဒ္ဒါကို ငင်သည်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။**စက်မတိ**-ကမု+ဂတိမှိ။ ၄၅ဂ-သုတ်နှင့် တူ၏။ ။စဉ္ဇလတိ-စလ+ကမ္မနေ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တိ-သက်၊ အ-သက်၊ စ-ကို စစ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (**စ**စလ်+၊+တိ)အဘ္ဘာသမှည့်။ နိဂ္ဂဟီတဣ္ဌ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသအဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ (စံ**စ**လ်+၊+တိ) ဂဣန္တိ ဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို **စ**-ဇဣန္တ ၌-ပြု၊ (**စ**ဉ်+**စ**လ်+၊+တိ=**စ**ဉ္ဇလတိ) ၌+စ-ကပ်၊ လ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဇင်ဘိ-ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၆၄၂-နည်းတူ။ ။ဝါ-ရုပ်၊ ပိဝါသတိ-ပါ+ပါနေ။ ဒဒ္ဒဋ္ဌတိ-ဒဋ္ဌ+ဒိတ္ထိယံ၊ ၄၃ဂ၊ ၄၅ဂ-သုတ်နှင့်တူ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသ အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာသင့် ပြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မလာရ-ဆိုရုံသာ ထူး၏။

၄၆ဂ-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အဘ္ဘာသမှ နောက်ဖြစ်သော ပါ-ဓာတ်, မာန ဓာတ်တို့ကို ဝ-ပြု, မံ-ပြု။ ပါ-ကို ဝါ၊ မာန-ကို မံ-ပြု-ဟူလို။ ။သ-ပစ္စည်းတလုံး တည်းဖြစ်လျက်။ ဘယ်အတွက် ဗဟုဝုစ်နှင့်ဆိုသနည်း-ဟူမှ၊ တိဇ-ဂုပ.သုတ်။ ဘုဇ-ဃသ,သုတ်တို့ဖြင့် သက်အပ်သော သ-ပစ္စည်းနှစ်လုံးကို သိမ်းကျုံးလို၍ဆိုသည်။ သို့အတွက် 'သေသု၊ သ-ပစ္စည်းနှစ်လုံးတို့ကြောင့်'ဟုပေး။ ။တနည်း-ဝါစာ သိလိဋ္ဌ

http://www.dhammadownload.com

၄၆၈-ဌာ တိဋ္ဌော။ ။ဌာ၊ ဌာ-ဓာတ်တူ။ တိဋ္ဌော၊ တိဋ္ဌ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဌာဏ္ဍစ္ဆေတသ၊ သော။ ဓာတုသ၊ ၏။ **တိဋ္ဌာ.ဒေသော**၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ တိဋ္ဌာတိ၊ ရပ်တည်၏။ တိဋ္ဌေယျ၊ တည်ရာ၏။ ကိဋ္ဌေယျုံ၊ တည်ကုန်ရာ၏။ ဝါ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဌာတိ၊ ရပ်တည်၏။ ဏ္ဍတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

အလို့ငှာ ဆိုသည်။ ရှပ်-ပိ ဝါသတိ-ပါ+ပါနေ။ ၄၃၄။ ဝိမံသတိ-မာန.ဝိမံ သာယံ၊ ၄၃၄-သုတ်တို့နှင့်တူ၏။

၄၆၈-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဌာ-ဓာတ်ကို တိဋ္ဌ-ပြု။ ။ရှ-အလို အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဓါ ဝ ဝတ္တိက ဝိဘာသာ အနက်ရှိ၏။ ထို ဝါ-သဒ္ဓါကြောင့် သဏ္ဌာတိ၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ အဓိဋ္ဌာတိ၊ ဌာ-ဓာတ်၏ အစိတ်ကို ဇ-ပြု၍ အဓိဋ္ဌေတိ၊ အဓိဋ္ဌေန္တိ၊ ဟ-လာ၊ ရဿ-ပြု၍ သဏ္ဌဟတိ၊ ပတိဋ္ဌဟတိ၊ အဓိဟဋ္ဌတိ၊ ဌိတော၊ သဏ္ဌိတော၊ ပတိဋ္ဌိတော-စသည်တို့၌ တိဋ္ဌ-မပြုရ။

"အလောပေါ.ဘာဝေ၊ ဟ-ကာရော၊ ကွစိ ဓာတ္မာ.ဒိနာ-ဂမော။
သံ ပတိ-ပုဗ္ဗော ရဿတ္တံ၊ ဝါ-သဒ္ဓေနိ-ဓ ဌာ-သရော။"

အ လောပါ.ဘာဝေ၊ အ-ပစ္စည်း ကျေခြင်းမရှိရာ၌။ ကွစိ ဓာတ္မာ.ဒိနာ၊ ကွစိ ဓာတု,သုတ်ကြီးဖြင့်။ ဓာတုတော၊ ဓာတ်မှ နောက်၌။ ဟ-ကာရော၊ ဟ-အက္ခရာ သည်။ အာဂမော၊ လာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သံ-ပတိ-ပုဗ္ဗော၊ **သံ, ပတိ-ရှေးရှိ** သော။ ဌာ-သရော၊ ဌာ-ဓာတ်၏ အစိတ်သရကို။ ရဿတ္တံ၊ ရဿလည်းပြု။ ဏ္ဍ၊ ဏ္ဍိသုတ်၌။ ဝါ-သဒ္ဓေန၊ ကြောင့်။ ဏ္ဍဒိသော၊ ဏ္ဍိသို့သော အစီအရင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တိဋ္ဌ-ပြုကား အာချာတ်၌သာမဟုတ်။ ဌိတော၊ တိဋ္ဌန္တော-စသည် ကိတ်၌လည်း ထင်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"အ-မကျေရာ၊ ဌာ-ဓာတ်မှာ၊ ဟ လာ ရဿပြု။
သံ-ပတိလျှင်၊ ရှေရှိချင်၊ စီရင် ဝိကပ်မှ။
ဌာ-ဓာတ် စိတ် အာ၊ ဇ-ဖြစ်လျှာ၊ ရံခါ ပုံစံရှု။
သဏ္ဌဟတိ.ဓိဋ္ဌေတိ၊ မှတ်ဘိ ဌာ ဓာတု။"

ပါဠိပုံစံ။ ။ဌာ+ဂတိနိ ဝတ္တိယံ တိ 'သာရတ္တ-စိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တးဿ အဇ္ဈော သ တိဋ္ဌတိ' အဘယ.တ္ထေရဂါထာ။ 'တိဋ္ဌန္တိ ပဠလီကတာ' သေလ.တ္ထေရဂါထာ။ 'မုနိဘူတာ.ဝ တိဋ္ဌထ' သေလ.တ္ထေရာ.ပဒါန်။ 'စိရံ တိဋ္ဌေယျ စက္ခုမာ' သဗ္ဗက်တ္ဝိ တ္ထေရာ.ပဒါန်။ 'ယာဝ တိဋ္ဌေယျ ဝေဒေဟော၊ နညသ ဝိဇိတေ ဝသေ' မဟော ဇာတ်။ 'မိတ္တာ.နုကမ္ပာယပတိဋ္ဌန္တိ' ပကိဏ္ဏက မဟာဥက္ကဠသဇာတ်။ ။ဟ-ပစ္စည်း သက်၊ ဏ္ဍ-လံ့လျှင်-ပတိဋ္ဌိတ။ 'ဒိသ္ဝာန နာ ပဿ ပတိဋ္ဌိတ.ဠ' တိ သ-ဆန္ဒန္တိဇာတ်။

http://www.dhammadownload.com

၄၆၉-ပါ ပိ၀ေါ။ ။ပါ၊ ပါ-ဓာတ်၏။ ပိ၀ေါ၊ ပိ၀ပြုသည်။ ၀ါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပါ-ဣစ္ဆေတဿ၊ သော။ ဓာတုဿ၊ ၏။ **ဝိ၀ါ**.ဒေသော၊ သည်။ ၀ါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ပိ၀တိ၊ သောက်၏။ ပိ၀တု၊ သောက်လော။ ပိ၀ေယျ၊ သောက်ရာ၏။ ပိ၀ေယျုံ၊ သောက်ကုန်ရာ၏။ ၀ါ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ပါ**တိ**၊ သောက်၏။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

၄၇၀-ဥဿ ဇာ-ဇံ-နာ။ ။ဥဿ၊ ဥ-ဓာတ်၏။ ဇာ-**ဇံ**-နာ၊ ဇာ-ပြု, **ဇံ**-ပြု, နာ-ပြုတို့သည်။ ၀ါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဥ-ဣစ္ဆေတဿ၊ သော။ ဓာ-တုဿ၊ ၏။ ဇာ-ဇံ-နာ အာဒေသော၊ တို့သည်။ ၀ါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ **ဇာ**နာ-တိ၊ သိ၏။ ဇာနေယျ၊ ဇာနိယျာ၊ ဇညာ၊ **သိရာ**၏။ နာယတိ၊ သိ၏။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။တိဋ္ဌတိ-ဌာ-တည်။ ဌာ၊ သည်။ ဂတိ နိ၀တ္တိယံ၊ သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်း၌-၏။ တိ-**ဝိဘတ်**သက်၊ (ဌာ+တိ) ဌာတိဌော,ဤသုတ်ဖြင့် ဌာ-ဓာတ်ကို တိဋ္ဌ-ပြု၊ (တိဋ္ဌ+တိ=တိဋ္ဌတိ) ပြီး၏။ ။တိဋ္ဌတု-ဌာ+ဂတိ နိ၀တ္တိယံ၊ အာဏ-တျာသိဋ္ဌေ=တု-ဝိဘတ်သက် (ဌာ+တု)။ ။တိဋ္ဌေယျ-ဌာ။အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု= ဧယျ-သက်၊ (ဌာ+**ဧ**-ယျ)။ ။တိဋ္ဌေ**ယျုံ**-ဌာ။ သတ္တမီ ယျုံ-သက်၊ (ဌာ+**ဧ**-ယျုံ) နည်းတူ။ ။ဝါ-ရူပ်၊ဌာတိ-ဌာ+ဂတိ နိ၀တ္တိယံ၊တိ-သက်(ဌာ+တိ)ဤသုတ်ဖြင့် ဌာ-ဓာတ်ကို တိဋ္ဌ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ၀-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ၊ ပြီး၏။

၄၆၉-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပါ-ဓာတ်ကို၊ အချို့၌ ပိ၀-ပြု။ ။ပါဠိပုံစံ။ ပါ+ ပါနေ၊ အန္တိ 'ကော-ဣ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တိ၊ နု စ မဇ္ဈံ ပိ၀န္တိ တေ' ပဂိဏ္ဏသ-ဒသပြောဟ္မဏ ဇာတ်။ 'ဃမ္မာဘိတတ္တာ မနုဇာ ပိ၀န္တိ' နိမိဇာတ်။ 'ပိ၀ထ ခါဒထ စေ.၀၊ အန္ခ-ပါနေန ဃောသိတံ' ဗုဒ္ဓ၀ံသ။ 'ဣဒမ္ပိ ပါနိယံ သီတံ၊ အာဘတံ ဂိရိဂဗ္ဘရာ။ တတောပိ ပိ၀(ပိ၀တု) မဟာပြဟ္မေ၊ သစေ တုံ အဘိကင်္ခသိ' ဝေဿန္တရာတ်။ ။ 'နာပိ မဇ္ဈံ ပိ၀ိဿာဒိ၊ ယာ၀ မေ ၀စ္ဆသိ ဃရေ' တေရသ-ဇ၀နဇာတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ပိ၀တိ-ပါ-တည်။ ပါ+ပါနေ၊ သောက်ခြင်း၌-၏။ တိ-**ဝိဘတ်** သက်၊ (ပါ+တိ) ပါပိ**ဝေါ**, ဤသုတ်ဖြင့် ပါ-ဓာတ်ကို ပိ၀-ပြု၊ (ပိ၀+တိ=ပိ၀တိ) ပြီး၏။ ။ပိ၀တု-ပါ။ ပ**ဉ္စ**မီ, တု-ဝိဘတ်သက်၊ (ပါ+တု) ပိ**ဝေ**ယျ-ပါ၊ သတ္တမီ, ယျ-သက်၊ (ပါ+**ဧ**-ယျ) ပိ**ဝေ**ယျုံ-ပါ၊ **ယျ**ုံ-သက်၊ (ပါ+**ဧ**-ယျုံ) ဤသုတ် ဖြင့် ပါ-ဓာတ်ကို ပိ၀-ပြု၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရူပ်၊ ပါတိ-ပါ၊ တိ-သက်၊ (ပါ+တိ= ပါတိ) ဤသုတ်ဖြင့် ပါ-ဓာတ်ကို ပိ၀-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ၀ါ-သဒ္ဒါ မြစ်သော ကြောင့် မပြုရ၊ ပြီး၏။

၄၇၀-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဥ-ဓာတ်ကို ဇာ,**ဇံ**,နာ-ပြု။ ။ဝုတ္တိ-၌ ၀ါ= သိုက်ကိုမပြု။ ဥ, ရှု-တို့၌ပြု၏။ ယင်း ၀ါ-သဒ္ဒါ ၀ ၀တ္တိတ ဝိဘာ၃သ အနက်ရှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

နာ-ပစ္စည်းကြောင့် ဉာ-ဓာတ်ကို ဇာ-ပြု။ ယျေဝိဘတ်၏ ဉာ-ပြုကြောင့် ဇံ၊ နာ-ပစ္စည်း၏ ယ-ပြုကြောင့် နာ-ပြုရ၏။

"ဇာ.ဒေသော နာမှိ ဇံ ဉာမှိ၊ နာ-ဘာဝေါ ယမှိ ဧဝိ.ဓ။
ဝဝတ္ထိတ-ဝိဘာသတ္ထ၊ ဝါ-သဒ္ဒဿ.နုဝတ္ထာနာ"။ ရူ

ဇာဒေ သော။ ဇ-အပြုသည်။ နာမှိ ဝေ၊ နာ-ပစ္စည်းကြောင့်သာလျှင်။ဟောတိ၊ ၏။ ဇံ၊ ဇံ-အပြုသည်။ ဉာမှိ ဝေ၊ ယျေဝိဘတ်၏ ဉာ-ပြုကြောင့်သာလျှင်။ဟောတိ၊ ၏။ နာ-ဘာဝေါ၊ နာအဖြစ်သည်။ ယမှိ ဝေ၊ နာ-ပစ္စည်း၏ ယ-ပြုကြောင့်သာ လျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကဿ၊ ဘာကြောင့်နည်း။ ဣဓ၊ ဤသုတ်၌။ ဝ၊ သို့။ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသတ္ထ-ဝါသဒ္ဒဿ၊ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာအနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါ ၏။ အနုဝတ္ထနာ၊ လိုက်ခြင်းကြောင့်တည်း။

ဆောင်ပုဒ်-"နာ,ဉ, ယ-နှောင်း၊ ဉ-ဓာတ်ဟောင်း၊ ပြုကောင်း ဇာ,ဇံ,နာ။
ဉဿဇာ-သုတ်၊ စီရင်ရှုပ်၊ လိုက်ပုဒ် ဝါ,ကြောင့်သာ"။

ပါဠိပုံစံ။ ။ဉ+အဝ ဗေဒနေ၊ တိ-'ပညာယ။ အတ္ထံ ဇာနာတိ၊ ဉထော အတ္ထော သုခါဝဟော' ဒုက မဟာစုန္ဒတ္ထေရဂါထာ။ 'အဒ္ဓါ နု ဇာနန္တိ ယတော ဓမ္မံ၊ ကာမာ အနိစ္စာ ဣတိ စာပိ အာဟု' ဇင်း-ဣသိဒိန္နတ္ထေရ ဂါထာ။ 'ဇာ နာသိ မံ တ္ဝံ 'ပရဒတ္ထု.ပဇီဝိ'' စီသ-မာတင် ဇာတ်။ 'အညာတ.ဣာပိဇာနေယျ၊ ပဿေယျ အမတံ ပဒ္ဒံ' သဗ္ဗကိတ္တိ ထေရာ.ပဒါန်။ 'ယထာ ယထာ ဘဝံ ပရော နဇ ညာ'တိ သ-ပဏ္ဍရဇာတ်။ 'သယံ အာယံ ဝယံ ဇညာ၊ သယံ ဇံညာ ကတာ ကတံ' စတ္ထာလီသ-သကုဏဇာတ်။ 'ဧဝံ စေ သတ္ထာ ဇနေယျ' ဣတိ ဝုတ္ထက-စရိမာ လောပသုတ်။ 'အ.နိမိတ္တာ နု နာယရေ' သမိဒ္ဓိဇာတ်။

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။ဇာနာတိ-ကို၊ ဉ-တည်။ ဉ၊သည်။ အဝဗောဓနေ၊ ထိုးထွင်း ၍ သိခြင်း၌-၏။ ဝတ္ထုမာနာ=တော်-ဝိဘတ်သက်၊ ကိယာ.ဒိတော.နာ=ဉ-ဓာတ်မှ နောက်၌ နာ-ပစ္စည်းသက် (ဉ+နာ+တိ) ဉဿ ဇာ-ဇံနာ, ဤသုတ်ဖြင့် ဉ-ဓာတ်ကို ဇ-ပြု၊ (ဇာ+နာ+တော်=ဇာနာတိ) ပြီး၏။ ။ဇာနေယျ-ဉ၊ အဝဗော ဓနေ၊ ၏။ အနုမဏိပရိကပ္ပတ္ထေသု=သတ္တမီ ဧကဝုစ် ယျေ ဝိဘတ်သက်၊ ကိယာ ဒိတော နာ=နာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဉ+နာ+ဧ-ယျ) ဉဿ ဇာ-ဇံ.နာ, ဤသုတ်ဖြင့် ဉ-ဓာတ်ကို ဇာ.ပြု၊ (ဇာ+နာ+ဧ-ယျ=ဇာနေယျ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဇာနိယာ-ဉ+အဝဗောဓနေ၊ ၏။ အနုမတိ=ယျေ-သက်၊ ကိယာ-ဒိတော နာ=နာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဉ+နာ+ဧ-ယျ) ယျေဿ ဉတော ဣယာ ဉ= ဉ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ယျေ-ဝိဘတ်ကို ဣယာ-ပြု၊ (ဉ+နာ+-ိ်ယာ)ဤ သုတ်ဖြင့် ဉ-ဓာတ်ကို ဇာ-ပြု၊ (ဇာ+နာ+-ိ်ယာ=ဇာနိယာ) သရလောပေါ= ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဇညာ-ဉ+အဝဗောဓနေ၊ ၏။ **ယျေ-သက်**၊ **နာ-သက်**၊

http://www.dhammadownload.com

၄၇၁–ဒီသဿ ပဿ-ဒီဿ-ဒက္ခ၁ဝါ။ ။ဒီသဿ၊ ဒီသ-ခေတ်၏။ ပဿ-ဒီဿ-ဒက္ခာ၊ ပဿ-ပြု, ဒီသ-ပြု,ဒက္ခ-ပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ဒီသ ဣစ္ဆေ တဿ၊သော။ ခေတုဿ၊ ၏။ ပဿ ဒီဿ ဒက္ခာ ဣစ္ဆေတေ အာဒေသာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပဿတိ၊ ဒီဿတိ၊ ဒက္ခတိ၊ မြင်၏။ အဒက္ခ၊ မြင်ပြီ။ ဝါ,တိ ပဒံ၊သည်။ ကိ,မတ္ထံ၊ နည်း။ အဒ္ဒသ မြင်ပြီ။ ဣတိ အာဒီသု တို့၌။ ပတိသေခန,တ္ထံ၊ ၏။

(ဉ+နာ+ဧ-ယျ)ယျေဿ ဉတော=ယျ-ဝိဘတ်ကို ဉ-ပြု,(ဉ+နာ+ဉ)နာဿ လောပေါ ယကာရတ္ထံ=နာ-ပစ္စည်းကိုချေ,(ဉ+ဉ) ဣသုတ်ဖြင့် ယျ-ဝိဘတ်၏ ဉ-ပြုကြောင့် ဉ-ခေတ်ကို ဇ-ပြု, (ဇ+ဉ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို စ-ဝဂ္ဂန္တဉ်-ပြု, (ဇဉ်+ဉ=ဇညာ) ဉ်+ဉ-ကပ်, ပြီး၏။ ။နာယတိ-ဉ+အဝ ဗောဓနေ, ၏။ တိ-သက်, နာ-သက်, (ဉ+နာ+ဉ) နာဿ လောပေါ ယကာရတ္ထံ=နာ-ပစ္စည်းကို ယ-ပြု, (နာ+ယ+တိ) ဣသုတ်ဖြင့် နာ-ပစ္စည်း၏ ယ-ပြုကြောင့် ဉ-ခေတ်ကို နာ-ပြု (နာ+ယ+တိ=နာယတိ) ပြီး၏။

၄၇၁–တီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဒီသ-ခေတ်ကို အချို့၌ ပဿ, ဒီဿ,ဒက္ခ-ပြု။ တတော ပါ-မာနာနံ=သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါရှိလျက်, ဝါ-သဒ္ဒါကို တဖန် ဆိုခြင်းသည် ဝိကပ်, ဝါ-ကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိ၏။ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါက, ဝိကပ်။ ဣသုတ် ဝါ-သဒ္ဒါက, ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ-ဟူလို။ ။ဝိကပ်မှာ, အ, နိစ္စ ဝိဓိတစ်ပါးသာ၊ ဝဝတ္ထိတကား ဝိဓိသုံးပါးကိုပြသည်။ ဣသို့ အထူးကိုမှတ်။ ။ထိုဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် သဗ္ဗခေတ် ဝိဘတ်နှောင်းရာ ကံ-၌သာ ဒီဿ-ပြုရ၏။

ပါဠိပုံစံ။ ။ဒီသ+ပေက္ခဏေ၊တိ-'ယော စ သီလဗ္ဗ ပညဗ္ဗ သုတဗ္ဗ,တ္ထနိ ပဿ ကိ' သတ္ထ ကပိဇာတ်။ 'ယမ္ပိ ဇာတေ နု ပဿတိ၊ အ-ဇာတေ သာခု ပဿတိ' ဒသ-စူဠဗောဓိဇာတ်။ 'ပဿန္တ ဝန-ဘူတာနိ၊ တံ ဗာလော မညတေ ရဟော' စတုတ္ထ-သီလ ဝိမံသနဇာတ်။ 'သောတ္ထိ' ပဿတု ဇေ မာတာ၊ တ္ဘဗ္ဗ ပဿာဟိ မာတရံ' သတ္ထ-သုတနုဇာတ်။ 'ယထာ ယံ ဒိဿတိ လောမ ပိဏ္ဍော' နဝ-တိတ္ထိရ ဇာတ်။'နေဝ-ယျကဿ သီသဗ္ဗ၊တတ္ထ ပါဒါ စ ဒိဿရေ'ပဗ္ဗဟ-ဝေန သာခဇာတ်။ 'နယ်ထ ပဗ္ဗ နေတ္ထော ပိ၊ ဂတိ' ဒက္ခတိ နာယကော' ဂေါတမီ ထေရီ အပဒါန်။ 'ဘမုက,န္တရိကာယ,မ္ပိ၊ တိဋ္ဌန္တိ မံ နု ဒက္ခသိ' ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ အပဒါန်။ 'အထ ဒက္ခထ မေ ဝေဂံ၊ဝိမေန္တဿ သတ္ထဝေါ' သတ္ထတိ-ကုသဇာတ်။ 'ကာသာဝ မဒက္ခိ ခဇ ဣသိနံ'တိ သ,ဆန္ဒန္တ,ဇာတ်။ 'အဒ္ဒက္ခိ ကိရ သက္ခိ တံ ဇနိန္ဒော' မဟော၏ဇာတ်။ 'ယော,ဟံ သုပိန,မဒ္ဒက္ခိ'ဘူရိဒတ်ဇာတ်။'တတ္ထ,ဒ္ဒသ (အဒ္ဒသ) ကုဋ္ဌရံ ဆဗ္ဗိသာဏ'' ဆန္ဒန္တ,ဇာတ်။'တ,မဒ္ဒသ မဟာပြဟ္မာ၊ နိသိန္နံ သမ္ပိ ပရိသတိ' တိ သ-သမ္ဘ,ဝဇာတ်။ 'ဂစ္ဆန္တော ဘာရဒ္ဒါဇော သော၊ အဒ္ဒသ အစ္ဆုတံ ဣသိ'' ဝေဿန်ဇာတ်။ ။

http://www.dhammadownload.com

၄၃၂-ဗျဥ္ဇနန္တိဿ စော ဆးပ္ပစ္စယေသု စ။ ။ဆးပ္ပစ္စယေသု၊ ဆ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ဗျဥ္ဇနန္တိဿခေါတ်၏ အစိတ်ဗျည်း၏။စော၊စ-ပြု သည်။ဟောကိ စ၊ဖြစ်သည်။

ဒိသ-ခေါတ်နောင် အဇ္ဇတနီ အာ-သက်၊ အစဋ္ဌ အ-လာ၊ ကွစိခေတု=ဒိသ-ခေါတ်ကို ဒ၊ ဒ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြုလျှင် အဒ္ဒါဖြစ်၏-မြင်ပြီ။ 'ယာယမာနော မဟာရာဇာ၊ အဒ္ဒါ သီဒန္တရေ နာဂေ'နိမိဇာတ်။ ။အဇ္ဇတနီ အာ-ကို ရဿပြုလျှင် အဒ္ဒ-ဖြစ်၏။ 'ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဒ'တိ သ သာရိပုတ္တ,တ္ထေရဂါထာ။ ။အဇ္ဇတနီ၊အံ-သက်လျှင် အဒ္ဒံ။ 'အမ္မာ,ဟ,မဒ္ဒံ ဝန,မန္တရသ္မိ'၊ ဥသဘာ ယ,မဒ္ဒံ ယူထဿ မဇ္ဈေ' သတ္တ-ကုမ္ဘကာရဇာတ်။ 'ပေတံ တံ သာမ,မဒ္ဒက္ခိ'' သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်။ ။ဒိသ-ခေါတ်နောင် ဝတ္တမာန် ထ-ဝိဘတ်သက်၊ ကွစိခေတု=သုတ်ဖြင့် ဒိသ-ခေါတ် အဒ္ဒသ-ပြုလျှင် အဒ္ဒဿထ-စသည်ဖြစ်၏။ 'ယ,မဒ္ဒဿထ ဒဟရိ' ကုမာရိ'' တိ သ-ဆန္ဒန္တ-ဇာတ်။ 'ယံ ဝါသဝံ ဘူတ ပတိ,မဒ္ဒဿာမ' ပကိဏ္ဏက-ဘိသဇာတ်။ 'ယေ မယံ ဘဂဝါ အဒ္ဒဿာမ' သုတ္တနိ ဓနိယသုတ်။ 'ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ဘာရဒ္ဒါ၊ အဒ္ဒဿာမ' မဏ္ဍိမ-မာဂဏ္ဍိယသုတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ပဿတိ-ကို ဒိသ-တည်။ ဒိသ၊သည်။ ပေက္ခဏော၊ရှုကြည့်ခြင်း၏-၏။ ခေါ်။ ဝတ္တမာနော=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒိသ်+၊+တိ)ဒိသဿ ပဿ=ဣသုတ်ဖြင့် ဒိသ-ခေါတ်ကို ပဿ-ပြု၊ (ပဿ+၊+တိ=ပဿတိ)ဿ+အ-ကပ်ပြီး၏။ ။ဒိဿတိ-ဒိသ+ပေက္ခဏော ၏။ ခေါ်။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဒိသ်+၊+တိ) ဣသုတ်ဖြင့် ဒိသ-ခေါတ်ကို ဒိဿ-ပြု၊ (ဒိဿ+၊+တိ=ပဿတိ) ဿ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဒက္ခတိ-ဒိသ+ပေက္ခဏော၏။ ခေါ်။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဒိသ်+၊+တိ) ဣသုတ်ဖြင့် ဒိသ-ခေါတ်ကို ဒက္ခ-ပြု၊ (ဒက္ခ+၊+တိ=ဒက္ခတိ) က္ခ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။အဒ္ဒက္ခ-ဒိသ+ပေက္ခဏော၏။ ခေါ်။ ဟိယျော ပဘူတိ=ဟိယျတ္တနိ ကေဝုစ် အာ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဒိသ+-ဘ) ဣသုတ်ဖြင့် ဒိသ-ခေါတ်ကို ဒက္ခ-ပြု၊ (ဒက္ခ+-ဘ) အ-ကာရာ ဂမော=ဟိယျတ္တနိ ဝိဘတ်ကြောင့် အစဋ္ဌ အ-လာ၊ (အ-ဂ္ခ+-ဘ)ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ဒ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဒ္ဒ-ပြု။ ကွစိခေတု=သုတ်ကြောင့် အာ-ဝိဘတ်ကို အ-ပြု၊ (အ-ဒ္ဒက္ခ+၊+အဒ္ဒက္ခ) ဂ္ခ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှပ်၊ အဒ္ဒသ-ဒိသ+ပေက္ခဏော ၏။ ခေါ်။ ဟိယျတ္တနိ အာ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဒိသ+-ဘ) ဣသုတ်ဖြင့် ဒိသ-ခေါတ်ကို စဿ, ဒိဿ, ပက္ခ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ အ-ကာရာဂမော=အစဋ္ဌ အ-လာ၊ (အ-ဒိသ်+-ဘ) ကွစိခေတု=ဒ၏မှီရာ ဋ-ကို အ၊ အာ-ဝိဘတ်ကိုလည်း အ-ရဿပြု၊ (အဒ္ဒသ်+၊) ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ဒ-ကို သဒိသဒ္ဒေဘော် ဒ္ဒ-ပြု၊ (အဒ္ဒသ်+၊=အ,ဒ္ဒသ) သ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၃၂-စတု-ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဆ-ပစ္စည်းနှစ်လုံးတို့ကြောင့် ခေါတ်၏အစိတ်ဗျည်းကို၊ ဘို့မဟုတ် ခေါတ္တန်ကို စ-ပြု။ ။ဆ-ပစ္စည်းတစ်လုံးတည်း ဖြစ်လျက်

http://www.dhammadownload.com

သာလျှင်တည်း။ ။ပရေသု၊ နှောင်းကုန်သော။ ဆ.ပ္ပစ္စယေသု၊ တို့ကြောင့်။ ဗျုဠနန္တသ၊ အစိတ်ဗျည်း၏။ စော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်၏။ တိကိစ္ဆတိ၊ ဆေးကု၏။ ဇိဃစ္ဆတိ၊ စားတတ်လို၏။

၄၇၃-ကော ခေ စ။ ။ခေ စ၊ ခ-ပစ္စည်းကြောင့်လည်း ဗျုဠနန္တသ ခေတ်၏ အစိတ်ဗျည်း၏။ ကော။ က-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ခ.ပ္ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ခေတုသ၊ ၏။ ဗျုဠနန.န္တသ၊ အစိတ်ဗျည်း၏။ ကော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တိတိက္ခတိ၊ သည်းခံ၏။ ဗုဘုက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက် (စားတတ်) လို၏။

၄၇၄-ဟ်ရဿ ဂိဒေ။ ။သေ၊ သ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဟရဿ၊ ဟရ ခေတ်၏။ ဂီ၊ ဂီ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ သ.ပ္ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗသော ဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဟရ ဣစ္ဆေတဿ ခေတုသ၊ ဟရခေတ်၏။ ဂီအာဒေ သော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇိဂီသတိ၊ ဆောင်တတ်၏။

၄၇၅-ဗြူ-ဘူန.မဟ ဘုဝါ ပရောက္ခာယံ။ ။ပရောက္ခာယံ၊ ပရောက္ခာ ဝိဘတ်ကြောင့်။ ဗြူ ဘူနံ၊ ဗြူ-ခေတ်, ဘူခေတ်တို့၏။ အာဟ ဘုဝါ၊ အာဟပြု, ဘုဝ ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပရောက္ခာယံ ဝိဘတ္တိယံ၊ ကြောင့်။ ဗြူ-ဘူ

ဗဟုဝုစ်နှင့် ဆိုခြင်းသည်။ ဘုဇ, ဃသ=ဖြင့် သက်အင်သော တုဒ.မိစ္ဆတ္ထ-ဆ။ ဟိဇ ဂုပ=ဖြင့် သကအင်သော အ-တုမိစ္ဆတ္ထ-ဆ, ပစ္စည်းနှစ်လုံးကို ယူခြင်းငှာ ဆိုသည်။ ။ဆေသု-ဆိုကပြီးလျက်၊ ပစ္စယ သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းကား၊ အာဒေသ ဆ-ကို နှစ်စေလိုရှိ၍ဆိုသည်။ ။စ-သဒ္ဒါ အဝခေရဏတ္ထ၊ ဝါ-သဒ္ဒါက နှစ်စေသည်။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။ဇိဂုစ္ဆတိ-ဂုပ+နိန္ဒာယံ။ တိကိစ္ဆတိ-ကိတ+ရောဂါ ပနယနေ။ ၄၃၃-သုတ်နှင့် တူ၏။ ။ဇိဃစ္ဆတိ-ဃသ+ဘက္ခဏေ၊ ၄၃၄-သုတ်နှင့် တူ၏။

၄၇၄-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ခ-ပစ္စည်းကြောင့် ခေတုန်ကို က-ပြု။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမ္ပနှ ဗျုဠနန္တ-သဒ္ဒါကိုင်သည်။ ။ရူပ်၊ တိတိက္ခတိ-တိဇ+ခန္တိယံ။ ၄၃၃-နှင့် တူ၏။ ။ဗုဘုက္ခတိ-ဘုဇ+ပါလ-ဗျာ-ဟရဏေသု။ ၄၃၄-သုတ်နှင့် တူ၏။

၄၇၄-ဏိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဘ-ပစ္စည်းကြောင့် ဟရ-ခေတ်ကို ဂီ-ပြု။ ။ဂီသေ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဇိခေတ်ကိုလည်း ဂီ-ပြုရ၏။ ။'ဝိဇေတုမိစ္ဆတိ-ဝိဇိ ဂီသတိ'ပုံစံ။ ဝိဇေတုံ၊ အောင်တတ်ဖို့ရာ။ ဣစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။ ဝိဇိဂီသတိ၊ အောင်တတ်လို၏-ပေး။ ဝိပုဗ္ဗ ဇိ+ဇယေ။ ၄၃၃-သုတ်မှီတူက်။ ။ရူပ်၊ ဇိဂီသတိ-ဟရ+ဟရဏေ၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ ၄၃၄-သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၇၅-ဏိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြောင့် ဗြူခေတ်ကို အာဟ၊ ဘူ-ခေတ်ကို ဘုဝ-ပြု။ ။အာဟ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ဣစ္ဆေတေသံ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ ယထာသခ်ိ်ံ၊ တိုင်း။ အာဟာ-ဘုဝ ဣစ္ဆေတေ အာဒေ သာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အာဟာ၊ ဆိုပြီ။ အာဟု၊ ဆိုကုန်ပြီ။ ဗဘုဝ၊ ဖြစ်ပြီတဲ့။ ဗဘုဝ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီတဲ့။ ပရောက္ခာယ.မိတိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။အပြုဝုံ၊ ဆိုကုန်ပြီ။ ဣတိ အာဒိသု၊ တို့ဌ်။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

၄၃၆-ဂမိဿ.ဣဿ ဗ္ဗော ဗ္ဗ၀ါ သဗ္ဗသု။ ။သဗ္ဗသု၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ပစ္စည်း,ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ ဂမိဿ၊ ဂမု-ဓာတ်၏။ အဣ္ဇော၊ အစိတ် မ-သည်။ ဗ္ဗော၊ ဗ္ဗ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယ-ဝိဘတ္တိသု

ပြု-ဓာတ်ကို အာဟ-ပြုရ၏။ 'ဗျာဟာသိ၊ ပယိရုဒါ ဟာသိ'ပုံစံ။ ဗျာဟာသိ၊ ဆိုပြီ။ ပယိရုဒါဟာသိ၊ ဟောရှတ်ပို့ချပြီ–ပေး။

မါဠိပုံစံ။ ။ပြု+ဝိဘတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ အ-'အဘူတ ဝါဒီ နိရယံ ဥပေတိ၊ ယောစာပိ ကတ္တာ နှ ကရောမီ.တိ စာဟ (စ×အာဟ)' ဓမ္မပဒ-နိရယဝဂ်၊ 'ယော ပါပကံ ရာဇာ အာဟ ကမ္မ ကရံ မနုဿော' ပဏ္ဏာသ ဥမ္မာဒဒ္ဓိဇာတ်။ 'ကိ ပတ္တိန.မာဟု ဘိက္ခုနံ၊ ဣတိ သဘိယော သောရတံ ကေန ကထ္ဌ ဒန္တ.မာဟု' သုတ္တနိ-သတိယသုတ်။ 'ကတ္ထ.ပွနာဒေါ တုမုလော ဗဘုဝ'ဝိဓ္ဓရဇာတ်။ 'ယော ဒါနိ ဗျာဟာသိ ဘယသ ဘီတော' တေရသ-ရုရုမိဂဇာတ်။ သဗ္ဗသေတော ပုရေ အာသိ၊ တတောပိ သဗ္ဗသော အဟု' ပဏ္ဏာသ-မဟာဗောဓိ ဇာတ်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။အာဟာ-ပြု-တည်။ ပြု၊ သည်။ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ အ.ပ္ပစ္စက္ခေ=ပရောက္ခာ ကေဝုစ် အ-ဝိဘတ်သက်၊ (ပြု+၊) ပြု.ဘူန.မာဟ.ဘုဝါ ပရောက္ခာယံ, ဤသုတ်ဖြင့် ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြောင့် ပြု-ဓာတ်ကို အာဟ်-ပြု၊ (အာဟ်+၊=အာဟ)ဟ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။အာဟ-ပြု+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊၏။ ပရောက္ခာ ဗဟုဝုစ် ဥ-ဝိဘတ်-သက်၊ (ပြု+၊) ဤသုတ်ဖြင့် ပြု-ဓာတ်ကို အာဟ်-ပြု။ (အာဟ်+၊=အာဟု) ဟ်+ဥ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဗဘုဝ-ဘူ+သတ္တာယံ၊ ၏။ ပရောက္ခာ အ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဘူ+၊) ၄၅၉-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဗဘုဝ-ဘူ+သတ္တာ-ယံ။ ဥ-ဝိဘတ်သက်၊ နည်းတူ။ ။ကိ ရုပ်၊ အပြု+ဝံ-ပြု+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ။သမီ-ပေဇ္ဇတနီ=အဇ္ဇတနီ ဗဟုဝုစ် ဥ-ဝိဘတ်သက်၊ (ပြု+!) ဤသုတ်ဖြင့် ပြု-ဓာတ်ကို အာဟု-ပြုသင့်ပြားသော်လည်း ပရောက္ခာ ဝိဘတ်မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ အ-ကာရာဂမော=အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့် အစဉ် အ-အက္ခရာလာ၊ (အ-ပြု+!) အညေသု စ=အစသရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိ-ပြု၊ (အ-ပြ+ေ-ာ+!) သြ အဝသရေ=သြ-ကို အဝ်-ပြု (အ-ပြ+၊ဝ်+!=အပြဝုံ) ပြ+အ-ကပ်၊ ဝ်+ဥ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၃၆-ပဒ္ဒ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ခပ်သိမ်းသော ပစ္စည်းဝိဘတ်ကြောင့် ဂမု-ဓာတ်၏အစိတ် မ-ကို အချို့ ဗ္ဗ-ပြု။ ။ဂမုဿ-ဟု ဆိုအင်လျက်၊ ဂမိဿဟု ဆိုခြင်းသည်။ ရှတ်ဆိုလွယ်မှု သုခုစ္စာရဏအကျိုးငှာ ဣ-ကာရန္တဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌအားဖြင့် ဆိုသည်။ ။

http://www.dhammadownload.com

တို့ကြောင့်။ ဂမှ,ဣစ္ဆေတယဿ ဓာတုယာ၏။ အန္တော ဓ-ကာရော၊ အစိတ် မ, သည် ဣစ္ဆာ၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ဂစ္ဆမာနော၊ ဂစ္ဆန္တော၊ သွားသောသူသည်။ ဂစ္ဆတိ၊ ဂမေတိ၊ သွား၏။ ဂစ္ဆတု၊ ဂမေတု၊ လေ့။ ဂစ္ဆေယျ၊ ဂမေယျ၊ ရာ၏။ အဂစ္ဆာ၊အဂမာ၊အဂစ္ဆိ၊အဂမိ၊သွားပြီ။ ဂစ္ဆိဿတိ၊ဂမိဿတိ၊လတ္တံ့။ အဂစ္ဆိဿာ၊ အဂမိဿာ၊ သွားရလေပြီ။ ဂမိဿေ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဣစ္ဆတိ၊ လိုချင်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌသည် (၁) ဏ-ကာရန္တ။ (၂) ဣ-ကာရန္တ။ (၃)တိ-ကာရန္တ သုံးမျိုးတည်း။ အနုပတိ ဂိဏ,ကား ဏ-ကာရန္တ။ ဂမိဿ,ကား ဣ-ကာရန္တ၊ ဟောတိ ဿရေ ဟောဟေ,ကား တိ-ကာရန္တ ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌတည်း။

*'ဏ-ဣ, အန္တ၊ တျ.န္တ ညွှန်းပြဓာတ်ကိုသာ' နိယံ

ဆရာတို့ကား—ခ,ဆ, သေသု ပရောက္ခာယံ၊ ဣ-ကာရော သ-ဂုပုဿ, ကား ဥ-ကာရန္တ။ပစ္စာသုဏ,ကား ဏ-ကာရန္တ။ အနုပတိ ဂိဏ,ကား ဣဏ-ကာရန္တ—ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ-ဟု ဆိုကုန်၏။ သို့အတွက် ဣ,ဥ,တိ,ဏ,ဣဏ-ဟု ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ ဂါးမျိုးတည်း။

ဆောင်ပုဒ်—"ဣ,ဥ,ဣဏ။ တိဏန္တ၊ ဂါး၀-ဓာတ်ကိုညွှန်း။"

ဥာဏလို – ဝါ-သဒ္ဒါဝိကပ်။ ရူ-အလို ဝ၀ တ္ထိတ ဝိဘာသာ။

"ဝိဓိ နိစ္စ.ဣ ဝါ-သဒ္ဒေါ၊ မာန-ဣ္ဒေသု တု ကတ္တရိ။
ဒီပေတာ.နိစ္စ.မည္ထ၊ ပရောက္ခာယ,မသန္တကံ။" ရူ

ဝါ-သဒ္ဒေါ-ဝါ-သဒ္ဒါသည်၊ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်၌။ ဝိဟိတေသု၊ စီရင်အပ်ကုန်သော။ မာန.ဣ္ဒေသု၊ မာန.အန္တ,ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ (တု-အနက်မဲ့ကြုံ) နိစ္စံ၊ မြဲသော။ ဝိဓိ.ဣ၊ အစီအရင်ကို လည်းကောင်း။ အည္ထ မာနန္တ-ပစ္စည်းမှ တစ်ပါးသောအရာ၌။ အနိစ္စံ၊မမြဲသော။ ဝိဓိ.ဣ၊ ကို လည်းကောင်း။ ပရောက္ခာယံ၊ ပရောက္ခာ ဝိဘာတ်ကြောင့်။ 'အ-သန္တကံ၊ ထင်ရှားမရှိသော။ ဝိဓိ.ဣ၊ ကို လည်းကောင်း။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ ။'ဂစ္ဆာမ-နော၊ ဂစ္ဆန္တော'ကား နိစ္စဝိဓိ။ 'ဂစ္ဆတိ၊ ဂမေတိ=အဂစ္ဆိဿာ၊ အဂမိဿာ တို့ကား အနိစ္စဝိဓိ'ပုံစံ။ ။အ-သန္တ ဝိဓိပုံစံကို 'သောကိရ ဂမ၊ အာဂမေဟိ တ'ံ' စသည်ကိုထုတ်။ သော၊ ထို့သူသည်။ ဂမတိရ၊ သွားပြီတဲ့။ တ'ံ၊ ဣ.ဣ.သည်။ အာဂမေဟိ၊ ငံ့ဦးလေ့။ (ဆိုင်းငံ့ပါဦး၊ ဆိုင်းလင့်ပါဦး၊ နေပါဦး-ဟူလို)။ ။ဂမိဿန္တော=ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ဓာတုန် မ-ကို ဣ-ပြု၊ ဂ,ဣတိ၊ အ-ဂ,ဣဿာ' (သွား+၏ ပြီ) ပုံစံ။

ဆောင်ပုဒ်-"ကတ္တု-ဝါစကေ၊ မာန.ဣ္ဒေ၊ မြဲစေ,ဣ-အပြု။
မာန.ဣ္ဒမှ၊ ကြွင်းသမျှ၊ အနိစ္စသာ ရူ။
ပရောက်ခြောင်းက၊ အ-သန္တ၊ ပယ်ခု လျှင်းမပြု။
ဂမိဿန်-သုတ်၊ စီရင်ရှုပ်၊ ခွဲထုတ် ဝါ-အမှု။"

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိပုံစံ။ ။ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ မာန-'မဟာရာဇေန အနုဂ္ဂစ္ဆမာနော' အသီတိ-မဟာဟံသဇာတ်။ 'မဟာတာ စာ,နုဘာဝေန၊ ဂစ္ဆန္တော သိရိယာ ဇလံ' မဟာဇနကဇာတ်။ ဂစ္ဆန္တော ဘာရ ဒ္ဒါဇော သော၊ အဒ္ဒသ အစ္ဆုတံ ဣသိ'' ဝေဿန္တဇာတ်။ 'အဝ္ဘာယန္တော,ဝ ဂစ္ဆန္တိ သာခါ ပတ္တ သမီရိတံ'ဌင်းဇာတ်။ 'အာစိနာတိ စ တံ ပါပံ၊ ယေန ဂစ္ဆတိ ဒုဂ္ဂတိ'' နာရဒဇာတ်'ပရိဝါရေတ္ဝာန ဂစ္ဆတိ' ဝေဿန္တဇာတ်။ 'ဒီဃံ ဂစ္ဆတု အဒ္ဓါနံ၊ ဧကိကာ အဘိသာရိကာ' စတုဋ္ဌ-ရာဇကုမ္ဘဇာတ်။ 'အာဒါယ တုံ ဂစ္ဆ သကံ နိကေတံ'သတ္တ-သတ္တ၊ ဘတ္တဇာတ်။ 'နဗာဒ္ဓံ ဣတ္ထိ ဂစ္ဆေယ္ယ၊ သမ္ပသံ တေဇသံ ခယံ'ဝိဓူရဇာတ်။ 'ယေန ဂစ္ဆေယ္ယ သုဂတိ' ဆဋ္ဌ-ဝိဿာသာဒဇာတ်။ ။'ပစ္စာ,ဂမုံ-ယေန သော နာဂရာဇာ' တိ သ-ဆန္ဒန္တဇာတ်။ 'အ,တာနော,ကိ ကုဟိ' ဂမိဿတိ' ဆဋ္ဌ-တုဏ္ဍိလဇာတ်။ 'ယာဝ ဇေတာ ဂမိဿန္တိ၊ ရညော သန္တိတံ ယာစိတုံ' ဝေဿန္တဇာတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဂစ္ဆမာနော-ကို ဂမု-တည်။ ဂမု-သည်။ ဂတိမ္ပိ၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနေ မာန,နွှာ,သုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်မှ နော-ကာ်ဌ် မာန-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+မာန) ဘူဝါဒိယော အ,သုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+၊+ဝေန)ဂမိဿ,ဣတော=ဣ သုတ်ဖြင့် မာန-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ်+၊+မာန=ဂစ္ဆမာန) စ္ဆ+အ-ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ။ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆန္တော-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၏။ချေ။ ဝတ္တမာနေ=အန္တ-သက်၊ (ဂမ်+၊န္တ) ဣသုတ်ဖြင့် ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊(ဂစ္ဆ+န္တ=ဂစ္ဆန္တ)စ္ဆ+အ-ကပ်၊နာမ်ငဲ့ စီရင်။ ။ဂစ္ဆတိ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၏။ချေ။ တိ-သက်၊အ-သက်၊(ဂမ်+၊+တိ)ဣသုတ်ဖြင့် ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ+၊+တိ=ဂစ္ဆတိ)။ ။ဝါ-ရုပ်၊ဂမေတိ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ချေ။ တိ-သက်၊ အ-သက် (ဂမ်+၊+တိ) ဣသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန်မ်-ကို စ္ဆ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါသဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့်မပြုရ။ လောပဠေတ္ထ,မကာရော=အ-ပစ္စည်းကို ဧ-ပြု၊ (ဂမ်+ဧ-+တိ=ဂမေတိ)မ်+ဧ-ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆတု-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ချေ။ တု-သက်၊ အ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဂမေတု-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ချေ။တု-သက်၊ မြစ်။ အ-ကို ဧ-ပြု၊ (ဂမ်+ဧ-+သု=ဂမေတု)။ ။ဂစ္ဆေယ္ယ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ချေ။ အနုမတိ=သတ္တမီ ယျ-သက်၊(ဂမ်+ဧ-ယျ) ဣသုတ်ဖြင့် ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ+ဧ-ယျ=ဂစ္ဆေယ္ယ) စ္ဆ+ဧ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရုပ်၊ ဧမယ္ယ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ယျ-သက်၊မြစ်။(ဂမ်+ဧ-ယျ=ဂမေယ္ယ)။ အဂစ္ဆာ၊ အဂမာ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ ဟိယျော ပဘူတိ=ဟိယျတ္တနီ အာ-ဝိဘတ်သက် (ဂမ်+-ာ) ဣသုတ်ဖြင့် ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ အ-ကာရာဂမော=ဓာတ်၏ အစဉ် အ-အက္ခရာလာ၊ (အ-ဂစ္ဆ+-ာ=အာဂစ္ဆာ။ဝါ-အဂမာ) စ္ဆ+အာ-ကပ်၊ပြီး၏။ ။ အဂစ္ဆီ၊အဂမီ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ သမီပေဠတ္ထနီ=ဣ-ဝိဘတ်သက်၊နည်းတူ (အဂစ္ဆ+-ီ= အဂစ္ဆီ။ဝါ-အဂမီ)။ ။ပစ္ဆိဿတိ၊ဂမိဿတိ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ။ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ= ဘဝိဿန္တိ-ဿတိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဂမ်+ဿတိ) ဣ-ကာရာ ဂမော=ဂမု-ဓာတ်မှ

http://www.dhammadownload.com

၄၇၇-ဝစ ဿ.ဇ္ဇ တနိမ္ဗိ မကာရော သြ။ ။အဇ္ဇတနိမ္ဗိ၊ အဇ္ဇတနိ ဝိဘတ် ကြောင့်။ ဝစဿ၊ ဝစ-ဓာတ်၏။ အ-ကာရော၊ အ-အကွန္ဒရသည်။ သြ၊ သြ-အဖြစ် သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။အဇ္ဇတနိမ္ဗိ ဝိဘတ္တိမ္ဗိ၊ ကြောင့်။ ဝစ ဣစ္ဆေတသ ဓာတုဿ၊ ၏။ အ-ကာရော၊ သည်။ သြတ္တံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ အဝေါစ၊ ဆိုပြီ။ အဝေါ စုံ၊ ဆိုကုန်ပြီ။ အဇ္ဇတနိမ္ဗိ.တိ ပဒံ၊ ဝုည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ အဝစ၊ ဆိုပြီ။ အဝစု၊ ဆိုကုန်ပြီ။ တိတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

နောက်၌ ဣ-အကွန္ဒရာလာ၊ (ဂမ်+-ိ+ဿတိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတုနှင့် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ+-ိ+ဿတိ=ဂစ္ဆိဿတိ၊ ဝါ-ဂမိဿတိ)။ ။အဂစ္ဆိဿာ၊ ဂမိဿာ၊-ဂမု+ ဂတိမ္ဗိ၊ ချေ။ ကြိယာ တိပန္နေ=ကာလတိပတ္တိ ဿာ-ဝိဘတ်သက်။ (ဂမ်+ ဿာ) ဣ-လာ၊ စ္ဆ-ပြု၊ (အဂစ္ဆ+-ိ+ဿာ=အာဂစ္ဆိဿာ၊ ဝါ-အဂမိဿာ)။ ။ကိं-ရှပ်၊ ဣစ္ဆတိ-ဣသု-ဣစ္ဆာယံ၊ လိုချင်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဣသ် +၊+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတုနှင့်ကို စ္ဆ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဂမု-ဓာတ် မဟုတ် သောကြောင့် မပြု၊ ရ။ ဣသု-ယမုန.မန္တော စ္ဆောဝါ=ဓာတုနှင့် သ်-ကို စ္ဆ-ပြု။ (ဣစ္ဆ +၊+တိ=ဣစ္ဆတိ) စ္ဆ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၇၇-စတု-ပ္ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။အဇ္ဇတနိဝိဘတ်ကြောင့် ဝစ-ဓာတ်၏ အစ,ဝ-၏ မ္ဗိရာ အ-ကို သြ-ပြု။ ။အ-ကာရော,ဟု သာမန်ပင်ဆိုသော်လည်း စ-က, အ-သည် ကျေပျောက်ပြီဖြစ်၍၊ ဝစ-ဓာတ်၏ အစ ဝ-၏မ္ဗိရာ အ-ကို ယူရသည်။

ပါဠိပုံစံ။ ။ဝစ-ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ အာ-'အဝေါစ တိဋ္ဌ ခေမေ.တိ၊သိဠ္ဆော အမတေန မံ' ခေမာ-ထေရီအပဒါန်။ 'သဒါအဝေါစ မံ သတ္ထာ၊ ဘဒ္ဒေ ! မာတာ ယိ အဿာသ'။ ပဒ္ဒာစာရီ ထေရီ အပဒါန်။ 'တေ အဝေါစုံ ဝိဇာနန္တိ၊ တံ အတ္ထံ သက္ခ ဘိက္ခဝေါ' ကုဏ္ဍလ ကေသာထေရီ အပါဒါန်။ 'အဝေါစုံ ဒေဟိ ဘေ**သ**ဇ္ဇံ၊ ပုတ္တ-သဠ္ဠဝန.န္တိ ဘော !' ကိသာဂေါတမီ ထေရီ **အ**ပဒါန်။

ရူပ်တူက်ပုံ။ ။အဝေါစ-ဝစ-တည်။ ဝစ၊ သည်။ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊၏။ချေ။ သမီပေဇ္ဇတနိ.အဇ္ဇတနိ(အတ္ထနောပုဒ်ပထမပုရိသ်) ကေဝုစ် အာဝိဘတ်သက်(ဝစ်+ -ာ) ဝစဿဇ္ဇတနိမ္ဗိ, ဤသုတ်ဖြင့် ဝစ-ဓာတ်၏ အစ,ဝ-၏မ္ဗိရာ **အ**-ကို သြ-ပြု၊ (ဝ်+၊ ေ-ာစ်+-ာ) အ-ကာရာ ဂမော=ဓာတ်၏ အစ၌ အ-လာ၊ ကုစာဒိ=သုတ်ကြီးဖြင့် အာ-ကို အ-ရသပြု(အဝ်+ေ-ာစ်+၊=အဝေါစ)ဝ်+သြ-ကပ်၊ စ်+အ-ကပ်၊ပြီး၏။ ။ အ**ဝ**ေါစုံ-ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ။ ချေ။ အဇ္ဇတနိ (ပရသ**ပုဒ်** ပထမပုရိသ်) ဗဟုဝုစ် ဥ၂ံ-ဝိ**ဘတ်**သက်၊ (ဝစ်+ံ) ဤသုတ်ဖြင့် ဝ**စ**-ဓာတ်၏ **အ**စ, ဝ-**၏**မ္ဗိ**ရာ** **အ**-ကို သြ-ပြု၊ အ-ကာရာဂမော=အ-လာ၊ (အ-ဝ်+ေ-ာစ်+ံ+=အဝေါစုံ) ဝ်+ သြ၊ စ်+ဥ်ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကိं-ရှပ်၊ **အ**ဝ**စ**-ဝ**စ**+ဝ**ိ**ယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ ချေ။ ဟိယျတ္တနိ အာ-ဝိ**ဘတ်**သက်၊ (ဝစ်+-ာ) ဤသုတ်ဖြင့် ဝ**စ**-ဓာတ်၏ **အ**စ,**ဝ**-**၏**မ္ဗိ**ရာ**

http://www.dhammadownload.com

၄၇၀-အ-ကာရော ဒီဃံ ဟိ,မိ,မေသု။ ။ဟိ-မိ-မေသု၊ ဟိ,မိ, မ-ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ အ-ကာရော၊ အ-အက္ခရာသည်။ ဒီဃံ၊ ဒီဃ-အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊၏။ ။ ဟိ-မိ-မ ဤစွေ့တေသု ဝိဘတ္တိသု၊ ဟိ,မိ,မ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ အ-ကာရော၊ သည်။ ဒီဃံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဂစ္ဆာဟိ၊ သွားလော။ ဂစ္ဆာမိ၊ သွား၏။ ဂစ္ဆာမ၊ ဂစ္ဆာမေ့၊ သို့။ သွားကုန်၏။ မိ-ကာရ,ဂ္ဂဟဏေန၊ မိ-သဒ္ဒါပိုဖြင့်။ ဟိ-ဝိဘတ္တိမှိ၊ ဟိ-ဝိဘတ်ကြောင့်။ အ-ကာရော၊ သည်။ ကွစိ၊ ၌။ ဒီဃံ၊ သို့။ န အာပဇ္ဇတေ၊ မရောက်။ ဂစ္ဆဟိ၊ သွားလော။

အ-ကို သြ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း အဇ္ဇတနီဝိဘတ် မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ အစဉ် အ-လာ၊ ကွစိဓာတု=အာ-ကို အ-ရဿပြု၊ (အဝစ်+၊=အဝစ) စ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။အဝစု-ဝစ+ဝိယတ္တိယံ၊ ဝါစာယံ၊ နည်းတူ။ ဗဟုဝုစ် ဥ-ဝိဘတ်သက် သည်သာ ထူး၏။

၄၇၀-တိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။ဟိ, မိ, မ ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပစ္စည်း အ-အက္ခရာကို ဒီဃ-ပြု။ ။ရှေ့သုတ်မှ အကာရ-သဒ္ဒါအလိုက်ခံက ပြီးလျက်၊ အကာရသဒ္ဒါကို တဖန်ဆိုခြင်းသည် ဝစ-ဓာတ်ကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိ၏။ အ-ကာရကို အလိုက်ခံလျှင် ဝစ-ဓာတ်လည်း လိုက်လာမည်ကြောင့်၊ ယင်းကို နစ်စေဖို့ရာ ဆိုရသည်-ဟူလို။ ။*အကာရော ဒီဃံ ဟိ, မေသု-လောက်တင်ဆိုက မိ, နှင့် မ, တို့သည် ဗျဉ္ဇန နိမိတ်ချင်းတူကြ၍ 'ဂစ္ဆာမိ၊ ဂစ္ဆာမ' ပုံစံများ ပြီးနိုင်လျက် မိ-သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းသည်ပိုလွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဘယ်သို့သောအနက်ကို သိအပ်ပါသနည်း ဟူသော အမေးကြောင့် 'မိကာရ,ဂ္ဂဟဏေန' ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်။ မိ-သဒ္ဒါ ပိုဖြင့် ဟိ-ဝိဘတ်ကြောင့် အချို့ ၌ ဒီဃမပြုရ-ဟူလို။

ဆောင်ပုဒ်-"သဒ္ဒါမိ ဂ၊ မိ-ကာရ၊ ဝစ-ဓာတ်ဟု နစ်စေလို။
ဟိကြောင့်ဒီဃ၊ အနိစ္စ၊ ပြုကြစေလို မိ-ကိုဆို။
ဟိ-မိ,မေ-သုတ်၊ စီရင်ရုပ်၊ နည်းချုပ်အတို့ မှတ်ဖွယ်ကို။"

ပါဠိပုံစံ-ဂမု+ဂတိမှိ၊ မိ 'နိဗ္ဗုတိ' နာမိဂစ္ဆာမိ၊ အဂ္ဂိဒမော,ဝ အာတပေ' မဟော်ဇာတ်။ 'သမ္ဘောဒမာနာ ဂစ္ဆာမ၊ ပဗ္ဗတာနိ ဝနာနိ စ' သုဝဏ္ဏသာမ ဇာတ်။ ဗျဉ္ဇ,စ္ဆာပ-သရီရာဝဏ္ဏ၊ ဘုဇ္ဇ သမ္မ! ဒဒါမိ တေ' **တိ**က-ဇမ္ဗုခါဒကဇာတ်။ မဟောသဓ ! ဝိဇာနာဟိ၊ ကထံ မောဂ္ဂေါ ဘဝိဿတိ' မဟော်ဇာတ်။ 'ဒဒါဟိ ဒါနိ တေ ဘရိယံ၊ နာရီ သဗ္ဗ,ဂ် သော့ဘဏ' မဟော်ဇာတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဂစ္ဆာဟိ-ဂမု-တည်။ဂမု၊သည်။ ဂတိမှိ၊၏။ ချေ၊ အာဏ,တျာ-သိဒ္ဓေ=ပစ္ဆမီ ဧကဝုစ် ဟိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော=အ-ပစ္စည်းသက်။ (ဂမ်+၊+ ဟိ) ဂမိဿန္ဓော-သုတ်ဖြင့် ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု။ အကာရောဒီဃံ ဟိမိ-မေသု,သုတ်ဖြင့် ဟိဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့ အ-သရကို **အာ**ဒီဃပြု။ (**စ္ဆ**+-ဘ+ ဟိ-ဂစ္ဆာဟိ)**စ္ဆ**+**အာ**

http://www.dhammadownload.com

၄၇၉-ဟိ လောပံ ဝါ။ ။ဟိ၊ ဟိ-ဝိဘတ်သည်။ လောပံ၊ သို့။ ဝါ၊ ချို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။ဟိ-ဝိဘတ္တိ၊ သည်။ လောပံ၊ သို့။ ဝါ၊ ချို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဂစ္ဆ၊ ဂစ္ဆာဟိ၊ ဂမ၊ ဂမာဟိ၊ သွားလော့။ ဂမယ၊ ဂမယာဟိ၊ သွားစေလော။ ဟီ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ ဂမယတိ၊ သွားစေ၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆာမိ၊ ဂစ္ဆာမ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ။ မိ,မ-ဝိဘတ်သက်၊ နည်းတူ။ ။ ဂစ္ဆမ္မေ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ။ ဝတ္တမာန်အတ္ထနောဘုဒ် မ္မေ-ဝိဘတ်သက်၊ နည်းတူ။ ။ မိ-ကာရရဲ့ပ်၊ ဂစ္ဆဟိ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ချေ။ ဟိ-သက်၊ အ-သက်၊ ဂမိယန္ဟော=စ္ဆ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ+၊+ဟိ=ဂစ္ဆဟိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့ အ-သရကို အာဒီဃ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း မိသဒ္ဒါပိုဖြင့် မြစ်သောကြောင့် မပြုရ၊ ပြီး၏။

၄၇၉-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဟိ-ဝိဘတ်ကိုချေ၊ စီရင်၊ ဝါ-သဒ္ဒါ ဝိကပ်။ ။ ပါဠိပုံစံ။ ။ဂမု+ဂတိမ္ဟိ-ဟိ 'နိဂ္ဂမ-ပါရမီ တံ ဂစ္ဆ (ဂစ္ဆာဟိ၊) ယဒိ ဗောဓိ' ပတ္တု မိစ္ဆသိ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ 'ဂစ္ဆပူရေဟိ' ဎင်းအဋ္ဌကထာ။ 'အပေဟိ ဇတ္ထော တုံ ကာဠီ၊ နေ.တံ အညေသု ဝိဇ္ဇတိ။ အညံ ဇနပဒံ ဂစ္ဆ၊ နိဂမေ ရာဇဓာနိယေ' ဆဏ္ဍ-သိရိကာလ ကဏ္ဏိဇာတ်။ 'ပစ္ဆာ ဂစ္ဆ လဟုံ ခိပ္ပံ၊ မံပိ တာရေဟိ ဒါနိ တော' ပဉ္စ-စူဠဇနဂ္ဂဟဇာတ်။ 'ဟရိတ္ထ စ ဟေမ ဝဏ္ဏ ကာမံ သုခုမ့ ပဏ္ဍမ (ပဏ္ဍမာဟိ)' အသီတိ-မဟာဟံသဇာတ်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ဂစ္ဆ-ဂမု-တည်။ ဂမု-သည်။ ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ ချေ။ အာဏတ္ပါ=ပဠမီ ကေဝုစ် ဟိ-သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+၊+ဟိ) ဂမိယန္ဟော= ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ+၊+ဟိ=ဂစ္ဆဟိ) လောပံ ဝါ,ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-ဝိဘတ် ကိုချေ၊ စ္ဆ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှုပ်၊ ဂစ္ဆဟိ-ဂမု=ဂတိမ္ဟိ၊ ချေ။ ဟိ-သက်၊ အ-သက်၊ ဓာတုန် မ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ (ဂစ္ဆ+၊+ဟိ=ဂစ္ဆာဟိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟိ-ဝိဘတ် ကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် မချေရ။ အ-ကာရော ဒီဃံ=ဟိ-ဝိဘတ်ကြောင့် အ-ကို အာဒီဃ-ပြု၊ ပြီး၏။ ။ဂမ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ချေ။ ဟိ-သက်၊ အ-သက် (ဂမ်+၊+ဟိ=ဂမ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-ဝိဘတ်ကိုချေ၊ ပြီး၏။ ။ ဝါ-ရှုပ်၊ ဂမေဟိ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ။ ချေ၊ ဟိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဂမ်+၊+ဟိ) ဝါ-မြစ်။ လောပဠ္ဆေတ္တ.မကာရော=အ-ပစ္စည်းကို ဇ-ပြု၊ (ဂမ်+ဇ-+ဟိ=ဂမေဟိ) ပြီး၏။ ။ ဂမယ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ချေ၊ ဓာတုဟိ ဏော ဏယ=ဏယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+ဏယ) ကာရိတာနံ ဏော လောပံ=ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ဂမ်+ဏယ= ဂမယ) ဟိ-ဝိဘတ်သက်၊(ဂမယ+ဟိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-ဝိဘတ်ကိုချေ၊ ပြီး၏။ ။ ဝါ-ရှုပ်၊ လှယ်ပြီ။ ။ကိ-ရှုပ်၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဂမယတိ၊ လှယ်ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

၄၇၀-ဟောတိ.သ ရေ.ဟော.ဟ ဘဝိသန္တိမှိ သသ စ။ ။ဘဝိသန္တိမှိ၊ ဘဝိသန္တိ ဝိဘာတ်ကြောင့်။ ဟောတိ.သရော၊ ဟူ-ခေါတ်၏ အစိတ် ဥ၊ သရသည်။ ဧဟောဟေ၊ ဟေ-ပြု, သြဟ-ပြု, ဧ-ပြုသို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ သသ၊ သ-ဝိဘတ်၏။ လောပေါ စ၊ ကျေသည်လည်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘဝိသန္တိမှိ၊ကြောင့်။ ဟူ-ဣစ္ဆေတသာ ခေတုသ၊ ၏။ သရော၊ သည်။ ဟေ-သြဟ-တွေ့၊သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ သသ၊ ၏။ လောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဟေဟိတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဟေဟိန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဟောဟိတိ၊ လတ္တံ့။ ဟောဟိန္တိ၊ ကုန်လတ္တံ့။ ဟေတိ၊ လတ္တံ့။ ဟေန္တိ၊ ကုန်လတ္တံ့။ ဟေသတိ၊ လတ္တံ့။ ဟေသန္တိ၊ ကုန်လတ္တံ့။ ဟောဟိ.သတိ၊ လတ္တံ့။ ဟောဟိ.သန္တိ၊ ကုန်လတ္တံ့။ ဟေသတိ၊ လတ္တံ့။ ဟေသန္တိ၊ ကုန်လတ္တံ့။ ဟူ-တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဘဝိ.သတိ၊ဖြစ်လတ္တံ့။ ဘဝိ.သန္တိ၊ ကုန်လတ္တံ့။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့ဦ။ ပတိသေမန.တ္ထံ၊ ၏။ ဘဝိသန္တိမှိ.တိ ပဒံ၊သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊နည်း။ ဟောတိ၊၏။ ဣတိ အာဒီသု၊တို့ဦ။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

၄၇၀-ပဒ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဟောတိသရော+ဟေ+သြဟ+ဧ'ပုဒ်ဖြတ်။ ။ ဘဝိသန္တိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဟူ-ခေါတ်၏အစိတ်သရကို၊ ဟေ,သြဟ,ဧ-ပြု၊ ဘဝိသန္တိ-ဝိဘတ်၏ အစ, သ-ကိုလည်း အချို့ဦခေ့။ ။ဟောတိသရော-ကား ဣ-ကာရန္တိ ခေတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ။ ။စ-သဒ္ဒါကား လောပ ကိုလည်း ငင်၍၊ ဒုတိယတ္ထ ကိုလည်း ပေါင်း၏။ ။အဓိကာရ ဝါ-**သ**ဒ္ဒါကား ဝိကပ်။ သို့အတူက် အာဒေသ,လောပ နှစ်ပါးစုံမြစ်လျှင် 'ပဟောသတိ၊ ပဟောသန္တိ' စသည်ဖြစ်၏။

ပါဠိဋ္ဌပုံစံ။ ။ဟူ+သတ္တာယံ၊ သတိ- 'နမေ တ.ပ္ပစ္စယာ တတ္ထ၊ ဒေါသော ဟေမ္ဗ ဟောဟိတိ' အဓိမုတ္တ.တ္ထေရ ဂါထာ။ 'သမာဒိယာမိ သီလာနိ၊ တံ မေ အတ္ထာယ ဟောဟိတိ' **ရောဟိ**နီ-ထေရီဂါထာ။ 'သု.ဒု.လ္လဘော ဟောဟိတိ ဘက္ခိတေ မယိ'' သတ္ထ-သုတနုဇာတ်။ 'အဟ.မဂ္ဂ ပရိစရေ၊ တတေမ မေ သုဒ္ဓိ ဟောဟိတိ' တိသ မေတ္တေယျ.တ္ထေရ ဂါထာ။ 'ပုဏ္ဏကော နာမ နာမေန၊ သဒါဟောဟိ**တိ** တုံ မုနေ' ပုဏ္ဏက.တ္ထေရာ.ပဒါန်။ ပုတ္ထော စ တေ ဟေသတိ သော အရောဂေါ' ဝိသ-မာတင်ဇာတ်။ 'ယဒ္ဓ မေ အယျပုတ္တသ၊ မနော ဟေသတိ အညထာ'တိ.သ-သမ္ဗုလာဇာတ်။ 'သုဘရော တေ ဘ**ဝိ**သာမိ၊ နဘော ဟေသာမိ ဒုဗ္ဘရော' သဋ္ဌ-ဆောဏဇာတ်။ 'ယံနုနာ.ဟံ ဣတော ဂန္ဓာ၊ သတ္ထု ဟေသံ ဝသာ.နုဂါ' ပဒ္ဓက-စူဠဓနုဂ္ဂဟဇာတ်။

ရူပ်တုက်ပုံ။ ။ဟေဟိတိ-ဟူ-တည်။ ဟူ၊ သည်။ သတ္ထာယံ၊ ၏။ အနာဂတော ဘဝိသန္တိ=ဘ**ဝိ**သန္တိ ဧကဝုစ် သတိ ဝိဘတ်သက်၊ (ဟူ+သတိ) ဟောတိသရေ-ဤသုတ်ဖြင့် ဘဝိသ**န္တိ ဝိ**ဘတ်**ကြော**င့် ဟူ-ခေါတ်၏အစိတ် သရ ဥ-ကို ဟေ-ပြု၊ သ-

http://www.dhammadownload.com

၄၈၁-ကရဿ သ.ပ္ပစ္စယဿ ကာဟေဟ၁။ ။ဘဝိဿန္တိမှိ၊ ကြောင့်။ သ.ပ္ပစ္စယဿ၊ ပစ္စည်းနှင့်တကွသော၁။ ကရဿ၊ ကရ-ဓာတ်၏။ ကာဟော၊ ကာဟ-ပြုသည်။ ဝါ ချို့။ ဟော၁တိ၊ ၏။ ဿဿ၊ ဿ-ဝိဘတ်၏။ လောပေါစ၊ ကျေသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘဝိဿန္တိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ၊ ကြောင့်။ သ.ပ္ပစ္စယဿ၊ သော။ ကရ-ဣစ္စေတဿ

ဝိဘတ်ကိုလည်းချေ၊ (ဟ်+ဧ-ဟ်+တိ) ဣကာရာ ဂ ဧမော=ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဟူ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ၊ (ဟ်+ဧ-ဟ်+-ိ+တိ=ဟေဟိတိ) ဟ်+ဧ=ကပ်၊ ဟ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဟေဟိန္တိ-ဟူ+သတ္ထာယံ။ နည်းတူ ဗဟုဝုစ် ဿန္တိ ဝိဘတ် သက်သည်သာထူး၏။ ။ဟောဟိတိ-ဟူ+သတ္ထာယံ၊ ဿတိ-သက်၊ (ဟူ+ဿတိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟူ-ဓာတ်၏အစိတ် သရ ဥ-ကို သြဟ-ပြု။ ဿ-ဝိဘတ်ကို လည်း ချေ။ ဣ-လာ၊ (ဟ်+ဧ-၁+ဟ်-+ိ+တိ=ဟောဟိတိ) ပြီး၏။ ။ဟောဟိန္တိ-ဟူ။ နည်းတူ။ ဗဟုဝုစ်ဿန္တိ-သက်သည်သာထူး၏။ ။ဟေတိ-ဟူ+သတ္ထာယံ၊ ဿတိ-သက်၊ (ဟူ+ဿတိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟူ-ဓာတ်၏ အစိတ် ဥ-ကို ဧ-ပြု၊ ဿ-ဝိဘတ်ကိုလည်းချေ၊ (ဟ်+ဧ-+တိ=ဟေတိ) ပြီး၏။ ။ဟေန္တိ-ဟူ။ ဿန္တိ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဟေဟိဿတိ-ဟူ+သတ္ထာယံ။ ဿတိ-သက်၊ (ဟူ+ဿကိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟူ-ဓာတ်၏ အစိတ် ဥ-ကို ဟော်-ပြု။ ဿ-ဝိဘတ်ကိုချေသင့်ကြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မချေရ။ ဣ-လာ၊ (ဟ်+ဧ-ဟ်+-ိ+ဿတိ=ဟေ-ဟိဿတိ) ဟ်+ဧကပ်၊ ဟ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဟေဟိဿန္တိ-ဟူ။ ဿန္တိ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဟောဟိဿကိ၊ ဟောဟိဿန္တိ-ဟူ။ ဿတိ၊ ဿန္တိ-သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟူ-ဓာတ်၏ အစိတ် ဥ-ကို သြဟ်-ပြု၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်၍ ဿ-ဝိဘတ်ကို မချေရသည်သာထူး၏။ ။ဟေဿတိ၊ ဟေဿန္တိ-ဟူ။ ဿတိ၊ ဿန္တိ-သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟူ-ဓာတ်၏ အစိတ်ဥ-ကို ဧ-ပြုသည်သာထူး၏။ ။ပ-ကိ ရုပ်၊ ဘဝိဿတိ-ဘူ+သတ္ထာယံ။ ဿတီ-သက်၊ (ဘူ+ဿတိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်ကြောင့် အစိတ် ဥ-ကို ဟော်, ဩဟ်, ဧ-ပြု၊ ဿ-ဝိဘတ်ကို ချေသင့်ကြားသော်လည်း၊ ဟူ-ဓာတ်၏ အစိတ် မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ မချေရ။ ဣကာရာ ဂ ဧမော=ဣ-လာ၊ (ဘူ+-ိ+ဿတိ) အညေသု စ+ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ သြ ဣ ဝ သရေ=သြ-ကို အဝ်-ပြု၊ (ဘ်+ဝ်+-ိ+ဿတိ=ဘဝိဿတိ) ဘ်+အ,ဝ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဘဝိဿန္တိ-ဘူ။ ဿန္တိ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဒု-ကိ ရုပ်၊ ဟောတိ-ဟူ+သတ္ထာယံ။ တိ-သက်၊ (ဟူ+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟူ-ဓာတ်၏ အစိတ် ဥ-ကို ဟော်, သြဟ်, ဧ-ပြုသင့်ကြားသော်လည်း၊ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ် မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ အညေသု စ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဟ်+ဧ-၁+တိ=ဟောတိ) ဟ်+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၈၁-ဟိ-ပဒ, ဝိဒိသုတ်။ ။ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်ကြောင့်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်-ဟူသောပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ သို့မဟုတ် တည်နေသော ကရ-ဓာတ်ကို ကာဟ-ပြု၊ အစိတ် ဿ-ကိုလည်း အချို့ဆ၁။ ။'သတ ပစ္စယ သခ်ါတ ဘဝိဿန္တိယာ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတုဿ၊ ၏။ ကာယာ ဒေသော၊ သည်။ ဝါ၊ ရှိ့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဿဿ၊ ၏။ နိစ္စံ၊အမြဲ။ လောပေါစ၊သည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ကာဟတိ၊ ကာဟိတိ၊ ပြုလတ္တံ့။ ကာဟသိ၊ ကာဟိသိ၊ ပြုလတ္တံ့။ ကာဟာမိ၊ပြုလတ္တံ့။ ကာဟာမ၊ ကုန်လတ္တံ့။ ဝါ-တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊နည်း။ ကရိဿတိ ပြုလတ္တံ့။ ကာရိဿန္တိ၊ ကုန်လတ္တံ့။ ဤတိ အာဒီသု တို့ဦ။ ပတိသေဓနတ္ထံ၊ ၏။ သ.ပ္ပစ္စယ.ဂ္ဂဟဏေန၊ သ.ပစ္စယ သဒ္ဒါပိုဖြင့်။ အညေပိ၊ တစ်ပါးသော ဓာတ်တို့မှ နောက်ဦးလည်း။ ဘဝိဿန္တိယာ၊ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်၏။ ခါမိ-ခါမ-ဆာမိ-ဆာမ ဤစ္ဆာ.ဒေယော၊ ခါမိ,ခါမ, ဆာမိ, ဆာမ, ဤသို့အစရှိကုန်သော။ အာဒေသာ၊ အပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝက္ခামি, ဆိုလတ္တံ့။ ဝက္ခাম, ကုန်လတ္တံ့။ ဝစ္ဆামি နေလတ္တံ့။ ဝစ္ဆাম, ကုန်လတ္တံ့။ ။အာခ္ယာ တ.ကပ္ပေ၊ဦ။ တတိယော၊သော။ ကဏ္ဌော၊သည်။ ဤတိ၊ပြီးပြီ။

ဝတ္ထတိ.တိ-သ-ပ္ပစ္စယော'။ ယာ-ဓာတု၊ အကြင်ဓာတ်သည်။ ပစ္စယ သခ်ါတ ဘဝိဿန္တိယာ၊ ပစ္စည်းဟု ဆိုအပ်သော ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်နှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ (ဝတ္ထတိ၊ဖြစ်တတ်၏-ပေး။ ။တနည်း၊'သဟ ဘဝိဿန္တိ,သခ်ါတ.ပ္ပစ္စယေန၊တိဋ္ဌတိ. တိ-သ.ပ္ပစ္စယော'။ ယာဓာတု၊ သည်။ ဘဝိဿန္တိ သခ်ါတ.ပ္ပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်တတ်ကုန်၏-ပေး။ ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘက်-ဟူသော ပစ္စည်းနှင့် တကွဖြစ်သော။ သို့မဟုတ် တက္ခတည်နေသော ကရ-ဓာတ်ကိုကောက်။ ။ သ.ပ္ပစ္စယ ဆိုသော်လည်း ကာဟ-ပြုရာမပါ၊ တက္ခတည်နေရှိသာဖြစ်၍ 'ပဋ္ဌိသန္ဓိ စိတ္တေန သဟ တိ' သ-ရှုပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ'ကဲ့သို့ ကေဒေသ သမဝါယမ အနက်မျိုး-ဟု မှတ်။

ပါဠိပုံစံ။ ။ကရ+ကရဏေ၊ ဿတီ 'သက.မေတံ ကာဟတိ ကာဠဗာဟု' စတုက္ကာ-သိလဝီမံသနဇာတ်။ 'ယေန ကာဟန္တိ သြဝါဒံ၊ နရာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ' ဒုက.ဝလာဟက ဇာတ်။ 'ရက္ခ.ပ္ပလာနိ ဘုဇ္ဇန္တာ၊ ကထံ ကာဟန္တိ ဒါရကာ' ဝေဿန္တရဇာတ်။ 'ကာဟာမိ ပုညာနိ အန.ပ္ပကာနိ' ဆက္ကာ-ဒရီမုခဇာတ်။ 'ကာ ဟာမိ ဒါနိ ဟဒယဿ တဋ္ဌိ' ပဉ္စက-ကပေါတဇာတ်။ 'သဗ္ဗေ သမဂ္ဂါ ဟုတ္ဝာန၊ ဝသံ ကာဟာမ ဧကတ်' ပက်ကျက-တစ္ဆသူကရဇာတ်။

သဒ္ဒါဗေဒ။ ။အနန္တရသုတ်မှလိုက်သောဘဝိဿန္တိဟူသော နိမိတ်ဖြင့် ပစ္စည်းနှင့်တကွ တည်ရှိသော ကရ-ဓာတ်၏ ကာဟ-ပြု-ဟူသော ကာရိယ-ပြီးလောက်လျက်၊ သ.ပ္ပစ္စယ-သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဘယ်သို့သော အနက်ပိုကို သိအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'သ.ပ္ပစ္စယ.ဂ္ဂဟဏေန'စသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။တနည်း အနန္တရသုတ်မှ သဿ စ-ဟူသော ပုဒ်ကို အလိုက်ခံ၍ 'ကရဿ ကာ.ဟာ'လောက်ဘင်ဆိုက၊ လိုအပ်သောအနက် ပြီးလောက်လျက်၊ သ.ပ္ပစ္စယ သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဘယ်သို့သောအနက်ပိုကို သိအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'သ.ပ္ပစ္စယ.ဂ္ဂဟဏေန' စသောဝါကျကိုမိန့် -

http://www.dhammadownload.com

သ.ပ္ပစ္ခယ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ တစ်ပါးသော ဝစ, ဝသ-စသော ဓာတ်မှ နောက်၌ ဘဝိသ္သန္တိ-ဝိဘတ်ကို ခါမိ, ခါမ, ဆာမိ, ဆာမ, ပြုလေ-ဟူလို။ ။ ရှေ-၌ကား ဝစ, မုစ, ဘုဇ-စသော ဓာတ်မှ နောက်၌ ဘဝိသ္သန္တိ ဝိဘတ်-ဟူသော ပစ္စည်း အစိတ် သ-ကို ခ။ ဝသ, လဘ, ဆိဒိ-စသော ဓာတ်မှ နောက်၌ သ-ဆို စ္ဆ-ပြုဟု ဆိုအ်။

ပုံစံကား။ ။ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊သဟိ-'ဝက္ခတိ၊ဝက္ခိတိ၊ ဝစိဿတိ-' ဆိုလတ္တံ့။ 'နန္ဒသာ ပိ နိသာမေထ၊ ဝစနံ သော ပက္ခတိ' သတ္တ-သောဏနန္ဒ ဇာတ်။ 'တေ တံ ပဝက္ခန္တိ ယထာ ပဇာနံ' ပကိဏ္ဏက-မဟာမောရဇာတ်။ 'ဗာလာ တုမ္မေဟိ ဝက္ခန္တိ' ဒ္ဝါဒသ-မဟာကဏ္ဍဇာတ်။ 'ဝက္ခာမ ယံ သာခု မဟာမုနီနံ' ထေရ အပဒါန်မုဗုဒ္ဓဝဂ်။ 'တ.ဣဒ္ဓေ ပဝက္ခာမိ ယထာ ပဇာနံ' သုတ္တနိ-သာရိ ပုတ္တသုတ်။ ။*ပဝက္ခိဿံ သုဏောဟိ မေ'ဟူသော စရိယ ပိဋကတ်။ 'ဧဝံ ကန္ဒတု ပဠာလော ဝိ-ပုတ္တော ဝိ.ပ္ပသုက္ခတု'ဟူသော ဂန္ဓ တိဏ္ဍုကဇာတ်-စသည်တို့၌ကား၊ ကွစာဒိ=သုတ်ကြီးဖြင့် ဓာတုန်ကို ကွ-ပြု။ ။*'ဧသ ဘိယ္ယော ပဝေက္ခာမိ၊ ဝမ္မိကံ သတပေါရိသံ' ဟူသော စတုက္ကနိပါတ-ဝေါဟာရဇာတ်။ 'ပဝေက္ခာ.မီတိ ပဝိသိ-ဿာမိ' အဋ္ဌကထာ။ 'နာ.ဟံ ပုန နစာ ပုန၊ ဟတ္ထိ ဗောန္ဒိ' ပဝေက္ခာမိ' ဟူသော ကေနီ-သိဂ်ါလဇာတ်။ 'သဗ္ဗေ အဂ္ဂိ' ပဝေက္ခာမ၊ နတ္ထ.တ္ထော ဇီဝိတေန နော' ဟူသော ဝိဓူရဇာတ် ပါဠိတော်၌ကား ဝိသ-ဓာတ် သ-ပစ္စည်းကို ခ-ပြု၏။

မုစ+မောက္ခေ၊ ဿတိ-'မောက္ခတိ၊ မောက္ခိတိ၊မုစ္စိဿတိ'လုတ်လတ္တံ့။ 'မနုဿာ နု အနယော ဟုတ္ဝာ၊ တဒါ ကဏ္ဌော ပဇာရက္ခတ်' ဒ္ဝါဒသ မဟာကဏ္ဍဇာတ်။ 'နိမိ နိဓာန.မက္ခာဟိ၊ အထ ပါသာ ပမောက္ခသိ' ပကိဏ္ဏက-ကေဒါရဇာတ်။ 'သော ဝေါ အဟံ ပမောက္ခမိ၊ မာတာ ပေတ္တိ ဘရမိဂ်' ဝိသ-ရောဟဏ မိဂဇာတ်။ 'ယေ.စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ၊ မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ' ဓမ္မပဒ-စိတ္တဝဂ်။ 'နိ.မေ သမဏ! မောက္ခသိ' သဂါထ-မာရသံသုတ်။ 'ခိပ္ပံ ပါသာ ပမောက္ခသိ' အသီတိ-မဟာဟံသဇာတ်။ ။*နိတိ,သဒ္ဒသဂ်ဟတို့၌ကား မောက္ခ+မောစေန၊ မောက္ခ-တိ၊ မောက္ခန္တိ၊ 'မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ, ပါတိမောက္ခော' ဣစ္စာ.ဒိသုပန မောက္ခ ဝသေန သိဒ္ဓံ၊ 'နမုစဓာတု ဝသေန'ဟု အဆိုရှိရကား၊ မုစဓာတ်မဟုတ်၊ မောက္ခဓာတ်-ဟူ၏။

ဘုဇ+တာဏ ဘဇေ္ဇသု၊ ဿတိ—ဘောက္ခတိ၊ ဘောက္ခိတိ၊ ဘုဇ္ဇိဿတိ, စား လတ္တံ့။ 'မံသာနိ ဘောက္ခာမ ပမောဒနာ' စတ္တာလီသ-သခ်ါပါလဇာတ်။

ဝသ+နိ ဝါသေ ဿတိ—'ဝစ္ဆတိ၊ ဝစ္ဆိတိ၊ ဝသိဿတိ' နေလတ္တံ့။ 'တိယောဂ ကဿစိ ဝိဇ္ဇာယော၊ ဆဠာ-ဘိညာ ပဝစ္ဆတိ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ 'ဘောဇနံ ဘောဇနတ္ထိနံ၊ သမ္ဘာဒေ ပဝစ္ဆထ' ဝေဿန္တရဇာတ်။ နစေ ဝစ္ဆာမိ သန္ဓိကော' အသီတိ-

http://www.dhammadownload.com

သုတသောမဇာတ်။ 'ဧဝံ ဗြာဟ္မဏ! ဇာနာဟိ၊ နတေ ဝစ္ဆာ,မဟံ ဃရေ, ဝေဿန်ဇာတ်။

လဘ+လာဘေ၊ ဿတိ—လစ္ဆတိ၊ လစ္ဆိတိ၊ လဘိဿတိ၊ ရလတ္တံ့ ။ 'နတ္ထံ လစ္ဆသိ သူရိယေ' မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဝိမာန။ 'ဧဝံ မမ လစ္ဆသိ ကာမ ကာမိနံ' ရထကာရ-ပေတ ဝတ္ထု။ 'သော ဟံ တတ္ထ ဂမိဿာမိ၊ ယတ္ထ လစ္ဆာမိ ဧဒိသံ' အသီတိ-သုတသောမ ဇာတ်။ 'ပုတ္တေ လစ္ဆာမ မာဏဝ' ဎင်းဇာတ်။

ဆိ ဒ+ဒ္ဓိ ဝ ကရဏေ၊ ဿတိ—'ဆေစ္ဆတိ၊ ဆေစ္ဆိတိ၊ ဆေဒိဿတိ' ဖြတ်လတ္တံ့ ။ 'တံ တံ လတံ ကောဟိ ဆေစ္ဆတိ' ဝိသ-တေလကာနိ ထေရဂါထာ၊ 'ဧသ ဆေစ္ဆ တိမာရဗန္ဓနံ' ဓမ္မပဒ တဏှာဝဂ် 'သစေ မေ ဟတ္ထပါဒေ၊ ကဏ္ဏနာသဉ္စ ဆေစ္ဆ-တိ။ ဧဝံ ပဇ္ဇာလ စန္ဒိယာ၊ ဝေဒေဟော ဆေဒဿယိတိ' မဟော်ဇာတ်။ 'အဟံ မေ ဝဇ္ဇိ ဧပိ မဟိဒ္ဓိကေ ဥဆေစ္ဆာမိ' သုတ်မဟာ,ဝ ၂—မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်။ ကဠိရ. မိဝ ဆေစ္ဆာမိ၊ ယဒိ ဣစ္ဆံ နကာဟသိ' သဂါထ-ဗြဟ္မဏသံယုတ္တ.ဌကထာ။

ဣ-သပ္ပစ္ဆယ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဟနဓာတ်မှ နောက်၌ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်၏ ဿ-ကို ဝိကပ်၊ ခ ဆ ပြု၍ ဟခ်ိမိ၊ ဟနိဿာမိ၊ ဟဏ္ဍာမိ-ဟနိဿာမိ-ပြီး၏။ 'ဣတိ ပုရာ ဏဉ္ဇ ဝေဒနံ ပဋိဟခ်ိမိ၊ မူလ ပဏ္ဏာသ သဗ္ဗာသ ဝသုတ်။ 'သစေ အ ဓမ္မော ဟဏ္ဍတိ ဓမ္မ မဇ္ဈ' ကော ဒသ.ဓမ္မဒေ ဝပုတ္တဇာတ်။ 'ဟဏ္ဍတိ.တိ ဟနိဿတိ' အဋ္ဌ ကထာ။ 'မန္တ် တေ ပတိဟဏ္ဍာမိ ဥသုံ သတ-ပါလေန ဝါ' မဟော်ဇာတ်။ မန္တ် တေ. တိ တသ္မာ တဝ မတိ' ပည်ံ ဥသုံ တေန သတပသ သတ စမ္မေန ဝိယ အတ္ထနော မကိယာ ပဋိဟနိ**ဿာ**မိ'အဋ္ဌကထာ။ ॥ပိဋကတ်ပါဠိ ဘုတ်အုပ်မျှား၌ ဟညာတိ၊ 'ပဋိဟညာမိ'ဟု ဒိ ဝါဒိရုပ်နှင့်ခ,ည်းသာရှိ၏။ သီဟဠကွရှရေး၊ ဥမင်ဇာတ် ပါဠိ၌ ပဋိဟဏ္ဍာမိ'ဟု ဆ-ပြုရုပ်နှင့်ရှိ၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ ॥ဟနာ ဆ-ခါ॥ ॥ ဟနာ သဿ ဆ-ခါ ဝါ ဟောန္တိ၊ ဟဏ္ဍာမိ ဟန်ဿာမိ ပဋိဟခ်ိမိ, ပဋိဟနိ ဿာမိ'ဟု ဆ-ပြု ရုပ်စီရင်၏။ ॥ဆရာတို့ကား-ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ကို သတိ မမူမိ၍ ပြင်ထားမိကြဟန်ရှိသည်။ သို့အတူက် 'ဟဏ္ဍာကိ ပတိဟဏ္ဍ.မိ'ဟု ဆ-ပြု ရုပ်သာ အမှန်-ဟု မှတ်ယူသင့်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဘဝဿန္တိ၊ ယင်းသည့်ဝိ၊ ခါမိ ဆာမ-ပြုစေလို။
ဝစ, မုစိ၊ ဘုဇာဒိ၊ နောက်ရှိသကို ခ-ပြုဆို။
ဂသ,လဘ၊ ဆိ ဒ,မှ၊ နောက် ဿ.ကို, ဆ-ပြုလို။
သ.ပ္ပစ္ဆယ၊ အဓိက၊ သိကြစေလို ရှ-ကဆို။"

ရုပ်တူက်ပုံ။ ॥ကာဟတိ-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏေ၊ ၏။ ခြေ။ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ-ဿတိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူ ဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+၊+ဿတိ) ကရဿ သ.ပ္ပစ္ဆယ်ဿ=ဤသုတ်ဖြင့် ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

၄၀၂-ဒါ.ဒန္တသံ မိ.ဗမသု။ ။မိ.မေသု၊ မိ,မ-ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ ဒါဒန္တသ ဒါ-ခေတ်၏ အစိတ် အာ-၏။ အံ၊ အံ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။မိ-မ ဣစ္ဆေတေသု၊ တို့ကြောင့်။ ဒါ-ဣစ္ဆေတသ ခေတုသ၊ ၏။ အန္တသ၊ ၏။ အံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒမ္မိ၊ ပေး၏။ ဒမ္မ၊ ပေးကုန်၏။

ကရ-ခေတ်ကို ကာဟ်-ပြု၊ သ-ဝိဘတ်ကိုလည်းချေ။ (ကာဟ်+၊+တိ=ကာဟတိ) ဟ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကာဟိတိ=ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ သတိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ခေတ်ကို ကာဟ-ပြု၊ သ-ဝိဘတ်ကိုလည်းချေ၊ (ကာဟ်+တိ) ဣ-ကာရော ဂမော=ကာဟ-ပြုမှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ၊ (ကာဟ်+-ိ+တိ=ကာဟိတိ) ဟ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကာဟသိ၊ ကာဟိသိ-ကရ+ကရဏေ၊ သသိ-ဝိဘတ်သက်၊ နည်းတူ။ ။ကာဟာမိ၊ ကာဟာမ-ကရ+ကရဏေ။ သာမိ၊ သာမ-ဝိဘတ်သက်။ နည်းတူ။ ။အ-ကာရော ဒီဃံ=မိ,မံ-ဝိဘတ်ကြောင့် အ-ကို အာ-ဒီဃပြုသည်သာ ထူး၏။ ။ဝါ-ရုပ်၊ ကရိသတိ-ကရ+ကဏ်ရဏေ၊ ချေ။ သုတိ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဘဝိသန္ဓိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ကရ-ခေတ်ကို ကာဟ-ပြု။ သ-ဝိဘတ်ကိုလည်း ချေသင့် ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ မချေရ။ ဣကာရာဂမော= ဣ-လာ၊ (ကရ်+-ိ+သတိ=ကရိသတိ) ရ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကရိသန္ဓိ-ကရ+ ကရဏေ။ သန္ဓိ-သက်၊ နည်းတူ။ ။သဒ္ဒါပိုရုပ်၊ ဝက္ခာမိ ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ ချေ။ သာမိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဝစ်+သာမိ) ဤသုတ်ဖြင့် သ.ပ္ပစ္စယ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဝစ-ခေတ်မှနောက်ဖြစ်သော သာမိ-ဝိဘတ်ကို ခါမိ-ပြု၊ (ဝစ်+ခါမိ) ကော ခေ ဝ=ခကြောင့် ခေတုန် စ်-ကို က်-ပြု၊ (ဝက်+ခါမိ=ဝက္ခာမိ) က်+ခါ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝက္ခာမ-ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ။ သာမ-ဝိဘတ်သက်၊ နည်းတူ။ ။ဝစ္ဆာမိ-ဝသ+နိ ဝါသေ၊ နေခြင်း၌-၏။ ချေ၊ သာမိ-ဝိဘတ်သက်။ ဤသုတ်၌ သ.ပ္ပစ္စယ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် သာမိ-ဝိဘတ်ကို ဆာမိ-ပြု၊ (ဝသ်+ဆာမိ) ဗျဥ္ဇနန္တသ် စော=ခေတုန် သ်-ကို စ်-ပြု၊ (ဝစ်+ဆာမိ=ဝစ္ဆာမိ) စ်+ဆ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝစ္ဆာမိ-ဝသ+နိ ဝါသေ၊ သာမ-ဝိဘတ်သက်၊ နည်းတူ။

အာချာတ ကပ္ပေ တတိယ ပရိစ္ဆေဒသ ကစ္စာန.တ္တ-ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

၄၀၂-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။မိ, မ, ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဒါ-ခေတ်၏ အစိတ် အာ-ကို အံ-ပြု။ ။ရှု-၌ ဝါလိုက်ပြ၏။ 'ဟိလောပံ ဝါ.တိ ဣတော ဝါ.တိ ဝတ္တတေ' ရှု-ဌီ။ ။ဤသုတ်အရာကား အပ္ပကသာရှိ၍ 'ဒေမိ၊ ဒေမ၊ ဒဒါမိ၊ ဒဒါမ'စသည် အံ-မပြုရသော အရာသာ ပိဋကတ်မှာ အများထင်သောကြောင့် ဝါ-လိုက်ခြင်း သာ၍ကောင်း၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၈၃-အ သံယောဇန္တသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ။ ။ကာရိတေ၊ ကာရိတ်-ပစ္စည်းကြောင့်။ အ-သံယောဇန္တသ၊ သံယုဇ်အဆုံးမရှိသော ဓာတ်၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ ဝုဒ္ဓိ-ပြုသည်။ ဟောတိ- ၏။ ။ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ အ-သံယောဇ.န္တသ၊ သော၊ ဓာတုသ၊ ၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကာရေတိ၊ ပြုစေ၏။ ကာရေန္တိ၊ ပြုစေကုန်၏။ ကာရယတိ၊ စေ၏။ ကာရယန္တိ၊ စေကုန်၏။ ကာရုပေတိ၊ စေ၏။ ကာရုပေန္တိ၊ စေကုန်၏။ ကာရုပယတိ၊ စေ၏။ ကာရုပယ္ယန္တိ၊ စေကုန်၏။ အ-သံယောဇ.န္တသ.တိ ပဒံ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ စိန္တိယတိ၊ ကြံ၏။ မန္တယတိ၊ တိုင်ပင်၏။ ဣတိ၊ အာဒီသု၊ တို့ဌ်။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

မ ါ ဌ ိ ပ ုံ စ ံ။ ။ဒါ-ဒါနေ၊ မိ-'မဂ္ဂ ဣ တေ ဒမ္မိ ပိယာ ပိယေန'ဧကာဒသ-ဓမ္မဒေဝ ပုတ္တဇာတ်။ ဟိတ ကာမော.သိ ဥာတီနံ၊ အ-ဘယံ သမ္မ ဒမ္မိ တေ' ဒ္ဝါဒသ-သမုဒ္ဒ ဝါဏိဇဇာတ်။ 'တေသံ အဟံ ဇီဝိတ.မဇ္ဇ ဒမ္မိ ပဂိဏ္ဏက မဟာမောရဇာတ်။ ။ ဝါ-ရှပ်၊ 'ဒဒါမိ တေ ဂါမဝရံ သတဿ' ဝီသ စိတ္တသမ္ဘူတဇာတ်။ 'ဧက.ဇ္ဇေ ယဘစမာနသ၊ ဥဘယာနိ ဒဒါမ.ဟံ' ဝီသ-သိဝိဇာတ်။

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။ဒမ္မိ-ဒါ၊ တည်။ ဒါ၊ သည်။ ဒါနေ၊ ပေးခြင်း၌-၏။ ဝတ္တမာနာ= မိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဒါ+မိ) ဒါ.ဒန္တသ မိမေသု, ဤသုတ်ဖြင့် မိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဒါ-ဓာတ်၏ အစိတ် အာ-ကို အံ-ပြု၊ (ဒ်+ါ+မိ=ဒံ+မိ) ဒ်+အံ-ကပ်။ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ-နိဂ္ဂဟီတ်ကို ပ-ဝဂ္ဂန္တ မ်-ပြု၊ (ဒမ်+မိ=ဒမ္မိ) မ်+မိ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဒမ္မ-ဒါ+ဒါနေ။ မ-သက်၊ နည်းတူ။

၄၈၃-တို့-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ်၏ အစ သရကို ဝုဒ္ဓိ-ပြု။ (ဝုဒ္ဓိ-ဟူသည် အာ, ဧ, ဩ တို့ပင်တည်း။ ။'သံယောဇေါ အန္တော ဇေတိဿာတိ-သံယောဇ.ဇ္ဇော' လုပ်။ ဇေတိဿာ၊ ထိုဓာတ်အား။ သံယောဇေါ၊ **သံယုဇ်**-ဟူသော။ အန္တော၊ အဆုံးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေး။ ။သံယုဇ်ဆုံးနေသော စိန္တ, မန္တ, ဗန္ဓ-စသော ဓာတ်များကိုကောက်။ ယင်းသံယုဇ်ဆုံးသော ဓာတ်များ၏ အစ,သရကို ဝုဒ္ဓိ-မပြုရ။ သို့အတူက် ယင်းဓာတ်များကို ပတ်ထုတ်နုတ်သိမ်းသည်။ ။ 'နှ သံယောဇ.ဇ္ဇော-အ-သံယောဇဇ္ဇော'၊ တဿ-ဟု ခံ။ သံယုဇ်မဆုံးသော ဘူ, ဟူ,လူ-စသော ဓာတ်တို့ကိုကောက်။ ကာရိတ်နှောင်းခဲ့လျှင် ယင်းဓာတ်မျိုးတို့၏ အစ သရကိုသာ ဝုဒ္ဓိ-ပြုလေ-ဟူလို။

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။ကာရေတိ-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ ဓာတုဟိ ဏေ-ဏယ=ကရ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏေ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ဏေ) ကာရိတာနံ ဏော လောပံ=ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ အနုဗန် **ဏ**-ကိုချေ၊ (ကရ်+ဧ-) အသ် ယောဇန္တသ ဝုဒ္ဓိ-ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ် ပစ္စည်းကြောင့် သံယုဇ်အဆုံးမရှိသော ဓာတ်၏အစသရ အ-ကို ;အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဂ်+-ဘရ်+=ကာရေ)-ဂ်+အာ,ရ်+ဧ-ကပ်။ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ပြီး၏။ ။ကာရေန္တိ-ကရ+ကရဏေ၊ နည်းတူ။ **အန္တိ**-ဝိဘတ်သက်

http://www.dhammadownload.com

၄၀၄–ဃဋ္ဌာ.ဒီနံ ဝါ။ ။ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ အ-သံယောဂ.နွှာနံ၊ ကုန်သော။ ဃဋ္ဌာ.ဒီနံ၊ဃဋ္ဌ-အစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ ဝုဒ္ဓိ အပြုသည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ။ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ အ-သံယောဂ.နွှာနံ၊ကုန်သော။ ဃဋ္ဌာ.ဒီနံ၊ ဃဋ္ဌ-အစရှိကုန်သော။ ဓာတုနံ၊တို့၏။ ဝုဒ္ဓိ၊သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ဃာဋ္ဌေ တိ, ဃဋ္ဌေတိ၊ ဃာဋ္ဌယတိ, ဃဋ္ဌယတိ။ ဃာဋ္ဌာပေတိ, ဃဋ္ဌာပေတိ၊ ဃာဋ္ဌာပယ တိ, ဃဋ္ဌာပယတိ၊ အားထုတ်စေ၏။ ဂါမေတိ, ဂမေတိ၊ ဂါမယတိ, ဂမယတိ၊ ဂါမာပေတိ, ဂမာပေတိ၊ ဂါမာပယတိ, ဂမာပယတိ၊ သွားစေ၏။ ဃဋ္ဌာ.ဒီနံ. မီတိပဒံ၊သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊နည်း။ကာရေတိ၊ပြုစေ၏။ ဤတိအာဒီသုပဋ္ဌိသေခနတ္ထံ၊၏။

သည်သာ ထူး၏။ ။ကာရေယတိ၊ ကာရယန္တိ-ကာရိ+ကရဏေ၊ ဏယ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ကာရောပေတိ၊ကာရာပေန္တိ-ကရ+ကရဏေ၊ ဏာပေ-သက်။ ။ကာရ, ပယတိ၊ ကာရာပယန္တိ-ကရ+ကရဏေ၊ဏာပယ-သက်၊နည်းတူ။ ။ကိ ရုပ်၊ စိန္တယ တိ-စိန္တ+စိန္တာယံ၊ကြံခြင်း၌-၏။ခေ၊။တိ-သက်၊ စုရာဒိတော=ဏယ-သက်၊ (စိန္တ+ ဏယ+တိ) ကာရိတာနံ ဏော-အနုဗန် ဏ-ကိုခေ၊ (စိန္တ+ယ+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် အစသရကို ဝုဒ္ဓိ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း သံယုဂ်အဆုံးရှိ သော့ကြောင့် မပြုရ၊(စိန္တ+ယ+တိ=စိန္တယတိ) နွှ+အ-ဂပ်ပြီး၏။ ။မန္တယတိ- မန္တ+မန္တနေ၊ တိုင်ပင်ခြင်း၌-၏။ တိ-သက်၊ ဏယ-သက်။ နည်းတူ။

၄၀၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် ဃဋ္ဌ-စသော ဓာတ်တို့၏ အစသရကို အချို့၌သာ ဝုဒ္ဓိပြု။ ။ဝါ-သဒ္ဒါ ဥာ-အလို ဝိ-ကပ်။ ရှု-အလို ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ။ ။ဤသုတ်ဖြင့် ဝိကပ် ဝုဒ္ဓိပြု၍ ပြီးကောင်းသမျှ ဃဋ္ဌာ.ဒိ အာဂတိ ဂိုဏ်းတည်း။ ။'အာဂတိ ဂဏော.ယံ ဥ' ။ ။'ဃဋ္ဌာ.ဒိတ္ထာ ဝိကပ္ပေနေ.ဝ ဃဋ္ဌံ, ဃဋ္ဌံ, ဃာဋ္ဌံ, ဃာဋ္ဌံ, ဤတျာ.ဒိ သိဒ္ဓေတေ.ဝ' သံခိတ္ထ သာရ-ဋီ။

အာဂတိ ပဒ.တ္ထ။ ။အာဂတိ-သဒ္ဒါသည် အာကာရ,အဝယ ဝ,သဏ္ဌာန, ဇာတိ,ရူပ-ဟူသော ထောမနီဓိလာ အနက်လေးမျိုးတို့တွင် ရှု-ဋီ,သံခိတ္ထ သာရဋီ, သံဗျင်-ဋီကာတို့အလို ဇာတိ-ဟောဖြစ်၍၊ 'အာဂရီယတေ အနေနာ.တိ-အာဂ တိ၊ဇာတိ။ 'အာဂတိယာ ဂဟေတဗ္ဗော ဂဏော-အာဂတိ-ဂဏော'လုပ်။ ကျဲ, နွှား, ဆင်, မြင်း-စသည်တို့ကဲ့သို့ ဇာတ်တူအားဖြင့် ပေါင်းယူ ရောဘွက်ရသော အဒ္ဒါအပေါင်းသည် အာဂတိဂိုဏ်းမည်၏။ ။'ဂေ ါမဟိ'သာ.ဒယော ဝိယ အာ- ဂတိယာ ဂဟေတဗ္ဗော ဂဏော-အာဂတိ-ဂဏော၊ ဘူ ဝါဒိတော ပန ပုရိမဋ္ဌိတ၊ ဂဏော'ရှု-ဋီ။ ၊'အာဂတိ ဂဟဏံ ယဿ သာ အာဂတိ ဂဏော-သဏ္ဌာန ဗျဂ္ဂေ္ဂ- တိ အဓိပ္ပါယော၊ အတော အာဟ....မသူရီ, သူကရီ.တိ အတြ သဏ္ဌာန ဗျဂ္ဂေ္ဂ ဇာတိ ဤတိ မသူရတ္ထာ.ဒယော့ဟိ တထာ ဝိဓ ဝဟာဒိ သဏ္ဌာန ဗျဂ္ဂေ္ဂတိ အာဂတိ-ဂဏော' သံခိတ္ထ သာရ-ဋီ။ ။'အာဂတိ ဂဏတ္ထာ.တိ သမ္မိယ

http://www.dhammadownload.com

ဂဏတ္တာ၊ သာမညဂဏတ္တာ.**တိ** ကေစိ' သံပျင်-ဋ-၂၇-သုတ်။ ။ကာတန္တ-ဋ္ဌလည်း 'ဝဂ္ဂါ.ဒိ အာကတိ ဂဏောယံ၊ ကုဋ္ဌာ.ဒိအာကတိ ဂဏောယံ' စသည်ဖြင့် **အမျိုး**တူ**,** **အနွယ်**တူ**,** **ဇာတ်**တူ**,** ပေါင်းယူအပ်သော သဒ္ဒါ**အပေါင်းကို** **အာကတိ**ဂိုဏ်း-ဟူ၍ပင် ဆို၏။

တစ်နည်း။ ။**သံပျင်ဋ**ီ**ကာ**-ဋ္ဌ'အာကတိ ဂဏတ္တာ.တိ အဓိကာရ ဂဏတ္တာ ဝဒ-ဓာတုဿ' ၂ဝ-သုတ်အဖွင့်။ ။'**အာကတိ** ဂဏော.ယန္တိ အယံ ဃဋ္ဌာ.ဒိ ဓာတု-ဂဏော အဓိကာရ ဂဏော တျ.တ္ထော' ရင်း ၄ဂ၄-သုတ်အဖွင့်။ ဤ**အ**လို-'**အာ**ဘူ**ဏော** ကရီယတေ ဝိဓီယတေတိ-အာကတိ၊ အာကတိယာ ဂဟေတဗ္ဗော ဂဏော အာကတိ-ဂဏော'လုပ်။ အလွန် စီရင်အပ်သော ဓာတ်အပေါင်းကို အာကတိ ဂိုဏ်း-ဟု ဆိုသည်။ ဘူ-ဓာတ်**,** ဟု-**ဓာတ်** စသည်တို့ကဲ့သို့ ကာရိတ်ရှောင်**ရာ** ဝုဒ္ဓိ အမြဲမပြုရဘဲ၊ ဝုဒ္ဓိရောက်**,**မရောက် နှစ်တဲ့ နှစ်စား ထူးခြားစီရင်ရသည်ကို အလွန် စီရင်အပ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

နိရုတ္တိမဇ္ဇုိ**သာ**-ဋ္ဌီကာ၌ကား ရုပ်ပြီးတူ သဒ္ဒါစုကို ပေါင်းယူ ရေတွက်ဖို့ရာ ရှေးဦးအစ၌၊ မှတ်၍ပြထားအပ်သော သဒ္ဒါကို အာကတိဂိုဏ်း၏။ ။'အာကတိ ဂဏတ္တာတိ.အာကတိယာ ဂဟေတဗ္ဗော ဂဏောတိ-အာကတိ-ဂဏော၊ ဘူဝါ.ဒိတော အတျာ.ဒီဟိ အဌဟိ ဓာတု-ဂဏောဟိ ပုရိမဌိတ-ဂဏောတိ အတ္ထော' ရင်း ၂ဂ-သုတ်အဖွင့်။ ။အာကတိ ဂဏော.ယ.န္တိ အာကတိယာ ဥပလက္ခိတော ဂဏော-**အာ**ကတိ-ဂဏော၊ ဘူဝါ.ဒိတော **အ**တျာ.ဒီန.မဌ္ဌန် ဝိကရဏ ဓာတူနံ **အာ**ဒိမှိ ဌပိက-ဂ**ဏော**.တိ အတ္ထော' ရင်း ၄ဂ၄-သုတ်ဖွင့်။

သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာ–ဋ္ဌီကာ၊ သုဗောဓိနီ၌- 'အာကတိယာ သိဒ္ဓ-ရူပေန ဂဏျတေ၊ ယော သော=**အာ**ကတိ-ဂဏော'လုပ်၏။ ယော၊**အ**ကြင်သဒ္ဒါ**အ**ပေါင်းတို့ကို။ **အာ**ကတိယာ သိယာ သိဒ္ဓ-ရူပနေ၊ ထင်ရှားသော ရုပ်ပြီးတူ သဒ္ဒါဖြင့်။ ဂဏျတေ၊ သိမ်းယူရေတွက်အပ်၏-ပေး။ ။ဤ**အ**လို **အ**ာကတ်သဒ္ဒါ ရူပ အနုက်ဟော၊ ထို ရူပသည်လည်း သိဒ္ဓိရူပတည်း။ ထင်ရှားသော ရုပ်ပြီး ဘူသဒ္ဒါကိုပြ၍၊ ထိုသဒ္ဒါ တွင်းသို့ သွတ်သွင်းသိမ်းယူ**အ**ပ်သော**အ**ပေါင်းကို **အ**ာကတိဂိုဏ်းဆိုသည်–ဟူလို။ ထို.ကြောင့် သာရသ္ဌတ၊ ဂင်းပသာဒဋ္ဌီကာတို့၌။ ။'**အ**ာကတိ-ဂဏော.ယံ၊ **သ**ိဒ္ဓံ သဒ္ဒါ.ကာရံ ဥပလက္ခတ.ဒနုသာရေနာဒေသ-**ဝ**ိဝေနံ ကရီယတေ.**ယ**တြ၊ သော **အ**ာကတိ-ဂဏော'သာရသ္ဌတ။ ။'**အ**ာကတိယာ **သ**ိဒ္ဓ-ရူပ ဒဿနေန တ.ဒန္တော ဂဏျတေ ဥတ္တ.နဋ္ဌ-သညာတော **သ**ိဒ္ဓ- သရူပ- မုပ- လက္ခာ.ဒေသ.**ဝ**ိဝေနံ၊ ယသ္မိ' သော **အ**ာကတိ-ဂဏော တျ.တ္ထော'ဟု ဆို၏။

တနည်း။ ။**အ**ာကတိယာ ရူပ-**သ**ဒ္ဒါသာ-ကာရေန ဂဏျတေ၊ ယော သော.**တ**ိ **အ**ာကတိ-ဂ**ဏော**' လုပ်။ **ယော** **သ**ဒ္ဒေါ၊ **အ**ကြင်သဒ္ဒါ **အ**ပေါင်းကို။ **အ**ာကတိ

http://www.dhammadownload.com

ယာ ရူပ-သဒ္ဒါသာ.ကာရေန၊ ရှုပ်ပြီးတူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဂဏ္ဍတေ၊ ရေတွက်အပ်၏–ပေး။ ။ဤအလို အာကတိ-သဒ္ဒါ အာကာရ-အနက်ဟော၊ ရှုပ်ပြီးတူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သိမ်းယူ ရေတွက်အပ်သော သဒ္ဒါအပေါင်းကို အာကတိဂိုဏ်းဆိုသည်။ သော-ဟူသော သုတ်ဖြင့် စီရင်၍ပြီးသမျှ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဆိုသလိုမှတ်။ ထို့ကြောင့် သရလာဠီကာ၊ ကာတန္တပဏ္ဍိကာတို့၌။ ။'အာကတိ ဂဏော ဣတိ တေန အညေပိ သန္ဓိ.တိ အတ္ထော'။ ။'ကောဠာ-ဒိ အာဂတိ ဂဏော။ တေန ဘဂ ဂဏ ဃောဏ ဣတျာဒယော ဂဟိတာ' ဟူ၍ လည်းကောင်း။ ။'နာဒါဒိ အာဂတိ ဂဏော ဣဟိ ယတြ ကုစိ ဣတ္ထိယံ ဤ-ပစ္စယော ဒိဿတေ၊ သော နဒါ.ဒိ ဣစ္စ.တ္ထော' ဟူ၍ လည်းကောင်း ပိဏ္ဍတ္ထ, လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြဆိုကြကုန်၏။

သာရသ္ဓာတ-စန္ဒ ကိတ္တိ ဠီကာ-သမာသ်-အဖွင့်၌ကား။ 'အာကတိ=ဂဏော-ယံ ယာဒိသီ အာဂတိ အာကာရော ပယောဇဂါ.ဒိဿုတေ။ တာဒိသော ဇေ ဂယော ဂေါ နိပါတိယတေ၊ တာဒိသော ဇေ ါ.ဒေသော ကရီယတေ၊ ယသ္မိ ဂဏော ဣတိ-အာကတိ-ဂဏော ကထျတေ လက္ခ္ယာ-နုသာရေန သုတ္တသ္မ ပဝတ္တိ သိဒ္ဓံ သဒ္ဒါ.ကာရ-မုပ-လဗ္ဘ, တ.ဒနုသာရေနာ.ဒေသ.ဝိဓာန မိစ္စ.တ္ထော'ဟု ဆိုဏ်။ ပြယုဂ်ပုံစံကို အစဉ်မှီသဖြင့် သုတ်ဖြစ်ခြင်း၊ ထင်ရှားသော သဒ္ဒါ၏ ရှုပ်ဖြစ်ပုံကို အခြင်းအရာကိုရ၍၊ ထိုသဒ္ဒါကို အစဉ်မှီသဖြင့် အာဒေသ အစီအရင်ကို ပြုခြင်းသည် အာကတိဂိုဏ်း–ဟူလို။

ဤဠီကာအလို–အာကတိဂိုဏ်း ဟူသည် နိရုတ္တိ လက္ခဏာရှိသော ပိသောဒရာဒိ ဂိုဏ်းမျိုးတည်း။ ဓမ္မပဒဋ္ဌကာ, မဋ္ဌ တုဏ္ဍလီ ဝတ္ထုအဖွင့်၌လည်း။ ။'တိဒသာန.ဒ္ဓိ-တာဝတိ'သ ဒေါနံ, တိ.ဒသဿ တာဝတိ'သာ.ဒေသော အာ-ကတိ ဂဏော နပိသောဒရာ.ဒိ ဂဏော ဝါ၊ တတ္ထ ဟိ တံတံ အတ္ထံ အဘိမုခံ ဂမနံ ပဝတ္တနံ ဒေဿ.အတ္ထိ တသ္မိ ဝါ ဝိဇ္ဇတိ.တိ-အာကတိ၊ အာဒိ ဒ္ဒိယော သဗ္ဗ သာ ခရဏ ဂဏော မဟာပဒေသ သုတ္ထ.ဒ္ဓိ'ဟု နိရုတ္တိ လက္ခဏာရှိသော ပိသောဒရာဒိ ဂိုဏ်းမျိုးဟူ၍ပင် ဆိုဏ်။ ။ဝိနည်း သာရတ္ထ၊ ဝိမတိ-ဠီကာတို့၌လည်း။ 'ပိသောဒရာ.ဒိနံ အာကတိ.ဂဏ-ဘာဝတော ဝုတ္တံ ပိသောဒရာ.ဒိ ပဂ္ဂေါ လက္ခဏံ ဂဟေတ္တာ'ဟု။ ပိသောဒရ-သဒ္ဒါသည် အာကတိ-ဂိုဏ်းဖြစ်ကြောင်းကို ဆိုကုန်ရကား။ နိရုတ္တိ လက္ခဏာရှိသော ပိသောဒရာ.ဒိ ဂိုဏ်းမျိုးကိုလည်း အာကတိဂိုဏ်း ဟူ၍ပင်မှတ်ရာ၏။

ထိုသို့ဖြစ်၍-ကာရိတ် နှောင်းရာ ဝိကပ်အားဖြင့် ဝုဒ္ဓိ-ပြု၍ပြီးသော ထင်ရှားသော ဃဋ-သဒ္ဒါကိုပြု၍၊ ထိုသဒ္ဒါနှင့် အလားတူ ရှုပ်ပြီးသမျှ သဒ္ဒါစုကို ဃဋ-သဒ္ဒါသွင်းသို့ သွင်းယူ ရေတွက်၍ ရအပ်သမျှ သဒ္ဒါအပေါင်းသည်။ သို့မဟုတ်-

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်ပြီးတူသမျှ သဒ္ဒါအပေါင်းသည် ဃဋ္ဌာ-ဒီ အာကတိဂိုဏ်း မည်၏။ ။ဤ နည်းတူ၊ သော-ဟူသော သုတ်ဖြင့် ပုလ္လိင် အ-ကာရန္တနောင် သိ-ဝိဘတ်ကို သြ-ပြု၍ ပြီးကောင်းသမျှ သဒ္ဒါအပေါင်းကိုလည်း ပုရိသာဒီ အာကတိဂိုဏ်းဟူ၍ မှတ်ရာ၏။ ဂုဏ၀ါဒိဂိုဏ်း၊ ပုမာဒိဂိုဏ်း စသည်။ နိရုတ္တိလက္ခဏာရှိသော ပိသော ဗရာဒိဂိုဏ်း စသည်ကိုလည်း အာကတိဂိုဏ်းမျိုးချည်းသာဟု မှတ်အပ်သတည်း။

ဤအာကတိ–ပုဗ္ဗဂိုလည်း ထိုထို ပေစာ ဘုတ်အုပ်တို့၌ တတိယကွဲရာ ဂ-ဃယ် နှင့် ရေးသားကြကုန်၏။ ထိုရေးသားထင်မြင်သော ပါဠိ အားလျော်စွာ ဓမ္မပဒ-ဋ္ဌကာဆရာလည်း ဂမုဓာတ်ကြံဆိုဖွင့်ပြု၏။ ထိုသို့ပင် ဖွင့်ပြသော်လည်း သီဟ ဠဟ္ဒရာရေး ဥ-ဗာ-စသည်၊ ထောမနီဓီ=စသော သက္ကတ အဘိဓာန်၊ မဟာသိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ၊ ကာတန္တ၊ သာရသ္ဝတ-စသော ဗျာကရဏ်း စာကိုယ် ဋီကာများ၌ ပထမကွဲရာ က-နှင့် ကာရဓာတ်အဖြစ်ဖြင့်သာ ရေးသားဖွင့်ဆိုကြကုန်၏။ သို့အတူက် ကစ္စည်းကုမ်းပင်သော်လည်း သက္ကတ ကာတန္တ-မည်သော ကလာပ်ကျမ်းကိုမှီ၍ ရေးသားရကြောင်း နိတိ-ဆရာ **ဆိုသောကြောင့်**လည်းကောင်း၊ ဤ အာကတိ ဂိုဏ်းဟူသည်လည်း သက္ကတမှလာသော နည်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သက္ကတသို့လိုက်၍ ပထမကွဲ**ရာ**နှင့် ရေးသား ဖတ်ရှုတ်ခြင်းသာ အသင့်-ဟုမှတ်။

ရှုပ်ဌက်ပုံ။ ။ဃာဒ္ဒေတိ-ကို ဃဋ္ဌ-တည်။ ဃဋ္ဌ၊ သည်။ စေတာယံ၊ စေ့ဆော်ခြင်း၌-၏။ ခေ့။ ဓာတ္ဟိ ဏော ဏယ=ဃဋ္ဌ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဏော-ပစ္စည်းသက်၊ ဏော-ပစ္စည်းကိုလည်း ကာရိတ်အမည်မည့်။ ကာရိတာနံဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုခေ့။ (ဃဋ္ဌ+ဧ-=ဃဋ္ဌေ) ဃဋ္ဌာဒီနံ ၀ါ,ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် အစသရေ အ-ကို အာ၀ုဒ္ဓိပြု၊ (ဃ်+-ဘဋ္ဌေ=ဃာဒ္ဌေ) ဃ်-အာ-ကပ်။ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဃာဒ္ဌေ+တိ=ဃာဒ္ဌေတိ) ပြီး၏။ ။၀ါ-ရှုပ်၊ ဃဋ္ဌေတိ=ဃဋ္ဌ+စေတာယံ၊ ခေ့၊ ဏော-သက်၊ နည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် အစသရ အ-ကို အာ-၀ုဒ္ဓိ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ၀ါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရသည်သာထူး၏။ ။ ဃာဒ္ဌယတိ,ဃဋ္ဌယတိ-ဃဋ္ဌ+စေတာယံ၊ ဏယ-သက်။ ။ဃာဒ္ဌာပေတိ၊ ဃဋ္ဌာ ပေတိ-ဃဋ္ဌ+စေတာယံ၊ ဏာပေ။ ။ဃာဒ္ဌာ၀ယတိ၊ ဃဋ္ဌာ၀ယတိ၊ ဃဋ္ဌ+စေတာ ယံ၊ ဏာ၀ယ။ နည်းတူ။ ။ဂါမေတိ-ဂမု+ဂတိမ္ဗိ။ ဏော-သက်။ နည်းတူ။ ။ ၀ါ-ရှုပ်၊ ဂမေတိ-ဂမု+ဂတိမ္ဗိ။ ဏော-သက်၊ ၀ါ-မြစ်၊နည်းတူ၊ ။ဂါမယတိ၊ ဂမ ယတိ၊ဂမု+ဂတိမ္ဗိ။ဏယ။ ဂါမာပေတိ၊ဂမာပေတိ-ဂမု+ဂတိမ္ဗိ၊ ဏာပေ-သက်။ ။ ဂါမာ၀ယတိ၊ ဂမာ၀ယတိ၊ ဂမု+ဂတိမ္ဗိ၊ ဏာ၀ယ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ကိ-ရှုပ်၊ ကရ+ကရဏော ၏။ ခေ့။ ဏော-သက်၊ ခေ့၊ (ကရ်+ဧ-=ကရေ) ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် အစ သရကို ၀ုဒ္ဓိပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဃဋ္ဌဒီဂိုဏ်း မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ အသံယောဂန္တသ=အစ သရ အ-ကို အာ-၀ုဒ္ဓိပြု၊ (ကာ+ဘရေ=ကာရေ) တိ-သက်၊ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၀၅-အညေသု စ။ ။အညေသု စ၊ ကာရိတ်-ပစ္စည်းမှ တစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။ အသံယောဂ.နွှာနှံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ အညေသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု စ၊ တို့ကြောင့်လည်း။ အ-သံယောဂ.နွှာနှံ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ခေတုနှံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇယတိ၊ အောင်၏။ ဟောတိ၊ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ စ.ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဣ.ပ္ပစ္စယဿပိ။ ဣ-ပစ္စည်း၏လည်း။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဘိသုဏောတိ၊ ရှိသေစွာနှာခံ၏၊

၄၀၅-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။ကာရိတ်ပစ္စည်းမှ တစ်ပါးသောပစ္စည်းတို့ကြောင့် သံယုဂ် အဆုံးမရှိသောခေတ်၏ အစ သရကို-ဒ္ဒိပြု။ ။ဝတ္ထိဋ္ဌ, ဝါ-လိုက်မပြု။ ရှု-ဋ္ဌ ယဒ္ဒါဒီနံ ဝါ,သုတ်မှ ဝါ-လိုက်၏။ ထို ဝါ-သဒ္ဒါ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာအနက် ရှိ၏။ ဣ-ဝဏ်, ဥ-ဝဏ် အဆုံးရှိကုန်သော ဇိ,နီ,သု,ဘူ-အစရှိကုန်သော ကေသရ ခေတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ လဟု နီးကပ်ရှိသော ဣသ, လိဟ-အစရှိကုန်သော အနေကသရ-ခေတ်တို့၏လည်းကောင်း ဣ-ဝဏ် ဥ-ဝဏ်တို့ကိုသာလျှင် ဝုဒ္ဓိ-ပြုရ သည်။ တစ်ပါးသော အက္ခရာတို့၏ ဝုဒ္ဓိ-အပြု မဖြစ်၊ ယ, ဏ, ဏာ, နာ-ပစ္စည်း။ တဝန္တ, တာဝီ-စသော အတိတ်ဟော နိဋ္ဌ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဝုဒ္ဓိ-မပြုရ။ အ-ဝိကရဏ-ပစ္စည်းကြောင့် ဟုဒ-အစရှိသောခေတ်တို့ကိုလည်း ဝုဒ္ဓိ-မပြုရ၊ ဆေတ္ဌာ, ဘေတ္ဌာ-စသော ပုံစံတို့ဋ္ဌ ဝိကပ်အားဖြင့် ဝုဒ္ဓိ-ပြုရ၏။

"ဣ.ဝဏ္ဏ.ဝဏ္ဏ.နွှာန.ဣ၊ လဟု.ပန္ဓာန.ခေတု နံ။
ဣ.ဝဏ္ဏ.ဝဏ္ဏာန.မေဝ၊ ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ ပရဿ.နေ။
ယ.ဝဏ္ဏာနံပိ ယ-ဏ-ဏာ၊ နာ နိဋ္ဌာ.ဒီသု ဝုဒ္ဓိ နေ။
တုဒါ.ဒိဿာ.ဝိကရဏေ၊ နေ ဆေတ္ဌာ.ဒီသု ဝါ သိယာ။" ရှု

ဣ-ဝဏ္ဏ.ဝဏ္ဏနှာနံ၊ ဣ-ဝဏ်, ဥ-ဝဏ် အစရှိကုန်သော။ ခေတုန.ဣ၊ ဇိ,နီ, သု, ဘူ-အစရှိသော ကေ-သရ-ခေတ်တို့၏လည်းကောင်။ ' လဟု-ပန္ဓာနံ-လဟု ဥပန္ဓာနံ၊ လဟု နီးကပ်လျက်ရှိကုန်သော။ ခေတုန.ဣ၊ ဣသ၊ လိဟ-အစရှိသော အနေက.သရ ခေတ်တို့၏လည်းကောင်း။ ဣ-ဝဏ္ဏ.ဝဏ္ဏာန.မေဝ၊ ဣ-ဝဏ်, ဥ-ဝဏ်တို့၏သာလျှင်။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပရဿ၊ တစ်ပါးသောအက္ခရာ၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ နေ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ။ယ-ဏ-ဏာ-နာ-နိဋ္ဌာ.ဒီသု၊ ယ-ပစ္စည်း, ဏ-ပစ္စည်း, ဏာ-ပစ္စည်း, နာ-ပစ္စည်း, တဝန္တ, တာဝီ-စသော အတိတ်ဟော နိဋ္ဌ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ယ.ဝဏ္ဏာနံပိ၊ ဣ-ဝဏ်, ဥ-ဝဏ်တို့၏လည်း။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ နေ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ အ-ဝိကရဏေ၊ အ-ဝိကရဏ-ပစ္စည်းကြောင့်။ တုဒါ.စိဿ၊ တုဒ-အစရှိသောခေတ်၏လည်း။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ နေ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဆေတ္ဌာ.ဒီသု၊ ဆေတ္ဌာ, သေတ္ဌာ-စသည်တို့ဋ္ဌကား။ ဝါ ချို့။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၈၆-ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ။ ။ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ ဂုဟ-ဒုသာနံ။ ဂုဟ-ခေတ် ဒုသ-ခေတ်တို့၏။ သရော၊အစိတ်သရသည်။ ဒီဃံ၊ဒီဃအဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတေ၊၏။ ။ ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ ဂုဟ-ဒုသ ဤစ္စေတေသံ ခေတူနှံ၊ တို့၏။ သရော၊ သည်။ ဒီဃ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဂူဟယတိ၊ စောင့်ရှောက်စေ၏။ ဒူသယတိ၊ ပျက်စီးစေ၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဧက-သရံ၊ ယု-ဝဏ္ဏံ၊ ပြုရန် ဝုဒ္ဓိကို။
နေကသရံ၊ လဟု-ပန်၊ ပြုရန် ရှေ့နည်းလို။
ယ-ဏု-ဏာ-နာ၊ နိဋ္ဌမှာ၊ ရှင်းကွာ ဝုဒ္ဓိကို။
အ-ဝိကရဏ၊ တုဒ စ၊ ကွင်းကြမလို ဝုဒ္ဓိကို။
အညေသု-သုတ်၊ စီရင်ရုပ်၊ လိုက်ပုဒ် ဝါကြောင့်ပို။"

သမုစ္စည်း, သမ္ပိဏ္ဏ-စသော အနက်ဘို့တွင် ဤသုတ်၌ စ-သဒ္ဒါ ဘယ်အနက် ရှိပါသနည်း။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'စ.ဂ္ဂဟဏေန' စသော ဝါကျကိုမိန့်။ စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယတ္ထ၊ ဏု-ပစ္စည်း အစိတ်၏ ဝုဒ္ဓိ-အပြုကို ဆည်းသည်။

ပါဠိပုံစံ။ ။ဇိ=ဇယေ၊ အန္တိ၊ 'ဇယန္တိ ရဋ္ဌာ.ဓိပတိ ပသယ္ဟ'ဝိသ အယောဃရ ဇာတ်။ 'ယေ စ ခေါ အန္ဓ-ပါနသ၊ လာဘီ ဟောတီ.စ ပဂ္ဂလော။ ပါပ ဓမ္မောပိ စေ ဟောတိ၊ သော နေသံ ဟောတိ သက္ကတော' ဒုက-အဇိန.တ္ထေရ ဂါထာ။ 'ဘယံ တဒါ နု ဘဝတိ၊ အဇ္ဇ.ပေတံ ပဒိဿဟိ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ 'ဥဘောပိ တေ ပေစ္စ သမာ ဘဝန္တိ' သုတ္တနိ-ကောကာလိကသုတ်။ 'နမိယျ မာနသ ဘဝန္တိ တာဏာ' ရဋ္ဌပါလ.တ္ထေရ ဂါထာ။ ။'သဒ္ဓါယိကံ ဟေတ္ဝ ဝစော သုဏောမ' စူဠဝေဿ ပေတ-ဝတ္ထု။ 'အစ္ဆေရက တံ ဝေါ သုဏောမ တာတ' ထေရီ သက ပေတဝတ္ထု။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဇဟတိ-ကို။ ဇိ-တည်။ ဇိ၊ သည်။ ဇယေ၊ အောင်ခြင်း၌-၏။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇိ+၊+တိ) အညေသု စ, ဤသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းကြောင့် သံယုဂ် အဆုံးမရှိသော အစ သရ ဤ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဇ်+ဧ+၊+တိ) ဧ အယ=ကေို အယ်-ပြု (ဇ်+၊+ယ်+၊+တိ= ဇယတိ) ဇ်-အ,ယ်-အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဟောတိ-ဟူ+သတ္တာယံ၊ ၏။ တိ-သက်၊ (ဟူ+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် သံယုဂ် အဆုံးမရှိသော ဟူ-ခေတ်၏ အစသရ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဟ်+ဧ+၊+တိ=ဟောတိ) ပြီး၏။ ။ဘဝတိ-သူ သတ္တာယံ၊ ရှေ့နည်း မှီတွက်။ ။စ-ရုပ်၊ အတိသုဏောတိ=အတိ-ပုဗ္ဗ, သု+သဝဏေ၊ တိ၊ ၄၄ဂ-သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၈၆-တိ-ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။ဂုဟ, ဒုသ ခေတ်တို့၏အစိတ်ကို ဒီဃ-ပြု။ ။ အပဝါဒ-သုတ်တည်း။ ဝုဒ္ဓိ-အပြုကို မြစ်ဖို့ရာဆိုသည်။ ဤသုတ်ကို မဆိုက-'ဂေ ပါယတိ၊ ဒေါသယတိ' ဖြစ်လိမ့်မည်-ဟူလို။ ။ဂုဏ, ဒုသာနံ-ဟု သာမန်ပင် ဆိုသော်လည်း အစ ဗျည်း၏ အစိတ် သရကိုသာယူ။ ။ကာရိတေ-ဆိုသော်

http://www.dhammadownload.com

၄၀၇–ဝစ ဝသ-ဝဟာ-ဒီန.မုကာရော ဝဿ ယေ။ ။ယေ၊ ဘော, ကံ-ဌ်သက်သော ယ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဝစ-ဝသ-ဝဟာဒီနံ၊ ဝစ-ခေတ်,ဝသ-ခေတ်,ဝဟ, ခေတ် အစရှိသည်တို့၏။ ဝဿ၊ ဝ-၏။ ဥ-ကာရော၊ ဥ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ပရေ၊ သော။ ယ.ပ္ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ဝစ ဝသ ဝဟ ဤစ္စေ့ဝမာဒီနံ၊ ကုန်သော။ ခေတ္တုနံ၊ တို့၏။ ဝ-ကာရသ၊ ၏။ ဥ-ကာရော၊ သည်။ ဟောတိ၊၏။ ဥစ္စတေ၊ ဆိုဖြင်း။ ဆိုအပ်၏။ ဝုဿတိ၊ သုံးနေခြင်း, သုံးနေအပ်၏။ ဝုယ္ဟတိ၊ မျှောခြင်း, မျှောအပ်၏။

လည်း ယေဘုယျသာ၊ အ-ကာရိတဌ်လည်း ဒီဃ-ပြုရ၏။ ။'သန္ဓေသု ပရိဂ္ဂဟာမိ၊ မာ ကိဠိ ဤတော အ-ဒဒံ'ဘူသပေတဝတ္ထု။ 'မုသာဝါဒေန ဆာဒေတိ၊ နတ္ထိ ထေ မမံ ဤတိ။ သစေ သန္ဓံ နိဂ္ဂဟာမိ၊ ဂ္ဂထော မေ ဟောတု ဘောဇနံ' နိဂ္ဂဟာမိ၊ ဝ္ယျိဝ္ဂက်၏။ ဂ္ဂထပေတိ ဝတ္ထု။ 'ပါရုတော သီဟ-စမ္မေန၊ ဝရမာနော-ဝ ဒုဿယီ' ဒုက-သီလာနိသံသဇာတ်-ပုံစံ။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဂ္ဂဟယတိ-ကို ဂုဟ-တည်။ ဂုဟ၊ သည်။ ရကွဏော၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းဌ-၏။ ခေ၊ ခေတ္တုဟိ ဏောဏေယ=ဏယ-ပစ္စည်းသက်၊ ဏယ-ပစ္စည်းကိုလည်း ကာရိတ် အမည်မှည့်၊ (ဂုဟ်+ဏယ) ကာရိတာနံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကို ခေ။ (ဂုဟ်+ယ) ဂုဟ-ဒုသာနံဒီဃ, ဤသုတ်ဖြင့် ကာရတ်ပစ္စည်းကြောင့် ဂုဟခေတ်၏ အစိတ်သရ ဥ-ကို ဥဒီဃ-ပြု၊ (ဂ္ဂဟ်+ယ=ဂ္ဂဟယ) ဟ်+အ-ကပ်၊ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ပြီး၏။ ။ဒ္ဒုသယတိ-ဒုသ+နာသေ၊ ဖျက်ဆီးခြင်းဌ-၏ဏယ-သက်၊နည်းတူတွက်။

၄၀၇–စတု.ပ္ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။ဘော,ကံ-ဌ်သက်သော ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝစ, ဝသ,ဝဟ-ခေတ်တို့၏ ဝ-ကို ဥ-ပြု။ ။ယေ-ဟု သာမန်ပင် ဆိုသော်လည်း ဝစ, ခေတ်စသည်တို့၏ ဒီဝါဂိုဏ်းမရှိသောကြောင့် ဘော,ကံ-ဌ်သက်သော ယ-ပစ္စည်းကိုသာယူ။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဝမုခေတ်ကိုရေတွက်။ ။ဝဿ=ပုဒ်ကိုလည်း 'ဝဿ အ-ဝ၊ ဝေါစ-ဝေါစ ဝ၊ တဿ ဝဿ'လုပ်၍ ဝ ဝ-ဟု ဆိုအပ်လျက် ဧကသေသ နည်းအားဖြင့် ဝဿ-ဟု ဆိုသည်။ သို့အတွက် ဝ-ကိုလည်းကောင်း။ ဝ-၏မှီရာ အ-ကိုလည်းကောင်း ဥ-ပြုရ၏။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဥစ္စဟော-ဝစ-တည်။ ဝစ-သည်။ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ ခေ၊ ဝတ္တမာနာ=တော-ဝိဘတ်သက်၊ ဘာဝ ကမ္မေသု ယော=ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝစ်+ယ+တော)ဝစ.ဝသ.ဝဟာဒီန=ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝစ-ခေတ်၏အစိတ် ဝ-ကို၊ ဥ-ပြု၊ (ဥစ်+ယ+တော) တဿ စ-ဝဂ္ဂ=ယ-ပစ္စည်းကို ခေတ္တန်ခွင့်တက္ခ စ-ပြု၊ (ဥစ=တော) ပရသ ဒ္ဒေဘာဝေါ=စ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် စ-ပြု၊ (ဥစ္စ+တော= ဥစ္စတေ)ပြီး၏။ ။ဝုစ္စတိ-ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ခေ။ တော-သက်၊ ယ-သက်၊ (ဝစ်+ယ+တော) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝစ-ခေတ်၏ အ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဝုစ်+ ယ+တော)အတ္ထနော ပဒါနိ ပရသ ပဒတ္ထံ=အတ္ထနောပုဒ် တော-ဝိဘတ်ကို ပရသပုဒ်

http://www.dhammadownload.com

၄၈၈-ဟ ဝိပရိယယော လော ဝါ။ ။ယော၊ တော၊ ကံ-၌ သက်သော ယ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဟ ဝိပရိယော၊ ယ,၏-ဝိပရိတ်-ပြုသည်။ ဝါ-ဟ,၏ ယ, နှင့် ရှေ-နောက်ပြန်ခြင်းသည်။ (ဝါ-ယ,ရှေ ဟ, နောက် တက်အောက် ပြောင်းပြန်ပြန်လှန်ဆဲခ်ျိတ်၊ ဝိပရိတ်သည်)။ ဟောတိ၊ ၏။ ယသ၊ ယ-ပစ္စည်း၏ လော၊ လ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ယ-ပ္ပစ္စယော၊ ကြောင့်။ ဟ-ကာရသ၊ ဟ-အက္ခရာ၏။ ဝိပရိယယော၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယ,ပ္ပစ္စယသ စ၊ ၏လည်း။ လော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝုလ္ဘတိ၊ ဝုယ္ဘတိ၊ မ္ဟောခြင်း, မ္ဟောအပ်၏။

တိ-ပြု၊(ဝုစ်+ယ+တိ)၊နည်းတူလုပ်။ ။ဝုဿတိ-ဝသ+နိ ဝါသေ၊ နေခြင်း၌-၏။ချေ၊ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ (ဝသ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ဝသ-၏ အစိတ် အ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဝုသ်+ယ+တေ) ပုဗ္ဗ ရူပဠ=ယ-ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် သ-ပြု၊ အတ္ထနော ပဒါနိ=တေ ဝိဘတ်ကို တိ-ပြု၊ (ဝုသ်+သ+တိ=ဝုဿတိ) သ်+**သ**-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝုယ္ဘတိ-ဝဟ+ပါပုဏော၊ **ရောက်**ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တေ-သက် ယ-သက်၊ (ဝဟ်+ယ+တေ) ဤသုတ်ဖြင့် ဝဟ-ဓာတ်၏အစိတ် အ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဝုဟ်+ယ+တိ) ဟ-ဝိပရိယယော=ဟ်နှင့် ယ-ရှေ့နောက်ပြန်၊ (ဝုယ+ၟ+တေ=ဝုယ္ဘတေ) တေ-ကို တိ-ပြု၊ ပြီး၏။

၄၈၈-တိ-ပဒ,ဝိမိသုတ်။ ။ဟနှင့် ယ-ကို ရှေ-နောက်ပြန်၊ ယ-ပစ္စည်းကို အချို့ လ-ပြု။ ။ဝိပရိတ်-ဟူသည် ဟ-အက္ခရာ၏ ရှေ၌, ယ-အက္ခရာ**ကို** ပြောင်းရှေ့ရှိ၍ထားခြင်းပင်တည်း။ လော-ဟု သာမန်ပင်ဆိုသော်လည်း ပယောဂ သိဒ္ဓိကို ထောက်၍၊ နိမိတ် ယ-ပစ္စည်းကို**သာ** လ-ပြု။ ဝါ-သဒ္ဒါ ဝိကပ်။ ရှေ-အလို ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ။ ထိုဖြင့် ဂယ္ဘတိ-စသော ပုံစံတို့၌ လ-မပြုရ။ ။ပါဠိပုံစံကား။ ဝဟ+ပါပုဏော၊ တေ-'အဏ္ဏတ္ထဠ နဇာနာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ စ နပ္ပဿတိ။ သမန္တာ.ဝရဏောဗ္ဘလော၊ သစေ ယောသေ နဝုယ္ဘတိ'။ 'ဗဟိဒ္ဓါ ပလ ဒဿာဝီ၊ သောပိ ယောသေန ဝုယ္ဘတိ' သတ္တကုဏ္ဍကထေရာ ဂါထာ။ 'ဧဝံ ဇရာ မရဏေန၊ ဝုယ္ဘန္တေ သဗ္ဗပါဏိနော' တေမိယဇာတ်။

ရှေ့ပ်ံတွက်ပုံ။ ။ဝုလ္ဘတိ-ကို ဝဟ-တည်။ ဝဟ-သည်။ ပါပုဏော၊ **ရောက်**ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဝတ္ထမာနော=တေ.ဝိဘတ်သက်၊ ဘာဝကမ္မေသု ယော=ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝဟ်+ယ်+တေ) ဟ ဝိပရိယယော = ဤသုတ်ဖြင့် **ဟ**-နှင့် ယ, ရှေ့နောက်ပြန်။ ယ-ကိုလည်း လ-ပြုသည်သာ**ထူး**၏။ အကြွင်း ၄၈၇-ထုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဝုယ္ဘတိ-ဝဟ+ပါပုဏော၊ ၌-၏။ ချေ။ တေ-သက်၊ ယ-သက်၊ ၄၈၇-**သုတ်**နှင့် တူ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-နှင့် ယ **ရှေ့**-နောက်ပြန်။ ယ-ကို လ-ပြုသင့်ပြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သော**ကြောင့်** မပြုရသည်သာ ထူး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၈၉-ဂဟသ ဃ.ပေ။ ။ပေ၊ပ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဂဟသ၊ဂဟ-ဓာတ်၏။ ဃ၊ ဃ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ပရေ၊ သော။ ပ.ပစ္စယော၊ ပ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဂဟ ဣစ္စေတသာ ဓာတုသာ၊ ၏။ ဃ-ကာရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဃေပ္ပတိ၊ ယူ၏။

၄၉၀-ဟ.လောပေါ ဏ္ဍာမိ။ ။ဏ္ဍာမိ၊ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဂဟသ၊ဂဟ-ဓာတ်၏။ ဟ-လောပေါ၊ ဟ-၏ကျေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဏ္ဍာမိ-ပစ္စယော၊ ကြောင့်။ ဂဟ-ဣစ္စေတသာ ဓာတုသာ၊၏။ ဟ-ကာရသာ၊ ၏။ လောပေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဂဏ္ဍာတိ၊ယူ၏။

၄၉၁-ကရသ ကာသတ္တ.မဇ္ဇတနီမှိ။ ။အဇ္ဇတနီမှိ၊ အဇ္ဇတနီ-ဝိဘတ်ကြောင့်။ ကရသ၊ ကရ-ဓာတ်၏။ ကာသတ္တံ၊ ကာသ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊၏။ အဇ္ဇတနီမှိ-ဝိဘတ္တိမှိ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗသာ၊ သော။ ကရ-ဣစ္စေတသာ ဓာတုသာ၊ ၏။ ကာသတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ အကာသိ၊ ပြုပြီး။ အကာသုံ၊ပြုကုန်ပြီ။ အကရိ၊ ပြုပြီ။ အကရုံ၊ ကုန်ပြီ။ ကာသတ္တ.မီတိ ဘာဝနိဒ္ဒေသေန၊ ကာသတ္တံ-ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့်။ အညသ္မာပိ၊ တစ်ပါးသောဓာတ်မှလည်း။ ပရေ၊ ဌ။ သာ ဂမော၊ သ-လာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ အဒါသိ၊ ပေးပြီ။

၄၈၉-တိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။ပ-ပစ္စည်းကြောင့် ဂဟ-ဓာတ်ကို ဃ-ပြု။ ။ ရှေ့ပ်၊ ဃေပ္ပတိ-ဂဟ+ဥပါဒါနေ၊ စွဲလမ်းခြင်း၌-၏။ ၄၅၀-သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၉၀-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းကြောင့် ဂဟ-ဓာတ်၏ ဓာတုန် ဟ-ကို ချေ။ ။ရှေ့ပ်၊ ဂဏ္ဍာတိ-ဂဟ+ဥပါဒါနေ၊ ၏။ ၄၅၀.သုတ်နှင့်တူ၏။

၄၉၁-တိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။အဇ္ဇတနီ-ဝိဘတ်ကြောင့် ကရ-ဓာတ်ကို ကာသ-ပြု။ ။ကရသ-ကာသော အဇ္ဇတနီမှိ, ဆိုက ပြီးလောက်လျက်၊ တ္တ-ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသကို ဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။ ထိုသဒ္ဒါပိုကို ဆိုရသောအကျိုးကား ဘယ်မှာနည်း။ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'ကာသတ္တ.န္တိ ဘာဝနိဒ္ဒေသေန' ဟူသော ဝါကျကိုမိန့်။ ။ကာသတ္တံ-ဟူသော ဘာဝ နိဒ္ဒေသဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ တစ်ပါးသော ဓာတ်နှောင် သ-လာ စီရင်လေ-ဟူလို။ ။'အထ ဝါ-ယဒါ ကရသ ကာ ဟောတိ-သတ္တ္ဌ အာဂမော အဇ္ဇတနီမှိ.တိ အတ္ထော'ရှု-အဆိုရှိရကား၊ ဤသုတ်ကို တစ်နည်း-ဤသို့အနက်ပေး-'အဇ္ဇတနီမှိ၊ ကြောင့်။ ကရသ၊ ၏။ ကာ၊ ကာ-ပြုသည်လည်းကောင်း။ သတ္တ္ဌ၊ သ-လာသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊၏။' ဤသို့ပေးလျှင် ကရသ ကာ-ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ဟိယျတ္တနီ-ဝိဘတ်ကြောင့် ကရ-ဓာတ်ကို၊ ကာ-ပြု၍ 'အကာ၊ အကတ္ထ' **စ**သည် ဖြစ်၏။ ။သတ္တ.မဇ္ဇတနီမှိ-ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ တစ်ပါးသော ဓာတ်နှောင် သ-လာ၍ 'အဟောသိ၊ အဒါသိ' စ.သည်ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ပုဒ်-"ကာရဿ, က၊ ဝိဘာဂဖြင့်။ အာ,တ္ထ,အံ,မှာ၊ တဖြာ တ္ထ,မ္ဟသေ။
ခြောက်ထွေ ဟိယျတ်၊ ကရ-ခေတ်။ ပြုလတ် ကာ,ကိုသာ။
အဇ္ဇတနီမ္ဟ၊ ဝိဘာဂဖြင့်၊ အည ခေတ်နောက်၊ အဇ္ဇရောက်၊
မဖောက် သ-လာရှု။"

ပါဠိပုံစံ။ ။ကရ+ကရဏေ၊ ဤ-'အကာသိ ယောဂ္ဂံ ခုဝ.မပ္ပတ္ထော' ဒုက-သောမဒတ္ထဇာတ်။ 'အထော ပိ ဘရိယာယ-မကာသိ သောတ္ထိ' သတ္တ-သတ္ထု ဘဏ္ဍ-ဇာတ်။ 'မာ.ကာသိ ကမ္မံ နိရယူပ-ပတ္ထိယာ' ဝိသ-စိတ္ထ-သမ္ဘူတဇာတ်။ 'အာနန္ဒ-တာ ဝိပုလ.မကံသု ယေ၁သိ' ဗုဒ္ဓဝံသ-မူလပုံစံ။ ။'ကပ္ပေ ၂ စ. ဟေ ပဌ စရော အဟောသိ' သတ္တ-ဗကဇာတ်။ 'အဒါသိ ဒါနာနိ ပရေ အသယ္ယ၊ ဒဒတော စ ခယ-ဓမ္မော အဟောသိ' စတုက္ကဝိသယ္ယဇာတ်။ 'တာဝ အည အပူဇေသုံ၊ ပုထု သမဏ-ပြာဟ္မဏော ' ၎င်းဇာတ်။ 'ကာကော တဒါ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ' ဆက္ကသုဝဏ္ဏကက္ကဋဇာတ်။ ဘာဝနိဒ္ဒေသပုံစံ။ ။'ဒေဝမ္ဘိ ဝဿမာနမ္ဘိ၊ အနော ဝဿံ ဘဝံ အကာ' သတ္တ-သောဏနန္ဒဇာတ်။ 'ယော ပုဗ္ဗေ ကတ.ကလ္ယာဏေ၊ အကာ လောကေ သု ဒုက္ကရံ' စတုက္ကနိပါတ-ကေရဏ်ဇာတ်။ 'မာစေ.ဝ သေရီသ မဟံ အကတ္ထ' သေရီသက-ပေထဝတ္ထု။ 'ဝိဇ္ဇမာနေသု ဘောဂေသု၊ ဒီပံ နာ.ကမ္ဘ အတ္ထနော' စတုက္ကနိပါတ-လောဟ ကုမ္ဘိဇာတ်။ ယော.ဂ ဝိဘာဂ ပုံစံ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။အကာသိ-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊သည်။ ကရဏေ၊၏။ ချေ၊ သမီ ပေဇ္ဇတနီ=အဇ္ဇတနီ ဤ-ဝိဘတ်သက်။ (ကရ+-ီ) ကရဿ ကာသတ္ထ=ဤသုတ်ဖြင့် အဇ္ဇဘနီ ဝိဘတ်ကြောင့် ကရ-ခေတ်ကို ကာသ-ပြု၊ (ကာသ်+) ကွစာဒိ=သုတ်ကြီးဖြင့် ဤ-ကို ဣ-ရဿပြု။ အကာရာဂမော=အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ်ကြောင့် အစ၌ အ-အာဂမ-ရှာလာ၊ (အ-ကာသ်+-ိ=အကာသိ) သ်+ဣ-ကပ်ပြီး၏။ ။အကာသုံ-ကရ+ကရဏေ ၏။ချေ၊ အဇ္ဇတနီ ဥ.ဝိဘတ်သက်၊(ကရ်+ုံ) နည်းတူ။ ။ဝ ၂-ရုပ်၊ အကရိ-ကရ+ကရဏေ၊ ချေ။ အဇ္ဇတနီ ဤ-ဝိဘတ်သက်၊ (ကရ်+-ီ) ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ခေတ်ကို ကာသ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝ ၂-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ကွစာဒိ=ဤ-ကို ဣ-ရဿပြု၊ အကာရာဂမော=အ-လာ (အကရ်+-ိ အကရိ) ပြီး၏။ ။အကရုံ-ကရ+ကရဏေ၊ ချေ။ ဥ.ဝိဘတ်သက်၊ နည်းတူ။ ။ဘာဝ နိဒ္ဒေသရုပ်၊ အဟောသိ-ဟူ+သတ္ထာယံ၏။ ဤ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဟူ+-ီ) အညေသု စ=အစ သရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဟ်+ဩ+-ီ) ကွစာဒိ=ဤ-ကို ဣ-ရဿပြု၊ အ-ကာရာဂမော အစ၌ အ-လာ၊ ဤသုတ်၌ ကာသတ္ထံ-ဟူသော ဘာဝ နိဒ္ဒေသ ဖြင့် ဟူ-ခေတ်မှ နောက်၌ သ်-လာ၊ (အဟ်+ဩသ်+-ိ=အဟောသိ) ဟ်+သြ-သ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။အဒါသိ-ဒါ+ဒါနေ၊ ဤ-ဝိဘတ်သက်၊ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၇၉၂-အသသ္မာ မိ-မာနံ မိ့ မ္ပာန္တ့ လောပေါ စ။ ။အသသ္မာ၊ အသ-ဓာတ်မ့။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ မိ-မာနံ၊ မိ,မ,ဝိဘတ်တို့၏။ မ့ိ-မ့ာ၊ မ့ိ-ပ္ပြ, မ့-ပ္ပြတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အန္တလောပေါ စ၊ အစိတ်ဓာတုန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အသ-ဣစ္ဆေတာယ ဓာတုယာ။ မ့။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ မိ-မ-ဣစ္ဆေတေသံ ဝိဘတ္တိနံ၊ တို့၏။ မ့ိ-မ့ာ အာဒေသာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဓာတုန္တသ၊ ၏။ လောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အမ့ိ၊ ဖြစ်၏။ အမ့၊ ဖြစ်ကုန်၏။ အသ့ိ၊ ဖြစ်၏။ အသ့၊ ကုန်၏။

၇၉၃-လဿ တ္ထတ္ထံ။ ။အသသ္မာ၊ အသ-ဓာတ်မ့။ ပရဿ၊ သော။ တဿ၊ ထ-ဝိဘတ်၏။ တ္ထတ္ထံ၊ တ္ထ-၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အန္တလောပေါ စ၊ အစိတ်ဓာတုန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အသ-ဣစ္ဆေတာယ ဓာတုယာ၊ မ့။ ပရဿ၊ သော။ ထဿ-ဝိဘတ္တိဿ၊ ၏။ တ္ထတ္ထံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အန္တလောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အတ္ထ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၇၉၂-ပဋ္ဌ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အသ-ဓာတ်မ့ နောက်ဖြစ်သော မိ, မ-ဝိဘတ်ကို မ့ိ-မ့-ပ္ပြ။ ဓာတုန်ကိုလည်းချေ။ ။စ-သဒ္ဒါ ဒုတိယတ္ထ သမ္ပိဏ္ဏန။ ။ရုပ်၊ အမ့ိ-ကို၊ အသ-တည်။ အသ၊ သည်။ ဘုဝိ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနာ=မိ-ဝိဘတ်သက်၊ (အသ်+မိ) အသသ္မာ မိ-မာနံ=ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ဓာတ်မ့နောက်ဖြစ်သော မိ-ဝိဘတ်ကို မ့ိ-ပ္ပြ။ ဓာတုန် သ-ကိုလည်းချေ၊ (အ+မ့ိ-အမ့ိ)ပြီး၏။ ။အမ့-အသ+ဘုဝိ။ ချေ။ မ-ဝိဘတ်သက်၊ (အသ်+မ)ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ဓာတ်မ့ နောက်ဖြစ်သော မ-ဝိဘတ်ကို မ-ပ္ပြ၊ ဓာတုန်ကိုလည်းချေ (အ+မ-အမ)ပြီး၏။ ။ဝါ ရုပ်၊ အသ့ိ-အသ+ဘုဝိ၊ ချေ။ မိ-ဝိဘတ်သက် (အသ်+မိ) ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ဓာတ်မ့ နောက်ဖြစ်သော မိ-ဝိဘတ်ကို မ့ိ-ပ္ပြ၊ ဓာတုန်ကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပ္ပြမချေရ၊ (အသ်+မိ=အသ့ိ) သ်+မိ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။အ-သ့ အသ+ဘုဝိ၊ မ-ဝိဘတ်သက်၊ (အသ်+မ) နည်းတူ။

၇၉၃-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ထ-ဝိဘတ်ကို အသဒိသ ဒ္ဒေ-ဘာဝ-တ္ထ-ပ္ပြ၊ 'ကိစ္စ-တ္ထ ဘိက္ခဝေါ ကုသလာ၊ ကစ္စ-တ္ထ ဘိက္ခဝေါ အနာမယာ' ဟောဝါ၊ 'တတ္ထာ ယသ္မဒ္ဓေ ပုစ္ဆာမိ ကစ္စ-တ္ထ ပရိသုဒ္ဓါ' ပါတိမောက်-ပုံစံ။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။အတ္ထ-ကို အသ-တည်။ အသ၊ သည်။ ဘုဝိ၊ ၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနာ=ဝတ္တမာန် ဗဟုဝုစ် ထ-ဝိဘတ်သက်၊ (အသ်+ထ) ထဿ တ္ထတ္ထံ, ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ဓာတ်မ့ နောက်ဖြစ်သော ထ-ဝိဘတ်ကို တ္ထ-ပ္ပြ၊ ဓာတုန် သ-ကိုလည်းချေ၊ (အ+တ္ထ=တ္ထ) ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၉၄–တိဿ တ္ထိတ္ထံ။ ။အသသ္မာ၊ မ္ဟ။ ပရဿ၊ သော။ တိဿ၊ တိ-ဝိဘတ်၏။ တ္ထိတ္ထံ၊ တ္ထိ-၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အန္တလောပေါ စ- သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အသ-ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊ မ္ဟ။ ပရဿ၊ သော။ တိဿ-ဝိဘတ္တိဿ၊ ၏။ တ္ထိတ္ထံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အန္တလောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အတ္ထိ၊ ဖြစ်၏။ ရှိ၏။

၄၉၅-တုဿ တ္ထုတ္ထံ။ ။အသသ္မာ၊ မ္ဟ။ ပရဿ၊ သော။ တုဿ၊ တု-ဝိဘတ်၏။ တ္ထုတ္ထံ၊ တ္ထု-၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊၏။ အန္တလောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အသ-ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊ မ္ဟ။ ပရဿ၊ သော။ တုဿ-ဝိဘတ္တိဿ၊ ၏။ တ္ထုတ္ထံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အန္တလောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အတ္ထု၊ ဖြစ်ပါစေ။

၄၉၄-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။အသ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တိ-ဝိဘတ်ကို တ္ထိ-ပြု၊ ဓာတုန်ကိုလည်းချေ၊ စီရင်။ ။**ပါဠိပုံစံကား**-'နဟိ ဒါနိ ပုန အတ္ထိ၊ မမ တုယ္ဟ္ဣ သင်္ဂမော' အဋ္ဌ-သုလသာဇာတ်။ 'အတ္ထော အတ္ထိ သရီရသ္မိं၊ ဝုမ္ဘ ဗျသ္ဣ နမော ကရေ၊ အတ္ထော အတ္ထိ သုဇာတသ္မိं၊ သီလံ ကသ္မာ ကရုစ္ဆတိ'ဒုက-သာဓုသီလဇာတ်။ ယံ ကိဉ္စိ ရတနံ အတ္ထိ၊ ကာသိရာဇ နိဝေသနေ' သတ္ထ-မဟာ ဟံသဇာတ်။ အတ္ထိ ဟေဟိတိ သေ မဂ္ဂေါ၊ နယော သက္ကာ နဟေတုယေ' ဗုဒ္ဓဝံသ။

ရူပ်တ္ဝက်ပုံ။ ။အတ္ထိ-ကို၊ အသ-တည်၊ အသ၊ သည်။ ဘုဝိ၊ ၏။ ချေ။ ဝတ္တမာ နာ=တိ-ဝိဘတ်သက်။ (အဘိ+တိ) ကိဿ တ္ထိတ္ထံ, ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တိ-ဝိဘတ်ကို တ္ထိ-ပြု၊ ဓာတုန် သ-ကိုလည်းချေ၊ (အ+တ္ထိ=အတ္ထိ) ပြီး၏။

၄၉၅ တိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။အသ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တု-ဝိဘတ်ကို တ္ထု-ပြု၊ ဓာတုန်ကိုလည်းချေ–စီရင်။ ။**ပါဠိပုံစံကား**၊ တ.မဒ္ဒဿ မဟာရာဇ! ဥတ္ထရာ ဘဒ္ဒ.မတ္ထုတေ' နန္ဒက-ပေတ.ဝတ္ထု။ မိဂရာဇ! နမော တု.တ္ထု၊ အပိ ကိဉ္စိ လဘာမသေ' စတုက္ကဏ-သုတ္တ။ 'ရာဇပုတ္တ! နမော တု.တ္ထု၊ သစေ ဓမ္မေ ဌိတော ဝသိ'ဒင်း-သိဂ်ါလ ဟသုတ္တ။ 'နမော တေ ဗုဒ္ဓ! ဝီရ.တ္ထု၊ ဝိပ္ပ ခုတ္တော.သ္မိ သဗ္ဗဓိ' ဒေဝပုတ္တ သံယုတ်။ 'အဘိဝါဒေမိ တံ ဘဒ္ဒေ၊ ဒါန ဝါ.ဟံ နမတ္ထု တေ' ဘိ.သ သမ္ဘုလ်ဇာတ်။ 'ယ.ဒေဝ တ္ဘာ.ဟံ ဝစန၊ အ-ကရံ ဘဒ္ဒ.မတ္ထု တေ' တေမိယဇာတ်။

ရူပ်တ္ဝက်ပုံ။ ။အတ္ထု-အသ-တည်။ အသ၊ သည်။ ဘုဝိ၊ ၏။ ချေ။ အာဏတ္ဘာ= ပဒ္ဓမီ တု-ဝိ.ဘတ်သက်၊ (အသ+တု) တုဿ တ္ထုတ္ထံ, ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တု-ဝိဘတ်ကို တ္ထု-ပြု၊ ဓာတုန်ကိုလည်းချေ၊ (အ+တ္ထု=အတ္ထု) ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၉၆-သိမ္ပိ စ။ ။သိမ္ပိ စ၊ သိ-ဝိဘတ်ကြောင့်လည်း၊ အသဿ၊ ၏။ အန္တိလော ပေါ စ၊ အစိတ်ဓာတုနှင့်၏ ကျေးခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သိမ္ပိ၊ ကြောင့်။ အသဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ အန္တဿ၊ ၏။ လောပေါ ၉၀၊ ကျေးခြင်းသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ မာရိသ၊ အမောင်။ တုံ၊ သည်။ ကော၊ ဘယ်သူသည်။ အသိနု၊ ဖြစ်သနည်း။

၄၉၇-လဘသ္မာ ဣ-ဏံနံ ဣဏ္ဍံ။ ။လဘသ္မာ၊ လဘ-ဓာတ်မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ ဣ ဏံနံ၊ ဣ-ဝိဘတ်, ဏ-ဝိဘတ်တို့၏။ ဣဏ္ဍံ၊ ဣဏ်-ပြု, ဣဏ်-ပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အန္တလောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ လဘ-ဏ္ဍစ္ဆေတာယ ဓာတုယာ၊ မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ ဣ-ဏံနံ ဝိဘတ္တိနှံ၊ တို့၏။ ဣ-ဣ အာဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဓာတုနန္တဿ၊ ၏၊ လောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (ထည့်-သော၊ ဆိုသူသည်)။ အလတ္ထ၊ ရပြီ။ (ထည့်-အဟ်၊ ဝါသည်)။ အလတ္ထံ၊ ရပြီ။

၄၉၆-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သိ-ဝိဘတ်ကြောင့် အသ-ဓာတ်၏အစိတ်ကိုချေ၊ စ-သဒ္ဒါ နိဝတ္တနတ္ထ။ ဉာ-အလို အာဒေသကို နှစ်စေ၏။ နိ-အလို အသ-ဓာတ်ကို နှစ်စေသည်။ ။တစ်နည်း၊ သမုစ္စည်း၊ ဟိ-ဝိဘတ်ကို ဆည်းသည်။ 'တုံ အဟိ-ဘဝါဟိ၊ ဖြစ်သော'ပုံစံ။ ။နီတိ-ဌ်ကား- 'သိ-ဟီသု စ' ဟု သုတ်တည်း၏။

ပါဠိပုံစံကား။ ။'နဂ္ဂေါဒုဗ္ဗဏ္ဏ ရူပေါ.သိ (အသိ)။ ကိသော ဓမနိ-သန္ထတော။ ဥပ္ပါသုဠိကော ကိသိကော နု တ.မသိ (တုံ+အသိ) မာရိသ' ဓနပါလ သေဋ္ဌ-ပေတဝတ္ထု။ 'ဗာလော ခေါတုံ.သိ မာဏဝ၊ ယံ တုံ ပတ္ထယသိ အပတ္ထိတ' ပဋ္ဌကုဏ္ဍလီ-ပေတဝတ္ထု။ မူလပုံစံ။ ။'အာစရိယော မေ.ဟိ (မေ+အဟိ၊ ဘဝါဟိ)ပိတာ စ မယ္ဟံ' တေရသ-ဘိသဇာတ်။ 'တစ္ဆကံ အဘိသိဠ်ိ'သု၊ တုံ နောရာဇာ.ဟိ (ရာဇာ+အဟိ) ဣသဏော' ပကိဏ္ဏက တစ္ဆ သုကရဇာတ်။ 'ပိတာ တ.မဟိ အမ္ဟာကံ၊ မာတာ တ.မဟိ ပါရိကေ!' သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်။ 'တုံ မယ္ဟံ ပိတ-ဌာနေ.တိဋ္ဌ၊ အမ္ဟ ပါရိကေ! တုံ ပိ မေ မာတုဌာနေ တိဋ္ဌ' အဋ္ဌကထာ။ စ-ပုံစံ။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။အသိ-အသ-တည်။ အသ၊ သည်။ ဘုဝိ၊ ၏။ ချေ၊ ဝတ္တမာနာ= သိ-ဝိဘတ်သက်၊ (အသ်+သိ) သိမ္ပိ စ, ဣသုတ်ဖြင့် သ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတုနှင့် သ-ကိုချေ၊ (အ+သိ=အသိ) ပြီး၏။

၄၉၇-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။လဘ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်၍၊ ဣ, ဏ်-ဝိဘတ်တို့ကို ဣ, ဣ-ပြု၊ ဓာတုနှင့်ကိုလည်းချေ။ ။ဟ-ဝိပရိယယော လောဝါ,သုတ်မှ မဏ္ဍူကဂတိက နည်းအားဖြင့် ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်သည်-ရှု။ ဝုတ္တိဌ်ကား ဝါ-လိုက်မပြု။ သို့ရာတွင် အလဘီ, အလဘိ-ပုံစံထင်ရှားရှိ၍ ဝါ-လိုက်မှုကောင်းသည်။ ။ ပါဠိပုံစံကား။ ။'အလတ္ထ ခေါ ကယိ ဘာရဒ္ဒါဇော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော

http://www.dhammadownload.com

၄၉၈-ကုသသ္မာ ဒီ စ္ဆိ။ ။ကုသသ္မာ၊ ကုသ-ခာတ်မ့။ ပရသ၊သော။ ဤ၊ ဤ-ဝိဘတ်၏။ စ္ဆိ၊ စ္ဆိ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောဟိ၊ ၏။ ။ကုသ-ဣစ္ဆေတာယံ ခ၊ဘုယာ၊ မ့။ ပရသ၊ သော။ ဤ-ဝိဘတ္တိသ၊ ၏။ စ္ဆိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ခ၊တ္ဌ.နွယ်သ၊ ၏။ လောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အကောစ္ဆိ၊ ဆဲရေးပြီ။

ဘန္ဓိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ' သုတ္တန်-ကသိ ဘာရဒ္ဒါ၁သုတ်။ 'တံ ဒိသ္မာ သံဝေဂ.မလတ္ထံ ဘန္ဓေ၊ တပ္ပစ္ဆယာ ဝါ ပိ ဒဒါမိ ဒါနံ' သမ္ဘသက္ကရ ပေတ၀ိတ္ထု၊။

ယောဂ၀ိဘာဂ။ ။ဤ-ဣနံ တ္ထ တ္ထံ-ဟူသော ယောဂ၀ိဘာဂဖြင့် ပတ-ခာတ်မ့ နောက်၌ ဤ-ဣနံ-ဝိဘတ်ကိုလည်း အချို့ တ္ထ၊တ္ထံ-ပြု။ အပတ္ထ, အပတီ၊ အပတ္ထံ အပတီ'ပုံစံ။ ။'သော စ အတ္ထေ၀ ပါ.ပတ္ထ (ပ=အပတ္ထ) ယထာ ဒုဒ္ဒလကောတထာ' သဒ္ဒိ-သောဏဇာတ်။ 'ကာရယိတ္ဘာ တဟိ ရဏ္ဍံ၊ ပါ.ပတ္ထံ နိရယံ ဘုသံ' ဇေတမိယဇာတ်။ ။နိတိ-ဌကား 'ပါ.ပတ္ထံ နိယံ ဘုသံ' အဟံ သဒ္ဒေန ယောဇေ-တဗ္ဗံ၊ ပါ.ပတ္ထံ ပတိတော သ္မီ.တိ အတ္ထော။ ပါ.ပတ္ထ နိရယံ ဘုသံ-သောကုမာရော ဟိ ယော ဇေတဗ္ဗံ၊ ပါ.ပတ္ထ ပတိတော.တိ အတ္ထော၊ ပရောက္ခာ ပဒံဟိ ဇေတံ ဒ္ဒယံ၊ ပါ.ဝဒံ ပါ.ဝဒါ.တိ အာဒီသု ဝိယ ဥပသဂ္ဂပဒဿ ဒီဃဘာ၀ေါ၊ တတော အံ-သဒ္ဒဿ အတ္ထံ အာဒေသော၊ အ-သဒ္ဒဿ စတ္ထာ.ဒေသော ဘ၀တိ၊ အစ်ဆ္ဌေယ္ယော ဟိ ပါ၎ိနယော'ဟု ပရောက္ခာ ဝိဘတ်ဆုံ၏။ သက္ကတနှင့်မညီ။ အပတိတ် သက္ကတ ရုပ်။ 'ပတ္ထယဂတ္ထိ' ကတန္တ၊ ၀-၆-၉၆-သုတ်ဖြင့် စီရင်။ ။'ပတ+ဤ၊ ဤမိနာ ပတ္ထ ဌာနေ ပတိ=အပတိတ်, ကာတန္တာ.နုဝါဒ။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။အလတ္ထ-ကို လာဘ-တည်။ လာဘ၊ သည်။ လာဘော၊ရခြင်း၌-၏။ ချေ။ သမီ-ဒေဇ္ဇတနီ+အဇ္ဇတနီ ကေ၀ုစ် ဤ-ဝိဘတ်သက်၊ (လဘ်+-ီ) လဘသ္မာ ဤ-ဤနံ, တ္ထ-တ္ထံ-ဤသုတ်ဖြင့် လဘ-ခာတ်မ့ နောက်ဖြစ်သော ဤ-ဝိဘတ်ကို တ္ထ-ပြု၊ ခ၊တ္ဌန် ဘ-ကိုလည်းချေ။ (လ+တ္ထ) အကာရ ဂမော=အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ် ကြောင့် အစ၌ အ-အက္ခရာလာ၊ (အလ+တ္ထ=အလတ္ထ) ပြီး၏။ ။အလတ္ထံ-လဘ+လဘော၊ ၏။ နည်းတူ။ အဇ္ဇတနီ (ပရသ္မပုဒ် ဥတ္တမပုရိသ်) ကေ၀ုစ် ဤ-ဝိဘတ်သက်၊ ဤ-ဝိဘတ်ကို တ္ထ-ပြုသည်သာ ထူး၏။

၄၉၈ တိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။ကုသ-ခာတ်မ့ နောက်ဖြစ်သော ဤ-ဝိဘတ်ကို စ္ဆိ-ပြု။ ။အခြားမဲ့သုတ်မ့ ဤသဒ္ဒါအလိုက်ခံက, ပြီးလျှက်၊ တဖန် ထပ်ဆိုခြင်းကား ဤ-သဒ္ဒါကိုနှစ်စေလိုသည်။ ။ဝုတ္တိ-ဌ, ဝါလိုက်မပြ။ ရှု-ဌ်ပြ၏။ 'အက္ကောသီ' ဝါ-ပုံစံ။ ။'ကုဿ္မာ ဒီ စ္ဆိ'ဟု အမျှားရှိကြ၏။ ခ၊တ္ဌ.တ္ထ သင်ဟဌ် ကုခ+ကောပေ,မ့ာ ဒီ၀ါဒိဂိုဏ်း။ ကုသ+အက္ကောသေ,မ့ာ ဘု၀ါဒိဂိုဏ် ဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း 'အက္ကောစ္ဆိ.တိ အက္ကောသီ'ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သောကြောင့်လည်း

http://www.dhammadownload.com

၄၉၉-ဒါ ဓာတုသ ဒဇ္ဇံ။ ။ဒါ။ ဓာတုသ၊ ဒါ-ဓာတ်။ ဒဇ္ဇံ၊ ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗသ၊ သော။ ဒါ-ဣစ္ဆေတသ ဓာတုသ၊ ၏။ ဒဇ္ဇာ၊ ဒေသော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒဇ္ဇာမိ၊ ပေး၏။ ဒဇ္ဇေယျ၊ ပေးရာ၏။ ဒဒါမိ၊ ပေး၏။ ဒဒေယျ၊ ပေးရာ၏။

ကောင်း ကုသ-ဓာတ်နှင့်သာ အသင့်ဟုမှတ်။ ။-'အကြောစ္ဆိမံ, အဝဓိမံ။ အဇိနိမံ, အဟာသိမ္ရေ' ပဠက-ဒီဃိတိ ကောသလဇာတ်။ မမ္မပဒ ယမကဝဂ်.ပုံစံ,

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။အကြောစ္ဆိ-ကို၊ကုကို-တည်။ ကုသ၊ သည်။ အကြောသေ၊ ဆဲရေး ခြင်း၌-၏။ ချေ။ သမီပေဠတနီ=အဇ္ဇတနီ ကေဝုစ် ဣ-ဝိဘတ်သက်၊ (ကု+-ီ) ကုသသ္မာ.ဒီစ္ဆိ,၏, ဣသုတ်ဖြင့် ကုသ-ဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော ဣ-ဝိဘတ်ကို စ္ဆိ-ပြု၊ ဓာ့တ္ဝန် သ-ကိုလည်းချေ၊ (ကု+စ္ဆိ) အညေသု စ=အစသရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု။ အ-ကာရာ.ဂမော=အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့် အစ၌ အ-အက္ခရာလာ (အ+ဂ်+ဂ+စ္ဆိ) ပရသ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ဂ်-ကို သဒိသဒ္ဒေဘော် ဂ္ဂ-ပြု၊ (အဂ္ဂ+ဂ+စ္ဆိ=အကြောစ္ဆိ) ဂ္ဂ+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၄၉၉-ဒ္ဒိ ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဒါ-ဓာတ်ကို ဒဇ္ဇ-ပြု စီရင်။ ။ဝုတ္တိ-၌ ဣသုတ် ကျမှ ဝါလိုက်ကိုပြု၏။ 'မဏ္ဍူက ဂတိက ဝသေန ဟ-ဝိပရိယယော လောဝါ.တိ ဣတော ဝါ.ဂ္ဂဟဏ.မိဟာ.နုဝတ္တတေ' ဥ။

ဗါ၌ဝိပုံစံ။ ။ကိ.မေဝ တ္ဝံ ပစမာနော၊ ယံ နု ဒဇ္ဇာ နု တံ သမံ'။ 'တသ္မာ ဝိနေယျ မစ္ဆေရံ ဒဇ္ဇာ ဒါနံ မလာ.ဘိဘူ'ဒသ-ဗီဠာရ ကောသိယဇာတ်။ 'အဟော ဝတ ရေ အဟ, မေဝ ဒဇ္ဇံ' အကုံ်ရ-ပေတ ဝတ္ထု၊ 'တသ္မာ ဒဇ္ဇေထ ပေတာနံ' အနုကမ္ပ ပုန.ပ္ပုနံ' အဘိဇ္ဈမာန-ပေတ ဝတ္ထု။ 'ယောပိ ယာစေယျ မံ စက္ခုံ၊ ဒဒေယျံ အဝိကမ္ပိတော' ဝိသ-သိဝိဇာတ်။ ဒဒါမိ တေ ဗြာဟ္မဏ ရောဟိတ' စတုက္ကဗြဟ္မဒတ္တဇာတ်။ 'ဒဒေယျ ဒါနဗ္ဗ, ဓမ္မဗ္ဗ, ရက္ခေ' အကုံ်ရ-ပေတ ဝတ္ထု။

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။ဒဇ္ဇာမိ-ဒါ-တည်။ ဒါ၊ သည်-ဒါနေ၊ ၏။ ဝတ္တမာနာ=ဝတ္တမာန် မိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒါ+၊+မိ) ဒါ-ဓာတုသ ဒဇ္ဇံ, ဣသုတ်ဖြင့် ဒါ-ဓာတ် ဒဇ္ဇ-ပြု၊ (ဒဇ္ဇ+၊+ မိ) အကာရော ဒီဃ ဟိမိ-မေသု= မိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့ အ-သရကို အာဒီဃ-ပြု၊ (ဒဇ္ဇ+-ာ+မိ=ဒဇ္ဇာမိ)ဒ္ဇ+အာ-ကပ် ပြီး၏။ ။ဒဇ္ဇေယျ-ဒါ+ဒါနေ၊ အနုမတိ ပရိကပ္ပေတ္ထေသု=သတ္တမီ ကေဝုစ် ယျ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဒါ-ဧ-ယျ) ဣသုတ်ဖြင့် ဒါ-ဓာတ်ကို ဒဇ္ဇ-ပြု၊ (ဒဇ္ဇ+ဧ-ယျ= ဒဇ္ဇေယျ) ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှုပ်၊ ဒဒါမိ-ဒါ+ဒါနေ၊ မိ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဒါ+မိ) ဣ သုတ်ဖြင့် ဒါ-ဓာတ်ကို ဒဇ္ဇ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာန=ဒါ-ကို ဒါဒါ-ဟု ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ဒါဒါ+မိ) ပုဗ္ဗော.ဒ္ဓာ

http://www.dhammadownload.com

၅၀၀-ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ။ ။ဝဒဿ၊ ဝဒ-ဓာတ်၏။ ဝဇ္ဇံ၊ ဝဇ္ဇ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။။ ။သဗ္ဗဿ သော။ ဝဒ-ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ ဝဇ္ဇာ.ဒေသော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝဇ္ဇာမိ၊ ဆိုး၏။ ဝဇ္ဇေယ္ယ၊ ဆိုရာ၏။ ဝဒါမိ၊ ဆိုး၏။ ဝဒေယ္ယ၊ ဆိုရာ၏။

၅၀၁-ဂမိဿ ဃမ္မံ။ ။ဂမိဿ၊ ဂမု-ဓာတ်၏။ ဃမ္မံ၊ ဃမ္မ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဂမု-ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ ဃမ္မာ.ဒေသော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဃမ္မတု၊ ဃမ္မာဟိ၊ သ္ဌားလော။ ဃမ္မာမိ၊ သ္ဌား၏။ ဝါ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဂစ္ဆတု၊ ဂစ္ဆာဟိ၊ သ္ဌားလော။ ဂစ္ဆာမိ၊ ၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

သော-ရ္ဓေဒါ-ကို အဘ္ဘာသ-အမည်မှည့်။ ရသော=အဘ္ဘာသ-၌ ဖြစ်သော အာ-ကို အ-ရသပြု၊ (ဒဒါ+မိ=ဒဒါမိ)ပြီး၏။ ။ဒဒေယ္ယ-ဒါ+ဒါနေ၊ ယ္ယ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဒါ+ဧ-ယ္ယ) နည်းတူလုပ်။

၅၀၀-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။ဝဒ-ဓာတ်ကို ဝဇ္ဇ-ပြု-စီရင်။ ဝဒ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ အနှိ-။ **ပါဠိပုံစံကာ**-အနှိလိက္ခသို့ ဝဇ္ဇနှိ၊ ဒိသ္ဌာန.ဓ္ဓေရကံ နဘေ'၊ 'ဝဇ္ဇာသိ တံ ကောဓနံ ရာဇပုတ္တိ' တိ သ-ဆန္ဒနှိဇာတ်။ 'ဝဇ္ဇာသိခေါ တုံ ဝါမူရ။ စိရံ ခေါ သာ သရိဿတိ' တိက ကာမ ဝိလာပဇာတ်။ 'ဝဇ္ဇေသိ မယ္ယံ မာတရံ၊ ဓီတာစ တေ မယာ ဒိဋ္ဌာ' သေရိနိ-ပေဟိဝတ္ထု။ 'အမ္ခံ အာရောဂ္ယံ ဝဇ္ဇထ၊ အယံ နော နေဟိ ဗြဟ္မဏော' ဝေဿန်ဇာတ်။ 'ဒိဗ္ဗာ တူရိယာ ဝဇ္ဇိ'သု၊ နာဂ-ကညာစ နစ္စယုံ'ဝိသ စမ္ပေယ္ယဇာတ်။ ဧဟိ သမ္ဘ နိ ဝတ္ထေဿု၊ ကုသလံ'ဝဇ္ဇထ ဥတ္တိနံ။မာတရံ ပိတရံ မယ္ယံ၊ ပုတ္တော ဝဇ္ဇသိ ဝန္ဒနံ' တေမိယဇာတ်။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။ဝဇ္ဇာမိ-ဝဒ-တည်။ ဝဒ၊ သည်။ ဝိယတ္တိယံ၊ ဝါစာကံ၊ ၏။ချေ။ ဝတ္တမာနာ=မိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝဒ်+၊+မိ) ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ, ဤသုတ်ဖြင့် ဝဒ-ဓာတ်ကို ဝဇ္ဇ-ပြု၊ (ဝဇ္ဇ+၊+မိ) အ-ကာရောဒီဃံ ဟိမိ မေသု=မိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ရ္ဓေ အ-သရကို အာ-ဒီဃပြု၊ (ဝဇ္ဇ+-ာ+မိ=ဝဇ္ဇာမိ) ဇ္ဇ+အာ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝဇ္ဇေယ္ယ၊ ဒဝ=ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ ချေ။ အနုမတိ=ယ္ယသက်၊ (ဝဒ်+ဧ-ယ္ယ) ဤသုတ်ဖြင့် ဝဒ-ဓာတ်ကို ဝဇ္ဇ-ပြု၊ (ဝဇ္ဇ+ဧ-ယ္ယ=ဝဇ္ဇေယ္ယ) ဇ္ဇ+ဧ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရူပ်၊ ဝဒါမိ၊ ဝဒေယ္ယ-ဝဒ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ လ္ဟယ်၏။

၅၀၁-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။ဂမု-ဓာတ်ကို ဃမ္မ-ပြု စီရင်။ ။ရူပ်၊ ဃမ္မတု-ဂမု-တည်။ ဂမု၊ သည်။ ဂတိမ္ပိ၊ ချေ။ အာ.ဏတျာ.သိဒ္ဓေ=ပဠမိ ဂေဝုစ် တု-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ္မ+၊+တု) ဂမိဿ ဃမ္မံ, ဤသုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်ကို ဃမ္မ-ပြု၊ (ဃမ္မ+၊+တု=ဃမ္မတု) မ္မ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဃမ္မာဟိ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ ၏။ ဟိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဂမ်+၊+ဟိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်ကို ဃမ္မ-ပြု၊

http://www.dhammadownload.com

၅၀၂-ယမှိ ဒါ-ခ၁-မ၁-ဌ၁-ဟ၁-ပါ ပဟ.မထ၁-ဒီန.မီ။ ။ယမှိ၊တော, ကံ၌ သက်သော ယ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဒါ-ခ၁-မ၁-ဌ၁-ဟ၁-ပါ-မဟ-မထ၁.ဒီနံ၊ ဒါခေတ် ခ၁-ခေတ်, မ၁-ခေတ်, ဌ၁-ခေတ်, ဟ၁-ခေတ်, ပါ-ခေတ်, မဟ-ခေတ်, မထ-ခေတ် အစရှိသည်တို့၏။ အန္တော၊ အစိတ်သရသည်။ ဤ၊ ဤ-အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ယမှိ-ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ဒါ-ခ၁-မ၁-ဌ၁-ဟ၁-ပါ-မဟ-မထ-ဠစ္စေ၀.မ၁ဒီနံ၊ ကုန်သော။ ခေတ္တနံ၊ တို့၏။ အန္တော၊ သည်။ ဤ-ကာရံ' သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဒီယတိ၊ ပေးအပ်၏။ ဓီယတေ၊ ဆောင်အပ်၏။ မီယတိ၊ နှိုင်းရည်အပ်၏။ ဌိယတိ။ တည်ခြင်း, တည်ရာ၏။ ဟီယတိ၊ စွန့်အပ်၏။ ပီယတိ၊ သောက်အပ်၏။ မဟီယတိ၊ ပူဇော်အပ်၏။ မထီယတိ၊ မွေ့နှောက်အပ်၏။

၅၀၃-ယဇ္ဇ၁.ဒိ၁ီ။ ။ယမှိ၊ ကြောင့်။ ယဇ္ဇ၁, ယဇ-ခေတ်၏။ **အာ**ဒိ၁, **အစ,** ယ-၏။ ဠ-ဠ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ **သေ၁**။ ယ:ပ္ပစ္စယေ ကြောင့်။ ယဇ ဠစ္စေတ၁ ခေတ္တ၁, ၏။ ဠ-ကာရ.ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မယာ၊ ငါသည်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားကို။ ဠဇ္ဇတေ၊ ပူဇော်အပ်၏။

အကာရော ဒီဃ=အ-ကို **အာ**-ဒီဃ-ပြု၊ (ဃမ္မ+-၁+ဟိ=ဃမ္မာဟိ) မ္မ+အာ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှပ်၊ ဂစ္ဆတု၊ ဂစ္ဆဟိ၊ ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ လုယ်၏။

၅၀၂-တိ-ပ၁ဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တော,ကုံ-၌ သက်သော ယ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဒါ,ခ၁,မ၁,ဌ၁,ဟ၁,ပါ,မဟ,မထ-အစရှိသောခေတ်တို့၏ အစိတ်ကို ဤ-ပြု။ ။ ဠ၀ဏ္ဏာ.ဂမော=သုတ်ဖြင့် ဤ-လာ၍ပြီးလျက်၊ ဤသုတ်**ကို**ဆိုခြင်းသည်၊ ဠ-လာ, မလာ,မည်၊ မမြဲသည်ကြောင့် ဆိုရပြန်ပါသည်။ ဒါ.စသော ခေတ်တို့၏ အစိတ်ကို ယ-နှောင်းရာ၌ အမြဲ ဤ-ပြုစီရင်ရမည်-ဟူလို။ ။'နိစ္စ.ဝေ္ထာ.ယ.မာရမ္ဘော' ရှု။

ရှပ်တွက်ပုံ။ ။ဒီယတီ-ဒါ-တည်။ ဒါ၊ သည်။ ဒါနေ၊ ၏။ ဝတ္ထမာနာ=တေ-ဝိဘတ်**သ**က်၊ ဘာ၀ကမ္မေသု ယော=ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒါ+ယ+တေ) ယမှိ ဒါ ခ၁-မ၁-ဌ၁=ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဒါ-ခေတ် **အစိတ်** အာ-ကို ဤ-ပြု။ အတ္ထနော ပဒါနိ ပရဿ ပဒတ္ထံ=အတ္ထနောပုဒ် တေ-ဝိဘတ်**ကို** ပရဿပုဒ် တိ-ပြု၊ (ဒ်+-ီယ+တိ=ဒီယတိ) ဒ်+ဤ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။မီယတိ-**ခ၁**=ခေရကော၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ မီယတိ-**မ၁**+မာနေ၊ နှိုင်းရည်ခြင်း၌-၏။ ဌီယတိ၊ ဌ၁+ဂတိနိ၀တ္ထိယံ၊ သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်း၌-၏။ ဟီယတိ.ဟ၁+စ၁ဂေ+စွန့်ခြင်း၌-၏။ ပီယတိ-ပါ+ပါနေ-သောက်ခြင်း၌ - ၏။ မဟီယတိ-မဟ + ပူဇာယံ၊ ပူဇော်ခြင်း၌-၏။ ကွစိ-သဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် ခေတ္တန် မချေရ။ မထီကတိ-မထ+ဝိလောလနေ၊ မွေ့နှောက်ခြင်း၌-၏။ ခေတ္တန် မချေရ၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။

၅၀၄-တိ-ပ၁ဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ယဇ-ခေတ်၏။ **အစ ယ**-ကို ဠ-ပြု။ ။ရှပ်-ဠဇ္ဇတေ-ယဇ+ဒေ၀ပူဇာယံ၊ **နတ်**အား ပူဇော်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဝတ္ထမာနာ=တေ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘာ၀ကမ္မေသု ယော=ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ယစ်+ယ=တေ) ယဇ္ဇ၁

http://www.dhammadownload.com

၅၀၇-သဗ္ဗတော ဥံ ဣံ သု ။သဗ္ဗတော၊ ခပ်သိမ်းသောဓာတ်မှ။ ပရသ၊ သော။ ဥံ၊ ဥံ-ဝိဘတ်၏။ ဣံ သု၊ ဣံ သု-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတုဟိ၊ တို့မှ။ ပရသ၊ သော။ ဥံ-ဝိဘတ္တိသ ၏။ ဣံ သု အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဥပ သက်မိ သု၊ ချဉ်းအပ်ကုန်ပြီ။ နိသီဒိ သု၊ ထိုင်နေကုန်ပြီ။ ဒိသ၊ ဤသုတ်ဖြင့် **ယ**ဇ.ဓာတ်၏ အစ ယ-ကို ဣ-ပြု (ဣဇ+ယ+တေ) တသ စ-ဝဂ=ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတုနှင့်တကွ ဇ-ပြု၊ ပရသ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ဇ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဇ-ပြု၊ (ဣဇ+တေ=ဣဇ္ဇတေ) ပြီး၏။

၅၀၈-ဏီ-ပဒ, ဝိဓိတ်။ ။ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်မှ နောက်၌ ဥံ-ဝိဘတ်ကို ဣသု-ပြု။ ။ပါဠိပုံစံကား- 'ယေန ဘဂဝါ တေနုပ သက်မိ သု၊ ဥပသက်မိတ္ဝာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတ္ဝာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သု' ဥဒါန မုစလိန္ဒဝဂ်။ 'ဥပဋ္ဌိတသ္မိ ယညသ္မိ၊ နာ.ဿု ဂါဂေါ ဟနိ သု တေ'။ 'ဥဋ္ဌာရံ မနုဿ ဘောဂံ အဘိဇ္ဈာယိ သု ဗြာဟ္မဏာ' သုတ္တနိ ဗြာဟ္မဏာ ဓမ္မိယသုတ်။ 'ဥပါသကတ္တံ ပဋ္ဌိဝေဒယိ သု၊ ပါဏာတိပါတာ ဝိရတာ အဟေသုံ။ လောကေ အ-ဒိန္နံ ပရိဝဇ္ဇယိ သု၊ အ-မဇ္ဇ-ပါနော စ မုသာ ဘဏိ သု' သေရိသက ပေတဝတ္ထု။

ယောဂဝိဘာဂ။ ။သဗ္ဗသော ဥံ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဥံ-ဝိဘတ်ကို အံသု, အာသုံ-ပြု၊ 'အကံသု၊ အဒသာသုံ' ပုံစံ။ ။နိတိ၌ကား- 'တရ-ကရာ.ဒိတော ဥ-မံသု။' 'ဒိသတာ.သုံ'ဟု သုတ်တည်း၏။ ။'အကံသု သေရိသ မဟံ ဥဋ္ဌာရံ' သေရိသက-ဝိမာနဝတ္ထု။ 'တယော ရောဂါ ပုရေ အာသုံ၊ ဣစ္ဆာ အသနံ ဇရာ' သုတ္တနိ-ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိယသုတ်။

ဂါထာတို့၌–နိဂ္ဂဟိတ်၏ (ဌာနန္တရဂတိ) ဌာန တစ်ပါး၌ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း မှတ်အင်း၏။ ။'အာနန္ဒိနော ပမောဒိတာ၊ မဟာနာဒံ ပနာဒိသုံ' ပက်ဏ္ဏက-တစ္ဆသူကရဇာတ်။ သူကရာ-ဗိုလ်ချုပ် တစ္ဆက, သင်ပြမှုးပြု, ဝံသာနုတပ်သား ဝက်အမျှားတို့သည်။ ဟန္ဒာ၊ ရသေ့စဉ်းလဲ ကျွားငမ္ဘဲတို့ကို, သတ်ကုန်၍။ အာနန္ဒိနော၊ ဝမ်းသာခြင်းမက, အလွန်ဝမ်းသာ နှစ်သက်ကြကုန်လျက်။ ပမောဒိတာ အလွန်အလွန်ကြီး ဝမ်းမြောက်ကြကုန်လျက်။ မဟာနာဒံ၊ သံကုန်လွှတ်ကာ, ကျယ်စွာ အော်လျက်။ ပနာဒိသုံ-ပနာဒိ သု အောင်ပြီ, အောင်ပြီဟု တညီတညာတည်း အားရပါးရ, ကြွေးကြော်ကြကုန်၏။ 'နမ.ဣ္ဌေ နာတိ မည်ိ သုံ' ဒ္ဓါဒသ-ဘဒ္ဒသာလဇာတ်။ တေ၊ ထိုဗာရာနန်းနတ်, ရှေးမင်းမြတ်တို့သည်။ မံ၊ ဘဒ္ဒသာလ,ရုက္ခ ပိုင်နင်း, ငါနတ်မင်းကို။ နာ.တိ မည်ိသုံ၊ မထီမဲ့မြင် မပြုကြကုန်။ 'တေ တံ အသော အ-ယာစိသုံ' ဓေဝေါနန်ဇာတ်ပုံစံ။

ဆောင်ပုဒ်-"သဗ္ဗေတော ဥံ၊ ယောဂကြုံ၊ ဥံ-က အံ-သ္ဝားသုံး။
ဂါထာဆန်းကောင်း၊ ဌာနပြောင်း၊ မှတ်ကြောင်း ဗိန္ဒုလုံး။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဥပသက်မိ သု-ကို ဥပ-သံ-ပုဗ္ဗ, ကမ္မ-တည်။ ကမ္မ၊ သည်။ ပဒ ဝိဒကွေ့ပ၊ ခြေကိုပစ်လွှတ်ခြင်း၌-၏။ ခေ့။ **သမီပေဇ္ဇတနီ=အဇ္ဇတနီ ဥံ-ဝိဘတ်သက်**၊

http://www.dhammadownload.com

၅၀၅-ဇရ-မရာနံ ဇီရ-ဇိယျ-မိယျာ ဝါ။ ။ဇရ-မရာနံ၊ ဇရ-ခေတိ မရ-ခေတ်တို့၏။ ဇီရ-ဇိယျ,မိယျာ၊ ဇီရ-ပြု, ဇိယျ-ပြု, မိယျ-ပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဇရ-မရ-ဣစ္ဆေ တေသံ ခေတူနံ၊ တို့၏။ ဇီရ-ဇိယျ-မိယျာ.ဒေသာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဇီရတိ၊ ဆွေးမြည့်အိုမင်း၏။ ဇီရန္တိ၊ ဆွေးမြည့် အိုမင်းကုန်၏။ ဇိယျတိ၊ ဆွေးမြည့်အိုမင်း၏။ ဇိယျန္တိ၊ ကုန်၏။ မိယျတိ၊ သေ၏။ မိယျန္တိ၊ ကုန်၏။ မရတိ၊ သေ၏။ မရန္တိ၊ ကုန်၏။

၅၀၆-သဗ္ဗတ္ထာ သဿ၁.ဒီ ဧလောပေါ စ။ ။သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ အသဿ၊ အသ-ခေတ်၏။ အာဒိလောပေါ စ၊ အစသရ၏ ကျေ

(ဥပ-သံ-ကမ်+!) သဗ္ဗတော ဥံ ဏ္ဍ သု, ဤသုတ်ဖြင့် ကမ္ပ-ခေတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ဥံ-ဂိဘတ်ကို ဏ္ဍ သု-ပြု၊ (ဥပ-သံ-ကမ်+-ိ သု) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို က-ဝဂ္ဂန္တင်-ပြု၊ (ဥပ-သင် ကမ်+ဏ္ဍသု=ဥပ-သ.ကင်မိ်သု)င်+က,မ်+ဏ္ဍ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ နိသီဒိ်သု-နိ-ပုဗ္ဗ,သဒ၊ နိသီဒနေ၊ ထိုင်နေခြင်း၌-၏။ ခေ၊ ဥံ-ဝိဘတ်သက်၊ (နိ-သဒ်+!) သဗ္ဗတော ဥံ=ဤသုတ်ဖြင့် ဥံ-ဝိဘတ်ကို၊ ဏ္ဍသု,ပြု၊ (နိ-သဒ်+-ိ်သု) သဒ္ဒ သီဒတ္တံ=သဒ-ခေတ်ကို သီဒ်-ပြု၊ (နိ-သီဒ်+-ိ်သု=နိသီဒိ်သု) ဒ်+ဏ္ဍ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၅၀၅-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဇရ-ခေတ်ကို ဇီရ,ဇိယျ၊ မရ-ခေတ်ကို မိယျ-ပြု စီရင်။ ။ပါဠိပုံစံ-'ဇီရန္တိ ဝေ ရာဇ ရထာ သု-စိတ္တာ' ဓမ္မပဒ-ဇရာဝဂ်။ 'နရာ နဇီရန္တိ နစာ.ပိ မိယျရေ' ဝိသ-အယောဃရ-ဇာတ်။ ဇေတန မိတ္တာ ဇီရန္တိ၊ အ-ကာလေ ယ်ာစနာယ်စ' ပဏ္ဏာသ-မဟာဗောဓိဇာတ်။ 'ရဋ္ဌေ ဝိလုပ္ပမာနမ္ပိ၊ သဗ္ဗ ဘောဂေဟိဇိယျတိ' တိ'သ-ဂန္ဓတိဏ္ဍုကဇာတ်။ 'ယသ ရဋ္ဌမ္ပိ ဇိယျန္တိ' ဌင်း။ 'ဇဝံ မိတ္တာ နဇိယျရေ' ပဏ္ဏာသ-မဟာဗောဓိဇာတ်။

ရူပ်တ္ဆက်ပုံ။ ။ဇီရတိ-ဇရ-တည်။ ဇရ-သည်။ ဇီရဏေ၊ ဆွေးမြည့်ခြင်း၌-၏။ ခေ။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇီရ်+၊+တိ)ဇရ-မရာနံ=ဤသုတ်ဖြင့် ဇရ-ခေတ်ကို ဇီရ်-ပြု၊ (ဇီရ်+၊+တိ=ဇီရတိ)ပြီး၏။ ။ ဇီရန္တိ-ဇရ+ဇီရဏေ၊ ၏။ ခေ။ အန္တိ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဇိယျတိ၊ ဇိယျန္တိ-မရ+ဇီရဏေ၊ နည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဇရ-ခေတ်ကို ဇိယျ-ပြု။ ။မိယျတိ၊ မိယျန္တိ-မရ+ပါဏ စာဂေ၊ အသက်ကိုစွန့်ခြင်း၌-၏။ နည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် မရ-ခေတ်ကို မိယျ ပြု။ ။ဝါ၊ ရူပ်၊ မရတိ-မရ+ပါဏ စာဂေ။ ခေ။ တိ-သက်၊ အ-ဘက်။ (မရ+၊+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် မရ-ခေတ်ကို မိယျ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ၊ သဒ္ဒါမြစ်သော ကြောင့် မပြု။ (မရ်+၊+တိ=မရတိ)ပြီး၏။ ။မရန္တိ-မရ+ပါဏ စာဂေ။ နည်းတူ။

၅၀၆-စတု-ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အလုံးစုံသော ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့ကြောင့် အသ-ခေတ်၏ အစ,သရ အ-ကို၊ အချို့ဌ်ခေ။ ။စ-သဒ္ဒါ ဝါစာသိလိဋ္ဌ၊ ဝါ-သဒ္ဒါ ဝိကပ်၊ ရူ-အလို ဝ၀ဏ္ဏိတ ဝိဘာသာ။

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းသည်သာလျှင်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ။သဗ္ဗတ္ထ ဝိဘတ္တိ-ပ္ပစ္စယေသု တို့ကြောင့် အသ ဣစ္စေတသ ခေတုသ၊ ၏။ အာဒိသ၊ အစ, အ-၏။ လောပေါ၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သန္တိ၊ ဖြစ်ကုန် (ရှိကုန်) ၏။ သန္တေ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ သမာနော၊ ဖြစ်၏။ ဝါတိ ပဒံ၊ သည်။ ကိုးမတ္ထံ၊ နည်း။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

၅၀၇-အသမ္ဘ ခေတုကေ ဘူ။ ။အ-သဗ္ဗ ခေတုကေ၊ အ-သဗ္ဗ-ခေတ် ဝိဘတ်ကြောင့်။ အသသ၊ အသ-ခေတ်၏။ ဘူ၊ ဘူ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ အ-သဗ္ဗခေတုကေ၊ ကြောင့်။ အသသေ.ဝ ခေတုသ၊ ၏သာလျှင်။ ဘူ၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။

ပုဗ္ဗိပုံစံကား။ ။'ပုတ္တော မေ သက္ကာ ! ဇာယေထ သော စ ဒီဃာ.ယုကော သိယာ'။ 'ပရ ဒါရံ နဂစ္ဆေယ္ယုံ၊ သ-ဒါရပ္ပသုတော သိယံ'။ 'အထေးတ္ထ သကုဏာ သန္တိ၊ သာလိကာ မဇ္ဇု ဘာဏိနာ' ဝေဿန်ဇာတ်။ 'တ-ဒဟု ပဗ္ဗဇိတော သန္တော၊ ဇာတိယာ သတ္ထ ဝဿိကော'။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။သိယာ အသ-တည်။ အသ၊သည်။ ဘုဝိ၏၊ ချေ။ အနုမတိ=ဃျေ-ဝိဘတ်သက် (အသ်+ဃျ) သဗ္ဗတ္ထာ သဿာဒိ-ဤသုတ်ဖြင့် ဃျ-ဝိဘတ်ကြောင့် အသ-ခေတ်၏ အစသရ အ-ကိုချေ။ ကုစိခေတု=ဃျ-ဝိဘတ်**ကို** ဣယာ-ပြု၊ (သ်+ —ိ ယာ=သိယာ) သ်+ဣ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သန္တိ-အသ+ဘုဝိ။ အန္တိ-သက်။ (အသ်+ အန္တိ) နည်းတူ။ ။သန္တေ-အသ+ဘုဝိ။ အန္တေ-သက်၊ (အသ်+ ၊န္တေ)။ ။သမာနော-အသ်+ဘုဝိ။ ချေ။ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ=မာန-ပစ္စည်းသက်၊ ဘူ ဝါဒိတော အ-ဘူ-ခေတ်မှ နောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (အသ်+ ၊+ မာန) ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ခေတ်၏ **အ**စသရ အ-ကိုချေ၊ (သ်+ ၊+ မာန=သမာန) သ်+ အ-ကပ်၊ နာမ်ဝဲ့စီရင်။ ။ဝါ-ရူပ်၊ အသိ-အသ+ဘုဝိ၊ ၏။ ချေ။ သိ-ဝိဘတ်သက်၊ (အသ်+သိ) ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ခေတ်၏ အစသရ အ-ကို ချေသင့်ပြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မချေရ။ သိမှ် စ=ခေတုန် သ-ကိုချေ၊ (အ+သိ=အသိ) ပြီး၏။

၅၀၇-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အသဗ္ဗခေတ် ဝိဘတ်ကြောင့် အသ-ခေတ်ကို အချို့ ဘူ-ပြု။ ။ရူပ်၊ အဝိဿတိ-အသ၊ တည်။ အသ၊သည်။ ဘုဝိ၏၊ ၏။ ချေ။ အနာဂတေ=ဘဝိဿန္တိ, ဣဝုစ် ဿတိ-ဝိဘတ်သက်၊ (အသ်+ ဿတိ) အ.သဗ္ဗခေတုကေ ဘူ,ဤသုတ်ဖြင့် ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်ကြောင့် အသ-ခေတ်ကို ဘူ-ပြု၊ (ဘူ+ ဿတိ) အညေသု စ=ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဘ်+ ဝ+ ဿတိ) ဣ-ကာရာဂမော=ဘဝိဿန္တိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့၌ ဣ-အက္ခရာလာ၊ (ဘ်+ ဝ+ -ိ+ ဿတိ) သြ အဝ သရေ=သြ-ကို အဝ်-ပြု၊ (ဘ်+ ဝ်+ -ိ+ ဿတိ=ဘဝိဿတိ)ဘ်+ အ,ဝ်+ ဣ-ကပ်ပြီး၏။ ။**အ**ဝိဿန္တိ အသ+ဘုဝိ။ ဿန္တိ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဝါ-ရူပ်၊ အာသုံ-အသ+ဘုဝိ။ ချေ။ အဇ္ဇတနီ-ဥ-ဝိဘတ်သက်၊ (အသ်+-ု) ဤသုတ်ဖြင့် အသ-ခေတ်ကို ဘူ-ပြုသင့်ပြားသော်

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ၊ ၏။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဝါ၊ တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ၊ မတ္ထံ၊ နည်း။ အာသုံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ၊ တ္ထံ၊ ၏။

၅၀၈-ယေ္ယသ ဘဂဝတာ ဣယာ-ဘ။ ။ဘဂဝေါ၊ ဘ-ခေါတ်မှ။ ပရသ၊ သော။ ယေ္ယသ၊ ဟေ့-ဝိဘတ်၏။ ဣယာ-ဘ၊ ဣယာ-ပြု၊ ဘ-ပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဇာနိယာ၊ ဇညာ၊ သိရာ၏။ ဝါ၊ တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ၊ မတ္ထံ၊ နည်း။ ဇာနေယျ၊ သိရာ၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ၊ တ္ထံ၊ ၏။

၅၀၉-နာသ ဧလောပါ ယ၊ ကာရတ္ထံ။ ။ဘဂဝေါ၊ မှ။ ပရသ၊ သော။ နာသ၊ နာ-ပစ္စည်း၏။ လောပေါ ဝါ၊ ကျေခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ယ-ကာရတ္ထံ ဝါ၊ ယ-အက္ခရာအဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဘ-ဣစ္ဆေတာယ ခေါတုယာ၊ မှ။ ပရသ၊ သော။ နာ-ပစ္စယသ၊ ၏။ လောပေါ စ၊ သည်သော်လည်းကောင်း။ ယ-ကာရတ္ထဉ္စ၊ သည်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇညာ၊ သိရာ၏။ နာယတိ၊ သိ၏။ ဝါ၊ တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ၊ မတ္ထံ၊ နည်း။ ဇာနာတိ၊ သိ၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ၊ တ္ထံ၊ ၏။

လည်း၊ ဝါ၊ သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြု၍။ ကုစိခေတု=အစ သရ အ-ကို အာ-ဒီဿပြု၊ (အာသိ+-ုံ=အာသုံ) သ+ုံ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၅၀၈-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဘ-ခေါတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ယေ္ယ-ဝိဘတ်ကို၊ ဣယာ, ဘ-ပြု၊ စီရင်။ ။ရှေ့၊ ဇာနိယာ-ဘ-တည်။ ဘ၊ သည်။ အဝဗောဓနေ၊ ၏။ အနုမတိ=ယေ္ယ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဘ+ဧ-ယ္ယ) ယေ္ယသ ဘဂဝေါ=ဤသုတ်ဖြင့် ဘ-ခေါတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ယေ္ယ-ဝိဘတ်ကို ဣယာ-ပြု၊ (ဘ+-ိယာ) ကိယာ ဒိတော ဘ-ခေါတ်မှနောက်၌ နာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘ+နာ+-ိယာ) ဘသ ဇာ ဇံ နာ=ဘ-ခေါတ်ကို ဇာ-ပြု၊ (ဇာ+နာ+-ိယာ=ဇာနိယာ) သရလောပေါ=နဏ၏ မှီရာ အာ-ကိုချေ။ န်+ဣ-ကပ်။ ပြီး၏။ ။ဇညာ-ဘ+အဝဗောဓနေ၊ ၏။ ယေ္ယ-သက်၊ (ဘ+ဧ-ယ္ယ) ဤသုတ်ဖြင့် ယေ္ယ-ဝိဘတ်ကို ဘ-ပြု၊ (ဘ+ဘ) ကိယာ ဒိတော=နု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘ+နာ+ဘ) ဘသ ဇာ ဇံ နာ=ဘ-ခေါတ်ကို ဇံ-ပြု၊ (ဇံ+နာ+ဘ) နာသ ဧလောပေါ ယ-ကာရတ္ထံ=နာ-ပစ္စည်းကိုချေ။ (ဇံ+ဘ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝ=နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဉ-ပြု၊ (ဇဉ+ဘ=ဇညာ) ဉ+ဘ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှေ့၊ ဇာနေယျ-ဘ+အာဗောဓနေ၊ ၏။ ယေ္ယ-သက်၊ (ဘ+ဧ-ယ) ဤသုတ်ဖြင့် ဘ-ခေါတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ယေ္ယ-ဝိဘတ်ကို ဣယာ-ဘ ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြု၍။ ကိယာ ဒိတော=နာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘ+နာ+ဧ-ယ္ယ) ဘသ ဇာ=ဘ-ခေါတ်ကို ဇာ-ပြု။ (ဇာ+နာ+ဧ-ယ္ယ=ဇနေယျ) သရလောပေါ=ချေ။ န+ဧ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၅၀၉-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဘ-ခေါတ်မှ နောက်ဖြစ်သော နာ-ပစ္စည်းကို ချေ၍လည်းကောင်း၊ ယ-ပြု၍လည်းကောင်း စီရင်။ ။အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါ ဘ-

http://www.dhammadownload.com

၅၁၀-လောပ.ဌေတ္တ.မကာရော။ ။အ-ကာရော၊ ပစ္စည်း အ-အက္ခရာသည်။ လောပ်၊ ကျေခြင်းသို့။ အာ-ပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဇတ္ထဋ္ဌ၊ ဇ-အဖြစ်သည်လည်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အ-ကာရ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ လောပ်၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဇတ္ထ.ဋ္ဌ၊ သည်လည်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝဇ္ဇေမိ, ဝဇ္ဇာမိ, ဝဒါမိ၊ ဆိုး၏။

အလို ဝိကပ်၊ ရှေ-အလို ဝ၀ တ္ထိတ ဝိဘာသာ၊ ထိုဖြင့် ယျေ-ဝိဘတ် ဉာ-ပြုကြောင့် နာ-ပစ္စည်းကို အမြဲချေ။ အဇ္ဇတနီ, ဘဝိသန္တိ, ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်တို့ကြောင့် နာ-ပစ္စည်းကို အချို ချေရ၏။ ဝတ္တမာန်-စသော တပါးသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် မချေရ။ တိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဉာ-ခတ်၏ နာ-အပြုမှ နောက်၌ နာ-ပစ္စည်းကို ယ-ပြုရ၏။

"ဉာမှိ နိစ္စ.ဩ နာ လောပေါ၊ ဝိဘာသာ.ဇ္ဇတနာဒီသု။
အညတ္ထ နစ ဟောတာ.ယံ၊ နာတော တိမှိ ယ-ကာရတာ။"

ဉာမှိ၊ ယျေ-ဝိဘတ်၏ ဉာ-ပြုကြောင့်၊ နာ-လောပေါ၊ နာ-ပစ္စည်း၏ကျေခြင်းသည်လည်း။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဟောတိ၊ ၏။ အဇ္ဇတနာ.ဒီသု၊ အဇ္ဇတနီ, ဘဝိသန္တိ, ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ ဝိဘာသာ၊ အချို့။ နာ-လောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အညတ္ထ၊ ဝတ္တမာန်-စသော တစ်ပါးသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ အယံ နာ-လောပေါ၊ ဤ နာ-ပစ္စည်း၏ကျေခြင်းသည်။ နစ ဟောတိ၊ မဖြစ်သည်သာတည်း။ တိမှိ၊ တိ-ဝိဘတ်ကြောင့်။ နာတော၊ ဉာ-ခတ်၏ နာ-အပြုမှ။ ပရသ၊ သော၊ နာသ၊ ၏။ ယ-ကာရတာ၊ ယ-အက္ခရာအဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဆောင်ပုဒ်- "ဝိဘတ် ယျော၊ ဉ ဒေသာကြောင့်၊ နာကိုမြဲချေ၊ အဇ္ဇတေန.ဒိ၊ ကျေ၏ရံခါ၊ ဝတ္တမာ.ဒိ၊ လျင်းမရှိမှတ်၊ တိ-ဝိဘတ်ကြောင့်၊ ဉာ-ခတ် နာ-ပြု၊ ယင်းစုနောက်မှ၊ နာ-ကို,ယ၊ နာသ လောပေါ, ဝါ-ကြောင့်တည်း။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဇညာ၊ နာယတိ-ဉ + အ၀ဗောဓနေ။ ၄၇ ၀-ဉာသ ဇာ ဇံ-နာ, သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ဇာနာတိ-ဉ + အ၀ဗောဓနေ၊ ၏။ ဝတ္တမာနာ=တိ-သက်၊ ကိယ္ယာ ဒိတော+နာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဉ+နာ+တိ) နာသ လောပေါ ယ-ကာရတ္တံ, ဤသုတ်ဖြင့် နာ-ပစ္စည်းကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မချေရ၊ ဉာသ ဇာဇံ နာ=ဉ-ခတ်ကို ဇာ-ပြု၊ (ဇာ+နာ+တိ=ဇာနာတိ) ပြီး၏။

၅၁၀-စဟု-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အ-ပစ္စည်းချေ။ အချို့။ ဧ-ပြု-စီရင်၏။ ။ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါ ၀ ၀ တ္ထိသျှ ဝိဘာသာအနက်ရှိသဖြင့် ဘူ၀ါဒိဂိုဏ်းမှလည်းကောင်း၊ ဇုဟောတိ-စသော သ-ဝုဒ္ဓိက အာဒေသမှ နောက်၌ လည်းကောင်း၊ သက်သော အ-ပစ္စည်းကိုသာ ချေရသည်။ တစ်ပါးသော ခတ်မှ နောက်၌ကား မချေရ။ ဧ-အပြုလည်း လွန်စွာနည်းပါးလှသည်-ဟူသော အနက်ကိုပြ၏။

http://www.dhammadownload.com

၅၁၁-ဥတ္တ.မော.ကာရော။ ။သြ-ကာရော၊ ပစ္စည်း သြ-အက္ခရာသည်။ ဥတ္တံ၊ ဥ-အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ချို့ ။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။သြ-ကာရ ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဥတ္တံ၊ သို့။ ဝါ၊ ချို့ ။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ကုရုတေ-ကရောတိ၊ ပြု၏။ သြ-ကာရော-တိပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။

"ဘူဝါဒိတော ဇုဟောတျာ.ဒိ၊ တော စ အ.ပ္ပစ္စယော ပရော။
လောပ.မာပဇ္ဇတေ နာ.ညော၊ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသတော"။ ရူ

ဝဝတ္ထိတ-ဝိဘာသတော၊ ကြောင့်။ ဘူဝါ-ဒိတော စ၊ ဘူဝါ.ဒိဂိုဏ်းခေတ်မှ လည်းကောင်း။ ဇုဟောတျာ.ဒိတော စ၊ ဇုဟောတျာ-ဒိဂိုဏ်း ခေတ်မှ လည်း ကောင်း။ ပရော၊ သော။ အ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ လောပံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ အညော၊ ဘူဝါဒိ, ဇုဟောဘျာ.ဒိဂိုဏ်းခေတ်မှ တစ်ပါးသော ခေတ်နောင်သက် သော။ အ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ လောပံ၊ သို့။ နု-အာပဇ္ဇတေ၊ မရောက်။ ။'ဘူဝါ.ဒိ ဇုဟောတျာ.ဒိ ပရံ ထပေတ္မာ တ.ဒနုပရောဓေနာ.တိ ပိ ဝစနတော သ-ဝုဒ္ဓိ ကေဟိ ပိ ကုစိ.ဒေဝ အ.ပ္ပစ္စယသ ဧ-ကာရော' ရူ-ဋီ။

ဆေဒ်ပုဒ်-"ဇုဟောတျာ.ဒိ၊ ဘူဝါဒိ-ဟု၊ သ-ဝုဒ္ဓိက၊ ခေတ်နောက် **အ-သာ** ကြောကောင်းရာ၏။ ဧ-ပြုမှာလျှင်၊ လွန်နည်းချင်၊ လောပဣ္ဓေ.တ္တ, ဝါကြောင့်တည်း။"

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဝဇ္ဇေမိ.ကို၊ ဝဒ-တည်။ ဝဒ၊သည်။ ဝိယ်တ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနာ=မိ-ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝဒ်+၊+မိ) ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ=ဝဒ-ခေတ်က ဝဇ္ဇ-ပြု၊ (ဇ္ဇ်+၊+မိ) လောပဣ္ဓေတ္တော-ဤသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းကို၊ ဧ-ပြု။ (ဝဇ္ဇ်+ဧ-+မိ=ဝဇ္ဇေမိ) ဇ္ဇ+ဧ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝဒေမိ-ဝဒ+ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံမိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဝဒ်+၊+မိ) ဤသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းကို ဧ-ပြု၊ (ဝဒ်+ဧ+မိ=ဝဒေမိ) ဒ်+ဧ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှုပ်၊ ဝဇ္ဇာမိ-ဝဒ+ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ချေ။ မိ-သက်။အ-သက်(ဝဒ်+၊+မိ)ဤသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းကို ဧ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ=ဝဒ-ခေတ်ကို ဝဇ္ဇ-ပြု။ အ-ကာရော ဒီဃံ=မိ-ဝိဘတ်ကြောင့် **အ-ကို** အာ-ဒီဃ-ပြု၊ (ဝဇ္ဇ်+-ာ+မိ=ဝဇ္ဇာမိ) ဇ္ဇ+အာ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝဒါမိဝဒ+ဝိယ်တ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ရှေးနည်း မှီတွက်၊ လွယ်ပြီ။

၅၁၁-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပစ္စည်း သြ-အက္ခရာကို၊ ဥ-ပြု။ ။ရှုပ်၊ကုရုတေ၊ ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနာ=တေ-ဝိဘတ်သက်၊ တနာ.ဒိတော=သြ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ဧ-ာ+တေ) ဥတ္တမော ကာရော, ဤသုတ်ဖြင့် ပစ္စည်း သြ-အက္ခရာကို ဥ-ပြု၊ (ကရ်+၊+တေ=ကုရုတေ) ရ်+ဥ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှုပ်၊ ကရောတိ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ တိ-သက်၊ သြ-သက်၊ (ကရ်+ဧ-ာ+တိ) ဤ

http://www.dhammadownload.com

၅၁၂–ကရဿ၊ကာရော စ။ ။ကရဿ၊ ကရ-ခတ်၏။ အ-ကာရော**စ**၊ အ-အက္ခရာသည်လည်း။ ဥတ္တံ၊ ဥ-အဖြစ်သို့။ ၀ါ၊ ချို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။ကရ-ဣစ္စေတ**ဿ** ခေတုဿ၊ ၏။ အ-ကာရော၊ သည်။ ဥတ္တံ။ သို့။ ၀ါ၊ ချို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ကုရုတေ၊ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ကုဗ္ဗန္တိ၊ ပြုကုန်၏။ ကယိရတိ၊ ပြု၏။ ကရ ဿေ-တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ-မတ္ထံ၊ နည်း။ သရတိ၊ အောက်မေ့၏။ မရတိ၊ သေ၏။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ-တ္ထံ၊ ၏။

သုတ်ဖြင့် ပစ္စည်း သြ-အက္ခရာကို ဥ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ၀ါ-သဒ္ဒါမြစ်သော ကြောင့် မပြု**ရ**။ (ကရ်+ေ-ာ+တိ=ကရောတိ) ရ်+သြ-ကပ်ပြီး၏။ ။ကိ-ရုပ်၊ ဟောတိ-ဟူ+သတ္တာယံ၊ ၏။ တိ-သက်၊ (ဟူ+တိ) အညေသု **စ**=အစသရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဟ်+ေ-ာ+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် သြ-ကို ဥ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ပစ္စည်း သြ-အက္ခရာ မဟုတ်သောကြောင့် မပြု**ရ**။ (ဟ်+ေ-ာ+တိ=ဟောတိ) ဟ်+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၅၁၂-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုဏ်။ ။ကရခတ်၏ ဣ-အစိတ် သရ အ-ကို ဥ-ပြု။ ၀ါ-သဒ္ဒါ ဥ-အလို ဝိ-ကပ်။ ရ-အလို ဝ ဝတ္ထိတ ဂိဘာသာ။ စ-သဒ္ဒါ အနုကမ္ပန်၊ ဥတ္တ-ငင်ယူသည်။ ။ပါဠိပုံစံ–'ယော ပေ ဒဿန္တိ ဝတ္ဘာန၊ အ ဒါနေ ကုရု-တေ မနော' ဝိသ-သိဝိဇာတ်။ 'အဋ္ဌေ ဘဝန္တံ ပုစ္ဆာမ၊ အဋ္ဌံ ကုရုတု နော ဘဝံ' ဝိသ-စိတ္တသမ္ဘူတဇာတ်။ 'ယာဒိသံ ကုရုတေ ဣတ္ထံ' ဝိသ-ကုမ္ဘဇာတ်။ 'ယော ဣဿရော-မ္ဘိတိ ကရောတိ ပါပံ'။ 'ယထာ သုခံ သာမိ ကရောဟိ ကာမံ' ပဏ္ဏာသ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်။ 'အသန္ဓော နာနု ကုဗ္ဗန္တိ၊ သတံ ဓမ္မော ဒုရန္နယော' ဝေဿန်ဇာတ်။ 'ဥဒ္ဓံ ပဏ္ဏာ အဓော ပတ္တာ၊ ဆာယံ ကုဗ္ဗန္တိ သတ္ထုနော' ကဏ္ဍကာရ ပုပ္ဖိယ-ထေရ-ပဒါန်။ 'နိလ္လေနကာနိ ကြုဗ္ဗန္တိ' **တိ**-သ-ဂန္ဓတိဏ္ဍုကဇာတ်။ 'ယထာ ပုညာနိ ကယိရုထ၊ **ဒ**ဒန္တာ အပရာပရံ' ဝေဿန်ဇာတ်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ကုရုတေ၊ ကရောတိ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ၅၁၁-သုတ်အတိုင်း တွက်။ ။ကုဗ္ဗန္တိ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ဝတ္ဘမာနာ=အန္တိ-ဝိဘတ်သက်။ တနာ ဒိတော=သြ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ေ-ာ+ိန္တိ) ဥတ္တမော-ကာရော=သြ-ပစ္စည်းကို၊ ဥ-ပြု၊ (ကရ်+ု+ိန္တိ) ကရဿ-ကာရော**စ**, ဤသုတ်ဖြင့် ကရခတ်၏ **အ**စိတ်သရ **အ**-ကို ဥ-ပြု၊ (ကဲ+ုရ်+ု+ိန္တိ) ကုစိ**ခ**ေတု=ခတ္ထနံ ရ-ကိုချေ။ (ကဲ+ု+ု+ိန္တိ) ဝမောဒုဒန္တာနံ=အ-သရကြောင့် ရ္ဓေ ဥ-သရကို ဝ-ပြု၊ ပရဿ ဒ္ဒေဘာ၀ေ ၀=ဝ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဝ-ပြု၊(ကဲ+ု+ဝ+ိန္တိ)ဒေါ**ဓ**ေ **စ**-ဌ, **စ**။ ဝ-နှစ်လုံးကို။ **ဗ**-နှစ်လုံးပြု၊ (ကဲ+ု+ဗ+ိန္တိ=ကုဗ္ဗန္တိ) ကဲ+ု,ဗ+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝ ၀ါ-ရုပ်၊ ကယိရတိ-ကရ+ကရဏေ၊ ချေ။ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ တနာဒိတော=ယိရ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ယိ,ရ်+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ခတ်၏ **အ**စိတ်သရကို ဥ-ပြုသင့်**ငြားသော**်လည်း၊

http://www.dhammadownload.com

၅၁၃-သြ အဝ သရေ။ ။သရေ၊သရ၊ကြောင့်။သြ၊သြ၏။ အဝ၊အဝပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ပရေ၊ သော။ သရေ၊ ကြောင့်။ ဓာတ္တန္တသ၊ ဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ် သော။ သြ-ကာရသ၊ ၏။ အဝ၊ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။စ ဝတိ၊ စုတေ ၏။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ သြ-တိပဒံ၊ သည်။ ကိ,မတ္တံ၊ နည်း။ဇယတိ၊အောင်၏။ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ,တ္တံ၊ ၏။

၅၁၄-ဧ အယ။ ။သရေ၊ ကြောင့်။ ဧ၊ ၏။အယ၊အယ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ သရေ၊ ကြောင့်။ ဓာတ္တန္တသ၊ သော။ ဧ-ကာရသ၊ ၏။ အယာ,ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နယတိ၊ ဆောင်၏။ ဇယတိ၊ အောင်၏။

ဝ၊ သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ၊ ကွစိ ဝေတု=ဓာတ္တန်ရ-ကိုချေ။ (ကယိရ+တိ= ကယိရတိ)ပြီး၏။ ။ကိ-ရူပ်၊ သရတိ,သရ+သရဏေ၊ အောက်မေ့ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တိ-သက်။ အ-သက်၊ (သရ်+၊+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် အစိတ် သရကို ဉ-ပြုသင့် ငြားသော်လည်း၊ ကရ-ဓာတ်မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ၊ (သရ်+၊+တိ=သရတိ) ရ်+အ-ကပ်။ ပြီး၏။ ။မရတိ-မရ+ပါဏစာဂေ၊ ၏။ ချေ။ တိ-သက်၊ အ-သက်။ မြစ် (မရ်+၊+တိ=မရတိ) ရ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၅၁၅-တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။သရကြောင့် ဓာတ်၏အစိတ် သြ-ကိုအဝ-ပြု၊သြ-ဟု **သ**ာ,မန်ပင်ဆိုသော်လည်း၊ ဓာတ်၏ အရာဖြစ်၍၊ ဓာတ်၏ အစိတ် သြ-ကိုသာ ယူ။ ။ရူပ်၊စ ဝတိ-စု+စဝနေ၊ ရွှေလျှောခြင်း၌-၏။ ဝတ္တမာနာ=တိ-သက်၊ဘူဝါ ဒိတော အ—အ-ပစ္စည်းသက်၊ (စု+၊+တိ)အညေသု စ=အစသရဉ-**ကို** သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (စ်+ဝ+၊+တိ) သြ-အဝ သရေ, ဤသုတ်ဖြင့် အ-သရကြောင့် ဓာတ်၏ သစိတ် သြ-ကို အဝ်-ပြု။ (စ်+၊ဝ်+၊+တိ=စဝတိ) စ်,ဝ်+အ-ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဘဝတိ-ဘူ+ သတ္တာယုံ**၊တိ**-သက်၊ အ-သက်၊ (ဘူ+၊+**တိ**)ရှေ့နည်းမှီတွက်။ ။ကိ-ရူပ်။ဇယတိ-ဇီ+ဇယေ၊ ၏။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊ (ဇီ+၊+တိ) အညေသု **စ**=ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိ-ပြု။ (ဇ်+ဧ-+၊+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် သရကြောင့် ဓာတ်၏ အစိတ်ကို အဝ-ပြုသင့်ငြား သော်လည်း၊ သြ-အက္ခရာမဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ၊ ဧ-အယ=ဧ-ကို အယ်-ပြု၊ (ဇ+၊ယ်+၊+တိ=ဇယတိ) ဇ်,ယ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။

၅၁၆-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သရကြောင့် ဓာတ်၏အစိတ် ဧ-ကို အယ-ပြု။ ။ ရူပ်၊ နယတိ-နီ-နယေ၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ ဝတ္တမာနာ=တိ-သက်၊ ဘူဝါဒိတော= **အ**-သက်၊(နီ+၊+တိ)အညေသု **စ**=အစသရ ဤ,ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (နိ+ဧ-+၊+=တိ) ဧ-**အယ**,ဤသုတ်ဖြင့် ဧ-ကို အယ်-ပြု။ (နိ+၊ယ်+၊+တိ=နယေတိ)နိ,ယ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဇယေတိ-ဇီ+ဇယေ၊၏။ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၅၁၅-တေ အာ ဝါ.ယာ ကာရိတေ။ ။ကာရိတေ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။ တေ၊ ထိုသြ,တို့သည်။ အာဝါ.ယာ၊ အာဝ-ပြု, အာယ-တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ တေ-သြ ဧ-ဣစ္ဆေ၌ တေ၊ တို့ဘည်။ အာ-အာယာ.ဒေသော၊ အာဝ,အာယ,အ-ပြုတို့သို့။ ပါပုဏန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။ လာဝေတိ၊ရိတ်ဖြတ်စေ၏။ နာဒယတိ၊ ဆောင်စေ၏။ ယောဂ၀ိဘာဂေန၊ တေ အာ ဝါ.ယာ-ဟူသော ယောဂ၀ိဘာဂဖြင့်။ အညသ္မိံ ပိ၊ ကာရိတ်မှတစ်ပါးသော ပစ္စည်းကြောင့်လည်း။ ဧ-ကာရသ၊ ဧ-အက္ခရာ၏။ **အာယ**-ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဂါယန္တိ၊ သီဆိုကုန်၏။

၅၁၅-တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် သြ,ဧ,ဝုဒ္ဓိတို့ကို အာ,ဝ,အာ,ယ-ပြု။ ။အနန္တရသုတ်မှ သြ,ဧ-သဒ္ဒါလိုက်ကပြီးလျက်။ တေ-သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းသည်။ တေ-ကိုမဆိုက၊ ဧ-အက္ခရာသာ လိုက်ရာသည်ဖြစ်၍၊ သြ,ဧ,ဒုစ်ခုကို ယူခြင်းငှာဆိုသည်။ *အရှင်-ဆရာ-တေ အာ ဝ ယာ-သုတ်ကို ဆိုသောကြောင့် လာဝေတိ-စသောပုံစံများ အပြီးသို့ရောက်ပေပြီ၊ ဂါယတိ-စသောပုံစံများ ဝယ်၊ ဘယ်သုတ်ဖြင့် ပြုသပ်စီရင်ရမည်နည်း။ ဤသို့ မေးရန်ရှိ၍ 'ယောဂ ဝိဘာဂေန' ဟူသော ဝ ကြားကိုမိန့်။ တေ အာ ဝ ယာ-ဟူသော ယောဂ ဝ်ဘာဂဖြင့် ကာရိတ်မှ တစ်ပါးသော ပစ္စည်းကြောင့်လည်း ဧ-ကို အာယ်-ပြု စီရင်လေ-ဟူလို။ ဣ+စိန္တာ ယံ၊ အာရမ္မဏံ 'ဗျာယတိ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။"တေ,အာ ဝ ယ၊ ဝိဘာဂဖြင့်၊ အ ကာရိတေ။
ဗျ, ဂ, အန္တ၊ ဧ အာယ်၊ ပြုကြ ကစ္စည်းမှာ။"

ပါဠိပုံစံ။ ။'ဣဿ အာဂစ္ဆတေ-ရေနံ၊ အဝိဒူရမ္ပိ ဂ ယတု။ အဿမယ သမီ-ပမ္ပိ၊ သန္တိကေ မယ္ဟံ.ဂ ယတု' ဝိသ မဟာ.ပလောဘနဇာတ်။ မာန-ပစ္စည်းသက်လျှင်-'ဂ ယမာန'ဖြစ်၏။ 'တဿာ စ ဂ ယမာနာယ၊ သဒ္ဒံ သုသ္မာန နာ.ရိယာ' ဂင်းဇာတ်။ 'အရညေ နိ.မ္မ နုဿမ္ပိ၊ သ,ဇ္ဇ ဗျာယာမိ ကေကော'စတ္တာ-အလမ္ဗုသာ ဇာတ်။ 'ကေသံ မလမ္ပိ သောဏကော၊ ဗျာယတိ အနုပါ.ဒါနော' သဋ္ဌ-သောဏ ဇာတ်။ 'ဗျာယတီ.တိ လက္ခဏူ.ပနိဗ္ဗာန-အာရမ္မဏူ.ပနိဗ္ဗာန-သခ်ါတေဟိ ဗျာ နေဟိ ဗျာ.ယတိ' အဋ္ဌကထာ။ 'ကံ်န္ဒ္ဒ တာတ တုဝံ ပဗ္ဗာယိ' ဝိဓုရဇာတ်။ 'ပဗ္ဗာယီတိ စိန္တေသိ' အဋ္ဌကထာ။

ရူပ်တ္ဌက်ပုံ။ ။လာဝေတိ-လူ+ဆေဒနေ၊ ဖြတ်ခြင်း၌-၏။ ဓာတုဟိ ဏေဏယ= လူ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏေ-ပစ္စည်းသက်။ ဏေ-ပစ္စည်းကိုလည်း ကာရိတ်အမည်မှည့်၊ (လူ+ဏေ)ကာရိတာနံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (လူ+ဧ-) အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိ=ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် အစ သရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (လ်+ဧ-ဝ+ဧ-)တေ **အာ ဝ ါ.ယာ**=ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ် ပစ္စည်းကြောင့် သြ-ကို **အာ**ဝ်-ပြု၊ (လ်+

http://www.dhammadownload.com

၅၁၆-ဣ-ကာရ-ဂမော အ-သဗ္ဗ-ခေတုကမ္မီ။ ။အ-သဗ္ဗ-ခေတုကမ္မီ၊ အ-သဗ္ဗခေတ် ဝိဘတ်ကြောင့်။ ခေတူဟိ၊ ခေတ်တို့မှ၊ ပရေ၊ ၌။ ဣ-ကာရ-ဂမော၊ ဣ-အက္ခရာလာသည်။ဟောတိ၊၏။ ။သဗ္ဗသို့ ၊ခပ်သိမ်းသော၊ အ-သဗ္ဗ-ခေတုကမ္မီ၊ ကြောင့်။ခေတူဟိ၊တို့မှ၊ပရေ၊ ၌။ ဣ-ကာရ-ဂမော၊သည်။ဟောတိ၊၏။ ဂမိဿတိ၊ သွားလတ္တံ့။ ကရိဿတိ၊ ပြုလတ္တံ့။ လဘိဿတိ၊ ရလတ္တံ့။ ပစိဿတိ၊ ချက်လတ္တံ့။ အ-သဗ္ဗ ခေတကမ္မီ-တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိုးမတ္တံ၊ နည်း။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ လဘတိ၊ ရ၏။ ပစတိ၊ ချက်၏။ ဣတိ-အာဒီသု တို့၌။ ပတိသေခန-တ္ထံ၊၏။

-ဘ၀်+ဧ-=လာ၀ေ) လ်+**အာ**,ဝ်ဧ-ကပ်၊ ဝတ္ထုမာနာ=ခေတ်ပစ္စည်းတို့မှ နောက်၌ တိ-**ဝိ**ဘတ်သက် (လာ၀ေ+**တိ**=လာ၀ေ**တိ**) ပြီး၏။ ။**နာ**ယတိ-နီ+နယော၊ ၏။ နည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဧ-ကို အာယ-ပြုသည်သာ ထူး၏။ ။ဃာဂ-ရုပ် ဂါယတိ-ဂေ+သဒ္ဒေ၊ အသံပြုခြင်း၌-၏။ တိ-ဝိ**ဘတ်**သက်၊ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂေ+၊=တိ) ဤသုတ်၌ တေ **အာ**ဝ ယာ=ယောဂ **ဝိ**ဘာဂဖြင့် အစ သရ ဧ-**ကို အာ**ယ်-ပြု၊ (ဂ်+-ဘယ်+၊+တိ=ဂါယ**တိ**) ဂ်+**အာ**,**ယ်**+**အ**-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ ဂါယန္တိ-ဂေ+သဒ္ဒေ၊ **အ**န္တိ-**နည်**းတူ။

၅၁၆-ဒ္ဒိ-ပဒ,ဝိမိသုတ်။ ။**အ**-သဗ္ဗခေတ်ဝိဘတ်ကြောင့် ခေတ်တို့မှနောက်၌ ဣ-**အ**က္ခရာလာ။ ။ဝုတ္တိ-၌ ကွစိ ခေတု သုတ်မှ သီဟဂတိက **နည်**းအားဖြင့် ကွစိ-သဒ္ဒါလိုက်သည်-ဟူ၏။ ။ထို့ကြောင့် *'ပရောက်,**အ**ဇ္ဇတ်၊ ဘဝိဿတိ၊ ကာလာ၊ လေးရပ်မှာ၊ သညာ **အ**-သဗ္ဗ'ဟူသော **အ**-သဗ္ဗခေတ် **ဝိ**ဘတ်လေးသွယ် တို့တွင် **အ**စ၌ ဗျည်းရှိသော ဣ,မ,ဿတိ,ဿာ, **စ**သော **အ**-သဗ္ဗခေ**တ်** ဝိဘတ် ကြောင့်သာ ဣ-လာရ၏။ **အ**စ၌ဗျည်းမရှိသောဝိဘတ်၊ ဗျည်းပင် ရှိသော်လည်း **အ**ချို့ **အ**-သဗ္ဗခေတ် ဝိဘတ်နှောင်း**ရာ**၌ မလာရ။

"**အ**-သဗ္ဗ-ခေတုကေ ဗျဉ္ဇ၊ နာ.ဒိမ္ပေ.ဝ ါ.ယ.မာဂမော။
ကွစာ.ဓိကာရတော ဗျဉ္ဇ၊ နာ.ဒေါပိ ကွစိ နော သိယာ။"ရှု

ကွစာ.ဓိကာရတော၊ ကွစိခေတု သုတ်မှ သီဟဂတိက **နည်**းအားဖြင့် ကွစိ-သဒ္ဒါပြန်၍လိုက်သောကြောင့်။ ဗျဉ္ဇနာ.ဒိမှ၊ **အ**စ၌ ဗျည်းရှိသော။ **အ**-သဗ္ဗ-ခေတုကေ ဧ၀ ၊ သာလျှင်။ **အ**ယံ-**အာ**ဂမော၊ ဤ ဣ-**အ**က္ခရာ လာခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဗျဉ္ဇနာ.ဒေါပိ၊ **အ**စ၌ ဗျည်းရှိလော **အ**သဗ္ဗခေ**တ်** ဝိဘတ်ပင် နှောင်းသော်လည်း။ ကွစိ၊ ၌။ နော-သိယာ၊ မဖြစ်ရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။"ဣ,မ,ဿတိ၊ **စ**-ဗျည်း၌ရှာ **အ**သဗ္ဗကြောင့်၊ ဣ-လာ,ချို့,ဝက် ကွစိတွက်၊ မှတ်ချက်-ဣကာရ.ဂမသုတ်။"

http://www.dhammadownload.com

၅၁၇-ကွစိ ဓာတု-ဝိဘတ္တိ.ပ္ပစ္စယာနံ ဒီဃ ဝိပရိတာ ဒေသ-လောပေါ. ဂမာ စ။ ။ကွစိ၏။ ဓာတု-ဝိဘတ္တိ.ပ္ပစ္စယာနံ၊ ဓာတ်,ဝိဘတ်,ပစ္စည်းတို့၏။ ဒီဃ-ဝိပရိတာ.ဒေသ-လောပေါ.ဂမာ စ၊ ရှေ့၏ ဒီဃ-ပြုခြင်း,ဒီဃ၏ရှေ့-ဖောက်ပြန်ခြင်း,အာဒေသ-ပြုခြင်း,ကျေခြင်း,လာခြင်း,တို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ.ကုန်၏။ ။ဤဓ-အာ.ချာတေ. ဤအာချာတ်ကျမ်း၌ အနိဋ္ဌဌေသု၊ မည်ကန်းပြအပ်ကုန်သော။ သာဓနေသု၊ (ဘာ,ကံ,ကတ္တား, သုံးပါးသော) ကာရကတို့၌။ ဓာတု.ဝိဘတ္တိ.ပ္ပစ္စယာနံ။ တို့၏။ ကွစိ၏။ ဒီဃ-ဝိပရိတာ.ဒေသ-လောပါ.ဂမ ဤစွေတာနီ။ ကုန်သော။ဇိန ဝစနာ.နရူပါနိ၊ ဇိန ဝစနနှင့်လျော်ကုန်သော။ ကာရိယဲ့ာနိ၊ ကာရိယ

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဂမိဿတိ-ဂမု-ကည်။ ဂမု,သည်။ ဂတိမ္ပိ၊ ၏။ ချေ။ **အနာ**ဂတေ=ဘဝိဿန္တိ,ကောဝုစ် ဿတိ-ဝိဘတ်သက်,(ဂမ်+ဿတိ) ဤ-ကာရာဂဓမာ=ဤသုတ်ဖြင့် အ-သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့် ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဤ-အက္ခရာလာ(ဂမ်+-ိဿတိ=ဂမိဿတိ)ဂမ်+ဤ-ကပ် ပြီး၏။ ။ကရိဿသိ-ကာရ+ကရဏော လဘိဿတိ-လဘ+လ,ဘော။ ပစိဿတိ-ပစ+ပါဘော။ ဿတိ-သက်၊ နည်းတူ တွက်။ ။ကိ'-ရှပ်၊ ဂစ္ဆတိ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ။ ကရောတိ-ကရ+ကရဏော။ လဘတိ-လဘ+လာဘော။ပစတိ-ပစ+ပါကေ။ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ ရှေးနည်းမှီတွက်၊ လွယ်၏။

၅၁၇-စတု.ပ္ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။ဓာတ်, ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့၏ သုတ်သီးဖြင့် မပြီးနိုင်သော အချို့ချို့သောပုံစံ၌။ ရှေ့**ကို** ဒီဃပြုခြင်း၊ ဒီဃ၏ ရှေ့-ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အဒေသပြုခြင်း၊ကျေခြင်း၊လာခြင်းတို့ကို မပြီးမရှိရအောင် စီရင်နိုင်သည့် နိပါတန, မဟာ.ဝိသယသုတ်ကြီးတည်း။ ။စ-သဒ္ဒါ သမ္ပိဏ္ဏန၊ အညမည သမုစ္စည်းလည်း-ဟူ၏။ ။ဤသုတ်ဖြင့် စီရင်သော.အရာကို ဝုတ္တိဆရာ မပြ၊ ရှု-၌ ပြသော သင်ဟ ဂါထာ၏အဓိပ္ပာယ်တို့ သိလွယ်ရန် ဆောင်ပုဒ်လက်ာဖြင့် ပြအံ့။-

ဆောင်ပုဒ်-"ယ-ပစ္စယ၊ နှောင်းက-ဒီဃာ၊ ပရောက္ခာ**ကြောင့်** **အဒ္ဓာ**မဟု။
ဂမု-ဒီဃာ၊ **နာ-ပစ္စယ**၊ သံယောဂ**ကြောင့်**၊ ရဿ ပြုလတ်၊
ဟိယျ.ဇ္ဇတ်-**အာ**၊ ဤ ဥ၊,မှာ, ကို၊ ရဿ.ပြုရ၊ နှောင်း**အဇ္ဇ-ကြောင့်**၊ ဂ-မကို ဂါ၊ ဆ-ကို၊ ဆ္ဆာတည်း၊ **ဟိယျတ်** ဌ-ကို၊ **ထ-တစ်**လုံးသာ၊ **အဇ္ဇတ်**အာ-ကို၊ ဒ္ဒေဘာဝ**ဌ**-ပြု၊ တို,မို,တု,မိ၊ ယျာ.ဒိကံ၊ ရှစ်တန် ဇ-ပြု၊ နှစ်ခုအ**ဆ**ဲ.အ**ဆ**ဲ-ရေ**ထ**ည့်၊ **ဆုံ**းသေ **အ**ဆ,ကို **အ**-မတ်၊ ဟိ**ယျ**,ဇ္ဇတ်.**ဩ**၊ ပြုသော-**အ**,ဤ.ဗြ||-တိ **အာ**ဟ၊ နောက် **တ**ို, **အ**-ပြု **အ**ဆ,ကို ဥ-**တ**ည်း၊ နှစ်ခု **ဇ**,**ဩ**၊ ပရော **သ**ရ၊ ကြေရမြဲ**မှ**-**တ**်၊ ဟိ**ယျ**,**ဇ**,**ဇ**-**ပ**ါ၊ ဌ-နှင့် **မှ**ာ **ကြော**င့်၊ ဥ-**လာ**ရ**တ**ိ၊ **အ**စ**ရ**ိ**ကို**၊ **ကွ**စိ**ခေ**တု၊ **သ**ုတ်**ကြ**ီး**ပ**ြ**သ**ည်။ ။**ဝ**ါ**ဒ**ု **ကာ**ရိ**ယ** **အ**စ**ဉ**်**တ**ည်း။"

http://www.dhammadownload.com

တို့ကို။ ကာတဗ္ဗာနိ၊ ပြုအပ်ကုန်၏။ ဇယတိ၊ အောင်၏။ ကရေယ္ယ၊ ပြုရာ၏။ ဗာနီယာ၊ သိရာ၏။ သီယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ကရေ၊ ပြုရာ၏။ ဂစ္ဆေ၊ သွားရာ၏။ ဇညာ၊ သိရာ၏။ ဝကွေထ၊ ဆိုကုန်ရာ၏။ ဒကွေထ၊ ရွှတ်ကြည့်ကြကုန်လော။ ဒိစ္ဆတိ၊ ရွှတ်ကြည့်၏။ အာဂစ္ဆ၊ သွားပြီ၊ အာဂစ္ဆုံ၊ သွားကုန်ပြီ။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ အဟောသုံ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဣစ္ဆေဝမာဒီနိ၊ ကုန်သော. အညာနိ၊ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သာဓနာနိ၊ ကာရကတို့ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

အစဉ်အတိုင်း ပုံစံ။ ။ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ်၏အစိတ်ကို ဒီဃပြု၊ 'ယော သော သူယတိ'ပုံစံ။ သု+သ ဝနေ၊ ယ၊ တိ၊ ဣမိနာ ဓာတ္ဌန္တသ ဒီဃော။ ။'တေသံ သရော သူယတိ ဝဂ္ဂုရူပေါ' မဟာရထ ဝိမာန ဝတ္ထု။ 'ဗျာဟရန္တသ ဗုဒ္ဓသ၊ စက္ကဝါဠေမှိ သူယတိ' သယံ ပဋိဘာနီယ.တ္ထေရာ.ပဒါန်။

ပရောက္ခာ-ဝိဘတ်ကြောင့်၊ အဗ္ဘာသမဟုတ်သော ဂမု-ဓာတ်၏အစိတ်ကို ဒီဃပြု။ 'ဇဂါမ၊ ဇဂါမု'-ဂမု+ဂတိမှိ၊ **အ**၊ ဥ၊ 'ရာဇာ ဒုဒ်ပေါပိ ဇဂါမ သဂ္ဂ'ဘူရိ ဒတ္တဇာတ်။ ။*နာ ပစ္စည်းကြောင့် ကီ လူ-စသော ဓာတ်တို့၏အစိတ်ကို ရဿ-ပြု၊ ကိနာ-**တိ**၊ **လုနာ**တိ'၊ ကီ+ဒဗ္ဗဝိနိယောဂေ။ လူ+ဆေဒနေ၊ နာ-တိ။ 'တဿာ ပုဏ္ဏံ ကုဗ္ဗမိမံ ကိဏာထ-(ဝယ်)' တိ'သ-ကုမ္ဘဇာတ်။ 'တတော.ယံ ဗြာဟ္မဏော ကာမံ၊ ဝိဏ္ဏိဏာတု(ရောင်း)ဟနတုဝါ'ဝေ သာန်ဇာတ်။ 'နေ.ဝ ကိဏာမိ နဝိဏ္ဏိ ဏာမိ၊ နစာပိ မေ သန္ဓိစယော အတ္ထိ' အသီတိ-သုဓာဘောဇန ဇာတ်။ 'ဝိ-ဏ္ဏိ ဏေယ္ယ ဟနေယ္ယ ဝါ' ဝေ သာန်ဇာတ်။

ဿတိ-စသော-သံယုဂ်ဝိဘတ်နှင့် ဓာတ်၏ အစိတ်ကို ရဿပြု၊ 'ဌဿတိ၊ ဒဿတိ'ဌာ+ဂတိ နိဝတ္ထိယံ။ 'ဒါ+ဒါနေ၊ ဿတိ၊ 'သုဒ္ဓံ ဝနေ ဌဿတိ ခတ္ထိယေဟိ' သတ္ထတိ-ကုသဇာတ်။ 'ခတ္ထိယာနံ ပဒဿာမိယေ မံ ဟန္ဒါ ဣဓာ.ဂတာ' ဌင်းဇာတ်။ 'တေန ဒေါသေန ဒကရဏ္ဍဿ ဒဿသိ' မဟော်ဇာတ်-အဋ္ဌကထာ။

ဟိယျ.ဇ္ဇတနီ-မှာ ဝိဘတ်၏အစိတ်ကို ရဿ-ပြု၊ 'မယံ အာဘဝိမှ၊ ဘဝိမှ'၊ ဘူ+သတ္ထခယံ၊ မှာ။ 'အကရမှ သ.တေ ကိစ္စံ ယံ ဗလံ အဟု ဝမှသေ' စတုတ္ထ-သကုဏဇာတ်။ 'ဝိသ-ဝဿ သဟဿာနိ၊ ဝိစရိမှ တတန္ဒိကာ' ပဋ္ဌာစာရ ထေရီအပဒါန်။

ဟိယျ.တ္ထနီ-အာ.ဥ၊ အဇ္ဇတနီ ဣ-ဝိဘတ်ကို ရဿ-ပြု၊ 'သော အဝစ, တေ အဝစုသော အဝစိ'။ ဝစ+ဝိယတ္ထိယံ ဝါစာယံ၊ အာ, ဥ, ဣ။ 'အဝေါစ တိဋ္ဌ ခေမေ.တိ၊သိဠ္ဌန္ဂေါ အမတေန မံ' ခေမာထေရီ အပဒါန်။ 'အဝေါစ.ယ္ယေ ကထံ အာသိ၊ အတုလိ.ဒ္ဓိ ပရက္ကမော'။ 'ဝရံ ဝရ၌ ပါဒါသိ၊ နာဂ ရာဇ မဟာ ယသ' ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ အပဒါန်။

အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့်-ဂမု-ဓာတ်၏ ဆ-ကို၊ အချို.-ဆုပြု၊ 'သော အဂ္ဆိ'ဂစ္ဆိ၊ တေ **အ**ဂ္ဆုံ'ဂစ္ဆုံ,သွားပြီ။ ဂမု+ဂတိမှိ၊ဣ၊ ဥ၊ 'အပိစ သော ပုရိမံ ဒိသံ **အ**ဂ္ဆိ' ဝိသတိ-မာတင်ဇာတ်။ 'အထေးတ္ထ ကပိ မာဂ**ဆ**ိ ဝေါ နဂ်ုဒ္ဒေ ဂိရိ-စရော' **တိ'သ**

http://www.dhammadownload.com

မဟာကပီဇာတ်။ **အဘိသာဟံ** ဝတာ.ဂဏ္ဍီ ရာ-ပုတ္ထီ ယသဿီနီ' တိ'သ-သမ္ဗု-လဇာတ်။ 'တသ္မိ' ပဋိပဝိဋ္ဌမှိ အညော အာဂဏ္ဍီ ဗြဟ္မဏော' သုတ္တနိ ပါရာယန စတ္ထု။ ။*အဇ္ဇတနိဝိဘတ်ကြောင့် ဒံသ ဌံသ-ဓာတ်၏ သ-ကိုလည်း အချို့ဆ-ပြု၊ 'အဌ္ဌ, အဌ်သ, အဌ္ဌ အဌ်သီ' ကိုက်ပြီ။ ဌံသ+ဌံသနေ၊ အာ၊ ဤ။ သောတံ အဌ္ဌ်သ-စရာ ဥဒိစ္စ' ဒသ-ကဏ္ဍ ဒီပါယနဇာတ်။ 'သောမံ ပဏ္ဍမိ တံ ကုပိတော အဌ္ဌ' 'ပကိဏ္ဏကပဏ္ဍုပေါသထိကဇာတ်။

အဇ္ဇထနိ-ဝိဘတ်ကြောင့်-ဂမု-ဓာတ်ကို ဂါ-ပြု၊ 'သော အဇ္ဇဂါ၊တေ အဇ္ဇဂုံ'။ **အ**ဓိ ပုဗ္ဗ, ဂမု+ဂတိမှိ၊ အာ၊ ဤ။ 'အတ္ထော ဗာလံ ဥပဇ္ဇဂါ' ဥက-ဓေဒဗ္ဗဇာတ်။ 'ကဏ္ဍာ နံ ခယ.မဇ္ဇဂါ'ခမ္ဘပဒ **ဇရာ**ဝဂ်၊ 'ကောဟ ဣမံ မဏိ' အဇ္ဇဂါ'။ အဇ္ဇဂါ-ဟံ မဏိ' ဣမ် ဘူရိဒတ္တဇာတ်။ 'တတောစ ရာဇာ သာဓိနော၊ အဂါ ဒေဝါန-သန္ဓိကေ' ပကိဏ္ဏက-သာဓိနဇာတ်။ 'မာ တုံ အဂါပေါရိသာဒ.ဿုပန္ဓေ' တိ'သ ဇယဒိသဇာတ်။ 'အနာဝီကော ဣတော အဂါ' ပဏ္ဍ-ဥရဂဇာတ်။ 'အာဂုနာဂါ ယသဿီနော'။ 'အာဂုံဒေဝါယသ'သီနော၊ သော ပါ.ဂါသမိတိ'ဝနံ' သုတ် မဟာဝါ-မဟာသမယသုတ်။

ဓာတ်အားလုံးနောင်-တိ, သိ, ထ, တု, မိ, ဏျု, ဏျောသိ, ဏျေ ဝိဘတ်ရှစ်လုံးကို ဇ-ပြု- 'ဘာဝေ'ပုံစံ။ဘူ+သတ္တာယံ ဘျာ.ဒျ။ပတ္တိ၊ဝုဒ္ဓါ.ဒယော စ ဘျာ.ဒိနံ ကွစာ.ဒိနာ ဇ-ကာ.ရော၊ 'ဘာဝေ+ဘ**ဝတိ**။ ဘ**ဝ**သိ၊ ဘ**ဝ**ထ၊ ဘ**ဝ**ါမိ၊ ဘ**ဝ**တု၊ ဘ**ဝ**ါမိ၊ ဘ**ဝ**ေယျ၊ ဘ**ဝ**ေ**ယ**ျောသိ၊ ဘ**ဝ**ေယျ.န္တိ အတ္ထော'။

ဆောင်ပုဒ်-"တိ,သိ,တု,ထ၊ မိ,ဏျ၊ ဏျ သေ.ယျံ-ချင့်။
ဤ, ဝိရှစ်ခု၊ ဇ-ချည်းပြု။ ကွစိ ဓာတုနှင့်"။

ပုဗ္ဗိုပုံစံကား။ ။**တိ×ဇ**-'ကော.ယံ မဇ္ဈေ သမုဒ္ဒသ္မိ'၊အပဿံ တိရ.မာယုဟေ-အာယူဟတိ'မဟာဇနကဇာတ်။ 'တိရံအ-ပဿ**ဏ္ဍ**ော အာယူဟတိ ဝိရိယံ ကရောတိ" အဋ္ဌကထာ။ 'ပုတ္ထော ဝါ ပိတရံ ယာ ဧ**ဝ** ယာ**ဝ**တိ' ကောဒသ-ယုဇ္ဇေယဇာတ်။ 'ယော မတု.မိစ္ဆ (ဣစ္ဆတိ) ပိတုနေ ပမောက္ခာ' တိ'သ-ဇယဒိသဇာ**တ်**။ 'မတု-မိစ္ဆေ.တိ မရိတုံ-ဣစ္ဆတိ' အဋ္ဌကထာ။ 'ယော တာဒိသံ ကမ္မ-ကတံ နဇာနေ နဇာ နာ.တိ'-တေရသ-စူဠဇေဝါဓိဇာတ်။

သိ×ဇ- 'နဇော.ဝဏ္ဏ-ဗလံ ဝုရာဏ်-နဇ.ပ္ပဇဟသိ' စတုက္ကနိ-ကေရာဇဇာတ်၊ 'သာလိနံ ဩဒနံ ဘုဥ္ဇေ. (ဘုဥ္ဇသိ) သုစိ မံသူပသေစနံ' **စ**ဘုက္ကာ ကေသ.ဇာတ်။ ။*ဆ×ဇ-'ကိ'အ**ဝ**ဏ္ဏော ကာနိဖလာ**နိ** ဘုဥ္ဇေ-ဘုဥ္ဇေထ' နဝ-စက္ကဝါကဇာတ်။ ။*တု×ဇ-'သဗ္ဗေသံ ရက္ခိတော ဘဝ-တုံ ဘ**ဝ**တု' စတ္တာလီ-တေသကုဏ**ဇာ**တ်။ 'လဒ္ဓါနာ.ညာနိ တပ္ပေန္တိ၊ သေ၁ လောဘာန မယိ, ဝသေ.မာ**ဝ**သတု ဥပ္ပဇ္ဇတု' ဘေရသ-အာကိတ္တိဇာတ်။ 'တတော ပိ၁ မဟာ.ရာဇ၊ သစ္စေ တုံ အဘိ ကခ်ိသိ' သတ္တတိ-သောဏနန္ဒဇာတ်။

http://www.dhammadownload.com

မိ×ဇ-'အဟံ ဂါမဝရံ ဣစ္ဆေ (ဣစ္ဆာမိ) ဗြဟ္မဏီ စ ဂဝံ သတံ' တိက-နာနာ ဆန္ဒဇာတ်။ 'တသ္မာ လောတံ နရောစယေ-နရောစေမိ' ဒသ-တဏှဇာတ်။ 'ပဠုနိ ကမဟံ မညေ-မညာမိ' ပကိဏ္ဏက-ဘိက္ခုပရမ္မရဇာတ်။'နတေ သမ သမံ ပသေ-ပဿာမိ' စတ္တာလီ-အလမ္ဗုသာဇာတ်။

ယျ×ဇ- 'နတံ ယာစေ ယသ ပိယံ ဇိဂိသေ-ဇိဂီသေယျ' တိက-မဏိကဏ္ဌ ဇာတ်။ ။*ဒယျာသိ×ဇ-မိတံ ခါဒေမိ တံဘုဇ္ဇေ(တ္ဝံ ဘုဇ္ဇေယျာသိ)၊နစရ္ဓုပေ မနံ ကရေ-ဣတ္ထိရ္ဓုပေ မနံ မာကရေယျာသိ' တေရသ-စူဠ နာရဒဇာသိ။ ။*ဒယျံ×ဇ-'ဂစ္ဆေ.ဝါ.ဟံနဝါဂစ္ဆေ(ဂစ္ဆေယျံ) နတေရ အမရ္ဆေသိယံ' အသီတိ စူဠဟံသ ဇာတ်။

ယျောမ-ဝိဘတ်ကိုလည်း ဧမု-ပြုရ၏။ 'ဘဝေမု။ ဘူ+သတ္တာယံ။ ယျောမ'။ 'ကာ၃ါ တ္ဝံ ကဿ ဝါ ဓီတာ၊ ကထံ ဇာနေမု (ဇာနေယျာမ)တံမယံ' ဆက္ကသိရီ ကာဠကဏ္ဏိကဇာတ်။ 'ဝသေမု တဝ သန္တိကေ' ဌင်းဇာတ်။ 'ဝသေမု.တိ-မယံ အဇ္ဇ ကေရတ္ထံ တဝ သန္တိကေ ဝသေယျောမ' အဋ္ဌကထာ။ 'တယာ.ဇ္ဇဂုတ္တာ ဝိဟာ ရေမု ဒိဝသံ' ဒုက-မောရဇာတ်။ 'ဒဇ္ဇေမု ခေါ ပဠသတာနီ ဘောတော' မဟာ နာရဒဇာတ်။

ယျောသိ-စသော ဝိဘတ်တို့၏ အလယ်က, ယျ-ကိုလည်းချေလျှင် ပုစ္ဆေသိ, စသည်ဖြစ်၏။ 'အတ္ထံ မေ့ဠ ပုစ္ဆေသိ (ပုစ္ဆေယျာသိ)။ ဝိရုရ.ကွာ.ဟိ ပုစ္ဆိတော' တိ သ-သမ္ဘ၀ဇာတ်။ 'ဣမဿ ပဥ္ဍဿ အတ္ထဠ ပါဠိမ္ဓေ့ဠ ပုစ္ဆေယျာသိ-တိ အဗြဝိ' အဋ္ဌကထာ။ 'အနု ပုဗ္ဗံ ကထံ ဒတ္ဝာ၊ မုဠ္ဆေသိ(မုဠ္ဆေယျာသိ) ဒကရက္ခဿာ' တိ သ-ဒကရက္ခသဇာတ်။ 'ဒကရက္ခတော မုဠ္ဆေယျာသိ' ဥမ္မဂ်.ဋ္ဌကထာ။ 'နဇာတု ဒုဗ္ဘေထ(ဒုဗ္ဘေယျာထ) ဣမဿ ရညော'။ 'နဇာတု ဒုဗ္ဘေမ(ဒုဗ္ဘေယျာမ) ဣမဿ ရညော'အသီတိ-သုဘသောမဇာတ်။

ဒဇ္ဇ-ဝဇ္ဇ-အပြုစသည်မှ နောက်၌ ယျေ့-စသည်တို့၏ **အ**စိတ် **ယျ**-ကို ချေ-'ဒဇ္ဇ့ါ၊ ဝဇ္ဇ့ါ၊ ဒဇ္ဇာသိ၊ ဝဇ္ဇာသိ' စသည်ဖြစ်၏။ ပိတာ မာတာ **စ** မေ ဒဇ္ဇ့ါ၊ **ရာ**ဇပုတ္တ့ တယီ ဂတေ'**တေ**မိယဇာတ်။'ဒဇ္ဇ.ဇ္ဇ-သတ္ထရတန ဝဿ ဝဿ**ဇ္ဇ**ောဝိယ် မမ အဗ္ဘာသယံ ပူရေ**ဇ္ဇ**ော တုဋ္ဌိ**ဒ**ါယံ **ဒ**ေ**ယ**ျ့ါ'အဋ္ဌကထာ။'ဝဇ္ဇ့ါ ဝါ တေန **ဒ**ါ ဝဇ္ဇ့ါ (ဝ**ဒ**ေယျ့ါ) နတ္ထိ နာသာယ ရ္ဓုဟန'တိက-ပဒုမဇာတ်။

ယျောသိ×အာသိ-အဂ္ဂေယျံ **ဓ**တ အ့ဟံ အယ္ယ၊ ဒဇ္ဇာသိ၊ (ဒ**ဇ္ဇ**ေယျာသိ) အာဘယံ မမ၊ တေမိယ်ဇာတ်။ သီလ**ဝ**ဇ္ဇ**ော**သု ဒဇ္ဇာသိ-ဒါနံ မဒ္ဒိ ယ်ထာရဟ' 'တာနိ အမ္မာယ ဒဇ္ဇာသိ' ဝေယ်ာန်ဇာတ်။ 'ဝဇ္ဇာသိ ခေါ တ္ဝံ ဝါမ္ဠ၊ စိရံ ခေါ သာ သရိဿတိ' တိက-ကာမ **ဝ**ိလာပဇာတ်။

ယျောထ+အာထ-'အမ္မံ **အ**ာရောဂ့ါ ဝဇ္ဇာထ၊ အယ် နော နေတိ ဗြဟ္မဏော' ဝေယ်ာန်ဇာတ်။ ။*ယျောမိ×အာမိ-'ဥဋ္ဌိရံ ယေန ဒေါသေန၊ ဒဇ္ဇာမိ ဒက ရက္ခိနော'တိ သ-ဒကရက္ခသဇာတ်။ ။*ယျံ×အံ-'မာ၃တရံ ပထမံ ဒဇ္ဇံ(ဒ**ဒ**ေယျံ)

http://www.dhammadownload.com

ဘရိယံ ဒတ္တာန ဘာတရံ။ တတော သဟာယံ ဒတ္တာန၊ ပဗ္ဗမံ ဒဇ္ဇံ ကြာဟ္မဏံ။ ဆဋ္ဌေ ဟံ ဒဇ္ဇေ မတ္ထာနံ၊ နေဝ ဒဇ္ဇံ မဟောသဒ'' တိ သ-ဒကရက္ခသဇာတ်။

နိတိ-ဌ္ဌကား- 'ဒဇ္ဇေ၊ ဒဇ္ဇာသိ၊ ဒဇ္ဇာထ၊ ဒဇ္ဇာမိ၊ ဒဇ္ဇာမ၊ ဒဇ္ဇဝေ၊ ဒဇ္ဇေ'ဟု တောနိ ပိ ဒဒေယျေ၊ ဒဒေယျာသိ'တိ အာဒိနာ ပဒ ရူပါနိ ပတိဋ္ဌာပေတ္တာ ယျ-ကာရေ ဂရေ သရေလောပံ သ-ညောဂေသု သရူပ-လောပံ ဒျ-ကာရ-သညော ဂဿ'ဇ္ဇ တာရ ဒ္ဒယ္ဆ ကတ္တာ နိပ္ပဇ္ဇန္တိ'ဟု ရုပ်လုပ်၏။ မသန်ရှင်းလှ။

ယျေ၊ ယျောသိ-ဝိဘတ်တို့ကိုလည်း အာ-ပြု၊ ကယိရာ၊ ဒဇ္ဇာ၊ ဝဇ္ဇာ' စသည် ဖြစ်၏။ 'ဣတ္ထိ ဘာ**ဝေ**ါ ကိ'ကယိရာ (ကရေယျ)၊ စိတ္တမ္ပိ သုသမာဟိတေ' သဂါထာ-မာရ သံဘတ်။ 'အ-ဓမ္မံ သာရတိ ကယိရာ (တုံ ကရေယျာသိ) မ-ဓ္ဓေ တုံ နိက္ခဏ် ဝနေ' တေမိ**ယ**ဇာတ်။ ရတ္တော ဒုဋ္ဌော စ ယံ ကယိရာ နု တံ ကဟိရာ (တုံ နု ကရေယျာသိ) တတော ပုန' စတ္တာလီသ-တေ သကုဏာဇာတ်။ 'ကထံ နော ဟတ္ထိနံ ဒဇ္ဇာ (ဒဒေယျ)၊ နာဂံ ရဋ္ဌသ ပုဇိတံ **ဝ**ေ**ယ**ဿန်ဇာတ်။ ။'သဗ္ဗံ စေ ဒဇ္ဇာ (တုံ ဒဒေယျာသိ)၊ နေဝ နံ အဘိရာ**ဝ**ယေ' နဝ-ကိတ္တိရဇာတ်။ 'ဘရိယာ **ဝ**ေ ပုရိသ ဝ**ဇ္ဇာ** (ဒဒေယျ)၊ ကော့မာရီ ပိ**ယ** ဘာဏိနီ' တိ သ-ပဏ္ဍရဇာတ်။ 'အဟံ ဇာနန္တိ ယော **ဝ**ဇ္ဇာ (ဝ**ဒ**ေယျာသိ)၊ နန္ဒိ' သော ဇနဟေထ မံ' **ဝ**ေ**ယ**ဿန်ဇာတ်။

ထေ ဝိဘတ်၏ ဧ-ကိုလည်း အာ-ပြု- 'ကယိရာက' ပုံစံ။ 'ဒီပံ ကယိရာထ မေဓာဝီ၊ ယံ ဩ**ယ**ော နာ-သိ ကီရ**တိ**' ဓမ္မပဒ။ 'မဟန္တံ ကောဋ္ဌံ ကယိ**ရ**ာထ၊ ဒုရ္ဘတ္ဘာနိ နိ**ခ**ေတ**ဝ**ေ'စတုက္ကနိပါတ-ဒဒ္ဒရဇာတ်၊

လဘ-ဓာတ်မှ နောက်ဌ ဥ-ဝိဘတ်ကို ဣ-ပြု- 'အလတ္ထုံ၊ အလတ္ထုံသု' ပုံစံ။ 'အလတ္ထုံ ခေါ ဘိက္ခဝေ စတုရာသီတိ ပါ**ဏ**ာသဟဿာနိ ဝိပသိဿ ဘဂ**ဝ**တော သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ အလတ္ထုံ ဥပသမ္ပဒံ' သုတ်မဟာ**ဝ**ါ-မဟာ**ဝ**ဒါနသုတ်။ 'စောဒ**ီ**တာ မယ်ာ တေ ပစ္ဆ-လတ္ထုံ'ဂင်း။ တိ-မ္ပန မဟာရာဇ သောမာ **စ** ဘဂိနီ**၊** သကုလာ **စ** ဘဂိနီအညံ ဒူတံ နာ-လတ္ထုံ-ဣ'မ**ဏ**္ဍိမပဏ္ဍာသ-ကဏ္ဍကတ္ထလသုတ်။ 'ယေ သတိ'ပစ္ဆ-လတ္ထုံသု'သဂါ**ထ**ာ-မာရသံယုတ်။

မှာ-ဝိဘတ်-ကိုလည်း တ္ထမှာ**၊** တ္ထုမှာ-ပြု အလတ္ထမှာ၊ အလတ္ထ-မှာ' ပုံစံ။ 'အာ**ဂ**မုမှာ-ခေါ**ဝ**ေ ဂေဟံ တတ္ထ နေ**ဝ** ဒါနံ **အ**လတ္ထမှာ (**မ**ယံ)၊ နု ပစ္ဆ-ကွာနံ၊ အညဒတ္ထု အ**ဏ**္ဍောသ-မေ**ဝ** **အ**လတ္ထမှာ' **မ**ဏ္ဍိမပဏ္ဍာသ - ရဋ္ဌပါလသုတ်။ 'မ**ယ**-ဣ**ဒ**ိမ် ဓမ္မပရိ**ယ**ာယံ **အ**လတ္ထမှာ(**အ**လတ္ထုမှာ **ဝ**ါ)သ**ဝ**ဏာ**ယ**'ဥပရိပဏ္ဍာသ-**အ**နုရုဒ္ဓသုတ်။

ကာလ**ာ**ဓိ**ပ**တ္ထိ-**ယော**-ဝိဘတ်၏ **အ**စိတ် ဧ-ကို **အ**ချို့**အ**-ပြု- 'တုံ **အ**ဘာ**ဝ**ိ**ယ**, **အ**ဘာ**ဝ**ိ**ယ**ော'။ ဘူ+သတ္တ**ဝ**ယ်၊ **ယ**ော။

http://www.dhammadownload.com

အန္တိ-အန္တေ-စသော ဝိဘာတ်တို့ကို ရေ-ပြု၊ 'ပဝတ္တရေ, ပဝုစ္စရေ-စ္စာဒီ' ပ-ပုဗ္ဗ, ဝတု+ဝတ္တနေ၊ **အန္တိ**။ ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝ ါစာယံ၊ **အန္တေ**။ 'ဒေဝ ါ စေ.ဝ မနဿာ စ၊ ဗုဒ္ဓါရေ သဒ္ဒ ကောဋ္ဌယော-ဗုဒ္ဓါ**ရ**ိ' ဗုဒ္ဓဝံသ။ 'သုခံ သုပန္တိ မုနယော၊ ယေ ဣတ္ထိသု နဗ္ဗခရ-နဗ္ဗါ**ရ**ိ' ဂေါ်တမ.တ္ထေရ ဂါထာ။ 'ဟညရေ ဗဒ္ဓါရေ စေ.တ္ထ၊ ယတ္ထ သန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော' မဟာဇနကဇာတ်။ 'အနုသာသရေ (အနုသာသန္တိ) ကိ.န္တိ သုခီ ဘဝေယျ' ဝိသ-စိတ္တသမ္ဘူတဇာတ်။ 'သဗ္ဗံ ဟိ.ဒံ ဘဒ္ဒရေ (ဘိဒ္ဒတိ) ကာလပရိယာယံ' ဝိသ-အယောဃရဇာတ်။ 'ဇဝ.မေ တေ မုဠ္ဆရေ ဗဒ္ဓနသ္မာ, မုဠ္ဆန္တိ' **ဗိ**ဠူရဇာတ်။ 'နတ္ထိ ဟန္တာ ဝ ါ ဆေတ္တာ ဝ ါ ဟညရေ (ဟညေယျ) ဝ ါပိ ကောစိနံ နာရဒဇာတ်။ 'ဟညရေ ဝ ါပိ ကောစိ နဒ.န္တိ ယော ဟညေယျ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ 'မိတ္တ ဒုမ္ဘိ ဟိ တ.စ္စာဂီ၊ ဇီ**ဝ**ရေ (ဇီ**ဝ**မနော ပိ) ဝ ါ ပိ သုဿတိ' ဘူရိဒတ္တဇာတ်။ 'ဇီ**ဝ**ရေ **ဝ** ါ ပိ သုဿတိ-ဇီ**ဝ**မာ့နော**ဝ** သုဿတိ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။*အန္တိ-အန္တေ-စသော-ဟူရာ၌ အာဒိ ဝန် **အ**ရ တိ,**အ**န္တ၊ 'ယျ-ဝိဘတ်၊ မာန-ပစ္စည်းတို့ကိုရေတွက်။ **အ**ချုပ်မှာ-ဂရ-ပုဗ္ဗ, ရဿ၏နောက်၌ရှိသော တိ,**အ**န္တိ,**အ**န္တေ,**အ**န္တ၊,**ယျ**-ဝိဘတ်။ **မာ**နပစ္စည်းတို့ကို ရေ-ပြု-ဟူလို။ ထို့ကြောင့်*ဝရ-ပုဗ္ဗ၊ ရဿ နောက်ရှိ၊ **အ**န္တိ, **အ**န္တေ၊ ဤနှစ်ထွေ ရေသော **အ**ပြုမျှားသတည်း'ဟူသော နိယံကို ယေဘုယျသာမှတ်။

ဆောင်ပုဒ်-''ဂရ-ပုဗ္ဗ၊ ရဿ နောက်ရှိ။ **အ**န္တိ-**အ**န္တေ၊ တျ.ဒ္ဓေ.ယျ၊ **မာ**နစ၊ ပြုကြ ရေ-ကို ချည်း။'

ဝိဒ,ဝဒ–ဝေတ်နောင် **အ**န္တိ-ဝိဘတ်ကို ဥ-ပြု၊ ဂိဒ္ဓါ စေ နဝမိဿန္တိ၊ ကာက-ပညာ ဝတေ ဝိဒ္ဒူ' သဒ္ဒ-သောဏကဇာတ်။ 'ဝိဒ္ဒူ ဝိဒန္တိ ဇာနန္တိ,တိ **အ**ဏ္ဍော' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ ။'ယော ပုတ္တော ကာသိရာဇဿ၊ သောတ္ထိ သေနာ တိ တံ ဝိဒ္ဒူ' **တ**ိ'သ-သမ္ဘုလဇာတ်။ 'နာရဒေါ ဣ**တ**ိ နာမေန၊ ကဿပေါ ဣတိ မံ ဝိဒ္ဒူ' မဟာဇနကဇာတ်။ 'တတ္ထ ဝိဒ္ဒူ တိ မံ ကဿပေါ.တိ ဇာနန္တိ'-၎င်း-အဋ္ဌကထာ။ တိဋ္ဌသေ ပုရေဋ္ဌ **အ**ာသိ'၊ ဓန.ပါလော.တိ မံ ဝိဒ္ဒူ' ဓနပါလ သေဋ္ဌိပေတ ဝတ္ထု။ 'ယံ ပရေ,ဒုက္ခတော **အ**ာဟု၊ တ.ဒရိယာ သစ္စတော **ဝ**ိဒ္ဒူ.ဝဒန္တိ'သုတ္တနိ ဒ္ဒယာ နုဇာပနာသုတ်။ ။*ဝဒ-ဝေတ်နောင် **ယျ**-ဝိဘတ်ကို ဥ-ပြု၊ 'ကော မေ ဝေယ္ယန္တိရံ ဝိဒ္ဒူ' ဝေ**ယ**န်ဇာတ်။ 'ကော **မ**ေ ဝေ**ယ**န္တိရံ ဝိဒ္ဒူ-တိ ကော မယ္ဟံ ဝေ**ယ**န္တိရံ **အ**ာစိက္ခေယျာ.တိ' ၎င်း-အဋ္ဌကထာ။

ဟိယျ.ဇ္ဇတ်။ ။ဩ-ဝိဘတ်ကို အစဉ်အတိုင်း **ဝ**ိကပ် ဣ,**အ**-ပြု။ 'မာ တ္ဌ ဘာယိ မဟာရာဇ!၊ မာ.ဝေ ါ စ ဖရုံသံ တုဝံ'ပုံစံ။ မာဘာယိ၊ ဘီ+ဘုယေ-ဩ။ မာ.ဝေ ါ စ-မာ-သဒ္ဒ||ပ-ပဒ,ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝ ါစာယံ၊ ဩ။ 'မာ ဘာယိ မဟာရာဇ ! မာ တ္ဌ ဘာယိ မဟာရာဇ !၊ နတံ ဒေ ါ ဝ**ဇ္ဇ**မိ' သီလကွန်-သာမည ဖလသုတ်၊ မာ **တ**ဌ ဘာယိ **မ**ဟာရာဇ!၊ မာ တ္ဌ **ဘ**ာယိ ရ**ဏ**ေသဘ !။ **အ**ဟံ တေ မော့စယိဿာမိ၊

http://www.dhammadownload.com

ရာဟုဂ္ဂလံ.ဝ စန္ဒိမာ' မဟောဘုရား။ 'မာ.ဝေါ စ ဖရှသံ ကိဿ၊ ဝုတ္တပတိ-ဝေဒ ယျု.တံ။ ဓမ္မပဒ ဒဏ္ဍဝဂ်။

အဇ္ဇတနီ–အာ-ဝိဘတ်ကို ထ-ပြု။ 'သော အာဘဝိတ္ထ'ပုံစံ။ ဘူ+သတ္တာယံ၊ အာ၊ 'ဒေဝ-ပုတ္တော မဟိဒ္ဓိကော၊ မာတလိ ဝေ သာရထိ။ နိမန္ဒ ယိတ္ထ ရာဇာနံ၊ ဝေဒေ ဟံ မိဓိလ ဂ္ဂဟံ' ပဂိဏ္ဏက-သာဓိနဇာတ်။ 'သက္ကောပိ ပဋ္ဌနန္ဒိတ္ထ၊ ဝေဒေဟံ မိဓိ လ.ဂ္ဂဟံ'၊ နိမိန္ဒယိတ္ထ ကာမေဟိ.အာသနေန စ ဝါသဝေါ'ဌင်းဇာတ်။ ။*ဟရ+ ဟရဏော အဇ္ဇတနီ အာ-ဝိဘတ်သက်၊ အ-ပစ္စည်းသက်၊ အစဉ် အ-လာ၊ (အ-ဟရ်+၊+-ာ) ကွ,စိ ဓာတု=ဤသုတ်ဖြင့် အာ-ဝိဘတ်ကို ထ၊ ဟ-၏ မှီရာ အ-ကို ဤ-ပြု။ (အ-ဟ်+-ီ+ရ်+၊+ထ=အ-ဟီရထ) ဖြစ်၏။ ဆောင်ယူအပ်ပြီ။ ။'ရဋ္ဌေ ဝိလုမ္ဗ မာနမ္ပိ၊ နမေ ကိဿ အဟီရထ' မဟာဇနကဇာတ်။ 'ရဋ္ဌေ ဝိလုမ္ဗ မာနမ္ပိ၊ နာသ ကိဿ အဟီရထ' သဠေသောဏကဇာတ်။ ။*သံ-ပုဗ္ဗ, ဟရ-ဓာတ်နောင် တိ-သက်၊ အ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ရှေးနည်း စီရင်လျှင်-'သံဟရတိ'ဖြစ်၏။ ဆွဲဝင် ဆောင်ယူအပ်၏။ 'တ.ဒဘိနန္ဒန္တော ပစ္စုပ္ပန္နေသု သံဟီရတိ' ဥပရိပဏ္ဏာသ-ဘဒ္ဒေ ကရသုတ်။ 'တတ္ထ သံဟီရတိ.တိ ဝိပသနာယ အ-ဘာဝတော ကဏ္ဍာ-ဒိဋ္ဌိဟိ အာကမိယတိ' ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ။*ဟိယျတ္ထနီ တ္ထ-ဝိဘတ်ကို ထ-ပြု၊ 'ဘေန ဝေဒနာ အနုဘူယ်ထ'ပုံစံ။ ဘူ+သတ္တာယံ၊ ထ။ ။*ဗြူ ဓာတ်နောင် တိ-ဝိဘတ်, အန္တိ.ဝိဘတ်တို့ကို အ, ဥ-ပြု။ ဗြူ+ဓာတ်ကိုလည်း အာဟ-ပြု၊ 'ဣဒါနိ အာဟ, အာဟု'။ ဗြူ+ဝိယတ္ထိယံ ဝါစာယံ၊ တိ,အန္တိ'ယောစာ.ပိ ကတ္တာန ကရောမီ.တိ ဓာ.ဟ' ဓမ္မပဒ,နိရယဝဂ်။ 'သောရတံ ကေန ကထ္ထ ဒန္တ.မဟု' သုတ္တနိ-သဘိယ သုတ်။ 'ယဲ.မာဟု နတ္ထိ ဝိရိယ.န္တိ'ပဏ္ဏာသ မဟာဗောဓိဇာတ်။ 'ယ.မာဟ-တိ-ယံ အာဟု ယေ ဝန္တိ' အဋ္ဌကထာ။

ယ-ပစ္စည်းကြောင့်-ဓာတ္နန်ကို ဤ-ပြု။ 'သီဟံ သမာဒီယတိ'ပုံစံ။ သံ-အာ ပုဗ္ဗ, ဒါ+အာဒါနေ၊ ယ။ တိ။ ဤမိနာ ဓာတ္နန္တသ ဤကာရော။ 'ပါဏာတိ-ပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ' ခုဒ္ဒက-ပါဋ, ဒသသိက္ခာပဒ။ 'ဟိရိယ်ာပိ သန္တော ခုရ-မာဒိယန္တိ' ဒုက-ကလ္ပာဏ မမ္မဇာတ်။ 'မစ္ဆေရ စ ပမာဒါ စ၊ တေ ဒါနံ နဒီယတိ'ဒသ-ဗိဠာရ ကေ.သိဇာတ်။ ။*မိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ကရ-ဓာတ်ကို ကု-ပြုလျှင် ကုမ္မိ-ဖြစ်၏။ 'ဓမ္မသ ပစိတိ' ကုမ္မိ။ သီဝိနံ ဝိနံယံ ဓေ' ဝေယ်ဇာတ် ပုံစံ။ ။သီဝိရဋ္ဌေ ပေါရာဏရာဇုနံ ပဝေဏိယ ဓမ္မသ အပစိတိ' ကုမ္မိကရောမိ' အဋ္ဌကထာ။

ဇ-ပြု-အကွရာမှ–နောက်ဖြစ်သော အန္တိ-ဝိဘတ်၊ အန္တ-ပစ္စည်း၏ အ-ကို အမြဲချေ။ 'ပါလေန္တိ၊ ပါလေန္တော၊ (စောင့်)။ ကရောန္တိ၊ကရောန္တော'ပုံစံ။ ပါလ+ ရက္ခဏော။ အ၊ အန္တိ။ အန္တ။ ကရ+ကရဏော။ အ၊ အန္တိ-အန္တော ဤမိနာ အ.ပ္ပစ္စယသ ဇ၊ အ-ကာရသ လောပေါ။ 'ကဏ္ဍ.ဘိဒဋ္ဌသ ကရောန္တိ ဟေ.ကေ၊ အ.မနုသ ပဝိဋ္ဌသ ကရောန္တိ ပဏ္ဍိတာ' ဒုက-ကာမနီတ ဇာတ်။ 'ကရောန္တော ပါပကံ

http://www.dhammadownload.com

ကမ္ဘံ၊ ယံ ဟောတိ ကဋ္ဌ၊ကဲ့ပ္ပလံ' ဓမ္မပဒ-ဗာလဝဂ်။ 'သဗ္ဗေ ဗျသနံ ပပ္ပေါ၏ အ-ကဗ္ဗာ ဝုဋ္ဌသာသနံ' နစ-ဂိဠ္ဟဇာတ်။ 'သာနိ ကမ္မာနိ တပ္ပေ၏ ဥက္ကံ-ဝဠ္ဠော ဟဒံ မုခေ' ဒုက-သိဂ်ါလဇာတ်။ 'သာနိ ကမ္မာနိ တပ္ပေ၏ သော စေ၏ ကိလ-မေ၏' ၎င်းအဋ္ဌကထာ။

ဟိယျ-ဇွတ်.တ္ထ,မ္ဗာ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတ်မှ နောက်၌ ဥ-အက္ခရာလာ 'တုမ္ဗေ အဝစုတ္ထ,အဝေ ါစုတ္ထ၊ မယံ အဝေ ါစုမ္ဗာ' ပုံစံ၊ ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝ ါစာယံ၊ တ္ထ,မ္ဗာ 'အထ ခေါ သောဏဒဏ္ဍော ဗြဟ္မဏော တေ ဗြာဟ္မဏေ တေ-ဒဝေ ါစ မာ ဘဝန္တော ဧဝံ အဝစုတ္ထ, မာ ဘဝန္တော ဧဝံ အဝစုတ္ထ' သီလက္ခန်-သောဏ ဒဏ္ဍ သုတ်၊ 'မာ ကိ၏ အဝစုတ္ထ ဂဂ်ိမာလံ' အဋ္ဌ-ဂဂ်ိမာလဇာတ်။ 'နနုတေ ဗြာဟ္မဏ အဝေ ါစုမ္ဗာ' ဥပရိပဏ္ဏာသ-ဂေ ါပက-မောဂ္ဂလ္လာနသုတ်။ 'အာဂမုမ္ဗာ ခေါ တေ ဂဟပတိ!ဂေဟံ' မဇ္ဈိမ ပဏ္ဏာသ-ရဋ္ဌပါလသုတ်။ 'မာ သမ္ဗေ ဝံ အဝစုတ္ထ၊ ဘုယ္ယတေ ဟဒယံ မမ' 'မာ သမ္ဗေ ဝံ အဝစုတ္ထ၊ ဘိယ္ယော သောကံ ဇနေထ မံ' ဝေဿန် ဇာတ်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဥ-မလာရသော အရာ၌ ဣ-လာရ၏။ 'တေသ္မာ ပါပကာ ဒိဋ္ဌိဂတာ ဝိဓေ ဓေတုကာမာ သမနုယုဇ္ဈိမ္ဗ, သ.မနု.ဂ္ဂါဟိမ္ဗ, သ-မနုဘာသိမ္ဗ, မူလ ပဏ္ဏာသ မဟာ၀ုတ္ထာ သခ်ယသုတ်။ ။*အဇ္ဇတနီ ဥ-ဝိဘတ်ကြောင့် ဝိသခေါတ်၏ ခေါတ္ထန်ကိုချေ ।ဥ-ဝိဘတ်ကို ဣ-သု-ပြုလျှင် ပါ ဝိ သု-ဖြစ်၏။ 'ဓော ပါ ဝိ သု အက္ခမ ဒေန မတ္ထ၁' ဝိ၌ရဇာတ်။'**ဝ**တ္ထပါ ဝိ သု.တိ-ဇုတ သာ.လံ ပ ဝိ သိ သု' အဋ္ဌကထာ။

ရူပ်တ္ဝက်ပုံ။ ။ဇာ.ယ**ဝ**ိ-ဇိ+ဇယော၏။ တိ-ဝိဘတ်သက်၊ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇိ+၊တိ)အညေသု စ=အစသရ ဣ-ကို၊ ဇ-ဝုဒ္ဓိပြု၊(ဇ်+ေ+၊+တိ) ဇ အယ=ဇကို အယ-ပြု၊(ဇ်+ယ်၊+၊+တိ)ကွစိ ခေါတု=ဤသုတ်ဖြင့် ခေါတ္ထန် အ-ကို **အာ**-ဒီဃပြု၊ (ဇ်+-ာယ်+၊+တိ=ဇာယတိ)ဇ်+အာ,ယ်+အ-ကပ်၊ ပြီး၏။ (အယ-ပြုက အ-ကို ဌာ၁န္ဒုပစာအားဖြင့် ခေါတ္ထန်ဆိုသည်)။ ။ကရေ**ယ**-ကရ+ကရဏော၏။ချေ။ယျ-ဝိဘတ်သက်၊ (ကရ်+ေ-ယျ) ဤသုတ်ဖြင့် ယျ-ဝိဘတ်၏ ရ,ယ-တလုံးကိုချေ၊ (ကရ်+ေ-ယ=ကရေယ) ရ်+ေ-ကပ်ပြီး၏။ ။ဇာနိယာ-ဥ+အဝ ဗောဓနေ၊ ၏။ ယျ-သက်၊ နာ-ပစ္စည်းသက်။ဤသုတ်ဖြင့် ဇ-ယျဝိဘတ်ကို ဣယာ-ပြု၊ (ဥ+နာ+-ိယ)ဥ)ဥဿဇာဇိနာ=ဥ-ခေါတ်ကို ဇာ-ပြု၊ (ဇာ+နာ+-ိယာ=ဇာနိယာ) သရ လောပေါ=ချေ၊ကပ်ပြီး၏။ (ဩယျ,ဥတော၊ ဥဿဇာ ဇိနာ, သုတ်ဝယ်တို့ဖြင့် ပြီးလျက် ဆပ်၍စီရင်သောကြောင့် ပဋ္ဌာန္ဓဂတိကနည်းတည်း)။ ။သိယာ-အသ+ ဘုဝိ၏။ ယျ-သက်၊ (အသ်+ေ-ယျ) သဗ္ဗတ္ထာ.သဿာ-ဒီလောပေါ၀,အစသရ အ-ကိုချေ၊(သ်+ေ-ယျ)ဤသုတ်ဖြင့် ယျ-ဝိဘတ်ကို ဣယာ-ပြု၊ (သ်+-ိယာ= သိယာ)သ်+ဣ-ကပ်ပြီး၏။ ။ကရေ-ကရ+ကရဏော-ချေ။ ယျ-သက်၊ (ကရ+ ေ-ယျ) ဤသုတ်ဖြင့် ယျ-ဝိဘတ်**ကို** ေ-ပြု၊ (ကရ်+ေ-=ကရေ)ရ်+ေ-ကပ်ပြီး၏။ ဂ၁ဿ-ဂမ+ဂတိမ္ဗိ၏.ချေ။**ယျ**-သက်၊(ဂမ်+ေ-ယျ) ဤသုတ်ဖြင့် ယျ-ကို ေ-ပြု ဂမိဿန္တော=မ်-ကို **စ်**-ပြု၊ (ဂစ်+ေ-=ဂစ္ဆ)စ်+ေ-ကပ်ပြီး၏။ ။ဇညာ-ဥ+

http://www.dhammadownload.com

၅၁၀-အတ္တနော ပဒါနိ ပရဿ ပဒတ္ထံ။ ။အတ္တနော ပဒါနိ၊ အတ္တနောပုဒ်တို့သည်။ ကွစ်ခ်ဉ်။ ပရဿ ပဒတ္ထံ၊ ပရဿပုဒ် အဖြစ်သို့။ အာ-ပဇ္ဇန္တော၊ ကုန်၏။ ၊ အတ္တနော ပဒါနိ၊ တို့သည်။ ကွစ်ခ်ဉ်။ ပရဿ ပဒတ္ထံ၊သို့။ အာ-ပဇ္ဇန္တော၊ကုန်၏။ ။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုခြင်း ဆိုအပ်၏။ လဗ္ဘတိ၊ရခြင်း,ရအပ်၏။ ပစ္စတိ၊ ချက်ခြင်း, ချက်အပ်၏၊ကွစ်-တိ ပဒံ သည်။ **ကိ**-မတ္ထံ၊ နှည်း။ ကရီယတေ၊ ပြုခြင်း,ပြုအပ်၏။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုခြင်း,ဆိုအပ်၏။ လဗ္ဘတေ၊ ရခြင်း,ရအပ်၏။ ပစ္စတေ၊ ချက်ခြင်း,ချက်အပ်၏။

အ-ဝေဟေနေ ၏။ ယျ-သတ်(ဥ+ဧ-ယျ)ဤသုတ်ဖြင့် **ယျ-ဝိဘတ်**ကို ဥ-ပြု, ဥ-ခတ်**ကို** ဇာ-ပြု, ဥ-ပြု၏။ ရှေ့ဌ်လည်း ဌ-လာ(ဇာ+ဌ+ဥ=ဇညာ)ဌ+ဥ-ကပ်ပြီး၏။(ပဇ္ဇ|ဒ္ဓ|ဂတိကနည်းပင်)။ ။ဝကွေ့ထ-ဝစ+ဝိယတ္ထိယံ ၀ စာယံ၊ ၏။ ချေ။ ဝတ္ထမာန်=ထ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဝစ်+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် ခေတ္ထန် စ-ကို ကွေ-ပြု၊ (ဝကွေ+ထ=ဝကွေ့ထ)ပြီး၏' ။ဒကွေ့ထ-ဒိသ+ဓပကွ့နေ၏။ထ-သက်၊ (ဒိသ+ထ)ဤသုတ်ဖြင့် ခေတ္ထန် သ-ကို ကွေ-ပြု၊ ဒ-၏မှီရာ ဣ-ကိုလည်း အ-ပြု၊ (ဒကွေ+ထ=ဒကွ့ေထ ပြီး၏။ ။ဒိစ္ဆတိ ဒိသ-ပေကွ့နေ၊၏။ တိ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ (ဒိသ+**တိ**) ဤသုတ်ဖြင့် ခေတ္ထန် သ-ကို ဆ-ပြု၊ (ဒိစ္ဆ+တိ=ဒိစ္ဆတိ) ပြီး၏။ ။အာ-ဂစ္ဆိ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၏။ချေ။ 'အဇ္ဇတနီ ဤ-ဝိဘတ်သက်။ (ဂမ်+-ိ) ဤ**သုတ်**ဖြင့် ခေတ္ထန် မ်-ကို ဆ-ပြု၊ ဤဝိဘတ်ကိုလည်း ဣ-ရဿပြု။ အာ-ကာရ-ဂမော=**အ**စ**ဌ** **အ**-**အ**ကွ**ရ**လာ၊ (**အ**-**ဆ**ိ+-ိ=**အ**ဂ**ဆ**ိ)ပြီး၏။ ။**အ**ဂ**ဆ**ုံ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ **အ**ဇ္ဇ**တ**နီ **ဌ**-**ဝ**ိ**ဘ**တ်သက်(ဂမ်+ုံ)နည်းတူ။ (ပဇ္ဇ|ဒ္ဓ|ဂတိကနည်းပင်)။ ။**အ**ဟောသိ-ဟူ+သတ္တာယံ၊ ၏။**အ**ဇ္ဇ**တ**နီ ဤ**ဝ**ိ**ဘ**တ်သက်(ဟူ+-ိ)ဤသုတ်ဖြင့် ဤ**ဝ**ိ**ဘ**တ်ကို သိ-ပြု၊ (ဟူ+သိ) **အ**ကာ**ရ**ဂ**မ**ော=**အ**စ**ဌ** **အ**-**အ**ကွ**ရ**လာ၊ **အ**ညေ **သ**ုစ=**အ**စ**သ**ရ**ဌ**ုကို **ဩ**-**ဝ**ုဒ္ဓ**ီ**ပြု၊ (**အ**ဟ်+-ော+**သ**ိ=**အ**ဟော**သ**ိ)ပြီး၏။ ။**အ**ဟော**သ**ုံ-ဟူ+**သ**တ္တာယံ၊ ၏။ **အ**ဇ္ဇ**တ**နီ **ဌ**ုံ-**ဝ**ိ**ဘ**တ်သက်(ဟူ+ုံ)ဤသုတ်ဖြင့် ဌုံ-ဝိဘတ်ကို သုံ။ **ခ**ေ**တ**်**၏**အ**စ**ိတ် **ဌ**ုကို**လ**ည်း **ဧ**-ပြု။ **အ**-**ကာ**ရ**ဂ**မ**ော=**အ**စ**ဌ** **အ**-**အ**ကွ**ရ**လာ၊ (**အ**ဟ်+-ော**သ**ုံ=**အ**ဟော**သ**ုံ) **ဟ**်+**ဧ**-**ဂ**ပ်၊ ပြီး၏။

၅၁၀-ဒ္ဓိ-ပဒ,**ဝ**ိ**ဓ**ိ**သ**ုတ်။ ။**အ**တ္တ**နော**ပုဒ်ကို ပ**ရ**ဿ**ပ**ုဒ်ပြန်စီရင်။ ။ရှေ့ပ်တွက်ပုံ၊ ဝုစ္စတိ-ဝစ+ဝိယတ္ထိယံ ၀ စာယံ၏။ ချေ။ ဝတ္ထမာနာ=ဝတ္ထမာန်တော-ဝိဘတ်သက်၊ ဘာ-ဝ-ကမ္မေသု ယော=ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝစ်+ယ+တေ) **ဝ**စ,**ဝ**သ,**ဝ**ဟာ**ဒ**ီန-မုကာ**ရော**=**ဝ**စ-**ခ**ာတ်**၏** **အ**စ**ိတ်** **အ**-**ကို** **ဥ**-ပြု၊ (**ဝ**+**ုစ**်+**ယ**-**တ**ေ)**တ**ဿ**စ** **ဝ**ဂ=ယ-ပစ္စည်းကို ခ**ေ**တ္ထန်ခ**ဌ**ုင့်**တ**ကွ **စ**-**ဝ**ဂ် **စ**-ပြု၊ (**ဝ**+**ုစ**+**တ**ေ)**ပ**ရ**ဿ **ဒ**ွေ **ဘ**ာ**ဝ**ေ **ါ**=**စ**-ကို **သ**ဒိ**သ**ဒ္ဒေ**ဘ**ော် **စ**ွ-ပြု၊ **အ**တ္တ**နော** **ပ**ဒါ**နိ**=ဤသုတ်ဖြင့် **အ**တ္တ**နော**ပုဒ် **တ**ော-**ဝ**ိ**ဘ**တ်ကို၊ **ပ**ရ**ဿ**ပုဒ် **တ**ိ-ပြု၊ (**ဝ**+**ုစ**+**စ**+**တ**ိ=**ဝ**ုစ**စ**တိ) **ဝ**+**ဥ**-**ဂ**ပ်၊ ပြီး၏။ ။ **လ**ဗ္ဘ**တ**ိ-**လ**ဘ+**လ**ာ**ဘ**ေ၊ ၏။ ၄၄၃-**သ**ုတ်ခ**ဌ**ုင့် **တ**ူ၏။ ။**ပ**စ္စ**တ**ိ-**ပ**စ+**ပ**ါ**ဂ**ေ၊ ၏။ ၄၄၃-**သ**ုတ်ခ**ဌ**ုင့်**တ**ူ၏။ ။**ကွ**စ်၊ ရှ**ေ**ပ်၊ **ဂ**ရီ**ယ**တေ-**ဂ**ရ+**ဂ**ရ**ဏ**ော၏။ ချေ။ **တ**ေ-

http://www.dhammadownload.com

၅၁၉-အ-ကာရ-ဂမော ဟိယျတ္တနီ-အဇ္ဇတနီ, ကာလာ-တိ ပတ္တိသု။ ။ ဟိယျတ္တနီ-အဇ္ဇတနီ-ကာလာဟိ ပတ္တိသု၊ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိ-ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ ကွစိ၊ ၌။ အ-ကာရ-ဂမော၊ အ-အက္ခရာလာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဟိယျတ္တနီ-အဇ္ဇတနီ-ကာလာတိ ပတ္ထိ ဣစ္ဆေတာသု ဝိဘတ္တိသု၊ တို့ကြောင့်။ **ကွ**စိ၊ ၌။ အ-ကာရ-ဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဂမာ၊ အဂမီ၊ သွားပြီ။ အဂမိသာ၊ သွားရာလေပြီ။ **ကွ**စိ-တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ-မတ္ထံ၊ နည်း။ ဂမာ၊ ဂမီ၊ သွားပြီ။ ဂမိသာ၊ သွားရာလေပြီ။ ဣတိ-အာဒိသု၊ တို့၌။ ပတိသေဓနတ္ထံ၊ ၏။

သက်၊ ယ-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် အတ္ထနောပုဒ်ကို ပရဿပုဒ် ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ကွစိ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဣဝဏ္ဏာ ဂမော ၁၀=ယ-ပစ္စည်းကြောင့် ဤ အက္ခရာလာ၊ (ဂ-ရ်+-ီ+ယ+တေ=ကရီယတေ) ရ်+ဤ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝုစ္စတေ-ဝစ။ လဗ္ဘတေ-လဘ။ ပစ္စတေ၊ ပစ။ တေ-သက်။ ၄၄၁-သုတ်နှင့်၏။

၅၁၉-ဒ္ဒိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။ဟိယျတ္တနီ,အဇ္ဇတနီ,ကာလာတိ ပတ္ထိ-ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဓာတ်၏ အစ၌ အ-လာစီရင်။ ။အ-ကာရ-ဂမော-ဟု သာမန်ပင် ဆိုသော်လည်း၊ ဓာတ်နောက်၌လာက။ဘူ,ရဓ-စသော ဓာတ်မှနောက်၌ အ-ပစ္စည်း ဣ-အာဂုံရှိပြီးဖြစ်၍ နိရတ္ထကသာ ဖြစ်ရာသောကြောင့် ပုံစံနှင့် မဆန့်ကျင်အဖြင့် ဓာတ်၏ရှေ့၌သာ လာရသည်။

"သရေ သတိပိ ဓာတ္ဝန္တေ၊ ပုနာ-ကာ-ရာဂမသိ-ဓ။
နိ-ရတ္ထတ္တာ ပယောဂါ-နု ရောဓ ဓာတ္ဝာ-ဒိတော အယံ။" ရှု

ဓာတ္ဝ-န္တေ၊ ဘူ-ဝါဒိ, ရှ-ဓာဒိ-ဓာတ်၏အဆုံး၌။ သရော၊ အ-ပစ္စည်းဖြစ်သော သရသည်။ ဝါ-ဓာတ္ဝ-န္တေ။ အဇ္ဇတနီ-စသည်သက်သောဓာတ်၏အဆုံး၌။ သရေ၊ ဝိဘတ်ဖြစ်သော သရ,အာဂုံဖြစ်သော ဣ-သရသည်။ သတိပိ၊ ရှိလျက်လည်း။ ဣ-ဓ၊ ဤသုတ်၌။ ဝါ၊ ဓာတ်နောက်ကွက်လပ်၌။ ပုန၊ တဖန်။ **အ-ကာရ-ဂ**မသ၊ **အ-**အက္ခရာလာခြင်း၏။ နိ-ရတ္ထတ္တာ၊အကျိုးမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပယောဂါ-နုရောဓ၊ ပြယုဂ်ပုံစံနှင့် မဆန့်ကျင်သဖြင့်။ ဓာတ္ဝာ-ဒိတော၊ ဓာတ်၏ အစ၌။ အယံ အ-ကာရ-ဂမော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။**အ**ဂမာ-ဂမု+ဂတိမှိ၏။ ခေ။ ဟိယျတ္တနီ **အာ-ဝိ**ဘတ်သက်၊ (ဂမ်+-ာ)**အ**ကာရ**ဂ**မော=ဤ**သုတ်**ဖြင့် ဟိယျတ္တနီ**ဝိ**ဘတ်ကြောင့် ဓာ**တ်**၏**အ**စ၌ **အ-**အ**ကွ**ရာလာ။(**အ-**ဂမ်+-ာ=**အ**ဂမာ)မ်+**အ**ာ-ကပ်ပြီး၏။ ။**အ**ဂမီ-ဂမု-ဂတိမှိ၏။ခေ။**အ**ဇ္ဇတနီ, ဘူ-ဝိဘတ်သက်(ဂမ်+-ီ)နည်းတူ။ ။**အ**ဂမိသာ-ဂမု+ဂတိမှိ၏။ ခေ။ ကာလာတိ ပတ္ထိ=ဿာ-ဝိဘ**တ်**သက်။ (ဂမ်+ဿာ) ဣ-ကာရ**ဂ**မော= **အ**သဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့၌ ဣ-**အ**ကွ**ရ**ာလာ။ (ဂမ်+-ိ+ဿာ) ဤသုတ်ဖြင့် ကာလာတိပတ္ထိ ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာ**တ်**၏**အ**စ၌ **အ-**အ**ကွ**ရာလာ၊ (**အ-**ဂမ်+-ိ+ ဿ=**အ**ဂမိသာ) မ်+ဣ-ကပ်ပြီး၏။ ။ကိ-ရှပ်၊ ဂမာ-ဂမု-ဂတိမှိ။ **အ**ာ-ဝိဘတ် သက်၊ ဂမီ-ဂမု။ ဤ-ဝိ**ဘတ်**သက်၊ ဂမိသာ-ဂမု၊ ဿာ-ဝိဘတ်သက်၊ လွယ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၅၂၀-ပြုတော ဤ-တိမှိ။ ။တိမှိ၊တိ-ဝိဘတ်ကြောင့်။ပြုတော၊ပြုဝေတ်မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကွစိ ၌။ ဤ၊ ဤ-အကွာရာလာသည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။**တိ**မှိ-ဝိဘတ္တိမှိ၊ ကြောင့်။ ပြု-ဤစ္ဆေတာယ ဝေတုယာ၊ မှ၊ ပရေ၊ ၌။ ကွစိ၊ ၌။ ဤ-ကာရားဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပြဝိတိ၊ ဆိုပြီ။

၅၂၁-ဝေတုဿ-ဣဿ လောပေါ-နေကဿရဿ။ ။အနေက-ဿရဿ၊ များသော သရရှိသော့။ဝေတုဿ၊ ဝေတ်၏။ အဣ-ဿ၊ အစိတ်သည်။ ကွစိ၊ ၌။ လော ပေါ၊ ကျေသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ယဒါ၊ အကြင် အခါ ၌။ အနေက-ဿရဿ၊

၅၂၀–တိ-ပဒ-ဝိဓိသုတ်။ ။**တိ**-ဝိဘတ်ကြောင့် ပြုဝေတ်မှ နောက်၌ ဤ-အကွာရာလာ။ ။တိမှိ-ဟုဆိုသော်လည်း ဥပသဂ္ဂ-နိဒဿနနည်းမျှသာ၊ တု-**ဝိ**ဘတ် နောင်းရာ၌လည်း ဤ-လာရ၏။ 'ပြဝိတု'ပုံစံ။ 'ပုန ဘဝ-ဂေါ်တမော ပြဝိတု'သီ လကွန်-အမ္ဘဋ္ဌသုတ်။ ။ဝုတ္တိ-၌ ကွစိလိုက်မပြ။ ရှု-၌ပြု၏။ 'ပြုတိ,ပြုန္တိ'ကွစိ-ပုံစံ။ 'အတ္ထ-ဟေတု ပရ-ဟေတု၊နေ-ဟေတု-ဝ ယော နရော၊ သက္ခိပုဒ္ဓော မုသာ ပြုတိ၊ တံ ဇညာ ဝသလော ဤတိ သုတ္ထနိ-ဝသလသုတ်။ အပိဟန္ဒာ တတော ပြုတိ၊ ဇေတ္ဘာ ဇိနော-တိ ဘာသတိ' စတုက္ကနိ-ရထ လင်္ဂါတ်။ ပြုဝေတ်နောင် ဤ-ဝိဘတ်သက်၊ ရဿ-ပြု၊ ဥ-ကို သြ၊ သြ-ကို အဝ-ပြုလျှင် ပြဝိ-စသည်ဖြစ်၏။ 'တ-ဝ မပြုဝိ ရာဇ-ပုတ္တိ၊ မဒ္ဒီ၊ သဗ္ဗဂ်-သောဘနာ' ဝဿန်ဇာတ်။ ။**တိ**-စသော ဝိဘ**တ်** ကြောင့် သြ-ဝုဒ္ဓိ**ကို**မြစ်လျှင်-ပြုတိ၊ ပြုန္တိ၊ ပြုသိ၊ ပြုထ-စသည်ဖြစ်၏။ 'အ-ဇာ နန္ဒော နောပပြုန္တိ၊ ဇာတိယာ ဟောတိ ဗြာဟ္မဏော' သုတ္ထနိ-ဝါသေဋ္ဌသုတ်။ 'တယာပိ တုံ ပုစ္ဆိတော ပြုသိ ဝိရ' ပင်း-ခမ်ကသုတ်။ 'တ-မနုပုစ္ဆိတော ဝေဒေ ဟော=ပစ္ဆေကံ ပြုလ သံ'ရှစိ''မဟာနာရဒဇာတ်။ 'သာခု နိဗ္ဗာပန် ပြုဟိ၊ အနု ကမ္ပာယ ဂေါ်တမ' ဝ'ဂ်ီသ-တ္ထေရဂါထာ။ တံ တံ ပြုမိ မဟာရာဇ၊ အတ္ထော တေ မဗ္ဗဥ်ပစ္ဆ ဂါ' ဝေဿန်ဇာတ်။

ရှပ်တွက်ပုံ။ ။ပြဝိတိ-ပြု+ဝိယတ္တိယ် ဝါစာယ်။ တိ-**ဝိ**ဘတ်သက်၊ဤသုတ်ဖြင့် တိ-ဝိဘတ်ကြောင့် ပြု-ဝေတ်မှနောက်၌ ဤ-အကွာ**ရာ**လာ၊ (ပြု+-ိ+တိ) အညေ သု စ=ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ သြ-**အ**ဝ သရေ=သြ-ကို အဝ်-ပြု၊ (ပြ+ဝ်+-ိ+တိ=ပြဝိ တိ) ပြ+**အ**, ဝ်+ဤ-ကပ်။ ပြီး၏။

၅၂၁-စတု-ပ္ပဒ-ဝိဓိသုတ်။ ။များသော သရရှိသော ဂ-**မ**,ပစ,စသော အနေ ကဿရ ဝေ**တ်**၏ အစိတ်**ကို**ချေ။ဘူ,ဝ ါ,ယာ-စသော ကေ-ဿရ ဝေတ်၏**အ**စိတ်ကို မချေရ။ အနေက-**ဿ**ရပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ **အ**ချို့သော မဟ-ဝေတ် မထ-ဝေတ်-ကေလေ, ဂိလေ-စသော ဝေ**တ်**တို့၏ အစိတ်ကိုလည်း ကွစိ-သဒ္ဒါမြစ်၍ မချေရ။

"ကေလေ ဂိတေ မိလေ သြမာ၊ စိနေ ဟရေစ သံကသေ။
ဤမေ အုလုတ္ထ-အန္ဓာစ၊ နိရုတ္ထညူဟိ ဘာသိတာ။"

http://www.dhammadownload.com

သော။ ဓာတုဿ၊ ၏။ အန္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဘဒါ၊ ထိုအခါ၌။ ကွစိ၊ ၌။ လောပေါ၊ ကျေသည်။ ဟောတိ၊၏။ ဂစ္ဆာတိ၊သွား၏။ သရတိ၊ အောက်မေ့၏။ မရတိ၊ သေ၏။ အနေကဿရဿော.တိ ပဒံ၊ **သည်**။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ပါတိ၊ သောက်၏။ ယာတိ၊ သွား၏။ ဝါတိ၊ သွား၏။ ဣတိ-အာဒီသု၊တို့၌။ ပတိသေခ နံ.တ္ထံ၊ ၏။ ကွစိ.တိ ပဒံ။ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ **မဟီယတိ**၊ပူဇော်၏။ မထိယတိ၊ မွှေနှောက်၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေခ နံ.တ္ထံ၊ ၏။

၅၂၂-ဣသု-ယမုနံ.မန္တော ဘော-ဝါ။ ။ဣသု ယမုနံ၊ ဣသု-ဓာတ်, ယမု ဓာတ်တို့၏။ အန္တော၊ သည်။ ဘော၊ ဘ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဣသု-ယမု ဣစ္ဆေတေသံ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ အန္တော၊ သည်။ ဘော၊သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣစ္ဆတိ၊ လိုချင်၏။ နိယစ္ဆေတိ၊ ရှောင်ရှား-ဖဲကြဉ်၏။ (ဝါ ဖဲကြဉ်

ကေလေ၊ ကေလေ-ဓာတ်လည်းကောင်း။ ဂိလေ၊ ဂိလေ-ဓာတ်လည်းကောင်း။ မိလေ၊လည်းကောင်း။ သြမာ၊လည်းကောင်း။ စိနေ၊လည်းကောင်း။ ဟရေ၊ လည်း ကောင်း။ **သံ**ကလေ၊လည်းကောင်း။ ဣမေ၊ ဣ-ဓာတ်တို့သည်။ **အ-လုတ္တ-ဣော**။ ဓာတုန် မကျေကုန်၊ ဣ**တ်**၊သို့။ **နိ**ရုတ္တည္ရဟိ၊ သဒ္ဒါကျမ်းတတ်, ဆရာမြတ်တို့သည်။ ဘာသိတာ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ။ ကေလယတိ၊ ဂိလယတိ၊ မိလာယတိ၊ သြမာသ်၊ စိနာယသိ၊ ဟရာယတိ၊ **သံ**ကသာယတိ' ပုံစံ။ ကေလာဟတိ၊ မြတ်နိုးစုံမက်၏။ ဂိလာယတိ၊ နာကျင်မိ၏။ မိလာယတိ၊ညှိုးနှမ်း၏။ သြမာတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ စိနာယတိ။ မထိမဲ့မြင်ပြု၏။ ဟရာယတိ၊ ရှက်နိုး၏။ **သံ**ကသာယတိ၊ နေ၏-ပေး။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဂစ္ဆ**တိ**-ဂမု+ဂတိမ္ပိ။ သရတိ-သရ+သရဏေ။ မရတိ-မရ+ ပါဏာစာဂေ။ ၄၇၆၊ ၅၁၂-သုတ်နှင့် တူ၏။ ။ကိ-ရူပ်၊ပါတိ-ပါ+ပါနေ၊၏။ ဓာတုဿန္တော=ဣသုတ်ဖြင့် ပါ-ဓာတ်၏ အစိ**တ်** **အာ**-ကို ချေသင့်ပြီးသော် လည်း၊အနေကဿရမဟုတ်၊ကေသရဖြစ်သောကြောင့် မချေရ။ တိ-ဝိဘ**တ်**သက်၊ ပြီး၏။ ။ယာတိ-ယာ+ပါပုဏော။ ဝါတိ-ဝါ+ဂတိ-ဂန္ဓနေ၊ လားခြင်း, ဖွဲ့ခြင်း ၌-၏။ နည်းတူ။ ။ကွစိ-ရူပ်၊မဟီယတိ-မဟ+ပူဇာယံ၊ ၅၀၂-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ မထိယတိ-မထ+ဝိလောလနေ၊ လုံးထွေးမွှေနှောက်ခြင်း၌-၏။ နည်းတူ။

၅၂၂-စတုဿဒ္ဓဝိဓိသုတ်။ ။ဝါ-သဒ္ဒါ ဝိကပ်။ ဣသု, ယမု-ဓာတ်တို့၏ **အ**စိ**တ်**ကို အချို့**စ္ဆ**-ပြု။ ။ရူပ်၊ဣစ္ဆတိ-ဣသု+ဣစ္ဆာယံ၊လိုချင်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တိ-သက်၊ အ-သက်၊(ဣသ်+၊+တိ)ဣသုတ်ဖြင့် ဣသု-ဓာတ်၏**အ**စိ**တ်**သ-ကို **ဆ**-ပြု၊ (ဣ**ဆ**+၊+တိ=ဣ**ဆ** တိ) **ဆ**+**အ**-ကပ်၊ပြီး၏။ ။**နိ**ယစ္ဆတိ-**နိ**-ပုဗ္ဗ,ယမု+ဝိ**ရ**တိယံ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၌-၏။ချေ။ တိ-သက်၊ **အ**-သက်၊ (**နိ**-ယမ်+၊+တိ) **နည်**းတူ။ ။ ဝါ-ရူပ်၊ ဆေတိ-ဣသု+ဣစ္ဆာယံ၊၏။ချေ၊ တိ-သက်၊ **အ**သက်၊ (ဣသ်+၊+တိ)။ မြစ်။ **အ**စ ဣ-ကို ဆ-ပြု၊(**ဆ**+၊+တိ=ဆေတိ) ပြီး၏။ ။**နိ**ယမတိ-**နိ**-ပုဗ္ဗ,ယမု+ ဝ်ရတိယံ၊ ချေ။ **အ**-သက်၊ တိ-သက်၊ မြစ်၊ (**နိ**-ယမ်+၊+တိ=**နိ**ယမတိ) ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ထွက်သွား၏)။ ['တမ္ပာ ရဋ္ဌာ နိယစ္ဆတိ(နိဂ္ဂစ္ဆတိ)'ဧသေနဇာတ်)]။ဝါ၊တိပ္ပဒံ၊ သည်။ ကိ၊မတ္ထံ၊ နည်း။ သေတိ၊ ရှာမှီး၏။ နိယမတိ၊ မြဲ၏။ ဤတိ အာဒိသု၊တို့ဌ။ ပတ်သေခန့်တွဲ၊ ၏။

၅၂၃-ကာရိတာနံ ဏော လောပံ။ ။ကာရိတာနံ၊ ကာရိတ် ပစ္စည်းတို့၏။ ဏော၊ အနုဗန် ဏ-သည်။ လောပံ-သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။ကာရိတ-ဤစွေ့ တေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဏော၊ သည်။လောပံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ ၏။ ကာရော့တိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရော့ပေတိ၊ ကာရုပယတိ၊ ပြုစေ၏။

၅၂၄-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။မုချ, ရုဋ္ဌိ-ကာရိတ်ပစ္စည်းတို့၏ အနုဗန် ဏ-ကို ချေ-စီရင်။ ။ရုပ်၊ ကာ့ရော့တိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရုပေတိ၊ ကာရုပယတိ-ကရ+ ကရဏော၊ ဏော,ဏယ,ဏာပေ,ဏာပယ-ပစ္စည်းသက်၊ ၄၄ဂ-ဓာတုဟိ ဏော ဏယ ဏာပေ ဏာပယာ=သုတ်နှင့်အတူတွက်။

အာချာတ.ကပ္ပေ စတုတ္ထ.ပရိစ္ဆေဒသ ကစ္စာနတ္ထ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

မယာ၊ ငါသည်။ သာသန.တွဲ၊ ပရိယတ္တိသာ.ဿနာအကျိုးငှာ၊ သမာဿတော။ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ယံ အာချာတံ၊ အကြောင် အာချာတ်ကို။ သမုဒ္ဒိဋ္ဌ၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်ပြီ။ တံ အာချာတံ၊ တိုအာ့ချာတ်ကို၊ ဝိစက္ခဏာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ သက်-ဗုဒ္ဓိ ဝ်သေသေန၊ မိမိ၏ဉာဏ်ပညာ အတူးဖြင့်။ စိန္တယန္တု၊ကွန်ပြူးဆင်ခြင်,သိမြင် ကြကုန်လော။ ။အာချာတ-ကပ္ပေ၊ ဌ။ စတုတ္ထော၊ သော့။ ကဏ္ဍော၊ သည်။ ဤတိ၊ ပြီးပြီ။ ။အာချာတ.ကပ္ပေ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတေ.နိဋ္ဌ ဂတော-ဤတော ပတ္တော့၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ပြီ။

ရစိတာ.ယံ ဟံသာ ဝတီ မဏ္ဍလေ သပြေကန် နဂရေ မဟာ ဓမ္မိကာရာမ-နဝဝိဟာရာ.ဓိပတိနာ ရှေကျင်ဝံသာ နုရက္ခကေန မဟာ ဝေယျာ.ကရဏိ တေန သိရိ.ဘဒ္ဒန္တ ဥက္ကံသာစာရ ရှေကျင်နိကာယ မဟာ နာယက.တ္ထ ရေန ကာချာတကပ္ပသ ကစ္စာ နဒ.ထ-ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

"ဝါ.စပ္ပတိ.ပ္ပသာဒေန၊ သိတ ဝိဂတ္ထ ဟဒ္ဒယာ့။
သ-သာ ဂရသ ချာတသ၊ သမ္ပုဏ္ဏံ ဒီပနီ ဂတာ့။
ယာ ဌိကာ ကစ္စာယနသ။ သဏ္ဍတ ဗျာကရဏာနံ.ဝေ။
တ.မာ့လမ္ဘ တ.ပေါ်တေန၊ တရန္တု ပိဋကဏ္ဍံ။"

ဤတွင်-သမာသ်၊ တဒ္ဓိတ် အာချာတ် (၃) ပိုင်းနှင့် ဒုတိယတွဲ အပြီးသတ် သတည်း။